Broj 1. Pula, u četvrtak dne 4. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poln.-nicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari" Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Crociera br. 1. II. kat.)

Našim predplatnikom i čitateljem.

Ovim brojem stupa naš list u XXXIX. godinu svoga obstanka, te se tako ubraja među najstarije hrvatske listove.

Tečajem svojega obstanka stekao si je naš list liep broj čitaoca i prijatelja u svih hrvatskih zemljah, koji su ga vierno i rodoljubno podupirali riečju i činom, bodreći ga time na uztrajnost u težkoj borbi, koju mu je uzdržati na ovoj važnoj i pogibeljnoj točki našega juga.

Mi se pouzdano nadamo, da će ga nesamo svi ti dosadanji prijatelji i od sada unapried požrtvovno podupirati, nego, da će se njihov broj i pomnožiti. Bez pomoći naših prijatelja i jednomišljenika našemu listu nebi bilo obstanka, jer on neima ni bogatih zaštitnika, ni mogućnih zagovornika. On je upućen jedino na svoje predplatnike, na naše rodoljube u i izvan Istre, na prave i iskrene prijatelje hrvatskog stanovničtva naše težne Istre.

Nastupom nove godine počima i nova predplata na „Našu Slogu", i radi toga molimo sve naše dosadašnje predplatnike, da se našemu pozivu čim prije odazvati izvole i da nam novih predplatnika pribave.

Ujedno molimo naše dosadašnje suradnike i dopisnike, da nam i u buduće vierni ostanu, da nas i unapried izviešćuju o svemu, što se bilo gdje u našem narodu važna dogodi i što bi moglo naše čitatelje zanimati.

Ovo osliednje doba ne možemo se na žalost pohvaliti, da bi nas bili ni iz uže naše domovine prijatelji naši izviešćivali o važnijih dogodjajih, a kamo li iz ostalih hrvatskih zemalja. Nadamo se, da ćemo u tom pogledu u buduće biti sretniji, te da nećemo biti prisiljeni crpiti viesti o iole važnijih dogodjajih u Istri, iz izvanjskih novina.

Što se tiče našeg budućeg rada, to nam je očitovati na početku nove godine, da se na našem narodnom programu neće ništa mienjati, da će naš list i od sada stojati na braniku naših narodnih prava, bila ona crkveno-vjerska, prosvjetna, narodno-politička, bilo narodno-gospodarska.

Mi ćemo i od sada nastojati bez strasti i bez mržnje, da sudimo javni rad oblastih i pojedinaca, pa radi toga molimo naše dopisnike, da se kane svake osobnosti, da sude stvari, osobe i njihov rad triezno, umjereno i nepristrano. Polemiku ćemo izbjegavati i sa protivničkimi listovi, a tim više s domaćimi, s narodnimi i nama prijaznimi. — Osvjedočeni, da ćemo na taj način najbolje koristiti plemenitoj svrsi, radi koje bijaše ustrojen naš list. Molimo eto opetovno koli naše predplatnike, toli naše dopisnike, prijatelje i jednomišljenike, da nam ostanu vjerni i u novoj godini, da nas podupru riečju i činom a da uzmogne ovo najstarije glasilo istarskih Hrvata častno i dostojno odgovoriti svojim težkim i mnogobrojnim dužnostima.

Ciena „Naše Sloge" je **10 K** u obće, **5 K** za seljake na godinu ili 5, odnosno 2·50 K na pol godine. Izvan monarhije poštarina više. Novac za predplatu šalje se naputnicom na upravu „Naše Sloge".

U Puli, početkom jenara 1906.

Uredničtvo „Naše Sloge".

Interpelacije zast. Spinčića u carevinskom vieću.

Proti neurednostim na c. k. pošt. uredu u Malom Lošinju.

Interpelacija zastupnika *Spinčića* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministra trgovine.

Mjeseca decembra 1904. pritužio se je jedan u Malom Lošinju rodjeni i tada tamo nastanjeni državljan, c. k. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu radi različitih neurednostih na c. k. poštanskom uredu u Malom Lošinju, napose, što nje mogao kod istoga dobiti dopisnica sa hrvatskim, odnosno sa njemačkim, hrvatskim i talijanskim tekstom, te što bijaše kod toga jošte izsmjehivan; nadalje radi toga, što poštanski činovnici neznaju hrvatski, ili neće da znadu, i konačno radi toga, što onaj c. k. poštanski ured neima nikakvog hrvatskog napisa.

Na to je dobio od c. k. ravnateljstva pošta i brzojava za Trst, Primorje i Kranjsku odgovor, koji glasi u njemačkom prevodu:

„U predmetu pritužbe od dne 10. decembra pr. god. provelo je podpisano službenu iztragu i poduzelo sve potrebito, da se neurednosti, o kojima govori pritužba, više neopetuju.

U ostalom se opaža, da podpisano ravnateljstvo pošta i brzojava nerazpolaže dostatnim brojem činovnika, koji bi bili vješti slovenskim jezikom a da bi se moglo takovimi popuniti sva mjesta, u kojih je potrebito poznavanje spomenutih jezika".

1. Od onog doba imade uz njemačko-talijansko-hrvatskih tiskanica kod poštanskog ureda u Malom Lošinju, nu ove se posliednje prodava samo potežkoćom i ako se ih naročito zahtjeva, inače samo one prve, naime njemačko-talijanske.

2. I nadalje jesu u porabi predatnice za pisma, za pošt. nakaznice, te za poštanske popratnice samo sa njemačko-talijanskim tekstom.

3. I nadalje neima tamo hrvatskih napisa na ili u zgradi c. k. poštanskog ureda.

4. Takodjer i nadalje imade tamo poštanskih činovnika, sa upraviteljem pošte na čelu, koji nepoznavaju hrvatski jezik, ili ga poznavaju jako malo, ili takodjer neće da ga poznaju, te takodjer i takovih, koji izsmjehuju stranke, koje govore hrvatski.

Kao dokaz, da je sve to nesamo do skrajnosti nepravedno, već takodjer kako se kod nas rabi dvojaku mjeru, kako se postupa pristrano, neka bude ovdje spomenuto, da, dočim su u Opatiji, gdje imade samo pojedinih stanovnika, koji se priznaju za Talijane, obćenito u porabi poštanske tiskanice takodjer sa talijanskim tekstom, u Malom Lošinju nasuprot, gdje imade na hiljade Hrvata, može se dobiti jedino na naročiti zahtjev i sa potežkoćom takodjer hrvatskih tiskovina, inače samo njemačko-talijanske.

Što se tiče navedene opazke c. k. ravnateljstva pošta i bozojava, da nerazpolaže dostatnim brojem činovnika, koji bi bili viešti slavenskim jezikom, valja iztaknuti, da bi se takovih moglo imati, kad bi se prema tomu postupalo kod njihovog primanja i promaknuća, te bi upravo c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava dužno bilo, da se za takove pobrine svimi sredstvi, koja mu stoje na razpolaganje.

Obzirom na rečeno, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva trgovine sliedeći upit:

Je li njegova preuzvišenost sklona poduzeti potrebita, da budu kod c. k. poštanskog ureda u Malom Lošinju takovi činovnici namješteni, koji su vješti i hrvatskomu jeziku, jeziku, kojim se služe hiljade stanovnika onog poštanskog okružja,

Krvava košulja,

uspomene iz doline Raše — Vladimira Nazora.

(Konac.)

Cieli opis tog svetogrdja, kada Stana na plećima nosi iznemoglu žrtvu zulumčara progonjena od kudravih pseta grofovih, grofova grižnja savjesti, njegova ludost i do skrajnosti okoriela narav Stanina, koja i na lomači proklinjetirana, »medju stupovim dima», i kad joj već oči dogaraju i gleda u grofa zulumčara i zamrlima očima ga proklinje — sve je opisano veličanstvenim patosom, kojeg se jedino nadje u Cardurciju i Gabriele d'Annunzio.

Pjesnik hoće da tjera mak na konac i kao da mu jošte nešto treba u kratkoj ali kriepkoj slici predstavlja Uskoka Vuju koji kao i Stana kremenitim značejem radje umire ali se neda.

Sad u živom mesu
Sve cvrči gvožđje usijano.
Vuk škrinu: — Mori kad sam sužanj,
Kad past sred borbe ne bjeh jak.

U Nazorovoj pjesmi ističe se ta osebina da je njegov patnik jak i jedar i da gleda ravno u oči smrti i znade junački nestati sa poprišta pošto se je svake muke namučio.

Sv. Gospa na Jezeru je pjesma puna religijoznoga čuvstva. Pjesnik pripovjeda o kajanju Grofa Martina koji nije u svom zulumu bio zaostao sa prijašnjimi junaci. Tuj je pjesnik prelio svu svoju blagost i liriku, umjetno zaodjev svu ljepotu »Gospine krunice« u skladan spjev. Molitva čudotvornoj Gospi koja je izpreplietena sa mističnimi epiteti Litanija, podsjeća nas ljepotom na klasičnu Petrarcovu Odu:

Vergine bella di sol vestita....

Ima medju silnicima i smrti pravednika. Nazor iza blage, skromne molitve dovodi čitatelja u tihu harmoniju, pred krevet pravednika Ivana Sinkovića gospodara Lupoglave.

Za njim plače kmet:
Opet gospodaru
Tudjinca grofa bit ću rob,
Posledńji tračak nade naših
Ti odnje sobom u svoj grob.

Hrvat gospodar Lupoglave Sinković umire smréu pravednika:

I posmjehom na blijedim usnam
On tiho zaspi za uvijek.

Ali Hrvat kmet, nije rodjen, da uvijek robuje i da plaća nedužno svoj danak zločincu, odmazda je i njegova svojina i kad uhvati u svoje kolo silnika, izvrgava ga bruki i rugu.

Propast Černograda je pjesma koja diže čitatelja od potištenosti i »more« i uvadja ga u veselu gozbu kastavskoga Kapetana, da čuje zadnju napitnicu oholomu tiranu Salku Črnogradskomu:

Da si zdravo Salko Črnogradski! Ti si
Mučio nas, vrebo da mi skineš glavu...
Pozvah te, da kavge izmirimo hude,
Pobratimstva vino pij na stolu momu,
A povratak noću da ti lakši bude,
Vjernu vojsku poslah k Črnogradu tvomu;
Poslah je nek sažge to gniezdo prokleto.

Pjesnik imade podpunoma pravo, iza toliko nevjera koje potišteni narod pretrpio za vrijeme osvešćuje se, a ništa ne smeta da je lukavi Kapetan Kastva grada pozvao u goste svog krvnog neprijatelja, da ga prevari, da mu uzmogne sažgati »prokleto gnjezdo«, tolikih opačina. Vidi se Nitsche-va prevlast jačega duha koji nadvladjuje i taj zamah daje pojeziji »moderne akorde«, koji su harmonično provedeni u cijeloj pjesmi — jer Salko Črnogradski:

I konjik zastenje ko bik na umoru,
Svrne konja u bok mamuze mu gurne
U pomamnoj trci opet uz brijeg jurne.
dok napokon:
U valove burne surva se strmorom.

Što će Salku Črnogradskom život bez uživanja, radje naglo umire košto je požudno uživao.

Istim zadahom pjevana je Buna u Kozljaku. Stih je tu najmoderniji i neke »cadenze« podsjećaju na »Četu« Mažuranićevu. Zamisao i osjećaj je u toj pjesmi najsnažniji, i meni se ta pjesma najviše dopada i preporučio bi, da naša narodna društva populariziraju tu pjesmu deklamirajuć ju, jer u njoj nalazit će mnoštvo, sve što mu treba.

Vajni usklik kmeta:

Gospodaru, sve nam uze,
Ostade nam žulj na dlanu
I te krpe i te suze —

i osuda čepićskoga župnika:

Ko nas proda vašem maču?
Odkuda ste stigli k nama
Da se grješni okupate
U krvi nam i suzama?
Vaše gordo drevno stablo
Ne rodila zemlja ova
Doletjeste iz daleka
Kao jato jastrebova —

pošto i cijela pjesma djeluje na čitatelja i slušatelja onako košto bi Kosor reko, ko »stogrli grom«.

Epički momenti opisani su najživljim bojama, sud ogorčenoga naroda pravedan je, sud koji nal.. i prave razloge u zulumu silnika. Pjesnik uspio je, da dokaže, da je kmet u pravu kad udara i kad sam pravdu krcji.

Zadnja pjesma »Krvava košulja« je kao epilog; zadrža terzina tog veličanstvenog soneta i snažni i doličnl zaglavak pjesme, prava pjesma nad pjesmama.

Po narodnom ritmu Nazor veli:

Sestrimice, oto
Košulja je posljednjeg silnika
Otkupa je biljeg i osvete,

da nose nadalje sve tiskanice i predatnice, koje su u porabi kod poštansko-brzojavnog ureda takodjer hrvatski tekst i da se takove bez naročitog zahtjeva izdaje, te konačno, da se tomu c. k. poštansko-brzojavnomu uredu pribavi takodjer hrvatske napise".

U Beču, dne 1. decembra 1905.
(Sliede podpisi).

PREŠNI PREDLOG

zastupnika *Spinčića* i drugova za državnu podporu za ublaženje biede u občini Vrbnik.

Obzirom na to, što su vinogradi u mjestnoj občini Vrbnik na kvarnerskih otocih, filokserom jako oštećeni i obzirom na to, što bijaše vrbničko Polje, uzprkos radnjam, koje se je u zadnje doba na obranu od poplave provelo, mjeseca septembra i novembra poplavljeno, te tim poljski proizvodi veoma oštećeni, stavljaju podpisani predlog:

Poziva se c. k. vladu, da pruži bezodvlačno izdašnu državnu podporu mjestnoj občini Vrbnik, koja bijaše filokserom i poplavama oštećena.

U formalnom pogledu predlaže se, da se ovaj predlog sa svimi kraticami odmah u razpravu stavi, eventualno bez prvoga čitanja odboru za ublaženje biede uputi.

U Beču, dne 6. decembra 1905.
(Sliede podpisi).

Za pravo označenje hrvatskih imena u Istri.

Interpelacija zastupnika *Spinčića* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministra trgovine.

Pismo, koje bijaše zatvoreno u priloženom pod *)*. omotu i u Opatiju odpravljeno, trebalo je, kao što je razvidno iz post. pečata nalazećih se na omotu, iz Dorna Vatre u Bukovini do Opatije preko mjesec dana. Poštanski pečat u Dorna Vatri nosi nadnevak 14/8., a onaj Opatije 20/9.

Medjutim bilo je pismo u Deki, u Apatinu, u Biogradu, a čini se i u drugih mjestih.

Takva šta valja pripisati jedino mržnji c. k. oblastih i c. k. činovnika, koju oni, proti Hrvatom i uobće proti Slavenom, te proti hrvatskim, odnosno slavenskim nazivom goje.

Oni neće da znadu za ime Opatija, koje je kao jedino u porabi kod domaćeg i susjednog stanovničtva za ono mjesto, kojeg su starosjedioci sami Hrvati.

Oni hoće, da dadu i tomu mjestu neko tudje lice. Da se više ne opetuje, da bi jedno pismo iz Dorna Vatre u Bukovini do Opatije u Istri 37 dana trebalo; da bi u obće pisma svojim izravnim putem na opredieljeno mjesto pošla, na što imadu porezovnici pravo, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva trgovine sliedeći upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna naložiti, da bude Opatija u Istri ovim svojim prvobitnim i domaćeg stanovničtva jedino rabljenim nazivom, te mjesta u Istri u obće svojimi hrvatskimi nazivi označena, i da budu c. k. činovnici ta imena znali.

U Beču, dne 6. decembra 1905.
(Sliede podpisi).

Politički pregled.

U Puli 3. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Bečke novine pišu, da će se sastati opet carevinsko vieće u zadnjem čednu tekućega mjeseca, da odobri trgovački ugovor s Italijom i do potrebe trgovački ugovor sa Rusijom i balkanskim državami. Zatim će doći na dnevni red osnova o vojničkom kontigentu. Polovicom febrara imala bi započeti razprava o izbornoj preinaci, a prije Uzkrsa razpraviti će se osnova glede odkupa sjeverne željeznice.

O naumljenoj izbornoj preinaci, koju pripravlja austrijska vlada, pišu jednom madjarskom listu iz Beča, da vodi sada vlada pregovore sa pojedinim strankama parlamenta. Ti pregovori da se ne vode više glede novčanih pitanja te preinake, već samo o načinu provedbe i o broju mandata.

Pitanje talijanskog sveučilišta prelazi iz jedne faze u drugu. Tako se sada iz talijanskih krugova doznaje, da će vlada istodobno ukinućem provizornog fakulteta u Inomostu povući takodjer i svoj predlog glede osnutka državopravnog fakulteta u Roveretu. O istom pitanju javlja najnovija viest iz Inomosta, da je ministarskom odredbom posvema ukinut državopravni talijanski fakultet. Od 1. jenara 1906. neće se više u Inomostu obdržavati teoretički izpiti na talijanskom jeziku.

Crna Gora.

Sa Cetinja javlja žica, da je sastavljen državni savjet, kojemu je predsjednik bivši ministar izvanjskih posala vojvoda Gavro Vuković. Članovi su mu: vojvoda Martinović, predsjednik sudišta u Podgorici Marko Radulić i bivši upravitelj javnih radnja Marko Gjukanović.

Crnogorski priestolonasljednik Danilo sa suprugom Milicom poći će u Rim, gdje će proboraviti dulje vremena kao gosti talijanskih kraljevskih supruga. Tom prilikom kane posjeliti i sv. Otca, koji da će ih primiti u privatnoj audienciji.

Srbija.

Narodna skupština prihvatila je državni proračun i u drugom čitanju. Tako je sadašnja vlada izašla iz jedne poteškoće, za koju se je držalo, da će vladi zadavati velikih neprilika. Stariji su naime radikali većinom glasovali u načelu za proračun, ali su izjavili, da će u pojedinostih nekoje promjene predložiti. Proti proračunu su glasovali narodnjaci, socijaliste i nekoliko starijih radikala. — Kao što vladin organ javlja, namjerava vlada poslie božićnih blagdana skupštini podnieti zakon o zajmu, a napokon predlog glede obnavljanja diplomatskih odnošaja sa Engleskom, a tim u vezi rješenje zavjereničkog pitanja.

Rusija.

Ruski revolucionarci, podupirani od izvanjskih neprijatelja Rusije pobunili su narod u velikih gradovih carstva. Tako je došlo u Moskvi do groznih sukoba izmedju redarstva i vojništva s jedne i revolucionaraca i štrajkaša s druge strane. Vojništvo je moralo čak s topovi pucati na revolucionarce i na njihove utvrde. Napokon je vojništvu pošlo za rukom, da svlada revolucionarce.

Italija.

Prije božićnih blagdana odstupilo je ministarstvo Fortisa, jer nije više imalo većine u parlamentu. Sa Fortisem pao je i ministar izvanjskih posala Tittoni, za koga vele, da je bio iskren prijatelj trojnoga saveza. Na njegovo mjesto imenovan je ministar San Giuliano, za koga se glasa, da spada medju one talijanske državnike, koji nie osobiti prijatelj Austro-Ugarske ni njezine balkanske politike. On da će težiti za tim, da zauzme Italija na Balkanu isti položaj, što ga imaju tamo Austro-Ugarska i Rusija. Njegovo da je načelo: Albanija Albancem i jamstvo za Italiju na jadranskom moru. To je pako načelo protivno austrijskoj politici, te bi moglo baš radi toga doći bar do diplomatičkog sukoba izmedju jedne i druge države.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Silvestrovo našeg Sokola. Kao svake godine i ove je naš Sokol priredio na staru godinu zabavu, da nas uz zvuk tambure. hrvatske pjesme i u ugodnom razpoloženju privede iz stare u novu godinu. Velika dvorana hotela Belvedere bila je natlačeno puna našeg občinstva, koje se je ugodno zabavljalo. Tamburaši odigrali su nekoliko skladnih komada, a diletanti odigrše dvie vesele šale, koje prouzročiše buru smijeha. Zatim je bilo izžriebano 12 krasnih zgoditaka i od časa do časa očekivano se udarac zvona. U ponoći stupi na pozornicu starosta Sokola brat Lacko Križ koji sa par rieči zaželi svima bolju, sretniju novu godinu, a u prvoj vrsti svaku sreću i blagoslov našoj miloj domovini. Občinstvo na to kô elektrizovano ustane ko jedan čovjek, a dvoranom se razliježe „Liepa naša", kojoj stotine i stotine žele, da bi vazda sretna bila.

Bio je to u istinu liep, veličanstven momenat. Doista ljepše naš sokol nije mogao pozdraviti novu godinu, nego tim pozdravom našoj miloj domovini. Nakon što su umukli zadnji akordi, poče rukovanje, grljenje, ljubljenje, a jedan drugomu želi što bolje i kako bolje može i znade. Pol sata kasnije jogunasta se mladež prihvati u kolo, pa udri plesati sve do zore rumene.

L. K.

Štrajk pekara u Puli.

Na novu godinu dali su se svi pekarski pomoćnici u Puli na bezposlicu. Razlog je taj što su zahtievali od gospodara povišenje plaće i sniženje rada. Za svojim pomoćnicima poveli su se i gospodari pekarija te i oni štrajkuju zatvorivši svoje dućane. Štrajk je gospodara samo prividan, te oni štrajkuju zato, da oblast zabrani drugima praviti i prodavati kruh, ali u istinu je ovo izgovor samo da ne udovolje opravdanim zahtjevima svojih pomoćnika. Zahtjev pako gospodara da oblast njima izruči monopol pravljenja i prodavanja kruha, ne opravdava niekanje zahtjeva njihovih pomoćnika; udovoljite najprije potrebi svojih pomoćnika, koju i sami priznajete, a onda tražite svoja prava kod oblasti, ako mislite da vam je što krivo.

Od jučer je Pula tako rekuć bez kruha te je za potrebe vojničke posade i građjanstva prisjelo 40 vojnika pekara.

Oblast je poduzela pak shodne mjere, da nebi pekari smetali privatnicima praviti i prodavati kruh.

Štrajk bi reći, da neće prestati tako brzo, jer pregovori izmedju gospodara i radnika su dosad bili bezuspješni.

Liepa knjiga.

Izašao je u našoj tiskari prvi broj lista „*Narodna Prosvjeta*", što ga izdaje istoimeno društvo hrvatskih pučkih učitelja. Urednik mu je g Ernest Jelušić, ravnajući učitelj Družbine škole u Puli (Siana).

List je velike četvrtine, obsiže 12 strana. Izlaziti će svakog prvog u mjesecu. Predplata K 4 na godinu.

Sadržaj prvog broja: *Narodnoj Prosvjeti* pjesma od urednika — *Naš program* od odbora — *Nešto o tvorbi množine muških imenica u štokavskom narječju* piše M. Z. — *Nešto o kvinkvenijama* priobćio M. — *Samotovanje* (pjesma) od Nadana Zorina — *O školskom vrtu* Fran Trampuž — *Teški jadi*, crtica iz života pučkog učitelja — *O pitanju učiteljišta u Kastvu*. Odbor kaže, da je to njegova prva i zadnja o tom pitanju. Ja n. b. one izjave dao. — Napokon je *Vicsnik* sa raznimi zanimivimi crticami.

Tko i kako može, neka se predplati; držimo da će biti vriedno. Novci se šalju g. Ernestu Jelušiću, Pula, via Operai 10.

Porotno zasjedanje u Rovinju.

Otvorenje redovitog porotnog zasjedanja kod okružnog suda u Rovinju bit će dne 5. febrara 1906. u 9 sati prije podne. Za predsjednika porotnog suda je odredjen predsjednik okružnog suda g. Fran Dukić a njegovim zamjenicima savjetnici okružnog suda gg. Napoleon Kümmerlin pl. Eichenau, Eduard Rode i dr. Grgur Devescovi.

Krčki kotar:

Glavna skupština „Staroslovenske Akademije" u Krku. Dne 16. jenara 1906. obdržavat će se u Krku treća redovita godišnja skupština „Staroslovenske akademije" u Krku u dvorani biskupske palače sa sliedećim dnevnim redom: 1. U 9 sati svečana sveta misa u franjevačkoj crkvi, a potom javno zborovanje u dvorani bisk. palače, 2. Pozdrav predsjednika, 3. Izvještaj tajnika, 4. Izvještaj blagajnika, 5. Raspravljenje o eventualnim predlozima. — Članovi nastanjeni izvan Krka mogu se dati zastupati po kojem od prisutnih članova.

Lošinjski kotar:

Mladi Istran. „Prosti im Bože, jer ne znadu što čine"! — Kako hje jur najavljeno u raznim novinama, imao je u našem gradiću 1. siečnja 1906. ugledati svietlo dana novi omladinski list „Mladi Istran". Sve je jur bilo uredjeno i gotovo za tisak, kad nam dodje glas ko grom iz vedra neba, da su jadnog sirotana utukli sinovi razvikane talijanske kulture. Utukli nedužno siroče u prosvjetljenom XX. vieku, u lječilištu svietskog glasa.

Evo kako stvar stoji:

Čim su doznali Maloselski politički eunusi, da se ima roditi „Mladi Istran", u njihovom rastrovanom gnieździu, ujela ih ljuta guja za odpadničko srce, te navališe ko biesna štenad na mjestnog tiskara g. Saxidu prieteći mu, da već neće od njih imati nikakve zarade ako dopusti porodjaj nevinom „Ml. Is.r." u svojoj tiskari. Tomu je prednjačio nasamareni vlastnik mjestnog zakutnog kazališta g. Josip Bonetti, koji nam je neduvno nudio svoje kazalište za hrvatske predstave. Jadan Pepi igračka je občine i njezinog gromovnika, poštenog i dobrog Padrinčića. Zasliepili jadnika pa i isti palentar njegove dobre ženice ne pomaže ništa. Avanti Pepi, ta nije dugo, pa ćemo te vidjeti na pozornici tvog kazališta kao glavnog komika, vrstnog Clowna i umirućeg junaka. Tvoji su brodovi usidreni u „Kvišišani" a nije daleko debeli i trajni led, koji će im razdrobiti trula rebra. Pepi, Pepi, duboko su ti utukli trošni „bonet" na suhonjavu glavu.

Našem jadnom Pepiki pružili su vjernu desnicu trbušasti Pavić Jerolimo (!) Jerolimić, po svojem pobočniku Premudi (najmudrija glava XX. vieka) junačina tajnik

---

Ljepših dana jamstvo i znamenje.
Što ću š njome? tu da vječno visi
Ostala bi uspomenom ropstva.
Čepića bi vodu okaljala;
Raše rijeku, vale pomutila,
A more bi krvavo postalo,
Prat se ne da, iz nje curi krvca,
Koja sveti suze i stradanja,
Ne možeš je razdrijeti — nosi
Teške grijehe holih Kaštelana,
Kako da ju groznu uništimo?

Vile odlučiše zakopati krvavu košulju na vrh majke Učke:

Učke majke neka i ta rana
Na prsima kamenim krvari,
Al kad sunce Istraninu sine
I ona će ljuta zacijeliti.

Nazor, optimista patetički završuje nadom u bolju budućnost, u pravo uskrsnuće, koje vidi njegova blaga duša u divnom opisu zore sa Učke gore:

— Ej sestrice novo nasta doba
Svršilo j' i naše progonstvo:
Grof je pao, a kmet se podiže,
Vratimo se u bijele vesi
Punim rukam smilja i kovilja
Punim ustma hrvatskih pjesama.

Nazor nam sam pruža u bilježkah izvore svojim pjesmama — ti izvori su slabi skoro nevidljivi — on je od ništa, na podlozi narodne predaje zavirio u dušu našega seljaka-patnika i izpjevao divnu njegovu epopeju. Od ničesa stvorio je kristalni prozirni kip duše tog naroda patnika. Što veliča njegovu pjesmu je narodni stih, proučio je narodne pjesme i gdje mu je odjek snažniji to se pokazuje baš u mjestima gdje se je poveo po prosto narodnom ritmu. U svakomu se stihu, kako već rekoh, osjeća mladenački živi osjećaj, fantazija mu nigdje ne miruje, ona nalazi u naličnom predmetu sve snažnije i moguće forme, neprestano se diže u smjelosti zamisli u nabujalosti žestokog, neobuzdanog čuvstva, u veličini koncepcije, u odlučnom snažnom crtanju svojih uzora i tipa.

Meni se čini Nazor veći, samostalniji i originalniji nego u »Knjizi hrvatskih kraljeva«. Realizacija slobodne misli i volje, skrajna mukotrpnost i pregaranje ljudskoga bila i nezasitne pohote živinske strasti u čovjeka, riše Nazor takovim kistom, koji se doliči velikanu umjetniku.

Pjesme su to, koje bi zauzimale »akademsko« mjesto u svakoj tudjoj književnosti, a u našoj, kažem, moraju služiti kao najljepši ures hrvatske knjige. Svaka hrvatska kuća morala bi imati knjižicu — a naši učitelji morali bi dječicu učiti na izust divne stihove da im dušica nikad više za tudjima ne gine. Mi Istrani kako moramo iz srdca zahvaliti velikomu pjesniku na božićnom daru.

A. Tentor.

„Uniona“ i talijansko-njemačko-framazonsko socialdemokratski šipjunir, admiral brodice „Mali Lošinj“ dr. Curnantofel.

Svi složni kô jedan, uvidiše veliku opasnost u porodjaju „Mladog Istrana“ i viknuše ko izvan sebe: „probuditi će i osvjestiti dječicu svoju, propadosmo!“.

I već si zadovoljni trli dlanove misleći, da je mladom Istranu klonula mrtva glava, kad im iz Pule mališ dovikne: „ovdje sam već u povoju i za desetak dana doći ću Vam u pohode!“ „Tjerati ćete me, proganjati, al me istjerati nećete! Mladi će se Istran dakle tiskati u ljepšem obliku i finijom štampom. Tjeraste gospodo lisicu, a istjeraste vuka. Medjutim ova je tjeralica najljepša svjedodžba našem podhvatu. Na dobrom smo putu, uz nas je Bog!

Gospodo, širom hrvatskih zemalja, neka Vam ova Zulukafrada priča biedno stanje istarskog patnika. Pomozite „Ml. Istr.“ i time ćemo najljepše odgovoriti zaslieplienoj fakinaži i političkoj dječici u Malom Lošinju. — Prvi broj „Ml. Istr.“ izaći će u prvoj polovici siečnja, dočim ostali redovito svakoga 1. mjeseca.

Zahvala. Za božićno drvce družbinog zabavišta u Malom Lošinju darovaše gg.:

Marijana pl. Bene 20 K; dr. Eugen Barac sakupio 12 K; prof. Ambrož Haračić, sakupio u hr. čitaonici u Malom Lošinju 27 K; pop Pavao Šabalja 1 K; J. A. Kraljić, nadučitelj 1 K; Martinolić 1 K; Kamati za uložen novac po gosp. Šimi K. Kozuliću 1 K; I. Potočnik 3 K; I. Korsano 2 K; I. Reich 5 K; Eliza Skopinić 3 K; Julio Istenić 1 K; Marija Nagler 6 K; Klarica Nedella 6 K; dr. Klement Bonefačić, župnik 5 K; Ivan Sparožić, župnik 1 K; Kostajnička štedionica 10 K; Draga Ritter 10 K; I. Templer (Dreher Bierhale) sakupio 29·18 para; Pension Fritzi Fritzi 6·50 para; Klarica Nedela, sakupila 40 K; Hotel Vindobona 6 K; Jelka Marijanović 5 K; dr. Eugen Barac 3 K; I. Magašić 2·40 para.

Ukupno unišlo 207 K i 8 para. Potrošilo se 154 K i 62 pare. Ostalo je 52 K i 16 para.

Preostali novac uložen je u mjestnu Posujilnicu, za buduću božićnicu.

Nadalje podarila je gdja Marijana pl. Bene 40 igračaka, za svako dijete po jedan komad. Ista gdja darovala je angjeosku glazbu i lijepog staklenog nakita za drvce. Gdjica Tinka Stopar, dostavila je škatulju sladkiša i nakita za bor.

Anka Grahovac darovala je 30 m barheta. Gdja Reich ustupila je svoj bor uz lijepi nakit. Hinko Brilli, magistr. pharm. darovao je bengalsku vatru.

Plemenitim darovateljem izriče najtopliju hvalu — *Betti Markus*, učiteljica družbinog zabavišta.

Množtvo maslina na Cresu. Javili smo onomadne, da su ljetos izvanredno dobro urodile masline na otoku Cresu. Tako nam javljaju sada iz grada Cresa, da se doveze danomice u grad okolo 400 kvintala maslina, ali da su vlastnici istih u velikoj neprilici, jer nema običnih kupaca, te je ciena maslina vrlo pala. Plaća se naime hektol. maslina po 80 K, dočim se obično plaćaju po 100 K. Jedva zmašćeno ulje plaća se po 50 K, što je veoma nizka ciena.

Premještenje.

Pišu nam iz Lošinja.

Naš obće ljubljeni školski nadzornik gosp. Pribil premješten je u Krk, sielo novog krčkog kotara. Ovim premještenjem gubimo dobrog prijatelja i rodoljuba te izvrstnog zborovodju novoustrojenog pjevačkog zbora. Gospodinu nadzorniku želimo u novom mjestu svako dobro, te da nam i nadalje sačuva naklonost, koju nam je dosad ovdje u velike pokazivao. Sretno pošao i dobro se našao!

Voloski kotar:

„Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“ u Kastvu, podarili su prigodom Božićnih blagdana i kao oprost od čestitanja: prof. Vjekoslav Spinčić 50 K, Kažimir i Ernesta Jelušić 5 K, Grosman Miroslav 5 K.

Za oprost od čestitanja dao je gosp. Mate Kundić iz Frančići po Vjek. Spinčiću po 10 K: Bratovšćini hrv. ljudi u Istri u Kastvu, Družbi Sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji, i Djačkom družtvu u Pazinu.

Božićno drvce na Voloskom i u Opatiji. I kod nas zavladao je običaj božićnjega drvca, naročito za školsku djecu. Tako se ga je priredilo i ljetos, na Voloskom dne 22., u Opatiji dne 30. prosinca. U oba mjesta su školska djeca pjevala, deklamovala, predstavljala. U oba mjesta došla su nesamo školska djeca, nego i njihovi roditelji, rodjaci i razni prijatelji djece. U oba mjesta dielilo se je darova, slastica svim, a odjela i obuvala siromašnim. Sve bilo je ponekle na veće u Opatiji, već i s toga što ima tu mnogo više djece, pa i više učiteljskih sila. Dvorana „Zore“ bila je premalena za djecu i njihove prijatelje. Stojali su kao ribe jedan uz drugoga, a znojili se kao o Jakovjlu. Bogćno drvce postaje njekim načinom narodnim blagdanom. Kod nikakve svečanosti ili zabave nevidi se toliko ljudi na okupu kao kod svečanosti božićnjega drvca za školsku djecu. Ljudi baš grnu da vide i čuju djevojčice i dječake kako liepo i spretno krasnoslove i pjevaju u svojem milom hrvatskom jeziku. Mnogim suze rone od miline, a svi se dive muci i strpljivosti učitelja i učiteljica, dok onoliko dječicu nauče. Hvale njim svi, kaošto i svi žele, da djeca napreduju u svemu dobru u kojem ga uzgajaju.

Pazinski kotar:

† **Br. Fridolin Stöckl** umro je u Pazinu na Silvestrovo. Sve do zadnje svoje bolesti pokojnik je podučavao glazbu na hrv. gimnaziji u Pazinu. Svojom dobrotom znao si je steći ljubav povjerene mu mladeži, a i liepih uspjeha u podučavanju. Sprovodu sudjelovali su prisutni u mjestu učenici gimnazije sa cielim profesorskim zborom, te hrvatska pučka škola. Bio pokoj njegovoj blagoj duši!

Pojavi u pazinskoj župnoj crkvi postaju sve to čudnijim. Bogu budi hvala, još nije odpravljen stari običaj, da se epistole i evandjelje u običnim nedjeljama pjevaju hrv. jezikom, ali se redovito tada dogabja sablazan, da crkveni pjevači ne odgovaraju na misnikov „Gospodin s Vami“ itd. A znate li kako će konačno biti odstranjena, ta sablazan? Tako, da će odpravit pjev . . . ah dà, hrvatsku epistolu i evandjelje! — Do u zadnje vrieme je župnik preporučivao milostinju u crkvi samo hrvatskim jezikom. Od mala amo, to čini prije u talijanskom, pak u hrvatskom jeziku. Nikakvo čudo, ako domala i posve prestane sa preporukom u hrvat. jeziku. Nego mogli bi se i naši kmeti odatle naučiti, da drže ruke u džepu, kad pred njima prodje crkovinar sa mošnjom, kako i „signori“, pa bi ih se valjda bolje priznavalo. (Svakako; ako im je zazorno pitati te hrvatski, drži novac u svom hrvatskom džepu — ništa nedaj, ima i veće hrvatske sirotinje, koja će za te Boga molit. — Op. Ur.) — Samo napried gosp. župeupravitelju, jer znate, da su neki ter neki tvrda srca.

Za oprost od čestitanja darovali su djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu gg.: Fran Bukovec, Trviž K 20, Spinčić Vjekoslav, Opatija K 50, dr. D. Trinajstić, Pazin K 50, Kundić Mate, Frančići K 10, Gojtan Josip, Kaščerga, Grašić Josip, Beram K 5, dr. Fran Mandić, Trst K 20, Filiplić Pravdoslav, Žminj K 30, Jelušić Kažimir, Kastav K 5, Matejčić Fran, Trst K 10. Prva hrvatska štedionica, Zagreb K 100. Hrvat. Slav. Hip. Banka, Zagreb K 100.

Porečki kotar:

Novi župnik u Žbandaju. Od tamo nam pišu, da je bio na sam badnjak tamošnji župe-upravitelj veleč. g. Šime Semelić ustoličen za stalnoga župnika one župe. Ova nas je viest veoma obradovala, jer su naši vriedni Žbandajci dobili u osobi veleč. Semelića uzornoga župnika u svakom obziru, na čemu im iskreno čestitamo.

Koparski kotar:

Škola bez učitelja. Lanišće 27. 12. 1905. — Žalostno, al istinito — naša je škola već nekoliko vremena skoro uvjek bez učitelja. Odkada je ono bilà bura odnesla iz naših krajeva ex učitelja Marchia, kao da je naša škola zakleta. Dodje učitelj, stoji u Lanišću osam dana, premjeste ga, dodje drugi, premjeste ga i tako redom.

Djeca klatare dangubeći selom, a u školi vlada blažena tišina. Djeca se kvare i po malo zaboravljaju, što im je učitelj prije teškom mukom ucjepio u glavu, a školski paragrafi o popunjavanju učiteljskih mjesta spavaju mirno zimski san.

Strpite se, vele ljudi kod vlade, strpite se, strpljen spašen! A ljudi trpe i trpe, a pomoći od nikuda. — Dà, sasvim po propisu paragrafa i pedagogije — i istarskom sistemu o prebacivanju i protežiranju učitelja.

Sada nam misle poslati je mnoga učitelja, a pripadaju nam dva. Jadan učitelj, a školske djece ko i mrava! Bože, opreènih li pojmova! — Al što nam je činiti? Kucamo, ne otvaraju nam, ne čuju nas! E, onda ljudi, najbolje je da zapjevamo: „Oj Todore, svaki dan na gore!“

Mužka podružnica „družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Danah, občina Buzet, obdržavati će dne 6. o. m. svoju redovitu skupštinu običnim dnevnim redom. Početak u 3 sata poslije podne. Preporuča se gg. članovom i prijateljem naše „Družbe“ da se odborovu pozivu što mnogobrojnije odazovu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. U krčmi Josipa Puhalja u Lanišću u veselom družtvu sabrano je za družbu K 3·40, a Jakov Puhalj pridaje K 1, ukupno K 4·40. Novac je izručen blagajniku podružnice u Puli. — Živili!

Franina i Jurina.

Fr. Si čul Jure, da vrbenski prisežnici imaju silu, silu kušience.

Jur. Ma dà, i sad neki dan je jedan po kušienci štimal drva Sv. Antona, da kad su pek imeli poć na inkant je pital od nastavjači 3 kruni ako ne da će i on nastavjat na ono će je on po duši štimal.

Fr. A će neznaš pak za onu, da užaju niki i mrtve već od pet let prežentat notaru va Veju i prestavit je za živu.

Jur. A da bravo i ta je bila lišta; prepeja lipo notaru jenu ženu i preženta ju za jenu ka je bila umerla već prvo pet let, pak ti lipo udelali kuntrat od prodaje.

Fr. Ala to mi je lipi notar i prisežnici. Sud va Veji nima šćapi za njih svih.

Jur. Ter to ni niš kuriožo, kada je jeden stari prisežnik i vrbenski nadri-notar ze očali rekel, da je to on višeput udelal i da mu je uvik dobro pasalo.

Fr. Da, da, zač vrbenski prisežnici misle, kad oštijaju nos ze očali, da sve znaju i da su pelni kušience.

Razne primorske viesti.

Odkup od čestitanja. Mjesto čestitaka prijateljem, znancem za božićne blagdane i novu godinu, daruje „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru g. M. Mandić u Trstu 4 krune.

Umirovljenje. Službeni list bečke vlade priobćuje viest o umirovljenju dvorskoga savjetnika g. Morica Felicettia pl. Liebenfels ravnatelja pošta i brzojava u Trstu. Tim povodom bijaše mu podieljen viteški križ Leopoldovog reda uz oprost od pristojba.

Već se je dulje vremena govorkalo, da će g. Felicetti stupiti u stanje mira, čemu nam je bilo težko vjerovati znajući, da je on još razmjerno dosta mlad, čil i zdrav. Službeni list kaže doduše, da je to umirovljenje usliedilo na njegovu vlastitu molbu. Nu držimo, da su morali težki razlozi skloniti g. ravnatelja na taj korak. — Iskreno govoreć, nama je žao, što odlazi činovnik s visokog mjesta, koji je uvjek nastojao, da zadovolji svojoj težkoj zadaći, koji se je pokazao, da je na svom mjestu i koji je bio izvanredno ljubezan sa strankami. G. Felicetti bijaše jedan od riedkih poglavara i načelnika ureda u Primorju, koji je bio posve viešt našemu jeziku, te se sa istim strankama vrlo rado služio. — G. dvorskomu savjetniku Felicettiu želimo iskreno, da bi još dugo uživao u zdravlju dobro i saviestno zasluženu mirovinu.

Za nasljednika g. Felicettiu imenovan je gosp. Pattay ravnatelj pošta i brzojava u Zadru, rodom iz Pazina.

Za telefonski spoj u Istri. Ovih dana obdržavala se je u Trstu konferencija za uvedenje telefonske mreže po Istri. Na konferenciji je zaključeno da se napusti prijašnju osnovu pruga Trst, Kopar, Pazin, Rovinj, Vodnjan Pula, sa proširenjem iz Kopra u Izulu, Portorose, Piran, i iz Pazina u Motovun i Poreč, nego se prihvatilo osnovu da se sagradi telefonska sveza uzduž dvie glavne željezničke pruge Trst-Pula i Trst-Poreč sa spojem medju Kanfanarom i Rovinjom i medju Porečom i Kanfanarom.

Povjereno je delegatima trgovačkih komora u Trstu i Rovinju da izrade u tom smislu spomenicu i da ju predlože ministarstvu trgovine.

Književne viesti.

Knjige „Matice Hrvatske“. Ovogodišnje knjige „Matice Hrvatske“ razpačavat će se počam od ponedeljka kod „Matičinog“ odpremnika i knjigoveže B. Šobana, Gundulićeva ulica br. 19. i u svim zagrebačkim knjižarama. Na želju donose se knjige i u kuću uz donosninu (Telefon br. 650). Članovi zakladnici imadu podići knjige najkasnije do 30. ožujka 1906.

Ovogodišnje knjige jesu: 1. Vjek. Novak: „Zapreke“. Pripoviest iz savremenog hrvatskog života. 2. Evg. Kumičić: „Jelkin bosiljak“, pripoviest iz istarskog života, sa studijom Ch. Šegvića: Život i djela Evg. Kumičića“. 3. Ivan Perkovac: Pripoviesti s uvodom: „Crtice o životu J. Perkovca“ od dra. Ivana Zahara. 4. N. A. Nekrasov: „Komu je dobro u Rusiji?“ Preveo i uvodom o životu i djelima N. A. Nekrasova popratio August Harambašić. 5. A. P. Čehov: izabrane pripoviesti, preveo Martin Lovrenčević. 6. St. Radić: „Savremena Evropa“ i 7. „Hrvatsko Kolo“ naučno književni i umjetnički zbornik „M. H.“ Knjiga I. g. 1905. Sa obilnim literarnim sadržajem iz pera savremenih hrvatskih literata i slikama hrvat. umjetnika.

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Rasprodaja!

Za izvanredno jeftinu cienu, za samo for. 2·95 može se kupiti jedna krasna garnitura sastojeća od 14 dragocienih predmeta za ures:

1 žepna ura od nikela Ankora-Rem. (na želju posrebrena) sa lieno ukrašenim poklopcem, točno reguliranа sa 3 godišnjim jamstvom u škat. (Etui);
1 ukusni pozlaćeni ili od nikela čvrsti lanac sa zavjeskom, pariški sistem;
1 pozlaćena igla za ovratnik sa imit. brilantima;
1 par pozlaćenih puceta za zapestnice, marka „Garantie";
1 garnitura pozlaćenih puceta za košulje i ogrlice u svemu 5 komada;
1 par pravih srebrnih naušnica, uredovno puncirane;
1 zlatni prsten sa ukusnim kamenom;
1 malo žepno zrcalo u etui.

Ovih četrnaest vriednih i krasnih predmeta odprema samo za for. 2·95 s pouzećem ili uz priposlanje iznosa unapried tvrdka:

Brüder Hurviz

izvozna kuća Krakov, Krakowska 26.

Što nije po volji uzimlje se natrag kroz 8 dana i novac se povrati, tako te kupac ne trpi nikakve štete, niti što riskira.

Bogato ilustrovane kataloge svakovrsnih dragocienih nakita šilje se badava i franko.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-solkanske

stolarske zadruge

(prije Antun Cernigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija isključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splitu i Aleksandriji

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

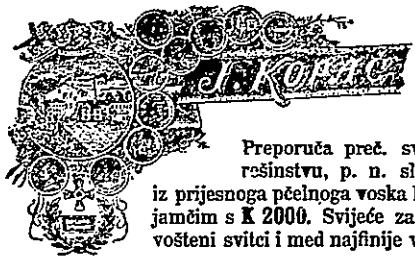

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Gradska ljekarna, Zagreb.

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i nutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po kostih, nogah i rukah, te izliečе svaku glavobolju. One nedostiživo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju nadunavanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Liečе sve bolesti jetrah i slezene te kuliku i trganje u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i madronu, pa zato nasmiju manjkati u nijednoj gradjanskoj niti seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od jednog tuceta (12 bočica) se ne šalje. — Cieua je sljedeća i to franko na svaku poštu: 1 tucet (12 boč.) 4 K, 2 tuceta (24 boč.) 8 K, 3 tuceta (36 boč.) 11 K, 4 tuceta (48 boč.) 14·60 K, 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posjedujem tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neka gg., koja su sa osobitim uspjehom upotrebljavali **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravise: Iv. Baretinčić, učitelj; Janko Kišulj, kr. nadlugar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, žilica; Jože Seljanić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Javna zahvala.

Podpisani smatra svojom dužnošću, da se ovim putem srdačno zahvali svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su mu prigodom dug.. i pretežke bolesti i nemile smrti obljubljene supruge

PAŠKVALE DUKIĆ rodj. FERLAN

mnogobrojno izrazili svoje saučešće ili na bud koji način nastojali ublažiti moju težku bol i tugu. A osobito i izvanredno moram izraziti svoju veliku zahvalnost veleučenom gospodinu dru Kajetanu Daboviću, občinskom liječniku, koji je pokojnicu liječio mnogo i mnogo vremena, te velečastnim gosp. svećenicima a napose velečastnom g. Antonu Ellneru, župniku dekanu, koji je više puta pohrlio do mile pokojnice za njezinu i moju utjehu. — Liepa hvala svim onim, koji su prigodom pogreba pohrlili, da poprate njezine smrtne ostanke do hladnoga groba.

Svim opetovana hvala, a od Boga plaća!

KASTAV, dne 27. decembra 1905.

Tugujući suprug:
Franjo Dukić-Diračić

Prodaje se u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom radnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkalično-muriatična-litijska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom **kod svih bolesti probavnih organa i grlića na proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, grlenog svih drugih katara, proti hemeroidima** (zlatnoj žili), **kod bolí bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i zatekših jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prekašano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo** kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice"

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

„ADRIA ROSKOPF"

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

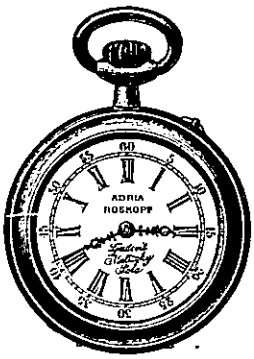

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Ulivo S. Stefano br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

OGLAS.

NIKOLA ŽIC-KLAČIĆ i drug.

Mlin na benzinu i trgovina brašna na veliko

u PUNTU, otok KRK, Istra.

CIENIK

Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.

Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno broj 1	K 26·60	nesijano sa mekinjama	K 21·—
„ „ „ 2	„ 26·20	mekinje (posije)	„ 14·—
„ „ „ 3	„ 25·80	kukurузno brašno	„ 18·—
„ „ „ 4	„ 24·50	raženo brašno prosijano	„ 24·—
Sve vrsti 1. 2. 3. 4, ujedno pomiešane	K 26·—	„ „ nesijano	„ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u Puntu na barku ili parobrod u Krku. Plaća se u Puntu, a utuživo u Krku. Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a** u **Puli,** admiralska ulica br. 12.

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 11. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Iandić u Trstu. (Via Crociera br. 1. II. kat.)

dr. Vuić sve srbske delegate za trgovinski ugovor, da se s njima na temelju razgovora u ministarstvu izvanjskih posala, porazgovori o daljnjem tečaju razvitka pitanja o trgovinskom ugovoru.

Rusija.

Moskovski generalni guverner izdao je proglas na seljačko pučanstvo, u kojem ga pozivlje, da se pokori vladinim naredbama i da uplaćuju poreze, jer će biti kobne posljedice u slučaju nepokornosti. Seljaci su odaslali guverneru više deputacija, koje su izjavile, da su revolucionarci raznim lažima i obećanjima naveli časovito seljake na odpor proti oblastima, ali da se u buduće ne će ništa slična dogoditi.

Željeznički promet izmedju Moskve i unutrašnjosti sasvim je uzpostavljen. Uapšeno je preko sto strojovodja moskovske željezničke mreže radi toga, što su bili stupili u štrajk.

Nadalje se javlja iz Moskve, da se ' oko hiljadu tvorničkih radnika predalo policiji i izručilo joj oružje. Za vrieme zadnje krvave bune primljeno je u gradske bolnice 375 ranjenih, medju njima 25 djece, 15 vojnika i 7 redara. Privatni sanatoriji registrirali su još 474 mrtva, medju njima 149 žena i 97 djece. Službena listina o ubitcima u vojsci glasi: 9 mrtvih i 51 ranjen vojnik. Poginula su 4 oružnika, a ih je ranjeno. Od redara je 21 ubijen, 30 ranjeno.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izjava. U br. 43. od 26. oktobra 905. našega lista u dopisu iz Rakija ilo je rečeno o veleč. g. Nicolich-u, da denuncira sad ovoga sad onoga na sud Vodnjan ili na c. kr. kot. poglavarstvo Puli, podkupljajuć čašom vina svjedoke".

Žalimo, što nam je izmakla ona stavka gosp. Nicolich-u u rečenom dopisu, te izvidiv stvar, uvjerili smo se, da nas je naš dopisnik glede gornje stavke zaveo ložda i nehotice u bludnju.

S toga izjavljujemo ovdje, da gornje eći podmetnute gosp. Nicolich-u u reenom dopisu ne odgovaraju istini, koje ito opozivljemo.

Pula, 10. siečnja 1906. *Uredničtvo.*

Zapovjednik pričuvne eskadre. Nj. eličanstvo imenovalo je kontreadmirala ausa zapovjednikom pričuvne eskadre u uli.

Za željezničku svezu idmedju Poeča i Kanfanara. Kako je poznato postoji već odavna osnova za spojenje željeznice Trst-Poreč sa postajom u Kanfanaru, na državnoj željeznici Trst-Pula. Za taj spoj zauzima se istarski zemaljski odbor, koji je dao izraditi nacrte, predjmio ministarstvu za željeznice potrebite iznose za te nacrte i predradnje.

Sada čitamo jako u novinah, da „istarski interesenti" gradnju jedne 35 kilom. dugačke, uzkopružne mjestne željeznice, koja bi postojeću željezničku postaju u Poreču, istotako uzkopružne željeznice Trst-Poreč, sa postajom Kanfanar, normalno pružne državne željeznice

razdiobe imanja šumske zadruge u Pregorju — mjestna občina i sudbeni kotar Podgrad u Istri — medju njezine članove. C. kr. oblasti su riešenje toga pitanja sa nekojakimi zahtjevi na zadrugu zavlačile, i kad je ona svim zahtjevom zadovoljila, te kad je c. k. kotarski sud htjeo da provede uknjiženje pojedinih dielova na pojedine članove, tad je c. k. namjestničtvo obustavilo uknjiženje; sunulo mu je u glavu pitati zadrugu, da li je svoje imanje bastinila ili po cesarskom patentu od 5. ujna 1853. odkupila.

Predsiednik občinskih zastupnika Puljskih je demisionirala, občinstvo zastupstvo ima se raspuštenim smatrati, te ima namjestničtvo u sporazumu sa zemaljskim odborom poprimiti nuždne mjere za privremeno obavljanje poslova dok se nekonštituira novo občinsko zastupstvo (zašto se imade najdalje u vrieme 6 tjedana poslie razpusta razpisati nove izbore); i to, kao obično, imenovati komesara ili upravni odbor.

U Puli da ima biti imenovan upravni odbor i to takov u kojem bi bile zastupne sve stranke samo ne hrvatska.

stnik rodom Dalmatinac t. j. Dubrovčanin.

Srbija.

Skupština je kraljevskim ukazom odgodjena do 28. o. mj. Ministar za javne radnje Todorović, predao je ostavku radi toga, što mu nije votiran kredit od 50.000 dinara u željezničke svrhe. Naknadno se javlja, da je ministar Todorović povukao svoju ostavku.

Srbski poslanik na bečkom dvoru dr. Vuić, došao je prošlog petka u ministarstvo izvanjskih posala, da se razgovara o pitanju srbsko-bugarske carinske unije. Odmah nakon svoga povratka sazvao je

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Rasprodaja!

Za izvanredno jeftinu cienu, za samo for. 2·95 može se kupiti jedna krasna garnitura sastojeća od 14 dragocienih predmeta za urse:

1 žepna ura od nikela Ankora-Rem. (na želju posrebrena) sa liepo ukrašenim poklopcem, točno regulirana sa 3 godišnjim jamstvom u škat. (Etui);
1 ukusni pozlaćeni ili od nikela čvrsti lanac sa zavjeskom, parižki sistem;
1 pozlaćena igla za ovratnik sa imit. brilantima;
1 par pozlaćenih pucela za zapestnice, marka „Garantie";
1 garnitura pozlaćenih pucela za košulje i ogrlice u svemu 5 komada;
1 par pravih srebrnih naušnica, uredovno puncirane;
1 zlatni prsten sa ukusnim kamenom;
1 malo žepno zrcalo u etui.

Ovih četrnaest vriednih i krasnih predmeta odprema samo za for. 2·95 s pouzećem ili uz priposlanje iznosa unapried tvrdka:

Brüder Hurviz

izvozna kuća Krakov, Krakowska 26.

Što nije po volji uzimlje se natrag kroz 8 dana i novac se povrati, tako te kupac ne trpi nikakve štete, niti šlo riskira.

Bogato ilustrovane kataloge svakovrsnih dragocienih nakita šilje se badava i franko.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-solkanske

stolarske zadruge

(prije Antun Černigoj)

TRST

Via di P

Tvoi

Pokuć

Konku

Proda

Zastupstvi

Ilust

Javna zahv

Podpisani smatra svojom dužnošću, da se rodjakom, prijateljem i znancem, koji su mu prigo mile smrti obljubljene supruge

PAŠKVALE DUKIĆ r

mnogobrojno izraziti svoje saučešće ili na bud koji bol i tugu. A osobito i izvanredno moram izraziti s gospodinu dru Kajetanu Daboviću, občinskom liječn i mnogo vremena, te velečastnim gosp. svećenicima Ellneru, župniku dekanu, koji je više puta pohrli moju utjehu. — Liepa hvala svim onim, koji su pri njezine smrtne ostanke do hladnoga groba.

Svim opetovana hvala, a od Boga plaća!

KASTAV, dne 27. decembra 1905.

„ADRIA ROSKOPF" najbolja za služb sa 5-go

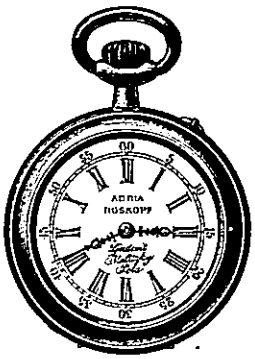

K tomu 1 kras i to: 1

Naruč točnog r Glavno

L. M:

Najve vine švic

Istarska Posuji

Prima zadrugare, koji uplati više po kruna

Prima novac na štednju od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog od

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe. za božićna drva.

„	„	„	3	„	25·80
„	„	„	4	„	24·50

Sve vrsti 1, 2, 3, 4, ujedno pomiešane K 26·—

kukuruzno brašno	„	18·—
raženo brašno prosijano	„	24·—
„ „ nesijano	„	19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u **Puntu** na barku ili parobrod u **Krku.** Plaća se u **Puntu,** a utuživo u **Krku.** Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a** u **Pull,** admiralska ulica br. 12.

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 11. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Crociera br. 1. II. kat.)

Interpelacije

zast. Spinčića u carevinskom vieću.

Za luku u Merašćici.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na njegovu preuzv. gospodina upravitelja ministarstva trgovine.

Obzirom na okolnost, da bi pretvorenje dražice Merašćica na otoku Cresu u sjegurnu luku bilo od velike koristi za tamo blizu se nalazeća mjesta Sv. Ivan, Belej, Vrana itd., kaošto se to izrično priznaje u odluci c. kr. ministarstva trgovine od 15. junija 1904. br. 29111; i obzirom na to, da su i druge lučke radnje na kvarnerskih otocih ne doista više, nego jednako potrebite, i da bi već bila doba da se započne s izvršivanjem tih pripoznato potrebitih radnja,

dozvoljavaju si podpisani upitati Njeg. preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva trgovine:

Je li Vaša preuzvišenost voljna narediti, da se u dražici Merašćica na otoku Cresu sagradi čim prije luka neobhodno nuždna za razvoj tamo blizu ležećih mjesta?

Beč, 15. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

Za mul na luci Šilo.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva trgovine.

Obzirom na to, da sjeverna obala otoka Krka nejma nijedne luke — utočišta; da se najudobnija sveza toga diela otoka sa nasuprot ležećom obalom, gdje ima parobroda za dalnje putovanje, može ostvoriti iz Šila; da samo Šilo imade 17 manjih ladja i da je mjesto — utočište za 13 drugih manjih ladja iz Klimna; da sve te ladje imadu živ promet, al da luka ne odgovara potrebam, te je produljenje mula neobhodno potrebito,

i obzirom na to, da obstojeći mul nije providjen svetionikom,

dozvoljavaju si podpisani postaviti na Njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva trgovine sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti potrebito, eda se mul u luci Šilo produlji, i da se na postojećem mulu postavi svetionik?

Beč, 15. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

Za razdiobu šumskog imetka u Pregorju.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva.

Već više od desetletja vuče se pitanje razdiobe imanja šumske zadruge u Pregorju — mjestna občina i sudbeni kotar Podgrad u Istri — medju njezine članove. C. kr. oblasti su riešenje toga pitanja sa svakojakimi zahtjevi na zadrugu zavlačile, i kad je ona svim zahtjevom zadovoljila, te kad je c. k. kotarski sud htjeo da provede uknjiženje pojedinih dielova na pojedine članove, tad je c. k. namjestničtvo obustavilo uknjiženje; sunulo mu je u glavu pitati zadrugu, da li je svoje imanje bašinila ili po cesarskom patentu od 5. srpnja 1853. odkupila.

Već je prošlo pol stoletja odkad su zadrugari odkupili imanje i odkad je ovo na zadrugu uknjiženo, a sad dolazi c. kr. namjestničtvo, pošto se više od deset godina bavi sa stvarju razdiobe sa prije spomenutim pitanjem.

Pošto se to nemože drugačije protumačiti nego tim, da se hoće stvar razdiobe imanja još uvjek zavlačiti, i pošto radi neriešenja stvari oni siromašni ljudi veliku štetu imadu, nemoguć se okoristiti svojimi šumami i bivajuć globami kažnjeni, ako se u biedi svojom šumom okoriste, uslobadjaju se podpisani postaviti na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna narediti da se stvar razdiobe imanja šumske zadruge u Pregorju bez otezanja rieši, i da se tako učini kraj šikanam sa strane c. k. oblasti naprama siromašnim zadrugarom?

Beč, 16. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

Za povrat globe.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva.

Svrhom rujna prošle godine je Bon Dinko Dinkov iz Beloga na otoku Cresu platio 40 K globe navodno radi šumskoga prekršaju. Proti tomu podnesao je utok c. kr. namjestničtvu i priložio odnosnu namiru. Utok bio je glasom brzojavke c. kr. namjestničtvu od 23. travnja 1905. br. 7021 ugodno riešen, al mu namira ne bijaše povraćena. Iza toga išao je k. c. kr. poreznomu uredu u Cres da dobije natrag svoj novac. Ovaj ured pako nije htjeo platiti već je opazio da nemože platiti prije nego li se izkaže s namirom vrhu iznosa plaćene globe. Bon Dinko Dinkov obratio se je na c. kr. namjestničtvo molbom, da mu vrati namiru. Već je tomu preko pol godine, i on još uvjek nije namire natrag dobio.

Ovakav postupak c. kr. oblasti mora se najodrešitije pokuditi, a podpisani uslobadjaju upitati Njegovu preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva:

Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti potrebito, eda Bon Dinko Dinkov iz Beloga dodje bezodvlačno do svoga novca?

Beč, 16. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

O upravnom odboru občine Pula.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na Njegovu prenzvišenost gospodina ministra nutarnjih posala.

»Većina občinskih zastupnika Puljskih je demisionirala, občinstvo zastupstvo ima se raspuštenim smatrati, te ima namjestničtvo u sporazumu sa zemaljskim odborom poprimiti nuždne mjere za privremeno obavljanje poslova dok se nekonštituira novo občinsko zastupstvo (zašto se imade najdalje u vrieme 6 tjedana poslie razpusta razpisati nove izbore); i to, kao obično, imenovati komesara ili upravni odbor.

U Puli da ima biti imenovan upravni odbor i to takov u kojem bi bile zastupne sve stranke samo ne hrvatska.

Pošto mjestna občina Pula po posliednjem brojenju pučanstva na 24.000 Talijana i 4000 Njemaca broji 10.000 Hrvata i 1.500 Slavena i ovi posljednji, Hrvati i Slovenci, kao oni koji kao i drugi plaćaju svakojake poreze i prireze, imadu pravo kao i drugi na upravu občine, to postavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih poslova ovaj upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona odrediti shodna da bude u upravnom odboru mjestne občine Pula, koje četvrtina stanovnika su Hrvati, zastupana također hrvatska stranka?

Beč, 16. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

Proti dvorskoj štamparij.

Interpelacija zast. *Spinčića* i drugova na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih posala.

Na ponovne upite jednoga državljana je uprava c. k. dvorske i državne tiskare odgovorila četiri puta (18/8, 20/9., 3/10. i 29/11. t. g.), da se kod nje nemože dobiti poslovnoga reda za gradjevnu obrt u hrvatskom jeziku.

Pošto je pako prvopodpisanomu jedan takav red u hrvatskom jeziku bio poslan, i to pod naslovom „Uzor-poslovnika" za koncesionirane gdradjevne obrte i ina gradjevna poduzeća, i pošto se isti „može dobiti kod c. kr. Dvorske i Državne štamparije u Beču Herrengasse 7" za 20 para, kako se to tiskano čita na odnosnoj tiskovini,

slobodni su podpisani upraviti na Njegovu preuzv. gospodina ministra nutarnjih poslova ovaj upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona podsjetiti upravu c. kr. dvorske i državne tiskare na izvršivanje njezinih dužnosti?

Beč, 16. decembra 1905.

(Sliede podpisi).

Politički pregled.

U Puli 10. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 8. o. mj. držalo je ministarsko vieće prije i poslie podne sjednicu, na kojoj se je vićalo o sazivu carevinskog vieća i o izbornoj preinaci. Carevinsko vieće sastati će se po svoj prilici dne 23. o. mj.

Pitanje namjestnika u Dalmaciji je konačno riešeno. Imenovan je naime dalmatinskim namjestnikom dosadašnji upravitelj namjestničtva dvorski savjetnik Nikola Nardelli. Ovo je prvi civilni namjestnik rodom Dalmatinac t. j. Dubrovčanin.

Srbija.

Skupština je kraljevskim ukazom odgodjena do 28. o. mj. Ministar za javne radnje Todorović, predao je ostavku radi toga, što mu nije votiran kredit od 50.000 dinara u željezničke svrhe. Naknadno se javlja, da je ministar Todorović povukao svoju ostavku.

Srbski poslanik na bečkom dvoru dr. Vuić, došao je prošlog petka u ministarstvo izvanjskih posala, da se razgovara o pitanju srbsko-bugarske carinske unije. Odmah nakon svoga povratka sazvao je dr. Vuić sve srbske delegate za trgovinski ugovor, da se s njima na temelju razgovora u ministarstvu izvanjskih posala, porazgovori o daljnjem tečaju razvitka pitanja o trgovinskom ugovoru.

Rusija.

Moskovski generalni guverner izdao je proglas na seljačko pučanstvo, u kojem ga pozivlje, da se pokori vladinim naredbama i da uplaćuju poreze, jer će biti kobne posljedice u slučaju nepokornosti. Seljaci su odaslali guverneru više deputaciju, koje su izjavile, da su revolucionarci raznim lažima i obećanjima naveli časovito seljake na odpor proti oblastima, ali da se u buduće ne će ništa slična dogoditi.

Željeznički promet izmedju Moskve i unutrašnjosti sasvim je uzpostavljen. Uapšeno je preko sto strojovodja moskovske željezničke mreže radi toga, što su bili stupili u štrajk.

Nadalje se javlja iz Moskve, da se oko hiljadu tvorničkih radnika predalo policiji i izručilo joj oružje. Za vrieme zadnje krvave bune primljeno je u gradske bolnice 375 ranjenih, medju njima 25 djece, 15 vojnika i 7 redara. Privatni sanatoriji registrirali su još 474 mrtva, medju njima 149 žena i 97 djece. Službena listina o gubitcima u vojsci glasi: 9 mrtvih i 51 ranjen vojnik. Poginula su 4 oružnika, a 5 ih je ranjeno. Od redara je 21 ubijen, a 30 ranjeno.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izjava. U br. 43. od 26. oktobra 1905. našega lista u dopisu iz Raklja bilo je rečeno o veleč. g. Nicolich-u, da „denuncira sad ovoga sad onoga na sud u Vodnjan ili na c. kr. kot. poglavarstvo u Puli, podkupljajuć časom vina svjedoke".

Žalimo, što nam je izmakla ona stavka o gosp. Nicolich-u u rečenom dopisu, te razvidiv stvar, uvjerili smo se, da nas je naš dopisnik glede gornje stavke zaveo možda i nehotice u bludnju.

S toga izjavljujemo ovdje, da gornje rieči podmetnute gosp. Nicolich-u u rečenom dopisu ne odgovaraju istini, koje zato opozivljemo.

Pula, 10. siečnja 1906. *Uredničtvo.*

Zapovjednik pričuvne eskadre. Nj. Veličanstvo imenovalo je kontreadmirala Hausa zapovjednikom pričuvne eskadre u Puli.

Za željezničku svezu Idmedju Poreča i Kanfanara. Kako je poznato postoji već odavna osnova za spojenje željeznice Trst-Poreč sa postajom u Kanfanaru, na državnoj željeznici Trst-Pula. Za taj spoj zauzima se istarski zemaljski odbor, koji je dao izraditi nacrte, predujmio ministarstvu za željeznice potrebite iznose za te nacrte i predradnje.

Sada čitamo pako u novinah, da „istarski interesenti" gradnju jedne 35 kilom. dugačke, uzkopružne mjestne željeznice, koja bi postojeću željezničku postaju u Poreču, istotako uzkopružne željeznice Trst-Poreč, sa postajom Kanfanar, normalno pružne državne željeznice

Divača-Pula, spojila. Ova bi se željeznica poslužila u duljini od 19 kilometara običnom kotarskom cestom, koju bi se imalo tekar izgraditi izmedju Gorbina i Morganih.

Nacrti za tu željeznicu i za navedenu cestu jesu već gotovi te se ima do mala provesti odnosna politička obhodnja. Kod toga pružiti će se prilika, da se ustanovi sve one promjene na podrobnom nacrtu ceste, a da se nova željeznica njom poslužiti uzmogne.

Od gradnje nove kotarske ceste Morgani-Gorbina odvisi takodjer gradnja željezničke pruge Poreč-Kanfanar.

Lošinjski kotar

Iz Cresa. (Ustoličenje župnika.) Drugog ovog mjeseca, na dan sv. Sidra (Izidora) gradskog patrona, slavio je Cres izvanrednu svečanost. Znamenitost te svečanosti leži duboko i visoko: nije to samo župska, nije to creska, nije narodna, nije samo hrvatska, već kršćanska i uopće ljudska svečanost. Slavila je naime zasluženo slavlje pravica i svjetlo, što obasjava ljude dobre volje protiv naše crne, paklenske kamore i protiv neiskrene, podmukle i razorne lože. Taj se je dan slavilo ustoličenje našeg prečastnog kanonika Turata kao župnika ove zborne crkve. Koji ne poznaje prilike, rekao bi, da je obična formalnost, ali kad se uzme u obzir sva ona borba i sve one intrige naše vlastele, na kojima kao da počiva: prošteno je . . . , onda će znati ocieniti važnost dogodjaja.

Već u oči same svečanosti počasti creski puk svojom iskrenom i djetinskom odanošću uznositim poklicima i skladnim pjevanjem budućeg župnika. S druge pak strane navijestiše pucanjem mužara sjutrašnju slavu. — Na sam dan ustoličenja već za rana jutra opaža se živahnost po gradu: na svačijem licu vidiš osobitu zamišenost i radost, dok se poznata „clique" ovukla u se i nastojala se udaljiti što prije od svjetla, jer tu ne može da uspijeva: ta se četa hrani i živi u tmini i vlazi kao škorpijoni u svojim leglima, gdje memla davi, gdje se goje hladne guje.

Župnički stan i zborna crkva osvanu u jutru svečano nakićena — i ako se s kompetentne strane ništa poduzelo u tom smislu — a u 10½ s. iđe brojna povorka od župničkog stana u crkvu uz saučešće omnium bonorum. Crkva je dupkom puna, pa se i tu vidjelo, da vlastela ne mogu brojiti u Cresu, jer su maleni brojem i duhom: baš ovaj dan su se pokazali Terzitima. U tom važnom času stoji glava do glave, da ne bi niti igla spala na tle; tu predaje biskupov delegat novom župniku ključeve crkve, kojima, mimogred rečeno, misli podestaresse, da ima pravo da razpolaže. U prisutnosti vladinog odaslanika g. Scarpe, kot. poglavara, predstavi biskupski delegat župnika Turata. Kad spomenu kan. Oršić sasvim ozbiljno i mirno bez ikakvog talijansko-pajacijskog načina (kako to običavaju oni del si), kako je prošloga septembra minulo deset godina, što je on *zadnje riječi* prozborio creskom puku kao njegov župnik, čitava crkva drhtne, kao da je onom masom naroda prošla električna struja. Ovo same dvije riječi, *ali važne, a izašle iz još važnijih ustiju*, bile su kadre, da dirnu hiljade ljudi.

Ob ovome i još koječem drugom, mogao se je uvjeriti gosp. Scarpa onog. dana. Mogao se je uvjeriti o svim krivim i podlim informacijama kluba slavne „spezierie". — Iza obavljene funkcije uputi se mjestni kler sa biskupovim delegatom i vladinim odaslanikom prama glavnom izlazu, gdje bi novoustoličeni župnik burno aklamiran, na što ga kot. poglavar predstavi narodu u talij. i hrvatskom jeziku. Iza toga ne bijaše burnim „živio i evviva" ni kraja ni konca, te sa svih strana siplju konfette na novoga mladenca creske crkve. Sudjelovanje bijaše tako jako, da u početku povorka ne može skoro da se makne s mjesta. Do stana prati oduševljeni narod [hrv. i talijanski svoga „plvana", gdje mu djevojčice u bljelini odjevene siplju cvijeće i desno i ljevo — kako kaže i pjesma-prigodnica — dok mu mala Opatić prozbori slovo hrv., a mala Havrović u talij. jeziku. Gradjanstvo čestita svojemu pastiru, kliču mu najprije „Evivva" (što neka si upamte izrodjeni Petrisi i uskočka braća), a još burnije Živio (jer je Cres skoro čitav hrvatski). „Gospodari" (t. j. principali brodova) izvjesili zastave na svojim ladjama, a neki metnuše i po tri tako, da je uz kopno i more odavalo veselje.

Župnik podje u svoj stan, a narod k objedu — 12½ s. poslije podne — koji puna srca razgovarahu u krugu svojih milih o današnjoj svečanosti, te se dogovarahu, kako bi još poslije podne i na večer najbolje mogli dati oduška čistom srcu i neisstvorenoj duši svojoj. — Nije to bila časovita slava ili možda izvedljivost, već si čitav dan mogao opaziti radost na licu i u razgovoru gradjana. U veče opremi se sjajna serenada, gdje zapjeva u mješ. zboru naša mladež, autodidaktična, krasne naše i najmilije pjesme. — Cres uopće ne pamti takvog dana ni takvog učešća: svi se tomu dive, a i sada iza nekoliko dana ne mogu pojmiti, da je to moglo tako sjajno ispasti, a stranci koji borave u Cresu ushićeni su nad tolikim zanimanjem i oduševljenošću, osobito kad pomisle, kako su vlasteli znali uvjek dosle varati sebe i druge faktore. Kako je ovo bilo sve spontano to se vidi odatle, što svečar nije ništa pripravio, a izmedju priredjivača ne samo da ne bijaše nijednog kaputaša, nego niti jednog hrv. pismenog čovjeka, a mnogo i odviše govori sam jedan poklik priprostog vodje: „živio plovan, ki je bil" mjesto „bivšega" t. j. kanonika Oršića. Dosta da istaknemo na koncu ovo: Ovoj je slavi sudjelovao gotovo čitav Cres ili točnije svi osim (da budemo darežljivi o brojkama) 20 vlastelinskih obitelji, 20 njihovih pristalica i 40—50 indiferentnih: to bi bilo jedno 600 ljudi, što bi značilo jedva ⅙ creskog slanovničtva. I ti mi se ljudi drže creskom občinom, ti hoće da brane prava patronata?! Druga pak točka jest, da je sve prošlo mirno, u redu i dostojanstveno, što dokazuje socijalnu i političku zrelost, kakve ne pokazaše naši „ocevi" a još Dri. prava nikad, a osobito prigodom ovog dogodjaja. — U to ime na čest Cresanima, novom creskom životu i na mnogaja našem „plvanu" Turatu!

Voloski kotar:

Zahvala. Podpisani odbor ženske podružnice sv. Cir. i Met. za Istru časti se zahvaliti svoj p. n. gg. koji su pripomogli oživotvoriti namisao, da se je priredila božićnica za djecu, i to:

Gospodinu Egonu Mohoviću, koji se je zauzeo te darovao i sabrao ukupno K 13·—; g. prof. Vj. Spinčiću K 5·—; g. P. D. K 5; presvietlom gosp. dru. F. Naglu, biskupu, koji se je sjetio i ove godine ove podružnice poslavši joj K 10·—; gosp. A. Požu, župniku, koji je darovao K 5·— kao odkup od čestitanja, i kao preplatu ulaznine K 5·—; Gosp. Josipu Križmanu kao preplatu K 4·—; Gosp. Josipu Rubiniću i Mavričiću i svim ostalim koji preplatiše ulazninu. Hvala svima i od Boga plaća!

Mošćenice, dne 3. jenara 1906.

Ženska podružnica Družbe sv. Cir. i Met. za Istru — Mošćenice.

Lina Ricman, tajnica. *Anka Čović* ravnateljica.

Dolores Deškoviđ, blagajnica.

Premještenje. Savjetnik zemaljskoga suda i upravitelj c. k. kotarskoga suda u Voloskom premješten je kao predstojnik civilnoga suda k zem. sudu u Trst.

Novi upravitelj c. k. poštansko brzojavnog ureda u Opatiji. Ovih dana bio je imenovan na mjesto g. Lebana upraviteljem c. k. pošt. i brzojavnoga ureda u Opatiji g. Ignac Ileršić, po radu i čuvstvu Slovenac. Čestitamo!

Izložba goveda u Kastvu. Dne 28. prosinca 1905. održavala se je u Kastvu druga izložba goveda sa nagradama uz državnu i pokrajinsku podporu. Prva takva izložba bila je ovdje prije 18 godina. Izložba nije bila najpovoljnije posjećena, jer prije svega gospodari blaga nisu naučeni takvim izložbama, a drugo što je tog dana bilo nepovoljno vrieme, te je mnogi gospodar volio blago pridržati kod kuće, nego li ga uz kišu voditi na ogled. Primjećuje se k tomu, da je izložba bila urečena u nepovoljno doba godine i u vrlo kratkom roku.

Na pregled bilo je dopeljano samo 37 glava, a njekoji gospodari, kako se je moglo čuti, nisu htjeli dopeljati svojih krava, bojeći se ludog praznovjerja. Već ovom prilikom može se izreći nadu, da će na treću takvu izložbu (g. 1907.) doći daleko veći i biraniji broj goveda.

Povjerenstvo iza kako je obavilo pregled obnašlo je podieliti nagrade za goveda sliedećim gospodarima:

Za bikove: Turković Matu iz Šapjana 19, K 55·—, te po K 20·— Pešćica Josipu iz Sroki 6, i Saršon Ivanu iz Saršoni 74; za krave: Dukić Antonu iz Kastva kbr. 103 K 60·—; Marčelja Ivanu iz Marčelji 19 i Karlavaris Ivanu iz Kastva 105 po K 40·—; Saršon Antonu iz Saršoni 19, Kinkela Vjekoslavu iz D. Rukav.a 39, Dreksler Stefanu iz Srdoči 94, Saršon Ivanu iz Saršoni 73 i Kukanić Matu iz Brnčići 37 po K 20·—; za junice: Dukić Andru iz Kastva 102 i Spinčić Kuzmi iz Spinčići 36 po K 25·—; Gombač Franu iz Podgrada 60, Lučić Jakovu iz Marčelji 63, Milić Andru iz Jurčići 29, Jardas Franu iz Marčelji 23, Širola Antonu iz Brnasi 12 i Trinajstić Matu iz Brnasi 67 po K 15·—; i dvim skupinam pinegavske pasmine po K 25·— naime Ružić Josipu iz Marčelji 81 i Lučić Matu iz Marčelji 63.

Ukupna svota nagrada iznosi K 525.—

Ples u korist družbe.

Ženska Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom priređuje dne 13. tek. mjeseca na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u »Narodnom Domu u Voloskom, pod pokroviteljstvom milostive gospođje Fany Stanger Ples, na koji se V. G. sa častnom obitelju najuljudnije pozivlje. — Ulaznina za gospodu K 2; za gospodje K 1. — Početak točno u 9 ura večer. Predplate se primaju sa zahvalnosti.

Primamo i objelodanjujemo. Izvolite, gospodine Uredniče, u smislu §. 19 tiskovnog zakona uvrstiti u Vaš cienjeni list sliedeći

Izpravak.

Nije istina, te infamna je kleveta, što veli dopisnik iz Klane u Vašem listu od 22. netom pr. mjeseca, da sam ja najmc, s razloga, koje on izričito navadja, ali koji se već dadu posve lako slutiti u tobožnjoj milosti „Slavne". Moj je nacionalni karakter vazda permanentan, što je u ostalom poznato i vrabcima; te milost, koju bi ja eventualno mogao uživati kod škol. oblasti, mogla bi se temeljiti jedino na mojoj 24 godišnjoj praksi i na usposobljenju za hrvatske, talijanske i njemačke pučke škole.

Nije istina nadalje, da nisam ja cielu godinu pošo u Lanišće, jer je školskim oblastima i Lanišćanom dobro poznato, da sam iza 5 mjesečnog bolovanja nastupio redovito svoje mjesto i to ne kao učitelj III. reda, već kao nadučitelj II. reda; a kao takav bio sam imenovan i brzojavno u Klanu premješten usljed brzojavne zamolbe občinskog zastupstva u Kastvu na Njegovu Preuzv. gos. namjestnika za Primorje. Uživam dakle mjesto, koje me po pravu i zakonu ide i ništa više!

Nije napokon istina, što je poznato i čitaocima „Omnibusa", da sam ja, kako me on nazivlje „Bičaš", jer sam bio onom listiću, sebe radi i javno prigovorio, što njemu i opet slučajno nije poznato.

Klana, 4. jenara 1906.

Adim Tončić, nadučitelj.

(Op. ur. Prepuštamo našem dopisniku, da on uredi stvar s g. Tončićem ako hoće).

Pazinski kotar:

Božićnica dječjeg zabavišta u Pazinu. Dne 22. prosinca održavala se je zabavica u ovdjašnjem zabavištu i dijelili se darovi. Tomu doprinieše osobito, bilo darežljivošću bilo rukom pomoćnicom, ove gospodje i gospodjice:

a). Blagorodne gospodje I. Bunc, B. Šebesta, M. Žic i gdjica B. Velikonja, koje udijeliše odjela za našu siromašnu dječicu;

b). gdje: M. Brajša i gdjice: M. Farožić, BF., M. Gomišćek, V. Gabrijelić, gdja M. Ladavac, gdjice M. Pilat, V. Pilat, A. Rudela, M. Rudela i M. Wriser, koje su šivale odjela našim mališem;

c). gdjice K. Pečenko, B. Velikonja i gdja Šebesta, koje darovaše obilno slatkiša i voća.

U oči zabave, kad su bili već darovi pripravljeni, iznenadiše nas krasnimi odjećicami gdjice M. Farožić i M. Pilat, te žaljahu, da se i njihov obilni a nenadani dar porazdijeli. Uvaživši i njihovu želju, naša su djeca ove godine bila bogato nadarena.

Podpisano se u ime svoje dječice, kojih je na broju 53, najučtivije zahvaljuje vrijednim članicama ženske podružnice. Bog neka im plati! — *Ravnateljstvo dječjeg zabavišta u Pazinu.*

Za božićno drvce u Pazinu darovala su gg.: Bunc Ivanka 2 K. Bukovec Tereza 1 K, F. dobila za karanfil 2 K, Kurelić Matilda 1 K, Ladavac Marija 1 K, Matika Josip 10 K, Nekić Tomka 2 K, Mogorović Cilka 5 K, M. C. 2 K, Marija Potočnik 3 K, Pajalić Marko 1 K, Rebek Pravdoslav 5 K, N. N. učitelj 2 K, Fran Trampuž 5 K. — Ravnateljstvo svesrdno zahvaljuje.

Zabava za „Djačko pripomoć. društvo" u Pazinu.

U subotu dne 13 t. m. točno u 8 sati poslie podne priredit će c. k. Vel. gimnazija u Pazinu u prostorijama »Narodnoga doma« deklamatorno-muzikalnu zabavu u korist »Djačkoga pripomočnog društva«.

Raspored zabave bit će sliedeći:

1. Proslov. — 2. V. g. Brož, »Nazdravice mornara«, tamb. zbor. — 3. M. Brajša, »U kolo!«, muški zbor. — 4. V. Bozzotti, »Na dinarskim hridinama«, tamb. zbor. — 5. Gj. Eisenhut, »Krasnom spolu«, muški zbor. — 6. F. Hruza, »San zaručnice, velika glazbena slika», tamb. zbor. — 7. D. Jenko, »Nek dušman vidi«, muški zbor. — 8. Dr. Krek, »Seljak-Irud«, šaljiva igra u 2 čina.

Ulaznina za pojedince: 60 hel.; stolica: 40 hel.

Gosti dobro došli!

Koparski kotar:

Nepoštena agitacija. Pod tim naslovom pišu nam iz Vrha — občina Buzet — početkom god. 1906. Najbolji nam je dokaz, g. uredniče, da imademo občinske izbore pred vratmi u tom, što su već započele talijanske agitacije proti hrvatskoj pučkoj stranci, koja je onu občinu iztrgla iz talijanaških ruku. Ni pol muke, kad bi tu agitaciju vodili slobodni muževi talijanske stranke, ali kad ju vode odurne osobe t. j. c. k. činovnici, tad ju valja najodlučnije odsuditi.

Tako je bio nedavno ovdje na Vrhu porezni činovnik iz Buzeta, te se je nudjao našim ljudem za načelnika — pak da će im sagraditi cestu, školu itd. Njegova je u tom pogledu desna ruka porezni eksekutor, koji nesamo da agitira za svoga predstojnika, već dapače pri tom i draži narod proti občinskoj upravi i proti našim najvidjenijim muževom.

Ako se toj gospodi, bilo u uredu bilo vani občinari prituže, da je porez ili namet previsok, da im je težko poreze plaćati, odgovaraju posprdno: *To Vam je kriva podeštarija, pitajte Vašega podeštata zašto se je poreze ili namete povisilo itd.*

Tako je narod dražio i huckao pred dvadeset godina porezni eksekutor Pataj, pak je bio odpušten od službe, pa da vidimo sada što će se dogoditi onoj gospodi, koja draže i huckaju onaj dobri naš narod.

Doista neznamo gdje bi ta gospoda našla novac za gradnju škola i cesta, ali evo im poštene rieči, da ćemo onog činovnika učiniti načelnikom čim sagradi na Vrhu cestu i školu. Prije nećemo i nemožemo jer smo siti talijanaških laži i lažnih obećanja.

Stavljajuć ovu činjenicu sl. ravnateljstvu finance u Trstu do znanja, molimo isto, da stane na rep spomenutim činovnikom i da im naloži, da izlože u poreznom uredu u Buzetu porezovnikom na uvid veliku tabelu sa debelimi slovi u hrvatskom jeziku o svakom nametu na porez bilo državni, zemaljski ili občinski, da budemo tako znali što plaćamo, koliko i zašto i za koju poreznu občinu plaćamo. Što nam koristi njemački sastavljena tabela drobno pisana kad nepoznamo tog jezika? Dajte nam tabelu točnu i jasnu u našem jeziku pa da vidimo hoće li i nadalje moći ona gospoda agitirati proti občinskoj upravi, koja im je mrzka — jer nije talijanska!

Nova župa u Istri. Kapelanija Sluni na buzetskom Krasu povišena bijaše ovih dana na župu.

Franina i Jurina.

Jur. Si čuja Frane, da nisu još komunsku baraku u Puli zakrpali.

Fr. A nisu ne; čekaju koga novoga zidara s Furlanije, zašto oni zidar z Bodulije da ni pravi i nezna dobro čuvat romauske monumente i stupe od puljske barake.

Jur. Ta baraka, mi se čini, da će vaik krolat, doklegod se nam pravica ne bude krojila.

Fr. Ma neka znaju, da ćemo ju zrušit il prije il kasnije i onda komaj će bit pravice.

Razne primorske viesti.

Istarski sabor i njegova većina. Izvanjskim novinama brzojavlje 2. t. mj. iz Trsta da se je ondje sakupilo 15 zastupnika talijanske većine na istarskom saboru, koji da su zaključili nakon podulje razprave, da neće sudjelovati u istarskom saboru sve dotle, dok vlada ne opozove *„jezikovne povlastice, što ih je bez privole dala hrvatsko-slovenskoj manjini.* Usljed toga da se neće sastati istarski sabor.

Mi ne znamo, što je istinita na toj viesti, ali toliko znamo, da vlada ne može opozvati nikakvih *jezikovnih povlastica*, koje bi bila dala hrvatsko-slovenskoj saborskoj manjini s jednostavnog razloga, što tih povlastica nije dala ni obećala. Vlada je bila jedino obećala, da će njezin zastupnik u saboru odgovoriti na neku hrvatsku interpelaciju i u hrvatskom jeziku i ništa drugo, pak ako su to te tobožnje povlastice, koje je tobož vlada dala hrvatsko-slovenskim zastupnikom i radi kojih neće talijanska većina u sabor, onda je u istinu bolje, da se taj takav zlosretni sabor nikada više ne sazove.

Pravedna odluka. C. kr. pokrajinsko škol. vieće u Trstu sa svojom odlukom od 24. rujna 1905. javilo je svim škol. upraviteljstvima Primorja, da nije nuždno u buduće ulagati biljegovane molbe u svrhu podieljenja kvinkvenija, kako je to do sad bivalo, nego da ih uprava škole službeno zamoli putem svoga kotarskog škol. vieća uz priloženje isprava, koje podkrepljuju učiteljevu molbu.

Toj staroj našoj pjesmi konačno se ipak udovoljilo.

Slučilo se ipak, da su nekoji učitelji prošle godine odaslali nebiljegovane molbe, pa su bili globljeni i globu platili. Al se jedan nije držao one: šuti pa plati — no uložio utok na ured za odmjeru pristojba u Trstu. Taj je utok uvažio jer: „u naročnom slučaju radi se o službenom dopisu ravnateljstva te škole sa pokrajin. škol. viećem u Trstu".

Sa time bit će u buduće učitelji na čistu.

Zagreb. Koncert „Ciril-Metodskih zidara". Dne 6. t. mj. na dan sv. Trih Kralja priredio je klub „Cirilo-Metodskih zidara" koncert u korist „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" sa jako zanimivim razporedom. Pjevala je dvorska operna pjevačica u Monakovu gospodjica Mira Korošec, Hrvatica iz Siska. Pjeva divno, krasna je, pa nije čudo, da je odmah poslije što je svršila konservatorij u Beču bila angažovana za jedno najglasovitijih opernih kazališta. Pjevao je doktor prava Dragutin Novosel. On je kao pjevač zagrebačkoga kazališta učio pravo i u devet mjeseci napravio sva tri pravnička rigoroza. Da mu grlo pofali, on bi mogao zaradjivati si juristerijom; a dok mu je grlo kakvo je, krasan bariton, diči se sa doktorskim naslovom. Sad je još konservatorist bečki podporom kr. hrv. vlade. Mira Korošec i dr. Novosel su i jedan dvopjev pjevali, ma češ ljepše. Pratio jih je kod pjevanja Dragutin Simon, glasovit na glasoviru, a inače sudbeni činovnik. Osim njih dvojice pjevao je gospojinski zbor „Kola", zbor mladih djevojaka iz boljih obitelji zagrebačkih, pod vodstvom pl. Fallera. Igrala je vojnička glazba Leopoldovaca pod ravnanjem kapelnika Drag. Hruze. Rečeni svi pružili su občinstvu pravi užitak. Negdje usried razporeda, počelo je občinstvo klicati „Živio Spinčić!", te ga tako prinukalo, da progovori, da se zahvali „Ciril-Metodskim zidarom", i umjetnikom, i občinstvu, kao predsjednik „Družbe". Njegove rieči pratilo je občinstvo velikim odobravanjem.

Materijalni uspjeh koncerta nije osobit, u tomu ima više razloga. Gospodjica Mira Korošec i gospodin dr. Novosel došli su u Zagreb samo za blagdane. Valjalo je sve priprave učiniti u naglosti, da se koncert priredi dok njim praznici ne izteku. Nego to još nebi bilo toliko zlo. — Glavno zlo je bio nesretni potres. — Njim je prestrašeno čitavo zagrebačko občinstvo. Jači potresi bili su 17. decembra o pol noći na izmjeni stare i nove godine, pa u jutro dne 2. siečnja ove godine. Medjutim bilo je više manjih. Neki su ih nabrojili u svemu preko četrdeset. Što se sve o potresu pripovjeda, to se neda opisati. Baš i za G. pricalo se je veći potres. Nije nikakvoga ni bilo, al koliki su se poplašili, te su radje kućili kod kuće ili šetali se po trgovih. Već prije mnogi su zapustili Zagreb; i gospodja banica, koja je bila obećala posjetiti koncert, a koje primjer bi bili mnogi sliedili.

Poslije koncerta mladji su plesali, a stariji se zabavljali za stolovi.

Proti elementarnim nepogodnostima ne može nitko vojevati, pa se ne može nikoga kriviti što materijalan uspjeh nije bolji. Svakako Zagreb, kao priestolnica svih Hrvata, pod vodstvom „Cirilo-Metodskih zidara", učinio je svoju za „Družbu" u najnepovoljnijih okolnostih. Slieditće ga čim prije kako se čuje Osjek, pak za stalno i drugi gradovi i mjesta po Banovini, pa po Dalmaciji i Istri. Ako se smije savjetovati, neka se savjet sastoji u tom, da se zabave priredjuju čim manjim troškom.

Hrvatsko parobrodarsko društvo (na dionice) u Senju. Upozorujemo naše čitatelje na današnji oglas ovoga društva, te preporučamo našim trgovcima i putnicima, da se uviek služe parobrodima ovog hrvatskog rodoljubnog društva.

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri." Kao oprost od čestitanja darovaše: Fran Matejčić, zemaljski školski nadzornik 20 K, dr. Franjo Mandić u Trstu K 20, Ellner Antun, župnik-dekan u Kastvu K 5, Ivan Vrabec, župeupravitelj u Veprincu K 5.

Na obranu glagoljice. Krčki biskup presvj. g. dr. A. Mahnić uzeo je u odlučnu obranu u službenom listu svoje Biskupije našu crkvenu i narodnu svetinju t. j. pravo na porabu glagoljice — proti nazovi-kateličkim talijanskim listovom.

Mi ćemo se u budućem broju svratiti na tu vrlo važnu obranu.

Imenovanje. Ravnateljstvo finance u Trstu imenovalo je medju ostalimi carinarskog vježbenika g. Josipa Volarića carinarskim asistentom kod carinare u Trstu.

Za odkup od čestitanja.

Gosp. J. Kopač, svjećar i voštarnar u Gorici, poslao nam je za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru u ime odkupa od čestitanja za novu godinu K 20. — Gosp. Ante Honović iz Pule dariva Družbi K 1. Živili!

Novac je predan blagajniku ovdješnje podružnice.

Ustoličenje župnika u Rabu. U nedjelju dne 14. jenara o. g. bit će u Rabu svečano ustoličen za nadpopa-župnika vriedni naš zemljak i rodoljub veleč. g. pop Petar Zahija.

Čelićnomu popu Perici naše najsrdačnije čestitke.

Mjesto cestara. U Divači izpražnjeno je mjesto cestara. Molitelji, koji poznaju slovenski ili hrvatski jezik i koji znadu bar nešto čitati i pisati, valja da ulože svoje molbe c. k. namjestničtvu u Trstu do 31. jenara 1906. Prednost imati će oni, koji poznaju ponešto i njemački jezik. (Zašto ne i francuzki?! Op. ur.).

Kad neće u crkvu moraju stražiti pred crkvom.

Na što neće već doći oblasti da upokore tvrdokorne Ricmanjce, neka posluži ovaj austrijanski »Befehl«:

Br. 2803.

Glavarstvo občine Dolina

Gospodin

Ivan Kuret obć. savjetnik

u Ricmanjih.

U smislu odluke c. k. kotarskoga poglavarstva br. 19019 od dne 14. decembra o. g. morala bi se crkvena vrata u Ricmanjih stražiti, pošto se je u zadnje doba više puta dogodilo, da neposnati zločinci urinu u škulju ključanice drobnog kamenja i slično, te tim čine zaprieke, da nije moguće otvoriti vrata. Pošto su takovi i slični čini kažnjivi, nalažem Vam sliedeće:

Crkvena vrata valja stražiti uvjek i to po danu jedan muž a po noći dva i to redomice svi u Ricmanjih i u Logu stanujući obiteljski poglavari (kuće-gospodari) na raboti. Straže valja mienjati u 5 sati u jutro, u 1 sat po podne i u 9 sati na večer. Tko je na straži, nesmije zapustiti svoje mjesto.

Mjesto neposlušnih treba naći druge, koje će glavarstvo platiti te od neposlušnih to utjerati. Osobito strogo treba paziti po subotah na večer i po nedjeljah, da se straža redovito drži.

Tko nebi pošao na stražu, osim što će morati da plati zamjenika, biti će i kažnjen.

Vi i gospoda zastupnici Berdon i Pregarec morate stražu nadzirati i to redomice svaki jedan čedan, radi česa ste pako sva trojica slobodni od straže.

O stražarenju treba voditi poseban zapisnik.

Neposlušne treba svake nedjelje javiti podpisanomu.

Stražom valja započeti odmah po primitku ovog naloga.

Dolina, dne 26. decembra 1905.

Načelnik

Pangerc v. r.

Uručio 28/12/05 Štrajn.

S ovim »befehlom« misle galonaši da će Ricmanjci početi pred crkvom moliti latinski ili čak njemački (jer to bi im dopustili) kad neće da to u crkvi čine. Mi doduše neodobravamo nikakve zlobne oštete, najmanje onu na crkvenim vratima, ali držimo s druge strane, da se je g. dolinski načelnik prenaglio kad je na onaj način naložio straženje crkve.

Književne viesti.

„Riečanke", pjesme Iva Riečanina. Čist prihod namienjen spomeniku Evgenija Kumičića. Zagreb, 1906. Tisak »Prve hrvatske radničke tiskare«. Nakladom pisčevom. Posvećene uspomeni Evgenija Kumičića.

Oglašujuć i preporučajuć ove prvience mladog hrvatskog pjesnika, koji se krije pod pseudonimom, obećajemo, da ćemo o njima obširnije progovoriti čim nam dopusti prostor lista.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. A. B. Lanište. Vaše smo pismo izručili upravi, koja ne može nikako pristati na Vašu molbu. — Da ste nam zdravo!

Zahvala.

Mojim premilim creskim župljanom, braći svećenikom, c. kr. mjestnim oblastim, občinskom poglavarstvu i čitaonici mojeg premilog rodnog mjesta Omišlja, predsjedničtvim i odborim mjestnih naših zadruga i društva, svojim dragim rodjacim, prijateljem i znancem, koji se mene sjetiše, onako brojno, uzhitno i zanosno, bilo kojim putem i načinom, prigodom raznih fazâ mojeg imenovanja župnikom-nadpopom creskim a osobito na dan mojeg ustoličenja, koji je i sliepim i zaslieplienim pokazao kako i što se danas u Cresu misli, sluti i osjeća, ovim putem, jer mi je drugčijim nemoguće, izrazujem svoju smjernu duboku zahvalnost, pak dočim ću ja svimi svojimi slabašnimi silami uznastojati, da se što dostojnijim učinim tolike njihove ljubavi, preporučam se dalnjoj njihovoj blagonaklonosti a osobito njihovim svetim molitvam da me dobri Bog drži i ukriepi u svetoj borbi: sve za vjeru i za dom!

U Cresu, dne 3. siečnja 1906.

Kanonik Nikola Turato

nadpop-župnik-dekan.

Hrvatsko parobrodarsko družtvo
(na dionice) u Senju.

Plovidbeni red.

Vriedi od 1. siečnja 1906. do dalnje objave.

Pruga Senj-Rieka.

Svaki dan izim nedjelje.

Polazak.				Povratak.
5·45 pr. p.	odl.	Senj	dol.	3·55 po p.
6·30 „	dol.	Novi	odl.	3·05 „
6·40 „	odl.		dol.	2·55 „
7·— „	dol.	Selce	odl.	2·35 „
7·10 „	odl.		dol.	2·25 „
7·20 „	dol.	Crikvenica	odl.	2·15 „
7·30 „	odl.		dol.	2·05 „
8·20 „	dol.	Kraljevica	odl.	1·20 „
8·30 „	odl.		dol.	1·10 „
9·10 „	dol.	Rieka	odl.	12·30 „

Uvjetno pristaje u Sv. Jakovu.

Pruga Rieka-Rab-Karlobag.

svaki ponedjeljak polazak, a svaki utorak povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40 po p.
7·45 „	dol.	Crikvenica	odl.	12·10 „
7·55 „	odl.		dol.	12·— „
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·30 „	odl.		dol.	11·20 „
9·20 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
9·50 „	odl.		dol.	10·— „
10·35 „	dol.	Baška Nova	odl.	9·10 „
10·50 „	odl.		dol.	9·— „
12·25 po p.	dol.	Rab	odl.	7·10 „
12·40 „	odl.		dol.	6·50 „
3·50 „	dol.	Karlobag	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Loparu i Barbatu.

Pruga Rieka-Senj-Pag.

Svaku sriedu eventualno petak polazak, a svakog četvrtka eventualno subote povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40 po p.
7·45 „	dol.	Crikvenica	odl.	12·10 „
7·55 „	odl.		dol.	12·— o p.
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·35 „	odl.		dol.	11·20 „
9·25 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
10·— „	odl.		dol.	10·05 „
10·25 „	dol.	Sv. Juraj	odl.	9·40 „
10·35 „	odl.		dol.	9·30 „
11·35 „	dol.	Starigrad	odl.	8·40 „
11·45 „	odl.		dol.	8·35 „
12·30 po p.	dol.	Jablanac	odl.	7·50 „
12·40 „	odl.		dol.	7·40 „
2·10 „	dol.	Karlobag	odl.	6·10 „
3·— „	odl.		dol.	5·50 „
3·50 „	dol.	Pag	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Lukovu, Šunici, Prizni i Cesarici.

Pruga Rieka-Trst*).

Svake sriede polazak, a svake subote povratak.

	Polazak.				Povratak.	
Sriedа	8·— pr. p.	odl.	Rieka	dol.	12·— o p.	Subota
	1·— po p.	dol.	Pula	odl.	7·— pr. p.	
	1·45 „	odl.		dol.	6·15 večer	
	3·30 „	dol.	Rovinj	odl.	4·30 po p.	
Četvrtak	7·— pr. p.	odl.		dol.	3·45 „	Petak
	7·45 „	dol.	Poreč	odl.	3·— „	
	8·— „	odl.		dol.	2·45 „	
	11·45 „	dol.	Trst	odl.	11·— pr. p.	

*) Povrh toga preuzimlje se roba s izravnom policom za hrvatsko primorje i Podgorje obuhvaćajuć Senj, Rab i Pag.

Za slučaj nepogodna vremena ili druge koje zaprieke, prekinu plovidba će se iznimno nastaviti u interesu stranaka odmah čim vrieme dopusti i zaprieka se odstrani, pa i mimo ustanovljenog reda dana i sata.

U Senju mjeseca prosinca 1905.

Ravnateljstvo.

Br. 76/1906.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka obć. zastupstva od 28. decembra 1905. razpisuje se ovim natječaj na mjesta:

1. *občinskog tajnika*, sa mjesečnom plaćom od K 160.
2. *občinskog blagajnika*, sa mjesečnom plaćom od K 120.
3. *občinskog kanceliste*, sa mjesečnom plaćom od K 140.
4. i 5. *dvih obć. dnevničara*, sa plaćom jedan od K 90, a drugi od K 80 mjesečno.

Molitelji imaju podnesti svoje molbe do 31. tek. mjeseca sa dokazi, da su austrijski državljani, da poznaju odnosnu občinsku službu i hrvatski jezik u govoru i pismu. — Prednost imati će oni, koji poznaju takodjer njemački i talijanski jezik.

Glavarstvo občine

VOLOSKO, dne 5. jenara 1906.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-solkanske

stolarske zadruge

(prije Antun Cernigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstva u Trstu, Splitu i Aleksandriji

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svećobe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim nasprotivtomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem cienjeno p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelja zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonaza tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kulman ulica ugao.

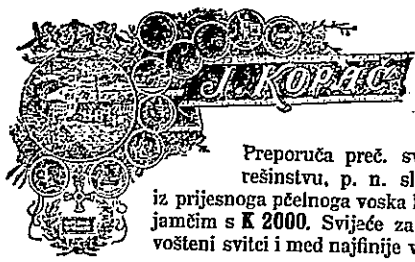

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i nutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po kostih, zoguh i rukuh, te izliečе svaku glavobolju. One nedostiživo sparonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju kalar, umiruju izbacivanje, odklanjaju nadutivanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Liečе sve bolesti jetrah i slezene te koliku i trgunje u želudcu. Progone svaku grozniću i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i madronu, pa zato nesmiju manjkati u nijednoj gradjanskoj niti seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od jednog tuceta (12 bočica) se ne šalje. — Ciena je sljedeća i to franko na svaku poštu; 1 tucet (12 boč.) 4 K, 2 tuceta (24 boč.) 8 K, 3 tuceta (36 boč.) 11 K, 4 tuceta (48 boč.) 14·60 K, 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posjedujem tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspjehom upotrebljavali **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravila: Iv. Baretinčić, učitelj; Janko Kišulj, kr. nadlugar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, šilica; Jože Seljanić, seljak itd. itd.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Utemeljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**

Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Prodaje se u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom rudnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkalično-muriatično-litijska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, grlenog svih drugih katara, proti hemeroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i natekših jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirase ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upravitelјstvo vrela Apatovačke kiselice"

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

„ADRIA ROSKOPF"

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

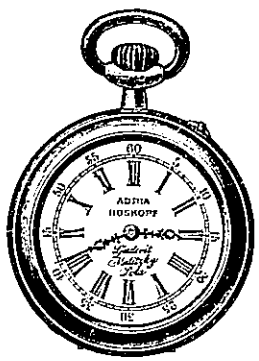

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Clivo S. Stefano br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

OGLAS.

NIKOLA ŽIC-KLAČIĆ i drug.

Mlin na benzinu i trgovina brašna na veliko

u PUNTU, otok KRK, Istra.

CIENIK

Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.

Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno broj	1 K 26·60	nesijano sa mekinjama .	K 21·—
„ „ „	2 „ 26·20	mekinje (posije) . . .	„ 14·—
„ „ „	3 „ 25·80	kukuruzno brašno . . .	„ 18·—
„ „ „	4 „ 24·50	raženo brašno prosijano	„ 24·—
Sve vrsti 1. 2. 3. 4, ujedno pomiešane	K 26·—	„ „ nesijano	„ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u **Puntu** na barku ili parobrod u **Krku.** Plaća se u **Puntu,** a utuživo u **Krku.** Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a** u **Puli,** admiralska ulica br. 12.

Broj 3. Pula, u četvrtak dne 18. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i uzimlje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i pre'plate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof M. Mandić u Trstu (Via Crudera br. 1, d. ul).

Na Obranu glagoljice

u krčkoj biskupiji i proti nazovi-katoličkim listovom.

Talijanski pisci i piskari našeg Primorja proti glagoljici — kao što su Benussi, Pesante, Salata, Tonolli itd. odložiše svoja otupljena pera, prepustiv žalostnu zadaću: borbu proti porabi glagoljice u našim crkvam, talijanskim nazovi-katoličkim listovom našeg juga i ćak same Italije.

Spomenuti pisci nastojali su dokazati u glavnom, da Hrvati i Slovenci istarskog kopna il nisu nikada imali prava na porabu te crkvene i narodne svetinje, il ako su to pravo jednoć imali, da je ono već odavna izgubilo svaku vriednost. Oni misle, da im je dokaz skoro posve uspio jer njim govori više manje u prilog poznata odluka „Sv. zbora za obrede" od god. 1898. Na protudokaze s hrvatske strane oni se i neobaziru, kano da ih nebi ni bilo.

Mnogo teži im je bio posao: pobijati pravo na kvarnerskih otocih t. j. u krčkoj biskupiji, gdje je glagoljica neprekidno u porabi od davne davnine.

Tu im priskočiše na pomoć talijanski nazovi katolički listovi, koji izlaze u Trstu, Gorici, Puli i Trentu — dakle u Austriji — i nekoji katolički listovi u Italiji, navodno zapeljani od prvih. Svi ovi listovi udariše složno proti pravu porabe glagoljice u onoj biskupiji, služeći se pri tom najpodlijimi sredstvi, očitom lažii podlom klevetom, nedostojnom najstrastvenijeg židovsko-liberalnog novinara, a kamo li katoličkog urednika i svećenika.

Medjutim ovi su listovi pravili — što no rieč — račun bez krčmara. Nisu naime ni sanjali, da bi se mogao tko naći, koji bi im njihove pogane klevete i podvale mogao zatući u njihova nečista grla. Ali taj se je našao baš tamo, gdje su oni najmanje slutili. Našao se muž mudar i učen, pobožan, pošten i pravedan, koji cieni visoko prave katoličke listove ali odsudjuje odlučno i one, koji se tim častnim nazivom nepošteno služe. Taj muž je glavom krčki biskup, g. dr. A. Mahnić, koji je prošloga mjeseca u svojem službenom listu „Acta Curiae" objelodanio vrlo važno pismo na obranu glagoljice i svog svećenstva — a proti navalam talijanskih nazovi-katoličkih listova.

To pismo donašamo eto u hrvatskom prevodu u cielosti, da vide i naši čitatelji kakvi su ti talijanski katolički listovi i kakvu im je dao lekciju presvj. g. biskup Mahnić.

Pismo to glasi:

„Znat će Naša Častna Braća Svećenici, da već dva mjeseca nekoji listovi, koji inače zastupaju katoličku stvar, udaraju vrlo žestoko i pogrdno na Mene i na ovu biskupiju, bilo uzimljuć otvoreno na nišan ono, što u nas u sv. liturgiji neprekidnim običajem ustaljeno postoji bilo bacajuć pretežku sumnju na krčko svećenstvo. Da Častna Braća Svećenici i drugi, koji uzčitaju ova „Acta" znadu, što nam sve podvaljuju i kakvim se služe oružjem dotične novine s nakanom, da podkopaju, što je kod nas glede staroslovenskoga jezika zakonito odredjeno, i naš dobar glas: smatramo shodnim izvaditi iz tih novina i u ovim „Actima" objeludaniti nekoja mjesta, koja zasiecaju u ovu stvar, da budu i nama i drugim štiocima na vječni spomen".

„Agitacija proti latinskom jeziku, čini se da je došla do vrhunca u krčkoj biskupiji, premda ima u njoj osam desetina Talijana".

„La Civiltà Cattolica" 7. Okt. t. g. sv. 4. Jedan dnevnik što se štampa u Puli i koji prolazi kao organ svećenstva krčke biskupije, imao je drzovitosti napisati: Ovo pismo dokazuje očito svete nakane presvetih u Rimu za duhovno dobro naroda hrvatskoga. Možda bi mu dali svoj blagoslov, kad bi pokazali malko dobre volje za Italiju, majku — zemlju Papinu. Ali dajemo do znanja Prečastnima u Rimu, da će se u pitanju glagoljice hrvatski narod brinuti sâm za dobro duševno i tjelesno".

„La Voce Cattolica" t. g. br. 223.; „L' Amico" t. g. br. 488. „Sv. Otac .... se je dao izvjestiti na tanko o sadanjoj vjerskoj anarhiji glede liturgijskog jezika" (u krčkoj biskupiji).

„La Voce Catt." ondje.

„Svećenici krčke biskupije .... ukinuv latinski jezik, bacili su se dušom i tielom u naručaj glagolice".

„La Voce Cattolica" t. g. br. 261.; „L' Amico" t. g. br. 494.

„Krčki biskup .... upravio je svomu svećenstvu jednu važnu okružnicu pastoralno pismo pozivljuć ga na dužnu podložnost i poslušnost, počitanje i štovanje Najviše crkvene oblasti.

„La Voce Catt." t. g. br. 265.:

„ .... U otočkoj krčkoj biskupiji liturgičko komešanje u korist glagoljice došlo je ovih zadnjih godina do vrhunca svojih namjera, tako da je ne riedko počinilo ovdje ondje neoprostivih zloporaba".

Ondje.

(U krčkoj biskupiji) „malo po malo se je uvukla liturgička *revolucija* ... Stvar je takva da se ne može ići dalje, a da se ne pade u *apostasiju*, niti s druge strane, to može tako dugo potrajati".

Ondje.

„Ona bi hrvatska gospoda u Krčkoj biskupiji htjeli, da su samo Sv. Ciril i Metod u raju; a drugi ... tko zna gdje?... I bez grizodušja puštaju zakopati jednoga kršćanina kao psa, ako se ne pristaje na hrvatski obred".

„.... *Oskvrnitelji* božanske milosti".

„Tvrdnja, da je lošinjska crkva bila glagolskog obreda do god. 1804., kosi se dijametralno s historijom".

„L' Amico" br. 493.

„ .... Glagolica nije kod nas (u Lošinju Malom) obstojala već naša crkva, a s njom možda sve u biskupiji (osorskoj) bile uviek latinske". Ondje br. 494.

„Stalno je, da su od g. 1304., u vrieme ukinuća osorske biskupije, sve crkve one biskupije bile su latinske".

Ondje br. 496.

„Hrvatski svećenici buntovnici ... Jedan dio svećenika političara nema više nikakvih ograda ni poslušnosti ni poštovanja prema nalozima u obrednoj materiji, izdanima od Nj. svetosti Lava XIII. .. „L'Amico" jako dobro opaža, da je crkva u Malom Lošinju bila uviek latinska ... i da narod ima svoju logiku i da odbiti pogreb kršćanima, koji ga zahtievaju po latinski, znači reći, da tko želi latinski pogreb, jest heretik ili još gore .. „L'Amico" posve pravo zaključuje: škandali su potrebiti, rekao je naš gospodin, ali je rekao i ovo: jao onima, po kojima dolaze škandali.

L'Avvenire d' Italia o. g. br. 301.

„Popovi krčke biskupije duli su se na glagolicu bacivši u kut latinski jezik. Što se pak tiče crkve u Malom Lošinju, doznajem (iz izpravka, poslanog od krčkog Ord narijatu onom uredničtvu) da nije istina da je bila uviek latinska, jer da je bila prije godine 1804. glagolska. Opažam u ostalom, da je prije godine 1804. bila možda glagolska, kad to tvrdi krčka kurija, ali možda za 15 dana, jer da je bila takva od vjekova, to bi se, kako dobro opaža katolički list u Trstu „L'Aamico", kosilo diametralno s historijom".

L'Avvenire d' Italia.

Ovi su nam listovi dopali ruku ponajviše slučajem jer bez dvojbe ima i više drugih, koji pišu nalik načinom. Većini tih listova poslasmo izpravak na pojedine točke, što su ih krivo ustvrdile. Jedni su djelomice ispravili, što smo, na osnovu zakona, zahtievali, ali tako da su doskora dodali druge još gore i lažnije. Drugi ne samo da su odbili izpravak, nego su nas pače još teže obružili.

Dolikuje li takav način postupanja katolicima? Ja dakle sve i pojedine tvrdnje, koje sam eto iscrpio iz navedenih novina, u koliko se odnose na statistiku (u prvom redu onu o $^{8}/_{10}$ Talijana kod nas, kad ih ima tek $^{2}/_{10}$) i povjest, označujem i javno proglašujem prostim lažima; u koliko bliede i potvaraju Moj kler, zlobnim podvalama i klevetama; u koliko se tiču Mene, teškom osvadom: moleći Boga, da oprosti začetniku i začetnicima ovih osvada nanešenih Meni i Mojemu svećenstvu.

Gornje tvrdnje većinom nose već na sebi biljeg laži i klevete; samo navesti ih, znači pobiti ih. Uza sve to spreman sam takodjer uviek dokazima dokazati, da one sve zajedno i pojedine zasluže onaj naziv, koji im dadoh. Na taj dokaz nijesam dužan niti ću pružiti javnim novinama, htjele one biti katoličke kolikogod hoće, budući da na njih ne spada zvati sud na Biskupe i diecezansko svećenstvo zbog njihova rada. Što se u prvom redu tiče pitanja o liturgičkom jeziku, teško se ogriešuje o crkvenu stegu, koja ga povlači po javnim novinama. Urednici katoličkih novina, koji si prisvajaju pravo udarati na staroslavenski jezik, neka znadu, da je Sv. Zbor za obrede dekretom dne 19. sept. 1903. upravljenim na Biskupe crkvenih provincija Goričke, zadarske i zagrebačke izjavio: „da se posvema odsudjuje svaka agitacija i pokret (glede liturgičkog jezika), koji idu za tim, da uplivišu na sud Sv. Stolice". Ako se dakle odsudjuje svaka agitacija, odsudjuje se bez dvojbe ne samo agitacija *za* nego i *proti* staroslav. jeziku. Jedinu Sv. Stolicu priznajem nada mnom i njoj sam jedinoj dužan polagati račun za ono, što se kod nas odredilo gledom na liturgički jezik. Neka dakle tužitelji moji i krčkog svećenstva podignu tužbu kod Sv. Stolice, ondje će nas naći na mezevu za sve što radimo. Ovdje se radilo elementarnim pravilima crkvene stege, koje valja da poznaju urednici i pisci svih katoličkih listova. (S liberalcima ja ne govorim.)

Pače ja ću sam poslati ovu „Actu" Sv. Ocu sa željom i molbom, da povede istragu o pojedinim stvarima, kojima nas, kako gore navedoh, obiedjuju, pa nas neka rieši ili sudi.

Konačno javljam ovim svima, da se od sada unapred ne ću ni malo obazirati niti najmanje osvrtati na one, što se novinama bilo katoličkim bilo liberalnim prohtije možda pisati o liturgičkom jeziku u mojoj biskupiji, spreman dakako uviek dati račun ali samo Onomu, koji me je vlast[illegible] zvati na red.

U Krku, 21. decembra 1905.

† Anton.

Odgovor

upravitelja ministarstva bogoštovja i nastave dra baruna Bienertha na interpelaciju dra Dulibića i drugova obzirom na slavensko bogoslužje kod Hrvata.

U sjednici ove visoke kuće od 6. jula 1905. interpelovali su gospoda zastupnici dr. Dulibić i drugovi na gospodina ministra predsjednika i ministra bogoštovja o neprijateljskom držanju, koje da pokazuju vladini organi naprama težnjam južnih Slavena na polju crkvene liturgije.

Ja se častim na to pitanje prije svega uztvrditi, da u smislu državnih temeljnih zakona, kao i zakona 7. maja 1874. D. Z. L. br. 50 o vanjskih pravnih odnošajih katoličke crkve *ne pripada državnoj upravi nikakav upliv na liturgička pitanja, i da ova pitanja imadu riešavati i uredjivati jedino na to pozvani crkveni činbenici.* Usljed toga načela su se u istinu *svi organi*, koji se bave sa poslovi državne bogoštovne uprave, koli vanjskoga toli nutarnjega službovanja, *suzdržali uzeti bud kakvo stanovište za ili proti staroslovenskomu crkvenomu jeziku.* O kakvom pritisku na pojedine biskupe Dalmacije i Istre koj se u interpelaciji spominje bez navoda pojedinosti, nit mi je što poznato nit mogu o tom, radi pomanjkanja konkretnih navoda povesti kakve izvide.

Što se pako tiče od gospode interpelanata spomenutoga navodnoga *držanja organa c. i k. poslaničtva kod Sv. Stolice* u toj stvari, to sam u stanju, na temelju podataka stavljenih mi na razpolaganje sa strane c. i kr. ministarstva vanjskih poslova, konštatovati, *da se takodjer to držanje točno prilagodjuje prije spomenu tim načelom.* Ako se u interpelaciji pripovjeda, da se je devetdesetih godina činilo zaprieke tiskanju glagolskih liturgičkih knjiga, to mogu o tom samo izvjestiti, da osim misala namienjenoga za Crnugoru

što se je tiskao godine 1893. u tiskari kongregacije de propaganda fide u Rimu, nije se tamo nijednih drugih crkvenih knjiga u staroslavenskom jeziku i glagolskimi slovi tiskalo. Od prvoga izdanja toga misala, koje je iznosilo 450 iztisaka, prešli su kupnjom mnogi u razne biskupije Dalmacije i Istre.

C. i kr. poslaničtvo kod sv. stolice nije nikad pokušalo djelovati kod papinske kurije u svrhu da zaprieči tiskanje spomenute crkvene knjige. Još manje može se govoriti o tom da bi se bilo prietilo sa prekinućem diplomatičkih odnošaja za to da se osujeti rečeno tiskanje.

Tako nije nit u novije vrieme u Rimu obdržavana *konferenca biskupa* onih biskupija, u kojih ima liturgičko pitanje aktuelno znamenovanje, organom poslaničtva *dala povoda, da izstupe iz njihove reserve u kojoj su se uvjek držali.* Občenje izmedju c. i kr. poslaničtva kod sv. stolice i oblasti kurije je naravski uvjek živahno, a u to vrieme nije bilo drugačije nego li obično. *Samo se po sebi razumjeva, da se je izmedju organa c. i kr. vlade i onih vatikana razgovaralo o toli znamenitom pitanju kao što je uporaba staroslavenskoga crkvenoga jezika. Ako se je pri tom izrazilo želju, da se u toj stvari stvore stalni odnošaji, i tim trajan mir učini, to se u tom nemože viditi neopravdano umješavanje austro-ugarskoga poslaničtva.*

Molim gospodu interpelante, da to na znanje uzmu.

* * *

Donašamo eto u doslovnom prevodu odgovor što ga je dao dne 18. decembra 1905. u zastupničkoj kući carevinskoga vieća upravitelj ministarstva bogoštovja i nastave na interpelaciju dra Dulibića i drugova od 6. jula 1905. u stvari umješavanja austro-ugarskih oblasti u pitanje staroslavenskoga jezika u službi božjoj u katoličkih crkvah. Taj odgovor dao je stalno sporazumno sa ministrom predsjednikom; dao ga je u ime c. kr. austrijske vlade.

Priobćujemo taj odgovor za sada bez ikakva komentara. Priobćujemo ga na razmišljanje našim prijateljem, osobito onim, koji su u odnosne stvari bolje upućeni.

Rado bi da nam takovi osobito jave svoje mnienje ob odgovoru c. kr. austrijske vlade, koja je govorila također, i glavno, na temelju podataka dobljenih od skupnoga ministarstva austro-ugarskoga.

Ako žele diskreciju ta će se skrupulozno držati. Za to jamči glavni suradnik našega lista Matko Mandić, kojemu molimo da se pošalju pismena mnienja.

Politički pregled.

U Puli 17. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 14. o. mj. obdržavano je u Beču ministarsko vieće, kojemu su prisustvovali svi ministri. Radilo se medju ostalim o predmetih, koji imadu doći na dnevni red u prvih sjednicah carevinskoga vieća i o izbornoj reformi, koju će vlada carev. vieću predložiti na razpravu.

Dan prije primio je car i kralj ministra predsjednika u audienciju, koja je trajala jedan sat. Ministar je izviestio vladara potanko o položaju.

Službeni list bečke vlade priobćio je u subotu ovu izjavu glede izborne preinake: Od nekog vremena objelodanjuju razni listovi s više ili manje „izvrstno upućene“ strane brojke o mandatima, što bi po novom izbornom zakonu imali zapasti pojedine zemlje. Mjera vjerodostojnosti ovih računa najbolje se time posvjedočava, što brojke faktično do danas još u obće nisu ustanovljene. Dakako, da se već u sadašnjem stanju može s prilično sigurnošću reći, da će se mnoge brojke, što će ih sadržati vladina osnova, bitno razlikovati od sadasnjih brojčanih kombinacija.

Prema jednoj izjavi ministra predsjednika, imao bi predlog o reformi izbornog reda biti gotov koncem siečnja, a saboru bi se predložio oko polovice veljače. Do tog doba imao bi već proći ministarsko vieće.

Dne 14. o. mj. su tršćanski načelnik dr. Sandrinelli, podnačelnik Venecian i zast. Pitacco stigli u Beč, te konferirali s ministrom predsjednikom glede osnutka talijanske univerze. Kako je poznato, tršćanski zem. odbor stvorio je zaključak, da se u Trstu osnuje talijanska univerza iz zemaljskih sredstava i doprinosima svih talijanskih občina.

Tršćanskomu odaslanstvu odgovorio je ministar predsjednik — kako javljaju iz Beča tršćanskim listovom — da će se za Trst sa okolicom pridržati dosadašnjih 5 mandata za carev. vieće, a pitanje sveučilišta, da neće doći na razpravu pred ovim carev. viećem.

Hrvatski sabor u Zagrebu sastao se je opet dne 15. o. mj. U prvoj sjednici riešeno je pitanje, da li se imade izručiti sudu na progon trojicu oporbenih zastupnika radi veleizdaje. Imunitetni odbor predložio je, da se ih ne predaje i sabor je taj predlog prihvatio.

Crna Gora.

Poznati vodja njemačkih liberalaca barun Chlumecki pobija odlučno u jednom bečkom listu osnovu o gradnji željeznice Bar-Nikšić, jer da bi ona mogla postati dio balkanske željeznice, koja bi oslobodila balkanske nezavisne države od austro-ugarskog upliva.

Srbija.

Austrijski ministar izvanjskih posala odgovorio je na notu srbske vlade glede srbsko-bugarskog carevinskog saveza, da Austrija mora sve to odlučnije zahtjevati neka bude taj savez čim prije zabačen.

Iz Biograda javljaju, da je tamošnji austro-ugarski konzul u ime svoje vlade zatražio da se razvrgne svakako srbsko-bugarski carinski savez i da istog ne podnese na prihvat skupštini. Srbska vlada je odrješito izjavila, da ona toga ne može učiniti, nego da stoji na stanovištu, koje je prikazao srbski poslanik u Beču. Ona će rado uzeti u obzir posebne interese i i zahtjeve Austro-Ugarske, te žali, ako bi se radi toga prekinuo trgovački ugovor s Austro-Ugarskom.

Posliednji je odgovor srbske vlade na zahtjev bečke vlade kratak i odlučan. U njemu je rečeno, da srbska vlada ne može zapustiti osnovu carinskog saveza, te ne shvaća, kako se može šta takova i zahtjevati, tim više što se radi o medjunarodnom ugovoru, već podpisanom od srbske vlade. Srbija će izpitati sve ugovorne tačke, ali neće nikako odustati od carinskog saveza. Srbija bi izmienila one tačke, za koje bi srbski i austro-ugarski delegati našli, da se ne slažu sa eventualnim ugovorima izmedju Srbije i Austro-Ugarske. Ovaj je odgovor priobćen jučer bečkom kabinetu.

Rusija.

Po svoj gotovo Rusiji nastao je sada mir, jedino još dolaze viesti o nemirima na Kavkazu, ali se iz ovih viesti vidi, da je ugušen ustanak, te da će i tamo za kratko vrieme biti uzpostavljen mir. Revolucionarni odbor u Tiflisu proklamirao je dovršenje ustanka, jer se osvjedočio, da je ustanak dovršio podpunim neuspjehom. U Tiflisu vlada posvemašnji mir, sav je promet opet uzpostavljen, a dućani i škole su opet otvorene.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Promjena tvrdke naše tiskare. Pošto je gosp. Josip Krmpotić izstupio iz zadruge, koja je vlastnikom naše tiskare, promjenila je uprava tiskare dosadašnji naslov, te se od sada zove: *„Tiskara Laginja i drug.* (bivša J. Krmpotić i dr.) Pula, Via Giulia br. 1“.

Nadamo se, da će i nadalje svi naši prijatelji i istomišljenici podupirati našu tiskaru kano i do sada, jer je ona jedina hrvatska narodna tiskara u Puli.

Predavanje o podučavanju analfabeta u Puli. Učiteljsko društvo »Narodna Prosvjeta« preduzelo si zadaćom, da u raznim stranama naše pokrajine drži predavanje, kako li se imadu podučavati analfabeti po Anderlićevoj metodi u čitanju i pisanju, da čim prije dodju do svoga cilja. Takva predavanja obdržavala su se jurve u Pazinu i sv. Martinu ispod Buzeta, na kojima, osobito na drugome, prisustvovao je veliki broj slušalaca.

Slično predavanje držati će se *u Puli u nedelju dne 21. t. m. u Družbinoj školi u tri sata po podne.* Upozoruju se svi oni, kojima na srcu leži napredak našeg naroda, koji žele, da se ga izvede iz tmine i neznanja, te privede k svjetlu i napretku, ovi se upozoruju, da rečenog dana dodju na opredieljeno mjesto. Shodno i vrijedno bi bilo, da se o tome obavijesti analfabete, da se i ovi nadju na tome ročištu.

Do vidova dakle, nedjelju da se vidimo u Družbinoj školi.

Mjasto sekundarnog liečnika. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj na jedno mjesto sekundarnog liečnika u zemaljskoj bolnici u Puli.

Molbe za to mjesto valja upraviti ravnateljstvu pokrajinske bolnice u Puli najdulje do 15. febrara o. g. Kod istog ravnateljstva može se doznati pobliže uvjete tog natječaja.

Dalmatinski skup u Puli za Družbu. Odbor »Dalmatinskog skupa« u Puli daruje Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru K 9, sabranih kod svoje sjednice prigodom zaključka, da se ima prirediti veliki ples u korist Družbe.

Evala Dalmatincima, samo napred!

Lošinjski kotar:

Glavna godišnja skupština „Zore“ u Malom Lošinju obdržavana je, kako čitamo u „Hrv.“ dne 8. mj. uz mnogobrojno sudjelovanje gg. članova. Skupštinu otvorio je u odsutnosti g. predsjednika narodni zastupnik g. Š. Kv. Kozulić, koji pozdravi prisutne, izrazi svoje veselje, što su se članovi odazvali u velikom broju, jer su tim pokazali, da se zauzimaju za društvo.

Iza pročitanog i odobrenog zapisnika prošlogodišnje skupštine blagajnik g. Ivan Lovrić prikazuje novčano stanje društva. Čistog imetka u novcu imade družtvo K 1094·05. Iz družtvene blagajne darovalo se prošle godine osim drugoga i 200 kruna družbi za dogradnju zabavišta.

U novi odbor izabrani su: predsjednik g. J. Nikolić, ostali odbornici: gg. A. Skopinić, N. Vidulić, I. Lovrić, zamjenici: M. Taraboća, M. Jakobović, revizori: A. Martinolić i A. Zorović.

Iza dovršenog dnevnog reda prešlo se na možebitne priedloge i stvari, koje bi imale unaprieditи družtvo.

Kod posliednje točke dnevnoga reda uze prvi rieč g. I. Lovrić, koji stavi nekoje predloge i dade savjete novomu odboru.

Za njim se oglasio veleč. g. P. Šabalja, koji stavi prediog, da se „Zori“ dade novo ime t. j: *„Kršćansko pučko društvo Zora“*, kako je to na lanjskoj skupštini bio predložio g. A. A. Martinolić.

Ovaj predlog upućen je na proučenje posebnomu odboru, koji će o njemu izvijestiti u budućoj glavnoj skupštini. U taj odbor bijahu izabrana gg. Š. K. Kozulić, Dr. Bonifačić i novi odbor „Zore“.

Tim je skupština izcrpila svoj dnevni red, te ju predsjedatelj zaključi.

Mladi Istran. U petak dne 12. o. mj. izišao je napokon »Mladi Istran«, list za mladi sviet. Usprkos atentatu, kojim su lošinjski odrodi htjeli u zametku ugušiti ovog navjestitelja hrvatske prosvjete i uljudbe našoj djeci, »Mladi Istran« evo otišao je bogatim i liepim hrvatskim blagom snabdjeven medju naš mali sviet.

Donašamo ovdje sve što u prvom broju nosi: pjesma: *Mladom Istranu*, od Rikarda Katalinića Jeretova; *Bošić*, crtica od Rikarda Katalinića Jeretova; *Nova Godina*, priča Bogumil Toni; *Na osviću*, pjesma od Ernesta Jelušića; *Babino ljeto*, priča Rudolfo Franjin Magjer; *Hrvatskom stijegu*, pjesma od Josipa Milakovića; *I ti djače misliš da češ . . .*, pjesma od Rudolfa bar. Maldinia; *Moje četiri mace*, napisala Jelica Belović-Bernadzikovska; *Ja sam Istran . . .*, spjevao Dubo Raskrižar; Opis slika, Svaštice, Smješice, Zagonetke. Slike su ove: Naslovna slika, koja pokazuje mladog Istrana, te sa obale istarske šeširom u ruci pozdravlja na drugoj protivnoj obali stojeću majku Hrvatsku; Mali Lošinj i Velika palma u Malom Lošinju.

Kako se vidi iz sadržaja imade u prvom broju radova od naših priznatih književnika, te se izdavač može ponositi, što je »Mladog Istrana« ovako liepo opremljena poslao u hrvatski sviet. — »Mladi Istran« stoji na godinu K 1·50, a predplatu prima gdjica Ivka Sušić, učiteljica škole Družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju; rukopise pak prima urednik Josip Kraljić, naučitelj škole Družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju.

Toplo preporučujemo svim rodoljubima ovaj liepi listić, te neka ga šire medju našu dječicu, koju neka uz ovaku neznatnu cienu predplate. Predplatu treba poslati do 25 jenara o. g.

Prištranost Nerezinskih nazovi-talijana. U posliednjoj sjednici občinskog vieća u Osoru, razpravljalo se je u proračunu za poreznu občinu Nerezine, te je na predlog tamošnjih nazovi-talijana u proračun uvrštena stanovita svota za školsku knjižnicu talijanske pučke škole u Nerezinah. U istoj sjednici prosvjedovalo je občinsko vieće proti nalogu c. k. kotarskog školskog vieća u Lošinju, koji je glasio, da se ima ustrojiti takvu knjižnicu i na hrvatskoj pučkoj školi u Nerezinah.

Nerezinski novopečeni talijani i njihovi drugovi iz Osora razpolažu novcem, što ga većina nerezinskih stanovnika doprinaša u občinsku blagajnu samo na korist zavedenih i nesviestnih občinara, koji se dadoše upreći pod talijanski voz, dočim za većinu stanovničtva one porezne obćine neće da znadu. I to se zove kod nas talijanska nepristranost?! Znatiželjni smo, što će na to c. k. kotarsko školsko vieće!

Voloski kotar:

Ženska podružnica na Voloskom za Družbu. Voloske gospodje i gospodjice su već od njeko doba umovale,, kako da i one što učine za Družbu. Odlučile su se konačno na to, da njihova podružnica prired ples na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. To je i učinila dne 13. t. mj. u „Narodnom Domu“ u Voloskom. Pokroviteljicom plesa bila je Franjica Stanger, supruga občinskoga načelnika i odvjetnika dra Andrije Stangera. S njom je otvorio ples podpredsjednik Družbe dr. Niko Fabijanić. Ples nije bio baš jako posjećen, al bio je veseo. A što je glavno donesao je svoticu za Družbu. Hvala gospodjam i gospodjicam Voloskim. One su prve ove godine u Istri priredile zabavu u korist Družbe. Čujem da će sliedećega mjeseca slieditи Opatija, a medju tim i kasnije stalno i druga mjesta.

Istarska Vila u Kastvu. Dne 20. jenara 1906. priredjuje pjevačko i tamburaško društvo »Istarska Vila« u Kastvu, u prostorijama Narodnog Doma koncerat s plesom. Ulaznina 1 K po osobi. Početak u 8 sati na večer. Svirat će F. Berntova putujuća gudalačka družina. Raspored koncerta: 1. M. pl. Farkaš, *Zvončići*, salonska polka; 2. Jak. Aljaž, *Ne tošim*; 3. V. Vodopivec, *Nazdar!* koračnica; 4. F. Koles, *Naša duma*, karišik maloruskih pjesama; 5. Sl. Katkić, *Zbogom more*, varijacije za brač solo uz pratnju tamburaškoga zbora; 6. P. Romanić, *Trideset*, vesela igra u 1. činu; 7. Ples.

„Dante-Abend“. Tako je naslov zabavi što ju oglašuje posebnimi tiskovinami „Die Frauengruppe von Abbazia“. Dakle skupina njemačkih gospodja u Opatiji priredjuje večer na čast talijanskomu pjesniku, i to u prilog dobrotvornih svrha. Na čelu tim gospodjam je gospodja direktor Croci, gospodja najme ravnatelja ljećilištnih zavoda. Šta se sve ne izmisle

je Srabo-Talijanke u Opatiji! Gospodina direktora Croci valjalo bi upozoriti da nije ovamo poslan ni on ni njegova žena da tjerati ujemačko talijansku politiku. Ako nije dovoljno to njemu reći, valjalo bi upozoriti njegove gospodare. Čisti prihod da je za dobrotvorne svrhe. A koje su to dobrotvorne svrhe?! Taj „Dante-Abend“ ima se priredili dne 22. t. mj. Nadamo se da neće nijedan naših posjetiti te zabave, a nebi smjeo nit ijedan drugi, koji poštuje čuvstva domaćega pučanstva Opatijskoga.

Na odlazku dra pl. Manussi-a iz Voloskoga. Čim se je bilo saznalo da je dr. pl. Manussi imenovan upraviteljem ravnateljstva policije u Trstu, udesili su njegovi prijatelji u Opatiji u Voloskom, na čelu njim dr. Glax, večer njemu na čast. Došao je župnik Mons. Zamlić, občinski načelnik dr. Stanger, dr. Glax i ostali članovi ljećilištne komisije, razni činovnici i drugi. Bio je pozvan i Veprinački „župan“, občinski načelnik Gašparić. Tamošnjemu tajniku Marki-u nije to bilo pravo, pak je išao najprije k Manussi-u a onda k Glaxu, moleć da bi on došao mjesto župana. Al bio je odbijen na obih stranah na svakoj na svoj način. Tečajem večera palo je liepih zdravica, najviše u hrvatskom jeziku, u kojem je Manussi takodjer odgovarao. Nazdravio ga je i župan Veprinački Gašparić, i to talijanskim (!) jezikom. Počeo je sa „Molto Reverendo Signor Capitano“ i titulirao ga je ponovno sa „loro“. Bilo je dosta smjeha, i opravdanoga.

Dne 10. po podne je dr. pl. Manussi, bivši kotarski poglavar na Voloskom, odputovao u Trst kao upravitelj ravnateljstva policije. Njega je sila ljudi, najviše činovnika c. kr. i občinskih odpratilo do kolodvora i zaželilo mu sretni s Bogom.

Iz Kastva pišu nam: Dne 30 decembra obdržavala je ovdešnja „Hrvatska čitaonica“ svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je bio izabran sliedeći odbor: predsjednik g. Kažimir Jelušić, tajnik g. Bruno Jurinčić, blagajnik g. Josip Miličić. Na skupštini odlučeno je medju ostalimi prirediti običnu zabavu na mesopustnu nedjelju.

Čestitamo odboru i članovom na toli vrstnoj upravi!

Zaruke. Primamo iz Opatije: G. Ivan Matetić, učitelj na ovdješnjoj hrvatskoj školi i zaslužni kapelnik našega pjevačkoga družtva „Lovor“ zaručio se s gdjicom Franjicom Jurković, dražestnom kćerkom našega vriednoga domorodca gosp. Petra Jurkovića, posjednika u Opatiji. Čestitamo!

Za Družbu sv. Cirila i Metoda.

Velečg. g. župnik Koruza u Klani sabrao je na imendan prijatelja K 6.90. — G. Grga Buždon u Puli K 2 — G. Pero Premuda u Zagrebu poslao je K 10 — kao redoviti prinos »Družbi«. — Živili!

Novac je izručen blagajniku ovdješnje podružnice.

Pazinski kotar:

Djački koncerat u Pazinu.

Zabavna akademija, što ju je priredila hrvatska gimnazija u Pazinu, na večer 13 t. m. ispala je da nije mogla bolje. Prostorije »Narodnoga Doma«, gdje se je zabava držala, bile su premalene za veliki broj rodoljubnoga občinstva, štono je one večeri tamo dohrlilo, da se divi razvitku naše uzdanice, hrvatske gimnazijalne mladeži i da doprinese svoj darak za ono »Djačko pripomoćno družtvo« u čiju korist je akademija i bila priredjena.

Birani program bio je izveden od samih djaka, koji su u svim točkama pokazali dorasli svojoj zadaći: skladni u držanju, okretni u saobraćaju, točni u izvadjanju.

»Proslov« govorio je sedmoškolac Čeh iz Roča, kojemu je občinstvo burno pljeskalo na koncu, diveć se muževnoj besjedi, izrečenoj bez prikora i bogatoj zdravim mislima i živim čustvom.

Sljedeće točke rasporeda, tamburanje i pjevanje zadiviše ponajvećma ushićene slušaoce.

I tamburaškim i pjevačkim zborom ravnao je djak Rapotec iz Kozine, čedan u nastupu ali siguran u vodstvu. Izvrstno izvježbani tamburaši odigraše zamjernom točnošću i divnom skladnošću Brožove »Nazdravice mornara«, Bozzottijevu fantaziju »Na Dinarskim hridinama« i Hruzinu veliku glasbenu sliku »Sar zaručnice«. A pjevački zbor nije zaostao za tamburaškim: pobudnu »U kolo!« našega Brajše, nježnu »Krasni spol« od Eisenhuta i junačku Jenkovu »Nek dušman vidi« izveo je izvrstno i ugodno, da nije mogao bolje. Burnom pljeskanju i pohvalnim povicima nije bilo konca ni kraja te je i jedan i drugi zbor morao na sveobći zahtjev dijelom opetovati izvedene komade a dijelom dodati nove izvan programa.

Oficijelni, da tako rečem dio, završila je šaloigra »Seljak-Irud ili jao si ga onomu koji pade djacima u ruke«. Ovaj šaljivi komad, prikrojen istarskim prilikama, izazvao je pravu buru smjeha, a predstavljali ga: sedmoškolac Gregorović iz Draguća, koji je igrao glavnu ulogu i to baš »Krčmara Gašpara u Draguću«, Marko Ružić iz Kaštelira, Tinjanac Defar, Grdoseljan Mišon, Mahnić iz Dekana, Brnčić iz Mihotića, Prudan iz Zareča, Knežić iz Ćunskoga i Ružić Ante iz Kastva.

Predstavljanje bilo je neprisiljeno, razgovor nije ni malo zapinjao: nebi čovjek reko, da vidi pred sobom mladiće koji su prvi put stupili na pozornicu.

Nakon duljeg odmora, dok se starija gospoda dala u gostionu, mladež se baci u naručaj Terpsihore i pleši, brajne, do bijeloga danka.

U gostioni medjutim razvila se slobodna zabava, orila se rodoljubna pjesma: naravski nije manjkalo niti zanosnih zdravica niti zanosnih zdravica niti šaljivih razgovora.

Na rastanku svaki je u srcu rekao: Evala ti, kićena mladeži; evala uglednom ravnateljstvu i dičnom profesorskom sboru!

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu. Dne 9. o. mj. sakupljeno je na piru gosp. Tomljanović Metoda pom. kapet. sa dražestnom gospodjicom Načinović Idom od gospodjice Načinović Mimi u Čepiću K 20. Dodao vitez nadžupnik Anton Nežić K 5. Živili rodoljubni svatovi!

Koparski kotar:

Iz Sluma (Buzet). Kako je bilo već javljeno obdržavala se je u Slumu dne 26. prosinca prošle god. redovita godišnja skupština ovdješnje podružnice „Družbe sv. Cirila i Metodu za Istru“. S uzhitom su Slumci pripravljali za to oveću dvoranu, kitili ju pristalim bršljanom, ispleli je i prevukli od zida do zida s mnogim okićenim papirnatim verugicama, koje su svojim raznim bojama odavale hrvatsku trobojnicu. Svane i Stjepanje — i eto već se iz jutra vide po Slumu vijati velike narodne hrv. zastave, po čemu se je moglo već predmnijevati, da Slumci drže taj dan posebno slavlje. Što je bilo istom kazati, stupivši s „balonima“ i inim svjetiljkama razsvjetljenu u večer dvoranu! To je mogao sam prisutnik iz samih veselih lica razabrati.

Veselili se Slumci tim više, videći osobito da im vrieme neće pomutiti podpunog veselja izčekujući time mnogo prijatelja i znanaca. I u istinu dodje više njih iz bližnjih sela, no u tom se istakli osobito Danci došavši u liepom broju.

Koliko pak drže Slumci do podružnice svoje, pokazali su na samoj skupštini. Dvorana u kojoj se skupština podružnice obdržavala bila je puncata muškaraca i žena svake dobe. Bilo je to a ma u pravom smislu narodno društvo! Tekom su skupštine čuli od više njih zanimivih stvari i liepih besjeda. A kako oni shvaćaju tko je prijatelj tko neprijatelj našem narodu, pokazali su to svojim prinosima i darovi, tako da je mogla ove godine slumska podružnica poslati čistog prihoda matici Družbi u Opatiju K 143·60, koja se je svota sabrala u glavnom istog dana, osim prinosa nekolicine odsutnih prijatelja.

Imajući ovakove skupštine podružnica na umu, mora da se ustvrdi, da one ne koriste samo materijalno plemenitoj svrsi „Družbe sv. Cirila i Metoda“ nego da iste i u velike podpomažu osvješćivanju i prosvjeti naroda.

Ine se skupštine teže prilagodjuju narodu te na njima nije opaziti toliko ljudstva razne dobe i spola, osobito mladjih kao ne spomenutim. Upravo radi toga bi morali da nastoje bližnji rodoljubi, koji umiju i žele narodu koristiti, da ne prepuštaju takvih prilika.

Medjutim želeti je da Slumci izkazavši se tom prilikom kako treba, ustraju na svom dobrom putu te neka ih Bog čuva a i sami neka se čuvaju od svake nesloge i smutljivaca, česa ima na žalost u nekojem bližnjem selu; jer se kaže: nesložna braća, propala kuća!

Iz Sluma na buzetskom Krasu: Kad dostigli smo, što je bila naša velika želja, da imamo svoju plovaniju i svoju školu, dragovoljno izpunjujemo našu dužnost, da se najsrdačnije zahvalimo svima, koji su nas u težkom poduzeću podupirali. Osobito sveta dužnost naša je, da se zahvalimo gosp. Lad. Havelu, koji je bio cielomu našemu napredku početak. Ne samo, da je skrbio, da imamo školu svoju i gosp. učitelja, nego je odlučno počeo radili i nas nagovarati, da imamo sada i svoju samostalnu plovaniju i sa vremenom, što ufamo u kratko, i svojega župnika.

Vjenčanje.

U subotu dne 20. o. m. vjenčat će se u Trstu u crkvi sv. Antuna Novoga u 11½ pr. p. kćerka odličnoga našega rodoljuba g. Matka Kristofića, c. k. učitelja na mužkom učiteljištu u Kopru, gdica Olga sa gospodinom Ernestom Eugenijem barunom pl. Weissenbach, c. k. kotarskim političkim komesarom.

Naše čestitke roditeljima i mladencima!

Iz Kopra nam pišu, da je tamo stigao novi upravitelj kotarskog poglavarstva g. Gvido Polley, te da je dne 12. o. mj. preuzeo upravu one oblasti.

Franina i Jurina.

Fr. Kaj nebi trebalo onim od Ševre u Buzetu na rep stat?

Jur. Aj vero bi trebalo njim celi rep odkinut.

Fr. Kaj misle, da su oni tamo gospodari?

Jur. Vero bi dobro, da ih ki g. direktoru u Trstu malo preporuči.

Fr. Nebi škodilo ne.

Razne primorske viesti.

Za našu Družbu!

Grad Karlovac za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru. Družbino je ravnateljstvo primilo danas *500* kruna pod naslovom: Dar Karlovčana družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. Taj prekrasni dar novi je dokaz rodoljublja miloga grada Karlovca i njegovih velevriednih gradjana, kojih naša Istra s ponosom i ljubavlju spominje kao svoje velike dobrotvore. Neka im je i od nas najdublja i najsrdačnija hvala, njima i našemu davnomu prijatelju veleučenomu g. dru Boži Vinkoviću, koji je tu liepu svotu sabrao i nama uručio.

Novi članovi utemeljitelji družbe sv. Ćirila i Metoda. Gospodin Božo Vinković dostavio je družbinom Ravnateljstvu iznos od kruna 200, što ju dični članovi »Hrvatskoga Sokola« u Karlovcu namieniše družbi pristupajući podjedno k istoj kao njeni vriedni članovi utemeljitelji.

Rodoljubni klub Hrvata Akademičara iz Dalmacije priposlao nam je ponovno 100 kruna i time pristupio kao član utemeljitelj našoj družbi. Živjeli novi utemeljitelji naše družbe!

Školska mladež u Vratima za istarsku družbu. Nedavno je u omladinskom listu Smilju tiskan poziv, kojim se i djećicu nižih škola potiče da kupe prinose za našu družbu. Tomu se pozivu odazvala prva mladež pučkih škola u Vratima, priposlavši družbi 9 kruna i 48 para. Svoju je pošiljku Vincenca Kauzlarić, učenica V. razreda ovako popratila: Izvolite ovu svotu primiti od nas učenika, što ju šaljemo za našu braću a na Vaš poziv u Smilju. Sa štovanjem u ime drugova i družica mojih V. K. »Neka nam Bog čuva ovakovu milu i dragu djećicu našu!

„Bihać“ hrvatsko društvo za istraživanje domaće poviesti u Splitu.

Ovo je društvo imalo svoju XII glavnu godišnju skupštinu na 30. decembra 1905. u dvorani Općinskoga Doma pod predsjedanjem Mons. Bulića.

Iz izvještaja društvene uprave doznajemo, da se i ove godine znatno povećala zbirka hrvatskih starina. Bila je naime porušena nova crkvica na Bihaću sv. Marte iz XVII v. U zidovima te crkve, koja je bila djelomice sagradjena materijalom stare crkve, našlo se je do: 46 epigrafičkih, što većih što manjih, što maljušnih komada i do 102 arhitektonska komada. Izmedju toga ima nekoliko novih natpisa, a njeki su bili popunjeni. Najznamenitiji je onaj, kojim se je popunilo ime crkve: *Almificae* (M)*artae*.

U svoje vrijeme ima se tiskati znanstveno izvješće o radu ovih zadnjih godina, koje se nije moglo izdati zbog zapreka pri porušenju stare crkve. Uza sav nemar općinstva za ovo društvo, koje je zaslužilo bolju pažnju, financijalno stanje ipak ne nazaduje, jer se potrošak ograničio na najnužnije potrebe.

Ove je godine društvo izgubilo 8 članova, i to:

Dr. Stj. Boroša, c. i k. potpuk. u m., P. Karić, Prof. Mil. Srepel, mons. Pavišić u Gorici, kan. Jelić, Dr. Eisenstädter i naš veliki Strossmajer, o kojemu predsjednik mons. Bulić ne htjede govoriti citirajući rečenicu: »Tanto homini nullum par elogium«.

U upravu za god. 1906. bili su opet birani: Predsjednik Mons. Bulić, potpredsjednik V. vitez Milić. narodni zastupnik, blagaj. prof. Iv. Benzon; čuvarom: Dr. Eduard Karaman i tajnikom prof. Jos. Barač.

U strukovni odbor: prof. Iv. Bezić a opet birani prof. Ante Bezić i prof. Bare Poparić.

Brzojav bez žica izmedju Rieke — Cresa i Jakina. Nekoje madjarske novine pišu, da je posao za uvedenje bezzične brzojavne sveze izmedju Rieke — Cresa i Jakina tako napredovao da će za kratko vrieme započeti brzojavni saobraćaj izmedju Cresa i Jakina.

Notarski izpit položio je ovih dana kod. c. k. prizivnog sudišta u Trstu gosp. Ante Josti iz Opatije vrlo dobrim uspjehom. Naše iskrene čestitke!

„ADRIA ROSKOPF“ najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

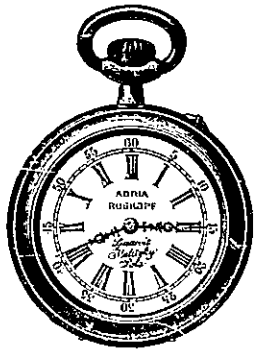

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog regulira.a radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Hrvatsko parobrodarsko družtvo
(na dionice) u Senju.

Plovidbeni red.
Vriedi od 1. siečnja 1906. do dalnje objave.

Pruga Senj-Rieka.
Svaki dan izim nedjelje.

Polazak.				Povratak.
5·45 pr. p.	odl.	Senj	dol.	8·55 po p.
6·30 „	dol.	Novi	odl.	3·05 „
6·40 „	odl.		dol.	2·55 „
7·— „	dol.	Selce	odl.	2·35 „
7·10 „	odl.		dol.	2·25 „
7·20 „	dol.	Crikvenica .	odl.	2·15 „
7·30 „	odl.		dol.	2·05 „
8·20 „	dol.	Kraljevica .	odl.	1·20 „
8·30 „	odl.		dol.	1·10 „
9·10 „	dol.	Rieka . . .	odl.	12·30 „

Uvjetno pristaje u Sv. Jakovu.

Pruga Rieka-Rab-Karlobag.
svaki ponedjeljak polazak, a svaki utorak povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka . . .	dol.	1·40 po p.
7·45 „	dol.	Crikvenica .	odl.	12·10 „
7·55 „	odl.		d. l.	12·— „
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·30 „	odl.		dol.	11·20 „
9·20 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
9·50 „	odl.		dol.	10·— „
10·35 „	dol.	Baška Nova	odl.	9·10 „
10·50 „	odl.		dol.	9·— „
12·25 po p.	dol.	Rab	odl.	7·10 „
12·40 „	odl.		dol.	6·50 „
3·30 „	dol.	Karlobag . .	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Loparu i Barbatu.

Pruga Rieka-Senj-Pag.
Svaku sriedu eventualno petak polazak, a svakog četvrtka eventualno subote povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka . . .	dol.	1·40 po p.
7·45 „	dol.	Crikvenica .	odl	12·10 „
7·55 „	odl.		dol.	12·— o p.
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·35 „	odl.		dol.	11·20 „
9·25 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
10·— „	odl		dol.	10·05 „
10·25 „	dol.	Sv. Juraj . .	odl.	9·40 „
10·35 „	odl.		dol.	9·30 „
11·35 „	dol.	Starigrad .	odl.	8·40 „
11·45 „	odl.		dol.	8·35 „
12·30 po p.	dol.	Jablanac . .	odl.	7·50 „
12·40 „	odl.		dol.	7·40 „
2·10 „	dol.	Karlobag . .	odl.	6·10 „
3·— „	odl.		dol.	5·50 „
3·50 „	dol.	Pag	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Lukovu, Slinici, Prizni i Cesarici.

Pruga Rieka-Trst*).
Svake sriede polazak, a svake subote povratak.

	Polazak.				Povratak.	
Srieda	8·— pr. p.	odl.	Rieka	dol.	12·— o p.	Sub.
	1·— po p.	dol.	Pula .	odl.	7·— pr. p	
	1·45 „	odl.		dol.	6·15 večer	
	3·30 „	dol.	Rovinj	odl.	4·30 po p.	Petak
Četvrtak	7·— pr. p.	odl.		dol.	3·45 „	
	7·45 „	dol.	Poreč	odl.	3·— „	
	8·— „	odl.		dol.	2·45 „	
	11·45 „	dol.	Trst .	odl.	11·— pr. p	

*) Povrh toga preuzimlje se roba s izravnom policom za hrvatsko primorje i Podgorje obuhvaćajuć Senj, Bag i Pag.

Za slučaj nepogodna vremena ili druge koje zaprieke, prekinuta plovidba će se iznimno nastaviti u interesu stranaka odmah čim vrieme dopusti i zaprieka se odstrani, pa i mimo ustanovljenog ovdje dana i sata.

Agencija u Puli: D. FONDA
Piazza Ninfea, 1 (kuća Fanganel).

Javno priznanje

osiguravajućoj zadrugi „CROATIA" u Zagrebu, koja je našu požarnu štetu savjestno procienila i odpadajuću nam odštetu u iznosu od

Kruna 22.700·—

u gotovom kulantno isplatila.
U ZAGREBU, dne 30./12. 1905.
Zagrebački tramway
dion. društvo.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrane) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i pomenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki **elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva
goričko-solkanske
stolarske zadruge
(prije Antun Cernigoj)
TRST
Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u **Trstu, Splitu i Aleksandriji**

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Odlikovana
svječarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i nutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po kostih, noguh i rukuh, te izlieče svaku glavobolju. One nedostiživo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Lieče sve bolesti jetrah i slezene te koliku i trganje u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i madronu, pa zato nesmiju manjkati u nijednoj gradjanskoj niti seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od jednog tuceta (12 bočica) se ne šalje. — Ciena je sljedeća i to franko na svaku poštu; 1 tucet (12 boč.) 4 K, 2 tuceta (24 boč.) 8 K, 3 tuceta (36 boč.) 11 K, 4 tuceta (48 boč) 14·60 K, 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posjedujem tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspjehom upotrebljavali **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdraviše: Iv. Baretinčić, učitelj; Janko Kišulj, kr. nadlugar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, šilica; Jože Seljanić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Gradska ljekarna, Zagreb. — Gradska ljekarna, Zagreb.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Prodaje se u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom rudnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkaličko-muriatična-litijska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

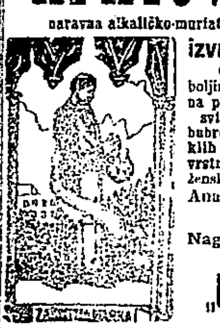

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom **kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, grlenog svih drugih katara, proti hemeroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i nateklih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih** ženskih bolesti.

Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice"
ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedno i-i više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez prednog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Clivo S. Stefano br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

OGLAS.

NIKOLA ŽIC-KLAČIĆ i drug.
Mlin na benzinu i trgovina brašna na veliko
u PUNTU, otok KRK, Istra.

CIENIK
Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.
Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno broj 1	K 26·60	nesijano sa mekinjama . K 21·—
„ „ „ 2	„ 26·20	mekinje (posije) . . . „ 14·—
„ „ „ 3	„ 25·80	kukuruzno brašno . . . „ 18·—
„ „ „ 4	„ 24·50	raženo brašno prosijano „ 24·—
Sve vrsti 1. 2. 3. 4. ujedno pomiešane	K 26·—	„ „ nesijano „ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u **Puntu** na barku ili parobrod u **Krku.** Plaća se u Puntu, a utuživo u **Krku.** Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a** u **Puli,** admiralska ulica br. 12.

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 25. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlano itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uteinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...dić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Prilog broju 3. „N. S."

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 20. novembra 1905.

Predsjednik gosp. Dukić Frane, kao zamjenik obć. glavara, ustanoviv da je pristupio dovoljan broj, naime 27 občinskih zastupnika i 1 zamjenik, otvori sjednicu u 10½ sati prije podne, saobćuje občinskom zastupstvu da je gosp. občinski glavar još bolestan, te da pozdravlja obć. zastupstvo, koje zaželi obć. glavaru da što skorije ozdravi i da ga čim prije vidi u svojoj sredini.

Predloženi zapisnik posljednje sjednice obć. zastupstva od 18. t. m. jurve podpisan od dvojice za to imenovanih gg. zastupnika, bio je odobren, a za ovjerovljenje zapisnika današnje sjednice imenovana su gg. obć. zastupnici V. Sinčić i F. Mavrović.

Pročitana su zatim slijedeća priobćenja:

Uzima se do znanja saobćenje, da je občina Studena i kod vrhovnog sudišta uspjela u parnici proti Barak Antonu; da c. k. kot. poglavarstvo u Voloskom najavlja, da je uslijed tuče oprošteno poreza na zemljarini za god. 1905. u županijama Srdoči i Zamet ukupno K 372·78; te da se je dne 15. novembra 1905. obdržavala u Rečini, a dne 16. istog mjeseca u Hostih komisionalna rasprava glede ustrojenja pučkih učiona, gdje se izaslanici občine izjaviše o naukovnom jeziku, te o mjestu gdje bi se imale graditi odnosne učione.

Prešav na treću točku dnevnog reda, naime na pretres *občinskog proračuna za god. 1906.* za Kastav, Brgud, Lisac, Skalnicu i Studenu, predsjednik saobćuje, da su isti bili redovito izloženi, te da nije bilo protiv njih podnešeno nikakvog prigovora.

Pročitan je u potankosti rashod i prihod proračuna za Kastav i pridruženih občina, kako predložen po obć. odboru, te je kod pojedine rubrike obć. zastupstvu dana prilika, da se isto izjavi bud o prihodu bud o rashodu prema potrebi i pokriću potrebitog potroška. Ovdje pak se hoće samo navesti nekoje svote potrebitog izdatka, jer bi se pojedinostima proračuna predugo zašlo.

I. Kastav. — Administrativni troškovi, u koje se ubraja nagrada obć. glavaru, obć. odborima i zastupstvu, plaće činovnicima i slugama, tiskanice, uredovne i pisaće potreboće, putni troškovi u obće, javni porez i ekvivalenat, nabava pokretnina, rasvjeta i ogrijev uredovnih prostorija, poštarina, brzojavi te sudbeni troškovi, predvidjaju se sa ukupnih K 26.922. Sam porez i ekvivalenat, prema propisu posliednje godine iznaša K 5.712, a za sudbene troškove predvidja se K 1800.

Troškovi javnog podučavanja (škole) iziskuju izdatak od K 11.518, a sa školskim taksama ukupno K 28.618, i pošto u ovoj občini neima nikakve školske zaklade, mora sav taj potrošak snašati obć. blagajna.

Za obskrbu siromaha predvidja se za podporu u novcu i ljekovima K 6000; za bolničke troškove K 5000, za odjela ubogim učenikom K 120; za podpore djacima K 1600; za popraćeničtvo umobolnih K 270. Ukupno za siromahe K 12.990.

Redarstveno-zdravstveni troškovi i to: za plaću i paušal obć. liječnikom, za epidemičke i kužne bolesti, uzdržavanje groblja, za predradnje novog groblja u sv. Križu i Brežcima, predvidja se za svako po K 500; pokapanje ubogih, plaće obć. redarima, nu pošto se uvidja veća potreba redarstvenih sila, zaključilo je obć. zastupstvo da se razpiše natječaj za mjesto občinskog nadredara uz plaću od K 1000, te jednog redara uz plaću od K 750, uz godišnji paušal od K 100 svakomu za nabavu odijela; uzdržavanje zatvora i uznika, javna rasvjeta i nabava svjetiljka u Jušićih, Rukavcu i sv. Križu, a za Kantridu da se sporazumi glede električne rasvjete, dočim za Matulji da se pričeka dok bude izgradjena električna željeznica; za osiguranje obć. zgrada protiv požara, plaće šumskom upravitelju i obć. lugarima sa predvidjenih K 5282. Sveukupno sa K 14.992.

Troškovi javnih svečanosti, poglavito za nabavu 40 novih pušaka-opetuša, predvidja se K 700.

Uzdržavanje gradjevina, kao lugarske kuće u Lisini, te popravak obć. ureda u Kastvu (parketiranje vijećnice i sobe glavara, popodjenje blagajne), predvidja se ukupnih K 1212.

Za uzdržavanje cesta: plaća cestaru na lisinskoj cesti, prah i korda, šumski putevi, popravak puta od željeznice do crkve sv. Luke u Rukavcu K 1000, popravak ceste kroz Ivanići i Jurinići na Biskupi u Kućelovoj K 400, cementiranje jednog dijela piacala na sajmištu u Kastvu, plaća cestara u Zametu i za odlučiti popravke u god. 1906. predvidja se sa ukupnih K 6300.

Za popravak javnih vodnjaka kao: „Kalića" u Jušićih K 600, „Živice Jurdana", uredjenje podzemnog kanala od stuba glavarstva u Kastvu prema gornjem i dolnjem dielu grada, očišćenje „Pišćine" u Kućelovoj, popravak „Živice" kod Mavrići, „Šternice" kod Korenskoga, na medji Brnčići-Sroki „Ferenčeve kaline" sa K 700, „Živice" i „Ladve" u Matuljevoj za svaku po K 600 i za odlučiti u god. 1906. predvidja se sa ukupnih K 5087.

Za nove nasade i popravak prvanjih u obć. šumama predvidja se K 510.

Za gradnje novih zgrada predvidja se pripomoć občine za školu u Sv. Mateju sa K 1200, u Hostih, Rečini i Brežcima po K 1000, a za gradnju klaonice sa šternom u Kastvu K 4830·80, sveukupno K 9031.

Za gradnje novih cesta predvidja se K 3200·—, od kojih za nastavak puta Opolelica-Jasenovac K 600·—, za gradnju staze od postaje Matulje do Gajanića u Pereničih K 600·— te za gradnju puta u Lužinu K 1000·—.

Za gradnje novih vodovnih zdanja predvidja se ukupno K 10910·—, od kojih za Šternu na Kantridi već od Seegnera položenih K 1400·— k tomu doprinos občine za ovu šternu i onu u selu Malonji po K 1000·—, za one u selima Gor. Turki, Jelovičani, Mavri, Furićevom, Petrci, Pilepići, Škurinja, Dovićići, Ćukovići i Stupari po K 600·—, te za gradnju i uzdržavanje mosta u Trnovici K 1510·—.

Za izradbu gorivog drva za občinare u obć. šumi Lisini predvidja se sa potroškom od K 3932·—.

Sveukupni razhod proračuna za god. 1906. a za imovnu občinu Kastav iznosi K 144.198·—.

Iz prihoda istog proračuna navadja se sliedeće potankosti. Najmovina gradjevine dati će K 267·—. Najam poštanskog ureda povišen je od K 80·— na K 100·—. Najam piacala i kamenoloma u Preluki i Kantridi dati će K 1700·—. Dohodak od prodaje drva gradjevnog, za občinare iz obć. šuma predvidja se sa zaostatci ukupnih K 11648·—. Od zastanih i tekućih interesa od glavnica uloženih kod privatnika drži se, da će se utjerati K 24000·—, opazkom da se imade utužiti sve dužnike, koji duguju interese preko triju godina.

Pristojbe od sajmovine da će dati K 2750.— a ove od plesova K 1400·—. Doprinosi pridr. občina za administraciju istih, te prinos k plaći i paušalu obć. liječnika iznose K 2550·—. Povratak sudb. troskova predvidja se kao u razhodu sa K 1800·—.

redrnika i ustano-
a u jutro pomiren

njegovog postanka.
ednji izmedju one
akotrpne istarske
arabaićem nestalo
an osvajao je srca
ni dostojanstva,
o bi medju svoju

vieke zatvorile se
om lisiću narodu
i mrtvačkom odru
iše nego li su to

rbe u Istri, stojeći
dà, u ime svega

lnog i pomorskog
2 sestre i 4 brata).
nižarić iz Punta.
va sa talijanskim
učio ga je tako
io je u Zadru za
Karabaića radi
u VIII. razredu
lanjem običaju u

om od 300 for.
cijalne činovnike.
a u Kopru, gdje
ati, da je Hrvat.
je klasificirao sa
im godine 1867.
se svake službe.
ine bacao je krv
ržao na dan dva
a Rivoltelle.
tu misao veliki
vu s dr. Pulićem
lista, koji bi se
od ordinarijata.
lati se on zanj
uredjivanje naj-

i nezahvalno [illegible]

prije dr. M. Laginja, pak pok. dr. A. Dukić. — God. 1883. bio je pop Ante imenovan kanonikom sv. Jeronima u Rimu, gdje je zauzeo izpražnjeno mjesto smrću bivšeg mu ravnatelja dra. Pulića. U Rimu je ostao oko dvije godine, jer mu nije prijao tamošnji zrak, te oboliv zapusti vječni grad.

Vrativši se u Trst, preuze lagahnu službu vjeroučitelja i nadzornika u zavodu „Albertinum", kojim ravnaju školske sestre sv. Križa, i u kojem se uzgajaju siromašne i zapuštene djevojčice. Tu službu obavljao je preko 20 godina na veliko zadovoljstvo školskih sestara i školske mladeži. — Svoju mnogobrojnu rodbinu podupirao je pop Ante skoro više nego li je mogao. Nikada nije nitko od njegovih zakucao na njegova vrata a da mu se nebi širom otvorila.

Znajući kako će se naš narod u Istri težko osloboditi tudjeg gospodstva dok nebude imao svojih izškolanih sinova, koji će ga braniti, suditi mu, liečiti ga duševno i tjelesno, dao je izškolati najprije nećaka Ivana Karabaića koji je prerano umro kao kotarski kapetan u Kninu u Dalmaciji, pak drugog nećaka sada popa Ivana Maračića vojnog kurata u Ljubljani i brata ovomu posliednjem, koji je u Trstu svršio 5 ili 6 gimnazijalnih razreda, te kasnije pošao u Ameriku. I tako je nas Ante sav svoj viek više mislio, snovao i radio za druge nego li za sebe. — Radi čestih bolesti nije mogao niti mario postati stalno namještenim duhovnikom. Za nikakvom čašću nit odlikom nije težio, te premda je iskreno prijateljevao sa pok. narodnim biskupima, Legatom, Dobrilom, Glavinom i Šterkom, pošao je u hladni grob kao posliednji priprosti svećenik one biskupije.

Rastajuć se ovim za uvjek na ovom svietu sa premilim pokojnikom, sladkim prijateljem, iskrenim savjetnikom, uzornim svećenikom i rodoljubom, kličemo mu iz dubine potrte duše: **Vječni Ti pokoj i slava, plemeniti Ante!**

Hrvatsko parobrodarsko družtvo
(na dionice) u Senju.

Plovidbeni red.
Vriedi od 1. siečnja 1906. do dalnje ob

Pruga Senj-Rieka.
Svaki dan izim nedjelje.

Polazak.				Povr
5·45 pr. p.	odl.	Senj	dol.	3·55
6·30 „	dol.	Novi	odl.	3·05
6·40 „	odl.		dol.	2·55
7·— „	dol.	Selce	odl.	2·35
7·10 „	odl.		dol.	2·25
7·20 „	dol.	Crikvenica	odl.	2·15
7·30 „	odl.		dol.	2·05
8·20 „	dol.	Kraljevica	odl.	1·20
8·30 „	odl.		dol.	1·10
9·10 „	dol.	Rieka	odl.	12·30

Uvjetno pristaje u Sv. Jakovu.

Pruga Rieka-Rab-Karlobag
svaki ponedjeljak polazak, a svaki utorak povr

Polazak.				Povra
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40
7·45 „	dol.	Crikvenica	odl.	12·10
7·55 „	odl.		dol.	12·—
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30
8·30 „	odl.		dol.	11·20
9·20 „	dol.	Senj	odl.	10·30
9·50 „	odl.		dol.	10·—
10·35 „	dol.	Baška Nova	odl.	9·10
10·50 „	odl.		dol.	9·—
12·25 po p.	dol.	Rab	odl.	7·10
12·40 „	odl.		dol.	6·50
3·30 „	dol.	Karlobag	odl.	5·—

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Lopa Barbatu.

Pruga Rieka-Senj-Pag.
Svaku sriedu eventualno petak polazak, a sv četvrtka eventualno subote povratak.

Polazak.				P. vra
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40
7.45 „	dol.	Crikvenica	odl	12·10
7·55 „	odl.		dol.	12·—
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30
8·35 „	odl.		dol.	11·20
9·25 „	dol.	Senj	odl.	10·30
10·— „	odl.		dol.	10·05
10·25 „	dol.	Sv. Juraj	odl.	9·40
10·35 „	odl.		dol.	9·30
11·35 „	dol.	Starigrad	odl.	8·40
11·45 „	odl.		dol.	8·35
12·30 po p.	dol.	Jablanac	odl.	7·50
12·40 „	odl.		dol.	7·40
2·10 „	dol.	Karlobag	odl.	6·10
3·— „	odl.		dol.	5·50
3·50 „	dol.	Pag	odl.	5·—

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Luk Slinici, Prizni i Cesarici.

Pruga Rieka-Trst*).
Svake sriede polazak, a svake subote povrat

	Polazak.				Povrat
Sriedu	8·— pr. p.	odl.	Rieka	dol.	12·— o p.
	1·— po p.	dol.	Pula	odl.	7·— pr. p
	1·45 „	odl.		dol.	6·15 veče
	3·30 „	dol.	Rovinj	odl.	4·30 po p.
Četvrtak	7·— pr. p.	odl.		dol.	3·45 „
	7·45 „	dol.	Poreč	odl.	3·— „
	8·— „	odl.		dol.	2·45 „
	11·45 „	dol.	Trst	odl.	11·— pr. p

*) Povrh toga preuzimlje se roba s izravn policom za hrvatsko primorje i Podgorje obut čajuć Senj, Bag i Pag.

Za slučaj nepogodna vremena ili druge l zaprieke, prekinuta plovidba će se iznimno stavili u interesu strankaka odmah čim vrieme pusti i zaprieka se odstrani, pa i mimo ustan ljenog ovdje dana i sata.

Agencija u Puli: D. FONDA
Piazza Ninfea, 1 (kuća Fanganel).

Javno priznanje

osiguravajućoj zadrugi „CROATI u Zagrebu, koja je našu požar štetu savjestno procienila i odp dajuću nam odštetu u iznosu

Kruna 22.700·—

u gotovom kulantno isplatila.

U ZAGREBU, dne 30./12. 190

Zagrebački tramwa dion. društvo.

Istarska Pos

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan i i više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 400 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja sugla ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz go

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije pod

Družtvena pisarna i blagajna nalazi u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA

Odlikovana

Prošlih je godina občina izvela razne radnje, te je dio potroška imao biti povraćen od občinara dotičnog kraja sa reparti, kao za školu u Zametu, školu u Rukavcu, žensku školu, mrtvačnicu i zvonik u Kastvu, te drugih manjih predujma, od česa predvidja se prihod od K 6500·—.

Od raznih i nepredvidjenih prihoda, predvidja se dobiti ukupnu svotu od K 18.880·—, i to kao povratak reparta za šterne, prinos cestovnog odbora za popravak cesta, postotaka i kamata od likvidovane štivre, te državne i zemaljske podpore za razne gradjevine u občini, koje se kane izvesti.

Ukupni prihod proračuna Kastav iznosi K 99·948·— kojeg usporediv sa sprijeda navedenim rashodom, proizlazi manjak od K 44.250·—.

II. Brgud. — Proračun Brguda iznosi u rashodu K 14.538·—, a u prihodu K 10.429·—, prikazujuć dakle manjak od K 4109·—. Rashod toga proračuna iziskuje slijedeće poveće svote: za porez i ekvivalenat K 1109.—, za školu i škol. takse K 1526·—, za bolničke troškove K 650·—, za nabavu vatrogasne štrcaljke i osiguranje protiv ognja K 448·, za gradnju II. razreda pučke učione K 6000·—, za gradnju šterne uz školu K 2000·—. U prihodu važniji su slijedeći dohodci: od prodaje drva iz obć. šume sa zastanim pristojbama K 1630·—, da se uzmogne dograditi školu i šternu, predvidja se zajam od K 8000·—

III. Lisac. — Proračun Lisca prikazuje rashod od K 6915·—, a prihod od K 6266·—, dakle uz manjak od K 649·—. U rashodu predvidja se gradnju reservoira vode u Liscu, sa potroškom od K 4600·—, a budući občina neima odnosne svote u gotovini, to se u prihodu predvidja zajam od K 2600·— a s druge strane predvidja se u tu svrhu državnu i zemaljsku podporu od K 2000·—.

IV. Skalnica. — Proračun Skalnice iziskuje u rashodu K 4755·— a u prihodu predvidja se K 4202·—, tako da imade manjak od K. 553·—. Glavna svota u rashodu odnosi se na povratak posude za pokriće blagajničkog manjka, te povratak I. obroka posude učinjene za gradnju šterne sa K 2700·—. Glavni pako prihod predvidja se od prodaje drva sa zaostatci sa K 740·—, od paševine sa K 620·—, te od reparta za pokriće troškova gradnje šterne i blagajničkog manjka sa K 990·—.

V. Studena. — Proračun studene iznosi u rashodu K 8461·—, a u prikodu K 6928·—, dakle sa manjkom K 1533·—. U rashodu ove občine nalazimo slijedeće poveće svote: za porez i ekvivalenat K 1388·—, za javno podučavanje i školske takse K 420·—, za uspostavu svoda u župnoj crkvi u Klani i popravak župnog stana K 1400·—, za odplatu duga župnog stana i povratak posude za pokriće blagajničkog manjka K 2067·—. U prihodu nalazi se glavni dohodak od prodaje drva i zaostataka istih K 2830·—, od pašišća i najam sjenokoša K 900·—.

Na molbu Starčić Andrije, obć. sluge u Klani, obć. zastupstvo povisuje mu godišnju nagradu sa K 12·— u rashodu občine Lisac, Skalnica i Studena.

VI. Klana. — Predloženi proračun pridružene občine Klana, kako sastavljen po tamošnjem upravnom vijeću, bio je prihvaćen u cijelosti, naime sa rashodom K 37332·—, i prihodom K 33361·—, dakle sa manjkom od K 3971.—. U rashodu ove občine predvidjeno je za javno podučavanje i školske takse K 2330·—, a za obnovu i popravak župne crkve sv. Jeronima i ostalih obć. zgrada K 20300·—; za popravak cesta K 1000.—, za rileviranje obć. uzurpa, prinos k trošku za brzojavnu svezu sa Kastvom i uredjenje medja izmed Klane i Studene K 2680·—. U prihodu ističe se slijedeće dohodke: od prodaje gradjevnog i gorivog drva sa zaostatcima K 7940.—, od paševine i najma sjenokoša K 2320.—, od zakupnine lova K 1461·—. Za popravak župne crkve predvidja se zajam od K 10000·—.

Za pokriće gori navedenih manjka proračuna za god. 1906. votiralo je obć. zstupstvo na izravne poreze slijedeće namete: za Kastav 15% za popravak obć. puteva i cesta; 32% za školske takse; 15% za bolničke troškove za cijelu imovnu občinu Kaktav, zatim za Blažići 50% za gradnju šterne u Štefanih i vodojaka u Blažićih; za Puži 50% za dogradnju pučke učione u Brešcima; za Zamet 25% za dogradnju drugog razreda tamošnje učione i 12% za pokriće plaće cestara u Zametu.

Za Brgud, Lišac, Skalnicu i Studenu 100% za pokriće pasiva eventualno i bolničkih troškova; za pokriće školskih taksa Brgud 25%, Lisac 70%, Skalnica 80% i Studena 70%.

Za Kastav, Brgud, Lisac, Skalnicu i Studenu namet od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo, te za Kastav stalnom taksom od K 3·40 po svakom hl. na malo istočene pive.

Upravno vieće u Klani votiralo je namet od 75% na državne poreze za pokriće manjka i 25% za pokriće školskih taksa, te namet od 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo i stalnu taksu od K 3·40 za svaki hl na malo istočene pive.

Pri raspravi o nametu na potrošarinu vina i mesa, podneslo je predsjedničtvo krčmara sudbenog kotara Volosko molbu, da se istomu dade pobirati taj namet u god. 1906. uz zakupnu cienu od godišnjih K 18080·—. (Zemaljski odbor nije na to naknadno pristao, već zahtjeva do bude občini isplaćena podpuna svota u razmjeru postotka kao i vis. erariu.)

Glede pobiranja takse na pivo obć. zastupstvo zaključuje, da se istu za god. 1906. dade u zakup putem javne dražbe uz izključnu cijenu od K 2000·—.

Kod rasprave glede odobrenja proračuna občine Klane a na predlog gg. zastupnika iz Klane i Studene, zaključilo je obć. zastupstvo da se s mjesta brzojavno upita c. kr. namjestnika, kao predsjednika zemaljskog školskog Vijeća, da se pobrine za bezodvlačno namještenje druge učiteljske sile na učioni u Klani.

Preporuča se molbe Srok Andra iz Brnasi 77. i onu skrbnika mld. Marije Brajan iz Jušići 56., glede podijelenja obrtnih listova za prodaju vina, piva i jela na malo.

Već dosad je u Zvonećoj obavljao službu pregledača mrtvih Kinkela Frane iz Zvoneće 62. nu isti nije dosad prema propisu imenovan po obć. zastupstvu, pa se istog, obzirom na preporuku kapelanskog ureda u Zvonećoj kao takvog imenuje.

Na molbe za podijeljenje podpora, zaključuje se, da se izdade K 177, uračunav u to i odkup zemljišta za popravak puta u Brežcima u Puževoj.

Dvojici siromaha doznačuje se po K 5, jednomu K 10, jednomu za popravak krova i gradjevni materijal K 30, pravniku R. J. mjesečna podpora od K 16, od 1. XII. 1905. do 31. XII. 1906.

Gosp. zastupnik iz Zameta moli, da bi se na Kantridi imenovalo zamjenika županu, obzirom što takvog često treba c. k. oružničtvo ili drugi službenici. Obć. zastupstvo uvidiv shodnost predloga imenuje Srdoč Ivana-Prešića iz Zameta 85 zamjenikom župana u Zametu. — Na predlog zastupnika gosp. R. Jurinčića, da se županu Puževe izreče nepovjerenje u vršenju njegove službe, obć. zastupstvo zaključuje da se istog pozove na odgovornost.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 3 sata po podne.

CIENIK

Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.

Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno broj	1 K 26·60	nesijano sa mekinjama .	K 21·—
„ „ „	2 „ 26·20	mekinje (posije) . . .	„ 14·—
„ „ „	3 „ 25·80	kukuruzno brašno . . .	„ 18·—
„ „ „	4 „ 24·50	raženo brašno prosijano	„ 24·—
Sve vrsti 1. 2. 3. 4, ujedno pomiešane K 26·—		„ „ nesijano	„ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u **Puntu** na barku ili parobrod u **Krku**. Plaća se u **Puntu**, a utuživo u **Krku**. Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a** u **Puli**, admiralska ulica br. 12.

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 25. jenara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uttuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

ANTE KARABAIĆ.

Težko ucviljenim srcem i potrtom od tuge dušom javljamo čitateljem našim crnu viest, da prvoga urednika i ustanovitelja našega lista **Antuna Karabaića** neima medju nami više. Preminuo je u ponedjeljak u 3 sata u jutro pomiren s Bogom u naručju svoga nećaka popa Iva Maračića.

Nakon smrti blagopok. biskupa Dobrile, t. j. od 24 godine natrag ovo je najtužnija viest, koju donosi naš list od njegovog postanka. S našim Karabaićem izčezava iz našega javnoga života jedna od najobljubljenijih ličnosti. On je bio posliednji izmedju one malene ali odlučne i požrtvovne čete, koja je prije 38 godina zamislila i ustrojila ovaj skromni listić za mukotrpne istarske Hrvate. Pred njim legoše u grob vierni mu drugovi i suborioci — Ujčić, Dobrila, braća Baštiani i Paronić. S Karabaićem nestalo je s istarskog kopna posliednjeg svećenika starog kova. Skroman, prijazan i susretljiv, dobroćudan i velikodušan osvajao je srca sviju, s kojima je dolazio u doticaj. Njegova uzorna nesebičnost nije mu dopustila, da traži za sebe ni časti ni dostojanstva, najmanje pako blago ovog svieta. Malo je imao i s malim se zadovoljio, a ako mu je što preostajalo, podielio bi medju svoju mnogobrojnu siromašnu svojtu.

Nemila smrt ugrabila nam je idealnog prijatelja, iskrenog savjetnika, žarkog nesebičnog rodoljuba. Za vieke zatvorile se one usne, koje su u hramu božjem kroz dugi niz godina vjernikom propoviedale ljubav i bratinstvo, a u ovom lisiću narodu našemu podavale mudre savjete i iskrene poticaje na uztrajnost u borbi za njegov duševni i tjelesni boljak. Na mrtvačkom odru sklopljene su i hladne one ruke, kojimi je dobri naš pop Ante dielio milostinju lievo i desno — a često i više nego li su to njegova skromna sredstva dozvoljavala.

Dočim predajemo ovim pravednoj poviesti ime jednog od najzaslužnijih muževa iz prve naše narodne borbe u Istri, stojeći puste duše pred njegovim blagim al studenim licem, opraštamo se s njim u ime svojte, prijatelja i štovatelja, da, u ime svega hrvatskoga naroda, koji će njegovo slavno ime prenašati od pokoljenja na pokoljenje.

Ante Karabaić rodio se je 29. novembra 1832. u Puntu — na otoku Krku od otca Ivana, nižeg financijalnog i pomorskog činovnika i majke Marije, rodj. Toić, sestre svećenika Jerka i Petra Toića iz Baške, na istom otoku. Imao je šestero braće (2 sestre i 4 brata). Prvi razred pučke škole svršio je mali Ante u rodnom mjestu. Učiteljem mu je bio pop Ante Žic-Dunižarić iz Punta. Ostale razrede pučke škole svršio je u Krku. — Prvih 6 gimnazijalnih razreda svršio je na Rieci, i to prva dva sa talijanskim a ostala četiri sa latinskim naukovnim jezikom. Madjarski jezik bio je obvezatan za sve djake, a naš Ante učio ga je tako marljivo, da je znao i pod stare dane citirati čitave madjarske izreke. — Sedmi i osmi razred gimnazije polazio je u Zadru za ravnatelja slavnog dra Gjure Pulića, koji je kasnije postao kanonikom sv. Jeronima u Rimu, i koji je mladog Karabaića radi njegove marljivosti i uzornog ponašanja silno volio. Sve gimnazijalne razrede svršio je naš Ante s odlikom a u VIII. razredu bijaše prvi. — Bogoslovne nauke slušao je prve tri godine u središnjem sjemeništu u Gorici a četvrtu po tadanjem običaju u Trstu pod pok. biskupom Legatom, koji ga je nakon III. bogoslovne godine redio za svećenika.

Otac Antunov, Ivan — kako rekosmo niži financijalni činovnik — izškolao je svojom skromnom plaćicom od 300 for. godišnjih trojicu svojih sinova. Dvojica od njih Ivan i Ante postaše svećenicima, dočim je treći Mate pošao u financijalne činovnike.

Po dovršenih bogoslovnih naucih imenovan bijaše pop Ante za duhovnog pomoćnika i koralnog vikara u Kopru, gdje je ostao jednu godinu. Tuj je propovjedao tako čistim talijanskim jezikom, da mu nebi bio nitko mogao kazati, da je Hrvat. On je naime u VII. i VIII. gimnazijalnom razredu imao za profesora iz talijanskoga jezika Lubina, koji ga je klasificirao sa veoma odlično (assai distinto). Iz Kopra premjestiše ga u istom svojstvu u Trst k starom sv. Antunu. Koncem godine 1867. morade radi bolesti na plućima zapustiti tu službu, te je hotio po savjetu liečnika dra Schrotta u obće odreći se svake službe. U težku bolest zapao je prenapetim radom, osobito napornim ispoviedanjem i propoviedanjem. Kroz četiri godine bacao je krv pa kad je hotio otići, ponudi mu biskup lahku službu kod lovca: „Villa Rivoltella", gdje je samo misio i držao na dan dva sata školu za slovensku dječicu onog kraja, i to po želji samog ustanovitelja i vlastnika onog dvorca, Paškvala Rivoltelle.

Za njegovog boravka kod „Lovca", rodila se je sretna misao o izdavanju „Naše Sloge". Prvi je spružio tu misao veliki naš Dobrila, koji je o tom često pisao prijatelju popu Antunu. Godinu dana prije, posjetio je Dobrila u družtvu s dr. Pulićem Karabaića kod „Lovca". I tada je biskup ponovio svoju želju i zamolio Karabaića, da se prihvati uredjivanja lista, koji bi se imao ustrojiti, pošto je on bio tada jedini rodoljub u Trstu posve neodvisan koli od vlade toli od magistrata i od ordinarijata.

Toplim i opetovnim molbam nezaboravnog biskupa nije se mogao pop Ante dulje opirati. Godine 1870. lati se on zanj mučnog i nezahvalnog posla, što ga je često i uspješno obavljao do god. 1881. kad preuzeše privremeno uredjivanje najprije dr. M. Laginja, pak pok. dr. A. Dukić. — God. 1883. bio je pop Ante imenovan kanonikom sv. Jeronima u Rimu, gdje je zauzeo izpražnjeno mjesto smrću bivšeg mu ravnatelja dra. Pulića. U Rimu je ostao oko dvije godine, jer mu nije prijao tamošnji zrak, te oboliv zapusti vječni grad.

Vrativši se u Trst, preuze lagahnu službu vjeroučitelja i nadzornika u zavodu „Albertinum", kojim ravnaju školske sestre sv. Križa, i u kojem se uzgajaju siromašne i zapuštene djevojčice. Tu službu obavljao je preko 20 godina na veliko zadovoljstvo školskih sestara i školske mladeži. — Svoju mnogobrojnu rodbinu podupirao je pop Ante skoro više nego li je mogao. Nikada nije nitko od njegovih zakucao na njegova vrata a da mu se nebi širom otvorila.

Znajući kako će se naš narod u Istri težko osloboditi tudjeg gospodstva dok nebude imao svojih izškolanih sinova, koji će ga braniti, suditi mu, liečiti ga duševno i tjelesno, dao je izškolati najprije nećaka Ivana Karabaića koji je prerano umro kao kotarski kapetan u Kninu u Dalmaciji, pak drugog nećaka sada popa Ivana Maračića vojnog kurata u Ljubljani i brata ovomu posliednjem, koji je u Trstu svršio 5 ili 6 gimnazijalnih razreda, te kasnije pošao u Ameriku. I tako je naš Ante sav svoj viek više mislio, snovao i radio za druge nego li za sebe. — Radi čestih bolesti nije mogao niti mario postati stalno namještenim dušobrižnikom. Za nikakvom čašću nit odlikom nije težio, te premda je iskreno prijateljevao sa pok. narodnim biskupima, Legatom, Dobrilom, Glavinom i Šterkom, pošao je u hladni grob kao posliednji priprosti svećenik one biskupije.

Rastajuć se ovim za uvjek na ovom svietu sa premilim pokojnikom, sladkim prijateljem, iskrenim savjetnikom, uzornim svećenikom i rodoljubom, kličemo mu iz dubine potrte duše: **Vječni Ti pokoj i slava, plemeniti Ante!**

Glavna skupština

„Bratovštine hrv. ljudi u Istri", obdržavana dne 19. oktobra 1905.

Podpredsjednik gosp. A. Ellner otvorio je skupštinu liepim pozdravnim govorom, u kojem se je sjetio toplim riečima bivšeg predsjednika „Bratovšćine" veleč. gospodina Mije Laginje i presvjetlog gosp. dra. Dinka Vitezića družtvenog pokrovitelja, koje nam je nemila smrt ugrabila tekom ove upravne godine. Pozove skupštinare, da u znak harnosti uzkliknu nezaboravnim pokojnikom „Slava i vječna im uspomena!", čemu se ovi jednoglasno odazvaše. Zatim se sjeti smrti velikog biskupa i narodnog dobrotvora pok. Josipa Jurja Strossmayera, koji je bio osobiti prijatelj i podupirateli napredka i prosvjete na cielom slavenskom jugu. Vječan pokoj njegovoj plemenitoj duši i slava mu! Konačno zahvali skupštinarom, što su se odazvali odborovom pozivu i pristupili glavnoj skupštini, te pozove tajnika, da izviesti o radu družtvenog odbora u netom minuloj upravnoj godini.

Družtveni tajnik g. M. Šepić spomenuo je prije svega težki gubitak, što je „Bratovštinu" snašao smrću družtvenog predsjednika veleč. gosp. Mija Laginje, koji je marljivo radio oko napredka „Bratovštine" sve do konca svoga života; te smrću družtvenog pokrovitelja dičnog starine presvjetlog gospodina dra Dinka Vitezića, toga odličnoga pobornika hrvat. naroda u Istri, kojeg oplakuju ne samo članovi „Bratovšćine", nego i sav hrvat. narod u Istri. Predlaže, i skupština prihvaća, da se u zapisniku zabilježi harna uspomena tim plemenitim pokojnikom. Za tim izvješćujuć o radu odbora u netom minuloj upravnoj godini t. j. od 29. setembra 1904. do 19. oktobra 1905. iztakne, da „Bratovština" od nekoliko godina ovamo slabo napreduje, i da su njezin glavni prihod kamati družtvenih glavnica i darovi podieljeni u raznih veselih i žalostnih prigodah, od kojih navadja samo glavnije kako slijedi:

Gg. svećenici i svjetovnjaci prigodom sprovoda blagopokojnog predsjednika „Bratovštine" veleč. g. Mija Laginje sakupiše 72 K. U istu uspomenu g Antun Iskra, učitelj darovao je 20 K. Zastupnik gosp. Komparc poslao je jedan legat u iznosu od 42 K. Gg. svećenici dekanata kastavskog bivši na konferenci u Kastvu darovaše 37 K. G. M. Kundić prigodom vjenčanja sina Milana posla 50 K. Svota od 50 K namijenjena duplirašem na sprovodu pokojnog Mija Laginje, družtvenog predsjednika, podieljena bi „Bratovštini". Gospodin J. Baf učitelj, prigodom smrti svoga otca darovao je 20 K. Blagopokojni predsjednik gosp. Mijo Laginja ostavio je „Bratovštini" oporučno 300 K i svoju dionicu „Narodnog doma" nominalne vriednosti 200 K. Da počaste uspomenu blagopokojnog dra Dinka Vitezića darovaše gg. dr. Mate Trinajstić, dr. Dinko Trinajstić i dr. Vitezić Mate 300 K. U istu svrhu darovaše glavarstvo občine Volosko 100 K, glavarstvo občine Kastav 50 K i krčko učiteljsko družtvo 20 K. Blagopokojni gosp. pop Dinko Muškardin ostavio je oporučno 200 K. Da počaste uspomenu svoje pokojne majke odnosno punice Marije Dabović pokloniše gg. Dabović Ljudevit, činovnik i Antun Pelegrini trgovac na Rieci svaki 50 K. U ime dobre ruke darovaše: gg. Vjekoslav Spinčić 50 K. Fran Matejčić c. k. zem. školski nadzornik 20 K, Tomičić Viktor, Ellner Antun, Jelušić Kazimir i Miroslav Grosman svaki po 5 K. G. Mir. Grosman prigodom imenovanja ravnateljem 10 K, a u počast uspomene svoje pokojne supruge Eugenije 10 K u koju svrhu je darovala i g. Lorenc 10 K. Posujilnica u Voloskom darovala je za god. 1903. i 1904. 200 K. Gosp. Vjekoslav Spinčić, u spomen smrti svoje pok. sestre Ane Karlavaris darovao je 25 K i u spomen smrti Strossmajera 25 K. Gosp. Bačić Ivan pom. kapetan mjesto vjenca na odar svomu kolegi Stigliću 10 K. Gosp. Rudolf Deškovič pom. kapetan darovao je u ime utemelj. svote 100 K, prigodom što ga je občina Kastav uzela u svoju svezu. Zatim navadja, da je odbor tekom ove upravne godine držao 4 sjednice u svrhu riešenja različitih družtvenih poslova, te da je u sjednici držanoj 3. junija 1905. odlučio podpore. Podieljeno bi četrnaestorici sveučilištnih djaka 740 K, a dvanaestorici gimnazijalaca 420 K, ukupno dakle 1160 K. Osim toga u istoj sjednici odlučeno je, da se „Djačkom pripomoćnom družtvu" u Pazinu dadu kamati tamo položenih glavnica i vrhu toga još toliko, da sve skupa bude iznašalo 1200 K. Nu, jer odbor nezna točno, koliko je gornje pripomoćno družtvo primilo u ime kamata, nije do sada odposlana ostala svota. Prema tomu odlučeno bi podieliti u podpore u svemu 2360 K.

Izvješće tajnikovo uz nekoje opazke primila je skupština na znanje.

Zatim je družtveni blagajnik gosp. Miroslav Grosman izvjestio skupštinu o gospodarenju sa družtvenim imetkom, iz kojeg razabiremo, da je u minuloj upravnoj godini bilo 3405 K 89 p. prihoda i 1785 K 02 p. razhoda, te da je ostalo gotovine u blagajni 1620 K 87 p. i k tomu još jedna akcija „Narodnoga doma" u Kastvu u vr. 200 K. — Ukupna imovina „Bratovštine" iznaša sada 29.403 K 30 p. te se je napram prošloj godini za 2101 K 65 p. povećala.

Revizijonalni odbor izjavlja, da je pregledao družtvene račune, da je iste našao u podpunom redu. te predlaže, da se odboru podieli absolutorij a blagajniku napose da se izrazi zahvala na točnom vodjenju blagajničkih knjiga. Predlaže nadalje, da se odboru dade punomoć, da može brisati neutjerive tražbine i tako očistiti blagajničke knjige od svota dvojbene vriednosti, što se prima.

Predsjednikom za buduću godinu izabran je aklamacijom veleč. gosp. Antun Ellner župnik-dekan kastavski, dočim su u upravni odbor birani dosadašnji članovi i mjesto člana gosp. Ellnera, gosp. Božo Dubrović, nadučitelj u sv. Mateju. U revizijonalni odbor birani su dosadašnji članovi.

Konačno preporuča skupština odboru, da darovatelje čim prije objavi u novinah, jer je to najbolja reklama, i ovlašćuje odbor, da u pitanju jedne tražbine kao i u pitanju adaptiranja „Narodnoga doma" za eventualno provizorno smještenje učiteljišta, postupa po svojoj uvidjavnosti.

Politički pregled.

U Puli 24. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Ministar-predsjednik barun Gautsch kani ozbiljno preustrojiti svoje ministarstvo. U tu svrhu dogovara se on s kolovodjama stranaka, koji bi imali stupiti u njegovo ministarstvo. Preustrojstvu je svrha da se osigura prihvat izborne reforme.

Kojim strankama bi se ressortne listnice podielile, o tom se još vode pregovori. Kao kandidati se spominju za listnicu českog ministra dra Pacak; za listnicu poljskog ministra grof Dzieduszycki; za listnicu njemačkog ministra Prade; za listnicu financija ili koji Niemac ili Čeh dr. Žaček; za nastavu poljski zastupnik Bobrzynski; za pravosudje bivši galički namjestnik grof Pininski; za željeznice dr. Derschatta.

Bečki listovi javljaju, da je osnova izborne preinake već gotova za sve pokrajine osim Galicije i Dolnje Austrije.

Važna je careva izjava, koju je dao na dvorskom plesu galičkomu zastupniku Gnievoszu u pogledu izborne preinake. Na carev upit od kuda je došao, odgovori mu zastupnik, da je došao iz Galicije te je spomenuo nemire u iztočnom dielu zemlje, koji su u savezu s agitacijom za izbornu preinaku. Taj razgovor tekao je ovako: Car: Kako vam je? Odkuda dolazite? — Zast. Gniewosz: „Iz Galicije, Vaše Veličanstvo. Imamo tamo veliku agitaciju za izbornu reformu, koja se za pravo manje tiče izborne reforme, nego li diobe gospodarskih dobara na komunalističkoj osnovci. Poljački je klub vazda bio lojalan i vjeran caru, pa će i na dalje izpuniti svoje dužnosti prema državi i dinastiji". Car je odobravajući kimnuo glavom, a zast. je Gniewosz nastavio: „Mi se danas nalazimo u položaju rimskih gladiatora, koji su prisiljeni na uzklik „Morituri te salutant". Bolje i državi vjernije zastupstvo iz Galicije, nego li ga je slao poljski klub, sigurno se neće uvedenjem općeg izbornog prava postići". Car je pomno slušao razlaganje zastupnikovo.

U posliednjoj sjednici hrvatskoga sabora u Zagrebu bijaše prihvaćena i u trećem čitanju zakonska osnova za ustanovljenje podpredsjedničkog mjesta kod sudbenog stola u Zagrebu. Zatim je sabor prihvatio predlog imunitetnoga odbora, da se dvojicu zastupnika izruči radi sudbenog programa. Odobreni bijahu konačno nekoji izbori novih zastupnika.

Odbor madjarske koalicije, koji bijaše izabran radi dogovora s hrvatskimi članovi oporbe u poslu riečke resolucije, sviečao je dne 22. o. mj. u Budimpešti pod predsjedanjem zastupnika Košuta. Odbor je opunomoćio predsjednika, da se obrati na predsjednika hrvatskog odbora dra Čingriju pismom, u kojem neka mu javi zaključke madjarskog odbora i pošalje poziv na zajednički sastanak za viećanje obijuh odbora, koji bi imao biti dne 4. febrara na Rieci. Istodobno je ustanovljeno, da članovi madjarskog odbora dielo podpuno simpatije, koje je u širih slojevih polučio glas o sporazumku madjara i Hrvata.

Srbija.

Sukob izmedju Austro-Ugarske i i Srbije radi srbsko-bugarskog carinskog saveza biva danomice sve to oštriji. Odgovor srbske vlade na notu austro-ugarskog poslanika, koji je još istoga dana uručen poslaniku, nije zadovoljio zajedničke vlade u Beču, nego je ona izjavila po svom poslaniku, da zaključne rieči srbskog odgovora moraju onako glasiti, kako je to u austro-ugarskoj noti označeno (t. j. da će Srbija promieniti u srbsko-bugarskom ugovoru, neke ustanove, kako će to Austro-Ugarska predložiti), a ne da će srbska vlada pristati na one promjene u srbsko-bugarskom ugovoru, koje budu odgovarale naravi trgovačkog ugovora Srbije s Austro-Ugarskom.

Dne 22. o. mj. obdržavana je pod predsjedanjem ministra trgovine sjednica trgovačkog vieća, u kojoj je izražena nada, da će se sporazumak s Austro-Ugarskom postići. Istodobno odobreno je dosadašnje postupanje srbske vlade.

Zadnje viesti iz Biograda glase, da je austrijska i ugarska vlada naložila zatvorenje srbske granice, ne samo za pojedine vrsti blaga, nego i uvoz mesa iz Srbije.

Rusija.

Dne 22. o. mj. svršilo je godinu dana što je pop Gapon predvodio ogromno množtvo ljudi pred carsku palaču, kojima su se suprotstavili vojnici, uslied česa je došlo do sukoba, u kom je više stotina ljudi ubijeno i ranjeno. Povodom godišnjice toga dogodjaja očekivalo se je, da će toga dana doći do ponovnih sukoba, ali se javlja iz Petrograda, da nije došlo do nemira, jer radničtvo nije voljno, da se dade opet zavesti u svoju nesreću od židovskih socijalističkih vodja, a osim toga se je vlada pobrinula, da u začetku svaki nemir uguši.

Francezka.

Francezka republika ima novoga predsjednika u osobi Armanda Falliera, kojega je takvim izabrala narodna skupština, sastojeća od narodnih zastupnika i sviju članova senata.

Armand Fallières osmi je predsjednik francezke republike i prvi, koji po ustavu mora čekati još mjesec dana, dok preuzme o.i svoga predhodnika vladu. Njegova beriva iznose 1,200.000 fran. plaće i 700.000 fran. za razne izdatke.

Pogled po Primoriju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Domovina spašena! Kriza u občini puljskoj napokon je sretno(?!) riešena. U sporazumu sa našom slavnom juntom, vlada je imenovala občinsku upravu, koja se sastoji iz ove p. n. gospode: dr. Dinko Stanich, predsjednik; odvj. dr. Bregato, podpredsjednik; Luigi Dejak; Petar Privileggio; Vjekoslav Dalla Rosa; viši inžinir Wilh Im; viši inžinir Reeh; Eduard Zhernotta; dr. Srećko Glezer; dr. Luji Rismondo; Ivan Lirussi.

Ovo je jedanaest konzula, kojima je povjerena misija, da u občini Pula spase, ako se još što spasiti dade. Ovako se c. k. vlada brine za slavenski puk občine Pule; na ovaj način misle spasiti domovinu! — Quousque?

Veliki ples u Kazalištu.

Za veliki ples Sokola razaslano je ovih dana do 500 poziva, pa se nadamo, da je svaki član već i primio svoj poziv. Ako tko želi imati poziv za se ili za prijatelje, neka se obrati starešini Sokola br. Križu.

Napominjemo, da je ložah u prizemlju još deset a u prvom redu samo četiri za prodati. Tko želi imati ložu, neka dakle ne kasni kupiti, dok ih još imade.

† Ante Zupan. Dne 19. o. mj. poslie podne u 3½ sata umro je ovdje nakon duge bolesti u 54. godini života, providjen svetotajstvi umirućih, Anton Zupan, kurat mornarice I. reda. Pogreb bio je 21. jenara u 3 sata poslie podne iz vojničke bolnice na vojničko groblje uz veliko sučestvovanje svećenstva, časničtva i činovničtva ratne mornarice te mnogobrojnih gradjana Slavena. Iza blagoslova u crkvi „Blažene Gospe od mora" sprovod ode na groblje mornarice, gdje počivaju smrtni ostanci našega Ante.

Pokojnik rodom Slovenac, uviek se kao takav izdavao te je bio vrlo poznata ličnost u našim krugovima. Poštenjak kakovih se malo nadje, bio je od svijuh veoma obljubljen i štovan a od sviju zvan u kratko Ante.

Neka mu bude lahka zemljica i pokoj njegovoj duši!

Predavanje za poduku analfabeta.

U nedjelju po p. bje uručeno od istarskog hrvatskog učiteljskog družtva »Narodna Prosvjeta« predavanje o najnovijoj i najuspješnijoj metodi za poduku onih, koji neznadu čitati i pisati po čitanci učitelja zagrebačkog Fr. Anderlića. Predavanju, obdržanom u Družbinoj školi u Šijani od 3 do 5 sata, prisustvovao je veliki broj željnih nauke i drugih naših vidjenijih ljudi.

Ravnatelj naše Družbine škole prestavio je predsjednika »Nar. Prosvjete« g. Bačića i tajnika iste gosp. Barbalića. Prvi označio je kratkim riečima važnost čitanja i pisanja. Gosp. Barbalić pak prošao je par stranica čitanke sa nekoliko ljudi, koji o čitanju i pisanju nijesu do jučer imali niti pojma. Ovi su ljudi napetom pažnjom sliedili u čitanci i na tabli predavatelja i na koncu predavanja znali su već razlikovati i čitati: *i, u, e, o, a; mi, mu, me, mo, ma* itd.

Iza predavanja oslovio je g. dr. M. Laginja prisutne zgodnom rieči, koje konac bje popraćen sa burnim »živio«. Na svršetku zahvalio se je u ime »Nar. Prosvjete« njezin predsjednik na pažnji, kojom su sakupljeni sliedili predavanje i obodrio ih na marljivu porabu Anderlićeve knjige, koje se je namah razprodao veliki broj.

Štoji sada do onih, koji znadu čitati i pisati, da u tom smjeru dalje rade, tako da nestane analfabetizma, tog kletog i najvećeg dušmanina našem napretku u Istri.

Koje stranke da budu zastupane u občinskih upravnih odborih? Kad se bilo s kojega razloga razpusti koje občinsko zastupstvo, tad c. kr. namjestničtvo sporazumno sa zemaljskim odborom imenuje bud komesara, bud upravni odbor. Sad se ima to dogoditi za občinu Puljsku. Ima već prilično vremena odkad neposluje ovdješnje obć. zastupstvo, a ipak dosad nije imenovan nit komesar nit upravni odbor. (Vidi prvu viest. Ur.) Bit će da se c. kr. namjestničtvo nemože sporazumiti sa zemaljskim odborom. O komesaru se nit ne

Nastavak u prilogu.

govori. Reći bi da se ima na misli samo upravni odbor; te da se rečene dvie oblasti nemogu složiti u osobah, koje bi sačinjavale upravni odbor.

„Omnibus" od 18. t. mj. piše, da organ obstojavše većine obć. zastupstva zagovara stanovište, da imadu pravo doći u upravni odbor samo one stranke koje su pobrale kod posliednjih obć. izbora. „Omnibus" mu odgovara da nije to ni malo logično, a najmanje glede većine obstojavšega zastupstva, pošto se je pokazala nesposobnom da občinom upravlja. Al nesamo da to nije logično nego nit odgovara praksi.

Evo primjera samo iz dviju občina.

Već prije više godina jednom bilo je razpušteno obć. zastupstvo u Kastvu, a za privremeno vodjenje posala imenovan upravni odbor trojice, sve muževa, koji ne bijahu članovi tamo predhodećega zastupstva nit odnosne stranke.

Nije tomu davno što se bijaše razpustilo občinsko zastupstvo u Podgradu i imenovalo upravni odbor. U tom upravnom odboru bila su dvojica koji nisu bili članovi tamo predhodećega zastupstva nit odnosne stranke.

Kod imenovanja upravnoga odbora u obih tih slučajih sudjelovao je zemaljski odbor Istre, onaj isti koj ima sudjelovati kod imenovanja odbora za Pulu.

Bivša većina Puljskoga obć. zastupstva je pripadnica vladajuće kamore kojoj je na čelu istarski zemaljski odbor, pak nebi imala zagovarati nječesa, po čemu se nije ravnao zemaljski odbor. Ili misli da se prema zastupstvu kamoru ima drugačije postupati nego li prema onim, koji kamori nepripadaju?!

Zemaljski odbor morao bi se držati kod imenovanja upravnoga odbora one prakse, koje se je držao kod imenovanja upravnoga odbora u Kastvu i Podgradu. Inače bi se i kod toga slučaja pokazao pristranim.

Porotno zasjedanje na okružnom sudu u Rovinju.

Kako smo to već objavili, sastaje se pod predsjedničtvom presv. gosp. Frana Dukića, dne 5 febrara ove godine porotno sudište. U subotu su žriebom odredjeni ovi porotnici: Antun Antonini iz Buja, Dragutin Baxa iz sv. Lovreča pazenatičkog, Josip Beltramini iz Cittanove, Sebastijan Černja iz Bala, Ivan Kociančić iz Kaštelira, Antun Feretić iz Vrbnika, Franjo Ferranda iz Boljuna, Šime Franzutti iz Pule, Ante Furlani iz sv. Nedelje, Angjeo Geržetić iz Karojbe, Ivan Giorgio iz Pule, Ivan Guarnieri iz Vodnjana, Mate Kraljić iz sv. Ivana-Dubašnica, Andre Lucas iz Labina, Sebastijan Luk iz Kringe, Srećko Lupetina iz Pićna, Fran Josip Matejčić iz Baske, Ernest Milotić iz Žminja, Ivan Močibob iz Višnjana, Fran Moisè iz Cresa, Viktor Mrach iz Pazina, Ante Pauletić iz sv. Martina-Buzet, Ivan Pauletić iz Dobrovice, Gustav Pavanello iz Pule, Jovan Popović iz Peroja, Gajo Prodan iz Vižinade, Ante Purga iz Arka, Ante Raimondi iz Malog Lošinja, Pasko Riosa iz Poreča, Mate Rumac iz Bresta, Rudolf Starcich iz Malog Lošinja, Josip Velan iz Pazina, Ljudevit Vellam iz Labina, Ivan Vio iz Pule i Josip Žilović iz Bala. Zamjenici: Toma Blessich, Dinko Bronzin, Vinko Buranello, Krsto Cossovel, Nikola Marocco, Joso Rismondo, Andrija Rocco, Pero Salambachi i Julije Vitti — svi iz Rovinja.

Krčki kotar:

Skupština „Staroslavenske akademije". Za dne 16. t. m. prije podne bila je sazvana glavna skupština staroslavenske akademije" u Krku. Prije skupštine pjevala se je u franjevačkoj crkvi svečana sv. misa. Pjevalo se je koli na oltaru toli na orguljah samo staroslovenski.

Iza toga około 10 suti prije podne sakupili su se članovi akademije u dvorani biskupske palače. Ne bijaše ih baš mnogo, al razprava bila je zanimiva.

Prvi je uzeo rieč kanonik Matija Oršić, te žalošću iztaknuo, da je predsjednik dr. Fran Volarić bolešću zapriečen prisustvovati skupštini, a da je odsutan podpredsjednik dr. Mate Vitezić, i pozvao skupštinare da si izaberu predsjedatelja. Skupštinari, žalostni i oni radi bolesti dra Frana Volarića, komu žele čim skorije ozdravljenje, izabiru predsjedateljem Matiju Oršića.

Ovaj se zahvali na povjerenju, poželi zdravi prisutnoga pokrovitelja akademije presvjetloga biskupa dra Antuna Mahnića i takodjer prisutnoga zastupnika naroda profesora Vjekoslava Spinčića, koji se na pozdravu zahvale, te sve prisutne članove.

Isti Matija Oršić kao blagajnik akademije izvjesti o njezinom novčanom stanju; a tajnik kanonik Antun dr. Grošković o poslovanju akademije u netom minuloj godini. Izvjestio je, da je akademija prošle godine izdala posebice „Ugotovanje . . ." to je „Pripravu . . . " k sv. misi. Inače da nije tiskom ništa izdala, pošto je svećenik Wajs, Čeh pražke nadbiskupije, duša akademije, bio dulje vremena u Rimu, gdje i tak se je takodjer bavio poslovi odnosećimi se na staroslovenski crkveni jezik.

U novo ravnateljstvo je skupština izabrala: Predsjednikom dra. Frana Volarića, podpredsjednikom kanonika Matiju Oršića, odbornicima: Franjevca Ljudevita Brusića, svećenike u Krku Waisa i Premudu, te župnika Mužinu iz Dubašnice i Frana Volarića iz Kornića.

Pod točkom „Slobodni predlozi" razpravljalo se je o pitanju, da li se može tiskati misale ne samo glagoljicom nego takodjer latinicom. Kod razprave o tom pitanju, koje je potaknuo velečasni župnik Dubašnjanski Mijo Mužina, govorio je takodjer presvjetli biskup. Govorio je tu, a govorio i na svrsi. Oba puta iz duše i iz srca, a i k srcima, da im nijedna ne izbjegne. A kad je svršio, klicali su mu svi oduševljeno, a medjusobno govorili: to je biskup, to je odabranik Božji, liepo je pod njim i s njim služiti!

Uzdržao ga Svemogući takodjer na korist staroslavenske akademije koja prema svojoj svrsi njeguje i promiče staroslavenski crkveni jezik.

Sudbeni dani u Baški i Omišlju. Molbe Bašćana i Omišljana, da se kod njih obdržaju sudbeni dani, riešilo je pravosudno ministarstvo tako, da će c. kr. kotarski sud Krku držati sudbene dane izmjenično jedan mjesec u Baški drugi mjesec u Omišlju, dakle šest puta u godini u svakom tih dviju mjesta. I tim će biti pomoženo ljudem tim više što će c. kr. kotarski sud urediti stvari tako, da se u dotičnom mjesecu razpravljaju pravde dotičnih mjesta odnosno občina.

Lošinjski kotar

Za podružnicu Družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju.

Visokocijenjeni gosp. Hinko Brilli, magister pharm. u Litiji, sakupio je na oprostnoj večeri sa prijateljem barunom Winklerom, za našu Družbu, iznos od 17 K. Srdačna mu hvala! — Iznos uručen je blagajniku naše Podružnice.

Voloski kotar:

„Sokol" Volosko-Opatija.

Dne 27. jenara 1906. u 7½ s. na večer obdržavat će »Sokol« Volosko-Opatija u reštauraciji svratišta Liburnije »Narodni Dom« u Voloskom svoju redovitu glavnu skupštinu. — Poslije skupštine slieditі će slobodna zabava.

Iz Klane: Izvinut ćete, ako opeta smetam popravcima. Ačim Tončić, nadučitelj u Klani *„triusque magister scholae"* hoće, da je infamna kleveta, ako se kaže, da je u milosti „slavne". Slušajte i sudite, bezpristrano. Kad se komu hrv. učitelju dogodilo, da su ga na bolje i isto mjesto *ćvaput* službeno premjestili? Nekoji, koji su molili, imali su i više prakse, nego li on, pak nisu postigli niti na pol što on. Nadalje u izpravku veli, da je njegov nacijonalni karakter permanentan, što da je i vrabcima poznato. Gospodin nije točan. Morao bi bio kazati koji nacionalni karakter. Možda gospodin vrabce goji, pak je valjda njima poznato, da je on Hrvat. Šteta je samo to, da mu neće moći ni vrabci u prilog posvjedočiti, jer s. u familiji talijanski govori. Mogao je u izpravku metnuti „ja sam Hrvat i dosta". Ali da gospodin želi u Lovran, pak neće, da mu se o karakteru krivo sudi. Svakako prije nego li je onaj izpravak poslao, morao je izpraviti ono u „Dvoličnjaci" što je na se uzeo; tamo mu se koješta više predbacuje. Molim ga, da mi raztumači, kako se mogao u vrlo kratko vrieme učiteljevanja u Lanišču vrlo dopasti onim ljudima, i zašto se Hrvati boje za občinu u Buzetu. Dodat imam još i to, da molba kastavskoga zastupstva nije glasila na način, kako da njega žele, dapače u jednom dopisu iz Kastva bje posumnjano o milosti koju podijeljuje „Slavna". Na koncu opažam, da je vrlo lahko izpravljati, a težko u realnosti prikazati nešto, što nije.

* * *

I o nekakvoj koristi oluje ne dvojimo. Tako isto, da se malo proreseta politiku u čistom hrvatskom selu od 205 kućnih brojeva u velike koristi. Da razjasnim:

Prošle godine bilo u cienjenoj „N. Sl.", par dopisa iz Klane. Kako se to pohlepno čitalo! Nekoji su bili taknuti, kako su se jako uzvrpoljili! U svakom pogledu koristilo je. Prije se nije smjelo u šumi suharka (suholjice) uzeti, prošle jeseni i ove zime sjeklo se šumu sve u šesnajst. Na občinskom tlu u i blizu sela smiju svi, osim jednoga ili dva da zbace i drže drva za ogrjev i gradnju. Goveda sad ne crkavaju, jer se zabranilo trovanje na nekim mjestima. Želih bismo još, da bude hrv. napis na c. kr. šumskom uredu, i da u poštarskom uredu bude samo onaj, koga pripada da bude.

* * *

Dobro bi bilo da upravno vieće u Klani uz kastavsko zastupstvo zamoli vladu, da bi se u Klani ustrojio odio suda i poreznog ureda. Klana je nekako naravno središte za nekoja velika i mala sela. Okružje bilo bi dosta veliko, naime: Klana, Studena, Skalnica, Lisac, Novokračine, Sušak, Zabiće, Podgorje, Breza, Lipa i još nekoja. Koliko bi se time narodu koristilo; olakšalo bi mu se nekoliko breme života. Do sada imademo svakog 17. u mjesecu sudski dan, što kod nas zovu *sudnji dan*, t. j. dodje sudac u Klanu na razprave. I to je dobro. Da bi došlo do prvoga, naime sud i porezni ured, Klanu nebi to metnulo u nepriliku, jer mjesta za što takva imade a bogme ni golovine ne fali. Razmišljajte o stvari pak odlučite se na ovu molbu; narod zaista bit će vam zahvalan.

Upisivanje u školu koncem mjeseca jenara! Činit će se komugod vjerojatno, al je istinito: dne 22. i 23. jenara 1906. provelo se je upisivanje djece u javnu pučku školu u Lovranu. Dakako to se može dogoditi jedino u občini kakva je Lovranska, i kod školskih odnošaja kakvi vladaju u Voloskom kotaru. Nadala se nužda jednoga razreda više. Trebalo je prostorija za to. Odlučilo se je digniuti školsku zgradu. Počelo se je dograđivati prvih dana septembra, baš onda kada bi škola imala početi, i kad je druguda počela. Svršili su školski praznici, za kojih bi se bila mogla zgrada dograditi, možda dodatkom kojega tjedna, i onda se je počelo graditi. Da je brige bi se stalno bilo djelo i prije svršilo. Al što se brinu za to Lovranska gospoda! Njim je valjda dosta, da dadu djelo Talijanu, pak nek ovaj radi kako hoće i može. Jadni Lovranski puče, u kakve si šake zapao! Kad ćeš jednom progledati i otresti se od ljudi koji te po programu stranke kojoj služe osiromašuju i upropašćuju?!

Hoće da ispravi. Od g. Marchi-a, tajnika občine Veprinac, primamo ovo:

Uredništvu „Naše Sloge"

Pula.

Odnosno na vijest „Na odlazku Dra pl. Manussi-a iz Voloskoga" uvrštenu na trećoj stranici, u prvom stupcu časopisa „Naše Sloga" dneva 18 januara 1906 br. 3, zahtjevam na temelju § 19 zakona o stampi 17. XII. 1862 (d. z. l. br. 6 od g. 1863), da to Uredništvo uvrsti u prvi dojdući broj „Naše Sloge" na istom mjestu, te istimi slovima slijedeći nepromjenjeni ispravak.

Nije istina da meni „nije bilo pravo" što je gospodin općinski načelnik Gasparich bio pozvan na večeru udešenu u čast g. vladinog savjetnika Dra Manussi pl. Montesole; nije istina da sam „išao najprije k Manussi-u a onda k Glaxu moleć da bi on (t. j. ja) došao mjesto župana", nego je istina, da gospodin načelnik Gasparich, koji je imao druge važne poslove, bio je mene pismeno umolio, da idem mjesto njega, ali ja se molbi nisam htio ni mogao odazvati, pošto je ljećilisna komisija — koje ja nisam član — bila udešila tu večeru, na koju su bili pozvani samo članovi te komisije i poglavice uredâ.

Icici, 20 januara 1906

Marian Marchi
općinski tajnik

Dodatak uredničtva: Evo Vas gospodine Marchi-u, kako zahtjevate, na temelju 3. stavke § 19. zakona o štampi 17. decembra 1862. (d. z. l. br. 6. od 1863.) na istom mjestu i istim slovima, te nepromienjeno s Vašim pogreškama, podpuno zadovoljena. — Icici!

„Dante-Abend". Već smo zadnji put spomenuli da njekakva skupina njemačkih gospodja u Opatiji priredjuje „Dante-večer". U prvom oglasu rekle su te njemške gospe, da se večer priredjuje u dobrotvorne svrhe, i pitali, koje su to svrhe. Te dobrotvorne svrhe su u prvom redu njemačka u Opatiji, pak zabavište koludrice na Voloskom, i najzada Učka-škola! Ova će stalno malo od toga dobiti. Pod dobrotvornom svrhom razumievaju njemške gospe Opatijske poglavito njemačku školu u Opatiji. I na takve zabave usudjuju se pozivati i naše ljude! Drzovite Švabice, kojim ide najviše na ruku njeki Dalmatinski Talijan.

Glasbeno-dramatičko društvo.

Volosko-Opatija. — Dne 20. jenara 1906 obdržavalo je Glasbeno-dramatičko društvo u Voloskom u restauraciji »Narodnog Doma« u 8½ sati na večer svoju 3. redovitu glavnu skupštinu. Prisutan je bio liepi broj izvršujućih članica i članova. Predsjednik g. Dr. K. Janežić pozdraviv prisutne, otvara glavnu skupštinu iztičuć potrebu da se rodoljubi u što većem broju odazovu u pomoć družtvu, bilo kao izvršujući, bilo kao podupirajući članovi.

U liepom dijamantu Voloskom treba da takvo družtvo najsjajnije napreduje. Tajnik g. E. Baša u svojem izvješću zahvaljuje se ime odbora uglednoj mjesnoj »Posujilnici«, koja je tekom godine ustupljala badava dvoranu za dramatičke vježbe, a društvo »Bratimstvo« badava sobu za obdržavanje odborskih sjednica. Društvo poslalo je njega kao odaslanika u Trsat na proslavu desetgodišnjice opstanka tamošnje Čitaonice dne 5 febrara 1905; isto je bilo zastupano prigodom otvorenja »Narodnog Doma« u Mihotićih. Skupa sa »Lovorom« iz Opatije priredilo je veliki koncert u počast slavenskih novinara mjeseca maja 1905. U društvu četirih bližnjih društava priredilo je dne 17. septembra 1905 izlet parobrodom u Mošćenički Dragu. Društvo je bilo zastupano po deputaciji na Prešernevoj slavi u Ljubljani, kojoj se pridružila liepa kita članica. Društvo je priredilo dvie dramatičke predstave, a odbor imao je 15 odborskih sjednica i raznih pogovora. Blagajnik g. J. Vidošić izvješćuje, da je društvo imalo dohodka Kr 1140·88 a izdatka Kr 1122·18, dakle viška Kr 18·70 p. Vriednost inventara K 455·54 p.

Jednoglasno su izabrani u odbor gg.: Predsjednik: Dr. K. Janežić; odbornici: Viktor Tomičić. Dr. Ivan Pošćić, Ernest Baša, Petar Blečić, Josip Kuhar, Fran Perčić, Josip Vidošić i Josip Žiganto; revizori računa: Ante Belanić i Samuel Vladišković; obranički sud: Dr. Andrija Stanger, Dr. Matko Trinajstić i Ante Krulčić.

Odlučuje se razpisati natječaj za družtvenog zborovodju. Učitelju dramatske škole g. Viktoru Caru Eminu imade se pismeno zahvaliti za veliki njegov trud oko društva.

Pazinski kotar:

Djačko prip. društvo u Pazinu.

Ovo velevriedno društvo, ustrojeno za siromašnu našu mladež hrvatske državne gimnazije u Pazinu, izdalo je šesti izvještaj za godinu 1904—905, iz kojeg vadimo ove podatke:

Članova utemeljitelja (K 100) pristupilo je ove godine 10, te njihov ukupni broj iznaša 143. Broj redovitih članova (godišnja uplata K 10) iznaša 181. Sveukupna članarina iznaša ove godine K 1843·10, a sa darovima i zapisima imade društvo K 15.534·19 — dakle za K 222·60 više od prošle godine. Ali tu su izdaci. Društvo je kroz cijelo vrijeme svoga opstanka izdalo za potporu učenikom K 80.349·99, a za nabavu knjiga K 9092·04. Budući se nijesu mogli dohocima podmiriti svi zahtjevi, to je društvo uzajmilo od nekih zasebnika i štediona nešto novaca, tako da je sadanje faktično stanje imovine K 8454·49. Što se tiče gradnje »Djačkog Doma« ističe se u izvješću, da to pitanje nije moglo doći do izvedenja radi slabih doprinosa u darovima. Do sada je imovina zaklade za djački dom iznašala K 20.902·53, a ovogodišnjim doprinosima porasla je ta glavnica na K 27.753·89. Ako se od toga odbije izdana svota za kupljeno već gradilište u iznosu od K 6980·56 — to društvo imade za gradnju »Djačkog Doma« glavnicu od K 20 773 33 — a proizvedba te osnove računa se na oblih K 200.000! Kako se vidi, ovo društvo agilno radi, ono mnogo treba darežljivih ruku i toplih zagovornika. Uvjereni smo, da korist i uzvišeni zadatak tog društva leži na srcu svakom Hrvatu — pa da će ga svaki uvijek i najpripravnije poduprijeti.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuja Jure! Kaj ne znaš nič od onih debelih imprežarija iz Števre iz Buzeta?

Jur. Kaj nisam bia vižan da ćeju Vrhunčanom sagraditi cestu i školu za nič?!

Fr. Kaj ti se pera da imaju malo Garzoni?

Jur. Imajo, imajo dosta garzoni, ma mi se pera da ventori će bit malo!

Fr. Kaj biš reku, da nebi dobro jim delat konkurenco?

Jur. Bi, bi, ma kaj ćeš kada oni debeli je stari rimsko-kalabrežki artižan!

Fr. Ja se štopin da ih oni iz Trsta drže s dvemi mišćeri.

Jur. Bi ih morebit anke dišpedili ma verjejo da delajo samo oni mišćer ki ih prtiče.

Fr. Ja, da bi jo tendili vre onega,

Jur. Ben, ben vižaj ih da pridejo anke k nam, ćejo storit fari?

Razne primorske viesti.

† Kanonik Ante Karabaić.

Zadnji časovi kanonika Antuna Karabaića. Blagopokojni naš Karabaić pobolievao je već dulje vremena, ili bolje rekući, on ne bijaše već preko 30 godina nikada pravo zdrav. On se je neprestano liečio i krpao i tako od godine do godine.

Prošle godine morao je u krevet radi bolesti u jednoj nozi te je ljeti pošao na promjenu zraka k svom nećaku Ivanu Maračiću, vojnom kuratu u Ljubljani. Vratio se je u Trst mjeseca oktobra slabo oporavljen. Od tada je vidno padao, ali se je još uvjek nadao, da će mu proći nogobolja i da će se opet pokrpati. Njegova žilava narav opirala se je žestoko smrti. Posliednjih osam dana uredio je sve svoje stvari i primio sv. sakramente. Krevetu se je još uvjek otimao te bi kroz čitav dan proboravio na stolici ili u naslonjaču.

Još u nedjelju o podne zaostavljao je pisca ovih redaka kod sebe na objedu. U nedjelju pod večer stigao mu je nećak Maračić iz Ljubljane odakle ga pozvaše prijatelji. Oba večeraše zajedno. U noći pozlilo je bolestniku, ali je ipak hotio ustati poslije drugog sata u jutro da obavi tjelesnu potrebu. Stupiv sa kreveta, klonu glavom na rame nećaka, koji mu je pomogao saći. Ovaj ga odmah pomoću milosrdne sestre dignu u krevet, gdje je ostao većinom u bezsvijestici skoro tri četvrta sata. U ponedjeljak oko 3 sata u jutro preminu mirno i spokojno kao da je usnuo.

* * *

Pogreb blagopokojnog Karabaića obavio se je jučer, u sriedu u 9 sati i pol u jutro. Mrtve ostanke prevezoše iz kuće žalosti, Via Petronio br. 10 u crkvu sv. Antuna novoga, gdje bijaše čitana sv. misa zadušnica i obavljeni ostali crkveni obredi za mir i pokoj preminulog nam pokojnika.

Njegova rodna občina upravila je na našeg glavnog suradnika sliedeću brzojavku: „Občina Punat potrešena smrću nezaboravnoga svoga sina i dobrotvora Karabaića moli Vas, da ju zastupate na sprovodu".

O pogrebu našeg velezaslužnog predšastnika izvieštiti ćemo pobliže u budućem broju.

* * *

Uništeni dragocjeni dopisi. Posliednjih dana svoga života pripoviedao nam je blagopokojni kanonik Karabaić razne zgode iz prve dobe svojeg uredjivanja našega lista. Jedan od glavnih i stalnih suradnika „Naše Sloge" bijaše nezaboravni naš biskup Dobrila. On je točno slao viesti, članke il dopise iz Poreča u Trst za svaki broj lista. Nije samo dopisivao za list, već tukodjer davao uredniku i njegovim suradnikom u Trstu savjete i naputke kako da piše i kako da našemu narodu u Istri predstave njegove protivnike, bili oni Talijani ili vladini krugovi u Trstu ili u Beču. Odvažan, otvoren i odlučan, kako je bio proti narodnim protivnikom, nije znao pisati metaforički, već je izražavao jasno i očito svoje mnienje bilo o svojih predpostavljenih, bilo o visokih ili o nizkih osobah bez obzira hoće li mu to osobno škoditi ili koristiti. Takvih dopisa, savjeta i naputaka imali su napose mnogo njegovi ljubimci pok. Karabaić i Ujčić, za koje se je znalo, da ih veže tiesno prijateljstvo s velikim biskupom. — Više puta slao je biskup novca za troškove oko lista ili za podmirbu dugova, a dokaze o tom imali su kod sebe rečeni njegovi prijatelji, za što nije smjelo doznati šire občinstvo.

Nekom zgodom bio je zaplienjen jedan broj „Naše Sloge" radi nekog oštrog članka biskupa Dobrile. Naši dobrijani Karabaić i Ujčić dočuše, da će redarstvo provesti u uredničtvu i u upravi lista radi tog članka premetačinu. Neizkusni i zabrinuti za biskupa, spališe obojica mnogobrojna njegova pisma, koja bi ga bila mogla kompromitirati. Do premetačine nije došlo, ali mudrih savjeta i razboritih naputaka i mnienja biskupovih ne bijaše više! Sačuvalo se je ovdje, ondje još koje važno biskupovo pismo, od kojih ćemo nekoja i mi prvom zgodom u našem listu priobćiti, da se naši čitatelji i sami osvjedoče o tom koli bijaše on velik i kao duhovni nadpastir i kao hrvatski rodoljub.

Carevinsko vieće. Za dne 30. t. m. urečena je sjednica zastupničke kuće u Beču. Na dnevnom redu su sliedeći predmeti: 1.) čitanje vladine osnove za dozvolu novačenja za godinu 1906.; 2.) izvještaj socijalno-političkoga odbora glede osiguranja mirovine za namještenike u privatnih i neke u javnih službah; 3.) izvještaj poljodjelskoga odbora obzirom na obranu i pospješivanje domaćega gojenja lana.

Veliki ples za slovensku i istarsku Družbu. Javljaju nam iz Trsta, da se je tamo ustrojio odbor slavenske omladine, koji će kao i prošle godine prirediti u Trstu sjajan ples na korist slovenske i istarske Družbe sv. Cirila i Metoda. Za taj ples odredjen je dan 11. febrara o. g. Stalno je da će naša omladina u ovom rodoljubnom i plemenitom podhvatu naići na obće odobravanje i podporu sa strane svih Slavena nastanjenih u Trstu, te da će ovogodišnji ples nadkriliti lanjski liepi ples u istu svrhu. — O pripravama za ovaj ples mi ćemo izviestiti naše čitatelje.

U to bilo sretno i što više beriećetno!

Naknadni izpit pravnika u Beču. Javili smo u posliednjem broju, da je položio naknadni izpit pred posebnom komisijom u Beču g. Volarić, svršeni pravnik hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Isti izpit polagali su — kako čitamo u riečkom „N. L." dne 10. o. mj. gg. Josip Koščina, Josip Matković i Ante Roje. To su prvi Dalmatinci, koji položiše ovaj izpit. Taj izpit ne zaostaje gotovo za nikakovim drugim državnim izpitom svojom obzirnošću i obsežnošću graciva. Radi toga pretjerane su viesti o nekoj formalnosti potrebnoj za nostrifikaciju svjedočaba. Upozorujemo na ovo naše narodne zastupnike, da se zauzmu, neka se ove silne i suvišne poteškoće uklone. Hrvatsko sveučilište u Zagrebu nije u Pagatoniji, nego u istoj monarkiji, pak je izpitno povjerenstvo u Beču lako u stanju, da izmjeri i prosudi važnost i zamašaj zagrebačkih izpita. Ovako djaci faktično prave dva izpita.

Novi nadbiskup Gorice. Iz Beča došla je viest da je napokon imenovan goričkim nadbiskupom kanonik i župnik stolne crkve u Gorici msgr. dr. Ivan Sedej.

Napokon se je Austrija jednom sjetila, da dade ondješnjem slovenskom narodu duhovnog poglavara po njegovoj duši i srcu.

Novi ravnatelj pošta i brzojava u Trstu dvorski savjetnik Pattay nastupio je prošloga čedna službu, te je tim povodom razposlao okružnicu na sve svoje podredjene, u kojoj izrazuje nadu, da će ga svojom marljivošću i točnošću u vršenju njihovih dužnostih podupirati kano i njegovog predšastnika.

Praktičko-teoretički tečaj za primalje. Dne 1. febrara o. g. otvara se na učilišću za primalje u Trstu praktičko teretički tečaj u slovenskom naukovnom jeziku. Ženske, koje kane prolaziti taj tečaj nesmiju imati preko 40 godina; ako nisu udate valja da imadu bar 24 godine. Kod prijave za taj tečaj treba da prikažu 1. krstni list, udate svjedočbu o udaji, udove suprugovu osmrtnicu; 2. domovnicu i svjedočbu občinskog glavarstva o dobrom ponašanju; 3. svjedočbu o zdravlju i zdravom tjelesnom ustroju, izdanu od službenog liečnika; svjedočbu o cieplenju kozica. Osim toga o školskih naucih ili valja da dokažu kod upisa da znadu čitati i pisati.

Molbe za podpore za polazak tog tečaja primaju c. k. političke oblasti.

Prinos Družbi. Veleučeni gospodin profesor Ivan Milčetić u Varaždinu, poslao nam je za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru 10 kruna, koje smo izručili blagajniku ovdješnje Podružnice.

Da ga Bog poživi!

Bečki bosanski institut. Jučer mi je gosp. Ljubomir Marković javio, da mu je uprava zavoda kao *štipendisti i gojencu instituta* zabranila (neka mi drug Marković oprosti, što ovo i proti njegovoj volji javljam i ovako bez fraza) uredjivanje „Luči". Pobliže o tom javit će „Luč" u narednom broju, početkom veljače. — Molim zato, da se pisma šalju na: Uredničtvo „Luči" „Hrvatska". Beč, VIII. Langegasse 16. — *Odgovorni urednik.*

Gospodski svatovi. Iz Trsta nam pišu: Kako ste javili u prošlom broju, imao se je u subotu ovdje vjenčati u crkvi sv. Antuna novoga politički komesar g. barun Weisenbach s gčnom Olgom Kristofić iz Kopra. To vjenčanje obavljene je u subotu u 11½ sati u rečenoj crkvi. Svatovi dovezoše se u 6 kočija pred crkvu. Sv. čin obavio je sam župnik veleč. gosp. dr. Pederzolli, koji je mladencem izrekao prije vjenčanja krasno slovo. Zaručnikom bijahu kumovi gg. dvorski savjetnik barun Konrad, umirovljeni upravitelj kot. poglavarstva u Kopru, namjestnički savjetnik pl. Schaffenhauer, ravnatelj koparske gimnazije Bisjak i jedan četvrti gospodin. Iza vjenčanja čitao je g. župnik tihu sv. misu.

U crkvici nabralo se množtvo radoznalog občinstva, osobito ženskog spola.

Na večer odvezoše se novovjenčani brzovlakom u Beč.

Ustoličenje nadpopa župnika u Rabu.

Dne 14 tek. doživio je grad Rab slavlje, koje nije vidio već 14 godina. Slavila je slavlje obudovljela sv. crkva, gdje je dobila svog zaručnika u osobi vlč. g. Petra Zahije. Toli slavnoj svečanosti, odgovarala je i svečana priprava, jer su crkvena zvona već 8 dana prije najavljivala svojim zvukom taj dan radostni, kad će zaručnica odbaciti za sebe koprenu žalosti, a okititi se bielim vincem radosti. Da, raduje se, jer vidi svog zaručnika, koji će joj posvetiti sve svoje misli, želje i trud, da ju podigne, da ju čuva, da ju brani i da ju ugodnom učini svojim milim sincima. Sam dan svečanosti započe veselim pucanjem mužara i svečanim zvukom zvonova. Zastave se viju, pučanstvo hrli bržim korakom no obično, znatiželjnost čitaš na očima prolaznika, veselje na smiešku, sve to odava neku izvanrednost, ugodnu sliku svečanosti. Zakuca 10.a i eto dolazi svečar uz pratnju vlč. mjestnog svećenstva; zastupnikom gradskim, te vladinim zastupnikom presv. gosp. kapetanom Tončićem. Dupke napunjenom crkvom pučanstva dodje svečar pred oltar, gdje mu podade biskupski delegat vlč. g. Ante Petriš sva insignia župničke vlasti, te ga prestavi sgodnim živahnim riečima puč.nstvu kao duhovnog oca i pastira. Nakon dovršenih obreda i sv. mise, vrati se povorka u župni dvor, gdje je u ugodnom družtvu palo liepih raznih nazdravica. Svečanost je ispala liepo, dostojanstveno, a da nije jošte ljepše, krive su razne boje, koje se nemogu složiti, a da bi sačinjale ugodnu sliku; kriv je i gosp. župnik, što je ono, što je, kriv je zato, što ga porodila kćerka starodrevnog Vrbnik-grada. Mi mu iz srca kličemo: Na mnogoja.

Organizacija talijanske stranke u Istri Dne 19. o. m. sastaše se u Trstu prvaci talijanske stranke iz Istre na poziv predsjedničtva talijansk. političkog družtva. Sastanku predsjedao je predsjednik rečenog družtva dr. Bennati. Svrha tomu sastanku bijaše ta, da se talijanska stranka u Istri bolje organizira za što uspješnije narodno političko djelovanje proti Hrvatom i Slovencem naše pokrajine. U tu svrhu bijaše pročitan obširan program, što ga je izradilo predsjedničtvo političkog družtva. O tom programu nije došlo ništa u javnost, već samo to, da se ima u svakoj mjestnoj občini imenovati pouzdanike, koji će dalje izvadjati pojedine točke programa. Upozorujemo naše narodne prvake na ovu djelatnost naših protivnika, koji smišljaju i snuju neprestano kako bi nas što brže i što laglje uništili.

Talijanski agitator izagnan iz Austrije. Poznati talijanski agitator pop Emilio Silvestri, profesor na jednoj obrtničkoj školi u Italiji, običavao je svake godine u naše južne pokrajine te je sad u jednom sad u drugom talijanskom gradiću držao predavanja u iredentističkom duhu i smislu. Ta njegova protuaustrijska agitacija u austrijskim pokrajinama dosadila je konačno i austrijskim oblastima, koje su dugo i dugo strpljivo podnašale to njegovo rovanje na štetu države i njezinih podanika. Posliednjih dana dobio je taj nepozvani gost od političke oblasti u Puli, da se nosi preko austrijske granice u *blaženu zemlju* i da se više nesmije povratiti u nijednu pokrajinu zastupanu na carevinskom vieću. Ako je i kasno ipak je bolje ikad nego li nikad.

Funkcije našega srca stvaraju, kako je poznato, najvažniji tečaj i pravac u tjelesnomu organizmu. U nekoj vrlo zanimivoj brošuri pod naslovom: „Spomenuto s vrhu učinka od otrovnoga užitka alkohola i kave“ napominje dr. H. Stoll, upravljajući liečnik u glasovitoj kupelji „Nauheim“ za bolesti srca, po svojemu kako vlastitomu iskustvu hiljade slučaja, kao takodjer prema pokušajima mnogih drugih autoriteta, da je zrnata kava uslied koje otrovne sastojine nazvane „kofein“ izredno opasan, dapače najpogibeljniji neprijatelj našega srca. Naročito označuje se kao kofeinu samovlastan i prirodjeni učinak kod redovitoga uživanja kave kao neizbježiva posljedica polagana, reć bi postepena nadutost, proširenje i posvemašnje olaksanje srčnih živaca, kojemu se pripisuje glavni povod toli čestih i kobnih slučaja srčne kapi i inih nemoći na srcu. Kao nepobitno najsigurnije sredstvo proti tomu zlu i pošasti i kao neosporivo najvaženiji protuliek (ustuk) da se može ovoj užasno groznoj nevolji predusresti, preporučuju kao što i predimenovani liečnik, a što tako i dr. Sig. Erben u časopisu „Die Gesundheit“ (zdravlje) Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, koja bez gubitka vlastitoga blagoteka kao izdašna primjesa k zrnatoj kavi pogibeljne njezine učinke na srce samo ublažuje, pače može se reći posve odstranjuje. Medjutim Kathreiner-Kneippova sladna kava uslied svojega tek njoj samoj pripadajućeg okusa zrnate kave bez ikakvoga dodatka zrnate kave pruža osobito izvrstan kāvni napitak, koji je već mnoge i mnoge godine u ogromno znatnom broju obitelji uveden u porabu, pa je radi svoje vrsnoće posvuda pronadjen kao najobljubljeniji kućni napitak pogledom na miomiris i blagotek, a poimence na zdravlje i prištednju.

Prigodom miene godine jest prva želja velike većine ljudih, uzdržanje zdravlja za koje Svemogućega mole, a nebrojeno njih nastoji ovu zgodu upotriebili, da se zahvalno sjete izumitelja dvostrukog elektro-magnetičkog križa R. B. broj 86967 gosp. Albert'a Müller u Budimpešti V., Vadasz ulica broj 43/IV. kojega obćenito priznati izvrstno djelujući strojevi su već mnogo hiljada ljudi od Gihta, Reume, Influenze i u obće od svih živčanih bolesti podpuno oslobodili.

Od mnogobrojno unišlih zahvalnica objelodanjujemo danas sliedeću:

Štovani gospodin Müller! Prigodom miene godine ne mogu propustiti, a da Vam ne izrečem moju iskrenu zahvalu za dobročinstvo koje ste mi s Vašim dvostruko elektro-magnetičkim križem izkazali time, što me je isti tečajem 8 nedjelja od moje živčane bolesti oslobodio. Bog Vam naplatio i uzdržao Vas još dugo na dobro trpećeg čovječanstva. Ja sam usljed prehlade dospio na takvo kukavno stanje, da ležeći u krevetu nisam mogao moju glavu maknuti, a po uporabi Vašeg stroja podpuno sam izliečen. Primite još jednom moju najsrdačniju zahvalu, a Vama i Vašoj obitelji želi sretnu novu godinu Vaš najodaniji Stefan Ulekesai u Šikloši na 27. prosinca.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Razni prinosi:

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu prispjeli su tekom mjeseca novembra sliedeći prinosi:

Redoviti:

Nazor Vladimir, profesor — Pazin K 2·—; Milohnić Antonija — Cres K 5·—; Turato pop Niko, kanonik — Cres K 5·—; Simecki Niko — Karlovac K 20·—.

Darovi:

Matejčić Fran, c. k. zem. škol. nadz. — Trst K 40·—; sakupljeno prigodom vjenčanja g. Davorina Zgrablić, profesora u Pazinu sa draž. gospodjicom Ivankom Marotti K 54·—; sabrano prigodom učiteljske skupštine „Narodna prosvjeta“ u Pazinu K 40·—; sabrano medju učitelji u Pazinu K 16·—; Havel Štefanka — Roč — sabranih prigodom svadbe kod g. Čeha K 12·50; Ravnateljstvo kr. gornjogradske gimnazije — Zagreb — mjesto vijenca na lies blagopok. profesora Marna K 25·—; N. N. — Lindar K 13·—; Milohnić Ivan, umirov. prof. — Cres — mjesto čestitanja prijatelju nadpopu Turato Niki K 20·—; Pokus štakla K 2·—; prigodom ženidbe prve kćerke Josipa Križanac sa Antonom Bertoša — Cekovica — sabrali gostovi K 11.22; mjesto vjenca na grob pok. majke Franice udove Opašić daruju sini i kćeri K 25·—; F. Š. C. K 3·—; Josip Habat, župeupravitelj u Podgorju K 4, Ivan Škerjanec, župnik u Vrčmu K 2. Ukupno K 6·—; Placar — Trst K 12·—; mrvice od taroka K 10·70.

Za mjesec decembar stigli su sliedeći prinosi:

Redoviti:

Buršić Antun, trgovac — Pazin K 10·—; Stavelik Fran, župnik — Karojba K 10·—; Stavelik Josipa — Karojba K 10·—; Nazor Vladimir, profesor — Pazin K 2·—; Knaus Josip, župnik — Topolovac K 10·—; Bilica Andrija, župnik — Medulin K 10.—.

Darovi:

Matejčić Fran, c. k. zem. škol. nadz. — Trst K 40·—; Pavel Anton Sancin — Boljunec — sabranih prigodom pogreba pok. Drag. Venturini člana društva „Prepširen“ K 10·—; Bukovec Fran, župnik-dekan — Trviž — dobru ruku K 20·—; Baf Branko, naddučitelj u Tinjanu K 5·—; Rešetar Ferdo, kr. sudbeni viećnik — Požega K 4·—; Flego Fran — Buzet K 2·—; Črnja Niko, sabranih za brzojav g. Andriji Jugu K 3·—; sabrano medju puljskim i pazinskim Hrvatima u Puli prigodom glavne skupštine pol. društva K 17 30; Klodić vitez Antun-Sabladoski, dvorski savjetnik — K 20·—; Matejčić Antun po I. Staniću K 1·60; Dorčić Dr. Fran — Gorica — sabrao kod terana g. Gabršćeka kao pristojbu za pjevanje bodulskih pjesama K 8·44; Trinajstić Dr. Dinko i Marušić Valentin za izgubljenu okladu K 20·—; Prva hrvatska štedionica — Zagreb — dar prigodom božićnih blagdana K 100·—; Pučka štedionica — Jastrebarsko — Hrv. K 50·—; Grašić Josip, župnik — Beram za oprost od čestitanja K 5·—; isti daruje K 35·—; mrvice od taroka K 14·46; Budi svoj K 300·—; Rodu dar K 300·—; Svetlorad K 300·—; Daj brate K 300·—; Daj sirota kad bogataš neće K 100.—; Dr. Franjo Mandić — Trst — za božićnicu K 20·—; Janko Ralme, notar — Brdo — Lukovica K 5·—; Dr. Hrašovec, odvjetnik — Celje K 4·—; sabrano na Martinju na predlog g. župnika Liberata Sloković u župnom stanu u Žminju koje izručuje gospodjica Perković Marija K 16·48; Filiplić Pravdoslav, župnik — Zminj — za oprost od čestitanja K 30·—; Mrakovčić Ivan, duhovni pomoćnik — Cres K 5·—; Pop Ferdo Hrdy, župnik — Sv. Lovreč K 15·—; braća Určić, trgovci — Metković K 10·—; Jelušić Kažimir, načelnik — Kastav — za oprost od čestitanja K 5·—; Pavlić Dr. Andrej, stolni vikar — Gorica K 2·—; Matko Dr. Laginja — Pula — polovica svote darovane od rodoljuba pod imenom „Dobrotvor“ K 160·—; Hrv.-Slavonska zem. hipotekarna banka — Zagreb K 100·—; prof. J. V. Perić — Zadar K 10.—; Spinčić Vjekoslav, narodni zastupnik — Opatija — za oprost od čestitanja K 50·—; Trinajstić Dr. Dinko — Pazin — za oprost od čestitanja K 50·—; Šumski K 40·—; Tinjansko društvo za štednju i zajmove K 50·—; Matejčić Fran, c. kr. škol. nadz. — Trst K 40·—, isti za oprost od čestitanja K 10·—; Kučetić prof. Ivan — Varaždin K 10·—.

Listnica uredničtva i uprave.

B. I. u. K. S onim iznosom Vaša je predplata podmirena do konca 1905. Da ste nam zdravo!

OGLAS.

Udruga sv. Mihovila u Rubeši — Kastav, obdržavat će svoju redovitu glavnu skupštinu dne 2. febrara o. g. u 3 sata po podne u kući Josipa Frlana u Rubeši kbr. 80 uz sliedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika,
2. Čitanje zapisnika lanjske glavne skupštine,
3. Izviešće tajnika,
4. Izviešće blagajnika,
5. Izbor novoga odbora,
6. Ini predlozi.

Odbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca,** zubobolje, **muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleśću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Zahvala!

Na mnogobrojne pismene i brzojavne čestitke od samih iskrenih prijatelja i znanaca prigodom moga ustoličenja za župnika-provikara, ovim se najsrdačnije zahvaljujem želeći svima svako dobro.

U Rabu dne 15. siečnja 1906.

Petar Zahija
nadpop-župnik i biskupski provikar.

Hrvatsko parobrodarsko družtvo

(na dionice) u Senju.

Plovidbeni red.

Vriedi od 1. siečnja 1906. do dalnje objave.

Pruga Senj-Rieka.

Svaki dan izim nedjelje.

Polazak.				Povratak.
5·45 pr. p.	odl.	Senj	dol.	3·55 po p.
6·30 „	dol.	Novi	odl.	3·05 „
6·40 „	odl.	Novi	dol.	2·55 „
7·— „	dol.	Selce	odl.	2·35 „
7·10 „	odl.	Selce	dol.	2·25 „
7·20 „	dol.	Crikvenica	odl.	2·15 „
7·30 „	odl.	Crikvenica	dol.	2·05 „
8·20 „	dol.	Kraljevica	odl.	1·20 „
8·30 „	odl.	Kraljevica	dol.	1·10 „
9·10 „	dol.	Rieka	odl.	12·30 „

Uvjetno pristaje u Sv. Jakovu.

Pruga Rieka-Rab-Karlobag.

svaki ponedjeljak polazak, a svaki utorak povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40 po p.
7·45 „	dol.	Crikvenica	odl.	12·10 „
7·55 „	odl.	Crikvenica	dol.	12·— „
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·30 „	odl.	Novi	dol.	11·20 „
9·20 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
9·50 „	odl.	Senj	dol.	10·— „
10·35 „	dol	Baška Nova	odl.	9·10 „
10·50 „	odl	Baška Nova	dol.	9·— „
12·25 po p.	dol	Rab	odl.	7·10 „
12·40 „	odl.	Rab	dol.	6·50 „
3·30 „	dol.	Karlobag	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Loparu i Barbatu.

Pruga Rieka-Senj-Pag.

Svaku sriedu eventualno petak polazak, a svakog četvrtka eventualno subote povratak.

Polazak.				Povratak.
6·15 pr. p.	odl.	Rieka	dol.	1·40 po p.
7.45 „	dol.	Crikvenica	odl	12·10 „
7·55 „	odl.	Crikvenica	dol.	12·— o p.
8·25 „	dol.	Novi	odl.	11·30 pr. p.
8·35 „	odl.	Novi	dol.	11·20 „
9·25 „	dol.	Senj	odl.	10·30 „
10·— „	odl	Senj	dol.	10·05 „
10·25 „	dol.	Sv. Juraj	odl.	9·40 „
10·35 „	odl.	Sv. Juraj	dol.	9·30 „
11·35 „	dol.	Starigrad	odl.	8·40 „
11·45 „	odl.	Starigrad	dol.	8·35 „
12·30 po p.	dol.	Jablanac	odl.	7·50 „
12·40 „	odl.	Jablanac	dol.	7·40 „
2·10 „	dol.	Karlobag	odl.	6·10 „
3·— „	odl.	Karlobag	dol.	5·50 „
3·50 „	dol.	Pag	odl.	5·— „

Uvjetno pristaje u Kraljevici (kupalište), Lukovu, Stinici, Prizni i Cesarici.

Pruga Rieka-Trst*).

Svake sriede polazak, a svake subote povratak.

	Polazak.				Povratak.	
Srieda	8·— pr. p.	odl.	Rieka	dol.	12·— o p.	Sub.
Srieda	1·— po p.	dol.	Pula	odl.	7·— pr. p	Sub.
Srieda	1·45 „	odl.	Pula	dol.	6·15 večer	Petak
Srieda	3·30 „	dol.	Rovinj	odl.	4·30 po p.	Petak
Četvrtak	7·— pr. p.	odl.	Rovinj	dol.	3·45 „	Petak
Četvrtak	7·45 „	dol.	Poreč	odl.	3·— „	Petak
Četvrtak	8·— „	odl.	Poreč	dol.	2·45 „	Petak
Četvrtak	11·45 „	dol.	Trst	odl.	11·— pr. p.	Petak

*) Povrh toga preuzimlje se roba s izravnom policom za hrvatsko primorje i Podgorje obuhvaćajuć Senj, Bag i Pag.

Za slučaj nepogodna vremena ili druge koje zapreke, prekinuta plovidba će se iznimno nastaviti u interesu stranaka odmah čim vrieme dopusti i zapreka se odstrani, pa i mimo ustanovljenog ovdje dana i sata.

Agencija u Puli: D. FONDA

Piazza Ninfea, 1 (kuća Fanganel).

✝

Tužna srca javljamo svoj rodbini, prijateljem i znancem da je danas dne 22. jenara blago u Gospodinu preminuo naš preljubljeni ujak dot. stric

Monsignor ANTON KARABAIĆ

kanonik hrv. sv. Jeronima u Rimu u. m. itd.

u 74. godini svojeg Bogu ugodnog života nakon kratke ali težke bolesti.

TRST, dne 22. jenara 1906.

Za žalujuću rodbinu:

Ivan Maračić, c. i k. vojni kurat,
Petar Karabaić, magister pharmaciae,
netjaci.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-selkanske

✱ stolarske zadruge ✱

(prije **Antun Černigoj**)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u noći izsušenim drvom.

Konkurencija isključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splitu i Aleksandriji.

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i nutarnju porabu. Odsobito odstranjuju trganje i kalanje po kostih, nogah i rukah, te izliječe svaku glavobolju. One nedostiživo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crievo. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Liječe sve bolesti jetrah i slezene te kuliku i trganje u želudcu. Progone svaku gromicu i sve bolesti od gromice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i madronu, pa zato nasmiju manjkati u nijednoj gradjanskoj niti seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Grad-ka ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od jednog tuceta (12 bočica) se ne šalje. — Cieni je sljedeća i to franko na svaku poštu: 1 tucet (12 boč.) 4 K, 2 tuceta (24 boč.) 8 K, 3 tuceta (36 boč.) 11 K, 4 tuceta (48 boč.) 14·60 K, 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posjednjem tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspjehom upotrebljavali **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravše: Iv. Baretinčić, učitelj; Janko Kišulj, kr. nadlugar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, šilica; Jože Seljanić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Javna zahvala.

Podpisani časte se ovim putem svima, koji su našeg nezaboravnog supruga i otca.

Grgura Gašparini-Gržina

prigodom pokopa sproveli do hladnog groba te time nama u velike bol ublažiše, izraziti najdublju zahvalnost.

Posebice neka bude harna zahvala izrečena veleučenom gospodinu dru Ritoši, za požrtvovnost oko liečenja pokojnika.

PRAŠĆARI, dne 23. jenara 1906.

Tugujuća rodbina.

Prodaje se u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom rudnicom

APATOVAČKA KISELICA

paravna alkalično-muriatična-litijska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički autoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom **kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, grlenog svih drugih katara, proti hemeroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, žćerne bolesti, xrnatih i zatekših jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo** kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice"

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

„ADRIA ROSKOPF"

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

OGLAS.

NIKOLA ŽIC-KLAČIĆ i drug.

Mlin na benzinu i trgovina brašna na veliko

u PUNTU, otok KRK, Istra.

CIENIK

Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.

Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno	broj 1	K 26·60	nesijano za mekinjama		K 21·—
„ „	„ 2	„ 26·20	mekinje (posije)		„ 14·—
„ „	„ 3	„ 25·80	kukuruzno brašno		„ 18·—
„ „	„ 4	„ 24·50	raženo brašno prosijano		„ 24·—
Sve vrsti 1. 2. 3. 4, ujedno pomiešane		K 26·—	„ „ nesijano		„ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u Puntu na barku ili parobrod u Krku. Plaća se u Puntu, a utužuje u Krku. Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žica** u **Puli**, admiralska ulica br. 12.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Ulivo S. Stefano br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 5. Pula, u četvrtak dne 1. febrara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 3—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Promjena izbornog reda.

Pod konac prošle godine raztumačili smo našim čitateljem postanak obćeg i jednakog izbornog prava, te pokazali na uzroke, koji su austrijsku vladu prisilili, da se je konačno i ona mjeseca novembra u carevinskom vieću izjavila za promjenu postojećeg izbornog reda. Od tada razpravlja se neprestano u listovih svih stranaka i svih naroda ove pole monarhije o osnovi, koju je ministar predsjednik barun Gautsch u glavnih crtah u carevinskom vieću najavio. Ta osnova nije tako rekuć zadovoljila nijedne stranke i nijednog naroda. Jedni njoj prigovaraju, jer se boje, da bi mogli izgubiti one povlastice, koje stekoše nepravednim postojećim izbornim redom, dočim su zabrinuti drugi, koji bijahu do sada zapostavljeni i prezreni, da bi mogli prvi i nadalje zadržati stare povlastice i da će oni i nadalje morati da trpe staru nepravdu, koju su morali podnašati od početka ustavne dobe u Austriji.

Medju prve valja ubrojiti veleposjednike i bogataše, pak Niemce skoro svih stranaka, Poljake, koji su se bogato okoriščivali nepravednim izbornim redom na štetu suzemljaka im Rusina, i konačno Talijane našeg Primorja t. j. Istre, Trsta i Goričke, koji zaostaju daleko za brojem hrvatskog i slovenskog pučanstva tih pokrajina, pa imaju uzprkos tomu u sadašnjem parlamentu **12** zastupnika, dočim ima većina pučanstva — Hrvati i Slovenci — samo **tri.**

Prvi se oglasiše proti proširenju izbornog prava članovi gornje ili gospodske kuće, u kojoj sjede velikaši, veleposjednici, stari državnici, nekoji crkveni dostojanstvenici itd. Nepojmljivo je zašto se ova velika i visoka gospoda protive proširenju izbornog prava, pošto ona tim ništa ne gube, jer se u gospodsku kuću ne dolazi putem izbora već previšnjim imenovanjem.

Posve je razumljiva protimba Niemaca, koji su do sada imali uviek njemačke vlade il većinu zastupnika u parlamentu — premda sačinjavaju jedva jednu trećinu pučanstva Austrije. Njima je doduše ministar-predsjednik obećao, da će kod izradnje izborne osnove uzeti u osobiti obzir interese i zahtjeve Niemaca, ali njim nije mogao obećati, da će i nadalje oni zadržati stare i nepravedne povlastice, koje su im pružale premoć i prevlast nad ostalimi narodi ove pole monarhije. Te povlastice moraju bar dielomično prestati, jer nebi bilo ni pravedno ni pošteno, da vlada i zapovieda u Austriji i nadalje 9 milijuna Niemaca nad skoro 20 milijuna ostalih naroda, izmedju kojih je 17 milijuna Slavena.

Poljaci, osobito poljsko plemstvo, kostruši sve proti izbornoj preinaci, jer bi obćim i jednakim izbornim pravom za mnogo pao broj poljačkih zastupnika a za toliko narasao broj rusinskih. Oni se izjaviše već u početku proti proširenju izbornog prava, a u novije doba kažu, da bi prihvatili osnovu o obćem izbornom pravu jedino pod uvjetom, kad bi se za Galiciju stvorilo neke iznimke t. j. da se uvede takozvani višebrojni sustav (jedna osoba sa više glasova), da se ne uvede izravno izborno pravo i da im se dade neke druge povlastice, koje bi gospodi sačuvale dosadašnju premoć.

Talijanski prvaci Primorja nisu mogli od manje a da se ne izjave za obće izborno pravo, kad su to učinili svi ostali narodi Austrije. Oni — liberalci (!) nisu mogli zaostati za ostalimi narodi, osobito za slavenskimi narodi, koje oni smatraju za neslobodoumne i za stvorove nižeg plemena.

Izjaviše se dakle za obće izborno pravo, ali kako?

Talijansko političko družtvo za Istru hoće obće i jednako izborno pravo pod uvjetom, da se nedira u njihovo sadašnje posjedovno stanje ili drugimi riečmi: uvedite obće i jednako izborno pravo, nu naša moraju biti i nadalje 4 zastupnička mjesta za Beč, a hrvatsko-slovensko samo jedno — jer smo mi napredniji i prosvjetljeniji nego li Hrvati i Slovenci! Zar nije to po talijansku pravedno i slobodoumno?! Jednu trećinu pučanstva pokrajine neka zastupaju 4 zastupnika, a dvie trećine pučanstva jedan!

U tom smislu izjavilo se i neko gradjansko-demokratično družtvo u Rovinju.

Na skupštini talijanskog liberalnog (!) družtva „Patria" u Trstu izjavio je kolovodja te stranke, poznati židov Venezian, da bi se moralo svim silama protiviti obćem i jednakom izbornom pravu ako bi tim imalo štetovati ili propasti talijanstvo Trsta, Istre i Goričke! Taj nazovi liberalac ne pita dakle što je pravo i pošteno, ili po njegovu slobodoumno, već jedino što je koristno i potrebito za Talijane, da uzdrže i nadalje nepoštenu i nepravednu prevlast nad drugimi. Za njim se povadjaju — kako je poznato — svi ostali talijanski kolovodje Istre i Goričke.

Hrvati i Slovenci Primorja nasuprot izjaviše se bezuvjetno za sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo. U tom smislu bijahu prihvaćene resolucije slovenskog političkog družtva „Edinost" u Trstu na javnom sastanku toga družtva mjeseca novembra pr. godine i na glavnoj skupštini „Političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre", obdržavanoj dne 10. decembra pr. godine u Puli.

Slovenski zastupnici Goričke izjaviše se koli u saboru za posliednjeg zasjedanja, toli putem svojih glasila opetovno za obće i jednako izborno pravo.

U budućem broju priobćiti ćemo glasove, koji doprieše u javnost glede vladine izborne osnove i razna nagadjanja o tom, kako bi imalo biti sastavljeno novo carevinsko vieće, izabrano na temelju proširenog izbornog prava.

Pogreb pok. kanonika Karabaića.

Kao što mu je bio život tih i skroman, takav mu bijaše i sprovod. Vrieme bijaše vrlo nepovoljno jer je zavijala žestoka bura.

U 9½ iznesoše poslužnici pogrebnog družtva mrtvački lies na ulicu te ga smjestiše u pogrebni voz pred kojom je čekalo svećenstvo sa kanonikom g. Flegom na čelu. Za liesom stupali su pokojnikovi rodjaci tri nećaka gg. Ivan Maračić, vojni kurat, Petar Karabaić ljekarnik sa suprugom i Vl. Karabaić iz Pule. Iz vana došao je nar. zastupnik g. dr. Dinko Trinajstić, koji je zastupao „Djačko podporno družtvo u Pazinu" i „Političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre" a uzanj stupao je naš glavni suradnik, koji je zastupao obćine Pazin i Punat. Nadalje vidismo kod pogreba umir. prof. I. Jesenka, gosp. Baričevića fin. savjetnika i umir. vjeroučitelja J. Gomilšaka, g. dra Požara, suradnika „Edinosti", g. F. Polića, vlastnika tiskare i gg. vjeroučitelja Bilana i Pella. Kod sprovoda sudjelovahu školske sestre sv. Križa iz zavoda Albertinum sa djevojčicama pak nešto radnika, obrtnika i služinčadi iz susjedstva i pokojniku prijateljskih obitelji. Sprovod je krenuo iz ulice Petronio put crkve sv. Antuna novoga, gdje je župnik g. dr Pederzolli odpjevao uz asistenciju sv. misu zadušnicu. Nakon sv. mise opravio je g. kanonik Flego obične molitve za mrtve, te odn soše lies opet na voz, koji krenu put groblja sv. Ane u pratnji više kočija, koje zasjedaše svećenici, rodjaci, bližnji prijatelji i školske sestre s djevojčicama. Na groblju očekivao je sprovod stari drug i prijatelj pokojnikov, svećenik jubilarac preč. g. Tempesta.

U crkvici sv. Ane ponovio je kanonik g. Flego uz asistenciju dvojice svećenika mrtvačke molitve, i tada ponesoše lies na prostor opredieljen za svećenike, gdje ga opet poškropiše i nakon propisanih molitva uz plač i jecanje rodjaka i prijatelja spustiše u crnu zemlju.

I tako se na ovom svietu za uviek razstadoše s dobrim i blagim popom Antunom, kojemu kličemo još jednom iz dubine razcviljena srca: Viečni ti mir i pokoj nezaboravni naš pope Antune!

Nemožemo zaključiti ovaj tužni opis a da ne spomenemo kako nas se je bolno dojmilo, što su kod tog pogreba koli tršćanski svećenički, toli naši narodni krugovi svojom odsutnošću sjajno brilirali. Od strane svećenstva nije bilo prisutno nikoga osim službeno pozvanih i one trojice vjeroučitelja. Od strane Kaptola bio je prisutan jedini kanonik Flego, više kao prijatelj pokojnikov nego li kao kanonik, a ipak je pokojnik takodjer obnašao čast kanonika sv. Jeronima. Od ordinariata ne bijaše nikoga kano ni od mnogobrojnog svećenstva šestero gradskih župa. Isto tako nebijaše nikoga od strane predstavnika tršćanskih Slovenaca i Hrvata, jer gg. Jesenko, Baričević, Požar i Polić itd. sprovedoše mrtve ostanke nezaboravnog kanonika kao prijatelji ili njegovi štovatelji. Ako je izvanjske prijatelje i štovatelje pokojnikove priečilo neugodno vrieme doći k njegovu pogrebu, nemože se to kazati za tršćansko svećenstvo i za tršćansku hrvatsku i slovensku inteligenciju.

Toliko bez zamjere.

* * *

Nad grobom
kanonika Antuna Karabaića
(r. u Puntu 29. 11. 1832. † u Trstu 22. 1. 1906.)

Pohvalim muže slavnije!
Ekl. 44.

U zagrljaj Stvoritelja svoga
Poletila od nas tvoja duša,
Mili Ante! Ondje ona kuša
Žudjen počin s truda zemaljskoga.

Sred mrtvila kobnog narodnoga,
Kad pritisla dušmanska nam tmuša
Tužnu Istru, skresati pokuša
Sjajnu luču novinarskog sloga.

Div Dobrila i roj nesebični
Davno san već sniva pravednika.
Za hrvatski još će barjak dični
Trebati nam rodu mučenika.
On će hranit tvoj i prijateljâ
Spomen — svojih preporoditelja.

Brščjanski.

Politički pregled.

U Puli 31. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 29. o. mj. imalo je vrhovno vojničko vieće u Beču pod predsjedanjem cara i kralja Frana Josipa i u prisustnosti nadvojvode Frana Ferdinanda, Fridriha, predstojnika glavnoga štaba generala Becka, ratnog ministra Pitreicha te generala Uexkûla i Kropačeka važnu sjednicu. Brzojavno pozvan je u Beč takodjer zapoviedajući general iz Dalmacije.

Predsjedničtvo njemačkih stranaka carevinskoga vieća držalo je dne 29. o. mj. vrlo burnu sjednicu, na kojoj su izbile na vidjelo žestoke protimbe, osobito što se tiče pitanja, da bi zastupnik Derschatta stupio u novo ministarstvo. Tomu se pokazaše osobito protivni Niemci alpinskih zemalja, dočim su Niemci iz Češke zagovarali zastupnika Derschattu. Na toj se je sjednici pokazalo, kako je tobožnja sloga njemačkih stranaka prilično razklimana.

Danas se je sastalo opet carevinsko vieće. Na dnevni red imao je odmah doći zakon o vojničkih novacih. Zakonsku osnovu o promjeni izbornoga reda kani vlada predložiti tekar nakon dviju čedna a da se uzmogne medjutim mirno riešiti nekoje važne predmete, medju ovimi osobito osnovu proračuna u proračunskom odboru.

Članovi središnje stranke poljskoga kluba zaključili su, da će položiti svoje

mandate čim budu morali radi solidarnosti u carevinskom vieću glasovati za obće i jednako izborno pravo.

Zadnje doba navaljivalo se žestoko na poljski klub prikazivajući ga kao protivnika izborne preinake. Radi toga dao je klub izjavu, u kojoj očituje, da nije nikako protivan izbornoj preinaci, već da je dapače sporazuman stom preinakom na temelju obćeg i jednakog prava glasa.

Splitsko „Jedinstvo“ doznaje, da će odmah kad se otvori parlamenat biti sastanak jugoslavenskih poslanika u parlamentu, Hrvata, Srba i Slovenaca, radi prekinutih trgovačkih pregovora izmedju Austro-Ugarske i Srbije. Ne jedan, nego više njih će u parlamentu podvrći oštroj kritici politiku Goluhovskog i sve ove presije što se čine protiv Srbije i Bugarske u ime trgovine za njemačke političke ciljeve na Balkanu.

Isti list veli da će se južnim Slavenima u ovom pitanju pridružiti Česi i nekoji poljski zaztupnici, a kako isti list tvrdi — u što pak nimalo ne vjerujemo — i neki talijanski zastupnici.

Kako javljaju iz Zagreba govori se u vladinih krugovih, da se sabor neće razići prije 10. febrara, već da će dapače viećati sve do polovice febrara.

Konferencija za sporazum izmedju Hrvata i Madjara utanačena je za dne 18. febrara o. g. te će se obdržavati u jednom svratištu na Rieci.

Madjarski delegati, predvodjeni Kossuthom, dolaze na Rieku dne 17. u veče. Hrvatski delegati doći će nešto prije, da uzmognu imati dogovor sa dvojicom Srba, jednog iz Banovine drugog iz Dalmacije, s kojima će se proširiti hrvatski odbor na 7 lica kao i madjarski. Čujemo, da mjesto grofa Julija Andrassy — ako ovaj bude zapriečen kakovom drugom političkom misijom — dolazi kao predstavnik kluba disidenata predsjednik kluba, bivši ministar Ignac pl. Daranyi. Računa se, da će viećanja trajati najviše dva dana.

Crna Gora.

Zadnjih se je dana mnogo govorilo i pisalo o savezu izmedju Crne-Gore i Srbije, koj bi imao biti naperen proti Austriji. Govorilo se i o ratnom zajmu Crne-Gore u Italiji i o pokusno mobilizaciji crnogorske vojske u prisutnosti talijanskih i srbskih častnika. Crnogorski službeni krugovi oprovrgavaju najodlučnije ove viesti, te izjavljuju, da Crna-Gora ne goji nikakvih neprijateljskih misli il nakana proti Austriji.

Iz Kotora pišu, da kani Crna-Gora na strmoj cesti povrh Kotora podignuti jednu tvrdjavu i istu oboružati velikimi topovi. Ta tvrdjava vladala bi nad čitavim bokokotorskim zalievom.

Srbija.

Austro-Ugarski i Srbski carinski rat zaoštruje se danomice sve to više. Vlada Austro-Ugarske zatvorila je svoje granice izvozu srbskih proizvoda osobito srbskog blaga.

Srbska vlada izdala je communiqué, u kojem veli, da je ona kao znak patriotizma primila na znanje zaključak pojedinih činovničkih razreda, po kojem ovi privoljuju, da im se snizi beriva za vrieme carinskog rata, te obznanjuje, da ostvarenje toga zaključka neće biti potrebito, pošto će zemlja biti i bez takvih žrtava kadra savladati poteškoće.

Rusija.

Kako iz Moskve javljaju, zaključio je kongres plemićkih maršala, da se grofu Witteju ne izrazi hvala, što je ishodio proglas od 30. oktobra. Ovo je dokaz, da je medju plemstvom, osobito službenim plemstvom, raspoloženje posve reakcionarno. Drugi momenat, koji zajamčuje postepeno dizanje reakcijonarne stranke, jest kolebanje vlade glede uredjenja seljačkih zemljišta. Ministar poljodjelstva Kutler izradio je osnovu o eksproprijaciji zemljišta vlastelinskih. Kad je došlo u ministarskom vieću do vijećanja, onda se ministar unutarnjih posala Durnuvo toj osnovi opirao, dok ju je grof Witte zagovarao kao jedino sredstvo, da se predusretne agrarnim nemirima. — Što se tiče slobode sastajanja to će se ona uvesti u Rusiji po pruskom primjeru. Taj primjer ograničuje slobodu sastajanja na dobru volju i uvidjavnost upravnih oblasti.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 29. jenara 1905.

Zastupnička kuća imala je danas, poslie Božićnih blagdana, prvu sjednicu.

Razpravljala se je prva točka dnevnoga reda, najme prvo čitanje zakonske osnove glede nabave vojnika. Govorili su agrarac češki Prašek i nacionalni češki demokrat Fressel, obojica proti. Tako i zastupnik grof Sternberg. Ovaj je tako daleko zašao, da je dirao u odnošaje obitelji Gautscheve, odnošaje za koje nije Gautscha ni malo odgovoran. Neiztičem ovo zato da branim Gautscha, nego iztičem da se vidi odurnost njekih stvari koje se dogadjaju u parlamentu. Osim Gautscha zagovarao je osnovu ministar domobranstva Schönaich. Razprava će se nadaljevati sutra, a možda i preksutra.

U ostalom zanimanje za tu razpravu nije veliko. Sve se zanima pitanjem izborne preinake. Sad već mnogi misle da je izborna reforma grob Gautschev, da je naime Gautsch neće moći provesti.

Gautsch može i pasti, al izbornom preinakom može se samo otegnuti, pasti ona nemože, mora se oživotvoriti — dakako pravedna, obćenita, jednaka, tajna i neposredna.

O izbornu preinaku može si i više ministarstva skršiti glavu, može si ju skršiti i parlamenat, al ona će ipak doći — pak činili proti tomu što hoće zastupnici privilegovanih naroda, Njemci, Poljaci i Talijani.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki slavenski ples u Kazalištu. S radošću ističemo da za današnji slavenski ples u kazalištu opažamo veliko svcobće zanimanje ne samo u Puli nego i vani, te po tomu sudeć, ovaj ples bit će jedan od najljepših što su ih Slaveni do sada dali u Puli. Za ovaj ples najviše svoj dolazak gosti iz Pazina, Buzetšćine, Roča, Voloskog, Lošinja itd. — Loža imade još samo 2 na raspolaganje, koje će se lahko rasprodati gostima izvana, te ako želi koji domaći uzeti je, neka se požuri da ih osigura.

Današnja večer jest slavenska večer u Puli; sutra će se u kazalištu sastati složna slavenska srca, i dati oduška svojoj slavenskoj duši.

Svi s toga na slavenski ples!

Rovinjski tumač za hrvatski i slovenski jezik.

Više puta je već pisala i »Naša Sloga« i »Omnibus« o vještini tumača Moscarde za hrvatski jezik na okružnom sudu u Rovinju, te tko je pratio to pisanje mogao se je uvjeriti, kako je njegovo tumačenje hrvatskog jezika ne samo bilo krivo nego prelazilo dapače u smiešnost. Mislili smo da je ono pisanje nešto pomoglo i sudska vlast napokon sama uvidila nesposobnost bačvara Moscarde za hrvatski jezik, jer je za minulog porotnog zasjedanja bio tumačem hrvatskog jezika jedan sudbeni činovnik, koji je podpunoma odgovarao svojoj zadaći.

Nu, kako se vidi iz dolnjih redaka, prevarismo se u nadi.

Čitamo naime u listu naredaba c. k. ministarstva pravosudja dd. Beč 19. I. 1906 br. 1, u »Verzeichniss der für beständig eidlich verpflichteten Gerichtsdolmetsche in dem Oberlandesgerichtsprengel Triest« „da je za tumača hrvatskog i slovenskog jezika na okružnom sudu u Rovinju opet potvrdjen Moscarda »Handelsmann in Rovigno«.

Po ovom dakle opet će bačvar Moscarda tumačiti onako liepo i pravo iskaze izrečene u hrvatskom jeziku gg. sudcima, odvjetnicima i dr., opet će on po njegovu rekao bi naš narod »soliti pamet«. A to samo zato jer je on »eidlich verpflichteter Gerichtsdolmetsch«.

Prije nego upravimo radi ovog par upita na predsjednika okružnog suda u Rovinju, pozivljemo naš narod, da kad bude na kakovoj raspravi u Rovinju, neka se služi samo našim hrvatskim jezikom te ravno sa sucem govori i na sučeva pitanja odgovara a Moscardu neka smatra kao da ga nema ondje ili kako rečemo kraće neka ga »ne abada« to će reći ako koga Moscarda što upita neka mu neodgovara, jer zakon veže suca, da svaki Hrvat ili Slovenac ima sveto pravo obćiti sa svakim sucem i na svakom sudu u Istri *izravno* a ne putem tumača i to u našem hrvatskom ili slovenskom jeziku. Ovo je naše sveto pravo, potvrdjeno od državnih zakona i ovo pravo nam nesmije nitko oteti.

Presvj. gosp. predsjednika c. k. okružnog suda u Rovinju pak pitamo, kako je mogao, kad već hoće da imade jednog tumača za hrvatski jezik — u ostalom sasvim suvišna — predložiti za tumača čovjeka, za koga i vrabci na krovima znadu, da nije prošao ni jednog razreda hrvatske škole, i u obće čemu treba rabiti na sudu u Istri tumača za jezik, koji je u ovoj pokrajini *domaći* i koga govori dvie trećine pučanstva.

Kako vidimo, sve naše tužbe nisu pomogle, s toga se obraćamo na našega zastupnika, da ovu stvar iznese u parlamentu u Beču.

Krčki kotar:

Za asanaciju Vrbnika. Apatija, koja u našega naroda vlada, osobito glede čistoće prekoračuje svaku mjeru. Tu se ne gleda ni na zdravlje, a kamo li na ljepotu i čistoću. Daleko smo još natrag U drugim mjestima ustanovljuju posebna društva za poljepšanje grada, a u nas, na to se ne može ni pomisliti, dok se ne rieši velevažno pitanje asanacije mjesta.

Da se ono potpuno izvede, ne možemo očekivati, obzirom na zanimanje i okolnosti stanovnika; ali moramo kročit napried, da zatiremo klice raznih kužnih bolesti, koje baš u nečistoći imaju svoje leglo.

Kamogod se okreneš, vidiš naokolo sebe otvoreni kotac do koca. Tjesne, a većinom i nimalo popločene ulice, okružene kućama bez svjetla i zraka, sa na pola otvorenim vratima od konoba, koje takodjer služe za koceve, podavaju prijatno bacilima, koji se tu radjaju.

Nije mi moguće mimoići nečistoću, koja se sa kuća na ulicu baca, kao voda smrdljive repe ili kvašenice. Ta voda nemože otjecati, nego na sedmice leži i malo po malo izhlapljuje, a stanovnicima golemi pomor zadaje.

Nije to dosta. Eno groblje ostaje baš usred grada. Imamo, da zahvalimo buri, koja nas često pohadja, da nismo što češće zaražjeni mnogim zaraznim bolestima.

Običaj je, da se svinje moraju držati ljeti izvan mjesta, a zašto to ne bi vrijedilo i za zimu?

Zimi se kuće manje zrače, a sva se čeljad drži više kuće, pa se nili ne slaže, da se životinje drže u istoj kući, gdje ljudi prebivaju.

Glede toga morale bi se poduzeti stroge mjere, te redarstvenim organima strogo naložiti, da se odredbe točno ispunjuju.

Reći će mi koji: za asanaciju mjesta hoće se novaca, a naša općina je siromašna.

Da, trebalo bi novaca, ali čvrsta volja i planine probija, pa bi se i tu moglo pomoći. Stanovnici pojedinih ulica, uvjeren sam, da bi tado, koji dan uložili svoje sile, a da im se ulice očiste smradnih kaljuža; samo kad bi se općina makla i uvrstila u godišnji proračun, koju svoticu, kojom bi se materijal dobavljalo i vještijega čovjeka za taj posao plaćalo.

Kuće grade po miloj volji. Svatko, samo ako može pritegne na občinsko, bez ikakva obzira na put. Zašto se i tu ne pazi, na mjere zakonom ustanovljene, osobito glede puteva!

Imamo mnogo toga, da očistimo; zato preporučamo gosp. načelniku, da bi se za ovo zauzeo, jer to do njega najviše stoji.

Voloski kotar:

„Istarska Vila“, pjev. i tamb. društvo u Kastvu, obdržavalo je dne 14. januara tek. god. svoju šestu redovitu glavnu skupštinu, na kojoj bje za god. 1906. izabran slijedeći upravni odbor: predsjednikom g. Vinko Rubeša, učitelj; tajnikom g. Bruno Jurinčić, a blagajnikom g. Ferdo Carlavaris ml.

Da kažemo što o društvu, moramo istaknuti, da je dobrahno u životu, hvala požrtvovnosti članova podupirajućih i marljivosti, ako i malenoga broja, izvršujućih, t. j. pjevača i tamburaša. „Malo nas je, ali smo junaci“, narodna je pjesma, a s njom i mi kažemo, da se držimo, radimo koliko možemo. Bila nas je velika četa, ali „trbuhom za kruhom“ odneslo nam je većinu članova u daleki svijet: Ameriku i Afriku. No nadamo se opet ojačati mladjim svijetom. Odlučili smo naime pozvati u kolo mladji naraštaj, koj je tomu dorasao, te je voljan pomagati nam u boljku i napredku društvenom. Bilo samo što više „rodu na čast, a Kastvu na glas!“

Dana 20. januara, zavjetni blagdan sv. Fabijana i Sebastiana, priredili smo prvu pustnu zabavu, kako je bilo svojedobno javljeno: koncert s plesom. Tom prigodom sjetili se našega društva darom i dali u to ime: gg. Elner Anton i Kundić Mate po 10 K, prof. Vjek. Spinčić 5 K, Gajo dr Dabović 4 K, Kažimir Jelušić 3 K, nadalje Bačić Fran, Dukić Fran, Jelušić Fran, gdja Lorenc Antonija, Bruno Mavrinac, Miličić Josip, Ivan Orlić, Mate Šepić i Vlah Ivan po 2 K, te Lidija Bačić, Ivan Carlavaris, Miroslav Grosman, Herget Juraj, Jelušić Ljudevit, Jelušić Rudolf, Juretić Petar, Jurinčić Robert, Jurinac Fran, Kacin Spasoje, Mate Lovrić, Mate Mavar, Marot Josip, Milostnik iz Jušići, Rubeša Andre i Tilda Škender po 1 K. Budi svima ovime izrečena najljepša hvala.

Tako isto zahvaljujemo našim podupirateljima na njihovoj požrtvovnosti, kao što i mjestnoj Hrvatskoj Čitaonici, koja nam besplatno daje prostorije za školu. Nastojati ćemo, da se pokažemo vrijedni njihove blagonaklonosti. Bilo sretno!

Dobrotvor. Presvjetli gospodin Pavao Gugler, biskup u Zagrebu, dobrostivo je izvolio darovati 20 K u svrhu, te se je za nje predplatilo „13“ djece u Kastvu i okolici na omladinski list „Mladi Istran“ u Malom Lošinju.

Tako isto poslao je Presvjetli preko Dioničke tiskare u Zagrebu 30 istiskа knjige izdane u II. izdanju Njegovim troškom Ivana Trnskoga: „Učitelj Dobrašin“, pripovieść, koje su bile podieljene medju učeničke knjižnice sviju škola u području obćine Kastav.

Presvjetli gospodin biskup Gugler poznat je kao narodni dobrotvor, pa da ga Svemogući jošte dugo poživi u zdravlju na što veću dobrobit naroda našega želemu i

Kastavci.

Glasbeno i dramatsko društvo u Voloskom priredilo je 28. jenara u dvorani Narodnoga doma koncerat sa predstavom i plesom. Dvorana bila je dobro puna, i zabava živahna. Svirala je glazba pukovnije grofa Jelačića iz Rieke razne i narodne komade. Pod vodstvom učitelja Matetića pjevao je mješoviti zbor dvie pjesme. Čovjeku je srce skakalo od radosti kad je vidio pjevati onoliki broj vrlih mužkaraca i onoliku kitu dražestnih gospodjica, sve naših, domoljubnih Hrvatica. Pred 10—15 godina nebi čovjek na to ni pomišljati mogao. Tamburaški zbor sastojeći sve od mlade gospode odigrao je također dva komada. Povladjivalo mu se je toliko, da je komadić i dodao. Gospodin R. Posega pjevao je „Mornara“ od F. S. Villnara uz pratnju mladjahnoga cvietka gospodjice Masaryk. Občinstvo je obojicu obasulo odobravanjem. Igricu N. Milana u jednom činu „Tko je sluga“ odigrala su mlada gospoda Štrcaj i Vidošić, Deškovć

i Ruša, Belanić, Alfons Rajčić i gospodjica Marica Brgović i Nina Rajčić. Izazvali su dosta veselja. Iza toga, uz službeni počitak, plesalo se je do rana jutra.

Porečki kotar:

Uredjenje voda u dolini Mirne. Iz Oprtlja nam pišu, da su činovnici tehničko šumskog ureda u Beljaku po višem nalogu pregledali doline one občine, osobito one porezne občine Zdrenj te da je stavljen ministarstvu poljodjelstva predlog, da ono pruži prvu podporu u iznosu od 400 K, za očišćenje i probušenje kanala i jama, u koje bi imala oticati voda. U tu svrhu da je obećalo ministarstvo i dalnju podporu t. j. polovicu čilavog potroška. Občina obratila se je molbom i na zemaljski odbor, da i on doprinese stanovitu podporu a da se uzmogne provesti sve potrebite radnje oko osušenja i očišćenja dolina močvara u okružju one občine

Koparski kotar:

Rukovjet novosti iz Buzeta. Čujemo, da se jesu njeki dan vozili u Poreč „in affari d' ufficio" Sandrin, Bigatto i Jelić iz Vrha, te da se je zadnji vratio sa raznim ako ne svietlim, ipak papirnatim krunicama.

„Un granchio" našeg eksekutora agitatora Vizintinija.'

Stariji sin pok. Mata Šverko imao je za podmiriti za pok. oca njeki dug naprama poreznom uredu. Tog duga nije mogao porezni ured do sada utjerati. Nu pomenuti je eksekutor htio taj dug po što po to utjerati, te je vrebao na prigodu e da bi uhvatio rečenog sina.

Eno ti Vizintiniju prigode:

Njeki dan dojaši mladji sin pok. Mata Šverkota na svom konju na *„Fontanu,* te ostavi istog u blizini staje, u kojoj drže krmke te se odaleči a da se okriepi i odmori od dalekog puta. Ovu je prigodu upotrebio pomenuti eksekutor, dotrčao još sa jednim čovjekom do staje razvezao konja te hajd s njm u grad. Kad se moj Ivan vrati da nakrmi konja, nema ti ga više. Traži amo, traži tamo ali sve badava, pitaj na desnu, pitaj na lievu — ali nitko ne znade ništa. Srećom je našao čovjeka, koji mu je pripovjedao, što se je s konjem dogodilo. Na to, skoči moj Ive brže bolje u Buzet, gdje je našao svoga konja zapečaćenog u tudjoj staji. Protestirajući amo i tamo, povratiše mu ga.

Pitamo mi sada, je li dozvoljeno rubačima c. kr. poreznog ureda plijeniti tudju robu u odsutnosti gospodara? Čujemo, da će se Šverko pritužiti radi tog čina kod viših oblasti.

Nema puno tomu, da je bilo u Rovinju odsudjenih na mjesec i više dana zatvora 5 talijančića i to radi demonstracija protiva Hrvatom. Pjevalo se je uz glazbu *„colle teste dei croati, zogheremo le borelle, e Vittorio Emanuele lo vogliamo incoronar"*, te vikalo svakojakih rečetina protiva našem poštenom načelniku. Šesti je talijančić, kako čujemo bio riešen i to samo radi toga, jer je imao, kako kažu *„una potente balli-a"*. Nu i taj se talijančić nalazi valjda još na poreznom uredu, kako sluga ili pisarčić.

Zadnji dan stare godine htjela je glazba — talijanska dakako, opet demonstrirati protiva Hrvatom. Obašla je grad svirajući te da joj nije naša općina zabranila svirati zloglasni komad *„marameo"* koji je bio u programu, bili bi oni ovu nesramnu pjesmu po običaju odrapili. Valja pako znati, da su kapelnik talijanske glazbe i još njekoji glazbari c. kr. uslužbenici na c. kr. poreznom uredu!!!!

Ajdmo da vidimo, kako dugo će još trajati ove grdobe na našem poreznom uredu. U djelokrug toga spada nješto preko 23.000 duša, ako se ne varamo, od kojih je možda najviše 500 talijana i talijanaša. I za takav broj puka našeg jezika nemamo niti jednog činovnika Hrvata, odnosno takovog činovnika, koji bi poznavao jezik puka, onako, kako se pristoji.

Drugi put pako nješto o našim nazovi-socijalistima.

Franina i Jurina.

Jur. Habaj Frane zač su ono udelali dvoranu va „Domu" u Vrbniku?

Fr. Za tance i prestave.

Jur. Kako to, kad ne daju nutri ni prestavjat, ni tancat.

Fr. E će ćeš, koti kadi ni gospodara, nijeden ne gjeda koristi, kad mu ne gre va žep. Ma prit će vrime od potribi, kad budu i slipi progjedali.

Jur. Da, da, oni vajda vole, da mladići i divojke po tesnih konobah zdravje i dušu zgubjaju.

Fr. Za korist onda pridiki, durale magari i dvi ure.

Razne primorske viesti.

Prinosi u narodne svrhe. Tekom ove godine primila je naša uprava ove dobrovoljne prinose, koje još nismo objavili:

Veleč. g. Josip Vrbka, župnik u Lanišću 2 K za družbu sv. Cirila i Metoda, a 2 K za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu; veleč. g. Ante Petris, kurat u Rabu 2 K za Družbu, a 2 K za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu; veleč. g. Ante Žic župeupravitelj u Lunu (otok Pag) 10 K za družbu a 5 za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu; veleč. g. Ferdo Hrdy, župeupravitelj u sv. Lovreču na Labinštini 2 K za Družbu a 2 K za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu, kao čisti dobitak od Tombule; g. Ante Štiglić učitelj, Poljane 12·20 K za Družbu sakupljene kod „travopasne" zabave kod gdje Karle na zimsku Antonju.

Živili darovatelji!

Ovi iznosi izručeni su blagajniku podružnice u Puli.

„Bratovšćini hrv. ljudi u Istri" kao oprost od čestitanja darovali su gg. dr. Laginja Matko odvjetnik, Pula 5 K; Koruza Ivan, župnik u Klani 3 K; Kundić Matko, trgovac, Frančići 10 K.

Naša narodna pitanja u Rimu.

Pišu nam iz Rima dne 23 pr. m.:

Za uredjenje naših narodnih pitanja ovdje još se kompetentni faktori ne miču, te kao da tvrdo spavaju. Kardinal Vannutelli obećao je piscu ovih redaka, da će pospješiti riešenje pitanja sv. Jerolima. Austrijsko poslaničtvo još uviek pašuje u zavodu sv. Jerolima, ustrojenom hrvatskim žuljevima, te neda nikomu unutri stana. — Jučer je bila ovdje velika demonstracija »pro Russia«. Vikalo se po divljački proti vladama, polupalo tramvaje, pokralo neki slastičarski dućan, razbilo nekoliko redarskih i vojničkih glava — eto sve. — Doskora će početi s rušenjem jednog diela palače austrijskog poslaničtva za uredjenje trga »Venezia« i spomenika Viktora Emanuela.

Novačenje u Istri.

Novačanje po Istri ustanovljeno je ove godine u ove dane: Krk: 23. i 24. marča; Cres: 31. marča; Lošinj: 27. i 28. marča; Poreč: 5. i 6. marča; Buje: 1. i 2. marča; Labin: 12., 13. i 14. marča; Volosko: 16., 17., 20. i 21. marča; Koper: 23., 24., 25., i 26. aprila; Piran: 28. i 30. aprila; Rovinj: 8. marča; Pula: 3., 4., 5., 6. 7. i 9. aprila; Buzet: 26. i 27. marča; Pazin: 28., 29., 30. i 31. marča; Podgrad: 23. i 24. marča; Motovun: 2. i 3. aprila.

Kralj Kristijan. Dne 29. pr. mj. preminuo je nakon kratke bolesti u visokoj starosti danski kralj Kristijan IX. Pokojni kralj Kristijan bijaše najstariji vladar Europe, jer se je rodio god. 1818. Od svoga naroda bio je jako obljubljen i štovan, jer je bio blag, milostiv i veoma dobar. Njega će nasliediti sin mu pod imenom Fridriha VIII.

Tršćanski biskup tajni savjetnik Njeg. Veličanstva. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip podielio je tršćansko-koparskomu biskupu presvj. g. dru Fr. Naglu čast tajnoga savjetnika, s kojom je skopčan naslov: preuzvišeni.

Povodom tog riedkog odlikovanja, tršćanskog biskupa stale su isto razne novine različito tumačiti. Mi odustajemo od svakog tumačenja pa se ograničujemo samo na nekoje činjenice, puštajuć našim čitateljem, da si to odlikovanje sami tumače kako mogu i znadu.

Tršćanski biskup je po godinama i po službi najmladji biskup Primorja.

Posliednji tršćansko-koparski biskup, koji je zadobio to odlikovanje, bio je pokojni biskup Legat, koji je do te časti došao nakon mnogogodišnjeg službovanja.

Njega su slieđili kao tršćansko-koparski biskupi pokojni Dobrila, Glavina i Sterk, koji su po godinama i po službi bili mnogo stariji od presvj. g. Nagla, ali ta ih čast nije zapala ni u visokoj starosti i nakon mnogogodišnjeg težkog i blagotvornog djelovanja u vinogradu Gospodnjem.

Od primorskih biskupa bio je do sada tajni savjetnik jedini biskup porečko-puljski presvj. g. Flapp, koji je također razmjerno mlad došao do te časti, ali je ipak čekao na nju skoro 20 godina. Zadužio bi nas u velike koji bi nam znao rastumačiti zašto nemogoše il nemogu biskupi Primorja hrvatske i slavenske narodnosti do časti tajnog savjetnika. Možda nisu oni zaslužni za crkvu i za narod koliko njihovi drugovi talijanske i njemačke narodnosti?

Žestok udarac tršćanskoj kamori. Dne 29. jenara priobćio je namjestnik knez Hohenlohe načelniku grada Trsta dru Sandrinelli u naredbu ministarstva, kojom se oduzimlju gradskomu magistratu poslovi takozvanog prenešenog djelokruga, koje obavljaju drugdje kotarska poglavarstva. Te poslove obavljati će od sada posebni vladin komesar, i to u osobi namjestničkog savjetnika g. Vjek. Fabiani-a, kojemu je pridieljen namjestnički tajnik dr. pl. Fabriz.

Magistratu tršćanskomu oduzeto je tim moćno sredstvo, koje je zlorabio na korist svojih pristaša a na štetu skupnosti, osobito na štetu onih gradjana, koji nisu puhali u židovsko laži-liberalni rog.

Široko polje za djelovanje talijanskom školskom(!?) družtvu „Lega Nazionale". Javili smo onomadne, da je tršćanska podružnica talijanskog nazovi-školskog družtva „Lega Nazionale" imala prihoda prošle družtvene godine preko 60.000 K. To je zaista velika svota, koja nam kaže koli su požrtvovni tršćanski Talijani i koja bi morala potaknuti sve Hrvate na što veće žrtve na korist naše „Družbe sv. Cirila i Metoda", kojoj je plemenita ali težka zadaća, da suzbija talijanske navale na našu narodnost i da rieši što veći broj hrvatske djećice od duševne smrti, koja njoj sve to većma prieti.

Da nije pako stalo Talijanom naših pokrajina do širenja prosvjete medju njihovim suplemenicim, ne nalazimo samo dosta jasan dokaz u tom, što luta danomice množtvo talijanske djece po tršćanskih ulicah bez svake pouke i bez pravog uzgoja, već napose u žalostnoj činjenici, što su u samoj Italiji nekoji predieli u tako tužnom prosvjetnom stanju, da se u tom obziru ni naša zapuštena Istra s njima natjecati nemože.

Tako je tamo nedavno po naredbi ministarstva prosvjete proveden popis analfabeta (koji neznaju ni čitati ni pisati) u čitavom kraljevstvu, pak se je ustanovilo, da u 69 pokrajina „blažene" Italije imade 60 po sto osoba koje neznaju čitati ni pisati.

Najviše analfabeta imade u okolici Palerma (62½%), u Sardiniji (72%) u Kalabriji čak 78 po sto.

Kad bi našim za nevolju susjedom bilo u istinu stalo do prosvjete i napredka njihovog naroda ili njihovih suplemenika, oni bi morali nastojati da šire tu prosvjetu medju zapuštenom braćom u Italiji, mjesto da dižu škole i narivavaju svoj jezik hrvatskoj i slovenskoj dječici naših pokrajinah. Tamo doli imade „Lega" široko polje; tamo neka širi prosvjetu, tamo neka oslobadja one duševne robove iz tmine robstva i neznanja.

One puste stotine hiljada kruna, što ih troši za raznarodjenje naše djece, došle bi dobro tužnim i zapuštenim Talijanom kraljevine, koje ostavljaju talijanske nazovi-liberalne vlade u najvećoj biedi i nevolji, koli duševnoj toli tjelesnoj.

U Italiji — u „blaženoj" zemlji zlosretna „Lega" široko ti za rad polje!

Iz naše hrvatske zemlje dobiva gosp: Albert Müller u Budimpešti V, Kot., Vadaszulica broj 43/A. izumitelj od dvostruko-elektro magnetičkih križeva R. B. broj 86967 zbilja divnih svjedočba i priznanica za svoj nenadkriljivi izum.

Stoga mi Müllera čestitamo time više jer je on rodjen hrvat. Od istih svjedočba mi ovim putem nekolike opetujemo, iste glase

I. Cienjeni gosp: Müller!

Budući je od moje žirvane bolesti mene Vaš stroj R. B broj 86967 sasma izličio to Vas molim za odpremu još jednog velikog stroja R. B. broj 86967 od 6 kruna za mog prijatelja. Sa veleštovanjem jesam Ivan Momčinović, Sarajevo na 24 kolovoza 1905 godine.

II. Blagorodni gosp: Müller!

Odkada ste poslao početkom ove godine Vaš čudotvoran stroj R. B. broj 86967 g. Ivanu Bradićiću-Vojnoviću od Mošćenicu od onog vremena on više padavice ne imade; stroj izličio ga sasma, stoga primite od njega kao i od mene najsrdačniju hvalu i izraz najdubljeg štovanja jesam Vaš Ivan Galović-Perišić u Berseča Istra dne 1 kolovoza 1905 godine.

Mi stoga g. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

Traži se zastupnik
za prodaju
stalaka za razglednice.
Pobliže: F. I. ŠAŠEK, pravitelj stalaka
PLZEN (Česka) Kolárova ulica, 14.

Javna zahvala

Svima, koji su nas prilikom gubitka našeg premilog ujaka dotično strica

Monsignora ANTUNA KARABAIĆA

prijateljski tješili, pokojnika pritikom njegove bolesti često pohadjali, osobito dru Mandiću, koji se je tečajem mnogo godina skrbno zauzimao za pokojnikovo zdravlje, Mngč. Rud. Valenčiću, koji ga je po više puta providio sv. sakramentima, Monsignoru kanceniku Flegu, koji je vodio sprovod, mnogobrojnim sv. misama koji su sa koli svojim prisustvom kod sprovoda, toli pjevanjem sv. mise i pogreba uzveličali sjaj posljednje počasti, pak svima, koji su se tom prilikom ujedno s nama sjećali pokojnika, kao dobrog svećenika, plemenitog čovjeka, žarkog rodoljuba, domorodca i dobrotvora, budi ovim izrečena najtoplija hvala a od Utješitelja plaća.

TRST, dne 27. jenara 1906.

U ime mnogobrojne žalujuće rodbine:

Pop Ivan Maračić, c. i k. vojni kurat.
Petar Karabaić, ljekarnik,
netjaci.

!Brza rasprodaja!

100 komada za for. 1·80

1 sjajna pozlaćena 36 sati točno iduća ura ankora s lancem, sa jamstvom za 3 godine; 1 garnitura sastojeća iz: 1 kolajne, 1 para narukvica, 1 para naušnica od istočnih perla (novo), 1 moderne srebrne kravate, 1 prstena za gospodu sa imit. dragim kamenjem; 1 cigaruša, 1 eleg. broš za gospodje (novost), 1 krasno žepno zrcalo, 1 kožnata kesica za novac, 1 periš jedan par puceta za manšete, 8 prsna puceta, sve zlato double sa patentiranim zaporom, 1 ukosan album za slike, imajući 36 najljepših slika na svietu, 20 predmeta za dopisivanje. Izim toga dobije svaki naručenik 1 karton sa 36 komada vrlo finih pera iz ocieli na dar. Sve skupa sa uram, koja sama vriedi ovaj novac, stoji samo for. 1·80. Razašilje pouzećem

Windisch's Oest. Schles. Exporthaus

P. Fach Krakov Nr. 16–50.

Ako nije po volji, vraća se novac natrag.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-solkanske

✱ stolarske zadruge ✱

(prije **Antun Cernigoj**)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u **Trstu, Splitu i Aleksandriji**

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, mučnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udalih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se ročene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjcha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilj glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Odlikovana

J. KOPAČ

sviećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i nutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po kostih, nogah i rukah, te izliečе svaku glavobolju. One nedostiživo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju kalar, umiruju izhacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone veliko i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Liječe sve bolesti jetrah i slezene te kuliku i trganje u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i madronu, pa zato nasmiju manjkati u nijednoj gradjanskoj niti seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od jednog tuceta (12 boćica) se ne šalje. — Ciena je sljedeća i to franko na svaku poštu; 1 tuceć (12 boć.) 4 K, 2 tuceta (24 boć.) 8 K, 3 tuceta (36 boć.) 11 K, 4 tuceta (48 boć.) 14·60 K, 5 tuceta (60 boć.) 17 K. — Posjedujem tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspjehom upotrebljavali **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravše: Iv. Baretinčić, učitelj; Janko Kišulj, kr. nadlugar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, šilica; Jože Seljanić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**

Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

„ADRIA ROSKOPF"

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

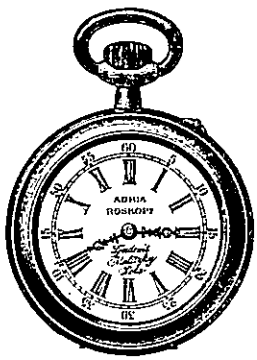

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Prodaje se u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom rudnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkalično-muriatična-litijska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički autoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom **kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, grlenog svih drugih katara, proti hemeroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i nateklih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prekušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo** kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice"

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaće od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a iznos i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjesec. od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Ulici S. Stefano br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

OGLAS.

NIKOLA ŽIC-KLAČIĆ i drug.

Mlin na benzinu i trgovina brašna na veliko

u **PUNTU**, otok KRK, Istra.

CIENIK

Čistog pšeničnog i kukuruznog brašna veoma korisno za obitelji.

Ciena po 100 kg.:

pšenično brašno broj 1	K 26·60	nesijano za mekinjama	K 21·—
„ „ „ 2	„ 26·20	mekinje (posije)	„ 14·—
„ „ „ 3	„ 25·80	kukuruzno brašno	„ 18·—
„ „ „ 4	„ 24·50	raženo brašno prosijano	„ 24·—
Sve vrsti 1, 2, 3, 4, ujedno pomiešane	K 26·—	„ „ nesijano	„ 19·—

Sve naznačene ciene računaju se postavljene u **Puntu** na barku ili parobrod u **Krku**. Plaća se u **Puntu**, a utuživo u **Krku**. Uz gotov novac 1½% popusta. Na zahtjev šalje se uzorke franko i badava.

U našem mlinu melje se svakovrstno žito uz cienu po 100 kg. K 1·50, osim toga koji želi da bude brašno prosijano plaća više po 100 kg. K 1·— (manje od 100 kg. se ne sija). Nabavljamo prazne vreće koje se nalaze u dobrom stanju za spremanje posija po 100 kg. i plaćamo za svaku 16 para a za one za brašno 20 para; one pak koje drže 75 kg. po 30 para.

Koji želi imati pobliže upute neka se obrati na g. **Ivana M. Žic-a u Puli**, admiralska ulica br. 12.

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 8. febrara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rustu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, il. kl.).

Što sada?

U Beču 5. siečnja 1906.

Već je preko godinu dana što vlada spor izmedju Kralja i većine ugarske zastupničke kuće. Nenadano i za nju samu bila je pobjedila kod izbora neodvisna stranka kojoj je Košut na čelu i s kojom su se druge stranke koalirale. U svojem programu imala je i ima veću ili skoro posvemašnju neodvisnost Ugarske, neodvisnost gospodarsku od Austrije, i zapovjedni magjarski jevik kod ugarskih pukovnija. Tim programom htjela je preuzeti vladu. Bilo je dogovora izmed kralja i vodja koalicije. I Košut bio je kod kralja. Nije koristilo. Na čelo vlade ugarske bio je postavljen general Fejervary, a on je uzeo za ministre ljude do tad jedva poznate. Tu vladu smatra nametnutom, nezakonitom, većina Magjara. Ustavno se nije moglo dozvoliti novaka ni poreza, samo ko hoće svoje volje, ide na novačenje. Samo ko hoće, plaća poreza. Municipiji kojim se plaća dobrovoljne poreze neće da dadu vladi sabranih novaca. Županije su proti vladi. Župani se sami zahvaljuju na službah, i sam sin Fejerwaryjev. Mjesto njih postavlja vlada pomoćju oružane sile nove župane, ljude većinom takve, koji su zaduženi, koji hoće da se pokrpaju u službi vlade. Kušalo se je i druge sve moguće načine da se skrši odpor koalicije, to jest stranaka koje su medju sobom vezane proti obstojećoj vladi. Po Tomašiću dalo se je Magjarom na znanje, da će Hrvati tobože imati hrvatski zapovjedni jezik ako dobiju Magjari madjarski zapovjedni jezik; i tim jih htjelo uplašiti. Vlada je oglasila sveobće izborno pravo, i tim htjela uplašiti koaliciju, pošto bi pravim sveobćim, jednakim, tajnim i izravnim izbornim pravom koalicija izgubila mandata a dobila medju ostalim narodnosti. Grozilo se je i absolutizmom; al ni to nije koristilo, prem zna koalicija da bi do njega moglo zbilja doći.

Ni kralj nije se do sada latio skrajnih sredstava, a ni koalicija nije želila da se posve razbije s kraljem.

Fejervary je skoro uvjek na putu izmed Budimpešte i Beča, često praćen i od drugih ministara. S drugimi poglavito kad se radi o kakvih trgovačkih ugovorih s drugimi državami. Sam naročito kad se radi o pokušajih razpletaja spora.

Zadnje doba je i on uzradio, te je kralj primio na saslušaj jednoga od vodja koalicije, najme Andrasi-ja. Predprošli tjedan bio je kod kralja. Kralj mu je izložio uvjete, pod kojimi bi koaliciji izručio vladu. Andrasi je te uvjete priobćio vodjam koalicije. Oni su razpravljali o njih. Nisu odbili predloga kraljevih, al nisu jih ni prihvatili. Oni su sa svoje strane napisali svoje želje. Andrasi izmolio si je od kralja saslušaj da mu priobći želje koalicije. Priobćio jih je u petak, na dan Majke Božje svećnice. Kralj je saslušao i reko Andrasi-u da počeka u Beču na odgovor. Subotu je kralj razpravljao o stvari sa svimi trimi skupnimi ministri, onim vanjskih posala (Goluchowski), vojske (Pitreich) i skupnih financija (Burian). Reć bi da je kod kralja bilo subotu i drugih visokih osoba, naročito prestolonasljednik Fran Ferdinand, stalno od Nj. Veličanstva pozvan. Nedjelju je kralj primio ministra-predsjednika Fejervara o 11. uri pr. p. a o 1 po podne Andrasi-ja. Andrasi zapitan poslie saslušaja, što je i kako, odgovorio je: *Njegovo Veličanstvo nije prihvatilo predloga koalicije.*

Što će sad biti?! Da li će se još nagadjati kralj s koalicijom?! Ili će u Ugarskoj zavladati zbilja absolutizam?! Zar će biti ustav posve obustavljen, zar će Ugarskom zavladati vojnički diktator?!

Sve je moguće. Ako se još ne kuša sa nagadjanjem, i ako se u kratko ne nagode kralj i koalicija, onda se zbilja misli na diktatora. Valja urediti nutarnje odnošaje. Valja sklopiti trgovačke ugovore. Treba novaka, treba novaca. Toga svega se nemože imati u Ugarskoj ustavno. Ima zapletaja sa Srbijom. Sa Italijom se nije na najboljih nogu. Za što uhvatiti na Balkanu, htjelo bi se upotrebiti doba dok je Ruska slaba. Njeke novine sile čak, da bi Austro-Ugarska imala osvojiti Srbiju, pak s njom zajedno i sa ostalimi hrvatskimi i slovenskimi zemljami stvoriti oveću skupinu, koja bi bila protutežjem Ugarskoj. O Hrvatih se sada više govori nego već davno. Najbolji znak, da je monarhija u težkih vremenih, da bi trebala Hrvata. Inuće se o njih ne govori, nit se s njimi računa. Nego Hrvate je konačno povjest već prilično naučila, i oni se neće tako lahko dati namazati. Dosta su već kestenja za druge vadili.

I u Beču i u Pešti jako je iznenadio glas da kralj nije prihvatio predloga koalicije. Tim više jer je sve bilo pripravno više na to da će spor riešen biti, nego li da će i dalje trajati.

Sad su reć bi već i predlozi kraljevi, i protupredlozi koalicije poznati.

Sažalnice

za blagopokojnim kanonikom Karabaićem.

Rodjaci nezaboravnog našeg Karabaića primiše povodom njegove smrti s raznih strana mnogobrojne sažalnice, izmedju kojih priobćujemo samo nekoje važnije. Tako je narodni zastupnik gosp. prof. Spinčić upravio pokojnikovu nećaku g. I. Maračiću sliedeće sažalno pismo:

Veleštovani gospodine!

Primite Vi i Vaš rodjak g. Maračić i svi od roda moju najbolniju sućut prigodom smrti blagopokojnoga Vam strica Antuna. Odkad sam ga upoznao, a to bijaše god. 1871., i ljubio sam ga i štovao kao jednoga najčestitijih ljudi i svećenika i najiskrenijih Hrvata. Njegova uspomena biti će mi sveta dok budem živio.

Preblagi pokojnik nauživao se raja nebeskoga!

Vi pak svi snesli kršćanski njegov gubitak, i bili zdravi!

Opatija, 25. jenara 1906.

Odani
Vjekoslav Spinčić.

Narodni zastupnik veleč. gosp. Ante Andrijčić upravio je istomu sliedeću brzojavku:

„Neka Bog plati pokojnomu svako dobro narodu učinjeno, Tebi pako bratsko saučešće. *Andrijčić.*

Nadalje stigoše sliedeće brzojavke:

Punat: Nad odrom dobroga svećenika, plemenitoga čovjeka, žarkoga rodoljuba, domorodca i dobrotvora našega sa cielom župom tugujem i molim plaću veliku od Gospodina. Slava nezaboravnomu popu Antonu našemu!

Žic, župnik.

Punat: Občina Punat tuguje s Vama nad odrom velikoga dobrotvora. Slava mu!

Punat: Hrvatska čitaonica Punat u crno zavita smrću zaslužnoga domorodca, člana, čuvati će njegovu milu uspomenu.

Punat: Vama iskreno saučešće, plemenitom pokojniku vječni pokoj!

Pučka škola.

Punat: Žalimo tolik gubitak i molimo za plemenitu njegovu dušu.

Obitelj Fučić.

Grac: Primite najtoplije saučešće.

Feldsuperior.

Osim toga poslaše rodjakom posjetnice sažalnice prve obitelji grada Trsta, mnogi svećenici sa kvarnerskih otoka, sa istarskoga kopna iz tršćanske okolice itd.

U ime težko ucviljene svojte blagopokojnog nam popa Antuna izričemo i ovdje svim njegovim prijateljem i štovateljem na tolikom saučešću iskrenu zahvalu a njemu kličemo opet i opet: Vječna Ti uspomena medju nama dobri i blagi pope Antune!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 6. febrara 1906.

U sjednici od 31. jenara nadaljevala se je razprava o zakonskoj osnovi za novake u prvom čitanju. Upravitelj pravosudja dr. Klein branio se je proti nekim napadajima sa strane grofa Sternberga. Socijalno-demokratski zastupnik Resel govorio je proti dozvoli novaka sa načelnoga stanovišta, i s razloga što se u drugoj polovici monarhije nedozvoljava novaka. Poljak grof Dziedušicki izjavlja u ime svoga kluba, kola poljskoga, da će oni glasovati za novake usuprot tomu da negoje povjerenje u vladu. Oni hoće da dadu državi ono što joj je nuždno, bila vlada kakva mu drago. Pošto su još dvojica govorila, bila je osnova izručena obrambenom odboru na proučavanje i izvještaj.

* * *

Izvještaj socijalno-političkoga odbora o vladinoj osnovi glede osjeguranja mirovine onim koji su u privatnih službah i nekim koji su u javnih službah, razpravljalo se je dne 31. jenara i 1. febrara i svršila jučer dne 5. febrara obća rasprava, a danas 6. febrara vodi se podrobna rasprava, koja će se voditi još koji dan. Ima mnogo ustanova i vlada prerazličitih mnienja. To je dosta znamenita osnova. Namještenici u privatnih službah, kod obrta, u trgovini molili su već prije dvadeset godina, da se napravi zakon, po kojem bi oni kad ostare, kad obnemognu, dobili neku mirovinu a tako i njihove udove kad bi oni umrli. Na poziv parlamenta vlada je podnesla osnovu god. 1901. Od tad se je proučavala u socijalno-političkom odboru. Izvještaj je napravio bivši zastupnik Čeh Foft. Njemu se ima zahvaliti da se stvar već sada može razpravljati i da će osnova u kratko biti zakon. I privatni činovnici i službenici odnosno njihove udove dobivali bi po toj osnovi mirovine. I oni sami bi doprinašali u mirovinski fond, i država bi dala pomoć, glavna pak bi ta osnova teretila delodavce, obrtnike, trgovce. Mnogi su joj za to i protivni. Al ima i njih koji su za nju, koji uvidjaju, da nije pravo da se čovjeka koji im služi 20, 30, 40 godina, kad obnemogne, odpusti bez išta. On je dao sve svoje sile svomu obrtniku, onom trgovcu, on ga je pomagao obogatiti, pravo je da mu on daje bar toliko da neskapa od glada kad već nemože raditi, a da ne trpi nit njegova udova, kad on prerano umre.

* * *

Zastupnik vitez Vuković želio je kako čujemo podnesti prešan predlog odnosno na naprasito pretrgnuće dogovora glede trgovačkoga govora izmed Austro-Ugarske i Srbije. Zagovarali su prešan predlog članovi kluba, Hrvati, ali bez uspjeha. Većina kluba izrekla se je proti prešnomu predlogu i dozvolilo samo interpelaciju. Takva bila je i postavljena dne 30. jenara. Osim Vukovića podpisali su ju Blankini, Dulibić, Ferri, Borčić, Perić, Klaić, Spinčić; nadalje Pacak, Plaček, Sokol, Sehoal, Wierzchowski, Fresl, Černy, Ryšanek, Choc. Kao uzrok interpelacije se kaže pretrgnuće dogovaranja izmed Austro-Ugarske i Srbije, i usljed toga nastaloga carinskoga rata. Navadja se obćenito to, što da izmed Srbije i Bugarske obstoji carinska unija, i da je ta unija u protuslovju sa medjunarodnim pravom te nelojalna prema Austro-Ugarskoj. To postavlja u žalostno sliku diplomaciju Austro-Ugarske, koja nije znala za sklapanje te unije. U ostalom ne mogu interpelanti pojmiti tako strogo držanje Austro-Ugarske radi srb-ko-bugarske unije. Do sada se je uvjek govorilo da Austro Ugarska želi nesebično razvoj balkanskih državica i obnove njihove težnje za neodvisnošću. Naročito glede Srbije kanila je Austro-Ugarska stvoriti veterinarni ugovor, nepoćudan poljodjelcem ove poslednje. I ako sada Austro-Ugarska sa Srbijom tako postupa, kako postupa, to bi reći, da ne postupa iz gospodarskih nego iz političkih razloga. A ako to, onda se nalazi u očitom protuslovju sa simpatijami koje je dosad kazala da ih prema Srbiji ima. — Obzirom na nesnosne posliedice koje bi takav postupak mogao imati na odnošaje Austro-Ugarske monarhije prema jugoslavenskim balkanskim državam, pitaju interpelanti: 1.) da li je vladi poznata predpovjest srbsko-bugarske carinske unije, i ako nije, kako se može to neznanje opravdati? 2.) kakvi su uzroci koji su natjerali austro-ugarsku vladu na to, da je prosvjedovala proti srbsko-bugarskoj uniji, da zahtjeva promjenu te unije i da je poduzela stroge mjere proti Srbiji?

U stvari postavili su interpelaciju takodjer Njemac Licht s drugovi i Čeh Klofač i drugovi. Na sve te tri interpelacije odgovorio je voditelj ministarstva trgovine grof Auersberg već 30. jenara, i to sporazumno sa ministrom predsjednikom i ministrom polodjelstva.

Obzirom na trgovačke i obrtne odnošaje, reče, Austro-Ugarska je uvjek pokazivala dobrohotnost napram Srbiji i Bugarskoj (navadja neke primjere). Novi autonomni tarifi Bugarske i Srbije su povišeni obzirom na uvoz nekih predmeta, koji se tiču interesa Austro-Ugarske. Uzrok prekinuća dogovaranja valja tražiti u ustanovah srbsko-bugarskoga posebnoga ugovora, dakle izključivo u gospodarskih a ne političkih obzirih. Nešto se je nazvalo „carinskom unijom", što u sućstvu nije unija nego ustanova na štetu uvoza tudjih proizvoda. Mi smo morali uzeti stanovište proti tomu, kao što bi ga uzela svaka država koja gradi ugovore na temelju najvišega pogodjivanja. — Kod svih poteškoća dogovori za trgovački ugovor sa Srbijom tekli su najprijateljskijim načinom. I kad bijahu već skoro blizu konca, tad je srbska vlada predložila sobranju ugovor tako zvane carinske unije, koja se je do tada tajno držala. Kad bijaše poznata, mi smo ju izpitali i došli do uvjerenja, da mnoge točke nisu spojive s našimi interesi. S toga ministar vanjskih posala, dogovorno s obim vladami, pitao je srbsku vladu umirujuće obavjesti. Izjave nisu u dovoljnoj mjeri zadovoljile. Obzirom na to držanje srbske vlade morala je Austro-Ugarska pretrgnuti dogovaranja, i odnosno na dogodjaje u saobraćaju sa Srbijom dati krieposti svojim ugovornim pravom.

Tim misli voditelj ministarstva trgovine da je dokazao da su austro-ugarske vlade bile uvjek dobrohotne prema Srbiji, i žali što se je položaj otežčao usljed činova koji su protivni ugovorom. Iz toga mogu takodjer interpelanti vidjeti, da je sada na srbskoj vladi da poduzme korake nuždne za postignuće sporazuma.

* * *

Gospoda Mauroner i drugovi, medju timi i gospoda Bartoli, Bennati, Polesini i Rizzi, podnesli su upit na ministra nutarnjih posala radi toga, što je vlada uzela tršćanskomu magistratu sve poslove prenešenoga djelokruga. Interpelacija odgovara onomu što piše „Piccolo" i ostali listovi kamore. U jednom dahu tako rekuć vele, da im je drago što se je to dogodilo i psuju vladu koliko mogu što je to učinila. Drzoviti su kako svi kamoraši kad vele, da je tršćanski magistrat obavljao najvećom marljivošću i najsavjestnijom nepristranošću poslove prenešenoga djelokruga. Vlada je svojim postupkom osramotila i najteže uvriedila grad Trst. Pouzdanje u poštenje gradske uprave ima, kad joj je i nadalje prepustila pobiranje poreza. Interpelanti ne mogu vladi odreći pravo onoga što je učinila, ali oni sa svoje strane imadu pravo znati uzroke toga Trstu neprijateljskoga postupka, nedostojnoga ozbiljne i nepristrane vlade. S toga pitaju: „Koji uzroci su dali povod odlukam c. k. ministarstva nutarnjih posala od 23. jenara br. 9016 i ministarstva za bogoštovje i nastavu?"

Politički pregled.

U Puli 7 febrara. 1906.

Austro-Ugarska

Ministar-predsjednik Gautsch priobćio je u četvrtak njem. odboru četvorice, da će osnova izborne reforme još ove nedjelje biti dogotovljena, za tim predana u tisak i po svoj prilici u utorak priobćena članovima odbora. Odbor će tada moći pouzdanike njemačkih stranaka saslušati, da s njima dogovorno ustanovi eventualne promjene, prije no što se predloži osnova u zastupničkoj kući.

Iz Zadra pišu, da će se dne 14. o. m. tamo sastati predstavnici hrvatske, srbske i talijanske stranke, da se dogovore glede uredjenja jezikovnog pitanja u Dalmaciji. — U posliednjoj sjednici hrvatskog sabora u Zagrebu primljena je u podrobnoj razpravi zakonska osnova o nuždnih prolazih. Nakon toga primljena je osnova i u trećem čitanju. Iza toga započela je razprava o zakonskoj osnovi o ribarenju u sladkih vodah.

Srbija.

Kako javljaju iz Srbije, počima se tamo hladnije suditi o razmirici, koja je nastala izmedju kraljevine i Austro-Ugarske usljed carinskog rata. To se osobito opaža iz razprava o tom predmetu u narodnoj skupštini. Pošto je naime ministar predsjednik Stojanović redomice obrazložio postanak toga rata, ističuć kako je Austro-Ugarska stavila svoje zahtjeve iz gospodarskih, nipošto političkih razloga; uzeše rieč svi vodje raznih stranaka. Zastupnik Pašić naglasio je, da Srbija želi prijateljstvo sa Austro-Ugarskom istotako, kao i sa balkanskimi državami, jer je to jedini način da se provede načelo: Balkan balkanskim narodom. Zastupnik Ribarac govorio je žešće naglasiv, da se može govoriti o balkanskoj federaciji samo onda, ako se njom čuvaju interesi Srbije. Radi toga mora Srbija nastojati, da sklopi carinski savez s Austro-Ugarskom, jer je carinski rat samo na korist Bugarske. On nadalje traži, da se ne vodi rat sa Austro-Ugarskom jedino radi Bugarske, koja nieti ustanak u Macedoniji. Naprednjak Novaković reče da srbska politika mora ići za tim, da bude sporazumna sa Austro-Ugarskom.

Vladina stranka razpravljala je u zadnjoj sjednici o tom, da li vlada ima dati ostavku ili da se preustroji, jer bi to bilo jednostavno sredstvo, kojim bi se došlo do sporazumka sa Austro-Ugarskom.

Rusija.

Car Nikolaj primio je jednu deputaciju seljaka iz kurske gubernije i izjavio, da će duma biti sazvana i da će se baviti oko toga, kako da se pomogne seljacima i kako da se njihovim potrebam udovolji, nu naglasio je, da se u pravo vlastničtva neće moći dirati.

Grad. kapetan petrogradski ukinuo je zabranu glede gospodarskih i političkih udruživanja, koja su od sele dozvoljena uz uvjete označene u ustanovama od 25. listopada prošle godine.

Ministarsko je vieće zaključilo održati u veljači specijalnu konferenciju, da obširno vieća o položaju u ruskoj Poljskoj. Toj će konferenciji prisustvovati generalni guverner general Skallon.

Na Kavkazu vlada relativan mir. U Baku-u se radi u svim tvornicama, koje čuva vojska. Vojni odjeli smješteni su skoro u svim važnijim mjestima. Sa revolucionarima postupa se bezobzirno i nemilosrdno.

Italija.

U sjednici komore od 2. o. m. priobćio je ministar predsjednik Alessandro Fortis, da je ministarstvo uslied votuma nepovjerenja predalo kralju ostavku i da je kralj sebi pridržao daljnju odluku. Dok se kraij ne odluči, ostat će vlada u službi da obavlja tekuće poslove. Nakon ove izjave komora se je odgodila na neizvjestno vrieme. — Fortis nije bio dugo na čelu vlade. Svoj prvi kabinet sastavio je 28. ožujka 1905., a morao ga je već 24. prosinca 1905. preustrojiti i žrtvovati u prvom redu ministra izvanjskih posala Tittonia, kojega je zamienio markez di San Giuliano.

Kralj je u subotu pazvao k sebi više političara i s njima viećao o položaju. Kod kralja su bili grof Nigra, markez di Rudinì, predsjednik senata Finali, za tim Sonnino, Giolitti, Gallo, Sacchi i podpredsjadnik komore Gorio. Očekuje se obćenito, da će kralj povjeriti sastav novog kabineta barunu Sidney-Sonninu, a za ovoga vele, da će ponuditi listnicu riznice Luzzatiju, a listnicu izvanjskih posala markezu di San Giulianu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki slavenski ples u Puli. U četvrtak dne 1. o. mj. priredio je naš zaslužni prvi istarski Sokol u Puli veliki slavenski ples u kazalištu Politeama Ciscuti. Ples je ispao na zadovoljstvo sviju s moralne i materijalne strane. Prostrano kazalište Ciscutti, urešeno s hrvatskim i slovenskim zastavama, zaokupilo je te večeri obćinstvo svih slavenskih narodnosti, što živu u Puli od najnižeg do najvišeg stališa. Bio je to pravi demokratički ples slavenski, pravo i iskreno bratimljenje slavena bez razlike na dobu i stališ. I to baš je najviše dopriniolo da je ples ispao vrlo sjajno. Svakako pak ide velika zasluga starosti ovdješnjeg Sokola br. Križa, što je ples bio onako liep, a po gotovo pak jedina je zasluga njegova što se je na tom plesu igralo nakon više godina naše narodno hrvatsko „Kolo". Br. Križ dao si je truda te je navlaš za plesanje „Kola" izvježbao plesače i plesačice. Da se je pak naše Kolo dopalo obćinstvu, dokazom je onaj oduševljeni pljesak, kojim je publika na svrhi plesa pozdravila plesače i njihovog vodju br. Križa.

Evala, tako valja, ovakih zabava trebalo bi nam što više.

Izim naših dragih gostiju još od prijašnjih godina posjetiše ovaj ples takodjer visoke ličnosti iz službenih krugova, kao: Nj. preuzvišenost viceadmiral Julije pl. Ripper sa pratnjom, pri dolazku kojega je glazba mornarice zaigrala carevku, ravnatelj topničtva na utvrdama generalmajor Albert pl. Küsswelter, kondreadmiral Guido Couarde, šef glavnog štopa oberst Hugo Kucsera. Posjetio je ples takodjer kotarski kapetan Filip barun Reinlein i upravitelj suda, savjetnik pokrajinskog sudišta M. Prinz, koji se zabaviše prilično dugo, baš za plesanju „Besede" i „Kola".

Ples je svršio u 4 s. u jutro liepo i skladno, što služi i priredjivačem i svima nama na čast!

U narodno svrhe. Vriedni naš Rikard Katalinić-Jeretov iz Zadra poslao je preko naše uprave 10 K za Djački Dom u Pazinu „mjesto sažalne pjesme na lies rodoljuba A. Karabaića, koja nebi znala nikad izreći onu bol, koju ćuti istarski Hrvat nad grobom svog prvog prosvjetitelja. Slava Karabaiću!"

Veleč. g. pop Ivan Šintić, župnik u u Belom, otok Cres, dariva preko naše uprave družbi sv. Cirila i Metoda K 4, a Bratovšćini hrv. ljudi u Istri K 4.

Gosp. Josip Motika darovao je za Božićno drvce u Pazinu K 10. Živili i Bog naplati!

Umirovljenje. Sudbeni pristav u Kopru g. dr. Salvator Priora umirovljen je na vlastitu molbu. G. pristav priora kani sada otvoriti odvjetničku pisarnu ovdje u Puli, gdje imade njegova gospodja, rodjena Giadresco, kuću i posjed.

Premještenje. Prisiušnik kod c. k. kotarskog suda u Puli g. dr. Emanuel Perčić premješten je k okružnomu sudu u Rovinj, gdje će vršiti službu službenog tumača kod porotnih razprava za hrvatski jezik — što je proti jasnom slovu zakona — jer je kod nas u Istri hrvatski jezik zemaljski jezik, te obtuženici imaju pravo, da obće sa svojimi sudci izravno ili neposredno t. j. bez pomoći tumača.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. *Skupština „Pučke čitaonice".* Dne 21. pr. mj. bila je urečena prva redovita glavna skupština iza osnutka naše čitaonice. Nije se zaista mogao očekivati onakav odziv čitaoničara, ali baš odkad se je u Cresu otvorila čitaonica, vidjet je, da je u Cresana započelo življe srce biti, a oni sudbini jarcu i svim mogućim neprilikama u brk gledati. Tko pozna prilike cresana, taj im u istinu može čestitati na polučenom do sada uspjehu. Doba je zaista bila, da se ovaj u svakom pogledu zapušteni narod probudi, buduć je do sada bio prepušten svakakvim pijavicam i tlačiteljem. Da su mu počele odpadati s očiju mrene baš je on markantno pokazao na zadnjoj skupštini čitaonice. Od upisanih 120 članova bilo ih je bez pretjerivanja prisutnih preko 100, tako, da se je na čudu bilo, kako će se u prostorijama svakako čednima, smjestiti toliko ljudi.

Budući da je naš vriedni predsjednik i prokušani narodni borac Niko Bolmarčić bio zapriečen doći k skupštini radi znatne prehlade, otvori skupštinu družtveni podpredsjednik, godinama već dosta brojni, ali duhom još uviek poduzetan i mlad, kad se radi o narodnim stvarima — naša omiljeli barba Marko Buničić.

Vatrenim riečima pozdravi prisutne, te jer je više nego potrebiti broj članova prisutan, izjavlja, da je skupština zakonito sazvana, te da može pravovaljano zaključivati.

Iza toga podielio je podpredsjednik rieč našemu omiljelomu popu Ivu Mrakovčiću, tajniku čitaonice. Čim se je dignuo zaorio je prostorijama čitaonice burni „živio", koji se je razlievao po cielom Cresu.

Nije to bio samo obični pozdrav, kojim se običavaju pozdravljati govornici u ovakvim sjednicama, već je to bio pravi izražaj duše, kojim je pozdravio creski kopač popa Iva, buduć je on jedini, koji je u ovim prilikama, iza smrti popa Frana Sablića, znao oduševiti creskog kopača i pokazati mu put, kojim treba da ide, ako hoće, da bude u kući svojoj gospodar.

Tajnik vlč. Ive Mrakovčić pozdravio je vatrenim riečima svoju duhovnu djecu, buduć je čitaonica djelo poduzetnoga duha njegovoga. Izviestio je o imutku društvenom i broju članova. Izrazio je zatim nadu, da će čitaonica znati uviek težiti za ciljem, koga si je odabrala ne obazirući se ni lievo ni desno, već imajuć samo pred očima pravicu, koja će napokon zavladati.

Gospodin podpredsjednik jedva dočeka, da se zahvali na rieči tajnika, izrazujući, da će creski kopač stalno poći započetim putem, a tako će se najbolje odužiti svojim narodnim dužnostima i njegovim duhovnim skrbnicima.

Nato se tajnik zahvali na svemu što mu se pripisuje, a on toga ne zaslužuje, te izjavlja, da mu je žao, što on ne može i nadalje ostati tajnikom čitaonice, jer se je poprimio tajničtva „Gospodar. društva", koje mu mnogo posla zadaje, ali on predlaže svoga druga velč. Grgu Fugošića, za koga znade, da mu nijedna stvar za naš narod nije preteška, a volje i sposobnosti u njega za to ima, te će on za stalno znati odužiti se povjerenju čitaoničara.

Zaista se odmah vidjelo, da rieči bivšeg tajnika ne bijahu na vjetar rečene, jer se je novi tajnik burno aklamiran odmah digao, da se zahvali na povjerenju i svojom riečju potvrdio ono što je njegov drug pop Ive o njem rekao.

Potaknuo ih da budu točni u ispunjivanju svojih dužnosti, a čitaonica će nastojati, da ih prosvjeti, jer se, danas prosvjetom vojuje i danas samo onaj nešto vriedi, koji što znade. Samo dalje, pa će doći vrieme, da će creski kopač doći do svojih prava, a on će svoje sile, dok je u Cresu u tu svrhu rado žrtvovati.

Uredilo se je po tom nekoje društvene potrebe, a na koncu zamoli za rieč član pop Ive Mrakovčić, koju i dobi.

Preporučio je članovima, da čuvaju svoj mili hrvatski jezik. Tim ih je mila majka naučila prve rieči izgovarati i Bogu se moliti. Jezikom ovim ne govori samo creski kopač, nego se s njim služi na milione njegove braće. Ali ako hoćemo svoj jezik očuvati, moramo imati i našu školu. U Cresu, gdje skoro svi hrvatski govore, obstoji samo talijanska škola, koja odgaja našu djecu u nama neprijateljskomu duhu. Zato je naša svrha, da se pobrinemo za našu školu. Shodni koraci su se već poduzeli. Gospodarsko društvo dalo je badava zemljište, te je plan za gradnju zgrade već potvrdjen od nadležne oblasti. Družba sv. Cirila i Metoda obećala je, da će, čim njoj financijalne prilike na bolje krenu, buduć se je u ovo zadnje doba znatno istrošila, odmah dati sve ostalo. Ali ako se družba sv. Cirila i Met. toliko brine za Cres, morali bi se i cresani na neki način njoj odužiti. Radi toga

je predložio, da bi se obdržavala u čitaonici, na korist družbe sv. Cirila i Metoda tombola. Na to je vriedni kopač Josip Tentor predložio, neka se prebije na zid čitaonice škatuljica, nalik onim u crkvama, u koju će moći svaki, već prema svojim silama, metnuti koji novčić, da se pomogne našoj na prosvjetnom polju radinoj pčelici „Družbi sv. Cirila i Metoda". Jedan i drugi predlog bio je oduševljeno primljen.

Na to je podpredsjednik u 10½ sati zatvorio skupštinu, a creski kopač otišao je zadovoljan na počinak, da uzmogne drugi dan nastaviti svoj mukotrpni rad za prehraniti sebe i svoju obitelj.

Poželjno bi bilo, da bi ovakve sjednice pohadjala i naša inteligenca, jer osim dvojice spomenutih kapelana nismo nikoga tamo vidjeli.

Krčki kotar:

Iz Dobrinja. Za kulturnim napredkom, za kojim se danas, može se reći, upravo nervoznošću natječe, počeo se je micati i Dobrinj; probudio se je iz svoga sanjarenja, stao si je davati oduška svojoj narodnoj sviesti. Čitaona, to pučko stjecište i hram prosvjete, obstoji već više godina, nu sa svojih materijalnih okolnosti a i premalo moralnih sila nije mogla davati puku narodne hrane i užitka, nije mogla priredjivati nikakvih zabava i prikazivati kakve prizore narodnog života. Ali čvrsta volja i briegove ruši, pak i tu sabrav se u bratsko kolo nekoliko domoljubnih osoba, osnovaše tamburaški zbor izvježbav udarali razne komade pod zborovodjem g. Mahuljom, pripraviv se na nekoje šaljive igre, priredišе nam prvu zabavu na dan sv. Triju Kralja. Občinstvo je tako mnogobrojno zabavu posjetilo, da nije moglo niti stajati sve u prostorijama čitnone, što je dobar znak zrelijeg života. Isto društvo priredi istu zabavu 28. prošl. mjeseca u ubavnom selu dobrinjskom Polju. Izabralo se je to mjestance, jer su Poljani poznati kao poduzetni i skloni na sve liepo i plemenito, te koji ne žale ni truda ni troška kad se radi za dom i rod. I zbilja, nada se ne izjalovi, jer se oduševljeno odazvaše hvalevriedni Poljani. Pred dvoranom kano kita cviećem napunjenom, odigraše diletanti majstorski svoje uloge. Napose mora se istaknuti gdjica Pavačić, koja je upravo krasno deklamovala „Kameni Svatovi". Zabava je nad svako očekivanje ispala. Žaliti je samo, da se tu nije moglo opaziti onoga, koji morao prvi u oči upasti i koji bi prvi morao podignuti barjak prosvjete. Postavljamo na srce diletantima i preporučamo se, da nam doskora i opet priprave takvu nevinu zabavu, jer samo tako će vedriti duh istarskog patnika, tako oplemenjivati njegovo srce i tako ugrijavati za ideale naroda, a mi ćemo im svako dobro misleći u svako doba viknuti: — Dobro nam došli!

Voloski kotar:

Občina Kastav za narodne svrhe. Občinsko zastupstvo u Kastvu u sjednici od 27. jenara o. g. odlučilo je za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru K 300, i da se sve škole (9 u području občine) predplate na 2 primjerka »Mladog Istrana«.

Evala našem Kastvu i plemenitim Kastavcima koji pokazaše i ovime da su uviek prvi medju prvima, da moraju oni voditi kolo. — Hrvatske občine, evo Vam primjer dava Kastav, kakove morate da budete. Ajde živo, koja će za Kastvom.

Koparski kotar:

† **Antun Flego.** Nesmiljena i neumoljiva kosa ljudske sudbine zadade tešku ranu našem narodu na buzetšćini pokosivši dne 29. I. t. g. našeg vriednog starinu Antuna Flega nazvanog Nabrgoj u 75. godini njegovog života.

U njemu gubimo najprvog i neustrašivog borca naše narodne stvari, pošto je on uz ostale naše borioce bio prvi, koji je svim svojim silama, nežaleći niti truda niti novčanih žrtava, nastojao, bodrio i borio se, da je naša stvar u ovoj občini već godine 1887. sasvim do pobjede došla. On je radio na narodnom polju, a¹ nije hlepio za čašću, što najbolje dokazuje okolnost, da je još godine 1880. mogao doći kao član naše stranke u občinsko zastupstvo, nu on je pak na jednu drugu ličnost uplivao, da je taj mandat primila. Ne samo, da je on u ovoj občini u tom pravcu djelovao, već se je živo zanimao za razmjere i u ostalim obližnjim občinama u kojima je takodjer svojim bodrenjem mnogo i mnogo koristio, jer je bio obće poznat i k.o čelik značaj osobito štovan. Nije bilo nijednog narodnog društva kome on prvim članom ne bijaše, tako n. pr. prigodom oživotvor nja našeg glazbenog družtva „Sokol" bijaše on prvi, koji se utemeljiteljem istoga upisao. Akoprem već starac zanimao se je osobitom živahnošću za sve narodno i nastojao je vazda svoja narodna načela prigodom družtava i inih sastanaka drugima ucjepiti. U zadnjoj svojoj bolesti i u zadnjem svom času preporučivao je svojima, kao i ostalima koji su ga u velikom broju posjećivali vrućim riečima slogu i narodnost. Takodjer je vazda nastojao, ako bi se gdjegod kakove razmjerice medju našima pojavile, da ih poravna i nebi nagovorima popustio, dok mira izvoštio nebi. Naročito je u ovom selu u tom pravcu djelovao, jer ih je vazda u miru i slogi uzdržavao.

Njegova kuća bila je svakomu rodoljubu vazda otvorena i jesu se kod njega mnogi i mnogi pogovori glede izbora i inog obdržavali. Prigodom izbora bio je jedan od najrevnijih i jest mnogu i mnogu noć u tom pogledu žrtvovao.

U obće bio je on uzor narodnjak u koga se naročito naša mladež ugledati može, te koga će ugodna uspomena dugo i dugo medju nama živjeti.

Dne 31. u jutro vidjelo se je ljudstvo sa svijuh strana prama Strpedu hrliti, jer taj dan morao je pokop našeg milog pokojnika biti. Koliko je obljubljen i štovan bio, najbolje se je toga dana vidjelo, jer najodličniji muževi ove mjestne občine, kao i sa inih strana, medju kojima i narodni zastupnik na zemaljskom saboru g. dr. Dinko Trinajstić iz Pazina bijaše, dohrliše da našem nezaboravnom Tončiću zadnju počast iskažu.

Povorka bijaše baš divna, kojoj na čelu prednjačiše četiri krasna vjenca i to dva sa crnima a dva sa narodnim vrpcama, onda mladi sokoliši, te glasba od 23 muža iz Pobegi i 5 svećenika, koji kod pogreba učestvovaše. Za liesom bijaše rodbina, te onda ostala povorka muških i ženskih brojeći ukupno 400 osoba. Na Goričici priključi se povorci sudbeno činovničtvo.

Istaknuti se mora, da od naših protivnika neprisustvovaše takorekuć nitko, akoprem se sa naše strane pri sličnim prigodama nije nikada na narodnost osvrtalo. Ipak su naslućivali, da će ovaj pogreb izvanredan biti, jer kad se je povorka na Goričici pomolila, vidjelo se je Buzet kao i pokopalište sa ljubopitnim stanovničtvom na dobar vidik pružajućim mjestima okićen te nepamćaše nikada ljepše slike nego li ovaj dan.

U crkvici na pokopalištu čekaše dekan-župnik sa još jednim svećenikom, gdje je misa govorena i nakon toga smrtni ostanci na vječni pokoj suhranjeni bijahu.

Našem nezaboravnom rodoljubu kličemo vječni pokoj, njegovoj pako rodbini izrazujemo naše iskreno saučešće, a svim našim rodoljubima stavljamo ga kao uzor čestitoga rodoljuba nesebičnih namjera.

Tutti frutti iz Buzeta. Novi i stari spasitelj siromašnog puka na Buzešćini. U „Osservatore triestino" od 11. pr. mj. čitali smo, da se je u Buzetu ustrojila takozvana „Banka rurale", kojoj bijaše imenovan predsjednikom Eugenio Bigatto, c. k. porezovni blagajnik (novi spasitelj) a podpredsjednikom slavni dr. Sandrin (stari spasitelj).

S radošću bismo bili pozdravili ustanovljenje gorespomenutog družtva, kad nebismo bili osvjedočeni, da su imali ustanovitelji sasvim drugu svrhu pred očima, nego li pomoći dobavom jeftinog novca našem zaduženom puku.

Sada Vam je tekar došlo na pamet, da bi bilo dobro pomoći ovom siromahu, sada kad su mu Vaši stari izsisali i zadnju kap krvi — kad su ga osiromašili i bacili na prosjački štap!

Gdje ste bili do sada? Zar niste znali, da je naš puk prije trebao pomoći — još više skoro nego sada. Vaš slavni Sandrin, kojega je nazvao naš mali Delfabbro posprdno „redentore di Pinguente" nije se prije sjetio, da bi bilo veoma potrebito, da se ustanovi ovdje družtvo, kojemu bi svrha bila riešiti naš narod iz lihvarskih rukuh. Puštao je on, da ga lihvari deru, da primaju uz pršute, piliće, tuke (purane) još 20—30 i više po sto na izdana posudila. Eh, da! Onih bedastih „compare de quà, compare de là" nema više; kmet nije više Vaš rob; riešila ga je iz vaših lihvarskih pandža naša posujilnica, koju su ustanovili naši rodoljubi još u pravo vrieme, pred njekoliko godina. Naša je posujilnica pomogla već razne kmete, kojima je prietila propast uslied nastupa Vaših lihvara. Nu pomogla je i mnogo ljudi, koji ne pripadaju hrvatskoj stranci. Išla je dapače i raznim buzetskim Talijanom sa posujilama u susret ne zahtjevajući od njih nikakve svjedočbe političkog ponašanja.

Na ustanovljenju pomenute banke imademo se u prvom redu zahvaliti novonadošlom poreznom blagajniku Bigatto, koji bi htio, da postane ćak načelnikom buzetske občine.

Ustanovitelji banke agitiraju već medju narodom te kažu, da će njihova banka davati novac uz jako nizke interese, naime 4½—5 po sto. Nu, mi znamo dobro, zašto to čine. Občinski su izbori na vratima, pa bi htjeli namamiti naše kmete, da glasuju za njihovu stranku. Obećivaju našim kmetovima škole, razne ceste i drugo; — kažu im, da imadu pune vreće novaca u tu svrhu, — nu samo kad bi im htio „ščavo" vjerovati i doći na ljepak kao miš mački. Jok — neće biti iz te muke hljeba, dosta nas jeste puta prevarili.

Sandrin je došao u Buzet, da spasi valjda Talijane a da mi propadnemo. Da se drži tog gesla, vidi se već po tomu, kako je on upravljao u cestovnom odboru, gdje je naprtio puku nameta na porezu za polovicu više nego je to prije bilo, mjesto 10, 20 po sto, a uz to bili su putevi u najgorjem stanju.

Preporučamo našim kmetovima na Buzešćini, da neidu na ljepak ovim ljudima. Bojte se ih kao vrag križa. Obećavaju Vam novac uz male interese, kojeg će valjda dobivati iz zemaljske blagajne, smjerajući uništiti time našu posujilnicu, koja je već toliko dobra učinila. Ali, ako bi naša posujilnica propala, onda „occio di sotto", opet ćete u ruke užuraja, kako i pred 10 i više godina. Gledajte se čuvati i onih pisara i pisarčića iz tvornice anonimnih denuncija, koji će vrebati na Vas obećavajući Vam pribavu posujila iz novo ustanovljene banke — dakako ne badava, nego za svjetle krunice.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuja Jure, da se je komunska baraka u Puli počela rušit.

Jur. Istina je, šiorija talijanska počela je bižat van sa svimi postolmi i miši.

Fr. Čudim se, da su ona četiri zida mogla tolike lita trpit nepravice, koje je našem brižnom narodu nanašala svaki dan talijanska šinjorija i njihove podrepnice.

Jur. E sad su i oni zidi izzubili strpljenje i prodrmali se, da spomenu onu poštenu i lipu kumpaniju, da Slovinac živi ovdje, samo brižan sa svojom mukom, a šinjorija na tudji račun.

Fr. Još nije svršeno; znat će i čut će do mala da „Hrvatska još ni propala".

Razne primorske viesti.

Natječaj za učitelje.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru raspisuje natječaj za mjesto učitelja na jednoj družbinoj školi.

Mjesečna plaća iznaša K 100, u kojoj svoti su uračunana sva ostala beriva.

Rok ovog natječaja traje do konca febrara 1906.

Molbe i odnosne isprave neka se šalju na Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Volosko.

Velika plesna zabava u Trstu za Družbu Sv. Cirila i Metoda.

Dne 11. t. mj. priredjuje hrv. slovenačka mladež Trsta veliki narodni ples na korist družtva sv. Cirila i Metoda za Istru i Sloveniju. Ples će se obdržavati u dvoranama »Narodnog Doma«, a svirat će vojnička glazba 97. pukovnije.

Ulaznina je plesu za mužkarce 2 K, a za ženske i maskirane 1 K.

U odboru imade preko 50 hrv. što slov. po izbor mladića. Sudeć po pripravama i razpoloženju, koje ovdje vlada za taj ples, uspjeh će biti bez sumnje sjajan.

Obzirom na humanitarnu svrhu, te uz to, da je to jedini veliki sveslavenski ples u Trstu, ne bi smjeo one večeri, da ostane kod kuće nijedan Slaven Trsta, već da pohiti u »Narodni Dom«, da malen položi dar, domu na oltar.

Na 11 t. mj. moraju pokazati Slaveni u Trstu, koliko ih imade i što oni sve mogu. Tom prigodom treba da pokažu, da nam je svima družtvo Sv. Č. i M. na srcu i da slavenska uzajamnost ne ostane samo na papiru, nego i na djelu.

Prinosi se šalju na J. Pintara »Jadranska Banka« Trst.

Knez-nadbiskupa dr. Franja Sedeja Izpovjed vjere (professio fidei) bila je obavljena kod Bečkoga papinskoga nuncija dne 1. veljače. Svjedoci za to imenovani bili su Mons. Franjo Jančar, župnik župe njemačkoga reda i sveučilištni profesor bogoslovja dr. Heinrich Svoboda. Koli kneza-nadbiskupa toli svjedoke počastio je papinski nuncij objedom.

Iz društva „Ciril-Metodski zidara" u Zagrebu.

Dne 28. pr. mj. imalo je ovo društvo svoju prvu glavnu skupštinu na temelju novih potvrdjenih pravila. Iz izvješća tajnika razvidno je, da to društvo provadja veliku djelatnost samo da što više pripomogne družbi. Tako je imalo minule poslovne godine 24 redovitih i 5 izvanrednih sjednica, a sklopilo je više ugovora sa raznim poduzećima u korist Družbe. U sjednici od 14 septembra prihvaćen je predlog tajnika, da se za sve hrvatske zemlje uvede »narodni porez«, te je posao sabiranja istoga povjeren povjerenicima (ima ih do 400), a čisti prihod ove zbirke iznaša danas K 3044·73. Društvo je dalo takodjer tiskati vrlo krasne izkaznice za društva a u korist Družbe, koje se prodavaju po 20 para komad.

Društvo je zaključilo izdavati ljetopis kluba, a osnovati će podružnicu u Osieku. Članova imade klub 2 začastna a 66 redovitih. U svom izvješću tajnik pravom se tuži da naša društva ne pokazuju ni malo zanimanja za društvene izkaznice. Od ogromnog broja naših društava odazvalo se pozivu »zidara«, objavljenom u svim hrvatskim novinama, tek jedno društvo. U obće opaža se, da naša društva slabo ili nikako ne mare za našu vriednu istarsku družbu. Isto kaže i za »Narodni biljeg«, kojega je tekom lanjske godine rasprodano samo 400.000, a čisti prihod iznaša tek 4622·25 K sa tražbinama K 6588·47.

Iz izvješća blagajnika g. Ante Biljana razabiremo da je lanjske godine sabrano

za »družbu sv. Cirila i Metoda« za narodni biljeg K 4622·25, zbirke K 3160·81, prihod klubskih žigica K 2408·53, prihod od koncerata K 4139·71, kamati K 35·90, sveukupno sabrala je i odpremila ravnateljstvu »družbe« ova »četica« »zidara« liepu svotu od K 14.836·09.

Točnost vodjenja računa potvrdili su članovi revizionalnog odbora »zidari« N. Ratković i M. Kučera, te je koli blagajniku, toli tajniku izraženo podpuno povjerenje i hvala.

Kod izbora upravnog odbora budu izabrani per acclamationem za predsjednika E. Kornitzer, a upravni odbor: A. Biljan, M. Kučera, L. Polc, M. Oršanić, A. Städtler, I. Stunić i Milan Suchánek.

Potonji izjavio je, da ne može izbor prihvatiti i odstupa od časti tajnika, koju je obnašao od osnutka kluba, sa motivacijom, što poslovi kluba iziskuju čovjeka, koji se mora lih klubu posvetiti.

Za namještenje i posredovanje u trgovačka i industrijalna poduzeća.

U nedjelju dne 28 pr. m. osnovao se je u Zagrebu Klub apsolvenata više trgovačke škole osječke. Svrha tome klubu, čiji članovi su činovnici trgovačkih industrijalnih poduzeća, jest besplatno posredovanje oko namještavanja svojih kolega. Ovakovih klubova imadu Česi na svakoj svojoj trgovačkoj školi, pa je pomoću tih klubova par stotina Čeha namješteno po svjetskim komptoarima. Bez sumnje će i ovaj klub postići lijepih uspjeha, budu li se naši trgovci, novčani zavodi i industrijalna poduzeća služila za slučaj potrebe posredovanjem toga kluba. Poslovodjom kluba izabran je Edo Marković, tajnikom Milan Band, a odbornicima Gjuro Predmerski, Makso Bauer i Slavko Stojaković. Pisma i upiti šalju se na adresu: Edo Marković, Zagreb, Dalmatinska ulica br. 5. prizemno lijevo.

Kollko se je proizvelo prošle godine soli u solinah kod Pirana? Usljed vladine odredbe imade se svake godine proizvesti soli u piranskih solinah 59.134.09 kvintala biele soli uz cienu od 1·62 K po kvintalu, 1.473 kvintala iste soli uz cienu od 1·26 K po kvintalu te 26.814 kvintala smedje soli uz cienu od 1·12 K po kvintalu. Prošle godine proizvelo se pako tamo radi kišovitog ljeta u svemu samo 38.835·20 kvintala biele soli, te se je moralo uzeti 27.771·89 kvintala soli, što bijaše na skladištu u pričuvi od god. 1904, a da se dostigne propisani broj kvintala.

Smedje soli proizvelo se je samo 2 811·57 kvintala — manje dakle za 24.002·43 kvintala nego li bijaše odredjeno, a taj manjak imade vriednost od 26.882·72 kruna.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ pok. ANTUNA

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Cienа sienu 100 kg po K 6·—

„ djetelini 100 kg „ „ 8·—

Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA

Admiralska ulica br. 12.

Traži se zastupnik

za prodaju

stalaka za razglednice.

Pobliže: F. I. ŠAŠEK, pravitelj stalaka

PLZEN (Češka) Kolárova ulica, 14.

OGLAS.

Podpisani, uslied ovlaštenja podieljenog mu u smislu § 15. pravila družbe sv. Cirila i Metoda od slv. društvenog ravnateljstva časti se ovim pozvati p. n. gg. članove podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru sa sjelom u Brestu te ine p. n. gg. rodoljube na osnovateljnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 18. veljače o. g. u 4 s. poslie podne u prostorijah g. Jura Brljavca u Brestu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Otvoreni govor.
2. Izbor odbora.
3. Izbor odaslanika za glav. skupštinu.
4. Ples.

U Brestu p. Buzet, 6. veljače 1906.

Andrija Mikac, župan.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astmo (težkoj dinanja), napavanja. zuj-nja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavico (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti). želudačnih grčeva, bezteènosti, Ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčevo, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ciclim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brižem izliečenju doprodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoravam osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volticim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje;

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A

Kalman ulica ugao.

J. KOPAČ Odlikovana **svjećarna na paru**

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

HOTEL, REŠTAURACIJA i KAVANA

BALKAN U TRSTU.

Podpisani javljaju, da su preuzeli 21. siečnja gore spomenute prostorije.

Poslovanje je podpuno reorganizirano

DIZALO	NAJTOČNIJA PODVORBA
KUPELJI	IZVRSTNA KUHINJA
ELEKTRIČNA RASVJETA	IZABRANA VINA.

Za mnogobrojni po-jet se preporuča *POČKAJ i KÖGL.*

Javna zahvala

Svima, koji su nas prilikom gubitka našeg premilog ujaka dotično strica

Monsignora ANTUNA KARABAIĆA

prijateljski tješili, pokojnika prilikom njegove bolesti često pohadjali, osobito dru Mandiću, koji se je tečajem mnogo godina skrbno zauzimao za pokojnikovo zdravlje, Mngč. Rud. Valenčiću, koji ga je po više puta providio sv. sakramentima, Monsignoru kanoniku Flegu, koji je vodio sprovod, mnogobrojnim svećenicima koji su sa koli svojim prisustvom kod sprovoda, toli pjevanjem sv. mise i pogreba uzveličali sjaj posljednje počasti, pak svima, koji su se tom prilikom ujedno s nama sjećali pokojnika, kao dobrog svećenika, plemenitog čovjeka, žarkog rodoljuba, domorodca i dobrotvora, budi ovim izrečena najtoplija hvala a od Utješitelja plaća.

TRST, dne 27. jenara 1906.

U ime mnogobrojne žalujuće rodbine:

Pop Ivan Maračić, c. i k. vojni kurat,
Petar Karabaić, ljekarnik,
netjaci.

„ADRIA ROSKOPF" najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

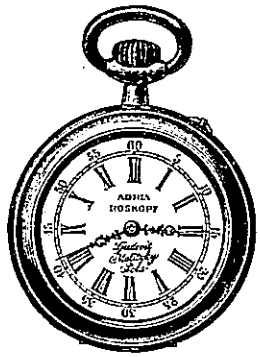

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 8—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Civo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 7. Puia, u četvrtak dne 15. febrara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poruka kraljeva magjarskoj koaliciji i odgovor koalicije kralju, te kralja koaliciji.

Donašamo priloge što jih je kralj dio postavio magjarskoj koaliciji:

1) Pozvao je koaliciju da preuzme vladu na temelju sklopa devetorice (prije sve članova liberalne stranke). U *pogledu jezika, dakako zajedno kralj neda nikakvih koncesija.*

2) Njegovo Veličanstvo će odrediti *svoj vlastiti grb*, koga će rabiti skupni uredi.

3) Njegovo Veličanstvo nejma ništa proti tomu da sobodno uporabi ugarski jezik u vojničkih garnicah.

4) Odnosno na gospodarska pitanja naglasilo je Njegovo Veličanstvo da želi *da se odobre ugovori već sklopljeni sa izvanjskimi državami, i da se prihvati autonomni carinski tarif.*

* * *

A evo odluke što jih je stvorio upravni odbor koalicije obzirom na poruku kraljevu.

Odbor koalicije drži *da je na temelju označenom po Njegovom Veličanstvu nemoguće stvoriti trajan i uspješnu vladu i trajan parlamentaran mir. Odbor naročito nemože prihvatiti poruke kraljeve glede riešenja vojničkih pitanja.*

Trajnu vladu trajan parlamentaran mir može se dosta jedino *prihvatom radnoga programa koalicije sadržanoga u njezinoj adresi. Upravni odbor stoji na tom programu.*

Nego obzirom na težak položaj u zemlji i obzirom na izričit zahtjev Njeg. Veličanstva upravni odbor je pripravan prediožiti koalicijskim strankam da preuzmu vladu, a da ne odaje svojih načela. *Ti predlozi ne sudare se doista sa stanovištem Njegova Veličanstva, ali oni praktično računaju njim.* Prema tomu *postavljaju zahtjev da Njegovo Veličanstvo ne zahtjeva od koalicije da se odreče svojih načela, jer togaučiniti nemože.* Usljed toga neka Njegovo Veličanstvo ovlasti vladu na izjavu, da se načelno stanovište posvema suzdržaj

Ima se *otvoriti* gospodarski dio programa koalie, proti kojemu se Njegovo Veličanstvo nije načelno nikad izreklo, *najme gospodarsku samostojnost Ugarske*, i to u obsegu i u mjeri, koliko to dopušta razvoj gospodarske politike europejskih država. Osim toga *mi nećemo da sklopimo carinski savez sa Austrijom.* Al smo za to voljni sklopiti s njom trgovački ugovor na temelju medjusobnoga slobodnoga prometa, koji ugovor bi svršio sa svršetkom ugovora s Njemačkom. *Mi pak nećemo učlaniti autonomni carinski tarif kao austro-ugarski, nego kao ugarski carinski tarif.* Uvore sa izvanjskimi državami učlaniti mo sa identičnim sadržajem, ali *samo ino, tako da u svih slučajevih gdje nebi uredovni tekst francezki, ima ugarski da valjati kao autentičan.* Već sklopljene trgovačke ugovore ćemo istim načinom učlaniti.

Uredjenje valute ima se provesti odmah. Ustanovljenje mostojne ugarske banke ima sliediti u najbliže vrieme.

I vojničko pitanje programa koalicije ima se suzdržati. Stvoriti se imajuća vlada imati će nastojati da kralja dobije za taj program. U ostalom mi ne postavljamo oživotvorenje ove točke programa kao uvjet za stvoriti vladu. Mi imamo taj zahtjev u pridržaju. *Mi ga činimo odvisnim od volje naroda, koju će imati izazvati buduća vlada.*

Vlada će pitanje preosnove izbornoga reda uzeti odmah u ruke, i tad pitati za volju naroda. Medjutim će se vlada u nutarnjih stvarih kretati *slobodno u radu koli na polju izvršujuće vlasti toli na polju slobode zakonodavstva* za provedbu gospodarskih, socijalnopolitičkih i drugih nutarnjih preosnova, osobito pako za *učvršćenje jamstva našega ustava i naših autonomnih ustanova.* Brinuti će se prije svega za to da se dade moralna i materijalna zadovoljština onim činovnikom koje je protuustavna vlada proganjala.

Sasma je naravski, ako većina na temelju toga primi vladu, da će se brinuti za *normalni tok državnih poslova u svih strukah; tako za glasovanje normalnoga broja vojnika, kao i za proračun vojske.* Samo se sobom razumije da će provesti sve one vojničke preosnove u narodnom obziru, koje smo privolom kraljevom dobili i koje ćemo još dobiti.

Ovamo se pako nemože računati riešenje grba onako kako je sadržano u poruci kraljevoj, i koje je prisiljen upravni odbor proglasiti kao neprihvatljivo sa državnopravnoga stanovišta.

* * *

Poruka kraljeva na to glasi ovako:

„Pošto je točno izpitanje predloga koalicije podnešenih po grofu Andrassi-u pokazalo, da sadržaju odklonjenje stanovišta Njeg. Veličanstva, smatra se djelatnost grofa Andrassi-a svršenom.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 12. febrara 1906.

Dne 7. o. mj. odgovorila je vlada na interpelaciju gospode Talijana, koje sadržaj sam u poslednjem dopisu priobćio. Pitali su za uzroke odluka ministarstva za nutarnje poslove i ministarstva za bogoštovje i nastavu glede oduzeća poslova prenešenoga djelokruga Tršćanskomu magistratu, medju timi i nadzore nad školami. Vlada ih je bar donekle posluživala.

U ime njezino odgovorio je ministar nutarnjih poslova grof Bylandt. Poduzete mjere, reče, nisu uzsliedile, kako bi to gospoda interpelanti predstaviti htjeli iz nesklonosti prema občini Tršćanskoj. Vlada si je svjestna znamenitosti Trsta za cielu monarhiju, i to je pokazala prevelikimi materijalnimi žrtvami koje je doprinesla za njegov razvoj, i misli jih doprinašati i napried.

Nego vlada, svjestna svoje odgovornosti mora paziti da organi koji u njezino ime njezine poslove obavljaju, nebudu njoj neprijateljski. Tečajem posliednjih godina opazilo se je da ne malen broj osoba nalazećih se u službi Tršćanskoga magistrata sudjeluje kod izjava neprijateljskih državi, i da u gradskih uredih vlada duh uz kojega se nemože objektivno štititi državne interese.

Odnošaji bili su razjašnjeni osobito procesom o bombah u koj bijahu zapleteni mnogi gradski službenici. A i mnoge druge činjenice pokazale su da su gradski namještenici neprijatelji državi.

Podsjećam medju ostalim da se je prilikom našašća bomba našlo takodjer litografiranih irredentističkih spisa, koji bijahu litografirani u uredu po jednom magistratskom namješteniku. Opažam da je kod stvari bomba sudjelovao kao vodja jedan gradski učitelj, koj je izbjegao sudbenom postupku tim što je pobjegao preko medje. Spominjem, da je talijanska trobojnica, koja bijaše u svoje doba, na spomen dan ulaza talijanske vojske u Rim, izvješena na tornju gradske viećnice, tamo postavio jedan gradski činovnik.

Za odnošaje kod gradske uprave u Trstu značajno je, da bijaše medju podpisanimi na pozdravu brzojavke poslane svojedobno na one koji bijahu uhvaćeni radi stvari bomba, 25 gradskih namještenika; i da bijahu kod poznatih državi neprijateljskih demonstracija u Vidmu znatno zastupani funkcionari grada Trsta.

Kod nepatriotičkih demonstracija u Trstu riedko su manjkali gradski službenici.

Vlada je smatrala svojom dužnostju da dalje nepusti obavljanje političke uprave u rukuh dotičnih organa, naročito u gradu toli znamenitom kako je Trst, te se je poslužila prava što njoj po zakonu pripada i što nenieču ni gospoda interpelanti, i prenesla je rečene poslove na državne organe.

U toj mjeri nejma nikakva znaka nepovjerenja proti osobi gospodina gradskoga načelnika dra Sandrinelli. S druge strane vlada se nemože dati voditi osobnimi obziri, ako se radi o znamenitih državnih interesih.

Na svrsi spominjem da se je za obavljanje poslova uzetih magistratu postavilo odgovarajuće osoblje, kojemu je na dušu postavljeno da najvećom revnostju obavlja službu, da bude strogo objektivno i da jednakomjerno štiti probitke i dobro svih razreda pučanstva tako, da poduzete mjere nemogu biti ni najmanje štetne gradu Trstu.

Gospoda Talijani bili su kod čitanja toga odgovora kao bjesni, te su svaki čas pretrgavali ministra. Pokazali su se upravo smješnimi kad su vikali, da za ono što su radili magistratni činovnici nije odgovoran magistrat.

Predložili su otvorenje razprave ob odgovoru, al ne bijaše prihvaćeno. Još prije odgovora molili su bili krive liberalce njemačke, svoju najbližu braću, nebi li jih podupri kad bi postavili u stvari prešan predlog. Njemački liberalci odgovorili su njim da će počekati dok vlada odgovori na interpelaciju. Sad je odgovorila. Neznamo da li još misle talijanski pravi liberalci postaviti prešan predlog, nit da li bi jih u tom slučaju pomogli njemački krivi liberalci.

Mnogi misle da su odnosne vladine mjere obzirom na odnošaje u Trstu nuždne, al da se boje da su prekasno došle. Jedan list donosi u tom obziru naslikanu uru na kojoj manjka kakvih 7 minuta do 12te, te namjestničkoga savjetnika Fabiani-a držećega njihalo ure; te veli: Fabiani je doista jak čovjek, al Bog zna hoće li biti kadar zapriečiti a da neodbije 12 sati!

* * *

Dne 7. febrara svršila je i podrobna razprava o osnovi glede osjeguranja mirovine onim koji su u privatnih službah. Ta osnova bila je prihvaćena u trećem čitanju dne 8. febrara. Po njoj će imati mirovinu, osim njekih iznimaka, svi namještenici od 18. godine dalje nalazeći se u privatnih službah, u koliko njihova plaća kod jednoga te istoga gospodara iznosi najmanje 600 K godišnjih, kao i oni u javnih službah koji inače nisu obskrbljeni za starost. Namještenici u gornjem smislu su svi službenici imajući plaću sa činovničkim značajem, nadalje i bez toga značaja, oni koji obavljaju većinom duševne ili više poslove, medju koje spadaju takodjer trgovački pomoćnici i poslovni mešri kod tvorničkih poduzeća.

Osobe imajuće pravo na mirovinu diele se po njihovih plaćah u 6 razreda:

1.	razred	sa plaćom	od 600	do 900	K
2.	„	„	„ 900	„ 1200	„
3.	„	„	„ 1200	„ 1800	„
4.	„	„	„ 1800	„ 2400	„
5.	„	„	„ 2400	„ 3000	„
6.	„	„	od više od	3000	K

Renta za invalide iznosi poslie 120 mjeseca što se prinos plaća, za prvi razred 180 K, za drugi 270, za treći 360, za četvrti 540, za peti 720, za šesti 900 K. Ta renta naraste ponekle poslie svakih 12 mjeseci što se plaća prinos.

Poslie 480 mjeseci što se plaća prinos pripada renta za invalide kao mirovina i bez dokaza da se je invalidno.

Renta za udove iznosi polovicu onoga što je dobivao njezin pokojni suprug.

I djeca osiguranih dobivaju stanovitu svotu kao uzgojni prinos.

Doprinosi se mjesečno za 1. razred 6 K, za drugi 9, za treći 12, za četvrti 18, za peti 24, za šesti 30. Od toga odpada na teret djelodavcu dvie trećine, na teret osiguranoga jedna trećina.

Svu stvar osiguranja mirovine i što je s tim skopčano vodi stvorit se imajući mirovinski zavod, sa sjelom u Beču, i pod njim stojeće pokrajinske podružnice. Upravu, koli centralnu toli pokrajinsku, izabiru si sami osiguranici.

Kod § 10. te zakonske osnove govorio je zast. Biankini. Po njemu će ovaj zakon hrvatskom narodu malo koristiti, ipak će zanj glasovati. Prigovara bezbrizi vlade koja još uvjek nije podnesla zakonske osnove za osiguranje siromašnih mornara i ribara. U ostalom bi se država morala pobrinuti za osiguranje onih koji su u njezinoj službi. Tako za baždare i za pomoćnice na svetionicih uz morsku obalu. Postavlja u to ime i resoluciju. Postavlja i drugu resoluciju kojom se poziva vlada da neodvlačno poduzme shodna za osiguranje poliodjelaca, koji bi postali nesposobni za rad i koji ostare. Poljodjelski stališ je onaj koj je svemu podloga, a za koj se najmanje država brine.

* * *

U sjednici 8. febrara razpravljalo se je o tom kako da se štiti i unapredjuje domaće gojenje hmelja. Radi se tu o carini na hmelj kod uvaženja u inozemstvo, i o tom da li da se na trgovih označuje odkuda je koj hmelj. Nas južnjake to malo zanima, jer se osim Štajerske ne priradjuje hmelja. Najviše se ga izradjuje u Českoj, najpače medju Njemci, pak nješto u Galiciji, Moravskoj i Gornjoj Austriji. Odnosni predlozi odbora za poljodjelstvo bili su prihvaćeni.

U sjednici 9. febrara razpravilo se je vladinu osnovu, kojom se daju njeke pogodnosti Galiciji obzirom na stanovitu komasaciju zemljišta, uredjenim tamošnjim pokrajinskim zakonom. Istoga dana razpravila se je takodjer zakonska osnova o cheku.

Akademsko družtvo Slovenija ureklo je proslavu 70 godišnjice pjesnika Stritara za 8. t. mj. ob 8. uri u večer u Kursalon u gradskom parku. Za isti dan u 7½ u večer u istih prostorijah pozivala je „svenjemačka korespodenca" svoje pristaše nek dodju u čim većem broju. U pozivu je i rekla da se isti dan i isto doba u istih prostorijah slavi slava Slovenca Stritara.

Dr. Ploj s drugovi interpelovao je dne 8. početkom sjednice ministra nutarnjih poslova da li mu je poznata ta stvar, gdje se jasno vidi da Svenjemci hoće da izazovu nemire. Ministar je odgovorio koncem sjednice, da je redarstvu stvar poznata, i da će poduzeti sve nuždne mjere a da se uzdrži mir i red.

Slava slovenska se je slavila, došlo je baš mnogo ljudi. Došli su i Svenjemci i bučili su po parku i napadali U dvorani samoj nije se ni znalo za buku. Al njekoliko dolazećih i izlazećih Slavena bilo je napadnuto. Redarstvo, pod kojih zaštitom se je obdržavala Slavenska slavnost, uhvatila je njekoliko Svenjemaca.

Na to su Svenjemci postavili prešni predlog, kojim zahtjevaju da vlada prepretraži postupak redarstvenih redara prigodom Stritarove slavnosti, i da se pobrine da u buduće nebude slavenskih izaziva (provokacija) u njemačkih predjelih.

Dakle gospodi Svenjemcem je slavenska slavnost u Beču, glavnom gradu mnogojezične Austrije, provokacija! Daleko smo došli! Taj prešni predlog se danas, dne 12. t. mj. razpravlja. Govori prvi Hofer. Iza njega ministar nutarnjih poslova tvrdeć da bi bio posao redarstva sa demonstranti mnogo lakši, kad nebi bili prisutni njeki zastupnici (Hofer i Malik).

Dr. Ferjančić je prezirom oslikao cieli dogodjaj pa zaključio da su Slaveni obdržavali slavnosti u Beču i da hoće i na dalje, dok bude Beč glavni grad ove polovice monarhije. Za njegova govora su silno bučili Svenjemci i pretrgavali govornika. Njemac-Bečlija Wrabetz rekao je pri tomu, da je sramota za Beč, da se onakove slavnosti hoće zapriečiti kakva bijaše Stritarova.

Zast. Malik pripovjeda kao očevid kako su redari toboža divlje postupali. (On je svu demonstraciju udesio i vodio).

Zast. Břežnovski prikazuje kako su krive objede Njemaca proti Čehom, i to sa mnogobrojnimi primjeri.

Zast. Schuhmayer izjavlja da on i njegovi drugovi, socijalni demokrati, neće glasovati proti onomu dielu predloga koj hoće da se zaprieči ne njemačke slavnosti u Beču. Pri tom izrazuje se pogrdno o zast. Maliku.

Dr. Weiskirchner kao zastupnik stranke koja Bečom vlada govori proti Maliku koj se mješa u poslove Beča. Govornik i njegovi drugovi, na čelu njim dr. Lueger, čuvali su i čuvati će njemački značaj grada Beča.

Dr. Ploj veli, da se je domonstracija htjela prirediti ne toliko proti Sloveniji, koliko proti upravi občine Bečke, proti Luegeru koj da tobož nije dosta Njemac. (Reko je i Weiskirchner, ravnatelj magistrata, da je Njemac). Žalostno je da se je demonstracija u obće priredila.

Kod tobožnjih stvarnih izpravaka govorili su Pommer i Malik. Hofer je izrekao zaključnu rieč. Glasovalo je 14 zastupnika za prešnost predloga a 86 proti prešnosti.

Na predlog Sternbergov bila je sjednica oko 7 sati zaključena.

Beč dne 13. febrara 1906.

Jučer su postavili gospoda Pitacco, Hortis, Mauroner, Mazzorana i drugovi, medju njimi i zemaljski kapetan Istre Dr. Rizzi, sliedeći prešni predlog:

Vlada je naglo bez ikakve motivacije odredbami 23. jenara 1906. oduzela tršćanskom gradskom magistratu poslove prenešenoga djelokruga.

Ta mjera jest udarac proti samoupravi občine, i znači formalno i stvarno nasilje sa strane vlade.

Ta mjera je jako pogibeljan precedent za druge občine sa štatutom.

Tom mjerom je državni proračun prilično obterećen bez sudjelovanja parlamenta.

Ta iznimna mjera, koja je težak udarac za grad Trst, stoji u očitom protislovju sa postupkom sa ostalimi gradovi sa štatutom.

S toga svega postavlja se predlog, nek visoka kuća odluči, da se pozove vlada, da prije navedene odredbe, obzirom na načelo samouprave občine i obzirom na prava parlamenta, bezodvlačno opozove.

Danas se je razpravljalo o prešnosti toga preploga.

Tri Talijana, naime Pitacco, Bennati i Hortis, pročitali su svoje govore.

Osim njih uzeo je riječ zastupnik Nikola Wassilko, Rusin iz Bukovine. Uzeo ju je poglavito zato, da iztakne da su i Rumunji iz Bukovine, na čelu njim Lupul, podpisali prešni predlog Talijana.

Digli su se i gospoda ministar nutarnjih poslova i voditelj ministra bogoštovja i nastave. Prvi da ponovi u kratko ono što je rekao u odgovoru na odnosnu interpelaciju. Drugi, da je smatrao naravskom stvari da oduzme magistratu a dade novoustrojenoj oblasti poslove školske, kad se je ona oblast po ministru nutarnjih poslova stvorila.

Sva trojica čitatelja Talijana bili su drzoviti u svojih tvrdnjah, onako drzoviti kako su u svojih novinah, u zastupstvih svuda. Prikazivali su se kao tlačeni, kao proganjani od austrijskih vlada. Sebe pako predstavljali su kao najpravednije. Tršćanski magistrat odlikovao se je pô njih uvjek največim objektivitetom, a u narodnom obziru največom tolerancom. Da se ne bi čovjek, da nezamjerite, pobljuvao, kad takova što čuje i kad zna kako tršćanski magistrat sa Slovenci postupa. Inače su gospoda Talijani svako toliko kričali i kričali, ma baš kao Talijani, ili ako se ima čemu prispodobiti, kao patke,

Već ih malo tko ili nitko ozbiljno uzima.

Pustilo se ih je čitati. Kod glasovanja bili su sami, uz četiri svenjemca. Čak i Rumunji, koji su njim supodpisali prešni predlog, zapustili su dvoranu kod glaso vanja.

* * *

Iza toga razpravljao se je prešan predlog Svenjemca Steina i dr. ob odnošajih Austrije prema Ugarskoj. Stein govorio je preko dva sata. Iza njega Sternberg a pak ministar-predsjednik Gautsch. Odbio je napadaje prrvoga, a Steinu u brk rekao, da mu neće ni odgovarati. To je silno Njemce razjadilo, biesnili su, al nije koristilo.

Poslie njekih upita sjednica je svršila.

Politički pregled.

U Puli 13. febrara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 19. o. mj. predložiti će ministar predsjednik barun Gautsch carevinskomu vieću svoju osnovu o preinaci izbornog reda. Po toj osnovi dobiva, kako pišu bečki listovi, pravo glasa svaki samosvojni austrijski državljanin, koji je navršio 24. godinu života, te uživa sva gradjanska prava i ne stoji u aktivnoj vojnoj službi. Jedino je ograničenje, da je bio jednu godinu nastanjen u kojoj občini i da je ta godina već minula na dan razpisanih izbora. Svaki izbornik može samo jedan put (na jednom mjestu) vršiti svoje izborno pravo. Izborno se pravo vrši izravno, osobno i tajno. Pasivno izborno pravo vezano je na dovršenu 30. godinu i na posjed aktivnog izbornog prava. Ni glede pasivnog ni glede aktivnog izbornog prava ne postoji census naobrazbe, te mogu glasovati i biti izabrani takodjer analfabeti. Vlada je broj mandata povisila od 425 na 453, dakle za 28.

U subotu poslije podne bilo je ministarsko vijeće, u kojem su pale zadnje odredbe izborne reforme i glede roka, kad će se predložiti dolične osnove.

— Ministar unutarnjih posala grof Bulandt-Rheidt bio je u subotu primljen od Njeg. Veličanstva u audijenciju.

Hrvatski sabor u Zagrebu bio je kraljevskim odpisom prošloga čedna odročen. U posliednjoj sjednici došlo je do burnih prizora jer je zastupnik Vinković zahtjevao, da može interpelirati zemaljsku vladu radi postupanja varaždinskog velikog župana, dočim je predsjednik hotio dati rieč banu Pejačeviću da pročita kraljev odpis, kojim se odročuje saborske sjednice.

Kralj je potvrdio osnovu zakona, prihvaćenu u hrvatskom saboru, kojim se uredjuju izraelitske bogoštovne općine.

Crna Gora.

Njemački i talijanski listovi priobćuju nevjerovatne viesti o napetih odnošajih izmedju Austro-Ugarske i Crne gore. Najprije su pisali, da postoji savez izmedju Crne Gore i Srbije za navalu i obranu naperen proti Austro-Ugarskoj. Nadalje opetuju poznatu viest o podarenih topovih Crnoj Gori od strane Italije. Timi topovi imala bi Crna Gora oboružati nekoja važna strategična mjesta na granici izmedju jedne i druge države. Kao odmazdu za taj dar — kažu isti listovi — poslala je vlada austro-ugarska kralju Meneliku na dar nekoliko topova najnovijeg sistema. Taj dar bio bi dakako naperen proti Italiji, za nevolju saveznici naše monarhije.

Srbija.

U narodnoj skupštini prihvaćen je u subotu sa 79 proti dva glasa trgovački ugovor izmedju Srbije i Njemačke. Debata bijaše kratka i bez većeg interesa. Većina govornika označila je ugovor lošim, te ga ni ministar financija Marković nije umio drugačije braniti, nego time, da je bolji od carinskog rata. Većina govornika tražila je takodjer, da se nadovežu trgovački odnosi s Austro-Ugarskom, pošto trgovačka bilanca s njome izkazuje aktivu od 18 mil. dinara, dočim s Njemačkom 4 mil. pasiva. Ugovor s Njemačkom sklopio je još Pašić.

Rusija.

Izbor za dumu. Witte naložio je brzojavno svim gubernatorima evropske Rusije, da sve odrede, da se što prije izrade izborne listine za dumu. Čim budu ove gotove izložene, odmah će biti sazvane gubernijske izborne skupštine, nakon česa će se odrediti rok za provedbu izbora.

Iz baltičkih pokrajina dolaze najnovije viesti, revolucionarnog pokreta nestalo je gotovo posvema. Pošto su se jedino u kotarima Wendel i Wolk ponovili nemiri, to je onamo pošao sa vojskom grof Orlov da uzpostavi red.

List „Slovo" javlja iz Sevastopola, da su nekoji činovnici, koji su tražili javnost razprava protiv poručnika Schmidta, te da se udovolji nekojim zahtjevima mornara poslani kazne radi u Sibiriju. — U Bakuu traje još uvjek štrajk radnika u dokovima. — U Kutaisu ustrieljen je jučer kotarski predstojnik Beganov.

Italija.

Dne 10. o. mj. je položilo novo Sonninovo ministarstvo zakletvu u ruke kraljeve i preuzelo poslove. Komentari, kojima je novinstvo popratilo sastav kabineta vrlo su različiti i većim dielom izavljuju nezadovoljstvo, što nije Sonnino sastavio stranački kabinet, nego dapače posegnuo za radikalcem Sacchiem i republikancem Pantanom. S toga će mnogo ovisiti o tom da li će vladin program izgladiti stvarne opreke, što postoje izmedju ministara.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Eskadra c. i k. ratne mornarice, koja se nalazi sada u dalmatinskim vodama, imala bi doplovit polovicom mjeseca marča u našu luku odakle će krenuti za dulje vremena u sredozemno more.

Rovinjski tumač za hrvatski i slovenski jezik.

K viesti »Rovinjski tumač za hrvatski i slovenski jezik«, priobćenoj u 5-om broju, dobivamo sliedeće razjašnjenje. U br. 1. godine 1906 naredbenoga lista ministarstva pravosudja u Beču priobćen je doista izkaz zapriseženih tumača u obsegu višega suda Tršćanskoga, a medju timi tumači nalazi se za hrvatski i slovenski jezik kod okružnog suda u Rovinju Moskarda »trgovac u Rovinju«, u istinu bačvar. Nego to se neima tako uzeti kao da bi Moscarda bio nanovo imenovan ili »opet potvrdjen«, nego on je kao i svi ostali naveden u izkazu, kakav se priobćuje svako toliko, još bi svake godine jednom. Pošto je već jednom bio imenovan tumačem, nezna̲m na temelju kakve svjedočbe, ostaje takovim dok bude živ. Drugo je pitanje, da li ima on i na dalje tumačiti ono što kod razprava govori hrvatski, da li ima to tumač uredovati. Toga nije on činio već njekoliko godina, od onda odkad se je uvjerilo da on hrvatski nit slovenski jezna, nego da govori njeki »slavo-illirico« kako ga je Bog zna gdje naučio. Neće stalno kao tumač uredovati nit u buduće, jer neće se valjda natrag mjesto napried. Još koje doba biti će tumači činovnici koji znadu hrvatski u govoru i pismu. Dugo nebi ni to smjelo trajati. Tumači su za tudje jezike, a hrvatski jezik u Istri je domaći, i svaki sudac i u obće činovnik mora ga znati.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Dne 4. tek. mj. obdržavala je mjestna podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda svoju četu glavnu godišnju skupštinu.

Točno u 4½ sata po podne otvara predsjednik g. Šime Kv. Kulić skupštinu i pozdravlja nadošle članove. Veseli se tako ogromnom odzivu i raduje se ozbiljnom i muževnom narodnom koraku, kojim je u zadnje doba pokročio narod puk u Malom Lošinju. Govori zatim na dugo o potrebi škola, o našim žalostnim prilikama i o uzvišenoj zadaći naše miljence „Družbe". Spominje koliko je ona do sada učinila za Mali Lošinj, te pozivlje sve da se — a da joj se bar donekle oduži no — upišu kao članovi naše podružnice.

Izpričav odaslanike, koji radi nepredvidjenih zaprieka nisu mogli zastupati našu podružnicu prigodom glavne godišnje skupštine družbe sv. Cirila i Metoda, što se je ove godine obdržavala u Dubašnici na otoku Krku, zahvaljuje na koncu svog liepog govora onim našim vrlim djevojkama, koje su zadnjih dana ne žaleć truda ni muke, obletavale naše pragove, kupeć članarinu i darove za tombolu, što se je iste večeri igrala u korist Družbe.

Evo njihovih častnih imena:

Betti Markus, Ivka Susa, Katica Vuković, Antica Busanić, Anka Zorović, Leni Picinić i Marija Rici. — Govor predsjednika kaošto zahvala djevojkam bila je popraćena neprekidnim i dugotrajnim živioklicima. —

Iza pročitanog zapisnika prošle glavne god. skupštine, prešlo se na izvješće tajnika i blagajnika.

Iz izvješća blagajnika razabralo se, da je tekom godine unišlo u blagajnu: u ime članarine K 162·90 h; u ime darova K 30·84, od večernje tombole K 114·13 — ukupno K 1007·87. Odbiv upravne troškove u iznosu od K 7·68 ostalo je čistog K 1000·19. Liepa doista svotica, kad se uzme u obzir naše siromaštvo i žalostne prilike u kojima još uviek živimo.

Iza izvješća tajnika i blagajnika, uze riječ družbin nadučitelj, gosp. Josip A. Kraljić, govoreć obširno o Družbi, Podružnicam i zlosretnoj Legi.

Kod upisivanja članova prijavio se njih lijepi broj, tako, da naša podružnica broji 186 članova. —

Prešlo se zatim na izbor novog odbora, te bijahu jednoglasno odabrana slijedeća gospoda: predsjednik: Šime Kv. Kozulić; zamjenik: Josip Nikolić „Morić“; tajnik: Josip A. Kraljić; zamjenica Betti Markus; blagajnik: Ivo Lovrić; zamjenica: Katica Vuković; odbornici: Antun Aug. Martinolić „Povero“ i Ivka Sušić.

Odaslanicima na glavnu godiš. skupštinu Družbe bijahu odabrani: gg. Šimo Kv. Kozulić; Ivo Lovrić i Josip A. Kraljić.

Kod zadnje točke dnevnoga reda prijavi se za riječ gosp. Josip A. Kraljić, toplo preporučujuć sakupljenim, da kupuju družbine žigice, olovke, kavin surogat, sapun, marke, pušači papir i šljivovicu.

Ne pitajuć nitko više za riječ gosp. se predsjednik svima najljepše zahvaljuje i zatvara skupštinu.

Na veče igrala se tombola u korist Družbe. Darova bilo je do 120. Lijepo i utješljivo bilo je pogledati prostranu dvoranu naše „Zore“, onako natrpanu i nagnječenu našim narodom. Ako nikada prije, a to se je one večeri moglo punim pravom uskliknuti:

„Da, još nas ima, ima još Hrvata!“

Zemaljska podpora siromahom naučtičke škole u Malom Lošinju. Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je podporu od 100 K, zakladi za podporu siromašnih djaka naučtičke škole u Malom Lošinju.

Voloski kotar:

„Bratovštini hrv. ljudi u Istri“ podarili su kao dobru ruku, oprost od čestitanja gg: Kundić Matko, trgovac Frančići 10 K; Koruza Ivan, župnik Klana 3 K. —

Ženska podružnica u Mošćenicah. Ženska podružnica u Mošćenicah držati će 18. o. mj., t. j. u nedjelju svoju glavnu godišnju skupštinu u prostorijah hrvatske Čitaonice na 5 sati poslje podne na koju se p. n. članice najuljudnije pozivlju. Poslje skupštine biti će domaća zabava sa deklamacijom i plesom. Odbor.

Tršćanski namjestnik lovranski počastni gradjanin. Iz Lovrana (oprostite poprdili da ne pišemo „Laurana“!) pišu tršćanskim listovom, da je ondašnje občinsko zastupstvo podielilo počastno gradjanstvo c. k. namjestniku knezu Hohenlohe radi njegovih zasluga za tamošnje lječilište.

Dakle namjestnikove zasluge za ono lječilište! Dobro, ako je samo to, neimamo ništa proti tomu, ali bojimo se, da se jošte štogod drugo pod tim krije. Da nije možda kakva križo-bolja? Vederemo.

Talijanske spletke u občini Veprinac. Sadašnjemu zastupstvu občine Veprinac, sastojećemu jedino iz zastupnika II. i III. razreda, iztekao je trogodišnji rok jurve u drugoj polovini prošle godine. Glavarstvo občine bijaše po tri puta službeno pozvano od nadležne oblasti, da izloži izborne listine i da se pripravi za obnovu občinskog zastupstva. Nu današnji vlastodržci na občini haju i nehaju za takve naloge te vladaju i nadalje i neobaziruć se na te naloge. Nu ne vladaju samo, već se takodjer i pripravljaju za nove izbore. Ali kako?

U strahu, da bi mogli izgubiti svoju vlast, t. j. da bi mogli propasti bar u dva tjela, u I. naime i u II. poslužiše se zloglasnim talijanskim sredstvom: „Osar tutto“. U posliednjoj, nezakonitoj sjednici imenovali su nesamo više osoba talijanske stranke u Istri počastnimi gradjani, već su takodjer sedmorici tudjinaca podielili pravo pripadnosti, da na taj način virilnimi glasovi zadobiju većinu u I. tjelu.

Ove i ovakve spletke jesu odviše jasne, očite i pogibeljne za ogromnu većinu naših občinara one občine, na što upozorujemo već sada nadležne oblasti i zbog česa ćemo se čim prije na nje vratiti.

Promjene prenosne pošte Jelšane-Šapjane-kolodvor u voznu poštu. Prenašanje pošte izmedju Jelšana i Kolodvora na Šapjanah promjenilo se dne 1. febrara o. g. u voznu poštu, koja ima da vozi svakog dana dva puta po sliedećem voznom redu.

Odlazak 5.30 prije podne, 10.10 prije podne Jelšane; dolazak 7.20 prije podne i 12 o podne; odlazak 6.10 prije podne, 10.50 prije podne; Šapljane (sabirarna) dolazak 6.40 prije podne, 11.20 prije podne dolazak 6.20 prije podne, 11 prije podne Šapjane (kolodvor) odlazak 6·30 prije podne i 11.10 prije podne.

Provala u župni stan u Hrušici — občina Podgrad. Predprošle nedjelje za popoldašnje službe božje provalili su do sad nepoznati tatovi u župnički stan u Hrušici, gdje su razbili crkvenu blagajnu i odnesli u novcu okolo 100 kruna. Tatovi su najbrže očekivali, da će biti više novca u blagajni, jer se je imalo onog dana izplatiti za mjesec jenar mlieko koje davaju zadrugari tamošnjoj mliekarskoj zadruzi. Ali se srećom prevariše, jer novac za izplatu zadrugara ne bijaše slučajno dignut iz posujilnice u Podgradu — i tako ostaše skoro praznih ruku. Da im se je poduzeće posrećilo, bili bi odnesli okolo 3.000 kruna, što bi bilo od velike štete za zadrugu i zadrugare.

Iz Podgrada nam pišu, da je tamošnje pjevačko tamburaško društvo „Gorska Vila“ pokazalo u zadnje doba mnogo čila života. Priredilo je naime više krasnih zabava svojim članovom i pozvanikom. Posliednja zabava uspjela je osobito u svakom uspjehu. Odlikovaše se tamburaši i pjevači t. j. muški i mješoviti zbor izvadanjem milozvučnih slovenskih i hrvatskih komada i pjesama. Zabave te bijahu svaki put dobro posjećene, što je doprineslo mnogo i k materijalnomu uspjehu, Poslije zabava uhvatila se svaki put mladež u veselo kolo, dočim su stariji sproveli više sati u prijateljskom razgovoru uz čašu rujna vina ili dobre pive.

Pazinski kotar:

Ustrojenje podružnice Družbe u Lindaru.

U nedjelju dne 18. o. m. držat će se u Lindaru u prostorijama »Hrvatske Čitaonice« u 5 s. na večer osnovateljna skupština za ustrojenje podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Lindaru.

Dnevni red je ovaj: 1) pozdravni govor; 2) izbor odbora; 3) slučajni predlozi; 4) tombola, prosto pjevanje.

Milodari primaju se sa zahvalnošću u korist podružnice.

Na ovu skupštinu pozivlje sve prijatelje naše narodne stvari — osnovateljni odbor.

Koparski kotar:

Osnovateljna skupština podružnice Družbe u Brestu.

U nedjelju dne 18. o. mj. obdržavat će se u Brestu p. Buzet u prostorijama g. Jura Brljavca na 4 s. poslie podne osnovateljna skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda. Dnevni red: Otvorni govor. Izbor odbora. Izbor odaslanika za glavnu skupštinu. Slučajni predlozi. Ples.

Natječaj za gradnju pučke škole u Kortah. Glavarstvo občine Izula razpisuje natječaj za gradnju pučke škole u Kortah. Pismene ponude sa jamčevinom od 3200 K izpod proračunane svote od 23.321·93 K primati će se u rečenom uredu do subote dne 3. marča 1906.

Proračun i nacrti za tu gradnju nalaze se u službenih satovih na uvid u občinskom uredu u Izoli.

Sudbeni dani. Sa buzetskog Krasa javljaju nam, da je konačno zadovoljeno bar diomice pučanstvo onog zapuštenog kraja tim, što su uvedeni takozvani sudbeni dani. Dne 6. o. mj. došao je naime za prvi put sudac iz Buzeta u Klenovšćak, koji se nalazi u sredini gornjeg diela občine Buzet, te je opravio sudbene poslove, koje bi bilo inače imalo ono pučanstvo opraviti u odaljenom mu Buzetu. Ti sudbeni dani vršiti će se svakog mjesec. Prijatelj nam obećao, da će nas potanje obaviestiti kako je prošao taj prvi sudbeni dan.

Iz Dana — občina Buzet — pišu nam 28. pr. mj. Kako bijaše u novinah urečeno, obdržavala je naša podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda“ dne 6. tek. svoju godišnju glavnu skupštinu.

Naši vriedni Danci pripravljali su se radostno za tu svečanu prigodu. Prvi dan okitili su krasno i ukusno dvoranu vienci ma, zelenilom i narodnim trobojnicama, kojih je takodjer po selu na više mjesta veselo lepršalo. Učinili smo što smo ljepše i bolje znali, da proslavimo valjano tu skupštinu i da dostojno dočekamo mile naše goste, kojih se je sabralo liepa četa iz čitavog našeg Krasa. Zastupano bijaše na skupštini 12 poreznih občina, napose pako iz Muna, Pasjaka, Golca, Vodice, Trstenika, Klenovšćaka, Lanišća i Račjevasi. Napose iztakoše se naši rodoljubi iz Bresta i Sluma, koja dva sela poslaše nam u goste okolo 60 najboljih svojih sinova. Žalimo da se loše odazvaše braća izpod Krasa, jer nam poslaše šamo jednog iz sv. Martina, kojemu se i ovdje najsrdačnije zahvaljujemo.

Pošto se bijahu u prostranoj dvorani sakupili domaći i izvanjski pozvanici otvori skupštinu predsjednik podružnice g. Matko Sanković oko 3 sata po podne, pozdravi srdačno sve prisutne, te im se toplo zahvali što su se toli mnogobrojni pozivu odazvali i konačno preporuči svima, da bi se i u buduće koli ovdje, toli drugdje u plemenite narodne svrhe sastajali. Iza toga protumači u kratko postanak naše „Družbe“ i njezinu plemenitu zadaću. Bit će koji izmedju Vas — reče — koji nezna za ovo velevažno naše družtvo, ali to nije njegova ni krivnja ni sramota, već onih, koji nam nedaju škola uzprkos jasnom slovu zakona.

Položiv zatim račun o djelovanju staroga odbora, pošlo se je na izbor novoga odbora, u koji su izabrani bivši odbornici t. j. predsjednik gosp. M. Sanković, tajnik g. Poropat Jakov i blagajnik g. Brajković Ivo; izabrani su i njihovi zamjenici, a kao odaslanik za buduću skupštinu „Družbe“ izabran je gosp. Davorin Sanković.

Iza toga zahvali se predsjednik u ime nanovoizabranih na povjerenju te obeća, da će nastojati, da odbor bude činio svoju svetu dužnost.

Kod zadnje točke dnevnoga reda oglasi se prvi g. Josip Ribarić filozof na bečkom sveučilištu, rodom iz Vodica, te raztumači u poduljem krasnom govoru prisutnim postanak, važnost i djelovanje naše „Družbe“ te ju preporuči najtoplije nesamo članovom, već i svakomu prijatelju naše pučke prosvjete.

Za rieč prijavi se i veleč. g. Zorko Klun, te ocrta jezgrovito našu narodnu prošlost i našu sadašnjost i obeća bolju budućnost budemo li se svi valjano brinuli za bolji uzgoj našega naraštaja putem narodnih škola. Tim bijaše zaključena ta za nas vrlo važna skupština.

Nakon toga nasta medju prisutnimi vesela i iskrena zabava, bez vike i buke u pravom prijateljstvu kako to valja da bude medju jednokrvnom braćom i sinovi jednoga te istoga naroda.

Prigodom glavne skupštine i nakon iste sakupilo se za našu velevažnu „Družbu“ 164 K, koje će se poslati blagajniku u Volosko.

Za skupštine sjetiše se nas i naše družbe takodjer nekoja odsutna gospoda priposlav nam svoje milodare. Tako nam je poslao naš nezaboravni g. Fr. Peršić, župe-upravitelj na Vrhu 2 K; g. dr. Bilek obć. lječnik u Podgradu 3 K; g. Dragutin Gobec iz Podgrada 2 K; g. Lovro Tončić iz Muna 2 K; g. Josip Flego, svećenik 2 K; g. Kuzma pl. Frankulin iz Buzeta 4 K i veleč. g. Josip Svetić iz Vodica 5 K.

Zabava je potrajala do bielog dana. Tada se razstadosmo svi zadovoljni, što smo sproveli toli krasno onaj dan u plemenitu svrhu. Srdačna hvala svima, napose gg. učiteljima, koji su najviše doprinesli, da je sve u redu, u zabavi i u veselju prošlo.

Nova zgrada za „Leginu“ školu u Krkavcih. Iz Tršćanskih novina doznajemo, da je jurve gotova nova zgrada u Krkavcih, u kojoj kani „*Lega*“ otvoriti novu „*fabriku*“, u kojoj će pretvarati slovensku dječicu u male talijančiće. Preporučamo toplo tamošnjim našim rodoljubom, da poduče i upute niže i siromašno pučanstvo neka se ne dade zavarati i zasliepiti sladkimi obećanji ili bezdušnimi grožnjami koparskih talijanaša. Svako naše diete koje bude polazilo onu nesretnu školu izgubljeno je, za uvjek za naš narod i radi toga treba, da se odnarodjenju naše djećice svimi silami odupremo.

Franina i Jurina.

Fr. Ala ma da se je jako rabijal šijor kašier kapić da zakaj ga smerom u foj stovjajo!

Jur. A nego kaj! oš tu bi se telo, da ga nominivajo po fojih kako za pravega človeka??? pok češ da se rabijo!

Fr. Ma za, ki imamo nementi za tega šijorega kašijera kapića, kaj biš reku za kaj se onoko rabijò?

Jur. Prkè ima stroh od onih drugih iz Trsta???

Fr. Vraga ti ima on, ne stroh; kada mi se zdi da su oni kuj on!

Jur. Ma, jas son čuo, oš ena nova!

Fr. Ben, šu, šu, povej brzo prkè niman čas čokat!

Jur. Ben, kada ćes da ti jo ronoć povejem ću ti jo povet: znoš da su ga stavili kako za prešida i kašiera, anke od nove banke u Buzetu!

Fr. Koj zena banka?

Jur. Ter jih ni sto! od te, te barake, ki so jo sadà na noge stavili!

Fr. Ma mi se zdi da ta nova baraka ne stoji šaldo?!

Jur. Vraga ti stoji šaldo, kada, da pride en moli vetrić bi sve prehitil!!!

Fr. Kaj si umunjenel, ne znaš do jo šijor kašijer kapić krepko drži??

Jur. Poli vraga će poć, ko jo sam on drži?

Fr. A mu ben ja šoštituti pomorejo?

Jur. Son teo reć, da kade će šijor kapić toliki beči zet; za zazidat školu i anke cestu Vrhuvčanom???

Fr. Ma, anka meni se pera da u ti novi banki neće biti toliko beči???

Jur. Ala ma si štud! ko jih ni u njihi banki dosta, jih je ben u Junti!?

Fr. E! ben ondo jih ne prefali? ni stroh ne?

Jur. Da bim biv ja znao prvo, da jih je toliko? u šijori Junti bim biv anke ja prošal da mi dojo anka meni?

Fr. Kaj vereš, da tebi bi jih doli? bi trebalo držat žnjimi, ko češ da ti jih dojo?

Jur. Ma, nakoj čokajo da bon jas žnjimi držav?

Fr. Znoš kaj? jas bin jih poslao svih skupa da sredo tamo, kade nisu bili, nigdar!!!

Jur. Ma, vero ja nimam čas već čokat!

Fr. Ćemo ja, ben drugi put??

Razne primorske viesti.

Slavenska omladina u Trstu za naše Družbe.

Veliki ples slovenske i hrvatske mladeži, priredjen u nedjelju u kazališnoj i sokolskoj dvorani »Narodnog doma« u Trstu, izpao je u svakom obziru sjajno. Obje prostrane dvorane i galerije bijahu pune občinstva, osobito mladeži jednog i drugog spola. Medju tim množtvom iztica li su se osobito gg. odbornici i mnogobrojni posjetitelji Dalmatinci hrvatskom crvenom kapom.

Ples bijaše priredjen, kako je poznato, na korist slovenske i istarske »Družbe«, od kojih će pripasti svakoj polovica čistoga dobitka.

Hvala i čast neutrudljivom odboru na požrtvovnom i rodoljubnom poduzeću!

Željeznička sveza Izmedju Trsta, Istre i Dalmacije. Iz Beča javljaju da će zastupnici prvih novčanih zavoda bečkih, kojim je na čelu vitez Venus do mala stupiti u dogovore s tršćanskimi novčanimi zavodi i velikimi trgovačkimi tvrdkami radi gradnje nove železnice, koja bi spojila Trst preko Istre i kvarnerskih otoka s Dalmacijom. Ta pruga stajala bi oko 30 milijuna kruna a doniela bi veliku korist, osobito gradu Trstu, kamo bi krenula sva trgovina na štetu Rieke. Za tu prugu da se zanima i bečka vlada, jer da je osvjedočena, da bi se Madjari uzprotivili gradnji železnice Knin-Novi ili Knin-Ogulin, ako bi vojnički krugovi tu prugu zahtjevali. Naknadno doznajemo, da je osnova za gradnju železnice Trst Istra-Dalmacija već predložena ministarstvu železnica. Po toj osnovi odciepila bi se nova pruga od sadašnje pruge Trst-Pula negdje na Lupoglavi ili u Cerovlju te bi pošla na Plomin i odatle na otok Cres. Sa Istarskog kopna na Cres prevažao bi vlakove posebni parobrod kroz Velika vrata, kaošto čine u Danskoj. Sa Cresa vozila bi železnica do Osora i odatle do rta sv. Andrije. Odatle bi opet prevažao vlakove parobrod na otok Pag. Medju Pagom i dalmatinskom obalom sagradili bi velik most. Železnica bi vozila do Zadra, a odatle ili u Knin ili ravno k Vranskom jezeru i preko Krke u Šibenik. Nova železnica mjerila bi u duljini 290 kilometara.

Izpiti pomorskih vodiča i ravnatelja brodova kratke plovitbe obdržavati će se ove godine kod lučkog kapetanata u Malom Lošinju dne 12. marča, 14. maja, 12. septembra i 12. novembra.

Živo srebro na Krasu. Posjednik Karlo Turk iz Koprive, na Krasu — kotar Sežana — javlja, da je tamo u nekom vinogradu nadjeno u zemlji živo srebro.

Promjene u tršćanskoj-koparskoj biskupiji. G. Ladislav Tomković duh. pomoćnik u Sovinjaku pošao je upravljat župom u Račice; g. Antun Germek premješten je od sv. Antuna u Trstu u Milje.

Otac Ivančić — za glagoljicu. Čitamo u hrvatskih listovih Dalmacije, da je otac Stjepan Ivančić, provincijal franjevačkog reda upravio članovom franjevačkog reda u Istri i Dalmaciji pastirski list u kojem govori o glagoljici. Glagoljica — kaže pastirski list — mora bar kod nas zauzeti ono mjesto, koje ga ide, da našim nastojanjem okriepča i procvate, da promakne naše djelovanje i zajamči obstanak, kako bijaše to u 18. stoljeću. Pastirski list kaže nadalje, da će biti glagoljica za budućnost od velike koristi, te da će možda takodjer služiti velikoj ideji ujedinjenja istočne crkve sa zapadnom, što žele svi veleumi, i za što se je toliko brinuo pokojni papa Lav XIII. Glagoljica imade veliku zadaću u budućnosti hrvatskoga naroda.

Kos tuži suden vrabcu zeca, koga brani mačak radi kradje purana. Raspravu vodi vrabac. U hrvatskom gradu Krapini dogodio se je ovih dana ovaj ozbiljno — šaljivi prizor: Tužio je naime neki Kos Zajca (zeca) da mu je ukrao purana. Na razpravi sudio je sudac Vrabac, obtuženoga je branio odvjetnik Dr. Mačak. Eto cele šale: Kos tuži zeca, da mu je ukrao purana, vrabac sudi a mačak brani. Pa da se ne nasmiješ!

Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu. Prigodom otvorenja škole Družbe sv. Cirila i Metoda u Zrenju sabralo se za Djačko društvo u Pazinu u kući gosp. Šime Červara K 6.—. Gosp. Vinko Rubešu, učitelj, sabrao od nekolicine obć. zast. u Kastvu iza sjednice zastupstva u novembru pr. g. K 4.

Štrajk loydovih grijača. Dne 2. o. mj. započeli su grijači na loydovih parobrodih u Trstu štrajkati. Grijači predložiše loydovoj upravi spomenicu, u kojoj zahtjevaju medju ostalim i povišenje plaće. Ravnateljstvo loyda odgovorilo im je, da im ne može odgovoriti na spomenicu do 1. marča. Na to se grijači sakupiše i dogovoriše da neće čekati tako dugo na odgovor i započeše štrajkati.

Mjerničl iz Italije — prosti radnici u Austriji. Bečki listovi pripovjedaju, da je bilo kod gradnje tuverške železnice zaposleno množtvo talijanskih podanika a medju njima više mjernika, koji pripadaju talijanskoj vojsci ili pionirom. Ovi su radili kao prosti radnici i za istu plaću.

Ovomu se neće nitko čuditi, koji znade da bijaše zaposleno (neznamo da li ih ima i sada) talijanskih podanika u arsenalu ratne mornarice u Puli, te u brodogradioni „Stabilimento tecnico Triestino“, gdje se grade brodovi i za našu ratnu mornaricu, i gdje bijahu od talijanskih podanika ukradjeni nacrti jednog od najnovijih i najboljih brodova te mornarice.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po **50** kg
Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.
Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, slavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztčenosti, ischlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošta elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viečkratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo protazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najkuje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen a Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Odlikovana
svjećarna na para
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Javna zahvala

Svima, koji su nas prilikom gubitka našeg premilog ujaka dotično strica

Monsignora ANTUNA KARABAIĆA

prijateljski tješili, pokojnika prilikom njegove bolesti često pohadjali, osobito dru Mandiću, koji se je tečajem mnogo godina skrbno zauzimao za pokojnikovo zdravlje, Mngč. Rud. Valenčiću, koji ga je po više puta providio sv. sakramentima, Monsignoru kanoniku Flegu, koji je vodio sprovod, mnogobrojnim svećenicima koji su sa svoj svojim prisustvom kod sprovoda, toli pjevanjem sv. mise i pogreba uzveličali sjaj poslednje počasti, pak svima, koji su se tom prilikom ujedno s nama sjećali pokojnika, kao dobrog svećenika, plemenitog čovjeka, žarkog rodoljuba, domorodca i dobrotvora, budi ovim izrečena najtoplija hvala a od Utješitelja plaća.

TRST, dne 27. jenara 1906.

U ime mnogobrojne žalujuće rodbine:

Pop **Ivan Maračić**, c. i k. vojni kurat,
Petar Karabaić, ljekarnik,
nelnci.

HOTEL, REŠTAURACIJA i KAVANA
BALKAN u TRSTU.

Podpisani javljaju, da su preuzeli 21. siečnja gore spomenute prostorije.

»» Poslovanje je podpuno reorganizirano ««

DIZALO	NAJTOČNIJA PODVORBA
KUPELJI	IZVRSTNA KUHINJA
ELEKTRIČNA RASVJETA	IZABRANA VINA.

Za mnogobrojni posjet se preporuča **POČKAJ i KÖGL.**

„ADRIA ROSKOPF“ najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

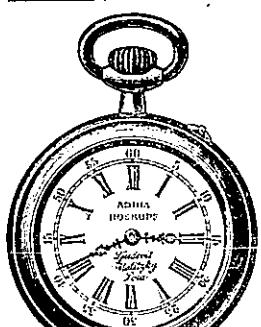

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.
Skladište zlata, srebra i dragulja.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji upućuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 22. febrara 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju tiskanog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož. listom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, ima to javi odpravničtvu u pismenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Poštovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Promjena izbornog reda.

O vladinoj osnovi za promjenu izbornog reda došlo je u javnost samo toliko, da se ministar predsjednik iz petnih žila napinje, kako bi i nadalje u parlamentu Niemcem sačuvao prevlast nad ostalimi narodi Austrije. Taj napor, to umjetno stvaranje njemačke većine stoji ga silna muda, jer je nemoguće i najvećemu računoslovcu dokazati, da su 2 više nego li 4, pa bili ti 2 koliko mu drago debelo pisani.

Na temelju obćeg i jednakog izbornog prava izabrani zastupnici za carevinsko vieće, mogu zadobiti većinu jedino zastupnici slavenskih plemena. Po tom izbornom redu morali bi slavenski zastupnici razpolagati većinom glasova u parlamentu, dočim su do sada imali većinu Niemci s Talijanima — kojim bijaše zajednička jedino mržnja na Slavenstvo.

Najvažnije ustanove vladine izborne preinake imale bi biti sliedeće: 1) Niemcem osigurati što više kotara sa 30—40.000 duša, dočim bi ostala „niža" plemena brojili izborni kotari 60—70.000 duša. 2) Vlada zadovoljava zahtjevom njemačkih kršćanskih socijalista tim, da će se tražiti od svakog izbornika dvogodišnje stalno pribivalište u jednom te istom mjestu. 3) Poljake kani predobiti vlada tim, što im je obećala neizravne poreze. Taj svoj postupak opravdava time, da je izbor za carevinsko vieće neodvisan od izbora za zemaljski sabor i što galički sabor nije jošte ni sam uveo izravne izbore.

Nova vladina izborna osnova povećava zastupničke mandate za 23, t. j. od 425 na 448. Po toj osnovi dobile bi pojedine pokrajine zastupane na carevinskom vieću sliedeći broj zastupnika:

Galicija 95 ili 17 više nego li sada;
Češka 115 „ 5 „ „ „ „
Donja Austrija 52 „ 6 „ „ „ „
Štajerska 28 „ 1 „ „ „ „

Dosadašnji broj zastupnika zadržale bi sliedeće zemlje:

Moravska 43, Gornja Austrija 20, Slezka 12, Kranjska 11, Koruška 10, Solnogradska 6, Istra 5 i Vorarlberžka 4.

Sliedeće krunovine dobile bi manje zastupnika nego li ih imadu sada:

Tirolska	20	ili 1	manje;
Dalmacija	10	„ 1	„
Bukovina	9	„ 2	„
Trst	4	„ 1	„
Gorica	4	„ 1	„

Ova razdioba nije službena pak se ju dosljedno ni nemože smatrati temeljem vladine osnove. Ona je došla u javnost reć bi posredovanjem vladinih ljudi samo za to, da pripravi stranke i da čuje njihovo mnienje.

Češki politički krugovi izjaviše se jurve, da nebi nikada glasovali za ovakvu izbornu preinaku. Oni bi po tomu u Češkoj dobili 69, a Niemci 46 zastupnika; u Moravskoj Česi 26, Niemci 17 zastupnika; u Slezkoj Česi 2, Niemci 8, Poljaci 2 zastupnika. U Moravskoj došao bi po jedan češki zastupnik na 61.535 stanovnika, a po jedan njemački zastupnik na samih 35.293 stanovnika.

Niemci bi po ovoj razdiobi bili na dobitku u Češkoj sa 5, u Dolnjoj Austriji sa 2, u Moravskoj sa 1, u Štajerskoj sa 5, u Gornjoj Austriji sa 6, u Tirolskoj sa 5, u Koruškoj sa 3, u Solnogradskoj sa 3, i u Vorarlberžkoj sa 2 mandata.

Ako se obistini ovo nagadjanje, da će biti u novom parlamentu 448 zastupnika, ili po izbornoj preinaci toliko izbornih kotara (svaki izborni kotar poprečno sa 50—60.000 duša), morali bi prema broju pučanstva dobiti pojedine narodnosti:

Česi u Českoj 70, u Moravskoj 30, u Slezkoj 3 — ukupno 103 zastupnika.

Poljaci u Galiciji 71, u Slezkoj 4 — ukupno 75 zastupnika.

Rusini u Galiciji 52, u Bukovini 5 — ukupno 57 zastupnika.

Slovenci u Štajerskoj 7, u Koruškoj 1, u Kranjskoj 9, u Trstu 1, u Gorici 3 — ukupno 21 zastupnik.

Hrvati u Dalmaciji 10, u Istri 3 — ukupno 13 zastupnika.

Slaveni imali bi na temelju ovakve razdiebe izbornih kotara ukupno 269 zastupnika.

Niemci u Českoj 40, u Dolnjoj Austriji 50, u Gornjoj Austriji 14, u Tirolskoj 9, u Koruškoj 6, u Moravskoj 12, u Štajerskoj 18, u Bukovini 3, u Solnogradskoj 3, u Vorarlberžkoj 2 — ukupno dakle 163 zastupnika.

Talijani u Tirolskoj 6, u Trstu 3, u Istri 2, u Gorici 2 — ukupno 13 zastupnika.

Rumunji u Bukovini 4 zastupnika.

Prema ovoj pravednoj razdiobi imali bi u novom parlamentu Slaveni odlučnu većinu, nu, kako rekosmo, ovo su puka nagadjanja, te valja čekati na vladine predloge.

Ovi predlozi imali bi po obećanju ministra predsjednika doći na razpravu još tečajem ovoga mjeseca, nu neima dvojbe, da će vlada njimi zavući što dulje bude mogla, a da carevinsko vieće rieši medjutim koji drugi njezin predlog.

Nova izborna osnova doći će svakako pred sadašnje carevinsko vieće i mi nemožemo dostatno našim zastupnikom — hrvatskim i slovenskim — preporučiti, da budu oprezni i budni a da nas ne zadesi nova nesreća — novim, lošim i nepravednim izbornim redom.

U nekojih naših pokrajinah — u Dalmaciji, Kranjskoj itd. — imao bi biti po novoj osnovi skrčen broj sadašnjih zastupničkih mjesta. Ako se toga nemože nikako prepriečiti, onda valja za to tražiti odštetu u drugih naših, više izloženih pokrajinah.

Novim izbornim redom mora nestati stare nepravde, koju su austrijski Slaveni skoro pol vieka mukotrpno podnašali.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 19. febrara 1906.

Jedna izjava talijanskih zastupnika.

Gospoda talijanski zastupnici dali su dne 14. febrara 1906. izjavu sliedećega sadržaja: Prigodom razprave prešnoga predloga radi oduzeća poslova prenešenoga djelokruga Tršćanskomu magistratu podpisali smo u srčbi proti vladi neke prešne predloge drugih stranaka. Izjavljamo da toga dulje činiti nećemo, jer želimo da dodje čim prije u razpravu izborna reforma, za koju mi jesmo ako odgovara našim interesom.

Dne 12. su ta gospoda onako bučila proti vladi, koja da jih zatire, grozili su njoj se, biedili ju kao njihovu najveću neprijateljicu. Toga dana podpisali su prešnih predloga skrajnih stranaka, da pokažu kako su proti vladi. Već dva dana iza toga nebuče, nego javljaju da već neće podpisivati prešnih predloga, neugodnih vladi. Znadu oni što su za njih učinile i još čine austrijske vlade. Uzžeste se, ako njim kada koju počini, al se pak brzo i sprijatelje, jer znadu da su samo pomoćju vlade ono što su u primorskih pokrajinah.

Svoje sadašnje sprijažnjenje opravdavaju izbornom reformom, koju žele ako bude odgovarala njihovim interesom.

Licumjerci!

Dozvola novačenja.

Dva dana 15. i 16. febrara, razpravljala se je zakonska osnova, kojom se dozvoljuje vladi, da može unovačiti u ovoj polovici monarhije 59.024 vojnika za kopnenu vojsku i mornaricu, i 15.500 za domobranstvo. Ta zakonska osnova posve je kratka, obstoji samo iz 2 paragrafa, a ipak što se sve njom ne dozvoljava! Dozvoljava se vladi da može uzeti u vojsku samo u ovoj polovici monarhije blizu 74.000 mladih ljudi!

Govorili su razni govornici, više manje slušani, i predlagali koješta, što bi se dalo kod vojske promjeniti. Govorio je i ministar domobranstva Schönaich. Govorio je dakako u smislu svoga gospodara i monarhije, za što veću i bolju vojsku, al Bečlija, govorio je jednostavno, otvoreno, kao pravi stari vojnik, te je doživio nješto nečuvena i nevidjena u parlamentu, da se je njegov govor, govor ministra domobranstva, slušao velikim zanimanjem, i da mu se je osobito na svrsi jako odobravalo.

On reče da militarizam neuživa simpatija ni kod nas; al odnošaji su takvi, da treba imati vojsku, i to čim jaču. Osvrćuć se na želje pojedinih govornika, veli da će se pitanje o jeziku kod žandarmerije riešiti po potrebah u kratko vrieme. Da se misli ozbiljno na preuredjenje kaznenoga postupka kod vojske vidi se stoga, što ima sada 160 praktikanta kod auditoriata, dočim jih bijaše prije šest godina samo 20. U vojnih zavodih za mladiće brine se za to, da svak nauči bar dva jezika, da pak može svojoj zadaći zadovoljiti, najme sa vojnici govoriti. Kao jezik regimente je svaki onaj koj je govoren od 20 po sto vojnika. 20 po sto u vrieme vojske, to je 800 vojnika; kako bi se išlo u vojsku sa 800 muževa, a da se nemogu razumjeti sa častnici. Službeni jezik je neobhodno potrebit (dakako po njegovu njemački), i dužnost je vojne uprave da se znanje toga jezika što više razprostrani. Častnici moraju znati službeni jezik, podčastnici imadu ga znati, od prostoga vojnika se toga ne zahtjeva. Za vojnika je znamenitije da zna strieljati nego da zna govoriti. Glede obćevnoga jezika medju častnici nejma nikakve zapovjedi. I častnik govori koliko hoće sa svojimi sunarodnjaci u svojem jeziku. Ako častnici medju sobom jedan jezik (njemački) govore, to čine da se medju sobom razumiju. U vojsci nejma narodnoga pitanja, nejma prepirake.

Još govori o duhu vojske, ob odnošajih vojnika naprama družtvu, o tom da još idu k vojski članovi vladajuće kuće, a da ima u njoj već malo plemića, da je i vojska gradjanskom postala. Završuje sa jadikovkom, da je u stagnaciji naročito artilerija i mornarica, da bi trebalo toga još mnogo, al da zastupstva naroda toga nedadu.

Za kontingent vojnika izrekli su se takodjer Poljaci i njemački veleposjednici, ovi posliedni izričitom opazkom da tim ne gjasuju povjerenja vladi. Mora se najme znati, da su njemački veleposjednici silno srdili na Gautscha radi izborne preinake. Velikom većinom glasova bila je zakonska osnova o novacih prihvaćena najprije u drugom pak u treljem čitanju. Koliko se je moglo opaziti, Hrvat nije nijedan glasovao za novake, dočim su njeki Slovenci.

Kod te razprave bile su prihvaćene i sliedeće resolucije zastupnika Spinčića:

I.

Poziva se c. k. vlada, nek uzradi kod c. i kr. vojne uprave, da sinovi stanovnika morske obale, koji su kod novačenja sposobnimi obnadjeni, nebudu po sili uvršteni u c. i kr. kopnenu vojsku ili u c. i kr. domobranstvo, nego da njim bude dozvoljeno, ako to žele, da budu uvršteni u c. i kr. mornaricu.

II.

Poziva se c. kr. vladu, nek se zauzme kod c. i kr. vojne uprave:

1) da molbe svršenih gimnazijalaca hrvatske narodnosti za prijavu kao elevi komisarijata c. i kr. mornarice ne budu odbijene običnimi, stereotipnimi riečmi „da su obstojeća mjesta eleva komisarijata drugim podieljena", nego da budu i svršenim gimnazijalcem hrvatske narodnosti podieljena ona mjesta;

2) da hrvatski mladići kod primanja u c. i kr. pomorsku akademiju nesamo nebudu, možda radi ne posve dostatnoga poznavanja njemačkoga jezika, drugim zapostavljeni, nego dapače da se u c. i kr. pomorskoj akademiji pridrži hrvatskim mladićem broj mjesta odgovarajući broju c. kr. mornara.

Isto tako bile su prihvaćene sliedeće resolucije zastupnika Biankini-a:

I.

Poziva se c. kr. vladu da vojne propise tako promjeni, da budu neaktivni vojnici dok se nalaze u prekooceanskih stranah, za da si zasluže uvjete životu za se i za svoje obitelji, oslobodjeni od vojničkih vježba i od kontrolne dužnosti.

II.

C. kr. vlada se poziva da podnese zakonsku osnovu o vojnomu zakonu u smislu, da se aktivna služba kod c. i kr. mornarice snizi od četiri na tri godine.

III.

Poziva se c. kr. vladu da kod Njeg. Veličanstva izvojšti obću amnestiju za sve one osobe, koje se nalaze, nuždom i nevoljom tjerane, u tudjini i koje nisu zadovoljile svojoj dužnosti.

Gledje kongrue.

Prije Božića bilo se je reklo, da će proračunski odbor razpravljati poslie Božića najprije zakon o kongrui katoličkih svećenika. Proračunski odbor je obdržao riječ u toliko da je u svojoj prvoj poslie-božićnoj sjednici izabrao jednoga su-izvjestitelja, korreferenta, u osobi dra Steinwendera. U svojoj sjednici pako od prošloga četvrtka poslie dulje razprave izabrao je pododbor, koj ima najdulje u roku od 4 tjedna izvjestiti.

Interpelacija Ćeha.

Zastupnik Kramár i drugovi upravio je na ministra predsjednika interpelaciju odnoseću se na izvanjsku politiku Austro-Ugarske. Pošto bi se, obzirom na pogovore u Algesiras, mogao izleći rat izmed Francezke i Njemačke, pita se, da li bi Austro-Ugarska morala pomeći Njemačkoj u takovom ratu, i da li je vlada voljna da se promjeni savez s Njemačkam u toliko da nebude morala Austro-Ugarska radi Njemačke vojevati. Pošto bijaše u njekoj novini viest da Austro-Ugarska na sastanku u Algesiras zastupa stanovište Njemačke, a pošto mi netrebamo tražiti tamo drugo nego slobodu trgovine koju Francuzka dozvoljava, pita se, da vlada blagoizvoli priobćiti, u koliko se još sada može, koje upute su dobili austro-ugarski odaslanici u Algesiras. Konačno se još pita, da li je austrijska vlada voljna na to raditi da prestane spor što je nastao izmedju Austro-Ugarske i Srbije.

Interpelacija njemačkih stranaka.

Njemačke stranke interpelovale su ministra predsjednika obzirom na stanje u Ugarskoj, i postavile mu tri pitanja na koja je on dne 15. t. m. odgovorio. Na prvo pitanje odgovorio je da vlada stoji na stanovištu nagode od pod. 1867., te da austrijsko zastupstvo može izvršivati svoje ustavno pravo u medjah svojega djelokruga. Prema tomu je isključeno, da bi se o važnih probitcih naše državne polovice odlučivalo bez našega sudjelovanja prigodom uzpostavljenja moralnih odnošaja u Ugarskoj. Na drugo pitanje odgovorio je ministar-predsjednik da je nuždno doprinašati za zajedničke troškove, i da se sada doprinaša kao predujam samo u koliko to i Ugarska doprinaša. U toj stvari misli u ostalom vlada prvih dana marta podnesti predlog. — Na treće pitanje odgovara, da će austro-ugarski ili autonomni tarif biti proglašen u službenom listu kao zakon još tečajem febrara. Vlada se nada da će tečajem toga mjeseca biti ratifikovani takodjer trgovački ugovori sa vanjskim državami; i da će koli automni toli trgovački ugovori stupiti u život već 1. marta t. g. takodjer za zemlje ugarske krune.

Odgovor nije mogao baš zadovoljiti, pak je dr. Lueger postavio predlog da se otvori razprava o njem. Taj predlog bio je prihvaćen, i danas se odnosna razprava vodi.

Prvi je uzeo riječ dr. Grabmayer, član veleposjeda njemačkoga, predsjednik carevinskoga sudišta. Stranka je u očitoj oprieci sa ministrom predsjednikom, pak se ima i tomu pripisati što je govornik silno udario na ministra-predsjednika „gospodina Gautscha“ (tako ga je najviše titulirao). Predbacio mu je, da si nije uvjek dosliedan, da je jako promjenljiv, da se za skupne troškove doprinaša mimo zakona, da je skoro smješno kad veli, ministar-predsjednik, da stoji na osnovi zakona 1867. Zna se da već nitko u Ugarskoj na toj osnovi ne stoji, da smo mi svi više, manje proti tomu, dapače i sam kralj, pošto je rekao 23. decembra 1905. da treba nagodu od 1867. revidovati. Ni drugi govornici ne zadovoljavaju se jako s odgovorom ministra-predsjednika. Ni jedan neće da se uzdrži stanje stvoreno sa zakoni 1867. Neki hoće da se štogod revidira. Drugi da se „obje države“ jedna od druge posve odiele. A ima ih koji zagovaraju federalizam.

Stvari u Madžarskoj.

Ima toliko stvari koje su tako rekuć na dnevnom redu, al nijedna nije toliko znamenita koliko dogodjaji u drugoj polovici monarhije. — To što je kralj odbio predloge koalicije u svrhu prihvata vlade, i pokazao da neće s njimi više ugovarati, iznenadilo je pa i uzbunilo sve stranke u Ugarskoj, pak mnoge i izvan nje. Kad se je doznalo da će kralj razpustiti ugarski sabor, i da je imenovao svoga komesara, tad je uzbudjenje postalo još veće, i svaki i u Ugarskoj i izvan nje vidi, da se tu radi nešto o odlučnijih mjerah. Čim bijaše poznato, da će ugarski sabor biti sazvan za danas dne 19. febrara, znameniti dan, odmah su počele sve stranke držati u Budapešti viećanja. Sve su odlučile držati prosvjedne sastanke u svih koturih, dakako ako im bude to vlada dozvolila. Najteže im bijaše odlučiti o pitanju da li da samo sa prosvjedom zapuste saborsku dvoranu, kad se pročita kraljevo pismo o razpustu, ili da li da i na dalje zasjedaju usupor kraljeva pisma o razpustu.

U ovaj hip je već madžarski sabor razpušten na do sad nevidjen i nečuven način, usupor tomu da je saborski podpredsjednik sazvao drugu sjedniku za sriedu.

Sabornica i njezin okoliš imao je danas osobito lice. Okolo bijaše sila vojnika, redovitih i honveda i do 1000 redara. U sabornici su galerije natrpane, i zastupnika je velik broj. Predsjednik Just je bolestan. (kaže se da ga nisu prijatelji pustili u sabor jer da je jako nagao.) Zamjenio ga je podpredsjednik Rakovski. Prosvjedovao je proti redarom kojih je nekoliko došlo i u prostorije subora. Pročitano je pismo kojim se sabor saziva. Dva druga pisma, reče, koja su već jučer dala dva viša častnika predsjedniku Justu neće da otvori, vratit će ih onim častnikom. Svi mu odobravaju, a on uriče drugu sjednicu za sriedu.

Dočim se zastupnici razilaze, dolazi u sabornicu honvedski pukovnik Fabricius u pratnji vojnika i redara, stupa na predsjedničko mjesto i čita kraljevo prvo pismo, kojim se Nyri imenuje kraljevskim komesarom, i drugo, kojim se sabor razpušta. — Na to su častnici i vojska uzeli u posjed sabornicu, izagnav iz nje ne samo ljude sa galerije, nego i činovnike, stenografe, pisare sve.

Što sad? To ni sami neznaju.

Beč, 20. febrara 1906.

I danas se vodi razprava ob odgovoru što ga je dao ministar-predsjednik na interpelaciju njemačkih stranaka glede odnošaja prema Ugarskoj. Od zastupnika govorio je i Čeh dr. Kramář, koj se je učinio prorokom glede Hrvata, te njim rekao da neće njim nova politika ništa pomoći, da neće njim Magjari ništa dati kao nit do sada. Gospodin govornik bi bio bolje učinio, da je o tom šutio. Govorio je takodjer ministar-predsjednik, te se branio osobito proti prigovoru sa strane njemačkoga veleposjednika dra Grabmayera, držim dosta dobro. Kod razprave se je očitovala velika protimba izmed njemačkih veleposjednika i socijalnih demokrata.

Razprava je svršila bez da je kuća ikakva zaključka stvorila.

* * *

Još jučer na koncu sjednice odgovorio je ministar-predsjednik na prije spomenutu interpelaciju dra Kramářa i drugova glede vanjske politike. Reko je prvo, da nemisli da je stanje takovo da bi trebalo mienjati bud u čem austrijsko-njemački ugovor; drugo, da naša monarhija u pitanju Maroka stoji na stanovištu jednakopravnosti i otvorenih vrata, i da su u tom smislu dani naputci našim odaslanikom u Algesiras; treće, da želi monarhija da se urede trgovačko-politički odnošaji sa Srbijom, al za to da je nuždno da odpadnu njeke točke srbsko-bugarske unije.

* * *

Kad su prvi naši mladići došli u Beč da popune drugi i treći pravnički ispit, položen u Zagrebu, onda im je predsjednik dotičnoga ispitnoga povjerenstva pročitao ministarsku naredbu, po kojoj oni mladići koji polože ispit pred tim povjerenstvom, neće moći služiti nego u Dalmaciji i Istri, nit biti kasnije pripušteni u nikakvom svojstvu na najviše sudište. — Zastupnik Biankini i drugovi prosvjedovali su najodlučnije proti toj odioznoj naredbi i postavili na upravitelja ministra bogoštovja i nastave i na ministra nutarnjih posala sliedeći upit:

1. S kojih razloga je ta naredba izdana, zašto nije bila objelodanjena, i kako ju u obće opravdavaju?

2. Jesu li Vaše Preuzvišenosti voljne odmah ukinuti ju, te uzeti opet u pretres pitanje o pohadjanju hrvatskoga sveučilišta sa strane cislajtanskih Hrvata, i riešiti ga u smislu podpune ravnopravnosti kako to pravo i pravica zahtjevaju?

Politički pregled.

U Puli 21. febrara 1906.

Austro-Ugarska

U subotu poslie podne obdržavano je ministarsko viećе, kojemu su prisustvovali svi ministri.

Dne 19. o. mj. obdržavana je konferenca načelnika parlamentarnih stranaka, kojoj je prisustvovao i ministar-predsjednik. Ovaj je naglasio, da treba još tečajem ovoga ćednа pospjesiti riešenje važnijih predmeta, napose trgovačkih ugovora, a da se uzmogne već u petak predložiti osnovu o izbornoj preinaci. To će biti pako moguće samo tada, ako se medjutim odobri trgovački ugovor sa Rusijom i zakonsku osnovu, kojom se vlada ovlašćuje, da privremeno uredi političko-trgovačke odnošaje sa susjednimi državami. Pošto bude predložena izborna preinaka, neće biti za 8 dana sjednica a da uzmognu zastupnici medjutim proučiti tu osnovu.

Konferenca je prihvatila nazore ministra predsjednika te je zaključila, da se predje odmah u parlamentu na prvo i drugo čitanje obrtnog zakona, osnove glede vojničke takse i one o tisku. Prva sjednica nakon praznika biti će dne 6. marča.

Ovih dana viećali su na Rieci odaslanici oporbenih stranaka iz Hrvatske i Dalmacije glede sporazumka izmedju Ugarske, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije. Odaslanici prihvatiše sliedeću resoluciju glede odnošaja izmedju Hrvata i Srba u rečenih pokrajinah:

»Podpisani učestnici konferencije na Rieci, dana 16. veljače 1906. izjavljuju, da je na osnovu riečke i zadarske rezolucije, zatim zaključkom dalmatinskog sabora u prošlogodišnjem zasjedanju, te manifestom hrvatskih i srbskih stranaka u Hrvatskoj i Slavoniji od 14. prosinca 1905. postignut sporazumak izmedju Hrvata i Srba u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji na temelju ravnopravnosti obaju dielova naroda i ostalih načela usvojenih u tim izjavama. Zbog toga popunio se odbor hrvatskih zastupnika, izabran na riečkoj konferenciji 5. listopada 1905., odborom predstavnikâ srbskih stranaka izabranim na zadarskoj konferenciji 17. listopada 1905., te po tom Hrvati i Srbi kao cjelina stupaju u akciju, da se postigne trajan sporazum izmedju Ugarske, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije«.

Konferiranje je bilo skroz pouzdane naravi.

U ponedjeljak je bila konačna sjednica predhodnog sastanka srbskih i hrvatskih stranaka, koja je svršila u 9½ sati u veče.

Jučer je bila zadnja sjećnica, na kojoj se je uglavio način o nekom trajnom medjusobnom kontaktu hrvatskih i srbskih grupacija. I tim je ova hrvatska i srbska stranačka konferencija završila svoj rad.

Crna Gora.

U posliednjem broju službenog glasila crnogorske vlade priobćen je novi zakon o tisku. U tom zakonu nalazi se medju ostalim i ustanova koja glasi, da je tisak u kneževini slobodan i da neima tamo ni cenzure ni kaucije.

Srbija.

O carinskom sporu izmedju Srbije i Austro-Ugarske, pišu bečkim listovom iz Biograda, da je ministarstvo za izvanjske poslove priposlalo austro-ugarskom poslaniku u Biogradu, barunu Czikanu, odgovor na posljednje predloge srbske vlade glede izravnanja carinskog spora izmedju Austro-Ugarske i Srbije. U tom su odgovoru sadržani zahtjevi austro-ugarske vlade glede promjene nekih stavaka u srbsko-bugarskom ugovoru o carinskoj zajednici i o prihvatu tih promjena ovisit će daljnji pregovori za obnovu trgovačkog ugovora sa Srbijom.

Rusija.

Iz Petrograda se javlja, da je otvorenje gosudarstvenoje dume službeno i definitivno ustanovljeno za pod konac aprila. Ta viest potvrdjuje, da je ipak jednom Witte iznio pobjedu nad spletkama Durnovljevim, pa da je — barem za sada — prevladala liberalna napredna struja. Neće li Durnovo naći puta i sredstva, da opet osujeti te odluke, to je dakako pitanje, kojemu u ovaj čas nije moći naći odgovora.

General Grodekov javio je iz Lošanghua caru, da je preuzeo zapovjedničtvo nad četama na dalekom istoku. Time je Linjević izgubio svoju ulogu. Ušli su u trag velikom pronevjerenju kod vojske u amurskom području. Radi se o 3 milijuna rubalja. General Čičagov pozvan je u Petrograd, da se opravda, ali je general volio, da se javi bolestan, te je odputovao u inozemstvo. Po svoj prilici na nepovrat.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Posujilnica pod majem.

Subotu po podne pokazivao nam je okićeni maj na zgradi Posujilnice u Puli, da je završen zid do krova. Tri trobojnice po daljini glavnog lica vijale su se ponosito vrh zida cieli dan.

Radnici su mjesto navadne pijače za likovo dobili primjerenu nagradu u gotovu novcu.

Ples u korist Družbe u Puli.

Kao što smo to već javili odvažio se eto u Puli »Dalmatinski Skup« da priredi ovih poklada ples u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Plemenitu svrhu ovog plesa netreba posebice isticati, jer svatko znade, pripadao on kojoj mu drago Slavenskoj grani, što je Istri Družba sv. Cirila i Metoda. S toga očekujemo, da neće biti rodoljuba, koji neće te večeri posjetiti cvaj ples ili, ako eventualno zapriečen, poslati svoj darak sebi na čast a domovini na oltar.

Pozivi su već razaslani, a mi pretiskavamo ovdje poziv za one koji ga slučajno nisu dobili:

»Dalmatinski Skup« u Puli priređuje dne 24. veljače 1906. ples u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u dvorani hotel de la Ville. Ulaznina po osobi 1 K. Početak u 8½ sata. — Dobrovoljni prinosi primaju se za zahvalnošću. Pristup imadu samo pozvanici. Odbor.

Ako koji slučajno nije dobio poziva neka ga zatraži od odbora, koji će ga rado dati.

Promjena u zapovjedničtvu domobranske pukovnije u Puli. Sadašnji zapovjednik 5. domobranske pukovnije nastanjene u Puli g. pukovnik Klikić stupio

u stanje mira te je imenovan zapovjedom ove pukovnije dosadašnji zapovjednik bataljuna g. Feliks Wereczinski.

Lošinjski kotar.

Ćunski dne 13. veljače. Prije nego brojimo naše težke nevolje i jade, koji danomice biju, želimo da srcu svomu emo oduška te da obaviestimo o vanoj slavi, koju doživismo u nedjelju 11. tek. mj. Velimo o vanrednoj slavi om na ovo inače vrlo nesretno mjesto, jem slične slave još dosad doživili o. Bila je to prava hrvatska obiteljslava.

Pomenutog dana priredili su članovi ješnjeg gospodarskog družtva i ujedno hrvatske čitaonice u svojim prostoria družtvenu večeru. Čitavi tjedan opa se medju članovima neko osobito uševljenje i svatko je napeto očekivao, da će nadoći žudjeni čas. Dva dana je već je vriedni kuhar Marko Franinčić, om iz Ista u Dalmaciji, uz svoje vješte ugačice pripravljao, što je potrebito. požrtvovni Martin Karčić nakitio dvou i potajno pripravljao nešto, čime je o iznenaditi družtvo.

Nadodje žudjeni čas i eto nas na pu starih, mladih i malenih, svega na ju 84 — osamdeset i četiri.

Zaposjesmo odredjena mjesta, napose ci, napose mladji, napose žene i nae djeca. Na poziv družtvenog predsjeda popa Frana Volarića pomolismo se e jela zajedničkom glasnom molitvom, djeca jedne obitelji. Kad su djevojke ele nositi jelo, svatko se veselo i mirno, ikakve buke i prepirke poslužio pobnim alatom. Začudno je bilo osobito, ko su ona inače prpošna dječica ustrivo i mirno čekala, kad će se jelo doti do njihova stola. Najljepši red i go, koja je zavladala početkom večere, stavljala se i trajala do konca. Jelo o pripravljeno na obće zadovoljstvo.

Poslie jela odvede g. Martin Karčić djevojčice iza pripravljena zastora. Svi o znatiželjni i veseli očekivali, što će se dogoditi. Najednom zazvoni zvonce, tor se odkrije, a pred nama se ukaže povišenom podiju desetgodišnja djevčica Marija Busanić Jakovova, pa bez kva straha stane bistrim i sjegurnim om te primjerenim kretnjama krasnoviti iz hrvatskog čestitara zgodnu pjesmu „večaru", namienjenu našem družtvenom dsjedniku. Svi smo ostali začudjeni i ogo se je oko orosilo ganutljivom suzom. Kad je završila, udarismo u burni pljesak i veselo klicanje. Domala stupi na podij jedanaest godišnja djevojčica Marija Karčić Bonova. I ona nas iznenadi krasnoslovec liepo i sjegurno uvodnu pjesmu iz Jemeršićeve knjige: „Majka u radu za Boga i Hrvatsku". I njoj smo burno povladjivali i klicali. Zatim stupi na podij jedanaestišnja Marija Hrončić Lišandrova, koja pjesmom u prozi jakim i sjegurnim om pozdravila majke i oce, držeć u kitu svježa cvieća. Kad je liepo zala, pristupiše uza nju dvie pomenute drugarice, pa sve u jedan glas zaoriše svojim zvonkim glasom: Živile majke i oci, Živili! Na taj mili uzklik sva dvorana udari u burni pljesak i oduševljeno klicanje. Ponovno stupi na podij Marija Karčić Bonova, te kao i prije liepo kralovila nam pjesmicu „Majci Istri", kao mak Varjačićeve pjesme: „Mali Istran", ne u 2. broju „Mladoga Istrana". Sve su tri djevojčice bile zgodno odjevene. Na glavi im hrvatska kapica, a na prsima mila trobojnica. Bez pretjerivanja slobodni iztaknuti, da bi svojim liepo izvedeim ulogama zadovoljile i šire občinstvo. ka čast i priznanje dragim djevojčia, a napose njihovom vriednom učitelju Martinu, što su nam pribavili neočekivani, ugodni užitak. Šteta samo, što nisu bili prisutni toliki zasliepljeni roditelji, koji — neznajuć što rade — hoće omice, da otruju svoju jadnu djecu tuinskim natrusom. One večere bili bi se osvjedočili, kako je ugodan i liep naš mili hrvatski jezik, kad ga izgovaraju milozvučni glasovi njihove dječice.

(Konac sliedi.)

Prkos lošinjskih talijanaša. Našim je čitateljem poznato kako su lošinjski nazovi-Talijani digli nebo i pakao proti imenovanju i ustoličenju sadašnjeg župnika veleč. g. dra. Kl. Kv. Bonifačića. Kad se uvjeriše da im ne pomaže više nikakva spletka proti gosp. župniku i proti višim crkvenim oblastima zamisliše osvetu, kojom htjedoše ublažiti svoju srčbu i utišati odviše ugrijane glave. Zaključiše u gradskom zastupstvu, da će priliepiti svakomu spisu koji im dopane ruku iz župnog ureda tiskane listiće, kojim se prosvjeduje proti imenovanju g. župnika u Lošinju i kojimi izjavljuju, da ga občina ne priznaje svojim zakonitim župnikom. To liepljenje prosvjeda traje odkad je veleč. g. župnik u Lošinju i trajati će dok se talijanaškoj gospodi ne umire uzburkana srca ili dok toj gospodskoj igrariji politička oblast na put ne stane. I doista, reć bi, da je taj djetinski prkos rečenoj oblasti već konačno dosadio, jer doznajemo iz talijanskih novina, da je gradsko zastupstvo u jednoj od posliednjih sjednica zaključilo, da se ne smije uvažiti dopis kotarske oblasti, kojim se obć. glavarstvu nalaže, da mora u buduće odustati od tog liepljenja. Lošinjski Talijani: Martinolići, Katalinići, Kozulići, Premude itd. itd. zaključiše da se ima i nadalje liepiti rečene prosvjed-listiće na spise župnog ureda, jer da je jedino zastupstvo pozvano da tumači volju i želju pučanstva (Neznatnog diela župljana op. slog.) i da je samo ono vlastno dati izraz čuvstvu svega uvriedjenog gradjanstva zbog povriedjenog mu prava, da si izabere za župnika koga hoće.

Ovim zaključkom bacilo je ono gradsko zastupstvo rukavicu političkoj oblasti, koja je na to izdala novi dekret i novu zabranu liepljenja prosvjednih listića, ali gospoda prosvjedači ne popušćaju, već hoće da i nadalje prosvjeduju.

Znatiželjni smo kad će se svršiti ova igrarija i da li će još dugo lošinjski prosvjedači prkositi nalogom političke oblasti.

Voloski kotar:

Iz Veprinašćine pišu nam polovicom febrara. Malo kada se Vam javljamo iz naše občine te bi mogao koji pomisliti da da ide kod nas sve kao po loju, al je baš obratno. Odkad je zasjeo načelničku stolicu „Tončić" i ovamo došao „Grego", ne može da bude gore. — Tončiću bi se bolje pristojale bisage nego načelničtvo, al „pardon", tà nije on naš načelnik, van samo po imenu, pravi načelnik je u istinu odpadnik Marchi, a Tončić sluga.

Još pod pokojnim glavarom gradila je občina cestu od sv. Jelene izpod Veprinca pa do sv. Petra. Talijanaški kapurioni predali su gradnju ceste Škljocariću, koji ih je nadmudrio, jer je cesta slabo načinjena, pa se občina stala s njim pravdati, premda nije imala pravo, jer je Tončić više puta bio prisutan kod gradnje ceste, te nije ničemu prigovarao, dapače rsdio se je još na ljude koji su prigovarali da gradnja nije u redu, a pomogao je i janjca jesti i bio u odboru koji je cestu odobrio. Kasnije im je nešto sunulo u glavu, pa se stali sa Škljocarićem pravdati, te je občina zapravdala oko 4000 kruna, a govori se, da je tom prilikom občina morala platititi još nekoliko stotina kruna globe, jer da tajnik Marchi nije dostatno biljegovao ugovor gradnje. Bog zna zašto su se sa Škljocarićem zavadili, ali moralo je po sredi biti svega, a doprlo je u javnost samo to, da se je nekomu M a r č i ć u sanjalo, da su bili nekoji zastupnici podkupljeni kod gradnje ceste, radi čega je Marčelja koji je radio pod Škljocanićem dao i onu pišljivu i z j a v u u Vaš cienjeni list, da naime ne drži istinitim da bi se dali Veprinački zastupnici podkupiti, kojom izjavom nije bilo ni najmanje dokazano, da nisu podkupljeni, te dotičnim zastupnikom nisu bila ni najmanje onom izjavom oprana „poštena" čela.

Sad se gradi druga grana ceste, koja bi morala spojiti novu cestu sa cestom koja vodi uz more, al da vidite, Bože mili, kud ta cesta ide! Mjesto da bude nastavak prve, pa da ide dalje gdje ima kuća ispod sela Korići, pa onda kroz Poljane, napeljali ju „Tončić i Vlašić" (glavni poprdili) po raznih zavojih, kao da smo u Crnoj Gori, do njihovih kuća, a kroz veliko selo Poljane neće proći, tako svatko pametan i njihove stranke kažu, da „Tončić i Vlašić" sami za se grade cestu. Mimogred budi rečeno, da občina sama bez „dražbe" gradi komad te ceste, alaj će si netko tom prilikom omastiti bradu i „ledine" pokrpati! Ali reći ćete: „što rade drugi zastupnici"? Naši, kako Vam je poznato bili su se zahvalili, a njihovi rekao bi stari „Šilo" da su no šustu učinjeni, što im Tončić po savjetu tajnika Marchia kaže, drže kao sv. pismo, te kod glasovanja pokimaju mudrim glavama, kao da si kakvoj „pupici" koncem glavu potegnuo.

Domala gradit će občinsku zgradu, koja je proračunana na 70.000 K (Veprinčani, tu je novca, tužna naša djeca), a u njoj da će biti mjesto i za školu, al što mislite kakvu? — Čudite se na Veprinašćini, talijanska škola, gdje nema niti jednoga Talijana, al tako mora da bude, inače bi nekojim korita presahnula. Ej Veprinčani, žalostna Vam majka, to nije po starinsku: občina talijanska, škola talijanska, pa se srdite kad Vam naša stranka kaže da za Talijane držite i dekte; ovo vam je najbolji dokaz kamo vas vaši „kapurioni" pelju. Otvorite već jedanput oči, ne dajte da se s Vami sviet podruguje, ne dajte da vas budu Vaša djeca u grobu proklinjala, te kod predstojećih občinskih izbora zavinite vratom talijanskom zmaju; pokažite ako ste ljudi, ako ima još poštenja u Vama da ste vi gospodari na Veprinašćini a ne dotepeni stvorovi, pa izaberite poštene ljude, koji će občinom upravljati na dobro Vaše i Vaše djece.

Do malo imat ćemo občinske izbore. Talijanska vladajuća stranka, videć, da bi njoj ovaj put molalo odzvoniti, što je učinila? Na zadnjoj sjednici primila je sedam tudjinaca kao Veprinčane (Veprinčani, sada vidite, koji Vas prodava?) i četiri počastna občinara tudjinca, nadajuć se tako, da će opet ostat na kormilu Tončić i Marchi. — Kaspéta, radi se obojici, svakomu za preko 2000 godišnjih kruna, a ti puče Veprinački „futraj" ih! Bojeć se pako, da se nebi puk pobunio, pošto je više naroda došlo, da slušaju tu zanimivu sjednicu, proglasili sjednicu tajnom i pozvali na pomoć tri žandara, koji nisu nikoga pripustili, da bude toj sjednici prisutan. Gledaj puče veprinački, gdje ide za kožu tvoju i tvojih, nedaju ti niti slušat, što će odlučit oni, koje si izabrao, da te zastupaju!

A sad malo po prstima Marchiu! Gosp. župeupravitelj poslao je občinskom uredu popis djece dužne polazit školu, izvadjen iz matičinih knjiga, isto tako i popis onih, koji spadaju pod novačenje, pa što je učinio taj Marchi? Učinio je poseban izkaz, te pokvario sva prezimena, koja svršavaju na „ić" u „ich„. dapače i sama imena n. pr. „Milica" u „Milizza" itd. Bože mili, dali raste gdje drvo, na koje bi vredilo nekoje objesit!

Dajemo to do znanja c. kr. kotarskom poglavarstvu u Voloskom, da ovu činjenicu iztraži, pa da dotičnog gospodina pouči, da mu nije to dopušćeno, inače obratit ćemo se drugamo.

U pučkoj školi u Poljanah podučavalo se dva sata na tjedan talijanski, ali poturicam ne bilo to dosta, te učinili molbu na kotarsko školsko vieće, da bi se tri sata podučavalo talijanski, a kao uzrok su naveli, da, pošto obstoji škola u jeziku (hrvatskom), u kojem malo občinara govori, da bi posve pravo bilo, da se više podučaje *talijanski jesik, jesik, kojim govori većina puka ove občine!?* Veprinčani, svjedočite, da li je ovo istina, da li imaju ovi ljudi zdravu pamet?! A kotarsko školsko vieće, uzev valjda u obzir gornju laž, udovoljilo toj molbi!

Još bih imao puno toga javiti, al sam i onako predug, a nešto mi valja i za drugi put ostavit; bit će toga na pregršti, jer zlobni jezici pripovjedaju više toga, rad čega bi kojigod mogao „ječam" jesti.

Možda ćete dobit i glede ovog kakav izpravak, al sasvim tim istina. ostaje istina. Do vidova!

Egidije Ulikse Stanger, jedan od nećaka dra. Andrije Stangera iz Voloskoga, bio je dne 20. t. m. u Beču promaknut na doktora prava. Svečana dvorana bečkoga sveučilišta bila je prilično puna gospode i gospodja, rodjaka, prijatelja i znanaca pojedinih mlade gospode, koja bijahu istodobno promaknuta na čast doktora prava. Kod toga svečanoga čina bila je i gospodjica Anka, sestra dra Egidija Uliksa Stangera, sva radostna što je to doživila. Bilo je i drugih što iz Dalmacije što iz Istre, koji su došli čestitati dru Egidiju Uliksu Stangeru. Mi mu čestitamo i radujemo mu se, željom da nauke koje je crpio porabi takodjer na čast i korist hrvatske domovine, naročito istarskih Hrvata, i želimo da uzmognemo čim prije i raznim našim mladićem iz Istre čestitati kako danas njemu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. Čitamo u izvanjskih novinah, da je posliednja zabava priredjena u Opatijskom družtvu „Zora" na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Istri u svakom obziru sjajno ispala. Vrlo nas boli što moramo ovakve viesti crpiti iz izvanjskih novina kano da nema u Voloskom-Opatiji izmedju narodnih zastupnika, odvjetnika, učitelja, sveučilištnih djaka, pomorskih kapetana i množtva druge inteligencije, niti jedne osobe, koja bi si dala samo malo truda, da nas od tamo o ovakvih dogodjajih izviesti. E dakako, komodnije je kritizirati nego li za narodnu stvar malo truda uložiti.

Koparski kotar:

Iz Buzeta pišu nam s molbom da dodademo sliedeće redke tamošnjim kmetskim občinam na znanje i ravnanje:

Buzetski Talijani i talijanaši bijahu u velikoj neprilici kako da uzdrže svoju dvorazrednu školu, jer nisu imali dosta školske djece niti za jedan razred. Radi toga stali su nagovarati nekoje neuke i nesviestne naše kmetove da upišu svoju djecu u talijansku školu, te da će dati djeci odjeću i druge školske potreboće. Medju ostalimi nagovarao je te priproste ljude i učitelj talijanske škole Z. da uzmogne tako osjegurati obstanak talijanskoj školi pomoću naše nevine dječice.

Tim agitatorom pošlo je za rukom presliepiti naše kmetove u mjestu Dobrovići, na Seoću i u Strani te su doista na svoju i našu štetu i sramotu upisali svoju dječicu u talijansku školu. U tu školu šalje svoju djecu i poznati trgovac Jakob Počekaj, jer da mu ne bi postali sinovi bez znanja talijanskog jezika, velika gospoda! Tužni Jakove, kako si kratke pameti, ako u istinu tako misliš. Na taj način ulovili su jedno desetak naše djece i tako spasiše obstanak talijanskoj dvorazrednici. — Ovdje valja zabilježiti, da su ti odpadnici nanesli tim svojim ludim korakom štetu občini od preko 1300 kruna, jer da ne bijaše kmetske djece u talijanskoj školi, bili bi morali Talijani jedan razred ukinuti i tim bi se prištedilo na jednoj učiteljskoj osobi bar 1000 kruna. Da imaju Talijani samo jednorazrednicu, občina nebi morala plaćati za najam 360 kruna, već samo 180 kruna, a k tomu mora ista plaćati za stanarinu učiteljici 120 K, koje bi bile odpale, da su naši kmeti bili pametni.

Više puta tuže se izvanjski občinari ili naši kmeti, da se mnogo troši na občini, a eto sada ne promišljaju kako se

za samu desetoricu naše djece baca u more preko 1300 kruna. Tu liepu svotu moglo se je potrošiti za siromašnu djecu u našoj pučkoj školi ili za koju drugu narodnu potrebu, a ovako će biti potrošena na našu štetu i sramotu a radi ludosti i izdajstva onih nesretnih občinara.

Što bi učinili kad bi koja njihova občina morala trošiti onakvu svotu za desetak njihovih odpadnika? Bogme ne bi im samo pobili prozore, već bi ih i inače naučili pameti. I pravo bi imali, jer su izdajice i odpadnici vriedni prezira, poruge i sprdnje. Sram ih bilo Boga i ljudi!

Iz Sovinjaka. Oprostite gospodine uredniče da već odavna nismo ništa prijavili od naše občine u dični Vaš list naša „Sloga" kao da bi živili u najboljem miru i redu, ali pošto, koji ne bi imali, nas neprestano uznemiruju, ćemo se češće prijaviti i za sada molimo Vas da date malo mjesta ovim redkom u Vašem listu kako najbolje znate.

U broju 2. naše „Sloge" od dne 11. pr. mjes. čitasmo pod naslovom neprestana agitacija, da je bio na Vrhu porezni činovnik iz Buzeta, koji da se je nudio za načelnika pak da će im sagraditi cestu, školu itd. i kad se takvim kmet prituži da su previsoki nameti, da im kažu da to pitaju njihovoga podestata zašto su se povišali porezi i nameti. — Mi ne bi vjerovali da se nahodi takvih agitatora u poreznom uredu u Buzetu, ali sada vjerujemo, jer je nedavno došao u porezni ured u Buzetu čovjek iz Kvitovogabrega obć. Sovinjak i pritužio se pravo blagajniku Eugenju Bizatto da se je srušio most preko Mirne kod Toplice sv. Stjepan već prije dvije godine tako, da oni ne mogu prevažati svoje vino, sieno, drva, i drugo i nitko da se za njih neće brinuti. Zamolio je on toga gospodina ako bi on mogao u tom pomoći da bi mu bio puno zahvalan. Sior Bizatto mjesto da bi kazao da je u tom inkompetentan i da mu ne može pomoći, on mu je odgovorio da može i da bi u tom pomogao ali da neće, jer da su si oni izabrali svoga Ziganta te da im on pomogne. — Bravo crnitelj onoga koji zato skrbi i dne 25. augusta pr. godine bio navlaš u Poreču da govori s kotarskim kapetanom da čim prije taj most dadu načiniti što mu i to obljubio.

Osim toga pak eksekutor Miho Visintini bit će oko mjesec dana hodio po Vrhuščini u njegovoj službi i jedan kmet mu se je tužio da previše plaća, pitao ga je poreznu knjižicu i kad ju je pregledao kazao mu je da u istinu ima malo poreza ali da mora platit nameta 275%.

Isti čovjek prituži se je jednomu obć. savjetniku i skoro kazao javno da vrag uzme Hrvate koji su naprtili tolike namete, da kmet ne može da živi itd. — Taj savjetnik mirno ga zamoli da mu pošalje knjižicu koju ima još u rukah, pošao na porezni ured te pitao za sve namete koje plaćaju občinari iz občine Vrh za g. 1905., koji su za Pokrajinu 35% postavila pokrajina, za popravak starih cesta 16%, postavio cestni odbor, za gradnju novih cesta 30% postavila pokrajina, za bolničke troškove 33% postavila pokrajina. Ukupno 126% a ne 275 a za občinu niti helera.

Pak da nisu ovi agitatori i time nedužno crnili obć. zastupstvo i načelnika.

Za sada mi preporučamo ovu gospodu ravnateljstvu financija u Trstu i kašnje ćemo onamo ponesti memorandum svih njihovih činjenica.

Franina i Jurina.

Fr. Lovranski poprdili da te imat veliki tanac za „Legu", za koga da delaju velike priprave i na kem da će sost velika muzika z Opatije.

Jur. Barbe Tončiću da te dat jenega hrvatskega na same.

Fr. Kuzma Krstić da će nosit hrvatsku banderu.

Jur. Jur je nebore, a naši stari deju, da gre svet okole.

Fr. Ja, da mi moremo napunit velika korita.

Razne primorske viesti.

Pokladne zabave.

Hrvatska Čitaonica u Kastvu priredjuje u nedjelju dne 25 febrara t. g. u prostorijama Narodnoga Doma »Zabavu« s plesom, pjevanjem, tamburanjem i šaloigrom. Ulaznina po osobi 2 K, obitelj 3 K. Početak točno u 8 s. na večer.

Primorski Sokol u Sušaku priredjuje u nedjelju 25 febrara 1906 u »Narodnoj čitaonici riečkoj« Veliki ples. Početak u 9 sati. Ulaznina za osobu 2 K, obitelj 5 K. Čisti prihod bit će upotrebljen za nabavu društvenog barjaka i za putovanje k svesokolskom sletu u Zagreb.

Sokol u Zadru priredjuje dne 24. febrara 1906 u dvorani »Battara« Krabuljni ples. Početak u 8½ s. Ulaznina: članovi i krabulje 1 K, nečlanovi 2 K. Čisti prihod namienjen je fondu za nabavu društvenih odora.

Odaslanici trgovačkih kamora Istre i Trsta kod ministra trgovine. Kako javljaju u jednom tršćanskom listu iz Rovinja bili su prošloga čedna odaslanici trgovačkih komora Istre i Trsta kod ministra trgovine u Beču radi telefonske sveze izmedju Trsta i Istre i radi prenosa Loydove uprave iz Trsta u Beč.

Odaslanici, koje je predvodio zastupnik i zem. kapetan Rizzi, predali su ministru dvie spomenice.

U jednoj su molili ministra za uvedenje telefonske sveze izmedju važnijih mjesta Istre, te izmedju ove i Trsta na državne troškove. Ministar je odaslanikom odgovorio, da je teško toj molbi zadovoljiti — jer da imade proti provedenju njihove osnove vrlo težkih razloga, a najbrži da je taj, što se to poduzeće nebi državi izplatilo.

Što se tiče druge spomenice, koja govori proti prenosu loydove uprave iz Trsta u Beč — rekao je ministar, da se vlada nebrine za to pitanje. Nu iz razgovora o tom predmetu izmedju ministra i odaslanika, uvjeriše se ovi posliednji, da je prenos loydovog sjedišta iz Trsta u Beč gotova stvar.

Dopisnik kaže naime na koncu, da mu je predsjednik istarske trgovačke komore konačno izjavio, da je njihovo poslanstvo u Beč ostalo bezuspješnim.

Austro-hrvatsko parobrodarsko družtvo. Sa danom 15. veljače istekao je rok prve prodaje dionica ovoga družtva; do onog dana nije mogao nitko uzeti više od dvie dionice na jedno ime. Prodaja je ispala povoljno. Samo u Puntu prodano je ravno hiljadu dionica. Prodaja se nastavlja do 16. travnja o. g., tako da sada može svatko uzeti neograničeni broj dionica.

Bolesti na blagu u Istri. Po zadnjem službenom izvještaju vladaju u Istri na blagu ove bolesti: podrast u Vodnjanu kot. Pula; svrab u Bujah, kot. Poreč; vrbanac na svinjama u Puntu, kot. Krk; u Svetvinčenti kot. Pula; u Jelšanam kot. Volosko; svinjska kuga u Očizi-Klanec kot. Kopar, u Bujah, Motovunu, Oprtlju i Vižinadi kot. Poreč, u Svetvinčenti kot. Pula, u Kastvu, Lovranu, Mošćenicam i Veprincu kot. Volosko.

Zdravlje je i štedljivost za svakoga tako važna, da sve, što ih pospješava, zaslužuje osobita pažnja. Radi toga ne može se dosta toplo našim domaćicama preporučiti, da im nikada ne uzmanjka na stolu Kathreinerova Kneippova kava. Nepomješana ili mnogo pridodana običnoj kavi čini, što se tiče finog teka i zdravog užitka ideal onakove kave, koje se nitko više ne može odučiti, tko spozna njezine blagotvorne učinke. Osobito će svaka brižna domaćica sa zadovoljstvom opaziti, koliko prištedjuje upotrebom Kathreinerove kave. Samo se upozoruje, da valja paziti, da samo prava Kathreinerova, koja se dobiva u zatvorenim originalnim paketima sa zaštitnom markom »Župnik Kneipp« tek jedina imade odlučnu prednost pred običnom kavom. Naročito upozorujemo, da se svatko neka čuva otvoreno odvagnutih prženih proizvoda.

HOTEL, REŠTAURACIJA i KAVANA

BALKAN U TRSTU.

Podpisani javljaju, da su preuzeli 21. siečnja gore spomenute prostorije.

Poslovanje je podpuno reorganizirano

DIZALO — NAJTOČNIJA PODVORBA
KUPELJI — IZVRSTNA KUHINJA
ELEKTRIČNA RASVJETA — IZABRANA VINA.

Za mnogobrojni posjet se preporuča **POČKAJ i KÖGL.**

„ADRIA ROSKOPF" najbolja ura za službenike **K 8·—**

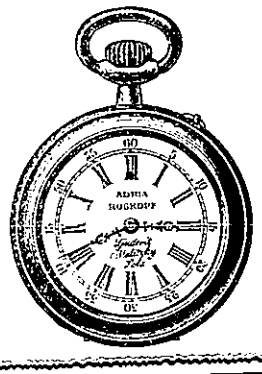

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po 50 kg
Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.
Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julije i augusta mjeseca od 9—12 pr. podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u **Ulivo S. Stefano br. 9,** prizemno desno, odje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

†

Mijo Bergić

nakon težke bolesti prestavi se dne 20. u noći.

Raztužena braća javljaju žalostnu vijest rodjacima, prijateljima i znancima.

Barban, 20. febrara 1906.

braća:
Ivan, prof.
Ante
Josip

sestra:
Marija

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 1. marča 1906. God. XXXIX.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Prilog broju 8. „N. S."

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 27. jenara 1906.

Predsjednik g. K. Jelušić otvoriv sjednicu u 10 sati pr. p. zahvaljuje obć. zastupstvu, što se ga je sjetilo u posliednjim dvim sjednicama, kojim nije prisustvovao sbog bolesti. Prisutno je 24 sastupnika i 1 zamjenik. Zapisnik posliedneje sjednice bio je podpisan i odobren; a za pročitanje i podpis onog današnje sjednice imenovana su gg. F. Jelušić i J. Rubeša.

Predsjednik zatim priobćuje, da su nadležne oblasti odobrile predložene proračune za g. 1906. za Kastav i pridr. obćine, odobriv ujedno i votirane namete, osim nameta od 12% za Zamet zbog pokrića troška cestara u istoj županiji, radi kojeg nameta bio je podnešen utok na zem. odbor po F. Frlan i dr., kojega se je o tom već i obavjestilo. — Kotar. kapetan g. dr. A. pl. Manussi de Montesole zapustio je ovaj kotar pred 20 dana nastupiv u Trstu kao c. kr. vladin savjetnik službu voditelja c. kr. redarstvenog ravnateljstva. Tom je prilikom upravio na obć. glavara pismenu zahvalu, na susretljivosti obć. glavara i zastupstva u radu obćeg boljka. Obć. zastupstvo prima tu zahvalu i pozdrav do ugodnog znanja i zaključuje, da se bivšem g. kapetanu uzvrati pismena zahvala za njegova zauzimanja na korist ove obćine. — Zem. odbor saobćuje, da ne može pristati na zaključak obć. zastupstva, da se naime dade krčmarskom družtvu pobiranje obć. nameta na potrošarinu uz nižu svotu nego li je ona što ju ima družtvo plaćati c. kr. eraru, jer bi se u tom slučaju imao sniziti postotak nameta. O tom se je obavjestilo predsjedničtvo krč. družtva i zatim izvjestilo o poduzetom zem. odbor. — Njekoje novine a i družtva protive se, da bude hrv. učiteljište namješteno u Kastvu već u drugom kojem gradu, pa je obć. uprava dala tiskati posebnu spomenicu i razaslala ju na naše obćine, družtva i narodne zastupnike, da b: poradili u korist Kastva. Obć. zastupstvo odobrava učinjeni korak.

Dne 26. listopada 1905. zapao je nenadano snieg, te je u obć. šumi Lisini polomio mnogo stabala. Drvo je to prikladno za paljenje ugljena te se zaključuje, da se isto prodade putem dražbe uz cienu od K 1·20 po prost. metru. Ne udovoljuje se Dukić Jenku radi odštete za zaostalo mu prašće u Lisini od g. 1903. buduć nije udovoljio dražbenim uvjetima.

Za gradnju petog razreda muške učione u Kastvu bilo je predhodno uzajmljeno K 7000·—, koju svotu se je nedavno povratilo. Sa tom zgradom bio je povećan obć. imetak, pa se je umolilo zem. odbor da bi se isto toliku svotu brisalo iz pasivnih zaostataka rubr. XV. 2 razhoda. Isti je na to pristao, ako to odobrava i obć. zastupstvo, koje čuvši obrazloženje pristaje na to brisanje. — Na pučkoj učioni u Klani nastupio je službu kao ravnatelj g. A. Tončić. — Lječilištnom povjerenstvu u Opatiji dozvoljava se sijati lovorikovo sjemenje na prikladnim mjestima u Bregih, nu ne preuzima se nadzor glede žetve trave i paše. — Na cesti Jardasi-Bačurka prestalo se je raditi, buduć je izcrpljena podpora državna sa K 1000·— obćinska sa K 500·— a k tomu prekoračilo se je sa potroškom K 97·63, koje se anticipira iz obć. blagajne. — Dne 11. decembra 1905. izplatilo se je zajam za kapelansku kuću u Brgudu, sa K 2143·33 ujedno sa interesi. — Obć. zastupstvo odobrava postupak obć. glavarstva što je izvjesilo oglas konkurencijonalnog odbora u Sv. Križu glede nameta na Srdoči, Zamet i Hosti (bez Škurinje), te što je u tom poslu podnešeni utok po I. Blečić i dr. ustupilo političkoj oblasti, kao jedino nadležnoj u predmetu.

Koncem minule godine pozvao je zem. odbor ovu obćinu, da istomu izplati zastanu svotu bolničkih troškova sa K 7321·89. Tu se je svotu zaista i saldiralo u tri obroka, što se prima do znanja. — U sjednici od 13. novembra 1905. bila je doznačena podpora od K 300·— za popravak puta od bivše strange u Jusićih do kuće br. 75 u Jurdanih, nu njekoji obćinari protive se toj radnji, već nek se tu podporu upotrebi za put od erar. ceste prema selu Brajani. Ne uvažuje se njihovog prigovora, već se odlučuje, da bude spomenuta radnja odana putem dražbe.

Uprava tršćanske bolnice priobćila je amo, da se u istoj nalaze dvie nemoćnice iz ove obćine, koje su neizliečive, te da sav trošak uzdržavanja istih ide na teret obćine, koju pozivlje da ih digne iz bolnice. Medjutim bila je jedna od njih amo dopremljena, a obć. uprava dala ju je odpremiti u riečku bolnicu. Obć. zastupstvo zaključuje, da obskrbne troškove za te dvie bolestnice snaša obć. blagajna.

Glede ustrojenja telefonske postaje u Frančićih zaključuje se, da obćina doprinese traženi iznos od K 290·—, nu polovicu ovog troška imaju interesirane stranke obćini vratiti.

Na pročitani izvještaj obć. geometra, da se većina stranaka, kojima se odmjeri dio obć. zemljišta, ne drže izkazanih im medja već pri ogradjivanju istih redovito prigrade više i promjene pravac medja, zaključuje se, da pri izmjerah štivre bude po mogućnosti prisutan i obć. lugar, koji ako pronadje, da nije stranka obgradila zemljište kako joj je bilo izmjereno, ima to prijaviti obć. glavarstvu, koje će ju prizvati, globiti a do potrebe i tužiti.

U ovrsi proti Širola I. iz Kastva ostala je ova obćina odkrivena sa svotom interesa, koja je odmašivala tri godine t. j. K 127·20, koji dobitak interesa prima se do znanja. — Poduzetniku gradnje šterne u Rubeših vraćena je kaucija sa K 239·—. Dne 30. decembra 1905. obavio se je pregled obć. blagajne za Kastav i pridr. obćine, glasom kojeg iznosi prihod u gotovini 166.121·07, u drž. obligacijah K 2100·— u privatnim zadužnicama K 249.683·29, a razhod u gotovini K 163.970·14 dakle sa viškom od K 2150·93.

U godini 1905. odplatila je obćina sliedeće dugovine: privremenu posudu za popravak obć. puteva K 1000·—, za proširenje groblja u Rukavcu K 7000·—, za gradnju kapelanske kuće u Brgudu K 4000·—, privremenu posudu za gradnju šterna u Globićih, Zorzićih i Skvažićih K 2000·—, za gradnju škole petog razreda u Kastvu 7000·—, za kapelansku kuću i šternu u Sv. Križu K 2000·—, za školu u Rukavcu K 4000·—, za dogradnju drugog razreda učione u Zametu i za obć. šterne Globići, Zoržići i Skvažići K 8000·—, za bolničke troškove K 7321·89 i za parbene i odvjetničke troškove K 2030·58, ukupno glavnice K 44352·47 sa odpadajućim interesima. Tako da obćina Kastav duguje jošte K 11·000·— za gradnju obć. sajmišta, dočim na novi račun jedina por. obćina Skalnica zadužila se je za graduju šterne K 3000·—. Izradba gorivih drva od 2118 prost. metara izplaćena je podpuno. Municipiju Pule izplaćeni su obskrbni troškovi za malodobne Ivanić do 30. Junija t. g., te se zaključuje, da se iste tim danom doprati u Kastav. Spinčić mld. Dinko ne polazi više školu, te se zaključuje da mu se uzkrati dalnja podpora. Dne 28. decembra 1905. obdržavana je u Kastvu izložba goveda, na koju bilo je dopeljano 37 goveda, a ukupna svota nagrada iznosila je K 525·—. Na sajmu Lucijine utjerato se sajmovine K 729·70. C. kr. oružničtvo iz Voloskoga pri svojih obhodnjah do sad je prenoćivalo u selu Permani kod J. Dekleva, nu buduć isti imade krčmu, može da im se nadje sobu u Brgudu. Čuvši mnienje lamošnjeg zastupnika zaključuje se, da im se dade u kući br. 82 u V. Brgudu odštetiv vlastnika sa godišnjih K 12·— a preostatak da namire sami oružnici. — Pročitana je kupopr. pogodba, što se ju ima sklopiti sa g. Münz-em glede ustupljenog tnala za elektr. željeznicu, nu zaključuje se, da se ne može podpisati dok kupac ne udovolji svim postavnim mu uvjetima.

Na dopis kot. poglavarstva, da se razjasni utok podnešen proti odluci istoga glede sastanka župljana za prezentaciju župnika u Veprincu, zaključuje se, da se izvjesti da župljani imadu pravo birati dvojicu od natjecatelja, nu pravo na presentaciju župnika ima ovo obć. zastupstvo.

Zem. odbor pozivije obć. upravu, da do 15. febrara t. g. isplati školske takse sa K 12.798·—, te saobćuje

Handić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

ićenje. Predsjednik mora učiniti prinunitetnomu odboru, ako to zahtjevetorica članova.

Poslovnik.

jim ove četiri osnove predala je još osnovu o promjeni poslovnika, e svrha, da zaštiti vladine osnove obstrukciji. U tu se svrhu predlaže, utorkom, sriedom i četvrtkom poi ½12 sati ne može ništa razpraio vladinih osnova, osim ako vlada uje na razpravu drugih predmeta. e čitanje odredjuje samo na zahtjev) članova. Za razpravu u odboru dredjuje prekluzivni rok. Poslije toga e osnova razpravlja u drugom či- bez odborova izvješća. Odmah iza obavlja se i treće čitanje.

atim sadržaje osnova pooštrenje disciih sredstava. Uvrede kuće ili predta, smetanje mira kazne se isključi skopčanim sa gubitkom dnevnica. kući uvriedi osobu stojeću izvan sazni se na predlog uvriedjenog ukorom. apokon se novim poslovnikom nasa se ujednostavi postupak sa interimi. Interpelacije se ne čitaju više, može na njih odgovoriti i pismeno. elacije, koje sadržavaju stvari, kažpo kaznenom zakonu, ili koje vriedudorednost, predsjednik može a liodbiti. Tom zadnjom ustanovom se onemogućiti, da se pročitaju zapljenovinski članci.

agoljica i austrijska vlada.

od tim naslovom priobćilo je zako „Hrvatstvo" u broju od 13. pr. a uvodnom mjestu vrlo zanimiv iz Istre o pitanju glagoljice. Gosp. ik je veoma dobro obaviešten o ah austrijske vlade dotično o koracih de, koje je učinila i valjda još e roti povoljnom za nas Hrvate rietoga pitanja. Izmedju redaka dade ati kako imade malo nade, da se e glagoljice za nas povoljno rieši, esa svaljuje on svu krivnju na au u diplomaciju.

tomu — mislimo — da smo svi da su proti sačuvanju, dotično obnovi glagoljice kod nas odlučno ni ne samo diplomatički, već i dvorugovi, ali nama je nepojmljivo, kako ti krugovi vršiti tolik upliv i na Stolicu, za koju se neprestano tvrdi, u rješavanju ovakvih pitanja posve talna i neodvisna i da će ona sama, akvog izvanjskog upliva to pitanje na korist crkve i hrvatskoga naroda. ledjutim eto spomenutog dopisa, koji prilično jasno:

ako je poznato, glagoljsko pitanje š do sada definitivno riešeno. Naravski, da zanima svakoga Hrvata, napose nas Istrane, kako će stvar konačno izpasti. Mi kao katolici zauzimamo stanovište, koje je jedino pravo, da naime odlučivati u tom pitanju, spada izključivo na sv. Stolicu. Zato sv. Stolica i zabranjuje uvlačiti pitanje o glagoljici na političko polje i tude za nju praviti propagandu.

No time još nije izključeno, da ne bismo smjeli javne i neopravdane navale

---

osigura razpravu najvažnijih vladinih predloga. Ujedno namjerava se i proširenje disciplinarnih mjera. Tomu je proširenju svrha, da štiti zastupnika kod većih nemira, pa omogućuje i osobam izvan sabora, da se obrane, ako budu u saboru napadnuti.

Prelazeći na stranačke odnošaje, ističe, da je zadaća reforme omogućiti i zajamčiti narodni kompromis te trajno posjedovno stanje pojedinih narodnosti. Buduć- Salcburg 6 (6), Štajerska 28 (27), Koruška 10 (10), Kranjska 11 (11), Moravska 44 (43), Šleska 13 (12), Tirolska 21 (21), Vorarlberška 4 (4), Gorica 5 (5), Istra 5 (5), Trst 5 (5).

Napokon odredjuje prva osnova još i to, da se članovi gospodske kuće mogu birati u zastupničku kuću. Ako prihvate mandat za doljnju kuću, miruje za trajanja toga mandata članstvo u gornjoj kući.

Četvrta osnova sadržaje ustanove, kojimi se promjenjuju propisi o idemnitetu. Nova osnova dozvoljava sudovom, da prije izručenja provedu predizvide. Za trajanja imuniteta miruje zastara. Delikte, što ih počinja zastupnik u zgradi sabornice, ovlašćuju predsjednika, da nečekajuć predlog suda, prijavi prekršitelja imunitetnom odboru, koji ima za tri dana podnieti izvješće kući. Ne podnese li odbor za osam dana predlog, uzima se, da je kuća privoljela

SVEUČNA BIBLIOTEKA RIJEKA

za samu desetoricu naše djece ba
more preko 1300 kruna. Tu liepu
moglo se je potrošiti za siromašnu
u našoj pučkoj školi ili za koju drug
rodnu potrebu, a ovako će biti potr
na našu štetu i sramotu a radi lud
izdajstva onih nesretnih občinara.

Što bi učinili kad bi koja nji
občina morala trošiti onakvu svotu z
setak njihovih odpadnika? Bogme
im samo pobili prozore, već bi ih i
naučili pameti. I pravo bi imali, je
izdajice i odpadnici vriedni prezira, p
i sprdnje. Sram ih bilo Boga i ljudi

Iz Sovinjaka. Oprostite gosp
uredniče da već odavna nismo ništa
javili od naše občine u dični Vuš list
„Sloga" kao da bi živili u najboljem
i redu, ali pošto, koji ne bi imali, na
preslano uznemiruju, ćemo se češće
javiti i za sada molimo Vas da date
mjesta ovim redkom u Vašem listu
najbolje znate.

U broju 2. naše „Sloge" od da
pr. mjes. čitasmo pod naslovom nepre
agitacija, da je bio na Vrhu porezn
novnik iz Buzeta, koji da se je nud
načelnika pak da će im sagraditi
školu itd. i kad se takvim kmet pritt
su previsoki nameti, da im kažu da
taju njihovoga podestata zašto su s
višali porezi i nameti. — Mi ne bi
vali da se nahodi takvih agitatora
reznom uredu u Buzetu, ali sada
jemo, jer je nedavno došao u pc
ured u Buzetu čovjek iz Kvitovoga
obć. Sovinjak i pritužio se pravo b
niku Eugenju Bizatto da se je srušio
preko Mirne kod Toplice sv. Stjepa
prije dvije godine tako, da oni ne
prevnžati svoje vino, sieno, drva, i
i nitko da se za njih neće brinuti.
molio je on toga gospodina ako
mogao u tom pomoći da bi mu bio
zahvalan. Sior Bizatto mjesto da bi
da je u tom inkompetentan i da n
može pomoći, on mu je odgovori
može i da bi u tom pomogao ali da
jer da su si oni izabrali svoga Žigai
da im on pomogne. — Bravo c
onoga koji zato skrbi i dne 25. ar
pr. godine bio navlaš u Poreču da
s kotarskim kapetanom da čim prij
most dadu načiniti što mu i to obl

Osim toga pak eksekutor Miho
tini bit će oko mjesec dana hodio p
huščini u njegovoj službi i jedan
mu se je tužio da previše plaća, pit
je poreznu knjižicu i kad ju je pre
kazao mu je da u istinu ima malo
ali da mora platit nameta 275%.

Isti čovjek pritužio se je jed
obć. savjetniku i skoro kazao javn

da nije uvažilo utoka u tom predmetu, pa se obć. glavarstvo ovlašćuje, da dade što više na račun te dugovine, nu ujedno da podnese utok proti gornjem riešenju. Prima se zahvalom do znanja, da je zem. odbor osigurao ovoj občini zem. podporu od K 1500·— za gradnju ceste Breza-Brnčići.

Na molbu župana i zamjenika obć. zastupnika iz Studene odlučuje se, da se u Studenoj rileviraju uzurpi čim to bude moguće provesti. Odobrava se postupak obć. uprave glede kupnje parc. 495/1 „Škrilca" u Kastvu za cienu K 410. — Prima se do znanja, da je Širola ud. Angjela s djecom primljena u svezu občine Trst, a Sepić Antun iz Zvoneće s obitelju u svezu občine Volosko. Na predlog župnog ureda u Klani, da se posjeku ceri oko crkvice sv. Nikole u Studenoj odlučuje se, da se prije izvidi ako su truli. — Na molbu ravnateljstva ženske učione u Kastvu radi svoje škole zaključuje se, da se za svaku pučku učionu ovog područja predplati na dva primjerka omladinskog lista „Mladi Istran".

Mld. V. Mohorovičiću dozvoljava se, da može prodati zemljište „ograda" u G. Rukavcu bez prenosa tereta ove občine. — U ovrsi proti V. Kinkela ostala je občina dielom odkrivena, pa kupac njegovih nekretnina moli, da mu se prodade i nova štivra, koja je oko istih, čemu se udovoljuje, te se prodaje F. Ivanić iz Kućeli 48 štivru u Kućelih za K 188 s 3 godišnjim 6% interesom.

Za pranje i bieljenje obć. sajmišta odredjuju se dnevnice Dukić D. i A. na K 3 dnevno. — Ne uvažuje se molbe Barak A. iz Klane glede kapitalizacije parbenih troškova u parnici sa Studenom, budući ova nema raspoloživog novca da plati troškove svojeg odvjetnika. — Uzima se do znanja, što je gosp. barun A. Schmidt-Zabierow imenovan upraviteljem, a gosp. Mosetig višim kot. povjerenikom kod. c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom.

Podpore doznačene občini u g. 1905. za popravak puteva i cesta jurve se je potrošilo i radnje izvelo osim one od Frlići prema Opatiji. Da se uzmogne odnosne izkaze o potrošku prosliediti političkoj oblasti na dalnje uredovanje, imenuje se gg. Jelušić Frana i Sinčić Vjekoslava da ih pregledaju i podpišu. — Za popravak puta kolodvor Matulje-Osojnaki izplatilo se je K 403·60. — Odobrava se nalog obć. glavarstva izdan poduzetniku stolarske radnje na učioni u Brežcima, da prozore u drugom razredu drvom obloži. — Na prijavu gosp. A. Širola, da je dogotovio put od erar. ceste do mora u Jurčićih zaključuje se, da se taj put što prije preuzme.

Odobrava se sliedeće javne dražbe i kolaudacije popravaka i prenosa obć. puteva od Trinajstići i na Smogori s dostatbenom cienom K 399 te više radnjom od K 350 izplativ te svote i vrativ poduzetniku kauciju čim odstrani nekoje iskvarene mu manjkavosti; od Stupari na Tibljaši s dostatbenom cienom K 328 izplativ povrh toga poduzetniku još K 10 za ponovno popravljeni dio puta kod sela Stupari; od Pehljina prema Škurinji s dostatbenom cienom K 597; od Tišljarićevog brega kroz Popovići do medje Matulji s dostatbenom cienom K 321·99 te sa više radnjom od K 104·01 izplativ gornje svote poduzetnicima i vrativ im kaucije,

Dne 17. decembra 1905. obdržavala se je dražba za zakup pobiranja obć. pristojbe na pivo u god. 1906., te je najboljim dostaocem postao g. Rubeša Frane iz Kastva u ime družtva kastavskih krčmara sa K 2251. Zapisnik te dražbe bio je prosliedjen zem. odboru, koji ga i odobrava ako to isto učini i obć. zastupstvo, obzirom što je zem. odbor bio dao bolju ponudu. Obć zastupstvo odobrava tu dražbu iz razloga, što se ne može predvidjeti da će se i u tekućoj godini potrošiti u občini onako veliku količinu piva kao i god. 1904. — Odabrava se kolaudacija novih obć. zatvora, koja radnja sa naviškom iznosi K 1714·91, izplativ poduzetniku Dukič Antunu taj iznos i vrativ mu kauciju. Nalogom obć. glavarstva isti je popravio i vatrogasno spremište, što je također bilo pregledano i koja radnja iznosi K 277·67, što nek se Dukiću izplati. — Uzima se do znanja, da su u Brgudu dražbom prodane mljavice iznesle K 48·90.

Dne 22. oktobra 1905. obdržavala se je dražba za odaju kuhinjske soli za županije koje je već prije imao Saršon Anton iz sv. Mateja, te je isti ponovno ostao dostaocem razprodaje limito soli uz cienu od K 16·96 po q, te za one županije što ih je prije imao Vinko Grgurina, a postala je dostalicom Delenardo Marija iz Jušići kbr. 61 uz cienu od K 15.55 po met. centu. Ove su dražbe jurve odobrene od c. k. fin. nadzorničtva i c. k. kot. poglavarstva te ih ovime odobrava i občinsko zastupstvo.

Na predložene molbe po c. k. kot. poglavarstvu radi izdanja obrtnih listova, preporuča se molba: Franković Ivana iz Rubeši, Mohorovičić Mata iz Jušići, Marčelja Josipa iz Marčelji i Širola Vjekoslava iz Saršoni, dočim se ne može preporučiti molba Grabar Pavla i Kinkela Josipa jer koli u Pobrima toli u Gašpari-Zvonečoj nije potrebna nova krčma.

Glede zakupa kastavskog ribolova u tek. godini zaključuje se, da se dade to pravo u zakup Rajčić Antonu i Ženković Josipu uz zakupninu od K 120 i uvjetom, da bi po mogućnosti barem jedanput na tjedan donesli na prodaju ribe u Kastav.

Na molbe glede imenovanja občinskog nadredara i redara, kojih je ukupno prispjelo 18, nu četverica njih je svoje molbe već prije sjednice susteglo; obć. zastupstvo čuvši sadržaj molba i ocjenu pojedinih natjecatelja, imenuje u privremenom svojstvu obć. nadredarom Sovdat Ivana, a obć. redarom Bizalj Tomu.

Pročitan je izkaz izvanrednih izdataka iza postliedoje sjednice te obć. zastupstvo daje obć. upravi absolutorij za sliedeće potroške: za pokop djeteta Jardas ud. Josipl K 10; za dane podvoze nemoćnikom odpremljenim u riečku bolnicu i na željez. postaju Jurdani K 38; za odštetu pratiocu Lučić Andra u riečku bolnicu K 2·40; za namještenje novog štednjaka i popravak škol. zgrade u Zametu K 225·96; za popravak i bojadisanje na kapelanskoj i škol. zgradi u Brgudu K 268·68; za potrebne popravke, bieljenje iznutra i izvana, zidarska i stolarska radnja te potrebiti materijal na mužkoj i ženskoj školi i obć. kuća broj 63 i 89 u Kastvu K 811·09; županu i obć. savjetniku iz Brguda za nadziranje i bulanje drva pri štrpanju K 92 za navišak gradnje parapeta na cesti Rubeši-Frlanija K 8·60.

Na molbe za prodaju obć. zemljišta obć. zastupstvo zaključuje, da se prodade: Sinčić A. iz Rubeši kućno tnalo u Rubeših za K 52·64; Milić F. štivra u Jurčićih za K 80; Ružić Ivanu Piranić u Požih tnalo daščare za K 2·70; Mgr. Zamlić Vinku tnalo pred kućom u Matulji za K 100·25; Jardas F. iz Bručići kućno tnalo u Brnasih za K 41; Jardas I. isto za K 28.76; Drnjević F. tnalo za skadanj u Trinajstićih za K 5·60; Marčelja Josipu kućno tnalo u Marčelji za K 30·26 i Marčelja Antunu iz Marčelji 104 zemljište uz cestu kao kućno tnalo za K 85·82. Nije se za sad uvažilo molba Radetić Frana, Brajan Ivana, Matulja Vjekoslava i Dukić Frana; nadalje nije se riešilo više molba za štivru u Marčelji o kojih odlučiti će se u budućoj sjednici.

Na molbe glede podieljenja podpora siromasima i drugog sadržaja, občinsko zastupstvo zaključuje, da se Rubeša Franu iz Kastva povrati polovicu troška za betoniranje obć. prolaza pred njegovom kućom sa K 25·70; doznačuje se družbi sv. Cirila i Metoda za Istru K 300; produljuje se mjesečna podpora za tek. g. Lučić A. sa K 20, Blečić Katarini sa K 12; doznačuje se dvojici siromaha po K 20, jednomu K 10, jednomu K 8 i jednomu K 6; Širola A. iz Široli 2 m. gradjevnog drva; Turak F iz Blažići 10 komada gradj. drva za remenate, isto i Stanić Andru iz Brežaca. Odobrava se potrošak i izplata radnika za popravak puta Čikovići-Rubeši sa K 107·50. Povisuje se mjesečna plaća obć. lugaru Cetina A. i Stanić Matu na K 60, Sinčić Matu obć. lugaru u Skalnici na K 40; občinskom nadlugaru podieljuje se nagrada iz blagajne Kastav K 30 a iz Brguda K 20 za nadziranje pri štrpanju u minuloj zimi. Radi izplate bolestničkih troškova Čikovića Ivana, neka obć. liečnik predloži račun. Glede popravka obć. puteva od Ivićaca do Klenovije i od Matejinih do Leščeveca neka obć. geometar izvidi i sastavi proračun. Puž Antonu iz Puži 42 oprašta se zastanih interesa K 34·66 pod uvjetom, da izplati sav kapital i ostale interese.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 3½ sata po podne.

Mijo Bergić

nakon težke bolesti prestavi se dne 20. u noći.

Raztužena braća javljaju žalostnu vijest rodjacima, prijateljima i znancima.

Barban, 20. febrara 1906.

braća:
Ivan, prof.
Ante
Josip

sestra:
Marija

nose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalaze se u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 1. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. raju i računaju se na temelju nog cienika ili po dogovoru.

vci za predbrojbu, oglase itd. u se naputnicom ili polož- om pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

t naručbe valja točno oz- iti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

o list na vrieme ne primi, a to javi odpravničtvu u orenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz- na napiše „Reklamacija".

kovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kal).

Vladine osnove za izbornu preinaku.

Dne 23. o. mj. bio je za narode Austrije vrlo važan dan, jer je toga dana ministar predsjednik barun Gautsch u carevinskom vieću predložio vladine osnove za proširenje izbornog prava ili takozvanu izbornu reformu.

Te osnove popratio je ministar-predsjednik poduljim govorom, kojim je nastojao opravdati postupanje vlade u tom znamenitom pitanju. Ministrov govor bio je često prekidan neprijateljskimi uzklici od strane Velikoniemaca.

Na početku govora iztaknu ministar, da počivaju osnove, koje je netom predložio, na tom glavnom načelu, da treba zabaciti dosadašnje izborne povlastice. Nabroji zatim pojedinosti predloženih osnova, koje niže priobćujemo, te naglasi, da je vlada sve učinila, da se izbjegne gubitkom zastupničkih mandata za pojedine narodnosti.

Što se tiče Gorice, tuj se je pokazalo, da je nemoguće stvoriti narodno-jedinstvene izborne kotare, pošto nije moguće točno opredieliti jezikovne granice.

Broj zastupničkih mandata pomnožio se je samo ondje, gdje bijaše to potrebito radi važnih razloga, utvrdjenih u interesih pučanstva.

Izbornom preinakom — reče nadalje — ublažiti će se socijalne protimbe izmedju gradova i ladanja.

Sviestni smo si — nastavi — da će osnove kod mnogih naići na nezadovoljstvo. Ali tko nepristrano razmišlja o poteškoćah, koje prate osnovu sveobćeg prava glasa u jednoj narodnostnoj državi, taj će priznati, da nam nije manjkala volja, da budemo pravedni. S toga smo razloga nastojali, da dovedemo u sklad teritorijalno načelo sa narodnostnim, da ne bude i u buduće na milijune izbornika zastupano po zastupnicih druge narodnosti.

Što se tiče načina, kako da se provedu izbori, vlada je predložila izravne izbore. Od ustanovljivanja izborne dužnosti vlada je s upravnih potežkoća odustala. Razlažući, zašto osnova zahtjeva jednogodišnji boravak, prelazi na izbornu agitaciju i na zaštitu izborne slobode. Agitaciju u okviru zakona vlada neće preprječiti. Ona želi, da izbori ne budu samo sveobći, nego da budu i slobodni, pa da svaki izbornik predaje glasovnicu po svom uvjerenju. Zato je izradjena za zaštitu slobode izbora posebna osnova.

Vlada je predložila i reformu poslovnika, pa je u tome sliedila samo običajno pravo zastupničke kuće. Osnova uzima obzir na razne želje, izbjegava svakom izažovu, te joj je glavna svrha ta, da osigura razpravu najvažnijih vladinih predloga. Ujedno namjerava se i proširenje disciplinarnih mjera. Tomu je proširenju svrha, da štiti zastupnika kod većih nemira, pa omogućuje i osobam izvan sabora, da se obrane, ako budu u saboru napadnuti.

Prelazeći na stranačke odnošaje, ističe, da je zadaća reforme omogućiti i zajamčiti narodni kompromis te trajno posjedovno stanje pojedinih narodnosti. Budućnost je Austrije u tom, da narodnosti, ti najvažniji nosioci kulturnog napredka, ne troše svoje sile u bezplodnoj borbi, već da sudjeluju na javnih poslovih i za njih odgovaraju.

Zatim ministar-predsjednik ističe, da reforma nije u interesu koje stranke, dakle niti u interesu socijalnih demokrata. Govoreći o znamenovanju socijalne demokracije, naglasio je osobito, da ne valja podcienjivati propagandu te stranke. Ako bude socijalna demokracija imala sveobće izborno pravo, nestati će joj najboljeg njenog agitacionog sredstva, a onda moći će se s njom na temelju jednakog prava mnogo uspješnije boriti, nego do sada. Gledajmo samo — reče barun Gautsch — u ostale zemlje, gdje je sveobće izborno pravo već provedeno. Svagdje vidimo, da gradjanske stranke silno ojačaju. A isto tako bit će i u Austriji.

Napokon osvrnuo se govornik na razne parlamentarne krize, te je svršio svoj govor ovimi riečmi:

„Ja s moje strane očekujem od izborne reforme uzkrsnuće austrijskog parlamenta na temelju jednakog prava za sve. Čistom savješću stupam u borbu, a izdržati ću u njoj do zadnjeg časa. Dok nisu istrošena sva sredstva zakonite borbe, ja neću malaksati. Podlegnem li, pasti ću s uvjerenjem, da se nisam uzalud žrtvovao. Osoba nestaje, ali ideje ostaju. Moj pad nipošto neće značiti pad izborne reforme".

Čim je ministar-predsjednik svršio svoj govor, nastala je prava bura povladjivanja u cieloj kući. Sa svih strana hrlili su zastupnici, da mu čestitaju.

* * *

Zakonske osnove, tičuće se izborne preinake, sadržaju u glavnom sliedeće temeljne ustanove:

Izborno pravo:

Prva osnova promienjuje dosadanji temeljni zakon o carevinskom vieću, te odredjuje: Pravo birati narodnog zastupnika imade svaka muška osoba, koja je navršila 24. godinu, austrijski je državljanin, od izbornog prava nije izuzet ili izključen, a u občini, u kojoj ima birati, na dan razpisa izbora najmanje godinu dana boravi. Izabran može biti onaj muškarac, koji je već tri godine austrijski državljanin, navršio je 30. godinu života, a od izbornog prava nije izuzet ili izključen.

Ista osnova odredjuje, da se broj zastupnika imade povisiti od 425 na 455, pa se taj broj razredjuje na pojedine krunovine ovako: Češka 118 (110), Dalmacija 11 (11), Galicija 88 (78), Dolnja Austrija 55 (46), Gornja Austrija 20 (20), Salcburg 6 (6), Štajerska 28 (27), Koruška 10 (10), Kranjska 11 (11), Moravska 44 (43), Šleska 13 (12), Tirolska 21 (21), Vorarlberška 4 (4), Gorica 5 (5), Istra 5 (5), Trst 5 (5).

Napokon odredjuje prva osnova još i to, da se članovi gospodske kuće mogu birati u zastupničku kuću. Ako prihvate mandat za doljnju kuću, miruje za trajanja toga mandata članstvo u gornjoj kući.

Izborni red.

Druga osnova bavi se izbornim redom te odredjuje ovo: Svi izbornici jednog kotara sačinjavaju jedno izborničtvo. Svako izborničtvo bira jednog zastupnika samo izvanjski kotari u Galiciji po dva, ali tako, da svaki izbornik glasuje samo za jednog kandidata. Tim načinom hoće se zaštititi narodnostne manjine u jednom dielu Galicije. U ostalih krugovih izborni su kotari, u koliko je god bilo moguće, razdieljeni po narodnostih. Razdioba u gradske i izvanjske izborne kotare provedena je po osebujnih odnošajih pojedinih kotara. Tako su u južnih pokrajinah gradski kotari posve napušteni. Posebni prilog toj osnovi sadržaje teritorijalno razdieljenje pojedinih kotara.

Izbor.

Kao birališta odredjene su občine i posebno navedeni zaseoci. Občine izpod 500 stanovnika se udružuju. Svaki izbornik ima samo jedan glas. Izborno se pravo vrši u onoj občini, u kojoj izbornik najmanje godinu dana obitava. Izborno se pravo gubi gubitkom samosvojnosti, uživanjem ubožke podpore, stečajem, gubitkom očinskih prava, osudom radi zločina i nekih prestupaka i radi nekih prestupaka proti obranbenom zakonu na ono vrieme, što ga osnova odredjuje.

Izborne listine, koje sastavlja načelnik, valja kroz 14 dana izložiti na svačiji uvid. U mjestih preko 20.000 biljada stanovnika, listina mora danomice biti izložena najmanje osam sati, a mora se u dovoljnom broju štampati. Reklamirati može svatko, tko ima izborno pravo. O reklamacijah presudjuju političke oblasti. Na izbor se pripuste izkaznicom providjeni izbornici jedan po jedan u izborni lokal, koji imadu s mjesta ostaviti, kad su glasovali. Za izbora ne smiju se u izbornom lokalu i na stanovitom prostoru oko njega držati govori, niti ikoja agitacija. Valja skrbiti za to, da izbornici nesmetano mogu doći i otići od izbornog lokala.

Izabran je, tko dobije absolutnu većinu predanih valjanih glasovnica. U onih izvanjskih kotarih Galicije, koji biraju po dva zastupnika, izabrani su oni, koji dobiju jednu trećinu predanih glasova.

Sloboda izbora.

Treća osnova sadržaje ustanove, kojimi se hoće zaštititi izborna sloboda.

Po toj se osnovi kazne razni čini, kojimi se hoće uplivati na izbornike i na posljedak izbora, kako podkupljivanje, rasprostranjivanje lažnih viesti, razne prevare kod izbornog čina, smetanje izbora i t. d. Kazne su gubitak aktivnog i pasivnog izbornog prava na tri godine.

Imunitet.

Četvrta osnova sadržaje ustanove, kojimi se promjenjuju propisi o idemnitetu. Nova osnova dozvoljava sudovom, da prije izručenja provedu predizvide. Za trajanja imuniteta miruje zastara. Delikte, što ih počinja zastupnik u zgradi sabornice, ovlašćuju predsjednika, da nečekajuć predlog suda, prijavi prekršitelja imunitetnom odboru, koji ima za tri dana podnieti izvješće kući. Ne podnese li odbor za osam dana predlog, uzima se, da je kuća privoljela na izručenje. Predsjednik mora učiniti prijavu imunitetnomu odboru, ako to zahtjevaja devetorica članova.

Poslovnik.

Osim ove četiri osnove predala je vlada još osnovu o promjeni poslovnika, kojoj je svrha, da zaštiti vladine osnove proti obstrukciji. U tu se svrhu predlaže, da se utorkom, sriedom i četvrtkom počam od $^{1}/_{2}$12 sati ne može ništa razpravljati do vladinih osnova, osim ako vlada privoljuje na razpravu drugih predmeta. Prvo se čitanje odredjuje samo na zahtjev od 100 članova. Za razpravu u odboru kuća odredjuje prekluzivni rok. Poslije toga roka se osnova razpravlja u drugom čitanju i bez odborova izvješća. Odmah iza drugog obavlja se i treće čitanje.

Zatim sadržaje osnova pooštrenje disciplinarnih sredstava. Uvrede kuće ili predsjednika, smetanje mira kazne se isključenjem skopčanim sa gubitkom dnevnica. Tko u kući uvriedi osobu stojeću izvan sabora, kazni se na predlog uvriedjenog ukorom.

Napokon se novim poslovnikom nastoji, da se ujednostavi postupak sa interpelacijimi. Interpelacije se ne čitaju više, pa se može na njih odgovoriti i pismeno. Interpelacije, koje sadržavaju stvari, kažnjive po kaznenom zakonu, ili koje vriedjaju čudorednost, predsjednik može a limine odbiti. Tom zadnjom ustanovom se hoće onemogućiti, da se pročitaju zapljenjeni novinski članci.

Glagoljica i austrijska vlada.

Pod tim naslovom priobćilo je zagrebačko „Hrvatstvo" u broju od 13. pr. mj. na uvodnom mjestu vrlo zanimiv dopis iz Istre o pitanju glagoljice. Gosp. dopisnik je veoma dobro obaviešten o nakanah austrijske vlade dotično o koracih te vlade, koje je učinila i valjda još će činiti proti povoljnom za nas Hrvate riešenju toga pitanja. Izmedju redaka dade se čitati kako imade malo nade, da se pitanje glagoljice za nas povoljno rieši, radi česa svaljuje on svu krivnju na austrijsku diplomaciju.

O tomu — mislimo — da smo svi složni, da su proti sačuvanju, dotično proti obnovi glagoljice kod nas odlučno protivni ne samo diplomatički, već i dvorski krugovi, ali nama je nepojmljivo, kako mogu ti krugovi vršiti tolik upliv i na svetu Stolicu, za koju se neprestano tvrdi, da je u rješavanju ovakvih pitanja posve samostalna i neodvisna i da će ona sama, bez ikakvog izvanjskog upliva to pitanje riešiti na korist crkve i hrvatskoga naroda.

Medjutim eto spomenutog dopisa, koji govori prilično jasno:

Kako je poznato, glagoljsko pitanje nije još do sada definitivno riešeno. Naravski, da zanima svakoga Hrvata, napose nas Istrane, kako će stvar konačno izpasti. Mi kao katolici zauzimamo stanovište, koje je jedino pravo, da naime odlučivati u tom pitanju, spada isključivo na sv. Stolicu. Zato sv. Stolica i zabranjuje uvlačiti pitanje o glagoljici na političko polje i tude za nju praviti propagandu.

No time još nije isključeno, da ne bismo smjeli javne i neopravdane navale

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

nepozvanih ljudi na glagoljicu i javno odbijati. Ta neprijatelji glagoljice valjalo bi da znadu, kako je sv. Stolica zabranila praviti propagandu ne samo za, nego i protiv glagoljice. S toga nam eto razloga ne može nitko kratiti pravo, da takve atentate na našu povlasticu sa svom odvažnošću obaramo. Molimo, da se u tom smislu uzmu i ovi naši redci.

Nama je u prvom redu posao s austrijskom vladom. Znano vam je, kako je naš ministar za bogoštovlje i nastavu odgovorio u carevinskom vieću dne 18. prosinca 1905. na interpelaciju dalmatinskoga zastupnika dra Dulibića: Vlada je u glagoljskom pitanju nevina kao novorodjeno diete. Istina, da je medju carskom vladom i sv. Stolicom kao o svakom crkvenopolitičkom poslu tako i glede glagoljice — došlo do izmienjivanja nazora. No da bi vlada, bilo u prošlo doba, bilo dandanas, zauzela napram glagoljici tobože neprijateljsko stanovište, to nije istina. Ta to je nutarnji posao crkve. Tako je od prilike glasio ministrov odgovor.

Zaista liepo! Divno! Austrijska se vlada znade izvrstno izvući iz škripca. Ta da; u današnjim kritičnim prilikama pokazati se protivnicom glagoljice, toga hrvatskom narodu toliko k srcu prirasloga amaneta: to je u istinu za austrijsku vladu neprilično, fatalno. Zato — treba sviet zavaravati. Zavaravati velju; ta što se prošlosti tiče, imamo sijaset podataka i neoprovrzivih dokaza, koji utvrdjuju činjenicu, da je austrijska vlada radila, štono rieč, rukama i nogama i upravo strastveno napinjala sve svoje sile, ne bi li kako glagoljicu uništila ili joj bar porabu suzila na najuže granice. Način pako, na koji je postupala protiv branitelja glagoljice, bio je takav, da bi se sviet snebivao i krstio od čuda, kad bi mu bio poznat.

Medjutim — bilo je. I mi bismo rado zastrli prošlost koprenom zaboravi, pa i oprostili, kad bi vlada iskrenije govorila, barem što se tiče sadašnjosti. Mi doduše neznamo, što naš novi ministar bogoštovlja i nastave drži o glagoljici; ali kad već govori, neka bi barem dometnuo, da je ono što je kazao, njegovo privatno mnienje: kao takav bit će možda g. ministar snošljiviji spram glagoljice, nego jedan ili drugi od njegovih predšastnika. Ali tvrditi, da vlada sada zauzima neutralno stanovište prema glagoljici, to je — da se najblaže izrazimo, neizpravno; to nije istina! Gosp. ministru bi valjalo znati, da on sam još nije austrijska vlada. Pače, kad bi se preuzvišeni gospodin izvolio malko obazrieti oko sebe, našao bi i danas, godine Gospodnje 1906., pod istim krovom, gdje ima on svoje sielo, Minoritenplatz No. 5, — medju ličnostima, koje su mu najbliže, te su mu desna ruka — odrješite protivnike nedužne glagoljice, koji pače i poslie njegova odgovora u carevinskom vieću ne mogu, a da ne izkažu svoju visoku nemilost i negodovanje nad onima, koji smatraju svojom dužnošću braniti glagoljicu.

Suviše, austrijska se vlada valjda proteže iz Beča u pokrajine austrijske, pa dopire i do nas, do Trsta. I tu se, koliko znamo, vlada i upravlja u ime gospode ministara. I ministar bogoštovlja i nastave ima tu svoje predstavnike i sluge. Pa što da kažemo o tršćanskoj vladi? Poznato je, da je baš u području ove vlade glagoljsko pitanje goruće, kako nigdje na jugu. Zato, ako igdje, to bi se moralo u Trstu pokazati malko pravednosti i nepristranosti spram Hrvata u ovako škakljivom pitanju; pa ako i ne to, a ono barem nešto političkoga takta i razboritosti. No u tutanj! Nema tu ni takta ni razboritosti, a još manje nepristranosti. Ako si bilo na koji način došao u summju, da naginješ k tomu, da bi se glagoljica barem sačuvala, gdje je od pamtivieka postojala, i da se njezino pitanje povoljno rieši: upao si u namilost preuzvišene i visoke gospode, koja će te do smrti gledati priekim okom; niti se nadaj, da će ti to biti ikada oprošteno. Kod neke gospode na tršćanskom namjestničtvu su glagoljaši proskribirani, a koga su liberalačke talijanske novine proglasile prijateljem glagoljice, doći će mu ime u crnu knjigu, iz koje se nikad neće izbrisati. Hic Rhodus, hic salta . . . gosp. ministre.

Mi ćemo se, sva je prilika, još vratiti k ovomu pitanju, pa ako uztreba, izniet ćemo u podkriepu naših tvrdnja i imena.

Medjutim dovikujemo austrijskoj vladi: Quosque tandem . . .? Uza sve ministarske odgovore na interpelacije stoji još danas za nas neoborivo: uzsliedi li iz Rima riešenje nepovoljno za glagoljicu, odgovornost će za to nositi u prvom redu austrijska vlada; i dok se vladanje njezino i njenih organa u tom pitanju s temelja radikalno ne promieni, i dok nam ne pruži u tom pogledu očevidnih dokaza, mi ćemo uviek, upirući prstom na austrijsku vladu, prijateljima glagoljice dovikivati: Voila l'ennemi!

Konsumnim društvima i sličnim zadrugam na znanje glede poreza.

U zadnje vrieme po Istri a osobito u okolici Puli bilo je ustanovljeno više konsumnih društava u smislu zakona od 9 aprila 1873 d. z. l. br. 70. Odbor i članovi tih zadruga misle, dapače nekoji tvrde, da nisu dužni plaćati porez od tečevine ili kako se je prije govorilo od patente, te većina njih (Kastanjer, Vinkuran, Ližnjan, Pomer, Premantura i Stinjan) nije niti prijavila početak djelovanja poreznoj oblasti.

Po zakonu pako, dužna su takova društva, da plaćaju porez od tečevine, *samo imaju nekoje polakšice koje druga društva i poduzeća nemaju.* Porez jim se odmjeri prama čistom dobitku kako ga ustanovi porezna oblast. Zato mora svaka ovakova zadruga čim bude ustanovljena, prijaviti poreznoj oblasti početak djelovanja i priložiti joj prepis pravila (statuta). Kasnije mora se svake godine podvesti takove valovnice (fasije) priloživ prepis obračuna, bilance, računa dobitka i gubitka te zapisnik glavne skupštine u kojoj je bio obračun odobren. Pravilnost tih prepisa potvrdi društvo samo. Prepis zapisnika o glavnoj skupštini može biti samo u izvadku t. j. navedeno mora biti samo ono, što se tiče odobrenja računa te zaključak o razdiobi čistoga dobitka.

Točke o izboru uprave, promjena pravila, izvješće revizije itd. mogu izostati.

Na temelju toga odmjeri porezna oblast porez te pošalje platežni nalog, a ako se nije obazirala na fasiju zadruge, mora navesti u platežnom nalogu razloge.

Za konsumna društva, koja samo svojim članovom prodavaju robu odmjeruje se porez na slijedeći način:

Ako čisti dobitak izračunan po ustanovah poreznog zakona ne prekoračuje K 600 *dotične su zadruge posve proste od poreza;* ako pak čisti dobitak prekorači K 600 oporezuju se od prvih K 2000 samo tri desetine a preko 2000 jedna polovica — i na to se odmjeri, dok tako dobljeni iznos ne premašuje K 1200: 8.5% , inače 10%.

Primjer: konsumno društvo u N. imalo je K 580 čistoga dobitka; *ono ne plaća za to nikakvog poreza od tečevine.* Konsumno društvo u X imalo je polag računa poreznе oblasti K 1489 dobitka. Od toga iznosa se oporezuju $^3/_{10}$, dakle K 446·70 i to sa 8·5%. Porez iznaša dakle u tom slučaju K 37·96 kojemu se dodaju još nameti občinski i pokrajinski.

Konsumno društvo u Y imalo je čistoga dobitka K 3877·16. Od toga se oporezuje K 2000 sa $^3/_{10}$ dakle K 600, a ostatak od K 1877·16 sa $^5/_{10}$ il $^1/_2$ dakle 938·58, ukupno K 1538·58 sa 10% što iznaša K 153·86.*)

Misliti će koji da kada mu čisti dobitak ne premašuje iznos K 600 ne treba da podnese fasije. Ali tomu nije tako, jer porezna oblast prouči bilancu i izračuna čisti gobitak drugčije nego li društvo. Ona nekoje stavke, koje društvo ubraja medju gubitke računa kao dobitak a opet druge koje društvo broji medju dobitke, odbije od istoga kao gubitak. Na pr. odbije od dobitka čisti prihod zemlje i kuća i prenos prošlogodišnjih dobitaka, koje zadruga računa u dobitak, dočim broji u dobitak plaćenu zemljarinu i kućarinu i ine poreze košto sve darove, koji nisu namjenjeni u dobrotvorne svrhe. Sve one zadruge, koje još nisu prijavile početak djelovanja i one koje još nisu podnesle fasije za porez od tečevine neka to odmah iza glavne skupštine učine jer ih može inače porezna oblast radi toga i globiti.

Ona društva, koja sama nebi znala toga učiniti neka se obrate ili na Gospodarsku Svezu u Puli ili na g. Josipa Stihovića poslovodju Istarske Posujilnice u Puli, koji će jim dati potrebita razjašnjenja.

*) Porez se plaća u 4 jednaka obroka dne 1. jenara, 1. aprila, 1. julija i 1. oktobra.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 26. febrara 1906.

Sriedu dne 21. o. mj. razpravljala se je i razpravila zakonska osnova glede družtava sa omedjašenim jamstvom. — Ovakva družtva su koristna osobito za okružja gdje se radi sa manjimi glavnicami. Kod nas pravo ne uspjevaju s toga što su podvržena, kao i sva novčana družtva, velikim porezom. Sad je došlo za rukom, nješto gospodskoj kući, nješto zastupničkoj, doseći kod vlade da će družtva sa omedjašenim jamstvom plaćati razmjerno malo poreza.

Četvrtak dne 22. vodila se je razprava o trgovačkom ugovoru Austro-Ugarske sa Italijom. Ugovor je takav da su opet naše primorske pokrajine žrtvom Italiji. Stoga nije čudo da su se Hrvati proti tomu digli. Prvi je govorio zast. Biankini, stvarno otvoreno i odrješito.

Vinska klauzola, reče, je ukinuta, al se je za to nanielo veliku štetu carinom na ulje. Za ulike je malena carina za uvoz u Austro-Ugarsku iz Italije, 3 K po 100 klgr. za uljike, a tako po prilici i za ulje. Na dalje se je oštetilo primorske pokrajine sa slobodnim uvozom iz Italije smokava, mandula itd. Silno je štetan ugovor glede brodarenja, tako da je u lukah, gradićih Dalmatinskih prestao skoro svaki život, i da se ljudi sele iz svoje postojbine. Drugi, Talijani, dolaze, i obala mogla bi drugo etnografičko lice jednom dobiti. Obzirom na ribarstvo ostaju Čozoti i na dalje gospodari naših obala. Oni nesamo da neumedjašeno love, nego i bez zaprieke uništuju ribe, načinom lovljenja, osobito „kočom“. U Italiji, svojoj domovini, nesmiju loviti 3 milje odaljeno od obale, kod nas mogu 1 milju daleko. Oni ne plaćaju nikakvu dohodarinu, dočim ju naši plaćati moraju.

Mi Hrvati cemo dakako glasovati proti tomu ugovoru. Vlada će se tomu samo nasmjehnuti. Al nek zna da će narod biti razdražen, što vidi da se na nj baca novo prokletstvo.

Pri toj prilici moli gg. Kramara i Morseya koji su se dotakli Hrvata u svojih govorih, da prije nego govore, dobro prouče hrvatsko pitanje. Mi nećemo biti sredstvo proti nikomu, pa ni proti Magjarom. O nas neima odlučivati carevinsko vieće. Mi Hrvati sklopili smo godine 1527 ugovor sa kraljem Ferdinand I. i ovaj je izdao za se i za svoje prisegao štovati hrvatske pravice. Tko hoće suditi hrvatske stvari, mora jih sa toga gledišta razsudjivati.

Vodilelj ministarstva grof Auersperg priznao je, da se nije moglo doseći boljih uvjeta za brodarenje i ribarstvo. Vlada da će inače nadoknaditi štete.

Medju ostalimi govorio je takodjer Slovenac-zastupnik Povše, koji je s ugovorom obzirom na alpinske zemlje zadovoljan.

Na dulje govorio je dr. Klaić. Podkriepio je ono što je reko Biankini, i sretno pobijao kako upravitelja ministarstva trgovine tako i neke govornike. Iztaknuo je kako nebijaše nit nije država koja bi volila tudjim nego svojim. Podnio je takodjer resoluciju tičuću se Istre, što mu ju je predao zastupnik Spinčić.

Ta resolucija Spinčićeva glasi:

C. kr. vlada se poziva, da štete, što se nanašaju trgovačkim i plovitbenim ugovorom izmedju Austro-Ugarske i Italije, stanovnikom Istre, osobito onih od obala, odšteti odgovarajućimi gospodarskimi sredstvi (cesto- vodo- i lukoradnje)“.

Govori još jedan Njemac, pak izvjestitelj. — Na to se glasuje.

Trgovački i plovitbeni ugovor izmed Austro-Ugarske i Italije prihvaćen je sa glasovi skoro svih zastupnika, osim hrvastkih i radikalnih českih.

Na to je bio prihvaćen bez razprave ugovor sa Belgijom, pak poslie kratke razprave ugovor sa Rusijom, kao i zakon kojim se vlada ovlastuje da sklopi privremeno govore s ostalimi državami.

Petak dne 23. febrara 1906. predložila je c. kr. vlada svoju osnovu glede izborne preinake. Ta osnova znači uvedenje sveobćega, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornoga prava. Što se je prije malo godina činilo nemogućim to eto predlaže vlada parlamentu da bude.

Kod izbora za carevinsko vieće nebi već bilo nikakvih izbornih razreda, nit veleposjeda, nit gradova i trgovačkih komora, nit seoskih občina, nit muževa bez prava glasa. Sve ima biti jedan razred; svi imadu izborno, i to jednako pravo glasa, bez obzira na to da li su veliki ili mali posjednici, u visokoj ili maloj časti i službi, trgovci ili obrtnici, seljaci ili radnici.

Od sad unapried nejma se već birati izbornika ili fiducijara, koji bi pak izabirali zastupnika, nego svaki birač bira ravno zastupnika, daje svoj glas onomu koga želi, zajedno sa svojimi sumišljenici, za zastupnika.

Svoj glas nedaje naustice, nego pismeno; na ceduljici dobljenoj od oblasti napiše ili si dade napisati ime onoga za kojega hoće da glasuje, pa daje ceduljicu predsjedniku izborne komisije, a ovaj ju baci u žaru.

To je način glasovanja kakov već obstoji samo u najnaprednijih državah svieta. Takav način glasovanja hoće da uvede i kod nas vlada. Sad je sve odvisno od parlamenta, hoće li vladinu osnovu prihvatiti. Mnogi tobož napredni i tobož liberalni zastupnici, imati će pokazati kod toga zakona da li su zbilja i koliko napredni i liberalni. . . .

U zakonskoj osnovi ustanovljeno je, da će sva Austrija imati 455 zastupnika, dakle 30 više nego li do sada. Broj njih po pojedinih pokrajinah razdieljen je po broju pučanstva, po poreznoj sili i po kulturi.

Cielo Primorje imat će kao i do sad 15 zastupnika, i to 5 Trst s okolicom, 5 Gorička s Gradiškom i 5 Istra.

Tršćanska okolica sa većinom predgradja imati će jednoga zastupnika, a grad sa nješto predgradja 4. U okolici može se reći siguran je slovenski zastupnik. U gradu boriti će se Talijani-kamorasi, socijalisti talijanski i slovenski, te Slovenci. U Goriškoj su kotari tako razdieljeni da će Slovenci pobiediti u trih kotarih a Talijani u dvih.

Slično bit će i u Istri. To jest Hrvati i Slovenci moć će dobiti tri mandata a Talijani dva.

Evo izbornih kotara kako su predloženi za Istru:

1.) Sudbeni kotari Buje, Piran, Motovun, i mjestne občine Kopar i Milje.

2.) Sudbeni kotari Poreč i Pula, nadalje mjestne občine Rovinj, Bale, Vodnjan, Lošinj mali i Osor.

3.) Sudbeni kotari Pazin i Labin, te mjestne občine Kanfanar, Barban i Sanvicenat.

4.) Sudbeni kotari Volosko, Cres, Krk, te mjestna občina Veli Lošinj.

5.) Sudbeni kotari Podgrad i Buzet, te mjestne občine Dekani, Dolina, Očizla-Klanec, Marezige, Pomjan.

Predloživ zakonsku osnovu ministar-predsjednik izrekao je znamenit govor. Većina zastupnika mu je odobravala. On je sam rekao da će imati prevaliti radi te osnove velikih poteškoća. On očekuje od izborne preinake uskrsnuće austrijskoga parlamenta na temelju jednakoga prava za sve. Zna da se ima radi toga boriti, al

ružja neće odložiti dok neizcrpi sva sredstva zakonite borbe. Ako i padem, veli, pasti ću sa savjestju da nisam doprinesao izkoristnu žrtvu. Osobe prolaze, al ideje ostaju. Moj pad neće biti pad izborne preinake.

Sad valja čekati, hoće li Gautsch radi izborne preinake pasti ili učvrstiti se. Svako izborna preinaka, na temelju sveobćega i jednakoga prava, neda se već zataviti.

Politički pregled.

U Puli 28. febrara 1906.

Austro-Ugarska

Sva austrijska javnost bavi se pitanjem izborne reforme, s kojom nije nitko pravo zadovoljan. S vladinom osnovom zadovoljni su jedino vodje socijaldemokratičke stranke, koji se vesele, što je izkinut takozvani census ili porez, što su za do sada morali plaćati svi oni, koji su imali izborno pravo.

O vladinoj osnovi izjaviše se vodje parlamentarnih stranaka različito, ali u glavnom se slažu svi u tom, da će ta osnova u carevinskom vieću naići na jestok odpor.

Hrvatska narodna ili vladina stranka u Zagrebu držala je dne 24. o. mj. skupštinu, kojoj je prisustvovao velik broj članova - zastupnika pod predsjedanjem bivšeg hrvatskog ministra i zastupnika dra Tomašića. U resoluciji jednoglasno prihvaćenoj utvrdjuje stranka bezuvjetnu vjeru u kralja, ali žali istodobno, što je razpušten zajednički sabor ugarsko-hrvatski, te izrazuje nadu, da će se čim prije uvesti opet ustavan život.

Crna Gora.

Jedan milanski list objelodanjuje pogovor profesora Baldacci-a o pitanju odpreme talijanskih topova u Crnu Goru. Italija je prošle jeseni prodala jednoj privatnoj tvrdci osam baterija starih topova raznoga kalibra, koji su bili već stavljeni izvan svake uporabe. Topovi su odredjeni za utvrdjenje nekih tvrdjavica i služe samo u obranićke svrhe, pak je prema tomu isključena svaka neprijateljska namjera Crne Gore ili Italije naprama Austro-Ugarskoj.

Srbija.

Srbski poslanik u Beču, dr. Vujić, predao je u petak poslie podne ministru izvanjskih posala grofu Goluchowskomu notu srbske vlade, kojom ona odgovara na austro-ugarsku notu glede promjene srbsko-bugarskog ugovora o carinskoj zajednici. Kako se čuje, srbska je vlada prihvatila sve zahtjeve austro-ugarske vlade, te je spremna — prije nego li sklopi sa Austro-Ugarskom definitivni trgovački ugovor — da izmieni neke ustanove srbsko-bugarske carinske zajednice, a ujedno je zatražila, da se odmah ukine zatvorenje srbske granice.

Rusija.

Vojnički list priobćuje carsku naredbu kako valja postupati s vojnicima, koji bijahu zarobljeni u posliednjem ratu proti Japanu. Častnici, koji bijahu ranjeni, zarobljeni ili se nisu nikako mogli obraniti, imadu stupiti na svoja prijašnja mjesta. Častnici neranjeni ili lahko ranjeni a zarobljeni, mogu se vratiti k svojim četam, ako im to častnički zbor dopusti.

Petrogradska brzojavna agencija javlja: Ministar unutrašnjih posala Durnovo odposlao je svim guvernerima depešu, u kojoj ih ovlašćuje, da pučanstvu saobće, da dne 5. ožujka mogu odpočeti izbori delegata za izbore u državnu dumu. Ti izbori moraju biti dovršeni dne 23. ožujka.

Pogled po Primorju.

Puljsko - rovinjski kotar:

Maškarada Sokola. U utorak večer 27. pr. m. obdržavala se najavljena maškarada Sokola, koja je ove godine nadmašila svojim ispadkom sve dosadanje. Navala svieta bila je takova da se do ponoći vrlo težkom mukom moglo plesati. Maska i kostima bilo veliki broj, a instalacija podeštata izazvala je buru smjeha. Zabava je bila upravo krasna, i ispala na zadovojstvo sviju. — Sa ovom liepom zabavom jutros u 4 sata pokopasmo pokladno ludovanje.

Lošinjski kotar:

Ćunski, dne 13. veljače. (Konac).

Kad su djevojčice pod ravnanjem svoga učitelja dovršile svoje liepe uloge, stupi na podij ugodno dirnut naš družtveni predsjednik pop Frane, te prozbori od prilike ovo:

Draga moja braćo! Vrlo me veseli, što vas mogu miło pozraviti u ovu sretnu večer, kakvu još u Ćunskom nismo doživili. Zadovoljstvo i veselje, koje opažam na vašim licima, očiti je znak zadovoljstva, kojim večeras obiluju vaša srca. Stalan sam, da će svaki od vas ponieti iz ove liepe dvorane u sreu najugodniji spomen i da će svakomu za dugo ostati u pameti živa slika današnje večeri. Dà, svaki će od vas poželiti, da bi još doživio ovakvih zabava. To je i pravo, jer čovjek prikovan uz svagdanje težke brige i skrbi, mora kadgod dopustiti, da mu se i pamet razvedri i srce razveseli. Ali pravo veselje može biti samo ovdje, gdje vlada medjusobna iskrenost i sloga. — Stara je hrvatska poslovica, koja kaže: „Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ A druga je slična: „Složna braća kuću grade, a nesložna ju razgrade“. Tko bi bio pred pet godina rekao, da će se u pustom vrtu Ivana Hrončića-Srakanježa dizati ova liepa kućica, u kojoj ćemo se sastajati na bratski razgovor i u kojoj ćemo srcu dati oduška, da se razveseli pristojnom zabavom? Tko bi bio rekao, da će nam u toj kući na večerašnji večer vriedni kuhar Marko i njegove pomagačice pripraviti onoliko blagoslova Božjega, što smo ga užili? Tko bi bio rekao, da će nas majstor Martin iznenaditi, da će pripraviti i izvježbati one tri mile djevojčice, koje su nas ugodno dirnule i zaslužile, da ih pohvalimo? A ipak sve smo to eto, hvala providnosti Božjoj, doživili. A što nas je do toga dovelo? Naša bratska sloga sazidala je ovu kuću, naša sloga vodila nas je do danas i u slozi smo se večeras sastali. Budemo li složni, još se možemo večkrat ugodno zabaviti. Budemo li složno radili na korist i procvat našega miloga družtva, ne smijemo se ničesa i nikoga strašiti. Vi znate, braćo, da nikoprem nikomu ne škodimo, nego želimo, da samo sebi koristimo, ipak smo do sada uviek imali neprijatelja, imademo ih danas, a imati ćemo ih i unapred. Ali kao što nas njihove otrovne striele nisu dosad mogle ubiti, neće nas niti unapred, budemo li samo medjuse iskreni i složni. I time ćemo postići dvoje, to jest našu čast i našu vlastitu duševnu i tjelesnu korist. A ako bi bio u našem družtvu koji nesretnik, komu nije stalo niti do časti družtva, niti do medjusobne koristi, taj će bolje učiniti, da se mirno odaleči sam prije, nego bismo ga morali odstraniti mi. Jedna gnjila jabuka sve druge pokvari, jedan obiestni ovan cielo će stado odvesti u kvar.

A vi žene i majke, kad budete pisale vašim milim, koji na žalost daleko od nas zaslužuju svakdanju koru, opišite im vierno našu večernju slavu i recite im, da ih mi svi liepo pozdravljamo. Pišite im, da naše družtvo liepo napreduje, pa da će uz pomoć Božju to bratsku ljubav i slogu unapred i bolje. Dade li Bog zdravlja, te se povrate na rodjeni prag u dragi vaš zagrljaj, dočekati će i oni, da se jednom s nama provesele.

Na koncu mislim, da ću vam ugoditi svima, ako se u ime svih vas zahvalim našim vriednim kuharom i kuharicam, koji su se trudili, da nam liepo pripreve sve, što smo večeras užili. Zahvaljujem nadalje onim dragim djevojčicam i onomu, koji ih je liepo pripravio, da nam umilnom rodoljubnom pjesmom zaslade ugodne časove. Večeras smo vidili i čuli, da se i u Ćunskom može mnogo toga učiniti i naučiti, što mnogi nevjerovani Toma još misle, da nije moguće. Ali im možemo pokazati, da se može i više! „U bratskoj slogi i ljubavi živio vas Bog“!

Iza dovršena govora nasta dugotrajno zaglušno odobravanje i živio-klici.

Kad se pomalo slegla bura oduševljenja, znori u jedan glas rodoljubna pjesma: „Oj ti vilo“, pa „Oj Hrvati“, „Još Hrvatska itd.

Napokon mladež zamolila na kratko vrieme ples. Zabrujiše zvuci »Armonike“, pa i naše mile tamburice, u koju je vješto udarao mladić Toma Blažić, rodom iz Sv. Jelene kod Crikvenice. Tim je nastala nova zabava i srdačan smieh. Starci, koji su jur prevalili sedamdesetu, dapače i sedamdesetosam godišnji junak Ivan Stuparić, svi ko jedan udarili u narodni ples. Bilo je zabave i smieha do volje. U zgodan sat rastasmo se svi razdragani, noseći svaki u svom srcu najugodniji utisak i vruću želju, da bismo sličnih zabava više doživili.

Drago nam je ovdje istaknuti, kako i naši protivnici iskreno priznaju, da nam je zabava najljepše ispala. Mimogredce danas spominjemo, da su nam početkom večere bila bačena dva kamena u vrata. Kasnije se je ispostavilo, da su tu ludoriju počinila dva nezrela trinaestgodišnja djećaka, te će za to odgovarati pred sudom.

Doskora ćemo Vam, gospodine uredniče, uz Vašu dozvolu, nabrojiti naše težke nevolje i jade, a dotle zdravstvujte!

Voloski kotar:

Za našu družbu. Veleuč. gosp. Dr. Mate Trinajstić u Voloskom poslao je za Družbu sv. Cirila i Metoda K 75·—, a to K 20·— u ime svoje „kao suzu na grobu uzor rodoljuba Antona Flega“ i K 55·— u ime ličilca Blaža Lazara u Opatiji.

Živili i Bog naplati!

Koparski kotar:

Iz Vrha općine Buzet. Poznato je svim našim čitateljima a ponajviše pak školskim oblastima, da mi na Vrhu nikad imali školu nismo, osim pomoćne koju je nekoliko godina držao naš sada umirovljeni župnik gosp. Ivan Vranić dok mu je to zdravlje dopuščalo.

Videći se mi tako zapušteni i da za nas nitko ne skrbi da bi školu imali, obratili smo se na općinsko poglavarstvo u Buzetu, koje je u istinu odmah počelo o tom raditi i već su dvije godine što je bila kompetentna komisija na licu mjesta da izabere mjesto gdje bi se imalo škol. zgradu sagraditi, koja je izabrala najlepši položaj i u sredini naše općine.

Za ustanoviti školsko okružje, imala je doći još prošle godine komisija na lice njesta u Vrhu, ali žalibože još do sada nije došla. — Čuli smo da je bila odredjena zadnje dane prošle godine za ići po Krasu a po Vrhu ne.

Kad su to doznali nekoji kalabreži iz Buzeta i znajući da su blizu izbori za obć. zastupstvo u Buzetu, počeli su nam nudjati leginu školu i to po svojim pomoćnicima Beniću, Ježiću i Banja Glavi dali su pobirati podpise za ovu školu, kojima je i nekoliko pošlo za rukom izmamiti, jer su rekli da je ovo poslao župan i za to da su svi zadovoljni. — Za one koje su prevarili na podpisu lahko je da će odgovarati na sudu.

Možda talijanska gospoda u Buzetu misle, da će nas time pomutiti i na svoju ruku imati za buduće izbore. Cattivi affari na Vrhušćini signori miei, jer Vas i Vaše podrepnice a Vrhu dobro poznamo. Jednom je već pošlo pod bubanj, drugima dogodilo bi se isto, da ih ne oslobodi hrvatska posujilnica, i vama više put St. Ana pod boke, pak da ćete nam nešto dati ili učiniti? — Da se tim kalabrežima, prodancima i propalicama usta začepi i s dugim nosom pusti, molimo da Visoka c. k. škol. oblast kad će poslati povjerenstvo po Krasu i drugdje, da pošalje i k nama na Vrh ze ustanoviti školski obseg i to čim prije, onda ćemo odmah sagraditi našu školu, i ne ćemo kalabreža ni tiroleža da našu djecu odnarode. *Šćular.*

Franina i Jurina.

Fr. Je hodilo čuda mladićev večer u Leginu školu u Cvitane?

Jur. Je hi hodilo je starih i mladih i neki su hodili, da se tobože i tudeški nauče,

Fr. Će ti se vranića kmet tudeški naučit.

Jur. Ter znaš kako je poli nas, neki su hodili, da se ča nauče, neki iz kurijožitade da se smiju u školi, neki su hodili, zašto svi doma se nemoru grijati, a neki opet, da se o čemugod porazumiju.

Fr. Ma su ih pikunaši razplašili, pak da su se po Gajetanovoj boški razletili kako rebci.

Jur. Ja sam čul od stari ljudi povidat: Kad sunce va morè, divojke i momci va domè.

Fr. Ter znaš, da žandari hi nisu za niš kuntali i botičali.

Jur. Poznaju benj oni svoje tiče.

Fr. Ma oni, da imaju neko mazilo i koga namažu, da ne dojde već u školu.

Jur. Moreš i priseći.

Fr. Ka lipota!

Jur. A vero je!

Razne primorske viesti.

Izbori za gradsko zastupstvo u Trstu. Kako javljaju tršćanski listovi, obaviti će se izbori za gradsko odnosno zemaljsko zastupstvo u Trstu od 12.—22. marča. Za te izbore stali se pripravljati koli Talijani toli Slovenci, koji sazivlju u mjestu i okolici javne sastanke. — Kako se čuje, sudjelovati će kod tih izbora za prvi put i talijanska socijalistička stranka.

Nadgrobni spomenik kanoniku Karabaiću. Nećak blagopokojnog našeg kanonika Antuna Karabaića, veleč. g. Ivan Maračić, vojni kurat u Ljubljani povjerio je izradbu nadgrobnog spomenika svomu nezaboravnomu ujaku, slovenskomu rodoljubu i gradjevnom poduzetniku g. Josipu Negodu iz sv. Ivana kraj Trsta.

Kako je razvidno iz predloženoga nam nacrta, biti će taj spomenik vrlo krasno kljesarsko djelo.

Imena postaja na željezničkoj pruzi, koja bi se imala graditi sa istarskog kopna preko kvarnerskih otoka u Dalmaciju. Iz novina doznajemo za imena 17 postaja, koje bi se imalo sagraditi na toj novoj željeznici. Evo tih postaja: Lupoglava - Vranja (4 km.), Pikulić (4 km.), Sušnjevica (5 km.), Čepić (5 km.), Kozjak (4 km.), Plomin (5 km.). Iz Plomina prevezao bi parobrod vlak na Cres u 15 časaka do Dragozetića, odatle u Velibok (7 km.), Sv. Marko (12 km.), Vrana (7 km.), Sv. Ivan (7 km.), Osor (11 km.), Nerezine (5 km.), Ćunski (7 km.), Mali Lošinj (3 km.), Veli Lošinj (3 km.). Iz Velog Lošinja prevezao bi parobrod vlak u 40 časaka na otok Pag u Novalju, odavle u Kolane (8 km.), Pag (11 km.), Volkasjon (6 km.), Tabor (13 km.), Ljuba (5 km.), Nin (10 km.), i konačno u Zadar (15 km.).

Iz družbe sv. Cirila i Metoda. *Družbine žigice.* Ov... je dana tvrdka „Solo“ (prije Fürth) dostavila ravnateljstvu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru K 5116·37 u ime postotka, koji odpada družbi od prodaje žigica u II. polugodištu 1905.

Prema tomu ima naša družba od prodaje žigica, što ih je u promet postavila tvrdka „Solo“, preko 10.000 K godišnje prihoda. Ne treba ni napominjati, koliko je time pomoženo Istri.

Družbin cigaretni papir. Naša je družba imala od razprodaje cigaretnog papira u II. polugodištu 1905. g. 536 kruna čistog prihoda. Neka je svima najtoplije preporučeno to doista rodoljubno poduzeće g. Stjepana Gamulina u Jelsi (Dalmacija).

Družbine olovke. Od olovaka imala je naša družba tekom lanjske god. ukupno 139·63 K čiste dobiti. Nema sumnje, te će i taj družbin prihod porasti, buđe li u prijateljima naše Istre većeg zanimanja za družbine olovke, koje se naručuju kod g. Milana Suchanecka u Zagrebu. Napried za družbu!

Občine u Hrvatskoj za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Kako je poznato, družbino se je ravnateljstvo obratilo u prošloj godini na sve občine u hrvatskoj s molbom, da bi joj, obzirom na njeno nepovoljno imućtveno stanje podielile kakovu podporu. To se je družbinoj molbi odazvao do sada liep broj občina, te je koja većim koja manjim daromi priskočila družbi u pomoć. Domala ćemo objelodaniti izkaz tih naših rodoljubnih občina. Za sada neka im je od nas najtoplija hvala!

Občine Mrkopalj i Bregi za istarsku družbu. Čitamo u zapisniku občinske sjednice u Bregima: „Občinsko zastupstvo zaključuje jednoglasno, da današnji svaki sjednici prisutni odbornik sa predsjednikom položi za družbu po 1 krunu, ukupno 16 kruna, a osim toga iz občinske blagajne 20 kruna“. Slično je uradilo i zastupstvo u Mrkoplju. Slava im!

Razpis.

U smislu zaključka predstavnika občina otoka Krka u Kanajtu dne 18. oktobra 1905. ovime se razpisuje drugi rok predbrojbe na dionice „Austro-hrvatskog parobrodarskog društva“.

Ovaj potonji rok predbrojbe traje od 16. februara do 16. aprila 1906. Uvjeti ostaju oni, koje nosi prvanji razpis od 25. novembra 1905., samo što se u ovom drugom roku može jedna osoba predbrojiti i na više dionica. Na primanje predbrojba na dionice ostaju i nadalje ovlaštena s naše strane ona štedionička, odnosno gospodarsko-trgovačka družtva na kvarnerskom otočju, koja su bila na to ovlaštena i do sada, a k tomu još „Istarska Posujilnica“ u Puli.

Nakon ovoga drugoga roka podpisani odbor neće više primati predbrojba, već će za dan 25. aprila 1906. sazvati osnovateljnu skupštinu predbrojenih dioničara, da se družtvo ustroji. Dnevni red, doba i prostoriju, u kojim će se skupština obdržavati, objavit će pišući naknadno, a pravodobno.

Odbor za osnutak „Austro-hrvatskoga parobrodarskog družtva na dionice“.

Punat dne 10. februara 1906.

Predsjednik: Ante Andrijčić nar. zast. Odbornici: Dr. Antun Antončić odvjetnik, Fabijanić Nikola naćelnik, Fercić Anton posjednik, M. P. Dorčić trgovac.

I ljudi koji ništa na vjeruju moraju konačno do osvjedočenja doći, da je Müllerov dvostruko-elektro-magnetički stroj, R. B. 86967 najbolje sredstvo za liečenje gichta, reume, epilepsie, zujenja u ušima, influence, kucanja srdca te svih živčanih bolestih. — Ovu činjenicu dokazali smo priobćenjem došlih svjedočbah nebrojeno puta, te i danas objelodanjujemo jednu koja glasi: Gosp. Albert Müller, Budimpešta. Podpisani nosio sam samo mjesec dana Vaš križ, te moram da priznam, da je moja bolest, koju uz sva moguća sredstva izliečit ne mogoh uz uporabu Vašeg stroja podpunoma jenula, te sam ja danas kao preporodjen podpunoma zdrav; usljed toga ne mogu propustiti, a da Vam moju hvalu izrekao ne bi, te Vaš stroj usljed njegove izvrstne ljekovitosti kod živčanih bolestih, te brzog rezultata svakomu najtoplije preporučiti. Antun Farkaš, kr. ug. pošt. i brzoj. podčinovnik; — u Budimpešti dne 19-og studena 1901.

Ovi strojevi dobe se uz cienu od 6 krunah kod izumitelja Alberta Müllera, Budimpešta V. Vadász ulica, br. 43/A.

Poziv

na XXIII. redovitu opću skupštinu

Posojilnice in hranilnice u Kopru,

vknjižene zadruge z neomejenim poroštvom,

koja će se obdržavati u Kopru u posujilničkoj kući, ulica Annunziata br. 787, **dne 15. marča 1906. u 9 sati prije podne.**

DNEVNI RED:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;
2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.
3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.;
4. Izbor upravnog odbora za g. 1906.;
5. Izbor nadzorstva za g. 1906.
6. Promjena pravila;
7. Slučajni predlozi.

Odbor posojilnice in hranilnice u Kopru.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ

pok. Antuna

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Cienu sienu 100 kg po K 6·—

„ djetelini 100 kg „ „ 8·—

Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA

Admiralska ulica br. 12.

POZIV!

Bersečko društvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

pozivlje u smislu § 35. zadružnog ugovora zadrugare i prijatelje na II. redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u ponedjeljak dne 19. marča na 4 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Berseču sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće upraviteljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odobrenje računa za g. 1905.
5. Izbor upravnog odbora, nadzorničtva i obraničkog suda.
6. Možebitni predlozi.

Društvene račune može svaki zadrugar pregledati od dne 11. do 18. marča o. g.

BERSEČ, dne 25. febrara 1906.

Upraviteljstvo.

Roćko društvo za štednju i zajmove

registrana zadruga na neograničeno jamčenje

Pozivlje svoje članove na redovitu skupštinu „Roćkog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje“, koja će se obdržavati u nedjelju dne 4. marča tek. god. u 8½ sati u jutro u Roću, uz slijedeći

DNEVNI RED:

1. Izvješće o djelovanju zadruge;
2. Potvrda računa za g. 1905.;
3. Odobrenje kupoprodajne pogodbe;
4. Predlog da se sagradi društvenu kuću;
5. Slučajni predlozi.

ROĆ, dne 13. febrara 1906.

Za upravni odbor:

Petar Pavletić, upravitelj — Pavao Kralčić — Ivan Zornada — Andrija Hrvatin — Jure Mikolavčić, odbornici.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, lachiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektriziranje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **KOJE NUEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilj: glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kulman ulica ugao.

„ADRIA ROSKOPF“ najbolja ura za službenike **K 8·—**

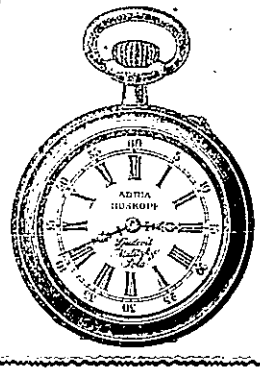

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Konsumno družtvo u Puli — Kroacija

traži

~ POSLOVODJU ~

vještog hrvatskom jeziku.

Nastup službe odmah.

Informacije kod družtva ili kod I...arske Posujilnice u Puli.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 8. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripos'ana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u zatvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izrično napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Za hrvatsko sveučilište.

Zastupnici J. Biankini i družina primazali su u sjednici 13 veljače 1906 zastupničke kuće u Beču na upravitelja ministarstva bogoštovja i nastave Bienerthu na ministra unutarnjih posala Bilandu ovaj upit:

Naredbe c. k. ministarstva bogoštovja i nastave dne 10 listopada 1902 i 24 travnja 1904. kojim se učenicima iz Dalmacije i iz Istre priznaje valjanost pravničkih izpita, položenih na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, uvjetom da se moraju odvrgnuti popunitbenom izpitu iz predmeta pozitivnoga austrijskoga prava pred naročitom komisijom u Beču, pokazuju se u praktičnom izvedenju vrlo težke, nedovoljne i neopravdane.

Vrlo težke, jer nameću mladim pravnicima iz Dalmacije i Istre silna troška i mnogube; nedovoljne, jer im ne priznavaju gorozne izpite položene u Zagrebu; neopravdane, jer se profesori hrvatske univerze u svojim predavanjima osvrću i na novo austrijsko zakonodavstvo.

Ali ima jos nešto, što one naredbe čini odvratnim i iluzornim, što vriedja ugled hrvatskoga sveučilišta, ponos i slobodu naše sveučilišne mladeži, pa i same temeljne državne zakone, te nije moglo nego na pobudi u Dalmaciji i Istri najveće ogorčenje.

Predsjednik komisije za popunitbene izpite u Beču, čas prije izpita, čita kandidatima neku ministarsku naredbu, koja do sada nije bila objelodanjena, a u kojoj se kaže, da djaci hrvatskoga sveučilišta, koji polože izpit pred pomenutom komisijom, ne mogu nastupiti državnu službu nijednoj kraljevini i zemlji zastupanoj u carevinskom vieću nego samo u Dalmaciji i u Istri i da kasnije neće biti u takvom svojstvu pripušteni na vrhovno sudište.

Ovom tajnom naredbom ne samo se ponižuju učenici iz Dalmacije i iz Istre i stvara se za njih neki iznimni neopravdani položaj činovnika niže vrsti, nego se vriedjaju i njihova ustavna prava zajamčena temeljnim zakonima, koji svim gradjanima bez iznimke otvaraju put na sva mjesta državne službe, kada dokažu propisanu strukovnu naobrazbu.

Proti toj odioznoj naredbi, koja je jedinicum birokratičke monstruoznosti na škodu Hrvata iz Dalmacije i Istre, mi moramo najodlučnije prosvjedovati i upitati Vaše Preuzvišenosti:

I. S kojih razloga je ta naredba izdana, zašto nije bila objelodanjena i kako ju u obće opravdaju?

II. Jesu li Vaše Preuzvišenosti voljne odmah ukinuti je, te uzeti opet u pretres pitanje o pohadjanju hrvatskoga sveučilišta sa strane cislajtanskih Hrvata i rieširi ga u smislu podpune ravnopravnosti, kako to pravo i pravica zahtjevaju.

Za spomenik Eugenu Kumičiću.

Primili smo i priobćujemo toplom preporukom:

Hrvatski narode!

Na istočnoj obali otudjene Istre, ispod lielebne Učke planine, na jednom brežuljku što no strši posred zelenih vinograda, sjedi kao galeb na klisuri malem gradić Berseč, gdje je otrag 53 godine ugledao svjetlo veliki hrvatski pisac, žarki otačbenik

EUGEN KUMIČIĆ.

Nema Hrvata diljem naše tužne i raskomadane otačbine, koji ne zna za to ime, ime posvećeno borbom i duševnim mučeničtvom za slobodu i jedinstvo hrvatskoga naroda. Njegovo je ime spojeno sa tom borbom ne samo u kratkom razdobju njegova života, nego kroz cielu našu povjest pisanu mučeničkom krvlju počamši od smrti velikoga Petra Krešimira IV. do Petra Subića VII. grofa Zrinskoga, a od Petra Zrinskoga do Eugena Kvaternika i Ante Starčevića. Svu tu velebnu i dugotrajnu borbu za slobodu i jedinstvo raskomadanih uda hrvatskoga naroda provojevao je Eugen Kumičić u kratkom vijeku, te ju prikazao hrvatskomu narodu, da se na njoj očeliči, da u njoj ustraje do konačne neminovne pobjede. Opojen duhom velikih zatočnika hrvatske slobode: Petra Svačića, Petra Šubića Zrinskoga, Fr. Krsta Frankopana vojevao je pod njihovim gestom, za njihove ideale drug i sljedbenik narodnih heroja: Ante Starčevića i Eugena Kvaternika žarom i osvjedočenjem najslavnijih vitezova.

Prerana smrt ote ga toj borbi a da nije vidio konačne pobjede, a da nije doživio oživotvorenje svoga ideala, ideala velikih heroja, mučenika hrvatske narodne državne misli.

U neizrecivoj tuzi za tim velikanom na peru i na besjedi po sebi niknu misao očuvati uspomeni harnoga potomstva lik njegov izdjelan u mramoru ili saliven u mjedi, oteti smrti barem nešto od onoga, što mu je mogla ugrabiti, i očuvati za vjekove u priestolnici svih Hrvata u bielom Zagrebu.

Misao, da se podigne spomenik Eugenu Kumičiću, niklu u srcu puka, prigrliše oduševljenjem njegovi uži prijatelji i drugovi, te se dadoše evo na posao.

Eugenu Kumičiću doista ne treba spomenika, da očuva uspomenu njegovu u srcu hrvatskoga naroda. On si je takav spomenik sam podigao svojimi djeli i to mnogo trajniji od ma kojega spomenika, što mu ga može i najvještija umjelnička ruka podići iz najustrajnijeg mramora ili najtvrdje mjedi. Vidljiv spomenik takova muža treba nami, treba narodu, da mu uzmogne što trajnije gledati kip, vanjsku sliku, tielo njegovo, kad već imade njegovu dušu, njegovo srce sačuvano u njegovih književnih djelih. Treba narodu da uzmogne pokazati tudjincem što pohadjaju priestolnicu, na muža, koji je za narod sve žrtvovao: svoj um i svoje srce, na muža, kojim bi se dičili i veći narodi u Europi. Treba narodu, da ga pokaže vidljivo svojim potomkom. Treba narodu, da se uzmogne barem poslie smrti odužiti za zasluge, koje je Eugen Kumičić stekao za života. Treba narodu, da primjerom ovakovih otačbeničkih ideala uzgaja potomstvo na požrtvovan rad, na ustrajnu borbu za postignuće svoga vrhovnoga cilja. Treba narodu, da se ovim djelom pokaže dostojnim, vriednim bolje budućnosti, jer kako kaže pjesnik,

narod samo, koji mrtve štuje,
na prošlosti budućnost si snuje.

S toga te pozivljemo hrvatski narode, da doprineseš po svojih silah doprinos za što dostojniji spomenik svomu ljubimcu. Taj će ti spomenik neprestano pričati borbu otaca za sreću unuka, borbu koju nam je živo prikazao rječju i djelom Eugen Kumičić, kojemu budi u narodu vječna slava!

Odbor za podignuće spomenika.

Prinosi se šalju članu odbora za podignuće spomenika gosp. dr. A. Paveliću, liečniku, Zagreb, Marije Valerije ulica, te će se potvrditi javno u novinah.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 6. marča 1906.

Poslie pokladnih praznika danas se je opet sastala zastupnička kuća carevinskoga vieća, dočim je gospodska kuća držala sjednice na predzadnji i zadnji dan poklada.

Najprije čitalo se je razne podneske. Iza toga su gospoda Romančuk, Breiter i Dašinski obrazložili svoje i svojih drugova prešne predloge obzirom na dogodjaje u Lackom kod Nizniova dne 25. i 26. prošloga febrara.

Tamo se je ubilo 3 seljaka i jednu seljakinju, 11 jih ranilo najviše težko, a 19 jih zatvorilo, a da ništa sakrivili nisu. Dne 25. febrara bio je sastanak Rusina, medju njim i seljaka. Sastanak bio je razpušćen, jer prisutni nisu dozvolili da govori njeki šlahtac (plemić). Ovaj pak nastojao je osvetiti se. Ljudem se je na silu htjelo uzeti njihovu jednu družtvenu zastavu. Kasnije su ih hvatali i strieljali u nje. Da se je bez potrebe strieljalo, vidi se s toga, što su sve rane zadane od otraga.

Bio je prihvaćen predlog kojim se poziva c. k. vladu da stvar dobro izpita, i dakako po zakonu proti krivcem postupa.

Na to se je razpravljala zakonska osnova o prislušnicih. Radi se o povišenju pripomoći (adjuta) sudbenim prislušnikom ili auskultantom, kad su takovimi dulje vremena. Zakonsku tu osnovu je zastupnička kuća već prije jednom razpravila, nego gospodska ju je vratila, ne prihvativ je u cielosti. Dok prislušnici služe do 3 godine, dobivati će, kao i do sad 1200 K godišnjih. Čim navrše tri godine kao prislušnici dobivati će 1500 K, a kad navrše 5 godina 2000 K. Broj pripomoći ili adjuta biva ponekle povećan. Reć bi da će biti zakonska osnova prihvaćena onako, kako ju je prihvatila gospodska kuća.

Politički pregled.

U Puli 7. marča 1906.

Austro-Ugarska

Kako nam pišu iz Beča, dne 5. o. m. nadošla je tamo jurve većina državnih zastupnika radi sjednice koja se je obdržavala jučer prije podne. Od parlamentarnih klubova obdržavali su svoje sjednice poljski klub, njemački nacionalci, njemački liberalci, konservativni i ustavovjerni veleposjednici dne 5. o. m. te su većali većinom o izbornoj reformi. Sjednici poljskoga kluba prisustvovali su takodjer članovi gospodske kuće Bilinski i Madejsky. Klub je prihvatio glede izborne reforme sliedeću resolueiju: Klub priznaje potrebu izborne preinake na temelju sveobćeg, izravnog i tajnog izbornog prava, ali izjavlja, da se vladina osnova ne može prihvatiti jer broj zastupnika za Galiciju je odviše malen i jer osnova ne proširuje pokrajinsku autonomiju.

Upisivanje zastupnika, koji kane govoriti o vladinoj osnovi glede izborne reforme, započelo je jučer u 11 sati, te je uzprkos tomu već sada predbilježnih 100 govornika. Od strane Čeha govorit će zastupnici Kaftan, Herold, Stransky i Kramar, za liberalne Slovence dr Ferjančić. Dosad se je upisalo preko 180 govornika

Iz dosadašnjih izjava, učinjenih od mnogobrojnih zastupnika, družtava, gradova i stranaka može se konstatirati, da bezuvjetno nepristaje nilko uz vladine osnove, nego traže svi sebi na korist promjene. Radi toga ćeka odbor, kojemu će biti predane na proučavanje te osnove, vrlo težak i mučan posao. Pojedini zahtjevi su tako oprečni vladinom predlogu, da je doista težko ni pomisliti na kakvo kompromisno izmirenje.

Srbija.

Iz Beograda javlja se u Berlin, da je kabinet Stojanovićev radi držanja Austro-Ugarske u pitanju živinarske koncesije predao ostavku.

Skupština je prihvatila jučer nakon dulje rasprave trgovačko-politički ovlastni zakon, kano i vladinu rezoluciju, kojom se vlada poziv'je, da sa Austro-Ugarskom ne sklapa ni trgovačko politički provizorij ni trgovački ugovor, ako u jednom i drugom ne bude sadržan veterinarski ugovor. Ministar poljodjelstva dokazao je na temelju spisa, da se je Bugarska izjavila sporazumnom glede promjenah što ih traži Austro-Ugarska. Jučer je zapeo čitavi promel sa robom u Biogradu, jer je stupio u život autonomni carinski cienik sa visokom carinom, a trgovci ne će da plaćaju visoku carinu. Obzirom na zaključak skupštine glede veterinarskog ugovora moglo bi doći do novih zamršajah. Biogradski službeni list kaže, da je sa jučerašnjim zaključkom skupštine započeo carinski rat izmedju Austro-Ugarske i Srbije.

Rusija.

Državna duma sazvana je za 10. o. m. predpostavivši, da ruska birokracija neće dalje čitavu stvar zavući, što joj ne bi baš težko bilo uz vrlo zapleteni način izbora. — Prema izbornim zakonima od 6. augusta i 11. septembra organizovat će se u Rusiji izbori na ovaj način: U stanovitih izbornih skupštinah birat će se birači za sveobću izbornu skupštinu jedne gubernije. Ova istom bira izmedju birača, koji potječu iz pojedinih kurijah, zastupnike za dumu. Takvih kurijah ima 4: 1. Seljačka kurija; 2. Kurija posjednika; 3. Kurija gradskih izbornika i 4. Kurija tvorničkih

radnika. U seljačku kuriju biraju se od svake občinske skupštine po dva birača. Ovi birači biraju izmedju sebe jednoga zastupnika za Dumu, prije nego što se obavi u općoj izbornoj skupštini izbor izmedju birača gubernije imenovanih u pojedinih kurijah. Istom tada se sastaje obća gubernijska skupština izbornika, u kojoj su ujedinjene sve izborne kurije, da biraju stanoviti broj zastupnika, koji odpada na svaku pojedinu guberniju. Taj broj iznosi izmedju 13. i 3 na svaku guberniju. Kurija posjednika okružja sastoji od birača, koje biraju posjednici tog okružja. Kurija šalje svoje birače u obću gubernijsku izbornu skupštinu, koja obavlja izbor zastupnika. Izborni se census za posjednike kreće izmedju 600 i 150 desjatina.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izlet sokolske plesne škole.

Odbor plesne škole ovdješnjeg Sokola uveo je liepi običaj, da svojim plesačima i plesačicama pruži nakon pokladnog veselja i u ovo korizmeno doba užitak u otvorenoj prirodi. Tako priredjuje u nedjelju dne 11. o. m. izlet u Vinkuran. Tko se sjeća lanjskog izleta u Štinjan, taj sigurno neće propustiti a da se i ove godine ne pridruži izletu u Vinkuran.

Sastanak za ovaj izlet bit će u dvorani Sokola (sala Apollo) u 2 s. po p., odakle se skupno polazi u Vinkuran. Izletu se može pridružiti svaki pravi domorodac, te je dobro došao.

Dalmatinski Skup u Puli za Družbu.

Čisti iznos plesa, što ga je »Dalmatinski Skup« u Puli priredio dne 24. febrara o. g. za Družbu sv. Cirila i Metoda, izdao je 370 kruna. Vrlo liepa svotica, kad se uzme u obzir, što je bio ovo prvi ples u Puli, priredjen u malom stilu kao pokus i s malom reklamom. Ovaj uspjeh pak bit će sigurno poticalom, da se u buduće stvori nešto velikoga u skupu sa svim našim društvima i složnim silama svih Slavena u Puli. Vriednom Dalmatinskom Skupu pak ide svaka pohvala, što je pokazao, da se može i u Puli prirediti nešto, što našoj rodoljubnoj sviesti služi na čast i diku, te kad je ovako liepo — što no se kaže — led probijen, nadamo se da ćemo do godine slaviti pravo slavensko slavlje u čast svemu našemu rodu a na korist naše plemenite družbe.

Premještenje občinskih ureda u Puli.

Odkako se vedriteljima i oblačiteljima puljskim na našoj občini počelo izmicati tlo ispod nogu, odkako se prodrmalo »oce domovine« kako treba da upravljaju imetkom občinara, »zub vremena« prodrmao je i nevinu starinsku občinsku palaču i prieti joj rasulom. Radi ovoga morali su občinske urede premjestiti u palaču g. Dejaka u via Arena, tik kotarskoga suda. U ovoj zgradi pojedini uredi smješteni su ovako: U prizemlju na lievo nalazi se računarski odiel, na desno anagrafički ured i blagajna; na prvom podu viećnica za sjednice upravnog odbora, soba s desne strane za predsjednika, a s lieve soba za tajnika, uručbeni zapisnik, registratura, perovodni pristav i inžinir. Na drugom podu je pisarna i arkiv. Policija ostaje još neko vrieme u staroj palači na Foru.

Evo dakle naši občinski uredi nalaze se sada u neposrednoj blizini c. k. suda dakle posve blizu pravice. te mislimo, da će ova blizina dobro uplivati na občinske urede.

Vriedno je zabilježiti i to, da su občinski uredi također bliže našoj »Kroaciji«. te — ne budi za zlo rečeno — možda će sad štogod i hrvatskoga izlaziti iz njih, da prostite šior Dumiću.

Nesreća u puljskom arsenalu. Prošloga čedna dogodiše se u ovdješnjem arsenalu ratne mornarice dvie težke nesreće. Na ratnom brodu „Kaiserin Elisabeth" pao je radnik Puchar sa visne od 14 m i ostao na mjestu mrtav. Na ratnom brodu „Erzherzog Karl" puknuo je lanac od sidra i težko ranio više ljudi. Jednomu su radniku slomljene obje noge. Ranjenici su oci mnogobrojne djece.

Za Družbu u Rovinjskom Selu. Gospodična Marija Sturman šalje za Družbu sv. Cirila i Metoda 15 K sabranih na piru zaručnika Ivana Sturman i Ane Matohanec u Rovinjskom Selu na predlog Antuna Mišan. — Živili plemeniti darovatelji i sabiračica!

Prisilno utjerivanje nameta. Zemaljski odbor u Poreču naložio je službeno občini Rovinj prisilni namet od 29 po sto a da se tim pokrije dug pokrajini za školsku taksu i za pokriće bolničkih troškova.

Zaista nemože da bude uzorna uprava u toj občini — talijanskoj — kad ju je morao zem. odbor prisiliti na prisilno utjerivanje nameta.

Lošinjski kotar.

Sa južne strane otoka Cresa! Ne samo Hrvat, nego svaki čovjek, koji imade zere humaniteta u sebi, i komu nije fanatizam ispio mozak mora da zaplače nad nepravicama, što ih ovaj pošteni i radini narod trpi od creske sinjorije. Kako je već poznato našoj javnosti, malne cijeli je otok Cres skroz i skroz napučen hrvatskim življem. Sva mjesta na otoku Cresu izim Osora spadaju pod občinu Cres, koja je u rukamu creske vlastele. Ima doduše u občinskom viću i seljaka vanjskih podobćina, ali to su ljudi ne ljubimci naroda, nego obično najomraženiji medju seljacima i ujedno podrepnice creske sinjorije. Više puta kušalo se otresti ovaj neuki narod od zuluma te propale creske aristokracije, ali usljed nasilja i protežiranja sa strane vlade nije uspjelo, te mora i nadalje trpjeti danomice takve nepravde, koje ne trpi nijedan divlji narod u centralnoj Africi.

Svaka podobćina imade svoju „ubožku kasu" („publica beneficenza") u kojoj je uložen novac od konfisciranog crkvenog zemljišta za cara Josipa II., kojom je do natrag nekoliko godina uviek upravljao ancijan pojedinih podobćina sa mjestnim župnikom. No kako ta gospoda nastoje da ovaj narod liše najprimitivnijih prava što ga ide u jednoj ustavnoj državi, oni hoće da ga unište i materijalno i moralno, te mu oteše polagano i to pravo, da ancijan sa mjestnim župnikom diele po svojoj uvidjavnosti podporu siromasima. Ali sve nepravice, što ih do sada učiniše ovom zapuštenom narodu mogao bi čovjek — kao ljudima sredovječnih nazora — donekle oprostiti ali udarac, kojega su zadali napose siromasima sela Štivan je nepravda, koja mora da dirne svako pošteno srce. Prigodom jedne od slavnih občinskih sjednica, prihvatila je slavna rapresentanza priedlog, da se u buduće nijednome siromahu sela Štivan ne odobri podieljena podpora sa strane ancijanata, a taj da je priedlog predložio vodja takozvanih demokrata u Cresu, poznati grobar i pijavica našeg naroda, gavan Josip Baičić, zgoljni fiorentinac zvani Roko. Ruka mi se trese, srce mi puca od srdžbe kad pomislim da je to predložio baš on, koji ima jedino neukosti i poštenom srcu ovog naroda zahvaliti, što je stekao lihvarenjem onaj ogromni imutak što ga danas posjeduje. Kao tobožnji vodja socijalne demokracije morao bi znati da je jedan od glavnih principa socijalizma boriti se za neuke, potištene i izrabljivane sa strane kapitalista, te da nije dosta vikati na klerikalizam i popove. Pisac ovih redaka je također najodlučniji protivnik klerikalizma, ali neka znade Roko, da je baš nesreći i biedi ovog naroda najviše kriv on i čeljade na občinskoj upravi, a ne svećenstvo, koje uviek nastoji da ga izbavi iz Vaših pandža, kojim ga već godine i godine gnječite i nastojite materijalno i moralno uništiti i spraviti na prosjački štap. Kad je narod doznao da ove dane dolazi u Cres naš kotarski kapetan Scarpa, pošlo je nekoliko seljaka, da mu se potuže na nečuvenu nepravdu. Gosp. Scarpa — vele — da ih je vrlo prijazno primio, te uvažio njihovu opravdanu tužbu i utješio ih kaošto to takva visoka gospoda najljepše znadu i pozvao g. načelnika, te ih nagovoriše, da učine nekakvu molbu, kojom bi molili ukinuće dotičnog zaključka, to da je jedini put, kojim mogu postići svoje prijasnje pravo. Ovim su dakle sam g. načelnik i kot. kapetan priznali, da je to protuzakonito, te bi htjeli da tako izprave svoju veliku pogrieška.

Pitam tu gospodu, kako se može tako igrati sa jednim od najelementarnijih uvjeta za život svakoga pojedinca? Ne kratite li time životarenje onih oskudnih siromaha? Poznam seljaka, koji već preko 4 mjeseca leže u krevetu a da ne imadu možda ni hljeba, a kamo li da si nabave ljekove za svoju bolest, kad im se podieljena podpora od ancijana uskraćuje sliedećom drskom motivacijom:

Una volta per sempre si averte che non si possono dare sussidi ai poveri di S. Giovanni per deliberato della Rappresentanza comunale.

Cherso 13./2. 1906.

Dr. Petris m. p.

Slavna gospodo, kad ste proglasili, da ovaj narod nije potreban podpore, onda bilo bi dosljedno od Vas, da ujedno našem revnom liečniku g. Mehu uskratite godišnju plaću, što ju bere kao liečnik siromaha a da nikada ne dodje na vizite u pojedina mjesta. Neću da aludiram na samog g. načelnika, koji kaošto sam uvjeren i proti svojoj volji podpisuje takve zaključke, kaošto se je i sam izrazio, jer da dobro poznaje siromašno stanje ovog naroda, pa da ga duša boli, ali da on tome nije kriv. Ali znajte slavna gospodo, da se ovaj narod budi, zrake prosvjete dopiru do nas, te Vam poručujem, da sva Vaša ugnjetavanja nas bude, te nadajte se, da će naskoro doć dan uskrsnuća nas potištenih.

Na sve ovo upozorujemo našeg gosp. narodnog zastupnika. *Or.*

Krčki kotar:

Za družbu sv. Cirila i Metoda. G. Niko Magašić dostavlja 20 K za Družbu, što ih je sakupio medju svatovima Kažimir Magašić na predlog sestre mu Dinke uz nazdravicu svojoj starijoj sestri Matildi, kadno se je 21. febrara 1906. vjenčala sa Petrom Tancabelićem. — Živili i množile se ovakove dobre ručice!

Voloski kotar:

Hrvatska banica u Lovranu. Kako nam pišu iz Zagreba odputovala je dne 25. o. mj. od tamo na dulje vremena u Lovran hrvatska banica preuzv. gospodja Lilla grofica Pejačević.

Rumunjski kraljevski supruzi u Opatiji. Kako nam javljaju iz Opatije očekuju tamo koncem mjeseca marča dolazak rumunjskih supruga, kralja Karola i kraljice Jelisave sa pratnjom. Ostati će u Opatiji barem tri čedna.

Englezki kralj u Opatiji. Englezki će kralj Eduard stignuti dne 27. o. m. u Dubrovnik, gdje će ostati do 1. aprila a po tom će, kako se sa sigurnošću tvrdi, otići u Opatiju, gdje će ostati dva dana od 3. do 5. aprila. Govori se, da će se u Opatiji sastati i sa našim carem i kraljem Franjom Josipom.

Pogrieška ispravi! U zadnjem broju javili smo pogrieško, da je veleuč. g. dr. Mate Trinajstić poslao 75 K za Družbu sv. C. i M. Ovo treba ispraviti tako, da je istu svotu poslao za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu. Molimo da se viest ovako ispravi.

Pazinski kotar:

Iz Lindara. Prigodom otvorenja podružnice sv. Cirila i Metoda u Lindaru sakupila se liepa kita dičnih Lindaraca i nježnih Lindarkinja, da i oni pristupe k toj četi Istrana, kojim leži pri srcu procvat i napriedak škole, da i oni dadu zakav novčić na oltar ljubavi domovine tužne Istre.

Predsjednik vidiv da je dvorana čitaonice puna, otvorio je osnovnetljnu skupštinu sa prigodnim govorom, raztumačiv što su bili sv. Ciril i Metod za državu Moravskoga kralja Rastislava. Taj kralj da se hotio osloboditi i u crkvenom pogledu nadvlade Niemaca kaošto se bio i u političkom oslobodio, zato pozva ova dva muža da oni u slavenskom jeziku vjeru njegovim podanicima navještaju. Po pravu dakle da i mi u družtvu pod zaštitom ovih dvijuh muževa borimo se za obstanak svoj da i mi se riešimo nadvlade naših neprijatelja.

Zatim pristupilo se na izabranje odbora, u koj jednoglasno izabrani bijahu: Ivan Filiplić, Sv. Antun za predsiednika, Srećko Stihović za blagajnika i Franjo Zidarić za tajnika.

Članova pak pristupilo 45.

Tom prilikom sakupilo se u korist družtva 40 K, koji su već družtvu u Opatiju odposlani.

Doprinjeli jesu: Jos. Vanik 5 K, Ana Červenka 1 K, Terezija Červenka 1 K, Ivan Filiplić 2 K, Franjo Gojtan 60 h, Marija Gojtan 40 h, Valentin Filiplić 40 h, Franjo Zidarić 1 K, Ivan Zidarić 40 h, Sebastijan Jedrejčić 2 K, Mate Revelante 2 K, Angjela Filiplić 1 K, Katica Filiplić 1 K, Antun Filiplić 40 h, Fran Filiplić 1·20 K, Lino Stihović 60 h, Šimun Jedrejčić 2·40 K, Frane Fabris 40 h, Josip Stefanutti 40 h, Josip Šajina 20 h, Stihović Srećko 2 K, Stefanutti Frane 2 K dar, isti 1 K članarine, Katica Krašček 40 h, Božo Klenovar 80 h, Fabris Ivan 1 K, Katica Filiplić sabrala medju članovima 4·20 K, Josipa Lovrečić 40 h, Josipa Lovrečić 50 h, Franković Eugenija 1 K, Jedrejčić Paškval 40 h, Gortan Franica 1 K, Lovrečić Marija 60 h, Dusić Marija 40 h, Jedrejčić Jelena 40 h, N. N. 40 h.

Što pak je zbilja liepo da i starci liepim novčićem podupreše shvaćajući krasnu svrhu toga družtva.

Žalostno pak je da njekoji mladići mogli bi pristupiti ka družtvu i s kakvim novčićem podupriti liepu i krasnu svrhu toga družtva, al jaoh! otudjuju se i zagrezli u jednoj gadnoj opačini, koja se kao kuga širi i kvari mir i pokoj u občini, a to je nesretno — pijanstvo. Vidit ćeš ih osobito u ponedjeljak u jutro, gdje još imajući puno špirita u glavi urliču po Lindaru pokazujući to smo mi — a što su? pijanice.

Ali čini se da su i oni počeli već taj strmi put zapuštati, što da Bog uskori! Kasnije još štogod. — Poslie Vazma kani podružnica učiniti zabavu u korist družtva.

Porečki kotar:

Iz Zrenja pišu nam 1. o. mj. Dvie ovdašnje rodoljubne naše obitelji stupiše prošloga mjeseca u bližu svezu nego li je sveza prijateljstva. Ivan Kmet pok. Ivana Baškar, vjenčao se je dne 21. pr. mj. sa vriednom djevojkom Nedeljkom Tončić od Ivana Čekin, iz poznate rodoljubne naše obitelji.

Za svadbenim stolom palo je više liepih zdravica, izmedju kojih spominjemo osobito onu domaćeg župnika veleč. gosp. Červara, koji je nazdravio novovienčanim zazeliv im sretan život i iztaknuo kako je rodoljubna naša obitelj Tončić pristala prva u ovih stranah uz narodni naš pokret i kako se je uvjek izticala svojim požrtvovnim djelom na korist naše svete narodne stvari. Na koncu predloži neka se veselo družtvo sjeti naše sirotinje, naše plemenite „Družbe" i vriednog „Podpornog družtva" u Pazinu, za koja se je družtva sakupilo 22 krune, kojih je polovica poslana u Pazin a druga polovica predana je mjestnoj družbinoj podružnici.

Po starinskom običaju završiše se svatovi nakon svečane gostbe a medju plesači vidjesmo i mladoženjinog prastrica starca od 83 godine našeg kremenjaka Dinka Tončića, te 90 godišnju babu mladoženje, koja je kasnije sa svojim unucima opetovno zapjevala poznate narodne dvopjeve.

Koncem prošle godine vjenčao se je i drugi član spomenute obitelji Tončić,

t. j. Tončić Dinko od Ivana brat Nedeljkin sa čestitom domaćom djevojkom Janom Markežić od Antuna Pavletić, te se je i na tom piru sabralo na predlog neumornog narodnog pregaoca Antuna Tončića 15 K, koje su odpremljene ravnateljstvu „Družbe“ u Volosko.

Rodoljubnim obiteljim i sretnim novovjenčanim naše srdačne čestitke!

Za družbu sv. Cirila i Metoda. Prigodom vjenčanja g. Divjaka iz Divjaki obć. Motovun sa gospodjicom Marijom Vesnaver iz Lubini-Livade sabralo se za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ K 11 (jedanajst), koji je novac uložen na ime Livadske podružnice u Livadsku posujilnicu. Novac se sabralo u kući g. Škofa (Vesnavera) u Lubinih. Živili darovatelji!

Izvoz vina iz Poreča. Mjeseca febrara ukrcano je u Poreču na razne parobrode 3761·20 htl. vina i to: za Trst 2290·40 htl., za Pulu 832·80 htl. i za Rieku 638 htl.

Prošle godine istoga mjeseca ukrcano je tamo 4080 htl. i to za Trst 2610·10 htl., za Pulu 790·70 htl. i za Rieku 678·40 htl.

Nova žandarska postaja. U području oružničkog zapovjedničtva broj 7 ustanovljena je nova žandarska postaja u Žbandaju kod Poreča.

Koparski kotar:

Iz Bresta, pošta Buzet. U izvješću družbe sv. Cirila i Metoda za Istru god. 1897. zove blagopokojni dr. Dinko Vitezić sva mjesta, u kojima bivaju rodoljubni Hrvati i Slovenci, u pomoć družbi sa ustanovljenjem novih podružnica. Takav poziv odjeknuo je i u srcu pripravlj. odbora za ustanovljenje podružnice u Brestu te je odlučio pokucati na blaga, rodoljubna srca. Ne uzalud! Hvala Vama čestiti prijatelji iz Buzeštine, koji ste se odazvali pozivu. S velikom radošću i zadovoljštinom smo Vas primili. Hvala Vam Čiči predragi, stanovnicima sela od Vodica do Sluma, od Rašpora do Rakitovića, jer vidimo, da je u Vama još pošteno srce! — Dan 18. veljače o. g. bit će mnogomu od naših posjetitelja u trajnoj uspomeni. Ustanovila se je taj dan nova podružnica družbe sv. Cirila i Metoda sa sjelom u Brestu, koja neka bi bila vjerna drugarica onima u Slumu, Danamu i Rakitoviću. Ah, da ste vidjeli, kad su vrli Štrpedljani, Svetomartinci i Svetoivanci, u redu kroz selo hodeći, zapjevali „Oj Hrvati, oj junaci“, kako su oni vrvili u prostorije g. Jura Brljavca! Tamo pod slavolukom, koji je nosio hrvatske i slovenske trobojnice te napis: „Prava ljubav do naroda pobiedi sve zaprieke te započimlje važna djela u ljubavi k sv. Cirilu i Metodu“, zaustavili su se mili gosti te zapjevali „Slovenac i Hrvat“ te onda unišli u zelenjem, zastavama, slikama i napisom: „Sv. Ciril i Metod molite za slavenski rod!“ okićenu dvoranu, u kojoj je imala odmah započeti ustanovna skupština podružnice.

Otvornomu govoru bile su vodilje riječi nezaboravnog biskupa Slomšeka: „O lijepi, mili jezik domaći, u kojem sam po prvi put nazvao svoga oca i majku, u kojem me je ona naučila Boga spoznati! Tebe hoću kano dražesnu uspomenu hraniti i zahvalno poštovati; u tom jeziku hoću učiti svoju braću i svoje sestre te želim kao zahvalan sin svoje majke da bude zadnja moja riječ u životu slovenska, kako je i prva slovenska bila“. Naš narod želi postati gospodarom vlastite zemlje; neka upozna za to, da mu treba narodne naobražbe, treba dobrih škola sa domaćim naukovnim jezikom na vjerskoj podlogi. A dok visoka, previsoka, gospoda ne daju po zakonu zajamčenih škola, pomozimo si sami, to jest, ustrajajmo za hrvatsku djecu hrvatske škole uz pomoć družbe sv. Cirila i Metoda.

Nakon toga, što su usljed odobrenog priedloga bili odabrani predsjednikom: župan Andrija Mikac pok. Andrije, tajnikom: Miho Mikac od Jakova; njegovim zamjenikom: Grgo Božić od Antuna i blagajnikom: Mate Mikac pok. Jura, kazao je drugi govornik na svrhu ustanovljenja podružnice te živo crtao djelovanje družbe sv. Cirila i Metoda.

Veoma umjestno je treći govornik iz svakdanjeg života pokazivao izdajice naroda, koji, da laskaju protivnicima, odkrivaju njima domaće težnje, pošiljaju djecu u talijanske škole misleći, da nije čovjek, tko ne poznaje talijanskog jezika te su u veliku moralnu i materijalnu škodu svomu rodu. A kad je svršio pozivom: Sliedite primjer muževa narodnjaka, čijih djelovanje ide za tim, da postave narod na vlastite noge u svačijem pogledu, budite muževi i vi Čići kamogod došli. Zaori gromki „živio“ po dvorani u znak, da su rieči pale na plodno tlo, a pjevači zapjevali „Liepa naša domovina“.

(Konac sliedi.)

Otvoreno pismo*)

anonimnom dopisniku članka *„El Furlan de Sovignaco“* u puljskom listu *„Il popolo Istriano“* od 7. febrara t. god.

U gori spomenutom listu napao me je i dirnuo direktno u moje poštenje obični dopisnik iz lopovske tvornice anonimnih i bezobraznih članaka spočitajuć mi sliedeće:

1. da sam ja moralni auktor raznih članaka iz Buzeštine, koji su bili tiskani u dičnoj „Našoj Slogi“, jer da sam se javno izrazio, da valja pisati proti činovnicima bilo slabo ili dobro samo da odkure iz Buzeta;

2. da primam kao predsjednik cestovne uprave 200 K godišnje nagrade i po 5 K dnevnice kao nadziratelj (ili kako onaj laži dopisnik kaže „sregolatore“) ceste Buzet-Svi Sveti;

3. da se ne sjećam više onih zlatnih vremena, kad sam na brdu „Carmeno“!? (ma ne valjda u Kalabriji) tukao kamenje za cestu, pjevajući „Marameo“, koju pjesmu da sam je zabranio pjevati. U ono doba, da nisam posjedovao kuće ni kućišta, niti vinograda ni polja; pita me, da li se sjećam, kad me nije otac htjeo priznati za svoga;

4. danas da mi ne manjka ni vinograda, ni modre galice, ni superfosfata, ni poljodjelskih strojeva, „a tko sve to plaća“, pita bezobrazan lažac? „Bednci buzetske okolice, koji vjeruju mojim izmišljotinama“ odgovara sam u istom dopisu;

5. kaže da će doći dan, kad će mi isti moji sunarodnjaci pljunuti u obraz, jer će im prije ili kasnije puknuti pred očima, kakvog poštenjaka i druga su imali u svom kolu;

6. veli, da je badava mene pitati, kamo je išlo nekih 6000 K pronevjerenih našoj siromašnoj občini, jer da mu neću dati odgovora. Rasprava u Rovinju, da će donjeti sve na čisto, ili da će se stvar još više zabašuriti;

7. na posljedku obećaje opet počastiti me još kojim dopisom iz svoje smrdljive tvornice anonimnih i bezobraznih dopisa.

Evo ti bezimena ništarijo odgovora: Nebi mario za tvoje lopovske izmišljotine, ali moram se na iste osvrnuti jer znam, da ima više lahkovjernika, medju koje turaš tvoje drzovite članke da me ocrniš pred narodom, u tvoje djavolske svrhe i koji bi lahko mogli povjerovati tvojim lažima.

Ad 1. Svečano izjavljam, da nisam bio ja ni moralni ni faktični auktor članaka pisanih u „Našoj Slogi“ prije 7. pr. mj.

Ad 2. Istina je, da primam kao predsjednik cestovne uprave 200 K godišnje nagrade i 5 K dnevnice kao nadziratelj gradnje ceste Buzet-Svi Sveti. A što ti se čini ništarijo, kakva je to plaća od 200 K godišnjih ili 54 helera na dan za voditi uredbeni zapisnik, blagajničke knjige i u obće cielu upravu? Jesu li tvoji poprdili vodili i je li vode u obće badava ovakve poslove? — Primam 5 K na dan, al samo one dane, kad ih zbilja zaslužim, to jest, kad sam na radnji ceste, u obće kad nadzirem do 250 radnika. — Da ja ne marim za predsjedničku čast ni za nagradu, najbolji ti je dokaz taj, da sam ponovno zamolio kotarsko poglavarstvo, da čim prije odredi, da nastupi zakoniti cestovni odbor, dočim se je bivši, tebi dobro poznati predsjednik dr Sandrin borio zubi i nokti, za predsjedničtvo cestovnoga odbora, dok mu nije pukla i zadnja struna. Je li se valjda ovaj borio samo radi... časti?

Ad 3. Ponosan sam, da sam kao priprosti radnik tukao svojedobno kamenje, dapače niti danas ne sramim se latiti se svakoga poštenoga posla, jer djelo ruku ne blati, i to je baš pravi uzrok, da sam smogao za svoju starost nešto prištediti i da nisam pao na teret občine, kako su mnogi pali i pasti će od tvojih nekadašnjih bogataša. — Huljo jedna, puštaj mog mrtvog oca u miru, jer nisi dostojan da spominješ njegovo ime. Spominjuć se njega žalim što nije svoje neprijatelje, koji su ga bacili, kao jednoga izmedju najprvih posjednika, na prosjački štap, spoznao u pravo doba, kao što sam vas ja upoznao. On mi je bio najžalostniji primjer, kojim putem da udarim i koga da držim za prijatelja, a koga za neprijatelja.

Ad 4. Što se tiče tvoga klevetanja glede plaćanja modre galice, superfosfata i poljodjelskih strojeva, ajde nitkove na glavnu skupštinu „Gospodarske zadruge“, pa tamo otvori tvoja gadna usta ili pogledaj u družtvene knjige iz kojih ćeš se osvjedočiti tko plaća za mene.

Ad 5. Pošteno mi je čelo, pa se ne bojim ni tvojih pljunaca ni pljunaca mojih sunarodnjaka.

Ad 6. Glede tobožnjih pronevjerenih 6000 K obrati se na odaslanika zemaljskoga odbora, koji je svojedobno pregledao račune, našao ih u redu i potvrdio to svojim vlastoručnim podpisom. — Razprave u Rovinju se ni najmanje ne bojim, jer su moji prsti čistiji nego tvoja crna duša. — Odgovori radje ti i tvoji poprdili gdje je onih 164 000 K (što šezdeset i četiri miljari kruna), što ih je pronevjerio bivši pokrajinski blagajnik u Poreču Rigo? To je novac većinom naših siromašnih kmetova Istre. Zašto nisu gospoda u Poreču to pronevjerenje prepriečili? A gdje su 56 miljari K, što su pomanjkali občini motovunskoj, gdje vladaju tvoji ljudi sa našim neukim pukom? Šutiš na to, zar ne? Zašto i to ne trubiš u svieť? — Klevetniče, lopove, ne bojim se tvojih dalnjih dopisa, ako imaš pošteno čelo, ako ti nije posve izkvareno srce, ako hoćeš da ti naš narod vjeruje, podpiši se vlastoručno kako se ja podpisujem.

Poštovanje što ga uživam od mojih sunarodnjaka pa i od istih mojih neprijatelja, najbolja je tvrdjava proti tvojim lupežkim navalama.

Sovinjak, dne 26. febrara 1906.

Ivan Žigante.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Franina i Jurina.

Fr. Kamo greš Jure?

Jur. A vero platit štenre.

Fr. Ma kaj bi reć da te terajo o to šlajon?

Jur. Ma zadnji bot, kada je biv žekutor poli mene mi je reku, da ko mu ne obećon da kada bo bili votacioni, da ćon volat s kalabreži, da će mi pršute penjorat.

Fr. Ma kaj vero, ni imev drugega nič za ti penjorat?

Jur. A kaj ne znoš da friški pršuti ga pijažijo anke njega!

Fr. Ben, ben, opravi brzo, ćemo poć skupa doma.

Jur. Ben alora čokaj tu ćon vaje tornat?

Fr. Nanka ne stoj poć gore, prke kašiera Bižata ni gore!

Jur. Kamo k vragu je šu?

Fr. Kaj ne vidiš kuj spašižo od Verone do Fontone!

Jur. Ma kaj biš reku, nebi dobro storit ena mrva denuncije na diricijon.

Fr. A kaj vereš da somoć danas je prišo u 3 uri i pol u oficijo; nider ne pride pred treto uro i pol čespodon u kasa.

Jur. E! pok onoko da pride rešpetor?

Fr. A kaj vereš da nima drugega dela?

Jur. Ja son čuv en don, da kada ploća hrvatske impiegate, kuli koteremu reče „Poveri bori mal špeći“.

Fr. A oni, oni bori su mal špeći, ki jih on tiriva saki mesec.

Jur. Anka šijorega kosmoča Rigeta su ga ispodili s kacotami iz manko dveh hiš na Vrhu.

Fr. Ma zakaj?

Jur. Prke je prišo ajitat za škola od kaluže i za votacione od Podeštarije.

Fr. Kaj zene vražje škole od kaluže, to mora bit en novi studio.

Jur. Ne, ne, mi se je zareklo, od lege, lege.

Fr. Po božjega ne znoš kaj govoriš.

Jur. A ja, kaj češ, son zbaljan.

Fr. Ma son čuv da so bile jako mršave fori oni don.

Jur. So bili ben kocoti!

Razne primorske viesti.

Ovogodišnji carski manevri. Kako bečki listovi javljaju, obdržavat će se u kolovozu i u rujnu ove godine duž obale Jadranskoga mora kombinovani pomorski i kopneni manevri. Kod vježba u južnoj Dalmaciji učestvovat će čete 15. zbora i vojnoga zapovjedničtva, kao što i c. kr. eskadra. Najveće zanimanje će uzbuditi velike vježbe u izkrcavanju i suzbijanju izkrcavanja. Manevri će se svršiti dne 15. rujna. Ovim vježbama kažu da će prisustvovati i Nj. V. naš cesar i kralj.

Šef generalnoga štopa FZM barun Beck poduzet će svoje ovogodišnje generalštopsko putovanje po Hrvatskoj i okupiranim zemljama u pratnji četrdesetorice generala i štopskih častnika. Putovanje započinje prvih dana mjeseca svibnja, a trajat će po prilici tri tjedna.

Carska milost. Njeg. Vel. car i kralj Fran Josip pomilovao je 50 kažnjenika u raznih kaznionah Austro-Ugarske. Medju timi pomilovao je dva kažnjenika u Kopru i dva u Gradiški.

Posvećenje i ustoličenje novoga nadbiskupa u Gorici. Kako javljaju iz Gorice biti će novoimenovani knez-nadbiskup presvj. g. dr. Sedej na blagdan B. D. Marije dne 25. marča u tamošnjoj stolnoj crkvi svečano posvećen i ustoličen.

Hvalevrieđno djelo. Zastupstvo občine Dekani zaključilo je, da će sve službene spise biljegovati biljegom „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Ljubljani. Istodobno doznačilo je istoj „Družbi“ podporu od 50 K. — Hrvatske i slovenske občine Istre imale bi sliediti ovaj rodoljubni primjer občine Dekani te biljegovati sve službene spise i biljegom Istarske „Družbe“.

Narodna Prosvjeta.

Izišao je 1. tek. 3. broj »Narodne Prosvjete«, glasila istoimenog društva u Istri sa ovim sadržajem:

I. Baška nova. U. Tinjan. Spjevao Vladimir Nazor. O ustrojstvu i preustrojstvu učiteljstva Istre. Piše Vicko Šepić. (Nastavak). Tko je čovjek. Spjevao Rudolf barun Maldini. Podučitelji i nadučitelji. Piše I. Mahulja. Istarskom učiteljstvu. Spjevao Josip A. Kraljić. Moje uspomene Piše Josip. (Nastavak). Nova nastojanja o reformiranju risanja u pučkoj školi. Piše Ivan Barbalić. (Nastavak). Nastojanja pri uredjenju školskog vrta. Piše Fran Trampuž. Stari župnik. Piše Vice Orljak.

Zamolba vrlome hrvatskome pučkome učiteljstvu. Ivan Tomašić, rav. učit. Zagreb. Vijesnik. — Lične vijesti. — Književnost i umjetnost. — Od uredništva.

Imenovanje. Upravitelj ministarstva pravosudja imenovao je sudbenog tajnika u Rovinju g. Anta Tentora zemaljskim sudbenim savjetnikom u Rovinju.

Radujemo se ovom promaknuću našeg odličnog pisca i zemljaka, te mu iskreno čestitamo.

Za Družbu iz Amerike.

Gosp. Tomo Lacković, glavni blagajnik »Narodne hrvatske zajednice« u Allegheny Pa. priposlao je K 80 za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Ovaj novac je od bivšega »hrvatskog Saveza« u Chicagu. — U ime naše sirotinje srdačna hvala plemenitim darovateljima. Množile se ovakove darežljive ruke.

Prinosi za našu Družbu.

Na Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru prispjeli su nadalje sliedeći prinosi: Uprava »Hrv. Zastave« Zagreb K 39·10. — G. dr. Magdić Varaždin od g. V. Koterbe K 25; od g. I. Billy K 1; od obitelji dra. Magdića K 9 te od g. V. Piskača K 2, ukupno K 37. Dr. K. Janežić K 20. G. Fran Matejčić Trst K 30. Pop Mate Polonijo Krk u ime II. obroka utemeljiteljne svote K 100. — Ženska podružnica u Mihotićima K 92·60. — Bobinac Zorka sabranih u Lindaru K 15. — Pučka Štedionа u Jastrebarskom K 100. — Glazb. dram. družtvo prihod zabave od 30/III./05. K 104·94. — Dr. P. Magdić Varaždin K 41. — Podružnica u Slumu K 143·60. — Pop Jure Cvek župnik u Bielom K 13·80. — Muška podružnica u Dubrovniku K 177·41. — G. D. Lopašić Karlovac K 12. — Uprava »Hrvatskoga Prava« K 612·64. — Hr. Akad. ferijalno družtvo »Fidelitas« Varaždin K 100. — Dr. B. Vinković utemeljitelju svotu za Sokol u Karlovcu K 200. — Dr. B. Vinković u ime dara Karlovčana prigodom nove godine K 500. — E. Cattalinich za narodni biljeg K 18. — I. Mahulja sakupljenih u Čitaonici u Dobrinju K 16·06. — Uprava »Pokreta« Zagreb K 542·78. — Muška podružnica u Dubrovniku K 652·09. — G. D. Lopašić u Karlovcu dar g. kapelana Hercega K 10. — Uprava »Narodne Obrane« Osiek K 633·06 — G. V. Tomičić sabranih na Matuljama K 7·52. — Sl. I. Hr. Štedionica u Zagrebu u izplatu čeka došlog iz Amerike K 117·01. — S. Gamulin prihod cigaretnih papira u II. polugodištu K 536. — Fr. Dukić da počasti uspomenu pok. supruge Paskvale K 20. — G. S. Vallo Osiek sakupljenik K 24. — Pop Jure Cvek župnik u Bielom K 11. Zapis pok. Pavla Karića Zagreb K 40. — Hrvatska Čitaonica u Kutjevu K 150. — Poduzeće »Solo« prihod žigica za II. polugodište K 5113·57. — Fr. Juričić Opatija K 5. (Podpore, što su ih doznačila i isplatila razna občinska Upraviteljstva Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre objavit će se napose).

Iz zemaljskog školskog vieća za Istru.

Iz zapisnika sjednice od 4. jenara i 8. febrara o. g. vadimo ove podatke: potvrdjuju se ova imenovanja: Petar Bolonić, nadučiteljem 2. razr. u Sv. Petru u Šumi; Josip Monas učiteljem 3. razr. u Gologorici; Jakov Negri učiteljem 2. razr. i Martin Coslovich učiteljem 3. razr. na muškoj pučkoj školi u Šijani-Pula; Gisela Schmutz učiteljicom 2. razr. i Gisela Ranzatto podučiteljicom na ženskoj pučkoj školi u Šijani-Pula; Antun Verla nadučiteljem 1. razr. na muškoj pučkoj školi u predgradju sv. Martin Pula; Antica Martinolich učiteljicom 3. kategorije u Cresu. — Pošto jedno mjestno školsko vieće neće da obskrbi školu učiteljskom silom, smatra se to neopravdanim te se zaključuje, providiti tu školu na trošak i teret tog mjestnog školskog vieća. — Zaključuje se ustrojiti jednorazrednu mješovitu pučku školu u Petehi, Šajini i Raklju občine Barban kao i u Hosti-Pehlin ovisnu od školske ekspoziture u Sv. Mateju. Odbija se molba stanovnika Jurandvora i Batomlja (obć. Baška) za ustrojenje redovite škole. — Ne podupire se utok občine Buzet radi umanjenja učiteljskih sila na tamošnjoj talijanskoj školi. — Odobrava se privremeno na godinu dana razdieljenje škole u Roću u dvie jezikovne sekcije. — Kod c. k. ministarstva bogoštovja i nastave zatražilo se imenovanje jednog provizornog učitelja na pripravnici u Kastvu. — Izrazuje se priznanje zem. škol. vieća vjeroučitelju u Malom Lošinju Oktaviju Haračiću, učitelju u Osoru Celestinu Valduga i učitelju u Nerezinam Franju Cattarinich. — Izdaje se naredba glede jednoličnog postupka pri imenovanju namjestnih učiteljskih sila na javnim pučkim školama.

Poziv.

Odbor za o. g. veliki sv. Ciril-Met. narodni ples slavenske omladine u Trstu moli najuljudnije sve one veleštovane rodoljube, koji su primili ulaznice za isti, neka u što kraćem roku, radi zaključka računa, blagoizvole dostaviti dotične prinose ili darove blagajniku g. J. Pinteru, Jadranska Banka u Trstu.

Obzirom na najplemenitiju i humanitarnu svrhu da se probudi narodna sviest u ovim najtežim časovima narodne krize, nada se isti, da neće nitko uzkratiti svoj obol na oltar domovine.

»Narod bez škola jest narod bez budućnosti«.

Gradnja nove zgrade zemaljskog agrarnog zavoda. Ovih dana obdržavala se je u uredu zemaljskog odbora u Poreču jeftimba za gradnju nove zgrade zemaljskog agrarnog zavoda u Poreču. Gradnja je povjerena mjernikom-poduzetnikom Mazorana i Lomel iz Trsta za cienu od 283.000 kruna. Jedan dio te zgrade i to konoba s nuzgrednimi prostorijami mora biti svršena do 1. julija o. g. dočim se moraju ostali dielovi sgrade dovršiti najkasnije do 1. decembra o. g.

U posliednjem zasjedanju istarskoga sabora, kad se je razpravljalo ob ovom pitanju, govorili su i glasovali naši zastupnici proti predlogu zem. odbora, da se gradi novu zgradu za toli ogroman novac a na teret svega pučanstva Istre.

Obilat proizvod ulja u Dalmaciji. Kako doznajemo iz „Pučkog Lista“ proizveli su ljetos neobično mnogo ulja na otocih okolo Zadra. Spomenuti list žali što naima trgovaca za toli obilato i dobro ulje. Kad bi došli trgovci — kaže — u ta mjesta, ne samo što bi sebi koristili, već bi pomogli mnogo proizvoditeljem, koji se nebi morali sa svojim uljem kraj toliki posala natezati putujući amo tamo.

Prosvjed talijanskog političkog družtva za Istru. Dne 1. o. m. obdržavao je odbor talijanskog političkog družtva za Istru u Trstu sjednicu, kojoj prisustvovaše takodjer talijanski zastupnici iz Istre na carevinskom vieću te odaslanici zemaljskoga odbora u Poreču. Glavna točka dnevnoga reda bijaše vladina osnova o preinaci izbornog reda obzirom na Istru. Prihvaćen je prosvjed proti razdiobi izbornih kotara u Istri te predlog, da se talijanski klub na carevinskom vieću uzprotivi svimi mogućimi sredstvi takvoj razdiobi i da se pozove na talijanske občine Istre, da i one proti vladinoj osnovi prosvjeduju.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. Parin. Za ovaj broj stiglo prekasno; biti će za budući. Zdravo!

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za hladična drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

„ADRIA ROSKOPF“ najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

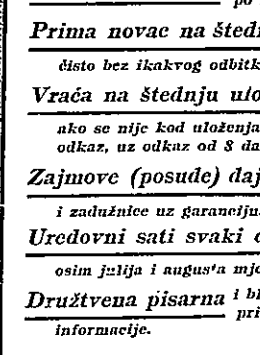

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Br. 25.

POZIV

na glavnu godišnju skupštinu

gospodarske zadruge u Kastvu,

koja će se obdržavati u nedjelju dne

18. marča 1906.

u 9 sati u jutro u Kastav-gradu u vrtu „Narodnog Doma“ sa sliedećim

dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Izbor novog zadružnog odbora.
6. Izdriebanje gospodarskog orudja.
7. Različiti predlozi.

Gospodarska zadruga.

KASTAV, dne 6. marča 1906.

Podpredsjednik:
K. Jelušić.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po 50 kg
Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.
Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavica (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolećću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekobe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svega neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpošta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 15. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. traže se računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Talijanske spletke u občini Veprinac.

Obećali smo u 7. broju od dne 15. febrara o. g., da ćemo se vratiti na nepoštene i protuzakonite spletke, što ih spletoše i pletu današnji vlastodržci nesretne občine Veprinac. Odazivljemo se tomu obećanju i to tim radje, što bi se imali u ovoj občini do mala provesti izbori za novo občinsko zastupstvo na temelju i u smislu spomenutih spletaka.

Mjestna občina Veprinac imade, kako proizlazi iz pučkog popisa od g. 1900. u svemu 2640 stanovnika, a dne 31 decembra 1905. brojila ih je 2712.

Od ovih prijavilo se ih je kod popisa 27 pripadnicima talijanske, 162 njemačke i 2523 hrvatske narodnosti. Po tomu je dakle ova občina skoro izključivo hrvatska, a ipak njom vladaju danas pristaše talijanske stranke u Istri. Predstavnici ove stranke došli su na upravu nešto krivnjom bivših narodnih upravitelja, a nešto pako zbog neukosti i odvisnosti nižih razreda pučanstva i usljed toga, što su ti/predstavnici, rukovodjeni od talijanskog političkog družtva za Istru upotrebili sva dozvoljena i nedozvoljena sredstva, da se dočepaju občinske uprave i da se na njoj bilo kako uzdrže.

Tako su već kod posliednjih izbora došli do većine jedino time, što su občinare, svoje pristaše, za koje se občenito znade, da su do grla zaduženi, prijavili poreznoj oblasti kao posjednike ili kapitaliste, koji da živu od svojih prihoda ili renta, te su zahtjevali, da im se propiše odnosni porez, što ga je za tim godimice plaćala talijanska stranka Istre. Medju ovim nalaze se današnji kolovodje te šarenjačke družbe, od kojih je jedan malo zatim, što se je bio prijavio kao kapitalista, morao uzajmiti 6000 kruna kod vjeresijskog zavoda u Poreču, u da uzmogne poplatiti svoje dugove.

Ovakvimi i sličnimi spletkarskimi sredstvi došla je vladajuća danas stranka god. 1902. do pobjede u III. i II. izbornom tjelu.

U I. izbornom tjelu izabrani zastupnici, pristuše hrvatske pučke stranke, uztrajali su na svojem mjestu sve do 12. julija 1905., premda bijaše njihov položaj u zastupstvu vrlo težak radi protunarodne i strančarske občinske uprave. Konačno im je takva uprava dozlogrdila, te u sjednici od 12. julija 1905. položiše zastupničke časti uz prosvjed proti svim protunarodnim i strančarskim zaključkom većine občinskog zastupstva.

Sadašnji upravitelji, mjesto da bi se bili pobrinuli, da se odmah razpiše izbor zastupnika I. tjela, mimoišav ustanove § 21. občinskog reda, vodili su i nadalje poslove i obdržavali redovito občinske sjednice bez sudjelovanja i poziva ni zastupnika ni njihovih zamjenika iz I. izbornog tjela.

Pošto se je bilo sadašnje zastupstvo občine Veprinac konštituiralo dne 15. decembra 1902., to je c. k. kotarsko poglavarstvo u Voloskom naložilo već polovicom oktobra 1905. občinskoj upravi, da pripravi i izloži listine za nove občineke izbore.

Usljed toga naloga bile su doista kod c. k. poreznog ureda u Voloskom mjeseca novembra 1905. propisane porezne listine, ali daljnjih se koraka u tom obziru nije poduzelo.

Občinska uprava bila je kasnije još dva puta pozvana od političke oblasti, da zadovolji čim prije prijašnjem nalogu, nu sve badava. Izvinjavala se praznim izpriikama, koje je politička oblast uzimala za dobru munidu.

Razlog tomu zatezanju na občini valja tražiti u tome, što su sadašnji upravitelji izračunali na temelju za sebe sastavljenih listina, da neće moći kod predstojećih izbora više odoljeti narodnoj volji i da je tako odzvonilo njihovom umjetnom gospodstvu na občini.

Pokušalo se je radi toga predobiti pojedine občinare što milom, što silom, ali bez osobitog uspjeha. Ni potragom za punomoćmi ne bijahu mnogo sretniji. Moralo se dakle posegnuti za nečim drugim, za nečim novim, za nečim, što bi ih moralo dovesti do cilja. I doista poslužiše se sredstvom, kakvog se mogoše jedino utopljenici latiti i koje odgovara posve istorsko-talijanskom receptu: „Osar tutto!"

Prije svega predložila je četvorica njihovih pristaša c. k. kotarskomu poglavarstvu u Voloskom pod broj 74, 75, 76, 77, molbe, da se izdade njihovim suprugam obrtne dozvole, a medjutim odrekoše se oni prava na tjeranja obrta. Tako nastalom promjenom poreza htjedoše umjetno popraviti svoj neugodni položaj.

Osvjedočiv se kasnije, da im ni taj manevar ništa koristio nebi, povukoše nakon mjesec dana one molbe natrag. Danas neimaju više obrtne dozvole ni Konrad Quitta, ni Anton Grüsser, ni Eduard Franci, ni Josip Klügl — doseljeni Niemci — a ipak vode i nadalje razne gostioničarske poslove. Za to neka odgovara politička oblast na Voloskom.

Sada je trebalo tražiti druga sredstva, da si pomognu iz škripca. Vjerni sljedbenici talijansko-istarske kamore nisu nikada u neprilici za takve malenkosti!

Oni znadu vrlo dobro, da istarske seoske občine nemogu u smislu § 8. občinskoga reda imenovati počastne občinare, pa su ipak u sjednici od 30. jenara 1906. nesamo imenovali počastne občinare, već dapače i sedmorici tudjinaca, doktora prava i liječničtva, pomorskih kapetana itd. podielili pravo pripadnosti, da na taj način s novostvorenimi virilisti zadobiju većinu u I. izbornom tjelu. Ovdje nam valja opaziti, da nijedan od ovih ne stoji s občinom u nikakvom savezu, nekoji je nisu dapače nikada ni vidjeli, te nijedan — izim jedinog dr.a Ebela, nije nastanjen u občini. Eto imena tih novih pripadnika:

1. Dr. Anton Sandrin. odvjetnik u Buzetu. 2. Dr. Samuel Ebel, liečnik u Vasanskoj. 3. Dr. Ferdinand Schalk, liečnik u Opatiji. 4. Josip Volcich, pomorski kapetan na Rieci. 5. Vinko Giacich, pomor. kapetan u Lovranu. 6. Lovro Mohorovich, pom. kapetan u Mošćenicah. 7. Anton Vidossich, pom. kapetan u Mošćenicah. U sjednici od 9. febrara 1906. podielište nadalje pripadnost 8. Dr.u Anjelo Corazza, odvjetničkom kandidatu u Trstu i 9. Dr.u Alfonso Tarabochia, odvjet. kandidatu u Trstu.

Na dotičnu sjednicu nisu bili pozvani ni zastupnici ni zamjenici I. tjela.

Radi tog spletkarskog čina narod je one občine veoma ogorčen, što ćute i današnji vlastodržci, koji su zamolili političku oblast za glasovitu onu sjednicu, koju su pak proglasili tajnom, za posredovanje c. k. oružničtva. Za to se pak pojedini članovi sadašnje uprave nežacaju javno hvalisati se zbog tog čina, te priznaju otvoreno bez stida i straha, da su to sve izborne spletke.

Značajna je kod svega činjenica, da sadašnja uprava vodi sve poslove mjestne občine Veprinac i stvara ovakve protuzakonite zaključke, a da ne imade ikakvog pravog temelja na obstanak.

Evo, zašto ne.

Svi zastupnici I. tjela — njih šestorica — odrekli su se zastupničke časti, dočim toga nisu učinili njihovi zamjenici.

U smislu § 21. občinskog reda moralo se je „bezodvlačno" izu odreknuća one šestorice, provesti novi izbor za I. tjelo. Iz jasnog slova ovog paragrafa proizlazi da se nemože smatrati podpunim občinsko zastupstvo sve dotle, dok nije proveden odnosni naknadni izbor. Ovakvo zastupstvo nemože stvarati valjanih i zakonitih zaključaka, i to tim manje pošto se nije obaziralo ni na zakonito izabrane zamjenike.

Sadašnja uprava imala je dostatno vremena, da izabere zastupnike I. tjela od 12. julija 1905. do 15. decembra 1905., nu njoj bijaše ugodnije i liepše bez nadzora i kritike zastupnika I. tjela il njihovih zamjenika.

Takovo kraj. zastupstvo, opomenuto do tri puta od političke oblasti, koja mu je išla u ostalom veoma na ruku, da izloži listine za obnovu zastupstva, pokorilo se jedva tada, kad je donjušilo, da bi moglo biti razpušteno.

Ono je konačno dne 11. febrara brže bolje izložilo izborne listine, proti kojim se je moglo reklamirati do 19. febrara o. g. Ono je izabralo i reklamacioni odbor, koji je imao gori navedene nepravilne i nezakonite zaključke kraj. zastupstva odobriti i potvrditi. Ono će na temelju tih zaključaka i pomoću navedenih spletaka provesti za koji dan i nove izbore u čvrstom uvjerenju, da će mu sve to više oblasti slepo i bezuvjetno odobriti. I to je u Istri moguće!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 11. marča 1906.

Po novoj zakonskoj osnovi ostaju pripomoći ili adjuta od 1000 i 1200 K za auskultante, koncipiente kod prokurature, eleve, aspirante, praktikante i njim jednako-postavljene azistente, do trogodišnje službe. Poslie tri godišnje službe dobivaju isti 1600 K adjuta, poslie pet godina službe 2000 K i konačno poslie šest godina službe, i to samo auskultanti 2500 K.

To sve valja za one mladiće, koji imadu višu akademsku naobrazbu.

Mladići pako bez akademske naobrazbe dobivati će do trogodišnje službe 400 do 800 K adjuta, poslie tri godine 1200 K, poslie pet godina 1500 K.

Prošle sriede nješto poslie 12. ure počela je razprava o izbornoj preinaci, kojom se uvadja sveobće izborno pravo, kojom bar ponekle stupa monarhija Habsburga u redove najnaprednijih država na svietu. Nije stalno da li će biti prihvaćena preinaka onako kako ju je vlada predložila, da li će biti u njoj samo neznatnih promjena, ili će ju srušiti načelni protivnici sveobćega izbornoga prava. Ima zastupnika koji se ne ufaju reći da

PODLISTAK.

PROSLOV*).

Gospe i gospodo! — Danas tiha sreća
Na licu vam sjaje. Sretni smo, veseli.
Imamo i zašto da se radujemo:
Sred Pazina dom smo otvorili bijeli.
A mi smo do sada bili bez kućišta.
Kažu: Kućo moja, slobodice moja:
Domaća je vatra, plam što srce grije,
A mi smo do sada bili bez ognjišta.

Je li, ugodno je u tom našem dvoru?
Ali gospe lijepe, gospodo čašćena,
Čemu sjajni dvori bez sloge i rada?
Što će nam ognjište bez žarkog plamena?
Težak vočku sadi, da plodove nosi,
Crkvica se zidje, da se moliš Spasu,
A kad narod jedan sebi kuću gradi,
Pred oč'ma mu nešto lebdi u tom času.

Ovaj dvor, gospodo, neka bude naša
Tvrdjava, nek bude naše utočište.
Daleko od njega lienost i dangubu:
Radiše se ovdje zove na ročište.
Ovaj dom nek bude ko vela košnica,
Gdje radine pčele vosak i med čine:
U Istri je Hrvat do sad mnogo kušo
Pelina, čemera i ljute gorčine!

Gospe, da na našem narodnom ognjištu
Sveta vatra gori i srce nam zgrije
Vi ste sad pozvane. Propast narod mora
Kad žena ne mari, tudji se i krije.
Bez ženskijeh ruku, bez ženskoga mara
Tà, ognjište svako ostalo bi pusto,
Bez riječi naše, koju srca bodri,
I najbolji junak klonuo bi, sûstô,

Veli narod: Zrno a zrno — pogača!
Veli jošte: Kamen a kamen — palača!
Neka od nas svaki po štogod uradi,
Na njivi narodnoj nek svak' vočku sadi.
Pa će Istra naša ljepše vidjet dane,
I naše će sunce da na nebu svane.
Skromnog rada nek Hrvati se ne stide,
Pa će imat ono, što ih pravom ide.

Gle, prvaci naši pazinskome puku
Našeg doma širom vrata otvoriše.
Rekoše: „Udjite u te biele dvore!
Gradit ćemo nove, kad nas bude više".
A bit će nas skoro ko pijeska u moru,
Jer iz rodne zemlje ničemo ko trava.
Budućnost je naša. — Al sad uskliknimo
Prvacima našim: *Priznanje i slava!*

*) Izrečen na Silvestrovo povodom otvorenja „Narodnog doma" u Pazinu od djdjice. M. Vrišer.

su protivnici sveobćemu izbornomu pravu, al koji se raduju sami u sebi čim čuju što žešće proti njemu govoriti.

Za razpravu upisalo se je 206 govornika, koji su ždriebom dobili svoja mjesta, brojeve, kada će koji govoriti. Svi dakako neće govoriti. Neki neće mariti, većinu neće pustiti; zaključiti će se razpravu tamo negdje poslie 50-toga, 60-toga govornika.

Prvi je govorio ministar nutarnjih poslova grof Bylandt, u sebi možda najveći protivnik sveobćega izbornoga prava. Niz njegovih razlaganja je ovaj:

Težnja za sveobćim izbornim pravom je takova, da se je neda zaustaviti. Malo jih je koji prigovaraju za to što se uvadja sveobće izborno pravo. Prigovara se broju mandata u pojedinih pokrajinah i razdiobi izbornih kotara. Lahko bi bilo da se je kotare napravilo samo po broju stanovnika. Al vlada je morala gledati na razne okolnosti. Nastojala je da se čim manje promjeni odnošaj stranaka medju sobom; da se koliko je moguće sačuva posjedovno stanje stranaka. Nastojala je da izborne kotare stvori gdje je iole moguće teritorijalno suvisne, i po mogućnosti jedne narodnosti. Za to što se je nastojalo da se stvori kotare čim više jednonarodnostne, nije se moglo u Moravskoj stvoriti kotare teritorijalno suvisle. U iztočnoj Galiciji, da se spasi od majoriziranja velik broj Poljaka, udesilo se je prema proporcionalnom izbornom pravu. Što se tamo moglo učiniti, to da se nemože u raznih mješovitih gradovih.

Narodnostno omedjašenje kotara donesio je sobom, da su se mandati Slavena u Štajerskoj, Koruškoj, Goričkoj i Istri povećali, i da će i Trst dobiti jednoga slavenskoga zastupnika.

Nijedna pokrajina nije dobila manje mandata nego li jih je imala. Kod stvaranja kotara uzeli smo u obzir takodjer poreznu snagu i kulturu.

Njemci se tuže, ali ne pravom. Prag ima razmjerno više mandata nego li Beč, al zato nejma Češka više nego li Dolnja Austrija.

Mjesto uvesti u Beču proporcionalno pravo kako su njeki želili, stvorilo se je manje kotare, tako da budu mogli biti svi slojevi zastupani. Ako bi se bilo uvelo proporcionalno izborno pravo, onda se nebi bilo moglo ograničiti kotara nacionalno.

Galicija se tuži nepravom, da ima premalo zastupnika, jer se nemože samo broj ljudi uzeti u obzir.

Izbor će biti olahkoćen tim, da će izborno mjesto biti u svakoj mjestnoj občini, koja ima najmanje 500 stanovnika. (To nebi valjalo za nas gdje imamo velike mjestne občine). Za vršiti pravo glasa, valja da se je bar godinu dana u stanovitoj občini naseljeno. Govor ministrov bio je često prekidan sa slavenske i njemačke strane.

Prvi proti govornik bio je dr. Grabmayer, zastupnik veleposjeda iz Tirola. Govorio je u istinu proti. Branio se je proti prigovoru da je tim proti slobodi, al slabo. On je za sveobće al nije za jednako izborno pravo. Jednakim pravom množine će ugušiti manjine bogate i izobražene. Za vladinu osnovu nebi smjeo nijedan čestit Njemac glasovati, jer se njom stvara parlamentarna većina slavenska. Govornik se nada da vladina izborna osnova neće biti prihvaćena, te završuje sa riečmi: Gaučeva izborna reforma je mrtva, živila izborna reforma! Govornika su jako pretrgavali socijalni demokrati.

Njemački katolik dr. Schlegel izjavlja se za Gaučevu reformu, koja se može štogod u odboru promjeniti. Načelo reforme ima biti ne da se uzdrži stranke, nego da se učini dobro za narode monarhije, i za nju samu.

Slovenački zastupnik Robić je obćenito za sveobće jednako izborno pravo, al se zgraža nad nepravicom kojom se je napravilo kotare u Štajerskoj i Koruškoj i odmjerilo broj mandata. Slovenaca u Štajerskoj je jedna trećina pak bi imali imati samo 6 mandata od 28; Slovenaca u Koruškoj je skoro jedna trećina, pak bi imali imati samo jedan mandat od 10. To se mora promjeniti, ako je još pravice na svietu.

Sliedećega dana, četvrtak dne 8. marča govorio je prvi dr. Weisskirchner, član kršćansko-socijalne Bečke stranke. On je jednostavno ali odlučno zagovarao sveobće izborno pravo, pobijajuć naročito dr.a Grabmayera. Zagovarao je osim toga raodiobu kotara kako je razporedjena u Beču i Dolnjoj Austriji. Htjeo bi da se više od jedne godine biva u stanovitom mjestu a da se zadobije izborno pravo. Htjeo bi takodjer da se uvede obvezatnost vršenja izbornoga prava, to jest da svak mora ići birati.

Predsjednik kola poljskoga grof Dziedušicki protivan je izbornoj preosnovi Gautschevoj. Sve svoje veliko znanje i sav svoj govornički dar upotrablja a da odvrne od te osnove. Slavene vabi tim, da njim veli, kako možete glasovati za osnovu koja vas prikazuje državljani drugoga reda. Istina, Galicija nejma toliko zastupnika koliko bi ih po broju stanovnika imala imati. Al Poljaku Dziedušickomu ide glavno o to da štatici gube svoju moć, i da Rusini dobivaju mnogo više mandata nego li jih imadu do sada. Dziedušicki još veli, mi smo proti preosnovi Gautschevoj, al kad bi imala biti prihvaćena, onda treba da se mandati u Galiciji pomnože do 110. Ipak prije nego li se uvede izborna reforma, mora se ustav promjeniti.

Mladočeski zastupnik Kaftan tuži se, što se je Njemce u preosnovi pogodovalo.

Moravski Čeh dr. Koudela tuži se, na razdiobu kotara u Moravskoj, gdje dolazi na njemački mandat 30,000 stanovnika, na češki 60.000.

Tirolski zastupnik Fink, seljak, veli da bi se imalo u osnovi više štititi poljodjelske interese.

Češki agrarac Staněk silno je nezadovoljan sa razdiobom kotara u Češkoj, pa stoga žestoko udara proti vladi i Mladočehom, koji da su vladi pomogli stvoriti kotare. Tu dolazi do žestokih, najviše u češkom jeziku, prepiraka izmed raznih Čeha.

Treći dan rasprave o izbornoj preinaci govorila su najprije dva Talijana d.r Pitacco iz Trsta i d.r Verzegnassi iz Gorice. Malo tko ih je slušao. Eto nešto iz njihovih govora. D.r Pitacco izjavlja prije svega kako je on i njegovi drugovi osvjedočeni pristaša sveobćega, izravnoga i tajnoga izbornoga prava. Valja opaziti, ga nikad ne govori o jednakom izbornom pravu. Pripovjeda kako su trišćanski i istarski sabor napravili zakonsku osnovu sa sveobćim izbornim pravom, al da vlada jedne nije primila, druge ne bi bila primila. Oni se ne boje sveobćega i tajnoga prava glasa. Nego c. k. vlada je i ovaj put pokazala kako je neprijateljska Talijanom, kako se u nju nikad ne može pouzdati. Trentinu dala je jedan mandat manje nego li bi bila imala. U jadranskim pokrajinama pak uzela je obzir samo na broj pučanstva. A morala bi uzeti takodjer na poreze i poreznu snagu i na kulturu. Morala bi takodjer štititi posjedovno parlamentarno talijansko stanje. Po vladinoj osnovi bi Slaveni Primorja dobili 7 mandata od 15, a to da nije pravo.

Talijani plaćaju velike poreze i posjeduju veliku kulturu, trgovinu, obrt, imali su 12 mandata, moraju ih valjda i opet imati. Oni će svoje zahtjeve u odboru formulirati. Ako ne budu prihvaćeni, oni će glasovati proti izbornoj preosnovi. Arlekini! — Dr. Verzegnassi je zadovoljan da se dade Slovencem 3 mandata, ali osim dviju talijanskih neka se ustroji još jedan za Goricu, možda združenu sa Ločnikom. — Mladočeski zastupnik Formanek branio je Mladočehe proti napadajima dviju čeških stranaka.

Velik govor proti Gaučevoj izbornoj preinaci držao je češki velikaš Sylva-Tarouca Prosvjedovao je proti tvrdnji kao da su on i njegovi proti izbornoj preosnovi. Oni su već drugda izjavili da su za preosnovu izbornu, za sveobće pravo glasa na temelju zastupstva interesa. U Gaučevoj osnovi ima čudnih i protuslovnih tvrdnja. Veli se, da ovaj parlamenat nije kadar riješiti narodnostnih pitanja. Istina, nije kadar, a krive su tomu radikalne stranke, kojim pak se Gaučevom osnovom otvara široki put u parlamenat. Dočim se one koje su bile za rad u parlamentu, novom osnovom tjera iz parlamenta. Veli se, da se ukida poviastice i ukida stare, al ujedno uvadja nove, po porezu, kulturi i t. d.

Glava njemačkih socijalista demokrata u Austriji dr. Adler zagovara osnovu Gaučevu, premda i nije onakva kakvu bi oni htjeli. Vlada ako i nije htjela morala je podnesti osnovu, kao što im mora često udovoljiti. Oni predstavljaju razum, veleposjednici okorjeli nerazum. Ovi su doveli državu do ruba propasti. Socijalni demokrati braneći svoje staležke interese, brane i narodnostne interese, pak se ne može reći da su protunarodni. Njemački kapitaliste, nacionaliste, uzimajući slavenske radnike, bogate se al i škode svojoj narodnosti. Grabmayer i Dziedušicki zagovarajući jednakost kotara, hoće da izbornu preosnovu dovedu ad absurdum. Njemcem, svojim sunarodnjakom, dovikuje, neka ne prenapinju svojih zahtjeva. Ne broj zastupnika, nego kulturni razvoj Njemaca odlučiti će u njihovu korist. Kulturni interesi moraju biti svim narodom zajednički. Narodi su siti da budu nasljedne zemlje jedne dinastije, oni hoće više, oni hoće da žive kao narodi. Ova kuća ne može dalje ovako obstati. Misao socijalne demokracije pobjedjuje. Mrtvi su privilegiji, mrtve su kurije. Neka živi svako pravo naroda!

Iza Adlera govori grof Sternberg, divljak. On je protivnik Gaučeve izborne preosnove. Čestita vladi Njeg. Veličanstva što ima uza se dra Adlera. Da su njegovi predji znali da će se za habsburgce zauzimati jedan Adler ne bi se bili oni za nje zauzimali. Dozivlje u pamet grčkoga mudraca Solona, koji je pučanstvo razdijelio u razrede, pa veli da je on radje na strani staroga Solona, nego li na strani novoga Solona-Gauča i njegovog saveznika Adlera. Sveobće pravo glasa, uvedeno u Atiki poslije Solona, dovelo ju je do propasti. Sveobće pravo glasa vodi do krvavih bojeva. Izborna reforma Gaučeva je pljuska posjednikom zemalja, a dar Adleru i njegovim drugovom koji pak neće glasovati za državne potrebuće.

Rumunj Onciul zagovara 12. mjesto 11 mandata za Bukovinu, i to jedan više za Rumunje. Od dviju što su Njemcima i Židovima Bukovine zajedno podijeljeni, neka bude jedan jednim, drugi drugima. — I on je zadnji prošloga tjedna.

Politički pregled.

U Puli 14. marča 1906.

Austro-Ugarska

Ministar predsjednik barun Gauč bio je u subotu kod Njeg. Velič. u poduljoj audienciji. Ministar predsjednik izviestio je vladara o položaju.

U petak sastali su se načelnici pojedinih stranaka parlamenta, da ustanove radni program iza prvog čitanja izborne reforme. Na tom sastanku zaključeno je, da se stave na dnevni red: čekovni zakon o pribranjanju aktivitetnog doplatka u mirovinu činovnika, zakon o vojnoj taksi, obrtni red, ovlastbeni zakon i zakon proti pijanstvu. — Glede odbora za pretres izborne reforme zaključeno je, da unj izaberu: Poljaci 7, Mladočesi 7 (1 mandat će ustupiti radikalcima), njem. pučka stranka 6, njem. napredna stranka 4, ustavovjerci 3, središte 3, južni Slaveni 3 (dr. Ivčević, dr. Ploj i dr. Šušteršić), kršćanski socijali 3, konservativci 2, Talijani 2, pangermani 2, te slobodni pangermani, socijalni demokrati, Rusini, Rumunji i divljaci svaki svaki po 1 člana. Predsjednikom odbora bit će zastupnik Kaiser, član njem. pučke stranke.

Rasprava o izbornoj reformi trajati će bez dvojbe cieli ovaj tjedan. Do sada govorili su većinom protivnici izborne reforme, kojim će stalno odgovoriti sam ministar predsjednik.

Staročeski list „Politik“ dobiva opet viest iz Beča, da će se sadašnje ministarstvo baruna Gauča preustrojiti u parlamentarno ministarstvo, te da će zastupnici dr. Pacak i dr. Derschatka stupiti u novo ministarstvo kao ministri bez listnica.

Vlada već pregovara sa strankama o povišenju mandata. Broj svih mandata imade se po tim predležećim vijestima povisiti na 473 ili 475. Pet novih mandata dobit će Poljaci, tri ili četiri Beč, pet Dol. Austrija, jedan Kočevje u Kranjskoj, a dva Talijani. Slavenski će se mandati povećati od 230 na 236.

Na zemaljskom odboru u Zadru izradjena je nova razdioba izbornih kotara prema političko-gospodarskim prilikama Dalmacije. Ova razdioba je mnogo pravednija od vladine razdiobe a Dalmaciju dieli kano i vladina osnova u 11 izbornih kotara.

Srbija.

Po zadnjih viestih naložio je kralj predsjedniku državnog vieća Gruiću, da sastavi novo ministarstvo. U novo ministarstvo stupiti će većina članova ministarstva Stojanovićeva.

Bugarska.

Pad srpsko-bugarskih savezničkih osnova izrabila je opozicija u svoje svrhe i u sobranju i u cijeloj zemlji protiv kabineta Petrov. Zahtjeva se, da odstupi kabinet Petrov, koji je srpsko-bugarskim carinskim savezom Bugarsku osramotio pred cijelom Evropom. I knez je Ferdinand ovim činom kompromitiran, jer je on sastavio cijeli projekat Ali jer prema ustavu nije za ovu blamažu odgovoran knez, već kabinet, uslied česa mora dati ostavku.

Rusija.

Kako javljaju iz Petrograda, stigao je tamo dne 7. o. m. sa skrajnoga iztoka zapovjednik bivše mandžurske vojske general Linjević. Na kolodvoru ga je dočekao samo ratni ministar. Linjević je odsjeo kod svoje kćeri, gospodje Olto. Na dvoru i u vojničkim krugovima dočekali su ga vrlo hladno. Govori se, da je protiv njega povedena stroga istraga.

U čitavoj Rusiji čine se živahne pripreve za izbore u narodno vieće ili dumu.

O novom carevom proglasu od dne 6. o. m. pišu njemačkim listovima, da će državno vieće biti uviek u vladinim rukama.

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi bilježni fluid sa znakom **Elsa-Fluid**, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodse, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te grozničnu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se također Fellerove čistece Rhabarberapilule sa znakom „Elsine pilule“, 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tucela franko za K 5·—

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izložba goveda u Puli.

Kotarsko gospodarska zadruga u Puli javlja, da će se dne 22. aprila 1906. od s. u jutro do 4 s. po podne držati na livadi zvanoj »sette moreri« (na cesti Premanturskoj) izložba goveda. Prijave treba poslati do 15. aprila o. g. na kotarsku

gospodarsku zadrugu u Puli, gdje se takodjer doznaje, kakova goveda i pod kojim uvjetima bit će pripuštena na izložbu.

Po receptu talijanske kamore u Istri dotični oglas, u koliko mi znamo, tiskan je do sada samo u talijanskom jeziku.

Putovanje eskadre po sredozemnom moru. U subotu u jutro odplovila je iz naše luke eskadra c. i k. mornarice na dvomjesečno putovanje po sredozemnom moru. Do 15. o. m. zadržat će se u Tivtu. Iza toga posjetit će ove luke: Krf 15—19 tek., Aleksandriju 22 tek. do 11 aprila, Kajsarijš 12—14 aprila, Beirut 14—22 aprila, iz Bairuta posjetit će jedan odio brodovlja Limasol i Rod; zatim Marmaritza 24 do 28 aprila, Syra 29. aprila do 3. maja, Sudabai 3—7. maja, Valona 9 do 12 maja. Dne 13. maja povraća se eskadra u Tivat, a zatim će se u dalmatinskim vodama sjediniti sa flotiljom torpiljarka, koja ne sudjeluje na ovom putovanju, već ostaje u domaćim vodama.

Popunitbeni kotar za 5. domobransku pukovniju sa sjedištem u Puli. Popunitbeni kotar za ovu domaću domobransku pukovniju sastojati će u buduće iz sliedećih kotara: Trst, Sežana, Postojna, Kopar, Poreč, Volosko, Pula, Pazin, Rovinj, Krk i Lošinj.

Krčki kotar:

U Baški dne 31. siječnja 1906. na predlog učitelja Petra Stašića sakupila je Dinka kćerka učitelja N. Magašića medju svatovima na piru rodoljubnih mladoženja Petra Barbalića od Petra sa Anticom Fabijanom Mihalić od Jura za družbu sv. Cirila i Metoda K 10. — Živili darovatelji!

Voloski kotar:

Rumunjski kralj dolazi u Opatiju. Kako javljaju iz Bukarešta imao bi odputovati rumunjski kralj Karol sa kraljicom Jelisavom i pratnjom iz Bukarešta odmah čim bude zaključeno zasjedanje rumunjskog sabora, što će biti po svoj prilici dne 14. o. mj. U Opatiju imali bi stići rumunjski kraljevski supruzi dne 17. o. mj.

Iz Kastva pišu nam 12. o. mj. Na mesopustnu nedjelju zadesila je našega obće ljubljenoga župnika-dekana veleč. g. A. Ellnera težka nesreća. Preminula mu je naime u rodnom mjestu — u okolici grada Olomuca — starica majka. Težko ucviljeni sin podao se je, i sam boležljiv, na brzojavni poziv u rodni kraj, da izkaže premiloj pokojnici bar posliednju počast kod sprovoda. Od kuće vratio nam se je dne 3. o. mj. sav potrt i slabiji nego li je prije bio.

Velezaslužnom našem pastiru izričemo ovim iskreno saučešće u ime svih njegovih župljana želeći miloj mu pokojnici vječni mir i pokoj a njemu milosti božje, da strpljivo podnese ovaj težki udarac.

Izgorila kavana. Prošloga čedna izgorila je posve kavana na obali „Strand“ nazvana u Opatiji. U velikoj bijaše pogibelji lovorova šumica. Škode imade okolo 25.000 kruna, nu kavana bijaše osjeguranа.

Pazinski kotar:

Narodni dom u Pazinu. Početkom lanjske godine bila je sve istarske Hrvate uzradovala vijest, da si je ovdješna čitaona dobavila shodnu nekretninu, gdje da se smjesti „Narodni dom“. Od tada već nije nikakav glas dopro na javnost. Medjutim nije se držalo u križ ruke. Bje izabran posebni gradjevni odbor, koji se je dao na posao, te u razmjerno kratko vrijeme postiglo se, da je zgrada bar za sada mogla odgovarati mjestnim prilikama. Obstojeća jurve zgrada se je preuredila tako, da je ni za raspoznat nije, a dogradilo se je i druge prostorije. Od prihvaćene osnove ispustilo se jedino veliku dvoranu, jer se je smatralo, da nebi bilo ništa dogotovljeno do konca godine, kad bi se i nju bilo redom gradilo. I doista, tek da se je uspjelo u shodno gradjevno vrijeme sa gradnjom drugih prostorija. Gradnju je vodio domaći poduzetnik gospodin Nikola Ujčić i mora mu se priznati na obće zadovoljstvo. Tako se je eto na Silvestrovo moglo otvoriti „Narodni dom“. U njemu je smješten hotel sa dostatnim brojem spavaćih soba i lijepimi reštauracijskimi prostorijami. Hotel je uzeo u žakup domaći čovjek g. Cerovac. Čitaona si je pridržala prostorije, koje služe privremeno za dvoranu. Za hotel i čitaonu priskrbilo se je vlastitu audtilensku rasvjetu od tvrdke Klinger. Iznajmilo se k tomu dva stana, a u prizemlju g. Šverku shodne prostorije za mesnicu. — Otvorenje svršilo se je zabavom u domaćem krugu, jer se je predvidjalo, da obstojeća privremena dvorana ne bi bila dostatna i za vanjske gostove, te se je veću slavu odgodilo dok bude sagradjena dvorana prama osnovi.

Sve su prostorije bile doista natlačene domaćim življem. Zabava je počela proslovom, što no ga po sebi donašamo, krasno i doljerano izrečenim od gdjice M. Vrišer. Kod koncerta osobito se je povladjivalo gdjici V. Pilat sa svojim solo: „Domovini i ljubavi“ uz pratnju glasovira, te gdja G. Ivančić. O ponoći je predsjednik čitaone g. dr. Kurelić držao prigodni govor, u kojem je ocrtao povjest i povod svečanosti, te sve pozvao, da rade o tomu, da nam stečevina donese one plodove, kojim je namjenjena. — Zabava se je protegla do zore, vesela, neprisiljena u najljepšem redu. Tužili su se doista nekoji na manjkavu poslužbu, ali takvi valjda nisu uzeli u obzir kratkoću vremena, što no ga se je imalo za priprave.

Sliedila je za tim dne 13. jenara deklamatorna muzikalna zabava gimnazijalaca na korist djačkom društvu. O toj zabavi bilo je jurve priopćeno izvješće. Čisti prihod te zabave iznašao je K 400. I tom prigodom imalo se je kod razašiljanja poziva obzir na obseg prostorija. — Čitaona si je za dalnje zabave izabrala posebni zabavni odbor, koji si je hvalevriednom požrtvovnošću dao sam brigu, da udovolji svojoj zadaći.

Tako su se svake subote zaredali besplatno za članove plesni vjenčići. Novostvoreni položaj zahtjevao je, da društvo priredi takodjer nešto službeniji, ili kako mu inače drugi vole kazati „sjajni ples“. Zabavni odbor preuzeo je tu nezahvalnu zadaću i izveo ju tako, da mu je društvo dužno zahvalu i priznanje, jer dočim su shodna priredba prostorija, glazba iz Pule itd. zahtjevale znatnih troškova, ipak je plesni prihod pokrio ne samo sve troškove, nego nešto je ostalo i na uhar društva. Posjet pak toga plesa bio je baš najprikladniji za obstojeće prostorije i to usprkos kiši, koja je one večeri lijevala.

Nakon toga priredio je odbor još dva plesa uz ulazninu, što je takodjer odgovaralo znatnim troškovima i potrebama društva. — Kod zadnjeg poktadnog plesa improvizirao se je posebni odbor na uhar „Djačkom društvu“, te je sabrao za isto i poklonio mu na pepelnicu liepi „korizmeni dar“ od K 665.

To bi bila pazinska pokladna kronika. Naravski, da je kod toga i nezadovoljnika. Nekojima nije bio po ćudi „sjajni ples“, jer da se time nekoje odbija od družtva. Medjutim, članovi su bili svi pozvani. Prigovaralo se i tomu, što se nije priredilo opći pučki ples, ali sadanje prostorije još doista ne bi bile za tu svrhu. Nadamo se, da će se do godine i na to moći misliti.

Iz Sušnjevice. Eto, opet dobismo jednu družicu, koja će sijati sjeme prosvjete u našem narodu. Otvorila se je ponovno škola u Sušnjevici ali sada javna, pokrajinska pučka škola. 8. o. m. već iz jutra navijestivala zvona čas blažene sreće, a zvuk mužara odjekivao je po onoj prodolini da je pravda pobjedila. Vesela lica i ponosna čela pošli smo u hram Božji, da se pomolimo za novo čedo, da nam uspijeva. Odanle otputismo se u školu, i tuj izvršismo sveti čin. Sve je bilo po blagdansku i neho, i odijelo, i lica, i govori. Tko da ne odnese ugodan dojam kad čuje onako zboriti. Srdačno je govorio gosp. namjestnički savjetnik Ivan Sorli; uvjerljivo pak gosp. općinski tajnik Niko Turato. Na to su nadodali svoje: g. Ivan vitez Nežić, dekan pićanski i g. Pavao Sarson, novi sušnjevski učitelj. A i drugih je tude bilo, kao: plovan i učitelj pažki, boljunski plovan i učitelj, školski nadzornik, brdski plovan, učitelj iz Čepića, načelnik iz Boljuna. Misio je domaći župnik. Bilo je i drugih ljudi ponajviše iz tog sela. Sušnjevčani! Na Vama je sada da upotrebite ovu blagodat, što Vam je dana. Ako i drugim treba znanja, vama još više, jer ste zaostali i jer se puno pomećete svijetom. Slušajte savjete pametnih i poštenih muževa, pak ne ćete pogriješiti. Mutili su nekoji vas i još će, ali ne puštajte se više, mogli bi vam na dva načina škoditi: vama i vašoj djeci. — O blaženi časovi ugodnih uspomena vratite im se na skoro, da budem mogao jednom uskliknuti: i naš narod je došao u Jeriho! Ubrzajte to vi vlasnici, a ti inteligenco budi nam vodićem u svemu! Ostavimo ambiciju, budimo prosti narodni pijuniri, a najbolji neka nas vode k zadanom cilju. U dokolici možemo zapjevati i onako, kao u Sušnjevici. „Tko zna bolje, rodilo mu polje!“

Porečki kotar:

Za gradnju pučke škole u Kaldiru. Predsjedničtvo podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u kaldirskih Lazah piše nam:

Nastojanjem ovdašnjih i kaldirskih rodoljuba zaprosili smo našu plemenitu Družbu, da nam pripomogne za gradnju pučke škole u Kaldiru. U tu svrhu podarili su već nekoji naši rodoljubi, osobito veleč. gg. svećenici milodare a drugi su obećali, da će nam priskočiti na pomoć čim se započme graditi. Pošto nam je pako ravnateljstvo mile naše Družbe odgovorilo, da se još ove godine nemože školu graditi, to molimo gg. darovatelje i naše dobrožinitelje, da nam izvole javiti da li su zadovoljni, da se sakupljeni novac uloži u jednu od naših štedionica. Nebude li proti tomu s nikoje strane prigovora, to će odbor naše podružnice uložiti čim prije u štedionu.

Koparski kotar:

Iz Bresta, pošta Buzet. (Konac).

Krunu svim govorima pak je postavio poznati rodoljub g. Fran Flego. Obazirajuć se na tumačenje dr. Starčevića: „Ljubi iskrnjega svoga — no više, nego kako sama sebe“, konštatuje žalostnu činjenicu, da se njekoji naši ljudi u svakoj prilici života posavjetuju i nagadjaju sa Talijanima, poznatim neprijateljima našeg naroda. A što pružaju oni za to? Sami su učinili zakon, da se mora ustrojiti školu, gdjegod bilo 40 djece sposobne za pohadjanje iste. Nu, u istinu utjeruju samo obilat porez, a škole u hrvatskom jeziku ne dozvoljavaju, nego nude i sile škole zlosretne „Lege nazionale“. Govornik zahtjeva, da se ne izručimo njima na milost i nemilost, nego kušajmo uzdržati svoje stanovište — da, ne samo to — kušajmo napredovati u naobrazbi u dobrobit hrvatskog naroda u Istri.

Oduševljenjem bio je zatim primljen predlog, da se na dan sv. Cirila i Metoda u naših krajevih drži kano blagdan, a odbori podružnica u Slumu, Danama, Rakitoviću i Brestu neka se slože, u kom mjestu imaju članovi spomenutih podružnicah na taj blagdan zajednički prisustvovati sv. misi.

Još jedan pozdrav u zahvalu prisutnima i svršio je službeni dio ustanovne skupštine sa pjesmom „Predobri Bože“.

Neslužbeni dio ispunio je ples omladine, u stariji uzeli su u svoje društvo neumorne pjevače te se prijateljski pozabavili.

Narod nije htio da se razstane: slušno bi, slušao napried, jer mu se veoma svidjalo. Nu, razstao se po malo, dobro osvjedočen, da ustanovljenjem podružnice nije počinio zlo susjednomu narodu, nego sebi i bratu prikoristio, da lagje osjegura najmiliji imetak svoj — njeznu djecu — svojoj vjeri i svojoj narodnosti. Dao Bog, da se u takovom prijateljstvu i slozi sastajemo i u buduće.

Pscr. Odbiv troškove sabralo se i na vodstvo družbe odposlalo 138 kruna, koju svotu smo primili iz uplaćene članarine te darova prisutnih, pak doposlanih od veleuč. dr. Stjepančića, c. kr. sudca u Buzetu 2 K, veleuč. g. dr. Letiša, obć. liečnika u Buzetu 5 K, od gosp. Jurdane, učitelja u Lanišću 2 K, a 1 K od g. Mata Černac, gostioničara u Račkoj Vasi. Svima i svakomu posebice najsrdačnija zahvala u ime podružnice u Brestu!

Franina i Jurina.

Jur. Ti si Frane otel sad niki dan pripovidat nič o vrbenskih kunšijerih, ma je prišel on zadulec, pek si zamučal.

Fr. A dà. Bil sen ti nediju na 11. febrara pasanog va Vrbniku na veloj maši, te videć da dva verbenska kunšijera, od kojih jeden zna silu bučit i preko potribi, ne side va pervoj kori kako bi jih tukalo, sen pomislel na brižne i san sobun rekel: „mnogo jih je zvanih a malo odabranih“ — kako se juštu onu nediju kantalo va evanjelu.

Jur. Kuriože, zač baš ona dva nisu va minicu špehali, a va pervoj kori sidi niki, ki je baš z velin, velin gušton va minicu špehal, pek mi se pari da sedaj minica va njega špeše.

Fr. Viš Jure, zato sen ju dobro zmislel, da jih je mnogo zvanih a malo odabranih.

Razne primorske viesti.

Hrvatsko akad. društvo „Zvonimir“ u Beču.

Primamo iz Beča:

Dne 12./II. imalo je naše društvo svoju glavnu godišnju skupštinu na kojoj je izabran slijedeći novi odbor: Predsjednik cand. ing. Ante Stuparić, potpredsjednik Hamid Šahinović, prvi tajnik stud. ing. Josip Šašek, drugi tajnik stud. iur. Zlatko Sertić, blagajnik stud. phil. Roko Mišetić, knjižničar stud. phil. Vladimir Vouk, novinar i gospodar Josip Giaconi jun.

Šaljemo Vam ovaj rezultat skupštine sa nadom da će te ga u cijen. Vašem listu uvrstiti. Istodobno javljamo Vam da je na II. red. skup. 4./III. na spomen smrti kolege Brajana, u mjesto vijenca na odar pokoj. starom Zvonimirašu skupljena svota od K 25 i 76 fil., koja je prvobitno namjenjena bila za »družbu Cirila i Metoda«, no skupština je kasnije zaključila, obzirom na vrlo slabe financijalne prilike društva, da tu sabranu svotu dodijeli u »korist društvene blagajne Zvonimira«.

Župnički ispit.

Na ordinarijatu u Trstu položiše od 6. do 8. marča o. g. župnički ispit s dobrim uspjehom ovi svećenici trščansko-koparske biskupije: vlč. g. Josip Vrbka, sada župeupravitelj u Lanišću; vlč. g. Ivan Janossevich, kooperator župe sv. Antuna u Trstu; vlč. g. Rudolf Valensitz, kooperator i ravnatelj crkve filiale sv. Vincenza od Pauli; vlč. g. V. Hugo Masten, kapelan i kateketa javne pučke škole u kapelaniji sv. Karla Boromejskoga u Trstu.

Promjene kod predsjedničtva prizivnoga suda u Trstu. Službeni list bečke vlade priobćio je ovih dana viest, da je bio na vlastitu molbu umirovljen predsjednik prizivnog suda u Trstu preuzv. g. dr. E. vitez Kundinger i da mu je tim povodom podieljen red željezne krune I. stepena.

Novim predsjednikom istoga sudišta imenovan je istodobno sadašnji predsjednik prizivnoga suda za Dalmaciju u Zadru g. dr. Adalbert Gertscher.

Novi predsjednik prizivnoga suda u Trstu — za čitavo primorje — tajni savjetnik g. dr. A. Gertscher rodio se je g. 1846. u Tržiču na Gorenjskem. Nakon dovršene sudbene prakse služio je kao sudbeni pristav u Postojni, kasnije u Celju i Mariboru. U Ljubljani služio je kao sudbeni savjetnik, odakle je pošao kao predsjednik okružnoga suda u Celje, a odavle je došao u Trst kao državni odvjetnik. God. 1896. imenovan je ministerijalnim savjetnikom a g. 1898. generalnim savjetnikom pak predsjednik prizivnog suda u Zadru. Hvale ga kao vrstnoga i pravednoga činovnika, posve vješta hrvatskom i slovenskom jeziku.

Grozna nesreća u rudniku. U subotu 10. o. mj. iza 7 sati u jutro dogodila se u rudnicima u Courrièresu silna eksplozija, kojoj je palo žrtvom oko 1200 rudara. U rovovima broj 2, 3 i 4 bilo je uposleno 1795 ljudi, a od toga je spašeno iz rova broj 2 591 radnik, a 1204 radnika ostala su u rovovima broj 3 i 4 — zatrpani, pošto se srušila zemlja na ulazima. Stupovi, koji drže rov, su izgorjeli, pa je zemlja popustila i zapriečila izlaz. Kroz izlazne rovove sukljao je dim i plamen, pa su izgledali kao vulkani. Radnici nisu mogli od dima i plamena izaći iz rova, nego su umaknuli u susjedne hodnike. Nu medjutim je zemlja zatrpala izlaze, te se sad radnici nalaze živi zakopani. Ako su se i spasili od otrovnih plinova, ipak će biti vrlo težko spasiti ih, jer će odkapanja trajati nekoliko dana, a za ovo vrieme morati će od gladi poginuti. Inžinir Bourdoraux je oko pet i pol sati u jutro otišao u rov broj 3, ali više se nije povratio. Do sad se drži, da su 1193 radnika unesrećena. Predsjednik Fallières je radi te nesreće silno potresen. Ugljenici Courrières nalaze se blizu grada Lensa u departamentu Pas-de Calais. Vlastnikom ugljenika je jedno dioničko društvo.

Razni prinosi:

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu prispjeli su tekom mjeseca siečnja sliedeći prinosi:

Utemeljiteljni: Fiamin Benedikt — Sušak K 100·—; Marki Šeslar — Čabar K 100·—; Flego Josip, župeupravitelj — Slum K 50·—.

Redoviti: Ujčić Nikola, gradjevni poduzetnik — Pazin K 10·—; Budicki Franjo, kanonik — Zagreb K 10·—; Nežić Ante, nadučitelj — Pićan K 10·—; Prenuda Pero, k. sudb. većnik — Zagreb K 10·—; Jereb Valentin, župeupravitelj — Sv. Martin-Labin K 10·—; Rogač Antun, dekan — Hrušice K 10·—; Kos Ivan, ravnatelj c. k. hrvat. gimnazije u Pazinu K 10·—.

Darovi i ini prinosi: Sabrao prigodom otvorenja „Narodnog Doma“ u Pazinu g. Marko Zović K 15·15; sabrano prigodom otvorenja „Narodnog Doma“ u Pazinu za jednu cigaretu K 14·02; Gojtan Josip, župnik — Kušćerga, dobru ruku K 4·—; Kundić Matija, trgovac — Opatija K 10·—; dr. Stjepan N. — Djakovo K 3·—; občinsko glavarstvo Žminj K 100·—; Primožić Matko — Tomin K 2·—; braća Pavačić, mirodijari — Rieka K 10·—; Frankola Franjo, profesor — oprost od čestitanja K 10·—; Janežić dr. Konrad — Volosko K 15·—; Fiamin Benedikt — Sušak K 20·—; Brumnić Anton — Lindar K 1·—; dr. Trnski vitez Bogoslav, gradski fizikus — Bakar K 10·—; Rybař dr. Olokar, odvjetnik — Trst K 5·—; Kregelj Josip, dekan — Tomin K 2·—; Antić L. Andre — Bakar K 20·—; Laginja dr. Matko, odvjetnik — Pula za oprost od čestitanja i zahvale na iste K 5·—; Slokovič Liberat, župnik — Sv. Petar u Šumi K 2·—; za odkriti „asa od denari“ K 5·—; občinsko glavarstvo Volosko K 100·—; mrvice od taroka K 18·32 k tomu još „zdrukano“ K 5; Cibić Antun, dekan — Črnice K 4·—; N. N. K 28·—; sakupljeno na piru g. Metoda Tomljanović pom. kap. su dražestnom gospodjicom Idom Načinović od gospodjice Načinović Mimi K 20·—, k tomu dodao vitez nadžupnik Ante Nežić K 5·—; Predoević dr. Albert — Zagreb K 10·—; Dukić Frane — Kastav, za počastiti uspomenu blagopok. supruge Paškvale K 20·—; „drukeri“ kod licitacije staklenog vrča K 5·—; Marčelja Antun, ljekarnik — Pazin K 59·72; Čisti prihod od zabave dne 13. I. 1906. priredjene od djaka hrv. gimn. u Pazinu K 400·—; N. N. 100·—; odbor hrv. demokratskog političkog družtva u Splitu K 15·—; siromah za izvješće K 1·—; Perčić Franjo — Volosko, ostatak od uplaćene svote za plesni tečaj K 13·20; Zamlić Vinko, pap. komornik — Volosko K 15·—; Rogač Ante, dekan — Hrušica, mjesto pristupnine k djačkom koncertu K 2·—; Vanik Josip, župnik — Lindar, preostatak upisarine K 3·—.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. u K. Upotriebiti ćemo ono prijateljsko pismo. Srdačan odzdrav!

Veleč. gg. X + Y. Svidja nam se Vaša „Štaiga“, al što bi na nju „Lizipete“ i „Štreberi“? Svakako ćemo Vam se čim prije oglasiti. Živili!

Knjige „Matice Hrvatske“

za godinu 1905.

mogu se još dobiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imadu ih podići do konca ožujka, inače im se ne će izručiti, nego tek iza 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.“, a gdje nema povjerenika, ravno od uprave „M. H.“ (Godišnja članarina 6 kruna.) Tko naručuje ravno od uprave, ima priložiti 20 fil. za tovarni list i posebnu odpremu. — Glas „Matice Hrvatske“, književno-kritički i prosvjetni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a ciena mu je na godinu za članove „M. H.“ 3, za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i pretplate šalju se upravi „M. H.“ u Zagreb.

POZIV

na IV. redovitu glavnu skupštinu „Malološinjskog družtva za štednju i zajmove“ koja će se obdržavati dne 3. travnja t. g. u 3 sata poslie podne u zgradi Čitaonice.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Potvrda računa za g. 1905.
3. Slučajni predlozi.

Kroz zadnjih osam dana prije skupštine biti će izloženi računi u družtvenoj sobi na pregledanje članovom.

Mali Lošinj, dne 14. ožujka 1906.

Odbor.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ

pok. Antuna

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po **50 kg**

Ciena sienu 100 kg po K 6·—

„ djetelini 100 kg „ „ 8·—

Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA

Admiralska ulica br. 12.

Poziv!

Posujilnica u Voloskom reg. zadruga na ograničeno jamčenje obdržavati će dne 29. marča t. g. u 3 sata poslie podne u „Narodnom Domu“ svoju IX. glavnu redovitu godišnju skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Čitanje izvješća revizora Zadr. Sv. u Celju.
3. Izvješće ravnateljstva.
4. Izvješće nadzornog odbora.
5. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

VOLOSKO, dne 12. marča 1906.

Ravnateljstvo.

POZIV!

Budući da se redovita opća skupština sazvana za 15. marča 1906. nije mogla obdržavati radi nedostatnoga broja prisutnih članova, poziva ovime upravni Odbor p. n. članove

Posojilnice in hranilnice u Kopru,

vkniižene zadruge z neomejenim poroštvom, koja će se obdržavati u kući Pobežanskoga konsumnoga društva **dne 1. aprila 1906. u 10 sati prije podne.**

DNEVNI RED:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;
2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.
3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.;
4. Izbor upravnog odbora za g. 1906.;
5. Izbor nadzorstva za g. 1906.
6. Promjena pravila;
7. Slučajni predlozi.

Odbor posojilnice in hranilnice u Kopru.

Br. 964.

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se dne 20. marča 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obć. uredu usmena javna dražba preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Isklična ciena jest 6165·23 K.

Svaki natječaj imade prije početka položiti vadium od 5% od isklične ciene, koga dostalac na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao nacrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo obćine

BUZET, dne 12. marča 1906.

Načelnik:

A. Klarić v. r.

„ADRIA ROSKOPF“

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

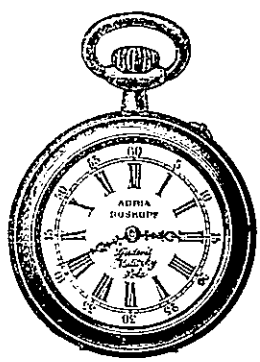

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku i zadužnice uz garanciju. ili na mjenice*

Uredovni sati svaki dan *od 9–12 sati prije podne i 3–6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9–12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 22. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K. 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, 4. kat).

Talijanski zastupnici i izborna reforma.

Dne 7. marča započela je u carevinskom vieću razprava o vladinoj osnovi glede izborne reforme, kojom se kani donekle uvesti sveobće izborno pravo u ovoj poli monarhije.

Zastupnika, koji bi imali govoriti za ili proti toj osnovi, upisalo se je do dvie stotine. Svi neće doći na red. Govoriti će ih nekoliko od svake stranke i strančice, te će izabrati na koncu dva govornika t. j. jednoga za drugoga proti, pak će se uputiti osnovu posebnomu odboru, koji će imati da ju prouči i o njoj carevinsko vieće izviesti.

Do sada govorilo je što za, što proti, više zastupnika raznih stranaka, a izmedju tih i trojica talijanskih zastupnika iz našeg Primorja t. j. tršćanski zastupnik *Pitacco*, goričkí zastupnik *Verzegnassi* i istarski zastupnik *Bennati*.

Osvrnuti ćemo se samo mimogred na prvu dvojicu, dočim ćemo se nešto obširnije pozabaviti s trećim.

Zastupnik *Pitacco* izjavio se je za sveobće izborno pravo. Tršćansko zastupstvo bavilo se je opetovno tim pitanjem i predložilo jednu osnovu, koja ne bijaše od vlade potvrdjena. Talijani se ne plaše sveobćeg i tajnog izbornog prava[1]), ali se boje pristranosti vlade, koja se je i predležećom osnovom pokazala neprijateljicom Talijana. Tako ih je u južnom Tirolu prikratila za jedan zastupnički mandat, a u Primorju osloniła se je jedino na broj stanovničtva, mimošav posve veliku poreznu moć i visoku kulturu tamošnjih Talijana. Od 15 mandata imadu ih sada Talijani Primorja 12, a Slaveni tri, dočim bi po predloženoj osnovi imao poskočiti broj slavenskih mandata na 7, a talijanskih spasti na 8. To nije govorniku pravo te će radi toga talijanski zastupnici u odboru zahtjevati, da se toj nepravdi doskoči, jer će inače glasovati proti izbornoj osnovi.

I goričkí zastupnik pozivlje se na talijansku poreznu snagu i na njihovu kulturu, nu on nebi imao ništa proti tomu, da se dade Slovencem u Goričkoj 3 mandata, kad bi se ih dalo i Talijanom isto toliko.

Zastupnik *Bennati* reče, da će se baviti pitanjem izborne preinake jedino u koliko se ista tiče Istre i da se nada, da će mu poći za rukom dokazati, veliku nepravdu, koju je vlada naniela svojom osnovom Talijanom te pokrajine.

Govornik predbaci vladi, što se nije držala obećanja, da će podieliti izborne kotare obazirući se na gospodarsko stanje, na kulturu i na povjestničku važnost pojedinih naroda, nipošto pako na sami popis pučanstva. Kad bi se bila vlada držala svoga obećanja, tada bi bile za Talijane mnogo povoljnije posliedice izborne preinake. Vlada je pri tom vodila jedino misao kako bi Talijane što više oslabila, pa se je radi toga držala u Primorju posebnog načela samo da pomogne Slavenom na štetu Talijana.

[1]) Ali g. zastupniku zaudara jednako izborno pravo. Op. p.

Vlada je već tim počinila Istri, koja broji 336.000 stanovnika, nepravdu, što njoj je opredielila samo 5 zastupnika. U drugih pokrajinah dolazi obćenito jedan zastupnik na 56.000 stanovnika, dočim dolazi u Istri jedva na 67.000 stanovnika jedan zastupnik. Toga radi zahtjevati će Talijani, da se Istri doznači 6 zastupničkih mandata.

Razdioba izbornih kotara u Istri ne odgovara stanju stvari, jer nekoji od tih kotura neimaju ni mjestne, ni organičke sveze. Skoro za isti broj stanovničtva u 5 kotara daje se Slavenom 3, a Talijanom samo 2 izborna kotara. Dva izborna kotara sačinjavaju skoro sami talijanski gradovi, dočim su tri kotari, doznačeni Slavenom, sastavljeni skoro izključivo iz seoskih obćina. Jedan talijanski izborni kotar broji 86.000 stanovnika, dočim broji jedan slavenski samo 54 000 stanovnika.

Zatim se pozove govornik na poreznu snagu Talijana i Slavena, pak na kulturu jednih i drugih, te dolazi do zaključka, da su prvi u porezu mnogo jači, a u kulturi mnogo napredniji, te da bi se imalo radi toga više uzeti obzira na Talijane nego li Slavene.

Ni brojno — kaže dalje — nisu Slaveni toliko jači od Talijana, da bi im imao pripasti jedan zastupnik više, pa ako se uvaži poreznu i kulturnu premoć Talijana, tada bi se imalo njima dati jednog zastupnika više. Talijani prednjače Slavenom i na gospodarstvenom i na prosvjetnom polju, te ih ide usljed toga nesamo jednak, već dapače i veći broj zastupnika.

U svoje doba i na zahtjev ministra nutarnjih posala podastrli smo mi — nastavlja govornik — naše zahtjeve glede izborne preinake i obrazložili pravo stanje Istre; naši predlozi glede zaokruženja izbornih kotara bijahu takovi, da im nije moglo biti s nikoje strane prigovora. Mi smo pošli sa stanovišta, da treba dati Istri, obzirom na broj stanovničtva, šest zastupnika. Na temelju toga moglo bi se razdieliti izborne kotare tako, da bi takva razdioba bila jednako pravedna i gradovom i vanjštini. Gradovi zasluže svakako više obzira, jer je u njima stanovničtvo prosvjetljenije i jer plaćaju više poreza.

U našem nacrtu bijahu doduše zaokruženi i maleni dielovi seoskog pučanstva uz gradove, ali treba znati, da ovo slavensko pučanstvo stoji s nama u najužoj svezi i glasuje uvjek za naše kandidate. Nu vlada se nije obazriela na te naše predloge, već je učinila ono, na što ju sile njezini strančarski ciljevi.

Vladina osnova ne obazire se ni na istu volju pučanstva. Sada bo zastupaju Istru u državnom saboru četiri talijanski i samo jedan hrvatski zastupnik. Kod zadnjih izbora za seoske obćine u zapadnoj Istri, kojim pripada dielomično i slovensko pučanstvo, izabran bijaše ogromnom većinom talijanski zastupnik. U V. kuriji izabran je uvjek talijanski zastupnik, koji je kod posliednjeg izbora prešao već kod prvog izbora protiv dvojice kandidata t. j. proti hrvatskomu i proti socijalistickomu. Ovo je jasan dokaz, da uživaju talijanski zastupnici podpuno povjerenje pokrajine, i da žive isto slavensko pučanstvo, uzprkos strastvenoj agitaciji s nama u najboljih odnošajih.

Ali upravo to nesvidja se vladi radi njezinih političkih ciljeva, te je radi toga umjetno razdielila kotare odieliv od talijanskog stanovničtva Slavene, nama sklone, i oduzev im tako slobodu glasovanja.

Tim sam — kaže dalje — dostatno dokazao, da negovori za vladinu razdioba ni gospodarstvena, ni prosvjetna snaga napram Talijanom; negovore za to ni historička prava, ni etničko-narodni razlozi, ni konačno ista volja stanovničtva.

Što se tiče historičkih prava, imade u Istri talijanstvo za sobom povjest od hiljadu godina, dočim se je tamo naselilo slavensko pučanstvo jedva kasnije, te je uvjek zauzimalo niži položaj prema talijanskom životu.

Ni etničko-narodni razlozi nevriede, jer premda imade u Istri znatan broj pučanstva slovenskog, dvaju različitih plemena, hrvatskog i slovenskog, ipak stoji nepobitno, da je u Istri koli prosvjeta, toli kultura čisto talijanska, da su i gradovi i tržišta pokrajine izključivo talijansko i da je većinom talijanski dobar dio vanjštine. Osim toga je sav javni život talijanski, uredi su talijanski, trgovina talijanska, bogatstvo i obrti su talijanski; zemaljska uprava i ona većine najvažnijih obćina, jest u ruku Talijana.

Konačno ni ista volja stanovničtva ne govori za vladinu razdiobu. Iztaknuti bo valja, i neobazirući se na dosadašnje izbore, koji bijahu uvjek povoljni za Talijane, da su stigle onih dana tolike molbe od raznih obćiña Istre, medju kojimi imade i takovih, u kojih stanuju većinom Slaveni, koji se priključiše talijanskom prosvjedu proti nerazboritoj razdiobi kotara, koja ih odieljuje proti njihovoj volji od nas, a da ih žrtvuje hrvatskoj ili slovenskoj većini, s kojom neće da imadu ni zajedničko čuvstvo, ni zajedničke probitke.

Mi se nadamo — zaključi — da će visoki sabor zadovoljiti našim zakonitim zahtjevom time, što će prihvatiti promjene k zakonskoj osnovi, koje će naši odaslanici odboru predložiti — jer nemožemo ni misliti, da bi skup muževa, saviestnih i slobodnih, hotio odgovarati za mrzko djelo, što ga počinja vlada na našu štetu. Nedogodi li se to, biti ćemo prisiljeni glasovati proti vladinoj osnovi, koja ide jedino za tim, da oslabi talijanstvo naših pokrajina.

Na ovo smušeno glagoljanje c. k. zastupnika V. kurije, vratiti ćemo se u budućem broju.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 18. marča 1906.

Vladine zakonske osnove glede izborne preosnove, promjene pravilnika i zaštite slobode izbora, razpravljale su se i cieloga netom minuloga tjedna.

Prvi dan toga tjedna u utorak, govorilo je pet govornika.

Njemac iz Koruške *Lemisch*, starinom Slovenac, rekao je da bi Njemci morali imati najmanje tri četvrtine zastupnika. U Koruškoj da je još preveć jedan Slovenski zastupnik. Raduje se, što se talijanski zastupnici nisu dotakli tršćanskoga pitanja, koje može biti jednako njemačko-nacionalno kao i talijansko. I uztvrdiv to, kaže Talijanom da im je mjesto ne uz Slavene nego uz Njemce. Dobar tek!

Talijan *dr. Bennati* veli, da mu je naloženo da prosudi izbornu osnovu obzirom na Istru. On će eklatantno dokazati, da je vlada učinila najveću krivicu Talijanom. U Istri nije vlada gledala nit na kulturu nit na porez, već samo na to, kako da oslabi zastupstvo Talijana u primorskih pokrajinah, kako da pogoduje slavensko pučanstvo na štetu Talijana. Istra ima premalo mandata, i mi moramo na to raditi da dobije bar šest mandata.

Razdioba kotara kaže na najsmionije izbornu geometriju, i jest nerazborita. Talijanska dva kotara imadu skoro toliko stanovnika koliko tri slavenska. (Al koliko je Hrvata u talijanskih.) Talijanski kotari su skoro posve gradski, slavenski sastavljeni su samo iz ladanjskih obćina (nije istinito ni jedno ni drugo), a ipak imadu ladanjski više zastupnika nego li gradski. Drugdje da je drugače mjerilo. Talijanski kotari plaćaju dvie trećine potrošarine, slavenski samo jednu trećinu, k čemu još mnogo tudjinci u Opatiji doprinašaju. Analfabeta ima više u slavenskih kotarih nego li u talijanskih.

Kad bi Talijani imali 3 mandata a Slaveni takodjer 3, još ne bi pravo razmjerno odgovaralo. Ni najfanatičniji slavenski agitator ne bi se pouzdao predložiti više mandata za Slavene nego li za Talijane. Talijani sačinjavaju više od $^{2}/_{5}$ pučanstva Istre, Slaveni manje od $^{3}/_{5}$.

Istra bi morala imati bar 6 zastupnika. Po odnošaju pučanstra i poreza su gradovi po prilici jednaki sa ladanjem. Uzme li se pak, da gradovi imadu višu kulturu, da se trgovina i saobraćaj nalazi skoro posve u gradovih, *tad se mora doći do zaključka da bi gradovi imali dobiti više mandata nego li ladanje.* Na temelju svega toga mi smo vladi svoje predloge izručili, i prem su nepristrani, vlada se nije na nje osvrnula. Vlada nije dala počte niti njihovom posjedovnom stanju. U kući su 4 talijanska zastupnika a 1 hrvatski. U zapadnoj ladanjskoj strani, koja je većinom Slaveni napučena, bio je posliednji put sa jako velikom (übergross) većinom izabran talijanski zastupnik; a V. kurija, obsižuća cielu pokrajinu, bila je uvjek talijanskim zastupnikom zastupana, koji je kod posliednjega izbora već kod prvoga izbornoga čina proti dvojici kandidata, jednog Hrvata i jednog socijaliste, izabran bio. To je dokaz, da pokrajina ima posvemašnje pouzdanje u talijanske zastupnike, i da čak i slavensko pučanstvo, usupor bezkrajne agitacije nekih fanatika, hoće da živi s nami Talijani u najboljem sporazumu. (Ako to nije drzovitost, neznam što već može biti.) To pak je neugodno vladi. Za to je nastojala velik dio slavenskog pučanstva Talijanom prijateljskoga

Novi predsjednik prizivnoga suda u Trstu — za čitavo primorje — tajni savjetnik g. dr. A. Gertscher rodio se je g. 1846. u Tržiću na Gorenjskem. Nakon dovršene sudbene prakse služio je kao sudbeni pristav u Postojni, kasnije u Celju i Mariboru. U Ljubljani služio je kao sudbeni savjetnik, odakle je pošao kao predsjednik okružnoga suda u Celje, a odavle je došao u Trst kao državni odvjetnik. God. 1896. imenovan je ministerijalnim savjetnikom a g. 1898. generalnim savjetnikom pak predsjednik prizivnog suda u Zadru. Hvale ga kao vrstnoga i pravednoga činovnika, posve vješta hrvatskom i slovenskom jeziku.

Grozna nesreća u rudniku. U subotu 10. o. mj. iza 7 sati u jutro dogodila se u rudnicima u Courrièresu silna eksplozija, kojoj je palo žrtvom oko 1200 rudara. U rovovima broj 2, 3 i 4 bilo je uposleno 1795 ljudi, a od toga je spašeno iz rova broj 2 591 radnik, a 1204 radnika ostala su u rovovima broj 3 i 4 — zatrpani, pošto se srušila zemlja na ulazima. Stupovi, koji drže rov, su izgorjeli, pa je zemlja popustila i zapriečila izlaz. Kroz izlazne rovove sukljao je dim i plamen, pa su izgledali kao vulkani. Radnici nisu mogli od dima i plamena izaći iz rova, nego su umaknuli u susjedne hodnike. Nu medjutim je zemlja zatrpala izlaze, te se sad radnici nalaze živi zakopani. Ako su se i spasili od otrovnih plinova, ipak će biti vrlo težko spasiti ih, jer će odkapanja trajati nekoliko dana, a za ovo vrieme morati će od gladi poginuti. Inžinir Bourdoraux je oko pet i pol sati u jutro otišao u rov broj 3, ali više se nije povratio. Do sad se drži, da su 1193 radnika unesrećena. Predsjednik Fallières je radi te nesreće silno potresen. Ugljenici Courrières nalaze se blizu grada Lensa u departamentu Pas-de Calais. Vlastnikom ugljenika je jedno dioničko društvo.

Razni prinosi:

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu prispjeli su tekom mjeseca siečnja sliedeći prinosi:

Utemeljiteljni: Fiamin Benedikt — Sušak K 100.—; Marki Šeslar — Čabar K 100·—; Flego Josip, župeupravitelj — Slum K 50·—.

Redoviti: Ujčić Nikola, gradjevni poduzetnik — Pazin K 10·—; Budicki Franjo, kanonik — Zagreb K 10·—; Nežić Ante, naučitelj — Pićan K 10·—; Premuda Pero, k. sudb. viećnik — Zagreb K 10·—; Jereb Valentin, župeupravitelj — Sv. Martin-Labin K 10·—; Rogač Antun, dekan — Hrušice K 10·—; Kos Ivan, ravnatelj c. k. hrvat. gimnazije u Pazinu K 10·—.

Darovi i ini prinosi: Sabrao prigodom otvorenja „Narodnog Doma“ u Pazinu g. Marko Zović K 15·15; sabrano prigodom otvorenja „Narodnog Doma“ u Pazinu za jednu cigaretu K 14·02; Gojtan Josip, župnik — Kuščerga, dobru ruku K 4·—; Kundić Matija, trgovac — Opatija K 10·—; dr. Stjepan N. — Djakovo K 3·—; obćinsko glavarstvo Žminj K 100·—; Primožić Matko — Tomin K 2·—; braća Pavačić, mirodijari — Rieka K 10·—; Frankola Franjo, profesor — oprost od čestitanja K 10·—; Janežić dr. Konrad — Volosko K 15·—; Fiamin Benedikt — Sušak K 20·—; Brumnić Anton — Lindar K 1·—; dr. Trnski vitez Bogoslav, gradski fizikus — Bakar K 10·—; Rybař dr. Otokar, odvjetnik — Trst K 5·—; Kregelj Josip, dekan — Tomin K 2·—; Antić L. Andre — Bakar K 20·—; Laginja dr. Matko, odvjetnik — Pula za oprost od čestitanja i zahvale na iste K 5·—; Sloković Liberat, župnik — Sv. Petar u Šumi K 2·—; za odkriti „asa od denari“ K 5·—; obćinsko glavarstvo Volosko K 100·—; mrvice od taroka K 18·32 k tomu još „zdrukano“ K 5; Cibić Antun, dekan — Črnice K 4·—; N. N. K 28·—; sakupljeno na piru g. Metoda Tomljanović pom. kap. su dražestnom gospodjicom Idom Načinović od gospodjice Načinović Mimi K 20·—, k tomu dodao vitez nadžupnik Ante Nežić K 5·—; Predoević dr. Albert — Zagreb K 10·—; Dukić Frane — Kastav, za počastiti uspomenu blagopok. supruge Paškvale K 20·—; „drukeri“ kod licitacije staklenog vrča K 5·—; Marčelja Antun, ljekarnik — Pazin K 59·72; Čisti prihod od zabave dne 13. I. 1906. priredjene od djaka hrv. gimn. u Pazinu K 400·—; N. N. 100·—; odbor hrv. demokratskog političkog družtva u Splitu K 15·—; siromah za izvješće K 1·—; Perčić Franjo — Volosko, ostatak od uplaćene svote za plesni tečaj K 13·20; Zamlić Vinko, pap. komornik — Volosko K 15·—; Rogač Ante, dekan — Hrušica, mjesto pristupnine k djačkom koncertu K 2·—; Vanik Josip, župnik — Lindar, preostatak upisarine K 3·—.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. u K. Upotriebiti ćemo ono prijateljsko pismo. Srdačan odzdrav!

Veleč. gg. X + Y. Svidja nam se Vaša „Slaiga“, al što bi na nju „Lizipete“ i „Štreberi“? Svakako ćemo Vam se čim prije oglasiti. Živili!

Knjige „Matice Hrvatske“

za godinu 1905.

mogu se još dobiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imadu ih podići do konca ožujka, inače im se ne će izručiti, nego tek iza 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.“, a gdje nema povjerenika, ravno od uprave „M. H.“ (Godišnja članarina 6 kruna.) Tko naručuje ravno od uprave, ima priložiti 20 fil. za tovarni list i posebnu odpremu. — Glas „Matice Hrvatske“, književno-kritički i prosvjetni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a cieni mu je na godinu za članove „M. H.“ 8, za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i pretplate šalju se upravi „M. H.“ u Zagreb.

POZIV

na IV. redovitu glavnu skupštinu „Malološinjskog družtva za štednju i zajmove“ koja će se obdržavati dne 3. travnja t. g. u 3 sata poslie podne u zgradi Čitaonice.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Potvrda računa za g. 1905.
3. Slučajni predlozi.

Kroz zadnjih osam dana prije skupštine biti će izloženi računi u družtvenoj sobi na pregledanje članovom.

Mali Lošinj, dne 14. ožujka 1906.

Odbor.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ

pok. Antuna

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Ciena sienu 100 kg po K 6·—

„ djetelini 100 kg „ „ 8·—

Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA

Admiralska ulica br. 12.

Poziv!

Posujilnica u Voloskom reg. zadruga na ograničeno jamčenje obdržavati će dne 29. marča t. g. u 3 sata poslie podne u „Narodnom Domu“ svoju IX. glavnu redovitu godišnju skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Čitanje izvješća revizora Zadr. Sv. u Celju.
3. Izvješće ravnateljstva.
4. Izvješće nadzornog odbora.
5. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

VOLOSKO, dne 12. marča 1906.

Ravnateljstvo.

POZIV!

Budući da se redovita opća skupština sazvana za 15. marča 1906. nije mogla obdržavati radi nedostatnoga broja prisutnih članova, poziva ovime upravni Odbor p. n. članove

Posojilnice in hranilnice u Kopru

vkojižene zadruge z neomejenim poroštvom, koja će se obdržavati u kući Pobežanskoga konsumnoga družtva dne 1. aprila 1905. **10 sati prije podne.**

DNEVNI RED:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;
2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.
3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.
4. Izbor upravnog odbora za g. 1906.;
5. Izbor nadzorstva za g. 1906.
6. Promjena pravila;
7. Slučajni predlozi.

Odbor posojilnice in hranilnice u Kopru.

Br. 964.

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se dne 20. marča 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obć. uredu usmena javna dražba preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Isklična ciena jest 6165·23 K.

Svaki natječaj imade prije početka položiti vadium od 5% od isklične ciene, koga dostalac na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao nacrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo obćine

BUZET, dne 12. marča 1906.

Načelnik:

A. Klarić v. r.

„ADRIA ROSKOPF“

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

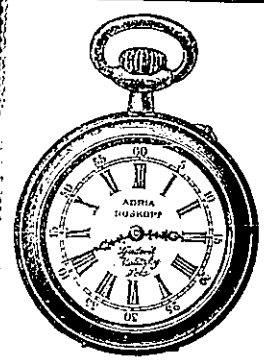

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

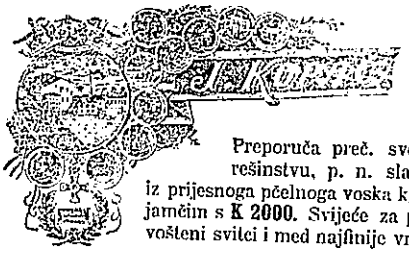

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 22. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož-nicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kl.).

Talijanski zastupnici i izborna reforma.

Dne 7. marča započela je u carevinskom vieću razprava o vladinoj osnovi glede izborne reforme, kojom se kani donekle uvesti sveobće izborno pravo u ovoj polu monarhije.

Zastupnika, koji bi imali govoriti za ili proti toj osnovi, upisalo se je do dvie stotine. Svi neće doći na red. Govoriti će ih nekoliko od svake stronke i strančice, te će izabrati na koncu dva govornika t. j. jednoga za drugoga proti, pak će se uputiti osnovu posebnomu odboru, koji će imati da ju prouči i o njoj carevinsko vieće izvieсti.

Do sada govorilo je što za, što proti, više zastupnika raznih stranaka, a izmedju tih i trojica talijanskih zastupnika iz našeg Primorja t. j. tršćanski zastupnik *Pitacco*, goričći zastupnik *Verzegnassi* i istarski zastupnik *Bennati*.

Osvrnuti ćemo se samo mimogred na prvu dvojicu, dočim ćemo se nešto obširnije pozabaviti s trećim.

Zastupnik *Pitacco* izjavio se je za sveobće izborno pravo. Tršćansko zastupstvo bavilo se je opetovno tim pitanjem i predložilo jednu osnovu, koja ne bijaše od vlade potvrdjena. Talijani se ne plaše sveobćeg i tajnog izbornog prava[1]), ali se boje pristranosti vlade, koja se je i predležećom osnovom pokazala neprijateljicom Talijana. Tako ih je u južnom Tirolu prikratila za jedan zastupnički mandat, a u Primorju oslonila se je jedino na broj stanovničtva, mimoišav posve veliku poreznu moć i visoku kulturu tamošnjih Talijana. Od 15 mandata imadu ih sada Talijani Primorja 12, a Slaveni tri, dočim bi po predloženoj osnovi imao poskočiti broj slavenskih mandata na 7, a talijanskih spasti na 8. To nije govorniku pravo te će radi toga talijanski zastupnici u odboru zahtjevati, da se toj nepravdi doskoči, jer će inače glasovati proti izbornoj osnovi.

I goričći zastupnik pozivlje se na talijansku poreznu snagu i na njihovu kulturu, nu on nebi imao ništa proti tomu, da se dade Slovencem u Goričkoj 3 mandata, kad bi se ih dalo i Talijanom isto toliko.

Zastupnik *Bennati* reče, da će se baviti pitanjem izborne preinake jedino u koliko se ista tiče Istre i da se nada, da će mu poći za rukom dokazati, veliku nepravdu, koju je vlada naniela svojom osnovom Talijanom te pokrajine.

Govornik predbaci vladi, što se nije držala obećanja, da će podieliti izborne kotare obazirući se na gospodarsko stanje, na kulturu i na povjestničku važnost pojedinih naroda, nipošto pako na sami popis pučanstva. Kad bi se bila vlada držala svoga obećanja, tada bi bile za Talijane mnogo povoljnije posliedice izborne preinake. Vlada je pri tom vodila jedino misao kako bi Talijane što više oslabila, pa se je radi toga držala u Primorju posebnog načela samo da pomogne Slavenom na štetu Talijana.

[1]) Ali g. zastupniku zaudara jednako izborno pravo. Op. p.

Vlada je već tim počinila Istri, koja broji 336.000 stanovnika, nepravdu, što njoj je opredielila samo 5 zastupnika. U drugih pokrajinah dolazi obćenito jedan zastupnik na 56.000 stanovnika, dočim dolazi u Istri jedva na 67.000 stanovnika jedan zastupnik. Toga radi zahtjevati će Talijani, da se Istri doznači 6 zastupničkih mandata.

Razdioba izbornih kotara u Istri ne odgovara stanju stvari, jer nekoji od tih kotura neimaju ni mjestne, ni organičke sveze. Skoro za isti broj stanovničtva u 5 kotara daje se Slavenom 3, a Talijanom samo 2 izborna kotara. Dva izborna kotara sačinjavaju skoro sami talijanski gradovi, dočim su tri kotari, doznačeni Slavenom, sastavljeni skoro izključivo iz seoskih občina. Jedan talijanski izborni kotar broji 86.000 stanovnika, dočim broji jedan slavenski samo 54 000 stanovnika.

Zatim se pozove govornik na poreznu snagu Talijana i Slavena, pak na kulturu jednih i drugih, te dolazi do zaključka, da su prvi u porezu mnogo jači, a u kulturi mnogo napredniji, te da bi se imalo radi toga više uzeti obzira na Talijane nego li Slavene.

Ni brojno — kaže dalje — nisu Slaveni toliko jači od Talijana, da bi im imao pripasti jedan zastupnik više, pa ako se uvaži poreznu i kulturnu premoć Talijana, tada bi se imalo njima dati jednog zastupnika više. Talijani prednjače Slavenom i na gospodarstvenom i na prosvjetnom polju, te ih ide usljed toga nesamo jednak, već dapače i veći broj zastupnika.

U svoje doba i na zahtjev ministra nutarnjih posala podastrli smo mi — nastavlja govornik — naše zahtjeve glede izborne preinake i obrazložili pravo stanje Istre; naši predlozi glede zaokruženja izbornih kotara bijahu takovi, da im nije moglo biti s nikoje strane prigovora. Mi smo pošli sa stanovišta, da treba dati Istri, obzirom na broj stanovničtva, šest zastupnika. Na temelju toga moglo bi se razdieliti izborne kotare tako, da bi takva razdioba bila jednako pravedna i gradovom i vanjštini. Gradovi zasluže svakako više obzira, jer je u njima stanovničtvo prosvjetljenije i jer plaćaju više poreza.

U našem nacrtu bijahu doduše zaokruženi i maleni dielovi seoskog pučanstva uz gradove, ali treba znati, da ovo slavensko pučanstvo stoji s nama u najužoj svezi i glasuje uvjek za naše kandidate. Nu vlada se nije obazriela na te naše predloge, već je učinila ono, na što ju sile njezini strančarski ciljevi.

Vladina osnova ne obazire se ni na istu volju pučanstva. Sada bo zastupaju Istru u državnom saboru četiri talijanski i samo jedan hrvatski zastupnik. Kod zadnjih izbora za seoske občine u zapadnoj Istri, kojim pripada dielomično i slovensko pučanstvo, izabran bijaše ogromnom većinom talijanski zastupnik. U V. kuriji izabran je uvjek talijanski zastupnik, koji je kod posliednjeg izbora prošao već kod prvog izbora protiv dvojice kandidata t. j. proti hrvatskomu i proti socijalističkomu. Ovo je jasan dokaz, da uživaju talijanski zastupnici podpuno povjerenje pokrajine, i da žive isto slavensko pučanstvo, uzprkos strastvenoj agitaciji s nama u najboljih odnošajih.

Ali upravo to nesvidja se vladi radi njezinih političkih ciljeva, te je radi toga umjetno razdielila kotare odieliv od talijanskog stanovničtva Slavene, nama sklone, i oduzev im tako slobodu glasovanja.

Tim sam — kaže dalje — dostatno dokazao, da negovori za vladinu razdiobu ni gospodarstvena, ni prosvjetna snaga napram Talijanom; negovore za to ni historička prava, ni etničko-narodni razlozi, ni konačno ista volja stanovničtva.

Što se tiče historičkih prava, imade u Istri talijanstvo ili romanstvo za sobom povjest od hiljadu godina, dočim se je tamo naselilo slavensko pučanstvo jedva kasnije, te je uvjek zauzimalo niži položaj prema talijanskom životu.

Ni etničko-narodni razlozi nevriede, jer premda imade u Istri znatan broj pučanstva slovenskog, dvaju različitih plemena, hrvatskog i slovenskog, ipak stoji nepobitno, da je u Istri koli prosvjeta, toli kultura čisto talijanska, da su i gradovi i tržišta pokrajine izključivo talijansko i da je većinom talijanski dobar dio vanjštine. Osim toga je sav javni život talijanski, uredi su talijanski, trgovina talijanska, bogatstvo i obrti su talijanski; zemaljska uprava i ona većine najvažnijih občina, jest u ruku Talijana.

Konačno ni ista volja stanovničtva ne govori za vladinu razdiobu. Iztaknuti bo valja, i neobazirući se na dosadašnje izbore, koji bijahu uvjek povoljni za Talijane, da su stigle onih dana tolike molbe od raznih občina Istre, medju kojimi imade i takovih, u kojih stanuju većinom Slaveni, koji se priključiše talijanskom prosvjedu proti nerazboritoj razdiobi kotara, koja ih odieljuje proti njihovoj volji od nas, a da ih žrtvuje hrvatskoj ili slovenskoj većini, s kojom neće da imadu ni zajedničko čuvstvo, ni zajedničke probitke.

Mi se nadamo — zaključi — da će visoki sabor zadovoljiti našim zakonitim zahtjevom time, što će prihvatiti promjene k zakonskoj osnovi, koje će naši odaslanici odboru predložiti — jer nemožemo ni misliti, da bi skup muževa, saviestnih i slobodnih, hotio odgovarati za mrzko djelo, što ga počinja vlada na našu štetu. Nedogodi li se to, biti ćemo prisiljeni glasovati proti vladinoj osnovi, koja ide jedino za tim, da oslabi talijanstvo naših pokrajina.

Na ovo smušeno glagoljanje c. k. zastupnika V. kurije, vratiti ćemo se u budućem broju.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 18. marča 1906.

Vladine zakonske osnove glede izborne preosnove, promjene pravilnika i zaštite slobode izbora, razpravljale su se i cieloga protekloga minuloga tjedna.

Prvi dan toga tjedna u utorak, govorilo je pet govornika.

Njemac iz Koruške *Lemisch*, starinom Slovenac, rekao je da bi Njemci morali imati najmanje tri četvrtine zastupnika. U Koruškoj da je još preveć jedan Slovenski zastupnik. Raduje se, što se talijanski zastupnici nisu dotakli tršćanskoga pitanja, koje može biti jednako njemačko-nacionalno kao i talijansko. I uztvrdiv to, kaže Talijanom da im je mjesto ne uz Slavene nego uz Njemce. Dobar tek!

Talijan *dr. Bennati* veli, da mu je naloženo da prosudi izbornu osnovu obzirom na Istru. On će eklatantno dokazati, da je vlada učinila najveću krivicu Talijanom. U Istri nije vlada gledala nit na kulturu nit na porez, već samo na to, kako da oslabi zastupstvo Talijana u primorskih pokrajinah, kako da pogoduje slavensko pučanstvo na štetu Talijana. Istra ima premalo mandata, i mi moramo na to raditi da dobije bar šest mandata.

Razdioba kotara kaže na najsmionije izbornu geometriju, i jest nerazborita. Talijanska dva kotara imadu skoro toliko stanovnika koliko tri slavenska. (Al koliko je Hrvata u talijanskih.) Talijanski kotari su skoro posve gradski, slavenski sastavljeni su samo iz ladanjskih občina (nije istinito ni jedno ni drugo), a ipak imadu ladanjski više zastupnika nego li gradski. Drugdje da je drugače mjerilo. Talijanski kotari plaćaju dvie trećine potrošarine, slavenski samo jednu trećinu, k čemu još mnogo tudjinci u Opatiji doprinašaju. Analfabeta ima više u slavenskih kotarih nego li u talijanskih.

Kad bi Talijani imali 3 mandata a Slaveni također 3, još ne bi pravo razmjerno odgovaralo. Ni najfanatičniji slavenski agitator ne bi se pouzdao predložiti više mandata za Slavene nego li za Talijane. Talijani sačinjavaju više od $^3/_5$ pučanstva Istre, Slaveni manje od $^2/_5$.

Istra bi morala imati bar 6 zastupnika. Po odnošaju pučanstva i poreza su gradovi po prilici jednaki sa ladanjem. Uzme li se pak, da gradovi imadu višu kulturu, da se trgovina i saobraćaj nalazi skoro posve u gradovih, *tad se mora doći do zaključka da bi gradovi imali dobiti više mandata nego li ladanje.* Na temelju svega toga mi smo vladi svoje predloge izručili, i prem su nepristrani, vlada se nije na nje osvrnula. Vlada nije dala počteniti njihovom posjedovnom stanju. U kući su 4 talijanska zastupnika a 1 hrvatski. U zapadnoj ladanjskoj strani, koja je većinom Slaveni napučena, bio je posliednji put sa jako velikom (übergross) većinom izabran talijanski zastupnik; a V. kurija, obsižuća cielu pokrajinu, bila je uvjek talijanskim zastupnikom zastupana, koji je kod posliednjega izbora već kod prvoga izbornoga čina imao dvojici kandidata, jednog Hrvata i jednog socijaliste, izabran bio. To je dokaz, da pokrajina ima posvemašnje pouzdanje u talijanske zastupnike, i da ćak i slavensko pučanstvo, usuprot bezkrajne agitacije nekih fanatika, hoće da živi s nami Talijani u najboljem sporazumu. (Ako to nije drzovitost, neznam što već može biti.) To pak je neugodno vladi. Za to je nastojala velik dio slavenskog pučanstva Talijanom prijateljskoga

od njih odtrgnuti, i tim ih zapriečiti u slobodi izbora.

Da je vlada pogodovala Slavene, nije opravdano ne samo kulturom i porezom, nego niti historičkim pravom, niti etičko nacionalnimi razlozi. Historički ne, jer tisućgodišnja povjest govori o talijanskom ili romanskom karakteru Istre, dočim su Slaveni, kasnije naseljeni, zauzimali neznatan položaj. Etičko-nacionalni ne, jer prem ima znatan broj Hrvata i Slovenaca u Istri, to stoji, da Istra ima čisto talijansku kulturu i civilizaciju, da su gradovi i trgovi izključivo talijanski, da i velik dio ladanja Talijani obitavaju; da je sve socijalno življenje, kod oblasti, u trgovini, kod obrta talijansko; da je bogatstvo, obrt i trgovina u rukuh Talijana, koji podnašaju $^2/_3$ poreza; da se uprava pokrajine i najznamenitije občine nalaze u talijanskih ruku: jednom rieči, da talijansko pučanstvo, kako u prošlosti tako i danas, daje pokrajini lice civilizacije, izobraženosti i blagostanja.

Proti razdiobi kotara prosvjedovale su takodjer mnoge občine koje su napučene Slaveni, jer su proti njihovoj volji od nas odieljeni a pridieljeni hrvatskoj ili slovenskoj većini. Ako se ne uvaže njihovi predlozi, oni će glasovati proti preosnovi.

Izcrpili smo eto govor Istrana Talijana, pače vodje istarskih talijana, za koga su i neki zavedeni glasovali, nek se vidi kako o Hrvatih i Slovencih piše. Njegovi drugovi su mu dakako povladjivali.

Njemački liberalac *dr. Pergelt* govorio je, da se imadu kotari i broj mandata tako preurediti, da Slaveni ne budu imali većine proti združenim Njemcem i Talijanom. Pri tom je požalio na pogrieške koje su Njemci prama Talijanom počinili. Prije, za Vidulića, za Coroninia, bili su Talijani složni sa Njemci, pače Talijani i jaku političke pomoćne čete Njemaca. Taj odnošaj se je posve promienio sa glasovanjem o Pazinu (Pazinskoj hrvatskoj gimnaziji), koje ja držim sa njemačkoga stanovišta velikom političkom pogreškom. Nada se, da će se tu pogrešku popraviti i obnoviti prvanji odnošaj. (Kao da su Njemci kolura dra Pergelta glasovali za hrvatsku gimnaziju u Pazinu! Nisu, nego proti.)

Zastupnik *dr. Menger* govorio je u istom smislu kao i predgovornik. Izborna preosnova neka bude, al neka ne bude na škodu Njemcem.

Poljak *dr. Glambinski* veli, da je već predsjednik poljskoga kola označio stanovište Poljaka; on da govori samo za to, da se to stanovište prikaže što opravdaniji.m

Žid *Straucher* iz Bukovine veli, da će po osnovi biti izabrano možda samo 6 do 7 Židova. To da je premalo prema njihovom broju u ovoj polovici monarhije. Njih je 1,225.000, morali bi imati više mandata. To bi mogli doseći proporcionalnim izbornim pravom.

Drugi dan prošloga tjedna govorio je prvi *ministar predsjednik Gautsch*. Smatrao je nuždnim da koju reče protivnikom njegove izborne preosnove. Svi su za izbornu preosnovu al mnogi ne za njegovu. Odgovarajući Grabmayeru rekao je da nije demagog, al da će se prosto pučanstvo uz pravo glasa uzgajati. Rekao je takodjer da nije saveznik socijalnih demokrata, ali da su i ovi koješa dobra dosegli, kao što je n. pr. osiguranje radnika. Grofu Silvi Taruki odgovara, da nije moguće urediti izborno pravo na temelju staležke organizacije, da bi to dovelo do zastupstva staleža, a to da ne bi bilo dobro za državu. Konservativni živalj da je zaštićen tim, što se je na mnogo odielilo seoske občine od gradova. Grofu Dziedušickomu odgovara da se je i Galiciji povećalo mandate. Ako su Poljaci uvjek glasovali za državne potrebe, to je i država uvjek radila prema potrebam Galicije, osobito Poljaka. Češkomu agraracu Staneku odgovara, da se je nastojalo razdieliti seoske občine od gradova; ako nije sve pravo, moć će se promieniti u odboru. Njemačkomu zastupniku Pergeltu odgovara na prinjetbu da Slaveni dobivaju po osnovi prednost. Po misli koju je vlada usvojila, da se kotari sastave teritorialno i nacionalno, morao se je broj slavenskih mandata pomnožiti. To nije nikakvo povlaštenje jedne narodnosti napram drugoj, to je samo nuždna posljedica one misli, onoga načela. U ostalom nije krivo ni Njemcem. Njim je zakonom osiguran posjed za sve moguće eventualnosti. *„U ostalom opažam takodjer ovdje,* rieči su ministra predsjednika, *da razdioba mandata nije još posve gotova stvar, i da smo pripravni opravdanim željam Njemaca po mogućnosti udovoljiti.* Zahvaljuje dru Mengeru za rieči, kojimi je zaželio sporazum Čeha i Njemaca u kraljevstvu češkom. Kad bi se taj postigao, lakše bi i drugdje išlo. Na dalje izjavlja ministar predsjednik da sveobće i jednako pravo glasa ne može škoditi katoličkoj crkvi, kako su neki izticali; da isto pravo ne može narušiti izvanjske politike, jer je ta na čvrstih temeljih, i jer ni budući parlament neće imati nacionalno jednake većine. Kriza bi tek nastala, kad se ne bi primila preosnova, kod koje je još put kompromisa otvoren. Završuje, da povjest uči, da je sveobće izborno pravo državu ojačalo, pošto se je njim milijune ljudi na sudjelovanje povuklo.

Ministar predsjednik nije odgovorio ni rieči na sva tri „govora" Talijana, Pitacco, Verzegnassi, Bennati. Ili da se ih je prestrašio, pak nije od straha mogao reći ni rieči, ili da se ni ne obazire na njihove expektoracije, na nešto što nije smočno ni slano, na nešto što samo u njihovih omeđjašenih glavah vrvi.

Mladočeski zastupnik *dr Ryba* tvrdi i dokazuje da osnova sadržaje sveobće, al ne jednako pravo glasa. — Krščansko-socijalni njemački Tirolac *Schraffel* je za sveobće i jednako pravo i brani ga osobito proti Grabmayeru. Da nije nikakva pogibelj za inteligentnije razrede, kaže izpadak V. kurije, iz koje od 72 zastupnika nisu nego 3 radnika.

Gornjoaustrijski zastupnik *dr. Beurle* zagovara takodjer sveobće pravo, al misli, da bi se pri razdiobi mandata imalo ipak gledati takodjer na poreznu snagu i na kulturu.

Socijalni demokrat *Poljak Dašinski*. Neki su rekli, da se izborno pravo uvadja samo usljed revolucija; u nas, veli on, uvadja se poslie nečega gorega, poslie deseterodišnje krize, u kojoj su se mrzile i oslabile svih 8 narodnosti ove polovice monarkije. Ruga se pak šlahticem, plemenitašem, svih naroda, naročito Grabmayeru, Dziedušickomu, Sylva-Tarnki. Gdjegod se je država uredila, tu se je moralo odpraviti plemiće. Plemstvo je uzrok propasti naroda. Primjere imademo takodjer u Poljskoj prije 100 godina, i sada u Ugarskoj. Kad je država Poljska propala, onda su nastojali šlahtici što više dobiti od trih država medju koje bijaše Poljska razdieljena. Svojoj Poljskoj nisu nikad bili vjerni, za se su radili. Sad hoće autonomiju za Galiciju, al kakvu, kako ju hoće Šenerijanci. A puk Galicije hoće sveobće pravo glasa. I samo njim može se ozdraviti nezdravo državno stanje.

Radikalni Čeh *Klofač* nije zadovoljan sa preosnovom, jer ta preosnova Gaučeva ne daje ni sveobće ni jednako pravo glasa. Dok ne bude zavladalo načelo: „Jednakost naroda i jednakost u narodih", dotle će se oni dalje boriti. I tom osnovom daje se žig inferiornosti Slavenom. I uz tu osnovu biti će parlamenat samo dekoracija austrijskog absolutizma.

Mladočeh *dr. Kramar* osvrće se na razne govornike i kaže kako se ne mogu Njemci pozivati ni na poreze ni na kulturu za imati veća izborna prava, pošto se je dugo poreze svih naroda trošilo samo za Njemce, dočim su si Slaveni, naročito Česi, sve izvojevati morali. Narodnostna većine u parlamentu, stalne, neće nikad biti, jer kako nisu Njemci složni, tako nisu žalibože ni Slaveni.

Poljak *vit. Abrahamović* dokazuje ministru predsjedniku Gauču kako si je dan prije protuslovio onomu što je govorio 6. oktobra prošle godine. Kaže mu nadalje, da su Poljaci od god. 1873.—1878. državi sve darovali a država njima ništa. Obračajuć se proti Dašinskomu veli, da nijedan socijalista ne govori toliko ne istine proti svomu narodu koliko Dašinski. Veli mu da se velikaši Poljski neće od njega učiti patriotizmu. Oni su ga pokazali i krvlju i izgoni u Sibiriju, i zatvori, i kažu ga i kazati će ga uvjek.

Njemački zastupnik *Lecher* je odlučan pristaša sveobćega i jednakoga prava glasa. U govoru zbija s mnogimi šale, osobito sa članovi gospodske kuće.

Moravski grof *Serenyi* govori u smislu Sylva-Taruke.

Zastupnik dr. Ivčević izrekao je dug govor, u kojem se je dotaknuo svih važnijih točaka predležećih osnova. Vriedno bi bilo da se u brošuri za pouku našim tiska. — On je odlučno za sveobće i jednako pravo glasa. Parlamenat po sistemu zastupstva interesa nije moguće stvoriti. Obstojeće kulturelne i gospodarske organizacije mogle bi dobiti mjesta u gospodskoj kući. Radikalnih stranaka ne treba se bojati. Nisu škodile u Francuskoj, Njemačkoj, neće ni kod nas. Izbiti će im se pače glavno oružje agitacije. U svih državah, dok se nije imalo sveobće pravo glasa, trajale su borbe za izborno pravo. Kod nas imademo početak sveobćega prava glasa u V. kuriji. Do sada obstojala je hegemonija jednoga naroda. Od sada imali bi Slaveni više moći dobiti. Žalibože, razdioba kotara nepravedna je za Slavene. Na 9 milijuna Njemaca odpadu 205 mandata, na 15 milijuna Slavena 230 mandata.

Veli se, da se je moralo uzeti obzir na porez, na kulturu, na povjestni razvoj; ali onda nek se ne govori o sveobćem i jednakom izbornom pravu. To ne ide zajedno. Toga nema ni u Francuskoj, ni u Njemačkoj. Ta teorija se neda uzdržati, zastarjela je. To je prava austrijska specialiteta. Takvu teoriju, najmanje onu poreza, bio je ustanovio jedan njemački učenjak, al mu je drugi odgovorio, da država nije družtvo na dionice, u kojem bi porez predstavljao dionice državljana ili naroda. Svaki plaća porez po onom što ima, i onaj koji plaća manje često doprinoša državi veću žrtvu nego li onaj koji plaća mnogo. I ako bogatiji više plaćaju, troši i država više za nje. Ako njemački fabrikanti velike poreze plaćaju, to oni te poreze na one svaljuju, koji njihove proizvode kupuju, a to su osobito Slaveni koji nemaju fabrika. A bi li se bila austrijska industrija, bi li bi se bio Beč tako razvio, da se nisu njihovi proizvodi prodavali u slavenskih pokrajinah?!

Slično je i sa *kulturom*, koja se kod sveobćega i jednakoga prava glasa nema uzimati u obzir. I slavenski narodi imadu kulturu i napreduju u njoj. Ona je sveobće dobro. Zbroj znanja kod Njemaca nije veći od onoga kod Slavena. Govoriti o višoj kulturi napram Slavenom znači vriedjati ih.

Vlada je naglašivala takodjer *posjedovno stanje*. Al ni to ne valja kod sveobćega jednakoga prava glasa. Ako je pravo posjedovno stanje, nitko ga ne može uzeti; ako je povlastica, mora se ukinuti. Da se je držalo posjedovnoga stanja, robstvo bi i danas obstojalo. Kako se ne mogu veleposjednici pozivati na posjedovno stanje, tako se ne mogu ni posjedini narodi. Njemcem bi govornik pustio da imadu počastni naslov „primus inter æquales", al oni hoće da budu više nego drugi. Glede razdiobe u Dalmaciji govorit će u odboru.

Talijanski zastupnici se tuže kakva im se je krivica učinila; kako su Slaveni Primorja pogodovani, te kako je vlada neprijateljstvo naprama Talijanom pokazala. To ne stoji. U Trstu dala je mogućnost jednoga mandata za Slovence, al na to Slovenci i po njim neugodnoj statistici imadu pravo. Sadanje posjedovno stanje u Trstu nije pravično. Tako ni ono u Goričkoj. Po broju stanovničtva pripadaju Slovencem obilno tri, Talijanom dva. Ne bi ni to pravo bilo, da se dade gradu Gorici jedan mandat.

Istra ima dosad 4 talijanska zastupnika a 1 hrvatskoga. Od sada bi morala imati 2 talijanska a 3 hrvatsko-slovenska. To bi bilo posve pravo. To nije nikakvo pogodovanje Slavena. Hrvata i Slovenaca ima 190.000, Talijana 136·000. Ako je sad drugačije, tomu je kriv izborni red, a možda i izborni manevri i izborne nepodobštine. Tu valja pripomenuti, da ima prosvjeda proti dvim talijanskim izborom u Istri, i da odnosna dva zastupnika u parlamentu sjede a da nisu verifikovani. To dokazuje, da nije dobro govoriti o posjedovnom stanju Talijana u Istri obzirom na njihove mandate, kako je to učinio dr. Bennati, makar i na temelju sadanjega izbornoga reda, jer se još nezna da li je posjed onih dviju mandata prav i pravičan. Talijanski govornik iz Istre zahtjevao je za svoju pokrajinu pomnoženje mandata. Ja ne bi imao ništa proti tomu, ako bi se pomnoženje proteglo i na slavenska plemena u Istri, i ako bi to pomnoženje u obće moguće bilo. Jednostrano pomnoženje na korist Talijana morao bih pobijati, pošto bi stojalo u protustovlju sa sveobćim i jednakim pravom glasa.

Ako se gospoda Talijani pozivaju na porez i kulturu, upućujem ih na ono što sam prije u tom obziru rekao; opažam, da nema u južnih pokrajinah statistike poreza po narodnosti; i iztičem, da je na mišljenje Talijana djelovao germanizam, u protimbi sa tradicijami pravoga talijanskoga duha, koji se ne boji posljedica jednakosti.

Govornik pobija nadalje zahtjev Talijana na jedan mandat u Dalmaciji. On je za to, da se i analfabetom dade pravo glasa, jer ga imadu već i dosad i jer ima analfabeta pametnijih od onih koji znadu čitati i pisati. U ostalom je statistika glede analfabeta kriva. Ustanove obzirom na obitavanje morati će se nekoliko promjeniti. Morale bi se uvesti stalne izborne listine, kako su u svih pravih ustavnih državah. Mi bi mogli često i te slieditи, a ne uvjek samo Pruse. Nije dovoljan uvid u listine, nego bi morao biti dozvoljen prepis, ili ih tiskati kako u velikih tako i u malih občinah. Izbor mora biti olahčan, pa se mora ustanoviti da se glasuje takodjer izvan sjela občine, moraju se stvoriti sekcije. To valja osobito za Dalmaciju i Istru, gdje ima jako obsežnih občina. Ustanova o prenosu izbora na drugi dan, mogla bi dati povod velikim manevrom. Ni ustanova, da se može puštati izbornike u dvoranu po jednoga, ne valja, jer onda nema javnosti nit kontrole. Najmanje što se može zahtjevati jest, da budu bar dva povjerenika svake stranke kod izbornoga čina. — Valja uvesti čim strože kazne proti zloporabom i varkam kod izbora. Imati će se ustanoviti, da se i članove komisije kazni, koji varke dopuštaju, kao što se to čini u Italiji.

Poslovni red mora biti stroži.

Nego ni to neće biti dosta, ako se hoće da parlamenat dobro radi. Valja neke poslove parlamenta izručiti zemaljskim saborom. U tom pristaje uz Dziedušickoga. Ako parlamenat ovaj sve predmete koji su u vladinih osnovah sadržane provede, steći će si veliku slavu.

U petak prošloga tjedna govorilo je sedam govornika, koji nas pak jako ne zanimaju. Spomenimo samo, da je mladočeski zastupnik *Stransky* iztaknuo, kako Njemci vabe Talijane, al da će im se Talijani težko odazvati pošto ne mogu zaboraviti što su im Njemci u Insbruku učinili. Takva šta nisu im nikad Hrvati i Slovenci počinili. *Grof Barbo*, jedan od zastupnika veleposjednika iz Kranjske, sin jednoga od prvih predstavnika slovenskoga

naroda u prošlom stoljeću, on dakako Njemac, hoće da se kranjskim Njemcem dade jednoga zastupnika, pošto su oni, koji su učinili toliko za kulturu u pokrajini, pošto mnogo poreza plaćaju, i pošto su oni predstavnici austrijske države u Kranjskoj.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravog se dobije, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Politički pregled.

U Puli 21. marča 1906.

Austro-Ugarska

Namjestnik Galicije grof Potocky stigao je dne 19. o. mj. u Beč, te je viećao sa ministrom predsjednikom i ministrom nutarnjih posala. Viećanje to ticalo se zahtjeva poljskoga kluba obzirom na izbornu reformu. Poljaci zahtjevaju naime najmanje 100 zastupničkih mandata, jer da bi Česi dobili tolik broj na temelju izborne reforme.

Kako pišu bečki listovi mogao bi se još prije Uskrsa parlamentarni položaj razbistriti. Naidje li izborna reforma na zaprieke, predati će barun Gautsch bez dvojbe svoju ostavku. S druge strane čuje se glas, da će biti carevinsko vieće u slučaju, da ne prihvati vladine osnove, razpušteno. Pri tomu je glavna poteškoća državni proračun, jer redoviti proračun nije gotov, a privremeni proračun vriedi samo za prvu polovicu godine.

Odbor za izbornu reformu bavit će se poglavito razdiobom mandata i razdiobom te zaokruženjem izbornih kotara. Niemci će u odboru pokrenuti i pitanje o izbornom redu za delegacije. Kad se naime prihvati izborna reforma, bit će Niemci u Českoj i u Moravskoj u manjini, pa da ne budu izključeni od potresa izvanjskih posala, tražit će, da se promjene i ustanove za izbor delegacija, ili, ako dodje do revizije nagodbe s Ugarskom, da se Niemci i u tom slučaju zaštite. Drugi će zahtjev Niemaca biti, da se ustanovi kvalificirana većina za stanovite narodne i ustavopravne agende.

Srbija.

Skupština se je u petak po predlogu vlade odgodila do 22. aprila a za tim je i kr. Ukazom odgodjena. Debata, koja se je tim povodom vodila, bila je zanimiva, jer dokazuje, da je i u srbskim krugovima u zadnje vrieme došlo do znatne promjene nazorâ o gospodarskom odnošu spram Austro-Ugarske. Dok je još nedavno u srbskim političkim krugovima prevladjivalo mnienje, da se valja gospodarski posve emancipirati od Austo-Ugarske, u ovoj su debati svi govornici upozorivali na veliku štetu, što ju zemlja trpi od nastalog carinskog rata i neuredjenog trgovačko-ugovornog odnošaja.

Bugarska.

Turska vlada poduzela je korake kod bugarske i grčke vlade proti raznim ustaškim pripravam, nu do sada nije u tom obziru imala uspjeha.

Radi toga je ona odlučila, da poduzme na svojih granicah druge mjere. Na bugarskoj će se granici podignuti 200 stražarnica u razmaku od 1000 do 1500 metara. Ovim će se u prvom redu zapriečiti prolaz ustaških četa preko granice. U velikih će onda razmacih sliediti drugi veći niz ovakvih stražarnica.

Rusija.

U Rusiji se čine sve priprave za izbore i za otvorenje dume. Sve su oblasti dobile nalog, da razpisuju izbore za državno vieće prije onih za gosudarstvenu dumu, da pripaze na to, kako bi izbornici mogli sudjelovati kod obih izbora. Ujedno je ministar pravosudja stavio priedloge, kako da se zajamči sloboda i zakonitost izbora za vieće i za dumu. Dvorski maršalat već čini velike priprave za sjajnu svečanost, koja se na dan 10. maja, kao na dan otvorenja dume imade prirediti u Carskomselu.

Državno vieće sastavlja već sada posebne odredbe, po kojima će se vrlo strogo postupati proti svakoj osobi, koja bi pokušala uplivisati na redovit tečaj izbora prietnjama korupcijom ili darovima i mitom.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Redovita glavna skupština „Prvog Istarskog Sokola u Puli“ obdržavati će se u subotu 31. ožujka o. g. u 8 sati na večer u društvenim prostorijama Sokola (via Tradonico), uz slijedeći dnevni red.

1. Pozdrav staroste.
2. Izvješće tajnika o društvenom radu.
3. Izvješće blagajnika o imućtvenom stanju.
4. Izvješće za »Sokolski Dom«.
5. Eventualija,
6. Izbor starešine i novog odbora.

Koncerat u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda.

U subotu dne 24. marča 1906. prieredjuje družbina podružnica u Puli u velikoj dvorani »Hotel Belvedere« koncertnu večer. Početak točno u 8½ sati na večer. Ulaznina 1 K po osobi. Darovi se primaju sa blagodarnošću.

Raspored: 1. Proslov. — 2. Zajc Iv. pl. »Noćni stražari«, pjeva mladež Družbine škole. — 3. Hiller F., »Finale koncerta op. 69«, izvadja na glasoviru gospodjica G. Scracin. — 4. Šrabec A., »Dalmatinski šajkaš«, dvopjev, izvadjaju gg. Stihović i I. Janković, prati na glasoviru gospodjica Stana Laginja. — 5. Vertua-Jelušić, »S obje strane živice«, igra u jednom činu, glumi mladež Družbine škole. — 6. Smetana F. »Iz domovine«, koncertni A-dur za glasovir i gusle, izvadjaju gospodjica R. Benigar i E. Jelušić. — 7. Nazor Vl., »Pošljednji guslar«, krasnoslovi gospodja M. Ženzerović. — 8. Jelušić E. »Djačka slava«, karišik slavenskih pjesama, Pjeva mladež Družbine škole. — 9. Tombola.

Upozorujemo već danas rodoljube na ovaj koncerat, te se nadamo, da ćemo se te večeri skupiti mnogobrojni u korist naše Družbe, a sebi i narodu na čast.

Dobrovoljni nastup u ratnu mornaricu.

Dopunitbeno zapovjedničtvo ratne mornarice javlja, da polag dopisa zapovjedničtva c. i k. mornarskog zbora u Puli, svaki, koji želi dobrovoljno stupiti u aktivnu službu mornarskog zbora, će biti u istu primljen.

Lošinjski kotar.

Zahvala. — Za siromašnu dječicu družbine pučke škole u Malom Lošinju.

Dne 12. t. m. posjetilo je našu školu više, uglednih ličnosti iz Hrvatske te veseleć se preteči i vjesnici boljih dana, dječici i uzdanici našoj, podariše za siročad iste škole lijepu svotu u iznosu od 93 K.

Darovaše ovako: General-major Vuković 25 K, Nosan Milan 20 K, Dr. Crnadak Vladimir 10 K, Toma Cvetnik 10 K, Čokić pl. Miroslava 8 K, pukovnik Blažić 5 K, Gregor Potušek 5 K, I. Ivančić 2 K, Ljubica Petričević 2 K, Jelka pl. Babić 2 K, Ruža Fućkar 2 K i Dr. Rakovac 2 K.

Pošto je majčica siromašne dječice naša velezaslužna Družba sv. Cirila i Metoda, namjenilo se ovu svotu njojzi, a da ju ona u zgodi upotrebi i porazdijeli med siročad našu. — Novac predan je blagajniku mjesne Podružnice.

Plemenitim darovateljem izriče najtopliju hvalu. — Ravnateljstvo trorazredne pučke učione Družbe sv. Cirila i Metoda. — Josip A. Kraljić, ravn. učitelj.

Porečki kotar:

Liep primjer narodne sviesti. Pišu nam iz Fuškulina blizu Poreča ovu radostnu viest: U ponedjeljak dne 12. tek. došla je u Fuškulin komisija, da ispita narod u kojem jeziku hoće da se njihova djeca podučavaju u školi, koja se ima ustanoviti u ovom mjestu. Izvan svakoga očekivanja svemožne sinjorije u Poreču, sav se narod jednoglasno izjavio za hrvatsku školu. Svaka čast budi vrlim našim Fuškulinčanom, Mongebljanom i Jasenovčanom, koji su onako odrješito i otvoreno iskazali neprijateljem svakog našeg napredka što su i tako osvjetlali pošteni obraz.

Živjeli, tako valja; ugledali se u njih i ostala naša obližnja braća u istim prilikama. Pobiedit se mora, jer pravo i pravica je na našoj strani, i Bog je s nama, a tko prot nama š njime hajd pod pete!

Koparski kotar:

Iz Vrha, obćina Buzet. Neprijatelji našeg naroda i našeg narodnog imena širom Istre podvostručiše svoje paklenske sile da nas moralno i materijalno uguše. Kao što se liepak (životinjica) od stiene neda dok mu oštricom do živa ne dodješ, upravo tako i Talijani za nesreću nam susjedi, neće da nam dadu škole dok nisu na to primorani. — U petak dne 16. tek. imali smo ovdje — tandem aliquando — komisiju za ustanoviti učevni jezik na našoj sagraditi se imajućoj školi u Vrhu. Komisija sastojaše iz c. k. kotarskog kapetana Poleya, dr.a Chersich kao izaslanika pokrajinskog odbora, g. Dominko kot. škol. nadzornik, g. Žigante Ivan iz Sovinjaka i g. Antun Klarić načelnik u Buzetu kao fiducijari. Da ti je bilo vidjeti, brate, tom prilikom s jedne strane one tri talijanske podrepnice, a s druge strane naše vriedne kmete. — Banjaglava, Benić i porcospin grozno prije agitirali, a onog dana pred samom komisijom upravo pobjesniše. Uza sve njihovo grozničavo naprezanje ostaše sramotno potučeni. — Bilo krasno vrieme, puk imade pune ruke posla, pak ipak ih došlo kakva stotina na raspravu. Od prisutnih otaca, koji imadoše pravo glasa glasovaše za talijanski naukovni jezik (ili kako se svi ludo izraziše „sloveno-italiano) 6, a za hrvatski naukovni jezik 37. Krasno jelte! Naš puk plaća za škole, ceste i drugo, a ništa od tog nema, sada pak vidi da se Talijanom noge lome i eto naš puk dobri dobiva barem mrvicu onoga što mu po pravu i pravici ide. — Svi liepo naši nekim neprisiljenim oduševljenjem se odlučno izraziše za naukovni jezik „hrvatski“. — Tako valja! Priznajmo, da su se sva sela liepo poniela ali najljepše Medvejci. Vrški puk je taj put pokazao da ne mari za ludo tudje agitiranje i izdajničko podkupljivanje, pokasao je puk da se neda više varati, pokazao je puk da se već ne plaši kako jednom dok je vriedila ona: „kmet plaćaj i nič se ne obraćaj“. Sada pak iznašam imena onih kalabreža, koji glasovaše proti nam, neka sviet znade i neka ih sram bude i da se opamete za drugi put, te stupe u naše narodno kolo.

Evo ih: Antun Močibob pok. Antuna, Jakov Nežić od Jakova, Ivan Agapito pok. Benedikta, Petar Kajin, Andre Črneha pok. Ivana, Antun Štrpin, novi naš občinar. To su Vam te naše perle, za koje već nikoji ne mari. — Da su tako zalutali, krivi su im najviše ona dva spasitelja iz Buzeta od kojih su se dali podkupiti.

Strpin — Strpin si se mogal za ta put strpet.

Porcospin — porcospin ti restara senza porco e senza spin. *Grof Kadanjski.*

Klenovšćak „Ćićarija“ obć. Buzet. Pišu nam odanle 18. tek.: Dne 11. o. m. bile su krstitke sina Živka-Zorko našeg vriednog rodoljuba Ivana Šverka-Šuljko iz Klenovšćaka, te se ni tom prigodom nije zaboravilo našu milu družbu sv. Cirila i Metoda, subravši K 12. Svota je poslana ravnateljstvu Družbe, a darovaše sliedeća gg.: Zlatić Marko, djed, iz Sluma K 4, Šverko Ivan, otac, iz Klenovšćaka K 2, kumovi: Davorin Sanković-Soldatić iz Dana i Žigante Ivan iz Buzeta svaki po 2 K, Bradetić Ante, župan iz Klenovšćaka K 1, Šverko Roko, krčmar iz Klenovšćaka K 1, Zlatić Anka iz Sluma K 1. Živili darovatelji, a mali Živko uzrasao i ojačao na veselje roditeljima i na čast i diku svom hrvatskom rodu.

Razne primorske viesti.

Narodni dobrotvor. Prošloga čedna preminuo je u sv. Ivanu kod Trsta slovenski rodoljub i gradski zastupnik tršćanski g. Ivan Marija Vatovec. Taj se je rodoljub i prije same svoje smrti sjetio svoga roda i plemena, zapustiv mu liepu svotu novaca u narodno-prosvjetne svrhe.

1. Tako je ostavio 7050 K za štipendiju za slovenske djake.
2. 4000 kruna družtvu „Narodni Dom“ kod Sv. Ivana.
3. 4000 kruna družtvu „Narodni Dom“ u Trstu.
4. 2000 kruna slovenskom gospodarskom družtvu u Trstu.
5. 1500 kruna slov. djačkomu podpornomu družtvu u Trstu.
6. 1000 kruna družbi sv. Cirila i Metoda.
7. 1000 kruna otroškomu zabavištu u sv. Ivanu i
8. 300 kruna hrvatskomu djačkomu podpornomu družtvu u Pazinu.

Osim toga ostavio je 1600 kruna za dobrotvorna družtva u Trstu.

Tim plemenitim darom sagradio si je dični rodoljub najtrajniji spomenik.

Izbori za gradsko zastupstvo u Trstu. Kako smo već javili, započeli su predprošlog ponedjeljka izbori za gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo grada Trsta s okolicom.

Izbor je započeo u IV. tjelu te je trajao dva dana. U tom tjelu imade vladajuća židovsko-liberalna ili kamoristička stranka takvu silu, da njoj se ne ufa nijedna stranka suprotstaviti. Izabrano je 12 zastupnika te stranke.

U četvrtak i petak biralo je III. tjelo. U tom tjelu imadu veliku premoć c. k. činovnici i državni službenici, te je to tjelo još pred desetak godina bilo posve u rukama konservativne ili austrijske stranke. Krivnjom bivših namjestnika raztrovano je danas tako ovo tjelo, da je i u ovom tjelu doživila takozvana pučka ili austrijska stranka upravo sramotan poraz. Izabrano je naime svih 12 kamorističkih kandidata sa ogromnom većinom glasova. Za ovu stranku glasovala je kakva hiljada c. k. činovnika i državnih službenika.

Proti njoj su stojale dvie stranke u tom tjelu t. j. pučka ili Austriji prijazna stranka i socijal-demokratička stranka. Obje stranke su sramotno poražene — jer su radile svaka za sebe, dotično jedna proti drugoj — a na korist treće.

Kamoristička iredentistička stranka pobiedila je u tom tjelu jedino pomoću glasova c. k. činovnika i državnih službenika! Zar ne zvoni to krasno, divno!?

U II. tjelu izabrani su bez oporbe pristaše kamorističke stranke utorak, a u sriedu biti će izabrani bez dvojbe njezini pristaše i u I. tjelu.

Eto, tako se osvećuje nesretna politika bivših c. k. namjestnika u Primorju. Budemo li imali priliku, vratiti ćemo se još na ove glasovite izbore.

U nedjelju dne 25. o. m. birati će tršćanska okolica 6 zastupnika, te se čvrsto nadamo, da će biti izabrana sva šestorica čestitih slovenskih predloženika.

Izbori za gradsko zastupstvo u Zagrebu. Prošloga čedna obavljeni su izbori za gradsko zastupstvo u Zagrebu. U I. i II. tjelu izabrani su predloženici narodne ili vladine stranke, a u III. tjelu predloženici čiste stranke prava.

Molimo da se izpravi. U predzadnjem broju našega lista u viesti „Izzem. škol. vieća“ spominje se i ime našeg velezaslužnog učitelja u Nerezinah g. Fr. Katarinića, koje je tamo pometnjom pisano talijanskim pravopisom, kako je bilo pisano u poluslužbenom „Triester Zeitung“, što molimo, da se uzme do znanja.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da su naši Leprinčani za to, da se pošalje drugi put va Beč više deputati iz Istre talijanskeh nego našeh?

Jur. Dragi ti, ki ti j' to dal popit?

Fr. Pobora su njihovi kapurioni tako va Trst telegraf batili.

Jur. A ča su brižni Leprinčani krivi, da se teni kapurionom va glave meša?

Priposlano.[1]

Prigodom otvorenja javne, pokrajinske škole u Sušnjevici posjetismo po objedu g. Josipa Flegara, župnika u istome mjestu. Da nebi! Nepristojnim načinom odtjera me iz svog stana veleć: „Vi se usudjujete kao učitelj ovamo doći!“ Htio se

[1] Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

je valjda drugačije izraziti, ali u hipu uzrujanosti, izbubnuo je to vrijedjajuć pri tom mene i učiteljski stalež. Kasnije nešto, doznao sam od njegovih kolega za razlog tomu čudnom izljevu, naime: Kod učitelj. skupštinskog objeda u Pazinu bockajućim tonom primjetila je učiteljica gdjica Pierina Juslić, da sam se zaljubio u jednu blizu mene sjedeću gospodjicu. Na pitanje kako to ona razumjeva, odgovorila mi: „e, jer s njome rado govorite". „Gospodjice, onda mogu ja reći, da ste zaljubljena u gosp. plovana sušnjevskoga jer sam Vas vidio neki dan, da ste se na cesti s njim razgovarala" — rekao sam to u šali. Ona je kazala to pomenutomu g. plovanu i eto do česa je došlo! Javnosti sudi! Kad sam morao otići (e, njegov je stan) zahvalio sam mu se liepo: „Hvala liepa — moj naklon velečastni" i hladnokrvno otišao, a on srdito zalupnuo vrata. Zašto davam to na javu. Prvo: bilo nas je dvanaestorica, koji smo tamo pošli, a između tih g. predsjednik c. k. kot. šk. vijeća i g. školski nadzornik, moji predpostavljeni, pak bi mogli slabo mnijenje o meni imati: a drugo: da se bogzna kako ovaj slučaj ne tumači. Kao čovjek savjetujem g. plovanu, da rabi malko pristojnosti, i da pokaže malo više kršćanske snošljivosti i ljubavi bližnjega, a osobito do onih od roda i jezika hrvatskoga. Gospodjici pako poručujem, da se bavi malko i čitanjem, a za neizkazanu mi zahvalnost, što sam joj bio toliko puta kao učiteljici u Sušnjevici na ruku, opraštam joj sa usklikom: Bože moj, svakakovih nas imade!

U Boljunu, dne 9. marča 1906.

Ivan Medvedić, učitelj.

POZIV!

Veprinačko društvo za štednju i zajmove
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
obdržavati će dne 8. aprila 1906. u 3½ sata poslije podne u društvenim prostorijama u Veprincu svoju III. glavnu redovitu skupštinu sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;
2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.
3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.;
4. Izbor upravnog, nadzornog odbora te pomirbenog suda.
5. Slučajni predlozi.

Veprinac, 20. marča 1906.

Odbor veprinačkog društva
za štednju i zajmove.

Knjige „Matice Hrvatske"

za godinu 1905.

mogu se još dobiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imadu ih podići do konca ožujka, inače im se ne će izručiti, nego tek iza 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.", a gdje nema povjerenika, ravno od uprave „M. H." (Godišnja članarina 6 kruna.) Tko naručuje ravno od uprave, ima priložiti 20 fil. za tovarni list i posebnu odpremn. — Glas „Matice Hrvatske", književno-kritički i prosvjetni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a ciena mu je na godinu za članove „M. H." 8, za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i pretplate šalju se upravi „M. H." u Zagreb.

POZIV.

Redovita XVIII. glavna skupština **Gospodar. zadruge Volosko - Opatija** obdržavati će se u Berseču dne 5. aprila u 9 sati prije podne uz slieđeći

dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvještaj tajnika.
4. Izvještaj blagajnika i proračun za god. 1906.
5. Izbor zadružnoga odbora.
6. Eventualni predlozi.
7. Izđriebanje gospodarskog orudja.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadružnoga tajnika.

VOLOSKO, dne 16. marča 1906.

Viktor Tomičić,
predsjednik.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ

pok. Antuna

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po **50 kg**

Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje

VAN M. ŽC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIJEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi se kod odraslih i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod odraslih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Odlikovana

J. KOPAČ

svjećarna na paru

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Poziv

na II. glavnu redovitu godišnju skupštinu **Lovranskog društva za štednju i zajmove** registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 1. aprila 1906. u 4 sata poslie podne u prostorijah društva „Danica" u kući Eugenije Bassa br. 9 u Lovranu, sa sliedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Lovranu.

LOVRAN, dne 14. marča 1906.

Ravnateljstvo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Br. 964.

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se dne 20. marča 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obć. uredu usmena javna dražba preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Izklična ciena jest 6165·23 K.

Svaki natječaj imade prije početka položiti vadium od 5% od izklične ciene, koga dostalac na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao naert i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine
BUZET, dne 12. marča 1906.

Načelnik:
A. Klarić v. r.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našega premiloga i nezaboravnoga oca odnosno tasta

IVANA CAR

izrazujemo najdublju zahvalu svijem onima, koji su ga za vrijeme bolesti pohodili i u zadnjim časovima tješili, te iskazujemo osobito priznanje gg. liječnicima dr.u Franz Wiesner i dr.u Josipu Lander za njihovu neutrudljivu zauzetost, kaošto veleč. g. Mati Dubrović, koji ga je providio zadnjim sv. Olajstvima. Napose se najljepše zahvaljujemo mnogobrojnoj gospodi, koja su položila vjence na odar pokojnika. Konačno veleč. gg. svešćenicima, koji su pokojnika blagoslovili i pratili, te svijem onima, koji su ga sproveli do hladnoga groba iskazujući svoju posljednju počast.

Opatija, dne 21. ožujka 1906.

Tugujuća obitelj.

„ADRIA ROSKOPF"

najbolja ura za službenike **K 8·—**

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati. i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

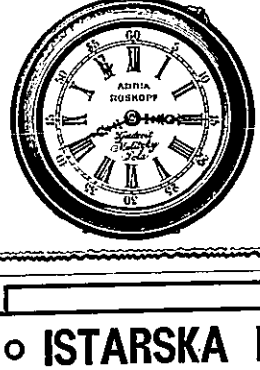

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 29. marča 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. [...]kaju i računaju se na temelju [...]šnog cienika ili po dogovoru.

[...]vci za predbrojbu, oglase itd. [...]ju se naputnicom ili polož[...]com pošt. štedionice u Beču [...] administraciju lista u Puli.

[...]od naručbe valja točno oz[...]čiti ime, prezime i najbližo poštu predbrojnika.

[...]o list na vrieme ne primi, [...]ka to javi odpravničtvu u [...]vorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz[...]na napiše „Reklamacija".

[...]kovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari." Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Za ravnanje glede izborne reforme.

Resolucija.

Predstavnici hrv. slov. stranke u Istri na sastanku dne 25. III. 1906. u Trstu držanom u svrhu pogovora za izbornu reformu, predloženoj od vlade bečkom parlamentu:

I. Pozdravljaju ukinuće izb. sustava po kurijama i uvedenje obćenitoga, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornoga prava.

II. Žale što vlada za Istru nije predložila broj zastup. mandata odgovarajući broju pučanstva na osnovi razmjera od jednog zastupnika na 50.000 stanovnika.

III. Prosvjeduju proti očitoj dvojakoj mjeri kod odredjenja broja zastupnika prema broju pučanstva u Primorju u korist Talijana a na štetu Slavena.

IV. Proglasuju neosnovanimi pritužbe talijanske stranke u pogledu razdiobe izbornih kotara, razdiobe kojom je u prva dva, stalno talijanska kotara, žrtvovano po istom za Slavene nepravednom popisu pučanstva 37.000 Slavena, dočim je u tri izborna kotara, koji bi imali biti slavenski, samo 13.000 Talijana.

V. Preporučaju slavenskim zastupnikom da svimi silami uznastoje, da se iz prvih dvaju kotara vladine osnove izluče seoske obćine slavenskog pučanstva te se shodno priključe ostalim trim kotarima.

Talijanski zastupnici i izborna reforma.

C. k. zastupnik V. Kurije za Istru tuži se na nepravednu tobož razdiobu izbornih kotara u našoj pokrajini. Da vidimo u koliko je ta vladina razdioba Talijanom nepravedna.

Po zadnjem popisu pučanstva broji Istra okruglo 336.000 stanovnika. Od ovih odpada ih na Talijane 132.000, na Hrvate 143.000 i na Slovence 47.700. Hrvati i Slovenci dakle broje skupno 190.700, prema 132.000 Talijana.

Ako je dakle vlada na temelju tih brojka razdielila izborne kotare tako, da bi imali pripasti Hrvatom i Slovencem 3 zastupnička mandata a Talijanom samo 2, to može samo nepravedan i strašću zaslieplјen čovjek uztvrditi, da se tim nanaša krivica Talijanom ili da se tim daje kakvu povlasticu Slavenom. Nu ni broj stanovničtva u pojedinih izbornih kotarih nije veći u talijanskih, nego li je u slavenskih kotarih. Dapače! Na temelju vladine razdiobe dolazi jedan zastupnik na 61.000 Talijana, dočim dolazi jedan zastupnik tekar na 63.000 Slavena, jer je u Talijanom namienjenih korarih preko 40.000 Slovena.

Ali zastupnik Bennati nazire glavnu nepravdu u tom, što zastupaju sada stanovničtvo Istre 4 talijanska i samo jedan hrvatski zastupnik. To je istina, ali što je tomu krivo? Kriv je tomu umjetno skovani Šmerlingov izborni red i krive su poznate talijanske izborne spletke, svakojaka nasilja i sleparije. Tomu za dokaz služi nam činjenica, da od četvorice talijanskih zastupnika Istre na carevinskom vieću, nije ni danas dvojici od njih izbor potvrdjen. Proti njihovom izboru bo predleže dobro utemeljeni utoci zbog svakojakih zloporaba, nepravilnostih i nezakonitostih.

Zast. Bennati tuži se nadalje, što se vlada nije obazirala ni na poreznu premoć ni na višu kulturu Talijana Istre. Na to mu odgovaramo sa jednim od naših zastupnika, da kultura i porez nisu stvari, koje odlučuju pri obćem i jednakom pravu izbora. Jednako i obće izborno pravo te porez i stupanj naobrazbe jesu pojmovi, koji se nedaju složiti. U nijednoj državi, gdje je uvedeno obće i jednako izborno pravo, nije odlučila ni kultura ni porez. Ni u susjednoj Italiji, na koju se naši Talijani tako rado pozivlju, nije se zakonodavstvo obaziralo na višu il nižu kulturu, na veću il manju poreznu snagu stanovničtva, već jedino na broj stanovničtva u pojedinih pokrajinah.

Svaki državljanin mora da plaća porez i razne namete polag svojih sila. Siromašniji narodi ili manji porezovnici doprinose dakako manje, bilo u državne, zemaljske ili obćinske svrhe, ali radi toga nesamo da uživaju manje prava od bogatijih, već ćute takodjer teže razne terete, što im ih državljanske dužnosti nalažu.

Neosnovan je dakle zahtjev, da se dade povlastice jednomu narodu ili narodnosti radi toga, što plaća slučajno veći porez, ili što je više pokročio u naobrazbi, nego li njegov susjed. Tim neosnovaniji je takav zahtjev u Istri, gdje je naš narod zaostao i na gospodarskom i na kulturnom polju baš krivnjom onih, koji traže danas povlastice na njegovu štetu.

Novi izborni sustav neosniva se na zastupanju interesa, ili na višem il nižem stupnju naobrazbe, na većoj ili manjoj poreznoj snagi, već na obćem i jednakom izbornom pravu. To pravo hoće, da budu svi državljani jednaki. Kao što kazneni zakoni ne čine razlike izmedju pismenih i nepismenih ljudi, il izmedju bogataša i siromaha, tako nejma ni izborni zakon činiti nikakvih razlika, već treba da bude za svakoga jednak.

Obćenito i jednako izborno pravo izključuje svaku povlasticu; ono ne poznaje narodnosti s večim il manjim pravom, nečini razlike izmedju bogata i uboga, il učena i neuka.

Zast. Bennati pozivlje se nadalje na posjedovno stanje Talijana u Istri, i nepitajuć da li je to stanje pravedno i zakonito. Da je pravedan, kaošto nije, bio bi morao kazati, da su Talijani jedino himbom, prevarom i lukavošću došli do tog stanja. Stanje pako, koje se postizava nemoralnimi i nepoštenimi sredstvi, i koje se kosi sa ravnopravnošću nemože se braniti pravnimi il zakonitimi dokazi. Ni posjedovno stanje naših Talijana na političkom polju negovori dakle proti razdiobi izbornih kotara, kakvu sadržaje vladina osnova.

Što se tiče dalnje pritužbe zastupnika Bennati-a, da je naime našoj pokrajini, obzirom na ostale zemlje. doznačen premalen broj zastupničkih mandata i da se taj broj poveća, mi nebismo imali ništa proti tomu, ako bi se taj broj povećao jednako prema broju slavenskog i talijanskog stanovničtva Istre. Protivimo se pako i protiviti ćemo se uvjek i svim zakonitimi sredstvi, da se dade jednak broj slavenskoj većini i talijanskoj manjini stanovničtva pokrajine.

Istotako ćemo se protiviti svakoj povlastici, koju bi se imalo dati talijanskim gradovom, jer obće i jednako izborno pravo nepoznaje razlike izmedju državljanah u gradovih i onih na selu.

Na neosnovanu tvrdnju zast. Bennati-a, da je tobož slavensko pučanstvo nekojih kotara na talijanskoj strani i da glasuje s talijanskom strankom; da je volja toga pučanstva, da se nedira u sadašnje talijansko posjedovno stanje; da se je to pučanstvo povodom izbora za V. kuriju izjavilo za to stanje, nije vriedno ozbiljno odgovarati. Takvu neistinu mogao je izreći samo onaj, koji provadja ili pomaže provadjati u Istri poznato talijansko načelo: dobro je svako sredstvo samo da dovodi do cilja. Tomu načelu imadu istarski Talijani da zahvale sve uspjehe u narodno političkoj borbi proti Hrvatom i Slovencem. To načelo pomoglo je gosp. Bennati-u, da je došao u Carevinsko vieće kao zastupnik V. kurije. Sramotnim izborom u toj kuriji može se samo on ponositi. Slobodno mu.

Mi mu na toj slavi i časti doista ne zavidjamo.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 25. marča 1906.

Već evo treći tjedan vodila se je razprava o izbornoj preosnovi u prvom čitanju.

Prvi netom prošloga tjedna govorio je Slovenac **dr. Šušteršić**. Tečaj misli njegova govora bio je po prilici ovaj: Mnogi su govorili proti Gaučevoj izbornoj osnovi, al nijedan nije pokazao kako bi se imao izborni red promjeniti, premda su svi za to da se promjeni. Prihvaća Gaučevu osnovu, al bi ju valjalo popraviti. Ona sadržaje jednakost u toliko, da kod stanovitoga izbora svaki glas jednako vriedi; al ako se prispodablja izborna okružja medju sobom, onda glasovi nisu jednaki kod svih. Negdje bira više, negdje manje izbornika jednoga zastupnika. Slaveni ne mogu s tim zadovoljni biti, jer nedobivaju dosta mandata. Talijani ni s toga ni s razloga što bi htjeli da se s njimi postupa kako i s Njemci. Mi Slaveni bili bi zadovoljni da se bira po broju stanovnika. Svakako smo za pomnoženje mandata u Galiciji, za odstranjenje nepravica u Štajerskoj i Koruškoj, koje je iztaknuo zastupnik Robič.

„Mi smo za pravedne i razborite kompromise, ali kompromise čini se nemogućimi, ako se s nekih strana postavlja neizpunjive zahtjeve. Ko postavlja neizpunjive zahtjeve kao nepromjenljivi uvjet, taj kaže, da same stvari neće, pa makar govorio još ljepše o jednakosti i slobodi. U taj razred spadaju prije svega jadranski Talijani. Ja sam već naglasio, da su Talijani uz Njemce u vladinoj osnovi najpogodovanija narodnost, jer oni dobivaju kao i Njemci poprečno na 45.000 stanovnika jedan mandat. I pri tom su upravo jadranski Talijani najpogodovaniji, jer je kod njih poprečni broj još niži, najme 41.744. Moja gospodo! Molim Vas uvažite još sliedeći momenat. U cielom Primorju, u Goričkoj, Trstu i Istri — to su tako zvane jadranske pokrajine — ima 334·148 Talijana i 356·035 Slavena; dakle okruglo 22.000 Slovenaca i Hrvata više nego li Talijana. Usupor tomu dobivaju Talijani po vladinoj osnovi **osam** zastupnika, a Slovenci i Hrvati samo **sedam**.

I to gospodo moja, zovu gospoda Talijani nasiljem i nepravom! Zahtjevi za više s te strane ne mogu se uzeti ozbiljno; oni nisu mogli ni tako ozbiljno mišljeni biti kako su ondje podnešeni, ni oni ne mogu biti provedeni".

Grof Barbo, veli govornik, zahtjeva mandat za Kočevje i Njemce u Kranjskoj u obće. Nego tomu se ne može udovoljiti. Oni nisu ni do sada imali svoga zastupnika nego su birali sa Slovenci. Njih u Kočevju ima samo 15.000, svih u Kranjskoj samo 28.000. Za ove se ne može stvoriti kotara. Ako će se pako narodnostni kataster za Kranjsku, onda nek se ga uvede svuda, pa i u Beču.

Gospodsku kuću bi se moglo tako preurediti da bi bila kao neka komora.

Prigovori proti izbornoj reformi s narodnostnoga, crkvenoga, katoličkoga, državnoga gledišta nisu valjani. Niti prigovori s autonomističkoga gledišta, jer što se je do sad u tom smislu učinilo?! Autonomija doći će sama o sebi, jer će se morati neke poslove carevinskoga vieća saborom izručiti.

Posjedujući neće biti nadglasovani od neposjedujućih, jer je prvih sa svojimi pripadnici više.

Mora se uvesti sveobće, jednako izborno pravo. Silno bi zlo nastalo u državi kad se to ne bi dogodilo.

Svenjemac **dr. Schalk** naglašivao je kako ne smije doći do izborne preosnove jer bi po njoj Njemci izgubili previast u Austriji. Da tu prevlast lakše uzdrže, on hoće da se iz Austrije izluči Galicija.

Rusin **Romančuk** izjavlja se odlučno proti izlučenju Galicije i tuži se, što Rusini po osnovi dobivaju premalo mandata.

Mladočeh **Skala** predbacuje Njemcem što nisu zadovoljni, dočim su preveć pogodovani.

Njemački seljak **Hanels** nije za osnovu jer će sluge nadvladati posjednike.

Napredni Slovenac **dr. Ferjančič** ne misli da će izborna preosnova donieti koristi, niti u narodnom pitanju. Slovenska periferija ima premalo zastupnika, naročito u Štajerskoj i Koruškoj. Krivo brojenje pučanstva a sad evo još nepravedna razdioba kotara. Ciele slovenske sudbene kotare pomješalo se je medju

Njemce. Tu se vlada nije držala teritorijalno-nacionalne suvislosti. U Kranjskoj se je sve, osim Ljubljane, žrtvovalo klerikalcem. Moralo bi se zapriečiti skrajne agitacije s te strane.

Na dugo i široko govorio je u sriedu prvi bivši ministar trgovine **dr. Baernreiter**, kojeg se drži za jednu od najboljih glava njemačkih. Govorio je dugo o svem i svačem, al niti „Neue freie Presse" nije s njim zadovoljna. Ona označuje njegov govor sa kratkom izrekom: mnogo rieči nikakve misli.

Zastupnik **Blankini** daje državopravnu izjavu, u kojoj se u ime svoje i svojih drugova ogradjuje proti namisli da bi se prihvatom toga zakona i sudjelovanjem dalmatinskih zastupnika prejudikovalo državopravnom odnošaju Dalmacije. I taj kao i drugi zakoni su samo provizorni za Dalmaciju.

Istoga dana su još nekoji govorili, al nisu ništa što bi znamenito bilo rekli.

U četvrtak govorili su još **Wolf** u svenjemačkom smislu kao Schalk, **Peschka** kao njemački agrarac, **Opydo** poljački demokrat, Čeh divjak **Udržal** i takodjer Čeh **dr. Baxa**. Poput Klofača izjavlja i on, da osnova nije pravedna, i da će on i njegova stranka i na dalje vojevati.

Poslie prihvata zaključka razprave, izabrani su glavni govornici, i to za dr. Ebenhoch, član katoličke stranke, a proti grof Stürgkh.

Dr. Ebenhoch govorio je već u četvrtak. On je pobijao navode što su ih naveli govornici proti izbornoj osnovi, uz pretrgavanje sa strane Svenjemaca. Izbornu osnovu moralo se je predložiti. Ona ne znači majorizovanje posjedujućih razreda. Njom ne postaje bezpravan veleposjed. Ona nije pogibeljna za državu. Njom se ne jača socijalna demokracija. Ona nije pogibeljna vjeri, pa niti njemstvu. Njemstvo se može uzdržati u svojem položaju pravednošću prema drugim narodom i medjusobnom slogom. Trosveza će i dalje moći obstojati, ako bude koristna.

* * *

Pri koncu sjednice od četvrtka dogodio se je ovaj značajan slučaj. Podpredsjednik najavio je dnevni red za sutra dan, za petak. Svenjemac Stein predlagao je proti podpredsjednštvu nek se kao treća točka dnevnoga reda postavi „zakonska osnova o ovlaštenju" za skupne troškove. Za predlog Svenjemaca glasovali su Svenjemci, njemački veliki posjednici, češki veleposjednici (2), Talijani (2 prisutna Trentinca klerikalca) i Poljaci kao jedan, te grof Sternberg. Kakva družba!

* * *

U petak dne 23. svršila se je razprava o izbornoj preosnovi u prvom čitanju. Proti osnovi govorio je još taj dan kao glavni govornik **grof Stürgkh**. Govorio je kao Njemac, veliki Njemac. Izborna preosnova znači prevlast Slavena nad Njemci u monarhiji. Ona je pogibeljna za trosvezu. Oko toga se je vrtila protimba Stürgkhova.

Kod glasovanja bila je preosnova upućena velikom većinom glasova odboru od 49 na izvještaj i razpravu. Izbor toga odbora vrši se 27. o. m. U tom odboru odlučiti će se udes preosnove.

Beč, 27. marča 1906.

U današnjoj sjednici zastupničke kuće razpravljali su se prešni predlozi **Šenerera, Stelna** i drugova, i **Wolfa** i drugova, kojimi se poziva vlada, da predloži *osnovu po kojoj bi Galicija i Bukovina dobila poseban položaj*. Taj položaj galicije i Bukovine naprama „Austriji" imao bi biti po prilici onakav kakav je Hrvatske i Slavonije napram Ugarskoj. Imao bi biti i više, jer bi se htjelo da bude „austrijski" parlamenat slobodan od zastupnika Galicije i Bukovine. Predlog je poglavito postavljen za to i sada, da se u parlamentu stvori izborni red za sva kraljestva i pokrajine osim za Galiciju i Bukovinu — kratko rečeno, da budu Njemci u parlamentu, bez Galicije i Bukovine, gospodari. To su predlagatelji Stein i Wolf u svojih odnosnih govorih očito rekli. Stein je osim toga pohvalio grofa Stürgkha za to što je prošli petak odkrio svoju njemačku dušu.

Odmah poslie predlagatelja uzeo je rieč ministar-predsjednik **Gautsch**, te se izjavio najodlučnije proti tomu predlogu.

Za predlog su još govorili Šenerer i Sylva-Tarouca, a proti njemu Sternberg, Breiter i Dašinski.

* * *

Pošto je predsjednik izjavio da će prekinuti razpravu, predložio je **Sternberg** nek se razpravu nadaljuje. Za Sternbergov predlog glasovali su: Svenjemci, Poljaci, veleposjed njemački, veleposjed češki, neki njemački liberalci i Talijani. Eto to su protivnici izborne preosnove — čulo se je glasova po dvorani. Sternbergov predlog pao je sa 96 proti 116 glasova.

* * *

Na to se je prešlo na *izbor odbora za izbornu preosnovu*. Na predlog **Pernerstorferov** zvalo se je poimence zastupnike da predaju svoju cedulju. Predlog bijaše primljen i zastupnici, prozivani, nosili su glasovnice u žaru nalazeću se pred predsjedništvom. U taj odbor izabrano je 49 zastupnika. Od naših izabrani su dr. Ivčević, dr. Šušteršić, dr. Ploj i Plantan. Od Talijana barun Malfatti i dr. Bartoli.

Iza toga bio je postavljen i jednoglasno prihvaćen predlog, da razprave izbornoga odbora budu javne.

Prosvjedi istarskih občina
proti vladinoj izbornoj preosnovi.

Dr. Benati u svojem onomadnjem pročitanom govoriću spomenuo je da su proti vladinoj osnovi prosvjedovale talijanske občine, i takove u kojih je većina Slavena. Zanimalo nas je to, pak smo se dali obavjestiti i saznali.

Tiskane peticije i proteste proti vladinoj osnovi poslale su na parlamenat sliedeće občinske deputacije: Kopar, Izola, Piran, Umag, Grižnjan, Brtonigla, Višnjan, Poreč, Oprtalj, Vrsar, Rovinj, Vodnjan, Sanvicenti, Lubin, Laurana, Vepriuac, Cres, Pomjan, Mali Lošinj, Bale, Cittanova, Motovun, Buje i upravno vieće Pazin, Kaštel, Zdrenj, Dragući, Tar.

Sve je te peticije predao dr. Bennati. Od njega i od Salate potiču. Tiskane su. Takove je polit. družtvo poslalo na obć. poglavarstva. Ova pak su postavila pečat i podpisala, te tako riešavala spis političkoga družtva istrijansko-talijanskoga.

U Salatinoj peticiji veli se, da je postupak vlade o izbornoj preosnovi prouzrokovao u Istri zakonitu i živu reakciju.

U njoj se veli, da občinska deputacija (ili občinski odbor) koja šalje peticiju, čini to kao tumač občenitoga čuvstva.

Žali duboko da se je takovu stvar, kaošto je izborno pravo, htjelo rabiti za narodno potištenje Talijana.

Prosvjeduje proti umanjenju talijanskih mandata, nadalje proti tomu da Dalmacija nejma talijanskoga zastupnika, te proti razdiobi kotara u Istri.

Povjeruje talijanskim zastupnikom da poduzmu sve moguće korake za oživotvorenje zahtjeva Talijanskih.

To sve je dakako talijanski tiskano. I tako su mogli sve razumjeti nesamo F. Persich, Vellussig, Gelletich jedan i drugi iz Lovrana, nego takodjer Podestà Gasparich i consiglieri Mattio Ziganto i Giovanni Andretich iz Veprinca.

Kako možete gospodo Ferdinando Persich, Vellussig i Gelletichi govoriti da tumačite čuvstvo pučanstva Lovranskoga, Vi koji ste občini i ime promjenili, koji ju zovete Laurana mjesto Lovran?! Jeste li rekli puku Lovranskomu što sadržaje ona peticija talijanskoga političkoga družtva u Istri? Jeste li ga pitali što o tom misli? Niste, pak lažete kad kažete da ste tumač občenitoga čuvstva? A šta vi, Gašparišu, Andretiću i Žiganto?! Znate li Vi što ste podpisali?! Stavim glavu da neznate, a kamo li da bi bili to puku raztumačili i pitali ga za mnienje.

Eto tako puče Lovranski i Veprinački postupaju s Vami na Vaših občinah. Za Talijane se zauzimaju, a za Vas jih devota briga. Sada vidite, kako Vas vode pod Talijansku, Vaša gospoda koja su Vam uvjek pjevala o istrijanstvu i slavinstvu. Neće oni ni Istrijanstva ni Slavinstva, oni hoće Talijansku.

A je li deputacija Koparska, Izolanska, Piranska, pitala svoje slovensko pučanstvo za mnienje? Je li deputacija Bulja, Umaga, Grižnjana, Brtonigle, Višnjana, Motovuna, Poreča, Oprtlja, Vrsara, Vodnjana, Sanvicente, Labina pitala hrvatsko pučanstvo kako ono misli?! Pa je li ona Pomjana sa Bartol.chem na čelu? Ili ona Cresa? Ili Maloga Lošinja? — da i ne govorimo o upravnih većih. Stalno občinari nijedne občine, naročito ne Sloveni, Hrvati ili Slovenci, nit neznaju što je u peticiji, a kamo li da bi prosvjedovali, naricali, plakali nad tobožnjim tištenjem Talijana.

Ono što je Benati sastavio sa Salatom, ono da je čuvstvovanje cieloga pučanstva dotičnih občina!

I to su onda argumenti za Benata u parlamentu!

Ko vas nebi poznao, drago bi vas prodao.

Feller
Elsa-Fluid

Orim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, živčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umornost, slabost, upalu, nedužnu, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja nasloviti na e. v. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elsin trg. br. 202.

Mnogo su hvaljene Fellerove čistće Rhabarbara-pilule sa znakom »ZLATNE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško riblje ulje 2 boce franko K 5·—.

Politički pregled.

U Puli 28. marča 1906.

Austro-Ugarska

U subotu bio je ministar-predsjednik kod cara i kralja u poduljoj audienciji.

U pitanju izborne reforme biti će glavna bitka kod onih pitanja, koje su stavile konservativne stranke kao preduvjet. U tom pravcu izradili su kolovodje stranka svoje predloge a pripravili su ujedno i svoj program, po komu će postupati u odboru.

Češkim listovom javljaju iz Beča, da je ministar-predsjednik pripravan dati poljakom još 6 zastupničkih mandata i da bi bio veći dio Poljuka spreman glasovati zbog te koncesije za vladinu osnovu o izbornoj reformi.

Jedan staročeski list javlja pako, da izborna reforma neće biti u ovom zasjedanju prihvaćena. Mladočeski zastupnici da su uvjereni, da će se i novi izbori za carevinsko vieće obaviti na temelju staroga izbornoga reda. Vlada je osnove predložila prekasno, jer je držala, da je isključena pogibelj obstrukcije — a sada se pokazuje, da bi obstrukcija mogla imati uspjeha — pošto izteče mandat carevinskom vieću.

Kako „Slovenski Narod" javlja, odstupio je zastupnik na carevinskom vieću dr. Tavčar, kao odgovorni urednik tog lista. Kako se pogovara, kani se dr. Tavčar posve povući sa javnog političkog života. Na to da ga je sklonulo, nepouzdanje u drugove vlastite stranke, u čijim se redovima nalazi mnogo elemenata, koji će po svoj prilici za kratko vrieme uskočiti u klerikalni tabor, nadalje pomanikanje discipline u vlastitom taboru, koja se je za posliednjeg zasjedanja sabora pokazala u jasnom svjetlu, napokon nestajanje povjerenja u vodju.

Srbija.

Odbor za nabavu topova podpisao je prošloga čedna zapisnik, u kojem se je petorica članova izjavila za francezke topove, dok je ostalih pet članova prepustilo izbor izmedju dvaju austrijskih tvornica. Radi toga nalazi se vlada u velikoj neprilici.

Bugarska.

Sofijski službeni „Novi Vek" donosi zanimiv uvodni članak o tursko-bugarskim trgovačkim odnosima, koji postaje tim zanimiviji, kad se pomisli na posliednje oštre note, koje je bugarska vlada poslala Turskoj. Uzprkos svih političkih protivština, veli uvodnik, turski su i bugarski interesi isti. Bugarska ne goji nasuprot Turskoj nikakve illegalne namjere, jer shvaća položaj porte.

Generalni je nadzornik macedonskih vilajeta odredio, da se svaki mjesec izdaju statističke tabele, kako bi se tim već jednom reguliralo izvješćivanje o macedonskim dogodjajima. Upraviteljstva pojedinih kazniona imala bi voditi statistiku o broju uznika, o motivu zločina, o danu dolazka u kaznionu itd.

Rusija.

Službeni list „Praviteljstveni Vjestnik" objelodanjuje carev ukaz, upravljen na ratnog ministra, kojim se definitivno uredjuje aktivno vojno službovanje. Od sada će se u topničtvu i pješačtvu služiti samo tri godine, a u ostalim četnim odjelima četiri godine.

Iz Helsingforsa se javlja: Car je naredio, da se predlog finskog senata o novom finskom ustavu, o novom statutu zem. odbora i o novom izbornom redu u Finskoj uputi posebnomu povjerenstvu, koje će ga potanko proučiti. Povjerenstvo će sastojati od pred-jednika, kojeg će car imenovati, od dva člana finskog i od dva člana ruskog senata, te od jednog državnog tajnika.

Iz Odese javlja se: Urednik Beilesohn bio je ovih dana kod vrhovnog zapovjednika baruna Kaulbarsa, te ga je upozorio na uzrujanost medju židovskim pučanstvom, bojeći se, da na Uzkrs ne dodje do pokolja židova. General Kaulbars izjavio je, da su poduzete sve mjere, da se sprieče protužidovski nemiri. Dva dana poslie toga dao je generalni guverner Karangosov uapsiti Beilesohna, koji je huškao židove proti kršćanima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Redovita glavna skupština „Prvog Istarskog Sokola u Puli" obdržavati će se u subotu 31. ožujka o. g. u 8 sati na večer u društvenim prostorijama Sokola (via Tradonico), uz slijedeći dnevni red:

1. Pozdrav staroste.
2. Izvješće tajnika o družtvenom radu.
3. Izvješće blagajnika o imućtvenom stanju.
4. Izvješće za „Sokolski Dom".
5. Eventualija.
6. Izbor staroste i novog odbora.

* * *

Ovogodišnja glavna skupština Sokola sazvana je po novim pravilima *bez posebnog poziva*, te se pozivi neće razašiljati, na što se članovi Sokola upozoruju.

Štrajk zidarskih pomoćnika u Puli. U našem gradu napustili su radnju zidarski pomoćnici ili manuvali njih na broju oko 500. Oni su podastrli gospodarom, poduzetnikom spomenicu, u kojoj su tražili poboljšanje nadnice, nu reć bi, da su gospodari taj zahtjev odbili.

Lošinjski kotar.

Čunski, mjesece ožujka. U zadnju mesopustnu nedjelju iznenadio nas je opet gosp. Martin Karčić uz vriedne djevojčice ugodnom deklamatornom zabavom.

Program bijaše ovaj: 1. „Majke treba pomažu", govorila Marija Karčić Bonova, 2. „Zora puca, bit će dana", govorila Marija Hrončić Lisandrova, 3. „Moje se", govorila Marija Busanić Jakovljeva, 4. „Putnik", govorila Marija Karčić Bonova, a kao baka izazvala je dosta smjeha Marija Hrončić Lisandrova, 5. „Mala nina Dragica", govorila Marija Hrončić Martinova, 6. „Mladi Istran", govorila Marija Busanić Jakovljeva, 7. „Majci Istri", govorila Marija Karčić Bonova, 8. „Lahku noć", govorila mala Tonica Karčić Petrova.

Sve su djevojčice izvršile svoje uloge na obće zadovoljstvo. Svaka čast i hvala njima i njihovu vrlednomu učitelju. Iza govora „Mamine Dragice" sakupile su djevojčice medju prisutnima 12 kruna za Družbu. To je prvi pokus, da se u Ćunskom sakuplja za Družbu. Nije mnogo, ali ipak bolje išta, nego ništa. U sadanjim našim žalostnim prilikama, koje ćemo Vam doskora opisati, moramo se zadovoljiti i s malenim.

Na mesopustnu večer opetovao je g. Martin Karčić sa pomenutim djevojčicama jedan dio gornjeg programa i uz to su djevojčice liepo odigrale malu igru „Majci za rodjendan", čime su razdragale slušateljstvo.

I tako smo upotriebili pokladno vrieme u vjerskom i narodnom pogledu častnije i pristojnije, nego je to obično bivalo u Ćunskom.

Cielo mesopustno vrieme pohadjali su našu čitaonicu u svetačne dane radnici kod carskih utvrda na Puljani, mladići: Anton Štefanić Ivov iz Drage Baške, Sindičić Frane Ivov iz Drage-Baške, Marko Tomašić Markov iz Drage-Baške, Toma Blažić od Nikoie iz Sv. Jelene kod Crikvenice, te Ivan Karabaić Antonov iz Vrbnika. Dolazili su svakog blagdana okićeni trobojnicom. Vladali su se uviek uzorno, te su se sa našim mladićima Hrončićima pazili kao prava braća. Tako treba! Neka znadu naši protivnici, da nismo divljaci, nego da još možemo i njih naučiti mnogo toga, što je pristojno i častno!

Voloski kotar:

Sastanak dvoju vladara u Opatiji! Iz Beča dolazi viest, da će se sastati mjeseca aprila car i kralj Franjo Josip s englezkim kraljem Edvardom VII. u Opatiji.

Prošle godine posjetio je kako je poznato englezki kralj našega vladara u Išlu, i sada reć bi da se on želi sastati s englezkim kraljem u Opatiji, pošto mu visoka starost ne dopušta, da bi se dao na dulje putovanje morem i kopnom u Englezku.

Pazinski kotar:

Tinjan, polovicom marča 1906. Već su minule tri godine, da je bilo obć. zastupstvo obnovljeno, te bi morali biti novi izbori razpisani.

Svaki pametan i razborit občinar mora da se zgrozi kad samo začuje spominjati zadnje obć. izbore u Tinjanu; gnjusnu i gadnu agitaciju, Judin novac, nasilje, pritisak i krunu svemu ono prokleto izdajstvo.

Kad se pomisli i se obazre okolo sebe, te vidi koliko je ta paklenska mreža zla počinila, mora zbilja da proplače, radi česa mora bez dvojbe neka crna izdajnička duša težak račun dati. Neograničenu slobodu, koju je odpadnik obećivao i davao mladićem i odraslim, urodila je zlim plodom i pokvarila mnoge duševno i tjelesno tako, da se neće uz najbolju volju i naputak popraviti, jer su preduboko zagreznuli u strastvenu požrlost, pijanstvo, kletvu, mržnju i druge gadne razkalašenosti, koje nije častno spominjatt.

Neda se pak tajiti, da su ti zlosretni izbori mnogim i oči otvorili, te vide sada da su bili zaslijepljeni lažnimi obećanji tudjih plaćenika. Ako i je Tinjanska občina tako duboko zagreznula, ipak nije nada izgubljena, da se nebi mogla spasiti i doći opet u narodno kolo.

Pametniji ljudi bi morali početi razborito pomišljati, kako bi se tomu pomoglo i da bi se opet lice Tinjana nasmjehnulo zorom spasa, blaženog mira i medjusobne ljubavi, sloge i bratimstva, kako je prije kroz punih 15 godina bivalo.

Poznati izrod se javno hvalisa i na sav glas govori da će izbori opet po volji njegovoj izpasti. Da li će se pak izbornici povesti za njim i za njegovom talijanskom „Patrijom", ćemo kašnje viditi.

Tinjanci! Supetarci i Križanci! po čitavoj našoj državi i po svem naobraženom svietu se ozbiljno zanzimlju za izbore, a Vi koji ste bili od krnjelsko-talijanskog paševanja i gospodarenja nad Vami već odkupljeni, da opet zagreznete i upadnete u kaljužu još dublje nego zadnji put? Ne! i podnipošto ne! jer biste tim ražalili Vaše voditelje, koji Vam dobro žele, a sve više sebi škodili i svoju djecu upropašćivali.

Zato jim recite: daleka Vam bila kuća od nas, Krnjeli i Talijani, a za kuću kletog odpadnika se nikad neznalo, jer izdajice niti mrtve zemlja držat neće, nego im izbacuje kosti na vječnu sramotu.

Zato braćo našeg roda i jezika ustanite i dignite se, te pokažite, da znadete ljubiti svoj narod, sebe i svoju milu djecu i jezik, kojim ste najprvo počeli zvati otca i majku, križati se i Bogu se moliti.

Što i kako se upravlja u občini razjasniti ćemo drugom prigodom.

Zašto se zatežo s izborom u Tinjanu! Iz pouzdana izvora doznajemo, da je dobilo občinsko glavarstvo u Tinjanu još pred kakva dva mjeseca nalog, da pripravi listine za obnovu občinskog zastupstva, pak da je pravodobno občinarom na uvid izlože, ali se gospoda na občini ipak nemiču.

Nama je začudno, da onaj, koji daje takve naloge, nepromisli prije: hoće li moći kasnije prisiliti neposlušne, da te naloge ovrše. Čekamo dakle pa da vidimo, da li se izdaje naloge za to, da se ih vrši ili samo za to, da se može kazati: naložili smo, ali nismo krivi, što se naši nalozi neovrše.

Lindarsko društvo za štednju i zajmove u Lindaru obdržavati će svoju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 1. aprila o. g. u 5 sati poslie podne sa običnim dnevnim redom.

Porečki kotar:

Dopis iz Zrenja. Iza tolikih žalostnih dogodjaja evo me, gdje se lačam pera, da Vam javim vesco glas iz Zrenja.

Slavno c. k. kotarsko školsko vieće u Poreču ureklo je za dne 20. marča 1906. komisiju glede naukovnog jezika buduće provincijalne redovite pučke škole u Zrenju. Pravo glasa imalo ih je 90 na broju, a od ovih prisustvovalo ih je 50 glasovanju. Od ovih urečenog dana glasovalo ih je 40 za hrvatski naukovni jezik, jedan pak za „slavo". Protivnici, kojih je bilo 29 na broju, da sramotno ne propadnu, radje su se ustegli od glasovanja. Još veći broj naša stranka bi bila imala, kad bi bili svi kod kuće, budući su nekoji na radnji u Trstu i drugdje.

Koli željno očekivaše naš narod otvorenje škole u svom narodnom jeziku, najbolje svjedoči sliedeće. Već godine 1898. uložili su roditelji djece dužne polaziti školu molbu na Visoko c. k. Zemaljsko Školsko Vieće, da im se otvori provincijalna pučka škola u hrvatskom naukovnom jeziku. Iza kako su uzaludno očekivali riešenje svoje molbe, godine 1902. ponovili su svoju molbu. Ali odgovora nema te nema.

Videći, da na taj način Zrenj neće nikada doći do hrvatske pučke škole, nije preostalo druge, nego obratiti se Slavnoj Družbi sv. Cirila i Metoda, koja je na molbu Zrenjaca odmah dala sagraditi školsku zgradu, te njoj imademo da se zahvalimo, da imademo hrvatsku pučku školu, u koju je upisanih ništa manje nego 81 učenika, te kojom ravna velecijenjena gospodična Milka Lešćan, učiteljica.

Jedva na taj način dodjosmo do toli željene škole, već odmah u početku njezinog otvorenja moradosmo, da opet stupimo u drugu borbu. Ove godine najme 1906. u mjesecu jenaru dospio nam je u ruke dnevni red občinske sjednice zastupstva u Oprtlju. Na dnevnom redu medju ostalim bilo je isto pitanje o budućoj pučkoj školi u Zrenju. Kako zapisnik sjednice veli, jednoglasno se zaključilo: 1.) da se za sada ne zidje škole; 2.) izabralo se je dva člana, koja imadu prisustvovati u ime občine u komisiji; 3.) da bude buduće provincijalne pučke škole u Zrenju naukovni jezik talijanski jezik.

Ovu odluku občinske sjednice naš narod u Zrenju nije mimoišao, već odmah uložio molbu na Visoko c. k. Zemaljsko Školsko Vieće, protestirajuć proti zaključcima občinskog zastupstva te zahtjevajuć, da se u Zrenju i bez komisije otvori provincijalna pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom. Time se izjavismo proti svakoj komisiji. A zašto? Evo zašto. Poznato je, da sve do godine 1870. po prilici držali su u Zrenju kapelani školu. Čim se je promjenilo školske zakone, oko godine 1870. sistemizirana je bila za Zrenj provincijalna pučka škola sa „slovinskim" naukovnim jezikom, što „slovinski" u tadanje vrieme odgovara za „hrvatski". Ali stvar je bila zaspala, te se škola nikad nije otvorila. C. k. Zemaljskomu Školskom Vieću sada dosta bilo na temelju već rečenog naprosto otvoriti školu u Zrenju i bez posebne komisije. — Ali kad je bio naš narod pozvan da se izjavi o naukovnom jeziku, svejedno je pristupio glasovanju te kako u početku bijaše rečeno Zrenj si je častno osvjetlao svoj obraz.

Ne treba ovdje niti spomenuti, da su protivnici na sve moguće dopustljive i nedopustljive načine nastojali, kako bi ili predobili ili ako već drugo nije moguće osujetili izbor. Kako se govori, jedan naš protivnik reć bi da je uvrijedio komisiju, te skoro da nije dospio u zatvor. Najviše zasluga, da smo tako liepo prošli sjegurno imadu naši prvaci Ante Grdina i Ante Tončić Čekin. Samo napried za naš zapušteni narod. Zora puca bit će dana.

Na uspomenu tog važnog dogodjaja u Zrenju darovaše našoj družbi Ante Grdina 5 K, Ante Tončić Čekin 5 K, što bi uloženo u ovdješnju podružnicu, te Šime Červar 10 K za nabavu školskih pomagala učenicama družbine škole u Zrenju.

Mjesto občinskog tajnika. Glavarstvo občine u Vižinadi razpisuje natječaj na mjesto občinskog tajnika sa 1600 K plaće. Molbe valja poslati do 15. aprila o. g. Pobliže uvjete doznati se može kod rečenog glavarstva. (Glavarstvo občine Vižinada, Istra)

Franina i Jurina.

Fr. Ča da su pustili na dan pusta niki krnjeli i talijanaši v Zamaško kaparu na plesu?

Jur. Aj vero te se spominjat onega plesa i bez kapari.

Fr. Zač su pak pustili tamo svoje šijore?

Jur. Za to, zač ni bilo lazno ih pobirat.

Fr. Tako su bili dobro naplaćeni?

Jur. Baš kako su meritali.

Razne primorske viesti.

Sastanak predstavnika hrvatsko-slovenske stranke iz Istre u Trstu. U nedjelju sastaše se u Trstu skoro svi hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru te predsjedničtvo, odbornici i pouzdanici političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre. Sastanku predsjedao je državni i zemaljski zastupnik g. profesor Spinčić, koji je navlaš u tu svrhu došao iz Beča. Na tom sastanku pretrešene su vladine osnove ličuć se izborne reforme i riešeni neki drugi važni poslovi narodno-političke naravi. — Na koncu prihvaćena je jednoglasno u pitanju izborne reforme resolucija, koju priobćujemo na čelu lista.

Izbori u tršćanskoj okolici. Naša nada, izrečena u zadnjem broju, ispunila se je posve. Dapače i više. Izabrano je bilo naime prošle nedjelje u svih šest izbornih kotara tršćanske okolice šestorica odličnih slovenskih rodoljuba, predloženih od političkog družtva „Edinost" tolikom većinom glasova kao nikad do sada. Talijansko družtvo „Concordia" postavilo je u svih šest kotara svoje kandidate, koji su sramotno propali.

U I. izbornom kotaru bio je izabran trgovac i posjednik g. Anton Sancin-Drejač sa 379, proti 86 glasova.

U II. izbornom kotaru odvjetnik g. dr. Otokar Rybař sa 184, proti 94 glasa.

U III. izbornom kotaru odvjetnik g. dr. Eduard Slavik sa 240, proti 29 glasova.

U IV. izbornom kotaru brzojavni činovnik i posjednik g. Ivan Gerdol sa 233, proti 115 glasova.

U V. izbornom kotaru veleposjednik g. Ivan Goriup sa 241, proti 83 glasa.,

U VI. izbornom kotaru trgovac i posjednik g. Vjekoslav Goriup sa 233, proti 52 glasa.

Tim izborom osvjetlala si je opet jednom svoje pošteno lice tršćanska slovenska okolica, na čemu čestitamo srdačno koli njoj, toli gg. zastupnikom i vodstvu narodne stranke.

Posvećenje i ustoličenje goričkog nadbiskupa obavljeno je u nedjelju vrlo svečanim načinom. Sveti obred, kojemu su prisustvovali četiri izvanjski biskupi t. j. dvorski iz Beča, krčki, tršćanski i ljubljanski, započeo je u 9 sati u jutro, a svršio u ½ sati po podne. Svečanosti je prisustvovao carski namjestnik knez Hohenlohe, predstojnici vojničkih i svjetskih oblasti, mnogo svećenstva i mnogo občinstva, koje crkvu do posliednjeg kutića napunilo.

Po dovršenoj srečanosti blagoslovio je novi nadbiskup mnogobrojno občinstvo, pred crkvom, koje nije moglo u nutra, pak se je u sjajnoj kočiji odvezao u nadbiskupsku palaču, gdje bijaše za visoke gostove i pozvanike svečana gostba.

Župnikom stolne crkve u Gorici, na mjesto sadašnjeg nadbiskupa dra Sedeja, koji je župničku čast dugi niz godina obnašao, bio je imenovan prošt iste crkve, g. dr. Faidutti.

Promaknut na čast doktora prava. Prošloga tjedna bio je promaknut na čast doktora prava g. Mate Oršić prislušnik na c. k. sudu u Puli. Mladomu doktoru srdačne čestitke!

Mjesta pitomaca na c. i k. pomorskoj akademiji na Rieci. Početkom školske godine (počam od 16. septembra 1906.) biti će na toj akademiji izpražnjenih oko 35 mjesta za pitomce (erarialnih, zakladnih i za plaćajuće). Pobliže viesti o tom priobćio je službeni list „Osservatore Triestino" od dne 26. marča o. g. broj 69.

Darovi Družbi.

Vlč. g. Mihovil Barbić, župnik u Brdu, daruje K 10; vlč. g. Ivan Žigante, upr. župe u Lovranu K 5, da počasti uspomenu pok. Anta Brnjana, pravnika; g. Božo Dubrović, naučitelj u Sv. Mateju, šilje K 14·20, sakupljenih na krstikama kćerke Ankice Širola Antuna Brnasa ml. u Brnasih. Ivan Brmbolić, obć. tajnik u Buzetu šalje za „Družbu" K 12 sakupljenih

u gostioni Antuna Bradetića iz Klenovšćaka 6. marča u prijateljskom krugu na predlog g. Grge Šverka iz Vodica,

Živili darovatelji!

C. k. financijalno ravnateljstvo u Trstu javlja: Daje se na obće znanje, da će se od 1. aprila 1906. za 14 dana izložiti kod ovdješnje c. k. porezne uprave odnosno kod c. kr. kotarskih poglavarstva, te kod c. kr. poreznih ureda i kod občinskih ureda dotičnog kotara taksacije popis članova i zamjenika komisija za porez od tečevine pojedinih kotara taksacije Primorja, napravljen na temelju zadnjih izbora i naknadnih imenovanja.

Žito prosto od carine.

Kao i predjašnjih godina, tako je i ove godine na temelju ovlaštenja, sadržana u carinskom cieniku, dopušten uvoz žita bez plaćanja carine za Dalmaciju i Kvarnerske otoke. Ova odredba, izdana radi ekonomskih prilika ovih dvaju krajeva, vriedi za 4000 metričkih centi kukuruza i 16.000 metričkih centi pšenice i prosa, za Dalmaciju, a za 10.000 metr. centi kukuruza i 4000 metr. centi pšenice i prosa za kvarnerske otoke. Nebi škodilo, nego je dapače od preke nužde, da se primjerna odredba učini za cielu Istru.

AUSTRO-HRVATSKO PAROBRODARSKO DRUŠTVO.

Odbor za osnutak **„Austro-hrv. par. družtva“** prima predbrojbe na dionice samo do 16. aprila o. g., a onda će se na 25. aprila sa dosadanjimi predbrojitelji družtvo konstituirati. Dioničari, koji se budu poslije toga roka prijavili, osim što neće moći sudjelovati kod izbora družtvenog Ravnateljstva i nadzornog Odbora, morati će još razmjerno uplatiti 4½% kamate na nominalnu vriednost dionice. Odbor za osnutak družtva, po naputku dobivenom u Kanalju, razpisao je svih 10.000 dionica, dočim će družtveno Ravnateljstvo moći prema svojoj uvidjavnosti i obustaviti dalnju prodaju dionica, ako to bude koristnije po družtvo. A to nije isključeno, tim manje, što družtvo neće odmah trebati svu temeljnu glavnicu od pet sto hiljada kruna. Na ove okolnosti upozorujemo one razne otočane, koji kažu: imamo još vremena, da kupimo dionice. I imaju i ne imaju. To je pak već danas više nego li stalno, da će se družtvo ustrojiti i pomoću božjom doskora početi raditi. Da ne bude dakle kasnije od nikoje strane tužba ili prigovora, ako ne budu mogli doći do dionica! **ODBOR.**

Javna zahvala.

Podpisani časti se u svojoj težkoj bolesti javno zahvaliti poslie svemogućega Boga najprije

veleučenom g. **dr.u Volfgangu Weinlechner-u**, primarnomu liečniku u Gorici, koji je izvrstno i po najnovijoj metodi učinio meni operaciju, koja je jako liepo i dobro izpala;

veleč. gosp. **Priloru** milosrdne braće u Gorici, koji me je liepo primio i postupao samnom bratinskom odanošću;

častnim bratom **Fra Nikoll Globich-u** i **Fra Severinu Schneidern**, koji su pomagali pri mojoj operaciji i koji su mene uviek nastali bratinskom ljubavi i odanošću;

k tomu veleučenomu g. **dr.u Otmar-u Brovet-u**, občinskomu liečniku na Krku, koji mi je vješto izvadio dne 2./3. 1906., po nagovoru one dvojice najprvo imenovane gospode, ono željezo, koje sam imao držati šest tjedana u zubima tako, da za suda nečujem nikakove boli te ih neću nikada zaboraviti.

Dragozetiće na otoku Cresu na dan sv. Josipa, dne 19. ožujka 1906.

Don Ive Kraljić,
kurat.

Br. 162/1906.

Oglas dražbe.

Dana 1. aprila 1906. od 10—11 sati prije podne, obdržavati će se u ovom obć. uredu pismenih i ustmenih ponuda javna dražba za prodati občinsko zemljište šume takozvane „Hrubčibreg“ i „Presika“.

Obć. zemljište šuma „Hrubčibreg“ nalazi se nad selom Kompanj na medji poreznih občina Roč-Podgaće, površina mjeri 129.073 m².

Obć. zemljište šuma „Presika“ nalazi se u Blatnivasi, površina mjeri 57802 m².

Izklična ciena ustanovljena je za „Hrubčibreg“ K 2955·24, za „Presiku“ K 2158·58.

Pismene ponude imaju biti predane do 11 sati gori rečenog dana podpisanom glavarstvu, propisno biljegovane i obložene sa 10 po sto žaobinom od izklične ciene. Tko želi ustmeno dražbovati ima prije započeća dražbe položiti 10 po sto žaobine od izklične ciene.

Ostali dražbeni uvjeti vidljivi su za vrieme uredovne dobe kod podpisatog glavarstva.

Glavarstvo občine.

U ROČU, 14. ožujka 1906.

Načelnik:
Pavletić.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nepavanja, zujenja u uhu, neuralgije, slavobolja (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom n-prekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i prizonnice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonna za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43 A.
Kalman ulica ugao.

Br. 964.

OGLAS.

Doje se na obće znanje, da će se dne 20. marča 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obć. uredu usmena javna dražba preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Isklična ciena jest 6165·23 K.

Svaki natječaj imade prije početka položiti vadium od 5% od isklične ciene, koga dostalne na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao nacrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine
BUZET, dne 12. marča 1906.

Načelnik:
A. Klarić v. r.

Br. 334.

OGLAS.

Razpisano je mjesto tajnika blagajnika u Barbanu uz godišnju plaću od 1200 K izplativu u mjesečnih post. obrocih.

Molitelji imaju u roku od 15 dana poslati podpisanomu svoje molbe obrazložene tim, da poznaju hrvatski jezik a po mogućnosti taljanski i njemački.

Glavarstvo občine
BARBAN, dne 22. marča 1906.

Načelnik:
Malabotich.

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu **„Gospodarskog družtva u Pazinu“**, koja će se obdržavati u Narodnom Domu u Pazinu (prostorije Hrvatska Čitaona) dne 5. aprila tek. god. u 2 sata po podne sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Priobćenja upravnog odbora.
2. Odobrenje godišnjeg računa.
3. Izbor upravnog odbora, nadzorničtva i obraničkog suda.
4. Slučajni predlozi.

PAZIN, dne 22. marča 1906.

Predsjednik:
Dr. Kurelić.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snoPovima po 50 kg

Cena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

„ADRIA ROSKOPF“

najbolja ura za službenike **K 8·—**

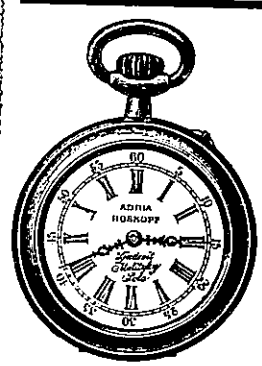

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po F 4·90. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svjeće za pogrebe, za božićna drva, voštenі svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Broj 14. Pula, u četvrtak dne 5. aprila 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno oznašiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste i malo stvari, a nesloga sve pokvari." Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. I. d. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. marča 1906.

Evo prolazećega tjedna obdržavale su se tri sjednice zastupničke kuće. Petak bila je posliednja prije uskrsnih blagdana. Znamenite su sve tri, i značajno je prekinuće sjednica prije nego li se je mislilo.

Utorak prekinuta razprava o prešnih predlozih Svenjemaca za **poseban položaj Galicije** (samo u govorih spominje se takodjer Bukovina). Nadaljevala se je sriedu. Govorili su za predloge Dziedušicki, načelnik kola Poljskoga, njemački veleposjednik Stürgkh, Svenjemac Schalk; a proti predlogu Kramař i Stransky, te Rusin Wasilko. Dziedušicki je izticao, da to što će oni glasovati za prešnost predloga nije nikakva demonstracija, da oni nisu za to iz razloga što jih Njemci navadjaju, nego da oni tim opetuju svoj stari zahtjev, po svojem načelu za autonomiju a proti centralizaciji. Mladočeski govornici nastojali su u svojih govorih odvratiti Poljake od njihova nauma, iztičuć da su i oni za autonomiju i proti centralizmu, pa da su postavili predlog za reviziju ustava. Predlog Svenjemaca ide samo na oslabljenje Slavena u monarhiji, i na zapriečenje izborne preosnove, kojom bi se Slaveni ojačali. Rekli su Poljakom takodjer, da već i tako uživaju veliku autonomiju. Rusin Wasilko udarao je žestoko po Poljacih. Oni da su samo za to za prešnost predloga, da i na dalje mogu tlačiti Rusine, da ovi nedodju do njeke moći do koje bi došli izbornom preosnovom.

Pošto se je predlagatelj Stein odrekao zaključne rieči a Wolf samo kratko govorio, prešlo se je na glasovanje. Glasovalo se je po imenih.

Za prešnost su glasovali Svenjemci, njemački veleposjednici, skoro svi njemački naprednjaci, veći dio njemačke pučke stranke, Talijani, českí veleposjednici i Poljaci u većini k tomu i jedan Rusin, najme Dlužanski koj je tih dana izstupio iz slavenske sveze a pridružio se Poljakom. Kad su Rusini čuli njegov ja vikali su „pfui Dlužanski" i dobacivali svakojakih pogrda u njihovom jeziku.

Proti prešnosti predloga glasovali su: Česi svi, osim veleposjednika, Hrvati i Slovenci, Rusini, poljska pučka stranka, Rumuni, katolička njemačka stranka, kršćanski socijalisti i socijalni demokrati.

Kad je dr. Lueger rekao svoj nein dobacili su mu Svenjemci „Pfui Lueger", a on se na to lagano ustao i poklonio njim se, našto su mu mnogi pljeskali.

Za prešnost predloga glasovala su 153 zastupnika, proti predlogu 147.

Prešnost je dobila većinu glasova, al nije prihvaćena, jer treba za nju dvie trećine glasova.

Svakako većina je glasova za prešnost pak su Svenjemci poslie proglašenja uspjeha izbora klicali: doli Gauč!

* * *

Odmah iza razprave i glasovanja o prešnih predlozih glede Galicije, prešlo se je na razpravu prešnih predloga dr.a Herolda i drugova i Sobotke i drugova za **reviziju ustava**.

Predlog dr.a Herolda i drugova glasi

Obzirom na dogodjaje u Ugarskoj, i obzirom na zamašne promjene javnoga života koje predstoje usljed izborne preosnove, postavljaju podpisani predlog:

Visoka kuća neka zaključi:

Izabire se odbor od 48 članova, koj ima izraditi i čim prije visokoj kući podnesti predlog, odnoseći se na reviziju ustavnih zakona od god. 1867., i to u smislu povjestnih prava i stvarnih potreba pojedinih kraljevstva i zemalja u pogledu zakonodavstva i uprave".

Taj predlog podpisali su svi Mladočesi a obrazložio ga je **dr. Herold**.

On je dao najprije državopravnu ogradu što se taj predlog razpravlja tako poslie izborne preosnove, jer nisu ovoj htjeli činiti zaprieke.

Ustavni zakoni od godine 1867. nisu se obnesli. Ni sami po sebi nisu bili za sve pravedni, a od onda, u skoro 40 godina, su se i odnošaji promjenili. Ni dualizam s jedne strane, ni prevelik centralizam s druge ne valjaju. Pojedina kraljevstva i zemlje moradu imati više vlasti.

Tu treba uzeti obzir na povjest, na ono što bijaše; i to je nuždno jer dogodjaja prošlosti, bez ugovora izmedju naroda i vladajuće kuće, ova nema prava na razna kraljevstva. Osim na povjest valja uzeti obzir na razvoj u pojedinih kraljevstvih iz zemljah, na sadanje njihovo stanje i na potrebe. Prema tomu nek se sastanu predstavnici pojedinih naroda, nek prouče i sastave, kakve da se promjene, zakonodavne i ustavne provedu.

U sjednici od petka nadaljevala se je ta razprava. Radikalni Čeh **Sobotka** obrazlagao je predlog svoj i svojih drugova za reviziju ustava. Govorio je osobito sa gledišta českoga državnoga prava.

Ministar-predsjednik je izjavio, da će vlada svoje stanovište glede toga predloga označiti u odnosnom odboru — ako bude izabran.

Romančuk govorio je za reviziju nagode sa gledišta Rusina u Galiciji.

Biankini govorio je takodjer za prešnost predloga i to sa gledišta hrvatskoga. Nesretni dualizam i zakoni 1867. odsjekli su Dalmaciju i Istru od svoga stabla, tako da te dvie pokrajine nemogu uspjevati kako treba. Navadja grubije primjere o postupku s Hrvati u ovo zadnjih 40 godina, u doba dualizma i u obće zakona od 1867. Možda ćemo se na taj govor još svratiti.

Kao glavni govornici govorili su za prešnost predloga jedan Poljak, proti jedan Svenjemac.

U zaključnoj rieči rekao je dr. Herold Njemcem, da bi se po njihovu sve imalo tako urediti kako bi oni gospodarili. Negdanji „njemački savez", „deutscher Bund". nedaje Njemcem nikakvoga posebnoga prava. Ako je Bismark za Njemačko carstvo rekao, da jakost toga carstva obstoji u federaciji njemačkih država i državica, i ako je tomu u istinu tako, zašto nebi to valjalo i za monarhiju Habsburga, koja je skup vise država, svaka sa svojom povjestju.

Kod glasovanja o prešnosti predloga za reviziju ustava bili su svi Njemci na jednoj, svi ne-Njemci na drugoj strani. Svi Njemci, bez iznimke, glasovali su proti prešnosti. Svi Slaveni, te Talijani i Rumunji za prešnost.

* * *

Dne 28. marča poslie kućne sjednice sastao se je **izborni odbor**, i konštituirao se je. Predsjednikom bio je izabran Njemac dvor. savjetnik prof Marchet. Prvim podpredsjednikom Slovenac dvor. savjetnik dr. Ploj, drugim podpredsjednikom Talijan barun Malfatti.

Za mjesto predsjednika bio je kandidatom takodjer Leopold Steiner, kršćanski Socijalac. On je odlučan zagovornik sveobćega izbornoga prava, pa pošlo je dobio manje glasova za predsjednika nego li Marchet, reklo se je da su i tu poraženi pristaše sveobćega izbornoga prava glasa. Da bi tako svi članovi izbornoga odbora!

Dne 29. marča držao je izborni odbor drugu sjednicu. U njoj se je povela obćenita razprava o izbornoj preosnovi. Govorili razni govornici za i proti. Poljaci hoće uz ostalo povećanje mandata, a razni Njemci vele da je već dosad preveć slavenskih mandata. Njim nebi ni onda pravo bilo, kad bi se povećalo mandate na 480 i kad bi jih polovica bila slovenskih a polovica neslavenskih.

Pošto se je doznalo, da je sazvan Kranjski sabor, je odbor odlučio da neće držati sjednicu dok traje zasjedanje toga sabora.

* * *

Razne novine su upravo graknule na vladu pošto su tečajem četvrtka (dne 29. marča) saznale neočekivanu viest, da *već petak počimaju uskrsni blagdani.* To je došlo kao iz vedra neba. Sazov Kranjskoga sabora nemože biti razlogom, jer še ga nije moralo sazvati. Razni su to uzeli kao odgovor vladin na glasovanje glede Galicije, kao da hoće reći vlada: čekajte, ja ću vam pokazati. Mislili su ćak da će se carevinsko vieće odgoditi. Da se tomu glasu predusretne, nije predsjednik rekao da će buduću sjednicu sazvati pismenim putem, kao što to biva prije blagdaka, nego ju je urekao 24. aprila.

Svakako vlada je naglo i rano činila nastupiti uskrsne blagdane, jer se nije najbolje ćutila. Htjela je zapriečiti i dalnja za nju porazna glasovanja. Jer da je glasovanje glede Galicije poraz za nju, o tom nejma dvojbe. Ona misli da će se duhovi za uskrsnih praznika ublažiti. Petak su i vodje Poljaka i vodje českih veleposjednika prijazno govorili sa Gaučem. I makar da koli Poljaci toli česki veleposjednici u novinah izjavljuju, da tu ne bijaše nikakve politike, ipak oni prijazni pogovori nješto znače.

* * *

Petak bijahu još razpravljene dvie zakonske osnove. Jedna radi povišenja mirovina državnim činovnikom, al tako da će sam malo po malo to povišenje uplatiti. Druga, kojom se udovam državvih činovnika staroga štila, to jest onih, koje nisu dobile mirovinu po najnovijem uredjenju plaća i mirovina, povećaje mirovina za 25%.

* * *

Medju podnesci bile su pročitane interpelacije zastupnika Spinčića i drugova: 1) glede agitacije protivne hrvatskoj obć. upravi Buzetskoj sa strane c. k. poreznoga prijamnika i c. kr. eksekutora u Buzetu; 2) glede toga što selo Kluni u Zrenjskoj poreznoj občini nije dobilo ništa podpore što se je dalo istoj poreznoj občini godina 1904. i 1905., dočim je samo selo Kluni bilo jako oštećeno tučom; 3) glede šikaniranja poljodjelaca iz Beloga i drugih sela na otoku Cresu, u području c. kr. kotarskoga glavara Lošinjskoga u šumskih stvarih.

Politički pregled.

U Puli 4. aprila 1906.

Austro-Ugarska

Na 1. tek. mj. bio je ministar-predsjednik barun Gautsch kod Nj. Vel. u poduljoj audienciji. Dan zatim odputovao je ministar s upraviteljem ministarstva pravosudja s dr. Kleinom u Karlove Vari, odkuda će se vratiti tekar 19. o. mj. Medjutim voditi će se dogovori s prvaci pojedinih stranaka, da dodje — ako je moguće — o izbornoj reformi do sporazumljenja.

Ministar financija dr. Kosel i upravitelj ministarstva trgovine grof Auersperg zaputiti će se skorih dana u Dalmaciju, da se na licu mjesta obavieste o potrebah i željah tamošnjeg pučanstva. Ministar nutarnjih posala voditi će pogovore sa strankami glede izborne reforme za odsutnosti svojih drugova.

Jedan bečki list javlja, da konferencija poljskog kluba sa barunom Gautschom nije imala političkog znamenovanja. U pitanju izborne reforme i nadalje još postoji onaj isti jaz, kao i prije. Poljski klub zaktjeva povišenje broja galičkih mandata i proširenje autonomije, pa od zahtjeva neće odustati. Isto vrelo javlja, da će se nakon povratka baruna Gautscha iz Karlovih Vari nastaviti pregovori sa pojedinim strankama u pogledu izborne reforme.

Dne 2. o. mj. otvoren je kranjski sabor u prisutnosti mnogih zastupnika. Poslie obavljenih formalnosti zemaljski je predsjednik izjavio kako je vlada uvjerena, da je posebno zastupanje interesa u saboru dovoljno zaštićeno kurijalnim sistemom, te da se jasnije manifestuje sistemom zastupanja interesa, nego li obćim pravom glasa. — Ujedno je zemaljski predsjednik Schwarz prikazao osnovu o reformi izbornog pokrajinskog reda, kojom se stvara nova kurija sa 10 izbornih kotara za Kranjsku i 10 mandata. Osnova uzimlje u obzir nekoje želje saborske većine, da se neka mjesta odciepe iz seoskih izbornih kotara, a priključe gradskim kurijama.

Glasilo narodno-liberalne stranke piše oštro proti toj osnovi, kojom da se daje Niemcem u Kraniskoj 11 mandata.

Za četvrtak pozvao je vladin povjerenik banski savjetnik Štrbac prvu sjednicu novoizabranog zastupstra hrvatske

priestolnice, bielega Zagreba. Na toj sjednici je glavna točka dnevnoga reda izbor novoga načelnika. Bivši načelnik dr. Armuš nada se, da će biti opet izabran, nu imade glasova, koji kažu, da će biti načelnik zastupnik dr. A. Crnojević (negda Schwartz).

Crna Gora.

Sa Cetinja dolazi viest, da kani crnogorska vlada ukinuti svoj konzulat u Trstu. U tom pišu od tamo: Pred godinu dana odlučila je naša vlada ustrojiti svoj konzulat u Trstu, te je imenovala veleobrtnika viteza K. Gorupa svojim generalnim počastnim konzulom pridieliv mu kano poslovodju konzula u Skadru Ramadanovića. Konzulat je tu nedavno započeo svoje djelovanje te je Ramadanović uspješno posredovao u pitanju izseljivanja Crnogoraca. Na obće začudjenje odlučilo je zadnjih dana crnogorsko ministarstvo izvanjskih posala, da se konzulat u Trstu odmah ukine i da se pozove Ramadanovića na Cetinje. Navadja se kao uzrok tomu činu štednja, koju uvadja ministarstvo.

Srbija.

Nakon dulje debate zaključeno je u ministarskom vieću, da se za neko vrieme odustane od odstranjenja urotnika kako to želi Englezka. Za ovaj je zaključak bilo držanje središnjega odbora neodvisnih radikalaca, koji su bili proti svakom rješenju urotničkoga pitanja prije trgovinskih ugovora i zajma.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju, da će doskora biti sazvano narodno sobranje, pošto su pregovori za veliki bugarski konverzijoni zajam dovršeni. Čim se ovo pitanje bude riešilo, to će sadašnja vlada odstupiti, a na isto mjesto će stupiti koalicijonirano ministarstvo.

Rusija.

Na zapovjed cara ustrojava se nova kozačka pukovnija u tjelesnoj gardi. Ta će se pukovnija sastaviti iz sibirskih kozaka, a obavljat će službu isključivo oko cara.

Po viestih iz Petrograda ne će da prestanu glasovi o skorašnjem novom ratu sa Japanom. General Grodekov sabrao je u Mandžuriji jaku vojsku, koja da usprkos mira ne kani ostaviti Mandžursku. Na ruskom dvoru da se traži umjestan razlog, da se naviesti rat. Taj razlog da će biti ili Sahalin, ili ribarsko pravo u ohotskom moru ili što slično. Jedan dio ruske štampe zagovara rat, dok drugi odlučno od njega odgovara.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Štrajk zidarskih pomoćnika prestao. 2. tek. su svi zidarski pomoćnici preuzeli opet posao, jer su se nagodili s poslodavcima u glavnom zahtjevu glede plaće. Uglavili su plaće prema kategorijama po dobi, sposobnosti i vrsti posla, tako te najveća nadnica iznaša K 3·20 a najmanja K 2.

Narodna Prosvjeta.

Izišao je 2. tek. 4. broj »Narodne Prosvjete« glasila istoimenog učiteljskog društva, sa sljedećim sadržajem: »Slavskoj nadi«, spjevao Nadan Zorin — »Nešto o slovima d i di u štokavskom narječju, piše M. Zgrablić — »III. Mošćenice«, spjevao Vladimir Nazor — »O ustrojstvu i preustrojstvu učiteljstva Istre«, piše Vicko Sepić (konac) — »Moje uspomene«, piše Josip (konac) — »Nova nastojanja o reformiraju risanja u pučkoj školi«, piše Ivan Barbalić (nastavak) — »Od odbora učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta«. - Na znanje - Za analfabete (od uredništva) — »Vijesnik« - »Lične vijesti« — »Od uredništva«.

Krčki kotar:

Iz Dobrinja. Zanzimanjem vriednih i požrtvovnih osoba, veselilo nas je čitati dopise u vašem cijenjenom listu, baveće se o našim prilikama i neprilikama. Malen jest broj doduše onih, koji prostom puku mogu i znadu prosvjetom i znanošću pomoći, kojim ide u našem mjestu svaka hvala i priznanje. Par osoba, u svoje doba, znalo je raznimi prodajami i lihvarskimi kamatima napuniti žepove od jadnog težačkog trudnog znoja, nu toga danas doista nema više, i pošto je nadamo se u nepovrat.

Osnućem zadruga posujilnice i magazina, vrućim zauzimanjem, u svakom pogledu požrtvovnog našeg župnika Trinajstića, narod ovaj podigao se je istinu rekuć moralno i materijalno. Napose, što pisca ovih redaka nuka na ovo objelodanjenje, jest premještenje našeg poštara g. *Ivana Spanjola*, koji svojevoljno polazi na na odabrano mjesto u bielu Ljubljanu u istom svojstvu na službovanje. Obljubljen u narodu rodnog si mjesta, znao si je steći dobar glas i sveobće priznanje svojim nastojanjem i trudom, da svagdje, gdje je to mogao radom i savjetom težaku od pomoći bude. Ona jedina, opetujem, jedina obitelj, koja veseljem pozdravlja odlazak njegov, nek si zapamti, da joj nije ni malo na čast, ako do časti drži, jer dok je onoj ništici pokvario račune, time je nastojao a i postigao pomoći svem ostalom pučanstvu zato mi kličemo: sretno mu drugdje bilo i Bog ga poživio!

Dobrinci.

Krk za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Družbino je Ravnateljstvo primilo ovih dana od veleuč. g. dra O. Broveta, liječnika u Krku iznos od K 204·86 i to u ime čistog prihoda uništog od zabave, što ju je dne 24. veljače o. g. priredio velevriedni Odbor Hrvata i Slovenaca iz Krka u »Hrvatskom domu« u Vrbniku. Evo časnih imena one velevriedne gg. koja su bila zaprečena doći na zabavu a poslaše odboru svoju ulazninu, odnosno predplatu:

Po 20 K g. N. N. Krk. Po 10 K gg. N. L. Krk, Mons. dr. Fran Volarić, dr. D. Trinajstić Pazin, Dr. Ciotti, Dobrinj. Po 5 K gg. Dr. A. Antončić, Dr. Cukar, Fran Volarić, Kornić, N. Turato, Cres, Dr. M. Trinajstić, Volosko, Dr. M. Vitezić, Dr. J. Ožbolt, Don Polonijo, Krk. Po 4 K gg. N. S. Krk, Pop Jeranić i učitelj Prosen, Vrh, E. Kandarc, A. Šepić, Krk. Po 3 K gg. A. Feretić, Sučić, Krk, Dr. Dolschein, N. N. Krk, Fr. Vogrić. Brzac, Krk. Po 2 K gg. Dunković Jakov, Sabalja, A. Lodes, Krk, I. Trinajstić župnik Dobrinj. Po 1 K gg. Barbalić, načelnik Dobrinj, Mužina, Krk, N. Barbalić, Dobrinj, Fućić, učitelj Punat, Premuda, Krk i Sinković st. ph. Najsrdačnija hvala velevriednom Odboru i časnoj gg. darovateljima. Živjeli!

Voloski kotar:

† **Antun Brajan.** Kad neće mladji i vještiji, napose drugovi i prijatelji milog nam pokojnika, da se late pera i da mu sačuvaju uspomenu i u Vašem cienjenom listu, evo mene da mu se odužim i da ga našoj učećoj se mladeži kao uzor-sina i djaka i širom občinstvu predočim.

Naš dobri Anton bivši slušatelj filozofije na bečkom sveučilištu, rodom iz sela Spinčići kod Kastva, preminuo je dne 28. februara o. g. nakon dugotrajne i težke bolesti. Dne 1. marča bio mu je sprovod iz Spinčići na groblje sv. Lucije ispod Kastva. Sabralo se je tim žalostnim povodom mnogo rodbine i mnoštvo ljudi iz bliza i daleka, jer je bio zbog svoje marljivosti, dobrote i prijaznosti vrlo ljubljen i cienjen. Iz Kastva pohrlio je k pogrebu uz svoje sugradjane i načelnik g. Jelušić, a iz Voloskog rodjak i dobrotvor pokojnog monsignor Zamlić i dični starina g. Viktor Tomičić. Sakupilo se je i mlade gospode, pokojnikovih drugova i znanaca što iz gimnazije, što sa sveučilišta iz Voloskog, Rukavca, Kastva itd. oko dvadeset njih. Prisustvovaše i sva gg. učitelji iz Kastva, te mu svi skupa zapjevaše pjesmu žalostinku nad grobom a pod ravnanjem g. A. Ryšlavoga.

S nekog nesporazumljenja izostalo je nadgrobno slovo — ali se je čitalo na licu svakoga duboku žalost za milim pokojnikom te iskrenu sućut i pomilovanje za dobru mu mejku i vriednog mu otca.

Pokojnik povrativ se iz Beča koncem oktobra prošle godine, snašao je strpljivo težku bolest, koja mu je podgrizala sve jače niti mlada života. Na dobu primio je okriepu sv. otajstva umirućih, te se je spokojno spremao na put u vječnost, tješeći svoju majku, nagovarajuć svoju mladju braću na svako dobro, a pred samim izdahnućem u podpunoj sviesti naručio je kako mu se ima urediti sprovod.

Antone, koji si bio uzorom marljivosti i dobrote — naužival ti se duša vječnog raja — a zemljica bila ti lahka.

Pazinski kotar:

Tinjan početkom aprila 1906. Doba bi jednom bila, da se tko oglasi u „N. S.“, jer sviet zbilja misli, da nam je pod sadašnjim poglavarstvom sve dobro i ugodno, zato vrlo hvalim nepoznatoga mi dopisnika, koji se je dao prvi na posao. To je mene i potaklo, da i ja pustim za par ura vezanje lozah i napišem nešto o upravi sadanjeg poglavarstva.

Čim su nastupili i primili upravu današnji poglavari prva jim je bila briga da oerne upravu bivšeg našeg načelniku Defara, da ga nedužnog esramote i ozloglase pred svietom, zlobnom nakanom, da bi ga, uzev mu dobro ime, moralno i materijalno upropastili.

U svakoj sjednici zabavljao se šijor Vence imenom načelnika Defara, što bi uzdignutim glasom izticao, samo da uzbudi poruglivu živahnost u svojih jednomišljenika zastupnika i na galeriji, gdje se je svakom ruglu izvrgavalo bivšeg načelnika. Uzalud bijahu pametni i razboriti predlozi manjine, većina glasova je uviek proti. Oni od većine se tako zakleli, i tako je bivalo i dandanas. Tim svojim receptom namislio Vence pokopati sasvim Defara, tako da mu nebi nikad više smetao i tako da bude Talijanom i izdajicam pružena mogućnost i otvoren im put, da budu mogli za vazda s tužnom občinom pašovati.

Ali je Defar znao muževnom strpljivošću podnašati te poruglive izraze, rezne vriedjajuće naloge i tužbe narodnog odpadnika, koje su mu žalostnih i neugodnih časaka prouzročile, nu ipak nije duhom klonuo, već je uvjek kao pravi i vjerni ljubimac naroda, ovoga mirio i ljesio podupirajuć naše ljude u svakoj prigodi, nepoznajuć osvete niti napram onim, koji su bili po obećanjih izdajice zavedeni. Ti novi usrećitelji Tinjanske občine, da zasliepe puk, u svakoj su sjednici predlagali i zaključivali gradnju ove ili one ceste, ali do kakvog izvršenja nije još došlo. Uzajmili su nedavno od Junte 3000 kruna za Tinjan i 2000 kruna za Kringu. Kamo su ti novci? Što se je s njima učinilo? Mi neznamo! Ali su znali ogovarati i klevetati bivšeg načelnika Defara, da je občinu zadužio za 3000 for. Nu Defar lahko pokaže kamo su ti novci jer je dao uzdignuti obć. kuću, te pripraviti dvoranu za školu, dvoranu za sjednice i stanovanja za dvie učiteljske sile, i netreba od onda, da občina stanarinu plaća. Ovo za sada, a drugi put ćemo nastaviti, dozvolom Vašom g. uredniče. (Samo izvolite; za istinu i pravo otvoreni su svakomu naši stupci. Op. ur.)

Za hrvatsku školu.

Pišu nam iz Boruta — općina Boljun. I kod nas je bila nedavno komisija za ustanovljenje pučke škole. Članovi iste bili su: c. kr. predsjednik kot. šk. vieća u Pazinu, c. kr. nadzornik (školski) prisjednik »Giunte« g. Tomasi i tajnik naše općine. Pozvani su bili svi roditelji ovoga šk. okružja. Izjavili se svi za hrvatsku školu. I ako je neko reko, neka bude slovinska škola, i neko dapače »šćavunska« stvar je ista. Odaslanik »Junte« kako uvijek, tako i ovaj put pripravljen je bio na prigovore. Koristilo mu nije, jer pravo, ljudi žele školu, a drugo, školska soba odgovara propisima. Početkom buduće školske godine otvorit će se škola. Opazit moram a i prigovoriti ovome: Ovamo dolazi čitati sv. misu neki č. pater iz Pazina. U razgovoru odvraća ljude od lijepoga i časnoga imena hrvatskoga, želi učiti te ljudem veli, da oni govore slavenski a ne hrvatski. Čistije i jasnije pojmove o plemenu i rodu imadu djeca okolnih pučkih škola, nego neki naši inteligentni ljudi. Slavenski je, i ruski, i poljski, i slovenski, i češki, i slovački, i rusinski, i srbski, i hrvatski, i bugarski. U Borutu svakako govori se hrvatski. S toga, patre, skupi se u tvoju mantiju i ćuti, kad već nećeš da koristiš. — Potrošili smo prilično za školu. Trebali bismo odmah klupe. Ne možemo, a da namaknemo potrebito, te se s toga ovim putem obraćamo molbom na slavnu »Družbu« da nam novčano u pomoć pritekne.

Koparski kotar:

Pabirci po Vrhu, občina Buzet. Čim je komisija za školu dne 16. marča unišla u predvorje kuće g. Antuna Flego gdje se imalo razpravljati, Antua Močibob i Antun Sirotić odmah se stadoše rukovati sa dr. Chersich — vjerne sluge vjernog gospodara. — Njihove moralne i materijalne propalice sada kao vrane zakrieštiše svojim „evia“, dočim naši sa gromkim „živio“ pozdraviše komisiju. U sobi se odmah moglo opaziti da će se učiniti sa njihove strane kakvu arlekinadu, jer su Antun Močibob, Antun Sirotić i Andre Agapito zahtjevali kao podivljani da se odstrani našeg vriednog župe-upravitelja Franju Peršić, pri komu komisija prije i poslie odsjela, a to je naše poprdile grozno spekla i oparilo. C. k. kapetan ih ušutkao i pokazao im koliko vriedi njihova razvikana buzetska kultura koju im je na dan Marčenskog sajma u srce ulio Bižato. Tekom razprave agitirao med našimi „Luviji passionato“ i vrtio se je med njimi kao vrabac u pšenici, premda nije imao nikakva prava tamo stojati.

Što se nije vidjelo dva pelka, vidjelo se onog dana ondje:

Bagna Glavi i staromu Beniću padaše suze debele kao orasi, a onoga „forza in braghe“ obliše pjene bjele i krvave kao Baratterija kod Abba Garime. Iza dovršene razprave naši opet veselo pozdraviše komisiju sa gromkim živio, dok propalice uzvratiše sa m....

Bagna Glava se često šapulao sa dr. Chersich, radi se bo o „praesta quaesumus“, al ovaj posliednji kad je skočio na svoju šaru bedeviju reče Bagna Glavi: è impossibile. — Bagna Glava, Bagna Glava, zač si ti močil tvoju šturlavu glavu.

Luviji, Luviji passionato, due volte batezzato, ti sarà anche senza cresima cresimato. *Grof Kadanjski.*

Poduka u analfabetizmu.

Niže donašamo pismo, koje su nam poslale djevojke iz Bresta u občini Buzet, koje su se naučile čitati i pisati po metodi i čitanki Anderlić. Donašamo to pismo bez ikakve promjene, a pisano prilično liepim slovima a nada sve čisto i čitljivo. Na uvid je u tiskari kroz 8 dana. Pismo se glasi:

Dragi gospodine!

Već smo napisale više listova našim poznatima; ali i na Vas smo se domislile te Vam javljamo, da smo, hvala Bogu, naučile čitati i pisati slova i brojeve do 1000.

Kako je nama sada liepo, da možemo svoje misli i želje svojima javiti u pismu!

Liepo čitamo na knjigu »Otče, budi volja Tvoja«. Naručit si ćemo i »Glasnik presv. Srca Isusova«, koji će nama svaki mjesec štogod nova i zanimiva pripovietdati.

Vesele smo mi, a s nama i naši roditelji zadovoljni. Preporučamo svakomu, da nauči čitati i pisati.

Truda je bilo malo. Za 35 ura nauke smo naučile. U početku nas je bilo više. Ali svršilo je nauke 10 od nas. Vježbati se ćemo i unapried, da ne pozabimo, što smo naučile.

I muški su učili u posebnom odielu. Bilo ih je 8. Od njih ostao je samo naš mežnar dotle drugi su se izselili u Ameriku pred 12 dana. S puta pošiljaju listove te smo sve dobro razumieli, što nam oni pišu.

Hvala onima, koji su nama dali knjige u ruke, ali i našemu gospodinu svećeniku, koji nas je naučio!

Želimo dobru sreću i drugima, koji su ove zime po onoj knjizi od 1 krune počeli učiti.

Da su zdravi i veseli!

Brestu, p. Buzet dne 24. marča 1906. Marija Božić ciganova k, br. 25. Ma a Božić Šimajeva k, br 33. Marija Bo Gengerica k, br, 41. Lucija Mikac inova k, br, 30. Anica Božić peledinka br, 21. Marija Božić miklavka k, br. 28. te Božić Čorička k br 31. Kate Mikac ikačeva k, br, 16. Marija Božić Bez nova k, br, 35. Jele Božić Stipetova br, 43. Marija Mikac Brtaljeva k, br, Jure Mikac stebelića k, br, 3.

Rukopis pisma je Marije Božić Cigavce, dok su podpisi vlastoručno napisani.

Čuvajte se

držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi ljekoviti fluid sa znakom **Elsa-Fluid**, jer isti brzo ći ulogu, remmu, trganje u udovima, bodac, grč, oli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zalim oli u hrbtu, živaca, upala ledja, izčašenje, influencu, ednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod sla osti, tromosti, upalah. udaranja srca, šum u ušima, tnih očiju, boli u prsima i udovima te groznicu.

e malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·— 0 » » 12 » » » » » 8·60 » » 24 » » » » 16·—

od pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska)

reporuča se također Fellerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „El-ine pilule", 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod ređenih boli, teške probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tucela franko za K 5·—

Razne primorske viesti.

† **Profesor Antun Nimira.** Iz Zadra nam javljaju, da je tamo preminuo prošle sriede bivši profesor na učiteljištu u Arbanasih a u zadnje doba profesor na učiteljištu u Kopru. Ostavio je težko ucviljenu udovicu sa više djece.

Vriednomu uzgojitelju naših učiteliskih kandidata bila lahka domaća gruda, a njezinoj nesretnoj obitelji naše iskreno sučešće.

Odluka o pitanju glagoljice. Splitskomu „Naše Jedinstvo" pišu u pogledu riešenja pitanja o glagoljici iz Rima koliko sliedi: O Uskrsu sastat će se kardinalski zbor, da rieši pitanje o glagoljici prema zaključkom biskupa iz naših zemalja i prema izvieštaju kardinala Vanutelli-a. Kardinalski zbor će svoju prijaviti sv. Ocu, a ovaj će, kako se govori, odmah prema tomu riešenju izdati svoju odluku.

Zavod sv. Jeronima u Rimu. Hrvatski zastupnici na carevinskom vieću stavili su na ministra predsjednika baruna Gautscha dne 14. marča o. g. u pogledu zavoda sv. Jeronima sliedeću interpelaciju:

Ovih dana je minula četvrta godina, odkada je u Hrvatskomu zavodu sv. Jeronima u Rimu namješten jedan c. k. komesar, u svrhu da ga privremeno upravlja, dokle redoviti talijanski sudovi rieše parnice, koje su zlobom ljudi i svakovrstnim diplomatičkim intrigama bile proti njemu podignute.

Te su parnice odavna i riešene, ali privremenost c. k. komesara još traje, na veliko čudo izobraženoga svieta i na duhoku ogorčenost hrvatskoga naroda, koji je sam svojim žuljevima podigao i za preko četiri vieka težkim žrtvama uzdržao zavod S. Jeronima za svoje humanitarne i prosvjetne ciljeve, a ne za administrativne vježbe bilo kakvih c. k. komesara.

S toga smo dužni upitati Vašu Preuzvišenost:

I. Zašto već od četiri godine još traje privremena uprava c. k. komesara u hrvatskomu zavodu S. Jeronima u Rimu?

II. Je li Visoka vlada poprimila sliedne odredbe, a ako nije, misli li ih bez oklievanja poprimiti, u svrhu da uprava toga zavoda bude povraćena hrvatskomu episkopatu, kojemu izključivo pripada?

III. Je li napokon visoka vlada voljna odrediti, da s predajom zavoda c. k. komesar predade i najtočniji račun o četirigodišnjoj svojoj upravi?

Dvadesetišestgodišnjica biskupovanja. Čitamo u mostarskom „Osvitu": Dne 19. marča navršilo se je 26 godina, odkako je naš uzorni pastir presv. gospodin biskup O. Paškal Buconjić po kardinalu Mihaloviću posvećen za biskupa. Hvala dragome Bogu, presvietli je gospodin, prem u 72. godini, posve zdrav i kriepak, te je u ponedjeljak poslie 10 sati odslužio uz veliku asistenciju svečanu misu zahvalnicu u mostarskoj franjevačkoj župnoj crkvi, koja je bila prepuna pobožnoga naroda iz grada i okolice. Hiljadama njegovih štovatelja pridružujemo se i mi, če-titajući mu, što je u krepkom zdravlju dočekao 26-godišnjicu biskupovanja, a molimo dragoga Boga, da nam ga još dugo poživi zdrava i čila na slavu Bog., a na korist naroda hrvatskog! Živio slavni naš biskup Buconjić!

Pregovori s talijanskimi zastupnici Dalmacije. Dne 9. aprila sastat će se u Dubrovniku hrvatski zastupnici, članovi saborskog kluba na dalmatinskom saboru, da viečaju o političkom položaju i o izvieštaju posebnog odbora glede pregovora s talijanskimi zastupnici Dalmacije. Znatiželjni smo kako su daleko ti pregovori doprli i da li se vode ti pregovori izmedju dalmatinskih Hrvata i Talijana bez obzira na nas primorske Hrvate i Slovence.

Vožnjo s automobilom izmedju Rieke i Lovrana. Bivši riečki guverner, grof Pavao Szapary stupio je na čelo nekomu družtvu koje kani uvesti vožnju s automobilom izmedju Rieke i Lovrana. Automobil „Imperial" voziti će 30 osoba; odlaziti će svakog pol sata.

† **Fran Simčić.**

Brzojav nam javlja da je u Bosanskom Novom preminuo prošlog četvrtka tamošnji kotarski pristav Fran Simčić. Pokojnik, rodom iz Klane u Istri, službovao je neko doba i ovuda kao sudbeni vježbenik, pak se je bio odlučio za Bosnu. Negda vrlo darovit učenik, nije mogao poći putem kojim je želio, a dugo ga je mučila i napokon srušila bolest koja neprašta. Pokoj mu duši!

Družbine olovke.

Od kluba »Ciril-Metodski zidari« u Zagrebu primamo:

Imade tomu već godinu dana, što su došle u promet ove olovke sa znakom »u korist družbe Sv. Cirila i Metoda« a vrsnoćom nipošto ne zaostaju iza raznih tudjih, ponajviše njemačkih proizvoda. Na žalost opažamo, da ne samo naši trgovci nego i učitelji drže se uporno stare tradicije, da je najbolje ono što iz Beča i u opće iz inozemstva k nama dolazi, te neće da vide, kako podupiru našim novcem naše neprijatelje. Naposeb naši trgovci trebali bi da budu bar donekle dosljedni kod gesla: »Svoj k svomu!«, da se istoga drže ne samo kad oni žele posao napraviti, nego da si budu svjestni toga načela i kad im dodje u dućan koji tudjinac — putnik, neznajući ili hotimice ignorirajuć — često i preziru — naš jezik. Družbine olovke proizvadja jedna češka tvornica, kojoj je uspjelo u češkoj istisnuti svojom vrsnoćom proizvoda posvema njemačke proizvode. Hrvatskim trgovcima šalje hrvatske račune i hrvatski dopisuje a glavni zastupnik koji prima naručbe jest naš domaći trgovac. — Dajmo dakle prednost uz istu vrsnoću onomu, koji je s nama, sa našim narodom iskreno osjeća i uz to podupire svojim radom i proizvodom našu dičnu istarsku družbu!

Natječaj.

Podpisani odbor razpisuje ovim natječaj na redovite podpore »Bratovšćine hrv. ljudi u Istri« za god. 1906. Prošnje obložene svjedočbom prvog poluđišta (kolokvija) te izkazom siromaštva imaju se dostaviti podpisanomu kroz dotična ravnateljstva (dekanate) do 20. aprila.

Od molitelja zahtjeva se, da je on sam ili njegov koji članom Bratovšćine, da navede koju i kakovu podporu uživa, i da sa svjedočbom siromaštva dade takove podatke, po kojih se može točno prosuditi materijalno stanje njegovo, dotično njegovih roditelja, inače se molba neće uvažiti.

Odbor Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.

Kastav, dne 30. marča 1906.

Predsjednik: A. Ellner.

Na znanje trgovcima s vinom.

U Črnikalu, Gabrovici, Loki, Bazovici, Podpeću, Hrastovljah i Dolu imaju kmeti na prodaju još preko 800 hektolitara naravnoga i dobroga bieloga vina. Vino je jako dobro, jer je grožđje dobro dozrelo i nije bilo oštećeno od peronospore, kako je to bilo pri moru. Ti gospodari prodali su dosad svake godine svoja vina još u moštu; ove godine pak pridržali su vino s razloga, što je drugud bila slaba ljetina i ono, što je bilo, bilo je oštećeno od peronospore. Radi toga držali su cienu vina po 50 do 52 kruna za hektolitar. Sada pak trebaju ljudi novaca za obdjelanje vinograda i druge kućne potrebe, te bi prodali vino po 32 do 34 kruna hektolitar prema vrsti i količini.

Upozorujemo na to trgovce s vinom i krčmare. Tko bi želio imati kakovu informaciju neka se obrati na Andreja Bazec, z. p. Zgančić, Črnikal, Istra.

Ispiti za učiteljice.

Na c. k. preparandiji za učiteljice u Gorici započimlju ispiti: a) zrelosti 2. maja o. g. u 8 s. u jutro; b) usposobljenja za pučke i gradjanske škole dne 7. maja o. g. u 8 sati u jutro; c) za usposobljenje u ženskom ručnom radu i za dječačke vrtliće (zabavišta) početkom mjeseca junija.

Molbe imaju se poslati na ravnateljstvo rečenog učiteljišta, odnosno na dotične komisije i to za ispite pod a) i b) najkasnije do 15. aprila t. g. a za one pod c) do 15. maja o. g.

Neuk vjeruje težko neuku. Pišu nam pod tim naslovom iz zapadne Istre: Neuk čovjek vjeruje težko neuku, jer kaže obično: tà mi bijasmo zajedno u školi. Neuk čovjek vjeruje mnogo brže učenomu i pametnomu, jer znade, da je ovaj prošao škole i imao priliku, da se mnogočemu mudromu, pametnomu i koristnomu nauči. Eto Vam primjera g. uredniče. Mi kmetovi, koji znamo jedva čitati i malo perom šarati, mučimo se danju i noću oko naše braće kmetova, koji znadu još manje nego li mi i nemožemo ih dovesti na pravi put do boljeg duševnog i tjelesnog stanja. Lati li se pako toga posla učena i naobražena osoba, uspjeti će mnogo prije i brže, jer njoj prosti čovjek radje i više vjeruje, ali takva osoba može i više i laglje neuku čovjeku naškoditi, ako ga zlo savjetuje ili ako ga ne vodi po pravom putu. Takva će osoba pokvariti i ono, što su drugi dobra učinili. Takvu osobu neka je sram, što nije prije promislila hoće li njezine rieči puku više škoditi ili koristiti. Mudromu je jedno oko dosta!

Franina i Jurina.

Fr. Tujanski se šekretario da se je dobrahno hrvatski pisat navadil.

Jur. Lipo je to, nego da je reká, da nerazumije plovana kad predika u crikvi.

Fr. Vero si je dal dobar nafštat.

Jur. Ma, kad će on tako!

Fr. Ha, neka mu bude.

* * *

Jur. Kadi si bil Frane pasanu šetimanu. Ti si bil negde na vijaju.

Fr. Bil sem ti va Malom Lošinju i vidil čudo nevijeno.

Jur. A ce to.

Fr. Bil ti je funeral prez popa i fratra, a mesto njih ti je bil neki stari koga zovu Šimina, a njegov sin je bil za žakna.

Jur. A ce je stari Šimina postal sada tako bogomoljan.

Fr. A je djavolića. On ti se je sada spuntal proti popu i fratru, zac da mu je crikva za duge, ke su mu ucinili dica i divice, pojila kuću i komin.

Jur. A jel znal molit.

Fr. Ništo je tambašKal po latinsku ali mu je težko hodilo, zac je od starine navajen po hrvatsku.

Jur. Ma on je bil prije jako bogomoljan.

Fr. Je, je, zato i zna samo po hrvatsku molit, ali sada kad nima niš udelal se je protestanski pop.

Izpravak na „Priposlano".

Veleč. g. župnik Josip Flegar moli nas, da priobćimo sliedeći izpravak, čemu se mi rado odazivljemo neželeći, da se u našem listu ikomu krivnja nanese.

Izpravak*).

Nije istina da sam ja rekao g. Ivanu Medvediću, kad me na dan otvorenja javne pučke škole u Sušnjevici posjetiše predstojnici školski i nekoji prijatelji: Vi se usudjujete kao učitelj amo doći?

Istina pako je, da sam mu rekao: Gospodine učitelju, kako ste pristupili k meni? Odlazite!

Zapitao me on: Zašto to? Odgovorih mu: Vi sami znate zašto.

Na to g. Medvedić izustiv: A, znam, znam zašto! i nešto mrmljuć pred sobom, stupi iz sobe na hodnik.

Tada mu još doviknuh: Kojim obrazom pristupiste k meni? na što ostavi moj stan, ja pako zatvorih vrata, jer kad svrši čin, pade zastor.

Riečmi: „Znam, znam zašto", izpovjedio je, da mu je poznat uzrok i priznade tim i sam, da je zaslužio takovo postupanje.

G. Medvedić je lukavo upleo u ovu našu zadjevicu i ostalu gg. učitelje, ali mu to nevriedi, jer ostala gg. učitelji amo neulaze.

Ja nisam govorio samo njemu u uho; sve su čula prisutna gospoda i njegovi predstojnici.

Našao sam shodnim tako postupati s g. Medvedićem, jer dodjoh do uvjerenja, da on prezire moju malenkost.

Dadoh mu pak ovu jasnu lekciju pred gospodom, koju i sam spominje za to, da si zapamti: „da prezirač ne smije, u halji milog gosta, stupiti u svetište preziranoga".

Ova čisto privatna ii osobna stvar, po mojem nemjerodavnom sudu nije imala doći u javnost ovim putem, što bi bilo stalno više koristilo g. Medvediću nego li škodi meni.

Gospodin Medvedić rado preporuča i savjete dieli drugima a i meni nudja svoju mudrost, nu bolje da to pridrži za sebe; nevalja bo biti odviše radočarnim, jer ko svoje razdieli, osiromaši.

(Kako vidite izpustili smo koješta, što nije amo spadalo držeći, da Vam je ovim posve zadovoljeno. I tim je za nas svršena ta nemila osobna zadjevica. Op. ur.)

Sušnjevica, dne 24. marča 1906.

Josip Flegar.
župnik.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo, koje žali duboko, da se osobne zadjevice iznašaju na vidjelo putem listova. Op. ur.

Koj na živčanih bolih trpi neka sliedeće listove čita: isti glase:

Veleštovani gosp. Albert Müller u Budimpešti V. kot. Vadasz ulica br. 43/A. Uz tvrdo uvjerenje mogu očitovati, da je Vaš dvostruko elektro-magnetički križ R. t. broj 86967 vrlo ljekovite naravi i da je mene od moje reumatičke boli sasma pomogao, s toga Vas ja svagdje najtoplije preporučam. Uz odano poštovanje Ante Kalanj na Rieci, 18. srpnja 1903.

Veleštovani gosp. Müller! Stroj, koji sam od Vas primio, nosio sam po Vašem propisu, moja bolest padavica koju sam težko podnio, izgubio sam posve; primite s toga moju najtoplju hvalu sa veleštovanjem Josip Mihaljenović u Duzluku, zadnja pošta Orahovica, Slavonija.

OGLAS.

Osnovateljna skupština »Austro-hrvatskog parobrodarskog društva na dionice« obdržavat će se na Puntu dne 25. aprila 1906. na 11 sati predpodne u občinskoj dvorani. Pravo pristupa na skupštinu imaju svi punoljetni muški članovi, koji se jesu i koji se do uključivo 16. aprila 1906. budu predbrojili na jednu ili više dionica. Svi se dakle ti ovim pozivaju na skupštinu, koja će imati sledeći:

Dnevni red.

1. Čitanje zapisnika sastanka predstavnika občina otoka Krka u Kanajtu dne 18. oktobra 1905.;
2. Izvještaj »Odbora za osnutak društva« o njegovu dosadanjem djelovanju;
3. Čitanje društvenih pravila podnešenih na više odobrenje;
4. Izbor dvojice skrutatora;
5. Izbor društvenog ravnateljstva, sastojećeg iz 14 članova i 7 zamjenika;
6. Izbor nadzornog odbora, sastojećega iz 5 članova i 3 zamjenika;
7. Možebitne preporuke, zasjecajuće u prvu djelatnost ravnateljstva i nadzornog odbora (§ 41), bez posebne obveze za članove istih, koji će za svoj rad odgovarati budućoj glavnoj skupštini.

Skupština moći će pravo valjano zaključivati, bude li osobno prisutno barem 40 predbrojitelja, zastupajućih u svoje ime ili kano punomoćnici u svemu jednu dvadesetinu predbrojba (§ 20.)

Dvie dionice vlastite ili po punomoći daju pravo na jedan glas. Više od pet glasova ne može ni jedan predbrojitelj imati (§ 21.), makar da je i sam predbrojen na više od 10 dionica.

Društva, žene i malodobnici mogu se dati zastupati (§ 14.).

Punomoć može se samo dioničaru uručiti (§ 23.), koji mora dakle i sam imati barem jednu dionicu.

Glasovanje pri izboru članova ravnateljstva i nadzornog odbora je tajno (§ 26.), i zaključci se stvaraju absolutnom većinom prisutnih glasova (§ 19.).

Članove ravnateljstva između dioničara bira skupština iz svoje sredine na tri godine tako, da svaka mjestna občina otoka Krka bude u ravnateljstvu zastupana po dvim članovim i jednom zamjeniku (§ 29.), dočim članovi nadzornog odbora mogu biti između dioničara birani ne gledeć na njihovo občinarstvo, boravište ili pripadnost (§ 42.).

Svaki dioničar, koji želi skupštini prisustvovati, mora da prikaže vlastite ili zastupane dionice, da dobije iskaznicu, na kojoj će biti zabilježen broj odnosnih dionica i broj pripadajućih mu glasova. Samo uz takovu izkaznicu moći će dioničar na skupštini glasovati (§ 22.).

U tu će svrhu dioničari iz Punta pribaviti si dotične iskaznice na gori navedeni način kod občinskog ureda na Puntu do uključivo 24. aprila 1906. Na razpoloženje pak vanjskih članova biti će u istu svrhu namještena dne 25. aprila 1906. od 8 do 11 sati predpodne dva činovnika u občinskom uredu na Puntu.

Odbor za osnutak »Austro-hrvatskog parobrodarskog društva na dionice«.

Punat, dne 25. marča 1906.

Predsjednik:
Ante Andrijčić, nar. zast.

Odbornici:
Dr. Antončić, odvjetnik; Fabijanić Nikola, načelnik; Feretić Anton, posjednik; Dorčić M. P., trgovac.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po **50** kg
Cieni sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.
Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Javna zahvala.

Podpisani časti se u svojoj težkoj bolesti javno zahvaliti poslie svemogućega Boga najprije

veleučenom g. **dr.u Volfgangu Weinlechner-u**, primarnomu liečniku u Gorici, koji je izvrstno i po najnovijoj metodi učinio meni operaciju, koja je jako liepo i dobro izpala;

veleèastnomu gosp. **Priloru** milosrdne braće u Gorici, koji me je liepo primio i postupao samnom bratinskom odanošću;

èastnim bratom **Fra Nikoli Globich-u** i **Fra Severinu Schneideru**, koji su pomagali pri mojoj operaciji i koji su mene uviek nastali bratinskom ljubavi i odanošću;

k tomu veleučenomu g. **dr.u Otmar-u Brovet-u**, občinskomu liečniku na Krku, koji mi je vješto izvadio dne 2./3. 1906., po nagovoru one dvojice najprvo imenovane gospode, ono željezo, koje sam imao držati šest tjedana u zubima tako, da za sada nećujem nikakove boli te ih neću nikada zaboraviti.

Dragozetiće na otoku Cresu na dan sv. Josipa, dne 19. ožujka 1906.

Don Ive Kraljić,
kurat.

Knjige „Matice Hrvatske"
za godinu 1905.

mogu se još dobiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imadu ih podići do konca ožujka, inače im se ne će izručiti, nego tek za 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.", a gdje nema povjerenika, ravno od uprave „M. H." (Godišnja članarina 6 kruna.) Tko naručuje ravno od uprave, ima priložiti 20 fil. za tovarni list i posebnu odpremu. — Glas „Matice Hrvatske", književno-kritički i prosvjetni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a cieni mu je na godinu za članove „M. H." 3, za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i preplate šalju se upravi „M. H." u Zagrebu.

Zahvala.

Podpisani nemože s manje a da ne izrazi ovim javnim putem svoju zahvalu osiguravajućem društvu **„Banka Slavija"** u **Pragu**, što mi je točno i bez ikakv h ometanja isplatila svotu od 2000 kruna — dvietisuće kruna — u ime osigurnine života moje pokojne supruge Veronike.

Radi ove točnosti i kulantnosti preporučam svakomu ovaj naš slavenski zavod.

BREŽCA, Istra, 31. marča 1906.

Antun Mohorić.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, **astme (težkog disanja)**, nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nojnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztežnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magneličnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako hrbtom izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag

Upozornjem cenjeno p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Pučko piće!
Zazvarovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.
Pozor na našu zaštitnu marku!
Pjeneće
limunove bonbone, svjetski znanu kakvoću preporuča:
Prvo česko dioničko društvo
tvornica za orient. slastice i čokoladu
prije **A. Maršner** Král. Vinohrady (Češka).

Antun Klement — Pula
krojač, Foro br. 6.
javlja ovime p. n. občinstvu, da mu je stigao veliki izbor PRAVE ENGLEZKE TKANINE za PROLJETNA i LJETNA MUŽKA ODIELA istotako i razne vrsti CRNE TKANINE.
Preporuča se za obilne naručbe, obećajuć točnu podvorbu.

„ADRIA ROSKOPF" najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

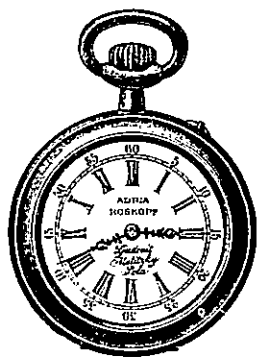

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.
Razašilje se pouzećem.
Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.
Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.
Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.
Skladište zlata, srebra i dragulja.

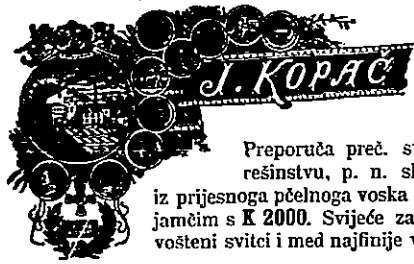

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica — ulica Sv. Antona
Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

o ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja saglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 15. Pula, u četvrtak dne 12. aprila 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. ...aju i računaju se na temelju ...nog cienika ili po dogovoru.

...ci za predbrojbu, oglase itd. ...u se naputnicom ili polož... ...m pošt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Pulu.

...naručbe valja točno oz...i ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

...list na vrieme ne primi, ...to javi odpravničtvu u ...renom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz...na napiše „Reklamacija".

...ovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocicra br. 1, II. kat).

Uzkrs.

U velikom smo čednu. Sveti su ...vo dani puni pobožnog razmišljanja ... blagotvorne utjehe osobito za one, ...oji se muče od rana jutra pa do ...asna u večer a da u znoju svoga ...ca zasluže svakdanji kruh. Za trpeće ...ovječanstvo najveći su ovi dani, u ...ojih slavimo uspomenu na veličan...tvena Otajstva naše svete vjere.

Crkve naše zaodjele se u crninu, ...ltari su porušeni, turobnim pievom ...ripovieda nam dušobrižnik strašnu ...nuku i smrt Velikog Nazarenca, mu...enika nad mučenicima.

Nad velebnim Jerusolimom nad...ili se poput noći tamni i gusti oblaci. ...riroda, koja se je tek stala buditi, ...oće da opet zamre, kano da se ...idi najvećeg zločina, što ga ikad ...očini ljudska ruka.

Židovski svećenici i njihovi krvo...očni sljedbenici uhvatiše Onoga, komu ... rekao sv. Petar: „Ti si Krist Sin ...oga živoga," obtužiše ga ni kriva ...i dužna i konačno ga odsudiše na ...amotnu smrt na križu. Biesna svie...a jedva se dočepa Pravednika pa ...stade izsmjehivati, pogrdjivati, plju...i i šibati. Okrunjen trnovom kru...m, sav krvav i izmrcvaren, zgrbljen ... teškim križem, dospije nakon ...čovječjeg napora na goru Kalva...a, gdje je imao biti propet izmedju ...ojice razbojnika. Na Golgoti mučiše ... ponovno, propeše ga na križ i ...iše upravo oni, koji se nazivahu ...abranim narodom i kojim bijaše u ...vom redu namijenjeno njegovo bo...nsko poslanstvo.

Nezahvalni židovi bijahu oni, koji ...i Isusa mučili i na križu propeli, ...remda ih je onako čudotvorno izveo ... Egipta, te vodeći ih četrdeset godina preko pustinje, sretno doveo u obećanu zemlju. Oni su mu nudjali mjesto pića, ocat i žuč, oni su ga tukli i bičevali za uzdanje, što je on bičevao Egipćane s njihovimi prvorodjenci. Oni ga predadoše poglavicam svećeničkim, radi kojih je potopio Faraonovu vojsku u crvenom moru. Oni mu rastvoriše sveto rebro, radi kojih je On raztvorio crveno more, da uzmognu pobjegnuti pred proganjajućim ih egipatskim kraljem. Strašne li ljudske nezahvalnosti!

Kao pravi Spasitelj čovječanstva, podieljuje Isus mjesto osvete svojim mučiteljem sa križa svoj svéti blagoslov: On nesamo, da im velikodušno oprašta, već se dapače za njih i moli svomu Otcu nebeskom: „Otče, oprosti im, jer neznadu, što čine!"

Židovski svećenici i poglavice mišljahu, da su, ubivši Isusa Hrista, za uvijek ubili i njegovu svetu nauku. Ali nečista saviest nije im ipak dala mira. Bojeći se, da bi se moglo obistiniti Njegovo proročanstvo, da će naime za tri dana ustati iz groba, metnuše na Njegov grob težak kamen, zapečatiše grob pečatom i postaviše okolo groba vojničku stražu. Jadnici, koli varava bijaše njihova nada!

Isus uskrsnu u istinu — kako reče — treći dan od mrtvih, davši nam primjer kako ćemo i mi jednom uskrsnuti, budemo li živili i radili polag Njegove svete nauke.

Uspomenom na Spasiteljovo uskrsnuće slavi katolička crkva s pobjednikom Isusom dvojaku pobjedu: Njegovu nad tjelesnom smrti, i našu nad duševnom smrti, koju smo zadobili Njegovom zaslugom izmiriv se u ove svete dane s Otcem nebeskim.

Radi toga se mi i kao kršćani i kao Hrvati iskreno radujemo uzvišenom blagdanu Gospodinova uskrsnuća. Taj bo blagdan nadahnjuje u srdca naša čvrstu vjeru nesamo u naše duševno uskrsnuće, već nam pruža i stalnu nadu u pobjedu istine i pravde nad silom, u narodno uskrsnuće poslije tolikih patnja i muka, što naš narod mukotrpno kroz viekove podnaša. Vjerujuć naš narod u Uskrsnuće Sina božjega, koji je toliko trpio za griešno čovječanstvo, vjeruje i u svoje duševno i narodno uskrsnuće. Njegovo uskrsnuće smutiti će protivnike njegove i oboriti njegove grobokope. On će živiti životom pravim, životom narodnim, dostojnim naroda, koji je zaslužio častno ime predzidja kršćanstva.

Da se to zbude, treba da mi svi, koji se ponosimo hrvatskim imenom, uskrsnemo duhom i srdcem, da budemo potpuni ljudi, svaki na svojem mjestu, jer ako uskrsnemo duševno, uskrsnuti će i naša domovina duševno i tjelesno.

Imajuć vazda pred očima kako je Velikom Petku sliedilo slavodobitno Uskrsnuće Spasitelja našega, proslavimo uspomenu na to Uskrsnuće čista srca i vedra čela u čvrstoj nadi, da ćemo i mi uskrsnuti duševno i narodno.

U to ime čestit Uzkrs svemu našemu narodu!

Za promjenu ustava.

Nakon nesretno svršenog rata od g. 1866. proti Njemačkoj, bijaše Austrija pritiskom Madjara razdieljena u dvie pole, u austrijsku i ugarsku. Nagodbom izmedju Austrije i Madjara predani su u Austriji nenjemački narodi Njemcem, a u Ugarskoj nemadžarski narodi Madzarom na milost i nemilost.

Austrijski državnici skovaše g. 1867. uslovani od Madžara ustav, koji bijaše objelodanjen decembarskim patentom. To glasovito djelo proizašlo je iz ruku takozvane ustavovjerne njemačke stranke, koja je mislila da joj je tim sačuvana vlast u Austriji za sva vremena. Nu nijedno djelo čovječjih ruku nije sagradjeno za sve viekove, tim manje ono, koje ne ima moralnog i etičkog temelja, koje je na piesku sagradjeno.

Glasoviti članak XIX. državnih temeljnih zakona priznava doduše dosta jasno svim austrijskim narodom posvemašnju ravnopravnost, nu taj je članak za slavenske narode, za večinu dakle državljana ostao većinom mrtvo slovo.

Radi toga dolaze od vremena do vremena u austrijskom parlamentu na dnevni red predlozi, da se promjeni ustav od god. 1867., da se postojeće državne temeljne zakone revidira, da se popravi staru nepravdu, koju snašaju nenjemački narodi Austrije ni krivi ni dužni.

Takav predlog, ili predloge staviš... prošloga mjeseca u carevinskom vieć... češki zastupnici dr. Herold i dr. Sobotka.

Utemeljujuć prešnost svog predloga naglasio je dr. Herold na uvodu svog govora, da njegov i drugova mu predlog nije naperen proti izbornoj reformi. Češki narod traži obćenito i jednako izborno pravo. Ali tim je baš u tiesnom savezu takodjer promjena ili revizija državnog ustava. Od godine 1867. — reče — promjeniše se u Austriji temeljito odnošaji koli u političkom toli u narodnom i gospodarskom pogledu. Zemaljski izborni redovi od g. 1861. su već odavna zastarjeli. Pojedine pokrajine zahtjevaju veću autonomiju. Ista dinastija vezana je u prvom redu usljed pragmatičke sankcije na povjestničke granice pojedinih kraljevina i zemalja.

Ako se je već u Kremziru dozvolilo zemljam veću autonomiju, nego li ju imadu danas, tim više je sada opravdan takav

---

PODLISTAK.

Uspomene na pok. Eug. Kumičića.[1]

Velecienjeni prijatelju!

Primio sam sve u redu 16. Hvala ...am srdačna. Šiljam Vam danas jošte ...eset komada, te držim, da će te ih vre...enom razpačati. Dva komada stoje na ...aše razpolaganje. Darujte ih komu.

Gospodine, Vi mi pišete, da bi liepo ...ilo, kad bi se darovale njekoje knjige u ...ovranu itd., gdje se hrvatska knjiga ne ...upuje. Dà, to bi liepo bilo, nu Vi niste ...omislili, da hrvatskom piscu ne cvatu ...uže.

Gospodine, to ja ne mogu, to ja ne...mijem učiniti, jer bi se time uništio. Ta ... sam siromah čovjek, hrvatski pisac, živim jedino od svoga pera. Već i ovako težko kuburim, a da stanem darivati svoje knjige, opet velim, da bi to bilo financijalno samoubojstvo. Ja živim u poeziji, nu valja da kupujem i postole, valja da jedem, da spavam, jer nebih drugčije mogao pisati, nebih mogao raditi na uhar svoga naroda. Ja sam bogac, a znam pisati romane; ima dosta ljudih, koji ne znaju pisati romane, nu koji imaju novaca. Želi li se, da mi knjiga prodrie u narod, to bi mogli kupiti ju oni, koji ju mogu kupiti, da ju oni daruju.

Vi me već razumijete, ako sam i nespretan u pisanju listova. Ako me narod ne pomogne, narod, za koji gubim tolike noći, i za koji bih isti život žrtvovao, gospodine moj, ja sam uništen čovjek.

Moja je tvrda nakana, da se riešim svakoga činovničkoga jarma, da budem posve slobodan, te uzmognem tako posvetiti sav svoj rad, sve svoje dane uzvišenoj zadaći, koja mi lebdi pred očima i za kojom mi čezne srdce.

Gospodine, uvjerite se, dà, uvjerite se, da mi ne cvatu ruže. To je strašno, ljudi neće, da vjeruju onomu, koji mu viče: dà, dà, bogac sam.

Tiskari moram platiti 320 for. za knjigu, a kako da to učinim, ako ne prodam nakladu? Pa odakle da živim. O meni piše se mnogo, hvale me, čestitaju mi, a svi zaboravljaju, da jedem, da spavam, da trebam i ovo i ono, da sam čovjek zdrava i čvrsta želudca. Ako što dobra uzradim u nekoliko godinah, pa ako protegnem pete prije vremena radi silna napora, dà, onda će se pisati: eto opet dokaza, da smo traljav narod, da nismo pružili ruke itd.

Tako Vam je na svietu. Ja sam odviše ponosan, a da molim milostinju, nu znam, da se i moj trud mora nagraditi kao i svačiji. Ja pišem, mučim se, učim, pa sve neznam što će biti, kako će biti.

Nemojte misliti, da sam malodušan, nego budite osvjedočeni, da znam što je moja dužnost, i što je dužnost onih za koje ja pišem. Pomislit će te: ala je nečedan! I to se varate, jer ja znam da moram napredovati, da ću napredovati, a znam, da neću moći napredovati, ako mi se uzkrati pomoć, ako mi se onemogući rad. Meni je književnost nješto uzvišena, srdce mi je prepuno i sam neznam česa, ne radim za novac, nu živit moram.

„Začudjeni Svatovi" pisani su za istarske Hrvate, te bih i želio, da mi se knjige razpačaju ponajviše u jadnoj mi domovini. Dao sam tiskati samo 1000 komada, te ih držim u svojoj kući, i neću da ih razašiljam na sve strane, dok mi budu dolazile naručbine iz Istre, jer se bojim, da bi mogli knjigu pitati, a da je nebih imao.

Knjizi je posve politička tendencija. „Ljubljanski Zvon" hvali moj roman u veliko, pa zaključuje ovako: „Preverjeni smo, da bo ta pripovedka istarske Hrvate bolj osvestila, nego deset političkih brošur". Bože daj!

Evo moga mnienja: župnici i imućniji ljudi mogli bi u mene naručiti po 2 ili 3, ili više komada, da ih razture medju pukom. Tako bi ja uspio u svojoj nakani, a i meni bi se pomoglo.

Ovaj list pišem Vam kao prijatelju, te mi nebi drago bilo, da se saznaju moje okolnosti — okolnosti hrvat. pisca. Pišite mi čim prije.

Vaš i Vam zahvalni

Jenio Kumičić v. r.

Zagreb, Ilica 29, 5. 8. 1883.

Pozdrav svima.

Je li domą Vj. Spinčić. Ako je, recite mu, da sam poslao knjige (Zač. Svat.) u Kopar.

---

[1] Osvjedočeni smo, da ćemo ugoditi mnogo...rojnim štovateljem našeg nezaboravnog Eugena, ...dličnog našeg zemljaka i pisca, ako priobćimo ovo ...jegovo zanimivo pismo, pisano današnjemu na...elniku občine kastavske, neumornomu kolporteru ...rvatske liepe knjige i novine g. K. Jelušiću 23 ...odine natrag. Naš Jenio nije želio, da se u ono ...oba saznade za njegove okolnosti, ali danas je ...obro da se i to znade, da bude mogao bolje pro...uditi literarni historik njegov književnički rad i ...žko njegovo stanje, u kojem se je nalazio u ...rvo doba svoga književnoga djelovanja. Op. ur.

zahtjev. Centralizam zadao je Austriji duboke rane, koje može zacieliti revizija ustava ili federalizam, što no ga preporučiše najbolji austrijski državnici. U okviru zemaljske autonomije mora se pako zajamčiti i narodnu autonomiju, zakonitu zaštitu narodnim manjinam. Onako, kaošto je sada ne može se ići dalje, jer će država zapasti u pogibeljnu krizu, iz koje se ne će više iskopati.

Češki radikalac dr. Sobotka kazao je istm povodom, da je centralizam prava nesreća za državu, jer se isti protivi povjestnomu razvitku države i potrebam pojedinih zemalja.

Ministar predsjednik barun Gautsch odgovorio je u kratko, da vlada ni prema jednomu ni prema drugomu prešnomu predlogu ne zauzimlje za sada nikakvo stanovište, jer su oni samo formalne naravi i jer idu za tim, da se izabere posebni odbor za reviziju ustava. Vlada će se tekar tada izjaviti budu li u odboru stavljeni konkretni predlozi.

Od strane hrvatskih zastupnika zagovaro je prešnost predloga dalmatinski zastupnik Biankini. On izjavi, da će hrvatski zastupnici Dalmacije i Istre kao odlučni protivnici decembarskog ustava, koji im je donio jedino narodno robstvo i gospodarsku propast, rado glasovati za prešnost predloga. Navadja niz patnja, poniženja i progonstvo, što ih je hrvatsk narod morao podnieti u doba dualističkog ustava. Odnošaji se nisu poboljšali niti poslie 40-godišnjega gospodstva decembarskog ustava,

Taj ustav nije štitio Hrvate niti proti pokusom raznarodjenja niti ih je branio proti birokratskom nasilju.

U Ieri, koja spada na temelju državnog prava Hrvatskoj, vlada upravo nesnosno stanje. Zemaljski sabor ne može već dulje vremena redovito zasjedati, jer talijanska većina ne dozvoljava. da vladin zastupnik odgovori na hrvatski upit u hrvatskom jeziku. Činjenica — reče — što sudci u Istri ne poznaju jezika pučanstva, spada medju osebujnosti, koje se mogu dogadjati jedino pod austrijskim ustavom. Hrvatske napise ne trpi se tamo ni na nadgrobnih spomenicih.

U Dalmaciji je talijanština uredovni jezik; osnivanjem njemačkih i talijanskih pučkih učiona Hrvati se raznarodjuju, a tomu se mora u ustavu stvoriti zakoniti uzluk. Govornik iznosi tužbe protiv sporoga upravnoga uredovanja i crta zle posljedice decembarskog ustava na sabore i autonomne financije kraljevina i zemalja, koje su odviše obterećene. Kako je decembarski ustav nanio hrvatskomu narodu golemu štetu na narodno-političkom polju, tako je iste oštećen i u gospodarskom pogledu. Ovaj ustav. koji se je i u drugoj državnoj polovici pokazao nemoćnim, mora se zamieniti ustavom u duhu napredka i prave slobode narodnga razvitka svih naroda. Samo revizija na temelju državopravnih ugovora pojedinih kraljevina i zemalja kadra je k novomu životu probuditi ovu monarhiju. Bez jake kraljevine Češke na sjeveru, bez jake kraljevine Hrvatske na jugu, ova se monarhija nikada ne će dovinuti mira. Habsburška se monarhija mora s nova sagraditi na federalističkom temelju.

Kod glasovanja odklonjena je prešnost obaju predloga. Za prešnost su glasovali Poljaci. Česi, konzervativni veleposjed, hrvatski, srbski i slovenski zastupnici te prisutni Talijani.

Izvadak

iz pisma Klaudije Prokule, žene Poncije Pilata, što ga je pisala svojoj prijateljici Fulviji Gelziliji u Rimu.

Povodom muke i smrti našega Spasitelja, pisala je žena rimskoga namjestnika Poncija Pilata u Jerusolimu vrlo zanimivo pismo svojoj prijateljici Fulviji u Rim, iz kojega vadimo nekoja važnija mjesta.

Opisav Klaudija kako je sa svojim suprugom iz Rima pošla u Iberiju a odavle došla s njim po nalogu rimskoga cara u Jerusolim, gdje da nije mogla s nikim obćiti, jer da su Židovi nepovjerljivi i ponosni te je živila sama za sebe, za svoju obitelj i za svoga nejakoga jedinca. Jedina obitelj s kojom je obćila, bijaše ona poglavice židovskog hrama ili sinagoge Jaira i supruge mu Salome, koji imahu krasnu i ljubeznu dvanaestgodišnju jedinicu kćerku Semidu.

Sada opisuje Klaudija poznato čudo iz bibličke povjesti o uzkrsnuću djevojčice kako sliedi:

Neko vrieme poboljevaše Semida. Pa kad sam se jedno jutro ustala, rekoše mi, da je spokojno preminula u krilu materinu. Preneražena žalostnom viešću uzmem sina pa se požurim tamo, da plačem sa biednom Salomom. Kad sadjosmo u onu ulicu, gdje je bila njikova kuća, bijaše se oko kuće sakupilo toliko množtvo naroda, svirača i pjevača, da su moji ljudi težkom mukom prokrčili put za nosiljku. Kad dodjosmo na velika vrata, opazim da se sviet razmiče pred nekoliko ljudi i da ih u čudu promatra. Prvoga medju njima prepoznam Semidina oca, nu mjesto tuge bilo je vidjeti na njegovom licu neobičnu nadu i neko čudno uvjerenje. Za njim stupahu tri siromašno odjevena čovjeka, a za njima četvrti, ogrnut u dugu haljinu, a bijaše u cvietu mladosti. Ja bacim pogled na njega, nu brzo ga odvratih, kao da bih izpred žarkoga sunca. Pričini mi se, da mu čelo sieva vatrom, a rudaste vlasi, koje mu po ledjima padahu, da odrazuju sunčane zrake. Ne mogu ti izkazati što sam čutila gledajuć njega.

U njemu bijaše nešto privlačivo. Neponjatna blagost provirivaše iz svake njegove crte; od pogleda njegova oka spopane me tajni užas, kao da će me u prah satrti. Ja krenem za njime ni sama neznajući kamo idem. Otvore se vrata i ja eto opazim Semidu, gdje leži na odru, a oko nje gore svieće i miomiris se širi po sobi. Još bijaše liepa. Nebeski smiešak titraše na njezinom licu. Čelo njezino bijaše bljedje od ljiljana, što su cvali pod njezinim nogama; nu razorni prst smrti bijaše ipak ostavio tragove na upalu njezinu licu i bliedim ustnicama. Do nje je sjedila Saloma, gotovo bez rieči i svakoga čuvstva. Činjaše se, da nas nije opazila. Jair, otac mlade djevojke, baci se k nogama nepoznatog čovjeka, koji se bio nagnuo na krevet i uzme ga moliti govoreći: „Gospodine, kći mi je umrla — nu ako je tebe volja, ona će opet živjeti".

Ja sva protrnuh, kad sam čula te rieči, a srce mi se prikuje uz svaki njegov kretaj. On primi Semidu za ruku, upre u nju svoje moguće oči, pa joj zapoviedi: „Ustani, diete moje!"

Fulvijo! — Ona ga je poslušala! Semida se pridigne na svome ležištu, držana nevidljivom rukom; oči joj se otvoriše, a njezni životni cviet razcvjeta se na njezinih ustnah; ona pruži ruku i zovne: „Mamo!" Taj krik probudi Salomu. Mati se sa kćerju grčevito zagrli, a Jair pade i počne cjelivati krajeve odjeće onome, koga nazivaše učiteljem pa govoraše: „Što ću učiniti, da tebi služim i da tako stečem život vječni?"

— „Nauči se činiti ovo dvoje: ljubiti Boga i čovjeka".

Tako reče i nestane ga izpred nas, kao zračne sjene. Ja sam sama klečala, a da nisam ni znala da klečim, digoh se i podjoh kući ostavljajući sretnu obitelj na vršku sreće i radosti, koju pero ne može da opiše ni kist da naslika. Kad je bilo za večerom, ja sve pripovjedih Ponciju. On obori glavu te mi reče: „Ti si vidila Isusa Nazarenca. Njega mrze Farizeji, Sadukeji, stranka Irudova i ohole hramske levite. Ta mržnja svaki dan postaje sve veća i veća, i već je osvela nad njegovom glavom. Ali pored svega toga, rieči Nazarenčeve — to su rieči mudračeve, — a njegova čudesa, to su rieči pravoga Boga".

— Pa zašto ga onda mrze?

— Za to, što odkriva njihove pogrieške i kori njihovo licumjerstvo. Jednom sam slušao, gdje im kaže: „Pobieljeni grobovi i legla guja otrovnica, ne mećite na braću svoju onoga, česa se ne biste htjeli dotaknuti ni vrškom svoga palca; vi plaćate porez od trave, metvice i komina, a ne brinete se da dadete ono, što ste dužni po zakonu vjerskom: pravdu i milosrdje". Smisao je tih riečih dubok i jasan. One razsrdiše te naduše ljude. I stoga ti je budućnost Nazarenčeva vrlo nesigurna.

— Ti ćeš ga zaštićivati, — rečem svim žarom — ti imaš svu vlast.

— Moja vlast nije ništa u očima ovog buntovnog i podmuklog naroda. Da protijem krv toga mudraca, pekla bi me duša.

Na to se Poncije ustane i otidje zamišljeno, a ja ostadoh sama sjetna i nevesela. Približavao se dan Paske. Na taj veliki blagdan sakupljaše se sa svih strana Judeje u Jerusalim silan sviet, da prinese u hramu svečanu žrtvu.

U onaj četvrtak, što je pred tim blagdanom, reče mi Poncij žalostan, da je budućnost Isusa Nazarenca neutješna, jer je za glavu njegovu udarena ucjena, pa će možda još toga večera biti predan u ruke svećeničkih poglavica. Ja sva protrnem i reknem Ponciju:

— Valjda ćeš ga ti zaštićivati?

— Mogu li ja to činiti? — reče Poncij namrgodivši čelo. — Čini se, da će Isusa stići udes, što ga je Platon prorekao svome idejalnome pravedniku, — on će biti izdajnički uhvaćen i osudjen na težku smrt. Tako se eto bogovi rugaju slabome čovjeku.

Dodje vrieme od počinka. Jedva što sam glavu naslonila na poduške, uzmu se po mojoj masti redjati grozne slike. Ja sam gledala Isusa i činilo mi se, da je ovakav Bog Salomin. Lice mu se svjetlilo kao sunce, a sjedjaše na krilih Keruba, plamenih izvršivačah njegove volje.

Kad je zarudila zora, ja ustanem i sjednem do prozora, da se naužijem svježega zraka. Malo potrajalo i čujem silnu viku, kako se diže iz sredine grada. Krik prokletstva, užasniji od odjekivanja uzburkanoga oceana, dopiraše do mene. Ja uzmem pristuškivati, bilo mi naglo udaraše, a čelo mi zalievaše ledeni znoj. — Doskora razaberem, da se buka sve više i više približava, dok se mnogobrojna rulja ne ustavi kod skalina, koje vode u sudnicu. Mučena tajnom neizvjestnošću, uzmem diete, koje se kraj mene igraše na ruke i zamotam ga, pa pohitim k mužu. Došavši do unutrašnjih vratah na sudnici, čujući iza njih glasove, nisam smjela unići, nego samo pridignem grimiznu zavjesu. Kukov mi se prizor otvori pred očima! Poncije sjedjaše na stolici od slonove kosti, uz sve počasti, kojimi Rim veliča svoje predstavnike. Na njegovu, na oko mirnu licu, vidjela sam veliku uzbudjenost. Pred njim stajaše svezan, u izderanih haljinah i krvava čela, Isus Nazarenac. Na njegovom mirnom i spokojnom licu nije se vidjelo ni trunka oholosti ni straha. Bijaše tih kao nevinost, a pokoran kao janje. Ali njegova krotkost ulievaše u moju dušu strah, jer mi se pričinjaše da čujem rieči svoje sanjke: „Dajte krv, koju sam za vas prolio!" Oko njega je biesno bučila prezrena svjetina, koja ga je dovela u sudnicu. K njoj se bilo pridružilo nekoliko policijskih poslužnikah, neki levite i farizeji, koje je bilo lahko prepoznati po pergamenskih pločicah, na kojih bijaše izpisan zakon. Sva ta strašna lica disahu osvetom. Činilo se da pakleni plamen sieva iz tih glasova i da su tenarski duhovi primiešali svoje glasove sa poklici pomamne bjesnoće. Kad je Poncij dao znak, stiša se buka.

— Što tražite od mene? — reče im.

— Mi tražimo smrt toga čovjeka — reče jedan svećenik izmedju naroda — Irud ga šalje k tebi, da mu sudiš.

— Što je učinio?

Kad je to upitao, nastane iznova buka.

— „On proriče, da će hram propasti; on se naziva kraljem židovskim, Kristom, sinom božjim; on grdi svećenike, sinove Aronove" — govorahu levite. — „Da se propne!" — vikaše razjareni narod.

Ti se vapaji ore još i sad u mojih uših, lica neporočne žrtve — još je i sad pred mojim očima.

Poncije se obrne k Isusu, pa ga prijazno zapita:

— Jesi li ti kralj židovski? —

— Jesi li Hrist, sin božji? —

Isus ne odgovori ni jedno slovce. Poklici se ponoviše još silnije od prije kao da bi urlanje gladnih tigrovah orilo se: „Predaj nam ga! — Razpni ga!"

Poncij im zapovjedi, da ušute pa reče: „Ja ne vidim nikakve krivnje na tome čovjeku pa ću ga pustiti".

— Predaj nam ga, — razpni ga!

Dalje nisam mogla slušati, nego zovnem roba i pošaljem ga po svoga muža, da se za časak sa mnom sastane. Poncij ostavi sudnicu i podje k meni. Ja se bacih na koljena pred njim, te ga stanem milo i drago zaklinjati, da ne bude kriv smrti ovoga pravednika, koji je sličan bezsmrtnome bogu; kako sam noću usnila strašan san i njega gledala u božanskomu veličanstvu, gdje sudi ljudem, koji trepeću od straha pred njim; kako sam medju sjenama onih nesretnika, koji su se strmoglavili u ognjeni bezdan, vidjela ta ista lica, koja sad traže njegovu smrt i odvraćala ga, da ne metne svojih ruku na njega, jer da jedna kap te krvi nosi vječnu osudu.

— Sve, što se dogadja, plašim se sam, — odgovori Poncij. — ali što da radim? Rimska je kohorta (vojn. straža) malobrojna i ta je zaštita malena protiv ovoga naroda, u koji su ušli sami demoni. Nama prieti pogibelj i taj je sud sličan hramu Eumenidâ, jer se na njem ne traži pravda. nego osveta. Ti se, Klaudijo, umiri, i idi u vrt pa pazi na diete, jer tvoje oči nisu za tako krvave prizore. — To reče i ode. —

Ostadoh sama i bacih se u zagrljaj očajnoj tuzi. Isusa pred sudom još uviek izsmjehivaju i rugaju mu se ljudi i vojnici; sve njihove poruge zaustavljaše njegova neodoljiva ustrpljivost. Poncije se vrati na svoju sudsku stolicu. Po običaju, koji bijaše od davnine, mogaše upravitelj na praznik paske jednoga osudjenika pustiti u znak dobrotvornosti i milosrdja. Čineći to uviek, gleda se na izbor naroda. Pilat, misleći, da će tako spasiti Isusa, gromko zaviče:

— Koga ćete da vam pustim na praznike, Barabu ili Isusa, prozvanoga Hrista?

— Pusti nam Barabu! — zagrmi rulja.

Baraba bijaše hajdučina i ubojica, sa svojih nedjela poznat cieloj okolici.

Poncije ponovno zapita: Što da činim sa Isusom Nazarencem?

— Razpni ga!

— Kakvo je zlo učinio?

Razjarena rulja opet odvrati: „Razpni ga!"

Poncije neznaše ni sam, što bi radio, pa očajno obori glavu. Činilo se, da drzkost svjetine prieti njegovoj vlasti, vlasti imena rimskoga, koju bi on tako podkopao, a koja nije imala druge obrane do svoje slave, jer je samo malo vojske bilo priseglo rimskoj zastavi. Buka bivaše od časa do časa sve veća. Još me nikad nije toliko zaglušila vika u cirku ni sporovi na foru. Ni na čijem licu, kome ne bijaše spokoja ni mira, do na veličajnom čelu žrtve. Poruge ni muke, ni skora sramotna i mučenička smrt — sve to nije moglo pomutiti njegova nebeskoga pogleda. Te oči, koje su povratile život kćerci Jairovoj, gledahu krvnike neizkazanim mirom i ljubavlju. On je postradao, ali veseo, a duša mu se kao čisti plamen žrtve paljenice vinula k nevidljivomu prestolju. Sudnica bijaše puna naroda. To bijaše nabujao

Nastavak u prilogu.

tok, koji se rušio od Siona, gdje je stajao am, pa tekao do sudnice. Svaki čas dolažahu novi glasovi tomu paklenomu oru. Muž moj prestrašen i umoran nakon popusti. — Oj vječna štela! — ncij ustane, a neizrjestan i mrtav strah aše se na njegovu licu, simbolično si ere vodom ruke i reče: „Nevin sam u ovoga pravednika.“

— Neka pade na nas i na našu djecu! zaurla luda svjetina i sakupi se oko n, a krvnici ga stadoše biesno natezati. sam svojim okom pratila žrtvu, koju vodili na klanje. Iznenada zastre mi tama, a po grčevih oko srdca sudila n, da mi se primiče život kraju. Ja djoh k sebi na rukuh svojih robkinja o kod prozora, koji gledaše na dvor d sudnicom. Pogledam tamo i vidim gove svježe krvi. — „Ondje su bičevali sa Nazarenca“, — reče jedna robkinja. „A tamo su ga vjenčali trnovom krum“, — reče druga. — „Vojnici ga izijavahu, zovući ga kraljem židovskim, ge udarahu po obrazu, a sad umire“, reče treća.

Svaka ta rieč paraše moje srce, kao i one mi podvostručiše tugu. Po nanju grudiju sudila sam, da se je toga na dogodilo nešto nadnaravna. Nebo tamni, kao što se je i moja duša razila. Grdne oblačine strašnih oblika nakoše se nad zemljom, a iz njihova suorna krila sievahu munje. Grad, koji je jutro bio uzburkan, kao ocean, bio je i neveseo, kao da je crna smrt nad im razastrla svoja krila.

Neizkazana groza prikova me uz jedno jesto. Pritiskajući na grudi diete, izgleala sam nešto, ali ni sama nisam znala o. O devetom času sgustne se zrak i astane tama, a grozan potres uzkoleba emlju i sve se potrese. Mislio bi čovjek, će se oboriti sviet i povratiti prvašnji aos. Ja padoh na zemlju. U to vrieme pade u moju sobu jedna moja robkinja, odom židovka, sva blieda i u groznom rahu, pa zarida: „To je sudnji dan! og nam to navješćuje čudesi. Zavjesa se ramska poderala“.

Govore po gradu, da su se pootvarali robovi i da su mnogi vidili, kako ustaju avednici, što su poginuli u Jeruzolimu, proroci i svećenici od Zaharije pa sve o Jeremije, koji je predstavljao pad Siona. i nam mrtvaci navješćuju srčbu božju.“

Pričini mi se, da sam izgubila pamet i kao vrtoglava podjem na skaline. Tamo nadjem stotnika, koji je bio kod kazne Isusove. Taj stotnik bijaše veteran, već osiedio u bojevima sa Germanima i Partima. jošte nigda nije junačkije srce kucalo u junačnijim prsima, ali tada bijaše smeten i iznemogao od težkoga kajanja. Ja ga stadoh ispitivati, što se zbilo, nu on u nesvjestiti podje mimo mene buncajući u neznan: „Ovaj što smo ga ubili, bijaše pravi sin božji“. Ja krenem u veliku dvoranu, gdje bijaše Poncij, koji si zastre lice rukama. pa kad opazi mene, izpravi glavu te mi očajno reče: „Klaudijo! za što nisam slušao tebe? Za što nisam toga mudraca branio svojim životom? Peče me grešna moja savjest!“ Nisam smjela odgovoriti. U mene ne bijaše rieči za taj nenaknadivi gubitak, koji nas je za uviek zapečatio pečatom pogibelji. Tišinu prekidaše urnebes gromova i šum uzburkane prirode, koji nemilo odzvanjaše svodovima dvora. Ne mareći za te strahote, pojavi se u triemu naše kuće starčić. Dovedoše ga pred nas. On se baci na zemlju pred mojim mužem i plačući govoraše: „Ime mi je Josip Arimatejski, pa sam došao da te zaprosim, da mi dopustiš, da uzmem s križa tielo Isusovo pa ga pokopam u svome vrtu.“

— Uzmi — reče Poncij — ne dižući glave. Starac ode. K njemu se pridruži hrpa žena, koje su ga čekale na dvoru. Tako prodje taj strašni dan.

Isus bude sahranjen u grobu, usječenu u pećini; na ulazu u pećinu bijaše postavljena straža. Treći dan sjajući slavom i pobjedom, javi se nad tim grobom. On je uskrsao i ispunio tako svoje proročtvo. Slaveći pobjedu nad smrću, javio se svojim učenicima i mnogobrojnome narodu. Tako svjedoče za njega njegovi učenici. To svjedočanstvo potvrdjuju svojom krvlju, prolivenom pred priestolima knezova i pred sudcima. Nu za njega je najtvrdje svjedočanstvo njegov nauk, koji je povjerio liberijadskim ribarom. Taj se je nauk razširio po cielome carstvu. Ti krotki, ponizni i nepoznati ljudi postali su govornici i hrabri junaci. Nova se je vjera razbujala, kao zdravo drvo, čiji će korien jedan put podrovati korienje imena, religije i slave naroda rimskoga.

Od toga doba ne uspieva mome mužu ni jedan posao.

Na koncu pripovieda prijateljici kako ih je od tada zapustila sreća i muž joj je dignut sa časti; vratiše se u Europu prebijajući se od grada do grada i napokon im je umro sin jedinac.

Očevidac našega Spasitelja Isusa.

Pred malo vremena u nekom talijanskom listu izašao je članak, u kom se je žalilo, što nemamo slike Velikog Nazarenina. Tom je prigodom Donato De Leonardis poslao uredniku onoga lista pismo Publija Lentula, žudinskog namjestnika, upravljeno caru Cezaru Augustu, koje se je pismo sačuvalo u pismohrani obitelji Cezarini. Od velike je važnosti, ovo pismo, pak ga s toga ovdje prenašamo s latinskoga u hrvatski jezik. U tom pismu piše namjestnik iz Judeje caru u Rim sliedeće:

„Pošto sam čuo, da želiš znati ono, što ću sad da ti pričam, reći ću ti, da u naše doba živi i putuje neki čovjek, velikih krieposti, imenom Isus Krst, koji je od naroda nazvan prorokom istine i o kojem njegovi učenici tvrde, da je sin Boga, Stvoritelja neba i zemlje i svega, što je na njima bilo i biva. U istinu, o Cezare, svakoga se dana čuje čudnovatih stvari o ovom Isusu Krstu. On uzkrsuje mrtve, ozdravlja bolestne samom jednom rieči. Čovjek je srednje veličine i vrlo liepa obličja, a tolikim mu veličanstvom sjaje lice, da su oni, što ga motre, prisiljeni, da ga ljube i da ga se boje. Kosa, (vlasi), koja mu pada do ušiju, ima boju zrela lješnjaka, a od ušiju do ramenâ boju zemlje, samo nešto svetliju. Na sred čela kosa mu je razdieljena, po običaju Nazarenskom, a čelo mu je široko i vedro: na licu nema nikakovih brazgotina, niti drugih mrlja, a boje je razblaženа rumenila, što ga milinom kiti. Nos i usta ne mogu od nikoga biti bolje naertana. Njegova brada, u svem kosi slična, nije odveć duga i razdieljena je na polovice; pogled mu je čudnovato veličanstven i oštar: oči su mu milostivne i jasne, a ono, što je čudno, odrazuje ti se na licu i u očima poput sunčanih zraka, na način, da ga nitko ne može uprto motriti zbog svjetlosti, koju raznašilje. Kada kori, plaši; kad opominje, plače. On zna privući k sebi ljubav, a rietko je veseo. Kaže se, da ga nikad nisu vidjeli, gdje se smije, a jesu gdje plače. Ruke su mu i mišice izvanredno liepe. U govoru zadovoljava svakoga, nu riedko se vidi. Kad se pak nadje u društvu, odaje veliku čednost. Na pogled i u osobi najljepši je čovjek, što ga se može zamisliti, u svem sličan majci, od koje ljepša se žena nikad u ovim krajevima nije vidjela. Ako dakle Tvoje Veličanstvo, o Cezare, želi, da ga vidi kako si me u prijasnjim oglasima obznanio, pošalji mi odluku, a ja ću ti ga odmah odpremiti. Svojim je znanjem zadivio sav Jerusolim. Pozna sve jezike i znanosti, premda nije nikada ništa učio. Ide bos i gologlav poput ljudjaka; mnogi se smiju, kad ga vide; ali svojim prisućem, kan on govori, prouzrekuje strah i čudjenje. Svi tvrde, da se takav čovjek nije nikad u ovim krajevima vidio. U istinu kako me uvjeravaju, židovi ga smatraju božanskim, pa mu vjeruju, a mnogi ga tuže meni, govoreći: da je proti zakonima Tvoga Veličanstva. Mene uznemiriše ovi zlobni židovi. Veli se, da on nije nikada nikomu što na žao učinio, i svi oni što ga poznaju, i koji obćahu s njime, tvrde, da su od njega primili dobročinstva i zdravlja. Pripravan sam Tebi na posluh, i ono, što Tvoje Veličanstvo zapovjedi, bit će izvršeno. — Iz Jerusolima, Tvoga Veličanstva najvjerniji i najpokorniji *Publije Lentul*, namjestnik u Judeji.“ *P. L.*

Iz Dalmacije.

Koncem marča 1906.

Sa tekućom godinom nastaje novo razdoblje u našoj pokrajini. Velike promjene dodjoše na političko, upravno i gospodarsko polje. Ovim dopisom želimo to putem vrijedne „Naše Sloge“ priopćiti našoj hrvatskoj braći u Istri.

Ako hoćemo da započnemo od nekog temelja, moramo najprije spomenuti naše općine. Kako je poznato, općinska vieća ili zastupstva biraju se u našoj pokrajini na 6 godina, te u svim općinama bivaju izbori istodobno. Uprava pak započimlje sa prvim danom godine, što dolazi iza obavljenih izbora. I baš prošle godine smo mjeseca julija i augusta imali izbore, a 1. jenara ove godine ustanovile su se nove uprave po svim općinama, izuzevši koju rijetku iznimku, gdje to s izvanrednih razloga nije moglo biti. — Prigodom izbora bilo je na sve strane dosta borbe, koja imadjaše odjeka i u raznim utocima; jer se mnogi nikako ne htjedoše podložiti stranci pobjediteljici. Borile su se političke stranke; najpače u nekim općinama, hrvatska narodna stranka sa čistom strankom prava. Medju Hrvatima i Srbima nije bilo opće ni prave borbe, jer se, gdje zajedno prebivaju, većinom nagodiše. Talijani se gdjegod pomoliše, ali im izvan Zadra nema opstanka. U mnogim općinama borile su se mjesne stranke s mjesnih, zajedničkih i osobnih razloga. U borbi je život, pak se ne čudimo i ne osudjujemo takvu borbu, izim ako se u njoj traži lih častohleplje i osobnu korist.

Baš za to bilo bi dobro, da budu u općinskim vjećima zastupane stranke različita mišljenja, da se tako svako pitanje uzmogne bolje prosuditi i rasbistriti. Jedino bi bilo poželjno, da borba bude uvijek i svagdje otvorena, umjerena i poštena.

Kada čovjek pogleda na toliki broj novih općinskih vjeća, mora da mu srce uzigra na pomisao, da mogu kroz 6 godina i mnogo dobra učiniti. Kaže se, da su dalmatinske općine najsamostalnije u Austriji; pak eto im prigode, da tu samostalnost upotrebe na dobrobit naroda. Samo da se ta samostalnost ne izvrgne u mrtvilo ili u zloporabe, što se je u prošlosti na žalost i desilo. Neka za to paze zemaljski odbor i vlada, u koliko ih na to zakon sili i u koliko im to dozvoljava.

Početkom ove godine uglavljen je i sporazum izmedju hrvatske narodne stranke i srpske stranke. Taj je sporazum sklopljen osobito obzirom na nove prilike, što nastaše u monarhiji usljed držanja madžarske koalicije. Zastupnici iz Dalmacije i Hrvatske htjedoše da stupe u dogovor sa madžarskom koalicijom, pak je trebalo da Hrvati i Srbi budu medjusobno složni, a da kao jedinstven faktor stupe pred Madžare. To je potaklo i dovelo do sporazuma. — Istom prigodom i s istih razloga došlo je do dogovora i s Talijanima, te se je tom prilikom ukazala neka primirljivost; ali do sporazuma ili nagode nije došlo.

U najvišem osoblju u upravi zemlje takodjer su nastale ove godine velike promjene. Ponajprije dobili smo novog namjesnika, i to prvi put rodom Dalmatinca. To je Niko Nardelli iz Dubrovnika. Isto tako je Dalmatinac Josip Tončić, rodom iz Raba, imenovan dvorskim savjetnikom kod namjesništva, t. j. namjesnikovim doglavnikom i zamjenikom. Prvi je dakle iz južne a drugi iz sjeverne Dalmacije. Oba su poznata kao umni i iskusni ljudi, te se pravom od njih mnogomu nadamo. Znanja i volje im neće manjkati; samo ako ih budu iz Beča slušali i pomagali. Ili zar ne zaslužujemo pomoć od države i po pravici i po položaju zemlje?

I na predsjedničtvu prizivnog suda nastala je ove godine promjena; ostavio nas je predsjednik Gertscher, pošavši u istom svojstvu u Trst. A i ravnatelj pošta i brzojava Pattay premješten je u Trst. Kad su k nama došli, bilo je proti njima negodovanja; nu ovo se je kasnije smirilo, barem glede prvog. Dapače, Gertscher je pri odlasku dobio i pohvalu; uvidismo bo, da bijaše čovjek uman, radin, pravedan — i u jezičnom pitanju. — Sudstvom sada upravlja dvorski savjetnik Benedetti, a poštama i brzojavima savjetnik Brilli, obojica Dalmatinci. Bilo bi prerano prorokovati hoće li prvi biti imenovan i predsjednikom prizivnog suda a drugi ravnateljem pošta i brzojava. Obzirom na druga imenovanja nadamo se, da će ova dvojica ili drugi naši ljudi zadobiti spomenuta mjesta.

Na isti način i na gospodarskom polju doživljamo ove godine oveće promjene, a druge nam se stavljaju u izgled. — Pred malo vremena bio je obnovljen trgovački ugovor s kraljevinom Italijom, koji se nas u velike tiče. U istom je ukinuta vinska klauzola. Nego uz sve to, naše vino ne samo da nije poskupilo, nego je i pocijenilo. Tomu je uzrok što još imade u našoj državi talijanskog vina, dovezena uz nisku carinu prije ukinuća klauzole i što se još uvijek patvori i čini umjetno vino — na štetu vinograda i zdravlja. — Nu u novom ugovoru snižena je carina na talijansko ulje, te će s toga našemu pasti i onako niske cijene. U pogledu ulja prijeti nam pogibelj i od lanenog ulja, ako se kod nas počnu podizati tvornice za proizvadjanje istog, kako se to već kani u Trstu. Neki voditelji države, prije nego li dadu dozvolu za takve tvornice, neka dobro promisle, kakvim posljedicama bi one urodile u Dalmaciji, a donekle i u Istri. — U obalnom brodarstvu i ribarstvu smo takodjer sada loše prošli po ugovoru. Rodjeni na moru, morati ćemo da se još odrečemo i brodarenja i ribarenja.

Pred malo vremena čulo se je u carevinskom vijeću od zastupnika raznih stranaka i od ministara, da je Dalmacija po ugovoru sa Italijom oštećena, te je dužnost države, da joj priteče u pomoć. Isti ministar predsjednik Gautsch je u carevinskom vijeću javno izjavio, da Dalmacija radi dosadašnje zapuštenosti zaslužuje osobitu pažnju i potporu od države. Neka se sve spomenute rieči privedu u djelo; jer sama priznanja i osjećaji ništa ne koriste. Od rieči još se nijedan gladan nije nasitio.

U pogledu općila bismo takodjer morali sada krenuti na bolje. Ove godine bi se morali dovršiti dogovori naših parobrodarskih društava i Loyda sa vladom. Ovo je za nas veliko pitanje, te se valjda s toga i polako pomiče napred. Glede toga bilo je kod nas dosta različitih mnijenja, straha, suprotivnosti i polemike po novinama. Radi se naime o tom, da se sva naša parobrodarska društva stope u jedno, uz sudjelovanje Loyda.

Još bi važnija bila za našu pokrajinu izravna željeznička sveza sa monarhijom. A baš sada se o tom radi. Toj se je svezi dosele uvijek suprotivila ugarska vlada, akoprem bi željeznica išla preko hrvatskog a ne ugarskog tla. Ali zaludu: Hrvati predaše vlast vrh svoje zemlje Madžarima, pa sada uživaju plodove tudjeg gospodstva. Nego vojnički krugovi s vojničkih razloga sile, da se ta željeznica gradi: pak na vijećanjima, koja su se o tom prošle godine obdržavala i kojim je prisustvovala i ugarska vlada, reć bi, da je ova nešto popustila. Slično se je barem izrazio ministar predsjednik Gautsch; a nedavno, kaže se, i ministar vanjskih posala Goluchowski. — Snuje se i o željezničkoj pruzi preko Istre

i kvarnerskih otoka u Zadar, te niz Dalmaciju. Ova se sveza preporuča s ekonomskih i političkih razloga, ali imade dosta gradjevnih poteškoća.

Vide se dakle na sve strane promjene i predvidja neki novi život u našoj pokrajini. Dao Bog, da uzmognemo doskora javiti preko dične „Naše Sloge" našoj braći u Istri, da su sve te promjene bile na korist Dalmacije, i da je naš narod duševno uskrsnuo. (Ispunile se Vaše i naše želje. — Opaska uredništva.)

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija sa K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, smrčnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Razgovor medju Markom i Božom

na štaciji u Sv. Petru i od tamo do Kringe.

Marko. Zdravo Bože! baš mi je drago da se vidimo, ćemo skupa u Kringu.

Bože. Vero meni još dražje, ćemo se ča za te naše Križanske stvari porazgovoriti.

Marko. A pojmo ovde našemu Žensu, ćemo mižolić rakije popiti, pak ćemo laglje poći priko Drage.

Bože. Pojmo, uprav sada će mi dobro učinili. ač je segutra neka frižka arija.

Marko. Molim te ti ćeš znati, da li se je puno ljudi učera podpisalo proti plovanu u Kringi, kako je naš župan napovidä na placu?

Bože. Dragi ti, to su sve županove kapricije; on misli, da on more zapovidati plovanu i svemu svitu, ma naš piovan mu je pokaza, da neće župan šnjim vladati, pak on valje od jada je činija napevidati, da neka dodju ljudi križe delati za poslati ča plovana, ač da on ga je ćnija doći i da ga more poslati ča, ali brižan bi bolje učinija da mete pred svojimi vrati.

Marko. Ma vero kad je tako mogućan, ni potriba da išće križe od ljudi, nego neka sam križ učini, ako se zna pravo prekrižiti.

Bože. Imaš pravo poboštrića, mi negremo delati križa, a vero neće ni drugi ljudi, (možda Nimac i Maleša) ač znamo, da je nam plovan dosti ugođan. ki je bia zdija županu „Kuga", ni ne more ni s ovim, ni magari ako svetac doje za plovana u Kringu.

Marko. Dragi ti, vero bi mu pasala volja zapovidat, da bi ljudi znali, kako je neki dan bija pa u kondotu na štacijonu u Sv. Petru, da su ga morali sini iz Kringe doći u Sv. Petar stajati i benevreke mu zabatuoivati, i da su štešo morali bez njega doma poći.

Bože. Ala vero je lipa ta, ma i župan Supetarski, da se je na dan šedute u Tinjanu svu glavu stuka.

Marko. Ova je pak još liplja, da je Podištat u Subotu na 10 Marča leža po bilom danu na gnoju u kotcu kadi moga žensa u Sv. Petru nerist spiva i biva.

Bože. Ala vero to merita u gazete stavit; su se valja pogovorili, da te svi tri tako storit, da se jedan drugomu ne rugaju.

Marko. A ča ćeš, oni misle, da je to štimanca za nje i za one, ki su jih za poglavare zbrali.

Bože. Vero da se meni, ki nisam u nikakovoj kariki, to dogodi, se nebi već pred ljude pokazö.

Marko. A ča ćeš, slipomu magla nepači, pak još takovi bi tili plovanom zapovidat.

Bože. Za danas dosti, s Bogom Marko, u nedelju ćemo se viditi u Kringi, pak ćemo se još ča progovoriti.

Marko. To i ja baš želim, da si mi zdrav dragi Bože.

Politički pregled.

U Puli 11. aprila 1906.

Austro-Ugarska

Iz mjerodavnih bečkih krugova dolazi viest, da će poslije uzkrsnih praznika nastupiti novi dogadjaji, od kojih valja očekivati promjenu sadašnjeg nejasnog položaja. Govori se naime, da će ministar predsjednik barun Gautsch poslije Uskrsa ozbiljno uzraditi na tom, da sastavi parlamentarno ministarstvo.

Dne 6. primio je car i kralj ministra unutarnjih poslova grofa Bylanota u podulju audijenciju, na kojoj da se je radilo o odročenju ili raspustu kranjskoga sabora', te je isti odgodjen pismeno na neizvjestno vrieme.

Jedan poljski list piše, da će se po Uskrsu sastati poljski i češki zastupnici na skupnu konferenciju radi izborne reforme.

Dne 2. o. m. otvoren je bio kranjski sabor, da raspravi vladinu osnovu o promjeni zemaljskog izbornog reda. Zemaljski predsjednik Schwarz pročitao je u I. sjedniki izjavu, u kojoj kaže, da obće pravo glasa prigodom izbora za carevinsko vieće, nije nipošto zvano, da istisne načelo zastupanja interesa iz pokrajinskih sabora. Nakon te izjave podastro je zemaljski predsjednik u ime vlade zakon. osnovu, kojom se preinačuje izborni red za kranjski sabor. U osnovi sadržano je izmedju ostaloga ustrojenje nove jedne kurije sa 10 izbornih kotara i s 10 mandata. U toj osnovi doznačuje e kranjskom veleposjedu, koje je u njemačkim rokama 10 mandata. Osim toga pridružuje se većinom gradove izvanjskim občinam tako, da bi prvi podlegli uplivu posliednjih. Radi toga oprieše se zastupnici slovenske narodno-napredne stranke odlučno vladinoj osnovi. Najprije započeše obstrukciju stavljenjem predloga i upita te dugotrajnimi govori a konačno zapriečiše rasprave osnove bukom, vikom, udaranjem, sviranjem raznih glazbala, zvonjenjem zvonova itd. Usljed toga bijaše vlada prisiljena odročiti sabor, te neima nade, da bi više došla na razpravu ovakva izborna osnova.

Prekjučer sastali su se u Dubrovniku hrvatski zastupnici, članovi saborskog kluba na dalmatinskom saboru, da viećaju o političkom položaju i o izvještaju posebnog odbora glede pregovora s talijanskim zastupnicima Dalmacije. Znatiželjni smo, kako su daleko ti pregovori doprli i da li se vode ti pregovori izmedju dalmatinskih Hrvata i Talijana bez obzira na primorske Hrvate i Slovence.

Izmedju madjarskih oporbenih stranaka s jedne strane i s druge izmedju krune došlo je napokon do sporazumljenja. Odstupilo je naime neustavno ministarstvo, koje preuzeše kolovodje oporbenih stranaka Košut, Polony, Andrassy, Aponi itd. Predsjedničtvo ministarstva preuzeo je bivši predsjednik ministarstva dr. Vekerle.

S napetošću očekuje se na strani Hrvata, hoće li sada madjarski oporbenjaci, koji su doma na vladi izpuniti Hrvatom zadana obećanja.

Bugarska.

Prema brzojavnim viestim postala je Sofija u zadnje doba pozorištem raznih političkih dogadjaja usljed kojih su kompromitirani najveći drzavnici. Tako se u cieloj bugarskoj štampi javno okrivljuju bugarski ministar-predsjednik Račo Petrov i vojni ministar-general Mihajlo Savov, da su podkupljeni sa 170.000 dinara, da od budimpeštanske tvrdke Weiss prime naručbu municije. Svi sofijski listovi su puni članaka, u kojima su upućene vrlo težke rieči i osvade okrivljenim ministrom.

Rusija.

Najvažniji je dogodjaj sjajna pobjeda ustavnih demokrata pri izborima birača u Petrogradu. Ako se izbori ne ukinu, bit će svih šest zastupnika Petrograda ustavni demokrati. U devet gradskih četvrti, u kojima su već ustanovljeni rezultati izbora, izabrani su samo ustavni demokrati. Nema sumnje, da će svih 160 birača biti članovi ustavno-demokratske stranke. Konservativci su žalostno propali. Značajno je, da su Pobjedonoščev i vodja radnički Hrustalev-Nossar, koji se nalazi u petropavlovskoj tvrdjavi, dobili samo vrlo malo glasova. Propali su i poznati kapetan Klado i svećenik Ivan Kronstadtski.

U Kievu su izabrani ogromnom većinom glasova svi kandidati ustavno-demokratske stranke.

Petrogr. brz. agencija javlja: Po viestima iz raznih mjesta prošli su izbori za drž. dumu vrlo mirno. U gradovima pobjedjuje ustavno-demokratska, a u selima konservativna stranka.

Italija.

Radikalni list „Vita", što izlazi u Rimu, objelodanio je u broju od petka dopis iz Beča, u kojem se na temelju navodnih izjava uvaženoga austrijskoga zastupnika i drugog jednog državnika nastoji u vrlo ružnom svietlu prikazati odnošaje izmedju Italije i Austro-Ugarske. U dopisu se spominje, da se Austro-Ugarska naoružava protiv Italije, budući, da je talijanska politika opasna za položaj Austro-Ugarske na Balkanu. Povodom ovoga dopisa, obratio se zastupnik Santini upitom na ministra izvanjskih posala, da li se informirao o vjerodostojnosti navoda.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Namjestnik u Puli. U ponedjeljak prije podne bio je u Puli parobrodom „Pelagosa" na prolazku iz Opatije Njegova Jasnost knez Hohenlohe, namjestnik za Trst i Primorje. O podne je odputovao u Trst.

Novačenje u Puli.

U ponedjeljak svršilo je redovito novačenje za ovu godinu.

U svih šest dana novačenja pristupilo je u svemu 858 novaka, od kojih je proglašeno sposobno za vojničku službu u svemu 278.

Obilan lov sardela.

Iz Rovinja javljaju, da su tamošnji ribari u petak i subotu ulovili 75.000 sardela, koje su većinom odpremljene u istarsku tvornicu konserva u Savudriju (Salvore).

Izložba goveda u Puli

Dne 6 maja o. g. u 8 sati u jutro otvara se izložba goveda, upriličena po ovdješnjoj kotarskoj gospodarskoj zadrugi, te traje do 4 sata po podne. Nagrade za najbolje životinje su odredjene ovako: za bikove od 1—2 godine I. nagrada 60 kruna, II. 40 K, III. 20 K; za volove preko 2 godine I. nagrada 100 kruna, II. 50 K, III. 40 K; za telce od 1—2½ god. I. nagrada 50 kruna, II. 30 K, III. 20 K. Prijave za izložbu imaju se podnieti do 24. aprila o. g. odboru kotarske gospodarske zadruge u Puli.

Voloski kotar:

Navala gostiju u Opatiju. Pišu nam od tamo, da je početkom proljeća navrvilo tamo gostiju više nego li ijedne godine do sada. Puni su svi hoteli, sve vile i svi privatni stanovi. Nije dakle čudo, što se Opatija neprestano širi i što se grade s jedne i druge strane ceste i mjesta nove palače za stanove privatnika i za javna svratišta. Broj gostova raste još uvjek pa oni, koji nemogu više naći stana u Opatiji. idu dalje do Lovrana, ili sele se na Rieku, odakle dolaze kroz dan u Opatiju a prenoćuju na Rieci.

Od 1. septembra 1905. pa do 20. marča 1906. došlo je u opatiju 14.573 osoba. Od 27. pa do 29. marča došlo ih je 365, te je bilo u Opatiji 29. marča t. g. ukupno 3035 gostiju.

Izlet „Sokola" u Veprinac. Od tamo pišu nam: Najavljeni izlet čilog našeg „Volosko-Opatijskog Sokola" u susjedni Veprinac izpao je u nedjelju dne 1. o. mj. na sveobće zadovoljstvo koli samih izletnika, toli milih nam Veprinčana, koji nas bratski dočekaše. Volosko-opatijski članovi „Sokola" krenuše poslie 2 sata sa starostom vodjom na čelu preko Opatije uz brieg u Veprinac. Drugi odio „Sokolaša" i to onaj od Mihotići stigao je u Veprinac starom cestom, koja vodi na Učku.

Pošto su svi skupa nešto odpočinuli započelo je na trkivanju u brzini hoda, i to u daljini od 400 metara. Kod natrkivanja sudjelovalo je više članova, nad kojima je odnio pobjedu brat Zimerman, koji u vrlo kratkom roku dva puta prevalio odmjerenu daljinu. Članovi i občinstvo nagradiše ga burnim klicanjem.

Iza toga podaše se svi članovi i dio občinstva u gostionu čestitog našeg Ferčića, gdje se podulje uz pjesmu, rodoljubne govore i prijateljski razgovor pozabaviše.

Prvi uze rieč velevriedni brat starosta dr. Poščić, koji je članovom „Sokola" u krasnom govoru predočio sokolsku misao i zadatak „Sokola". Na koncu pozdravio je domaćeg prvaka i čestitog rodoljuba gosp. J. Puščića Cimbića, koji se je na toploj zdravici srdačno zahvalio.

Malo iza sedme krenuše „Sokolaši", srdačno pozdravljeni od domaćeg občinstva, cestom niz brdo, cestom prama Frančićem i Mihotićem, gdje se bratski razstadoše s tamošnjimi članovi „Sokola", te stigoše u Volosko-Opatiju veseli i zadovoljni oko 9 sati u večer.

Glavna skupština učiteljskog družtva kotara Volosko.

Predsjedničtvo učiteljskog družtva kotara Volosko pozivlje na XIII. redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 17. aprila tek. god. u prostorijama »Hrvatske Čitaonice« u Mihotićima (želj. postaja Matulje) u 10 sati prije podne, ili u slučaju, da nebi bio prisutan dovoljan broj članova, onda ½ sata kasnije uz ma koji broj prisutnih članova, sa slijedećim dnevnim redom:

1. Otvorenje skupštine po predsjedniku.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i lanjskih odborskih sjednica.
3. Izvješće blagajnika i odobrenje družtvenih računa.
4. Izvješće delegata na lanjskoj skupštini »Zaveze« u Puli.
5. Rasprava i zaključak o »raspustu« družtva i pristupu »Narodnoj Prosvjeti« u Pazinu.
6. Izbor odbora družtvenoga za god. 1906. ako se nebi zaključio raspust družtva.
7. Izbor delegata za »Zavezinu« skupštinu, ako se družtvo ne raspusti.
8. Možebitni predlozi.

P. S. Za skupni objed valja se prijaviti dopisnicom učiteljici gdjici Mariji Kinkela u Kastav.

Iz Veprinaščine pišu nam: Možda Vam neće biti drago (dapače: gdje to narodni interes zahtjeva, nesmije se nikomu zatvoriti stupce našega lista. Op. ur.) da Vam se već nekoliko puta zaporedno javljamo u Vašem cienjenom listu, ipak ću Vas umoliti, da uvrstite i ovo par redaka, tä svrha nam je da razkrinkamo talijanaše — poprdile, mačke, izdajice, kako ih već sve ne zovu; neka sviet znade u kakovih se rukah nalazi naša občina.

Marač — brtoglavac, al pobrtoglavili ili bolje rekuć pomemili u ovom mjesecu i naši talijanaši. Nedjelju pred Josipovom raznašala četvorica talijanskih podrepnicah pozive na njekakav sastanak, koji se je imao na Josipovo obdržavat u občinskoj zgradi, kojim da bi Veprinčani protestirali proti novoj izbornoj reformi. Čujte kako je glasio taj poziv od občine, u kojoj nema nijednog Talijana: „P. T. Signore. Lunedi 19 corr. alle ore tre pom. nella sala comunale in Icici si terrà una conferenza a § 2 della legge 15. XI. 1867 No. 125 sul tema: Il progetto governativo per la riforma elettorale. Invito V. S. di voler gentilmente intervenirvi. Icici 17 marzo 1906. — A. Gasparich.

Pozive za tu znamenitu „conferenzu" raznašali su potajno i to samo onim osobam, za koje su znali, da pušu u njihov rog; ali ni kod svih njihovih nisu dobro

li — pametniji ipak počimaju otvarati — nekoji ih odpravili kako zasluže, n im dapače rekao: *„ja dobivam listi merike, pa znam ča va njih piše, a ade smo doma, davate mi tu kartu, na ne razumim, ča je zapisano — ja neću nikamo“*. Došlo i popodne na Josipovo, se je imala držat ta „conferenza“, na su bili pozvani i talijanski kapurioni ovrana, od kojih je došlo desetak njih. občinskom zgradom bilo sakupljeno ih četrdeset Veprinčana, ponajviše , sa bielimi bradami, a šupljimi gla- ; a nebi ih bilo ni toliko, da nisu oji uzeli i djecu sa sobom, samo, da ude više tako n. pr. Pikavić uzeo je , isto tako i Tončić i Joža od Tumpić. iletić sina gluhonemoga. Pa ti, da su stavljali cielu Veprinščinu!? A bio je ju njima i Brbotin, otac vrednih si- kapelana Frana Bačić i Karla ma- te, koji premda su mu sinovi čestiti li, agitira svagdje za talijanaše činec sramotu svojim sinovima. Ali na . Ta četica stojala pred občinskom dom sa pozivima u rukama, kao da sud zovu. Glavar Tončić išao od oga do drugoga, te pobitježio u „notes“ a svih prisutnih. Na to ih pustiše u nsku dvoranu. Tončić predstavi lo- skog glavara: *to su g. potešta iz vrana“* i sam ga postavi za predsjed- skupščini. Lovranski pa glavar odmah e rieč tajniku Markiu, koji je tali- ski govorio proti vladinoj osnovi o iz- noj reformi, od čega svega nije nijedan rinčan ništa razumio. Tako je netko nje zapitao Piljčinu iz Poljana, što da učinili na občini, odgovorio je, da su h „deputata“ za Beč. Kad je Marki o svoj govor, pozvao je prisutne Ve- ičane, nek dignu ruku, koji su za ono, je on govorio, na to dignuše ovi ruke, mda nisu znali o čemu se radi, tako, bi ih bio i Marki prodati mogao (mala ca. Op. slag.). Na koncu pak reče rki hrvatski, jer drugčije ga nebi bili zumili, neka se Veprinčani ne ugledaju one občine u kotaru u Voloskom, koje u hrvatskim rukama, kao Volosko, stav, nego nek se ugledaju u občine vran, Mošćenice, Labin itd.: toplo im zatim preporuči za buduće občinske bore, te zapita prisutne: „Što ne, da ste vi Hrvati? Ne, ne, vi niste Hr- i. već Slovenci, koji dekate sporazumno Talijanima. (Marki! kosmata ti duša). a to je bila zaključena skupština, te svi kom izadjoše iz obć. kuće. Markiju! ješ, ovakva je bila ta znamenita „con- renza“, takov je bio taj protest proti bornoj reformi, a ne košto je lažno bilo vljeno u „Picolo“ i kako je Kunčić, oji je bio jedini iz Puharske prisutan, uhio po Puharskoj. Medju talijanaši, koji prije „conferenze“ stajali pred občin- om zgradom, bio je i naš jedan čestiti eprinčan, komu, kad ga je glavar Tončić gledao, zabranio mu po občinskom stra- aru pristup u občinsku dvoranu, jer, da to privatni sastanak. Dotični Veprinčan risustvovao je isto i proti zabrani toj conferenzi“, a poslie „conferenze“ oprao bez vode i sapunice glavara Tončića i jnika Markia, da će se ga još dugo sje- ati. Tako i valja, evala mu! Tim ljudem ćeba zube pokazat i naučit ih pameti. Poslie „conferenze“ odputila se ta četica eprinaških talijana u jednu krčmu u Po- janah, gdje su ih kapurioni nažerali i talokali — a sve badava. Veprinčani! što nislite, tko će platit ono, što su oni za- okali? Sudite sami; u ostalom — ima kosta u veprinačkoj šumi bukava. Čudno- ato! kod nas ne možeš kupit tovara za 0 kruna, a čovjeka možeš za litru, dvie ina. (Ne čovjeka, nego muškarca! Op. sl.)

Da se komu stranca pripovjeda, što e sve u našoj občini događja, rekao bi: e, to nije moguće, nije moguće, da ima oš tako bedastih ljudi u Veprinašćini; a pak ih ima, koji se daju za nos vući, tao tovar na užetu. Tu Marki njim je am rekao, da delaju sporazumno (t. j. složno) sa Talijanima, a reci njim, da su Talijani — jao si ga tebi. Puče veprinački! Počni već jedanput mislit svojom glavom, a ne drži s onimi, koji ti propast snuju duševnu i tjelesnu, kojim bi se brzo korita izpraznila, da ti progledaš; zato ti glavu sa svakakvimi laži napunjajú Zaslepljeni narode, progledaj već jedanput, pa pogledaj po Veprinšćini: svi tvoji učeni sinovi: pomorski kapetani, svećenici, učitelji, kojih ima prilićan broj iz Veprinšćine, svaki, kojigod ima i malo soli u glavi, svaki vidi kamo te pelju ti tvoji kapurioni. Što ovi svi tvoji vredni i učeni sinovi znaju manje od tebe, koji u svojoj zaslepljenosti nezaaš što je bielo, što je crno?! Popitaj se malo kod svojih duhovnih pastira, koliko je od tvojih kapu riona podpisalo protest proti civilnoj ženitbi, dapače nekoji od njih odvraćali narod, nek se ne podpiše. Pogledaj, kakovi su ti tvoji kapurioni; koliko puti idu u godini k sv. misi; pogledaj njihova djela, pa ih po njihovih djelih sudi svojom glavom, ako je u njoj još koliko mozga, pa ćeš vidit koji ti je prijatelj, koji neprijatelj. Dosta mora bit svakomu Veprinčanu napomenut cestu; 4000 K občinskih zapravdanih radi ceste; globa radi nedostatno biljegovanog ugovora, a suda gradnja nove ceste, občinske kuće itd., a i to, da je jedan od kapuriona rekao, da će občinu zakopat u dug, pa nek se Veprinčani češu. Pripovjeda se i to, da je Veprinačka občina platila i kočije, na kojima se je odpadnik vozio lanjske godine u Mošćenice, da agitira prigodom tamošnjih občinskih izbora. Svaki puta, kad je bio u Mošćenicah, da mu je dotični kućer učinio namiru na 24 K kao da je bio dvaput tobož radi veprinačke občine u Voloskom. Neka nam Marki kaže, da nije to istina, pa ćemo mu navesti svjedoka. Gledaj paše Veprinački, kamo ide tvoj krvavimi žulji zasluženi novac?!

Mladji je naraštaj hvala Bogu bistriji; sinovi više talijanaških podrepnica razumniji su, nego li njihovi očevi. Prošlog mesopusta imala je naša mladjarija po običaju ples. Oni mladići, koji su ples priredili, nosili su crvenkape, da se tako od drugih razlikuju i pjevali su medju plesom narodne pjesme. To ne bilo onim na občini pravo, pa im zabranili po občinskom stražaru na mesopustnu nedjelju ples, ako ne skinu crvenkape, premda su već imali u ruci pismenu dozvolu za ples; al mladjarija se nije dala zastrašiti, već napred sa crvenkapama plesala, znajuć, da im občina bez uzroka ne može plesa zabraniti i zasladjivala si i nadalje ples narodnim pjesmama i šaleć se sa *„nekakovim bisagama“*. Šteta, što onaj dan nije bilo ovdje dalmatinca sa crvenkapama, jer bi ih bio stotinu prodao, tako se bila mladjarija razpalila. Pošto su i proti zabrani plesali, odsudila ih občina na 25 K globe, al pošto mladići ne htjedoše platiti, uhvatili su krčmara, da mora on platit, jer da je on odgovoran za ples. Neznamo kako će to svršit, jer je tu još nešto po sredi, o čemu ćemo Vam javit, kad budemo vidili kako se stvar svršila. Samo napred mladići; na Vami Veprinšćina ostaje; nedajte straha na se, prošlo je već ono vrieme, kad se moglo strašit, tulit, pucati itd.; zora puca, bit će dana. Kod nas kao da vlada „strahovlada“; ako koji štogod prigovori proti gradnji ceste ili proti drugomu čemu, što su talijanaški kapurioni odlučili učinit, valje ti ga pozovu na občinu kao, da je tamo sud; kako su neki dan pozvali Jožu Dorinoga i Čeparića, al im ova dvojica bez straha odgovoriše, nek ih pozovu na sud, ako njim nije štogod pravo. Veprinčani, nedajmo straha na se; dole bez ikakovog obzira sa poprdili i talijanaškimi podrepnicami; ako je koji dužan občini ili komu drugomu talijanašu, nek se zato ne boji i onako će ga morat jedanput platit. a i sada se lahko svagdje novaca dobije na posudu; ako je komu kum talijanaš, nek ne gleda na kumstvo po onoj: Kumpare gore, kumpare dole, hodi s moje smokve dole; dole sa onimi, koji občinu u veliki dug zakapaju; te kod budućih obć. izbora birajmo ljude pametne, poštene, vriedne, ljude naše krvi, koji će se skrbit za nas i za naše, jer koji neće brata za brata, taj će tudjinca za gospodara. Preporučujemo Markiju i drugim talijanaškim podrepnicam, nek se s nami ne šale, nek ne varaju puk, jer smo već izgubili strpljivost, pa nećemo gledat ni na Matinu ni Jožinu, već ćemo ih po zasluzi šibat, i perom i govorom; ne bojimo se, puno nas je, više nego oni misle, o čemu ćemo ih osvjedočit na dan izbora.

Lošinjski kotar.

Iz Malog Lošinja pišu nam:

Odavle zamuknuše, g. uredniče Vaši dopisnici, te smo uvjereni, da Vam neće biti žao ako Vam se u buduće odavle češće oglasimo*). Za danas Vam javljam radostnu viest o požrtvovnom djelovanju jedne naše rodoljubne obitelji. Članovi te obitelji, velevriedna braća Noe i Antun Martinolić odlikovaše se od rane svoje mladosti marljivošću, poštenjem i nesebičnim patriotizmom, zbog česa bijahu i jesu ovdje od svakog dobro i plemenito mislećeg Lošinjana visoko cienjeni i štovani.

G. Noe Martinolić vratio se je nedavno nakon trogodišnje odsutnosti iz Rozario di Santa Fe u južnoj Americi gdje mu vrši stariji brat Antun službu bilježnika, kojemu je vodio računarske poslove.

Mladi su Vam to ljudi, pošteni, marljivi i poduzetni, te nije čudo ako im poslovi idu dobro.

Naš vriedni Noe oženio se za svog boravka ovdje, te je već poveo miljenicu svoga srca u Ameriku a njegov brat doći će domala kući da si odabere i on budućeg drugaricu.

Čestita braća Noe i Antun ostali su vjerni svomu rodu i jeziku u dalekoj tudjini te su dragovoljno podupirali svako plemenito narodno poduzeće. Oni su podarili i liepu svotu za nabavu krasne zastave, kojom se diče naša djećica hrvatske škole kod crkvenih svečanosti. Povodom svog vienčanja podario je Noe našoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda 50 kruna, a stalni smo da nas neće zaboraviti ni u buduće, ako nam ga Bog uzdrži zdrava i čila.

Svoje rodoljublje i svoju ljubav do rodne grude pokazao je naš Noe i drugim načinom. On je naime pod pseudonimom „Umpiljak“ objelodanio u Vašem sudrugu, u zaslužnom „Omnibusu“ više članćića i dopisa, u kojima je vjerno i istinito opisao lošinjske odnošaje i događjaje, pa kad je uvidio, da to naši ljudi koli doma toli u tudjini rado čitaju, dao je svoje članke i dopise u malenu knjižicu u 500 iz.isuka posebice otisnuti i to posve na svoj trošak. Sve što je dobio za te knjižice doma, to je predao našoj podružnici, a 50 komada knjižica poslao je znancem i prijateljem, većinom našim Lošinjanom u Ameriku, da i oni doznaju, što se kod kuće zbiva i događja. Dobitak tih knjižica namienio je također našoj podružnici.

Čim se uvjeriše ti naši suzemljaci da je knjižica istinito i vjerno pisana i da je sav njezin dobitak namienjen u toli dobrotvornu svrhu, pojagmiše se za njom, te mjesto 5 novčića, dadoše nekoji za nju ćak i po 1 dolar.

Eto Vam g. uredniče imenik naših vriednih suzemljaka u Americi, koji kupise i predplatiše rečene knjižice, pak neka se znade i za njihova poštena imena:

	Knjižice	Dolari	Cent.
Martin Busanić (Barista)	1	1	—
Marko Jadrošić	3	1	—
Justo Martinolić	2	—	75
Lovre Škrivanić	1	—	25
Lovre Picinić kao dar .	—	—	25
Fridrik Kamalić	1	—	25
Ivan Francisković . . .	1	1	—
Anton Peričić	1	1	—
Anton Picinić	1	—	35
Anton Taraboća . . .	2	1	—
Luka Garbac	1	—	50
Ivan Lovrančina . . .	1	—	25
D. G.	1	—	25
Nadal Vidulić	1	—	25
Romulo Lekić	1	—	50
Angelo Šutora	1	—	50
Josip Poljanić	1	—	50
V. G.	1	—	10
Lisandro Vilani	1	—	15
Ivan Poljanić	1	—	50
Ivan Haljić	1	—	20
Dinko Kršić	1	—	25
Ivan Vidulić	1	—	25
Anton Picinić	1	—	25
Gašpar Busanić	1	—	25
Ant. Stjep. Juričić, kao dar	—	—	25
Romolo Taraboća . . .	2	1	—
Dolara . .		12	80

*) Biti ćemo Vam vrlo zahvalni. (Op. ur.)

Tih 12·80 dolara bacilo je u našem novcu 62 krune i 74 para, koje predasmo ovdješnjoj podružnici, i za koje se srdačno zahvaljujemo u ime naše školske djećice u prvom redu plemenitom našem Noe Martinoliću, a zatim svim našim milim suzemljakom u Americi. Živili svi skupa, sjetili se i u buduće naše velezaslužne „Družbe“ i sretno nam se vratili u staru domovinu!

Krčki kotar:

Za uzgoj hrvatskih Salezijanaca. Primamo i preporučamo na uvaženje ovo pismo:

P. n. Gospodine! Možga Vam je već poznato, da se u krčkoj biskupiji, odobrenjem Presvijetloga krčkoga biskupa dra A. Mahnića, sastao odbor, koji ima svrhu, da se brine za uzgoj hrvatskih Salezijan-kih kandidata.

Don Bosco i njegovi Salezianci danas su poznati svemu svijetu. Njihov blagoslovljeni rad od neprocijenive je vrijednosti obzirom na opće potrebe sv. Crkve, obzirom na nevolje, kojima pa la žrtvom osobito mladež u današnjem društvu i obzirom na praktični pastirski rad dušobrižnika.

Koli Presvijetli krčki biskup toli ovaj odbor postigli su toliko, da se već 25 mladića uzgaja u Turinu u duhu don Bosca a na hrvatskom jeziku, da pak doskora, kao Don Boscovi sinovi, dodju medju svoju braću Hrvate djelovati na spas naše mladeži. Medju tim mladićima imade ih iz Banovine, iz Medjumurja, iz Dalmacije i iz Istre. Imade ih, koji od svoga plaćaju svoju opskrbu, a imade ih siromaha, koji to ne mogu.

Da se i za njih namaknu sredstva, to je posao ovoga odbora. Mnogi svećenici jurve su od svoga siromaštva doprinesli svoj milodar u ovu svrhu, a Presvijetli biskup krčki podupro je i preporučio osobitim načinom ovaj pothvat.

P. n. Gospodine!

Hrvatsko svećenstvo, koje je uvijek prvo, da doprinese svoj obol za svaku dobru svrhu, ne će se, ufamo se, ni nama oglušiti. Budući da smo svijesni svetosti ovoga poduzeća, molimo i Vas, P. n. Gospodine, da svoj darak udijelite. Ne radi se dakako o nama, ne radi se paće ni o samim onim mladićima, koji se uzgajaju sada za Salezijance, i koji ovaj čas trebaju naše pripomoći, radi se o mnogo većoj, o mnogo uzvišenijoj stvari, o ustrojstvu mlade apostolske čete Don Boscovih sinova, koji će pak žrtvovati sve svoje moći za kršćanski uzgoj svoje mladje hrvatske braće.

Svi vidimo pogibelj, — svi, a osobito svećenici, moramo tražiti i lijeka.

Bog nas očuvao u ovom poslu svake tjesnogrudnosti.

Ne uskratite nam svoga milodara, a svi oni, koji budu, ufamo se i do kasnih pokoljenja osjećali blagodati hrvatskih Salezijanaca, molit će se Bogu za sve svoje dobročinitelje, a osobito za prve, recimo tako utemeljitelje.

Odbor za uzgoj hrvatskih Salezijanskih kandidata, u Krku, 15. veljače 1906. Predsjednik: M. Oršić, kanonik. Tajnik-blagajnik: M. Brusić, koralni vikar, Odbornici: M. Mužina, župnik; Fr. Volarić. kurat; Fr. Žic, župnik.

Pazinski kotar:

Za školu u Brestu. Pišu nam iz Bresta, občina Boljun: Već je bilo odlučeno, da će se u prošlom febraru otvoriti ovdje ekskurendo škola. Odneslo se to sada do septembra. Slavna „Junta“ učinila je utok na vrhovno sudište radi ove škole. Razloge je navela ove: da se nije popitao puk u kojem će jeziku školu, i da nije daleko od Vranje. Prvo: za ekskurendo škole toga ne treba; a drugo, neka gospoda dodju ovamo bivati, pak će vidjeti, da li se može iz Bresta šiljati djecu u školu na Vranju. Jezik, Bože moj, ta mi svi samo hrvatski na Brestu govorimo; valjda u školi neće se djeca arapski učiti. Kad pitamo školu, nam ju ne daju, jer nemamo škole smo analfabeti i onda nam se rugaju, da smo zaostali i neuki. (Vi ste javni i slobodni lopovi, a mi ostajemo pošteni Hrvati!)

Za Družbu u Pazinu.

Gosp. Josip Matika, općinski kancelist u Pazinu darovao je ženskoj podružnici društva sv. Ćirila i Metoda u Pazinu, da počasti »Pust....« 10 K, a Bjelovarska županijska štedionа muškoj ovdješnjoj podružnici iznos od 50 K.

Porečki kotar:

Iz Motovunskih Novaki. Na dan sv. Josipa obdržavala se je prva sjednica novoustrojene podružnice družbe sv. Cirila i Metoda uz prisutnost mnogobrojnog puka. Nakon ovršenog dnevnoga reda upisalo se je isti dan 25 članova, tako da ista ima danas 70 redovitih članova.

Članarinu su odmah platili: Kazalac Nin 60 p., Klanjac Ivan 80 p., Matković Josip 60 p, Lakoseljac Miho 1 K, Marušić Ivan 1 K, Sardoc Mate 80 p., Sardoc Matio 1 K, Cvitko Ivan 1 K, Defar Dušan 1 K, Selar Mate, župan 1 K, Cvitko Ivan, 60 para, Škropeta Angjeo 60 p., Lakoseljac Petar 1 K, Sardoc Šime 40 p., Mikoli Ivan 1 K, Lakoseljac Angjeo 1 K, Koraca Mate 1 K, Jugovac Anton 1 K, Jugovac Josip 40 p., Selar Antun 40 p., Šepić Ivan 40 p., Klanjac Benjamin 60 p., Pavat Matijo 1 K, Lakoseljac Tonin 60 p., Pavat Tonin 1 K, Mihačić Ive 1 K, Rupić Tonin 6 K, Lakoseljac Petar 40 p., Šepić Petar 40 p., Pastorčić Matijo 60 p., Cvitko Ivan 60 p., Lakoseljac Antun 1 K, Mikulić Zvane K 1. — Svotu od K 30 poslao je blagajnik podružnice dne 24/3. t. g. ravno družbi u Opatiju.

Izložba goveda kod Motovuna. Zemaljsko agrarno vieće odlučilo je, da se obdržava dne 23. o. m. kod Motovuna izložbu goveda s nagradama. U tu svrhu pružila je vlada državnu pripomoć radi promicanja marvogojstva. Izložba će trajati od 8 sati u jutro do 4 po podne, te će biti podieljena u dva glavna odsjeka, od kojih će svaki opet biti razdieljen u 4 pododsjeka. Tim povodom kani gospodarska zadruga nabaviti za izložbu 19 bika.

Koparski kotar:

Brest, p. Buzet, dne 6/4. 1906. Po naputnici bilo Vam je danas odposlanih 20 K za družbu sv. Cirila i Metoda u ime oklade dogovorene medju vlštov. g. Jos. Sirotićem, učiteljem u Slumu, g. Grgom Mikcem, trgovcem u Brestu te vlč. gosp. Zorkom Klunom, župeuprav. u Brestu. Pobiedio je vlštov. gosp. učitelj time, što je stigao iz Sluma preko Bresta na Žbevnicu (1014 m. nad morem) u 44 minute, 16 minuta prije nego li je trebalo. Put strašan, ali noge su mu mlade i kriepke. Sačuvao mu Svemogući zdravlje na dobrobit našeg naroda u Istri.

Oklada je iznašala 20 K, a 2 K nadodao je sam gosp. učitelj, vrativši se iz Žbevnice. Ukupno dakle je odposlano 22 krune.

Ispiti usposobljenja na učiteljištu u Kopru započeti će u ponedjeljak dne 7. maja ö. g.

Talijanski ravnatelji talijanske „banke“ u Roču. Prve nedjelje ovoga mjeseca obdržavala je talijanska seoska blagajna (cassa rurale) u Roču svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj su bili izabrani što u ravnateljstvo, što u nadzorni odbor sliedeći čistokrvni Talijani: Turković, Buljavac, Pavletić, Legović i Grbavac. Pa da nije Istra čisto talijanska zemlja!?

Zabava u Dekanih.

Pjevačko-čitalačko društvo »Zrinjski« u Dekanih prirediti će prvu nedjelju mjeseca maja veliku zabavu bogatim programom, na što se upozoruje naše rodoljube na Koparščini i susjedna pjevačka društva.

Franina i Jurina.

Fr. Dobro jutro Jurino!

Jur. Bog daj Bog; kaj znoš dikaj noviga?

Fr. Znom znom, anka čuda tega.

Jur. Ben povej.

Fr. Znoš oni don ki je bila komišijon za čut Vrhuvce u ken jeziku želijo da se njihovi otroki u školi kaj se jima zidat u Vrhu vadijo, da je šior Luigi pašionato po Vrhu nosio en bokon lesa pod jaketa.

Jur. Kaj je morebit mislio, da će se komišijon prestrašit i da će bižat ća.

Fr. Ja, on je to mislio, ma mu se ni posrećilo. On je verao da će jo poć ća i da će sa sijorom Banjafava i Porkošpin kol ajuto dei Spasitelji zidat škola od „Lege“ u Vrhu.

Jur. A kade jimaju šoldi?

Fr. Jimaju ben stari i novi spasitelj iz Buzeta, i ako nimaju oni ih je ben u Poreču.

Jur. Ja ma da iz Poreča ne dobiju već šoldi, zakaj da nisu mogli predobit Vrhuvce za školu „sloveno-italiano“ i da su se komportali pred onim iz Poreča oni don toko toko, pa da njim već ne veruju nič.

Fr. Anka jimaju pravo, da njin ne daju.

Jur. Znoš kada su prišli banjafava i porkošpin u opal!, da je banjafava reko eni kompaniji „Vrog“ Van danos plaća vino a ne vi.

Fr. Kaj su njin oni platili?

Jur. Nisu ne zokaj nimaju donjer ne dobije dikaj sa automato.

Fr. Mi se para da će sa automatom morat hodit kako jirovago!

Jur. Tako da nebi.

Fr. Ja, ja, ma da ih je drug' lepa tokala. Kada je šu van iz apalta Piero iz Medveje, da ga je porkospin zgrabio za prsu ali kada su drugi prišli van da ga je ben pustil i da je počeo kričat „Korajo Vrhuvci forca in brage“ i na to vikanje da je prišo Luigi.

Jur. Kaj toko fort da je šior Luigi?

Fr. Ni ne ma je prišo s bokonom drva za tuć Medvejce.

Jur. Ja, ma nije toko lahko tuć Medvejce, zokaj su forti, znoš da su en bot stukli anka „Cotto“ iz Buzeta.

Fr. Na prvi aprila zokaj su bili oni iz Sovinjaka na Vrhu?

Jur. Ki su bili!

Fr. Je bio Todeško, Monteneča i Zvanić.

Jur. Kaj su hodili u april?

Fr. Su, su, ma anka za druge stvari.

Jur. Čokaj drugi dan Vazma son čuo, da čeju oni tri Sovinjčići i Vrhuvski porkošpin et kompanji imet procesiju, zekaj da će banjafava nosit bandieru dei socialisti i da čeju po Vrhu hodit, a Todeško da će klicat 20 peršon iz Sovinjaka šnjim.

Fr. A ki će poć sa Todeškom kada nanka njegov oća ga ne more vidit, a u Sovinjaku nima takovih kako je on nanka enega nego oni tri?

Jur. Si čuo da je to proponil vredni požup.

Fr. A ja, fina glavica.

Jur. A porkospin et kompanje da jimaju u njega celo poverenje ali fiducija??

Fr. Veruj mi da bi boje storio da za sojo stanje se skrbi zakaj je moli, a on ne more dat šoldi za „Legu“ nego ih mora nes onemu iz Buzeta ki je morao iz dveh hiš u Vrhu bižat s kacoti.

Jur. Ma šior Luigi jima beči za kaj je pašijonato.

Fr. Da nebi ih jimeo, on nebi mugo u Poreč zakaj ga boli noga.

Jur. Dunke Bog stobom samo pridi na Vrh da vidimo koko ćejo počastit oni don kola mužika de porkospin.

Razne primorske viesti.

Pranje nogu u kraljevskom dvoru. Sa Rimom ostao je Beč jedan medju riedkimi gradovi u kojemu se je predaja velike nedjelje sačuvala skoro netaknuta. Najzanimiviji je od ovih obreda bezdvojbeno onaj pranja nogu, koji se obavlja na veliki četvrtak na dvoru našega kralja. U ovo prigodi je cieli dvor sakupljen u kraljevskoj palači. Sred visokih mramorskih stupova na ne mnogo uzdignutoj podnici pripravljen je dug i jednostavan stol, prostrt bielim stolnjakom. S jedne strane stola sjedi uzduž dvanaest staraca odjevenih u nošnji srednjega stoljeća. Okružen članovi kraljevske kuće pojavlja se kralj. On nosi svećanu službenu oporu. Dvorski svećenik započimlje čitanjem evangjela, a po dvorani se širi tamjan u malim blakitnim oblačićima. Obred započimlje gostbom za starce, koji nema manje od trinaest jestvina. Kralj osobno postavlja pred starce različite jestvine, koje mu prinašaju dostojanstvenici carstva. No gosti ne tiču jestvine, njima će biti dane iza kako dovrši obred, te će sobom odnieti kući takodjer sa tanjurima, čašama, posudom od kositra, sve urešeno kraljevskim grbom. Kralj služi svih dvanaest staraca podpomožen od jedanaest članova kraljevske kuće. Iza kako se dovrši ova gostba, tada se odnese stol i onda započimlje pranje nogu. Čestnici se približavaju podnici, te starcima svlače cipele i čarape, pak prostiru na njihova koljena težko bielo platno, koje ide od prvoga do dvanaestoga starca. Kad je svećenik čitanjem Evangjela svršio, kralj se približava prvomu starcu i pred njim klekne. Jedan drugi svećenik s njegove lieve strane izlieva po koju kap vode iz zlatne posude na noge prvoga starca, drugi drži izpod dragocienu nakapnicu: kralj isti brzinom suši platnom, koje mu podaje s njegove desne strane klečeći podvornik, dok drugi iza njega kadi. Iza kako se je ista služba obavila i kod dvanaestoga starca kralj opere ruke. Veliki obrednik tada pristupi kralju sa dvanaest kesa, a u svakoj po sto srebrenjaka. Vladar, iza kako ih je dao svakomu starcu, povuče se u svoje sobe i tim završuje obred.

Učiteljska poruka. Sa zebnjom očekuje hrvatsko učiteljstvo ovkraj Učke na zaključak 5. točke dnevnog reda skupštine voloskog učiteljskog društva dne 17. o. m., jer će tamošnje učiteljstvo njome odlučiti, da li će svoje društvo raspustiti i pripojit ga „Narodnoj Prosvjeti“ u Pazinu. Braćo i sudrugovi! Vi poznate našu želju, a to je, udruženje narodnih učitelja čitave Istre. Od kolikog zamašaja bila bi ota reorganizacija, to znate svi jedan po jedan dobro i predobro, al možda bila bi od veće znamenitosti, nego mi i vi sada možemo to znati i naslućivati; za to kad nas 17. o. m. u Mihotićima bude na okupu stotinu možda oka, zaista vaš zaključak bit će mudar, pak ćete zaista poprimiti predlog odbora vašeg društva, da se pridružite četi narodnih učitelja srca Istre, koje u novije doba zavidnom slogom, radom i marom čini čast učiteljskom imenu. Raspravljajuć o rečenom predlogu bit će vam stalno pred očima slika dosadanjih vaših skupština, a ne će vam izbjeći oku oni, koji vas ostaviše. Nije li komu sudrugu ova slika odlučujuća, a ono bar da pomisli na važnost udruge učitelja i učiteljica čitave jedne pokrajine, a na onu Istre svakako još zamašniju. Došla je bo doba, upoznati se, porazgovoriti te skupno raditi i revnovati. Ne smetnimo s uma, da riječ sviju nas nešto ipak mora vrijediti, a vrlo malo odlučujemo kad smo raskomadani. Neka nas uči prošlost, i crpajmo podnku iz činjenice, da bijaše rad dosadanjih učiteljskih društava manje, više jalov i nečastan po učiteljsko ime. Tko pak od sudrugova imao bi što navesti proti ujedinjenju, taj svakako mora da dodje na glavnu skupštinu „Narodne Prosvjete“ već nastajnih Duhovskih blagdana, pa da tamo udruženi što prikladnije udesimo dalnji ustroj, bude li se to našlo shodnim; ali prije svega budimo jedno, kao što su nam jedne misli, želje i potrebe. Ujedinjeni bit ćemo velika obitelj, u kojoj će se bratski raditi i postupati; iz nje nastojat će se sasma istjerati presude mjesne i ljudske.

Bratski pozdrav sudrugovima na sastanku u Mihotićima! *Učitelj.*

Narodni dobrotvor. Dne 5. o. mj. preminuo je u Zagrebu vrlo obljubljen starac g. Julije Bubanović, kralj. veliki župan u miru, vitez reda željezne krune III. razreda i t. d. Rodio se je g. 1826. u Križevcih, god. 1848. svršio je pravničke nauke, te je odmah stupio u javnu službu God. 1875. postao je velikim županom a god. 1885. bio je umirovljen.

Dični starina Bubanović ostavio je skoro sav svoj imetak u narodne i dobrotvorne svrhe. Tako je ostavio „Matici Hrvatskoj“ kao zakladu tri dionice I. hrvat. štedione (oko K 18.000), „Jugoslavenskoj akademiji“ K 1000, „Hrvatskom književnom društvu“ K 500, „Mensi akademičkoj“ K 500, za nagrade za učenje ruskog jezika K 18.000, „Zakladi za potporu siromašnih djaka“ gornje i donje gimnazije u Zagrebu i Senju svakoj po K 300. Deset pučkih škola pretplatio je za članove utemeljitelje „Matice Hrvatske“ odnosno „srpske“ i za svaku školu ormar za knjige za K 50. Zakladama: za potporu siromašnih djaka trgovačke škole, realne gimnazije i trgovačke škole u Zagrebu ostavio je po K 200, a *gimnaziji u Pazinu K 400, „Družbi sv. Cirila i Metoda“ K 1000,* mirovinskoj zakladi članova hrv. zem. kazališta K 200, pjevačkim društvima „Kolu“, Merkuru“, „Slobodi“, „Slogi“ i „Srpskom pjevačkom društvu“ svakom po K 200.

Vječni pokoj narodnom dobrotvoru!

Izvoz vina iz Poreča. Mjeseca marča izvezeno je parobrodi „Istarsko-tršćanskog“ i „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva u svemu 4092.20 stolitara vina za sliedeća mjesta: Za Trst 2305.80 stol., za Rieku 855.10 stol., za Pulu 931.20 stol. U isto doba prošle godine izvezlo se je ukupno 5205 stol. i to za Trst 4201.10, za Rieku 952.10 stol. i za Pulu 1050.80 stolitara.

Radi pošastne bolesti na blagu, zabranilo je c. kr. namjestničtvo u Trstu uvoz i izvoz krmaka u okuženom okružju. Inače je c. kr. kot. poglavarstvo opunovlašteno, da u posebnom slučaju dozvoli uvoz i izvoz krmaka za neposredno klanje.

Ova naredba stupila je u kriepost već 25. marča o. g.

Položili čast radi zdravlja. Predsjednik talij. učiteljskog društva za lošinjski i krčki kotar g. Antoniazzo i tajnica istog društva gdji... Moratto položiše svoje časti radi porušenog zdravlja. — Naša sućut!

Ostanci rimskog vodovoda u Boljuncu. Posjednik g. A. P. Sancin u Boljuncu, občina Dolina, prekopavajući zemljište kod svoje kuće za nasad američkog trsja, naišao je na ostanke starorimskog

vodovoda, koji je davno prije narodjenja Isusova dovadjao vodu gradu Trstu. Taj vodovod imao je biti porušen već godine 40. prije poroda Isusova. Sancin je do sada izkopao tog vodovoda ili kanala u duljini od 64 metra. Vodovod je bio kao sve rimske gradjevine, vrlo čvrsto i solidno sagradjen, iznutra cementom zaliven. Širok je bio 65 cm. a visok po prilici 0 cm.

Mnogo vike, malo rada.

Čini se kao da je to zarazna bolest, koja je došla u ovo zadnje vrijeme na nas Hrvate. Svatko uvidja, narodne potrebe i svatko viče, da treba rada i podvovnosti i prigovara drugima kako su nemarni, a malo ih je koji nastoje, da svojim primjerom budu drugima na uzor. Mnogo ih je na riečima a malo na djelu. Svatko uvidja, da je velika borba, koju ima da vodi družba »sv. Cirila i Metoda« u Istri protiv Talijana, da spasi onaj komadić zemlje majci Hrvatskoj. Svatko veli da ju treba pomagati. a kada se od njih moli kakva mala žrtva, da kupuju po jedan novčić marke u korist Istre, te da ih lijepe na listove i karte, onda će se naći vrlo malo, koji će tu vrlo neznatnu žrtvu doprinjeti. Evo dolaze uskrsni blagdani, kada se šalju na tisuće i tisuće čestitaka, pa kad bi svatko prilijepio na svaku drugu kartu po jednu marku od 1 novč. u korist Družbe, koliko bi se tu sabralo tisuća novčića, a da pojedinac ni osjetio nebi.

Hrvati! pokažite se na djelu i liepite narodne marke!

Ako ih u kojem mjestu nema, neka ih gg. trgovci naruče kod kluba »Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu.

Neka ne ostane i ovo glas vapijućega u pustinji!!!

Novo vrelo prihoda Družbi.

Klub »Ćiril-Metodski zidari« pribavio je opet novo vrelo prihoda družbi sv. Ćirila i Metoda u Istri. Klub je ovih dana sklopio ugovor sa domaćom tvornicom sapuna Farkaš i Weiss u Zagrebu, koja si je stekla dobar glas sa svojim izvrstnim sapunom za pranje rublja, te će pod klubskim znakom prodavati dvije vrsti takvoga sapuna. Klub se ovim putem obraća na sve hrvatske domaćice, neka svagdje zahtjevaju samo sapun »Ćirilo-Metodskih zidara«, jer i po cieni i vrstnoći ne zaostaje za sapunima najboljih tvornica, a družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru donaša liepu svotu godišnje. Na sapunu je utisnut znak klubski t. j. trokut, a u uglovima trokuta su slova Ć. M. Z. Ujedno molimo sve tgovce, da i ovom zgodom pokažu svoj patrijotizam, te da drže ovaj sapun i da nastoje, da ljude što više na njega nauče, te da ga što više razpačavaju, da se tako iztisnu tudji proizvodi i podupru domaći, a kraj toga i Istra. Ujedno neka prodavaju sve proizvode, od prodaje kojih ide jedan dio za istarsku družbu.

Za promicanje hrvatsko-slovenske uzajamnosti na glazbenom polju raspisuje »Glazbena Matica« u Ljubljani svotom od 100 K častnu nagradu za novu, dobru hrvatsku ili slovensku izvornu još ne obavljenu skladbu za muški ili mješoviti zbor, koncertne vriednosti bez instrumentalne pratnje (à capella) u hrvatskom ili slovenskom jeziku. — Partiture skladba neka se pošalju »Glazbenoj Matici« u Ljubljanu ili upravnom odboru hrvatskog pjevačkog družtva »Kolo« u Zagrebu u zatvorenom omotu sa motom napisan na partituri bez imena skladatelja najkasnije do 1. septembra 1906.

Ime skladatelja neka bude upisano u zatvorenom pišmu, priloženom skladbi, a na omotu istoga neka bude napisan isti moto izabran od skladatelja.

Skladbe se ocieniti jury od hrvatskih i slovenskih glazbenika strukovnjaka, koje će izabrati uzajamno družtvo »Kolo« u Zagrebu i »Glazbena Matica« u Ljubljani. »Glazbena Matica« izdat će pak tiskom onu skladbu, kojoj jury dosudi nagradu. Skladatelji se umoljavaju, da partiture ne pošalju vlastoručno pisane.

Za naše mornare. Ces. i kr. pomorsko kotarsko zapovjedničtvo (Seebezirkskommando) u Trstu, raspisalo je natječaj na zakladnicu podadmirala Bernharda baruna Wüllerstorf-Urbair, namijenjenu nemoćnim mornarima, koja iznaša u god. 1906. K 140. Natječajni rok traje do 1. julija tekuće godine.

Bolesti na blagu.

Po službenom veterinarskom iskazu od 7. o. m. vladaju na blagu u Istri ove bolesti: *svrab* u Bujam kot. Poreč; *vrbanac na svinjama* u Svetvinčenti kot. Pula; *svinjska kuga* u Dekanim, Očizla-Klanec i Buzet, kot. Kopar; u Tinjanu kot. Pazin; u Bujam, Čitanovi, Grožnjanu, Vrsaru, Poreču, Bertonigli, Višnjanu, Vižinadi i Umagu kot. Poreč; u Barbanu, Vodnjanu, Puli, Svetvinčenti i Bali kot. Pula: u Jelšanam kot. Volosko.

Za uništenje svinjske kuge.

C. k. namjestničtvo obznanjuje da će se za zaklane svinje, što će se u ovom mjesecu zaklati u svrhu uništenja svinjske kuge plaćati odšteta od K 1·40 po kilogramu.

Domaći proizvod.

Kao što je poznato klub »Ćirilo Metodski zidari« želeći podupreti družbu »sv. Ćirila i Metoda« za Istru i domaću industriju, sklopio je ugovor sa tvornicom A. Reisner u Osieku, da stavlja u promet žigice pod klubskim imenom uz 5% u korist kluba. Ali baš u ono vrieme, kad su počele ulaziti u promet, nastao je štrajk radnika u Osieku. Tvornica je imala mnogo naručba a malo radnika i to je bio uzrok, da je i proizvod bio lošiji. Sada su pako žigice tako izvrsne i dobre, da se mogu staviti u red sa svim žigicama stranih tvornica. Pozivamo s toga i molimo svu gg. trgovce, da ih opet naruče i nastoje što više raspačati, a obćinstvo molimo neka svagdje zahtjeva samo žigice »Ćirilo Metodskih zidara«, jer će time učiniti dvie koristi, naime podpomoći Istru i domaću industriju.

Jedna poštanska novost.

Uprava pošte namjerava za preporučene listove u ovozemnom prometu uvesti obavjestnice o primitku istih. Ta novotarija sastojat će se u tome, što će pošiljač preporučenog lista na želju dobiti službenu obaviest o dolazku lista na opredieljeno mjesto. Za takove obavjestnice ustanovljena će biti posebna pristojba od 25 para.

Silna provala Vezuva.

Dne 3. o. mj. stao je Vezuv izbacivati silne mase lave. Nad samim Napuljem nadvio se oblak pepela i prolaznici na ulicama nose kišobrane, da se zaštite od pepela. Izbacivanje vulkana sveudilj traje. Lava je dosegla do Bosco Trecase. Stanovnici pobjegoše u Napulj. U Portici, Torre Annunziata i Torre del Greco vlada velika strava. Pogled na vulkan je veleban.

Dne 4. o. mj. na večer otvorio se na podnožju Vezuva novi krater, iz kojega provali velika struja lave, koja poteče brzinom od 100 metara u jednoj uri pravcem prema Bosco Trecase. Misli se, da će doskora ta struja lave stići do mjesta Trecase, čiji su stanovnici pobjegli iz svojih domova.

Medju pučanstvom zavladala je strava. Ravnatelj opservatorija na Vezuvu javlja jučer: Prošle se je noći zbila žestoka lomljava i rušenje u Vezuvu i na to je potekla iz vulkana silna struja lave, koja u koritu od jednog kilometra teče prema obali Torre Annunziata. Krater izbacuje silne mase, koje kao kiša padaju na okolna mjesta.

U ponedeljak u jutro došao je u Napulj talijanski kraljevski par, te se automobilom provezoše prema vezuvskim obćinama. Nakon par sati povratiše se u Napulj.

Zadnje viesti glase, da je djelatnost Vezuva u obće puno manja, te po Napulju ne pada više pepeo.

Kažu da je u Napulju, Castellamare i Caserti do 10.000 bjegunaca, koji ostaviše kuće i imanje, koje čuva vojska.

Štrajk rudara u Sjedinjenim državama.

Dne 1. aprila tekuće godine počelo je u Sjevernoj Americi štrajkovati pol milijuna rudara. Danas možemo javiti slijedeće vijesti o dalnjem razvitku štrajka. Ugljenici u Sjedinjenim državama produciraju godišnje 350 milijuna tona ugljena. Od toga se potroši u samoj Uniji 330 milijuna tona, a 20 milijuna tona se izvaža. U Evropu se američki ugalj ne može eksportirati, jer je preskup transport. Parobrodi, koji bi iz Amerike u Evropu dovažali ugalj, ne bi mogli dobiti u Evropi tovare za prevaženje u Ameriku, a to bi veoma poskupilo cijene ugljenu. Radi toga se nije mogao osigurati američkom uglju eksport u Evropu. Sva produkcija ugljena potroši se u Americi, a što se eksportira ide u Canadu. Nastalim štrajkom došla je velika američka industrija u nepriliku, a isto i željeznička i parobrodarska društva, koja trebaju ogromne količine ugljena. Vlasnici ugljenika spremili su doduše velike rezerve uglja, ali to sve nije nego za kratko vrijeme. Za to su se industrijalci i željeznička društva odmah iza kako je štrajk nastao obratili velikim naručbama na engleske ugljenike, te si osigurali za svaki slučaj englezki ugalj. Cijene ugljenu porasle su uslijed toga. Naručbe su ogromne, tako da je sva produkcija, što će ju ugljenici kroz dva mjeseca imati već unapred prodana.

Pittsburg Coal Company dozvolili su zahtijeve radnika, te je odmah nastupilo posao 23.000 radnika. Mitchell predsjednik organizacije radnika uposlenih u ugljenicima veli, da je u štrajku pol milijuna radnika. Točni broj štrajkujućih mogao se je ustanoviti istom u utorak; jer se prema onomu kako je u ponedjeljak obustavljen posao, ne može prosuditi raširenost štrajka, pošto baš taj dan proslavljuju američki rudari u spomen postignuća osamsatnoga dnevnoga rada. Radnici se spremaju na dugotrajan štrajk i ne će popustiti, a vlasnici ugljenika nadaju se, da će se moći doskora nagoditi. Njeka društva pristala su već na radničke zahtjeve.

Taksa na izseljenike u Ameriku.

Iz New-Yorka javljaju, da su tamo zaključili povisiti taksu na izseljenike u iznosu od 25 franaka po glavi. Računa se da u Sjedinjene države dodje svake godine jedan milijun izseljenika, te po tom taksa će u velike nositi državi. — Oni pak, koji sele u Ameriku neka i ovo zapamte.

Razni prinosi:

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu prispjeli su tokom mjeseca veljače sliedeći prinosi:

Utemeljiteljni: Košir Anton, župnik, Tinjan K 100.

Redoviti: Po K 5: Dominko Henrik, Franković Fran, Glavina Blaž, Kramberger Fran, Krištofić Matko, Šubić Albert — svi iz Kopra; Orel Fran, Korte; Matanić Petar, nadučitelj — Pazin.

Podupirajući: Po K 5: Contin udova Apol., Franković Mimica, Koštial Ivan, Krištofić Sigismund, Krištofić Vilim, Krištofić Pilad, Krištofić Olga, Krištofić Pavle, Krištofić Nada, Schaup Adolf — svi iz Kopra.

Darovi: Matejčić Fran, Trst — K 40; Mrvice od taroka K 8; Brolih Luka za vožnju u M. Novaki K 5; Pollak Emil — Gjurdjevac K 2; Perpar Ivan, c. k. fin. tajnik — Tolmin K 10; Dr. Lenac Ivan, odvjetnik — Rieka K 30; Sa Učke Dalmatinac K 20; Seoska blagajna za štednju i zajmove u Baški K 45·51; Gabrielić Ivan umir. žup. Marezige na Krasu i P. Volarić u Kastelu sabrali K 8; Štedna zadruga iz Djakova K 50; Markoč I. — Trst K 20; darovaše K 11: mjesto izašle Tončićeve rasprave „Gospodarsko pitanje otoka Krka" po 1 K sliedeća gg.: F. Baf, L. Volarić, J. Saršon, vitez dekan Nežić, J. Načinović, J. Sedmak, P. Bolonić, F. Frankola, Vj. Kinkela, A. Šebesta, P. Filiplić K 11; Motika Josip, obć. čin. za počastiti gosp. „Pusta" K 10; Stranić Ivan — sabrao u „N. Domu" prigodom plesa K 7 od sliedeće gg.: Mandić J. K 2; Turčinović J. K 1; Gomišček M. K 1; Amerikan K 1; Štranjac K 2.

* * *

Korizmeni dar

„djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu" sabran na pepelničnu sriedu u Pazinu uz poklik „Živili drukeri".

»Druker! ako ti daš jednu krunu, ja ću ih dat deset« . . . . K 11·—
»Ma! dajmo svaki po deset kruna (A. U., dr. Š. K., V. M.) . . » 30·—
»Ja dajem 100 kruna, ako će te i Vi« (V. M.) . . . . » 100·—
»Neka Vam bude drukeri!« (A. M.) » 100·—
»Pak ću i ja, kad ste vi dva!« (Dr. Š. K.) . . . . » 100·—
»Drukajmo do 350 k!« (L. B.) » 5·—
» » » » Franić » 1·—
» » » » Dr. Lj. Tomašić . . . . » 1·—
»Drukajmo do 350 k!« Zlatić Matko . . . . » 1·—
»Drukajmo do 350 k!« Mravlie Mirko . . . . » 1·—
Za dva poljubca nebeskim očima » 20·—
»Kad su oni tri, i ja rado dajem (Dr. D. T.) . . . . » 100·—
Corazza Gjuro . . . . » 10·—
Rebek Fravdeslav . . . . » 10·—
Dr. Šebesta Josip . . . . . . » 10·—
Bunc Ivan . . . . » 2·—
Matanić Petar . . . . » 2·—
Dr. Kević Mate . . . . » 2·—
Dr. Tomašić Ljubomir . . . . K 2·—
Dr. Majžer Anton . . . . . . » 2·—
Dr. Gržinić Ante . . . . » 20·—
Dr. Žigon Anton — Žminj . . » 20·—
Linardić Dinko — Žminj . . . » 4·—
Zgrablić Davorin . . . . » 5·—
Vičić Dragutin (Podgrad) . . . » 5·—
Mataušek Emanuel . . . . . . » 5·—
Črnja Nikola . . . . » 3·—
Diminić Matija (Šumbreg) . . . » 2·—
Kolić Angjelko (Sv. Nedelja Labin) . . . . » 2·—
Motika Josip . . . . » 5·—
Zlatić Matko — Roč . . . . . » 1·—
Cerovac Anton . . . . » 1·—
Franolić Nikola . . . . » 1·—
Havel Stefanko (Roč) . . . . . » 2·—
Domoj i Milovan Mavar . . . » 1·—
Sohar . . . . » 1·—
Črnjaka Matija (Kaštelir) . . . » 2·—
Jedrejčić Sebastijan . . . . . » 1·—
Nežić Dragutin . . . . » 1·—
Gostinčar Ante . . . . » 1·—
Revelante Matija . . . . » 1·—
Franić (po drugi put) . . . . . » 1·—
Cucančić Matija . . . . » 2·—
Košainc Frane . . . . » 2·—
Demokrat za nepristup k sjajnomu plesu . . . . » 2.—
N. N. N. jata . . . . » 2·—
N. N. Krbunski . . . . » 2·—
N. N. Golorički . . . . » 2·—
Tomašić Lovro . . . . » 1·—
»Hote va brentu« (N. B. Žminj) » 3·—
Novljan Franjo . . . . » 2·—
Lokovšek Pavao . . . . » 2·—
Mučalo Ante . . . . » 2·—
Nazor Vladimir . . . . » 2·—
Ivančić Ivan . . . . » 2·—
Kos Ivan . . . . » 10·—
Baćić Josip . . . . » 2·—
Baćić Grgo . . . . » 2·—
Turčinović Josip . . . . . . » 10·—
Kranjc . . . . » 10·—
Zadranin Mirko . . . . » 2·—
»Neka bude 660« Mandić Josip » 3·—
»Prevaril me je, neka mu bude« (J. M.) . . . . » 3·—
Vanik Josip župnik Lindar . . » 2·—

Ukupno kruna 665·—

Plemenitim darovateljem svesrdno zahvaljuje se

Odbor.

* * *

Kako smo doznali iz pouzdane strane ovo plemenito družtvo, koji imade ništa manje častni zadatak nego li družba sv. Cirila i Metoda zapušteno je takorekuć na cijeloj liniji. s toga umoljavamo i mi sve one kojim je stalo do napredka naše narodne stvari u Istri, da mu priskoče čim prije po mogućnosti što obilatijom podporom, jer inače biti će kasno...

Uredničtvo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Tko hoće da uzdrži svoja zdravlje, neka bude oprezan u biranju svojih svakdanjih sredstava za užitak. Medju ova sredstva spada još ponajpače zrnata kava, nu koja je za živce, kao i za sve one, koji boluju na srcu i želudcu, upravo štetonosna. Ona se nebi u nijednom slučaju smjela piti bez koje znatne kavne primjese. Kao takov iztaknuo i izkazao se izvrstnim samo naš d inači slad Poznata tvrdka Kathreiner uporablju je za svoju svestrano proširenu i sveobće obljubljenu Kneippovu sladnu kavu samo najbolji slad, kojemu se osim toga na neki samovlastan način pripreme podaje neki toli se izličući okus zrnate kave tako, da ova sladna kava može doista kao najtečniji pridometak, kao i jedino odgovarajuća naknada za zrnatu kavu biti preporučena. Prvi autoriteti iztražili i prokušali su Kathrainer-Kneippovu sladnu kavu, te joj podielili sjajna priznanja. Nedavno tek piše poznati tjelesni liečnik pape Lava XIII. dr Lapponi: »Vaša glasovita Kathreinerova sladna kava posjeduje najglavnija svojstva, koja sladkokusci i liečnici zahtjevaju kao valjanu naknadu za zrnatu kavu. Primjećujem, da se uporaba Vaše sladne kave medju nama uviek sve to većma razširuje«. Neka bi se to posvuda zgadjalo, te doskoro svaka brižna kućedomaći a svakim danom upotrebljivala zdravi i blagotečni Kathreiner na dobrobit svoje obitelji. Kod kupovanja neka se ipak ne zahtieva jednostavno sladna kava; ime Kathreiner imade se izrečito naglasiti, te se strogo držati toga, da se vazda preuzme samo prava Kathreiner-Kneippova sladna kava u zatvorenim izvornim omotima.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Javna zahvala.

Podpisani časti se u svojoj težkoj bolesti javno zahvaliti poslie svemogućega Boga najprije

veleučenom g. **dr.u Volfgangu Weinlechner-u**, primarnomu liečniku u Gorici, koji je izvrstno i po najnovijoj metodi učinio meni operaciju, koja je jako liepo i dobro izpala;

velečastnomu gosp. **Priloru** milosrdne braće u Gorici, koji me je liepo primio i postupao samnom bratinskom odanošću;

častnim bratom **Fra Nikoli Globteh-u** i **Fra Severinu Sehneidern**, koji su pomagali pri mojoj operaciji i koji su mene uviek nastali bratinskom ljubavi i odanošću;

k tomu veleučenomu g. **dr.u Otmar-u Brovet-u**, občinskomu liečniku na Krku, koji mi je vješto izvadio dne 2./3. 1906., po nagovoru one dvojice najprvo imenovane gospode, ono željezo, koje sam imao držati šest tjedana u zubima tako, da za sada nečujem nikakove boli te ih neću nikada zaboraviti.

Dragozetiće na otoku Cresu na dan sv. Josipa, dne 19. ožujka 1906.

Don Ive Kraljić,
kurat.

Br. 1287. Pazin, 9. aprila 1906.

Oglas jeftinbe.

Na 21. tekućeg aprila od 10 sati do podne držali će se u občinskomu uredu u Pazinu javna jeftinba za odati najboljim nudiocima sliedeće radnje i to:

a) porušenje starog i gradnja novog zvonika u Lindaru.

b) gradnja školske zgrade u Grdoselu.

c) gradnja dotično popravak kapelanske crkve Sv. Križa u poreznoj občini Gračišće.

Izpod uzklične ciene, ad a) K 11000, ad b) K 9000, ad c) K 6000.

Dotične tehničke osnove mogu se pregledati u uredovne sate kod podpisanog.

Glavarstvo občine Pazin.

Občinski glavar:
Dr. Kurelić.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po **50** kg
Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u **PUNTU** i utužive u **KRKU.**

Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjela zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne tjekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Pučko piće!

Zazvarovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kakvoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo
tvornica za orient. slastice i čokoladu
prije **A Mařšner** Král. Vinohrady (Česka).

Antun Klement — Pula
krojač, Foro br. 6.

javlja ovime p. n. občinstvu, da mu je stigao veliki izbor **PRAVE ENGLEZKE TKANINE** za PROLJETNA i LJETNA MUŽKA ODIELA istotako i razne vrsti ČRNE TKANINE.

Preporuča se za obilne naručbe, obećajuć točnu podvorbu.

„ADRIA ROSKOPF"
najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

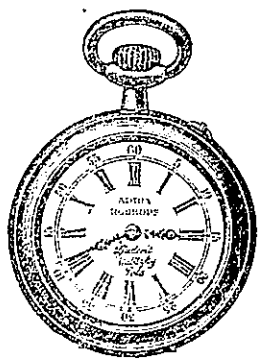

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.

Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

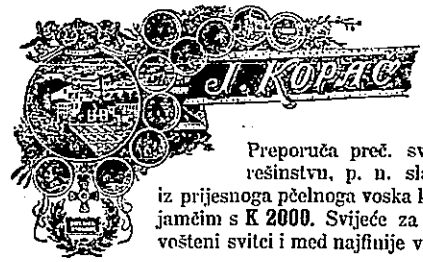

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica
LAGINJA i drug.
prije J. Krmpotić i drug.
Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9. prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 16. Pula, u četvrtak dne 19. aprila 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Cruciera br. 1, II. kat).

Za slogu s Talijanima.

U dalmatinskom saboru spružena je prvi put pred dvie godine s hrvatske strane ozbiljna misao o slogi izmedju tamošnjih Hrvata i Talijana, koja sloga bi se imala protegnuti i na Slavene i Talijane našeg Primorja. Nabacilo se je malo kasnije istu misao i u istarskom saboru, opet s hrvatske strane, ali mjesto susretljivog odziva, čulo se s talijanske strane odgovor: *Priznajte, da je ovo talijanska zemlja, pak je sloga gotova.* Jasnijeg odgovora nisu mogli dati članovi saborske većine. Taj je odgovor razočarao i one naše dobrijane, koji su još uvjek sanjali o slogi izmedju Talijana i Hrvata-Slovenaca.

U dalmatinskom saboru prihvatilo je ono 5 il 6 talijanskih zastupnika, koji zastupaju 15.000 Talijana, objeručke ponudu, što im ju stavišе zastupnici, koji zastupaju narod od preko pol milijuna duša.

Tamo nudja ruku pomirnicu neznatnoj manjini suzemljaka druge narodnosti hrvatska gospodujuća stranka, ovdje odbija s prezirom talijanska gospodujuća stranka ruku pomirnicu, ponudjenu od zastupnika većine pučanstva pokrajine.

Tamo izjavlja gospodujuća stranka neznatnoj manjini, *da će štovati njesin jezik i njesinu narodnost, da će poštivati njesine narodne svetinje, da će se brinuti za njesin duševni i tjelesni razvitak,* a ovdje dovikuju zastupnici manjine stanovničtva pokrajine onim većine tog stanovničtva: *Odrecite se svog jezika i svoje narodnosti, zatajite svoju prošlost i sadašnjost, počinite samoubojstvo, pa eto nas složnih!*

Čemu da se odatle naučimo?

Tomu, da su Talijani spremni na mir i slogu tamo, gdje su nemoćni, gdje su slabi, gdje izčezavaju pred ogromnom većinom hrvatskog stanovničtva i gdje prieti velika pogibelj njihovom narodnom obstanku. Tamo pako, gdje su oni na vlasti, gdje oni vladaju pravom ili nepravom nad nami, premda smo u većini, tamo neće da čuju za mir i slogu, tamo zahtjevaju od nas, da im se sliepo pokorimo i da im se izručimo vezanih ruku na milost i nemilost.

Pod timi uvjeti neće nikada doći do mira i sloge izmedju nas i Talijana, bar ne ovdje u Primorju, a nadamo se, da će i naša braća u Dalmaciji prije dobro promisliti nego li sklope mir s prijateljima naših dušmana.

Na sjednici kluba hrvatske stranke Dalmacije, obdržavanoj dne 9. o. mj. u Splitu, razpravljalo se je i o hrvatsko-talijanskoj slogi, te je klub primio na znanje izvještaj svojih izaslanika u odboru za pregovaranje sa talijanskim klubom dalmatinskog sabora i pridržao si je, da uzme u meritorni pretres zahtjeve izaslanika talijanskog saborskog kluba.

Od predstavnika hrvatske stranke u Dalmaciji očekujemo pouzdano, da neće nikada pružiti ruku pomirnicu bratu i političkom istomišljeniku onoga, koji traži našu narodnu smrt u Istri.

Članovom kluba hrvatske stranke u Dalmaciji preporučamo, ako nebi mogli uvažiti naše razloge, neka se bar osvrnu na savjete, što ih podaje splitsko „Naše Jedinstvo" u svojem broju od 3. o. mj. pišuć na uvodnom mjestu pod naslovom: *„Hoćemo li Talijanima darovati mandat?"* koliko sliedi:

„Na redu je pitanje o jednome mandatu, što bi ga morali imati i dalmatinski Talijani. O tome se i piše i govori; radi toga čuli smo skorice i prijekora iz talij. kluba u Beču, a kao da i megju nama ima njih, pa misle, da bi se i u tome moralo popustiti i dati im jedan mandat. Na to se do danas nijesmo osvrnuli, neka prije svak reče svoju, a opet mi živemo u čudnoj eri, kad i ne smiješ reći po istini što misliš, a da ti za tu tvoju misao svašta ne podvale, jer u nas u Dalmaciji u opće živemo pod impresijama. Nijesi gospar svoje riječi ni svoje misli, a da mnogi, pa i kakav politički buncut, ne pokušaju da te zastraše, samo da umukneš, vikom i drekom: da si proti slozi, ili da si s vladom ili slično.

A ovo, što je i zulumćarski i divljački, tumači se, dakako, žarom patriotizma radikalnoga.

Ali mi ćemo danas reći što mislimo, jer nam je bilo drago i jer nas ne plaši ničije zaplašivanje, a od uličarske dreke nikada ne ištemo svjedodžbu za našu savjest.

Ako Talijani imadu pravo na jedan mandat i ako ga mogu isposlovati, eto im ga! Od nas bi bilo grubo kad bi se i makli, da im se oduzme.

Ali u Dalmaciji je svega nekih 15.000 Talijana, pa ako valja da bude za svaki hrvatski mandat 50—60.000 duša, za što je i po kojemu pravu za talijanski dosta 15.000?

Oni, dakle ne imadu prava. Ostalo bi jedino naše kavalirstvo, da im jedan mandat darujemo, ali u politici ne ima darova ni davalovića. Nigdje se na svietu, a u politici, ne darivaju mandati. Može biti, da će tko primjetit, kako bi se moglo zatvoriti jedno oko, onako radi prilika, radi bilo čega. Dobro! Ali tada nama i opet dolazi na pamet Istra — i velimo, ako će Talijani Trsta i Istre pristati na to, da se izmire s Hrvatima i Slovencima onamo, i da učine kompromis, da nestane onog reakcionarskog i slavofobskog sistema onamo, da im daju škole ondje gdje na to imadu prava i da ne otvaraju Legine škole, gdje im nema mjesta . . . eto u tom slučaju bi se mogli razgovarati. Mogli bi mi učiniti jednu žrtvu (a ne dar) da tom žrtvom pomognemo braći u Istri, ali bez toga nikada.

Ovako mislimo mi, i ono što mi mislimo za nas i vrijedi.

Čujemo da će se u sastanku kluba u Spljetu govoriti i o pregovorima, što su ih imali nedavno naši prvaci s talijanskim, jer je i to na dnevnome redu. Ne znamo je li se onda govorilo i o ovome mandatu. Mislimo da nije, po onome što čujemo, ali nije opet isključeno, da tko možda sada ne progovori, kada je na dnevnome redu izborna reforma, pa je dobro za svaki slučaj, da se i javna štampa unaprijed izrazi, a ne da čeka samo odluke kao zapovijesti.

Mi dakle ponavljamo: Talijani u Dalmaciji ne imadu prava na mandat, a o darovima ne može se govoriti, dok opet klub nije ni zvan ni vlastan da mandate dariva, nego narod: narodna volja šalje i izmegju Hrvata one koje narod hoće.

U jednom i jedinom gornjem slučaju o tome bi se moglo govoriti, ali ni o tome ništa zaključiti bez sporazuma sa biračima".

Na uspomenu 25-godišnjice smrti Dra. JURJA DOBRILE.

Četvrt vieka evo skoro na domaku, što izmedju živućih izgubismo našeg dragog prvoborca hrvatske sviesti u zapuštenoj Istri. Dne bo 1. jenara 1882. izpustio svoju veliku i plemenitu dušu nezaboravni nam biskup **Dr. Juraj Dobrila.**

Ovdje neću, da napominjem sve njegove vrline, koje mu izpunjavale plemenito srce, te zasluge, koje si stekao kod istarskog naroda, jer i onako poznate. Jednu ipak ne mogu, da mimoidem, koja je bila blagome pokojniku duboko usadjena u plemenitom srcu.

Kad sliepac sliepca vodi, obojica padnu u jamu. Blagi pokojnik dobro je znao, da naš narod je neuk, bez inteligence i bez voditeljа. Amo i tamo doista našao se koji svećenik ili učitelj, veoma iznimno činovnik naše krvi, koji su čutili i podupirali jadnog seljaka u Istri. Ali taj broj bio je tako malen, da nije bilo niti govora o hrvatskoj inteligenciji u Istri. Dapače bilo većinom takvih, koji se sramili, da potječu iz hrvatske seljačke obitelji, te radje bacili pod noge svoje narodno porieklo i postali izdajice svoga naroda. Upravo to najviše peklo narodno srce Dobrilovo, što je stvorilo u njegovom plemenitom srcu sliedeću odluku:

»Želim trpjeti, štediti, premda biskup, siromašno živjeti, samo da svojom štednjom priskrbim svome narodu zdravu i plemenitu inteligencu, koja će dovesti istarski hrvatski narod do spasa i slobode.«

Koli plemenita svrha, te za ovu svrhu je i živio!

Kudgod je išao u kanoničku vizitaciju, svuda je propitkivao i nastojao, da dobije nadarenu mladež za daljnju školsku naobrazbu. Njegov životopis nam najbolje svjedoči, koliko ih njegovom novčanom pomoću dovršilo nauke. Tko da izbroji dandanas sve one, koji su njegovom pomoću postali svećenici, učitelji, odvjetnici i t. d.? Niti blage svoje oči nije htjeo da zatvori te da izruči dušu svoju Otcu svome Nebeskomu, a da se ne domisli još u zadnjem bipu svog života hrvatskog istarskog patnika, ostaviv sve skoro svoje hrvatskome narodu u Istri.

U istinu njegova oporuka je pravi izliev ljubavi naprama svome narodu. Mislim, da ne pretjeravam, kad uztvrdjujem, da je za živa te oporučno žrtvovao za izobrazbu mladića našeg naroda preko 400.000 K (četiristo hiljada kruna). Zaista Istra nije jošte rodila tako plemenitog sina, koji bi sve svoje dapače i život svoj bio pripravan žrtvovati za spas svog naroda.

Ali jošte nešto ležalo na srcu dobroćudnomu i narodnomu Dobrili. A to je bio »Konvikt u Pazinu«, te kad ne bi bile zlobne duše, koje su nastojale, da osujete svaki Dobrilov plemeniti naum, dandanas nebi trebalo toliko pekljariti za sazidanje »Djačkog Doma« u Pazinu.

Mi danas tužno gledamo njegov hladni grob te gorko oplakujemo tako dragi gubitak, al istovremeno zaboravljamo izvadjati njegove krasne ideje. Gdje je kod nas ona njegova požrtvovnost, samozataja te ljubav i skrb do odgojivanja hrvatske inteligence u Istri? Zar ne moramo ukoravati sami sebe radi mlitavosti i malog mara? Njegove ideje, jer bezprikorne i uzvišene, morale bi nam biti svete.

K rečenome dodajem jošte ovo o Dobrili. U svojoj oporuci Velikan biskup Dobrila ostavio je, da mu se iza smrti nesmije na grob postaviti nikakov posebni spomenik izim prostog kamena sa jednostavnim napisom. Ponizan bio je u životu, ponizan htjeo je biti iza smrti. Iz svega vidi se, da je živio samo za narod svoj, te prezirao suvišne troškove, koji ne donašaju narodu koristi. Tko je bio na grobu blage uspomene pok. Dr. Jurja Dobrile, moraju mu oči zarositi blagim suzama, kad pomisli, da pod onim prostim kamenom leži tako plemenito srce. Kad sam jednom sam osobno vidio onaj kamen, rekao sam si u bolnom srcu: »Nedostojan spomenik za tako plemenita čovjeka, ali za to mi najboljim dokazom, koliko je ljubio svoj narod; i u tom htjeo je štediti za svoj narod. Siromah se rodio, te kao siromah, premda prebogat plemenitošću, htjeo umrieti«. O plemenita dušo! tko da procieni ljubav Tvoju do naroda te njegove izobrazbe? O Istro, kada ćeš tome svomu dragomu sinku barem djelomično uzvrnuti ljubav za ljubav?

Sad je hora! Kamo ćeš, hrvatski narode, ljepše prilike!

Dne 13. jenara 1907. spada dvadeset i petgodišnjica smrti Tog za Istru toli zaslužnog sina. Njegove ideje — naše ideje, njegova želja - naša želja. Uvjek razmišljao, kako bi ustanovio konvikt u Pazinu, jer znao da toga trebuje naš narod u Istri kao ozebao sunca. Evo ti narode prilike! Oživotvori i izpuni želju svog prvoborca Dr. Jurja Dobrile te time najplemenitije odužiti ćeš se uspomeni svog najvećeg dobročinitelja. Koli sreće, kad bi se ljubav Dobrilova do svog naroda preniela u naša srca! On bio oganj, koji užiga ljubav do naroda, ali mi smo na žalost voda, koja hladi i umrtvava ovu ljubav. Tužno, tužno! Narode preni se! Bez narodne inteligence mrtvi smo, stari pako borioci za narodnu stvar već iznemogli! Bez novih i zdravih sila nema spasa, a bez »Djačkog Doma« nema ni govora o pomladjenoj inteligenci. Na mladima pako stoji sviet.

Žar da mirne duše pustimo mirno mimoići dvadeset i petgodišnjicu smrti našeg najvećeg istarskog dobročinitelja Dr. Jurja Dobrile? Tko samo malko goji ljubavi do naroda te se hoće zvati narodnjakom, treba da sve sile upregne, da svečano provedemo ovu zgodu. A kako? Evo on nije htjeo za sebe spomenika, jer ponizna i dobra srca, te kad već ne možemo u tome izkazati odušak svoga srca, postavimo mu trajni narodni spomenik, a to je »Djački Dom« u Pazinu, za kojim je on čeznuo, postaviv mu naslov **Djački Dom »Dobrila«**, ili slično. Dne pako 15. jenara 1907. na dan dvadeset i petgodišnjice njegove smrti nastojmo, da postavimo prvi temeljni kamen. Njegov duh lebditi će nad nama i blagosljivljati naš požrtvovni trud.

Ali znadem, što boli naše narodno srce. Ne treba tajiti: »Siromašni smo, od druguda nam treba izdašne novčane pomoći«. Al na djelu pozna se junaka. Nijedan narodnjak ne bi smio izostati, a da ne priskoči u svetoj svrhi na pomoć, te sramota bi nas morala pokriti, ako ovo vele znamenito djelo ne izpeljemo. Dobrom voljom čovjek brda valja, a na ravnom opet drugo diže, veli pjesnik Petar Preradović.

Ljubav treba za ljubav, da vratimo. Koliki li se uzgojili sa Dobrilovim novcem te njegovom pomoću došli do stalnog

položaja. Evo sada pruža im se liepa prilika, da se oduže svome čobročinitelju.

Svim budi za pravilo, da lievica ne smije znati što daje desnica. Segnimo u džep bez milosrdja, te učiniti ćemo veliko patriotično djelo. Koli veseo biti će nam srce, kad budemo vidjeli dogotovljer naš »Djački Dom«, diku, perjanicu i nadu zapuštene nam Istre.

Majko Hrvatska, posestrimo Dalmacijo, draga subraćo Slavjani, zar da biste ovom prilikom opustili biednoj Istri priteći novčano te savjetom u pomoć?! Tužna Istra potrebna je čim skorije pomoći, jer ju protivnik nemilosrdno pretiska. Smrt je strašna, ali neopisiva je, kad te pohodi od svih zapuštenog. Istra mora oživjeti, mora se preporoditi. Dobrilov duh treba, da opeta oživi Istru. Zar ne bi bilo tužno, kad bismo dan 25-godišnjice smrti Dra. Jurja Dobrile sproveli u mrtvilo?!!

Uzdajmo se u budućnost, težak to posao, ali ipak dobrom voljom dade se prevladati. Hrvatsko novinstvo, koje uvjek pratilo velikom ljubavlju težku borbu jadne Istre, ti naše ufanje, položi svoj rad domu na oltar, te nastoj sa petnimi silami, da budemo mogli dne 13. jenara 1907. postaviti temeljni kamen »Djačkog Doma« u Pazinu.

U to ime Bog nas pomagao! Slava nezaboravnome biskupu Dr. Juriu Dobrila!

Politički pregled.

U Puli 18. aprila 1906.

Austro-Ugarska

Većina austrijskih ministara nalazi se ovaj par izvan Beča te se nekoji odmaraju u raznim kupalištim, dočim putuju drugi u poučne i zabavne svrhe.

Kao što je poznato, ministar predsjednik barun Gautsch povesti će nakon svojega povratka iz Karlovih Vari pregovore sa vodjama stranaka. Kod ovih će se pregovora manje raditi o izbornoj reformi, nego li o ugarskom pitanju. Barun Gautsch već će u prvoj sjednici zastupničke kuće pobliže obrazložiti stanovište vlade spram preokreta u Ugarskoj, te utjecaj ugarskih dogodjaja na Austriju.

Gradsko zastupstvo u Zlatnom Pragu čini sve priprave, da umoli Nj. Veličanstvo, neka bi prigodom posjeta izložbe u Liberci posjetilo i glavni grad i prisustvovalo polaganju zaključnog kamena novoga mosta. Odaslanstvo gradskog vieća otići će ovih dana u Beč.

U predmetu izborne reforme piše „Fremdenblatt“: „Neki listovi u prozirnoj namjeri nastoje, da stanovite izjave mjerodavnih krugova predoče, kao da ih je vlada lansirala. Ovlašteni smo izjaviti, da vlada ni u kojoj svezi ne stoji sa takovim tendencijoznim viestima, koje je u ostalom moći odmah raspoznati kao izmišljotine, pa da slične osvade odlučno odbija“.

Njemački car Vilim II. upravio je na c. i kr. ministra vanjskih posala grofa Agenora Goluchowskoga ovu brzojavku:

U času kada s privolom Vašeg premilostivog gospodara grofu Welserheimbu šaljem velekrst reda crvenog orla, u znak zahvale za njegovo uspješno nastojanje u Algesirasu, ne mogu, a da ne bi i Vama od svega srdca zahvalio za Vašu nepokolebivu podporu mojih zastupnika, za taj liepi čin vjernog saveznika. Vladali ste se kao izvrstan djever kod menzure, a u sličnom slučaju možete sigurno računati i na moju podporu. — Vilim I. R.

Novo madjarsko ministarstvo dalo se je odmah na posao, da popravi grube pogrieške, što ih je počinilo odstupivše ministarstvo na njihovu ustavu.

Promjenom ministarstva u Ugarskoj, imale bi nastati promjene i u političkih odnošajih u Hrvatskoj. Kako izviešćuju hrvatski listovi, biti će imenovan hrvatskim ministrom Josipović a bude li vladajuća sada stranka u Madžarskoj održala riec, zadanu oporbenim zastupnikom banovine i Dalmacije, morati će slieditи i druge važnije promjene u Hrvatskoj.

Za danas sazvan je hrvatski sabor u Zagrebu. Naime pišu, da će ovo zasjedanje biti vrlo kratko, pak da će vlada sabor razpustiti i obaviti nove izbore još tečajem ove godine.

Crna Gora.

Viest, da će englezki kralj Eduard VII. ovoga proljeća na Cetinje u posjete knezu Nikoli, reć bi, da se neće obistiniti. Sada se više i ne govori o tom posjetu. Govori se, da je to s toga, što je njemački car odkazao kralju Eduardu sastanak u crnogorskom Baru, koji je bio mnogo prije izmedju njih zasnovan.

Srbija.

Ministarstvo Gruića podnielo je sinoć kralju ostavku radi poteškoća nastalih u riešenju raznih pitanja. Kralj je ostavku primio i povjerio Gruićevom kabinetu vodjenje posala. Na večer primio je kralj u audienciju srbskog poslanika u Carigradu Simića.

Već prije demisije kolala je u Beogradu listina novog ministarstva, koje bi imali sastaviti staroradikali. Listnice su bile ovako podieljene: Stojan Protić predsjedništvo i unutrašnji poslovi; Andra Nikolić izvanjski poslovi; general Putnik rat; Radovanović financije; Kosta Stojanović gradjevine; Borisavljević pravosudje; Pavlović prosvjeta. Gruićev kabinet da je predao ostavku, jer nije bio kadar da rieši pitanje o uzpostavi diplomatskih odnošaja s Englezkom i jer nije htio prihvatiti zahtjeva Austro-Ugarske, da prije utanačenja trgovačkih ugovora naruči topove u Skodinoj tvornici u Plznju.

Rusija.

Izborna pobjeda ustavno demokratske stranke već nosi neke plodove. Grof Witte ponudio je bivšem ministru trgovine Kutleru, koji je bio demisionirao, a izabran je zastupnikom dume kao pristaša ustavno-demokratske stranke, ponovno listnicu ministarstva trgovine, da po njemu dodje u bliži doticaj s tom pobjednonosnom strankom. Da je Kutler prihvatio tu ponudu, još nije poznato.

Druga je posliedica preustrojstvo „Saveza od 30. listopada“. Uslied teškog poraza, koji je ta stranka pretrpjela kod zadnjih izbora u svim gradovima, zaključio je središnji odbor pod predsjedanjem A. Gučkova, da će se stranka u buduće zvati „ruska liberalna stranka“. Program, naposeb seljačko pitanje, imade se revidirati, a u Moskvi izdavat će se veliki stranački organ. Doskoro će se sazvat kongres stranačkih pouzdanika.

Carskim ukazom od 11. o. mj. povjereno je posebnom financijalnom odboru, da odredi rok i uvjete, pod kojim će se sklapati državni zajmovi, te da ispituje sva pitanja o kolanju novca i o vjeresiji, prije no što će se takovi prijedlozi predložiti zakonodavstvu. Članove odbora imenuje car, a stalni su mu članovi ministar-predsjednik, ministar financija i državni kontrolor.

Feller
Elsa-Fluid
Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
ljera kašalj, promuklost, živčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i sglobovima, umornost, slabost, upalu, nedohu, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 9·60. — Naručbe valja nasloviti na E. V. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elzin trg, br. 202.
Mnogo su hvaljene Fellerove čišteće Rhabarbara-pilule sa znakom »ELZINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne i već 2 tuceta franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško ribije ulje 2 boce franko K 5·—.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Prepir izmedju Talijana radi gradnje ceste. U posliednjem zasjedanju istarskoga sabora doznačena je bila znatna podpora iz zemaljske blagajne za gradnju ceste od Vodnjana do Pule. Ta se cesta gradi jur dulje vremena, ali će biti po svoj prilici radnja prekinuta, jer je nastao prepir izmedju Vodnjanaca i Galežanaca. Ovi se naime pošliednji protive gradnji ceste po njihovom zemljištu, jer da bi im nova cesta bila više na štetu nego li na korist, pošto bi im nova cesta oduzela promet kroz njihovo mjesto. Taj odpor Galežanaca snašaju težko Vodnjanci, koji žele biti spojeni izravno sa Pulom s novom cestom, po kojoj bi se pak imao graditi električni tramvaj iz Pule do Vodnjana. — Na molbu občinske uprave u Vodnjanu, da se Galežance pristili da odstupe svoja zemljišta, odgovorilo je c. k. namjestničtvo tim, da je naložilo jednomu političkomu činovniku iz Pule da ide na lice mjesta i da sazove predstavnike Galežana i Vodnjana te da uznastoji izravnati razmiricu mirnim putem. Na tom sastanku bio je i predsjednik upravnog vieća iz Pule dr. Stanić, a kao zastupnik zemalj. odbora dr. Cleva.

Do nagodbe na tom sastanku nije došlo, jer se je odaslanik porezne občine Galežan odlučno protivio spomenutoj gradnji. Buduć je pak dobilo upravno vieće porezne občine Galežana nalog, da se i ono izjavi u što kraćem roku o tom priepornom pitanju, odgovorilo je ono vieće tim, da je dalo ostavku u ruke predsjednika upravnog vjeća u Puli. I tako je ostalo neriešenim pitanje gradnje ceste preko Galežana, i tome se je pridružila ostavka upravnoga vieća one porez. občine.

Uskrsni blagdani. Malo kada poslužilo je toli krasno vrieme uskrsnim blagdanom kano netom minulim. Proljetno sunašce grijalo je zemlju kroz čitav veliki tjedan i oba blagdana. Probudjena priroda iz zimskog mrtvila pokazala se je prošlih dana u svom proljetnom stanju.

Nije dakle čudo, ako je naš pobožni narod u tih svetih i veličanstvenih dnevih mnogobrojno posjećivao svoje crkve, najprije da se pomiri s Bogom, a kasnije, da se veseli slavi Sina božjega, što je sjajno pobjedio sa drva križa moć pakla, i tim nama grješnicima otvorio vrata nebeska.

Lošinjski kotar.

Lošinjani u tudjini rodu na čast. Zahvala. Potpisani izriče svoju najtopliju hvalu gg.: Ivanu Rade-Silba, Antunu Rade-Silba, Franji Grzančić, Matku Rade-Silba i Antunu Keršić-Vejan, koji se u dalekoj Africi sjetiše svog zavičaja, doposlav nam za proširenje mjesnog tamburaškog zbora svaki po jednu liru (ukupno 119·42 K).

Posebna k tomu hvala neutrudivom sabiraču Ivanu Rade.

Živili naši svijesni lošinjani i Bog im platio!

(Novac uručen je posebnom odboru).

Za tamburaški zbor: Mali Lošinj, dne 12. travnja 1906. Josip A. Kraljić, zborovodja.

Za podružnicu Družbe sv. Ćirila i Metoda u Malom Lošinju.

Piše nam prijatelj iz Lošinja dne 12. aprila: Gosp. Marko Jadrošić, lošinjanin, poslao je potpisanomu, iz Hobokena u Americi, 20 dolara (K 98·04), uz ovo popratno pismo:

Velicijenjeni gospodine učitelju!

Ovdje u Hobokenu akoprem u malenom gradu u moru velikih sjevero-američkih gradova, stanuje lijepi broj istarskih i dalmatinskih hrvatskih rodoljuba, koji su zadnjih dana minulih poklada priredili lijepu zabavu u korist naše velezaslužne Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Utješljivo bilo je pogledati onako lijepi brcj naših ljudi, kojim i u dalekom svijetu živo rodoljubno srce kuca za svoj dom i rod; za tužnu nam i potištenu istarsku sirotinju. Suze nam radosnice rosile lica, a veseli nam se uzdasi izvijali iz grudiju: »Domovino tužna, propala još nijesi! Imadeš sirotanko izdajnika roj, al imadeš i vjernih siuova, koji te još uvijek žarko ljube!« — Sudjelovala je glazba »Slavjanskog dobrotvornog društva«, koja nas je svirkom rodoljubnih pjesama sjećala naše daleke domovine, kojoj urnebesno zaželismo svaku sreću. Ulaznina bila je besplatna, dočim su se darovi primali sa zahvalnošću. Tako bje sakupljena svotica od 20 dolara, koju Vam evo šiljemo za naš jedini spas, za družbu sv. Ćirila i Metoda.

Najljepše Vas pozdravljamo uz poklik: »za dom i rod!«

Odbor:

Marko Jadrošić iz Malog Lošinja; Juro Sladović iz Korčule; Ivan Frančišković iz Malog Lošinja; Ivan Lovrinović iz Pelješka; Josip Rade iz Malog Lošinja i Andrija Barilović iz Pelješka.

* * *

Ova četica naših svijesnih ljudi u dalekom svijetu imala bi služiti kao primjer sliunom broju naših gradova i gradića, sela i seoca širom hrvatskih zemalja, koja kraj zdvojnog vapaja umirućih istarskih Hrvata, ne nalaze shodnim, da kroz godinu prirede po jednu zabavu u korist naše velezaslužne Družbe. Kolika li razlika izmed nas i Talijana. I u najzakutnijem seocu prireduju oni kroz godinu bar po jednu zabavu u korist svoje »Lege«, dočim je kod nas, izuzam par gradova, svuda mrtvilo i grobna tišina. Jao nama, bude li ovako i nadalje potrajalo!

Hrvati, braćo! Istra vapije i zdvaja; pomozite joj dok je na vrijeme.

Našoj braći u Americi, uz najtoplije hvale i srdačne pozdrave, poručujemo, da je novac, priposlan nam za Družbu, uručen blagajniku mjesne družbine podružnice.

Svaka vam sreća i blagoslov božji naši dični sokolovi! — Sjećajte se češće zapuštene istarske siročadi. što učinite, uradiste za Boga i domaju tužnu!

Na znanje. Na molbu gosp. Josipa Kraljića, učitelja družbine škole u Malom Lošinju rado izjavljamo, da on nije ni napisao niti stoji u ikakvom savezu s dopisom iz Malog Lošinja, uvrštenom u posliednjem broju našega lista. Toliko do znanja svima onima, koji govore ili misle, da je g. Josip Kraljić auktor spomenutog dopisa. — Uredničtvo „Naše Sloge“.

Krčki kotar:

Nagrade za poljodjelce.

Usljed naredbe c. k. namjestničtva od 9. marča 1906. br. 3709 razdielit će se ove godine medju poljodjelce političkog kotara lošinjskog i krčkog, koji posjeduju racionalno uredjena gnojišta i k ovome pripadajuće staje, sljedeće nagrade: pet nagrada po 200 kruna, deset nagrada po 100 kruna, deset nagrada po 50 kruna.

Od ovog ukupnog iznosa bit će jedna trećina razdieljena medju natjecatelje creskog kotara, ako se iskaže dostatan broj gnojišta i staja, za koje bi se mogle udieliti nagrade.

Molbenice imaju se podnieti putem c. k. kotarskih poglavarstva u Malom Lošinju i Krku na c. k. namjestničtvo u Trst, a to najkasnije do 31. maja 1906.

Voloski kotar:

Odlični gosti u Opatiji. Pred Uzksom stigao je u Opatiju njemački velikaš knez Hohenzollern s djecom i pratnjom. Tamo kani ostati nekoliko ćedana.

Čuje se, da će Rumunjski kralj Karol s kraljicom Jelisavom u Opatiju oko 25. o. mj. Ova viest nije još stalna.

Polaganje temeljnog kamena. Doznali smo od prijatelja, da će u nedjelju opatijski Niemci postaviti temeljni kamen za svoju novu crkvu na takozvanoj „Slatini“ uz samu medju Volosko-opatijske i Veprinačke občine.

S druge strane doznasmo, da će na tu svečanost i c. k. namjestnik knez Hohenlohe iz Trsta. Drugi opet kažu, da očekuju tamo i trščansko-koparskoga biskupa presvj. g. dr.a Nagla.

Mi neznamo stalno koliko je na tih viestih istine pak želimo, da bi nas koji od tamošnjih prijatelja o toj njemačkoj svečanosti pobliže obaviestio.

Uredništvu „Naše Sloge“ — Pula.

Odnosno na vijest „Iz Veprinašćine“ tiskanu u broju 15. „Naše Sloge“ dne 12. aprila 1906. pozivljem to Uredništvo na temelju §a 19. zakona o tisku, da u prvi dojdući broj „Naše Sloge“ uvrsti slijedeći nepromijenjeni

Ispravak:

Nije istina da „dotični Veprinčan“ (koji da bi bio i proti zabrani prisustvovao skupštini držanoj proti vladinoj osnovi zakona o općem izbornom pravu glasa) „je oprao bez vode i sapunice tajnika Marchi“, nego je istina, da je skupština

brojeća preko stotine prisutnih odobrila jednoglasno resolucije po meni predložene i da ja nisam čuo da bi itko bio meni čemu prigovorio;

nije istina da je Veprinačka općina platila i kočije na kojima sam se ja vozio u Moščenice, niti je istina, da je svaki put dotični kočijaš učinio namiru na 24 krune, kao da sam dvaput tobož radi veprinačke općine bio na Voloskom, nego je istina, da sam se ja vozio u Moščenice dne 26. jenara t. g. sa kočijom br. 56, da je vlastnik iste bio predao dotični račun na ime općine, ali da sam mu ja po općinskom stražaru br. 1 povratio račun, veleć mu, da taj ne spada na općinu, nego na mene kao privatna osoba.

Napokon nije istina, da bih ja ikada bio pitao od nijednoga kočijaša račun za put kojega nebih bio učinio, niti da bi mi takav račun bio kada koji kočijaš dao, ili da bi svota u računu bila veća od realnog plaćanja.

Ičići, 16. aprila 1906.

Marian Marchi,
općinski tajnik.

Dodatak uredničtva. Eto Vas šior Mariano iz Apriano poslužena. Ali ne samo § 19. tisk. zakona, nego ni svi paragrafi cieloga svieta neće oprati Vas radi izdajničkog djela, što ga počinjate na narodu iz kojeg ste nikli.

Javni sastanci. U nedjelju dne 22. t. m. obdržavat će se javni sastanci u Kastvu, na Veprincu, u Lovranskoj občini i u Moščenicah. Raspravljat će se o izbornoj preosnovi. Naš je narod svuda za sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo, pak će se stalno izreći za to pravo i na rečenih sastancih. Želimo, da k sastanku dodje čim više naših ljudi da čuju i da sami, ako misle, progovore.

Posebni plakati oglašuju mjesto i dobu sastanka.

Glavna skupština Volosko-Opatijskog Sokola.

Sokol Volosko-Opatijski obdržavati će dne 29. travnja 1906. u prostorijama »Narodnoga Doma« u Mihotićima u 4 sata po podne izvanrednu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav starješine; 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine; 3. Promjena društvenih pravila; 4. Možebitni predlozi.

Opaska: a) Predlozi članova mogu se samo onda u pretres uzeti, ako ih predlagatelj bar 8 dana prije skupštine prijavi upravnom vieću, a ovo 3 dana prije oglasi na crnoj tabli u gombalištu. b) Za promjenu pravila treba da bude prisutna bar polovica svih društvenih članova. — Volosko, 12. travnja 1906.

Odbor.

Pazinski kotar:

Zabava hrvatske Čitaonice u Pazinu.

U subotu dne 21. aprila t. g. priredjuje »Hrvatska Čitaonica« u Pazinu u prostorijama »Narodnog Doma« koncertnu zabavu s predstavom.

Početak u 8 sati na večer. Ulaznina: za pojedinca K 1.—, za obitelj K 2.—

Raspored: Vogrič — »Naša zastava«, udara tamb. zbor; Hajdrih — »Sirota«, pjeva muški zbor (alt. samopjev); Zajc — »Hrvaticam«, udara tamb. zbor; Hajdrih — Pod oknom«, četveropjev; Farkaš — Iz opere »Pustinjakovo zvonce«, udara tamb. zbor; Šrabec — »Dalmatinski šajkaš«, dvopjev uz pratnju glasovira; Kuhač — »Srcu«, sopran samopjev uz pratnju glasovira; Hruza — »Savski valovi«, udara tam. zbor; »Bengalski tigar«, šaljiva igra u jednom činu.

Upozorujemo rodoljube na ovu zabavu, koje čisti dobitak je namjenjen u dobrotvornu svrhu.

Koparski kotar:

Neka se zlu doskoči! U c. k. kaznioni otvoren je natječaj nadravnatelja VII. činovnički red) do 16. t. mj. — i natječaj novoustrojenog mjesta liečnika u IX. činovničkom redu do 1. maja. — Za nadravnatelja se niti ne kaže koje jezike valja da poznaje, a za liečnika se zahtieva izričino osim njemačkoga, hrvatski i talijanski jezik.

Za mjesto nadravnatelja konkurenti dokazat će po svoj prilici da znadu koji slavenski „Regimentsprache" — ali obično neznadu nego slabo par fraza; — isto tako i liečnik — dokazat će možda u školskoj svjedočbi, da je učio koji slavenski jezik ili možda ni toga, nego će u molbenici obećati, da će ga naučiti.

Tako možemo biti stalni, da će prvomu biti tumačem koji stražar a liječniku koji infermijer-uznik ili stražar.

Nadravnatelj valja da obći, preslušava, sudi i kazni uznike i stražare — a toga ne može činiti bez tumača; a tumač je obično stražar ili nadstražar, koji neznadu obično nego slovensko narječje.

Mili Bože, koliko ti ima tu nesporazumljenja i nepravde.

Obično kod uprave rijedki su, koji mogu obćiti neposredno s kažnjenicima — jer ne znadu jezika. — Sada je kontrolor neki Pacal, poreklom Čeh, ali on ne razumije riječi češki, ni hrvatski ni slovenski a ni talijanski. Valja vidjeti toga čovjeka kako se bezobrazno i bahato ponaša pred uznicima i stražarima. Kad drži inspekciju u crkvi, prava je rugoba. U vrieme mise ili blagoslova on se nikada niti poklekne niti se prekriži. Kad sveštenik počne propovjedati — izvadi sat i fiksira sveštenika — i to čini svaki čas tako nepristojno, kao da hoće da kaže: Deder svrši već jednom! Pošto ne razumije jezika, s toga mu je duga i dosadna i najkraća propovjed. Stražari i kažnjenici sgražavaju se i pitaju se kakve je vjere kontrolor Pacal. Koji je tomu kriv? Dotični činovnik ne, jer su obično bez samoljublja — nekojim je stalo samo potezati plaću.

Tu ima najveću odgovornost državno nadodvjetničtvo, koje takove činovnike predlože ministarstvu te ih zagovara. — Vidilo se je u zadnjih šest godina strašnih posljedica, naime buna, puntanja, vike i krike kažnjenika — bez da je dotični nadravnatelj ili drugi koji činovnik kod uprave mogao neposredno obćiti i preslušavati kažnjenika. — Ovo znadu dobro gospoda kod državnog nadodvjetničtva. —

OLOVKE
u korist družbe sv. Ćirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Bagnja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Franina i Jurina.

Fr. Jel' Jurino istina, da je leprinački tajnik al kako se on zove šekretarij bil jedan put velik Hrvatina?

Jur. Ča još tega neznaš. Poboštrića ga ni va Istroj našega čoveka, ki bi se bil mogal s njim merit.

Fr. Pak ča će reć, da j' obrnul banderu?

Jur. Zač smo mi pošteni al siromahi, a talijanska gospoda imaju ključi od zemaljske kasi.

Fr. Viš vraga no!

Razgovor
medju Božom i Markom u Kringi.

Bože. Ala lipi moj Marko ča ću ti povidati!

Marko. Daj no, da čujemo.

Bože. Ono, ča smo se neki dan pogovarali od Podištata i župani da nas je neki čuja i da je pisa valje u „Slogu".

Marko. A neka je, dobro, da ljudi znaju kakve poglavare imamo, i te se morda opametiti oni, ki su bili zapeljani zadnji put, pak te balotat za pametnije muže.

Bože. Ma ja mislim, da ako imaju koliko soli u glavi i ljubavi do sebe, da te držat za svoju viru i svoj jezik i balotat za one ljude, ki ljube sv. Crikvu i naše dobre svećenike, a ne za ljude, ki mrze na našu viru, svećenike, ki se prodavaju za pijatić bakčara, i svcj rod izdavaju.

Marko. Ja, dragi Bože, držim svoju staru viru i ću se držat naputka naših vridnih svećenika, zač oni nas vajk na dobro pute, a one, ki se taču i valjaju po kondotih, po štalah i po cesti, vero neću poslušati.

Bože. Ti prisižem, da neću ni ja, a sam čuja, da te i drugi naši Križanci tako učiniti.

Marko. Bog da', da bi, da nam se ne budu po svitu rugali, da smo najzadnji ljudi na svitu.

Bože. Ala Bog nam pomogao i lipa Majka Božja. Amen!

Razne primorske viesti.

Konferencelja Hrvatske stranke u Dalmaciji. Dne 9. i 10. o. mj. obdržavala se je u Splitu konferencija članova „Hrvatskog kluba" na dalmatinskom saboru, koja je viećala o unutarnjoj organizaciji stranke, kao i o stanovištu naprama situaciji u Ugarskoj.

Predsjedao joj je dr. Pero Čingrija. Konferencija izrazila je podpuno povjerenje hrvatskim učestnicima u pregovorima sa magj. koalicijom, te je votirana zahvala od kluba zem. sabora dalmatinskim zastupnikom u carevinskom vieću.

Glede stranačke organizacije zaključeno je, da se sazove veliki kongres. Mjesto i vrieme toga kongresa odredit će ekzekutivni odbor.

Sa konferencije poslan je ugarskom ministru trgovine Franu Kossuthu brzojavni pozdrav, od koga je došao ovaj brzojavni odgovor:

„Presvijetli gosp. dr. Pero Čingrija
Spljet".

„Nosim na vladu bratske osjećaje, kojima sam bio doslie proniknut. Sloboda i štovanje zakona u Ugarskoj imati će za posljedicu štovanje slobode i zakona u Hrvatskoj". — Franjo Kossuth".

Dr. Pero Čingrija poslao je svoju brzojavku u hrvatskom jeziku, a na nju je Košut odgovorio takodjer u hrvatskom jeziku.

Knjiga na obranu prava glagoljice. „Fontes historici Liturgiae Glagolitico-romanae". Izišla je ovih dana knjiga pod gornjim naslovom iz pera vrstnog strukovnjaka dr. Luke Jelića uz podporu rodoljubnih svećenika, prijatelja glagoljice.

Knjiga sadržaje nekoliko tisuća dokumenata u prilog uporabi glagoljice u našim krajevima, koji su poredani kronološkim redom od XIII. do XIX. vieka, i to za uporabu glagoljice u obće ili u pojedinim crkvama. Na koncu je pridodano priručno kazalo, tako da je moguće u svakom pitanju lako se orijentirati.

Knjiga služit će našem svećenstvu kao vodja, da se u pitanju glagoljice uputi svojoj župi, a bit će i poslana kardinalima, članovima kongregacije, da im služi kao ravnalo pri rasudjivanju važnih pitanja o glzgoljici.

Zaista rodoljubno svećenstvo nije moglo koristnije stvari za glagoljicu učiniti, nego što je učinilo izdanjem ovog djela, koje će služiti kao povjesna podloga proti hotimičnom i nepravednom ugnjetavanju glagoljice sa strane nekih biskupa i Rima.

Knjiga zapada 4 K, a može se naručiti kod Don Frane Ivanišević, župnika u Jesenicama (Krile). Čisti prihod namienjen je zakladi sv. Ćirila i Metoda.

Novi odbor hrv. pripomoćnog društva u Beču.

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču izabralo je u svojoj glavnoj godišnjoj skupštini na 31. ožujka 1906. sliedeći odbor: Predsjednik Slavko Urpani, c. i k. dvorski tajnik; podpredsjednik: Ivan Gutunić, vinotržac; tajnik: Dr. Ignjat Katalinić, sudski pristav; blagajnik: Dr. Frano Gospodnetić, minist. koncepista; Odbornici: Dr. Tomo Matić, profesor, Mladen Škarica, stud. philos. i Ivan Klemenčić, vježbenik kod uprave duhanske režije; Revizori: Marko Šebetić, inžinir, Dr. Vladislav Vranjican, odvjetnički kandidat i Eugen Paut, inžinir. — P. n. gg. članovi će primiti u najkraćem vremenu društveni »Vjestnik«, iz kojeg će moći d- razaberu društveno djelovanje u prošloj godini. — Nova društvena adresa: VIII. Lerchenfelderstrasse, 44.

Kongres u Sofiji.

Kongres jugoslavenskih književnika i novinara bit će tri dana prije otvorenja II. jugoslavenske umjetničke izložbe u Sofiji, t. j. u drugoj polovici mjeseca augusta o. g. Društvo bugarskih publicista izdalo je poziv jugoslavenskim književnicima i novinarima, da dodju na taj kongres. Učenici dobivaju besplatne vozne karte na bugarskim i srpskim željeznicama.

Ruski konzulat u Dubrovniku. Hrvatski listovi Dalmacije pišu, da kani ruska vlada ustrojiti u našem slavnom Dubrovniku svoj konzulat radi trgovačkih posala.

Nema više irredente! Službeni list tršćanske vlade javlja, da je c. k. zemaljski kao tiskovni sud u Trstu svojom odlukom od dne 5. aprila 1906. zabranio širenje ilustriranih razglednica, koje predstavljaju kraljevinu Italiju sa željezničkom mrežom talijanskih pokrajina, pripadajućih Austriji i sa alegoričkom slikom, koja predstavlja ženu, koja grli Istru i Dalmaciju.

Hvala Bogu — kazati će u Beču — da neima više irredente u našem Primorju!

Imenovanje.

Predsjedništvo c. k. financijalnoga ravnateljstva u Trstu imenovalo je g. Josipa Ferlana, c. k. carinarskog vježbenika u Kopru c. k. carinarskim asistentom i premjestilo ga u tom svojstvu c. k. carinskom uredu u Trstu.

Za izseljenike.

Austro-ugarsko kolonijalno društvo u Beču (Beč VII. Mariahilferstrasse br. 28) javlja, da daje bezplatno svim pripadnicima ove monarkije, bez razlike narodnosti i vjere, obaviesti o prevozu i izseljivanju. Pitanja se na društvo mogu upraviti u kojem bilo jeziku. Slobodno je takodjer upisati se u društvo kao član ili štićenik. U ovom posljednjem slučaju društvo se zauzimlje za svog štićenika i u tudjini.

Na adresu gg. trgovaca.

Talijanska »Lega Nazionale« podala se u Istri žestokoj borbi, da stvori od hrvatske Istre talijansku. Podala se žestokoj borbi, da potalijanči hrvatsku djecu Istre, podižući talijanske škole. Gdjegod ima Talijana, svaki doprinaša velikim oduševljenjem svoj obol za tu borbu, a mnogi ostavljaju i oporučno velike svote. Protiv »Lege« stoji naša družba »sv. Ćirila i Metoda« sa tako uzvišenom i plemenitom zadaćom, ne da odnarodjuje tudju djecu, nego da spasi od talijanstva svoju hrvatsku djecu. Dohodci su njezini spram dohodaka bogate »Lege« za tu borbu premali. Potrebe su pako u našoj domovini

velike. Svagdje se kupe milodari za ovu ili onu svrhu, tako da se za družbu ne može sabrati toliko, koliko bi trebalo i koliko bi se htjelo. Ima jedno vrelo, gdje leži veliki kapital za Istru. Taj se kapital nalazi gg. trgovci, u Vašoj volji. Obraćamo se zato na Vas, na Vašu hrvatsku svijest, na Vaš patriotizam, da izpunite našu molbu, koja ne iziskuje od Vas materijalnih žrtava, a donieti će liepu korist Istri. Molba je naša, da prodajete u Vašim trgovinama sve proizvode, od kojih ima »Družba« svoj postotak. Apeliramo na Vas, da izpunite ovu našu molbu, te da nastojite što više razpačati ove proizvode i tako po malo iztisnuti tuđje, a uvesti domaće, od kojih ima Istra nešto koristi. Uzdamo se u Vaše hrvatstvo, u Vašu ljubav za spas Istre i nadamo se, da ćete si smatrati svetom dužnošću našoj molbi udovoljiti. Klub »Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu.

Listnica uredničtva i uprave.

Gospodi F. S. i S. Ž.: Vaše će doći na red u budućem broju. Preporučamo se za buduće i da ste nam zdravi!

Veleč. gospodu svećenike i župne urede upozorujemo na današnji oglas voštarnice Vladimira Kulića u Šibeniku. Preporučamo ovu jedinu hrvatsku tvornicu svijeća u Dalmaciji, i njenog vlastnika vriednog i čestitog Hrvata i poštenog trgovca.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)
prodaje
sieno i djeteline
u snopovima po **50** kg
Ciena sienu 100 kg po K 6·—
„ djetelini 100 kg „ „ 8·—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.
Pobliže obavjesti daje
IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Br. 1287. Pazin, 9. aprila 1906.

Oglas jeftinbe.

Na 21. tekućeg aprila od 10 sati do podne držati će se u občinskomu uredu u Pazinu javna jeftinba za odati najboljim nuđiocima sliedeće radnje i to:

a) porušenje starog i gradnja novog zvonika u Lindaru.

b) gradnja školske zgrade u Grdoselu.

c) gradnja dotično popravak kapelanske crkve Sv. Križa u poreznoj občini Gračišće.

Izpod uzklične ciene, ad a) K 11000, ad b) K 9000, ad c) K 6000.

Dotične tehničke osnove mogu se pregledati u uredovne sate kod podpisanog.

Glavarstvo občine Pazin.
Občinski glavar:
Dr. Kurelić.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrëne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studenî ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence okopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, šachlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Pučko piće!
Zazvarovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.
Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kakvoću preporuča:
Prvo češko dioničko društvo
tvornica za orient. slastice i čokoladu
prije **A. Maršner** Král. Vinohrady (Češka).

Antun Klement — Pula
krojač, Foro br. 6.
javlja ovime p. n. občinstvu, da mu je stigao veliki izbor **PRAVE ENGLEZKE TKANINE** za PROLJETNA i LJETNA MUŽKA ODIELA istotako i razne vrsti CRNE TKANINE.
Preporuča se za obilne naručbe, obećajuć točnu podvorbu.

„ADRIA ROSKOPF“
najbolja ura za službenike **K 8·—**
sa 5-godišnjim jamstvom.

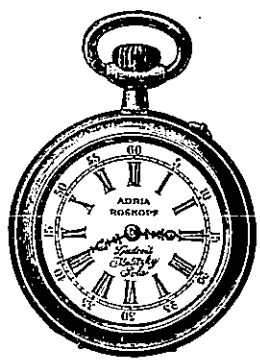

K tomu badava:
1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.
Razašilje se pouzećem.
Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah.
Glavno skladište za Istru:
L. Malitzky, urar u Puli.
Via Sergia, 65.
Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.
Skladište zlata, srebra i dragulja.

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica — ulica Sv. Antona
Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu
TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.
Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.
Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.
Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.
Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.
S veleštovanjem
Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim jullja i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9. prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 17. Pula, u četvrtak dne 26. aprila 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utnjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. 1, ul. kal).

Izbori za grad Trst.

Priobćili smo u svoje doba uspjeh izbora za grad Trst, obećavši tada, da ćemo se na te zanimive izbore prvom prilikom opet vratiti. Evo nas.

Grad Trst s okolicom broji skoro 200.000 stanovnika, te imade svoj štatut od godine 1850., na temelju kojeg biraju občinari 54 gradska zastupnika, koji su ujedno i zemaljski zastupnici, jer je Trst grad i pokrajina.

U samom gradu bez okolice razdieljeni su izbornici u četiri razreda. Svaki razred bira 12 zastupnika, što čini ukupno 48 zastupnika.

Tršćanska okolica, napučena ogromnom većinom od Slovenaca, imade 6 izbornih kotara, od kojih bira svaki po 1 zastupnika.

I. gradski izborni razred sačinjavaju veleposjednici, novčari i bogataši i t. d.

II. razred sačinjavaju odvjetnici, razne tvrdke i profesionisti; u III. razredu jesu državni činovnici i uslužbenici, a u IV. mali obrtnici, trgovci, mali posjednici i t. d.

Posljednji izbori započeli su dne 12. marča i svršili dne 25. marča.

Četvrti gradski razred birao je dne 12. i 13. marča, *treći* razred dne 15 i 16. marča, *drugi* dne 20. marča, *prvi* dne 21. marča. U tršćanskoj okolici birali su občinari u nedjelju dne 25. marča.

Broj izbornika poskočio je od predposljednjih izbora, od god. 1903., od 1600 na 7200, što je još uvjek vrlo neznatan broj na skoro 200.000 stanovnika. I. izborni razred imao je 1903. godine 505 izbornika, a sada ima 461; II. izborni razred imao je 387, sada ih ima 372; III. izb. razred imao ih je 3078 a sada 3073; IV. izborni razred imao ih je 2631, a sada 2400.

U IV. izbornom razredu imade vladajuća talijanska židovsko-liberalna stranka takvu premoć, da joj se tuj nijedna druga stranka suprotstaviti neusudjuje. Izabrano bijaše dakle svih 12 predloženika rečene stranke.

Najžešću borbu očekivalo se je u III. razredu, u kojem imadu odlučnu većinu državni činovnici i uslužbenici.

Ovaj razred izgubila je takozvana talijanska konservativna ili Austriji prijateljska stranka zadnji put god. 1897. Do tada bio je taj razred skoro neprestano u njezinih rukuh.

Ovaj put držalo se općenito, da će opet pobjediti u tom razredu, i to tim više, pošto je u istom između 3973 izbornika, do 2000 državnih činovnika i uslužbenika i neračunajuć k ovim prilično broj drugih konservativnih izbornika. Uprkos tomu, pobjedila je i u tom razredu upravo sjajno židovsko-liberalna stranka. U tom razredu borile su se naime tri stranke t. j. talijansko-liberalna, talijansko-konservativna ili austrijska i socijaldemokratička stranka. Da su se u ovom razredu složile obje posliednje stranke socijalistična i konservativna proti trećoj, kako se je i s konservativne strane želilo i predlagalo, bile bi liberalce pobjedile, ovako podlegoše obje na njihovu štetu i sramotu.

Onako sjajan uzpjeh izbora liberalne stranke u ovom razredu presenetio je ne samo njezine protivnike, već i nju samu. Ona je bo sama dobila više glasova nego li obje protivničke njoj stranke zajedno.

Izbor u II. i I. tjelu prošao je bez osobitog zanimanja i gladko za talijansko-liberalnu stranku. U II. razredu je ona absolutna gospodarica i tako čvrsta, da nema nikada protukandidata. U I. izbornom razredu imali su konservativni Talijani u svoje vrieme većinu i to ako se ne varamo sve do god. 1893., nu nešto krivnjom kolovodja te stranke, a ponajviše krivnjom bivših c. k. namjestnika izgubila je ta stranka i u ovom razredu svaki upliv, te se danas više niti ne usudjuje postaviti svoje kandidate.

Tršćanska okolica opošteniла si je i ovaj put svoje čestito lice, izabravši u svih šest kotara predloženike političkog družtva *„Edinost"*, koje imade najveći dio zasluge na sjajnom uspjehu.

Netom obavljeni izbori za gradsko i zemaljsko zastupstvo u Trstu, jasni su dokaz, da je austrijska ili državna misao izgubila u tom pogledu skoro posve nekadanje svoje zemljište, da je tvrdoglavost kolovodja talijanske socijal-demokratičke stranke pripomogla u III. izbornom razredu do sjajne pobjede talijansko liberalnoj ili iredentističkoj stranci, i konačno da je većina c. k. činovnika i c. k. uslužbenika tako pokvarena i raztrovana, da stupe radje u redove iredentističke ili socijal-demokratske, nego li u redove austrijske ili Austriji prijazne stranke.

Za nesretnih vladavina bivših namjesnika De Pretisa i Rinaldinia, imala je konservativna stranka premoć u I. i III. izbornom razredu; i tu premoć bila bi lahko do danas sačuvala sa malo dobre volje od strane vladinih krugova. Ovoj dvojici namjestnika, gorke uspomene, ima danas da zahvali ne samo talijanska konservativna stranka svoj poraz, nego i državna ili dinastička stranka svoje uništavilo u gradu Trstu. Ovi su c. k. namjestnici krivi, što ne sjede danas u gradskom vieću i zemaljskom zastupstvu 24 konservativna zastupnika, koji bi bili odlučivali sa šestoricom zastupnika iz tršćanske okolice o sudbini grada Trsta. Njihova je takodjer krivnja, što se danas širi i šepiri na hiljade činovnika u gradskoj palači na zemaljskom sudištu, u poštansko-brzojavnih, financijalnih uredih i t. d. koji dižu svoju plaću iz c. k. blagajna i jedu austrijski kruh, a svojom domovinom smatraju susjednu kraljevinu Italiju.

Ovo je doduše sablazan kakvom nema para na svietu, ali zanj je odgovoran jedino nesretni vladin sustav, što se provadja tvrdokorno i dosliedno posliednjih 40 godina u našem Primorju.

Politički pregled.

U Puli 25. aprila 1906.

Austro-Ugarska

Kako nam kažu bečke novine, ponudio je ministar predsjednik barun Gautsch prvakom stranaka, s kojima je govorio, kompromis u pitanju izborne reforme. Broj zastupničkih mandata imao bi biti povećan za 26 prema broju sadržanom u vladinoj osnovi. Od ovih 26 mandata imalo bi ih odpasti na Niemce 12, na Poljake 10, na Talijane 2 i na češke agrarce 2. Ovim povećanjem mandata ne samo da nisu zadovoljni Česi, već niti isti Niemci, koji kažu još uvjek, da je to za njih premalen broj, premda je previsok i onaj broj, što je sadržan u vladinoj osnovi. — Ni Poljaci nisu jošte zadovoljni, nu ministar se nada, da će se i oni konačno zadovoljiti. Talijani morali bi biti zadovoljni vladinom osnovom, koja im doznačuje veći broj mandata nego li ih ide po broju talijanskog stanovničtva. Neznamo kako bi vlada opravdala svoju darežljivost prama Talijanom kad bi im dala još jedan mandat.

U parlamentarnih krugovih se govori, da se vlada pripravlja na preustrojstvo ministarstva ako joj podje za rukom proturati kompromis glede izborne reforme u odnosnom odboru.

Jučer se je sastalo opet carevinsko vieće da nastavi svoj rad, prekinut prije uskrsnih blagana.

Odbor za izbornu reformu sastao se je jučer, a proračunski odbor sastaje se danas te će razpravljati osnovu o kongrui.

Najnovija viest o pomnoženju zastupničkih mandata glasi, da kani vlada Niemcem dati sliedeća 4 mandata za Beč, 4 Dolnjoj Austriji, 1 Češkoj, 1 Šleziji, 1 Lincu i 1 Kočevju. Ovaj posliedni da nije jošte gotov. U visokih krugovih da je Gautsch dobio nalog, da mora svakako provesti izbornu reformu.

Viest o preustrojstvu ministarstva širi se i dalje i to u smislu, da bi postali novi ministsi dr. Pacak, knez Lichtenstein, dr. Derschatta i Bilinsky.

Zadarski „Narodni List" piše, da su hrvatski zastupnici na sastanku u Splitu zaključili, da se ima sazvati širi sastanak hrvatske stranke na dan 14. maja o. g. u Splitu u svrhu, da se povede njezina organizacija u cieloj pokrajini.

Dne 21. o. m. zatvoren je hrvatski sabor u Zagrebu svečanim načinom. Istoga dana obdržavana bje pod predsjedanjem bana grofa Pejačevića konferencija vladine stranke, u kojoj je bio označen za hrvatskoga ministra Geza Josipović.

Novi izbori za hrvatski sabor obavili će se dne 3., 4. i 5 maja u čitavoj banovini; sabor bi se imao sastati dne 12. maja.

Srbija.

U subotu su se sastali delegati Srbije i naše monarhije, da viećaju o carinskom cieniku za trgovinski ugovor. Kako javljaju bečki listovi, čini se, da se pri ovom nastavljenom viećanju ne radi toliko o tom, da se rieše neke manje bitne tarifne stavke, koliko o tom, da se javno pokaže, da unatoč političkim dogodjajem u Biogradu nisu prekinuti pregovori o trgovinskom ugovoru.

Pošto su mnogi od kralja pozvani političari odsutni, sporo teku pregovori o riešenju krize. Mnogo se govori o pozivu predjašnjega generala Gjukovića i bivšeg ministra Živanovića. Pošto ova obojica pripadaju urotničkoj stranci, drži se, da nije nipošto nemoguće, da će se sastaviti izvan parlamentarni kabinet, i to tim više, jer su sve političke stranke za to, da se najprije rieši pitanje o diplomatskih odnošajih izmedju Engleze i Srbije, dok kralj čvrsto ostaje pri tom, da se urede najprije trgovinski odnošaji izmedju Austro-Ugarske i Srbije.

Iz straha od Pašićeva kabineta, koji bi bio siguran, da bi dobio pri novim izborima većinu, nastoje sada, kako se javlja iz Biograda, samostalni radikalci da iznadju sredstva i puteve, kako bi se sporazumjeli s krunom u urotničkom pitanju i kako bi osigurali samostalsko-radikalni kabinet. Klubski odbor predlaže kralju, neka dade u skupštini izjavu, kojom se riešenje urotničkog pitanja odgadja do riešenja ostalih pitanja. Kralj je primio taj predlog na znanje, ali nije izrekao nikakve odluke, pošto hoće prije da čuje Pašićevo mnienje. Odkad su se vratili poslanici u Biograd, položaj se je svakako poboljšao, pošto sada obje radikalne skupine izjavljuju, da su spremne bezuvjetno preuzeti vladu.

Rusija.

Petrogradska „Naša Žizn" javlja: U petak su odpočela u carskom dvorcu u Carskom selu viećanja pod predsjedničtvom cara Nikole a u prisutnosti ministra-predsjednika grofa Witte-a, svih ministara i odsječnih predstojnika, predsjednika državnog vieća grofa Solskija, te članova držav. vieća Frischa, grofa Pahlena, Golubeva i Saburova. U tim će se viećanjima riešiti pitanje, da li je vlada dosta spremna za državnu dumu ili da li se ima otvorenje drž. dume odgoditi, dok vlada ne izradi najvažnije zakonske osnove.

U zadnji čas se javlja, da je car Nikola sam odlučio osobno otvoriti na najsvečaniji način državnu dumu, koja je sazvana za 10. maja o. g.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Otvorenje hrvatske Čitaonice u Banjolama.

U nedjelju bilo je uz mnogobrojno učestvovanje naroda domaćeg, te iz Pule i okolice svečano otvorenje novoustrojene Hrvatske Čitaonice u Banjolama. Sakupljeni narod je pozdravio krasnim riečima mladi rodoljub i predsjednik Čitaonice g. Luka Košara. Svečanost, kojoj je prijalo i liepo vrieme, ispala je vrlo liepo.

Na svečanost ili bolje u Banjole, poslali su taj dan iz Pule tri občinska stražara, sigurno ne da zastupaju puljsku občinu.

I ova čisto domaća svečanost nije talijanskim odrodima dala mira, te su i ovdje htjeli pokazati svoju staru talijansku nemoralnost, koju šire medju našim pukom. Iza otvorenja naime sastalo se nekoliko mladih domaćih ljudi u jednoj mjestnoj krčmi, te zapjevali po domaću u svom hrvatskom jeziku. Nu nekim talijanskim mutikašima i odrodima to nije bilo pravo i stadoše izazivati talijanskim deranjem mirne mladiće. Dapače jedan podčasnik c. i k. mornarice — premanturac, žalostna mu majka — bio je toli drzovit, da je stao od hrvatskih mladića zahtjevati da moraju talijanski pjevati i zaveo kavgu u kojoj je vojničkim bodom

ubo jednog mladića. Oružnici su naprasitog odroda razoružali i prijavili nadležnoj oblasti.

Eto kuda dovodi talijanska nemoralnost: širenje među našim pukom lažnu talijansku tobožnju kulturu, huška takove ljude na svoju krv i rod, te napokon dovodi do brutture — poživinčenja.

Lučki zapovjednik podadmiral J. pl. Ripper na putovanju. Dne 22. odplovio je odavle na ratnom brodu „Fantasie" lučki zapovjednik Julij pl. Ripper na službeno putovanje u Dalmaciju. Za njegove odsutnosti vrši službu lučkog zapovjednika kontreadmiral g. J. vitez Mauler pl. Elisenau.

Kaznena rasprava Münz proti Rocco. Jučer je pred kotarskim sudom u Puli započela kaznena rasprava proti ovdješnjem posjedniku i bivšem občinskom zastupniku Rocco radi uvriede počinjena nanešene na štetu poduzetnika J. Ludvika Münza. Rocco je naime u jednoj občinskoj sjednici u svom govoru žestoko napao poduzetnika Münza radi raznih radnja povjerenih mu od občine Pule, kao asfaltarinje, električni tramvaj, kanalizacija i izgradnja nove tržine, čime da bi bio poduzetnik Münz oštetio i prevario občinu. Obtuženika brani odvj. kandidat Albanese, dočim kao civilna stranka prisustvuje tužitelj sam sa sinom i pravnim zastupnikom odvjetnikom dr. Forlani iz Spljeta.

Ova rasprava, koja će trajati više dana, vrlo zanima ovdješnje občinstvo, koje mnogobrojno prisustvuje.

U budućem broju donieti ćemo konačni ispadak iste.

Promjena voznog reda na željezničkoj postaji u Puli.

Počam od 1. maja o. g. uvest će se na postaji u Puli novi satni red pri odlasku i dolasku vlakova, te se ujedno uvadja novi brzovlak Divača-Pula. Ovaj vlak odlazit će iz Divače u 6·15 u jutro a dolazit će u Pulu u 9·45 prije podne.

Vlak što je dolazio prije u Pulu u 9·15 na večer dolazit će od sada u 9·05 u večer. Ovaj vlak mjesto u 4·30 po podne, odlazit će iz Trsta u 4 sata. Večernji brzovlak dolazit će u Pulu u 11·10.

Promjene na odlazku vlakova iz Pule su ove: U jutro odlazi vlak u 5·15; poslje podne mjesto u 2 sata odlazit će u 1·45; večernji brzovlak što je do sada odlazio iz Pule u 6·15, odlazit će u 6·45.

S uvedenjem novog brzovlaka odpada brzovlak što je dolazio svaki četvrtak u jutro, te je imao priključak na parobrod »Wurmbrand«.

Braći na posjetu.

Prigodom otvorenja naše »Hrvatske Čitaonice« počastiše nas svojim posjetom mnogobrojna rodoljubna braća uzprkos zlom vremenu i slabim putevima, koji su oko nas. Time su pokazali, da jedino, gdje se sastaju jednokrvna braća, može medjusobnim poticanjem usplamtiti ona sveta rodoljubna vatra, na kojoj se narodna sviest može ogrijati.

S toga ne možemo s manje a da najsrdačnije ne zahvalimo svima a osobito gosp. L. Križu na njegovom krasnom govoru, izrečenom prigodom otvorenja.

Uz tisućkratni *Živio!* i *hvala Vam braćo!*, pozdravlja i kliče

Banjole 24. aprila 1906.

Odbor »Hrvatske Čitaonice« u Banjolama.

† **Juraj Kolić.** U ponedjeljak dne 16. t. m. u večer zatvorio je za uvjek svoje oči Juraj Kolić savjetnik općine Barbanske. Pokojnik rodio se je god. 1833 od ugledne seljačke obitelji. Bio je jedan od onih rjedkih hrvatskih rodoljuba, te se je isticao uvijek i svagdje, bilo riečju bilo djelom, gdje je to iskala narodna potreba. On je stupio prvi medju narodne redove i digao visoko hrvatski stijeg, taj sveti simbol slobode i narodnog blagostanja u Istri.

On je bio medju prvima u borbi sa krnjelskim parasitima, sa tim sisavcima mukotrpnog hrvatskog naroda. Nije prestao raditi i buditi svijest narodnu, dok nijesu pobijedili i oslobodili od italijanskih ruku općinu Barbansku. Bio je potpunih 20 godina općinskim savjetnikom i kao takav pokazao se je uvijek čelik značaj, dobar Hrvat i pošten katolik. U svojem selu sve ga je ljubilo i štovalo, te su to djelom pokazali prigodom njegove smrti. Sprovodu njegovu odazvalo se čitavo selo. Crkva bila je dubkom napunjena pobožnog puka, koji je sa svih strana potekao da izkaže svoju bol i tugu nad gubitkom svoga miloga i ljubljenoga Jura. Ugledali se i drugi naši kmeti širom naše mile Istre u ovakve muževe, pak će nam uza sve neprilike sinuti dani bolje budućnosti i zlatne slobode. — Počivao u miru!

Pogibeljna trgovina. Na uzkrsni blagdan uhvatiše oružnici u Šumici Šijane putujućeg trgovca Luigi Colegiani iz Verone, nastanjena u Trstu, koji je medju svojom robom prodavao potajno irredentske predmete kao n. pr. zastave sa slikama talijanskog kralja i kraljice, talijanske trobojnice itd. Taj širitelj „nevinog" irredentizma je kažnjen 5 dnevnim zatvorom i globom od 20 K radi prestupka obrt. reda. Eto našim nespašencem novog mučenika!

Lošinjski kotar.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju. Vrli rodoljub gosp. Noe Martinčić sakupio je na palubi parobroda *„Argentina"*, putujući iz domovine u Ameriku, Lit. 28·90 (t. j. 27·74 K). Spomena je vrjedno, kako je taj naš narodni sokol, prirodjenom rječitošću i zavidnim domoljubnim žarom, znao opisati talijanskim putnicima (iz kraljevine) naše tužno stanje tako, te su rado segli u džep i dali svoj obol za spas naše djećice, one djećice, koju bi njihova *„nespašena braća"* htjela otudjiti domu i jeziku svome.

Evo imena darovatelja:

Noe Martinolić 10 Lit.; Giuseppe Marrè 7·70 Lit; Adele Fronconi 5 Lit; Carlo Boscardi 3·20 Lit. i Alfredo Polfranceschi 3 Lit. — Evo gospodo, koja uzdišete za prekomorskim kraljevstvom, ovako misle i rade pravi Talijani! Skinite stoga nedostojnu masku talijanstva, kojom krijete hrvatsko čelo, i slijedite njihov primjer.

Braća Antun i Noe Martinolić stvaraju sa našom podružnicom tek. račun, te će nam ovu košto i sve ostale svote što kroz godinu sakupe u svoje vrijeme dostaviti. — Bog im platio i obilato povratio!

Iz Malog Lošinja pišu nam: Evo Vam g. uredniče opet jednu utješljivu viest s ovih strana. U Hobokinu u Americi nastanjen je već od nekoliko godina naš suobčinar g. Martin Busanić rodom iz susjednog Suska. Tamo ima svoju gostionu, koju polazi znatan broj naših izseljenika, jer si je naš Martin svojim poštenjem, marljivošću i ljubeznivošću stekao medju njimi jako dobar glas.

Milosrdne i plemenite duše kaošto jest, sjetio se je i u dalekom svietu naše sirotinje, koja treba podpore i nauke te se je živo zauzeo za to, da priskoči na pomoć našoj velezaslužnoj „Družbi sv. Cirila i Metoda". On je naime riečju i primjerom pokazao svojim gostovom i suzemljakom, da mu leži na srcu naš narodni napredak te je stao sabirati požrtvovno milodare za našu „Družbu" i sabrao liepu svotu od K 73·53, koju je poslao našem neumornom g. I. Lovriću s molbom, da ju predade odboru naše „Podružnice", što je takodjer učinjeno.

Mi se ovim srdačno zahvaljujemo koli našemu Martinu Busaniću, toli svim našim Lošinjanom i Sušnjanom, koji nas ne zaboravljaju ni u dalekoj tudjini i koji pokazaše ovim plemenitim činom, da s nama iskreno čute i da shvaćaju našu težku borbu za obstanak naš narodni, za spas naše djećice od pogibelji, koja njoj prieti od talijanaške gospode, od naših odpadnika i izdajica. Bog im naplatio stostruko; uzdržao ih čile i zdrave te sjetili se opet svojeg rodnog mjesta i vratili nam se jednom zdravi i zadovoljni.

Konačno Vas molimo g. uredniče, da stavite pod ovu viest — a da nebude izpitivanja tko Vam piše odavle, da Vam ovo javlja Vaš vierni i odani Vam

Stari dopisnik.

Voloski kotar:

Javni sastanak u Kastvu. Dne 22. o. mj. obdržavao se je javni sastanak u Kastvu. Pod občinskom „Ložom" i okolo nje sakupilo se je množtvo naroda odmah poslje druge sv. mise.

Sastanak je otvorio obć. zastupnik g. Franjo Jelušić iztaknuv svrhu istoga i rekav, da će gg. zastupnici Mandić i Spinčić raztumačiti o čem se radi. Predložio je predsjednikom sastanku zast. Spinčića. Pošto bje taj predlog jednoglasno prihvaćen, zahvali se g. Spinčić na povjerenju, pozdravlja prisutne naročito zastupnika g. Matka Mandića. Istomu daje riec.

Matko Mandić zahvaljuje na pozdravu i sjeća se bolestnoga načelnika g. Kazimira Jelušića želeć mu čim brže liepo zdravlje, kojoj želji odazove se živo skupština.

Govornik dotaknu se na uvodu uredjenja pojedinih država, kaže, da je Austro-Ugarska monarhija ustavna država od g. 1860. Prvi izborni red te monarhije izdan je bio g. 1860., pak promjenjen 1861. i opet 1873. Popunjen je bio taj izborni red 1896. kad je bila uvedena V. kurija. Po tomu obstoje još i danas izborne kurije. Sada se radi o tom, da se te kurije odstrani i uvede sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo. Za to pravo smo se mi u Istri — reče govornik — zauzeli već prije 15 godina na izb. sastanku u Dekanih.

Govornik zatim protumači što je to sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo i koje prednosti ima to za pučanstvo.

Pita zatim kako sude o takovom izb. pravu naši za nevolju susjedi Talijani i kaže, da ga oni za zemaljski sabor neće uvesti.

U carevinskom vieću su se doista izrazili, da su oni za sveobće izborno pravo, ali htjeli bi da imadu i nadalje onoliko zastupnika, koliko ih imadu sada, nepitajuć se kako su broj svojih zastupnika zadobili. Sliče oni u tom lupežu, koji se brani povratiti ono, što je ukrao.

Razni su još protivnici izb. pravu; naša stranka je pako odlučno zanj i tako se nada, da će se zanj izjaviti i današnja skupština.

Predsjedatelj skupštine zahvali govorniku na njegovom poučnom govoru pak se osvrće na tobožnje razloge, po kojih bi Talijani htjeli isti broj zastupnika kao i do sada. Ti razlozi Talijana bili bi: povjest, kultura, trgovina i obrt, porez, što sve da je na njihovoj strani, te na posjedovno stanje t. j. na broj zastupnika, koj posjeduju do sada.

Pobija zgodnim načinom te umišljene razloge uz živahno odobravanje skupštinara.

Na to pročita g. M. Mandić resoluciju jednaku onoj, prihvaćenoj na sastanku hrvatskih pouzdanika u Trstu — osim II. njezine točke.

Predsjedatelj pita skupštinare, da li želi tko što k resoluciji govoriti ili da li želi tko kakvo razjašnjenje, te pošto se nije nitko oglasio, dade na glasovanje resoluciju i ta bi jednoglasno i oduševljeno prihvaćena.

Predsjedatelj se konačno zahvali skupštinarom na radu, koji je vladao i preporuči im, da budu, kad im se zgoda pruži, uviek kao jedan u obrani narodnih svetinja.

Skupštinari odazvaše se tomu pozivu burnim: živili zastupnici!

Javni sastanak u Moščenicah držao se u nedjelju na 22. tek. mjeseca u dvorani čitaonice a na poziv političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri. Predmet dnevnoga reda bio je jedino izborni red predložen u carevinskom vieću. Kad se je nakupila liepa i odabrana kita občinara, otvorio je sastanak odaslanik političkoga društva dr. M. Trinajstić, pozdravi prisutne i pozva ih da odaberu predsjednika zborovanju. Jednoglasno bje odabran gosp. Vinko Mavričić, koji podieli rieč dru. M. Trinajstiću. Ovaj progovori o ustavu i o raznih promjenah zakonodavnih tjelesa i načinu biranja istih, te predje na izborni red sada predložen na temelju općeg, izravnog, jednakog i tajnog prava glasa. Razloži potanko taj izborni red, te prikaže razmjer zastupnika Hrvata i Talijana koli u našoj pokrajini, toli u ovoj polovici države; dokazajuć na temelju statističkih podataka, da se oni sasvim krivo tuže, da im se kakova nepravica kroji, jer oni dobivaju još više zastupnika, nego bi im išlo. Osvrnu se i na agitaciju, što se sa strane talijanskog političkog društva povelo proti predloženom izbornom redu i kojoj je agitaciji išlo na ruku takodjer poglavarstvo občine mošćeničke, odaslav u ime ove občine na carevinsko vieće spomenicu sastavljenu od talijanskog političkog društva. Tim je ono radilo očito na štetu ove čisto hrvatske občine. Na koncu predloži na prihvat resoluciju, što su ju primili u Trstu dne 25. marča 1906. predstavnici hrvatske i slovenske stranke u Istri, dodavši još sliedeću točku:

VI. Prosvjeduju proti izjavi danoj od poglavarstva občine mošćeničke, kojim se pogoduje težnjam i želji Talijana u Istri.

Predsjednik stavi ovu resoluciju na glasovanje i ona bude jednoglasno prihvaćena sa oduševljenim živio.

Mn. č. g. župnik A. Puž zahvali političkomu društvu na sazvanom sastanku i njegovom odaslaniku na zanimivom razlaganju, žaleći, da bi takvi sastanci bili što češći i da bi novi izborni red donio ljepše dane našem mukotrpnom narodu.

Predsjednik zaključi sastanak i svi se veseli razidjoše.

Poziv na konstituirajuću glavnu skupštinu društva „Naropna Prosvjeta" u Vodicama, sazvanu prema §. 12. društvenih pravila. Skupština će se obdržavati u nedjelju dne 29. tek. mj. u 3 sata po podne u prostorijama Ivana Ribarić-Tomažina, s ovim dnevnim redom: 1. Svrha društva „Narodna Prosvjeta", predaje phil. Joso Ribarić. 2. Upisivanje članova. 3. Izbor društvenoga odbora. 4. „O životu i radu biskupa Jurja Dobrile, predaje veleč. g. Zorko Klun. 5. Slučajni predlozi.

Iza skupštine domaća zabava. Gosti dobro došli!

Vodice, 22. travnja 1906.

Za odbor za priprave:
phil. *Joso Ribarić.*

Opatija. (Blagoslov temeljnoga kamena „nemške crkve" u Vasanskoj.) U nedjelju dne 22. travnja obavio se je blagoslov „Nemške crkve" u Vasanskoj Veprinačke občine. Velimo n e m š k e crkve, jer ju tako narod od prvoga početka zove, i jer, kako blagoslov njezinoga temeljnoga kamena kaže, bit će to zbilja njemačka crkva. Crkva će se graditi pod previšnjim pokroviteljstvom Njegovog c. i k. Veličanstva Franje Josipa I., koji spada njemačkomu rodu. Zastupnik Njegovoga Veličanstva, koji je k blagoslovu navlaš iz Trsta došao, knez Hohenlohe, jest Njemac. Biskup tršćansko-koparski, koji je navlaš došao iz Trsta, da blagoslov obavi jest Njemac. Pred prečastnim svećenstvom, polazećim iz opatijske crkve na gradilište, išla su djeca njemačke škole, i samo ta. Pozdrav zastupnika Njegova Veličanstva, nagovor upravljen zastupniku Njegova Veličanstva, zahvalni govor istomu, sve je to bilo njemačko kao da smo usried Berlina. I govor biskupov bio je njemački. Ono nekoliko rieči što je rekao hrvatski, bio je prah u oči ne samo po obliku, nego i po sadržaju. Rekao je, da će crkva, kojoj se blagoslivlje temeljni kamen, biti za sve narodnosti jednaka. Te rieči su prava ironija na sve što se je vidjelo i čulo. Bez obzira na domaće hrvatsko pučanstvo budi iztaknuto, da u lječilište opatijsko dolazi sada najviše Madžara i

Poljoka, pak da se na nje kod ciele svečanosti nije nimalo obzira uzelo. Prezrelo se je gostove osim niemačke svih narodnosti, pokazalo se je. da je sve samo za Njemce. Blagoslov sam obavio se je **latinskim** jezikom. Prezrelo se je **slavenski obredovni jezik**, koji vlada već stotine i stotine godina u svih naših crkvah, naročito i u Veprinačkoj župi, na koje zemljištu se hoće sagratiti crkva. Crkva se je mogla i na Opatijskom zemljištu graditi. Nije se to učinilo, jer se je valjda slutilo da bi moglo u Opatiji kod prezrevanja naših svetinja uzavrieti medju pukom. Izabralo se je zemljište u Veprinačkoj občini, tamo gdje nema domaćih ljudi. Blagoslov mogao je obaviti i upravitelj župe Veprinačke, i kapelan Opatijski, i župnik dekan monsignor Zamlić, ali ti svi bili bi molili jezikom naroda, jezikom kojim se ovuda moli već tisuću godina. To baš se je htjelo zapriečiti, i uvesti novotariju u ovih stranah nečuvenu, koja vriedja čuvstvo i vjersko i narodno svakoga ovdašnjega poštenoga čovjeka. Došao je blagosloviti biskup, da se kojekako izpriča pogaženje svetoga prava hrvatskoga naroda. Izprike tu nema. Sveto pismo je pogaženo. Biskup Njemac probio je led, započeo je gaženjem svetoga prava hrvatskoga naroda u naših stranah, pokazao je put onim, koji će, kad bude, obavljati službu Božju u crkvi koju je naš narod od prvoga početka sa svim pravom nazvao njemačkom crkvom.

Uz njemačku školu, uz njemačku protestantsku crkvu eto i njemačke katoličke crkve, eto novoga stupa njemačtva u opatijskom lječilištu, eto nove poluge kojom hoćeš nećeš predstavnici austrijskih oblasti pripravljaju put materi Germaniji do jadranskoga mora.

Blagoslov zgrade c. kr. kotarskoga glavarstva na Voloskom. Dne 23. aprila obavio se je blagoslov zgrade c. kr. kotarskoga glavarstva. Upravitelj c. kr. kot. glavarstva zamolio je pred vratima zgrade mjestnoga župnika Mons. Zamlića, da zgradu blagoslovi. Zamolio ga je njemačkim, hrvatskim i talijanskim jezikom. Mons. Zamlić odgovorio je da će to rado učiniti. Odgovorio je hrvatski, i onda hrvatskim jezikom, po obredovniku kod nas rabljenom, blagoslovio prostranu zgradu. Poslie blagoslova nagovorio je c. kr. namjestnik knez Hohenlohe naročito činovnike. Njim je vrućimi riečmi stavio na srce, da budu uvjek i prema svakomu pravedni; da govore jezikom puka, i da kažu nesamo govorom nego i srcem, da njim na srcu leži dobro pučanstva i svakoga pojedinca. Namjestnik Njeg. ces. i kralj. Veličanstva govorio je to samo njemačkim jezikom.

Ukor sudbenom savjetniku. Na interpelaciju zast. *Spinčića* i drugova od 15. febrara 1905. odnoseću se na ponašanje savjetnika zem. suda i predstojnika sudbenoga kotara u Podgradu u Istri, odgovorio je voditelj ministarstva pravosudja dne 30. marča 1906. kako sliedi:

U interpelaciji izrečene pritužbe, bile su priobćene nadležnoj disciplinarnoj vlasti rečenoga činovnika.

Proti njemu bio je poveden disciplinarni postupak i bila mu je u prvoj instanci udieljena kazna ukora radi triju činova, označenih kao proturedovitosti od kojih se jednog nije dotaklo u interpelaciji.

Proti razsudi podnesli su priziv koli više državno odvjetničtvo toli okrivljeni sam. Najviše sudište udovoljilo je prizivu, odnosno na krivnju u jednoj točci pritužbe, oprostiv ga u jednoj točki iste, i zabacilo je priziv u ostalih, nepromjenivši ništa na kazni.

Pazinski kotar:

Tinjan. na uzkrsni ponedjeljak. Došlo proljeće, nadošli krasni uskrsni blagdani, koji svačije srce napunjaju neopisivim ugodnim, svetim čuvstvima. Sve nastoji, da izkaže Svevišnjemu dobromu gosp. Bogu hvalu, čast i slavu.

Tako eto i kod nas. Brigom i trudom našeg čestitog gospodina župnika i vriednog gospodina naučitelja ustrojio se kod nas mješoviti crkveni zbor, koji se je ove zime požrtvovno pripravljao, da na dan Uskrsnuća Gospodnjega svojim pjevanjem doprinese čim više časti i slave uzkrsnuvšem Spasitelju. I zbilja, pjevački si je zbor osvjetlao lice. Tako krasnog pjevanja nismo nikada čuli u našem hramu, premda — budi mimogredce spomenuto — ovdje se već desetak godina marljivo njeguje crkveno pjevanje. Pjevački si je zbor osvjetlao lice, te zaslužuje u svakom obziru javnu pohvalu. Evala mu!

Ali usred najviše uznesenosti dogodilo se nešto nečuvena u našoj crkvi. Sličnoga nije se čulo odkada obstoji ova crkva i ovaj puk.

Naš gosp. župnik, da uzmogne ravnati pjevačkim zborom i da pjevanje bude ljepše i uzornije na čast i slavu božju — dočim je gosp. naučitelj orguljao — umolio je u samostanu častnih Franjevaca u Pazinu jednog častnog patra, da dodje za ove vazmene blagdane služiti svečanu sv. misu. I došao je č. g. pater *Alojzij Bobnar*, onaj, koji — kako je već poznato (Borut!) — tvrdi u svojoj tvrdoglavosti, da u Istri nema Hrvata, nema hrvatskog jezika, česa se ne usude uztvrditi ni najzagriženiji protivnici našega roda i imena, koji — sudeć po tomu — znade zemljopisa i poviesti manje nego li koji učenik pučke škole, a koji se ipak tako rado hvasta svojom bivšom profesurom.

Ovdje, u našoj crkvi, od pamtivieka se pjeva pod svečanom sv. misom poslanicu i evangjelje iz „Slaveta", a to je narodu tako sveto, kako mu je sveta i sv. vjera, za koju su njegovi pradjedovi i svoju krv lievali.

Toga se nisu ufali mienjati ni bivši talijanski ovdješnji župnici (Sestan, Rovis, Giakomin), a usudio se to na svoju ruku jedan Pater Alojzij iz Pazina!

Kako smo imali i sami prilike osvjedočiti se, gospodin župnik mu je prije sv. mise pripravio u „Slavetu" sve, našao i pokazao mu i poslanicu i evangjelje, a kod toga je rekao g. pater: *„Dobro, dobro; še vem!"*

Pod sv. misom donio mu sakrestan „Slavet", a g. pater kod sv. žrtvenika za vrieme uzvišene žrtve sv. mise prezirno i nepristojno odbio knjigu koli kod poslanice toli kod evangjelja i izpjevao i jedno i drugo *latinski!*

Množina naroda ostala zabezeknuta, razočarana, uzrujana.... Kad je gosp. župnik po službi božjoj upitao č. patra, kako se je usudio to učiniti, odgovorio mu je: *„Ja sam to već prije mislio i za to sam amo i došao. To je bilo već i u samostanu dogovoreno"*. Tako je ponovno izjavio i pred drugima.

Da ste iza toga vidjeli č. patra, kako se je cinički smijao, kako je uživao na uvredi nanešenoj našam hramu, našbj svetinji, našem rodu i jeziku! Baš kao i zmija kada smrtonosno ugrize, tada se mirno na suncu grije, kao da nije ništa bilo.

Kad bi imao č. pater Alojzij ikoliko obzira i barem nešto uljudnosti, tad bi bio prije sv. mise izjavio, što kani, a nebi bio ni došao u Tinjan s ovom gadnom namjerom, da vriedja i buni!

To je nečuvena uvreda za nas, uvreda nanešena nam od samostana Franjevaca u Pazinu, od onoga samostana, koji nam je bio uviek mio i drag.

Taj č. pater imao je ostati ovdje i na uzkrsni ponedjeljak, ali razumije se, da je nakon toga dogodjaja morao pobrati šila i kopita.

Mi bi mogli o njemu iznesti zanimivih anekdota, jer je u toliko i toliko zgoda izkazao kako krasno napreduje u savršenosti i krieposti reda, u kojem se nalazi — ali nećemo iz štovanja do sv. reda. Na čast mu!

Samo još jedna opazka: Čudimo se, kako ga njegovi poglavari, koji su bili već odavna upozoreni na njegovo „krasno" ponašanje, još uviek trpe u samostanu u Pazinu.

(Izpustili smo nekoje oštrije izraze, premda je posve opravdano Vaše ogorčenje i akoprem nam se i od strane svećeničkih krugova jamči za istinitost navedenih činjenica. *„Pusavci"* će i tako na nas grknuti, da navaljujemo na sv. vjeru i da podkopavamo svećenički ugled.) — o —

Koparski kotar:

Glavne skupštine podružnica. Daje se na obće znanje, da će se dne 29. o. mj. u tri sata poslie podne obdržavati glavna skupština podružnice sv. Cirila i Metoda u Sv. Ivanu u kući gosp. Flego Anton Dančić sa običnim dnevnim redom.

Preporuča se rodoljubima što mnogobrojniji posjet.

Daje se na obće znanje, da će se dne 6. maja 1906. u 3 sata poslie podne obdržavati glavna skupština podružnice sv. Cirila i Metoda u Vrhu u kući gospodina Antona Flego Lovrić sa običnim dnevnim redom.

Preporuča se rodoljubima što mnogobrojniji posjet.

Prva zapovjed!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljavni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo liječi uloga, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te grozničnu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » » 16·—
kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se također Fellerove čistuće Rhabarbera-pilule sa znakom „Elsine pilule", 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želučanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—

Franina i Jurina.

Fr. Si čul kako se šijor Marchi pere?
Jur. Pere se ja od tankega blala, ma od onega debeloga se neće nikada oprat.
Fr. Nebi ga posvetega Kirina oprala sva voda s Učki da se ju na jedanput na njega spusti od izdajstva, koj storil svojemu narodu.
Jur. Muči no, on se je jur grozil izdajicam našega naroda, da Bog prašća razbojniku i ubojici, samo ne prašća izdajici.
Fr. Bog zna ako se još tega spominje?
Jur. Ako mu ni zaspala posensega kušienca.

Razne primorske viesti.

Vienčali se. Dne 23. o. mj. vienčao se je g. Juraj Šikić trgovac na Rieci s čestitom gdjicom Josipom Sarson iz Sv. Mateja kod Kastva. Bilo sretno.

Otvoreno mjesto. Kod političke uprave u našem Primorju popunit se imade službu c. k. šumarskoga pomoćnika.

Premještenja. C. k. kotarski komesar g. Gvido Pazze premješten je iz Voloskoga u Krk a c. k. kotarski komesar g. dr. H. barun Kopfinger iz Maloga Lošinja u Volosko.

† **Barun Pino.** Prošloga ćedna preminuo je bivši namjestnik u Trstu pak ministar trgovine g. barun Pino na svojem posjedu u Borovljah. Pokojni barun Pino bio je kao c. k. namjestnik u našem Primorju vrlo pravedan i pošten carski činovnik. Počivao u miru!

Samoljv ratni brod. Sa Rieke javljatu 17. o. m.: Ovdje je veliku pažnju na se svratilo držanje talijanskoga ratnoga broda „Cyclopa". Taj je brod naime krišom promatrao mnogobrojne i razne vojničke objekte. Stvar se imade ovako: Nedavno je amo doplovio parobrod talijanske ratne mornarice „Cyclop", da od ovdješnje tvornice torpeda preuzme torpede, što ih je talijanska vlada naručila za svoju ratnu mornaricu. Kod ispunjavanja propisanih formalnosti izjavio je pred lučkom oblasti, da dolazi ravno iz Mletaka, ali poslie njegova odlaska izpostavilo se je, da su bile lažne sve zapovjednikove izjave. Sa dalmatinske obale naime stigle su vijesti, što su ih potvrdili i mnogi brodovi, da je „Cyclop" iz Mletaka odplovio u Šibenik, krstareći izmedju dalmatinskih otoka i kopna, pri čem je prošao i kroz zadarski kanal. Bilo je napadno da, je brod kod vojničkih važnih točaka duže vrieme proboravio i to bez zastave. „Cyclop" je iz Mletaka mjesto sjevero-istočnim zaplovio jugo-istočnim pravcem, pri tome je na daleke okolišao i za čudo posjetio sve vojnički važne primorske točke.

Natječaj na mjesto pilota ili vodiča. Kod lučkog kapetanata u Trstu otvoreno je mjesto lučkog vodiča I. reda ili mjesto, koje bi ostalo izpražnjeno popunjenjem prvoga. Plaća skopčana s tim mjestom iznosi godišnjih 1200 K, aktiv. doklada od 360 K i odjelo.

Molitelji za to mjesto valja da pošalju svoje molbenice k lučkom i pomorsko zdravstvenom kapetanatu u Trstu u roku od 6 čedana počam od 6. aprila o. g.

400. godišnjica crkve sv. Petra u Rimu. Iz Rima se javlja: dne 18. o. mj. minulo je 400 godina, da je položen temeljni kamen današnjem kubetu crkve svetog Petra u Rimu. Ovaj je datum prije bio predmetom dugogodišnjeg spora. No sad je definitivno ustanovljen od E. Müntza i L. Pastora. U jednom pismu Julija II. veli se, da je ustavljen dan postavljanja temeljnog kamena biele subote dne 18. aprila god. 1506. Julijo je, nakon što je Michelangelo Buonarotti dne 8. septembra god. 1504. izložio svog Davida u Palazzo Vecchia u Firenci, pozvao mladoga umjetnika u Rim, da mu povjeri izgradnju svoga nadgrobnoga spomenika. Konstantinova Petrova crkva bila je za to premalena, te se je Julijo odlučio, da izgradi novu, pa je izmedju mnogo arkitekta izabrao 60-godišnjeg Bramante-a. Kupula je brzo bila sagradjena, jer se je Bramaute žurio. Godine 1514. umro je Bramante, a nasliedili su ga Raffael, Sangallo mladji i Peruzzi. Michelangelo je upravljao radnjom od god. 1546. do 1564.

Prilog k hrvatsko-talijanskoj slozi u Dalmaciji. Čitamo u hrvatskih listovih iz Dalmacije:

Na veliki petak u večer pjevalo je nekoliko bogoslova na procesiji za jednom bratovštinom hrvatski omiljelu pjesnu: „Puče moj." Ovo je stari običaj, jedna od onih uspomena, kada Zadar nije bio natrušen tugjinštinom kao danas. Ali naravski, ondješnjoj gospodi hrvatski glasovi paraju uši, pa se u ime „snosljivosti" nisu ustručavali psikati, kad bi čuli hrvatsko pjevanje. Ovo se je dogodilo na više mjesta u „Širokoj ulici". Najbolji dokaz, dokle dopire iredentistički žar, a ujedno i najljepše ljubavi za slogu. Bit će možda da je ovo tako, što oko 600.000 pučanstva trpi u uredima talijanski jezik radi nezuatne šačice od deset do petnaest hiljada tobožnjih Talijanaca. Ovakva što može biti jedino medju dobrijanima, kakvi su Hrvati.

Skupština poštara. Družtvo c. k. poštara i poštanskih upravitelja iz Kranjske, Primorja i Dalmacije obdržavat će u utorak dne 15. maja o. g. u zgradi ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu svoju XXV. redovitu skupštinu i ujedno redovitu skupštinu bolestničke blagajne nearárnih pošt. upravitelja iz rečenih pokrajina.

Osamstotina dolara za Družbu. Po jednoj viesti u našem listu, da g. G. A. Skrivanić po treći put pozivlje rodoljube u Americi da se izjave ako ima koji što prigovoriti da se novac »Narodne obrane« u iznosu od 800 dolara pošalje Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, prenieli su nekoje hrvatske novine tu viest tako, kao da je g, Skrivanić odnosnu svotu već odposlao našoj Družbi. Na temelju tih viesti pitala je »Hrvatska Zastava« što izlazi u Chicagu od gosp. Skrivanića je li poslao ili nije tu svotu Družbi. Gosp. Skrivanić daje u svom listu »Napredak« razjašnjenje, da je nakon trećeg poziva primio 30. jenara o. g. iz Steeltona Pa. od Rev. Fr. J. Ažbe ovaj brzojav: »Molim ne šaljite novaca u kraj dok ne čujete glas od mene«. Poslije toga do 5. aprila o. g. gosp. Skrivanić da nije dobio od vlč. Ažbe-a drugog glasa. Veleč. Ažbe pak bio je za vrieme bune u Hrvatskoj predsjednik »slavenskog odbora«. Gosp. Skrivanić cieni da danas i u Steltonu nema Hrvata a i Slovenca, koji bi bio proti predlogu da se novac pošalje Družbi, te pozivlje i tamošnju koloniju da jasno izjavi svoje mnienje, da ne bude u buduće prigovora. Novac je pak uložen kod alleghenske banke na kamate uz 3%, te će prvog junija isteći uprav dvie godine što je novac uložen, te nebi bilo pravo da se taj novac prije pošlje, jer bi propali kamati za pol godine.

Dakle stvar o ovom novcu stoji tako, a red je sada na rodoljubima u Americi da novac privedu ovoj patriotičnoj svrsi, o čemu nam jamči požrtvovnost i rodoljublje američkih Hrvata.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, sujnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešču hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, boztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Pučko piće!

Zazvarovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kvaćoću preporuča:

Prvo česko dioničko družtvo

tvornica za orient. slastice i čokoladu

prije **A. Maršner** Král. Vinohrady (Česka).

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštеni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Ulteriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Podgradska posojilnica in hranilnica.

Vabilo

na XII. občni zbor

ki bo v četrtek, dne 3. maja 1906. ob 2 uri popoludne v zadružni pisarni v Podgradu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje računov za l. 1905.
4. Določitev odškodnin in daril v zmislu § 20. zadr. pravil.
5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in nasodstva.
6. Poročilo zvezinega revizorja iz Celja.
7. Eventualni predlogi.

Podgrad, dne 19. aprila 1906.

Starešinstvo.

Opazka: Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano v zmislu § 49. zadr. pravil zakonito število zadružnikov obdržaval se bode drugi občni zbor v istem kraju, z istim dnevnim redom, isti dan ob 3. uri popoldan, kateri sme bezpogojno sklepati.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svjeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ZAPISNIK

XVIII. redovite glavne skupštine Kotarske Gospodarske Zadruge

VOLOSKO-OPATIJA

držane u Berseču dne 5. aprila 1906.

Dnevni red.

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1906.
5. Izbor zadružnoga odbora.
6. Eventualni predlozi.
7. Zdriebanje gospodarskoga orudja.

Predsjeda

Predsjednik g. Viktor Tomičić.

Prisutni

Podpredsjednik g. Fran Škalamera
Tajnik g. dr. M. Trinajstić
Blagajnik g. V. Mavričić
Odbornici: gg. Juraj Barković, Galović-Perišić Ivan, Mavrović Josip, Barković Ivan, Škalamera Anton i Franković Petar.

Točka 1.

Pozdrav predsjednika.

Prije nego li otvori skupštinu, predsjednik pozove sve prisutne, neka svaki položi na stol po jedan novčani komad u svrhu, da se vidi koliko ima prisutnih članova. Tako se sabralo 110 komada u ukupnom iznosu od K 10. koje će predsjednik, privolom svih prisutnih izručiti Družbi sv. Cirila i Metoda.

Pošto je tim prisutno i više članova, nego li bi trebalo, i pošto je skupština bila redovito sazvana, predsjednik otvara istu u 9½ pr. p. i pozdravlja članove u tolikom broju sakupljene, akoprem je i ove godine bila skupština sazvana u svakdanji dan, a ne u blagdan kako se to prije običavalo. Danas je osamnajsti put što se zadruga sastaje na redovite glavne skupštine, a po šesti put će se birati novi odbor. Ovo je dakle jedna od važnijih sjednica iliti skupština, što se u društvu drže, te preporuča članovom, da nek ne imaju nikakova obzira na nikoga, neka ne misle, da moraju uviek isti sjediti u odboru i na čelu društva, već neka postave na čelo ili posve ili djelomice druge ljude, ako su uvjereni, da će to biti bolje za društvo.

Veseljem mora kazati, da zadruga polagano napreduje. Ako ne može više, nije krivnja nikoga, nego okolnosti, u kojih živimo i neprilika, proti kojim se moramo boriti. Te se neće tako brzo promieniti, pa budimo zadovoljni, da i toliko napried koracamo.

Ne treba da članovom predstavi gosp. putujućeg učitelja Ivana Sancina, jer ga svi dobro poznaju i rado vidjaju u svojoj sredini. On ga u ime svih liepo pozdravlja i zahvaljuje mu što se je i ovoga puta potrudio na našu glavnu skupštinu.

Točka 2.

Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.

Josip Rubinić predloži, nek se izpusti čitanje zapisnika, jer ga je i onako svaki član tiskana primio.

Ovaj predlog bude prihvaćen; zatim predsjednik poda rieč tajniku, da izvieti o zadružnom radu u minuloj godini.

Točka 3.

Izvješće tajnikovo.

Tajnik pročita sliedeće izvješće:

Ovogodišnje moje izvješće biti će kraće od lanjskoga, jer obsiže zadružni rad od samih sedam mjeseci, to jest od konca maja 1905., kada smo imali zadnju glavnu skupštinu, pa do konca lanjske godine. Zadružni rad u prvih 5 mjesecih lanjske godine sadržan je već u lanjskom izvješću.

Svima nam je, gospodo, u pameti još tužna godina 1904., od koje su se posliedice ćutile i u godini 1905. Suša, koja je vladala u onoj godini, bila je uništila, kako drugdje tako i kod nas većim dielom i ljetinu i travu, te nije bilo dosta hrane ni za čovjeka, ni za živinu. Za to je svaki poljodjelac mukom očekivao sliedeću godinu 1905. u nadi, da će ga ona od tolike nevolje spasiti. Hvala Bogu nada ga nije izdala, jer je u njoj za radina gospodara bilo dovoljno ploda i u vinogradu i u njivi i u sjenokoši.

Vlada je bila povela akciju, da doskoči toj obćoj nevolji, ali sva ta akcija nije donesla ni mrve koristi u našem kotaru, jer se njom nismo mogli poslužiti, a kad bi se bili i mogli, bila bi nam vrlo malenu pomoć pružila. Ta kakovu da imamo korist od 50 kvintala siena, opredieljenih za naš kotar, po 6 K; ili od 51 kvintala posija, ponudjenih već u mjesecu junju, za K 5·20 kvintal, ne računajuć amo troškove za prevoz iz carskih magazina i željeznice itd.?

Tako se je i lani obistinila po stoti put ona naša stara: uzdaj se use i u svoje kljuse!

Naš se je poljodjelac mukom provukao i kroz godinu 1905., boreć se, kako je bolje znao i mogao, proti svojim mnogobrojnim neprijateljem.

Novi zatornik njegovih vinograda, filoksera, širi se doduše, al u koliko se znade, ostao je za sada ograničen na Poljane i na Dragu Mošćeničku. Drugdje se još nije pojavio.

Ipak se poljodjelci u svakom kraju našega kotara pripravljaju, da ga oboružani amerikanskom lozom mirno dočekaju. Loze, što smo jih imali u zadružnom vrtlu u Berseču, razdane su bile skoro sve, a dobavilo se za mnoge i ciepanih loza od pouzdana gojitelja. I ove godine ima u zadružnom vrtlu dovoljan broj rozaga i žilavica i to 30.000 prvih i 1500 drugih. Tko jih želi neka se požuri.

Toli zadružni vrtao u Berseču, koli uzorni vinograd u Dragi liepo uspievaju, te smo osvjedočeni, da će biti od njih dovoljno koristi.

Nadamo se da ćemo vladinom pripomoći ove druge godine moći ustanoviti još jedan drugi vinograd u Poljanah, tako da će vinogradari obih zaraženih kraja imati prilike, da vide kako treba sa oplemenjenom amerikanskom lozom postupati.

Za Dragu je „Zadruga“ i prošle godine molila, da se komisijonalno ustanovi škodu, što su ju vinogradom filoksera i peronospora učinile, te da se posjednikom razmierno briše porez. To se je postignulo.

Kako uviek do sada, nabavilo se je i lani za članove sumpora i modre galice u dovoljnoj mjeri i dobre vrsti i razdalo za samu nabavnu cienu. Sumpora je i ove godine u zalihi kolikogod ga treba te se preporuča članovom, da se posluže.

Isto tako je posredovala i za nabavu kemijskih gnojiva, raznoga sjemena, voćaka, orudja itd. Moramo spomenuti, da su mnogi hvalevriedno počeli uporabljati kemijski gnoj ne u kasnom proljeću, nego u kasnoj jeseni ili u zimi. To je mnogo bolje, jer se onda mogu bolje raztopiti hranive tvari, što se u njem nalaze i tako biti već u prvoj godini usisane od bilina.

Ovršujuć zaključak prihvaćen u lanjskoj skupštini, predsjedničtvo zadruge se obratilo na sve obćine našega političkoga kotara sa obrazloženom predstavkom, da bi se sve složile, te na skupni trošak uzele u službu zajedničkoga putujućeg učitelja gospodarstva.

Sa žalosti moramo priobćiti, da ta predstavka nije ni iz daleka našla odziva, što ga je zaslužila. Oglasile su se samo dvie obćine, i to kastavska, koja je sasvim pristala na priedlog uz jedini uvjet, da bi sielo učiteljevo bilo u Kastvu, te obćina veprinačka, koja, ako je i priznala potrebu takova učitelja, ipak je odklonila svako sudjelovanje čudnim obrazloženjem, da to spada na vladu. Od drugih obćina nismo bili počašćeni niti slovcem odgovora. Tako žalibože moramo i tu čekati, da nam pomoć dodje odozgo, dočim drugi kotari, svakako previdniji od nas, ne čekajuć pomoći iz vana i radeć po onoj: pomozi si sam, pomoć će ti Bog, jesu već razpisali natječaj za skupnoga učitelja. Možda ćemo s vremenom doći i mi do boljega spoznanja.

Kad se je u glavnoj skupštini držanoj koncem godine 1902. povela rieč o potrebi, da se po obćinah i plovanijah ustroji malene štedovne zadruge i posujilnice, reklo se takodjer, da su one temelj i početak svakom dalnjem ozbiljnom radu na gospodarskom polju, pak gdje se one jednom ustanove i gdje one stanu raditi ondje domala niknu i druge gospodarske ustanove i poduzeća. Ta će se istina evo i kod nas potvrditi.

Čim je ovdje u Berseču bilo ustrojeno društvo za štednju i zajmove, i čim se je ulaganjem u isto pokazalo, da ima dovoljno domaćeg novca, stalo se odmah misliti, da se taj novac doma koristonoseo uloži. Tako je nikla misao, da se ovdje ustanovi mlin i toš sa motorom. Pregovori su u toku i nadamo se da će se već danas o tom nešto stalna odlučiti i da ćemo do godine u izvješću priobćiti ustanovljenje uljarske zadruge, kao nov plod zadružnoga duha.

To će s druge strane uplivati, da će se naši gospodari početi opet brinuti za bolje gojenje maslina, koje se je žalibože zapustilo, jer nismo ni znali, ni mogli konkurirati sa uljem, koje nam je iz Italije dolazilo. Nego sada zbog povišene carine, ta konkurencija neće moći biti više tolika, pa će nam i ta zaprieka odpasti. Al ako hoćemo da uspjehom utučemo njegovu konkurenciju, treba da se naučimo ulje racijonalnije priredjivati, tako da bude moglo na svaki stol i da ga bude za sve ukuse. A to ćemo postići lahko samo zadružnim radom.

U minulih glavnih skupštinah bila je više puta rieč o društvu za osiguranje goveda. Iza opetovnoga podnašanja pravila, došla su nam napokon zadnjih dana godine 1905. potvrdjena pravila sa izjavom, da će vlada priznati društvo po takovih pravilih ustanovljeno. Ta su pravila došla ovih dana dotiskana i mi ćemo još danas učiniti zadnji korak za ustanovljenje toli željnog i potrebnog društva.

Govedje izložbe, što se drže pomoću vlade, držale su se do sada za naš kotar u Podgradu. Lanjska se je pak držala u Kastvu. Sbog slaba vremena došlo je malo blaga iz područja kastavske gospodarske zadruge, a nijedno iz područja naše ili podgradske zadruge. Po onom što je došlo, vidi se da je kod nas živinogojstvo baš u povojih i da nam još mnogo treba, dok se budemo mogli nečim pohvaliti. Trebalo bi da bude češće takovih izložba, jer bi nam one najbolje pokazale mane i nedostatke našega živinogojstva i putile nas kako da prve odstranimo, a drugim doskočimo. Po svoj prilici druga izložba biti će u godini 1907. Nadamo se, da će na ovu doći blaga takodjer iz područja naše zadruge.

Nešto na račun pripomoći doznačene nam od zemaljskog gospodar. vieća, a najviše našim troškom nakupili smo nekoliko gospodarskih knjiga u hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku. Sa tim i sa onim što smo jih primili na dar udarili smo temelj malenoj gospodarskoj knjižnici. Jer broj knjiga nije velik dajemo ovdje do znanja popis istih. One su:

U hrvatskom jeziku: Dr. Köröskeny: Uputa u Gospodarstvo; — Isti: Pivničarstvo; — Radić: Voćarstvo; — Cesar: Uputa u vinogradarstvo; — Stražimir: Vinogradarstvo; — Kopač: Bolesti vinove loze; — Rojina: Slovenski Čebelar; — Vyhodil: O pasminama svinja; — Sitarić: Pčelarstvo; — Guzelj: Navod za obskrbovanje malih gozdnih posestev; — Zidarić: Kratak nauk vinogradarom kako im valja saditi i ciepiti američku lozu; — N. N.: Gusjenice; — Poljodjelski Viestnik 1904; — Hrvatska pčela 1904.; — Težak 1904; — Prijatelj naroda 1904; — Koprivnik: Domaći Vrtnar; — Rohrman: Poljodjelstvo; — Ant. Kosi: Umni Kletar; — Cilinšek: Škodljive rastline: — Gombač: Novo vinogradništvo.

U talijanskom jeziku: Mingioli: Oleificio moderno; — Hugues: Assicurazione del bestiame; — Peronospora ed oidio; — Sui mezzi di combattere la grandine; Coltivazione e concimazione dei prati; — Ottavi Marescalchi: Vade Mecum dell' agricoltore; — Morbelli: La chimica dell' agricoltore; — Marescalchi: L' agricoltore al microscopio; A. Brizzi: L' olivicoltura; — Trentin: Orticoltura; — Trevisani: Pollicoltura: — Canestrini: Apicoltura; — Tampelini: Zootecnica; — Tamaro: Frutticoltura: — Aloi: Olio ed olivo; — Strucchi: Il cantiniere; — G. A. Ottavi: I dodici comandamenti di mamma agricoltura; — G. A. Ottavi: I segreti di Don Rebo, Lezioni di agricoltura; — E. Ottavi: La filossera; — Ottavi Marescalchi: Guida pratica per l' acquisto e l' uso di concimi chimici; — Piccioli: Monografia del castagno; L' amico del cantiniere 1903. e 1904: — L' amico del Contadino 1904. e 1905; Vita Autonoma 1904—1905; — Relazione del Consiglio Agrario Provinciale 1897—1901; — Relazione dell' Istituto agrario provinciale 1899—1904.

U njemačkom jesiku: Kirchner: Handbuch der Milchwirtschaft; — Dr. Klenzes praktischer Milchwirth; — Römer: Nutz-Geflügelzucht; — Zürn: Die Erdbeere; — Ledien: Das Gewächshaus des Privatmannes; — Bode: Der Gartenrasen; — Dammer: Balkonpflanzen; — Koopmann: Der Zwergobstbaum; — Prus Kobierski: Das Nutzgeflügel; — H. Goethe: Der Obstbaum; — Helm: Trinkmilch; — Wozak: Leitfaden für Schweinezüchter; — Das Thomasschlackenmehl.

Kako se vidi, nastojali smo da bude malo o svakoj gospodarskoj grani.

A tko ima koju gospodarsku knjigu, pa mu ona više ne treba, učiniti će dobro djelo, a nama ljubav, pokloni li ju našoj zadruzi. Tako će se još tkogod njom okoristiti.

Gg. članovi, koji bi želili da čitaju ili prouče koju od navedenih knjiga, neka se izvole obratiti na zadružnoga tajnika.

Poznato će biti, da su predsjednici kotarskih gospodarskih zadruga, koje uredjuju hrvatskim i slovenskim jezikom, bili prestali polaziti glavne skupštine zemaljskog gospodarskog vieća onda, kada su naši saborski zastupnici bili grdno napadnuti u Poreču. Kada su se okolnosti bile nešto promienile i kad se je promienio takodjer predsjednik vieća, predsjednici su

opet pošli na glavnu skupštinu nadom, da će se takodjer postupak prema njima promijeniti. Ta se je skupština držala dne 27. septembra 1904. Naši su predsjednici smatrali po trebitim da svoj pristup opravdaju i obrazlože izjavom, što ju je jedan od njih pročitao u hrvatskom jeziku. Predsjednik vieća je tu izjavu primio i metnuo niemo na stol med ostale spise, a da je nije ostalim članovom priobćio. Što više! U zapisniku one skupštine, razaslanom istom u juniju 1905., ona se izjava skoro i ne spominje, nego se o njoj samo piše: il Signor Francesco Flego prelegge uno scritto in lingua slava, che poi consegna al presidente. Si passa indi all' ordine del giorno. .

Smatrajući taj postupak uvriedom nanešenom našoj narodnoj časti, sve su naše gespodarske zadruge podastrle vladi predstavku i prosvjed, u kojem izjaviše, da se povraćaju u prijašnje pasivno stanje i da u onom što budu prisiljene sa zemaljskim viećem obćiti hoće zahtjevati posvemašnje i faktično priznanje njihovih narodnih pravica.

Kako minulih godina, tako nas se je i lanjske godine sjetila Posujilnica na Voloskom na svojoj glavnoj skupštini doznačiv nam K 50 podpore od svoga čistoga dobitka. Budi njoj ovdje izrečena hvala.

Koncem godine 1904. bilo je članova 179. Novih je tekom godine 1905. pristupilo 11, umrla trojica a izselilo se u Ameriku jedan, tako da nas je koncem godine 1905. bilo upisano 185. Tim smo se i prošle godine pomaknuli malo napried.

Ako još rečem, da je tekom iste godine bilo podnešeno i rešeno 132 spisa, izcrpio sam sve što je glavnoga bilo u u zadruzi uradjeno a sada je na gg. skupštinarom da reku svoju.

Predsjednik upita je li ima tko što na podano izvješće zadružnoga rada opaziti.

Barković Juraj predloži, da se primi izvješće do znanja i zahvali predsjedničtvu na radu.

Predlog bude primljen.

Točka 4.

Izvještaj blagajnikov i proračun za godinu 1906.

Predsjednik podieli rieč blagajniku, koji pročita obračun godine 1905., koji glasi:

Primitak.

		K	h
1	Pristupnine	11	—
2	Članarine	347	20
3	Lovske karte	328	61
4	Globe	10	—
5	Pripomoć od Posujilnice na Voloskom	50	—
6	Pripomoć od ndrb. Mavrović u Berseću	20	—
7	Posuda primljena	1544	14
8	Prodaja gnojiva	180	15
9	Prodaja modre galice i sumpora .	1103	55
10	Prodaja orudja, sjemenja, voćaka itd.	345	80
11	Prihod od vrtla u Berseću	89	53
	Ukupno .	4029	98

Izdatak.

		K	h
1	Upravni troškovi	62	97
2	Posude povraćene	55	—
3	Gnojiva	179	02
4	Modra galica i sumpor	1742	21
5	Sjemenje, voćke, loze, orudje i popravak	491	95
6	Radnje u vrtlu i najamnina . . .	643	82
7	Nasad uzornog vinograda u Dragi .	300	—
8	Nabava knjiga	92	29
9	Novine i vez	15	60
10	Saldo u blagajni	447	12
	Ukupno .	4029	98

Predsjednik, tajnik i blagajnik dadu kod svake stavke potrebita razjašnjenja te zatim skupština odobri obračun i dade cielomu odboru absolutorij.

Blagajnik pročita na to proračun za godinu 1906. kako je bio u odboru pretresan i primljen.

Taj proračun glasi:

Primitak.

		K	h
1	Ostatak od godine 1905.	447	12
2	Pristupnine	10	—
3	Članarine	300	—
4	Lovske karte	330	—
5	Podpora Posujilnice na Voloskom .	50	—
6	Posude	4200	—
7	Podpora za nabavu knjiga	75	—
8	Prodaja gnojiva	300	—
9	Prodaja sumpora i modre galice .	3300	—
10	Prihod vrtla	300	—
	Ukupno .	9312	12

Izdatak.

		K	h
1	Nagrada pisaru za godinu 1905. .	30	—
2	Tisak zapisnika	50	—
3	Upravni troškovi	50	—
4	Posude povraćene	4200	—
5	Gnojivo	300	—
6	Sumpor i modra galica	4000	—
7	Najamnina vrtla	70	—
8	Radnje u vrtlu	300	—
9	Nabava i popravak orudja	312	12
	Ukupno .	9312	12

Iza protumačenja danih po blagajniku budu bez razprave potvrdjene sve točke proračuna, osim točke 10. izdatka, kod koje se povela odulja razprava, u koju su uljecali gg. *Fr. Škalamera, V. Mavričić, Juraj Barković, Dujmović* i drugi članovi. Na koncu se zaključilo, da se ima nabaviti deset novih škropilnica, da se po mogućnosti opredieli jedna od starijih na jednoga člana a jedna od novih na dva člana, da jedan odbornik u Berseču i u Dragi drži dvie u prihrani za slučaj, da tko ne dobije u pravo doba škropilnicu, da se na svaku škropilnicu pribije tekući broj i napokon, da se u septembru mjesecu pita, neka svaki član povrati škropilnicu natrag.

To se sve jednoglasno zaključilo u svrhu, da se odstrani neke nepodobštine, što su se do sada dogadjale.

Rubinić Josip predloži, neka se u zadružnom vrtlu takodjer ciepe amerikanske loze, te takove članovom prodavaju. Da ti ciepovi dobro uspiju i da se takodjer drugi dobro uvježbaju u ciepljenju, neka se iz Buzeta ili od druguda sa posredovanjem g. putujućeg učitelja gospodarstva pozove jednog ili dva dobra vinogradara i neka ovi obave u vrtlu potrebite radnje. Druge godine neka se u februaru mjesecu pošalju na troškove zadruge dvojicu u Buzet u doba radnje i ondje neka se pod vodstvom gosp. učitelja uvježbaju. U tu svrhu moglo bi se moliti pripomoć od vlade, koja je sigurno neće uzkratiti.

Gosp. Sancin hvali ovaj predlog i preporuča, da bude prihvaćen. Sa svoje strane obećaje, da će se zauzeti za to.

Predsjednik stavi predlog na glasovanje i bude jednoglasno prihvaćen.

Točka 5.

Izbor novoga odbora.

Predsjednik diže za pet časa skupštinu da se mogu gg. članovi dogovoriti glede lica, što će jih odabrati u odbor. Kad je tih nekoliko časa izteklo, predsjednik opet otvori skupštinu.

Dr. M. Trinajstić moli za rieč i uslied dogovora predloži, da budu odabrana u odbor sliedeća gospoda: Ivan Dujmović i Fran Škalamera iz Berseča, Juraj Barković iz Martine, Vinko Mavričić i Josip Rubinić iz Mošćenica, Higin pl. Peršić iz Lovrana, Ivan Bačić i Andrija Peršić iz Poljana te Dr. M. Trinajstić i Viktor Tomičić iz Voloskoga.

Pošto drugih predloga nije bilo, predsjednik metne ovaj predlog na glasovanje i bude primljen jednoglasno.

Ovaj si odbor odmah porazdieli časti i izabere gosp. Viktora Tomičića predsjednikom, Frana Škalameru podpredsjednikom, Dr. M. Trinajstića tajnikom, a Vinka Mavričića blagajnikom.

Gosp. učitelj Sancin čestita zadruzi na ponovnom izboru prijašnjih časti u odboru, jer je uvjeren, da kako s gg. predsjednik i ostali do sada trudili se nesebično za na predak zadruge, da će to i od sada činiti.

Točka 6.

Slučajni predlozi.

Dr. M. Trinajstić pozivljajuć se na ono što je kaza u izvješću glede društva za osiguranje goveda, smatra, da j sada napokon nadošao čas, da učinimo zadnji korak za usta novljenje toga društva. Pozivljuć još prisutnim načela, n kojih ima biti to društvo ustanovljeno, pozove neka se neko liko posjednika goveda podpiše na jur gotovu molbu, što ć ju se podnesti na c. k. namjestničtvo za dozvolu ustanovljenj društva. Kada budu ovi, kako koncesionari, postigli dozvolu preći će se na konačno ustanovljenje.

Gosp. Sancin sa svoje strane preporuči, neka se čim više posjednika upiše u to društvo, te tu preporuku podkriep sa potrebom i koristi osiguranja kod malih posjednika.

Pristupi odmah dovoljan broj posjednika i podpisaše predloženu njim molbu.

Dr. M. Trinajstić pozivljajuć se opet na svoje izvješće obrazlaže potrebu, da se kod nas podigne maslinarstvo uljarstvo, osobito sada, gdje se počela filoksera širiti po naših vinogradih. Iztakne načela, na kojih bi se moralo uljarsku zadrugu ustanoviti i priobći pregovore, što jih je do sada vodio sa nekimi tvornicami glede ciene i vrsti potrebitih sprava i strojeva.

Gosp. Sancin protumači kako se danas finija ulja proizvadjaju i kako je to nemoguće postići sa primitivnim strojevi, što su u obće u cieloj Istri u uporabi. Priobći što i kako se u tom pogledu postupa u Dalmaciji i kako su ondje već na putu napredka. Onim putem moramo udariti i mi u Istri. Pojedinac će teško što uraditi u tom obziru. Potreba je, da se zadružnim putem radi. Za to preporuča ustrojenje zadruge. Takova će zadruga sigurno naći podpore i kod vlade.

Zaključeno je, da se povjeri odboru neke prema načelom izraženim od tajnika izradi pravila i neka ih pošalje podpredsjedniku, da sazove u Berseču one, koji su voljni stupiti u takovu zadrugu, da oni ta pravila pretresu i da se onda učini shodne korake za ustanovljenje iste.

Kad nitko više ne zapita rieči, ustane gosp. ***Sancin*** i progovori

O gnoju.

Navede čim i kako se rastline hrane, te koje su razne vrsti hrana, što je one iz zemlje izsišu. Protumači vlastitosti, prednosti i nedostatke domaćega gnoja, žigosuć slab način, kojim se kod kmeta sa domaćim gnojem postupa i učeć kako bi se ga moralo držati i kako s njim vladati. Nego dan danas sa samim domaćim gnojem ne može se voditi valjana gospodarstva. Treba se svakako utečі i kemijskom ili umjetnom gnoju. Progovori o perfosfatu, o Thomasovoj troski, o pepelu, o soličnoj pepeliki i o cilskom solitru, te kada, koliko i gdje se može uporabiti jedan ili drugi, ili više tih gnojiva. Protumači takodjer kako se može sa kemijskim gnojem popraviti domaći gnoj. Zaključi preporukom, da se posjednici čim više posluže umjetcim gnojenjem i uvjeriti će se, da će od toga imati velike koristi.

Predsjednik zahvali gosp. učitelju na liepoj ponuci, a prisutni poprate zahvalu sa živio.

Za tim predsjednik predje na posljednju točku dnevnoga reda, kod koje se je medju prisutne članove izždrebalo 24 komada noževa Kund za ciepanje loza.

U 1 sat iza podne predsjednik zatvori skupštinu, pozdraviv još jedan put članove i zaželiv svima obilna ploda u tekućoj godini, te preporučiv im neka ne zaborave zadruge, dovabiv čim više novih članova u nju.

Viktor Tomičić, predsjednik. Dr. M. Trinajstić, tajnik.

Broj 18. Pula, u četvrtak dne 3. maja 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. računaju se na temelju cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanicom pošt. štedionice u Beču ne administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociara br. 1, II. kat).

Tri upita zastupnika Spinčića.

Proti poreznim službenikom u Buzetu.

U sjednici 30. marča 1906. postavio je zastupnik Spinčić i drugovi sliedeću interpelaciju na g. ministra financija:

U Istri ima još uvjek c. k. činovnika i sluga, koji misle, da mogu agitovati za vladajuću talijansku stranku a proti Hrvatom.

U Buzetu namješten je kao c. k. porezni blagajnik neki Eugenio Bigatto, koji agitira koli u uredu, toli izvan njega proti tamošnjoj hrvatskoj občini, a za sebe, odnosno za talijansku stranku.

On znade na primjer kako bi se dobilo podpore za gradnju mostova u poreznoj občini Sovinjak, ali on neće, da ljudem kaže kako da ih se dobije, jer izabiru Hrvate za občinske zastupnike. Kad bi on bio občinskim načelnikom, on bi na primjer za Vrh gradio ceste i školu a da se nameta nebi povisilo.

Tim i sličnim načinom izrazuje se pred ljudmi.

Njemu podložni porezni ovrhovoditelj Michele Visentini je već prije više godina dražio pučanstvo proti hrvatskoj občinskoj upravi, da je morao biti pozvan na red od dotičnoga višega poreznoga nadzornika. Zatim bio je nekoliko godina prilično miran.

Stalno pod uplivom imenovanoga c. k. poreznoga blagajnika dobio je Michele Visentini opet kuraže i on agitira iznova.

Na pitanje jednoga poreznika u Marčenigli zašto mora toliko i toliko platiti, odgovori Visentini: „to je vaš živio", to Vam je živio kriv.

Na pritužbu jednoga poreznika iz Vrha pogledao je Visentini u poreznu knjižicu poreznika i rekao mu, da mora platiti 275 po sto nameta dočim su nameti iznašali 126 postotaka, ali občina nije od njih niti pare dobila.

Obični odgovor spomenutoga gospodina na pritužbu poreznika, da su porezi i nameti previsoki, glasi: Na tom je kriva občina, pitajte vašega hrvatskoga občinskoga načelnika, nek vam on reče zašto se plaća tako velike namete.

Takov postupak c. k. činovnika i sluga je tim odurniji pošto je istina, da se nameti naredjeni od talijanskoga zem. odbora, plaćaju naročito za školske takse, za uzdržavanje talijanskoga prkos-gimnazija, talijanskoga ženskoga liceja u Puli, za vojske talijanskih zemaljskih činovnika, a da Hrvati ništa ili veoma malo odatle imaju.

Kod te zgode budi iztaknuto, da niti c. k. porezni blagajnik Eugenio Bigatto, niti ijedan drugi c. k. porezni činovnik u Buzetu nezna hrvatski; i nadalje, da je u c. k. poreznom uredu u Buzetu izložena tabla na uvid o visini poreza i nameta u njemačkom jeziku, kojega pučanstvo nimalo nepozna.

Podpisani dozvoljavaju si sloga upraviti na njegovu preuzvišenost g. ministra financija ovaj upit: „Je li njeg. preuzvišenost sklona:

1. C. k. poreznoga blagajnika i c. k. poreznoga ovrhovoditelja u Buzetu dati obvezati, da se ponašaju kao nepristrani c. k. službenici, a da ne nastupaju kao agitatori za jednu stranku proti drugoj stranci i narodu?

2. Narediti shodna, da budu kod c. k. poreznoga ureda u Buzetu namješteni takovi činovnici, koji poznaju hrvatski jezik u govoru i pismu?

3. Naložiti, da se istom c. k. poreznom uredu na uvid poreznika izlože izkazi o visini poreza, nameta pokrajinskih, nameta občinskih za svaku poreznu občinu u hrvatskom jeziku, poznatom stanovnikom poreznoga kotara?"

(Sliede podpisi.)

* * *

Proti samovoljnom globljenju u šumskih stvarih.

Dne 30 marča 1906. upravio je zastupnik Spinčić i drugovi na g. ministra poljodjelstva sliedeću interpelaciju:

Bon Dinku Dinkovu iz Beloga na otoku Cresu, bilo je dopisom 28. julija 1904. br. 4826 c. k. kotarskoga glavarstva u Lošinju naloženo, da do konca godine posječe do tala 70 mladih hrastića, koje je bio navodno u njegovoj šumici Slana Draga obsjekao.

Usupor tomu, da rok još nije bio iztekao, bio je danom 19. septembra 1904. kažnjen globom od 40 kruna, koje je kod c. k. poreznoga ureda u Cresu takodjer platio. Istodobno podnesao je kod c. k. namjestničtva u Trstu proti spomenutoj globi utok, koji je bio opazkom povoljno riešen, da se ima provesti novi postupak.

Poslie oduljega zavlačivanja dobio je natrag 40 kruna globe, al je bio skoro iza toga sa 50 K globe kažnjen a da se nije povelo novoga postupka.

Dne 17. jenara 1906. pritužio se je proti tomu kod c. k. ministarstva za poljodjelstvo i molio je da se tomu doskoči.

Na temelju rečenoga; pošto slučaj Bon Dinka Dinkova na otoku Cresu, u području c. k. kotarskoga glavara u Lošinju Malom nije osamljen, dapače, pošto su globe u šumskih stvarih jako česte i jako siromašni ljudi moraju svaki čas radi tobožnjih šumskih prestupaka često radi malenkosti putovati u Cres i plaćati globe, te tim gube vrieme i novac, i čitav postupak mora se više puta smatrati kao zadirkivanje;

Pošto se tuj radi o posve siromašnih ljudih za koje niti občina, niti politička oblast štogod dobra čini i koji se velikom mukom uzdržavaju i koji se sami brinu, da se njihova šuma uzdrži, upravljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva ovaj upit:

„Je li Vaša preuzvišenost voljna navedeni slučaj Bon Dinka Dinkova iz Beloga na otoku Cresu, kao takodjer druge slučajeve u šumskih stvarih u području kotar. poglavarstva Lošinj Mali najstrožije izpitati dati i narediti, da u buduće zavlada tamo mjesto samovolje zakon i pravica?"

(Sliede podpisi).

* * *

Glede državne podpore u poreznoj občini Zrenj.

U sjednici zastupničke kuće dne 30. marča 1906. postavio je zastupnik Spinčić i drugovi na ministra unutarnjih posala ovu interpelaciju:

Dvie godine uzastopce naime 1903. i 1904. potukla je tuča i jako oštetila selo Kluni, u poreznoj občini Zrenj, mjestnoj občini Oprtalj, političkom kotaru Poreč u Istri.

Stanovnici sela obratili su se poslie prve nezgode na c. k. vladu za pomoć i molili, da im se odpiše poreze i dade podpore za obskrbu pitne vode i napravljenje napajališta za životinje.

Poslie druge nezgode obratili su se stanovnici sela koli na c. k. vladu, toli na zemaljski odbor moleći ih podpore.

Zemaljski odbor poslao je molbu stanovnika Kluni na občinu Oprtalj za izvještaj, a ta nije još do sada izviestila.

Komisija, naredjena na licu mjesta sa strane c. k. političke oblasti u g. 1904. u svrhu procienе štete, nanešene tučom u selu Kluni, došla je samo do Zrenja i tuj ustanovila štete na licu mjesta.

Od onoga vremena dobila je porezna občina Zrenj dva puta podpore od vlade; selo Kluni jedino mjesto spomenute porezne občine, oštećeno tučom u godinah 1903. i 1904., mjesto, koje tako nuždno treba vodnjaka za ljude i za životinje, to mjesto nije dobilo niti pare podpore.

Pošto su stanovnici sela Kluni značajni muževi, pošto se nedaju podkupiti i kao Hrvati sa hrvatskom strankom glasuju, misle mnogi, da je to uzrok, s kojega selo Kluni nedobiva nikakve podpore, da dakle i ovdje politika glavnu ulog igra.

Tim povodom postavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost g. ministra unutarnjih posala ovaj upit:

„S kojih razloga nije mjesto Kluni, porezna občina Zrenj, mjestna občina Oprtalj, politički kotar Poreč u Istri, koje bijaše u godinah 1903. i 1904. tučom jako oštećeno, dobilo ništa od državne podpore, koja bijaše dana u zadnjih dvih godinah poreznoj občini Zrenj, u kojoj inače nije bilo tuče?"

(Sliede podpisi).

Iz carevinskoga vieća.

Beč 29. travnja 1906.

Nakon puna tri tjedna obdržavala se sjednica zastupničke kuće dne 24. travnja.

Odmah na početku sjednice spomenuo se je predsjednik zgodnimi riečmi pokojnih zastupnika Njemca Walza i Slovenca Berksa iz Štajerske. Zastupnici su stojeć slušali i zaželili pokojnikom raj nebeski.

Spomenuo se je takodjer nesreća, koje su se dogodile bacanjem Vezuva i potresom u S. Francisco. Prihvatilo se je, da zastupnička kuća putem ministarstva vanjskih poslova izrazi svoje saučešće talijanskoj i sjevero-američkoj vladi.

* * *

Bilo je podneseno više znamenitijih predloga i upita, naročito *usljed promjenjenoga odnošaja u Ugarskoj.*

Mladočesi i Njemci svih stranaka, osim Šenererijanaca, upravili su na ministra predsjednika upite: da li su mu poznati uvjeti pod kojimi su se nagodili Madjari sa krunom; da li je voljan to kući priobćiti; i što kani poduzeti da zaštiti probitke ove polovice monarhije?

Takve upite postavili su Mladočesi dr. Pacak, dr. Stransky i dr Kramař i drugovi; Njemci dr. Gross, dr. Derschatta, Pacher, Peschka i drugovi; dr. Gessmann i drugovi. Ovi posliednji zovu ugarsko ministarstvo kao za porugu Wekerle-Košut. Njemcem se ne čudimo, nego se čudimo Mladočehom koji se ne mogu riešiti austrianštine, premda ih je ista gušila i još guli. — Ministar-predsjednik odgovorio je u petak na rečene interpelacije. Rekao je, da je imenovanje nove vlade u Ugarskoj nutarnja stvar Ugarske države, na koju nema austrijska vlada nikakva upliva. Za svakoga prijatelja ustavnosti mora biti jako radostno, ako se je u Ugarskoj uredilo odnošaje ustavno. Ugarska vlada isključila je i svoga programa zapovjedni i službeni jezik kod vojske. Već sklopljeni trgovački ugovori bit će inartikulovani u ugarskom državnom saboru, a tako i autonomni tarif. Odnošaji sa Ugarskom su takvi kako su ih stvorile prvanje vlade. Austrijska vlada neće imati ništa proti tomu da se možda promjene.

Odgovor ministra-predsjednika jako su prekidali Šenererijanci, i dobacivali mu svakojakih. Jedan je zaključio tim, da je još sreća, da će Gautsch još samo 8 dana biti na čelu vlade. Šenererijanci postavili su predlog da se ob ovom odgovoru povede razprava.

* * *

Kakvi još *odnošaji u Českoj vladaju*, vidi se iz jedne interpelacije, koju su postavile sve češke stranke zajedno. Dr. Baxa (radikalac), dr. Pacak (Mladočeh) i Prašek (agrarac) postavili su upit na ministra-predsjednika, ministra nutarnjih poslova i voditelje ministarstva pravosudja radi toga, što se je u Aschu, u Českoj, morala odrečiti jedna razprava, jer nijedan od sudaca tamošnjega kotarskoga suda nezna češki, a stranka proti kojoj se je imala provesti parnicu nego češki. Što koristi, ni sto upita. Austrija prema slavenskim narodom bila je nepravedna, i jest, pak bi trebalo već konačno povući posliedice. Njemci medjutim posebnim prešnim predlogom zahtjevaju, da se odmah parnica dade drugomu sudu na razpravu. Valja još spomenuti, da je dr. Baxa branitelj češke stranke u Aschu bio od tamošnjih ljudi napadnut. Kod razprave prešnosti rečenoga prešnoga predloga bilo je silne buke i vike, osobito kad je govorio upravitelj ministarstva dr. Klein. Zagovarao je stanovište, na temelju zakona i naredaba, da je opravdan zahtjev Čeha da se i u Aschu razpravlja češki. Tomu su prigovarali žestoke Šenererijanci i drugi neki Njemci. Njim su pak odgovorili Česi.

Žid-Njemac dr. Ellenbogen sa drugovi i Njemac Ofner sa drugovi upravili su na ministra financija upite, kako može mirno gledati da i *austrijske banke sudjeluju kod posude Rusije?* I ti upiti pokazuju kako imadu rado Slavene u Bečkom parlamentu.

Ljubav Njemaca napram Slavenom kaže i prešni predlog Njemca Zulegera i drugova, kojim se zahtjeva, *da vlada pod nijednim uvjetom ne sklopi stalnoga ugovori sa Srbijom obsirom na trgovinu sa živinom.* U svom odnosnom obrazloženju tako je vriedjao Srbe, da je na njihovu obranu ustao Prašek, da su i Choc i Biankini u medjuklicih tomu prigovorili, i da je bio prisiljen izjaviti da nije htjeo vriedjati. Takvi su. Dok misle da ih nitko ne čuje, psuju. Kad se tko proti njima oglasi, tada se uztežu. Koli prešnost predloga toli predlog sam bio je prihvaćen velikom većinom.

* * *

Šenerijanski zastupnik dr. Jäger postavio je prešan predlog, da se dozvoli onom tko hoće, *sažigati mrtve.* Obrazložio ga je osobito tim, da bi to koristno bilo u zdravstvenom obziru. Predlagao je, da se to uvede vladinom naredbom. Ministar nutarnjih posala odgovorio je, da vlada toga naredbom učiniti neće, da je za to potrebit zakon. Rekao je nadalje, da je sažiganje mrtvih protivno ustanovam nekih vjera, i protivno takodjer pieteti što se ju ima prema mrtvim, naročito svojim.

Kad bi se sažiganje i dozvolilo, malo bi ih bilo, koji bi dali svoje sažigati, pak se ne bi doseglo one koristi u zdravstvenom obziru, koju predlagatelj očekuje.

Prešnost predloga bila je zabačena.

* * *

Vraćajuć se na dogodjaje u Ugarskoj, spominjem predlog dr.a Sylvestra i drugova, koj predlaže zakonsku osnovu, kojom bi carevinsko vieće bilo ovlašteno da po svojem odaslanstvu razpravlja sa odaslanstvom ugarskoga sabora o gospodarskih i drugih odnosajih izmed Austrije i Ugarske. U odaslanstvu bilo bi 18 članova zastupničke i 6 gospodske kuće.

* * *

Najviše zanima parlamenat izborna preosnova i što je s njom skopčano. Vlada nakanila je bila zadobiti do sad protivne stranke tim da njim dade više mandata. Tako da bi dala 10 više Poljakom, 1 Čehom, 12 Njemcem, 1 Talijanom. Naši moraju najodlučnije protestirati da se Talijanom Primorja pomnoži broj mandata, kojih i tako imadu više nego Hrvati i Slovenci, prem jih je manje nego ovih. A moraju se uzprotiviti posve odlučno takodjer tomu da se dade 1 njemački mandat Kranjskoj. U obće moraju se protiviti svimi silami, da se pomnožava broj mandata za Njemce i Talijane samo za to, da Slaveni nebudu imali većine. Kad jih je tolika većina, moraju i više mandata imati.

Izborni odbor vodio je još ovoga tjedna glavnu razpravu o izbornoj preosnovi, kako ju je vlada prije predložila. Nego stvar je krenula.

Da Gautsch uzmogne lakše prodrieti sa svojom izbornom preosnovom, on je mislio stvoriti ministarstvo, u koje bi stupili razni zastupnici Njemci, Poljaci i Česi, tako da bi ostao u ministarstvu od sadanjih samo on, najme Gautsch, Bylandt i Schönaich. Nego ni to reć bi da mu neide za rukom, paće tim stvorio si je novu potežkoću, odnosno našao je još večega neprijateljstva u parlamentu.

Velikaši, njemački i češki, postali su tim Gautschu još veći neprijatelji, jer njih nije uzeo nit mogao uzeti u obzir kod stvaranja ministarstva, koje bi imalo zadaću, da provede zakonsku osnovu sa sveobćim izbornim pravom. Poljaci neće nikako da se sprijatelje sa Gaučevom izbornom reformom pa s toga neće ni u ministarstvo. Kod te nakane za stvorenje parlamentarnoga ministarstva posve je prezreo Slovence i Hrvate, pak su mu oni napovjedali oporbu.

Težko je stanje austrijskih ministarstva. Dok nastupe i govore, još kako tako. Čim bi nješto htjeli učiniti, već nailaze na budi kojoj strani na zaprieke tako da nemogu napried, da moraju pasti.

To se može dogoditi i Gautschu još prije nego budu čitatelji „Naše Sloge“ čitali ove redke. Glavni protivnici njemu i izbornoj preosnovi, kao i parlamentariziranju ministarstva jesu Poljaci. Još se nisu odlučili, al hoće za koj dan.

* * *

Radi unesrećenih Hrvata u Kaliforniji. Zastupnik Biankini i drugovi upravili su na ministra-predsjednika upit, kojim ga pitaju, da li mu je što pobliže poznato o po prilici 50.000 Hrvata što živu u Kaliforniji, velikim dielom u S. Francisku, i kojih mnogi su stalno nastradali prigodom užasnoga potresa? Na dalje ga pitaju, da li je sklon čim brže priobćiti parlamentu imenik možda postradalih Hrvata iz Dalmacije i Istre?

Beč, 1. maja 1906.

Gautsch odstupa — Hohenlohe nastupa. Pisao sam prekjučer da će Gautsch pasti možda prije nego li budu čitatelji ove redke čitali. I pao je, odnosno Njegovomu Veličanstvu izjavio da odstupa, a Njegovo Veličanstvo njegovu ostavku primilo. Jučer čitalo se je u novinah, da je namjestnik tršćanski u Beču i da će se njemu ponuditi mjesto ministra-predsjednika, al da će on moliti da ga ostave na njegovom mjestu u Trstu. Danas se već zna da je jučer u jutro već ob $8\frac{1}{2}$ bio kod Njegova Veličanstva, koje ga je valjda nagovorilo da se primi predsjedničtva ministarstva. Po podne oko 2 sata bio je primljen Gautsch od cesara-kralja. Ovaj mu je izjavio da njegovu ostavku prima. Iza Gautscha bio je Hohenlohe opet kod cesara kralja, koj je sjegurno sada kneza Hohenlohe-a ublastio da stvori ministarstvo. Hohenlohe odputovao je sinoć u Trst, da se od tamo odprosti.

Na jedan put nemože se predstaviti parlamentu, parlamenat bez odgovorne vlade nemože zasiedati, pak je s toga današnja sjednica bila posve kratka.

Zastupnika bilo je prilično. Od ministara manjkao je Gautsch i Bylandt.

Predsjednik dao je pročitati podneske, njeke interpelacije i predloge; a onda naprosto bez ikakva obrazloženja rekao da zatvara sjednicu i da će buduću sazvati pismenim putem.

Sjednica nije trajala ni 10 minuta.

* * *

Gautsch dakle ide. Kad je podnesao izbornu reformu rekao je da će s njom p o b j e d i t i i l i p a s t i. Pao je. Pao je častno. Htjeo je zadovoljiti pravednoj stvari, htjeo je u tu svrhu sastaviti ministarstvo iz parlamenta. Nije mu pošlo ni jedno ni drugo za rukom. Dao je ostavku i prihvaćena je. Proti njemu i njegovoj izbornoj osnovi su odlučno veleposjednici češki i njemački, te Poljaci. Jedni i drugi su jako uplivni u dvorskih krugovih. Gauču da su ju zapisali rečeni protivnici već 28. novembra 1905., onda kad je ona povorka radnika nesmetano marširala pred parlamentom pet sati. Rovali su proti njemu svakom mogućom prigodom. I eto prve žrtve izborne preosnove. Gauč je pao al izborna reforma ostaje. On je to sam prorekao prije koji mjesec.

S njim pada takodjer ministar nutarnjih poslova grof Bylandt, onaj Bylandt, koj je začetnik izborne preosnove, koj je učinio spomenicu Njegovu Veličanstvu za izbornu osnovu, koj ju je napravio i zagovarao.

I eto druge žrtve izborne preosnove. I njegovo mjesto, ministarstvo nutarnjih poslova ima preuzeti knez Hohenlohe. Ostali ministri odnosno voditelji za sada će ostati na svojih mjestih. Odpust staroga i imenovanje novoga ministarstva nije još službeno objavljeno.

* * *

Padaju dvie žrtve izborne preosnove, al izborna preosnova ne pada. To kaže i osoba novoga ministra-predsjednika kneza Hohenlohe. On, gdje je bio, kao činovnik kod kotarskih glavarstva, u ministarstvu, kao kotarski poglavar, svuda si je znao steći ljubav i poštovanje. Kao zemaljski predsjednik u Bukovini ostavio je najbolji glas kod svih narodnosti. Kao namjestnik u Trstu zamjerio se je Talijanom s toga, što je oduzeo tršćanskom magistratu poslove prenešenoga djelokruga, i što je u Istarskome saboru htjeo odgovarati na hrvatske interpelacije hrvatski.

Svuda gdje je bio, pokazivao se je demokratom, s toga su ga mnogi i zvali „crveni princ“. Poznato je javno, da je veliki prijatelj sveobćega, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornoga prava. Stalno će ga zagovarati i svimi silami nastojati provesti, Hoće li uspjeti, to je drugo pitanje. Kod jakih protivnika izborne preosnove mogao bi i on pasti, al i opet neće pasti izborna preosnova. Uzalud je boriti se proti niečemu što mora doći.

Mi želimo čim skoranji uspjeh izbornoj preosnovi, koje provedba je sada zadatak dosadanjeg namjestnika u Trstu a sada ministra-predsjednika i nutarnjih poslova kneza Hohenlohe.

Sinoć smo dobili brzojavnu viest iz Beča, da je carevinsko vieće odročeno, navodno, za kratko vrieme.

Politički pregled.

U Puli, dne 2. maja 1906.

Austro-Ugarska

Ministar-predsjednik baron Gautsch dao je ostavku cielog kabineta. Njega je pokopala izborna reforma, ili bolje rekuć pokopaše ga poljski zastupnici, koji su protivni njegovoj osnovi za izbornu reformu. Barun Gautsch hotio je da provede izbornu reformu, jer je to želja krune i jer je znao, da postojeći izborni red za carevinsko vieće neodgovara više duhu vremena niti opravdanim željam ogromne većine državljana u obće, napose pako željam i zahtjevom nižih slojeva, radničtva i seljačtva.

Baruna Gautscha nasliedio je namjestnik u Primorju knez Hohenlohe, koji je preuzeo predsjedničtvo ministarstva.

Koliko poznajemo mi g. namjestnika, on je iskren prijatelj izborne reforme a nadamo se da će i nastojati, da tu reformu provede.

Namjestnika Hohenlohe imao bi u Primorju nasliediti za sada privremeno sadašnji namjestnički podpredsjednik i dvorski savjetnik grof Schaffgotsch, koji bi kasnije bio imenovan namjestnikom.

U Hrvatskoj započimlju sutra izbori za zemaljski sabor. U izbornu borbu stupaju četiri stranke. Najmoćnija je bez dvojbe vladina ili narodna stranka, koja razpolaže službenim aparatom; za njom dolaze tri oporbene stranke t. j. hrvatsko-srbska koalicija, Starčevićeva čista stranka prava i seljačka stranka. U tim tužnim okolnostima lahak će biti posao vladinoj stranci, da utuče sve tri medju sobom nesložne i pobijajuće se oporbene stranke. Da je došlo kojom srećom do sloge ili do sporazumka izmedju oporbenih stranaka, mogle su proturati u zemaljski sabor tolik broj svojih zastupnika, da bi bili mogli prisiliti vladu na promjenu njezinog sustava ili na odstup, onako samo izvrgavaju sama sebe i narod na ruglo pred izvanjskim svietom.

Crna-Gora.

Knez Nikola sa kneginjom, nasljednik Danilo sa suprugom i pratnjom uputiše se u inozemstvo. Knez ide naime u kupelje, da se oporavi nakon posledn je svoje bolesti.

Službeni list objelodanjuje ukaz na temelju članka br. 10. crnogorkog ustava o kovanju novaca. Po tom će se kovati zlatni novac u nominalnoj vriednosti od 200.000 kruna, nadalje i novac od nikela po 20 i 10, te bronca po 2 i 1 paru. Na jednoj će strani biti državni grb, naznaka vriednosti, na drugoj strani slika kneza Nikole sa nadpisom: „Kneževina Crna Gora 1906“.

Srbija.

Nakon jedanaestidnevne krize u subotu je na večer konačno sastavljena ministarska listina, te je odmah predložena kralju, i koju je ovaj odobrio. Ministarstvo je sastavio Pašić, koji je preuzeo predsjedničtvo i vanjske poslove. U ministarstvu nalaze se Protić, Živković, dr. Vesnić.

Rusija.

Petrogradska „Naša Žizn“ tvrdi, da nije sasvim sigurno, da će biti u konferencijah u Carskom Selu prihvaćena osnova novog državnog temeljnog zakona, premda ju ministar pravosudja živo preporuča. Vjerojatnije je, da će se uvesti u postojećem državnem zakonu neke znatnije promjene.

Izbori u državnu dumu neprestano se obavljaju. Prošlog su petka obavljeni u devetnaest provincijalnih kotara i devet gradova, medju kojima se nalazi Petrograd i Moskva. Izabrana su 63 zastupnika, od kojih devetorica pripada centrumu, a 42 ljevici. Izbori u Petrogradu i Moskvi izpali su u prilog ljevice ili kako drugi listovi kažu, ustavno demokratske stranke.

„Slovo“ doznaje, da će Witte i Durnovo još prije sastanka dume dati ostavku.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.

Preporučiti je vriedno. Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i isto dobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Nadvojvodkinja Marija Josipa prispjela je na Brionske otoke kod Pule, gdje će ostati nekoliko čedana da se oporavi nakon težke operacije, koja je sretno izpala.

Proces Rocco-Münz. O ovom sporu, o kojem smo izviestili u zadnjem broju i koji je trajao tri dana izrekao je sudac u petak po podne odsudu, kojom je tuženika Rocca riešio od obtužbe, a tužitelja Münza odsudio na 400 K troškova obrane. Münz je uložio utok.

† **Dr. Mate Campitelli.** Predprošle sriede preminuo je u Rovinju nakon kratke bolesti bivši zemaljski kapelan i član gospodske kuće u Beču, zastupnik na istarskom saboru g. dr. Mate Campitelli. Pokojnik se rodio g. 1828. Od god. 1870. obnašao je čast zemaljskog zastupnika sve do svoje smrti. Dulji niz godina bio je zemaljskim prisjednikom. Od g. 1889. pa do god. 1904. obnašao je čast zemaljskog kapelana i predsjednika istarskog sabora. Neko doba bio je i načelnikom grada Rovinja, te se je za procvat toga grada mnogo brinuo. Prošle godine imenovao ga je car i kralj članom gospodske kuće. Imao je takodjer razna austrijska odlikovanja, ali ga je uzprkos tomu srce više vuklo tamo preko mora, kamo je često zalazio. Kao privatna osoba bio je pokojnik dobra i milostiva srca, te je svojim suzemljakom talijan. jezika izkazao za vrieme svoje dugotrajne službe množtvo usluga i dobročinstva.

O javnom čovjeku Campitelli-u nećemo da govorimo, jer o njemu s našeg narodnog stanovišta nemožemo obsolutno ništa dobra kazati. Našemu narodu nanio je mnogo nepravda pa neka mu bude Svevišnji milostiv. Viečni pokoj!

Talijanski podanik izagnan. Ovih dana izagnala je redarstvena oblast iz Pule talijan. podanika Luciana Feruglio, koji je pjevao protuaustrijske pjesme i vladao se u Puli kano da je u Italiji. Toga najnovijeg „mučenika“ talijanskog naroda popratili su na kolodvor njegovi prijatelji i istomišljenici kojima je stalno uvjek na jeziku Italija ali u želudcu im je bolja Austrija.

Lošinjski kotar.

Za podružnicu Družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju.

Veleučeni gosp. Ambrož Haračić poklanja 20 K, mjesto vijenca na lijes blagopokojne šurjakinje Anke Mareglia, preminule u Trstu, dne 25. t. m. — Veleuč. gosp. profesoru naše iskreno saučešće i najljepša hvala!

Voloski kotar:

Javni sastanak u Podgradu. Za nedjelju dne 6. o mj. ureklo je u Podgradu političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre javni sastanak, na kojem će govoriti narodni zastupnik g. **Matko Mandić** o izbornoj reformi. Sastanak je urečen za 11 sati prije podne. Preporučamo koli občinarom Podgrada, toli onim susjednih občina, da sudjeluju mnogobrojni kod tog sastanka.

Njemačko kazalište u Opatiji. Već više godina dolaze njemačke družine u Opatiju, da u doba sezone predstavljaju razne njemačke komade. Predstave se polaze kad više kad manje. Ljetos polazile su se više nego li drugih godina. Kazališna družina Stöhr kao da je znala privući občinstvo u kazalište. Predstavljala je **dosta dobro. I naši ljudi polažahu predstave.** Videći što sve Njemci rade i kakvi su prama nama Hrvatom, držimo, da nijedan pravi Hrvat ni Hrvatica ne bi smjeli u Opatiji polaziti njemačke predstave. Korist pak i čast narodna zahtijevala bi, da ne trpe nikakvih uvreda na Slavene a najmanje na Hrvate. Kako čujemo, pjevale su se kadkad neke pjesme, koje vriedjaju Čehe i Hrvate. Ako je to istina, i ako je tada bio koji Hrvat ili Hrvatica u kazalištu, i ako je mučke snesao uvriedu na svoj narod, tada neka se srame. Što se nije dogodilo, moglo bi se dogoditi, da naime dodje u kazalište veća skupina Hrvata, navlaš za to, da nauči družinu Stöhr i sve ovakve Njemce, da se Hrvati na svojoj zemlji nedaju meni ništa, tebi ništa, vriedjati. Tko bi što dobio, to bi njegovo bilo!

Vjenčali se. Iz Opatije nam pišu, da se je tamo vjenčao poznati naš rodoljub g. Miho Valtar s velevriednom gdjicom Irenom Tomašić. Naše srdačne čestitke!

Nenčči — gdje te ne slju — moglo bi se kazati načelniku drevnog Veprinca (neka nam oprosti šijor Marchi, što ne kažemo po njegovom: Apri-ano) šijora Gasparića (neka nam i on oprosti, što ga ne pišemo po šarenjačku), ali on sirota nije kriv, što ga upliće njegov šekretarijo i tamo, gdje mu zaista nema mjesta. Tako je slavni Marchi u ime svoga podestata čestitao tršćanskom načelniku povodom njegova izbora, a ovaj se je kao fin čovjek brzojavno zahvalio Gašpariću u Apri-ano na čestitci (Gasparich, Podestà, Apriano). Bog si zna u kojem su imeniku brzojavni činovnici u Trstu našli taj glasoviti Apri-ano! Nu to je nuzgredno, važnija je svakako brzojavka tršćanskog načelnika Sandrinelli-a apri-anskom načelniku šijor Gašpariću. To se ne dogadja svaki dan i radi toga je taj izvanredni dogodjaj šijor Marchi spravio u tršćanskog „Cifutića".

Podržavljenje privatne njemačke pučke škole u Opatiji.

Pred par godina bio je učitelj K. Emmer, koji služi na privatnoj njemačkoj školi u Opatiji, imenovan privremenim učiteljem državne njemačke pučke škole u Puli, na kojoj nije ni prije ni kasnje službovao, nego je i nadalje ostao učiteljem na toj opatijskoj privatnoj školi.

Radi toga je zastupnik Spinčić lanjske godine u carevinskom vieću interpelirao ministra nastave Hartel-a, kako se je moglo izvršiti to imenovanje. Ministar je na ovu interpelaciju odgovorio obilazeć, kao obično kad se hoće da opravda kakvu protuzakonitost.

Ovih dana pak naredbeni list ministarstva za bogoštovje i nastavu priobćuje imenovanje privremenog učitelja K. Emera na državnoj pučkoj školi u Puli definitivnim učiteljem ad personam na državnoj njemačkoj pučkoj školi u Puli. Isti pak ostaje i dalje učiteljem njemačke pučke škole u Opatiji.

To imenovanje znači podržavljenje njemačke privatne škole u Opatiji kao gotovu stvar, a ujedno jest i definitivni odgovor vlade na odnosnu interpelaciju zastupnika Spinčića.

I ovo je jedna od običajnih slastica austrijske vlade u velikoj očinskoj brigi za naše pravice!

Mondo cane!

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Dne 25. pr. mj. obdržavala se je izložba i nagradjivanje goveda u Gračišću kod Pazina. Izložba je ispala prilično dobro uzprkos nezgodnog vremena (jer je kišilo).

Ovdje ne mislimo istaknuti ogled i nadarivanje goveda kao takovu, nego upozoriti bi htjeli narod da su na ovaj ogled došli osim po jedan zastupnik vlade, gospod. kulturnog vijeća i odnosnih kotara gosp. zadruga kao obično — Conte Venier kao zastupnik „Giunte" te podpredsjednik gospodarskog kulturnog vijeća i „assessor" Dr. Tomasi, a dopeljali su sobom još i kancelistu kulturnog gospodarskog vijeća te tako da dieta svih ovih će iznašati više nego je bilo odanih novaca kao nagrade.

Čemu **takvo zastupstvo**? Zašto se je obdržavalo nadarivanje sada a **ne na** jesen kao obično, zašto se je obdržavalo nadarivanje goveda u Gračišću a ne u Pazinu ili sv. Nedelji kod Labina gdje su se uvjek vršili takvi ogledi i gdje je mjesto za to prikladno (sajmište).

To raztumači kratkim nagovorom predsjednik kotar. gosp. zadruge Viktor Mrach iz Pazina kmetom na svršetku nadarivanja i to u talijanskom jeziku akoprem zna, da ga ni deseti dio prisutnih razumio nije; — raztumači nam pozdravljanje i stiskanje ruku nekojim kmetom od strane imenovane gospode, jer više ne bijaše moguće, da se dokaže da „Giunta" i njihova stranka je još jaka. Izbori za mjestnu občinu Pazin su blizu.

Upozoriti moram, da su bili tamo i Ettore Micich kao tajnik kot. gosp. zadruge u Pazinu, te Pietro Zanello kao član te zadruge. Ti su inače najveći agitatori na Pazinštini proti sadašnjem zastupstvu.

Velika nesreća. Iz Žminja nam pišu, da je u susjednom sv. Ivancu ovih dana izgubio život čestit naš čovjek, vriedan kuće gospodar i otac mnogobrojne obitelji. Poljodjelac Rok Cvilić iz sv. Ivanca sjekao je drva u svojem posjedu u dolini Raše uz sami potok. Nesretniku opuzlo pod nogama, te se sruši u potok, u kojem je našao preranu smrt. Vječni mu pokoj.

Razne primorske viesti.

Sa hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu bilo je u zimskom tečaju ove godine 1029 redovitih i 165 izvanrednih slušatelja. Od ovih 116 bogoštovnoga, 747 pravoslovnoga, 151 mudroslovnoga, 33 šumarskog fakulteta i 49 ljekarničkog tečaja. Iz uže Hrvatske bilo ih je 905, iz Dalmakije 111, iz Herceg-Bosne 69, iz austrijskog Primorja 28, Kranjske i Štajerske 8, Austrije 7, Bugarske 19, Srbije 4, iz ostalih zemalja 6.

† **Dr. Eduard pl. Kindinger.** U Trstu preminuo je prošloga tjedna u 73. godini života tajni savjetnik, umirovljeni ministar pravosudja dr. Eduard vitez Kindinger, bivši predsjednik zemaljskog prizivnog suda u Trstu. Pokojnoga predsjednika prizivnoga suda hvale talijanske liberalne novine kao protivnika svim jezikovnim novotarijam na sudovih Primorja, što znači, da se je protivio provedenju jezikovne ravnopravnosti na naših sudovih.

† **Dr. Ivan Benzan.** Iz Rieke nam javljaju, da je tamo preminuo nakon duge i teške bolesti u 56. godini života redarstveni liečnik i gradski fizik g. dr. Ivan Benzan.

Pokojnik je za mladjih dana kao gimnazijalac i kao sveučilišni djak mnogo drugovao i s tadašnjimi hrvatskimi djaci iz Istre koli na Rieci toli kasnije u Gracu. Bio je mirne i blage ćudi, dobra i milosrdna srca. Vječni mu pokoj!

25 godišnjica blagoslovljenja društvene zastave proslaviti će ovoga mjeseca I. vojničko veteransko društvo za Trst i okolicu. Svečanosti prisustvovati će prejasna gdja nadvojvotkinja Marija Josipa kao kuma, koja se nalazi ovaj put na brionskih otocih kod Pule.

Riedka ta svečanost izpasti će sudeć po marljivih pripravah posebnoga odbora vrlo sjajno. Prisustvovati će mnoga veteranska društva iz Primorja i susjednih slovenskih zemalja i sva patriotična društva Trsta i okolice.

Sveučilišni djaci iz Zagreba na svjetskoj izložbi u Milanu. Na izložbi u Milanu koju otvoriše svečanim načinom dne 28. aprila u prisutnosti kraljevskih supruga, obdržavati će djaci svih talijanskih sveučilišta kongres, na koji pozvaše i djake sviju sveučilišta u i izvan Europe.

Koli na izložbu toli na kongres odputovalo je i 20 djaka sa hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa rektorom dr. Heinzom. O dolazku odaslanika hrvatskog sveučilišta u Milan, pišu od tamo hrvatskim novinam:

Dne 25. pr. mj. u ½8 sati na veče stigli su delegati hrvatskog sveučilišta sa rektorom g. dr. Heinzom — 20 na broju — na centralni kolodvor u Milan, da prisustvuju internacionalnom djačkom kongresu. Na kolodvoru dočekače ih gg. predsjednik kongresa Gustav Possenti, tajnik Tito Frangialli, te odbornici Fioruzzi, Scotti, Rossi, Tretti i Tersi.

Pred kolodvorom napravili su špalir ostali djaci Milana, koji su hrvatske delegate pozdravili sa burnim »Eviva Croati!«

Poslije večere vodila ih je ista povorka na čelu sa g. Badonijem, predsjednikom akad. društva »Associazione Goliardica Milanese« kroz Via Principe Umberto i Via Venezia u prekrasnu Villa Reale gdje se nalazi središte kongresa. Putem priređiše im burne ovacije pozdravnim pjesmama i povicima »Eviva Croatia«, »Eviva università Croata« na što su Hrvati uvjek uzvraćali.

Prostrane ulice Milanske bijahu dupkom pune radoznalog općinstva, koje se je povicima pridružilo.

U opće na svakom koraku Milančani Hrvate vrlo simpatično susreću.

Imenovanja. C. k. kotarski poglavar u Lošinju g. Iginij vitez Scarpa imenovan je namjestničkim savjetnikom „extra statum" u Primorju. — Gosp. Josip Gasser c. k. kotarski povjerenik u Goričkoj, imenovan je namjestničkim tajnikom „extra statum" u Primorju.

Promjene odjeće u domobranstvu. U zadnjim svjetskim bojevima se je pokazalo, da je odjeća vojnika u vrieme rata na bojnom polju od velike važnosti. Mnogo naime zavisi od toga, kada neprijatelj spazi bližajuću se četu. Kod toga igra veliku ulogu odjeća. Lovačke regimente u tom pogledu su dobro obskrbljene, te se je odlučilo, uvesti istu odjeću i u domobranske pješačke pukovnije. Ove je naime iz daleka vrlo lahko opaziti, jer na glavi imaju crnu kapu, dolje crne hlače a u sredini sivu bluzu, koja je u očitoj oprieci sa ostalom odjećom. Domobranci dakle dobit će po najnovijoj odredbi sive hlače i sive kape. — Samo očuvaj ih Bože sivih vlasi.

C. k. zemaljsko školsko vieće za Istru.

Iz zapisnika sjednice od 20. marča 1906. vadimo ove zaključke: potvrdjuje se predloženje Vjekoslava Jarinović za nadučitelja 2. razreda u Susku, Marije Carboncich za učiteljicu 3. razreda na djevojačkoj pučkoj školi u Ižuli, Končete Dobrillovich za definitivnu učiteljicu 2. razreda na djevojačkoj pučkoj školi u Krku i Josipine Debeuz za definitivnu učiteljicu 2. razreda na pučkoj školi u Višnjanu. — U Staroj Baški ustraja se pučka škola. — Priznava se potrebu poduke u ženskim ručnim radnjama na pučkim školama u Poljicima i u Milohnićima. O predlogu biskupskog ordinariata porečko-puljskog glede poduke u vjeronauku u porečkom kotaru, povest će rasprava.

Vječno zabašurivanje službenih jaslara. Službeni i poluslužbeni listovi primorske vlade nastojali su uvjek, da zabašure svaki izgred, svaku demonstraciju nemirnih talijanskih duhova, poznatih pod obćenitim imenom „irredenta". Takvih izgreda i demonstracija bilo je u Trstu, Gorici i Istri posliednjih dvadeseljak godina na stotine a sve to je prošlo u rečenih novinah pod nevinim nazivom: djetinjarije, djetinske igre, smušenjačke šale itd. itd. Tim je valjda listovom naloženo, da nesmiju krstiti takove dogodjaje pravim imenom a da se vani nedozna za nedjelo talijanskih vladinih miljenika. Talijanskim liberalnim listovom Primorja nekaže dakako da o tom sami pišu, ali se za to utiču u talijanske listove u kraljevini, u kojima opisuju takove izgrede i demonstracije bez svakog obzira u najsvietlijih bojah. Takovu jednu demonstraciju počinili su nespašenci grada Trsta i na dan izbora načelnika Sandrinelli-a bacajuć sa galerije u dvoranu crveno-biele-zelene (talijanska zastava) listiće s napisom: Viva l' Italia!

Poluslužbeni list tršćanske vlade izvješćujuć o toj demonstraciji, kaže jedino, da su bacali bojadisane listiće, a drugo nije vidio ili nije htio viditi premda je onoj sjednici prisustvovao vladin komesar Blaženi ubogi duhom itd. itd.

Illyricum Sacrum.

Ravnateljstvo c. k. arheološkog muzeja u Spljetu razaslalo je okružnicu, da bi se važno djelo od oo. Farlati i Coleti »Illyricum Sacrum«, tiskano u Mlecima god. 1751.—1819. u 8 svezaka in folio, pretiskalo tako zvanom anastatičkom metodom, kojom bi se izvadilo do 200 istisaka, čime bi se dalo popuniti pojedine manjkave svezke rečenog djela.

Radi toga obratilo se gorirečeno ravnateljstvo na sve Biblioteke javne i privatne s molbom da bi istomu izvolile javiti:

1) Ima li u toj Biblioteci djelo Farlati-Coleti Illyricum Sacrum cielo i dobro sačuvano. 2) Ako ne cielo, koje svezke ima, a koj. mu dosljedno manjkaju. 3) Bi li voljno bilo prodati i uz koju cienu, bilo cielo djelo, bilo pojedine svezke. 4) Bi li bilo voljno nabaviti cielo djelo pretiskano anastatičkom metodom i što platili. 5) Event. ulno bi li bilo voljno nabaviti pojedine manjkave svezke i što za svaki svezak platiti.

Za nevolju saveznici.

Jedan berlinski list priobćuje članak pod naslovom: Crne točke na europejskom jugoiztoku, u kojem slika crnimi

Franina i Jurina.

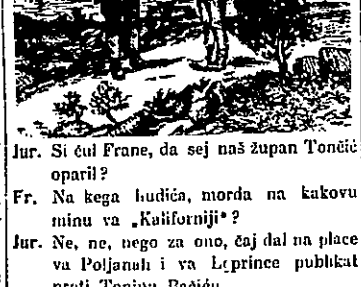

Jur. Si čul Frane, da sej naš župan Tončić oparil?

Fr. Na kega hudića, morda na kakovu minu va „Kaliforniji"?

Jur. Ne, ne, nego za ono, čaj dal na place va Poljanah i va Loprince publikat proti Teninu Bačiću.

Fr. Pak kakovaj palenta prišla s tega van?

Jur. To, da mora Tončić platit sto krun multi i svi troški.

Fr. Dobro mu stoji, ča ne zna jedan župan, di ni dopušćeno ljudem zimat poštenje, ir po sv. Kirina, ako mu se nebi na rep stalo, još bi kapac i mane publikat.

bojami takozvane »prijateljske« odnošaje između Austro-Ugarske i Italije. Taj list piše među ostalim i ovo:

Austro-Ugarska nije podupirala Njemačku u marokanskom pitanju samo kano saveznica, već po najviše kano pomorska velevlast. Uzprkos razmjerno maloj duljini morske obale, mora Austro-Ugarska polagati veliku važnost tomu da bude velevlast na Sredozemnom moru. To je životno pitanje za habsburžku monarkiju. Trst mora pošto po to ostati austrijska luka, to je i u njemačkom interesu. Zato je pojmljivo, da se u Austriji gleda sve većim nepovjerenjem na Italiju, odkako se opazile njezine težnje, koje bi znatno oslabile moć Austro-Ugarske na Sredozemnom moru. Englezka pomaže Italiju u njezinih težnjah na balkanskom poluotoku. Posredovanjem Englezke dobio je talijanski general vrhovno zapovjedničtvo nad oružničtvom u Macedoniji. Ženitbom kraljevom učvrstila se Italija u Crnoj Gori, te može sada lahko spriečavat napredovanje Austro-Ugarske u Novom Pazaru. Da se učvrsti u Jadranskom moru kani Italija izgraditi novu ratnu luku u Mezzano-Lagune«, 140 kilometara južno od Pulja. Zato nije neosnovana bojazan Austrije za Trst i Dalmaciju. A posjedne li Italija Albaniju, da zavlada sa obih strana ulaz u Jadransko more, onda će bit osbiljno ugrožen velevlastni položaj Austrije u Sredozemnom moru. — Dakle već znadu i u Njemačkoj za protimbu Italije proti našoj monarkiji, a oni u Beču kao da to nevide. Kakav je to savez ta trojna zajednica, dok Njemačka gleda priekim okom Italiju, a ova Austro-Ugarsku?

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. X. Y. — Volosko. Čudimo se i mi što naši tršćanski listovi ne spomenuše javnih sastanaka u Kastvu i Mošćenicah, dočim su to učinili svi ostali hrvatski i slovenski listovi, ali Vam razloga neznamo kazati. Ako Vas to baš toliko zanima, izvolite se obratiti na našeg glavnog suradnika u Trstu, možda će Vam on znati tu šutnju raztumačiti. Inače sto Vam odzdrava.

Gosp. S. K. u M. Na članak „Učiteljskog Tovariša“ pod naslovom: *„Omladini“ in „Edinosti“ v album*, nije vriedno odgovarati, jer se onakve gluposti s argumentima neda pobijati. Zdravo!

12 godina je na reomatičkoj glavobolji moja sirota supruga trpila, ja hvalim Svevišnjemu da mi je mislo dao na Vaš duplo elektro-magnetički križ R. B. broj 86937. Pred 4 nedjelje sam ja jedan takav veliki stroj od 6 kruna naručio i moja ga je supruga po Vašem propisu nosila. Javljam Vam sa radošću da je ista od svoje teške bolesti kroz Vaš stroj R. B. broj 86967 sasma izliečena, stoga Vam dajem na znanje, da neću propustiti svakomu poznatomu, koji na takovoj boli trpi, Vaš neprocjenjivi izum preporučiti, bilježim se sa veleštovanjem Vaš zahvalni Valentin Hambeck iz Karoly falva god. 1904.

Ovu priznanicu dobio je gosp. Albert Müller iz Budimpešte V. kotar, Vadasz ulica broj 43/A. izumitelj od dvostruko-elektro-magnetičkih križeva R. B. broj 86967, stoga mi njegov izum svakome koji na reomatizmu, teškom disanju, gihtu, kucanju srca, u obće na živčanih bolih trpi najtoplije preporučamo.

Broj 52

Poziv

na XIX. redovitu glavnu skupštinu kotarske gospodarske zadruge u Buzetu, koja će se obdržavati dne 19. maja 1906. u subotu u 9 sati prije podne u kući gospodarskog društva u Sv. Martinu kod Buzeta sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednika.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo; obračun za g. 1905. i proračun za g. 1906.
5. Preotlozi, upiti i zaključci.
6. Predavanje pučkog učitelja g. Ivana Sancin-a.
7. Žriebanje raznih agrarnih predmeta i dvojice, koji će se upisati kao doživotni članovi društva Sv. Jeronima.

Kotarska gospodarska zadruga

Buzet, dne 30. aprila 1906.

A. Klarić v. r.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, mužovne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglubosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ciclim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, unjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem ovobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Pučko piće!

Zazvarovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone. svjetski znanu kakvoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo

tvornica za orient. slastice i čokoladu

prije **A. Maršner** Král. Vinohrady (Češka).

J. KOPAČ

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York
99 Dearborn St., Chicago, Ill.
669 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svjeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Broj 19. Pula, u četvrtak dne 10. maja 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i uzkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Knez Hohenlohe ministar predsjednik.

U prvom članku, što smo ga priobćili prošle godine o izbornoj preinaci, naveli smo kao prolivnike te preinake, izmedju ostalih, poljski klub „Kolo" na carevinskom vieću, napose plemićke članove toga kluba. Nismo tim htjeli reći, da su Poljaci u obće protivnici svake izborne reforme, već da se oni protive onoj ili onakvoj izbornoj reformi, koja bi poremetila njihovo sadašnje posjedovno stanje u Galiciji, a takva je ona što ju je predložio na carevinskom vieću min.-predsjednik Gautsch. Njegova osnova za izbornu promjenu ide u glavnom za tim, da se uvede sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo, čim se mora poremetiti posjedovno stanje u svih pokrajinah i na štetu svih onih naroda, koji su uživali do sada povlastica na temelju postojećeg skrajno nepravednog izbornog reda. Posjedovno bi se stanje bez dvojbe poremetilo u Galiciji na štetu Poljaka a na korist Rusina, čemu se prvi svim silama opiru.

Barun Gautsch upotrebio je bez dvojbe svu svoju diplomatičku vieštinu, da predobije Poljake za svoju osnovu, al mu to nije uspjelo, te mu nije preostalo drugo nego, da razpusti državni sabor ili da odstupi. Za prvo nije hotio uzeti na sebe veliku odgovornost, te se je odlučio za drugo.

Baruna Gautscha srušili su dakle sa ministarske stolice u prvom redu Poljaci, a s njim je ujedno pao i ministar nutarnjih posala grof Bylandt-Rheidt, koji je bio Poljacima takodjer omražen radi izborne reforme.

Ministarska kriza trajala je ovaj put neobično kratko. Ministar predsjednik barun Gautsch predao je zadnji dan aprila Njeg. Veličanstvu ostavku, a jedan sat iza toga primljen je u audienciju tršćanski namjestnik knez Hohenlohe, kojemu je povjeren sastav novoga ministarstva. Knez je Hohenlohe preuzeo predsjedničtvo ministarstva i listnicu ministra nutarnjih posala, dočim su svi ostali ministri ostali u službi.

Kako se tvrdi, povjerio je car i kralj novomu ministru predsjedniku zadaću, da nastavi pregovore sa strankami glede izborne reforme i da sklopi s njima kompromis.

U sriedu predao je knez Hohenlohe upravu namjestničtva u Trstu namjestničkom podpredsjedniku grofu Schaffgotschu a u četvrtak poslije podne odvezao se je u Beč. U petak priobćio je službeni list „*Wiener Zeitung*" vlastoručna pisma Njeg. Veličanstva barunu Gautschu i grofu Bylandtu, kojimi ih diže sa dosadašnje službe, te pismo knezu Hohenlohe, kojim ga imenuje ministrom predsjednikom i povjerava upravu ministarstva nutarnjih posala.

U pismu na baruna Gautscha zahvaljuje se car i kralj izvanredno toplim načinom bivšem svom prvom savjetniku radi njegovog požrtvovnog i nesebičnog djelovanja na korist države i dinastije, ističuć osobito njegovu zaslugu, *što je nastojao provesti izbornu reformu.*

Novi ministar predsjednik započeo je svoje djelovanje još prije nego li bijaše njegovo imenovanje službeno proglašeno. On je stupio u doticaj ponajprije s onom strankom, koja je njegovog predšastnika srušila, a to su Poljaci. Premda nije on dolazio do sada s njima ni u javnom ni u privatnom životu u kakav doticaj, ipak kolovodje poljskog kluba nemaju već sada pravog razloga, da bi mu se izkazali neprijateljski. On će predložiti stalno poljskomu klubu nove uvjete za kompromis, a Poljaci ne mogu biti tako kratkovidni a da ne vide i sami, da se izborna reforma mora provesti. Njih je o tomu bez dvojbe uvjerio i predsjednik poljskoga kluba „*Kolo*" grof Dzieduszycki, prema kojemu se je vladar ovih dana izjavio najodlučnije za izbornu reformu. Ovako odrešite izjave nije čula iz vladarevih usiju još do sada nijedna odlična osoba, koja je došla k njemu u audienciju. Ovako odlučne rieči s najvišeg mjesta ne mogu doista ostati bez dubljeg utiska ni kod Poljaka, pa koliko oni bili protivni izbornoj reformi.

Što se tiče kneza Hohenlohe to je obćenito poznato, da je on odavna iskren prijatelj sveobćeg i jednakog izbornog prava. Toga nije on nikomu tajio ni u posliednje vrieme za njegovog boravka u Trstu. I jedino pod tim uvjetom mogao je on preuzeti ostavštinu svoga predšastnika, čije će ime ostati ubilježeno zlatnim slovima u poviesti austrijskog parlamentarizma.

S raznih strana nameće se pitanje hoće li biti knez Hohenlohe sposoban, da rieši težku zadaću, radi koje je pao stariji i vieštiji državnik. On je do sada doduše politički novajlija, nu svi, koji ga pobliže poznaju, priznaju mu izvanredne sposobnosti upravnoga činovnika, savjestnoga, nepristranoga i vrlo ljubeznoga muža.

Svuda, gdjegod je dosada službovao, ostavio je iza sebe najbolju uspomenu, jer si je znao svuda steći ljubav podredjenih i simpatije pučanstva.

Kod nas u Primorju obnašao je namjestničku čast nepodpune dvie godine i premda je ovo mjesto jedno od najvažnijih i najškaklivijih u čitavoj državi, on je zapustio Trst a da se nije nijednoj političkoj ili narodnostnoj stranci zamjerio, premda nije valjda nijednu ni zadovoljio.

Već tim pokazao je, da imade nesamo neobičnu diplomatsku vieštinu, nego takodjer i to, da se brzo upoznaje s ljudmi i odnošaji, pri čem mu osobito pomaže njegova izvanredna susretljivost i prijaznost. To su svakako vrline, koje će mu dobro doći, uz vladarevu odlučnu volju, kod riešavanja toli težkog i važnog pitanja, kao što je provedenje sveobćeg i jednakog izbornog prava.

Izmedju državnih zastupnika, koji su do sada došli s knezom u doticaj, bio je valjda prvi hrvatski zastupnik iz Dalmacije dr. Zaffron, koji je još u Trstu bio primljen od novoga ministra predsjednika.

Dr. Zaffron uvjerava, da je tečajem razgovora učinio na njega ministar-predsjednik vrlo povoljan utisak. Medju ostalim izrazio je knez svoje zadovoljstvo nad držanjem južnih Slavena, koji su se odlučno izjavili za izbornu reformu. Uvjeravao ga nadalje o svojoj sklonosti prema Hrvatom i Slovencem naglasiv, da sada poznaje odnošaje na jugu države i da će prema tomu urediti svoje postupanje.

Novi ministar-predsjednik Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst sin je bivšeg vrhovnog dvorskog meštra careva, kneza Konstantina Hohenlohea, a rodio se je 18. decembra 1863. u Beču, gdje je svršio i nauke. G. 1888. stupio je u službu kod zem. vlade u Solnogradu, a kašnje je došao k namjestničtvu u Prag. Velike je simpatije stekao 1894. kao upravitelj kot. poglavarstva u Českim Toplicama. Od 1899. do 1903. službovao je u ministarstvu nutarnjih posala, a 4. aprila 1903. postao je zem. predsjednikom u Bukovini, gdje se je pokazao nepristranim poglavarom. U septembru 1904. imenovan je na mjesto grofa Gočasa tršćanskim namjestnikom, pa je i na tom mjestu pokazao mnogo takta i pravičnosti.

† Kanonik Cvjetko Rubetić.

Zagreb, 7. svibnja 1906.

Usried najvećega veselja koje je tečajem saborskih izbora zavladalo cielim hrvatskim narodom naročito pučanstvom priestolnice svih Hrvata, Zagrebu, izdahnuo je svoju plemenitu dušu jedan od onih, koji je pomagao uzraditi da se je moglo siobodnije birati, koj bi se bio najviše radovao uspjehom izbora i pomagao tomu, i koj bi stalno bio medju izabranimi naroda: preselio se je na drugi sviet kanonik Cvjetko Rubetić.

Providjen sa svetotajstvi umirućih, preminuo je na sam svoj imendan, dne 4. svibnja u 3½ s. poslie podne; u doba kad je baš na taj dan bivalo veliko veselje pod njegovim krovom u krugu njegovih milih i dragih od roda i vriednih prijatelja; preminuo je u 65. godini života svoga.

Tko ga je vidio još pred godinu dana, pače i pô godine, težko će mu biti vjerovati, da je umro poslie dulje bolesti Cvjetko Rubetić, muž zdrav, crven kao jabuka, uvjek vesela i prijazna lica. Mnogi se je pred nedugo upravo divio njegovu zdravlju, a sad ga već nejma medju živimi, sad već počiva u kaptolskoj crkvi.

* * *

Cvjetko Rubetić rodio se je u Ivanićgradu dne 28. veljače 1842. Svršiv škole što u rodnom mjestu što u Zagrebu, bio je redjen svećenikom godine 1866. Službovao je samo kratko vrieme kao kapelan u Sisku i Krapinskih Toplicah, pa je došao kao vjeroučitelj na zagrebačku realku. Na njoj je ostao do godine 1896. Te godine postao je kanonikom stolne crkve.

Bio je izvrstan učitelj i uzgojitelj i ljubezan drug — profesor. Mnogobrojni njegovi učenici i profesori goje najmiliju uspomenu naprama njemu.

Kao kanonik nije bio neposlen, pače jako zaokupljen kao izvjestitelj duhovnoga stola, većnik ženitbenoga suda, kaptolski dekan i upravitelj obsežnih kaptolskih dobara, medju njimi i Varaždinskih Toplica. Sve njegove drugove kanonike kao i nadbiskupa najnenadnije je dirnula njegova bolest i preneugodno dirnula viest o njegovoj smrti.

Kao mnogogodišnji vjeroučitelj napisao je mnogo raznih knjiga za poučavanje vjeronauka.

Nego nije on bio samo uzoran svećenik, vjeroučitelj, kanonik, nego je bio i uzoran domoljub, Hrvat i čovjek.

Ne bez razloga palo je oko izbornika trećega kotara u Zagrebu na njega kad se je pred devet godina imalo birati zastupnika za sabor. U doba kad je u banovini vladao najveći terorizam, naročito kod izbora, bio je kanonik Cvjetko Rubetić izabran zastupnikom naroda u trećem kotaru glavnoga grada po dva puta. U saboru opravdao je povjerenje izbornika, znajuć u svakoj prigodi blago u obliku odlučno u stvari zagovarati probitke hrvatskoga naroda. Što je pošteno za narod mislilo, hvalilo je njegov rad; Khuen pako kao ban rekao je jednom da nebi bio dozvolio da Rubetić postane kanonikom kad bi bio znao kakav je domoljub-Hrvat. Khuen i njegovi mrzio je Rubetića samo radi njegova domoljublja, prem je Rubetić bio uvjek osobno prijazan sa svakim.

U novije doba, odkad se je i medju Hrvati, obratila osobita pozornost takodjer gospodarskim pitanjem, bio je Rubetić član i odbornik hrvatske poljodjelske banke, koja je već mnogo dobra učinila hrvatskomu narodu, koja medju ostalimi naseljuje puslje strane Slavonije sa hrvatskim narodom iz siromašnijih njegovih priedjela.

Od god. 1878. bio je urednik, od 1902. predsjednik „družtva sv. Jeronima", družtva, koje sa svojimi knjigami i sa svojom „Danicom" toli blagotvorno po svih pokrajinah hrvatske domovine djeluje. Kao urednik a i kao predsjednik nastojao je pribaviti čim boljega štiva osobito za hrvatski poljodjeljki stalež. Medju knjigami koje je družtvo sv. Jeronima izdalo jest takodjer „Vjekopis Tršćanskoga biskupa Jurja Dobrile". Brzo poslie smrti toga velikoga biskupa Istrana Hrvata napisao je taj njegov Vjekopis Cvjetko Rubetić. Napisao ga je vješto, i nadahnut osobitom ljubavi i za Dobrilom i za cielim hrvatskim narodom u Istri. Ljubav prema tomu ogranku hrvatskoga naroda pokazivao je u svakoj prilici i riečju i činom. Bio je osobni prijatelj mnogih poznatih Hrvata Istre a pobratim koliko nam je bar poznato Vjekoslava Spinčića, koj ga je sa svoje strane jako cienio i ljubio kao rodjenoga brata. Kad bi se sastao s njim ili s kim drugim o svem se je popitivao i za sve se zanimao što se u Istri dogadja. Dao je i sabirao i za „Družbu" i za „Djački dom" u Pazinu i za tamošnje „Djačko podpomoćno družtvo". Bio je jedan najpoznatijih ličnosli iz banovine u Istri. I koli su ga ljubili Hrvati u banovini, ljubili su ga i oni u Istri. I koliko će mu Hrvati u obće sačuvati trajnu spomen, tako će napose i Hrvati Istre.

* * *

Cvjetko Rubetić počeo je ponekle bolovati prije kakvih 7—8 mjeseci. Bolesti kao da nije pravo poznao ni on sam ni

liječnici. U drugoj polovici veljače poslali su ga na oporavak u Opatiju. Svoj posliednji rodjen dan proživio je baš u tom svjetskom lječilištu. Dobro mu ne bijaše ni taj dan. Pet, šest dana poslie toga vratio se je u Zagreb, putem Rieke, gdje ga je osobito pazio umirovljeni profesor-vjeroučitelj Mate Marušić. Iz Zagreba pače ni iz svoje kuće nije već izašao. U četvrtak dne 3. svibnja bio je još toliko pri svjesti, da se je na hipe mogao razgovarati s nekimi prijatelji koji su ga posjetili, i izpovjediti. I u onim hipovima bio je mio, prijazan kao uvijek. Sa iskrenim, dobroćudnim smješkom pozdravio se je i taj dan, posliednji njegova života, takodjer sa svojim pobratimom Vjekoslavom Spinčićem.

U petak dne 4. svibnja, na dan sv. Cvjetka, u 3½ po podne preminuo je.

U nedjelju u 4½ poslije podne bio mu je sprovod. I samo nebo kao da se je obavilo tu uru u turobno ruho i kao da je proplakalo. Naoblačilo se je i zarosilo. To nije zapriečilo a da mu ne dodje na sprovod sila svjetine. Zagreb bio je zastupan po svih svojih slojevih u velikom broju. A došlo je prijatelja mu i štovatelja, naročito zastupnika, i iz drugih krajeva: iz Karlovca, Siska, Varaždina, Koprivnice. Bila je zastupana i Istra ne samo po sveučilištnih gradjanih nego i po zastupnicih naroda Vjekoslava Spinčića i dra. Dinka Trinajstića te načelniku pazinskom dru. Šimi Kureliću.

Sprovod je vodio posvećeni biskup Krapac, suučenik blagoga pokojnika uz više kanonika, i množtvo svećenika i bogoslova.

Nad rakom progovorio je odulje krasno oprostno slovo profesor Miler, svojedobno drug pokojnikov na realci i zastupnik Stj. Zagorac u ime oporbenih zastupnika.

Mnogim su suze ronile, a svi su mu klicali: Pokoj Ti vječni odabraniče Božji! Tim klicanjem a bolnim srcem razstajemo se s njim i mi i dodajemo: Naužio se raja nebeskoga i molio za hrvatski narod!

* * *

Cvjetko Rubetić ostavlja za sobom 87godišnju staricu majku, koja samo uzdiše, što je Bog prije pozvao k sebi obljubljenoga joj sina nego li nju. Ostavlja nadalje brata sa svakinjom i dvjema kćerkami kojih jedna bila je sa stricom od svoje najranije mladosti; te sestru sa kćerkami i sinovi, i nekih njih djecom.

Sve je on volio, a majku dakako nada sve; za sve se je brinuo koliko su mu sile dopuštale.

Kako je čitav hrvatski narod stigla velika nezgoda njegovom smrću, tako je stigla osobito njegovu mnogobrojnu rodbinu. Bog ik kriepio u tolikoj tuzi!

* * *

Prigodom žalobne pjevane sv. mise za blagopokojnoga, koju je uz pratnju pjevao mitrirani opat Budicki dne 7. o. m., bila je stolna crkva puna rodjaka, prijatelja i štovatelja Cvjetka Rubetića, pak se je i tu vidjelo koliko je bio ljubljen i štovan.

Saborski izbori.

Zagreb 6. svibnja 1906.

Prvim tračkom slobode izčezli su sa pozorišta javnoga života oni, koji su kroz dva desetletja držali narod Hrvatske i Slavonije u robstvu, a narod je u svih svojih slojevih oživio. Uz izborni red, koji daje samo dvjema i pô po sto pučanstva pravo glasa, uz obstojnost da su još uvijek na vlasti oni, koji su pomogli držati narod u potištenosti, nit najveći optimiste nisu se mogli nadat onomu uspjehu, koji se je dosegao kod izbora za sabor u netom minula tri dana.

Protivnici vlade, „narodne“ stranke, sustava, dobili su većinu glasova. Izabrano je skoro pet osmina oporbenjaka i tri osmine vladinovaca. To što su zajednički, madžarsko-hrvatski ministri, naročito ministar trgovine Košut, dali slobodu izbora svojim podredjenim činovnikom u Hrvatskoj i Slavoniji, bio je prvi udarac za vladinovce. Pošto su zajednički činovnici u Zagrebu obdržavali skupštinu i odlučili na njoj da će glasovati slobodno, svaki za koga ga je volja i pošto se je Tomassich uzalud potrudio do Budapešte, a da se činovnike prisili glasovati za vladinovce, vidio je da mu nema spasa. Mislio je kandidovati u Zagrebu, u drugom kotaru, gdje ima glas najviše zajedničkih i autonomnih činovnika, al znajuć, da neće prodrieti ako imadu činovnici slobodu glasa, uztegao se je. Vodja vladinovaca, Tomassich, bivši hrvatski ministar za ministrovanja Khuen-Hedervary-a, koji je još pred mjesec dana mislio da je svemogući, uztegao se je ne samo od kandidature a Zagrebu, nego takodjer od vodstva vladine stranke, uztegnuo se je s političkoga polja.

Narodna, njegova stranka hvalila je to kao patriotičko djelo Tomassichevo, a ono se je uztegao jer je znao da će propasti; a narodna stranka mislila je da će tim lakše pobjedjivati ako nema u njezinoj sredini omraženoga stupa Khuenovštine Tomassicha.

Ban Pejačević sam preuzeo je vodstvo stranke, tako se je odmah javilo u novine; na mjesto Tomassicha kandidovalo se je prof. dra. Spevca i u drugom kotaru Zagreba i u Ogulinu, gdje je prije mislio kandidovati Tomassich. Mislilo se je, da će se sa Spevcem proći kod tolikih činovnika autonomnih i zajedničkih, jer Spevec nije tako omražen.

U tom drugom kotaru Zagreba koncentrovala se je pozornost Zagrebčana na dan izbora dne 3. svibnja. Izborna dvorana bila je uvjek natlačena. Pred izbornom zgradom bila je sva sila svijeta od početka do konca izbora. Kandidata bila su tri: rečeni Spevec u ime „narodne“ stranke, grof Miroslav Kulmer izvan stranaka, ali proti vladi, i odvjetnik Tkalčić u ime „čistih“, Frankovaca. Kulmer i Tkalčić bili su cijelo vrijeme u dvorani. Spevca nije bilo. Težko da je i mislio da bi mogao propasti.

Broj glasova za Kulmera sve je više narasao. Dobio ih je 812, Spevec 457, Tkalčić 72. Izabran bje grof Miroslav Kulmer. Čim je izašao, pozdravilo ga je množtvo naroda urnebesnim klicajima i pratilo ga je sve do njegova stana. Čulo se je ne samo „živio Kulmer“, nego i „živio Kulmer ban hrvatski“, kao da hoće svjetina reći tko ima biti banom.

Već prije saznalo se je za izbor novinara Peršića u III. izbornom kotaru, opozicionalca Frankovca, kojeg su takodjer njegovi najsrdačnije pozdravili. I u I. kotaru imali su opozionalci prof. dr. Šurmin i odvj. dr. Frank više glasova nego li vladinovac prof. dr. Pliverić. Nego absolutne većine nije imao nijedan od trojice. Izmed Pliverića i Šurmina došlo je do užega izbora. U subotu dne 5. bio je taj izbor obavljen. Šurmin dobio je 380 glasova, Pliverić samo 129.

Tako si je Zagreb osvjetlao lice. Izabrani su sami oporbenjaci, čim se je vidilo da se može slobodno glasovati.

Bilo je upravo zanimivo motriti lica Zagrebčana, izbornika i neizbornika. Bilo je kod mnogih kao kod čovjeka kad iz tmine na svjetlo dolazi. Veseo je, prem još skoro ne vjeruje svojim očima. Svake ruke gradjana veselilo se je, kao da su verige sa njih pale.

Veselje je još toga dana raslo, kad se je čulo, da je Spevec, taj jedan od stupova vladinovaca pao takodjer i u Ogulinu; da se je tiho pred izborom uztegao od izbora bivši ministar Kovačević, i taj stup „narodne“ stranke, da je u Bošnjacima, gdje se je ono prije pet godina strjelalo u narod, propao stupić narodne stranke sveuč. profesor Šilović proti profesoru realke Puriću; nadalje da je propao bivši predsjednik sabora Vaso Gjurgjević i bivši odjelni predstojnik Šumanović (drugdje pak izabran).

Glavni matadori „narodne“ stranke i Hrvati i Srbi, pali su već prvi dan. Taj dan zadobili su oporbenjaci veći dio mandata, i već taj dan bili su izabrani mnogi vidjeni i dulje poznati oporbenjaci kao Harambašić, Vinković, Gjalski, Magdić. I drugi i treći dan dobro su prošli za oporbenjake, pače treći dan nije izabrano nego par njih vladine stranke. Dvojica vladine stranke Dević i Egersdorfer, stup „narodne“ stranke, nisu našli niti desetoricu muževa koji bi ih kandidovali pak su odstupili.

Izabrano je vladinovaca 34, Oporbenjaka u svem 54 i to od hrv. i srpske udružene oporbe 32, od čistih, Frankovaca, 18, izvan stranaka 4.

To po nekih izvještajih, po drugih bila bi 3 vladinovca više. — Mnogim od oporbenjaka priredilo je pučanstvo sjajne i srdačne ovacije, osobito sjajna bila je Ljubi Babiću, izabranom u Petrinji, poznatom pjesniku Gjalskomu; a u Zagrebu grofu Kulmeru i profesoru Šurminu. Djaci i gradjani sakupiv se pred „Kolom“, pod svirkom glazbe, noseć zastave i lampione išli su glavnim ulicama do prof. Šurmina i natrag.

Posliedica izbora je ta, da bi vlada morala odmah odstupiti. Kaže se, da će ban Pejačević još kratko vrieme ostati, a podban Chavrak za nekoliko dana.

Sabor je sazvan već za sriedu 9. svibnja na svečanu sjednicu. — U njemu bit će još zastupana sadanja vlada.

Otvorit će ga najstariji član Riečanin Erazmo Barčić, i voditi ga dok se ne provede izbor stalnoga predsjednika.

* * *

Narod je izvojevao pobjedu, pokazav da nije zadovoljan sa sadanjom vladom i sustavom.

Na izabranih zastupnicih, naročito oporbenjacih je sada da učine svoju.

Oporba je u većini. Zadnja svrha je stalno svim jednaka. Način kako da se ju polući je različit. — Svakako bi oporba imala složno izabrati predsjedničtvo, možebit izabrati delegate u zajednički sabor, i napraviti i razpraviti i prihvatiti izbornu preosnovu na temelju sveobćega, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornoga prava.

Ovo je doba prolazno, za trajniju nek se izrazi narod sav, bar svi muški, iznad 24 godine, neporočni, pak što dade Bog i sreća junačka.

Feller
Elsa-Fluid
Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promukłost, žvrčanu bol, kunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umornost, slabost, upalu, nedušan, gromičavost, influencu, glenavost itd. 12 malc ili 6 velike K 5·—franko. 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja nasloviti na e. v. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elsin trg, br. 202.
Mnogo su bvaljene Fellerove čistećе Rhabarbara-pilule sa znakom »ELSINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne 1 već 2 tucata franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško ribije ulje 2 boce franko K 5·—.

Politički pregled.

U Puli, dne 9. maja 1906.

Austro-Ugarska

Sadržaj ručnog pisma Njeg. Veličanstva barunu Gautschu izazvao je u svih parlamentarnih krugovih veliku uzbudjenost. U tom pismu odaje uaime vladar odlučnu svoju volju glede izborne reforme, te se to s mnogih strana tumači tako, da bi kruna bila voljna izbornu reformu naložili ili oktroirati, ako bi ju izdala sva parlamentarna sredstva.

Češki ministar zemljak prof. Randa obaviestio je novoga ministra predsjednika brzojavno, da polaže svoju čast, na što ga je ministar zamolio da ostane i nadalje na svojem mjestu, što je ovaj za sada i učinio.

U subotu odpočeli su pregovori vodja stranaka sa ministrom predsjednikom knezom Hohenlohejom. Prvi parlamentarci, koje je primio, bili su dr. Derschatta, barun Schwegel i dr. Gross.

Ministar predsjednik knez Hohenlohe nastavio je pregovore sa vodjama pojedinih stranaka. Vodja Slovenaca Šusteršić izjavio je iza konferencije, da je na nj učinio povoljan utisak i da se o njegovoj iskrenoj namjeri, da provede izbornu reformu, nesmije sumnjati. Poljski klub stavio je takodjer svoje predloge, ali se pokazao manje intransigentnim, nego prema Gautschu.

Pozvan je u Beč i član slovenske napredne stranke iz Kranjske dr. Ferjančić.

Kako javljaju „Narodni Listy“, pozvano je bilo predsjedničtvo češkog kluba, zast. dr. Pacak, dr. Stransky i dr. Kramař k ministru predsjedniku. Zajedno s njima prisustvovao je konferenciji i zast. dr. Herold i dr. Začek.

Sa sigurnošću se govori, da ugarska vlada uporno zahtjeva, neka delegacije budu sazvane za 6. julija. Za vrieme zasjedanja istih, koje će biti u Beču, kako je poznato, austrijski će parlamenat moći nastaviti svoje sjednice. U ostalom novi austrijski ministar predsjednik Hohenlohe konačno će se o tom sporazumjeti sa ugarskim ministrom predsjednikom dr.om A. Wekerleom.

Sjajni uspjeh izbora za hrvatski sabor u Zagrebu ugodno je iznenadio svakoga prijatelja zakona i slobode. Oporbene stranke stupaju u sabor u takvoj većini, da će biti vlada prisiljena da odstupi. Njezini najbolji članovi ostali su kod izbora u manjini.

Za danas je sazvan kraljevskim ručnim pismom zemaljski sabor u Zagrebu. (Vidi brzojav u primorskim viestima).

Na tečaj posliednjih izbora u Hrvatsko upućujemo naše čitatelje na naš dopis iz Zagreba.

Crna Gora.

Kako smo javili u posliednjem broju odputio se je knez Nikola sa suprugom i nekojimi članovi svoje obitelji u tudjinu, da ište bolestnomu tjelu zdravlje. On se je najprije zaustavio u Beču, gdje ga je posjetio car i kralj Fran Josip. O tom posjetu pišu bečke novine od dne 5. o. mj.

Srbija.

U skupštini od 2. o. m. pročitan je k. ukaz, kojim se skupština obavješćuje o imenovanju nove vlade. Na upit radikala Stanojevića izjavio je ministar-predsjednik Pašić, da s Austro-Ugarskom utanačeni modus vivendi ostaje u krieposti. Narodnjak Veljković tražio je razjašnjenje glede odnošaja nove vlade prema Englezkoj. Pašić je odgovorio, da vlada još nije prema obnovi diplomatskih odnošaja s Englezkom zauzela nikakva stanovišta. Veljković je uzvratio, da se ne bi radi umirovljenja nekolicine častnika smio izlagati državni interes opasnosti. Iza toga došlo je do burnih prizora izmedju starih i mladih radikala. Pošto je pročitan upit naprednjaka Novakovića glede istog predmeta, proglašen je ukaz, kojim se skupštinu razpušta, novi izbori odredjuju za 24. junija i nova skupština sazivlje za 8. julija.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju 5. o. m. Danas je počela parnica proti organu narodne stranke, „Mira“, radi potvore. List je okrivio ministra predsjednika i ministra rata, da su kod nabave naboja god. 1903. primili mita u iznosu od 165:000 franaka. Jedan od glavnih svjedoka poduzetnik Kiselov, izkazao je pod prisegom, da su se pod fingiranim imenima Charles i Jean razumievala oba spomenuta ministra. Ovim su izkazom oba ministra otegođena. Parnica je izazvala najveću senzaciju.

Rusija.

Car je odstupivšemu ministru predsjedniku Witteu upravio pismo, u kojem mu se iskreno zahvaljuje, što je pomagao kod velikoga djela, da ruski podanici mogu učestvovati u zakonodavstvu i da je uzprkos svim zapriekama, koje su mu stavljali revolucijonarci, polučio velik uspjeh i izvršio svoju zadaću. Slično je pismo car

Nastavak u prilogu.

upravio pri njegovu odlazku iz ureda ministru unutarnjih posala, Durnovu. Kako „Novoje Vremja" javlja, Wittejev nasljednik, grof Goremykin, proboravio je prošloga petka cieli dan u Carskom selu, te ondje podastro ministarsku listnicu i razložio svoj program. Novi će kabinet stupiti u službu još prije otvorenja dume.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skupština podružnice »Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru« u Puli. Prošle nedjelje držala se ovdje godišnja skupština Družbine podružnice i to u jednoj dvorani naše škole u Šijani.

Broj prisutnih mogao je svakako mnogo veći biti.

Predsjednik g. dr. Zuccon otvorio je skupštinu, pozdravivši prisutne zgodnim govorom. Zatim je tajnik podružnice g. rav. učitelj Jelušić pročitao izvješće o djelovanju tekom prošle godine, zahvalivši osobito »Dalmatinskom skupu« što je prvi dao u Puli plesnu zabavu u korist družbe, a isto tako srdačno zahvalio je ovdješnjim gospodjam i gospodjicam našega roda što su znale za božićno drvce sakupiti znamenitu svotu od preko 1100 kruna.

Zatim je spomenuo ljepi uspjeh što ga je imao sredinom korizme priredjeni koncerat u korist družbe.

Blagajnik gosp. Stihović pročitao je stavku po stavku prihoda i razhoda tekom posljednje godine dana. Razabrasmo iz toga da ova podružnica ima lijep novac od preko 4200 kruna skoro sav uložen na dobitak osim malenkosti (kruna 31·74) u biljegovima družbe.

Skupština je uzela sa zadovoljstvom na znanje izvješće tajnikovo i potvrdila obračun.

Na predlog g. Dr. Laginje potvrdjen je dosadašnji odbor podružnice za dalnju godinu dana, i imenovala deset delegata za dojduću glavnu skupštinu.

Račun prihoda i Rashoda.

1. Prihod.

1.	Članarina (rač. matice) . . .	146 28
2.	Sabrano u raznim prigodama	428·35
3.	Darovi pojedinaca (rač. matice)	258·—
4.	Prinos Istarske Posujilnice .	700·—
5.	Dobrotvor po dr. Laginji .	160·—
6.	Sabrano za božićno drvce .	1107·99
7.	Sabrano za školska izvješća	63·—
8.	Čisti prihod plesa priredjenog od Dalmatinskog skupa . .	370.—
9.	Čisti prihod koncerta priredjenog od podružnice	708·—
10.	Primljeno za nar. biljeg . .	22·26
11.	Interesi kod Istar. Posujilnice	55·62
	Ukupno	4019·50

2. Rashod.

1.	Za školske klupe	366·—
2.	Za ručne radnje sir. učenicam	28·—
3.	Prevoz klupa	24·—
4.	Popravak na školi u Vinkuranu	17·36
5.	Tisak školskih izvješća . . .	30·—
6.	Školske knjige za siromašnu djecu	221·70
7.	Narodni biljeg	54·—
8.	Darovi za božićno drvo . . .	749·02
9.	Čisti prihod	2529·42
	Ukupno	4019·50

Imovno stanje:

Stanje god. 1904. . 1666·86
Čisti prihod 1905. . 2529·42
Stanje konc. g. 1905. 4196·28 u gotovini i 31·74 u biljezima
Ukupno 4228·02

Priprave za občinske izbore u Puli. Po zakonu imalo se je obaviti nove obć. izbore za šest čedana nakon razpusta starog zastupstva, no sudeći po lienih pripravah za te izbore, može se reći, da će proći i šest mjeseca prije nego li budu obavljeni novi izbori. Čini se, da se gospodi upraviteljem nežuri odviše i da im je ugodno na upraviteljskih stolicah, jer inače bi se više trsili, da se obave na vrieme novi izbori i da se zadovolji zakonu.

Promjene u zapovjedničtvu domobranske pukovnije u Puli. Dosadašnji zapovjednik domobranske pukovnije br. 5 u Puli, pukovnik g. Juraj Klikić bio je umirovljen, te je imenovan novim zapovjednikom ove pukovnije podpukovnik 2. pukovnije tirolskih lovaca gosp. Makso Guiliaunje.

Zadušnice za biskupa Strošmajera. Pišu nam iz Barbanštine: U četvrtak dne 27. aprila držale se svečane zadušnice za blagopokojnoga biskupa J. J. Strosmajera u Sv. Mariji od Zdravlja na Barbanštini. Misu je pontificirao preč. g. Dinko Pindulić uz asistenciu Ivana Vinodolac i g. Vjekoslava Višković-a.

Tom zgodom sakupila se liepa svota od 52 krune i to 25 za Družbu sv. C. i M. i 25 za Djačko društvo u Pazinu.

I lanjske godine bile su zadušnice za velikana hrvatskog naroda u Šajinama na Barbanštini — i dok radošću konštatujemo hvalevriedno djelo našeg ovdješnjeg svećenstva —, vrlo se ču limo, da se nigdje u Istri ne sjećaju onoga, koji je sve svoje žrtvovao na korist zajedničke nam domovine Hrvatske, onoga, velim, koji je hrvatskom narodu dao sve uvjete, da se može na svojem domaćem ognjištu dovinuti one kulture, one prosvjete, koju bi morao inuđe bez njega tražiti obijajući pragove tudjih i neprijateljskih nam naroda.

Mi smo to njemu dužni i kao kršćani i kao Hrvati. Kršćanska ljubav traži ljubav. On je bio eminentno katolički biskup i kao takav gledao je na svaki način i zborom i tvorom, da Hrvate prosvjetli, da im skine okove neznanja, da se dovinu one prave slobode, koju je jedino moguće dobili pod šjenom Christa razpetoga. Poradi toga harnost zahtjeva, da se molimo za njega Svevišnjemu, da mu bude milostiv. I kao Hrvati, činimo jedino svoju svetu dužnost, da se sjećamo bar jednom na godinu onoga, čije je srdce gorilo žarom tople ljubavi prema hrvatskom narodu, da se tako sakupljeni oduševimo i da bar donekle nadoknadimo svojim obolom gubitak, što ga je hrvatski narod ocutio njegovom smrću.

Šajinski.

Barbanščina za Družbu. U nedjelju dne 29 aprila, prigodom prve sv. pričesti pri skromnom objedu sakupila se malena svotica za družbu sv. Cirila i Metoda u Šajinama. Doprinesoše slijedeći: Ivan Vinodolac 2 K, Blaž Glavaš 1 K; Josip Kolić 1 K, Anton Blažina 1 K; Jakov Blažina 1 K, Anton Kolić 20 p, Marko Kolić 40 p, Josip Buzljeta 20 p, Pavao Pereša 30 p, Martin Pereša 20 p, Božo Kolić 10 p, Marija Hliba 10 p, Ivan Žigulić 20 p, Ivka Kolić 20 p, Ivan Gletić 10 p, Eufemija Jelenić 10 p, Eufemija Bulić 20 p, Lucija Brenkurić 20 p, Ulika Liverić 20 p, Eufemija Glavaš 20 p, Ana Pereša 44 p, Ivan Bulić 20 p, Jure Kolić 20 p, Ivka Brgić 50 p, Ivan Duplić 20 p, Ivan Blažina 40 p. Ukupno 10 K i 74 para. Evala vriednim darovateljima i Bog ih poživi!

Krčki kotar:

Glavna skupština Krčkog učiteljskog društva. U sriedu dne 16. maja o. g. biti će u prostorijama pučke škole u Vrbniku XVI. redovita godišnja glavna skupština »Krčkog učiteljskog društva« uz slijedeći dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika; 2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine; 3. Izvještaj tajnika-blagajnika; 4. Izbor revizionalnog odbora; 5. Teoretično predavanje; 6. Praktično predavanje djeci pučke škole; 7. Izbor novog upravnog odbora za trogodište 1906./09; 8. Izbor obraničkog suda; 9. Proračun za god. 1906/07.; 10. Odrediti, tko će predavati na budućoj skupštini; 11. Razni prijedlozi. — Početak u 10. sati jutrom.

Opazka: Radi skupnog objeda neka se gg. učesnici izvole prijaviti društvenomu predsjedniku g. Albertu Brozoviću ravn. učitelju u Vrbniku barem osam dana prije skupštine.

† Ivanka Hržić. Omišalj 1./V. 1906. I opet neumoljiva kosa smrti posiječe granu učiteljstva Ivanku Hržić Ivanovu iz Dubašnice, u roditeljskoj kući, u najljepšoj dobi od 19 godina života.

Prošloga julija svršila je učiteljsku školu u Dubrovniku, gdje je pustila najbolju uspomenu, jer je bila vrla učenica, najljubeznija družica i uzor-djevojka; ali vraćajući se odanle, donijela je sirotica ljutu boljetieu, kojoj je evo prvog dana Marijina mjeseca podlegla.

Da se dozna kakva je to bila djevojka i koliko je ona u mladenačkom zanosu medj djecicom potištenog nam Hrvatskog naroda postići snovala, trebalo je samo s njom progovoriti. Posjetila sam je par puta odkad je postelji prikovana bila, i na rubu groba već, ona mene ispituje i tako živo raspravlja o školi, o dječici i o radu medju njima. Koliko se ona radovala proljeću, kad će vremena povoljnija nastati i kad će ona moći medju djecu zaći.

Ja sam je sokolila i tješila, al kad mi već riječ u grlu zape od tuge, gledajući toliko želja na angjeoskom onom licu, koje želje ispunjene biti neće, okrenem se k prozoru, da ne opazi mojih suza i moje boli. Na sami Uskrs, kad sam je za zadnji put posjetila, prve su joj riječi bile: „Sad mi je puno bolje". Vidjela sam, da se kruto vara i iza kratkog posjeta za zadnji put stisnem joj ognjenu desnicu i udaljim se rastrganim srcem.

Danas mi, Ivanko draga, na odru ležiš i ispunjene su evo sve tvoje osnove, sve tvoje vruće želje!

Marija svibanjska Kraljica uzela te s ovoga svijeta i povela te u domovinu rajsku, gdje prestaje bol i tuga.

Kad ti, Ivanko draga, nije bilo dano, da svoje mlade sile na korist potištenog nam naroda uložiš, jer si milija Bogu bila, moli, ah moli u rajskom veselju za hrvatski narod, a napose za sirotinju u Istri.

Lahka ti domaća gruda i vječni pokoj!

Pokojnica ostavlja od tuge slomljenu majku, neutješivog otca i teško ožalošćene petero braće.

Mjesto kite cvijeća na odar pokojnice pošt. doznačnicom šaljem 3 K za Družbu sv. C. i M. u Istri. *Jelka Radivoj,* učiteljica.

Voloski kotar:

Još o blagoslovu zgrade kot. poglavarstva u Voloskom. Iz Voloskoga pišu nam: Dne 24. pr. mj., obavljen je blagoslov nove liepe i velike zgrade za c. k. kotarsko poglavarstvo u Voloskom.

Zgradu je u ime vlade preuzeo od gradjevnog društva kranjskoga osobno tadanji još c. k. namjestnik knez Hohenlohe, sadanji c. k. ministar-predsjednik. Predajuć zgradu od svoje strane upravitelju ovoga c. k. kotarskoga glavarstva gosp. baronu Schmidtu, izrekao je g. namjestnik pred sakupljenimi državnimi činovnici c. k. kotarskoga glavarstva i ostalih ovdješnjih svih oblastih, gosp biskupom dr. Naglom i svećenici Voloskoga i Opatije te liepim brojem naših občinskih zastupnika sa načelnikom, odaslanstvi občinah Kastva, Veprinca i Lovrana i mnogobrojnimi ostalimi gostovi iz Voloskoga i Opatije, liep govor, kojim je preporučio sakupljenim državnim činovnikom, koji će imati u ovoj zgradi uredovati, da vrše zdušno i savjestno svoju službu i to nesamo sa zakonom u ruci nego i sa pravim čuvstvom srdca, da nastoje da svatko, bio velik ili malen, bogat ili siromah, u ovoj zgradi bude mogao *nesamo tražiti nego i naći svoje pravo i to svatko u svojem materinskom jeziku.*

Prisutni su pomno slušali liepe rieči g. namjestnika a na koncu popratili iste sa živahnimi klici „Živio".

Gosp. baron Schmidt se je zatim zahvalio gosp. namjestniku i u njemačkom, hrvatskom i talijanskom jeziku zamolio prisutnog voloskog župnika mons. Zamlića da izvoli blagosloviti zgradu — čemu se je gospodin župnik, nakon kratkog govora odazvao i poškropio blagoslovljenom vodom te blagoslovio sve prostorije one liepe i velike zgrade, dakako u hrvatskom jeziku.

Nakon ovog svetog obreda, pogostio je gosp. baron Schmidt prisutne hladnim jelom i šampanjcem pri čemu je gosp. namjestnik izgovorio napitnicu Njegovom Veličanstvu, kojemu se ovaj liepi kraj imade zahvaliti za ovako liepu uredsku zgradu, zaključiv svoje rieči sa „Hoch", „Živio" i „Evviva", kojemu su se pokliku svi prisutni gromko odazvali.

Pošto je sada knez Hohenlohe ostavio svoje mjesto c. k. namjestnika u Trstu za preuzeti ministarsko predsjedničtvo u Beču, vriedno je spomenuti njegove gornje znamenite rieči, kakvih do sada nismo bili naučni slušati od ovako visokih predstavnika oblasti — pa se možemo ponzdano nadati da će Njegova Prejasnost knez Hohenlohe po ovakvih načelih vladati i u Beču na izvoru sve državne vlasti.

Učiteljsko društvo kotara Volosko obdržavalo je svojedobno najavljenu XIII. i posliednju glavnu skupštinu dne 17. aprila tek. god. u Mihotićima. Zborovalo se je u narodnome domu, koji nam je tamošnja slavna čitaonica besplatno ustupila na raspolaganje, zato se ćutimo dužnima, da se i ovim putem slavnom Odboru njenu najljepše zahvalimo. Pozdravljamo pako ponovno gg. gostove, koja su nas tom prigodom svojim posjetom počastila, gg. predsjednik Čitaonice A. Gržetić, tajnik D. Spinčić, te gosp. pomorski kapetan I. Fiamin iz Opatije; gosp. dekanu kastavskom vlč. A. Eilneru i Narodnoj Prosvjeti odzdravljamo na brzojavnim pozdravima, a. gosp. bersečkomu župniku veleč. R. Jelušić na poručenom pozdravu, kao što i načelniku kastavskom gosp. K. Jelušić, koji zapriečen teškom bolesti, nije mogao, kao što je želio, a i svakoga puta do sada to činio, da je prisustvovao, kadagod se je koja naša skupština vršila u području njegove občine. Udijelio mu Svemogući, želimo mu svi, toli žudjeno zdravlje!

Narodnu Prosvjetu zastupao je odaslanik drug u Bermu Frau Barbalić.

Glavna točka programa skupštine bila je: raspust društva i pristup učit. društvu „Narodna Prosvjeta" u Pazinu. Utjecalo je u raspravu više članova, proti predlogu nitko, jedino nekoje formalnosti, ali svi smo naskoro složno i jednoglasno zaključili raspust našega društva i pristup Narodnoj Prosvjeti.

Odaslanik N. Prosvjete pozdravio je taj naš zaključak srdačnim i zanosnim riječima, lice mu je sjalo od veselja vidiv tako ustvarene davne želje braće s onkraj Učke.

Imamo još samo da odlučimo o višku u društvenoj blagajni, gotovine 34 krune, koje po pravilima, u slučaju prestanka društva pripadaju polovicom Družbi sv. Cirila i Metoda i Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri. Novac, na svakoga 17 kruna izručen je: za Družbu drugu A. Rajčić u Opatiji, a za Bratovščinu B. Jurinčić u Kastvu za njegovo opredjelište.

Svi učestnici skupštine ostadoše na skupnom objedu pri kome zaredaše zdravice, kako već obično u takvim prigodama. Spomenuti ćemo samo govore druga Barbalića i g. kapetana Fiamina, radi osobitoga dojma, što ga ostaviše u nama. Vriedni drug Barbalić govorio je pjesničkim zanosom; njegove rieči ogrievahu nam srca — dizahu naše duše u vedrije, idalne visine. . . Slušajući pako zatim improvizovani govor gosp. Fiamina, pun žilave energije i ognjevita domoljublja, bilo nam je pri duši, kao da stoji pred nama muž iz ilirskoga doba. Njegove rieči djelovahu neodoljivom snagom. Svi se ćutismo jačima.

Treba samo, da se češće sastajemo, da se uzajamno bodrimo i čeličimo, pa će iz mnoge iskrice, što niemo tinja u srcima našim, sinuti žarki plameni; zasjati će jaka čudotvorna vatra iz sitne iskrice, koja bi inače ostala utrnula pod hladnim pepelom svakdašnjega života.

Ovo dvoje posliednje iz rieči bivšega nam predsjednika druga Ante Dukić uz poklik: Samo naprid!

Budući javni sastanak u Jelšanah. Političko društvo za Hrvate i Slovence Istre sazvalo je za nedelju dne 13. o. mj. javni sastanak u Jelšane, gdje će zastupnik

onog kotara g. *Matko Mandić* izviestiti o izbornoj reformi.

Sastanak je urečen u 3 sata poslije podne a obdržavati će se u prostorijah gostione gdje udove *J. Iskra* br. 71.

Preporučamo občinarom Jelšanskim i onim susjednih občina, da pohrle mnogobrojno na taj sastanak, pa da i tim pokažu, kako se naš narod u Istri živo zanima za provedenje općeg, jednakog, izravnog i tajnog izbornog prava.

Javni sastanak u Podgradu. U nedelju u jutro obdržavan je u prostorijah „Narodnog doma“ u Podgradu javni sastanak, sazvan od političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, na kojem je govorio zastupnik onog kotara gosp. *Matko Mandić*.

Prostrana dvorana „Narodnog Doma“ bijaše dupkom puna slušatelja iz one i susjednih občina, medju kojimi bijaše skoro sva mjestna inteligencija. Nešto občinstva bijaše u predsoblju i na dvorištu, jer nemogoše više u dvoranu.

U urečeni sat (11 sati prije podne) otvori sastanak povjerenik političkog društva, mjestni trgovac i bivši zastupnik i načelnik g. *Slavoj Jenko*, koji pozdravi sakupljeno občinstvo, predstavi i pozdravi zastupnika *Mandića*, koga prisutni živahno pozdravišе, i konačno predloži za predsjednika dičnog starinu g. *Antuna Rogača* župnika-dekana i počastnog kanonika iz Hrušice. Ovaj burno pozdravljen, progovori občinstvu o važnosti izbora u obće, napose o važnosti izbora za carevinsko vieće i o važnosti predstojeće promjene izbornog reda ili izborne reforme; pozdravi zastupnika onoga kotara, koji je amo došao, da izviesti o tom važnom predmetu te mu podieli rieč.

Zast. *Mandić* zahvali se na prijaznom pozdravu gg. predgovornika i sakupljenog občinstva, kojemu izruči srdačne pozdrave svoga druga i prijatelja državnog i zemaljskog zastupnika g. profesora *Spinčića*, koji nemože prisustvovati ovom sastanku, jer ga drži zastupnička dužnost u Beču, gdje se vode sada dogovori i pregovori izmedju stranaka i izmedju novog ministra predsjednika baš radi izborne reforme.

Zatim je govornik u poduljem govoru razlumačio što je ustav, što je carevinsko vieće, a što zemaljski sabor, kako se vrše izbori za občinu, zemaljski sabor i državni sabor; kakva je vladina osnova za promjenu izbornog reda, što je obće jednako, izravno i tajno izborno pravo, koji su mu prijatelji a koji neprijatelji i konačno pročita i preporuči resoluciju, koja bijaše prihvaćena, na posliednjom javnom sastanku u Kastvu.

Resoluciju tu dade predsjednik na glasovanje, te bi uz burno odobravanje jednoglasno prihvaćena.

Na upit predsjednika, da li ima koji od prisutnih kakav predlog ili kakvu želju, oglasio se je Andrija Grlj iz Studene Gore, koji preporuči zastupniku, da bi se zauzeo za gradnju potrebite ceste Starad — Studena gora itd. a Hrvatin za to, da se nebi šumski zakon u onih stranah onako strogo provadjao.

Zast. *Mandić* obećao je zauzeti se u Trstu za jedno i drugo kod odnosnih ohlasti.

O prestrogom i neusmiljenom provadjanju šumskog zakona progovorio je za tim i g. *Slavoj Jenko*, koji je medju ostalim kazao, da je narod morao prošle zime, sjeći voćke za gorivo a da nepogine od zime. I njemu je zastupnik obećao zauzeti se koliko mu bude iole moguće, a da se narodu odpomogne.

Pošto se nije nitko više za rieč oglasio, predsjednik se zahvali prisutnim na ozbiljnom i uzornom njihovom vladanju, zahvali se zastupniku na poučnom govoru, i konačno preporuči občinstvu, da bi se i u buduće onako živo i oduševljeno zauzimalo za sve javne poslove, te zaključi sastanak, na što mu občinstvo odvrati živahnim odobravanjem i pleskanjem.

„Sokol“ — Volosko-Opatija.

Pošto se nije sabrao na izvanrednoj glavnoj skupštini dne 1. t. mj. u Mihotićima u urečeni sat dovoljan broj članova, upravno vieće uriče drugu izvanrednu glav. skupštinu sa istim dnevnim redom za 19. svibnja u 8 sati na večer u prostorijama »Narodnog Doma« u Voloskom, na kojoj će se pravovaljano zaključivati s kojim god mu drago brojem prisutnih članova, koji će odlučivati nadpolovičnom većinom (§ 12. dr. prav.) Umoljavaju se članovi da donesu sobom iskaznice.

U nedjelju 13. maja t. g. priredjuje društvo za sve svoje članove izlet u svečanoj odori u Kastav, goje će se izvadjati različite igre. Polazak iz Voloskog u 2 sata po podne, a povratak iz Kastva u 8 sati na večer. U slučaju nepovoljnog vremena izlet će se držati sliedeće nedjelje 20. svibnja u isto doba.

Talijanska pobožnost u Lovranu. Pod ovim naslovom priobćuje ovdašnji naš čestiti drug „Omnibus“ sliedeću viest:

„Piskaralo židovskog „Piccolo“ u svojoj talijanskoj pobožnosti vrlo se zabrinuo za vjersko čuvstvo lovranskog puka. U svojem poslednjem dopisiću bunca o hrvatskoj mahnitosti župeupravitelja u Lovranu, što se ovaj usudio krstiti u hrvatskom jeziku. Grozi se da će „Nostra Laurana“, koju župeupravitelj kao i cieli puk nazivlje Lovran, ako biskup Nagl ne pouči ovog talijanoždera o „nihil innovetur“, sliediti primjer „patriotične“ Nerezine i prosvjedovati u Rimu — ne kaže da li u Kvirinalu ili Vatikanu — radi ovog postupka.

Slobodno „patriotičnom“ (čitaj: talijanskom nespašenom) municipiju od „Laurane“ da prosvjeduje i svjetujemo mu da će još bolje i ljepše prosvjedovati ako u svom talijanskom patriotizmu naruči iz matere zemlje par bomba, te ih u svom opravdanom gnjevu baci medju . . . usijane talijanske glave lovranskih poprdila“.

Ovomu dodajemo mi, koji poznajemo u dušu sve lovranske poprdile, da su nekoji izmedju njih samo na oko ultraradikalni ili kako ih se krsti, nespašenci, da je to njihovo ponašanje samo pepel u oči preko učkarskoj talijanskoj gospodi, da su oni samo iz prkosa i obiesti proti hrvatskoj liturgiji ili obredam u crkvi i da su oni tako dobri austrijanci, da će jedan po jedan od njih na sva usta vikati: živila Austrija! samo da im se objesi štogod blistavog na junačka prsa. „Il tempo è galantuomo!“

Pazinski kotar:

Zadušnice za blagopokojnoga kanonika Cvjetka Rubetića, osobitog prijatelja naše učeće se mladeži, obdržavale su se u Pazinu dne 6. tek. m. uz sudjelovanje ciele gimnazije i ondješnjih rodoljuba

Zabava hrvat. Čitaone u Pazinu. Pišu nam iz Pazina: Hvala nastojanju nekojih članova zabavnog odbora naše Čitaone imali smo i opet jednu liepu zabavu dne 21. aprila t. g. Ta je zabava ispala na obće zadovoljstvo, jer je bila dobro posjećena, i jer su sve točke programa bile dobro izvedene.

Kod te nas je zabave počastio svojim posjetom gosp. dr. Laginja, naš obljubljeni starina, sa svojim kćerkama i gospodinom Lackom Križem. Srdačna im hvala! Akoprem je vrieme za pripravu ove zabave bilo vrlo kratko, ipak je program bio izveden prilično dobro. Od svih pak točaka najljepše je uspjela 5. „Dalmatinski šajkaš“, dvopjev uz pratnju glasovira. Pjevači gg. Stihović iz Pule i Mrevlje iz Pazina dobro su nam poznati te ne bismo imali što da nadodamo dosadašnjem sudu o njihovom pjevanju. Dosta je ako kažemo, da su i ovaj put pjevali tako precizno, da su se občinstvu najbolje dopali i zato na obći zahtjev komad opetovali. Pošto im je na glasoviru pratila dražestna gospodjica kćerka našeg Laginje, to je občinstvo željalo i nju samu čuti, a ona se občenitoj želji rado odazvala odigravši na glasoviru Varijacije ljubavne pjesmice „Na te mislim“. Premda je taj komad po svojoj kompoziciji veoma težak i kompliciran, gospodjica ga je odigrala s tolikom vještinom i lakoćom, da je občinstvo stajalo kao elektrizirano pod dojmom njezina udaranja. Ne treba ni spomenuti, da odobravanju nebijaše ni kraja ni konca.

Isto tako moramo pohvaliti gospodjicu Havel, učiteljicu iz Roča, koja je odpjevala 2 mile slovenske pjesme („Nezakonska mati“ i „Pogled v nedolžno oko“) praćena na glasoviru od gospodje Gizele Ivančić. Akoprem je spomenuta za prvi put stupila na našu pozornicu i akoprem je samo 2 pokusa imala uz pratnju glasovira, ona se je divno iskazala svojim milim i ugodnim glasom te se nadamo, da će nam još više puta priuštiti takav užitak.

Pjevački je zbor, i ako nepodpun, odpjevao prilično dobro pjesme „Sirota“ i „Pod oknom“, osobito prvu, u kojoj smo prvi put imali priliku čuti gospodjicu Farožić sa svojim liepim altom. Nadamo se da će nam i ona u buduće štogod a-solo odpjevati.

I tamburaški zbor odigrao je prilično dobro svoje komade, akoprem i on nepodpun i bez stalnog zborovodje.

Zadnja točka programa: „Bengalski tigar“, šaljiva igra u 1 činu, pobudila je dosta smjeha, a osobito gosp. Bačić sa svojim dobro poznatim prestavljačkim umjećem. Vješto odigraše svoje uloge i ostali predstavljači: gospodjice M. Wrischer i M. Pilat te gospodin B. Mogorović.

Posebna hvala ide gospodjicu Wrischer, učiteljicu u Sv. Petru u Šumi, koja ne žali truda da našoj Čitaoni u svakoj prigodi pomogne.

Zaključujuć ovaj izvještaj pozivam Čitaonu da nam i u buduće ovakovih zabava priredi.

Glavna skupština „Hrv. Čitaone“ u Pazinu.

»Hrvatska Čitaona« u Pazinu obdržavat će u smislu § 16. društvenih Pravila svoju glavnu skupštinu u četvrtak, dne 17. svibnja t. g. u 4 sata poslije podne u dvorani »Narodnog Doma« u Pazinu. Dnevni red: 1) Izvještaj upravnog odbora; 2) Izvještaj nadzornog odbora: 3) Izbor novog upravnog odbora; 4) Izbor novog nadzornog odbora; 5) Eventualija.

Svečano otvorenje Hrvatske Čitaonice u Žminju.

Pišu nam iz Žminja: Dne 24 o. mj. na blagdan Uzašašća Gospodinova bit će ovdje svečano otvorenje novoustrojene Hrvatske Čitaonice. Posebni raspored svečanosti objavit će se posebnim pozivima i u novinama u pravo vrieme.

Tamošnji rodoljubi se već sada živo pripravljaju za tu svečanost, za koju žele da to bude obće narodna slava, te pozivlju naše prvake i sve rodoljube širom ciele Istre, da dodju na ovu slavu, da time obodre i potaknu naš puk na ustrajnost u borbi za naša sveta narodna prava. Bratska rieč i pomoć bit će velika utjeha srcima našim, a na osvješćenje zavedenih i sliepih.

Iz Boljunske občine.

Boljun 7 maja: Boljunska podružnica »družbe sv. Cirila i Metoda za Istru« obdržavati će dne 20. t. mj. svoju glavnu skupštinu na Boljunskom polju u kući g. Jakova Buretića u 4 sata poslije podne. Dnevni red: 1) Pozdrav predsjednika; 2) Čitanje zapisnika; 3) Izvješće tajnika; 4) Izvješće blagajnika; 5) Izbor odbora; 6) Izbor delegata za »družbinu« glavnu skupštinu; 7) Razne.

Poslije skupštine bit će zabava i deklamovanje, predstava i ples.

Pozivlje se sve okolno rodoljubno općinstvo na prisustvovanje!

Odbor.

* * *

Ovog proljeća već dvaput nas oštrbila tuča. Prviput kad je trs imao pupoljke, a sada kad su se pojavili grozdići eto opet toga biča. Bilo je ovaj put bijelo po zemlji, kao da je snijeg pao. Škoda još nije toliko velika ali bojazan nas čini, da se za ovu godinu bojimo za naš prirod.

* * *

Već nekoliko tjedana mjere po nacrtu zasnovanu cestu Boljun-Lupoglava. Ovaj put valjda će se definitivno to riješiti, jer su liveliranjem gotovi. Zajedno sada će i profilirati i piketirati. Iza toga doći će sastavljanje troškovnika, a onda novci. Šteta samo to, da neće već ovo zastupstvo moći prisustvovati blagoslovu te nove ceste. Vidjet ćemo i tu korisnu cestu, ako budemo živi!

Za gospodare.

Odbor gospodarskog društva u Pazinu nam javlja, da je isto društvo nabavilo gospodarskih potrebština za svoje članove i to sumpor Albani-Pesaro najfinije vrsti, modru galicu i štrcaljke Vermorel prave. Roba je već prispjela, te se odaje članovima uz jeftinu cienu.

Porečki kotar:

Občinskim načelnikom u Cittanovi bio je ponovno izabran g. Andrija Davanzo, posjednik i zemaljski zastupnik.

Mjesto tehničara. Kod zemaljskog ureda u Poreču imade se popuniti mjesto tehničara na dvie godine. Molitelji valja da dokažu, da su svršili višu obrtničku školu i da imadu potrebito tehničko znanje.

Molitelji treba da u molbi navedu sami uvjete, pod kojimi bi stupili u tu službu. Molbe treba poslati zemaljskomu odboru u Poreču do dne 15. maja o. g.

Izvoz vina iz Poreča.

Tekom mjeseca aprila ove godine izvezlo se iz Poreča 4587 hl vina i to: za Trst 2220, Pulu 921·90 i Rieku 1445·10 hl. U istom mjesecu prošle godine izvezlo se 4302·20 hl i to: u Trst 2401·30 hl, u Pulu 600·80 i na Rieku 1300·10 hl. — Od godine 1896. do konca 1905. izvezlo se iz Poreča ukupno 588.525·74 hl, a najviše godine 1902., to jest 99.420·02 hl. Ako se hektolitar vina računa poprečno 30 K, to se je tekom zadnjih 10 godina izvezlo iz Poreča vina za 17 milijuna 655.772·20 kruna.

Koparski kotar:

Nadravnateljem muške kaznione u Kopru bio je imenovan dosadašnji ravnatelj muške kaznione u Subenu g. Viktor Wenedikter.

Znatiželjni smo, da li pozna novi g. nadravnatelj i hrvatski ili Slovenski jezik — bez čega nebi mogao vršili svoje težke i važne dužnosti.

Prosvjed proti načelniku. U Piranu provedeni su prošloga četvrta občinski izbori. U III. tjelu kandidirao je sadašnji načelnik dr. Fragiacomo. Proti njemu ustalo je tamošnje talijansko katoličko društvo kao proti liberalcu. Načelnik je bio doduše izabran, ali je dobio 71 glas manje nego li njegovi drugovi. U ostalih dvih tjelih bio je izbor vrlo mljačan. Tako je u prvom tjelu glasovalo od 103 izbornika samo njih 45.

Franina i Jurina.

Fr. Mošćenički Zvanić da bi volel, da j' više talijanskeh lego naseh deputati va Beče.

Jur. Dragi ti on nezna ni sam ča bi volel ai nevoiel.

Fr. Ma da j' i on podpisal nekakovu šupljiku za to.

Jur. Namor je, ma ni on brižan kriv ni kolike li ai jas.

Fr. Brižan čovek!

Jur. Ča se pusti za nos peljat od hujega od sebe.

Razgovor medju Stipom i Matom

na cesti na špitaljah pod Svetim Ivanom od Šterne.

Mate. Dobro jutro Stipe!

Stipe. Bog ti daj dobro jutro pobratime moj!

Mate. Odkuda to greš tako naglo?

Stipe. Bia sam u Baderni radi nikoga posla.

Mate. Posidimo se malo, ćemo tabakati jenu prežu.

Stipe. Ala dakle dajmo.

Mate. Ja znaš, sam bia do Cvitani, vodia sam si sina u školu, jer je nekoliko dana, da mi neće rada hoditi u školu kako i prije.

Stipe. Ča u „*Leginu*“ školu ti pošiljaš sina?

Mate. Ja da, ča ti ne bi svoga u nju sla?

Stipe. Uh! Volia bih ga u jamu pod Sv. Ivan hititi, nego ga u „Leginu“ školu slati.

Mate. A zašto ne? ter naši Talijani govore: neka gredu dica u školu, te se pur ništo naučiti.

Stipe. Uuu! Ja sam ti i prije već reka, da bih volia moga u jamu hititi, nego ga u „Leginu“ školu slati. Tamo bi mi dite postalo šarenjak, pak sočališta, pak framažun. Kako šarenjak mrzilo bi svoj jezik i svoje materino mliko. Kako framažun izdalo bi svoj materinski jezik, svoj narod, svoju domovinu, svoju viru i Boga. Ter znaš i ti, da su Višnjanski framažuni, pred malo vrimena sprikidali sliku Majke Božje i Propelo raztukli sve na male mrvice. — Čovik, koji ne ljubi svoj materinski jezik, svoj narod, svoju viru, svoju domovinu, cesara i Boga, on će ti učiniti svako zlo delo na svitu, jer ne misli, da ga Bog vidi i po noći kad je najveća tmina, a žandar ne more stati uvik s puškom nad njim.

Mate. To je prava istina. — Meni se vidi, da bih i ja se učinia sočališta, kad bi oni poštovali svoj materinski jezik, svoj narod, viru i Boga.

Stipe. A mooo; ma i zato je govoria glasoviti Bismark, da on voli, da soldat nezna ni štiti ni pisati, nego da je bezvirac. Ako nezna štiti ni pisati, ipak more biti viran i hrabar soldat, ako je bezvirac, to se od njega ne more čekati.

Mate. Naši protivnici videći, da se naš narod budi, pak su počeli sijati bezvirstvo medju nama, da nas pomute i poživiće. da moru s nama vladati kako i prvašnja vrimena; ali dokle medju nama vlada sloga i ljubav, toga oni ne postignu.

Stipe. I ja mislim tako.

Mate. Vidiš, i ja sam već izgubia kuraj slat moga sina u „Leginu“ školu u Cvitane.

Stipe. Pravo imaš, naši protivnici postavili su onu školu, samo da se naša dica iznarode i iznevire svomu jeziku i svomu narodu, da nas moru raztrovati i razrovati.

Mate. Ma i meni se čini, da dica se ne te ništar dobroga ni pametnoga naučiti, kad su na pol divlja, a vrh toga i sam se meštar čudno vlada prama našim ljudem.

Stipe. Za ti pravo reći, ja sam izgubia povirovanje u njega, zašto ga nikad ne vidim poli maše, ni samoga ni svojom famejom. a jedan učitelj mora biti u svemu na izgled, jer znaš, da za glavom gredu repi.

Mate. Kad je tomu tak, ja ću pojti od sela do sela, iz hiže u hižu razgovarati naše roditelje, neka ne šalju svoju dicu u „Leginu“ školu.

Stipe. To će biti još najbolje. Bog brate!

Razne primorske viesti.

Otvorenje sabora u Zagrebu.

Jučer poslie podne primili smo ovu brzojavku: Zagreb, 9. Danas je otvoren sabor na najsvečaniji način. Galerije su natrpane odličnim občinstvom, a osobito gospojinska galerija. Kod dolaska zastupnika u sabornicu, gospodje obasiplju cvićem zast. Barčića, koji po starosti predsjeda saborovanju, i druge oporbene zastupnike. Kod prozivanja imena oporbenih zastupnika, svakomu oduševljeno kliču: Živio! Oduševljenje naroda u sabornici podsjeća na zborovanje za vrieme narodne dinastije. Imena magjarona narod prezirno oslovljuje. Kad se prozvalo ime Khuen, nastalo zaglušno »pereat«, kojemu nije bilo ni kraja ni konca. Pri dolazku bana u sabornicu, oporba kliče: Živio kralj! Pred sabornicom, na trgu sv. Marka, prepuno občinstva, koje oduševljeno kliče oporbenim zastupnicima i Hrvatskoj, a vojnička glazba igra »Liepa naša domovina« i »Još Hrvatska ni propala«. Oduševljenje u narodu neopisivo, a Zagreb izgleda u slavi cielog hrvatskog naroda. Prvaci opozicije i ostali domoljubi očekuju s uvjerenjem složno djelovanje oboje oporbe. Vladina stranka rasklimana.

Za počastiti uspomenu blagopokojnoga kanonika Cvjetka Rubetića darovali su: — Sveuč. prof. dr Belaj K 20, Sveuč. profesor dr. Bauer K 20, Milan pl. Kiepach K 20, Sveuč. prof. dr. Ivan Bujanović K 25, Profesorski zbor djakovačkoga sjemeništa K 30, Učitelj obrtne škole Fr. Maldini K 5, Prebendar Stjepan Korenić K 20, Župnik Stjepan Zagorac K 20, Profesor Vjekoslav Spinčić K 50, dr. Dinko Trinajstić K 20, dr. Šime Kurelić K 20, i to pola Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru i pola Djačkom podpornom društvu u Pazinu.

Tko će biti budući namjestnik u Trstu? Tim pitanjem razbijaju si glavu nekoji izvanjski i domaći novinari, a na to pitanje težko je već sada odgovoriti.

Bivši namjestnik g. knez Hohenlohe kazao je dielec se sa svojim činovničtvom, da polaže mirne duše političku upravu Primorja u ruke svoga zamjenika, namjestničkog podpredsjednika i dvorskog savjetnika g. grofa Andrije Schaffgotscha, jer ga riese sva svojstva odličnog upravnika. Tim je dao najbolju svjedodžbu svomu zamjeniku baš on, koji će imati prvu rieč kao ministar predsjednik i upravitelj ministarstva nutarnjih posala, kod budućeg imenovanja c. k. namjestnika za Primorje.

Nu tršćanski su listovi izviestili, da je knez Hohenlohe prigodom svog odlazka na tršćanskom kolodvoru doviknuo občinstvu *„do vidova u Trstu“*, što bi imalo značiti, da se on kani povratiti u Trst ili da si je pridržao mjesto namjestnika u Primorju.

Jednomu tršćanskomu listu pišu iz Beča kao stalno, da će postati namjestnikom u Trstu dvorski savjetnik i visoki činovnik u ministarstvu nutarnjih posala g. Simonelli, za koga se je toliko govorilo i pisalo, da će doći u Trst za namjestnika poslije odstupa grofa Goëssa pak je došao knez Hohenlohe.

Nama se čini, da su sve te viesti o popunjenju namjestničkog mjesta puka novinarska nagadjanja. Mi sudimo, da će ovo mjesto ostati neko vrieme nepopunjeno, da će s namjestničtvom upravljati gosp. grof Schaffgotsch tako dugo, dok se ne razjasni položaj u Beču t. j. sve dotle, dok bude gosp. knez Hohenlohe stalan, da mu se ne treba vratiti kao namjestnik u Trst.

Imenovanje školskih nadzornika u Istri. Upravitelj ministarstva bogoštovlja i nastave imenovao je za novo 6 godišnje razdoblje c. k. kotarskimi školskimi nadzornici u Istri sliedeću gospodu: Za hrvatske i slovenske škole g. Ivana Bunca, učitelja pripravnice u Kastvu za političke kotare Pazin, Pula i Poreč; g. Ivana Uršića nadučitelja u Voloskom za kotar Volosko; g. Hinka Dominka učitelja u Kopru za kotar Kopar; g. I. Pribila učitelja vježbaone u Kopru za kotar Lošinj.

Za talijanske škole imenovani su: g. V. Parenzan za Poreč i Pazin, g. Jos. Parentin za Kopar; g. L. Piperata za Lošinj, Krk i Volosko; g. I. Larcher za Pulu.

Dvadesetpotgodišnjicu svoga obstanka slaviti će „Tržaško podporno in bralno društvo“ po svoj prilici mjeseca julija o. g. u prostorijah „Narod. doma“ u Sv. Ivanu kod Trsta.

Odbor toga rodoljubnoga družtva želi, da se tim povodom razvije i nova družtvena zastava koliko moguće svečanijim načinom, te se nada da će svečanosti prisustvovati ostala bratska društva. Program svečanosti priobćiti će se naknadno.

Službeno priobćenje o promjeni vremena brzojavnim putem. Usljed jedne odredbe ministarstva trgovine, priobćivati će se od sada brzojavnim putem sve promjene vremena koli u Istri toli u Dalmaciji. Ovo priobćivanje promjenah vremena, što će biti na korist poljodjelstva i putujućeg svieta, započeti će svake godine dne 1. aprila i trajati će do konca oktobra.

Za ovu godinu započet će to priobćivanje u najbližoj budućnosti.

Proslava blagdana sv. Marka. Talijanski gradići Istre proslavili su i ljetos blagdan sv. Marka sjajno, što je samo po sebi liepo i hvalevriedno, nu nit je liepo nit hvalevriedno, što tu proslavu stavljaju u savez s nekadanjom mletačkom republikom. Odasvud, gdje je taj blagdan svečano proslavljen, javljaju talijanskim listovom, da se je svečanost vršila po starom mletačkom običaju, da su nosioci crkvenih predmeta obučeni bili po mletački, da su službeni poslužnici nosili mletačko odielo, da ih je ta svečanost podsiećala na nekadanji savez s republikom itd. Liepe su to možda uspomene za ugrijane glave naših *italianisima*, ali se ih nebi imalo dovadjati u savez sa strogo crkvenom svečanošću. U ostalom gusti su gusti!

Dragocjeno priznanje. Najozbiljniji talijanski list u Trstu *„L' Indipendente“* priznao je onomadne u jednoj polemici s glasilom tamošnje socijal. demokratičke stranke *„Il Lavoratore“*, nešto, što smo mi odavna znali i o čemu smo takodjer u našem listu više puta pisali, ali nam je ipak drago, što je to priznanje izašlo s onako uvaženog mjesta. Rečeni list kaže, *da se socijalisti u Istri čute najprije kao Talijani, a tada tekar kao socijalisti.*

Za nas nije dakle ništa novo takvo priznanje, ali nam je drago, da je ono podkriepljeno od lista, koji nema s nama ništa zajedničkoga i koji pozna u dušu istarske nazovi-socijaliste, koji znadu onako mudro za nos voditi nekoje naše dobroćudne a kratkovidne radnike.

Prst božji. Zagrebačkim novinama pišu iz Rieke, da je nesretni dr. Ivan Krstić poludio ili šenuo umom, te su ga odveli u ludnicu. S druge strane doznajemo, da je taj nesretni čovjek počeo vikati na tamošnjem „Corso“ *da je on Bog, da je Isus Krist, te da mu se ljudi moraju moliti i klanjati*, na što je bio odveden u ludnicu. Mi se nismo nikada ničijoj nesreći veselili, niti se veselimo težkoj nesreći ovoga čovjeka, koji je nanio našemu narodu u Istri užasnih nepravdâ i nebrojeno množtvo šteta. Mi mu iskreno želimo, da mu Svevišnji povrati zdravlje, pa da uzmogne okajati težki grjeh izdajstva, što ga je počinio na svom narodu.

Ova njegova grozna sudbina neka bude opomena svim onim, koji izdaše ili izdaju svoj narod, jer Bog ne plaća svake subote.

Državne podpore.

C. k. namjestničtvo u Trstu javlja, da će se početkom školske godine 1906 i 1907 podieliti na temelju ministarske naredbe od dne 16. decembra 1903 broj 24425. državne podpore djakom obrtnih škola učilišta za tkalički obrt, c. k. strukovnih škola za pojedine obrtne struke, naukovnih tečaja za gradjevne i umjetničke rukodjelce.

Te podpore davati će se u mjesečnih iznosih od 30 — dotično 40 kruna.

Molitelji za te podpore treba da podnesu molbe na ministarstvo bogoštovja i nastave do 15. maja 1906. putem ravnateljstva onih škola, na kojih se žele naobraziti. Molbi valja priložiti krstni list, domovnicu, svjedočbu o eventualnoj praksi posliednju školsku svjedočbu, svjedočbu siromaštva.

Pobliže uvjete doznaje se kod c. k. kot. poglavarstva.

Ustrajajmo škole.

Preporučamo rodoljubima ovaj plemeniti poziv:

Visokoštovani Gospodine

Odlukom 1. decembra 1905 br. 7418 odobrile su c. k, kotarske školske oblasti utemeljenje nove jedne škole Družbe Sv. Cirila i Metoda u Ripendi, kraj Labina, a u blizini Rabca, gdje već opstoji Legina škola. U tu svrhu bit će uporabljena jedna zgrada koju će se morati, prema školskim propisima, temeljito preinačiti. Troškovi za adaptaciju iznositi će jedno 2000 K. Polag toga u javnoj sjednici držanoj prošlog mjeseca u Ripendi, bijaše imenovan odbor, koji si preuze zadaću, da u tom smislu sakuplja novca od pučanstva, te se je medju istim, rijetkom požrtvovnošću sa strane općinara, lijepog novca dosteklo — al sa svim tim smo još daleko od cilja, a i sama Družba ne može lako cijeli ostatak pridonesti. Zato je imenovani odbor prisiljen bio obratiti se na sve one najbliže rodoljube i sunarodnjake, čija ljubav za narodnu stvar, dopušta nam ufanje u bolju budućnost.

A kad je već govor o družbinoj školi, ne trebamo trošiti riječi za dokazati V. G. realnu važnost ovog faktora u narodnom pogledu, niti opisati preokret, što takav faktor med pukom prouzročuje: tim više gdje protivne sile prijete vječitu pogibelj opstanka naše narodnosti, s tog većma gdje je najskrajnje vrijeme došlo, da se jednom stane na put raznarodjivanju novog pokoljenja. A škola bit će prostome puku vidljivi znak narodnih ideala, ponuka da ih bolje upozna te da ih uči štovati.

Sve će to biti moguće, ako se izbavi ovaj narod od tmine neznanja — onog zloduha, koji je dosad zapriečio svaki duševni i materijalni napredak hrvatskog naroda u Istri.

U to ime mi se pozivamo na Vašu otačbeničku ljubav, smijernom molbom, da kojim miloćarom blagoizvolite doprinesti toj patriotičkoj svrsi, na što Vas ovime, uz srdačnu zahvalu, molimo da primite izraz našeg dubokog počitanja.

Ripenda, 24. Aprila 1906.

Prima miloćare:
Matko Paliska p. Marka
u Ripendi (Labin) (Istra)

Za školski odbor:
Mate Palisko
predsjednik

Opaska. Popisna listina svih darovatelja bit će porad sjegurnosti predana ujedno sa stečenom svotom Ravnateljstvu Družbe Sv. Cirila i Metoda i kasnije posredovanjem istog u „Našoj Slogi“ i „Omnibusu“ objelodanjena.

Strateglične željeznice u Austriji.

Rusko-japanski rat poučio je strategе i u tomu, da su željezničke pruge u zaledju operacionog vojnog zemljišta od najvećeg značenja za armadu. Dvotračna sibirska željeznica neizmjerno je koristila Rusima u Mandžuriji.

Evropske države isprepletene su na granici sa željeznicama, koje više služe u svrhe strategičke nego li trgovačke. Prema ostalim evropskim državama, Austrija je i u tom pogledu zaostala. Nije dosta da nisu tri četvrtine naših obala obranjene, nego prema jugu nema skoro nijedne vojničke željeznice. Tako još ni danas nije Dalmacija spojena željeznicom sa Hrvatskom ni ostalim dielovima monarhije. Vojna uprava Austrije pak vrlo skrbi za strategične željeznice proti Rusiji! Sada, kad od Ruslje ne prieti nikakva pogibelj, vojnička birokracija se još uviek ne može rastati od svojih starih osnova i nedavno je zaključila, da se ima pruga Csap-Sianki-Sambor preko Karpata pretvoriti u prugu prvoga razreda. Iz Ugarske ide preko Karpata u Galiciju, Bukovinu i Rumunjsku osam pruga prvoga razreda, od kojih su svakako četiri previše.

Na grobu bratuceda Franje. Već onda prije jedanaest godina, kad smo se prvi put u životu sastali, nosio si, reć bi — biljeg rane smrti, na svom tužnom, bliedom licu. I onda, kad Te prvi put uočih, Ti probuditelj moje duše, bilo mi, da proplačem od milja i sućuti, nad zlokobnim Tvojim udesom; nad crnom Ti sudbinom, koja Te pratila do samog groba. Dà, i kad se nekoć ne mogoh više svladati, već se bolno rasplakah na Tvojim grudima; onda si mi Ti drhćućom rukom gladio kosu, govoreć mi zdvojno: „Nemoj plakati, umiri se, tu se neda — pomoći!“ — A nekoć si mi opisivao svoj san: Snivao si, kako si umro, te jedino ja stajah plačuć kraj Tvog groba. — I Ti si molio Boga, nek se taj Tvoj san čim prije obistini, dok ja opet ronih suze videć Te onako strašno nesretna.

Nu morao si još čekati, trpjeti i izpiti gorki kalež do zadnje kapi. I sad je prošlo sve, sad ne trpiš više, Ti, kog cio život je bio tako pun neopisivih patnja, tako tragičan. Pa zašto si morno baš Ti, u koga je bilo tako toplo srce, puno ljubavi za bijedni naš narod, duša tako bogata čustvima — biti toli nesretan! — Tko bi to mogao znati!

Zaslužio si bolji udes, no je bio onaj, koji Te bio čitav Tvoj život; ogorčiv Ti istog te si tražo još samo — smrt. — Daleko od rodne kuće zagrlio Te andjeo smrti — nikoga svojih nisi imao uza se kad se je spremala patnička Tvoja duša na onaj daleki put, od gdje nitko se ne vraća.

Možda je ipak bijedno srce, koje je bilo već odtrpilo i ko ubijeno od udaraca sudbine, zadrhtalo s bolnog žudjenja, za toplim srcem, na komu bi mogao umirajuć oslonuti trudnu, izmučenu glavu! Bog bi znao! Umirao si sam, zapušten.

I sad si u — grobu. — Mrtvo Tvoje tielo, položili su k mrtvim Tvojim nadam; razorenim ilužijama, ubijenim Tvojim idealima! — U svojoj velikoj boli, bio si zaboravio i na mene! — Zaboravio si na onu patničku dušu, koju si jedino Ti shvaćao i ljubio. O, Tvoja je bol bila užasna! I moj Te udes bolio, te si nekoč nad mojom bijedom plakao! Plakao, dočim nisi za svoje boli inao suze! A sad — sad sam sama. — I gle Franjo, nitko me ne shvaća, i jer me nitko ne shvaća, nije mi nitko tako dobar, kako si mi bio Ti, dok nije jadno Tvoje srce sve izranjeno, iskrvareno odtrpilo, ogłušilo čak i za vlastiti udes. Tako sam sama. — A moje srce nije još sasma umrlo, još čuti svoje rane, još trpi — neopisivo. I Tvoja me smrt tako užasno boli! Sad, kad se je zatvorio Tvoj grob, istom znadem, kako velik, kako plemenit si bio Ti — umjetnik moje duše. I ta duša danas bolno tuži za Tobom, i tužiti će, do zadnjeg dana! Duhom hrlim na zapušteno Tvoje groblje, da poljubim crnu zemlju pod kojom leži mrtvo Tvoje tijelo, da isplačem zadnje suze za Tobom, mili, nezaboravni bratučede Franjo. *Sonja Simčić.*

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. I. C. — Brezi. Još izvolite poslati svojedobno K 5, pak će biti Vaša predplata podmirena do konca tekuće godine. — Da ste nam zdravo!

Br. 1530

OGLAS.

Daje se na sveobće znanje, da će se javna dražba glede zakupa gradnje nove župne crkve u Lanišću obdržavati u uredu podpisanoga glavarstva dne 21. maja 1906. od 10 do 12 sati prije podne.

Ponude mogu samo ustmeno podnešene biti.

Isklična ciena jest kruna 44.900·—. Dražbovatelji imadu jednu žaobinu od 5% od isklične ciene prije dražbe položiti, koju dostalac na 10% od zakupne svote odmah u ime jamčevine doplatiti imade.

Dražbeni uvjeti kao nacrt i proračun mogu se pregledati kod podpisanoga glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine

BUZET, 3. maja 1906.

Načelnik:
A. Klarić v. r.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, naglukosti, drktanja na tielu, influence skopčane sa bolešču krbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteščusti, ischiasa, ponokrvnosti, svih udalih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Vollinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Pučko piće!

Zazvorovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kakvoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo

tvornica za orient. slastice i čokoladu

prije **A Maršner** Král. Vinohrady (Češka).

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90.** Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate u svim veličinama svjeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Broj 20. Pula, u četvrtak dne 17. maja 1906. God. XXXIX.

Oglasi ... itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaje.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, koli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. I, d. kat).

Svečano otvorenje hrvatskog sabora.

Nakon sjajne izborne pobjede, koju su izvojevale hrvatske oporbene stranke u Hrvatskoj kod netom minulih izbora na zemaljski sabor dne 3., 4. i 5. o. mj., o čemu je izviestio naše čitatelje u posliednjem broju jedan od naših prvaka prilično obširno i vrlo točno, bio je dne 9. o. mj. otvoren hrvatski zemaljski sabor svečanim načinom. U čitavom Zagrebu vladalo je veliko oduševljenje; mnogo kuća bijaše zastavama okićenih a čitav trg sv. Marka pred sabornicom bio je pun naroda.

Pošto se bijahu sakupili crkveni dostojanstvenici, velikaši i narodni zastupnici u saborskoj dvorani, uze prvi rieč odjelni predstojnik dr. Luka Marjanović u ime bana, te umoli zastupnika Erazma Barčića, dičnog prvaka riečkih Hrvata, kao najstarijeg člana sabora, da preuzme predsjedničku stolicu.

Predsjednik pozdravi kratko ali jezgrovito zastupstvo naroda, imenuje saborske bilježnike, dade pročitati kraljevski odpis, kojim se saziva sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, te imenuje deputaciju, koja je imala u sabor dovesti bana grofa Pejačevića. Deputacija, predvodjena od grofa Miroslava Kulmera dovede u sabor bana, koji pročita sliedeći kraljevski odpis:

Mi Franjo Josip prvi,

po milosti božjoj cesar Ausrijanski, kralj Česki itd. i apoštolski kralj kraljevina Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Velmožama, dostojanstvenicima i zastupnicima naroda, sakupljenim na saboru kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, kraljevski Naš pozdrav.

Častni, poštovani, poglaviti i velemožni, ugledni i plemeniti, mudri i obzirni, ljubljeni i vjerni Naši!

Kraljevskim Našim dopisom od 3. svibnja 1906. sazvali smo na predlog Našega bana sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije u Naš zemaljski glavni grad Zagreb na dan 9. svibnja 1906.

Pošto je i zajednički sabor svijų zemalja ugarske krune sazvan na dan 19. svibnja t. g., Vjernosti će Vaše izabrati zakonom odredjeni broj zastupnika za spomenuti sabor.

Snažno razvijanje javnih prilika u milim Nam kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji iznielo je u svim granama prostrane temeljnim zakonom zajamčene autonomije čitav niz znamenitih pitanja, koja iziskuju mudro zakonsko uredjenje prema duhu vremena i prema potrebama narodnim.

Zadaćom Naše vlade bit će, da Vjernostima Vašim podnese ustavnoga pretresanja radi potrebite zakonske osnove.

Vjernosti će Vaše, nadahnute prokušanim rodoljubljem, podvrći te zakonske predloge savjestnomu i pravednomu izpitivanju.

Tako će se čim Našoj kraljevini Ugarskoj izborna reforma provedena bude, po vladi Našoj i Vjernostim Vašim shodna zakonska osnova pretresivanja radi predložiti, kako da i mile Nama kraljevine Hrvatska i Slavonija budu dionikom napredne reforme u tom važnom pitanju.

Isto tako nuždno, da se postojeći tiskovni zakon preudesi prema naprednijim modernim zahtjevima, kako u pogledu jamstva za slobodu tiska, tako i u pogledu zaštite javnih interesa.

Postojano razvijanje javne uprave i radostno jačanje smisla za samoupravu iziskuju savremenu reformu zastarjeloga občinskoga zakona.

I narodno-gospodarstvenim interesima, koji su od tolikoga zamašaja u današnjem vieku, poklonit će Vjernosti Vaše osobitu pažnju svoju, nastavljajući svoje neprekidno i uspješno nastojanje oko podizanja narodnoga blagostanja.

U zemlji još pretežno poljodjelskoj ponajprije ide ovamo uredjenje odnosa seljačkoga staleža, posjeda, kredita i nasljednoga prava njegova, kako bi se olakšala sadašnjost, a osigurala budućnost tome najbrojnijem staležu.

Od isto je tolike važnosti i valjano uredjenje izseljivanja, koje je u posljednje vrieme na žalost tako preotelo mah. Vjernosti će Vaše razpravljati o mudrim odredbama, kojima bi se narod mogao odvraćati od stalnoga izseljivanja, tako da bi se prirast pučanstva naseljivao iz prenapučenih i manje plodovitih u manje napučene, a plodnije domaće krajeve.

Prema stečenom izkustvu preinačit će se i dopuniti zakon o vodnom pravu.

I zakon o odkupu javnih radnja treba temeljite reforme i u pogledu doprinosa i u pogledu uzdržavanja cesta.

Vjernosti će se Vaše zatim baviti prevažnim za narodnu prosvjetu predlozima, koji se tiču javne nastave.

Ponajprije će se riešiti pitanje o uredjenju beriva pučkih učitelja na zadovoljstvo pučanstva i učiteljstva.

Srednje će škole dobiti čvrst zakonski temelj za dalje svestrano izgradjivanje njihovo osobitim ustrojnim zakonom, kojim će se takodjer urediti dosada neodredjeni osobni odnosi srednjoškolskoga učiteljstva.

Privremeni ženski licej pretvorit će se u trajnu zakonitu uredbu, kako bi mogao bolje odgovarati pravim potrebama ženske mladeži i nastavnoj svojoj svrsi.

U području pravosudja Vjernosti će Vaše mudro i obzirno pretresati važne predloge o prieko potrebnim i obćenito željenim pravosudnim reformama, medju koje idu u prvom redu reforma odvjetničkoga i bilježničkoga reda, pa napose reforma gradjanskoga postupnika.

Važni su dakle zadatci, koji čekaju Vjernosti Vaše u novom zakonskom periodu.

Mi gojimo použdanu nadu, da će mudrost i rodoljublje Vjernosti Vaših te zadatke riešiti na slavu i sjaj Vašega priestola i na dobrobit milih Nam kraljevina Hrvatske i Slavonije.

Želeći, da svemogući Bog udieli djelovanju Vjernosti Vaših svoj blagoslov, izjavljujemo sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije otvorenim, te ostajemo Vjernostima Vašim kraljevskom Svojom milosti i prijazni blagonaklonjeni.

Dano u Beču dne trećega svibnja godine hiljadu devet sto i šeste.

Franjo Josip v. r.
Grof Pejačević v. r.
Josipović v. r.

Sabor je saslušao čitanje kraljevog pisma stojeć i popratio ga sa povicima: „Živio kralj!" i „Živio hrvatski kralj!"

Iza toga pozove ban zastupstvo naroda, da podje zajedno s njim u crkvu na „Dojdi Duše sveti".

Po dovršenoj molitvi zaigrala je vojnička glazba kraljevku, dočim je ban sa zastupnici stajao pred banskimi dvorovi, gdje je počastna satnija vojnika pred njimi defilovala uz sviranje hrvatske himne „Liepa naša domovina".

Nakon toga povratiše se zastupnici u sabor, gdje su na poziv predsjednika predali svoje vjerodajnice abecednim redom. Kod prozivanja imena poznatih stupova zloglasnog sustava bivšeg bana i nasilnika Khuen Hedervarya — i njegova imena, čulo se na klupah oporbe i medju občinstvom na galerijah svakojakih pogrdnih uzklika i povika.

Konačno bijaše izabrano 5 odsjeka verifikacionog odbora, koji odsjeci imadu proučiti izborne spise da li su izabrani zastupnici valjano i zakonito i u koliko nisu, saboru predložiti, da se odnosne izbore zastupnika neovjerovi ili nepotvrdi.

Tim izborom riešen je bio dnevni red prve i glasovite sjednice sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Izlazeće oporbene zastupnike iz sabornice pozdravljalo je silno občinstvo oduševljeno.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 15. maja 1906.

Zastupnička kuća, odročena dne 2. maja, sastala se je opet danas. Odročenje bijaše se zbilo radi promjene ministarstva.

Odmah iza 11. ure otvorio je sjednicu predsjednik zastupničke kuće Vetter, i pozdravio zastupnike.

Dao je pročitati pismo Gaučevo, kojim javlja, da ga je Njeg. Veličanstvo na njegovu molbu diglo sa mjesta ministra-predsjednika, i da je diglo sa mjesta ministra unutarnjih poslova grofa Bylandta; te pismo kneza Hohenlohe, kojim javlja, da ga je Njegovo Veličanstvo imenovalo ministrom-predsjednikom i povjerilo mu vodstvo ministarstva nutarnjih poslova.

Novi ministar-predsjednik, njegova jasnost knez Hohenlohe pročita zatim govor, u kojem se predstavi kući, i razvi program svoje vlade.

Prva točka programa je izborna preosnova.

Radi se o tom, da se austrijsko izborno pravo za carevinsko vieće postavi na temelj sveobćega i jednakoga izbornoga prava, te se i tu pribavi valjanost načelu, da jednake dužnosti zahtjevaju jednaka prava. Tim se mora oživiti austrijska državna svjest i austrijski parlamentarizam. Ako su svi državljani jednaki pred državom, onda neće trebati tražiti stranke uzdržavajuće državu, nego će svi državljani biti prijateljski državi.

Mora se dobro proučiti preosnovu, koju se nemože skinuti s dnevnoga reda. Svaka protimba preosnovi je uzaludna. Vlada će sve moguće učiniti, da se preosnovu čim prije rieši. Biti će pošten posrednik izmedju stranaka i narodnosti. On, ministar-predsjednik, štuje svako narodno čuvstvo. On misli, da se jako narodno čuvstvo dade spojiti sa državnom svjesti i sa državnom vjernostju. Ona će sve želje pojedinih stranaka izpitati bez predsuda. Ići će toliko daleko koliko dopušta cielina izborne preosnove. Nada se da će vlada stranke poduprieti, pošto milijuni ljudi očekuju svoje pravo.

Ako se doseže sporazum u izbornoj preosnovi, onda će se doprinesti i k narodnostnomu miru.

Ministar-predsjednik pozdravlja zatim simpatično uzpostavu parlamentarnoga reda u Ugarskoj. Raditi će na tom da se odnošaji izmed Ugarske i Austrije stalno i trajno urede, i to tako da Austrija netrpi nikakve štete. Pri tom računa na pripomoć parlamenta.

Što se tiče uprave naše države, reče ministar predsjednik doslovno, vlada će, stojeć na temelju zakonu, ići u susret svim opravdanim željam s najvećom dobrohotnostju. Iz toga pak izvodi pravo, da zahtjeva od svakoga državljana, da se drži zakonitih medja. Vlada će u postojanom doticaju sa pozvanimi autonomnimi faktori pojedinih pokrajina nastojati, da takodjer sama o sebi upozna gospodarske i kulturelne potrebštine svih naroda, i da njim zadovolji gdje to obnadje potrebnim.

Na svrsi kaže ministar-predsjednik opet da treba provesti izbornu preosnovu, i dodaje da vlada neželi ništa više nego socijalno i narodnostno u sebi čvrsto ujedinjenu Austriju.

* * *

Taj pročitani govor slušali su zastupnici pozorno. Samo par puta bio je prekinut. Mnogi su mu na svrsi čestitali, mnogi ga pozdravili. Osobitoga utiska govor nije učinio. Odlučilo se je sa 149 proti 108 glasova da se o tom govoru povede razpravu. Ta će početi valjda u petak. Prijatelji izborne preosnove nemare razprava koje do ničega nevode, nego žele da se čim prije oživotvori izborna preosnova.

Svi ministri i voditelji ostali su kako bijahu pod Gaučem.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 14. svibnja 1906.

Brzojavih Vam kako je prošla prva sjednica sabora Hrvatske i Slavonije. Takve ne bijaše već davno davno. Oduševljenje medju zastupnici oporbe i medju občinstvom, mužkim i ženskim, neda se opisati. A još manje potrtost magjarona.

Do zadnjega hipa su se nadali, da će ih ko ili što spasiti, al toga dana vidjeli su, da nit su jih spasili viriliste nit je bio sabor razpušten. I o tom obojem se je govorilo.

I kasnije su još snovali što bi i kako, a da ostanu na vladi. Želili su i htjeli bi bili, da zajedno sa resolucionaši stvore većinu. Ovi su odlučili da neće sa nijednim magjaronom ugovarati dok je u stranci magjarona.

Vlada grofa Pejačevića bila bi morala pasti čim su izbori svršili. I držalo se stalno da hoće. Odmah poslie izbora se je govorilo ko će biti njegov nasljednik,

koj bi se oslanjao na resolucionaše i pravaše. To još u nedjelju dne 6. svibnja, i ponedjeljak njeko doba dana. Večer već zadunuo je drugi vjetar — iz Beča, put Budimpešte. Mora se uzdržati stari ban. Većina koju je narod izabrao, nesmije doći na kormilo. Na vjetar iz Beča pristao je i ministar-predsjednik Wekerle. I da nisu njeki skočili u Budimpeštu, neznam što bi se bilo dogodilo već na dan otvorenja sabora.

Zastupnici su medjutim radi, u sjednicah odborskih i u saborskoj sjednici obzirom na verifikaciju. Najviše prepornih mandata je magjaronskih, kakvih 15, onda 2 čista, te 1 resolucionaški. To se je ustanovilo u saborskoj sjednici dne 11. maja. U današnjoj pako izabralo se je predsjedničtvo sabora. Većina želila je predsjednikom starinu Barčića ali on nije htjeo da se ga izabere.

Izabran bi predsjednikom dr. Medaković, prvim podpredsjednikom dr. Mile Starčević, drugim podpredsjednikom dr. Grahovac. Ni k tomu izboru nisu došli virilisti, a da spase madžarone.

Resolucijonaši i čisti su skupa bez virilista u većini, i na njima je da dovedu Hrvatsku u pravu luku.

Politički pregled.

U Puli, dne 16. maja 1906.

Austro-Ugarska

Jučer otvorilo se opet carevinsko vijeće, kojemu se je predstavio novi ministar-predsjednik knez Hohenlohe. Ovo zasjedanje biti će od povjestničke znamenitosti, jer je knez Hohenlohe nakanio svakako provesti izbornu reformu, čega nije mogao njegov predšastnik. U slučaju, da mu to ne podje za rukom i da mora zapustiti svoje mjesto, ne može se jošte predvidjati posljedice takvom koraku. Pošto pak Kruna hoće, da se izborna reforma provede bilo pod koju cienu, ne bi preostao vladi drugi put, van taj, da razpusti državni sabor ili da vladar putem naredbe naloži osnovu o izbornoj reformi.

Predsjedničtvo carevinskoga vijeća razposlalo je zastupnikom sliedeći program za jučerašnju sjednicu: Naknadni izbor jednoga člana u odbor za izbornu reformu; izvieštaj imunitetnoga odbora; izvieštaj obrambenog odbora o vladinoj osnovi, kojom se mienjaju nekoje ustanove o vojničkih taksah, o podpori rodbinam, kojih članovi bijahu u ratu ranjeni; izvieštaj obrtnog odbora o promjeni obrtnog zakona; prvo čitanje vladine osnove o prinosu za zajedničke troškove za god. 1906; izvieštaj o vladinom predlogu proti pijančevanju.

Odkad je novi ministar predsjednik zauzeo svoje mjesto viečao je danomice sad s jednom sad s drugom strankom i strančicom carevinskoga vijeća.

Kako iz Beča javljaju, odgodjen je saziv delegacija, koje su se imale sastati dne 5. junija, na dan 9. junija. Uzrokom te odgode je posjet njemačkoga cara u Beču, koji će ondje boraviti 6. i 7. junija.

Slovenski su zastupnici izjavili ministru-predsjedniku, da će slovenski naprednjaci samo onda glasovati za izbornu reformu, ako se i u Kranjskoj otvori gradska kurija, kao skoro u svim ostalim zemljama. Nadalje moraju oni uprieti sve sile, da njihovih 60 do 80.000 suplemenika ne bude predloženom osnovom izručeno Niemcima, dok ovi za 25.000 Niemaca u cieloj Kranjskoj traže mandat. Ujedno će podupirieti štajerske Slovence u njihovim zahtjevima.

U hrvatskom saboru zaredali su redoviti i normalni odnošaji. Dne 14. o. m. obdržavao je sabor drugu sjednicu, na kojoj se je konštituirao izabrav predsjednikom dra Medakovića, podpredsjednicima dra Starčevića i dra Grahovca. Mjesto predsjednika odklonio je starina zastupnik Barčić. Bilježnicima bijahu izabrani zastupnici Banjanin, dr. V. Frank, Modrušan, Peršić i dr. Brlić. Na koncu sjednice prihvatila je oporba jednoglasno predlog dra J. Franka, da se obustavi sve tiskovne parnice koje su u tečaju proti novinarom.

Takozvana narodna ili vladina stranka nalazi se u razsulu. Usljed novog položaja u Banovini morati će da odstupi i ban Pejačević te njegovi prvi doglavnici. Što se tiče banova nasljednika, spominje se mnogo ime dra. baruna P. Raucha, koji je bio pod sadašnjim banom u saboru odsudio vladajući sustav u Hrvatskoj. Kao utješljiv pojav zabilježiti nam valja, da su se složile obje oporbe u zajedničkom radu, te su složno glasovale za saborsko predsjedničtvo.

Crna Gora.

Knez Nikola odputovao je u ponedjeljak sa pratnjom ranim vlakom iz Beča u Karlove vări, gdje će ostati mjesec dana na liečenju. U kneževoj pratnji nalazi se njegov tjelesni liečnik dr. Perazić, koji je ujedno odjelni predstojnik u ministarstvu nutarnjih posala. Knežević i priestolonasljednik Danilo odputovao je već prije u Karlove Vari, ali će se za kratko vratiti u Beč.

List „Štampa“ javlja iz Cetinja, da je ruska podpora Crnoj Gori obustavljena od kako je barun Witte nastupio svoju službu.

Rusija.

Kako izvieščujemo na drugom mjestu, otvoren je dne 9. o. m. u Petrogradu vrlo svečanim načinom državni sabor ili duma.

Na koncu prekjučeranje sjednice iznio je predsjednik predlog Rodičeva, da se za viečanja priestolnom govoru imade predati adresa, kojom se bezuvjetno zahtjeva podpuna amnestija. Za izradbu ove adrese ima se postaviti povjerenstvo od 33 člana. Duma je zaključila, da se predlog Rodičeva stavi što prije u pretres. Pošto je dakle odklonjen predlog o prekinuću sjednice, započela je debata o Rodičevu predlogu. Rodičev izvodi, da je to narodno pitanje. Njegov predlog o amnestiji ne predstavlja zakonsku osnovu, jer amnestija pripada medju prerogative monarha, pak se mi prema tomu obraćamo s molbom na vladara, a ja ne bi htio, veli Rodičev, da ova želja postane zahtjevom. Za izborne borbe čula se svagdje „amnestija“. Rusija je zemlja, čiji pravnici tvrde, da ne obstoji smrtne kazni. Tjekom mjeseca aprila smaknuto je 99 osoba. Krvave sjene ovih smaknutih dolaze u ovu dvoranu, a mi, ako hoćemo mirno raditi, moramo ove sjene odstraniti. Samo obća amnestija može uspostaviti dosadanje odnošaje izmedju cara i naroda. (Burno odobravanje.) Pošto su se još neki seljački zastupnici u žestokim govorima zauzeli za amnestiju, zaključila je duma, da se izabere odbor koji će izraditi nacrt adrese.

U zadnjoj sjednici dume držao je odeški zastupnik prof. Štapkin govor, u kojem je naglasio, da duma ne smije tražiti oslobodjenje zatočenih kao čin milosti, već kao provedbu svojih načela, pošto su se zatočeni borili za iste idejale, kao i zastupnici dume.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština „Narodne Prosvjete“ u Puli.

Poziv na glavnu skupštinu koja će se obdržavati u Puli na duhovski ponedjeljak i utorak dne 4 i 5 lipnja o. god. u dvorani »Prvog Istarskog Sokola«. I. U ponedjeljak, prvog dana zasjedanja, obdržavati će se u 4 sata po podne službeni dio skupštine na koju imadu pristup samo članovi. Raspored. 1. Otvorenje skupštine. 2. Službena priopćenja. 3. Izvješće tajnika. 4. Izvješće blagajnika. 5. Izvješće urednika društvenog glasila. 6. Izvješće revizora. 7. Izbor novog odbora predsjednika, dvaju potpredsjednika, tajnika, blagajnika i dvaju odbornika. 8. Izbor dvojice revizora za pregledanje računa. 9. Ustanovljenje dnevnog reda za javni dio glavne skupštine. 10. Možebitni prijedlozi. (Prijedlog mora biti pismeno uručen kod skupštine predsjedniku a na raspravu će doći, ako je bio prijavljen bar osam dana prije društvenom odboru; prešni prijedlozi doći će na raspravu, ako to zaključi glavna skupština).

II. Slijedećeg dana, utorak dne 5. lipnja u 10 sati u jutro obdržavat će se javni dio skupštine. Pristup imadu društveni članovi, drugi učitelji i učiteljice a prijatelji škole bit će dobro došli. Na dnevni red doći će rasprave, prijavljene bar osam dana prije odboru, ako ih službeni dio glavne skupštine primi. Do sada su prijavljene ove rasprave: a) školski izleti; b) tjelovježba u pučkoj školi; c) ustanovljenje hrvatskog ženskog učiteljišta za Istru i d) ustanovljenje ženske gradjanske škole u Kastvu. Iza glavne skupštine skupni banket.

* * *

C. kr. pokrajinsko školsko Vijeće u Trstu dozvolilo je, da oni učitelji, koji budu prisustvovali glavnoj skupštini »N. P.« u Puli i koji se srijedu ne bi mogli vratiti u školu, mogu obuku prenesti od srijede na četvrtak, a da to samo najave svojem mjesnom školskom vijeću.

* * *

Da se učiteljstvu za vrijeme boravka u Puli pruži prigoda zabave spojene sa naučnom svrhom, to na duhovski ponedjeljak u 8½ sati u večer priređuje »Prvi istarski sokol« u kažalištu javnu vježbu. Tjelovježbati će odjeli: zdravstveni, redoviti, predpjački i onaj djece sve uz pratnju vojničke glazbe. Radi toga otpada komers.

* * *

Razne učiteljske sile Družbinih škola najavile su, da im je nemoguće biti u Puli već ponedeljak za jutrenju sjednicu. S toga ova otpada, a prva je utorak u jutro.

Toliko svima do znanja.

Izbori občinskog zastupstva u Vodnjanu započeli su u ponedjeljak. Da nebude izborne borbe izmedju liberalne i pučke stranke posredovali su izvanjski prijatelji jedne i druge stranke te i samo talijansko političko družtvo i visoki crkveni dostojanstvenici. Prodju li u istinu ovi izbori bez borbe, to bi bilo za prvi put nakon 30 godina domaćih borba, da je izašlo novo zastupstvo bez osobitog napora. U listini kandidata za občinsko zastupstvo nalaze se odličnije osobe jedne i druge talijanske stranke.

Gradnja nove ceste iz Vodnjana u Pulu, koja je bila prekinuta zbog oporba Galežanaca, nastavljena je prošloga ćedna jer se je posrećilo predsjedniku upravnog vieća u Puli gosp. dru Staniću umiriti Galežance i predobili ih za to, da se nadalje ne protive dalnjoj gradnji ove ceste.

Izložba goveda u Puli. U nedjelju obdržavuna je kotarska izložba goveda na livadi „Sedam murava“ kod Pule. Izložbu pokrenu kot. gospodarska zadruga s pripomoću države, zemaljskog kulturnog vieća i grada Pule. Na izložbu dovedoše vlastnici ili gospodari 70 komada goveda i to 31 bičića, 23 telca, 7 bikova i 9 krava. Za najbolje bičiće od 1—2 godina dobio je F. Piccoli iz Pule 60 K, i I. Petris iz Galežana 40 K. Za najbolje bikove od 2 godina napred, dobili su A. Goldin iz Montića 100 K i J. Dorčić iz Ližnjana 40 K. Za najbolje telce od 1—2½ godine dobili su D. Moškarda iz Galežana 50 K, A Vitasović iz Pule 30 K i J. Leonardelli iz Galežana 20 K. Za najbolje krave bredje i krave s telićem od 2½ godina napried bijahu nadareni: Ivan Ušić iz Alture sa 70 K, I. Tromba iz Sišana sa 40 K, I. Petris iz Galežana sa 30 K i S. Grabar iz Pule sa 30 K.

Štrajk vozara u Puli. Mjestni vozari započeli su dne 14. o. mj. štrajkovati pošto su vlastnici kočija i konja niečno odgovorili na njihov zahtjev glede poboljšanja plaće ili dnevnice. Onog dana jali se samo nekoji na posao pa su sve kočije, teretne vozove, čak i mrtvački voz pratili občinski stražari ili vojnici. Na jednom mjestu došlo je izmedju štrajkaša i jednog vozara do sukoba, pri čemu su posredovali obsinski stražari i uapsili jednog izgrednika. Štrajk je jučer posvema prestao.

Lošinjski kotar:

Rodoljubi na djelu. Zahvala.

Dozvolite nam gosp. uredničke da kroz Vas cienjeni list izrazimo našu zahvalnost dičnoj braći Antunu i Noe Martinoliću, nastanjenim u Rosario de S.ta Fe.

Čim su dočuli ovi naši dobrotvori, da se u Velikom Lošinju osniva Čitaonicu poslali su ovih dana 10 kruna za nabavu barjaka i to samovoljno, bez da ih je nitko zato zapitao. Budi ovo primjer našim Veloselcima, kojima je odbor još prošle jeseni pisao da bi se kakvim malim prinosom sjetili svoje domovine, ali je do sada ostao glas vapijućeg u pustinji.

Ovim im još jednom stavljamo na srce, da bi štogod medju sobom sakupili, a ponajviše se preporučujemo hrvatskim listovima u Americi, da bi ih oni na to potaknuli.

Vama pako dična braćo Martinolići, neka Vam Bog podijeli još veću sreću, te bili tako na sve veću diku ovom hrvatskom kraju.

Veliki Lošinj dne 12 maja 1906.

Pomicateljni odbor.

Krčki kotar:

Dobrinj, polovicom maja 1906. Posliednji je dopis iz Dobrinja, govoreći, kako su sa ustrojem posujilnice i konsumnog magazina, prošla vremena, da se više može na račun siromašnoga seljaka preveć tustiti, nekoga preveć uzrujao, te mjesto da u javnosti proti tomu ustane, on ti je u Čitaonici na samu „Slogu“ koješta olovkom nadrljao, kao: to je glas vapijućega, dopisnik je lopov i što ti je znam. Dakako da se nije na to podpisao, al očito proviruje, kakav je to delija učinio. Medjutim njegova ništetnost niti nezaslužuje, da se potanje njime bavimo, jer u Staroj Baški, gdje ga nepoznaju, još bi mogao štogod vriediti, al u Dobrinju ništa.

Radje recimo dvie o izborima, koji bi se morali ovog septembra obaviti. Lanjske Stipanje pozivalo se Dobrinjce, nek otvore oči i nek vide koji su im pravi prijatelji, a koji nisu, pak akoprem je to bilo napereno proti posujilničarom i magazinašem, to ćemo se mi služiti istim oružjem, naime nek Dobrinjci otvore dobro oči pri budućim izborima i nek razmisle dobro, da li im je posujilnica i magazin više koristio ili oni koji proti tome rovare, a rade samo za svoj vlastiti žep. Od vas će Dobrinjci samih odvisiti, kakovo ćete zastupstvo izabrati i što budete izabrali, to ćete i uživati.

Voloski kotar:

Budući javni sastanak. Političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre prijavilo je političkoj oblasti u Voloskom, da će se obdržavati buduće nedjelje dne 20. o. mj. u 3 sata poslie podne javni sastanak u Materiji i to u prostorijah tamošnjeg občinskog načelnika g. Gašpara Kastelca. Na sastanku izvieštiti će zastupnik onog kotara gosp. **Matko Mandić** o izbornoj reformi. Preporučamo toplo svim občinarom Materije i susjednih občinah, da se pozivu naseg političkog družtva u što većem broju odazovu, te da i tim pokažu, da se zanimaju za toli važno pitanje, kao što je predstojeća promjena sadašnjeg izbornog reda i uvedenje obćeg, jednakog, izravnog i tajnog prava glasa.

Javni sastanak u Jelšanah. U nedjelju poslie podne po blagoslovu obdržavan je jurve priglašeni javni sastanak u Jelšanah, na kojem je imao izviestiti o izbornoj reformi zemaljski zastupnik za onaj kotar g. **Matko Mandić**, koji je u tu svrhu stigao tamo malo prije podne vlakom iz Trsta. Dok je ovaj bio za stolom kod tamošnjeg veleč. župnika i velevriednog rodoljuba g. J. Velhartickoga, stignu iznenada kočijom iz Kastva gosp. prof. **Spinčić**, također zastupnik onog kotara, što je prisutne vrlo obradovalo. U određeni sat otvori sa shoda gostione gdje

udove Iskra sastanak zast. Spinčić kao predsjednik političkog družtva, pozdravi mnogobrojno občinstvo sakupljeno izpod hoda gostione, te predloži za predsjednika domaćeg župnika vlč. g. Velhartickoga. Ovaj živahno pozdravljen, zahvali se na odlikovanju, predstavi i pozdravi gg. zastupnike, obrazloži u kratko svrhu današnjemu sastanku te dade riec zastupniku Mandiću. Nakon zahvale na srdačnom pozdravu, sjeti se ovaj sastanka, koji se je obdržavao na istom mjestu upravo prije 10 godina i na kojem su govorili njegovi drugovi gg. Spinčić, Jenko i on. Prešav zatim na predmet, ocrta u poduljem govoru što je ustav, kakvi se sve vrše izbori, što je državni, a što zemaljski sabor, kako se bira za občinu, kako za zem. i državni sabor; kako je sastavljen zemaljski, a kako državni sabor i konačno razumači kakva je po vladi predložena osnova za izbornu reformu, što je obće, jednako, izravno i tajno pravo glasa.

Predsjednik zahvali govorniku na poučnom i zanimivom govoru te podieli riec zast. Spinčiću, koji, burno pozdravljen, popuni predgovornika pokazav na protivnike izborne reforme u obće, napose na istarske Talijane, koji bi htjeli, da potraje i nadalje sadašnja nepravda, koju se naša baš u izbornom pogledu Hrvatom i Slovencem Istre. Zahvali se občinstvu na dosadašnjem rodoljubnom djelovanju u ovoj narodnoj občini, te izrazi želju, da će ono i u buduće znati i htjeti uvjek vršiti narodne dužnosti, čemu se občinstvo odazva oduševljeno: Ćemo! ćemo uvjek! i živio zast. Spinčić!

Pošto se je i njemu zahvalio predsjednik, pročita i protumači zast. Mandić poznatu resoluciju o izb. reformi, koja bijaše jednoglasno i uz veliko odobravanje prihvaćena.

Na predsjednikov upit, da li imade koji kakvu želju ili kakav upit na gg. zastupnike, oglasilo se je više občinara, koji zamoliše zastupnike, da se zauzmu u Trstu, Poreču i Beču, netko za gradnju cesta i puteva, drugi za gradnju potrebitih vodnjaka, drugi opet da im se dade škola; mnogi se pritužiše na prestrogo provadjanje šumskoga zakona, nekoji na prenaglu i bezobzirnu vožnju s automobili i t. d. i t. d. Narodni zastupnici podaše na svaki upit, predlog ili molbu potrebita razjašnjenja i obećaše zauzeti se za sve opravdane želje naglasivši opetovno da puk ne smije svega očekivati od oblastih, već da valja, da kod svega toga i občine i občinari sami pripomognu. Občinski načelnik g. Valenčić potužio se je na zemaljski odbor u Poreču, koji u službenih svojih spisih izopačuje čisto narodna imena u njegovoj občini, te ista zamjenjuje talijanskimi kovanicami i predloži, da se proti takvom nezakonitom i ničim opravdanom postupanju prosvjeduje, na što bijaše jednoglasno prihvaćena ova resolucija:

„Na sastanku u Jelšanah 13. maja 1906. prosvjeduje se najodlučnije proti izopačenju narodnih imena, te se poziva c. k. vladu, da takvo postupanje zemalj. odbora ili bilo koga, strogo zabrani".

Pošto se nije već nitko oglasio za riec, zaključi predsjednik sastanak, zahvaliv se još jednom narodnim zastupnikom i občinstvu, koje se je uzorno ponašalo i vladalo, na što zaori občinstvo: živio predsjednik!

Iz Veprinca. Da je Gašparić za nevolju veprinački načelnik fina muśica — to smo već odavno znali, ali da je taj lelija također i fina glavica, to je ono, što nam je on sam pokazao u ove dane. Evo o čemu se radi: Dne 14. aprila, na samu Velu subotu, pozvao je taj novopečeni talijanski *„Magnifico"* k sebi občinskoga slugu i ovako njemu prozborio: Ajde, ti moj vjerni slugo, zaleti se gore u Veprinac, stani pred crkvom i počekaj dok svrši misa. Kad svrši misa i narod se pred crkvom okupi, popni se na kamen, neka te ljudi vide i čuju. Onda oglasi puku ovu moju zapovjed: „Došlo je, reci, do znanja našega presvitloga podestata, da se po občini Veprinac klati neki čovjek, koji smućuje puk na krivu vjeru, koju on sam nije obdržavao, dok mu je bilo od koristi. Poštovani ljudi, reci, okrenite vi tomu čovjeku pleća, ta vi dobro znate njegov prošli i sadašnji život"!

Još je Gašparić prišapnuo sluzi ime toga čovjeka, i strogo mu naložio, neka to ime puku kaže.

Kad je taj napadnuti čovjek saznao, što se to proti njemu kuha, ne bude lien, već hajde mahom na sud i tuži prerevnoga načelnika. Na 27. pr. m. bila je na kotarskom sudu u Voloskom razprava o toj stvari. Na razpravi se je načelnik branio kako je sirota znao i mogao. Najzad je napomenuo, da je bio prisiljen oglasiti ono, jer da je taj po njemu napadnuti čovjek pripadao prije *„al partito italiano"* a sada da radi za hrvatsku stranku. Toga je mnienja bio i sam načelnikov branitelj gosp. dr. Constantini. — Sudac je pak bio protivnog mišljenja. On je veprinačkog *„Magnifica"* kaznio sa 100 K globe radi uvrede poštenja i na 30 K troška.

Mala primjetba. Tužitelj je prije pripadao *»al partito italiano«* a sada radi za Hrvate, pa načelnik Gašparić drži, da je u pravu, ako ga proganja onakvim oglasima. Dobro. Ali i mi imamo pravo da sada očekujemo od Gašparića, da to učini i proti svomu pisaru *Markiju*, koji je prije pripadao *„al partito croato"*. Motivacija dra. Costantina govori tomu u prilog. U ostalom bilo kako bilo, pisar je Marki dne 28. pr. m. dobio moralnu ćusku, koja je tim teža, što mu ako i neizravno, dolazi direkte od prijatelja dra. Costantina.

Ravnateljstvu „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" dostavio je velečasni gosp. Kazimir Mandić kapelan u Poljanama 39 K 54 h. poslanih mu iz Sjeverne Amerike Daragh Pa — Vest Horeland Co, a sakupljenih dne 24. Februara 1906. na piru Vida Mandić iz Perenići br. 40 sa gospodjicom Marijom Afrić-Perojac iz Velikog Brguda a na predlog Frana Grgurine. Darovaše slijedeći:

Franjo Grgurina, Brgud Veli K 4·71, Vido Mandić, Pereniči K 4·71, Josip Berjak, Bezjaki K 4·71, Lojzo Milić, Pletenci K 2·31, Vinko Blečić, Bačići K 2·31, Ludvig Blečić, Bačići K 2·31, Josip Bratonja, Brnasi K 2·31, Josip Kukurin, Beliči K 2·31, Miho Marčelja, Srdoči K 2·31, Vinko Mladenić, Lučići K 2·31, Antun Ujčić, Veli Brgud K 2·31, Mate Afrić Sirovičić, Veli Brgud K 2·31, Mate Sanković, Žejane K 2·31, Mate Afrić Perojac, Veli Brgud K 2·31. — Ukupno 39 K 54 h.

Živili plemeniti darovatelji!

Glavna godišnja skupština Družbe. Glavna godišnja skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru držati će se ove godine u Voloskom u »Narodnom Domu« i to dne 31. svibnja.

U jutro u 9 sati odslužit će se u župnoj crkvi u Voloskom sv. misa. U 10 sati započet će skupština sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika; 2. Čitanje zapisnika posliednje glavne skupštine; 3. Izvješće tajnika; 4. Izvješće blagajnika; 5. Izvješće nadzornog vieća; 6. Izbor nove uprave; 7. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posljednju točku dnevnoga reda umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele postaviti na skupštini kakav predlog, da ga blagoizvole priobćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine.)

III. Zabava s pjevanjem i predstavom, što je u večer istoga dana uz sudjelovanje pjevačkog društva »Lovor« iz Opatije u »Narodnom Domu« hr. dramatsko društvo u Voloskom.

Volosko-Opatija, dne 15. svibnja 1906.

Ravnateljstvo
družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Vjesnik družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru počela je izdavati listić pod gornjim naslovom. List će izlaziti četiri puta na godinu, a odgovornim urednikom je tajnik Družbe g. Viktor Car Emin. U prvom broju uredničtvo javlja svojim čitateljima ovo:

Djelatnost naše družbe, koja je u početku bila stegnuta u posve uske granice, danas se već dobrano razgranila i duboko zahvatila u opredijeljeno joj područje. Tu utjeljljivu činjenicu ima naša družba da zahvali jedino narodu, koji se živom, upravo rijetkom ljubavi zauzimlje za njen opstanak i napredak.

„Naša je družba nastojala, da toliko povjerenje naroda opravda svojim što intenzivnijim prosvjetnim nastojanjem; ona je putem rodoljubnoga novinstva i svog godišnjeg izvještaja nastojala, da svojim prijateljima i članovima prikaže u koliko je ispunila njihovo opravdano očekivanje. Tako će ona postupati i u buduće. Pa i ovomu će »Vjesniku«, koji će za sada izlaziti svaka tri mjeseca, biti zadaća, da sa svoje strane doprinese, kako bi se doticaj družbe i naroda i unapried uzdržao i sve to tješnji postajao, što će jedino donijeti sreću ovom zapuštenom istarskom zavičaju našem.

Družbinu će vjesniku biti svrha, da pred svoje čitatelje iznaša sve, što zasijeca u njezin život. Osim zaključaka ravnateljstva, te bilježaka o školama, podružnicama, družbinim proizvodima itd. itd. priopćivati će vjesnik sve prinose, što će stizavati izravno na ravnateljstvo. Stupajuć prvi put u svijet, Vjesnik — preporuča sebe i družbu — pozdravlja sve dosadanje družbine prijatelje i preporuča se i unaprijed njihovoj ljubavi.

Jedan odgovor Marchi-u. Odnosno na izpravak Marijana Marchi u cienjenom listu „Naša Sloga", od dne 19. aprila o. g. izvolite gosp. uredniče tiskati sliedeći protuizpravak:

Istina je, da mi je občinski stražar po nalogu načelnika, zabranio ulaz na skupštinu, koja se je obdržavala dne 19. marča o. g. u Veprinačkoj občinskoj zgradi, proti izbornoj reformi.

Istina je, da nije preko pedeset Veprinčana prisustvovalo skupštini, a ne kao što ste vi u izpravku pisno preko stotine, a znam i to, da ste poslie skupštine pobirali podpise i od nekojih, koji nisu prisustvovali skupštini, na taj način mogao biste bio nabrati i preko stotine glasova.

Istina je, da vašim „resolucijam" nije nijedan prigovorio, jer velika većina njih nije razumila o čemu ste govorio, pošto ste govorio talijanskim jezikom.

Istina je, da sam u občinskoj zgradi čekao, dok se skupština svrši i tada sam zapitao glavara: je li istina, da ste vi meni stražom zabranio ulaz na skupštinu? On mi odgovori: jesam i tako reci svim onim, koji su te ovamo poslali. Ja njemu na to: ja sam do sada hodio svojom glavom i svojimi nogami, a od sada bit će što Bog da i sreća junačka. Na to ste se vi umješao i rekao mi: vi niste imao pravo doći na skupštinu, jer je to privatni sastanak. A ja vama na to: ako držite privatne sastanke držite ih u privatnoj kući, a ne u občinskoj, u ostalom ja s vama sada ne govorim, ja sam Veprinčan, a vi ste sluga, vi biste mogao i muča'. Na to ste zamuknul.

Puharska. **Mate Amičić.**

Porečki kotar:

Strašna nesreća. Pišu nam iz Kaldira (občina Motovun). U ponedjeljak dne 7. maja na večer poveo je Luka Midorf, posjednik iz naše okolice, svoju mladu i objesnu kravu k vodnjaku, da će ju napojiti. Pri tomu je nesretni Luka omotao konop, kojim je bila krava vezana, okolo ruke. Mlado i objestno blago najednom se poplašilo, bacilo nesretnog gospodara na tla, te ga vuklo po oštrom kamenju tako dugo, dok mu je kamenje svu skoro kožu sa glave olupilo, te je siromah usljed toga u strašnih mukah preminuo. Bio je vrlo marljiv i radin čovjek, dobar gospodar i čestit rodoljub. Bog mu budi milostiv! a njegov tužni konac neka bude opomenom svima, koji imadu posla sa ovakovim blagom.

Koparski kotar:

Skupština podružnice u sv. Martinu.

Odbor podružnice sv. Cirila i Metoda u sv. Martinu kod Buzeta javlja, da će u nedjelju dne 20. o. mj. biti glavna redovita godišnja skupština podružnice u dvorani gospodarskog društva u Sv. Martinu sa običnim dnevnim redom.

Članovi i ostali rodoljubi se umoljavaju, da mnogobrojno posjete ovu skupštinu.

Glavna skupština podružnice Družbe.

Iz Štrpeđa-Buzet nam pišu: Javlja se, da će ovdješnja podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru držati svoju redovitu godišnju skupštinu u nedjelju dne 27. maja o. g. u Štrpedu uz obični dnevni red, na koju se pozivlju njeni članovi i ostalo občinstvo.

Prva zapovjed!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, buli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, iščašenje, infinencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u pšima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te grozmica.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBIĆI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se takodjer Fellerove čisteće fluhabarberapilule sa znakom „Elsine pilule", 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod feludčanih boli, teške probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tucta franko za K 5·—

Franina i Jurina.

Fr. Tako deju, da Bog ne plaća sake suboti?

Jur. Ma kada ši, plaća pošteno.

Fr. Za to, da su se počele izdajicam i prodancem brageše trest.

Jur. Ter da se već nekemu meša.

Fr. Muči no, videli smo lepeh, a ki bude živ, će još lepšeh čut i videt.

Razne primorske viesti.

Otvorenje državnog sabora ili „Dume" u Petrogradu. Dne 10. o. m. sastalo se je u carskom Petrogradu, u krasnoj priestolnici ruskoga naroda prvi put narodno zastupstvo u državnom saboru ili „Dumi". Taj je dan od velikog zamašaja i od historičke znamenitosti za bratski nam ruski narod. Sa svih krajeva ogromne države pohrlili su odabranici velikog naroda, da stvaraju na temelju ustava, što ga je dao car Nikola svomu narodu zakone i kroje pravicu, da upravljaju od sada sudbinom svoje silne domovine ujedno sa obljubljenim i viteškim vladarom.

O tom velevažnom dogodjaju imamo obširan članak, al ga morasmo radi nestašice prostora odložiti za budući broj.

Hrvatski dječaci za našu Družbu.

Uredničtvu »Novog Lista« na Rieci priposlala su djeca drugog i trećeg razreda pučke škole u Lokvama 3 krune, poprativ tu pošiljku ovim riečima punim saučešća do hrvatske djecice u Istri: »Šaljemo 3 krune za hrvatske škole u Istri. Malo je novaca, ali je ljubav velika. Još ćemo poslati, kad budemo dobili koji filir na dar«.

Toj skromnoj ali plemenitoj posveti dodaje ono uredničtvo:

Evala Vam, draga hrvatska djeco! Ugledali s u Vas i drugi mali i veliki. Vaše tri krune vriedne su stotina, jer vaš darak i vaša ljubav za vašu malenu braću u Istri, kadri su da našu Družbu napune onom svetom rodoljubnom vatrom, koja stvara prava čudesa rada i pregaranja za narod.

Tomu dodajemo mi: Živili mladi dobrotvori naše djecice, njihovi roditelji i uzgojitelji.

Mjesta carinarskih vježbenika. U okružju financijalnoga ravnateljstva u Trstu imade se popuniti više mjesta carinarskih vježbenika, za sada bez podpore. Za ta mjesta mogu moliti kandidati, koji su austrijski podanici, koji su svršili gimnaziju ili realku, dotično koju drugu srednju školu, te poznaju zemaljske jezike i koji imadu tjelesne sposobnosti za državnu službu. Molbe, podkriepljene potrebitim svjedočbama, odpraviti valja tečajem 14 dana c. k. financijalnom ravnateljstvu u Trstu.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

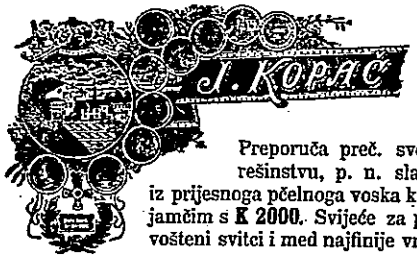

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 4·90**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Pučko piće!

Zazvorovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće **limunove bonbone**, svjetski znanu kakvoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo

tvornica za orient. slastice i čokoladu

prije **A. Maršner** Král. Vinohrady (Česka).

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, slavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nojnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezčešnosti, ischlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi poslupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

703 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju narudbu p. n. muštrlja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

(PRIJE MARKOVE KAPLJICE).

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezčešnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht**, mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice sudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem na cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 21. Pula, u četvrtak dne 24. maja 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. računaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošту predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U naklади tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Otvorenje ruskog državnog sabora „Dume".

Dne 10. o. mj. pozdravio je ruski car Nikola II. u očigled čitavoga svieta zastupnike ruskoga naroda i otvorio državni sabor ili „Dumu". Od toga povjestničkoga dana imade silna Rusija svoje izabrano narodno zastupstvo. Taj veliki dogodjaj, koji je na sebe svratio oči čitavoga prosvjetljenoga svieta obavljen je u Petrogradu i proslavljen u ogromnoj državi svečanim načinom. Ovim danom započelo je za Rusiju novo doba i novi život za preko stotinu milijuna podanika cara Nikole.

U glavnom gradu Rusije, u raskošnom Petrogradu vladalo je tim povodom neobično svečano i živahno razpoloženje. Sjajno okićenim ulicama vrvilo je veliko množtvo naroda, koji je radostna lica razpravljao o važnosti povjestničkog dogodjaja. Sve škole, svi uredi i svi novčani zavodi bijahu zatvoreni radi narodnog blagdana. Svi listovi priobćiše oduševljene članke, kojimi pozdravljahu otvorenje prvog državnog sabora.

Samo otvorenje „Dume" obavljeno je sliedećim načinom:

Mnogo prije nego je započela svečanost napunila se priestolna dvorana u zimskoj palači pozvanimi gostovi. Najviše zanimanja pobudjivali su članovi dume, medju kojima ima i devet židovah. Uz sjajne uniforme ima i seljačkih haljinacah. Članovi dume postavili su se na desnoj strani dvorane, njima nasuprot bili su članovi državnoga vieća u sjajnih uniformah i crvenih kabanicah. Medju njimi su Lamsdorf i Witte. Za glavnoga prokuratora svete sinode postavljen je pozlaćen stolac nasuprot priestolju.

Uz zvukove glazbe, koja je svirala narodnu rusku himnu, unišao je dvor u tri četvrta na dva u priestolnu dvoranu. Car je pozdravljao kimajuć glavom goste i članove dume. Carica Aleksandra bila je očito ganuta i vrlo ozbiljna. Carica majka odzdravljala je smiešeć se na pozdrave. Obje carice imale su na sebi narodnu rusku nošnju, a car je nosio uniformu preobraženske pukovnije. Car se postavio izmedju obih caricah pred svetom sinodom te je slušao Tedeum. Poslie toga pružio mu je mitropolit križ. Car i carice poljubile su mitropoliti ruku, a onda križ, na što je car stupio na priestolje, dočim su carice ostale uz velike knezove.

Tada je dvorski ministar pružio caru priestolnu besjedu, koju je stojeći glasno pročitao. Priestolni govor glasi: Od božanstvene providnosti podieljena mi skrb za boljak domovine ponukala me, da pozovem odabranike naroda na sudjelovanje pri zakonodavnom radu. Žarkom vjerom u veseliju budućnost Rusije, pozdravljam Vas kao najbolje ljude, koje su izabrali moji ljubljeni podanici. Čeka vas težak i zamršen rad. Ja vjerujem, da će vas ljubav prema domovini složiti. Ja ću po meni odabrane institucije uviek čuvati sa čvrstim uvjerenjem, da ćete vi sve sile upotriebiti u požrtvovnu službu za domovinu, za razbistrenje potrebah srdcu mi priraslog seljačtva, za prosvjetljenje naroda i za razvoj njegovoga blagostanja, imajuć na umu, da za veličinu i boljak države nije potrebna samo sloboda, već i red na pravnoj podlozi. Neka se izpune moje vruće želje, da vidim sretan moj narod i da ostavim momu sinu jaku, dobro uredjenu i prosvietljenu državu kano baštinu. Bog blagoslovio proizašli rad sjedinjenoga državnoga vieća i dume i neka ovaj dan znači pomladjenje Rusije i u moralnom pogledu preporod njezinih najboljih silah. Podjimo na rad, na koji sam vas pozvao i opravdajte dostojno povjerenje cara i naroda. Bog pomogao meni i vama!

Ozbiljne i usrdne careve rieči pozdraviše prisutnici burnim, dugotrajnim klicanjem „hura". Sadržaj se je priestolnoga govora povoljno dojmio. Živahno pozdravljajući, car je zatim u pratnji carica i velikih knezova ostavio priestolnu dvoranu. Članovi dume zaputiše se u Tavričejsku palaču, gdje je bilo svečano otvorenje prve sjednice. Držanje naroda bilo uzorno. Svuda je vladao podpuni mir. Nebrojeno množtvo priredilo je caru burnih ovacija. U Petrogradu, Moskvi, Varšavi, kao što i u drugim gradovima bio je jučer oficijalan praznik.

Prije samog otvorenja prve sjednice odslužio je mitropolita službu božju.

Prvu sjednicu državne dume otvorio je državni tajnik Friš ovim nagovorom: Slobodan sam upozoriti na to, da je izabranim zastupnicima, koje imam čast pozdraviti, pružena podpuna mogućnost na temelju temeljnih zakona o ustrojenju dume, da rade za to, da se uvede pravi zakoniti red. Zastupnici su u sretnom položaju, da mogu raditi posve otvoreno i sa podpunom slobodom govora. Svaka će se vaša rieč kroz štampu čuti u narodu, da se vidi, kako se pozorno prati djelovanje zastupnika. Sa željom, da se rad sretno obavlja, proglašuje državni tajnik dumu otvorenom i poziva zastupnike na izbor predsjednika. Na predlog državnoga tajnika izabran je predsjednikom moskovski sveučilištni profesor Muroncev. Izbor je primljen uz obće odobravanje. Predsjednik uzlazi uz opetovani pljesak na predsjedničku stolicu. Zastupnik prof. Petrunković moli za rieč. Predsjednik mu je podielio, te ga poziva, da se uzpne na govorničku tribinu. Zast. Petrunković zauzme za tim mjesto na tribini, započe govor, u kojem označuje dužnošću, čašću i vriedno, da prvu političku rieč posveti onima, koji su za slobodu domovine žrtvovali svoju slobodu. Govornik spominje; da su sve tamnice prenapunjene, a tisuću ruku pruža napram dumi za slobodom. Dužnost bi bila dumi, da na svaki način nastoji, du ova sloboda ne smije stajati Rusiju novih žrtava. Predlaže, da ovo pitanje dodje u pretres u adresnoj razpravi; budući da sada nije moguće, da dodje u razpravu. Predsjednik Muroncev hvali na povjerenju zastupnika i naglašuje, da će se u dumi raditi na temelju poštovanja prava vladara i na podpunoj obnovi vlade. Na to je sjednica zaključena, budući da se predsjednik morao predstaviti caru.

Kako pišu petrogradski listovi, slika novog državnog sabora je zanimiva. Seljački su zastupnici došli u jednostavnom, ili narodnom odielu. Njima se namjenjuje najveća pažnja. Razpoloženje je izvrstno. Diplomati i viši dostojanstvenici neusiljeno razgovaraju sa zastupnicima. Nakon službe Božje krenuše zastupnici u sjajno ukrašeno dvoranu, gdje su se smjestili bez razlike stranaka. Sučelice ministrima sjede novinari i mnogobrojne gospodje.

I tako se je silni ruski narod dočepao ustavnog života nakon težkih žrtava, koje neka urode obilatim plodom na sjaj i veličinu njegovu, a na ponos i oslon svega Slavenstva!

Iz carevinskoga vieća.

Bež, 20. maja 1906.

U sjednici prošloga petka bila je početkom sjednice medju podnesci pročitana takodjer *interpelacija zastupnika Spinčića, dra Ivčevića* i drugova tičuća se *činovnika c. kr. kaznione u Kopru*. Donašamo ju na drugom mjestu.

* * *

Razpravio se je *prešan predlog dra Kramarža i drugova radi slabih prostorijah na klinici medicinske fakultete na sveučilištu u Pragu*. Ministar-predsjednik kao voditelj ministarstva nutarnjih poslova odgovorio je, da će se providiti za bolje prostorije.

* * *

Absolutnom većinom bilo je zaključeno, da se otvori razpravu o nastupnom govoru ministra-predsjednika. Nego razne stranke kao da se kaju što su se upisale. Mnogi govornici dali su se brisati. I nasi njeki su se upisali, ali samo u svrhu da pobijaju protivnike ako bi govorili. Inače je klub, naročito glede izborne preosnove, svoje stanovište označio.

Razprava se je ipak počela, i govorili su već prvi dan razprave Česi Plaček i Choc, Rusin Romančuk, i Svenjemac Herzog. Plaček, stojeći izvan stranaka, je sporazuman s načelom da se nepostavlja nikakvih drugih zahtjeva u svrhu da se glasuje za izbornu preosnovu; al to, veli, nek valja nesamo za Čehe nego takodjer za Njemce. Choc upozoruje Mladočehe, nek se ne zanašaju na obećanja ministra-predsjednika, jer bi mogli na cjedilu ostati kako su već mnogo put, a najzad pod Gaučem koji je pao prije nego li je išta od obećanoga izpunio.

Romančuk veli da se nada da će ministar-predsjednik Hohenlohe biti prema svim, pa i prema Rusinom, pravedan. Rusini nezahtjevaju drugo nego da se s njimi postupa kako i sa drugimi narodi. Za sada su protivni svakomu proširenju zemaljske autonomije.

Herzog veli, da su Svenjemci proti predležećoj izbornoj osnovi, jer će se njom, ako bi bila provedena, prije ili kasnije ugušiti Njemce u parlamentu. Ističe da bi se njih proglasilo za veleizdajnike kad bi učinili šta slična što su počinili Poljaci napram poljskim zastupnikom u Ruskoj dumi; dočim da su Poljaci usupor tomu stranka koja uzdržaje državu.

* * *

Izborni odbor obdržavao je takodjer petak sjednicu, i zaključio glavnu razpravu. Za prelaz u podrobnu razpravu glasovale su sve stranke osim Svenjemaca. Nijedna stranka nije posve zadovoljna sa osnovom, svaka ima svojih želja, koje se kose sa željami drugih. Svaka misli da će prodrieti sa svojimi predlozi kod pojedinih paragrafa osnove. Ako je u obće moguće da osnova prodje, onda neće proći jednom stanovitom većinom, nego samo tako da će za njeke ustanove, za njeke paragrafe, biti jedna većina za druge druga.

Medju tim nezna se kad će biti buduća sjednica izbornoga odbora. Bit će tek onda kad ministar-predsjednik podnese sa svoje strane promjene, koje smatra potrebitim. Sad neće biti toliko protivnosti kod Poljaka koliko kod Čeha i Njemaca iz čeških zemalja.

Neide gladko niti kod zastupnika južnih pokrajina.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Ivčevića i drugova

na njegovu preuzvišenost gosp. upravitelja ministarstva pravosudja.

Nedavno bio je imenovan višim ravnateljem c. k. kaznione u Kopru neki Venedicter, koji da ne pozna ni malo hrvatskoga jezika.

Pošto je rečena kazniona odredjena većim dielom za uznike hrvatske narodnosti iz Dalmacije i Istre, te bi koli viši ravnatelj toli svi ostali činovnici toga zavoda morali znati hrvatski, da uzmognu izravno općiti sa uznici, pošto sadanji kontrolor i sadanji adjunkt neznaju hrvatski, te se mora sa uznici hrvatske narodnosti obćiti pomoćju tumača, obično pomoću jednoga nadzornika straže, koji poznaje samo neki slovenski dialekt i često krivo tumači;

i pošto predsteji imenovanje jednoga upravitelja i jednoga liječnika na toj kaznioni, dozvoljavaju si podpisani upitati njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva pravosudja:

1. Kako može vaša preuzvišenost opravdati u najnovije vrieme uzsliedilo

imenovanje višega ravnatelja u c. k. kaznioni u Kopru, koji nije sposoban hrvatski govoriti, kao takodjer ostavljenje u službi u istom zavodu činovnika koji ne poznaju spomenuti jezik?

2. Je li vaša preuzvišenost voljna popuniti razpisana mjesta upravitelja i liječnika u istom zavodu sa molitelji koji poznaju podpuno hrvatski jezik, i u obće urediti odnošaje na tom zavodu tako, da budu činovnici u njoj namješteni mogli izravno obćiti sa uznici u jeziku ovih posliednjih?

Beč 18. svibnja 1906.

Značajna odluka.

Dne 16. o. m. imalo je „Poljsko Kolo“ sjednicu, veoma svečanu. Prisustvovali su joj svi članovi, medju njimi i zastupnici gospodske kuće dr. Bilinski, knez Lubomirski, vit. Madeyski i grof Wodzicki.

Prije nego li se je prešlo na dnevni red, predložio je predsjednik „Kola“ grof Dziedušicki, da se pozdravi poljske članove ruske dume. Predlog bio je prihvaćen s oduševljenjem i jednoglasno. U pozdravu izrazuje se želja da se i dalje srčano bore u težkoj borbi.

Na dalje je isti klubski predsjednik predložio, da se klubski štatuti promjene u smislu, da mogu i članovi Poljaci ruske dume udioničtvovati kod sjednica Poljskoga kluba na carevinskom vijeću u Beču. Prema ustanovam štatuta, nije se moglo već u toj sjednici o predlogu glasovati. Bit će stalno prihvaćen.

Poljaci, kako se vidi, ne poznaju državnih medja. Oni se ćute braćom, rodjenom braćom, ma bili oni u Austriji, Ruskoj ili Pruskoj.

Oni ne govore o svojoj uzajamnosti, kao mi o svojih povjestnih pravih, al ćute ju jače možda nego itko drugi, i goje ju, i izkazuju samo u riedkih momentih.

Politički pregled.

U Puli, dne 23. maja 1906.

Austro-Ugarska

Kako javljaju iz Beča, primili će Njegovo Veličanstvo u bečkom dvoru dne 10. junija delegacije, koje su sazvane za 9. junija.

Jednomu poljskomu listu pišu iz Beča, da je ministar predsjednik knez Hohenlohe pozvao sve stranke carevinskoga vieća, da mu obznane svoje konačne predloge o izbornom kompromisu najkašnje do 22. o. m. jer da vlada njihove odluke u tom jako važnom i neodgodivom pitanju nadalje odgadjati ne može.

Odbor za izbornu reformu dovršio je u petak u večer glavnu razpravu o vladinim osnovama. Na početku sjednice dao je ministar predsjednik knez Hohenlohe izjavu, a za tim su redomice označili poznato stanovište: Talijana barun Malfatti, njemačkih agraraca dr. Herold, Slovenaca dr. Šusteršić, Rusina Wassilko, Poljaka dr. Bobrzynski, Niemaca iz Češke dr. Pergelt, českih agraraca Zazvorka, ustavovjernog veleposjeda dr. Grobmayr, konservativnog veleposjeda grof Widmann i Mladočeha dr. Kramarž, po čem se je prešlo na glasovanje.

U Spljetu sastaše se u nedjelju zastupnici hrvatske stranke Dalmacije i skoro svi načelnici kraljevine, da viećaju o organizaciji svoje stranke.

Na ovoj sjajnoj skupštini su učestvovali svi zastupnici (osim trojice zapriečenih) i predstavnici od 65 občina.

U ponedjeljak sastao se je novoizabrani ugarski sabor. Tim povodom došlo je dan prije u Budimpeštu 40 odaslanika hrvatskog sabora iz Zagreba, koji bijahu na kolodvoru od velikog množtva naroda oduševljeno pozdravljeni. To je prvi put, da će biti hrvatski narod zastupan na zajedničkom saboru po svojih pravih sinovih dočim su ga do sada uvjek zastupali vladini ili madjaronski zastupnici.

Utorak primio je kralj novo zastupstvo ugarsko-hrvatskog sabora svečanim načinom u kraljevskom dvoru u Budimu.

Srbija.

U subotu obdržavano je ministarsko vieće pod kraljevim predsjedanjem, te se bavilo riešenjem urotničkoga pitanja. Ministar-predsjednik Pašić saobćio je posljedke svojih pregovorah, te su oni obćenito prihvaćeni. Moguće je, da će Pašić naskoro sazvati političare svih stranakah, te im predložiti nacrt riešenja ovoga pitanja. Izvedba osnove provela bi se tek onda, kada se sastane skupština.

Rusija.

Ruski državni sabor ili duma dogotovila je razpravu o adresi ili odgovoru na priestolni govor. Adresa bijaše pak jednoglasno prihvaćena, što bi imalo značiti, da se ruski sabor čvrsto drži zahtjeva, da se podieli pomilošćenje ili amnestija.

Italija.

Dne 17. o. mj. došlo je u talijanskom parlamentu do ministarske krize. Ministar-predsjednik Sonnino zatražio je odbor, koji se je bavio odkupom južne željeznice, da taj posao požuri. Zastupnik Ferrari stavio je predlog neka se o tom predmetu glasuje, čemu se je vlada usprotivila. Kad je došlo do glasovanja o tom predmetu suzdržalo se 40 zastupnika od glasovanja, te je vlada ostala u manjini. Usljed toga je još istog dana na večer obdržavano ministarsko vieće, na kojem je zaključeno, da se sljedećega dana u jutro preda kralju ostavka, a komora o tom obaviesti. Kralj je glede Sonninove ostavke pridržao sebi odluku. Komora je usljed zamolbe ministra-predsjednika odgodjena na neizvjesno vrieme.

Kostobolja i reumatičke boli, bodać, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u tedjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija sa K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.
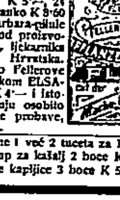

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Uredovni sati kod redarstvenog povjereničtva u Puli. Od 15. o. mj. dalje ustanovljeni su kod c. k. redarstvenog povjereničtva u Puli sliedeći uredovni satovi: Za nedjelje i blagdane od 9 do 11 sati prije podne; za radne dane od 9 sati u jutro do podne i 4 do 6 sati poslje podne.

Zapovjednik mornarice na povratku. Dne 10. o. mj. povratio se je iz Dalmacije u Pulu na ratnom brodu „Pelikan“ zapovjednik ratne mornarice admiral grof Montecuccoli. G. zapovjednik pregledao je u Dalmaciji luke, spremišta itd. ratne mornarice.

Dne 17. pregledao je u Puli novu oklopnjaču „Nadvojvoda Karlo“, pak je odplovio na brionski otok da pregleda tamošnju tvrdjavu „Tegethoff“. Sliedećeg dana podao se je na Rieku, da tamo pregleda akademiju.

Lošinjski kotar:

Talijanstvo Lošinja. Iz izvieštaja talijanske pučke banke u Malom Lošinju doznajemo, da upravlja tom bankom što u ravnateljstvu, što u nadzornom odboru šest osoba. Evo imena te gospode: M. Premuda, A. Vidulić, J. Martinolić, S. Nikolić, L. Kamalić i L. Jadrošić. Ova se gospoda pišu doduše talijanskim pravopisom, ali će težko dokazati, da im potječu stariji iz Rima ili Fiorence.

Voloski kotar:

Javni sastanak u Materiji. U nedjelju u 3 sata započeo je javni sastanak na prostranom dvorišću tamošnjeg občinskog načelnika g. K. Kastelica. Na dvorištu sakupilo se je preko trista občinara, sve zrelih muževa, što je veoma mnogo za onu neveliku raštrkanu občinu, što se imade glavno zahvaliti g. načelniku, koji je svoje občinare na vrieme obaviestio i na sastanak pozvao. Sastanku prisustvovalo je i nešto tamošnje susjedne inteligencije gg. učitelji, svećenici i t. d.

Kao povjerenik političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre, otvorio je sastanak g. Kastelic, koji je srdačno pozdravio občinstvo i narodnog zastupnika, kojeg pozdraviše prisutni živahnimi poklici. Na predlog jednog skupštinara bijaše izabran predsjednikom sastanka g. Kastelic, koji se zahvali na povjerenju i dade rieč zast. Mandiću. Ovaj izruči ponajprije občinstvu pozdrave svoga druga zastupnika Spinčića, kojeg drže zastupničke dužnosti u Beču (sveobći klici: Živio Spinčić!) spomenu tabor u susjednoj Brezovici, obdržavan u ovo doba prije 23 godine, te naglasi, da su želje i težnje našega naroda izražene na onom taboru glas vapijućeg u pustinji, jer nas gospoda u Poreču, Trstu i Beču ne poznaju inače, nego samo onda, kada treba treba da platimo porez i dademo vojnike.

Prešav na sam predmet, raztumačio je u poduljem govoru što je ustav, što su izbori, što je državni a što zemaljski sabor. Kako se bira u prvega a kako u drugoga, kakva je vladina osnova za promjenu izbornoga reda, što je obći, jednako, izravno i tajno pravo glasa, koji su mu protivnici a koji prijatelji. Govornika nagradi občinstvo burnim odobravanjem.

Na poziv g. predsjednika da li ima koji kakvu želju ili predlog, oglasilo se je više občinara raznimi molbami i pritužbami.

Kao svuda u onom sudbenom kotaru tako se i ondje narod silno tuži na prestrogo provadjanje šumskog zakona; drugi se potužiše što nemaju škole, pak prenaglu vožnju automobila, na štetno djelovanje zareznika, na velike strmce na tršćansko-riečkoj cesti i t. d. i t. d. Gosp. načelnik potužio se je što nemaju nikakve riešitbe na molbu za ustrojenje pučke škole u Golcu, premda imade ono i susjedna sela preko 200 sposobne djece za školu. Zastupnik Mandić podao je na svaku molbu ili pritužbu potrebito razjašnjenje i obećao konačno, da će se zauzeti kod oblastih u Trstu ili da će moliti druga zast. Spinčića, da se on zauzme u Beču za pravedne i opravdane zahtjeve pučanstva.

Pošto se nije više nitko prijavio za rieč, zaključi predsjednik sastanak zahvaliv se mnogobrojnom občinstvu na liepom vladanju i zastupniku Mandiću na poučnom i zanimivom govoru. Občinstvo odazvalo se oduševljenimi živio-klici g. načelniku i g. zastupniku, na što se je mirno zadovoljno razišlo. Sastanak je trajao puna dva sata.

Gospodo činovnici ne mučite bez potrebe i koristi naroda! U riečkom „N. L.“ čitamo sliedeću viest *„Iz sv. Mateja“*, pa ako je istinita, o čemu nemamo razloga dvojiti, to opominjemo ozbiljno onu gg. činovnike, kojih se to tiče, da ne muče bez potrebe i koristi tužnog naroda, jer inače ćemo zaguditi u druge gusle. Evo spomenute viesti:

Iz mjestne občine Kastav idu godimice radnici za zaslužbom u Kranjsku, Njemačku, Bosnu, a većinom u sjevernu Ameriku, te moraju imati dotične putnice. Prije nego li se upute c. kr. političkoj oblasti, imaju se oglasiti pri občini, koja izdaje istim dopust odlazka, dobiv isti, upute se u Volosko radi izdavanja putnice. Kada dodju kotarskom poglavarstvu, uredjujući činovnik zadrži dopust odlazka, izdan od občine, te odpravi stranke kući, veleći im, da će im putnicu poslati na občinu.

Stranke odu kući, te čekaju po mjesec i više dana, ali putnice nema. Upute se opet u Volosko, te ponovno umole izdanje putnice, ali opet budu kući odpravljeni, te moraju čekati na milost uredjujućega činovnika. Gospodine c. k. kotarski upravitelju, stanite na kraj takvom uredovanju, inače obratit ćemo se drugamo.

Dogodi se višekrat, da stranke kupe vozne karte za Ameriku, misleći da će im pravodobno izdana biti putnica, ali se prevare, te moraju moljakati dotično družtvo, kod koga su kupili vozne karte, da iste produlji dok putnicu dobiju. Prije je c. k. politička oblast izdavala putnice za inozemstvo po propisima i praktičnim knjižicama, ali od neko doba ne, već jedino radničkim knjižicama, koje su radi svoje veličine nespretne, i kojima se u Americi moraju smijati. I ovom bi se imalo na put stati. Počekat ćemo, da vidimo što će se proti ovim neurednostima poduzeti.

Spomen na dra. Antu Starčevića u Kastvu. Bilo je na Majevicu, prve nedjelje mjeseca maja godine 1881. popodne, kada je dr. Ante Starčević, bivši onda kod lista „Sloboda“ na Sušaku, u družtvu dra Augusta Harambašića, Milana Kerdića, prof. Jurčića i drugih posjetio Kastavce i Kastav grad, valjda prvi i zadnji put u svojem životu.

Pogledav grad i njegove starine podao se u „Hrvatsku Čitaonicu“, gdje se upisao u knjigu gostova. U svom životu, kako je kazao, vidio je prvi put sliku jednog narodnog biskupa sa brkovi. U ono stekliško doba u Kastvu našalio se njeki član čitaonice dodav licu biskupove slike brkove.

Stari želio je viditi svojeg ljubimca Matka Laginju, ono doba občinskog tajnika u Kastvu. Pošto se je isti u družtvu njekojih gradjana nalazio kod pok. Ivana Sardoč-Marinčića u Matuljih, dopratio je bivši kapelan u Kastvu gosp. Anton Puž Staroga sa družtvom u Matulje. Tamo se je družtvo ciele večeri zabavilo i Kastavci uživali su u svojem krugu Staroga. Nadošli kasnije pok. Ivo Karabaić i drugi. Pjevalo se i izreklo liepih nazdravica. Staroga se slušalo kao sveto pismo. Prof. Jurčić nadošao onih dana iz Pariza, pjevao je francuzki „Marsiljezu“, koja je staroga elektrizirala, što mu se na licu poznalo. Kasno o polnoći razišlo se družtvo na Sušak, Kastav i Volosko. Prigodom 25-godišnjice na Majevicu spominje se tog dana tadanji „Kantusminister“.

M.

Pazinski kotar:

Glavna godišnja skupština Hrv. Čitaone u Pazinu. Pošto se glavna godišnja skupština „Hrv. Čitaone“ u Pazinu nije mogla obdržavati dne 17. o. mj., to je odbor istu ponovno sazvao sa istim dnevnim redom za utorak, dne 29. o. mj. u 6 sati na večer.

Javni sastanak obdržavati će političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri dne 27. t. m. u 4 sata po podne u Tinjanu „pod ladonjom“. Predmet razprave bit će izborna preosnova.

O izbornoj reformi govoriti će narodni zastupnik g. Matko Mandić, koji dolazi navlaš radi toga iz Trsta.

Svečano otvorenje Hrvatske Čitaonice u Žminju. U četvrtak dne 24. o. mj. upravo danas otvara se svečanim načinom „Hrvatska Čitaonica“ u našem prijaznom Žminju. Čitaonica imati će svoje prostorije u kući g. Vjekoslava Ferria. Svečanost otvorenja obaviti će se ovim razporedom: 1. proslov, 2. predstava, 3. tamburanje i 4. ples. Početak svečanosti u 5 sati po podne. Ulaznina k svečanosti 50 para za osobu a za obitelj po volji. Pošto je čisti dobitak namienjen mladomu družtvu to će odbor i darove primati sa zahvalnošću.

Mi pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom ustrojenje novog narodnog ognjišta u središtu naše pokrajine te želimo mladomu družtvu, da raslo, cvalo i obilato donielo ploda našemu mukotrpnomu narodu u onoj i susjednih občinah. Živila „Hrvatska Čitaonica“ u Žminju!

Porečki kotar:

Odličan rodoljub. Velečastni gosp. Josip Knavs dosadašnji župeupravitelj u Topolovcu kod Oprtlja premješten je ovih dana u Dutovlje. Kako je poznato gosp.

je Knavs poklonio našoj Družbi liepu kuću u Sv. Luciji kraj Opatlja pod uvjetom, da Družba otvori tamo jednu svoju školu. Družba je rodoljubnu ponudu g. Knavsa sa zahvalnošću primila i uz darovanu kuću podigla školsku dvoranu, a kuću dalo u najam narodnom trgovcu, koji s uspjehom radi u ovom zapuštenom našem kraju. Svu skrb za dogradnju i nadzor preuzeo je na sebe gosp. Knavs. Ravnateljstvo mu i ovime izrazuje najdublju blagodarnost za trud i požrtvovnost njegovu.

Poreč već sada bez vode! Takozvani glavni grad naše pokrajine slavni Poreč ostao je već sada bez pitne vode, što je prava sramota za njegovu upravu, za pokrajinsku autonomnu oblast i za sve Talijane Istre. U tom neznatnom gnijezdu zasjeda zemaljski odbor od početka ustavne dobe te su tuj domaći i stranci pustili na stotine hiljada kruna; taj gradić pobrao je na pristojbah od željeznica, koje sjeku pokrajinu drugih stotina hiljada kruna; on uživa sve moguće povlastice takozvanog glavnog grada, pak nije bio kadar za preko 45-godišnje talijanske uprave dobaviti si ni pitne vode za blago, a kamoli za kakvu industriju. Prava je sramota što si taj gradić već prvih dana mjeseca maja daje dovažati parobrodom vodu iz Trsta, dočim moraju siromasi onog grada kroz čitavu godinu piti blatnu i smrdnu vodu, što se izlieva sa cesta i putera u jednu kraj puta nalazeću se lokvu. Jesu li i to, slavna talijanska gospodo još slavnijeg grada i pokrajine, plodovi Vaše dviehiljadne latinske kulture? Na čast Vam bila! S takovom bi se sramila i posliednja naša občina u pokrajini.

Kaldirski Lazi. Dne 29. aprila t. g. obdržavala se je glavna skupština ovdješnje podružnice družbe sv. Cirila i Metoda. U zelenom šljiviku, a na prostoru navlaš priredjenom, sgrnuli se svi stanovnici Laza. Nadošli su i gostovi iz susjednih Livada, Novaki, te Pazina. Skupštinu je otvorio predsjednik Božić, a kao družbin odaslanik nagovorio je tada skupštinare dr. D. Trinajstić. Podao je za tim izvješće blagajnik. Iz toga izvješća smo razabrali, da nova podružnica broji 78 članova. Ogroman je to broj uzme li se u obzir, da su skoro svi ti članovi podieljeni tek na 18 kmetskih kuća. Ta okolnost služi doistu na čast revnom odboru i složnim Laznom, a i ta okolnost zasvjedočava najbolje njihovo žarko rodoljublje, što se ondje kod skupštine sabralo u tili čas preko K 100 od članarine i darova. U odbor stupili su novi predsjednik Ivan Bertoša, a Ante Božić kao blagajnik.

Iza skupštine ulovila se mladost u ples, a uz oju bome i po nekoji dobriji, da ju je bilo milota gledati. Gostove je pak pozvao Ivan Bertoša u svoju gostoljubnu kuću na okriepu i na času izvrstnog njegovog viua.

Koparski kotar:

Iz Vrha, občina Buzet. Kako je jur bilo javljeno u dičnoj „Našoj Slogi", obdržavala se je godišnja skupština podružnice sv. Cirila i Metoda u Vrhu dne 6. t. m. — U predvečerje naši Medvejci-Crnogorci na šipčagu iz mužara najaviše susjednim občinama da će se sutra na Vrhu slavlje slaviti. — Naši pak mladići u Vrhu liepo razsvietliše zvonik, a to je silno dirnulo u živce naše lačne Kalabreže, te će za svoja nedjela i svoje glupo i bezobrazno ponašanje morati i pred sudom odgovarati. Pravo im bilo! — Premda su mjesece i mjesece prije prietili naša zalutala braća da podružnica u Vrhu već ne smije imati svoje skupštine baš u Vrhu, skupština je bila baš u Vrhu i to takva, kakve još bilo nije, te smo u svakom pogledu baš posvema zadovoljni. — Čim su nadošla gospoda iz Buzeta, otvori skupštinu u 3 sata poslije podne predsjednik podružnice veleč. g. Ivan Vranić umirovljeni župnik. Zahvali se, da je došlo toliko naroda na skupštinu koliko nikada prije, preporuča mir i red te dade prvu rieč g. Franu Flegu iz Počekaja. — Taj biranim riečima razlumači puku kako je naš narod u očajnoj borbi sa dindušmanom Italijanom u Istri prisiljen bio svojimi žuljevi ustanoviti takovu družbu ako neće da narod hrvatski u Istri ne bude izbrisan sa lica rodjene mu grude. Kaže, kako talijanski gradovi i sela u Istri upravo obiluju školama, dok 17000 naše jadne djece u tom smislu skapava i uzdiše za školom kao ozebao za suncem. — Dodaje govornik nadalje nekoje zgodne anekdote iz Buzeta što se škole tiče te preporuči puku slogu i rad u svakom pogledu ako se hoćemo otresti našeg zulumćara Talijana. — Zatim progovori upravo zanimivo i krasnom štokavštinom g. Brnbolić občinski tajnik u Buzetu, koji u glavnom reče da nam Talijani u Istri ne dadu škole samo za to, jer dok smo mi u tami i neznanstvu lakše na nama jašu, no doći će i njima crni petak kao i madžaronima u Hrvatskoj, te ćemo i mi njima šilo za ognjilo vraćati.

Za ovim preuze rieč veleč. g. Antun Raguzin župnik u Zamasku. Kaže on, da mi ne možemo ruke pomirnice Talijanom u Istri pružili dok oni budu crnili i proganjali naše čestito svećenstvo i sv. vjeru našu. Tà crkve svete širom Istre pune su skoro sa slavskim življem, dok talijanske podrepnice vide kad i kad crkvu ali samo iz vana. — Progovori zatim Ivan Žigante iz Sovinjaka te opominje narod nek štuje i sluša svoje svećenike i učitelje, te prve pijonire našeg narodnog probudjenja, ta naš narod boljih prijatelja i nema. — Ustade za tim g. Frankulin obć. blagajnik u Buzetu, koji med ostalim reče, da sada našoj družbi bolje sunce sviće, čim je opozicija u Hrvatskoj srušila Kuenov režim, koji odnošaji će sigurno blago djelovati i na našu Istru moralno a sigurno će i materijalno. Svi govori bili su popraćeni burnim živio klici. Vidjevši predsjednik da se već nitko ne glasi za rieč, prelazi se na izbor odbora. — Odbor ostaje isti kao i prošle godine, jedino predsjednik je izabran drugi. — Preuzevši rieč novi predsjednik, zahvali se na podieljenoj mu časti, zahvaljuje se u ime odbora odstupajućem predsjedniku za nastojanje oko napredka podružnice, zahvaljuje se liepo g. Antunu Flegu pok. Lovre, što nam je onog dana drage volje ustupio svoju kuću i predvorje i preporučuje se ga na dalnju blagonaklonost milih nam gostova koli bližnjih toli dalnjih. — Za tim bila je malena podvorba u kući gosp. Flegu te je i tu palo liepih nazdravica. — Naši Vršani bili su upravo zanešeni videći toliko ljudi iz Draguća, Račica i iz Sovinjaka, koji neka budu osvjedočeni, da će nam uvijek dobro doći pod naš hrvatski krov.

Grof Kadanjski.

Skupština podružnice Družbe u Rakitovcu.

Daje se na opće znanje, da će podružnica družbe Sv. Cirila i Metoda u Rakitovcu obdržavati svoju glavnu skupštinu u ponedjiljak dne 4. junija t. g. u 3 sata poslje podne u kući Dinka Žigante sa običnim dnevnim redom.

Umoljavaju se svi rodoljubi, da u što većem broju ovoj skupštini prisustvuju.

Franina i Jurina.

Fr. Kaj si biv na žamih u Vijeni? da te ni nider vidit, da se dikaj spogovorimo!

Jur. Ti si po Boga ponemil? ne znoš da jas son one žame od Viene pasav vre deset let!

Fr. Ma alora di vraga si bil?

Jur. A vero son biv na vižiti da me stovijo u penšijon!

Fr. Donka Ti si senak, koko šijor Bižato iz šteure u Buzetu, anka on je hodiv u špitov, zavor da ga penžijonajo!

Jur. A kaj mu vrag fali?

Fr. Ma tra jušto vrag! ma on drugo studijo! znoš da sada nemore već bit kašijer od visoke „rurale", pak bi tev tirivat penžijon i ploća od „rurale" kako kašijer, a pok ne somoć tu, ma ponjer bi imev već časa za hodjevat na Vrh i Poreč!

Jur. Tra bi šu pamet iskat!

Fr. Jušto son se spometiv, ki si mi en bot govoriv da ni dober tendit nanka soje fari, ma nanka ni!

Jur. A zakaj ne?

Fr. A ni sada neki don, dov enemu iz Vrhuvščine 100 kruna više nego mu je što, kada je šteura plaćav!

Jur. Anka da dô mijor koron više, kateremu, kaj forši jih nima?

Fr. A enemu pok, ki mu je dov sto koron manje, pok diboto, da mu ih ni tev vrnat!

Jur. Karo on! bi bojo storiv da gre na kortina kopat, prke so ga bili dinuncijoli na ministerjo, ma ne za nič!

Fr. A oni bot kada so bili votacijoni za škola na Vrhu, ki su Šijor Ježić i Banjafava poklicali enega starega iz Nedvej da je prišlo od kapitanata iz Kopra šteri mijarć koron za rasportit onim, ki bojo votali za talijanjska škola, pok za leva u Buzetu, ki je biv kapiton iz Kopra u Buzetu, je poslav šijor Bižato iz šteure u Buzetu, šijorega Mićela na Vrh po Porkošpina i Banjafava, da nakaj gredu prošat kapitona odpustok!

Jur. Kaj alora ne ploća šlato šijorega Mićela?

Fr. No kaj ga Bižato ploća, kone štato, ma na direcijonu ne znajo da on šervi Porkošpina i Banjafava i Bižata, a ne štato!

Jur. Dobro, dobro! ja ću ti povedat ena tusteja!

Fr. Ti imaš smerom nekega vraga ža provit!

Jur. Oni don ki je biv tabor na Vrhu nisu znoli talijanjski janjičari na Vrhu drugačije se vindikat, so šli po noći s skiranji, i zasikli su g. Lovriću en novi porton od one hiše kade je biv tabor!

Fr. Tra nisu imeli kaj stavit na oganj?

Jur. Anka po dnevu su pritili hrvatom, da ih ćejo spodit van iz hiše, i da ih ćejo sve ubit!

Fr. Forši verjejo da se ubija ljude, kako prasce, i da ih se podi iz hiše, kako so oni ovce enemu na Vrhu izgnali iz štale!

Jur. Da biš biv pok vidiv, kako je šijor Luigi (Luviji) „due volte batezato" na dan uličnice u Buzetu na ulici „Ripar" štev libret od kose sl. „rurale", jušto kada je podon zgoniv s bareto na glavi, ko da bi en japoneski general!

Fr. Kaj forši ne more tr je pašijonato i due volte batezato.

Razne primorske viesti.

Školski praznici. Uslied naredbe c. k. zemaljskog školskog vieća u Trstu bit će već koncem ove škol. godine produljeni školski praznici od 6 na 8 tjedana. Posebnom naredbom odredilo je c. k. kot. škol. vieće u Poreču, da praznici na ondješnjim školama započnu dne 14. julija o. g. dočim se naredna školska godina 1906./07. imade otvoriti dne 17. septembra o. g. Obje se naredbe protežu i na „Družbine" škole.

Talijanske škole u tudjini. Čitamo u talijanskih listovih da je u proračunu ministarstva bogoštovlja i nastave u kraljevini Italiji za tekuću godinu ogromna svota od 900.000 lira za uzdržavanje talijanskih škola u tudjini t. j. izvan kraljevine Italije.

Takvih vladinih ili od vlade podupiranih škola ima 85 a kolonijalnih isto podupiranih 406. Od tih škola imade znatan broj u Albaniji. Osim toga imade u tudjini 81 knjižnicu pridruženih školam, koje uzdržaje dielomice ministarstvo, dielomice zloglasno iredentsko društvo „Dante Alighieri". Svatko si lahko sam domisli koliko ide od gornje ogromne svote novca za potalijančenje naše djece u južnih pokrajinah.

Družtvo na zaštitu talijanskih vinogradara Istre. Dne 3. o. m. sastali su se u Trstu nekoji talijanski vinogradari, članovi zem. odbora u Poreču, talijanskog političkog družtva i zastupnici talijanskog gospodarskog saveza, da se dogovore, kako će ustrojiti posebno družtvo istarskih (talijanskih) vinogradara, koje će štititi njihove interese i promicati umno vinogradarstvo. Izabran je bio odbor od 9 lica, hoji će izraditi potrebita pravila i sazvati skupštinu talijanskih vinogradara.

Novi članovi državnog željezničkog vieća. Iz novina doznajemo za imena novih članova državnog željezničkog vieća za god. 1906.—1908. iz Primorja. Medju timi članovi iz Istre, Trsta i Goričke nalazimo što stalnih članova, što njihovih zamjenika 13 Talijana i to predsjednika i podpredsjednika trgovačkih komora u Rovinju, Trstu i Gorici, članova tih komora trgovaca, odvjetnika, državnih i zemaljskih zastupnika članova zemaljskog odbora, predsjednika kotarskih gospodarskih zadruga i t. d.

Kazali smo, da su sva ta gospoda pristaše talijanske stranke u odnosnih pokrajinah. Tako su primjerice članovi toga vieća za Istru gospoda *Camus*, *Benussi*, *Tomasi* i *V. Mrach* iz Pazina.

Zalimo, što nismo mogli doznati koliko je i koji su članovi toga vieća između Hrvata i Slovenaca rečenih pokrajinah. Bojimo se, da smo i kod toga imenovanja prikraćeni ostali kao što smo uvjek i svuda prikraćeni ne samo od autonomnih, nego i od strane državnih oblastih. Za slučaj, da je naša bojazan opravdana, to preporučamo našim zastupnikom u Beču, neka poduče g. upravitelja ministarstva željeznica, da imade u rečenih pokrajinah i Hrvata i Slovenaca, dapače da jedni i drugi zajedno sačinjavaju većinu stanovničtva Primorja, pak da bi zahtjevala i pravednost i pristojnost, da bude u spomenutom vieću dočičan broj članova Hrvata i Slovenaca. Kad bi se pak g. upravitelj ministarstva oglušio takvom zahtjevu, onda neka mu Talijani sami glasuju za potrebštine njegova ministarstva.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,
gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.
VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište sva-
svakovrstnog pokućtva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Ciene umjerene.

Pučko pivo!

Zazvorovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.
Pozor na našu zaštitnu marku!
Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kakvoću preporuča:
Prvo česko dioničko društvo
tvornica za orient. slastice i čokoladu
prije A. Maršner Král. Vinohrady (Češka).

Odlikovana
J. Kopač
svijećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svoje svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Sviječe za pogrebe, za božićna drva; voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.
783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.
Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.
Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.
Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.
Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.
Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.
Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.
Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuždnosti, nesvjestice, naglohosti, drhtanja na tielu, influence skopčano sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana sviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonna za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 40/A.
Kalman ulica ugao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

(PRIJE MARKOVE KAPLJICE).

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istroženom receptu želudčane kapljice priredjuju. — Ove želudčane kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave te s tim u savezu zatvorenosti i bezteènosti.

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:
Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto ž njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radenburgu.
Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. Josip Schneider, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:
1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—
Razašilje samo
„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 22. Pula, u četvrtak dne 31. maja 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pula.

Kod naračbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina; ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uredjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Otvorenje zajedničkog ugarsko-hrvatskog sabora.

Priznajemo rado, da smo se ovo posliednjih dvadesetak godina premalo bavili s odnošaji u današnjoj banovini t. j. u Hrvatskoj i Slavoniji, a to s jedinog razloga, što ti odnošaji bijahu tako tužni i žalostni, da smo držali nuždnim o njima s lahko pojmljivih uzroka što manje javno govoriti ni pisati. Dvadesetgodišnja vladavina bivšeg bana nasilnika Khuena bila je hrvatski narod dovela do takovog očajanja, te je već skoro držalo, da taj narod iz mrtvila i apatije nije kadro više ništa prodrmati.

Nu hvala Providnosti i uvidjavnosti ponajboljih sinova hrvatskog naroda, koji nisu ni u najtežih okolnostih klonuli duhom, hrvatski je narod pokazao kod netom minulih izbora za zemaljski sabor u Zagrebu, da mu je dogorilo do nokata, da je sit tudjinštine i nametničtva, da je voljan sam snovati i raditi oko svoje slobode i sreće. Hrvatska je sretno uzdržala pogibeljnu i sudbonosnu krizu te je baš kod spomenutih izbora pokazala svoju izvanrednu žilavost i snagu.

Sretna i blagotvorna bijaše misao o izmirenju jedoukrvne braće Hrvata i Srba, kojim je zajednička domovina Hrvatska i koji moraju složno raditi, da im ta domovina bude čim prije slobodna i sretna.

Nemanje sretna bijaše i druga pomisao o približanju hrvatskih oporbenih stranaka k madjarskim oporbenim strankam, kojim je prietila pogibelj absolutizma i kojim je dobro došla moralna podpora u borbi proti Beču. Prva posliedica i tog izmirenja i tog približenja bijaše sjajni uprav uspjeh izbora za hrvatski sabor, o čemu smo onomadne obširno izvjestili.

Na temelju ugarsko-hrvatske nagodbe od god. 1867. šalje hrvatski sabor na zajednički sabor u Budimpeštu 40 svojih zastupnika ili delegata, koji imadu tamo zagovarati i braniti probitke svoje kraljevine u koliko su isti zajednički.

Ovoj put je poslao hrvatski sabor u Budimpeštu na otvorenje zajedničkog sabora 40 svojih oporbenih članova, i to dielomice u zastupničku, a dielomice u gospodsku ili magnatsku kuću. Odaslanici hrvatskog sabora sačinjavati će u zajedničkom saboru posebnu stranku ili posebni klub, koji se je jurve konštituirao i kao takav stupio u doticaj s ostalim strankama.

Otvorenje zajedničkog ugarsko hrvatskog sabora obavljeno je izvanredno svečanim načinom dne 23. o. mj. u sjajnih dvoranah kraljevskog dvora u Budimu. Otvorenju prisustvovali su svi ministri i velikaši u svečanoj narodnoj nošnji, zastupnici i visoki dvorski dostojanstvenici.

Sabor otvorio je sam kralj prieslolnim govorom, kojim ističe uvodno kako je vazda gojio očinska (Ovo očinsko moglo bi u buduće izostati. Ur.) čuvstva prama Ugarskoj; spominje prošla vremena, za kojih nije bilo ni sporazuma izmedju kralja i naroda, ni ustavnog života.

U priestolnom govoru imade i ovaj pasus glede Hrvatske:

Vlada će posebno nastojati da što tiešnje spoji zemlje krune sv. Stjepana obzirom na promienjeni ustavni život i duh vremena. Bit će uvedeno obće pravo glasa prema zahtjevima savremena života. Nastojat će se udovoljiti Hrvatskoj glede njezinih narodnih zahtjeva, ne povriedjujući narodnog karaktera ugarske države.

Istog dana bila je u Budimpešti primljana hrvatska delegacija od ministara Daranyja i Košuta. Ovaj je iza pozdrava predsjednika hrvatske delegacije dra Medakovića, medju ostalim kazao, da žali, da nezna hrvatski te naglasio, da mu na srcu leži razvoj i blagostanje Hrvatske. Obećao je, da će sve učiniti da gospodarskom razvoju Hrvatske pomogne i izrazio nadu, da će sadašnje prijateljstvo Hrvatske i Ugarske vječito trajati; u to da će sve svoje snage ulagati.

Zatim Košut izjavi, da će doći u Hrvatsku, da se na svoje oči uvjeri o trgovačkom stanju i o prometnih potrebah zemlje. Delegati mu predočiše, da je to stanje vrlo zanemareno. Košut se na rastanku pohvalno izrazio o Medakoviću, te je označio grofu Teodora Batthyányja kao osobu, kojoj je povjerio brigu poslova ugarsko-hrvatskog sporazumka. Delegacija oduševljeno ispratila Košuta.

Glasila hrvatske oporbene stranke, iz koje potiču hrvatski zastupnici na zajedničkom saboru u Budimpešti, zadovoljni su s onim dielom priestolnog govora, koji se tiče hraljevine Hrvatske. Zakonito je — kažu — i korektno stanoviste priestolnog govora prema uzakonjenom položaju kraljevine Hrvatske, kaošto je hvalevriedna težnja nove madjarske vlade za slobodnim i naprednim razvojem posestrimih zemalja t. j. Hrvatske i Slavonije.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 22. maja 1906.

Medju interpelacijami pročitane su takodjer dvie interpelacije zast. Spinčića i drugova, i to jedna tičuća se *imenovanja kotarskoga sudca u Podgradu*, druga glede *postupka šumskih oblasti sa siromašnim pučanstvom Podgradskoga kotara.*

* * *

Kod prelaza na razpravu ob *izjavi ministra-predsjednika* govorio je najprije sam ministar predsjednik knez *Hohenlohe*. Branio je osnovu proti raznim prigovorom, dosad iznešenim. Jedan češki zastupnik rekao je da je izborna osnova napravljena u prilog Njemaca, usuprot jedan njemački zastupnik, da je izborna osnova uže, na koje će se Njemce objesiti. Izborna osnova nije za nijednu narodnost, niti proti nijednoj narodnosti. Ona nastoji da narodnostne odnošaje sa jednakostju svih državljana izmiri. S njom netreba ništa drugo uplitati, a najmanje narodnostna pitanja, jer ta će se vršiti sama o sebi, kad se provede sveobće izborno pravo. Treba ga čim prije provesti. Valja gledati da nas javna pravna svjest nepreteče. Vlada će podnesti bude li treba, osnovu nješto promjenjenu glede razdiobe mandata, al najradje bi da se predstavnici naroda sami nagode.

Ne dalje su govorili u toj razpravi zastupnici *Menger, Stein, Gunther, Dvoržak, Pernerstorfer i Sternberg*. Gunther je stariji čovjek a nov zastupnik, pak se je javno srdio, što ga nitko ne sluša. Ta njegova srdžba se je u ostalom opazila i čula.

Dviedušički izjavio se je u ime „Poljskoga koja", da će oni za izbornu preosnovu glasovati ako njim vlada dade pogodnosti.

* * *

Pošto je predsjednik oglasio *dnevni red buduće sjednice*, onaj isti koj bijaše i prvoj, ustao je Poljak Abrahamović pak predložio da se metne kao prvu točku dnevnoga reda prvo čitanje osnove o podržavljenju „sjeverne željeznice". Za njim je ustao Čeh dr. Plaček te predložio da se metne kao drugu točku dnevnoga reda preosnovu obrtnoga reda. Onda je ustao treći i četvrti i peti i šesti, pa svaki nješto drugo predložili. Predlog Abrahamovićev bio je prihvaćen sa 106 proti 95 glasova. Zanj su glasovali svi Slaveni. Proti svi Njemci. S toga veselje kod Slavena, a grozna buka kod Njemaca.

I predlog dra Plačka bio je prihvaćen.

* * *

U tajnoj sjednici čitala se je interpelacija Hanka i drugova, sadržavajuća pogrde na katoličku vjeru. Odlučilo se je, da se ne da u javnost niti interpelacija, niti zapisnik o tajnoj sjednici.

Beč, 27. maja 1906.

To da je u sjednici od 22. maja bio prihvaćen predlog, da se na dnevni red kao prvu točku postavi prvo čitanje osnove za podržavljenje „sjeverne željeznice", i da je to prihvatila slavenska većina, razdražilo je Njemce. Oni uobće nepoznadu većinu kad to njihova većina nije. Ovaj put imali su za povod činjenicu, da je onaj predlog bio postavljen bez da se je o njem razpravljalo u sjednici načelnika stranaka. S toga su se već onaj dan grozili, a sliedeći grožnju oživotvorili. Glavnu ulogu su igrali svenjemci. Oni su postavili predlog najprije da se sve interpelacije čitaju u tajnoj sjednici, a onda da se u javnoj sjednici u cielosti čitaju. I čitale su se. Iza toga govorio je u razpravi glede izjave vlade Hohenlohe-ove svenjemac Pacher. Govorio je o svem i svačem, o Poljacih prema izbornoj reformi, o podržavljenju sjeverne željeznice, o odcjepljenju Galicije. Kad je već preko 2 ure govorio, rekao je da je to samo uvod. Onda je govorio o ustavu u Austriji, o ustavnih sporovih, o izložbi u Libercu (Reichenberg), o svem što mu je na pamet došlo. Obstruirao je radi glasovanja od dana prije. Svršio je tek onda kad mu se je zagotovilo, da će razpravu poslie njegova govora prekinuti. Medjutim pripravili su se Njemci da unište ono što su dan prije Slaveni zaključili.

Njemac zastupnik Erb predložio je da se dnevni red za buduću sjednicu ovako ustanovi: 1. zakon o vojničkih taksah; 3. promjena obrtnoga reda; 3. prvo čitanje zakonske osnove o podržavljenju sjeverne željeznice, itd. kako bijaše dosad. Predložio je takodjer da se glasuje o tom njegovom predlogu poimence. Glasovalo se je. Predlog Erbov bio je prihvaćen sa 130 proti 116 glasova. Tim je uništeno što se je dan prije odlučilo. To je Njemce umirilo. Česi su njim dovikivali da će to stojati državu 4 milijuna kruna, jer se osnovu o sjevernoj željeznici neće na dobu razpraviti. I Njemci i Česi bubnjali su svoje zastupnike da dodju, pa jih je sa svim tim bilo u sve 246 od 425. I kod toga vidi se kako zastupnici marljivo polaze sjednice. Od 18 talijanskih bila su samo 2.

* * *

Petak dne 25. maja obdržavale su se dvie sjednice zastupničke kuće i jedna znamenita izbornoga odbora.

U prvoj sjednici zastupničke kuće dokončala se je razprava ob izjavi vlade kneza Hohenlohe. Za tu razpravu malo se je ko zanimao od prvoga početka. Vodila se je da se vrieme ubija, dok se inače o njekih stvarih neodluči. Govorio je još *dr. Stransky*, jedan od vodja Mladočeha i Poljak izvan stranaka *Breiter*. Govor Stranskiev je pokazao da je u mladočeskom klubu preotela mah ostrija struja proti blažoj kojoj je na čelu dr. Kramař. Stransky se je odlučno izjavio proti vladi Hohenlohe-a, i proti njegovoj izbornoj preosnovi. Česi su bili, reče, za Gaučevu izbornu preosnovu, al nisu za Hohenlohevu, po kojoj imadu Njemci još više mandata nego li su prije imali, a već prije imali su jih preveć. Oni neće da 40.000 Njemaca vriedi isto toliko koliko 58.000 Čeha. Sve što kada žele dobiti Česi i u obće Slaveni jest u očijuh Njemaca politika zahljeva; dočim Njemci svakom zgodom zahtjevaju i dobivaju, pa to nije politika zahtjeva. Kako u svem, tako imadu prvenstvo i u izbornoj preosnovi. Zadovoljilo njim se je i u tom da se nesmije razdiobe kotara mjenjati, ako neglasuje za to dvie tretjinska većina; da se tako petrificira nepravda koja se čini Slavenom. Knez Hohenlohe je nesamo po redu nego i po čuvstvu Njemac, pak ni za to nejmaju Česi u njega vjere. U ostalom s njim ni neće sklapati ugovora za to, jer težko da mu je dugo življenje.

Zast. Breiter upozoruje parlamenat i vladu, nek se za Boga ne izabire budući put po starom izbornom redu, nek se čim prije oživotvori izborna preosnova. Inače će nastati n. pr. u Galiciji veliki neredi i štrajkovi.

* * *

Poslije te svršene razprave prešlo se je konačno na prvu točku dnevnoga reda, sastavljenoga još za sjednice od 15. maja. Zast. Hofmann-Wellenhof izvjestio je o zakonskoj osnovi glede *vojničke takse*.

Poslie toga bje sjednica zaključena i sazvana izvanredna za 3½ sata poslie podne sa jedinom točkom dnevnoga reda: *Izbor delegacije.*

Od Hrvata izabran je delegatom za Dalmaciju Banjkini, njegovim zamjenikom Perić; od Slovenaca za Kranjsku delegatom Šušteršić, zamjenikom Žitnik.

Gospoda Talijani izabrali su za Istru delegatom Bartola, zamjenikom Polesina, za Trst delegatom Morpurga zamjenikom

Pitaka, za Goricu-Gradišku delegatom Verzegnasa, zamjenikom Lenassa, za južni Tirol delegatom Delugana. Talijani, njih 727.000, imaču 4 delegata, Hrvati i Slovenci, njih preko 2 milijuna, imadu 2 mandata. To je upravo austrijska pravica.

Ustrijed izbora dogodio se je pred glavnimi vrati parlamenta tolik nered, da se je sjednica morala prekinuti. Mali obrtnici su čitav taj dan štrajkali i demonstrirali proti konsumnim društvima. Hodali su u skupinah po gradu, obdržavali su skupštinu, i došli okolo 4 sata pred parlamenat, sa njekakvom crno-žutom zastavom. Redari su im uzeli zastavu, i nisu ju htjeli vratiti. te je to dalo povod velikoj smutnji, tučnjavi, ranam. Demonstranti su zahtjevali zastavu, policija je nije htjela dati. Zamješali su se Bečki zastupnici da mire demonstrante, ali ovi ih nisu htjeli ni čuti, pače su u gnječi i udaraca dobili, dok nije demonstratima bila povraćena zastava. To je dalo povod govora u sjednici zastupničke kuće kad se je opet otvorila i kad je svršio izbor delegata. Govorili su Lueger, Schumajer i Sternberg tužeći se na policiju; odgovorio je Hohenlohe da će stvar strogo iztražiti.

* * *

Nestrpljivo očekivalo se je promjene, koje je knez Hokenlohe obećao glede *izborne preosnove*. Priobćio ih je u sjednici izbornoga odbora, sazvanoj za 6 sati u večer dne 25. maja. Te promjene sastoje u povećanju mandata, odnosnim promjenam kotara i u ustanovi glede promjene kotara u budućnosti.

Do godine 1897., do uvedenja pete kurije, bilo je 353 zastupnika, poslie uvedenja pete kurije 425. Gauč je povisio taj broj za 30, tako da bi ih po njegovoj osnovi bilo u svemu 455; a Hohenlohe za dalnjih 40, tako bi ih bilo u svemu 495. Hohenlohe povećava mandate Njemcem za 18 u raznih krunovinah, Poljakom za 14 u Galiciji, Čehom za 4, dva u Češkoj po jedan u Moravskoj i Šleziji, 1 Rusinom u Bukovini, 2 Talijanom i to jedan u Trstu drugi u Trentinu.

Prema tomu predlogu bilo bi u budućem parlamentu: — 223 Njemaca, 249 Slavena, 18 Talijana, 5 Rumena.

Od slavenskih zastupnika bilo bi 103 Čeha, 77 Poljaka, 33 Rusina, 36 Slovenaca i Hrvata.

Nijednoj narodnosti se ne umanjuje broj zastupnika, raznim se povećava.

U buduće imale bi se promjene u izbornoj osnovi dogadjati jedino kad bi bila prisutna najmanje polovica zastupnika i kad bi za promjenu glasovale dvije trećine prisutnih.

* * *

Talijani su odmah poslie sjednice izbornoga odbora držali svoju klubsku sjednicu, pak su odlučili, da oni obstoje na svojem zahtjevu, da se od dviju mandata, što im se daje više, dade jednoga u Istri, drugoga u Goričkoj-Gradiški, i da će porabiti sva parlamentarna sredstva da se zaprieči nepravednost koja im je učinjena. Harlekini!

Sada kad im vlada daje dva mandata više, koje ne bi smjela dati, ako je u nje koliko pravice, sad bi htjeli da im se ih dade tamo, gdje hoće sami, a gdje im podnipošto ne pripadaju.

Beč, 28. maja 1906.

U gospodarskih pogadjanjih izmedju Austrije i Ugarske, koja su se na novo vodila pod novimi vladami, pala je jučer odlučna rieč. Pošto bijahu kod kralja oba ministra-predsjednika, i pošto se je obdržavalo krunsko vieće, kruna je odlučila kako je Ugarski ministar-predsjednik Wekerle želio. Odilazeć Wekerle sinoć iz Beča, rekao je novinarom, da je stvar tako riešena kako mogu biti zadovoljne obje strane. Toga al nije rekao austrijski ministar-predsjednik knez Hohenlohe, pače dao je u novine oglasiti, da nije istina da bi obje stranke bile zadovoljne. U jutro su austrijski ministri držali sjednicu pod predsjedanjem ministra-predsjednika kneza Hohenlohe, te su jednostavno odlučili kralju dati ostavku, što su već i učinili. Kralj reć bi da je primio ostavke.

K današnjoj sjednici gospodske kuće, koja bijaše sazvana za sat po podne i koja je posve kratko trajala, nije došao nit ministar-predsjednik nit ijedan drugi od ministara. Gospodska je kuća izabrala članove a delegaciju i neku malu stvar obavila, pak se razišla. U razpravu o izjavi ministra predsjednika nije prešla, kako bijaše odlučila da hoće.

Prema tomu Ugarska ide sve dalje obzirom na svoju neodvisnost. Kad se je ugarski parlamenat otvorio, vijala je na njem magjarska i hrvatska zastava. Cesarskoj, koja je drugda visila ne bijaše ni traga.

Prema onomu što se je jučer odlučilo, ugarski će ministar-predsjednik Wekerle reći sutra u svom nastupnom govoru, da će Ugarska glasovati svoj vlastiti ugarski carinski tarif, a ne kako bijaše do sad zajednički carinski tarif.

U samih tarifih neće se sada valjda ništa mienjati, al Ugarska hoće da pokaže da je u tom neodvisna.

Razdieljenje monarhije u dvie pole ide sve dalje voljom Magjara i privolom krune.

Sjednica zastupničke kuće, urečena za sutra utorak dne 29. maja, odkazana je već danas pod večer. Buduća da će se sazvati pismenim putem.

To je predsjedničtvo kuće moralo učiniti, jer kako da kuća zasjeda, kad nejma vlade.

Novo ministarstvo će se sastaviti, ali kakvo. Gdje da se nadje ponekle slobodna čovjeka, koj bi preuzeo predsjedničtvo ministarstva, koj bi sastavio kabinet u ovakvih okolnostih? A kad bi se i našao, težko da bi se parlamentu predstavio, ili ako bi se , morao bi bježati pred njim.

Doć će kakav namjestnik — već se i imenuje onoga iz Praga i onoga iz Beča — koj će popuščajuć Magjarom vladati paragrafom 14, dočim će kvotu i opet ustanoviti cesar-kralj.

Beč, 29. maja 1906.

Popuštanje Magjarom, pad Hohenloha, pa opozvanje današnje sjednice zastupničke kuće sa strane njezina predsjednika, jako je razdražilo mnoge stranke naročito pak Njemce.

Klubovi obdržavali su sjednice, dali izražaja svojim čuvstvom i izricali pouzdanje ministru predsjedniku knezu Hohenlohe.

Blizu stotina zastupnika sakupilo se je u dvorani zborovanja zastupničke kuće. Držali su „neprisiljenu sjednicu“, koju njeki „konventom“ zovu. Bilo jih je iz svih njemačkih stranaka, i svih drugih narodnosti osim Češke. Da jih je više bilo, veću bi se važnost tomu „konventu“ dalo. A i ovako je nješto dosegao. „Konventu“ predsjedao je zastupnik Prade (Njemac), kao bilježnici bili su izabrani zastupnici: Herold (Njemac), Romanczuk (Rusin) i Šuklje (Slovenac). Poslie razmjerno kratke razprave, odlučilo se je, da predsjedničtvo „konventa“ ide k predsjedniku kuće i da zahtjeva da sazove za sutra dne 30. maja sjednicu. Predsjednik nije htjeo tomu zadovoljiti. Nego članovi „konventa“ nisu mirovali, pak su potakli, te bijaše sazvana sjednica načelnika svih klubova. Dugo se je u toj sjednici razpravljalo. Konačno odlučilo se je jednoglasno, da se zahtjeva od predsjednika da sazove sjednicu za sriedu dne 30. maja. Za slučaj, da bi se parlamenat odročio još danas, utorak dne 29., prije nego li se obdržaje zahtjevana sjednica zastupničke kuće, položiti će delegati svih stranaka mandate, te tako osujetiti zborovanje delegacija.

Predsjednik je pod večer sazvao sjednicu za sutra dne 30. maja. U njoj će se razpravljati prešan predlog, koj će sastaviti predstavnici svih klubova, a koj će sadržavati stanovište kuće prema najnovijim dogodjajem. Kani se izraziti tako, da bude odnosna resolucija prihvaćena po mogućnosti jednoglasno.

Medjutim njegovo veličanstvo cesar i kralj poziva i danas, kako je već jučer, razne excellence, da se kod njih obavjesti o položaju, da pak odluči što mu je raditi, komu povjeriti sastav ministarstva. Boljega čovjeka težko će naći i mi Hrvati netreba da si za to glavu razbijamo.

Dvie interpelacije zast. Spinčića.

A) na njegovu preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva.

U velikih mjestnih občinah sjeverne Istre Podgrad, Jelšane, Materija u kojih su se zadnje doba obdržavale javne skupštine, u sudbenom kotaru Podgradskom, gorko su se tužili seljaci, mnogobrojno na skupštinah zastupani, da oblasti neće da dozvole diobu šumskih zadruga, koje se nalaze u sudbenom kotaru, a da se na licu mjesta ni neuvjere ob odnošajih pučanstva; nadalje su se gorko tužili, da šumske oblasti u šumskih stvarih postupaju tvrdo i strogo, dapače neljudski, sa siromašnimi ljudmi, pošto n. pr. zadrugari Podgradski nisu cielu prošlu zimu u svojoj vlastitoj šumi smjeli posjeći niti komada drva, te su prisiljeni bili sjeći voćke da ne poginu od zime. Šuma nek se goji, al to gojenje neamije tako daleko ići da pri tom jadni ljudi trpe na posvemašnjem pomanjkanju drva.

S toga uslobadjaju se podpisani upitati gospodina ministra poljodjelstva:

Je li vaša preuzvišenost sklona udesiti, da se dozvoli dioba šumskih zadruga nalazećih se u Podgradskom sudbenom kotaru, pošto se stvar točno izpita na licu mjesta, medju zadrugare, i da se šumski zakoni, dok zadruge obstoje, provadjaju prema odnošajem u kojih se pučanstvo nalazi?

U Beču, 22. maja 1906.

(Sliedi 16 podpisa).

B) na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva pravosudja.

Obzirom na to, da je razpisano mjesto c. kr. kotar. sudca u Podgradu i da se ima u posve kratkom roku popuniti; te da se predusretne, da nebude imenovan za taj sudbeni kotar, koj je napučen izključivo od Slovenaca i Hrvata, molitelj koj nije sposoban u slovenskom ili hrvatskom jeziku i koj je pučanstvu neprijateljski,

dozvoljavaju si podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja ministarstva pravosudja sliedeći upit:

Je li vaša preuzvišenost voljna popuniti mjesto c. kr. kotarskoga suda u Podgradu moliteljem, koji poznaje u istinu podpuno, u govoru i pismu, slovenski ili hrvatski jezik, i koj nije neprijateljski tamošnjemu pučanstvu?

U Beču, 22. maja 1906.

(Sliedi 16 podpisa).

Politički pregled.

U Puli, dne 30. maja 1906.

Austro-Ugarska

Iz Beča dolazi neočekivana viest, da je ministar predsjednik knez Hohenlohe dao u ime svega ministarstva ostavku u ruke Njeg. Veličanstva. Znalo se je občenito, da novomu ministru predsjedniku zadaje trista jada izborna reforma, koja je pokopala njegova predšastnika, ali se nije občenito znalo, da se je tako zaoštrio spor izmedju austrijskog i ugarskog ministarstva radi gospodarskih pitanja. Tomu sporu palo je žrtvom ministarstvo kneza Hohenlohe, koje nije htjelo uzeti na sebe odgovornost pred austrijskim parlamentom za gospodarske povlastice, koje je kruna obećala ugarskom ministarstvu.

Zadnjih dana viećali su često članovi jednog i drugog ministarstva o carinskom cieniku što bi se imalo uvesti u jednoj i drugoj poli monarhije. Još u ponedjeljak u jutro javiše iz Beča, da je pitanje o carinskom cieniku izmedju obiju vlada sretno riešeno, kadno na večer istoga dana stigne neočikivana viest, da sporazumljenje o tom cieniku nije postignuto i da je usljed toga austrijsko ministarstvo dalo ostavku.

Predlozi ministra predsjednika kneza Hohenlohe glede pomnoženja izbornih kotara zadovoljili su samo Niemce te poništo Poljake i Talijane, dočim se tim predlogom odlučno protive Česi i više manje ostali Slaveni.

Usljed odstupa austrijskog ministarstva u političkih krugovih vlada mnienje da za sada neću biti pripravan nijedan član gornje i dolnje kuće da preuzme vladu. Drži se, da će biti pozvan ili namjestnik Češke grof Coudenhove ili namjestnik Dolnje Austrije grof Kilmannsegg, da sastavi novi kabinet i da vlada po § 14, jer se drži, da se neće usuditi, da stupi pred austrijski parlamenat nijedna vlada, koja pristane na to, da se zajednički carinski cienik inkorporira kao ugarski samostalni carinski cienik.

Hrvatski zastupnici na zajedničkom saboru u Budimpešti predložili su banu Pejačeviću uvjete, pod kojimi bi on mogao nadalje ostati na čelu hrvatske vlade. Uvjeti, na koje je ban pristao, glase:

1.) Ban mora izstupiti z vladine stranke i biti izvan stranaka.

2.) Sadanja vlada kao ostatak khuenovskoga režima i sistema mora se izmieniti sporazumno s koalicijom u prolazu vladu van stranaka. Time moraju izstupiti Čavrak i Marjanović.

3.) Hrvatski se sabor mo[ra] sastati odmah poslije austro-ugarske zajedničke delegacije i mora mu se omogućiti, da donese zakon o poroti i o sud[u] koj nezavisnosti, te zakonsku osnovu čistoći i slobodi izbora. Tima zakonima mora ban Pejačević zajamčiti kraljevsku sankcijn.

4.) Poslie toga smije se sabor odgoditi do jesenskoga roka i to samo na zaključak sabora. Ove punktacije moraju biti prepisane u 2 (dva) primjerka i to jedan po banu Pejačeviću, a drugi po dru Medakoviću. — U zadnji čas se doznaje da je ban prihvatio sve ove točke, te je po tom donekle kriza riešena.

Rusija.

U sjednici dume od 26. maja izrekao je ministar-predsjednik Goremykin izjavu vlade. Na adresu dume, što ju je ona podastrla caru, izjavlja vlada da je spremna dumu podupirati u svim po njoj potaknutim pitanjima, u koliko stoje ova pitanja u okviru zakonitosti. Napose pak vlada će ići u susret pitanjima o jednakosti seljačtva s ostalim staležima i nastojati, da se izradi zakon o obvezatnoj pučkoj nastavi, da se imućnije klase prisile na plaćanje poreza, da se ustroji provincijalna uprava. Što se tiče agrarnog pitanja, ministarsko vieće se nada, da će se agrarno pitanje sretno riešiti bez uštrba na snagu domovine.

Italija.

Iz Rima javljaju, da se može novo ministarstvo smatrati sastavljenim. Ministarstvo bi imalo biti sastavljeno ovako: Predsjedničtvo i nutarnje poslove Giolitti, vanjske poslove Tittoni, pravdu Gallo, javne radnje Gianturco, blago Majorana, financije Massimini, nastavu Fradelleto, pošte i brzojave Lacava, polodjelstvo Coccu-Ortu, mornaricu Mirrabello, a rat Viganò.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Javna vježba Sokola.

Na duhovski ponedeljak dne 4. junija 1906. u kazalištu Politeama Ciscutti priredjuje »Prvi Istarski Sokol« u Puli VII. javnu vježbu uz pratnju glazbe c. i k. ratne mornarice sa sliedećim rasporedom:

1. A. Dvořák: »slavenski plesovi«, svira glazba.
2. Nastup članstva k prostim vježbama uz pratnju glazbe.

Nastavak u prilogu.

. Vježbe članstva na spravama.
. Proste vježbe pomladka sa vjencima pratnju glazbe.
. Vježbe pomladka na spravama.
. Vježbe prednjačkog zbora na spra-a.
. Vježbe prednjačkog zbora sa čunje-a uz pratnju glazbe.
lagajna se otvara u 7½ sati na r. — Početak vježbe točno u 8½ sata večer. Ulaznine: Uloznina 1 kruna po bi. Lože u prizemlju K 6, u I. redu , sjedala na pozornici K 1. Ulaz na riju 40 para, reservirano sjedalo na riji 40 para. Ulaznice za sjedala i lože gu se kupiti u Narodnoj tiskari Via lia br. 1, u Posujilnici Clivo S. Ste-o br. 9 i kod staroste L. Križa Via zio br. 16, a zadnji dan kod blagajne. osebni pozivi se neće slati.

Izpit zrelosti na državnoj gimnaziji uli. Dne 18. o. mj. svršio je pismeni ti zrelosti na njemačkoj državnoj gi-naziji u Puli. Izpitu podvrglo se je 12 ka. Ustmeni izpit svršiti će polovicom ja.

Lošinjski kotar:

Oblat lov ribe. Iz Cresa nam pišu, su ribari onog otoka prošloga ćedna bično sretni bili. Iz Sv. Martina, Ustrinja dovezoše ribari toliko množtvo rako-, goljića itd. da su se prve prodavale po 5 novčića po komadu a drugi po novčića kilogram. Tim su ribari utr-liepu lovu novca i siromašnomu pu-stvu pružili riedku priliku, da mogu ali svježe, dobre i jeftine ribe.

Krčki kotar:

Sa otoka Krka koncem svibnja 1906.

me g. p. uredniče, da Vas obavije-o tečaju XVI. skupštine našeg krčkog teljskog društva.

Ova se je obdržavala u Vrbniku, sje-u društva, dne 16. svibnja. Mnogo-jano je bila posjećena, uzevši u obzir se veoma loše komunikacije i nestalno eme.

Neposredno prije skupštine služila se u mjesnoj župnoj crkvi sv. Misa, pri oj su krasno pjevali vlč. g. Vajs, po-li trudbenik na polju naše crkvene zbe i veleučeni g. Drag. Pribil, c. kr. arski školski nadzornik, ujedno sa ne-ima učiteljima „Angjeosku misu“ u roslovjenskom jeziku.

Nakon sv. čina uputismo se svi u lsku zgradu, gdje je u 10 sati otvorio pštinu društveni predsjednik g. A. Bro-ić. — U svom govoru pozdravlja sve love i gostove, poimence pročelnike venih i školskih vlasti.

Za tim izvješćuje o stanju društva. da napomene, kako je medju istarskim teljstvom na kontinentu nastao veoma an pokret, pače raskol, a da to gg. upštinari bolje shvate, čita predsjednik vku iz dnevnoga reda glavne skupštine lovenskog učiteljskog društva za koparski tar“, što je bila tiskana u „Omnibusu“ e 7./V. t. g. br. 462. — Tu se kaže, ko se neki pokretači napinju, da sva iteljska društva spoje u jedno, pak da bi da oni pod tajnom patronancom izvjesnih ugova djelovali u smislu očito protivnom žnjama naprednog učiteljstva.

Iza toga istakne, kako je „krčko uči-ljsko društvo“ pozvano u zajednicu uči-ljskog društva „Narodne Prosvjete“ u inu, te o najvažnijem zaključku, što ga stvorilo učiteljsko društvo za voloski tar prigodom skupštine u Mihotićima na 17. travnja tek. god., kako je naime lučilo raspust svoga društva i pristup „Narodnoj Prosvjeti“.

Predsjednik nadalje misli, da je u vom sastanku vrlo potrebito raspravljati stanovištu, koje ima zauzeti društvo na-ram ovim postojećim okolnostima. A pri ome se nada, da će gg. članove uvijek oditi ona plemenita misao, da jedino ožni rad, te uzajamna ljubav svećenstva i učiteljstva može blagotvorno djelovati oko uzgoja naroda.

Poslije toga govorilo je više njih o stvari. Većina je bila mnienja: naše društvo neka opstoji i nadalje, a da ćemo pristupiti k „Narodnoj Prosvjeti“ kao budućem savezu učiteljskih društava, koja će dakako prema tomu i promijeniti svoja pravila. Csobito je lijepo zagovarao ovu misao dobrinjski učitelj I. Mahulja od prilike ovako:

Nijesam za to, da se raspusti krčko učiteljsko društvo, te da se jednostavno pristupi k „Narodnoj Prosvjeti“ i to iz slijedećih razloga: Razlozi, koji su vodili učiteljstvo društvo za voloski kotar, da pristupi k „Narodnoj Prosvjeti“ za naše učiteljsko društvo ne vrijede. Ovi su naime kazali da njihovu društvu ponestaje životne snage, jer da su se slovenski učitelji od njih odijelili pristupivši koparskom učit. društvu, da već med samim hrvatskim učiteljstvom njihova kotara nema više pravog zanimanja za društvo, broj učesnika pri svakoj skupštini da biva sve to manji, nitko da već ne će da primi vodstvo u ruke — smokva da se je uopće počela raspadati, te ne donašati ploda; s toga da će biti bolje, da se pomlade pristupiv mladjem i svježijem društvu.

Kod nas je pak u tom pogledu sve drukčije, jer se od nas nitko ne odvaja, dapače od godine do godine raste broj članova, zanimanje za društvo ima prilično, broj je učesnika pri svakoj skupštini sve to veći, vodstvo je u dobrim rukama, te naša smokva, ako baš prebujno i ne raste, nije toliko krživa, da bi ju baš trebalo baciti u oganj, već dapače da se društvo raspusti, to bi se lasno dogoditi moglo. Moja su načela svakomu poznata i nitko od govornika ne bi valjda više želio, da u Istri bude samo jedno hrvatsko učiteljsko društvo, nu to su na žalost samo pia desideria, koja se ne dadu provesti. Lijepo je plivati u idealima, ali se treba obazirati na realnost. Naše su komunikacije tako neprilične, da bi zajedničke skupštine bile vrlo slabo posjećene. Ove je godine izabrala „Narodna Prosvjeta“ za svoje zborovanje grad Pulu i to je zbilja najbolji centrum za cijelu Istru, al za doći do Pule treba nama otočanima izgubiti najmanje jedan dan putovanja za tamo, drugi za natrag.

Gdje su pak troškovi? 10—15 forinti jedva dostaje, a ja pitam, koliko će ih se naći, koji bi mogli takve troškove nositi? Da se pak skupštinu pozove na otok Krk, bio bi slab polazak iz Istre, te ako bi i „Narodna Prosvjeta“ imala mnogo članova, imala bi na skupštinama malo učesnika, a baš to je glavna svrha svake udruge.

K tomu je naše društvo med ostalim i potporno, te posjeduje glavnicu od preko 1300 kruna i da se razvrgne, pripala bi polag pravila njegova imovina svim školama otoka Krka, dakle i školama u gradu Krku, čije učiteljstvo kao talijansko nije ni novčića doprinijelo u našu blagdjnu, a to ne bi bilo pravo ni Bogu drago. (Promijenite pravila. Ur.)

I samo učiteljsko društvo voloskog kotara odobravalo je razlaganje svoga predsjednika g. A. Dukića, koji nije bio za to, da se njihovo društvo razvrgne, jer da „Narodna Prosvjeta“ kao veći organizam ne će moći dugo vremena uspjevati bez podredjenih manjih ustroja, a učitelji koji ne polaze svojih kotarskih skupština da će još manje zalaziti na zemaljske učiteljske skupštine, čemu da je kriva velika teritorijalna opsežnost. S toga da bi trebalo stvoriti manje skupine, uzevši u obzir blizinu i shodnost komunikacija, jer da bez tih sekcija ili podružnica ne da se zamisliti trajan i uspješan napredak „Narodne Prosvjete“ kao zemaljskog društva. Tomu razlaganju, kako treba, rekoh, nisu odobravali, al sa svim tim svoje su društvo raspustili, preporučivši „Narodnoj Prosvjeti“, da ona sama te skupine sastavlja. Sad pitam ja, kad već „Narodna Prosvjeta“ ima te skupine sastavljati, čemu bi mi išli naše društvo sada raspuštati, da nam opet „N. P.“ do nekoliko vremena onu istu skupinu sastavi, jer za otok Krk neda se drukčije skupine ni sastaviti. To bi bilo po mojem mnijenju smiješno. Ugledajmo se u druge zemlje, koje isto imadu svoja kotarska, dapače mjesna učiteljska društva, a ta su pak sva svezana u jedan savez. Neka „N. P.“ bude dakle centrala, oko koje će se sve hrvatsko istarsko učiteljstvo okupiti, al uz to nek se naše učiteljsko društvo ne raspada, jer inače bila bi i sama „N. P.“ nekakvo deblo bez grana, koje bi se prije ili kasnije srušilo. Moj predlog dakle glasi: „Krčko učiteljsko društvo pristupa k „Narodnoj Prosvjeti“ kao savezu na onaj isti način, kao što je nekoć bilo u svezi jugoslovanskih učiteljskih društava, izabravši u tu svrhu jednoga ili više delegata, koji će o Duhovima u Pulu na glavno zborovanje „Narodne Prosvjete“ i tu ovaj predlog zagovarati i oživotvoriti.“

Na koncu debate poprimilo se je mnienje većine i odabralo delegatom N. Magašića, koji će zastupati naše društvo na glavnoj skupštini učiteljskoga društva „Narodne Prosvjete“ u Puli dana 4. i 5. budućeg mjeseca lipnja.

Iza toga teklo je dalje mirno raspravljanje pojedinih točaka dnevnog reda.

Gospodja Anka Volarić držala je praktično predavanje djevojčicama pučke škole o razdiobi vremena. Isto je tako kratko ali vrlo zanimljivo govorila gdja Lucija Seršić o nemaru roditelja do škole i kako će se postupati, da se isti uvjere o njezinoj koristi.

Izabran je bio novi odbor za tregodište 1906—1909.: — N. Magašić predsj. M. Trinajstić, potpredsj., A. Brozović, tajnik-blagajnik, J. Grković i F. Maračić, odbornici.

U obranički sud izabrani su: — I. Polonijo, A. Kraljić, K. Parčić.

Kod IX. točke dnevnog reda odlučilo se je doposlati utemeljiteljnu svotu „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“. Isto je bilo zaključeno, da ima društvo postati utemeljiteljem „Bratovštine hrv. ljudi u Istri“. Tako će biti naše društvo članom utemeljiteljem triju velezaslužnih društava naime: „Djačkog pripomoćnog društva“ u Pazinu, „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Voloskom, te „Bratovštine hrv. ljudi u Istri“ u Kastvu.

Buduća je skupština na Dubašnici.

Još je skupština prihvatila nekoje prijedloge, a zatim je završi predsjednik kratkim govorom.

Nakon skupštine slijedio je skupni objed u krasnoj dvorani „Vitezićevog Doma“. Bio nas je lijepi broj što svećenika, što učitelja, 28 na okupu. Zabavljali smo se baš ugodno — kao sudrugovi. Tu je pala i mnoga lijepa riječ. Osobito se je naglašivala ljubav prema našoj narodnoj grudi, sloga izmedju svećenstva i učiteljstva, te uzajamna kolegijalna pažnja i susretljivost.

Rastadosmo se ponijevši sobom najljepšu uspomenu na ovaj naš doista kratki, ali vrlo važni i veleugodni sastanak. Dao dobri Bog, našli se opet ovako i do godine, te djelovali neumorno i uspješno na korist milog nam roda!

Skupštinar.

Voloski kotar:

Naš mladomisnik. U nedjelju dne 27. o. mj. prikazao je Svevišnjemu prvu sv. misu u rodnom mjestu Berseču veleč. g. Kuzma Jedretić. Čestitamo najsrdačnije vriednomu mladomisniku i čestitomu rodoljubu kličuć mu: Bogu na čast, rodu na spas!

„Obični popovi i učitelji politikaši“ odnesoše tablu sa napisom „Apriano“. Iz Veprinca ili po njegovom „Apriano“ piše poznati odpadnik trščanskomu Čifutiću da su neke noći nekoji zlikovci, nahuckani od navadnih smutljivaca ukrali veliku tablu, kojom se je javljalo gradnju nove občinske palače i škole, i to jedino radi tega, jer se je na tabli nalazilo ime Apriano, što da uznemiruje živce običnim popovom i učiteljem političarom. Svoju jadikovku zaključuje tim, da su dali napraviti drugu tablu.

Mi se s odpadnikom nećemo prepirati o tom koji je odnio njegovu tablu s glasovitim „Apri-anom“, već pitamo samo političku oblast u Voloskom, kako može ona dopustiti, da se javno i službeno kvari i izopačuje ime občine Veprinac a tim nepotrebno izazivlje pučanstvo one občine, koja ne puše u rog talijanskog plaćenika.

On može doduše za svoju privatnu porabu rabiti koliko hoće omiljeli mu naziv „Apri-ano“, koj mu je toliko srcu prirasao (Znade on, delija, zašto, još iz Risike i Vrbnika. Ured.) ali službeno toga nemože i nesmije da čini bezkažnjeno.

Nebude li politička oblast učinila svoju dužnost, tad neka znade, da ćemo mi javno pozvati sve poštene i neodvisne občinare neka sami skinu svaki pogrdni, nezakoniti i vriedjajući ih naziv i naslov a za eventualne posliedice nećemo odgovarati mi, već jedino rečena politička oblast. Narodnomu odpadniku poručujemo pako, neka si dobro zapamti, da Bog ne plaća svake subote i da će doći i njemu prije il kasnije crni petak.

Zabava ženske podružnice Družbe u Moščenicama. Ženska podružnica sv. Cirila i Metoda u Moščenicama priredjuje na duhovski ponedjeljak 4. junija domaću zabavu sa predstavom „Prvi objed“, deklamacijom „Vračarica“ i plesom, na koju se pozivlju sve članice i nečlanice kao i p. n. gospoda. Ulaznina za članice 30 p., za nečlanice 50 p., za gospodu 1 K.

Strašna tuča sasula se je dne 19. tek. na južni i istočni kraj Kastavšćine, te uništila sav prirod u poreznih občinah Zamet, Hosti, Srdoči, Blažići, Marčelji i Saršoni. Loza (ruža, trs) bila ove godine pokazala lijep, obilan plod, a sada stoji gola, na njoj nije ni listića ni mladice, plod uništen ovako ne samo za ovu nego i drugu godinu, možda će moći koliko roditi tamo gdje treću. Krajevi najvinorodniji najboljim vinom jesu Zamet, Hosti i Srdoči, ostala su mjesta takodjer rodna i obilna, ali nije toli vrstno kao prvih trih. Zametsko, Srdočevo vino ne ide iz konobe izpod 35 novčića litar a i do 40. Nu ne samo da je sad uništeno vino, nego nemaju ljudi ni hrani da se nadaju, ako ne da ju iznova siju i sade. U najljepšem rastu ode pšenica, krumpir, pasulj itd., sva domaća hrana. Nesreća je velika, što će da bude, gdje sva nada ode u nekoliko časaka. Padala je tuča gusta, kao kad kiša lijeva, — ceste, njive, lijehe bile njom pokrivene, ko da je snijeg pao. Tužan narod! Preporučamo ga vladi i svim onima, koji mogu pomoći, da zbilja pomognu. Čujemo, da je za ove dane opredijeljena komisija sa strane državnih vlasti, da razvidi o šteti. E pa šta će biti? Ko obično! Popustiti će par krajcara na porezu, a siromah neka strada. „Hljeba, hljeba, gospodaru“ veli tužan težak, a ne da mu za sav ostali porez, osim ovoga kukavnoga popustka „fanat“ odvede krmka, ovcu, da i kravu zaplijeni što je vrijednijeg u kući itd. itd.

Preporučamo naše tužne unesrećene i zastupniku našem u carskome Beču, da i tamo iznese vapaj njihov pred one koji nadju 400 milijuna za puške, prah i kanune, nek imadu štogod i za naše bijedne ljude.

Pazinski kotar:

Otvorenje hrvatske čitaonice u Žminju. Na dan Spasova, kako je jur u zadnjem broju „N. S.“ javljeno bilo, slavio je Žminj veliko narodno slavlje, koje će dugo ostati duboko u srcu usadjeno svakom vjernom rodoljubu.

Nakon dugog otezanja ipak se je odvažilo napokon, pa se došlo već jednom od riječi do čina. — Ali da ti je mili rodoljube moguće bilo tog dana da prisustvuješ ovom narodnom slavlju, sjegurno takvog časa ne bi nikad u životu zaboravio!

U istinu dirljiv prizor, gledati visokog aristokrata gdje se prijazno rukuje i poviervljivo razgovara sa svojim mukotrpnim bratom težakom. Nu dao Bog, da bi se aristokracija i u naprijed sjećala mukotrpnog seljaku, te da bi češće sa ovim u saobraćaj dolazila i medjusobno se jačali i krijepili u ovoj teškoj narodnoj borbi na život i smrt, jer u slozi nam leži spas.

Zabava sama bila je neprisiljena. Pjevalo se milozvučne narodne pjesme, i plesalo je ne samo mlado već i staro neumorno sve do rane zore, da ih je bila milina gledati.

Broj gostova bio je iznad svakog očekivanja tako velik, da su i onako prostrane prostorije bile nedostatne za nadošli broj gostova.

Isto tako i u materijalnom pogledu ispalo je ovo slavlje tako sjajno, da se s ponosom može gledati u bolju i sretniju budućnost.

Bilo beričetno!

Svim pak onim koji su pridonijeli kamenčić zgradi narodne prosvjete, preporučujući se toplo i za unapred, budi ovim izrečena najiskrenija hvala.

Odbor hrvatske Čitaonice".

Javni sastanak u Tinjanu.

Kako je već prije bilo najavljeno i u „Našoj Slogi" objelodanjeno, držao se je na 27. pr. mj. na poziv političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri javni sastanak u Tinjanu. Zanimanje za taj sastanak bilo je neopisivo! — To je prvi javni politički sastanak u Tinjanu, pa su Tinjanci nestrpljivo iščekivali kad će doći nedilja; naši u radosti, da pokažu svijetu, da ih nesmije suditi po občinskoj firmi, a ono par Talijana u nervoznom strahu pred obračunom.

Pa tako se je i zbilo!

U nedilju je iza podne počeo hrliti narod iz bližnjih sela občine tinjanske na sastanak tako da je poljana „Pod Ladonjem" bila puna svijeta. Na prvi mah čovjek bi bio rekao: tu je samo jedna stotina Tinjanaca a drugi su svi iz bližnjih sela osobito Trviža i Sv. Petra. Ali kad se je do mala svršila večernja u crkvi, onda su pokazali i Tinjanci koliko ih ima. Na stotine grnuo svijet „Pod Ladonju" i tiskao se da dodje što bliže kamenom stolu do kojega je uz maleni drveni stol sjedio poznati narodni zastupnik g. prof. Matko Mandić sa predsjednikom i tajnikom političkog društva i drugim znancima.

Kad je odbilo 4 sata ustane predsjednik političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri dr. Dinko Trinajstić i svojim jakim muževnim glasom pozdravi prisutne u ime društva, razloži društvenu zadaću, ponuku na poziv današnjeg sastanka, čija svrha odgovara glavnoj zadaći društva, naime politički odgoj naroda.

Zatim pozove prisutne da mirno slušaju govornike pa ako im što nije jasno neka pitaju za riječ i da reku što oni misle. Tim proglasi sastanak otvorenim.

Te riječi popratio je narod sa jakim Živio, kojim je ne samo htio pozdraviti predsjednika političkog društva nego i na svečani način otvoriti prvi politički javni sastanak u Tinjanu.

Na to dade predsjednik riječ zastupniku g. prof. Mandiću, koji se uz kliktanje i živio uspne na govornicu, da se pozdravi sa starijim Tinjancima, koji su ga u Tinjanu nazad 38 godina zadnji put vidjeli i da se predstavi mladjim. Na to nadoveže krasno poučno predavanje o ustavu, svrsi i formi njegovoj. Uzme u osobiti obzir našu državnu skupinu pa svrši sa podrobnim razlaganjem o zakonodavnim i samoupravnim tjelesima.

Pretresno je dosadašnji izborni red u svim fazama, koje je već prošao i to od neizravnog do izravnog, od prve do pete kurije, koli obzirom na carevinsko vijeće i zemaljski sabor toli i obzirom na občine.

Kad je to sve razjasnio prešao je na zahtjeve izborne reforme, i na sadašnji predlog bečke vlade za obće, izravno, jednako i tajno pravo glasa.

Protumačio je napose svaku od ovih 4 oznaka novog izbornog prava te je stavio u izgled sve dobre strane toga zakona.

Te su njegove riječi slušali svi bez iznimke napetim ušima pa su ga i nagradili zasluženim poklicima, što više i isti takozvani Talijani, koji su ga slušali i ako mu nijesu smjeli viknuti živio, a ono su mu ipak izkazali priznanje sa „viva" i šeširima zrakom mahali.

Iza njega nastavi dr. Š. Kurelić, načelnik pazinski i predsjednik gospodarskog društva, koji nadoveže prijašnjem govorniku prikazav novi zakon u uporabi za Istru.

Dokazao je brojkama na što imaju pravo Talijani, a što traže, pa se je osobito oborio na kukavne razloge, kojim hoće, da talijanski zajtupnici u Beču paradiraju. Odkad je dokazao smješnost tih razloga razložio je kakav bi morao ovaj zakon da bude — ako hoće da ga se nazove pravednim. U drugom djelu svoga govora razložio je, da se Istrani moraju brinuti ne samo za politički već i materijalni napredak. A taj će najbolje unaprediti ako podignu cijenu jedinom svom proizvodu — vinu. Tomu se može doskočiti jedino zabranom pravljenja umjetnog vina ili ako ne zabranom, a ono barem takovim mjerama, da radi velika poreza bude tvornička cjena umjetnog vina jednaka producentnoj cjeni naravnog. Kad bude jednaka cjena — onda neće biti nitko tako bedast, da će kupiti radje patvoreno, vina nego li naravnog.

I njegovim su riječima povladjivali ne samo naši nego i oni koji neće da budu naši. A i kako bi mogli drugčije. Takovih stvari za njihovu istu korist nečuju bogme od talijanske »Gospode!" -- Jer se nije nitko drugi prijavio za riječ predloži predsjednik na glasovanje dvije resolucije, koje su bile jednoglasno primljene pa zaključi u 6 sati skupštinu zahvaliv se na pozornosti slušača i uzornom držanju njihovom, pozvav ih uz to da i djelom pokažu da su ove riječi pale na plodno tlo.

Na to svi prisutni — njih oko 700 na broju — odprate govornike do mjesne čitaone gdje se od njih oproste.

Resolucije prihvaćene glase:

Na sastanku držanom na poziv političkog društva za Hrvate i Slovene u Istri pod Ladonjom u Tinjanu dne 27. maja 1906. u svrhu pogovora za izbornu reformu predloženu od vlade bečkom parlamentu; sakupljeni narod;

A) 1. Pozdravlja ukinuće izbornog sustava po kurijama i uvedenje općenitoga, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornog prava.

2. Prosvjeduje proti očitoj dvojakoj mjeri kod odredjenja broja zastupnika prema broju pučanstva u Primorju u korist Talijana a na štetu Slavena.

3. Proglasuje neosnovanitni pritužbe talijanske stranke u pogledu razdiobe izbornih kotara, razdiobe kojom je u prva dva, stalno talijanska kotara, žrtvovano po istom za Slavene nepravednom popisu pučanstva 37.000 Slavena, a dočim je u tri izborna kotara, koji bi imali biti slavenski, samo 13.000 Talijana.

4. Preporučuje slavenskim zastupnikom, da svimi silami uznastoje, da se iz prvih dvaju kotara vladine osnove izluče seoske občine slavenskog pučanstva te se shodno priključe ostalim trim kotarima.

B) Pozivlje se c. k. vlada da u interesu vinogradara dade najstrože vršiti obstojeće naredbe za pripravu i razprodaju patvorenih vina i da bude zakonom dovoljno zaštićena rasprodaja naravskih vina u konkurenciji sa patvorenim te prodaja ovih posljednjih ograničena.

Javni sastanak priredjuje Političko Društvo za Hrvate i Slovence u Istri na otvorenom u dvorištu kuće Jakova Buretića u Boljunu dne 3. dojdućeg junija, a na Baršalju pred Gračišćem dne 4. is. m., oba o 4 sata za podne.

Predmet rasprave je izborna preosnova. Govorit će narodni zastupnik g. Matko Mandić, koji dolazi navlaš radi toga iz Trsta.

Pozivlje se odnosno pučanstvo, da čim brojnije prisustvuje.

Mjesto učiteljice na privatnoj školi u Krapnu. U talijanskih listovih nalazimo oglas natječaja na mjesto učiteljice-ravnateljice na privatnoj pučkoj školi u Krapnu, koja pripada društvu rudokopa (ugljenika) istoga mjesta. S tim mjestom skopčana je godišnja plaća od 1400 K, stan u naravi, grijanje i razsvjeta, te nagrada od 600 K nakon trogodišnje neprekidne službe. Moliteljice, koje mogu dokazati, da mogu podučavati u *talijanskom* i *njemačkom* jeziku, treba da podastru svoje molbe podkriepljene odnosnim svjedočbama do dne 10. junija o. g. ravnateljstvu rudokopa u Krapnu, kod Labina.

Želiti je, da bi moliteljice poznavale koji jugoslavenski jezik.

Tako glasi natječaj, a sada malo tumačenja s naše strane, osobito obzirom na posliednji stavak. Taj stavak sili nas naime da upitamo ono *slavno njemačko ravnateljstvo*, čemu se zahtjeva poznavanje jednog jugoslavenskog jezika (valjda hrvatskog ili slovenskog, jer dvojimo da ima i Bugara tamo) od moliteljica učiteljica za talijansko-njemačku školu? Tà djeca na toj privatnoj pučkoj školi biti će valjda sve sami talijančići i niemčići, kojima ne treba ni hrvatski ni slovenski jezik. Pravedni kao što jesu Niemci (oni se bar rado tim hvastaju) bili bi stalno ustrojili i za hrvatsku djećicu školu, ili naukovni jezik na istoj uveli, kad bi tamo Hrvata i hrvatske djećice bilo. Čemu dakle za Talijane i Niemce hrvatski ili slovenski jezik. Valjda ne kanite spomenute talijančiće i niemčiće putem škole pohrvatiti ili posloveniti? Bože Vas toga očuvaj!

Molimo tamošnje prijatelje, da nas *svakako* i čim prije obavieste o tom, zašto traže od učiteljice poznavanje hrvatskog ili slovenskog jezika. Nadamo se, da ćemo pak inače s gospodom obračunati.

Iz Zamaska (občina Pazin) pišu nam: Dvie godine uzastopce taru nas, g. uredniče, težki jadi i grde nevolje. Godine 1904. uništila nam je dielomice poplava sve poljske proizvode, nanesav nam više hiljada kruna štete. God. 1905. ofurila je nesretna poronospora naše vinograde te nam je preostalo malo ili ništa dobra ploda. Škropiti vinograde nije dosta koristilo, jer bijahu u pravo vrieme nevremena, t. j. kiše i vlaga i tako ostasmo bez pravog prihoda od vina.

Sada opet posjetila nas je nova nevolja. Dne 19. o. m. nadvili se nad našim selom gusti crni oblaci, s kojih je sipala za 3 sata gusta tuča i posula polja, vinograde i livade kao u zimi snijeg. Sreća naša, što je tuča bila drobna, jer inače ne bi bilo ostalo ni listića na stablu ili trsju. Ovako imade nešto štete, al tu bismo nekako pretrpili kad bi nas dobri Bog očuvao od dalnjih nevolja.

Prinosi za hrvatsku pučku školu u Ripendi.

Kad nedaju oni, koji bi po zakonu morali, treba da se pomožemo sami. Evo izkaz plemenitih darovatelja:

Novac sakupljen u Ripendi:

Palisca Jakov pok. Antuna K 30, Kos Dinko — Basan 10, Tenčić Anton — Letiš 10, Šumberac Anton — Španjol 5, Župičić Josip — Murat 5, Kopač Josip — Biskup od Antuna 20, Paliska Jakov pok. Jakova 30, Kos Ivan — Maconja 5. Kos Mate pok. Josipa 10, Kos Marko 10, Knapić Zamarija I 10, Kos Jakov od Andrije 10, Dusman Anton 10, Skopac Mate — Biskup 10, Nacinović Dinko — Šimon 5, Župičić Ivan — Ludro 5, Župičić Dinko 5, Župičić Anton 10, Knapić Zamarija II 10, Dusman Petar 10, Kos Bartolo 5, Veselica Anton 5, Kos Ivan pok. Jakova 5, Veselica Matko pok. Matka 4, Paliska Matko — Župan — pok. Marka 40, Faraguna Dinko pok. Antuna 10, Skopac Anton 2. Skopac Dinko — Boroničić 5, Dusman Josip pok. Ivana 5, Dusman Anton od Ivana 3, Višković Niko — Bajlović 5, Bašanić Ivan od Dinka 3, Bembić-Faraguna Zamarija 2, Župičić Ivan — Ludro pok. Zamarije 2, Bembić Dinko — Kalusovac 3, Kos Josip — Murat pok. Antuna 3, Verbanac Ivan — Katarić 2, Franković Dinko od Marina 4, Peršić Dinko — Lovranac 2, Bembić Josip od Josipa (Olivć) 4, Knapić Dinko pok. Ivana 5, Bembić Dinko pok. Uliva 5, Knapić Marko pok. Josipa 1, Kiršić Anton — Jurazin 2, Kos Ivan pok. Marka 10, Faraguna Mate — Sopilović 5, Knapić Anton od Matka 2, Knapić Zamarija pok. Josipa 2, Knapić Mate pok. Matka 1, Knapić Zamarija pok. Jura 1, Budaković Jakov 1, Bubić Marija 1, Knapić Anton od Antona 2, Bembić Ivan od Ivana 1; Knapić Dinko pok. Josipa 3, Janketić Josip 1, Veselica Josip 3, Veselica Ivan 4, Župičić Marko — Murat 5. Ukupno K 389.

Novac sakupljen u Labinu i drugdje:

Bastijanić Andrija trgovac iz Labina K 10, — Don Valentin Jereb upravitelj župe Sv. Martin (Labin) 10, — Don Ferdo Hrdy župnik Sv. Lovreč (Labin) 10, — Dinjinić Matko učitelj Šumbreg (Labin) 10, — Černjul Jakov krčmar Sv. Nedelja (Labin) 5, — Kos Ivan posjednik Šumbreg (Labin) 5, — Čuk Vinko c. k. oficijal (Labin) 10, — Dr. Laginja Matko odvjetnik Pula 20, — Kolić Andjeo učitelj Sv. Nedelja (Labin) 10, — Krokari u Kavani kod Negri (Labin) K 2 i 26 p, — Don Bastijanić Josip upravitelj župe Rovinjsko Selo K 10, — Matejčić Fr. pokrajinski školski nadzornik Trst 20, — Halama Franjo župnik Sumbreg (Labin) 10, — Dr. Pavelić A., Zagreb 5, — Obitelj Sarson (učitelj) Čepić (Labin) 5, N. N. (Labin) 50, — Jug Andrija c. k. kontrolor Labin 5, — Don Vinodolac Ivan kapelan Saini (Vodnjan) 10, — Dr. Trinajstić M. odvjetnik Volosko 3, — Medvedić Ivan učitelj Boljun 5, — Karlavaris Ivan učitelj Vranja 5 — Blazić Josip učitelj Paz 5, — Turato Niko opć. tajnik Boljun 3, — Matičić Franjo župnik Boljun 2, — Demark Josipa — Uljanić učiteljica Boljun 1, — Seigerschmied M. Zagreb Superior č. s. milos. 5, — Slokoviće Liberat župnik Sv. Petar u Šumi 5, — Benigar A. župnik Filipan (Vodnjan) 5, — Don Legović župnik Kastelir 5, — Višković Mate trgovac Labin 5. — Profesor Frankola poslao je svotu od 63 K sakupljenu u Pazinu. (Imena darovatelja slijediti će u budućim brojevima »Naše Sloge«.) — Višković Valentin posjednik mlina Labin 25, — Višković Vjekoslav župeupr. Sv. Marija 8 K.

Sveukupno, dakle K 741 i 26 p.

Koparski kotar:

Ustrojenje carinske ekspoziture u Savudriji (Salvore). Predsjedništvo ministarstva javlja, da je ministarstvo financija dogovorno s ministarstvom trgovine odobrilo ustrojenje carinske ekspoziture sa lučko-pomorsko-zdravstvenom službom u Savudriji. Ujedno će se tamo namjestiti odio financijalne straže, kojim će upravljati predstojnik carinske ekspoziture. Ustrojenje toga kombinovanog ureda provesti će se domala, te će se tim sve to više rastući promet tog domaćeg obalnog mjesta svestrano promicati.

Za naše žigice. Putovao sam mjeseca marča kroz Italiju u Ameriku. Nadošlog u Napulj pronašli me bolestnim na očima i vratiti sam se morao, odkuda došao. Jedina zabava na povratku bilo mi pušenje. U Milanu nedostalo mi žigica. Nadobavit si druge; kad eto! nikakvog nema znaka na njima.

Na putu iz Milana u Genovu zapitam sprovodnika u željeznici, dali su onakove prave talijanske žigice. „Ne", odgovori mi, „ovo su slavenske žigice; slavenska je sva budućnost". Stresem glavom i razmišljam,

— Bo-
vana 5,
rić Niko
Dinka 3,
čić Ivan
pić Din-
- Murat
— Kata-
rina 4,
nbić Jo-
Dinko
. Uliva
. Kiršić
k. Mar-
ović 5,
pić Za-
te pok.
Jura 1,
, Kna-
van od
sipa 3,
, Vese-
rat 5.

rugdje:
Labina
ravitelj
n Fer-
in) 10,
g (La-
ar Sv.
jednik
c. k.
. Mat-
Andjeo
- Kro-
K 2 i
avitelj
atejčić
rst 20,
(La-
5, —
in) 5,
c. k.
odolac
— Dr.
3, —
- Kar-
Blazić
o opć.
upnik
Jljanić
ed M.
- Slo-
Šumi
(Vod-
astelir
bin 5.
tu od
daro-
evima
n po-
ć Vje-

ure u
mini-
finan-
govine
ure sa
om u
jestiti
prav-
Ustro-
ovesti
o više
mje-

nje-
Na-
estnim
dkuda
ilo mi
žigica.
akvog

pitam
akove
ri mi,
je sva
šaljem,

…ašto pak se mora slavenska narodnost na …aj način sakrivati, ako ima njezina biti …ra budućnost. Čisti računi, najbolji prijatelji!

Druge neprilike na putovanju prouzročile su, da sam u kratko zaboravio na taj odgovor.

Domislio sam se ga pred par dana u Lupoglavi u prodavaoni g. Felica Bulića Šendala). Zapitam žigice. Čudnovato! Gospodar me nudja žigicama — milanskima. Na pitanje da li nama žigica sv. Cirila i Metoda, otvori 4 velike zavoje, u kojih svakomu bili su 4 zavojčići po 12 škatulja. Nijedau pak nije imao ni slova, ni znaka naše družbe, ni zviezde, ni mača, ni ključa ali ni znaka talijanske družbe. „Sada se prodavaju ponajviše takove hrvatske žigice", mi kaže gospodar. Sila mi je bila te uzeo sam jih. Upitam i gospodaricu, koja je netom čistila kuću, da li su ovo hrvatske žigice, na što ona: „Talijanske ne idju više, a takove su sada slavenske". Nadošao u kraljevi Burest pod Učkom razgovarao sam se o tom dogodjaju; nu, i tamo su govorili kako u Lupoglavi.

Gospodine uredniče! Po pošli Vam šaljem spomenutu škatulju kupljenu u Lupoglavi. Ako su istinite rieči g. Bulića, upravljam molbu na ravnateljstvo Družbe da razjasni što je u tom na stvari, jer nastaje velika sumnja, da li nije tu kakva talijanska spletka.

U Brestu, p. Buzet dne 28./V. 1906.

Juraj B.

Mihovilu Vizintinu, c. k. sluzi poreznog ureda u Buzetu. Dakle sada ste primio plaću! Opljukale su vas naše žene! Naš Bog je nama sveti! I vi, koji ste došao dne 18. maja o. g. u Brest, da raznašate po kućama uredovne listine proklinjajuć Boga, kako je samo talijanskim kulturonoscima običaj, vi ste čuo riječi: „ti si porko ti! fej te budi!"

Istina je, da ste bio pijan, ali ovo vas ne ispričava u očima našib žena, ne daje vam povlastice, da na porugu izvrgavate ono, što je nama najsvetije. Razjadio ste se na nas, jer nismo htjele primati poziva u talijanskom jeziku pisanih, kojih ne ćemo da više primamo; bacao ste pozive po kućama, znajte mi ljepše dajemo hranu prascu; natukao ste nekoje pozive na kućna vrata i otišao. Sreća vaša, da nije bilo muških kod kuće!

Naši gospodari se pokoravaju zakonu i savjesno plaćaju godine i godine obilati porez, ali i mi smo gospodarice u našim kućama te zahtjevamo, da se nas kao takve štuje.

Vi, koji ste sluga naših slugâ na poreznom uredu u Buzetu, zapamtite si ovaj nauk; jer drugčije ćemo svaki put, kad dodjete, zvoniti, da budu i naši mužki na radnji doznali, da ste došao u naše selo. (Preporučamo ovu nesnagu financijalnom ravnateljstvu, da joj se smiluje.)

Jedna sa više njih.

Feller
Elsa-Fluid
Ovim … zaštićeni Fellerov
BILJ… -ESENČNI FLUID
tjera kašalj, pro…, žlvčanu bol, bunjavicu, bol u vratu, bol u … i zglobovima, umornost, slabost, upalu, ne… groznićavost, influencu, glavobolju itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja naslovili na … V. Feller — Stubica (Hrvatska) Elzin trg, br. 202.
Mnogo su hv… Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule sa znakom … pilule, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija fra… K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne i več 2 … franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih že… nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 bo… K 5·—. Pravo norveško riblje ulje … boce franko K 5·—.

Razni primorske viesti.

Dvad… petgodišnjica blagoslovljenja zastav… veteranskog društva za Trst i okolicu, … slavljena je u nedjelju na dvorištu … vojarne vrlo svečanim načinom. K… svečanosti bila je prisutna kao kum… stavi nadvojvodkinja Marija Josipa, a … misu pod šatorom čitao je tršćanski biskup presvj. g. Nagl. Svečanosti prisustvovale su poglavice vojničkih i svietskih oblasti, sva patriotička društva, odaslanici veteranskih društava iz Primorja i susjednih zemalja i mnogo drugog občinstva.

Velika nesreća s automobilom. Iz Trsta nam pišu, da se je dogodila u subotu pod večer na cesti izmedju Sežane i Občine velika nesreća s automobilom. U automobilu mjernika Ivana Grandi, kojim je sam ravnao, bilo je 8 osoba, koje su sve uslijed sukoba s jednim jednopregnim vozom, bačene na cestu i sve više manje težko ranjene. Isto tako ranjene su i tri osobe koje su se na vozu nalazile dočim je konj na mjestu crknuo. U automobilu bila je sva mjernikova obitelj, t. j. on, supruga, dva sina i kcerka te sluškinja, šofer i jedan tudji dečko. Stariji mjernikov sin izdahnuo je malo nakon sukoba, dočim su on i supruga mu u pogibelji života. I ostali ranjenici nisu izvan pogibelji.

Glavna skupština talijanskog školskog (!) družtva „*Lega Nazionale*". Prošle nedjelje obdržavana bje dvogodišnja glavna skupština mnzovi školskog talijanskog družtva „Lega Nazionale" u najčišćem i najradikalnijem talijanskom gradiću Istre, u Piranu, ili kako ga oni okrštiše onog dana u „Malenoj Veneciji". Na tu skupštinu valja nam se opširnije osvrnuti, jer je i za nas važna i poučna s raznih stanovišta, a to ćemo učiniti čim nam vrieme i prostor lista dopusti.

C. k. činovnici širitelji patvorenih imena. U našem Primorju bile su prve autonomne oblasti, zemaljski odbori, talijanske gradske i občinske uprave, časopisi i pojedinci, koji su počeli hrvatska i slovenska imena gradova, sela i selaca, brda i gora, rieka i potoka i t. d. patvarati, izopačivati ili potalijančivati. U tom se je osobito odlikovao istarski zemaljski odbor, koji je izdao zemaljskim troškom imenik tih kovanica i novotarija prekrstiv na talijansku sve, što se je prekrstiti dalo.

Te kovanice došle su i dolaze danomice u sve javne spise zemaljskog odbora u Poreču, u koliko se isti tiču hrvatsko-slovenskih krajeva; njimi se služe talijanski listovi, talijanske občine i pojedinci u dopisivanju s oblastmi i privatnicima. S naše strane prosvjedovalo se je opetovno na sastancih i skupštinah i listovih zahtjevajuć od. c. k. oblastih, da tomu talijanskomu zulumu na put stanu. O tom se je govorilo i nedavno na javnom sastanku u Jelšanah i prihvaćena je tomu odgovarajuća resolucija. Ali naši prosvjedi i naše pritužbe ne pomogoše do sada ništa, jer se c. k. oblasti neće da zamjere laži-liberalnoj ili irredentskoj svojti u Primorju. Nu ni pol muke dok se tim kovanicama služe talijanaške oblasti ili pojedini nespašenci, ali što da rečemo, kad se tom grdobom i tom narugom služe c. k. činovnici, dapače c. k. državni odvjetnici, koji su prvi pozvani da proganjaju svakoga, koji vriedja ili krši zakone i propise?!

Tako čitamo u goričkoj „Soči", da se je nedavno kod jedne porotne razprave državni odvjetnik Vidulich, rodom iz Malog Lošinja, služio je neprestano novo skovanim talijanskim nazivom „*Piedimonte*", mjesto starinskim slovenskim imenom „*Podgora*".

Predsjednik porotne razprave, dvorski savjetnik *Defacis*, koji je po rodu, uzgoju i čuvstvu Talijan ili Njemac više nego li Slaven, rabio je za razprave kao pametan i nepristran čovjek. neprestano slovenski naziv slovenskoga sela Podgora; ali c. k. državni odvjetnik Vidulich nije hotio da svoga predstojnika u tom sliedi, već je proti svakom običaju i pravu i proti svakoj pristojnosti rabio novo skovano talijansko ime „*Piedimonte*". (A mera hrižan oponašat svoje patriote arlekine O. ur.) Tomu se mi nimalo ne čudimo, jer znamo iz gorkog iskustva, da su kod nas u Istri u mnoga naša mjesta unesli talijanštinu jedino c. kr. činovnici, da su oni bili i jesu i danas glavni širitelji i podržavatelji talijanštine i tamo, gdje joj ne bi imalo biti mjesta.

O takvih činovnicih u Primorju morali bi svi slavenski zastupnici na carevinskom vieću progovoriti s odnosnimi ministri vrlo ozbiljnu rieč.

Za uredjenje voda u dolinah okolo rieke Mirne. Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je da se dade 1000 kruna za radnje oko uredjenja voda u dolinah okolo rieke Mirne, u občini Oprtalj. Taj novac ide tehničko-šumskom uredu u Bjelaku, koj provadja rečene radnje a imao je biti izplaćen tekar nakon dovršene i odobrene radnje.

U motovunskoj občini urredjuje se sada potok Krvar, koji utječe u Mirnu. Taj posao ide sporo, jer poduzeće ne nalazi na licu mjesta ni u blizini potrebitog kamena za podignuće pregrada. Radi toga mora se poslužiti u tu svrhu liesom, što se ga sječe izpod Motovuna. Čvrste hrastove panjeve zabijaju uz obalu u vodu pak je opet granama brane i tim stvaraju neku vrst živice, koju drže strukovnjaci boljom nego li kameni zid, jer odoljeva bolje velikoj navali vode i spušta u korito čišću vodu te se neće korito tako brzo zamuliti.

Posao je taj dakako skuplji i sporiji, te će se tim uredjenje potoka i pritokâ prilično zavlačiti.

Novine hrvatske stranke prava.

Od 1. junija t. g. izlazit će u Zagrebu dnevnik »Hrvatska«, glasilo hrvatske stranke prava. Vlastnik je klub stranke, a odgovorni urednik narodni zastupnik dr. August Harambašić. »Hrvatska« će izlaziti u 2 sata po podne, a predplata je na mjesec K 2.—, s nošenjem u kuću ili s poštom K 2 50. Predplata i oglasi šalju se upravi »Hrvatske« u Zagrebu, Duga ulica 26. (Maravić i Dečak).

Telefonska sveza u Istri. Ministarstvo trgovine naložilo je poštanskom i brzojavnom ravnateljstvu, da javi trgovačko-obrtničkoj komori u Rovinju, da je vlada sporazumna sagraditi nuždne telefonske pruge po Istri ali pod tim uvjetom, da zainteresovana mjesta doprinesu 30 po sto troškova za namještenje. Izim toga morat će svaka postaja imati odnosni najmanji broj predplatnika. U Istri bile bi ove telefonske pruge: 1. Trst, Pazin, Pula; 2. Trst, Kopar, Ižola, Piran, Portorose, Buje; 3. Trst, Grožnjan, Oprtalj, Motovun, Vižinada, Višnjan, Poreč; 4. Pula, Vodnjan, Bali, Rovinj.

Kako je razvidno iz navedenih pruga, bila bi samo srednja i zapadna Istra spojena medjusobno i sa gradom Trstom telefonskom mrežom, dočim o kakvoj svezi sa istočnom Istrom, sa Liburnijom i sa kvarnerskimi otoci u toj osnovi nema ni govora. Mi držimo, da su naši gradovi u istočnoj strani pokrajine bar toliko važni koliko i talijanaška gnijezda ala Višnjan, Oprtalj, Bale i t. d. i t. d. Čudimo se, kako se je moglo zaboraviti primjerice na Volosko, Opatiju, Lovranu i t. d. i t. d.

Svibanjska svečanost za pripomoć Simmerinžkim sirotam u Beču. Potaknućem samoga ministarstva pravosudja stvorila su se u raznih kotarih Beča društva koja imadu priticati u pomoć mnogobrojnim sirotam. Tako se je stvorilo „Simmerinško sirotinjsko vieće". To je priredilo dne 26. svibnja „svibanjsku svečanost". Velika dvorana reustauranta gdje se je priredila svečanost bila je puna izabranoga svieta. Dvorana je bila ukrašena cvijećem, pače i ulaz u nju. Po programu igrao je novoustrojeni cieli oršestar i njegov kvartet. U oršestri i u kvartetu igrao je na basu svećenik, duhovni pomoćnik i vjeroučitelj u onom kotaru. Niti traga da bi mu to ko prigovarao. Pače više ih radostju izticalo, da i njihov svećenik kod svečanosti sudjeluje. Izvan programa pjevala je jedna gospodja, supruga vidjenoga liečnika, deklamovala je druga gospodja, supruga bogatoga trgovca, i dvojica muških jedan glumac i jedan činovnik. Dobilo se je novaca ulazninom, prodavanjem cvieća, koje su darovali razni, igranjem tombole za predmete takodjer darovane. Tako se skupno radi u obće u dobrotvorne svrhe.

Franina i Jurina.

Fr. Ce j' to Jurino krelin?
Jur. Ha, pul nas bi rekli tovar al trubilo.
Fr. Će bit nec tako da!
Jur. Zac sve to pitaš?
Fr. Zac se niki Talijani hvale, da imaju takoveh iipi broj va Crese.
Jur. Blazi njim!

Tamburaške radnike,
koji znadu izradjivati tambure, te **naučnika,** koji je najmanje 14 godina star trebala bi
Prva sisačka tvornica tambura
J. Stjepušina u Sisku.

POZIV

na osnovateljnu skupštinu Gospodarskoga družtva u Svet Vinčentu, koja će se obdržavati u ponedjeljak dne 4. juna u 9 sati u jutro u prostorijama Štokovskoga društva u Svet Vinčentu uz sledeći

Dnevni red:

1. Čitanje i rasprava o pravilima i prihvat istih;
2. Upisivanje članova;
3. Izbor privremenog odbora do prve glavne skupštine;
4. Razni predlozi.

Priprav. odbor.

SVOJ K SVOME
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.
Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu
TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.
Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.
Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna …eda Klg. po K 1·20.
Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.
Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.
S veleštovanjem
Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNIČA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

Pučko piće!

Zazvorovo pivo u kolutićih po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotcih po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće limunove bonbone, svjetski znanu kvaćoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo

tvornica za orient. slastice i čokoladu

prije **A. Maršner Král. Vinohrady (Češka).**

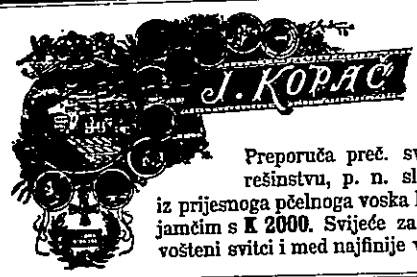

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešču hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteženosti, lachlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanjce iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim boleštima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

(PRIJE MARKOVE KAPLJICE).

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uvick zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteženosti.**

Izvadak iz raznih meni dohrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i hrono slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

— 1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—5 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 9. aprila 1906.

Predsjednik g. Dukić Frane kao zamjenik g. obć. glavara otvori sjednicu u 10 sati prije podne. Prisutno je 25 obć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Izvjesti, da ga je bolestan gosp. obć. glavar ovlastio, da predsjeda sjednici i izruča pozdrav istoga obć. zastupstvu, koje na tom uzvraća željom, da se g. obć. glavar što skorije oporavi.

Odobrava se zapisnik posliednje sjednice uz prihvat opazaka g. F. Rubeše, da je naime isti prigovarao protiv utoka gledom na votirani namet za plaću cestara u Zametu odnosno proti rješitbi tog utoka, kao i protiv načina oglašenja votiranog nameta od 12 % po konkurencijonalnom odboru u Sv. Križu za pokriće troškova u godini 1906., koji je oglas bio obnarodovan u Kastvu mjesto u zanimanim por. občinama.

Za pročitanje i supodpisanje ovog zapisnika bila su izabrana gg. Franjo Rubeša i Anton Afrić.

Na pročitana priobćenja iz odborskih sjednica obć. zastupstvo zaključuje: odobrava se odgovor obć. glavarstva, da zemaljski odbor obračuna u tekuću godinu iznos od K 1542·19 za bolničke troškove, buduć za toliko u minuloj godini u tu svrhu odviše plaćeno; da će se uvesti pristojba na kočije, što dolaze na postaju Matulji, zbog uzdržavanja, čišćenja i razkuživanja prostora pri postaji, ako je prometno nadzorničtvo c. kr. južne željeznice voljno utjeravati te pristojbe i obavljati skopčane dužnosti. Na predlog, zaključuje se pri tom, da se pospješi proširenje ceste u Matulji od kuće Šepić Jos. do Rubeša Mate, obećanjem, da će občina doprinjeti polovicu troška, kao i to, da se pozove cestni odbor, da tu cestu uzdrži u boljem stanju. — Uzima se do znanja izjavu Msgr. Zamlića, da je pripravan ustupiti dio parcele 1372 za prenos strmca kod stacije čim bude na to ovlašten od biskupije, nu ogradni zid, da bude učinjen na trošak občine, zaključkom, da se požuri riešenje tog predmeta. — Odobrava se potrošak od K 17 zbog prenosa neizlječive Rubeša Marije iz Kućeli iz tršćanske bolnice, nu pošto nesposobna za putovanje postavljena je u Trstu u privatnom stanu. — Prima se zahvalnošću do znanja osiguranu podporu zemaljskog odbora za prenos i popravak ceste Lisac-Klana sa K 1000, nu sa tim iznosom ne mogu Liščani započeti radnjom, već mole, da im se izhodi jošte novčanih ili rabotnih podpora sa strane medjašnih poreznih občina Klane, Sušaka, Fabaca, Podgraja i Zabića. — D. Marjanović i A. Ružić gimnazijalci uživaoci obć. podpore prikazaše svjedočbe I. polugodišta. — Županu Studene nalaže se, da mirnim putem sa župnikom ustanovi, komu su pripadali posječeni cerovi kod crkvice sv. Nikole, naime, da li crkvi ili občini te nek dotičnoj blagajni izruči utržak. — Prima se do znanja saobćenje g. baruna Schmidt Zabierova, da mu je povjereno vodstvo c. kr. kotarskog poglavarstva u Voloskom, te će se istog podupriéti u vršenju njegovih dužnosti. — Djačko družtvo u Pazinu potvrdjuje primitak K 667 kao drugi obrok podpore gradnje djačkog doma. — Blažić Matu poduzetniku gradnje šterne u Štefanih vraćena je kaucija K 245 sa odpadajućim interesom. — Uzima se do znanja obavljenu komisiju radi proširenja kamenoloma u Preluci po tvrdci Gregersen i Schwarz, te se neima ništa proti tomu, osim uvjeta, da bude zaštićena osobna sigurnost i vlastničtvo te kamenolom obzidan suhim zidom. — Riečkom lovačkom družtvu dozvoljeno je po c. kr. kotarskom poglavarstvu trovanje zvjeradi, što je u Klani i Studeni proglašeno, nu obć. zastupstvo zaključuje, da se zamoli istu oblast, da tu dozvolu sustegne obzirom na pogibelj, koja prieti i domaćim životinjama od takvog trovanja. Ovom se je prilikom ujedno zaključilo, da se požuri riešenje podneska sbog ubijanja izpuštenih zeceva u Rukavaščini, razplod kojih čini usjevima preveliku štetu. — Odobrava se prodaju šušnja i kolaca obavljenu po županu Studene, koji je utrženu svotu od K 100 predao obć. blagajni. — Bizalj obć. redar nastupio je službu, te se ima odlučiti, gdje će se isti nastaniti: na Kantridi ili u Rude. Usvojen je većinom glasova predlog g. F. Rubeše, da se naime isti redar nastani u Rude ili Pavinićih, doznačujuć mu za poslovanje Zamet i Srdoči. — Na obširnije priobćenje, da nije utok občine proti odmjerenju školskih taksa uvažen po c. kr. vrhovnom sudištu, zaključuje se, da se zamoli zemaljski odbor glede saobćenja, je li uzeo u obzir sniženje školskih taksa za godine 1901 i 1903, da se u predmetu izplati odvjetničke troškove sa K 79·76, te da se narodnom i občinskom zastupniku g. profesoru V. Spinčiću izrazi najtopliju zahvalu na trudu i zauzimanju oko olakšanja tog preteškog tereta po občinu uzkliknuv mu trokratni „živio!“ — Prima se do znanja izvještaj obć. geometra, da je do sad učinjeno ceste iz Breze prema Jelušićem u duljini 1351 metar sa potroškom K 3465, jošte se je ima izgraditi za 2949 metara, te se zaključuje, da se radnjom prosliedi čim prije na račun obećane zemaljske podpore od K 1500 a po tom doznačenju državne podpore. — Na ponovnu molbu i želju obć. zastupnika iz Puži gosp. R. Jurinčića, da se prostor oko škole u Brežcima ogradi zidom, ovlašćuje se istoga, da tom radnjom započne, a bude li M. Slavić pri tom zanovetao nek se ga uputi na sud.

Udovoljava se molbi obćinara Brguda, da jošte neizvoženo drvo mogu iz šume izvesti do 15. tek. mj., a ono što iza tog dana preostane ostaje občini na raspolaganje. — Dražba o zakupu kastavskog i klanjskog lova od god. 1904. bila je po c. kr. namjestničtvu uslijed pritužbe J. Kromirsky uništena, te se imade obdržavati ponovna dražba za mjestnu občinu Kastav, koji čin obć. zastupstvo odobrava, te se ujedno zaključuje, da se zamoli kot. poglavarstvo, da bude ta dražba obdržavana u Kastvu. — Glede odašiljanja obć. redara na kolodvor Matulji prilikom dolaska vlakova, odlučuje se, da obć. uprava stupi u dogovor sa gosp. upraviteljem kotarskog poglavarstva. — Pošto gosp. obć. glavar već dulje vremena poboljeva, ali ipak zvanične poslove kod kuće obavlja i pregledava, a uslijed toga mora višeputa kroz dan šiljati svoju služkinju u občinski ured, i pisati naloge i obavjesti na pojedine od činovnika, to se usvaja predlog obć. odbora, da se stan obć. glavara spoji sa obć. uredom sa mikrotelefonom, što bi prema proračunu g. V. Sinčića stojalo K 75·60. — Prihvaća se ovlaštenje zemaljskog odbora, da se dizvinkulira i prodade državna obligacija nominalne vrijednosti K 500 vlastnost pridr. občine Studene, uz uvjet, da se u daljnje tri godine dobavi novu državnu obligaciju iste vrijednosti. — Odobrava se naručba triju željeznih kreveta za nove obć. zatvore i predlaže se, da se u jednoj sobi istih postavi u zid kolobar, a u kutu pred zatvori da se postavi jedan pisoir, te da se ujedno pozove F. Rubešu iz Kastva 83, da i on uz svoj zid podigne pisoir izmedju svoje i Skitanove kuće. — Odobrava se izdatak od K 600 danih na račun stolarske radnje Srdoč Ivanu, a ujedno zaključuje se, da poduzetnik zidar. radnje za II. raz. učione u Brežcima mora sa istom biti gotov do konca junija 1906.

Usvaja se predlog odbora, da se u ime občinara Studene zamoli c. kr. vladu za doznačenje dalnje potpore za gradnju ceste Studena-Rečina, isto tako udovoljava se občinarom iz Rečine, da se naime pospješi gradnju mosta u Trnovici. — Uzima se do znanja, da je občina uknjižena vlastnicom na parc. 49/31 u Kastvu, kupljena od baštinika Brozović; da je zemaljski odbor odbio utok občinara iz Srdoči, kojim su zahtjevali, da se po parc. 1687/1 u Srdoči prodanoj J. Unteraueru ostavi put k moru širok 5 metara mjesto 3 metra; da je ljetos unovačeno 95 kastavskih mladića i to u I. razredu 65, u II. razredu 19 i u III. razredu 11; odobrava se naručbu 41 puške sa bodeži i remeni za tjelovsku procesiju, zaključkom, da se stare puške prodadu putem dražbe. — Prihvaća se zamolbu obćinara iz Rukavca, da se zamoli ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, da bi u Rukavcu ustanovilo poštnu sabiraonicu. — Na izvještaj obć. geometra i nadziratelja puta Bregi-Opatija zaključuje se, da poduzetnik izvede njekoje potrebite radnje, što će mu se prigodom kolauda uzeti kao višeradnju. — Na molbu pridružene občine Studene glede izradnje šumske ceste od Pišćina do Štulca uzvratio je zemaljski odbor, da će istom onda doznačiti novčanu potporu, kada bude sa strane zanimanih i mjestne občine osigurana primjerena potpora, te se usvaja predlog odbora, da će občinari Studene doprinjeti preostatak iza doznake državne i zemaljske potpore dijelom u novcu a dijelom u radnji samo da se ta potrebna cesta izgradi čim prije. — Prihvaća se predlog obć. odbora, da se glasom predloženog nacrta zemljišta, gdje se kani graditi groblje za kapelaniju sv. Križ odredi mjestni razvid i pozove zanimane stranke, da se izjave o mjestu i gradnji tog groblja.

...ko malo trajati. ...rstvu jedva petna... ...orao odstupiti mjesto ... ...ego li je valjda ni sam očekivao.

Razvijajući glavnu točku svoga programa t. j. izbornu reformu, kazao je ministar-predsjednik, da se radi o tom, da se austrijsko izborno pravo za carevinsko vieće postavi na temelj sveobćega i jednakoga izbornoga prava, te da se i tu pribavi pravovaljanost načelu, da jednake dužnosti zahtjevaju i jednaka prava. Provedenjem izborne reforme mora se — reće — oživiti austrijska državna sviest i ... od Madjara postignuti, da će oni moći u već opredieljenom roku od 11 godina posve samostalno, bez obzira na austrijsku polovicu monarhije sklapati trgovačke ugovore s tudjimi državami te i sa samom Austrijom stupiti u iste trgovačke odnošaje kano i sa bilo kojom tudjom državom.

Austrijska vlada uzprotivila se je odlučno tomu zahtjevu Madjara, te je usried spora posriedovala sama kruna. U krunskom vieću od dne 27. maja o. g. imalo ... njih posala barun Bienerth ministarstvo nutarnjih posala; dr. Klein ministarstvo pravosudja; njemački zastupnik Marchet ministarstvo bogoštovlja i nastave; podpredsjednik financijalnog ravnateljstva u Lavovu dr. Korytovski ministarstvo financija; česki zastupnik dr. Fořt ministarstvo trgovine; njemački zastupnik dr. Derschatta ministarstvo željeznica; odjelni predstojnik grof Auersperg ministarstvo poljodjelstva; general Schönaich ministarstvo za zemalj. obranu. Ministri bez listnica: za Niemce ...upnik dr. Prade; za Poljake zastupnik grof Dzieduszycki, za Čehe zastupnik Pacak.

Kod sastava novog ministarstva nije ...zelo u obzir na jugoslavenske zastup... valjda s toga, što nisu svi u jednom ...u, ili jer misle odlučujući krugovi, da ...ože u Austriji i bez njih vladati.

...Go... XXXIX.

...d svakog četvrtka ...e podne.
...kani dopisi se ne vraćaju ...odpisani ne tiskaju ...efrankirani ne primaju.
...plata sa poštarinom stoji ...K u obće, ...K za seljake } na godinu ...K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
...n carevine više poštarina ...ća i utužuje se u Puli.
...dini broj stoji 10 h., ...li 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
...dničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.
...urko Jelušić P. n. g.
...dić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

...carevinskoga vieća.

Beč, 2. maja 1906.

Klubski načelnici prisilili su predsjednika zastupničke kuće da sazove sjed... za 30. maja. Oni nisu mnienja pred...nikova da on sam obustavi sjednicu ...nema odgovorne vlade, ako je naime ...a odstupila a druga još nije imeno... U sjednici raspravlja se prešan pred... što su ga uglavili dan prije načelnici ...ova. Prešnost predloga obrazlaže zast. *Kathrein*. U predlogu ogradjuje se za...nička kuća proti jednostranom po...tu Ugarske u pitanju autonomnoga ...skoga carinarskoga tarifa, i zahtjeva ...e carevinsko vieće odgodom istoga ne ...ieči u obrani prava Austrije i austrij...a parlamenta. U obrazlaganju pre...li toga predloga veli Kathrein, da ...ijski parlamenat nesmije šutiti, kad ...ska hoće da jednostrano riešava skupna ...ja; dapače da mora štititi prava Au... pa bilo proti komu.

Zast. *Klofač* izjavlja u ime radikalnih ... da oni neće glasovati za taj predlog ...njegovu prešnost. Njemci su krivi da ...rlamenat toli slab, Česi neće da za ...ce kestenje vade, nit imaju razloga ...astupaju proti Madžarom.

Pročelnik njemačke pučke stranke *Derschatta* veli da je postupkom ugar... vlade u poslu autonomnoga carinar...a tarifa povredjena nagoda od 1867. ... se hoće nagodu obnoviti, valja i nas ... i ima se raspraviti sva pitanja tičuća ...agode. Kvotu se je do sada sa au...ke strane plaćalo više radi skupnosti, ...d se ta skupnost pretrzava, Austrija ... da više od polovice plaća. Kriza mo...ije ima se riešiti s nami, a nipošto ...nas i protiv nas.

Divjak Poljak *Breiter* predlaže do...k prešnomu predlogu. Hoće da Der...tta-odbor u roku od 8 dana predloži ... da se urede odnošaji izmedju jedne ...ge polovice monarhije.

Njemac barun *Morsey* veli: „ako se ... jedna ustanova nagode prekrši, ruši ...elu zgradu nagode, pače i pragma... sankciju. Čudno je, veli, da moramo ...zastupnici puka, braniti pragmatičku ...iju, dočim ju ruše najbliži savjetnici ...une i sam ministar vanjskih poslova, koji bi skupnost morao najjače braniti.

Divljak Čeh *Sternberg* veli, da treba Kruni jasnu istinu reći. Prigovara dvorjanikom. Obara se na Mladočehe, na dra Kramarža, koji je predlog podpisao. To je prava sramota za svakoga pravoga Čeha. Ogromna većina Čeha stoji na pragmatičkoj sankciji, simpatizuje sa čeznjami Madžara, i želi samo da kruna poštuje povjestna prava Česke kako poštuje prava Krune sv. Stjepana.

OLOVKE
a korist družbe sv. Cirila i Met
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u P
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Svoj k svomu!
NOVO SKLAD
A. Žuni
na uglu ulice Via S
Novouredje
kovrsnog p
zrcala, slik
Cijen

J. K
Prep
rešin
iz prijesnoga p
jamčim s K 20
vošteni svitci i

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZ
R. B. broj 8696
Telefon br. 45—

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja spavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolj grāne) kucanja srdca, zubobolje, muževne sla studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mok postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, dri na tielu, influence skopčane sa boleščn hrbta dila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteč ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, chondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo stvo, pošto elektro-magnetička struja cielim č nim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u kraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih b višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, al na taj način, da jaka struja samo prolazno vremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim nač neprekidno na tielo djeluje, što svakako izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. —

Na molbu gosp. dra Drag. Ciotti, obć. liječnika u Dobrinju, da se ga primi u svezu občinarstva ove občine radi postignuća austrijskog državljanstva, zaključuje se, da će se istog primiti u svezu občine Kastav, čim se izkaže, da je zadobio austrijsko državljanstvo i da uplati u obć. blagajnu pristojbu od K 100. Odobrava se kolaudacija o izradbi školskih klupa za mušku i žensku učionu u Kastvu zaključkom, da se poduzetnika Rade isplati sa dostalimi iznosi, naime K 360 i K 387·98, te da mu se povrati položena kaucija. — Početkom aprila tekuće godine očistio je obć. lugar Cetina nasade na Crekvini, fortici i Belvederu, a sakupljeno granje prodalo se je putem dražbe za K 17·72, što se odobrava te se ujedno doznačuje lugaru Cetini za taj posao nagrada K 5. — Urečene dražbe za popravak puta u selu Brežca i za izgradnju ceste od Juršićevog mosta do kbr. 75 u Jurdanih ostale su bezuspješne, te se zaključuje, da se te radnje prepusti do bolje prilike.

Na priposlane molbe glede podijeljenja obrtnih listova za prodaju vina na malo odnosno prodaju žestokih pića obć. zastupstvo zaključuje, da se preporuči molbe Vlah Adalberta, Stanić Katarine i Carlavaris Ivana, dočim se ne može preporučiti molbe Širola Josipa iz Klane, pošto ima tamo dovoljno krčma.

Nakon pročitanih spisa glede kupnje adaptacije i proširenja „Narodnog Doma" u Kastvu za novo učiteljište; pošto c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu drži, da bi se tu zgradu moglo povećati, odustaje od nakane, da se posvema novu sagradi, te iza obširne rasprave u predmetu obć. zastupstvo odlučuje: občina Kastav voljna je, uz privolu vlastnika „Narodnog Doma" prirediti prostorije istog za privremeno smještenje dvaju razreda i pobrinuti se za stan ravnatelja. Za slučaj, da vlastnici te zgrade privole na prodaju i da uprava nadarbine Drnjević-Polasić ustupi komad zemljišta za povećanje zgrade, občina je pripravna doprinesti četvrti dio potroška za kupnju zgrade, zemljišta, povećanja i izgradnje kuće, nu ta kupnja i izgradnja veće zgrade koštala bi prema proračunu do K 64.000 a zgrada ne bi ipak odgovarala svim zahtjevima, buduć bi trebalo posebice naći stan ravnatelju, prostor za vježbaonicu i dvoranu za gombanje, to je obć. zastupstvo mnijenja, da se za hrv. učiteljište sagradi u blizini Kastva nova zgrada sa svim potrebitim prostorijama, u koju svrhu doprinesti će občina jednu četvrtinu sveukupnog potroška. Občina ustupa bezplatno na uporabu zemljište parc. 49_{34}. Obveze občine Kastav imadu valjanost, da bude učiteljište ovdje barem 30 godina. Ovlašćuje se obć. odbor, da prema gornjim odlukama raspravlja sa zanimanim činbenicima i pitanje privede kraju. — Predlog g. F. Rubeše, da bi občina sama sagradila novo učiteljište uz uvjet, da se vlada obveže plaćati joj primjerenu najamninu i da će isto ostati ovdje 30 godina nije bio prihvaćen.

Na molbe za prodaju i najam obć. zemljišta, obć. zastupstvo zaključuje, da se prodade Brajan Iv. Jurdani 4 u Jušićih zemljišta za K 12·66; Marčelja Jos. iz Marčelji 6 u Marčelji za K 17·32; Marčelja I. iz Marčelji 28 za K 19·30; Lučić Jos. iz Marčelji 65 za K 98·48; Lučić A. iz Marčelji 69 za K 70·56; Srok I. iz Marčelji 36 za K 32·76; Katić A. iz Marčelji 33 za K 19·06; Benaš M. iz Marčelji 51 za K 22·46; Tibljaš M. iz Marčelji 42 za K 48·78; Jugo Stj. iz Marčelji 8 za K 30·60; Srok A. iz Marčelji 12 za K 13·06; Marčelja J. iz Marčelji 14 za K 60·36; Lučić A. iz Saršoni 71 za K 4·80; Ožbold Blažu nedozvoljava se kopanje kamenja kod tvornice „Union"; Jardas Antonu iz Breze nesnizuje se ciena štivre već ju ima urediti kako procienjeno; Gregorić ud. J. u Kastvu za K 6·60; Bačić Božu iz Matulji 48 u Matuljih za K 23·20; Srdoč Antonu iz Srdoči 62, daje se u zamjenu što je ustupio svog zemljišta za cestu Diračje-Kantrida obć. zemljišta 924[0] u Zametu a Grbas Josipu iz Srdoči 98, 626 metara uz doplatak od K 3·61; Šepić Andru D. Rukavac 48 u Gornjem Rukavcu za K 146·37, Kalčić Andru iz Trinajstići za K —·47, Mandić Antonu iz Trinajstići 49, u Jušićih za K 39·28 i Vlah Josipu iz Jušići 17 za K 16·83; za gradnju kuća prodaje se od obć. zemljišta: Matulja Vjekoslavi iz Matulji 30 kod Živice za K 33·80; Mohorovičić Mariji u Zametu za K 68·96; Lenac Ivanu u Zametu za K 55·52; Frlan Santu u Zametu za K 147·20, postaviv izvan krieposti zaključak od 21. aprila 1903 toč. 5/24/19; Tuhtan Andru u Zametu za K 38·48; Požar Andru u Zametu za K 89·40; Lučić Antonu u Marčelji za K 10·56; Jardas Matu u Marčelji za K 38·96; Marčelja Antonu u Marčelji za K 56·24 pod uvjetom, da gradi kuću stanovanja a ne skladište i Saršon Ivanu iz Saršoni za K 35·18; neprodaje se kućnog tnala Antonu i Jelici Ružić u Jurdanih jer obojica odsutna u Americi; Frlan Franu iz Zameta 148, doznačuje se K 6 za uzeto mu zemljište pri putu Diračje-Kantrida.

Prije nego se je prešlo na osmu točku dnevnog reda, g. predsjednik iztaknu, da je c. kr. vlada u posliednjem zasjedanju carevinskog vijeća predložila novu izbornu reformu proti kojoj ustadoše naši neprijatelji Talijani izvraćujuć, da je tobož istom reformom c. kr. vlada slavenskoj narodnosti osobito u Istri izkazala osobitu blagodat, nu stvar se neima tako jer su proti toj izbornoj reformi i hrvatske i slovenske občine Istre podnesle resoluciju na car. vijeće. Predlaže stoga, da bi i ova občina u tom predmetu podnesla taku resoluciju i da obć. zastupstvo izvoli glede ove točke zaključiti prešnost. Prihvativ prešnost predloga, prihvaćena je u cielosti predložena i pročitana resolucija, kako već iznešena po našem političkom družtvu, te se zaključuje, da se istu upravi na carev. vijeće, c. kr. ministarstvo nutarnjih posala i na „Slavensku svezu" klubu „Hrv.-slavenskih zastupnika" u Beč.

Vrhu molba za doznačenje podpora siromahom i mješovitog sadržaja obć. zastupstvo odlučuje: Glavić Antonu iz Puži doznačuje se podpora-nagrada, što je na Anetinoj njivi pogasio vatru; Matetić Frana ovlašćuje se, da procieni zemljišta, što će se odkupiti za put Ružići-Breza; obć. put od Brajani u Lužinu, da se popravi sa 20 do 25 nadnica izplativ to sa odlučenom već podporom; gosp. Aničić Josipu doznačuje se K 60 nagrade, za podučavanje vjeronauka na učioni u Zametu u godini 1903—1905; Turak Antonu iz Brnčići doznačuje se odšteta K 12 za uporabu njegove dvokolice na cesti Jardasi-Baćurka; dozvoljava se obć. redaru Jurdani, da digne prvu polovicu paušala za odjelo uz uvjet, da budu odjela redara jednaka. Obć. redarima Bizalj, Brozović i Jurdana doznačuje se po K 40 za dobavu paradnog odjela; odobrava se izdatak K 76·60 za dobavu i za sadjenje drveća na sajmištu rogatog blaga u Kastvu; višak od K 2·80 od razprodanih amer. loza doznačuje se mjestnoj Gospodarskoj zadrugi; Varljen Franu iz Puži oprašta se K 20 zastanog interesa pod uvjet da ostalo izplati; obć. geometru povišuje se dnevni doplatak za poslovanje u Rečini od 1 na 2 krune; za popravak puta od Dražice do Žlebi kroz Marčeljsku Dragu do ceste Rieka-Učka doznačuje se podpora od K 300 izplativa po izvedenoj radnji; za popravak i proširenje obć. puta od Matejini do Lešćevca doznačuje se podpora K 400 uz uvjet, da interesirane stranke rabotom učine polovicu puta i da privatnice bezplatno odstupe zemljišta; za izradnju puta u selo Ružići doznačuje se K 300; da se spoji put Mavrići-Obadi sa putom do sela Brajani zaključuje se kupiti od Brajan Antona iz Obadi do 150 kvadratnih metara zemljišta za K 120 uz uvjet, da isti taj put popravi a svotu obračuna u štivru; za popravak puta Mihotići-Volosko doznačuje se K 100; za put Matulji-Markulini K 100; za izradnju puta Pošljane do prosjeka u Lužini doznačuje se K 300 izplativih po obavljenoj radnji; ovlašćuje se župana Šepić Frana iz Dolnjeg Rukavca, da sa obećanom podporom pospe batudom izradjeni dio ceste Ploče-Piščina. Bačić Andru iz Trinajstići za ustupljeno zemljište i posječene loze pri prenosu strmca kod Šmogori doznačuje se K 40 a Mandić Antonu za učinjenu rampu K 12; Kućel Rozaliji iz Kućeli 71, opraštaju se reparti škole u Rukavcu sa K 24; podružnici „Sokola" u Mihotićima za dobavu učila doznačuje se K 30; Lukšetić Franu iz Dol. Rukavca za ustupljeno zemljište pri gradnji ceste Bregi-Rukavac K 10; učitelju u Brežcima g. R. Jurinčiću doznačuje se odšteta od K 75 za prenos pčelinjaka; odboru za podignuće spomenika Evgenu Kumičiću u Zagrebu K 25; u c. kr. pripravnicu u Kastvu, da se dvie klupe zamjene sa većima; Mavar Antonu iz Juršići daje se iz Lužine 15 komada gradj. drva za skadanj; neuvažuje se molba Đukić Andra iz Brnčići za razširenje ceste kod Žegoti jer, da je ista kolarska; Slavić Ivanu županu iz Puži doznačuje se odšteta za nadziranje radnje ceste kod Ružići sa K 24; Cerovac Fabijanu doznačuje se putni trošak za da ide u Tršćansku bolnicu K 20; za popravak obć. puta od Križa na cesti Kastav-Sv. Matej do Brnasi doznačuje se dalnjih K 100; raznim siromasima doznačeno je: trojici po K 2; dvojici po K 3; dvojici po K 4; trojici po K 5; trojici po K 6; jednom K 8; devetorici po K 10; jednomu K 20; za dobavu odiela jednomu K 3·80 a drugomu K 12.

Izcrpiv dnevni red predsjednik diže sjednicu u $4^{1}/_{2}$ sata po podne.

ISTARSKA P
Prima zadrugare, koji n po kr
Prima novac na štednj
čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju ulož
ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.
Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

probave te tim u
Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih.
Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radenburgu.
Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. Josip Schneider, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.
Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:
1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—
Razašilje samo
„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 23. Pula, u četvrtak dne 7. junija 1906. Go[dina] XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbliže poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

[Izlazi] svakog četvrtka o podne.

[Nepl]aćeni dopisi se ne vraćaju [ne]odpisani ne tiskaju a [n]efrankirani ne primaju.

[Pred]plata sa poštarinom stoji [...] K u obće, [...] K za seljake } na godinu [...] K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

[Iz]van carevine više poštarina [...]aća i utužuje se u Puli.

[Je]dini broj stoji 10 h., zao[sta]li 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

[Ure]dničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. [...]dić u Trstu (Via Crociera br. 1, [...]).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Poslie Opatije, Livada i Malinske došao je eto red i na Volosko, da se u njemu drži glavna družbina skupština. Bilo je to u prošli četvrtak, dne 31. svibnja. Bielo Volosko — „liepi taj diamant" — osvanuo u svetačnom ruhu, sav okićen našim, hrvatskim trobojnicama.

Liepa ta narodna svečanost započela je kako po običaju sa sv. misom, koju je u župnoj crkvi uz asistenciju dvojice gg. svećenika odslužio mjesni župnik Monsignor Vinko Zamlić. Na koru je pjevalo domaće pjevačko društvo pod ravnanjem vrloga zborovodje g. A. Ryšlavoga i vodilo svečanu misu, punu ljubkih i nježnih melodija. Svaka hvala marnim pjevačicama i pjevačima.

Oko 10 sati počela se je velika dvorana „Narodnoga doma" puniti odabranim obćinstvom. Osobito je obilno bio ovog puta zastupan krasni spol. Izmedj izvanjskih gostiju vidjeli smo gg. dra Dinka Trinajstića, dra Kurelića, dra Zuccona, Lacka Križa, Stihovića, popa Ivana Trinajstića, župnika Rajmunda Jelušića i A. Puža, pa i više drugih otačbenika. I bližnja Opatija bila je liepo zastupana, a tako i naša Kastavšćina i Veprinašćina. Osim napomenute gospode bio je prisutan i g. dr. Milan Ogrizović, poznati hrvatski književnik, koga je klub Cirilo-Metodskih zidara u Zagrebu poslao, da ga na skupštini zastupa. Od uprave bili su na skupštini prisutni svi osim g. dra Laginje, kojega je toga dana narodni posao zvao drugud te g. Kazimira Jelušića, koji joj nije mogao prisustvovati radi bolesti. Pošto je konštatirano, da je u dvorani okupljen dostatan broj članova, diže se predsjednik veleuč. g. Vjekoslav Spinčić i pozdravi skupštinare sa govorom, kog ćemo donieti u cielosti u budućem broju, jer nam je izvješće stiglo kasno a drugo gradivo za današnji broj bilo složeno.

Promjena vlade u Austriji.

Kadno se je dne 15. maja o. g. predstavio carevinskom vieću novi ministar-predsjednik knez Hohenlohe i razvio program svoje vlade, stalno nije slutio ni on ni njegovi slušaoci, da će njegova vlast tako malo trajati. Predsjedao je ministarstvu jedva petnaest dana, te je morao odstupiti mjesto drugomu i prije nego li je valjda ni sam očekivao.

Razvijajući glavnu točku svoga programa t. j. izbornu reformu, kazao je ministar-predsjednik, da se radi o tom, da se austrijsko izborno pravo za carevinsko vieće postavi na temelj sveobćega i jednakoga izbornoga prava, te da se i tu pribavi pravovaljanost načelu, da jednake dužnosti zahtjevaju i jednaka prava. Provedenjem izborne reforme mora se — reče — oživiti austrijska državna sviest i austrijski parlamentarizam. Ako su svi državljani jednaki pred državom, onda neće trebati tražiti stranke, koja će uzdržavati državu, nego će biti svi državljani prijazni državi.

Glede izborne reforme reče nadalje, da se ju mora dobro proučiti i da se ju više nemože skinuti s dnevnoga reda. Svaka protimba toj preosnovi bila bi uzaludna. Vlada će sve moguće učiniti, da se tu preosnovu čim prije rieši.

Što se tiče odnošaja u Ugarskoj, reče ministar-predsjednik, da pozdravlja s veseljem uzpostavu tamošnjeg parlamentarnog reda. On će raditi na tom, da se odnošaji izmedju Ugarske i Austrije stalno i trajno urede, i to tako, da pri tom Austrija ne trpi nikakve štete. Pri tom računa na pripomoć carevinskoga vieća.

Svi prijatelji izborne reforme pozdravili su radostno izjavu novoga ministra-predsjednika, da će vlada nastojati, da se čim prije tu reformu provede. Ministar se je dao odmah na posao, da ublaži protimbe izmedju stranaka i strančica carevinskoga vieća i da predobije potrebitu većinu za osnovu svoga predšastnika baruna Gautscha. Pa kad mu to nije pošlo za rukom predložio je odboru za izbornu reformu svoju vlastitu razdiobu izbornih kotara, kojom je povećao broj zastupnika za 40. Ta razdioba zadovoljila je jedino Niemce, ponešto Poljake i Talijane, dočim su ju uzele sve druge stranke kao pristranu i nepravednu. Proti njoj su ustali najodlučnije zastupnici českoga naroda izjaviv u odboru i u novinstvu, da oni na takvu razdiobu nikado pristati neće.

Već se je činilo, da će izborna reforma pokopati novoga ministra-predsjednika, kao što je pokopala njegova predšastnika, kad se najednom pojavilo novo oporno pitanje, kojemu nisu valjda ni isti vladini krugovi toliko važnosti pripisivali.

Ministra-predsjednika, koji je kod nastupa svoje vlasti s veseljem pozdravio uzpostavu parlamentarnog reda u Ugarskoj, srušila je s ministarske stolice upravo ta uzpostava parlamentarnog reda.

Čim su naime Madjari zadobili parlamentarnu vladu, počeli su provadjati svoj stari program o oživotvorenju podpune svoje državne i gospodarske samostalnosti. Oni su naime izposlovali privolu od kralja da na temelju članka 30. austrijsko-ugarske nagodbe od god. 1899, koji ustanovljuje samostalno ugarsko carinsko područje, utanačeni zajednički carinski cienik podastru ugarskomu saboru kao samostalni ugarski carinski cienik. Tim su Madjari postignuli, da će oni moći u već opredieljenom roku od 11 godina posve samostalno, bez obzira na austrijsku polovicu monarhije sklapati trgovačke ugovore s tudjimi državami te i sa samom Austrijom stupiti u iste trgovačke odnošaje kano i sa bilo kojom tudjom državom.

Austrijska vlada uzprotivila se je odlučno tomu zahtjevu Madjara, te je usried spora posriedovala sama kruna. U krunskom vieću od dne 27. maja o. g. imalo se je doći do sporazumljenja izmedju austrijske i ugarske vlade. Nu do sporazumljenja nije došlo, jer je austrijski ministar-predsjednik zahtjevao, da ugarska vlada uvede carinski cienik kao skupni austro-ugarski carinski cienik, nipošto pako kao samostalni ugarski carinski cienik. Ugarski ministar-predsjednik nije pristao na zahtjev austrijskog druga, jer bi reć, da je već imao privolu krune na samostalni ugarski carinski cienik.

Knez Hohenlohe, koji je držao, da nemože žrtvovati gospodske probitke austrijskih državljana na korist Ugarske, i koji je znao, da zastupa u tom obziru stanovište ogromne većine stanovničtva Austrije, povukao je posliedice kraljeve privole, te je dao svoju i svojih drugova ostavku.

Ostavka austrijskog ministarstva izazvala je u svih političkih krugovih neobičnu uzrujanost. Većina stranaka carevinskoga vieća, napose njemačke, ustale su — kako kažu — na obranu austrijskih interesa — proti Madjarom. Sve stranke sastaše se u konferenciju, te izabraše posebni odbor, koji je izradio predlog, što ga je kasnije konferencija prihvatila i koji glasi:

Carevinsko vieće neka zaključi: Zastupnička kuća najodlučnije prosvjeduje proti tomu, da se postojeće pravno stanje, koje je nastalo zakonitim proglašenjem zajedničkog carinskog cienika i koje je oživotvoreno težkim gospodarskim žrtvama naše državne polovice, jednostranim postupkom Ugarske bez privole car. vieća promieni. Kuća izjavljuje sigurnu nadu, da se u ovom kritičnom času neće car. vieću oduzeti odgodom prilika, da brani prava parlamenta i interese u carevinskom vieću zastupanih kraljevina i zemalja. Ovaj se predlog imade uzeti u razpravu sa svim skraćenjem postupka, što ga poslovnik dopušta.

Najizkusniji političari izjaviše, da je nastao takav položaj, kakovog još nije bilo u Austriji i da može samo parlamentarno ministarstvo uzpostaviti red.

Na to je vladar povjerio zadaću odjelnom predstojniku barunu Becku, da sastavi prrlamentarno ministarstvo, koji se je stavio u doticaj s vodjama većih stranaka carevinskoga vieća, da mu pomognu sastaviti parlamentarno ministarstvo.

Sastav novoga ministarstva posrećio se je barunu Becku izvanredno brzo, što se ima pripisati više ogorčenju stranaka proti Madjarom nego li vieštini baruna Becka. U novom ministarstvu zadržati će barun Beck predsjedničtvo ministarstva; odjelni predstojnik u ministarstvu nutarnjih posala barun Bienerth ministarstvo nutarnjih posala; dr. Klein ministarstvo pravosudja; njemački zastupnik Marchet ministarstvo bogoštovlja i nastave; podpredsjednik financijalnog ravnateljstva u Lavovu dr. Korylovski ministarstvo financija; česki zastupnik dr. Fort ministarstvo trgovine; njemački zastupnik dr. Derschatta ministarstvo željeznica; odjelni predstojnik grof Auersperg ministarstvo poljodjelstva; general Schönaich ministarstvo za zemalj. obranu. Ministri bez listnica: za Niemce zastupnik dr. Prade; za Poljake zastupnik grof Dzieduszycki, za Čehe zastupnik dr. Pacak.

Kod sastava novog ministarstva nije se uzelo u obzir na jugoslavenske zastupnike valjda s toga, što nisu svi u jednom klubu, ili jer misle odlučujući krugovi, da se može u Austriji i bez njih vladati.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 2. maja 1906.

Klubski načelnici prisilili su predsjedsjednika zastupničke kuće da sazove sjednicu za 30. maja. Oni nisu mnienja predsjednikova da on sam obustavi sjednicu ako nema odgovorne vlade, ako je naime jedna odstupila a druga još nije imenovana. U sjednici raspravlja se prešan predlog što su ga uglavili dan prije načelnici klubova. Prešnost predloga obrazlaže zast. *dr. Kathrein.* U predlogu ogradjuje se zastupnička kuća proti jednostranom postupku Ugarske u pitanju autonomnoga ugarskoga carinarskoga tarifa, i zahtjeva da se carevinsko vieće odgodom istoga ne zaprieči u obrani prava Austrije i austrijskoga parlamenta. U obrazlaganju prešnosti toga predloga veli Kathrein, da austrijski parlamenat nesmije šutiti, kad Ugarska hoće da jednostrano riešava skupna pitanja; dapače da mora štititi prava Austrije pa bilo proti komu.

Zast. *Klofač* izjavlja u ime radikalnih Čeha da oni neće glasovati za taj predlog nit njegovu prešnost. Njemci su krivi da je parlamenat toli slab, Česi neće da za Njemce kestenje vade, nit imaju razloga da nastupaju proti Madžarom.

Pročelnik njemačke pučke stranke *dr. Derschatta* veli da je postupkom ugarske vlade u poslu autonomnoga carinarskoga tarifa povredjena nagoda od 1867. Ako se hoće nagodu obnoviti, valja i nas čuti, i ima se raspraviti sva pitanja tičuća se nagode. Kvotu se je do sada sa austrijske strane plaćalo više radi skupnosti, al kad se ta skupnost pretrzava, Austrija neće da više od polovice plaća. Kriza monarhije ima se riešiti s nami, a nipošto bez nas i protiv nas.

Divjak Poljak *Breiter* predlaže dodatak k prešnomu predlogu. Hoće da Derschatta-odbor u roku od 8 dana predloži kako da se urede odnošaji izmedju jedne i druge polovice monarhije.

Njemac barun *Morsey* veli: „ako se samo jedna ustanova nagode prekrši, ruši se cielu zgradu nagode, pače i pragmatičku sankciju. Čudno je, veli, da moramo mi, zastupnici puka, braniti pragmatičku sankciju, dočim ju ruše najbliži savjetnici krune i sam ministar vanjskih poslova, koji bi skupnost morao najjače braniti.

Divljak Čeh *Sternberg* veli, da treba Kruni jasnu istinu reći. Prigovara dvorjanikom. Obara se na Mladočehe, na dra Kramarža, koji je predlog podpisao. To je prava sramota za svakoga pravoga Čeha. Ogromna većina Čeha stoji na pragmatičkoj sankciji, simpatizuje sa čeznjami Madžara, i želi samo da kruna poštuje povjestna prava Česke kako poštuje prava Krune sv. Stjepana.

Liberalni Njemac *dr. Gross* govori slično Derschatti.

Česki agrarac *Prašek* izjavlja u ime svoje stranke da će glasovati proti predlogu.

Dr. Lueger spominje kako je on već prije 20 godina bio proti Židovo-Madžarom, al kako nije uza se imao ni pet zastupnika. Prigovara Sternbergu što nije nikakva predloga postavio. Govori oštro, pa veli da bi trebalo i rekrute uzkratiti. Kruna da ih jako želi. Neda se tajiti veli, da idemo u susret propasti „naše domovine", ako stvar ovako dalje ide. S toga sili se pitanje: „Care, hoćeš li pred povješću preuzeti odgovornost, da staro carstvo Habsburga, koje je tako bogato na častih i pobjedah, na tako kukavan način propade?"

Sylva-Tarouca izjavlja se u ime čeških veleposjednika za predlog Dr. Kramarž veli, da se ne čudi da je do onoga došlo na čemu smo sada. Madžari su napredovali, jer „naš" parlamenat nije složan. Samo složni možemo odbijati napadaje Madžara. A složni možemo biti ako se svim narodnostima dade njihova prava.

Svenjemac *Stein* izjavlja da oni ne mogu glasovati za čitav predlog jer su oni za personalnu uniju sa Ugarskom.

Zast. *Adler* pristaje uz predlog u ime socijalnih demokrata, premda taj predlog jako malo kaže.

Dr. Šušteršić govori u ime slavenske sveze. Bilo bi dječinski, veli, lagati, da je kod velikoga dijela Jugoslavena, pače skoro kod svih Jugoslavena nastao veliki, povjestni preokret u nazorih prema Ugarskoj, pošto su hrvatski i slovenski zastupnici našli zatvorena vrata carskoga dvora. Nego u ovom momentu ne radi se o tom, nego o tom, da se čuva prava ovoga parlamenta, kojemu pripadamo. S toga smo se pridružili predlogu.

Grabmayer kaže da Kruna nebi god. 1867. bila pristala na nagodu, da neb bili Deak i drugovi pristali na diplomatskui i vojničku jedinstvenost monarhije.

Dzieduszicki veli, da se ne postavlja na stanovište jednostranoga cislajtanskoga patriotizma. Ide o potrebnu jedinstvenost monarhije za obranu svih naroda.

Rusin *Wassilko* izjavlja se za predlog i veli, da su Rusini kao agrarci imali uvijek i imaju velike štete od nagode sa Ugarskom. Prešnost predloga bila je prihvaćena sa 240 proti 8 glasova.

O predmetu samom govore Breiter, preporučajuć svoj dodatak, i Stein. Kod glasovanja bi prihvaćen predlog bez dodatka Breiterova. — Zast. Sternberg odgovara dru Luegeru, da bi on postavio predlog, da je cesar prestar pak da bi morao odstupiti, al da se takav predlog nesmije postaviti.

Sliedeća sjednica urečena je za 7. t. m. 1906.

* * *

K cesaru i kralju bili su pozvani razni državnici. Već u sriedu dne 30. maja ovlastio je odjelnoga predstojnika baruna Becka, da proučava bi li mogao sastaviti vladu. U dva dana uspjelo mu je sastaviti ministarstvo tobož parlamentarno, a u istinu po većim nacrtih ministara činovničko-njemačko. *Beck* si je pridržao sam predsjedničtvo ministarstva. Ministar nutarnjih posala *Bienert*, do sada upravitelj ministarstva nutarnjih posala. Ministar bogoštovja i nastave dvor. savjetnik *Marchet*, do sada ravnatelj visoke škole za poljodjelstvo. Ministar pravosudja *Klein*, do sada upravitelj toga ministarstva. Ministar trgovine *Foršt*, do sada odjelni predstojnik u ministarstvu željeznica. Ministar željeznica odvj. *dr. Derschatta*. Ministar poljodjelstva grof *Auersperg*, do sada upravitelj ministarstva trgovine. *Korytowski* ministar financija. Ministar domobranstva dosadanji *Schönaich*. Ministri bez listnice: *Pacák* za Čehe *Dziedušicki* za Poljake, *Prade* za Njemce. Od ministara sa listnicami su *Foršt* Čeh, a Korytowski Poljak. Ostali su svi Njemci.

Politički pregled.

U Puli, dne 6. junija 1906.

Austro-Ugarska

Na drugom mjestu govorimo obširnije o promjeni ministarstarstva i o uzrocih koji su tu promjenu prouzročili. Ovdje ćemo priobćiti po bečkih listovih kako je došlo do sastava novoga ministarstva.

Dne 1. o. m. viećao je barun Beck čitav dan s vodjama raznih stranaka. Još o podne bio je položaj posve neizvjestan, s izgledi za sastav parlamentarnog ministarstva veoma nepovoljni. U četiri sata poslije podne vratili su se česki zastupnici sa konferencije sa barunom Beckom u zastupničku kuću, gdje su ponovno medjusobno viećali. Prvak dr. Pacák izjavio je, da imade još uvjek nade na sporazumljenje. Kašnje viećao je dr. Pacák telefonski s predsjednikom mladočeskog izvršujućeg odbora drom Skardom u Pragu, a posljedica toga viećanja bijaše, da su česki vodje za kratko vrieme odgodili svoje narodno-političke zahtjeve i odlučili da stupe i oni u novo ministarstvo. Na večer je bila ponovno konferencija s barunom Beckom, koja je potrajala do 10 sati, te je napokon uspjelo, da se odstrane i posljednje poteškoće i sastavi novo ministarstvo.

Glasilo slovenske napredne stranke u Kranjskoj „Slov. Narod" tuži se punim pravom, što se nije kod sastava novoga ministarstva nitko obazirao na hrvatske i slovenske zastupnike. Ne čudimo se nimalo, što su Njemci mimoišli te zastupnike, ali nam je nepojmljivo, što se nisu na nje obazirale obje velike slavenske stranke, naime Poljaci i Česi, koji će imati u novom ministarstvu po dva svoja člana. Osobito nam je začudno postupanje Čeha, s kojimi su hrvatski i slovenski zastupnici uvjek bratski dielili zlo i dobro, i koje su lojalno vazda podupirali u njihovih opravdanih narodnih težnjah. Istina je doduše, žalostna istina, da hrvatski i slovenski zastupnici nisu ni medju sobom složni, da su naime slovenski zastupnici podieljeni i da se nalaze u dvih klubovih, što umanjuje u velike njihov ugled i upliv, ali uzprkos tomu, morali su bar Poljaci i Česi pokušati nebi li bilo moguće spraviti u novo ministarstvo i kojeg hrvatskog ili slovenskog zastupnika.

Kod naknadnih izbora za carevinsko vieće u dolnjoj Štajerskoj bio je izabran dr. Korošec, koji će stupili u Beču u klub slavenske sveze.

U Hrvatskoj počeo je izlaziti od dne 1. o. m. novi list, pod imenom „Hrvatska", koji će biti glasilom hrvatske stranke prava. Urednikom tog lista je narodni zastupnik dr. Harambašić. Glavna točka programa novoga lista je ta, da se Hrvatskoj izvojuje jedinstvo, slobodu i samostalnost, kaošto to zahtjeva program stranke prava od g. 1894. — U prvom broju konštatira „Hrvatska", da klubu hrvatske stranke prava pripadaju ovi narodni zastupnici: Barčić, dr. Bauer, dr. Brlić, Bedeković, Cerovac, dr. Grahovac, dr. Harambašić, Kutuzović, dr. Lukinić, dr. Magdić, dr. Mažuranić, Modrušan, dr. Potočnjak, dr. Pinterović, prof. Purić, Tuškan, dr. Vinković i Zagorac, dakle većina pristaša riečke resolucije. Ovi zastupnici sačinjavaju takodjer izvršujući odbor hrvatske stranke prava. Klubu je predsjednik Grga Tuškan, prvi podpredsjednik dr. Bauer, drugi podpredsjednik dr. Harambašić, tajnici dr. Potočnjak i Stj. Zagorac, a blagajnik prof. Purić.

Bivša vladina ili madžaronska stranka u Hrvatskoj razpala se je. Nekoji članovi te stranke položiše svoje mandate a druge će na to narod prisiliti, jer bijahu većinom nepravilno ili nezakonito izabrani.

Glasilo te stranke „Dnevni List" prestao je ovih dana izlaziti.

U Zagrebu imala je ovih blagdana hrvatska napredna i demokratička stranka svoju skupštinu, na kojoj se je viećalo o preustrojstvu i organizaciji te stranke.

Rusija.

U jednoj od posljednih sjednica državnog sabora ili dume razpravljalo se je o predlogu glede ukinuća smrtne kazne. Zast. Nabokov predložio je, da se izradba dotične zakonske osnove povjeri povjerenstvu, koje je već izabrano za izradbu zakonske osnove glede nepovrjedivosti osobe. Nakon što je zatim govorilo još nekoliko zastupnika, prihvatila je drž. duma predlog zast. Nabokova, da gore spomenuti odbor izradi posebnu zakonsku osnovu glede ukinuća smrtne kazne. Po tom je sjednica odročena bila.

Španjolska.

Dne 31. maja obavila se u Madridu velikim sjajem ženitba kralja Alfonsa sa englezkom princesinjom Enom-Viktorijom. Vjenčao ih je kardinal nadbiskup Toleda, u prisutnosti vitezova zlatnog runa, ministara, diplomata, generala i drugih dostojanstvenika. Kralj i kraljica podpisaše ugovor zlatnim perom, što im ga darovaše novinari, a nakon toga primahu običajne čestitke.

Kad je svečana povorka izašla iz crkve, nebrojeno množtvo svieta u izkićenim ulicama priredilo je kraljevskom paru velike ovacije. Prolazeći kroz ulicu Calle Mayor, bačena je jedna bomba iz kuće br. 88 prema gala-kočiji, u kojoj su sjedili kralj i kraljica. Bomba je bila obavijena u kiti cvieća i pala je pred kočiju, usmrtivši dva konja, jednog jahača i četiri vojnika od špalira. Više je osoba smrtno ili lahko ranjeno. Kraljevski je par izašao iz kočije i sjeo u drugu kočiju, pozdravljen burnim ovacijama. Bile su 3.20 po podne. Oružnici su obkolili kuću, iz koje je bačena bomba. Mrtvih i ranjenih imade preko 60 osoba. Zločinca uhvatili su treći dan izvan Madrida, odakle se je hotio odvesti u Francezku. Kad je bio uhvaćen ustrielio je najprije oružnika pak sam sebe.

Prva 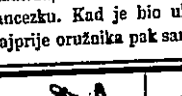 **zapovied!**

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom **Elsa-Fluid**, jer isti brzo lieči ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te groznicu.

12 malih	ili	6 velikih	bočica stoji franko	K 5·—
24	„	12	„	„ 8·60
48	„	24	„	„ 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se takodjer Fellerove čisteće Rhabarbera-pilule sa znakom „Elsine pilule". 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Šakom ga usmrtio. Dne 3. o. m. posvadiše se kod igre u Sišanu mladići Frane Veneruzzo i Josip Bogliuno te je prvi udario drugoga šakom tako nesretno, da je ovaj ostao na mjestu mrtav. Koliko žrtava zahtjeva nesretna igra!!

Konštituiranje novog zastupstva. Novoizabrano občinsko zastupstvo u Vodnjanu konštituirati će se se dne 12. o. m. u občinskoj dvorani.

Lošinjski kotar:

Prvi slučaj sunčanog udarca. Iz Cresa nam javljaju, da se prošloga čedna vraćao sa polja tamošnji seljak i posjednik M. Brajčić te se na putu srušio od sunčanog udarca. Prizvani liečnik ustanovio je, da poliče onesviešćenje od sunčanog udarca te mu pripisao potrebiti liek.

Radnici iz Italije. Iz Cresa nam pišu, da je tamošnji brodograditelj Chiole dobio više naručba od ratne mornarice u Puli, te da je za provedenje tih naručaba pozvao radnike iz Mletaka. Tako naš dopisnik a mi dodajemo samo to, da se nečudimo, što Talijan pozivlje svoje sunemljake iz Italije k sebi na radnju, već se čudimo ratnoj mornarici, koja dopušća, privoljuje ili trpi, da se podupire žuljevi austrijskih podanika tudje državljane, dočim se šeću domaći radnici, austrijski podanici — jer nemaju posla ni zaslužka.

Ali, nije istina, da se čudimo, jer se nije vriedno kod nas već ničemu čuditi.

„Dante zaštitnik ovih zemalja!" Tko nevjeruje tomu, neka se potrudi do drevnog našeg Cresa, neka stupi u „Casino Francesco Patrizio", koji se nalazi u pompejanskoj palači, koju je uresio mletački kipar De Marco, koju je svojim kistom ukrasio akademički slikar Volarich-Bagatella (neznamo da li je i on Mlečić ili Kalabrez) na stropu kojeg se sjajno blišti peterotračna zviezda i u atriju koje biti će namješten Danteov kip, božanskog zaštitnika ovih zemalja! Bum!

Sirote naši Boduli, nisu možda do sada ni znali za toga novoga božanskoga zaštitnika — svoga!?

Nekoje bolestne talijanske glave naših istriana vide kako u zraku plava nad ovim našim morem veliki duh slavnog Mateja-Renata-Imbriani-a, a drugi nam narivavaju za zaštitnika slavnog Dante-a, premda ga netrebamo i netražimo. Bog daj norcem pamet!

Krčki kotar:

Novo društvo. C. k. namjesništvo u Trstu uzelo je do znanja pravila „Hrvatske Čitaonice" u sv. Vidu na Krku.

Kanonički pohodi u krčkoj biskupiji. Biskup krčki presvjetli gospodin dr. Antun Mahnić poduzeti će ovog mjeseca ove kanoničke pohode: u dekanatu rabskom dne 12. u Novalji, 13. u Lunu; u lošinjskom dekanatu dne 14. u Susku; u dekanatu Osorskom dne 16. u Punta Križa, 17. u Nerezinama i 18. u Sv. Jakovu.

Voloski kotar:

Zabava u Voloskom. Na dan družbine skupštine u večer, priredilo je pjev. dramatsko društvo u Voloskom zabavu u korist družbe i u čast skupštinara. Opatijsko pjevačko društvo „Lovor" zamoljeno za sudjelovanje, odazvalo se je upravo bratskom susretljivošću, na čemu neka je onom vriednom družtvu i ovdje izrečena najtoplija hvala. Naš je „Lovor" doprinio mnogo uspjehu te liepe večeri, ali je zato i žeo obilno odobravanje sa strane mnogobrojnog i biranog občinstva. Preciznost kojom su odpjevane pjesme Gerveisovu „Poputnicu Spinčića" te Vilharovu „Sokole divni" mogla bi služiti na čast svakomu družtvu.

Iznenadila nas je mala Jelkica, kćerka dra Janežića s kratkim proslovom, kojeg nije bilo one večeri na programu, ali je toplinom izvedbe preliepo pristajao cieloj svečanosti. Nama se je činilo kao da gledamo milcga angjela, koji je s neba sašao, da nam svojim djetinjim glasićem „priča malenu priču . . . ."

A sada k našim valjanim diletantima! Odigrale su se dvije igre: „Prva bura" i „Barba Napulion". Prva se je bura davala nedavno u Opatiji s istim osobama u glavnim ulogama. Onom su se prilikom osobito odlikovali gospodjica Avelina Jurković i g. Matetić učitelj u Opatiji. Vještina kojom su oni odigrali svoje inače dosta teške uloge, zavredjuje svako priznanje i hvalu. To se je vidjelo i prigodom posliednje zabave u Voloskom. Na svom mjestu bili su: ostali predstavljači, tako gg. Mrakovčić, Baša i Dešković. Neodoljiva je bila gdjica Jelka Perčić u ulozi Ribe. Za „Prvom burom" sliedila je vesela igra „Barba Napulijon" koja je cieli jedan sat držala općinstvo u najljepšem raspoloženju. „Barba Napulijon" (g. Vidošić) otišao mlad u Ameriku, pa se na-

kon 40 godina vraća kući. Bogat je, pa hoće da prije smrti pomogne svojima. Dogovori se s odvjetnikom, (g. Virant) koji pozove u svoju pisarnu sve Napulijonove nasljednike. U pisarni čitat će se tim ljudima oporuka, jer barba Napulion hoće pod silu da ga njegovi drže mrtvim. Ali ne samo to, on hoće da svojoj rodbini sam pročita svoju oporuku izdajuć se izvršitelj oporuke tobože pokojnog barbe, te da ih tako upozna u dušu.

Sada dohode jedan za drugim ti mili „pokojnikovi" rodjaci. Trebalo ih je vidjeti! Trebalo je vidjeti onog zagrižljivog Kuzmu Jedretića (g. Mrakovčić), plačljivu mu ženu Toncu (gdjica H. Sučić) i sina mu Ludovika (g. Baša), pa onda kako ono Ludoviko odkriva ljubav dvjema „starim partama" najprije Dorotei (gdjici A. Tončić) a zatim Klementi (gjici Jelki Perčić) jer nezna pravo koja bi mogla od njih da baštini. Onda onaj „lajavi" Bernardo (g. Deškvić) pa mladi zaljubljeni par (g. Sarson i gdjica N. Tomašić), koji za sebe ne troši drugo van neko 200—300 florina za vjenčanje. A kakav je ono bio Marko Sponga, (g. V. Jeglić) koji drži da ima takodjer pravo na baštinu, a ostali ga naprosto bacaju napolje! Pa kako se sve to mieša, grdi i pecka — no to je trebalo gledati i slušati, kao što je to morao da gleda i sluša jadni barba Napulijon. Jedno možemo reći: Mnogo se u nas igralo šaljivih komada, ali je malo koji bio odigran takovom vještinom. Evala našim vriednim diletantima! Uz moralni bio je i materijalni uspjeh zabave povoljan. Družba je naime ove večeri dobila oko 400 kruna.

Dopis iz Berseča. Dne 27./V. o. g. slavilo se je veliko slavlje u našem ubavnom gradiću. Zvona navješćivala su kroz osam dana unaprijed tu rijetku svečanost. Naime toga dana prikazao je prvu nekrvnu žrtvu Svevišnjemu mladomisnik č. gosp. Kuzma Jedretić rodom iz ove Berseške župe. Kako rekoh, rijetka je to svečanost, jer je već prošlo 130 godina, što ne bijaše od ovdje rodjenog sina mlade sv. mise.

Mnoštvo naroda dohrlilo sa svih strana naše tužne pokrajine Istre, a napose od naše krasne Liburnije. Svima si čitao na licima veliko veselje, koji se raduju mladomisniku na polučenom cilju, jer akoprem od siromašnih roditelja, pokazao je što se može postići uz ustrajni rad i stalnu volju. Mužari pucaju, sv. misa počima.

Krasno slovo iz propovjedaonice izrekao je u opće poznati propovjednik preč. g. A. Ellner, dekan kastavski. Dirnuo je svojim ljupkim govorom više puta do suza okolo slušajuće općinstvo. Pa kako i nebi? Počam od djetinstva mladomisnikova, predočiv skrb i brigu njegovih milih roditelja, te predpostaviv njegovu današnju svečanost, a uz to i dužnosti naprama stadu, koje bude imao uzgajati, općinstvo koje je pomno slušalo rieči preč. g. dekana, bilo je do suza ganuto.

Svršivši se časno služba Božja, lijepa kita uzvanika bijaše se sakupila na objed. Tu se redahu nazdravice mladomisniku, od kojih spominjemo krasnu napitnicu veleč. g. R. Jelušića domaćeg župnika, kaošto i preč. g. A. Nežića, dekana u Čepiću i onu od mjesnog učitelja g. N. Pajalića, bivšeg učitelja mladomisnikova.

Svima se je mladomisnik lijepo zahvalio nazdraviv i crkvenim poglavarima.

Ovom zgodom nije se zaboravila naša velevrijedna družba sv. Cirila i Metoda za Istru, za koju se je sakupila lijepa svotica od 54 kruna.

Želimo č. g. mladomisniku Kuzmi Jedretiću od gosp. Boga krepko zdravlje, da može tako na mnogaja ljeta raditi na korist duševnu i tjelesnu sebi povjerenog stada. Mi trebamo mnogo radinih sila oko prosvjete tužnog nam naroda, pa smo takvoga i našli, koji će se pokazati, da potiče iz mjesta gdje je rodjen naš neumrli pisac Eugen Kumičić.

Učiteljska mjesta. Razpisan je natječaj na mjesta ravnajućih učitelja III. plat. reda na mješovitih jednorazrednicah u Tatrah, Slivju, Brezovici i Pazjaku u političkom kotaru Volosko.

Pazinski kotar:

Politički sastanci. Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri nije niti kroz ove duhovske blagdane mirovalo. Veliki su to blagdani, ali kad se radi o tako važnim stvarima kao što je predložena osnova za novi izborni red, onda se nesmije čekati — treba raditi, da drugi ne odlučuju o nami a bez nas. U tu svrhu su bili sazvani sastanci u nedelju u Boljunu kod našeg Buretića a u ponedjeljak u Gračišću pod ladonjama. Oba su ova sastanka krasno uspjela. Talijana nije bilo ni blizu, jer ih tamo i nema; tako je dapače bila ista kotarska politička oblast sigurna da je nemoguće njihovo zanovijetanje, te nije poslala nikoga tamo.

U Boljunu, gdje su bili mnogi i mnogi otišli na zavjete bud na Trsat bud drugamo, bilo je preko 200 starijih ljudi i obilni broj okolne inteligencije. Ali ža to je u Gračišću bilo preko tisuću duša da pozorno prati razlaganje govornika. Hvalevriednom požrtvovnošću prisustvovao je obim sastancima naš zastupnik prof. Mandić i tumačio prisutnim i ustav i ustavna prava. To je bilo već sedmi sastanak na kojem je on kroz ova 2 mjeseca tumačio tisućama slušatelja što je to ustav i koja nam prava dava, te u čemu sastoji ova nova zakonska osnova o sveobćem, tajnom, jednakom i izravnom pravu izbora. Netreba ni spominjati da je i ovih duhovskih blagdana pobrao buru pljeska i odobravanja za svoja predavanja u liepom pučkom stilu. Iza njega je obično nastavio pazioski načelnik dr. Š. Kurelić, koji je osobito dirnuo u bliže interese skupštinara kad je govorio proti pravljenju umjetnog vina. Pravo je doviknuo jedan sijedi i prignuti starac u Gračišću da nije moguće naći kod nas čovjeka koji nebi glasovao za onu resoluciju. Ali ne samo u Gračišću već i u Boljunu su znali prisutni vagati slušane rieči na koje se je u ime svih zahvalio govornicima velečastni Marčinko, župnik u Vranji.

A kada bi presjedatelj dr. Dinko Trinajstić stavljao na glasovanje poznate 2 resolucije, nije bilo čovjeka prisutna koji nebi glasovao za njih i uz to odao svoje odobravanje sa glasnim „Živili".

Sastanak u Kršanu. Na 17. tek. u nedjelju biti će u selu Kršanu u 4 s. po podne javni sastanak, pozvan od političkog društva za Hrv. i Slov. u Istri i to u svrhu rasprave o predloženoj zakonskoj osnovi za novi izborni red i o mjerama koje se imaju poduzeti za podignuće ciene našega domaćega vina.

Na taj će sastanak doći i neumorni zastupnik prof. Mandić.

Što je s izborima u Tinjanu?

Tinjan, 1. junija 1906. — Po zakonu već bi bili morali biti izbori provedeni i novo zastupstvo izabrano, ali naša gospoda na općini mudro zatežu. Premda su izborne listine gotove, kako se čuje, ali ih vladajuća gospoda ne će da izlože.

Eh, dobro im je i liepo, a c. k. kotarsko poglavarstvo u Pazinu mudro šuti i time pogodjuje ovu nezakonitost.

Oni, koji mogu, neka stvar potaknu ondje, gdje je za to mjesta.

Zabava muške i ženske podružnice u Pazinu.

U nedjelju dne 10. o. mj. priredjuje muška i ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu zabavu sa sliedećim rasporedom:

1. Prolog. 2. M. Brajša: Istrane dragi! — pjev. 3. V. G. Brož: Na obali Save — tamb. 4. D. Jenko: Bogovi silni — pjev. 5. A. Šenoa: Postolar i vrag — dekl. 6. V. G. Brož: Dalmacijo! Dalmacijo! — tamb. 7. F. S. Vilhar: Bojna pjesma — pjev. 8. Hruza: U naravi — tamb. g. Krek: Izigrani lakomac — šaloigra u 2 čina.

Tinjan, na Duhove 1906.

Kako našim Talijanom smrdi istina, najbolje potvrdjuju njihove novine. Eto jednoga primjera. U „Suplemento serale del Giornaletto di Pola", br. 14 od 31. maja o. g. pišu o našem sastanku:

1 „Domenica alle quattro pom. ebbe qui luogo sulla piazza Ladogni un „tabor" indetto dal partito croato coll' intervento dei deputati dietali Laginia, Trinaistich e Spinčich.

Il podestà di Antignana conoscendo i sentimenti della sua gente declinò ogni responsabilità per il mantenimento dell' ordine, per cui si portò sopraluogo il capitano Sorli con dodici gendarmi. Al „tabor" si trovavano in maggioranza gli attachi degli oratori contro persone stimate di Pisino e di Antignana ne nacque un subbuglio, tanto che i capi croati ritennero prudente di ritirarsi lasciando il campo agli avversari".

Vi, koji ste bili na sastanku, vidite, koliko možete vjerovati Talijanom i njihovim gazetam!

Dr. Laginje i prof. Spinčića na sastanku nije bilo. „Podestà di Antignana" svojim „declinò ogni responsabilità" ufao se je, da će zaprijeciti sastanak, što mu nije pošlo za rukom. „Buonissimi sentimenti ha la sua gente"; za naše ne treba žandarma!

Kapetan g. Sorli da je došao sa 12 oružnika, a nije nego sa šest. E, gledali su i žandarme: „gli aderenti al partito italiano" na naočale. A vi „gente" del podestà di Antignana" vidite, kako vas liepo opisuju u gazetah.

Vele, da su naši mudro uzmakli. Eh, gospodo Latini, to su vaša „pia desideria". Žao vam je da se je sastanak obdržavao, težko vam je čuti istinu, koja je za vas žuhka.

Kad je sastanak svršio, naši vriedni prvaci bili su odpraćeni u Čitaonicu sa živio-klici, a kad su pod noć otišli, pratila ih množina naroda uz oduševljeno klicanje — altrochè „ritirarsi lasciando il campo agli avversari".

Porečki kotar:

Iz Oprtaljske občine tuže nam se naši seljaci, što im nisu financijalne oblasti još ni sada doznačile opredieljenu količinu soli za tek. godinu premda se eto primičemo koncu prve polovice godine. Tu pritužbu upućujemo onomu, na koga spada.

Koparski kotar:

Javna skupština u Dekanih.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri obdržavat će u nedjelju dne 10. o. mj. u 4 s. po podne u Dekanih kod Kopra u vrtu — pri liepom vremenu — a u dvorani — po slabom vremenu — gostione župana Josipa Piciga javnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izborna reforma za državni sabor, izvješćuje narod. zastupnik prof. Matko Mandić;

2. Protivnici izborne reforme, osobito s obzirom na istarske Talijane, izvješćuje nar. zastupnik veleč. dekan Josip Komparc;

3. Občinske prilike o občinskim izborima, izvješćuje obć. savjetnik g. Josip Andrijašić;

4. Slučajnosti (gospodarsko-politički).

Na taj važni sastanak upozorujemo naše pučanstvo sudbenoga kotara Kopar i naše rodoljube iz Trsta i okolice.

Koga je koji nasamario? Tršćanskomu „Židovčiću" pišu iz Buzeta pod naslovom „Između Talijana i Hrvata" (fra italiani e croati) o tom kako su tamošnja nekoja „istrijanska gospoda" i nekoji tršćani na dražbi u Kopru uzeli lov za poreznu občinu Buzet i Roč, što su ga htjeli uzeti i nekoji buzetski Hrvati. Kod dražbe ostao je lov Talijanom, ali valja znati, da su do sada za taj isti lov plaćala ta „istrijanska gospoda" za obje občine samo 264 krune, dočim će od sada plaćati zanj ništa manje nego li 1310 kruna. Plaćali su naime za Buzet 232 krune a sada će plaćati 1111 kruna; plaćali su za Roč 32 krune, a od sada će plaćati 199 kruna. Dakle ta „istarska gospoda" nemaju baš pravoga razloga da se vesele, što su ih buzetski Hrvati prisilili skoro na peterostruki iznos, što će uniči u občinske blagajne. Tko je dakle koga nasamario?!

Franina i Jurina.

Fr. Ča da se nesmi više u Pazinu talijanšku gospodu hrvatski ni pozdravit?

Jur. Aj smi pametnega, a munjenega ne valja ubadat.

Fr. Takovega bi triba navadit krijanci.

Jur. Će se benj nać i njemu pravi muškardin.

Razne primorske viesti.

Mjesto putujućega učitelja u Primorju. Kod tršćanskoga namjestničtva izpražnjeno je mjesto putujućeg učitelja poljodjelstva s hrvatskim naukovnim jezikom. Zajamčena mu je stalna godišnja plaća, putni i pisarnički troškovi, stanarina i u četverogodišnjaci. Odnosne molbe valja predložiti do 24. junija c. i k. namjestničtvu u Trstu, gdje se može dobiti također pobliže u jele.

Knez Hohenlohe vraća se u Trst. Kako smo izvjestili u posljednjem broju dao je ministar-predsjednik knez Hohenlohe u ime čitavoga ministarstva ostavku radi spora, što je imao s Ugarskom radi carinskog cienika. Sada javljaju bečki listovi, da će se knez Hohenlohe vratiti na svoje staro mjesto u Trst.

Kadno se je ono prošloga mjeseca na tršćanskom kolodvoru knez dielio od pratnje, doviknuo je nekomu između pratioca: do vidova u Trstu. Neznamo da li je knez samo slutio da će ostati samo kratko vrieme u Beču, ili je možda kanio provesti samo izbornu reformu, pak vratiti se na svoje bivše mjesto. Ovako se vraća na namjestničku stolicu u Trst bobogatiji na jednom razočaranju.

Izumitelj dvostruko-elektro-magnetičkih krstova. R. B. broj 86.967 donio je danas do tog stepena, da mu se može kazati zaista vrijedan izumitelj. Svuki dan on dobiva priznanica iz svju strana svijeta, one mnoge zahvalnice, što on dobiva dokazuju mnogo. Mi smo danas opet u stanju takvu priznanicu od njegovog bivšeg bolesnika djelomice proglasiti. Ista glasi:

Gosp. Albert Müler u Budimpešti, V. kotar, Vadasi ulica broj 43/a. L. Očitujem ovime, da je Vaš stroj R. B. broj 86.967 veoma ljekovite naravi i da je meni i mome prijatelju veoma dobro pomogao, toga radi isti stroj svakome najtoplije preporučamo i ujedno molim izvolite poslati za moga prijatelja jedan veliki stroj od 6 kruna i jedan mali od 4 krune, ali odmah. Uz odano poštovanje jesam Ivan Lukezić

u Lukezih, pošta čavle kod Rieke.

Stoga mi svakomu, koji na ulogama, reomi, teškom disanju, negavanju, zujenju u ušima, tučenju srca, padavici, u opće na živčanim bolima trpi, isti stroj najtoplije preporučamo.

Brižne kućedomaćice bijahu već od vajka oprezne kod kupovanja sladne kave, te preuzimahu samo zatvoreno izvorne omote sa napisom Kathreiner-Kneippova sladna kava i sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnim znakom. Ali pošto se vazda opetovano iznove pojavljuju patvorine, nemože se dosta i često upozoriti na znakove pravoga Kathreinera. A zašto da se i preuzmu manje vriedne patvorine, kada se uz istu cienu može dobiti pravi Kathreiner, koji jedini posjeduje obljubljeni ukus zrnate kave i kojega nijedan drugi proizvod ama samo približno što se tiče blagoteka i prijatnosti nemože presižiti? Najveći dakle oprez potrebit je u ovomu slučaju radi vlastitoga interesa.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna-meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštcrja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane posiljke za svako mjesto krugljе zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, otavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, stućeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestica, naglunosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, lschiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svedbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred po šalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9. prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

(PRIJE MARKOVE KAPLJICE).

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove želudčane **kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni načac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi p oti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 24. Pula, u četvrtak dne 14. junija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849:

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, oda. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarice.

Plaća i stuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. 1, II. kat).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Govor predsjednika:

Slavna skupštino! Velecijenjene gospodje i gospodjice! Veleštovana gospodo!

Ima nas već toliko, da možemo zasjedati, dapače ima nas i više, te konštatujuć to, otvaram ovogodišnju glavnu skupštinu „Družbe sv. Cirila i Metoda".

Predstavljam g. dra Ogrizovića kao predstavnika štampe s jedne strane a s druge strane kao predstavnika prevriednih cirilometodskih zidara (Živio!). Predstavljam takodjer našega tajnika, koji je izvjestitelj za „Našu Slogu", pošto gosp. Mandić, koji je uvijek dolazio na naše skupštine, ove godine nije mogao doći.

Radujem se što mogu otvoriti današnju skupštinu u „Narodnom Domu" u gospodskom Voloskom. U „Narodnom Domu" o komu se — kad je drugda ovdje Družba držala skupštine — nije ni sanjati moglo. Hvala onim koji su se za to pobrinuli, posebice pak za to, što su dozvolili, da možemo ovdje zborovati.

Pozdravljam Vas sve gospodje i gospodjice, kao što takodjer i gospodu hvaleći Vam, što ste se potrudili te došli na ovu 13. glavnu skupštinu. Što se je sve uradilo u 12 godina, a napose u ovoj posljednjoj uredovnoj godini, o tom će Vas obavjestiti naša gospoda tajnik i blagajnik. Ja ću tek koju nasjeći.

Družba broji danas poslije 12 godina njenog obstanka 16 škola sa 23 učiteljske sile, 2 zabavišta s voditeljicama, u svemu 25 osoba, koje stoje družbu mjesečno blizu 3000 K. Naglasujem to radi toga, da se zna, koliko ima Družba mjesečno troška. Sami učitelji i učiteljice pako vrše svoju dužnost tako, da im ja ne mogu nego hvalu izreći. Razni su držali i škole za analfabete. Hvala njim i za to.

U netom minuloj godini otvorile su se tri škole i to u Fabcima te u Sv. Luciji i Zrenju u Oprtaljskoj občini, a sve tri u Porečkom kotaru, kotaru najzapuštenijem glede škola, u onom kotaru gdje se najbolje zrcali postupak c. k. austrijskih oblastih naprama našemu narodu.

Osim trih 1-razrednih škola otvorilo se 2 razreda na jur obstojećih školah najme u Puli i u Lošinju Malom.

Da se je moglo otvoriti te škole i razrede, i da se u obće mogu uzdržavati sve Družbine škole, za to se nije zahvaljivati nijednomu drugomu nego zauzimanju, požrtvovnosti, domoljublju Hrvata i Hrvatica. Na sve moguće načine nastojali su steći novčanih sredstava za Družbu. Tako su se, kako svi znate prodavale žigice, cigaretni papir, cikorija itd. i druge stvari, iz kojih se dobiju prilične svote. Nadalje su podružnice sabrale lijepih svota. Dobilo se je od zabava koje su se davale u korist Družbe i u Voloskom i u Opatiji i u Puli, i u Komiži, pa čak, što osobito ističem, i u dalekom Osijeku o medjah naše hrvatske domovine, a duša je tomu bio naš vrli prijatelj dr. V. Kovačević (Živio!) Tako se je i ove godine u Zagrebu po Cirilometodskim zidarima priredila zabava, koja nije donesla velik materijalni uspjeh samo radi silnog potresa, koji se je zbio koji dan prije, te radi silnog straha, koji je tada u Zagrebu vladao. Tako je i u Trstu omladina hrvatsko-slovenska priredila koli za slovensku toliko za našu družbu zabavu, pa je i od nje došlo kakvih K 1400. Sabrale su liepih svota naše novine. Sabrali jih i naši seljaci u njekih krajevih. Nit naši u Americi nisu zaboravili na Družbu. Najveći trud za Družbu ulažu svakako Cirilometodski zidari (Živili). Oni prodaju žigice na svoju ruku, sklapaju ugovore s raznim poduzećima, uveli su biljeg, za koji preporučujem, da se što više rabi. Ja dobivam mnoga pisma, i ta pisma nijesu možda ljubavna, nego su to pisma poslovna, u kojih se najviše puta mene što moli, pa vidjam na žalost, da na tih pismih najviše puta nije biljega. Preporučam, da svaki i svaka, kad piše pismo, upotrebi Družbin biljeg. Tim će ne samo Družbi koristiti, nego ugoditi i Cirilometodskim zidarom, koji tako revno rade za našu Družbu. Pa eto da dokažu svoju ljubav spram nas, poslaše i zastupnika dr. M. Ogrizovića na današnju ovu skupštinu. Ja se njemu i svim Cirilometodskim zidarima kao što svim, koji se trsiše da koriste Družbi najlijepše zahvaljujem.

Ja sam stalan, da znadu, zašto tako rade; za to najme da očuvaju od narodne smrti tisuće i tisuće našega naroda, na koju rade Talijani i Njemci, i svaki posebice, i ohoji zajedno.

Talijani, kako znadete, imadu škola svuda, njim jih ne treba moliti, njim jih tako rekuć silc, i mnoge njihove škole su samo fabrike odroda našega naroda.

Ali to gospodo, nije im dosta. Daje se već sad druge godine 10.000 K iz zemaljskih sredstava po proračunu samom od g. 1904. za g. 1905., a pošto se lani sabor nije sastao takodjer za ljetos za društvo „Lega nazionale". Mi smo prosvjedovali kod c. kr. austr. namjestnika za Primorje, kod c. kr. austr. ministra predsjednika, ali uzalud. Oni su predložili proračun na sankciju, te se dogadja zulum da plaćamo novac za „Legu", za društvo, koje je samo za to osnovano da zatire nas, naš narod. Takova šla nedogadja se nit sa Hotentoti, što se dogadja s nami Hrvati u Austriji.

Osim toga dobivaju iz Italije novaca. Ta vi ste čuli ili čitali, da je prije par godina društvo „Dante Alighieri", koje i Legu tovi, posudilo 10 milijuna lira, a da može bolje uspjevati i postizati svoju svrhu takodjer kod nas. Pred nekoliko pak dana čitali smo, da je talijanska vlada odredila 90.000 K u proračunu za škole izvan Italije. Ima tamo glada, fali tamo škola, ali ne, oni se za to nebrinu, oni se samo za to brinu da nas „spase". Ni pô muke, kad bi taj novac potrošili da osiguraju, da sačuvaju svoje, ali oni troše samo da nam našu djecu odnarode, da nam naše otudje i otmu. Priznaju to i pošteni Talijani, pa je ovih dana pisala jedna talij. novina, da pošteni Talijani niti nemogu pristati uz to društvo, najme „Legu", jer to nije društvo, koje štiti i brani svoje, nego koje otimlje tudje i napada druge narodnosti. Ona novina je i to rekla, da „Lega" nije ništa drugo, nego podružnica odurne kamore.

Tako se radi sa strane Talijana, a svi Vi znate kako rade Njemci većim dijelom u odorah c. k. činovnika i u obće dostojanstvenika.

Ne samo da oni trgovinom i obrtom, što je napokon svakomu slobodno, osvajaju zemljište i šire svoj jezik, nego austr. c. k. vlada širi svimi mogućimi načini na sve strane Njemštinu. Ta gledajte činovnike, gledajte profesore na državnim školama u Gorici, Trstu, Puli kakvi su, Njemci su bilo na pučkim bilo srednjim školama. A sve se to uzdržaje poglavito našim novcem.

Vi znate da u Opatiji opstoji njemačka pučka škola, i da na toj školi služe dva c. k. učitelja, imenovana od austrijske vlade za Pulu. Mi smo svojedobno interpelirali radi toga vladu i čuo sam, da je odgovor pripravljen već dugo vremena ali ga se valjda srami dati, jer im se ne će kazati javno ono, što čine obzirom na škole, popunjujuć protuzakonito učiteljska mjesta na privatnih njemačkih školah, a nedajuć Hrvatom ni onoga što ih po zakonih ide.

Gospodo, tako čini c. k. vlada, šireći njemštinu na našu štetu; onako kako prije rekoh, rade Talijani pomoćju c. k. vlade da nas unište. Pri svem tom sreća je, što ne samo naša inteligencija nego i naš narod u obće uvidja što mu se čini sa strane talijanske i njemačke a osobito c. k. austrijske vlade.

Drago mi je, da je narod progledao, da se odvraća od svojih zatornika, drago mi je, da dolazi napokon do spoznanja da se ima pouzdati samo u se i u svoju braću. Krv nije voda. I povjesno pravo ima još uvjek svoju vrijednost. S istoka sunce izlazi. Ne zdvajajmo! (Ovaj govor bio je popraćen burnim živio-klicima.)

(Slijedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 10. juna 1906.

Poslie mjesec dana pao je knez Hohenlohe kao ministar-predsjednik, i vratio se na svoje prvanje mjesto kao namjestnik u Trst.

Ministrom predsjednikom bio imenovan barun Beck dosad odjelni predstojnik u ministarstvu pcljodjelstva. Što je već Gautsch namjeravao, to je Beck učinio, to jest imenovao njekoliko ministara izmed zastupnika. Imena svih već smo u posliednjem broju donesli.

Minister-predsjednik Beck sa svojimi ministri predstavio se je parlamentu dne 7. t. mj. Čim je predsjednik zastupničke kuće Vetter otvorio sjednicu i obavio njeke formalnosti, javio je da se je oglasio za rieč minister-predsjednik.

Vlada je, reče, nastala iz dnevne nuždе. Ona nije vlada jedne stranke ali niti vlada proti ikojoj stranci. Ona predstavlja koncentraciju radnih sila uzetih što iz većih stranaka parlamenta što iz redova činovnika. Parlamenat može se u nju pouzdati. Ova vlada kaže praktišku nauku iz drago plaćenoga izkustva, da tok političkoga razvoja u Austriji zahtjeva sjedinjenje velikih narodnih sila.

Zgrada nagode od 1867. uzdrmana je uslied raznih oluja.

Najzad sklopili su se ugovori izmed Austrije i Ugarske glede carinskih tarifa godine 1903. Ti ugovori imadu značaj skupnosti izmed Austrije i Ugarske u pogledu tarifa. Austrija te tako uzima. Ugri tumače to drugače.

Mi želimo, da se s Ugri sporazumimo, i pripravni smo s njimi na novo ugovarati, ali ne o jednom ili drugom gospodarskom pitanju nego o svih. Neće li Ugri takova sporazuma ni dogovora, tad smo pripravni i na to da imademo svoje carinske tarife, svoje carinsko područje.

Vlada će, prosliedjuje minister-predsjednik, nastojati da provede podržavljenje željeznica, i da uredi promet na riekah i na moru. Njezina je želja da se čim prije razpravi obrtna zakonska osnova.

Vlada si je svjestna da treba parlamenta ako hoće da bude jaka; al si je svjestna takodjer što ima učiniti a da pomladi i ojači parlamentarno življenje. Ona nije na jasnom glede izborne preosnove. Nedirajuć u pojedinosti, glede kojih će trebati sporazumiti se, ona izjavlja, da preuzima izbornu preosnovu kao baštinu bez ikakva suzdržaja. Sporazum u pojedinostih će se doseći u duhu jednodušnosti i pravednosti i jakom voljom. Kad izborna preosnova uspije, tad će se pospješiti i djelo mira izmedju naroda. Da se ovaj postigne, to je sveta dužnost, u koje službu se postavlja vlada, kojoj će posvetiti svu moć i sve što može. Vlada zna da neće na jednom odstraniti najveće zlo našega političkoga življenja, najme narodnostni spor; al se takodjer nada da će već početkom bar oslabiti protimbe, pošto će biti u tom obziru neutrudiva. Prigoda je prijazna. Pouzdanici stranaka nalazećih se u sporu udioničtvuju kod vlade, a ministarsko vieće je polje, na kojem će uzraditi za sporazum. Vlada mora uzeti na svoja pleća sva narodnostna pitanja, i nada se da će uspjeti. Ona se ne boji nit pitanja prvoga reda, kaošto je pitanje jezika kod oblasti u Českoj, i češka univerza u Moravskoj. I za ta pitanja mora se naći riešenje.

Mi se nalazimo u velikom osudnom momentu, kad se parlamenat ima postaviti na nove temelje, kad trebaju obćeniti austrijski gospodarski probitci najveće zaštite, i kad je narodnostni sporazum neodročiva nužda. Za to treba da postoji med vladom, parlamentom i narodi neoboriva sloga. To je najveća dužnost svih. „Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari".

Mnogi su ministru-predsjedniku odobravali, al su ga mnogi i pretrgavali. Zast. dr. Plaček, Čeh, divljak, predložio je otvorenje rasprave o izjavi ministra-predsjednika. Za raspravu glasovao je samo 91 zastupnik, proti njoj 180.

Za raspravu glasovala je takodjer „Slavenska sveza", koja je odlučila čekati djela vlade, pak onda reći da li je za nju ili proti njoj.

Dne 7. i 8. raspravljalo se je i raspravilo zakonsku osnovu o *vojničkoj taksi*. Njom se pogodjuje siromahom i občinam. Kakvih 800.000 siromašnijih ljudi biti će oslobodjeno od težkoga davka. Vojničke takse plaćati će ascendenti, to jest bilo otac bilo djed, bilo možda i pradjed vojnoga obveznika, kojih dohodak iznaša najmanje 4000 K godišnjih. Občine imati će manje posla nego do sad u tom obziru. Zast. Biankini je prosvjedovao proti postupku vojničkih oblasti i kod ove stvari, pošto zapostavljaju prava Hrvatske, koja su u stvarih vojske je inaka sa onimi Austrije i Ugarske. Sama monarhija kao i vojska morala bi se zvati austro-ugarsko-hrvatska.

* * *

Gospodska kuća carevinskoga vieća obdržavala je sjednicu dne 8. juna. U njoj je novi ministar-predsjednik razvio program nove vlade. Kuća mu je povladjivala.

Razpravila je pak dvie zakonske osnove, već prije prihvaćene od zajedničke kuće: glede zaokruživanja za gojenje repe i glede mirovina privatnim činovnikom.

* * *

Dne 9. juna sastale su se delegacije, koli austrijska toli ugarsko-hrvatska.

Politički pregled.

U Puli, dne 13. junija 1906.

Austro-Ugarska

Dne 7. o. m. predstavilo se je carevinskomu vieću novo ministarstvo pod predsjedničtvom baruna Becka. Ovaj je razvio vladin program, naglasiv osobito da se mora štititi austrijske probitke proti prekomjernim zahtjevom ugarske vlade.

Izjava ministra predsjednika dojmila se je, kako pišu bečki listovi, povoljno velike većine državnih zastupnika, što se je kasnije potvrdilo i tim, da su ogromnom većinom zabacili predlog, neka se o toj izjavi povede rasprava.

U gospodskoj kući ponovio je ministar-predsjednik barun Beck svoju programnu izjavu. Izjava nije po slovu već samo po sadržaju istovjetna s onom, što ju je ministar-predsjednik dao u zastupničkoj kući.

Dne 9. o. m. sastala se je prva sjednica austrijske delegacije. Za predsjednika bje izabran princ Ferdinand Lobkovic, za podpredsjednika dr. Sylvester. Za tim grof Goluchowski podastire zajednički proračun za godinu 1905/6.

Hrvatske novine iz kraljevine javljaju, da će biti imenovan narodni zastupnik i bivši veliki župan dr. Vladimir Nikolić podbanom ili predstojnikom nutarnjih posala: predstojnici pravosudja i bogoštovlja postat će odvjetnici dr. Badaj i dr. Rojc.

Hrvatska napredna stranka obdržavala je dne 3. i 4. o. m. svoju godišnju skupštinu, na kojoj je uglavljen obširan stranački program, te zasnovana stranačka organizacija po svim hrvatskim krajevima. Na skupštini je zaključeno sjedinjenje s hrvatskom demokratskom strankom u Dalmaciji, te će se stranka od sada zvati: hrvatska pučka napredna stranka. Dr. S. Korporić, L. Soški i I. Gmajner, koji su se odcjepili od Radićeve seljačke stranke, pristupili su k naprednoj stranci. Stranačkim su listovima proglašeni: kao glavni organ „Pokret", za Dalmaciju „Sloboda" pod uredničtvom dra Smodlake, i pučki list „Hrvatski Narod" pod uredničtvom Luke Soškoga.

Srbija.

Pošto je zavjereničko pitanje riešeno na zadovoljstvo Englezke, kralj Petar će doskora krenuti u inostranstvo, da posjeti evropske dvorove. Ako se sklopi trgovački ugovor izmedju Austro-Ugarske i Srbije, kralj Petar će najprije posjetiti bečki dvor. U beogradskim se obavještenim krugovima drži, da će ministar-predsjednik Pašić odgovoriti na a. u. upite glede industrijskih dobava tek poslie izbora za skupštinu, koji će početi dne 24. lipnja.

Rusija.

Neki petrogradski listovi javljaju, da će ostavka Goremikinova kabineta biti jamačno prihvaćena, te da će sastav novog ministarstva biti povjeren Stišinskomu. U novi kabinet da će ući svi dosadašnji ministri osim Goremikina, Stolipina i Čeglovitova, koje će nadomjestiti Stišinskij kao ministar-predsjednik, Gurko kao ministar poljodjelstva i bivši predstojnik pisarne generala Trepova Bellegarde kao ministar unutrašnjih posala. Odstup Goremikinov smatra se kao uspjeh slobodoumnih elemenata, koji žele da što prije dodje do ostvarenja carskog manifesta od 30. listopada. I novo bi ministarstvo imalo biti prelazno, te da ustupi mjesto pravoj parlamentarnoj vladi, koja bi bila sastavljena od ljudi iz većine drž. dume.

Častnomu gospodinu

Kuzmi Jedretiću

prigodom prve sv. mise

dne 27. maja 1906.

Čuješ, brajne, veliko veselje?
U Berseču gniezdu sokolovu:
Zvona slave, pucaju mužari.
Slavlje slavi Kuzma Jedretića:
Danas mladu svetu misu služi.
Oko njega kita i svatovi
Svećenici, njegovi drugovi,
Uzvanice s bliza i daleka.

Služeć, Kuzma, žrtvu najsvetiju,
Spomeni se i mrtvih i živih,
Roditelja, vjernih prijatelja
I vladike, prvog sina Istre
I njegovih vjernih pobornika,
Kojim slava izginuti ne će;
I Jenija, pera zlaćanoga,
Koji no je rodni kraj opjevô.
Velečasnog Jelušića Rajka,
Učitelja Pajalića Nika
Što ti znanja drobili su mrve,
Još i one spomeni junake,
Što boj biju za narodna prava.

Moli Višnjeg svega žića danke,
Da nas kriepi, u dobru sjedini,
Te nam biednoj Istri jednom grane
Luč slobode i zdrave prosvjete,
Temeljene na stancu kamenu
Djedovske nam žarke vjere svete.
Bog usliši vruće molbe tvoje!

Posvećuje vjerni prijatelj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velike vježbe ratne mornarice.

Na 15. o. mj. stupa u službu eskadra naše mornarice, koja će biti najjača odkad postoji ratna mornarica, te će izvadjati kombinovane pomorske vježbe u dalmatinskim vodama, pod zapovjedničtvom kontreadmirala viteza Leopolda Jedine. Ista će sastojati iz bojnih ladja: »Erzherzog Karl«, »Babenberg«, »Arpad«, »Habsburg«, »Budapest«, »Monarch« i »Wien«; oklopnih križara: »St. Georg«, »Kaiser Karl VI« i »Kaiserin Elisabeth«; križara: »Szigetvar«, »Aspern« i »Zenta«; torpednih brodova: »Trabant« i »Komet«; od razbijača torpeda: »Huszar« i od 9 torpiljarka.

Kod ovih vježba učestvovat će i ove godine kopnene čete, koje će biti ukrcane na privatnim parobrodima.

Za družbu u Rovinjskom Selu. Na predlog Ivana Brajnovića pok. Antuna, sabralo se je u Rovinjskom Selu za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru K 7·70 na piru Ivana Brajnovića pok. Jure i Anke Pokrajac. — Živili!

Lošinjski kotar:

Brzojavna i telefonska sveza izmedju Malog Lošinja i otoka Suska otvorena je dne 1. o. m. te se može koli brzojaviti toli po telefonu općiti s jednim i drugim mjestom. Za telefonsko općenje vriede uredovni satovi valjani za brzojavni ured.

Za službene pogovore od naručbene postaje u svetioniku na Susku sa naručbenom postajom u lučkom kapetanatu u Lošinju i u svetioniku u Vnetku neće se plaćati pristojbu. Dne 31. maja o. g. bila je ukinuta brzojavna sveza sa svetionikom na Susku, mjesto koje stupila je u krepost naručbena postaja spojena sa telefonskom centralom na Susku.

Od 1. junija o. g. uvedena je kod poštanskog ureda na Susku brzojavna služba i uporaba telefona.

Voloski kotar:

Plemeniti dar. Da počasti uspomenu svoje blagopokojne punice gdje Marije Matešić podario je njezin zet, naš vriedni i darežljivi rodoljub g. Mate Kundić trgovac i posjednik u Frančićih 75 kruna u dobrotvorne svrhe i to po 25 kruna „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru", „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri" i „Djačkomu podpornomu družtvu u Pazinu". Vriednoj pokojnici vječni pokoj a njemu u ime podarovanih srdačna hvala!

Obiteljska žalost. Rodoljubnu obitelj našeg dičnog trgovca i posjednika g. Mata Kundića iz Frančići zadesila je težka obiteljska nesreća. Preminula je naime njegovoj prevriednoj gdji Anastaziji mila majka Marija udova Matešić nakon dugotrajne i težke bolesti providjena sv. Otajstvi, dne 8. o. mj. u Trstu. Pokojnica bijaše čestita majka, vrla gospodarica, uzorna supruga i oduševljena Hrvatica, te je svoju djecicu nesamo u hrvatskom jeziku, nego i u hrvatskom duhu odgojila. Svojim se je materinskim jezikom svuda i pred svakim ponosila, a odvažna kao što bijaše, znala je u prigodi našim protivnikom onako po mužku okresati. Povodom njezina pogreba izkazaše njoj i njezinim tršćanski prijatelji posljednju počast i iskreno saučešće. Svevišnji podielio njoj mir i pokoj, a svojti njezinoj utjehe i jakosti, da strpljivo podnesu težki udarac!

Iz Lovrana nam pišu da je usljed umirovljenja tamošnjeg poštara raspisano mjesto c. k. pošte meštra.

Kompetenta da će biti dosti pošto je to dobro i unosno mjesto. Zet tamošnjeg poštemeštra neki Rigo da već leti na sve strane da on dobije to mjesto, dapače da je dobio i preporuke od bivšeg ministra trgovine g. Calla, koji boravi u Lovranu. Pa imao on preporuke sa svih strana i makar od svih ministara, mi zahtjevamo da se to mjesto podieli samo onoj osobi koja je sposobna za to mjesto, mi zahtjevamo naime, da budući poštemeštar u Lovranu mora poznavati u govoru i pismu hrvatski, talijanski i njemački jezik te da je potpuno vješt u svim trim jezicima. Lovran je postao lječilište, pak c. k. činovnici koji su tamo nastanjeni moraju poznavati sva tri jezika.

Stalni smo, da c. kr. ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu neće se obazirati na kojekakve preporuke već jedino na sposobnost dotičnog poštemeštra, drugčije udariti ćemo u druge gusle. Sapienti pauca!

Ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskom dale su mjesto vienca na počast pokojne Sidonije Prpić, gospodje: Avelina Fabijanić, Baruša Janežić, Fani Stanger, Sofija Šabec, Petra Tomičić, Anka Trinajstić i gdčna Lina Jenko svaka po 4 K. — Bog plati, i živile vrle domorodkinje!

Pazinski kotar:

Občinski izbori u Labinu. Izpali su, kako se drugčije nije moglo niti očekivati. Listine bile su izložene početkom januara ove godine. Odnosni oglas bio je „slučajno" pribit medju bezbrojem drugih oglasa, tako da i najvještije oko ga nebi medju njima pronašlo bez pomoći obaviještene osobe. Rok za prigovore bio određen za prvih osam dana iza izvješenja oglasa. Privrženici hrvatske pučke stranke doznali su za izloženje listine već iza kako je minuo rok za prigovore. Uzprkos tomu prosli su nekoji na občinski ured, da sami prepišu listine, ali njim to bje uzkraćeno. Obratili su se na kotarsko glavarstvo i putem utoka na namjestničtvo, zahtjevajuć ponovno izloženje listina, ali su bili odbiti. U tom obziru visi još utok kod ministarstva. Iza kako su listine bile za četiri tjedna izložene pitali su nekoji uvid listina, ali njim bje uzkraćen. Na prilužbu istih je kotarsko glavarstvo naložilo obć. glavarstvu, da dozvoli uvid, ali labinjska „republika" nije uvažila tog naloga „austrijske oblasti", te uzkratila i iza toga uvid.

Izbori za III. tielo bili su odredjeni dne 6. i 7. tek. Prikazale se dvie listine, jedna hrv. pučke stranke, a druga talijansko-barunove socialistične. Ova u podpunom poznanju izbornika, a prva na slieno. ponuzdanjem u brojnu premoć hrvatskog življa u občini. U izbornoj dvorani barun sa svojimi tobožnjimi „socijalisti" zasjeo svaki pristup k izbornoj komisiji tako, da se drugim izbornikom ćak košulje razlrgale, kad se htjeli proturati do komisije. Za vlastite izbornike si je pak barun lahko pomogao. Jednostavno je glasovnica putovala od ruke do ruke, dok nije došla barunu, a ovaj ju predavao komisiji, koja nije ni vidjela izbornika. Hvalili se tako nekoji, da su po devet puta glasovali. A bilo je i takvih slučajeva, da jedan te isti izbornik, kad je htio glasovati za hrvatsku listinu nije bio pripušten, dočim je pripušten glasovanju, kad ga barun doveo kao socijalističnog izbornika. To sve u prisustvu c. kr. savjetnika Šorli-a.

Izvan izborne dvorane pak prava slika poznate jur 2000-ljetne istarsko-talijanske brutture. Najmljena rulja 200 do 300 proste fukare izvrgava svakom mogućem ruglu seljane izbornike. Tu zvizdanje, ruganje, „porchi croati, porchi šćavi", itd. Toga dana zaključio se izbor o 5 sati z. p., pa kad se hrvatski izbornici odpremili kući, odprati njih bjesomučna rulja izvan grada i nekoji dapače bili se pripravili za kamenovanje mirno odlazećih izbornika.

Drugog dana mnogi od tih izbornika, koji nisu bili zvani prvog dana, jer zastrašeni, nisu pristupili. A došlo njih ipak mnogo. I u dvorani i na ulici obnovili se isti prizori od prvašnjeg dana. Hrvatski izbornici obratili se prisutnom kotarskom poglavaru, pitajuć zaštite. Ovaj njih svjetovao, da otidju iz grada, pa da se priprave do 3 godine. Bjesna rulja, kako naravski postala je još bjesnijom. Napadnuti izbornici brzojavno pitali zaštitu od namjestničtva i ponovno takodjer od kot. poglavara. Bio je čas, kad se očekivalo sad na će nastat pravi pokolj. Tada negda odlučio se kotar. poglavar, da dade nastupiti oružnike. Časovito je nastao mir. Ali ne za dugo. Bjesna svjetina napala gosp. župnika Hrdya, kad se časkom bio odaletio k pošti. Oružnici uapsili jednog napadača. Došao c. kr. savjetnik Šorli, te kazao g. župniku Hrdyu, nek se hrvatski izbornici odstrane, a oružnici da će njih kod odlazka štitit. Savjetnik otidje, a krika opet nastane. Savjetnik se vraća, te opet kaže g. župniku nek otidju hrvatski izbornici. U takvom položaju nije njim drugo preostalo, nego da otidju — naravski pod pratnjom oružnika. Što prije, a što tada računa se, da njih je išlo preko 400 izbornika. Uzpjeh izbora u III. tielu bio je taj, da su predloženici talijansko-socijalistične stranke dobili na papiru nešto preko 500 glasova, a hrvatske 166 glasova.

Uz takve odnošaje hrvatska pučka stranka nije pristupila k izboru u II. i I. tielu, te su bili izabrani sa svimi odanimi glasovi predloženici talijanske privilegirane kamore. (Konac sliedi).

Marvinski sajmovi u Tinjanu. Uslied dozvole dobivene odlukom 1. tek. m. br. 871/2/III. c. k. Namjesnistva za austrijsko-ilirsko Primorje u Trstu,

obdržavat će se u Tinjanu u blizini mjesta tri marvinska sajma na godinu i to u utorak pred Josipovom 19. marča, u utorak poslije Anton je 13. Junija i u utorak pred Šimunjom 20. oktobra svake godine.

Odnosni sajmovni red, u kojem je sadržan i cienik pristojba za mjesta na sajmišlu, biti će izložen na javni uvid u navlašnoj sajmovnoj stanici.

Prvi marvinski sajam obdržavat će se u utorak dne 19. tek. m.

Javni sastanak na otvorenom priredjuje političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri dne 17. tek. m. o 4 sata za podne u Kršanu. Predmet rasprave bit će izborna reforma.

Govorit će gosp. prof. M. Mandić, koji će u tu svrhu doći iz Trsta.

Porečki kotar:

Izvoz vina iz Poreča. Tečajem mjeseca maja ukrcano je na razne parobrode društva „Istria-Trieste" i Ugarsko-hrvatsko parob. društvo", u Poreču ukupno 3051 stolitara vina i to: za Trst 1835.40 stol.; za Pulu 592·40 stol.; za Rieku 623·20 stol.

U istom mjesecu god. 1905. ukrcalo se je u Poreču 5060·30 stol., i to: za Trst 2920·90 stol.; za Pulu 1009 stol., a za Rieku 1130·40 stol. Manjak u izvozu od 2009 stol. ove godine napram onomu od prošle godine tumači se tako, što bijaše prošlih mjeseca one godine većih naručaba u onom kotaru.

Koparski kotar:

Iz Buzeščine pišu nam početkom junija. U nekojih podobćinah ovoga kotara uredjene su konačno nove katastralne mape i novi posjedovni listovi. Od kolike je to važnosti za posjednike, ne treba nam valjda ni spominjati. Svakomu porezovniku treba kadšto posjedovni list, da vidi jesu li unj unešene sve njegove katastralne čestice, kako su klasificirane i što je najvažnije, da znade koliko i za što plaća porez. Dulje je tomu, što je pošao neki naš seljak u porezni ured u Buzetu i tuj zamolio, da mu dadu njegov posjedovni list u hrvatskom jeziku, jer da inače nezna ni čitati ni govoriti. Odgovoriše mu neka se vrati slijedeći dan, da će list pripravan naći. Kako mu rekoše, tako učini, dodje drugi dan i nadje svoj posjedovni list sastavljen *talijanski*.

Seljak nehtjede list primiti, jer da ga ne razumije, ali činovnici zahtjevaše od njega pristojbu za list, jer da će ga inače rubati. Naš seljak priobćio je to obćinskomu glavarstvu, koje se je odmah pismeno pritužilo kod c. kr. ravnateljstva finance u Trstu zamoliv isto neka bi naložilo poreznom uredu u Buzetu, da bi izdavalo posjedovne listove u onom jeziku, u kojem ga one imati žele.

Prémda je od te pritužbe i molbe preteklo više mjeseca, ipak još nema odgovora od rečenog ravnateljstva pa se radi toga obraćamo na naše zastupnike molbom da bi se kod viših oblasti za nas zauzeti izvolili. Ako imamo pravo tražiti posjedovne listove u našem hrvatskom jeziku, onda neka se vrši zakon; nemamo li to pravo, nek nam se to kaže, barem ćemo znati, da smo izvan zakona i da se moramo zadovoljiti tim, da se gg. porezni činovnici udostoje primati naš krvavo zasluženi novac — za porez!

C. k. Poreznom uredu u Buzetu. Poslije tolikih budalaština što su ih počinili neki činovnici istog, prohtjelo im se još sada iskrivljivati prezimena pojedinaca. U našem okolišu ne poznamo nikakvog Felice Jourdana, već Srećka Jurdana, a taj je učitelj u Sovinjaku. Da ne bi imali pod nosom svakog mjeseca platežni arak, gdje se nalazi njegovo ime, ne bi se reklo ništa proti tome. Da se razumijemo gospodine Bižato! Na znanje pak c. k. ravnateljstvu financija u Trstu.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja lieči kako dokazuje mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 302, Hrvatska. Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Franina i Jurina.

Fr. Će će reć Jure, da se va Vrbniku još ne dela cimitir?

Jur. Vajda zato će ih nijeden ne tira.

Fr. Ma oni će sve najedanput udelat, kad budu i vodu prepejali va grad.

Jur. To će bit sve kako i za poji, samo hićen popel voči.

Fr. Zač naš kapopošt ne da svêta sucu, da puti poprave, majkol za v Risiku i Garicu, dokle ki nogu ne zlomi i da jednu komunsku provažu udelaju, ter su veli prijatelji.

Jur. Ma naši komuništi vole, da je celo mesto sve jeden kasal.

Fr. Bi ga habal ši sudec zač on i njegov ajutant delaju sve po njegovoj komandi.

Jur. A to sve, da malo po malo i ono malo obćinske slobošćine sprave pod tutorstvo žandarmerije.

Fr. A da bi zač, nego za jeden lipi smišić gospodina (?) žandarma i za kugod briškuličinu ali trešete.

Jur. Merita šćapi, kigod je dal onu velu kunfidencu žendarmon va gradu.

Fr. Za to i moru niki past kozliće i prez konopa i promeša, a drugi pek bivaju tuženi.

Jur. Dobro njin stoji; morda te verbenčani kadagod progjedat.

Razne primorske viesti.

Desetgodišnjica načelnikovanja ljubljanskoga načelnika g. Ivana Hribara. Dne 9. o. m. prošlo je 10. godina što je zasio načelničku stolicu biele Ljubljane njezin velezaslužni načelnik g. Ivan Hribar. Desetgodišnjicu proslavit će njegovi prijatelji i čitavo pošteno misleće gradjanstvo dne 16. o. m. Gradjanstvo slovenske metropole ne može i nesmije nikada zaboraviti neizmjernih zasluga, što si ih je stekao g. Hribar za preporod i poljepšanje onog grada povodom strašnog potresa, koji ga je bio skoro sa zemljom zastavio.

Kongres jugoslavenskih (hrvatskih, srbskih, slovenskih i bugarskih) književnika i novinara obdržavati će se u bugarskom gradu Sofiji i to prigodom otvorenja jugoslavenske umjetničke izložbe. Kongres će započeti 23. agusta i trajati će tri dana.

Svečano otvorenje narodnog bugarskog kazališta, koje se je kanilo obaviti ovih dana, moralo se je odgoditi, jer neće biti do tada posve gotovo. Ono će se otvoriti kasnije i to mjeseca febrara ili marča buduće godine. Književnici i novinari, koji budu htjeli na kongres, imati će bezplatnu vožnju na srbskih i bugarskih željeznicah.

Nisu samo predsude, već i nešto drugo! Čitamo u riečkom „N. Listu" pod naslovom „Presude seljačke" koliko sliedi: „Onomadne su tri trgovačka činovnika prijavila redarstvu, da su se na Spasov dan vozili na biciklu, ali u blizini Dolenja naidjoše na razne zaprieke, koje su očito postavili bili seljaci na smetnju biciklistima. Ne samo da su se gornjoj trojici oštetili bicikli, nego i jednoga od njih seljaci udariše šakama. — Nije ovo prvi put, da se dogadja šta slično, što odaje kakove smiešne presude vladaju medju seoskim pukom; a te presude mogu uroditi rdjavim posljedicama. Bilo bi dakle dobro, da na ovo ne samo vlast pripazi i kazni krivce, nego i da oni, kojima je povjeren odgoj seoskoga puka, naime gospoda svećenici i učitelji, upute puk da ga tu ne ulazi „nečastivi", nego da je to napredak savremene znanosti, a to bi bez sumnje bila zahvalna tema za kakvu nedjeljnu propovied ili pučko predavanje. Unosite znanje medju puk i kobnih će presuda iz njega nestati!"

O istom dogodjaju pišu tršćanskom „Čifutiću" iz Rieke pod naslovom: „Iz zemlje Zulukafra" opisujuć naše pučanstvo u spomenutom kraju kao divljačko, nasilno itd.

Mi ćemo u kratko odgovoriti koli riečkom drugu, toli tršćanskom Čifutiću. Prije svega nam je izjaviti, da smo odlučni neprijatelji svakog silovitog ograničenja bilo čije slobode i da odsudjujemo istotako odlučno svaku navalu, svaki izgred i svako oštećenje osobe i imetka.

Što se pako tiče gori opisanog dogodjaja izjaviti nam je, da nam o njemu nije ništa poznato, ali toliko znamo pod izviestno, da se je naše pučanstvo na javnih sastancih, obdržavanih tečajem ovoga mjeseca u Jelšanah, Materiji itd. gorko tužilo na prenaglu i pogibeljnu vožnju s automobili i sličnim strojem, koji da stavljaju veoma često u smrtnu pogibelj ljude i životinje. Tomu pučanstvu su naši prvaci preporučili toplo, da se nesmije samo nikomu osvećivati ili kakve zaprieke stavljati radi prenagle i pogibeljne vožnje objestne gospode. Uputili su ujedno i podučili to pučanstvo što mu je učiniti u slučaju takve vrtoglavne i bjesomučne vožnje.

Na tih sastancih bilo je i gg. svećenika i učitelja i druge naše inteligencije, te su se svi tužili na pogibeljnu vožnju rečenih strojeva. Ovo pučanstvo znade vrlo dobro, da u onakvu vratolomnu vožnju neulazi „nečastivi", ali znade takodjer i to, da napredak savremene znanosti nezahtjeva, da se stavlja ljudski život i njegova dobra u smrtnu pogibelj radi objestnih i vratolomnih hirova gradske gospode. Podučite dakle gospodo novinari Vaše gradske štićenike, nek se drže propisa i nek se voze i zabavljaju triezno i pametno, a gg. svećenikom prepustite neka prodiču ili predavaju ob onom, o čemu znadu, da će njihovim vjernikom najviše koristiti.

Ozbiljna opomena izseljenikom. Prošli mjesec stigoše iz Amerike natrag izseljenici u strašno velikom broju, jer su im američke oblasti počele zatvarati vrata. Tako je tih nesretnika vraćeno samo jednim parobrodom okolo 600. Sada ima više komisija u Americi, koje su odveć stroge sa iseljenicima. Ako jedan nema dosta novca, ako ga samo malo bole oči, ako je slab u tielu, ako ne zna štiti i pisati amerikanska komisija vraća ga odmah natrag. Iz samoga Njujorka povraćeno je početkom ovoga mjeseca 600 naših ljudi.

Osim toga paze komisije, da ne stupi nijedan na američko tlo, koji se je unapred pogodio za kakvo djelo ili komu je tamo nadjeno mjesto.

Prošloga čedna vratilo se je 13 Hrvata iz splitske okolice te iz Sinja, koji su došli do Trsta, a pošto im u Trstu nisu mogli zajamčiti da će ih iskrcati u Americi (kako im je bio agent obećao), zahtjevaše svoj novac natrag i vratiše se kući. Pametno su učinili, jer je bolje vratiti se iz Trsta nego iz Amerike. Preporučamo svakomu, koji hoće da se seli, neka učini pismen ugovor sa agencijom, da će ga ova iskrcati u Americi, ili ako ga tamo nebi htjeli primiti, da će ga natrag badava dovesti i vratiti mu svotu, koju je za put platio. Tko se tako ne osjegura, baca se u pogibelj, da će ga dovesti do Amerike, ali u nju stupili neće, te će se siromah vratiti doma još većim siromahom.

Listnica uredničtva i uprave.

P. n. gg. dopisnisima. — Našu veleciienjenu gospodu dopisnike ponovno umoljavamo, da svoje viesti i dopise šalju ravno na našega glavnog suradnika veleuč. g. prof. Matka Mandića u Trstu, via Crociera br. 1, II. kat, ako neće da im dopisi putuju dva puta u Pulu.

Br. 994.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto tajnika-blagajnika, kod ove općine, sa godišnjom plaćom od 1100 kruna, isplativih u mjesečnim posticipatnim obrocima.

Natjecatelji za ovo mjesto moraju podnesti pišućemu svoje molbe do 10. Jula 1906. Prednost imati će oni, koji su služili već kod koje općine, vrhu toga imaju dokazati, da poznaju hrvatski kao uredovni jezik, a po mogućnosti talijanski i njemački.

Općinsko glavarstvo
BOLJUN, dne 10. junija 1906.

Glavar:
Iliašić.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate u svim veličinama**

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — korisna medá Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštérija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

J. KOPAČ

svijećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), makrenju postelje, nejnosti, osvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, infuenze skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekoe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najkulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vasrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekavitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

(PRIJE MARKOVE KAPLJICE).

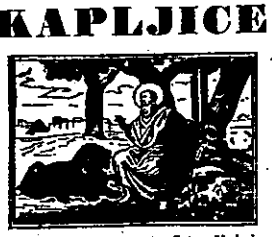

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želuca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 2·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht**, mjr. mi svuac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućevlastnik u Beču, Wiednerhaupistrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotkom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 25. Pula, u četvrtak dne 21. junija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti: ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utanje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Nastavak)

Iza toga zadobi riječ načelnik obćine Volosko-Opatija g. dr. Stanger, da u ime obćine pozdravi sakupljene skupštinare. Dva čuvstva koja stoje u diametralnoj oprieci napunjaju mu dušu. Rad prisustvuje ovakovoj družbinoj skupštini. Veseli ga, što se sastajemo, a žali, što se moramo sastati. Glavna je svrha družbe ustrajati škole, uščuvati našu narodnost i uščuvati naš jezik. Za sve to imala bi da se brine država, ali ona toga ne čini. Za nas kao da ne vrieđi zakon, pa zato mora da družba ispuni, što država propušta. Mi vršimo sve dužnosti spram državi, plaćamo ogromne poreze, te povrh toga moramo da sami uzdržajemo na školama našu djecu, da nam je ne odnarode. Mi samo branimo svoje od tudje navale, te moramo imati više volje, ljubavi i ustrajnosti. Osobito ga veseli, što može reći, da je ovo 13. gl. skupština družbe, znak, da ona liepo napreduje.

Zahvaljuje gg. što su zaključili, da drže skupštinu u Voloskom i želi, da bi naskoro držali ovdje i drugu takovu skupštinu.

Kad se je slegla bura oduševljenja, kojom su bile popraćene ove liepe rieči omiljeloga gosp. načelnika, g. predsjednik podieli rieč zastupniku kluba Cirilo-Metodskih zidara, g. dru Milanu Ogrizoviću, koji u nekoliko liepih poteza ocrta rad i svrhu kluba, koji ga je ovamo poslao. Spominje i proizvode, što ih je klub postavio u promet, ističe, kako će klub izdati početkom rujna o. g. svoj koledar od kojega će družbi zapasti kojih 5000 K. Na koncu pozdravlja u ime kluba družbu i današnje skupštinare, što je skupština primila s velikim odobravanjem.

Na to ustane g. dr. Dinko Trinajstić i predlaže, da se preko druge točke dnevnoga reda: „Čitanje zapisnika prošle gl. skupštine" predje na dnevni red, pošto je taj zapisnik priobćen u „Izvještaju", koji su skupštinari za cielo primili i pročitali. (Prima se).

Prelazeć na III. točku dnevnoga reda, g. predsjednik pozove družbinog tajnika, g. Viktora Cara Emina, da pročita svoje tajničko izvješće.

To izvješće glasi:

Slavna skupštino!

Plemenito i ponosno stablo, kojemu se klica zametnula u našoj lijepoj zemlji a korjenje proteglo u sva hrvatska srca, svakom se godinom razgranjuje u nove grane i ogranke. I sve te nove grane i ogranci prepliću se sa starima u sve to veću krošnju, a razdragana narodna duša gleda s udivljenjem kako se pod blagim i očinskim krovom narodnoga stabla okuplja sve to veći broj malenih izbaštinjenika. A ti maleni izbaštinjenici dižu svoje začudjene oči u vis, k velebnom vijencu, otkud se na njihove glavice runi neko novo, nikad ne vidjeno zlatno cvijeće. Raskošno se šire mlade grudi i voljko upijaju milodušni miris, što se izvija iz toga cvijeća, u kome se poput rosne kapljice sakrila ljubav i dobrota rodne duše. Raskošno se šire mlade grudi; snažnije tjeraju mladu krv dok se mlada srca sama o sebi otvaraju svesilno domovinskom zanosu.

To bi eto nekuda bila slika naše družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru, za koju i minula upravna godina znači korak naprijed. Stablo je zadobilo novih grana, cvijetni je krov ponarastao a ponarastao je i broj onih, koji pod njime traže zaštite i blagoslova.

Na meni je časna gospodo, da Vam u nekoliko poteza ocrtam uspjeh što ga je naša družba imala u minuloj upravnoj godini.

* * *

Započelo se pod dosta nepovoljnim auspicijima. Obračun za god. 1904. zaključen je s manjkom od 25.925 kruna i tako je družba dospjela u položaj, koji bi, da je dulje potrajao bi mogao ugroziti i njezin opstanak. Evo kakav bijaše taj položaj: Ovamo gotovo iscrpljene glavnice, tamo pako 23 učiteljske sile, koje je trebalo plaćati te četiri zgrade — s nekoliko dogradnja, koje je trebalo privesti kraju. Budućnost se je prikazivala nejasna i neutješljiva. Ravnateljstvu se je neprestano nametalo pitanje: Hoće li družba dospjeti opet u stanje, da uzmogne udovoljiti svojim obvezama?

Odgovor na to pitanje otežavala je okolnost, što je družba za pokriće većine svojih izdataka upućena na dobrovoljne prinose. Prema tomu je njeni život u glavnome ovisan o slučajevima, koji se predvidjeti ne mogu i ne dadu. Drugim riječima bismo mogli reći, da je to život »od danas do sutra«, onako — »na sreću«. Od tuda i ona duboka zabrinutost, zabrinutost našega Ravnateljstva, zabrinutost, koja nas je podržavala u nekoj mučnoj trzavici prva tri, četiri mjeseca lanjske godine.

U tim teškim časovima upoznalo je naše Ravnateljstvo kao nikad do tada svu znamenitost sigurnih vrela, iz kojih bi trebalo, da naša družba crpi svoje stalne prihode, na koje bi u svako doba mogla sa izvjesnošću da računa.

Potreba se je tih stalnih vrela uvidjela već pri samom osnutku družbe. Glavno takovo vrelo imale su da budu u prvom redu družbine podružnice.

Još su nam i danas u svježoj uspomeni žarke i zanosne rieči, kojima je naš nezaboravni prvi predsjednik i družbin pokrovitelj blagopokojni dr. Dinko Vitezić (Slava mu!) popraćivao osnivanje družbinih podružnica. Velike su bile nade, što ih je Slavni Starac polagao u ta društva: »To su žile dovodnice, govorio je on s dubokim uvjerenjem, one će organizmu naše družbe podati svu potrebitu životnu snagu«.

Međutim ta se je prelijepa nada našega pokojnoga pokrovitelja tek djelomično ispunila. Krivo je tomu u jednu ruku sporo osnivanje podružnica, a u drugu, uz nekolike časne iznimke, traljavo ili nikakovo unapredjivanje istih. Nije dakle čudo, što naša družba nije u početku prošle upravne godine mogla da s nikakvom stalnošću računa na taj izvor svojih prihoda. A strah me je, da ne će moći računati na nj još koje vrijeme, premda se — a to konštatujem s osobitim zadovoljstvom — u novije vrijeme i u tom pogledu opaža nekakav preokret na bolje.

Pred nama leže izvješća o prošlogodišnjem djelovanju raznih naših podružnica. Prva čast podružnici puljskoj. Stanje imovine te naše velevrijedne podružnice iznašalo je koncem godine 1905. K 4228·02. Te su brojke same o sebi sjajna svjedodžba uglednom odboru i vrijednim članovima one podružnice. Ali taj uspjeh ne bi bio tako lijep i sjajan, da nije vrlom Odboru stajao uz bok faktor, na koji je naša družba računala već u prvom početku svoga djelovanja. Taj faktor — to je krasni spol — to su one dobre i krasne puljske Hrvatice, gospodje i gospodjice, koje su bile upravo neutrudive u sabiranju prinosa za podružnicu. Evo im dičnih imena: Gdje: Marija Mardešić, Justina Zuccon, Gjurin i Raner, te gdjice: Stana, Marica i Jelica Laginja, Julka Jurkotić, Ema Kandušer i Keršić (Živjele!) Naveo sam im imena neka budu poticalom i drugim našim gospodjama i gospodjicama, da i one uznastoje i to iz svih svojih sila oko napretka naših podružnica. Lijep primjer požrtvovna rada za družbu pružaju nam i ženske podružnice u Voloskom, Kastvu, Pazinu, Mošćenicama i Mihotićima. Nego ima i drugih podružnica, koje su se u prošloj godini istakle svojim lijepim radom, tako ona u Spljetu, Komiži, Milni, Jelsi, Dubrovniku, Opatiji, Veprincu, u Lazama, Brestu, Zrenju itd. itd. U narednom broju družbinog »Vjesnika« bit će prikazano djelovanje i drugih podružnica, budu li do tada dostavile Ravnateljstvu svoja izvješća. Medjutim preporučamo uglednim odborima sveukupnih naših podružnica, neka što većma uznastoje oko procvata povjerenih im društava, da time omoguće našoj družbi voditi rat protiv domaćih tmina i protiv tudjih opakih namjera. Za vodjenje rata i vojske potrebno je pako ovo troje: Ponajprije novac, pa opet novac i još jednom novac. Na podružnicama je, da se u prvom redu za to brinu i da omoguće družbi, kako bi i nadalje nastavila i sretno dovršila boj, koji je tako časno započela.

A onda ne smetnimo s uma, da je misao o osnivanju družbinih podružnica potekla od začetnika naše družbe pokojnoga dra Dinka Viteziča, pa neka nam je uvijek na srcu to, da ćemo se njegovoj svetoj uspomeni odužiti najljepše, budemo li i nadalje posvećivali što veću pažnju njegovim mezimicama — družbinim podružnicama!

* * *

Ponešto pouzdaniji izvor družbinih prihoda sačinjavaju proizvodi, što se nalaze u prometu pod družbinom oznakom. Već same žigice donijele su lani neko 10.000 kruna dohodka. Taj iznos nadmašuje u velike svotu cjelokupnog prihoda svih naših podružnica. Tkogod je upućen u prilike naše družbe, lasno će razabrati od kolike je važnosti ovo poduzeće za njezin život. Narod je to shvatio u prvi mah, on je zavolio družbine žigice, i danas su već rijetke one kuće a još i rjeđa ona mjesta, gdje se te žigice ne troše. Ne smažem riječi, kojima da to prvo naše poduzeće što toplije preporučim. Jedno napominjem: Tkogod troši družbine žigice neka znade, da time doprinaša kamenčić k zgradi našeg budućeg, boljeg i ljepšeg života!

Ovo posljednje neka vrijedi i za papiriće, što ih pod družbinom markom raspečava gosp. Stjepan Gamulin, trgovac u Jelsi. Od tih papirića imala je naša družba u prošastoj upravnoj godini oko jedne hiljade kruna prihoda. U posljednje vrijeme turila je neka strana tvrdka u promet papiriće sa slikom Sv. Cirila i Metoda, te s etiketom sličnom onoj, koja se nahodi na kutijama družbinih žigica. Nego poznavajuć rodoljublje i bistroumnost naših ljudi, uvjereni smo, da se ne će nitko dati zavesti od takovog pokušaja, već će naši vrijedni pušači i nadalje kupovati i trošiti jedino papirić, što ga izdaje gospodin Stjepan Gamulin u Jelsi.

Uslied obnovljena ugovora s I. jugoslovenskom tvornicom družbinih surogata u Ljubljani, u minuloj je godini znatno poskočio i prihod družbine cikorije. Evo i opet zgode, da se obratimo dobromu srcu naših vrijednih domaćica s toplom preporukom, neka bi u svoje domove uvele taj izvrstan kavin surogat, koji će družbi donijeti lijepu pomoć, a njima, našim domaćicama zlatno zdravlje.

Manje uspjeha pokazuje prodaja »družbinih olovaka«. A ipak da je nešto više volje, dao bi se i otuda polučiti lijep prihod. Neka su nam primjerom braća Česi, koji ne bi ni za živu glavu trošili drugih olovaka osim onih, što se raspačavaju u korist njihove školske Matice. Koliko ima u nas škola, ureda i poslovnica, u kojima se koče kojekakvi tudjinski Hardmuthi, dočim se družbinim olovkama ne vidi ni traga! A to ne bi smjelo biti. Pred družbinim olovkama imale bi u nas da izčeznu sve druge olovke.

Što sam rekô glede olovaka vrijedi i za »Narodni biljeg«. I tu bi trebalo uzeti za primjer našu češku braću. Trebalo bi vidjeti, kako se u njih taj biljeg razprostranio, tako da nema medju onim naprednim i rodoljubnim narodom gotovo nijednoga, koji ne bi svoja pisma, račune i druge poslovne sastavke kitio s narodnim biljegom. Kod nas pako unatoč neprestanom nagovaranju i zaklinjanju, još su uvijek rijetki oni rodoljubi, koji se služe narodnim biljegom. A ipak kolike bi koristi imala družba kad bi listom sav narod prigrlio taj naš jedini narodni biljeg! Kolika bi bila njezina snaga, kakav uspjeh njena rada, kad bi plaćanje toga dobrovoljnog narodnog poreza postalo općenito i redovito! Hrvati i Hrvatice! Iskažite još tu ljubav ovoj našoj lijepoj Istri! Kupujte narodni biljeg, kitite s njime svoje bijele knjige, neka svijet vidi, koliko može i hoće Hrvat da učini za obranu svoga teritorija!

(Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 11. juna 1906.

Pošto su se delegacije, austrijska i ugarsko-hrvatska, dne 9. juna sastale i konstituirale, bile su dne 10. juna, nedjelju, najprije ugarsko-hrvatska pak austrijska, primljene od Njegova Veličanstva u dvoru. Predsjednik jedne i druge delegacije je pozdravio Njegovo Veličanstvo i izrazio mu čuvstva odanosti i vjernosti. Njegovo Veličanstvo se je za ta čuvstva srdačno zahvalilo, i izreklo delegatom dobrodošlicu. U svom odnosnom *priestolnom govoru* izjavilo je Njegovo Veličanstvo, da su odnosi prema vanjskim državam sasma prijateljski. Izrazilo je svoje zgražanje nad atentatom proti španjolskomu kraljevskomu paru. Savez sa njemačkim carstvom, sklopljen prije više od 25 godina da se je obnesao, a prijateljski odnosi pokazali su se i ovo zadnjih dana za boravka njemačkoga cara u Beču. Isto tako pouzdani odnošaji da su prema drugomu savezniku, kraljevini Italiji, s kojom da se nalazimo obzirom na dodirne stvari u radostnom sporazumku. Sporazum, sklopljen sa prijateljskim ruskim carstvom, postoji i dalje i donesao je dobrih plodova. Njegovo Veličanstvo se raduje što je prestao rat između Ruske i Japana. Konferenca u Algesirasu preprečila je razne zapletaje. Vanjska politika monarhije ić će i nadalje za tim da se uzdrži mir u Evropi i jmenito u monarhiji samoj.

Za nabavu oružja i vojnoga materijala, i za bržu izgradnju brodova, treba novaca.

U okupacionom predjelu opaža se stalan napredak. Željeznička pruga, koja spaja Sarajevo sa srbskom i turskom medjom je gotova i otvoriti će se 1. jula.

* * *

Kako obično držao je car i kralj poslie prestolnoga govora cercle, to jest išao je od delegata do delegata te sa svakim štogod progovorio. Znamenito je što je rekao dru Kramaru glede izborne osnove. Rekao je najme: Izborna preosnova mora se provesti; na temelju stare ne smije se već birati.

Vriedno je spomena takodjer, da je rekao delegatu Biankinu, da će se željeznični spoj sa Dalmacijom stalno napraviti. O našem istarskom delegatu — Talijanu nejavlja se što je s njim car-kralj govorio.

* * *

Od zastupnika Spinčića i drugova bio je podan sliedeći prešni predlog:

Dne 19. maja bile su porezne občine Zamet, Srdoči, Hosti, Blažići, Marčelji, Saršoni, Brnasi i Sroki tučom jako zadjete. Loze su tako oštećene, da neće roditi nesamo ljetos nego nit buduće godine. Poljski proizvodi su skoro posve uništeni. Čak i trava kao i voćke i šumska stabla jako su oštećena.

Cielokupna šteta u poreznih občinah Zamet, Srdoči, Hosti, Blažići, Marčelji i Saršoni, neračunajuć štete u poreznih občinah Bernasi i Sroki, gdje se još nije ustanovilo štete, procienjen je uredovno na 74.000 kruna.

Uzme li se u obzir siromaštvo pučanstva u obće, to je rečena svota od 74.000 K za 4.700 stanovnika dotičnih 6 poreznih občina ogromna, i kliče za izdašnom i brzom pomoći. S toga postavljaju podpisani predlog:

Visoka kuća nek blagoizvoli odlučiti:

Poziva se c. k. vladu, da dade izdašnu i brzu podporu poreznim občinam Zamet, Srdoči, Hosti, Blažići, Marčelji, Saršoni, Bernasi i Sroki, u mjestnoj občini Kastav, politički kotar Volosko, koje bijahu jako zadjete od tuče.

U formalnom obziru se predlaže, da se predležeći predlog razpravi po svih kraticah predvidjenih u § 24. poslovnoga reda, i da se doznači odboru za podporu u nevelji.

Beč, 7. juna 1906.

Beč, 12. juna 1906.

Već petak dne 8. tek. počelo se je a danas se nadaljuje, i još će stalno proći više sjednica sa razpravom o obrtnoj noveli.

Njom se hoće da omedjaši pravo na tjeranje obrta onim koji nejmaju sposobnosti za to, i daje veće moći obrtnim družtvom. Sposobnostne dokaze moć će se zahtjevati tek poslie 5 godina, a i onda će odvisiti od političkih oblasti da li da se usposobijenje zahtjeva ili ne. Obrtne zadruge imati će po novom zakonu pravo utoka.

Beč, 17. juna 1906.

U sjednicah zastupničke kuće sriedu, petak i subotu razpravljala se je i nadalje obrtna preosnova. Ta se zaprava toliko vuče da se je boje i oni koji su njoj iskreni zagovornici i koji bi ju htjeli popraviti.

* * *

Početkom sjednice od petka postavio je zastupnik Kathrein prešan predlog, da se privremeni proračun za drugu polovicu godine u razpravu uzme. Mi, reče, nesmjemo dozvoliti da vlada sama razpolaže novcem državljana.

Došli smo kako se vidi do toga da, nesamo da se nerazpravlja redoviti proračun, nego valja se boriti i za to da se provizorij razpravi.

Rusin Romančuk je proti prešnosti poglavito radi broja mandata i razdiobe kotara u Galiciji u izbornoj preosnovi, radi čega, veli, uzbuniti će se rusinski narod.

Ministar-predsjednik Beck preporuča prešnost i izjavlja, da vlada neće smatrati izrazom povjerenja ili nepovjerenja glasovanje za ili proti prešnosti. Ministar financija Korytowski preporuča takodjer prešnost predloga.

Radikalni Čeh Sobotka izjavlja se žestoko proti prešnosti i proti provizoriju, ističuć da Česi nemogu dozvoliti da njihovi novci idu u ruke vlada koje nedaju Čehom onoga što trebaju za svoj razvoj i na što imadu pravo. Za govora kliče se da 400.000 bečkih Čeha nejma jedne svoje škole, premda su upravne oblasti razsudile da je češki jezik u Dolnjoj Austriji, dakle i u Beču, zemaljski jezik.

Hrvat Perić se tuži na zapostavu Dalmacije i krivi pri tom izričito Ugarsku (!). Zagovara da se sve izpite položene na zagrebačkoj univerzi izjednači izpitom položenim u Cislajtaniji.

Hrvat Borčić izjavlja u ime onih koji su podpisali Riečku resoluciju da će glasovati proti provizoriju, i to s razloga, što je nova vlada napovjedala oštru borbu proti Ugarskoj i s njom svezanom Hrvatskoj. Nad Hrvatskom sijati će sunce tek onda ako njoj bude sijalo hrvatsko sunce.

Slovenac dr. Šusteršić izjavlja u ime „slovenske sveze“ da će ona glasovati za prešnost predloga, ne za volju vlade, nego za to da se proračun, makar i provizoran, parlamentarno razpravi.

To isto ili slično čine dr. Stransky u ime Mladočeha, Abrahamović u ime Poljskoga kola, Steiner u ime kršćanskih socijala, Chiari u ime njemačke pučke stranke. Prešnost bje prihvaćena i predlog dan u razpravu proračunskomu odboru.

* * *

U proračunskom odboru zastupničke kuće razpravljalo se je sriedu o nacrtu vlade za lučke radnje u Trstu. O tom je izvjestio pododbor koji je radi te stvari u Trst putovao i stvar na licu mjesta ispitao. U odnosnom govoru je predsjednik toga pododbora bar. Morsey žestoko napao na bivšega ministra-predsjednika Koerbera. Taj da je samovlastno, bez ministra trgovine, bez činovnika pomorske vlade, postupao, te je tako i tu prouzrokovao velike štete državi.

Ministar-predsjednik barun Beck priznaje pododboru trud. Istodobno odbija napadaje na Koerbera i čita njeko njegovo pismo ticuće se te stvari. Članovi pododbora Skene i Mastalka zagovaraju izvještaj pododbora, i kažu da bi se mogao porabiti zakon ob odgovornosti ministara. Dr. Fuchs izjavlja sa stanovišta kontrolne komisije za državne dugove, da je vlada Koerberova postupala protuzakonito. Novi ministar trgovine Fořt izjavlja da u stvar nije još dovoljno upućen, da će stvar u kratko doba proučiti i svoju reći već u budućoj sjednici proračunskoga odbora.

* * *

Kućne sjednice drže se svaki dan od 11 s. pr. p. do poslie 4 po podne. U 5 sati sastao se je utorak, sriedu i petak odbor za izbornu preosnovu. Pošto još nisu na čistu sa mandati ni kotari u Češkoj i Galiciji, uzeo je odbor u pretres najprije Dalmaciju, pak Dolnju i Gornju Austriju i Solnograd te Štajersku.

Dalmacija se je razpravila prva, te je odnosna razprava zaokupila cielu sjednicu. U razpravi bio je vladin predlog, predlog dra Ivčevića sporazumno sa drugimi zastupnici iz Dalmacije, i predlog dra Bartola.

Predlozi vladin i dra Ivčevića razlikuju se medju sobom o razdiobi kotara. Dočim su u vladinoj osnovi tri kotara u kojoj bi moglo biti žestoke borbe izmed Hrvata i Srba, predložio je dr. Ivčević dva kotara stalna za 2 Srba i 9 za Hrvate. K tomu je hljeo da se osjegura za Hrvate kotar Zadarski, pridav mu više stanovnika nego jih ima po vladinoj osnovi. Dr. Bartoli predlagao je za Dalmaciju 1 mandat više i taj nek bude tajijanski. Vladinu osnovu zagovarao je ministar nutarnjih poslova barun Bienerth. Dr. Ivčević je svoju najprije obzazložio pak branio proti prigovorom. Svoj predlog zagovarao je dr. Bartoli i podupro barun Malfatti. Nu bezuspješno. Za predlog dra Ivčevića glasovali su Slovenci, Česi, Poljaci Rusini, Njemci hrščansko socijalni i njemački katolici kao i oni od pučke stranke te socijalni demokrati, većina od preko dvie tretjine. Proti predlogu osim dvojice Talijana glasovao je Rumunj Onciul, njemački veleposjednici Bärnreuter i Stürgkh (uvjek naši dobri prijatelji!) jedan njemački liberal i dvojica Svenjemaca.

Talijani su na to kao na veliku krivicu bučili. Valjda u svojih dušah ni sami ne misle, da bi njih 15.000 u Dalmaciji, većinom raztrešenih, imali pravo na jedan zastupnički mandat.

U odborskoj sjednici od srieđe razpravila se je osnova za Dolnju i Gornju Austriju te za Solnograd. Tu nebijaše osobite razprave.

U sjednici od petka počela se je razprava o Štajerskoj, gdje je po prilici 900.000 Njemaca i 400.000 Slovenaca i gdje ima 22 mandata za Njemce a 6 za Slovence. Dakako da to može učiniti samo austrijska pravica. Njemac katolik Nagenhofer je predlagao da se gradovi što više izluče iz sela, i da se dade i Slovencem jedan mandat više. Proti tomu govorili su Njemci Pommer i Wastian. Rekli su ujedno da se ni Koruškoj nesmie dati jednoga mandata više, a da se mora dati Njemcem u Kranjskoj jedan mandat. Razprava o tom predmetu je prekinuta, i prenešena na buduću odborsku sjednicu.

Socijalni demokrati imali su danas nedjelju veliku skupštinu u gradskoj velikoj dvorani. Bilo jih je kakvih 25.000. Govorili su svi njihovi poglavice. Hoće da pospješe riešenje izborne reforme.

* * *

Od 9. t. mj. dalje zasjedaju i delegacije. Medjutim drže sjednice samo odbori delegacije koli austrijske toli ugarsko-hrvatske.

U austrijskoj delegaciji u proračunskom odboru razpravljao se je proračun za c. i kr. mornaricu. Koli izvjestitelj toli razni govornici izrazili su svoje simpatije za c. i kr. mornaricu, koja je znamenita nesamo za obranu obala na jadranskom moru, nego i za trgovinu. Tu se je govorilo i o luci u Puli, i o zviezdarni, i o arsenalu i njegovih radnicih. Radnikom da će se već u budućem proračunu povećati prihode za po priliei 20 po sto, premda imadu i već sad bolje nego li drugi radnici.

Poslie svršene razprave o mornarici prešlo se je na razpravu o bosanskom kreditu gdje je izvjestitelj dr. Šusteršić. Osobito delegirac dr Sylvester zagovarao je spoj željeznični s Dalmacijom i direktan spoj sa Sarajevom. Podupirao ga je i dr. Lecher i nametnuo pitanje, što će biti s Bosnom i Hercegovinom glede tarifa, ako bude svaka pola imala svoj tarif. Dr. Kramař naglasio je nuždu da se narodu u Bosni i Hercegovini dade bar njeko zastupanje.

* * *

U proračunskom odboru ugarsko-hrvatske delegacije razpravljao se je redoviti proračun vojske. Magjarski delegati izjavljuju da neodstupaju od svojih poznatih zahtjeva u vojnih stvarih, da pak neće činiti neprilike vladi. Zadovoljavajuć se s ovim što je učinio osobito zajednički ministar rata Pitreich, hoće da malo po malo stiču ono što jih ide.

Vriedno je spomenuti da se na zahtjev ugarsko-hrvatske delegacije od petka vije magjarska i hrvatska zastava na zgradi u kojoj zasjeda ta delegacija i kada zasjeda. Zastave te došle su na Tjelovo iz Budapešte, a sliedeći dan bile su već izvješene.

Što je poznato hrvatska se je zastava vijala u Beču samo kod izložba u hrvatskih odjelih, a sad se eto vije i na zgradi gdje zasjeda zakonodavno tjelo.

Nek to pamte koli naši ljudi toli takodjer naši neprijatelji. Ako se hrvatska zastava vije u Beču, toliko više valja da se vije u krajevih gdje Hrvati stanuju, takodjer u Istri.

* * *

Beč, 19. juna 1906.

Jučer od 2 po podne napried i danas od 12 napried razpravljalo se je u zastupničkoj kući obrtnu preinaku.

Danas obdržavao je proračunski odbor austrijske zastupničke kuće sjednicu, u kojoj je vitez Vuković govorio kao izvjestitelj pododbora koj ima razpitati pitanje lučkih radnja u Trstu. On žali naročito što vlada Beckova taji stvari, za koje ima pododbor pismenih dokaza.

U večer drži sjednicu odbor za izbornu preosnovu gdje je na dnevnom redu Štajerska, a ponekle u savezu s njom i Koruška i Kranjska.

* * *

Proračunski odbor austrijske delegacije razpravio je jučer izvještaj ministra izvanjskih poslova i izrekao mu pouzdanje.

Danas razpravlja o vojnom ministarstvu. Tu je već govorio Poljak Kozlowski i zahtjevao njeka prava poljskomu jeziku u vojsci. Sjednica nije još svršila.

* * *

Proračunski odbor Ugarsko-hrvatske delegacije razpravio je izvještaj ministra izvanjskih poslova Goluchowskoga. Ovomu nije dno nit pouzdanja nit nepouzdanja al naložio mu je koješta. Delegati, neodvišnjaci kanili su Goluchowskoga jako napasti, al su jih od toga odvratili ministri, reć bi za cienu, da poslie njekoliko vremena Goluchowski prestane biti ministrom za izvanjske poslove.

Kod razprave o c. i kr. mornarici govorio je takodjer delegat Hrvat dr. Nikolić. Reklo se da ne razumiju hrvatski. Počeo je njemački. I tomu se je prigovaralo, jer njemački jezik nejma tu pravice. Ipak je predsjednik izjavio da može njemački govoriti.

Novine ne izvještuju što i o čem je je govorio.

Politički pregled.

U Puli, dne 20. junija 1906.

Austro-Ugarska

Ministar željeznica dr. Derschatta boravio je ovih dana u Trstu, kamo se je dovezao po novoj željezničkoj pruzi, koju je imao da pregleda. Ministar se je izrazio najpovoljnije o novoj pruzi i o novom

Nastavak u prilogu.

kolodvoru državnih željeznica u Trstu. Kod ministra bio je u Trstu i. slovenski prvak dr. Ribař u audienciji te mu priobćio želje i zahtjeve tršćanskih Slovenaca obzirom na pravo slovenskog jezika na postajah uzduž pruga i na kolodvoru u Trstu. Ministar da je bio vrlo prijazan i da je obećao izpitati želje tršćanskih Slovenaca. Viditi ćemo do mala u koliko će g. ministar uvažiti te u svakom pogledu opravdane i temeljite želje.

U subotu razpravljalo se je u proračunskom odboru austrijske delegacije o proračunu ratne mornarice. Većina govornika kod te razprave izjavila je svoje simpatije ratnoj mornarici.

U Hrvatskoj razpisani su naknadni izbori u Bjelovaru, Koprivnici, Glini, Sv. Ivanu Žabnom, Novom Marofu, Varaždinu i Valpovu. Svi će se ovi izbori obaviti dne 28. lipnja. U Bjelovaru nema designirani odjelni predstojnik g. Milan Rojc protukandidata, a isto tako u Glini urednik „Novog lista“ g. Fran Supilo. U Koprivnici kandiduje u ime udružene oporbe karlovački načelnik i odvjetnik dr. Ivan Banjavčić, a u ime Starčevićeve stranke prava g. Marko Došen, trgovac u Gospiću. Za Novi Marof proglašena je kandidatura zagrebačkog odvjetnika g. dra Aleksandra Horvata (Starčevićanac), koji bar do sada nema protukandidata. U Varaždinu će biti dva kandidata „izvan stranaka“: sveuč. prof. g. dr. Fran Vrbanića, koga će podupirati hrv.-srb. koalicija, i sveuč. prof. g. dr. Iso Kršnjavi, koga će podupirati Starčevićeva stranka prava. I u Sv. Ivanu Žabnom borit će se dva kandidata: zagr. odvjetnik g. dr. Lav Mazzura, kojega podupire koalicija, i gimn. prof. (katiheta) g. dr. Karlo Bošnjak, kojega kandiduje Starčevićeva stranka prava. U Valpovu se oficijelno kandiduje od udružene oporbe glavni urednik „Pokreta“ g. dr. Ivan Lorković, ali se je nenadano pojavila i kandidatura osječkoga odvjetnika g. dra Dragutina Neumana, koji takodjer pripada koaliciji.

Bugarska.

U Varnu je prispio biskup Neofilos, ali ga bugarska vlada nije htjela službeno primiti s motivacijom što o arangementu s ekumenskim patriarkom nije javljeno bugarskoj vladi.

Rusija.

Položaj u Rusiji opet se zaoštrava i u dumi i u zemlji. U državnoj dumi odgovorio je prekjučer vrh. prokurator vojnih sudišta, general Pavlov, na predlog o dokinuću smrtne kazni: „Ministar predsjednik zamolio me je, a ratni mi je ministar naložio, da ovoj gospodi odgovorim“. Pavlov nije upotriebio rieči „državna duma“. Na dalje je rekao: „Dokle u našoj državi postoje zakoni, koji utvrdjuju smrtnu kaznu, ona će se upotrebljavati. Vlada ne ima prava, da upliva na zaključke vrh. gubernatora, da dadu smrtne kazne obavljati ili osudjenike pomilovati“. Pavlov je uz najveću šutnju ostavio dvoranu, a zatim se je čula rieč: „ubojica!“

Italija.

Odvjetnik Pelegrin izdao je omašnu knjigu, u kojoj se iznose razlozi spora izmedju Austro-Ugarske i Italije. Nikada ne može Italija dozvoliti, da sva druga obala jadranskoga mora pripada jednoj vlasti. Srbija, Bugarska i Crnagora moraju se uvjeriti, da im je Italija prijatelj, a Albaniji mora se pružiti prilika, da se razvija u narodnom osvješćenju. Samo jaka Italija može spriečili austrijsku prevlast na Balkanu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sa učiteljske skupštine „Narodna Prosvjeta“. O skupštini koju je učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta“ držala u Puli minulih duhovskih blagdana, nismo donesli izvještaj, jer taj je donio u dosta obširnom izvadku ovdješnji dnevnik „Omnibus“, koga čitaju sva gg. učitelji istog društva. Za naš list i „Omnibus“ bio je jedan te isti izvjestitelj, koji nije mogao za naš list sastaviti posebni izvještaj već za broj iza skupštine, jer izvještaj nije bio još dovršen ni za „Omnibus“ u četvrtak, te je posliednji odlomak istoga bio u „Omnibusu“ odštampan tek u petak.

Nemogavši pak prenieti u „Našu Slogu“ onaj izvieštaj iz „Omnibusa“ radi obširnosti i tiesnog prostora u našem listu, izostao je tako i za drugi broj spomen o toj skupštini bez ikakvog posebnog razloga, kako bi tkogod htio možda predbaciti našem listu. Naš izvjestitelj je za vrieme skupštine srdačno i povjerljivo obćio sa više od gg. skupštinara te se ugodno sjeća susretljivosti koju mu iskazaše gospoda učitelji. Iz toga obćenja nije mogao a i nesmije nitko zaključiti, da je „Naša Sloga“ možda navlas s kojeg posebnog razloga propustila donieti takav izvještaj, jer tu **nitt je bio nitt postoji kakav razlog,** dok obratno stoji to, da dok se „Naša Sloga“ i „Omnibus“ nastoje popunjavati, smatrao je izvjestitelj u najboljoj namjeri dovoljnim da izadje u Omnibusu. U velike dakle grieše oni, koji vide kakvu nasprotnost ili što drugog u ovom postupku, što molimo pak da se ovo blagohotno uvaži.

Urednik.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj, dne 17. VI. 1906.

Po cielom vasionom svietu čine se što ljepše pripreme za dan Tjelova; svagdje se kao natječu, gdje će dostojnije i veličajnije izpasti tjelovska procesija. Koje dakle čudo, ako se tako i kod nas mislilo i činilo! Kod nas, gdje je narod još neiskvaren, gdje si drži sv. vjeru kao najdragocjeniji amanet ostavljen mu od slavnih djedova. Dakako, da ima i kod nas onih, koji nastoje, kako bi narod ohladnio i pomalo odvrnuo se od crkve i njezinih poglavara. Htjeli bi drugoga prosvjetliti, a sami su zaslijepljeni i ne vide kraj zdravih očiju . . .

Već od par godina ne dozvoljava naše občinsko poglavarstvo gradske glazbe za tjelovsku procesiju i Veliki petak, a to zato, jer su proti domaćem župniku veleuč. g. dru Kvirinu Bonifačiću. Protivni su svemu, što je dobro i pošteno!

Premda se znalo, da „svemožni“ neće i opet dati glazbe, ipak ih se pitalo sa strane hrvatskog puka. Uzalud! — No, kako su naši ljudi pripravni svemu, što je na čast Božju, tako se i sada našli svi ko jedan i rekoše: „Naručimo glazbu iz Pule“. „Bratovština presv. olt. Sakramenta“ i hrvatsko „Društvo Zora“ dadoše prvi doprinos, a onda ostali domoljubi obol po obol na ruke obće poznate gospodje G. Lovrić, koja je mučno, ali vesela sakupila u nekoliko dana svotu od preko 270 K. A kad je bilo dosta novaca, tad je dogovorno sa „Odborom bratovštine presv. olt. Sakramenta“ otisla u Pulu do preuzv. g. admirala Rippera, i u njega izposlovala, te je dozvolio 18 ljudi od glazbe c. k. mornarice.

Kako su naši „signori“ to gledali, svatko si može misliti. Tješili su sebe i svoje „vjerne“, da glazba neće doći. Ali su ušutili, vidjevši u predvečerje Tjelova, da se skupljaju na obali Hrvati i do malo, kako stupaju sa parobroda naši čelični mornari sa svojim svietlim instrumentima.

Na dan Tjelova bilo sve veselo. Poslie svečane mise počela procesija nekako u 7½ s. Procesiji na čelu pošla hrvatska djećica škole „Družbe sv. Cirila i Metoda“, zatim učenici obće pučke škole. Nepregledna je bila povorka članova „Bratovštine presv. olt. Sakramenta“ u bielim kaputima, koja je procesiji davala osobiti nabožni biljeg. Netom počela procesija, začuli se milozvučni glasovi glazbe, a mnogom je srcu odlanulo i mnogima se zakriesile u očima suze radostnice. Najsvečaniji čas bio je svakako onda, kad se dielio sa Presvetim blagoslov iza svakoga evangjelja, a glazba je upravo skladno i pobožno izvadjala: Svet, svet, svet . . .

Procesija je izpala kao nikad prije. Tako vele naši stari, a oni ne lažu! — Na procesiji smo vidjeli činovničtvo svih ureda, samo nije bila zastupana „slavna občina“. Oni su zato pozirali iza žaluzina, a Bog zna, nisu li u sebi mislili: Narod se budi . . . Bude li išlo kako je počelo, tad nam je odzvonilo!

Jest, budi se narod! Dosta mu je vašega tiranstva! Bog živi — onaj Bog, koji ne plaća svake subote. A kako će naplatiti Vas za Vaša nedjela — pokazat će — ufamo se — skora budućnost! —

* * *

Naši muzikanti otidjoše iz Lošinja, ponesavši sobom najbolju uspomenu. Liepo dočekani i odpraćeni, još ljepše primljeni i pogošćeni! Ali su i zaslužili, izvadjajuć majstorski komad za komadom — dostojno onoga, komu su u slavu bili pozvani. — Evala im!

Konačno hvala liepa svim plemenitim darovateljem, koji su podarili i još manju svoticu; hvala „Družtvu Zori“, koje se i ovog puta kako svagda najpripravnije ponielo, a na čelu ide hvala dičnomu našemu Lovriću i njegovoj gospoji, koji su učinili, te je stvar ovako častno izpala. Tako valja! Ugrožena narodna stvar svih nas treba u ljubavi i slozi.

(Čujemo, da je novopečeni gerski pop Šimina vodio tog dana slavnu prežentanciu na „Gvardiellu“ (?), gdje okrenuti prema zviezdi sprovodnici do matere spasa i glada, izmoliše molitvu odkupljenja ispod hrvatskog jarma i poklonom patriotičnog i pravednog gnjeva pozdravišе zadnjim tracima sunca ožareno majčino nebo. Njihovim pak dugim nosima nije se dogodilo ništa osobita, jer su još i danas isti. — Uredništvo.)

Krčki kotar:

U Staroj Baški koncem maja 1906.

Kad je otrag sedam godina bilo zamjeniti kurata u Starojbaški tražilo se je mlada i odvažna svećenika, s namjerom da on preporodi materijalno i moralno zapušteno pučanstvo. Na sreću pučanstva nadje se vrli svećenik i domorodac. On se je dao nagovoriti, te bi poslan u ovo malo ali romantično mjestance, na glasu ubožno i nevoljno, koji je brzo proučio nevolje sela. Mnogo je trebalo zaprieka svladati, puk upoznati, mnogo predsuda ukloniti. Svakoga nije bilo lahko uputiti, da se okani stara običaja, da podje drugim putem. Nu kad si ga jednom osvjedočio o nečem, kad uvidi, da mu zaista hoćeš dobro, sluša rado i čini voljno, na što ga svjetuješ. Tako bijaše i s nami. U početku doista velikom mukom dala se je ova ili ona novost uvesti, nu čim dalje, tim je išlo lasnije, tim bolje.

Kako je mjestance bilo od oblasti zapušteno, hodi on osobno do svih oblasti te njim obrazloživao uzroke sbog kojih zaostaje Starabaška za drugim mjestima, kazivao rane, koje treba izlječiti i sve naše prilike ili bolje neprilike. Oblasti primile njegove molbe, te vidivši njegovo zauzimanje obećali mu, da će siromašnoj i nevoljnoj Staroj Baški biti pri ruci, te se za nju zauzeti.

Putevi su naši bili takovi, da ih se gorih pomisliti ne može, ali nastojanjem kotarskog poglavara popravljaju se do sada svake godine prema Puntu, a čujemo da će nam se još i u buduće učiniti kolni put prema Novoj Baški državnom i pokrajinskom podporom, i dati nam tako pomoćnicu ruku u našoj hudoj sudbini, pak se srcem i dušom preporučujemo. Starobaščani imaju na daleko svoje sadove, oranice, stado, ali k njima neimaju kuda zgodno. Hoće li do obćine, do suda, do svoje kuće, do crkve, imaju pred sobom uvjek tjesne i neprohodne oputine, okomite uzbrdice i prodole, da se nezna kuda će se proći. Proizvode treba nositi preko planine na sebi, te zaista bi se oblasti morale sjetiti jedanput već i nas te nas spojiti sa ostalim svietom.

Taj put smo uvjek molili ustmeno i pismeno, pa ufamo, da će sadanji kotarski poglavar krčki, doskočiti našoj glavnoj nevolji, i iztrgnuti nam okove u koje nas je narav sapela, pribaviti nam ovaj put i skinuti zid, koji neda tudjincu u ovaj kraj. Slavno občinsko vieće, djeca smo vaša, učinite, što možete. Svojim glasom nam pomozite i opet preporučite, da se ovaj potrebni put, čim prije sagradi. To će bit velika blagodat i korist za dvije susjedne občine Punat i Baška i cieli otok Krk.

Ovo mjestance dne 20. svibnja t. g. doživi liepu svečanost. Taj dan naime posjetiše nas č. oci Franjevci sa svojim djacima iz Košljuna, na broju 25. Oni su uvjek bili nam mili i dragi. Mjestni kurat pozdravi nadošle goste, zahvali na pohodu, žaleći da bi ovomu mukotrpnomu ali dobromu narodu pri ovom posjetu, njesto zanimiva i koristna razložili. Na 10 sati mjestni kurat praćen od mnogoč. Franjevaca, djaka, te velikog mnoštva bogoljubnog puka uputi se put sv. crkve, gdje odpjeva sv. misu. Preko sv. mise mnogč. Franjevac o. Toma Tomašić biranima rječima istakne potrebu i korist molitve, kakova treba da ona bude, potičuć stanovničtvo na pobožnost i odvraćajuć ga od praznovjerja. Oko 1 sata bijaše ručak, preko kojega je m. č. o. Metod Semenčić zahvalio kuratu i puku na izrazima ljubavi. Iza crkvene službe poslje podne bile su uz pjevanje i pratnju tamburica prikazane od djaka 2 ljepe predstave u kući Jura Bernabić Ozebića. Svečanost ispala je krasno i u potpunom redu pri čemu ide osobita hvala ocem Franjevcem, o. Mauriciju Gugić-u i o. Cirilu Barušiću. Iza šeste odputovaše zadovoljni put Košljuna.

Ovaj će dan ostati zabilježen u povjesti dogodjenja Starebaške, a mnogč. očima na čast i sladku uspomenu.

Mi Vam čč. oci i Vašim vriedaim djacima kao prijateljem naroda iz dna srca zahvaljujemo, što niste žalili truda nas pohoditi, danas, kada mnogi bolje poznavaju sve krajeve Amerike, a svoga otoka nepoznaju. Mi Vam zahvaljujemo, što ste nam u taj dan rekli“; Bog Vam naplatio, sve što ste za nas uradili, želeć da bi nas češće pohodili i nam donjeli još ljepših dana. *Zahvalni Starobašćani.*

Voloski kotar:

Iz Opatije pišu nam: Velikim zanimanjem očekuje ovdašnje naše rodoljubno občinstvo dolazak mile nam slovenske braće iz biele Ljubljane, koji će pohrliti k nama na blagdan sv. Petra, dne 29. o. mj. u velikom broju, a na čelu sa odličnim svojim pjevačkim družtvom „Slavec“, koje će ovdje priredili sjajan koncert. Na koncertu sudjelovati će naša domaća družtva i vojnička glazba iz Reke. Na jednom javnom igralištu biti će pučki ples, što će dati svečanosti karakter pučke zabave. Kako rekosmo dolaze braća Slovenci u velikom broju pa se stalno nadamo, da će ovog dana pohrliti u krasnu nam Opatiju i naša braća iz susjednih mjesta i ona iz susjednog hrvatskog primorja, da u što većem broju dočekamo slovensku braću i da opet jednom posvjedočimo da nisu puke rieči: „Slovenac i Hrvat — za uvjek brat i brat!“

„Žrtva tudje nemarnosti“. Pod tim naslovom pišu riečkom „N. Listu“: „Pokraj sela Trnovice, gdje Rječina dieli teritorij političkog kotara Sušak, nalazi se preko iste jedan most, koji je upravo na sramotu prosvjećenom i naprednom dvadesetom vieku. Prolazeć preko toga mosta, koji se već dulje vremena nalazi u najtrošnijem stanju i bez ikakove ograde, neke noći Matija Zoretić, mladić od 22 godine, iz sela Zoretići, padnuo je u vodu, koja ga je sobom odnesla. Potraga za njim bila je do kasno doba slijedećega dana bezuspješna. Po kazivanju tamošnjih

žitelja, ovo je sedma ljudska žrtva, koja svršava svoj život na tom mjestu. Nadležne oblasti, koje su dužne da se brinu za sigurnost ljudskih života, imale bi već jednom „naći za shodno“ svoju dužnost učiniti“.

Nama je poznato, da se već dugo vode pregovori izmedju hrvatskih oblasti i občine Kastav radi gradnje toga nesretnoga mosta. Znamo nadalje, da se je občina Kastav već odavna obvezala doprinesti za tu gradnju 1510 kruna, pokrajina Istra 1000 kruna a austrijska vlada ostalo, što treba do polovice svega troška. Krivnja je dakle jedino na hrvatskih oblastih, što nije već davno ta gradnja provedena, jer su naše oblasti taj posao prepustile hrvatskim oblastim. Kad bi bile taj posao preuzele naše oblasti, recimo občinska uprava u Kastvu, to smo stalni, da bi bio već taj nesretni most odstranjen i novi sagradjen.

Slavno uredništvo
„Naše Sloge“
Pula.

Odnosno na vijest „Iz Lovrana“, tiskanu u broju 24. „Naše Sloge“, umoljavam To slavno Uredništvo da na temelju § 19. tiskovnog zakona izvoli tiskati u prvi dojdući broj „Naše Sloge slijedeći ispravak:

Nije istina da ja ne poznajem sva tri jezika, nego je istina da ja poznajem jezike talijanski, hrvatski i njemački.

LOVRAN, 18. junija 1906.

Fran Rigo.

Dotatak uredništva. Tim bolje po g. Riga ako to on sve pozna kako ispravlja, a na našem dopisniku je sada, da gosp. kandidatu protivno dokaže.

Pazinski kotar:

Občinski izbori u Labinu. (Konac).

Ustanovljujemo činjenicu, da dočim u Pazinu nije se nikad dogodio bilo koji čin pristranosti sa strane hrvatske izborne komisije ili nasilje bilo koje sa strane hrvatskih izbornika, ipak je cesarska vlada opetovano oduzela občinskom glavarstvu provedbu izbora, odrediv za taj čin svoga izaslanika.

Za Labin, gdje su jur u pripravah za izbore izbile tolike pristranosti i nezakonitosti, cesarska vlada nije se znala odlučit na takve mjere.

Eh, ali Labin je „talijanska republika“!

Ustanovljujemo i drugu jur poznatu činjenicu, da socijaliste u Istri jesu po svojim činima priesna braća talijanskih kamorista, i da njihova tobožnja načela na rieči o bratstvu i jednakosti svih ljudi, te o slobodi mišljenja, nisu nego prah u oči onim bedakom, koji njim vjeruju, pa se puste zasljepiti.

Kažu, da je barun pribavio radnikom iz ugljenika, koji su štrajkovali, odštetu od nekoliko hiljada kruna iz socijalističke središnje zaklade u Beču. Njemu je to dobro došlo pred izbore. Ali konačno tko će platit sve te račune? Svi občinari labinski. Ugljenik je predlani plaćao preko K 30.000 izravnog državnog poreza u občini labinjskoj, lani K 25.500, a ove godine K 14.000. Prosječni občinski namet bio je 50% i gdjegdje više.

Občina će dakle ove godine utjerati za kakvih K 8000 manje nego predlani, a K 5500 manje nego lani. A pošto potrebe občine ne padaju, nego rastu, to će dosljedno surazmjerno poskočiti i tereti na občinare.

Poraz hrvatske pučke stranke kod ovakvih izbora nas pušta sasma hladnokrvne. Neki šaljivdžija htjeo se našaliti, te poslao brzojavno našem prvaku dru Laginji opielo vrhu hrvatske pučke stranke u Labinu. Ljuto se vara, jer se nadamo usuprot, da do neduga će, na vieke u našem kraju odzvoniti izrodnoj bratiji talijansko-socijalističkoj kamori. Još Hrvatska nije propala!

Političkí sastanak u Kršanu. Dakle iza dugo godina doživio je Kršan opet jedan politički sastanak i to ovaj put sazvan od političkog društva za Hrvate i Slovene u Istri a u svrhu pretresivanja o novoj zakonskoj osnovi za opće, jednako, izravno i tajno pravo glasovanja te o načinu kako da se pomogne vinogradarima proti tolikoj utakmici patvorenog vina. Dakle Kršanci su bili pozvani da reknu svoju o njihovim političkim pravima i najživotnijim interesima, pa i u tim časovima našlo se je jedno deseljak, petnaest nahuškanih i dobrim dijelom napijenih ljudi da ih smetaju u ime onih koji se razmeću sa napretkom i kulturom s jedne strane a sa obranom prava nižih slojeva s druge strane. Ona gospoda koja iznajmljuju takve provokatorne agente, previše računaju na blagu ćud našega seljaka i na uvidjavnost političkih vodja našega naroda, ali im se to može užasno osvetiti. Jer ako naši politički vodje uzmu za primjer one koji ovakove stvari napućuju i puste da ovakovim provokatornim agentima narod sudi — što bi i najbolje bilo, da se barem jedan put opamete — onda bi sigurno zapamtili i dobili dobru lekciju!

Ali sve nastojanje tih agenata nije uspjelo da osujeti skupštinu premda priznajemo da je predsjedatelju dru Trinajstiću bilo teško uzdržati onaj svijet od 13—14 stotina duša da ne sudi onoj bandi koja nas je pod zapovjedi vrsne gospodjice Nine Barišić usrećila sa kratkim i njezinoj naobrazbi doličnim koncertom. Ipak se je svršio dnevni red skupštine do kraja — a naš je narod samo sa još većom indignacijom opazio razliku izmedju „kulture“ talijanske i „barbarstva“ hrvatskoga.

Radi toga moramo još napose zahvaliti nježnoj gospodjici Nini na usluzi, i neka bude uvjerena da nam ona u istinu više koristi sa ovakovim istupom svoje male čete, nego li 2—3 politička sastanka.

Ali nije nam samo ona uslugu učinila. Učinio nam je to i kršanski poštar, koji je sa svojim poštanskim slugom došao da pita zastupnika veleučenog prof. Mandića gdje mu je dozvola za sastanak. Naš ga zastupnik upita za ime i doznav da govori sa mjesnim županom Domazetovićem, uputi ga na predsjedatelja koji je baš narodu sa govornice govorio pa mu pokaže pismenu dozvolu. Kad je g. Domazetović to vidio, sbuni se, jer nije valjda znao kako da sada udovolji dobivenu nalogu da zaprieči sastanak. Ali ga probudi silan smijeh oko njega i on se okrene otkud je i došao.

Na to je ustao neumorni zastupnik prof. Mandić i kroz puni sat i pô tumačio ono, što je već po deseti put, na deset raznih sastanaka diljem cijele Istre u ova zadnja 2 mjeseca razložio. On je naime tumačio u liepom pučkom govoru što je država i koja prava i dužnosti ima svaki državljanin u njoj. Kako pako svaki nas te dužnosti točno znamo jer nas već i drugi na to sjećaju to se je on ustavio na prava, koja seljak dobro ne poznaje a „gospodi“ nije u koristi da ga o tom poduče. Na to je nadovezao o političkim pravima i završio sa krasnim predavanjem o općem, jednakom, izravnom i tajnom pravu glasa, osvrnuv se i na istarske prilike. — Njegov je poučni govor slušalo sa zanimanjem ne samo ono 13 stotina naših nego je i ono 10—15 pjevača radije slušalo njega, nego li svoju učiteljicu, dru Trinajstić upućivao narod zašto je tako niska cijena domaćemu vinu i kako bi se tomu dalo pomoći i podignuti cijenu vinu, onda je i ono 15—20 dobrijana bilo uzhićeno i povladjivalo sa našima skupa.

Sve one stotine i stotine naroda, koje su sastanku prisustvovale bile su zadovoljne što su se iz daleka: iz Žumberga, Plomina, Cepića, Krbuna, Pićna, Kozljaka itd. zamučile do Kršanaca da s ovima skupa čuju riječi koje će ih bar donekle podići iz one potištenosti što djeluje na njih kad pomisle na nepravde što im svakim danom nanašaju gospoda talijanaši.

To su svoje zadovoljstvo dokazali sa jednoglasnim prihvaćenjem nižih resolucija, a kasnije sa stiskanjem ruku predsjedatelju i zastupniku Mandiću kojima su suznim očima od ganuća zahvaljivali.

Dao Bog pa naše one lijepe riječi plodno tlo da se razviju i ploda donesu!

I tako je svršio sa najboljim uspjehom ovaj deseti sastanak na poziv našeg političkog društva a u obranu prava hrvatskog naroda u Istri.

Ti su sastanci bili: 1. Mošćenice, 2. Kastav, 3. Podgrad, 4. Jelsane, 5. Materija, 6. Tinjan, 7. Boljun, 8. Gračišće, 9. Dekani, 10. Kršan.

Primljene resolucije glase ovako:

Na javnom sastanku držanom na poziv političkoga društva za Hrvate i Slovence za Istru na otvorenom u Kršanu dne 17. lipnja 1906. u svrhu pogovora za izbornu reformu predloženu od vlade bečkom parlamentu prisutno pučanstvo:

1.) Pozdravlja ukinuće izbornog sustava po kurijama i uvedenje občenitoga, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornog prava.

2.) Prosvjeduje proti očitoj dvojakoj mjeri kod odredjenja broja zastupnika prema broju pučanstva u Primorju u korist Talijana a na štetu Slavena.

3.) Proglasuje neosnovanimi pritužbe talijanske stranke u pogledu razdiobe izbornih kotara, razdiobe kojom je u prva dva, stalno talijanska kotara, žrtvovano po istom za Slavene nepravednom popisu pučanstva 37.000 Slavena, dočim je u tri izborna kotara, koji bi imali biti slavenski samo 13.000 Talijana.

4.) Preporučuje slavenskim zastupnicima, da svimi silami uznastoje, da se iz prvih dviju kotara vladine osnove izluče onake občine slavenskog pučanstva te se shodno priključe ostalim trim kotarima.

5.) Pozivlje se c. k. vladu da u interesu vinogradara dade najstrože vršiti obstojeće naredbe za pripravu i razprodaju patvorenih vina i da bude dovoljno zaštićena rasprodaja naravskih vina u konkurenciji sa patvorenim te prodaja ovih poslednjih unaprijed posve zabranjena.

Koparski kotar:

Javni sastanak u Dekanih obdržavan je prošle nedjelje za vrlo nepogodnog vremena. Kišilo je naime cielo jutro i poslie podne sve do 4 sata. Radi toga obdržavan je sastanak u dvorani gostione tamošnjeg načelnika g. Picige, mjesto na njegovom dvorištu. Prilično prostrana dvorana bijaše dobkom puna skoro sve samih izbornika.

Sastanak je otvorio zemaljski zastupnik župnik-dekan veleč. g. Josip Kompare pozdraviv prisutne i zahvaliv im se na mnogobrojnom odzivu. Predsjednikom bijaše izabran mjestni župnik veleč. g. Šime Defar, koj se zahvali na povjerenju, predstavi nar. zastupnika g. Matka Mandića te mu podieli rieč. Živahno pozdravljen razloži ovaj u poduljem govoru austrijski ustav, načine izbora, sastav zemaljskog i državnog sabora te oznake vladine osnove k izbornoj reformi. Skupštinari poslušali ga napeto u na koncu burno pozdravili.

Zast. g. Kompare predstavio je sakupljenim u jasnoj i preglednoj slici sve protivnike izborne reforme počam od visoke i najviše njemačke gospode pa sve dolje do objestnih i nezasitnih Talijana Primorja. Statističkimi podatci dokazao je zast. Kompare kako su neosnovani zahtjevi Talijana Primorja u obće, napose onih Istre za povećanjem broja mandata i za promjenom razdiobe izbornih kotara. I njega je občinstvo koli kod nastupa toli na koncu burno pozdravilo.

Treći govornik bijaše občinski savjetnik g. Andrijašić, koj je izviestio o občinskih prilikah u onoj občini te stavio na koncu resoluciju za uvedenje občenitog i jednakog izbornog prava za občinska i zemaljsko zastupstvo. K resoluciji govorili su gg. Mandić i Kuret te bijaše jednoglasno prihvaćena.

Kod posliednje točke priglasio se je občinski tajnik g. Fran Klemenčić, koji je stavio na zastupnike razne upite i predloge. Tako je upitao šta je sa zakonom o osjeguranju blaga, o prisilnom pošumljenju občinskog zemljišta, kako bi se gradilo il popravilo zanemarene ceste u občini i kotaru, šta je s cestovnim odborom, kako bi se doskočilo patvaranju vina, za poštansku sabiraonicu kod sv. Antuna itd. Na sve upite il predloge odgovorili su zastupnici podav potrebita razjašnjenja il nuždne savjete. Glede patvorenja vina prihvaćena je po zast. Mandiću stavljena resolucija, kakva bijaše jur odobrena na dosadašnjih sastancih u srednjoj Istri. Občinar i trgovac g. Šišković govorio je o budućih izborih za zemaljski i državni sabor, o kandidatih i konačno o toli potrebitoj cesti koja bi svezala onu občinu sa sjevernim dielom občine Buzet. Na prvi dio odgovorio mu je zast. Mandić a na drugi zast. Kompare.

Pošto se nije više nitko oglasio, zahvali se g. predsjednik narod. zastupnikom na pouci i savjetih a skupštinarom na liepom držanju i ponašanju te zaključi sastanak, koji je trajao 2½ sata.

Iz Sovinjaka (občina Buzet) primamo: Žao nam je, g. uredniče, što Vam dosadjujemo samim tužaljkama, ali oprostite nam kad si inače pomoći ne možemo. Još godine 1903. srušio se je veliki most preko rieke Mirne nedaleko toplica sv. Stjepana. Jedan dio toga mosta nalazi se u občini Sovinjak, politički kotar Koparski drugi pako u občini Zrenj, politički kotar Poreč. Občinska poglavarstva u Buzetu i Oprtlju učinila su odmah svoju dužnost prijaviv taj dogodjaj političkim poglavarstvima i zamoliv ista, da bi se čim prije most pregradio, jer je to krvava potreba okolnog pučanstva. Ali ni prijave ni molbe ne bijahu uslišane. Da se tu pregradnja pospješi, pošao je mjeseca augusta 1905. občinski savjetnik Ivan Žigante iz Buzeta u Poreč političkoj oblasti gdje je g. kapetanu živo opisao veliku potrebu pregradnje onog mosta i toplo mu preporučio da se to djelo čim prije izvede.

Gosp. kapetan obećao mu je, da će odnosne spise odmah poslati u Kopar i nastojati da se s radnjom što prije započne. — Videći občinsko poglavarstvo u Buzetu, da nema od nikud glasa o tom poslu, poslalo je mjeseca marča o. g. odaslanike političkoj oblasti u Kopar, da tamo provedbu te gradnje požuri. Nu i taj korak, skopčan s trudom i troškom, ostade bezuspješan. Kad bi spomenute političke oblasti samo slutile od kolike je potrebe onaj most za biedno naše pučaostvo onih stranah, stalno bi se maknule, te se ne bi dale toliko moliti i prositi za nešto, što bi bilo već davno moralo biti gotovo.

Spomenuti most je okolnom pučanstvu potreban kao i svagdanji kruh, bez česa se neda živiti. Tamošnji naši seljaci iz porezne občine Sovinjak posjeduju preko Mirne ćak u občini Zrenj i Oprtalj livade ili sjenokoše. Oni su prisiljeni naručiti za skupe novce vozove u ovih občinah, te si dati sieno do porušenog mosta dovesti. Sa protivne strane rieke moraju pak rogljačama sieno prenesti na svoju stranu i tuj na vozove opet strpati. Kolik je s tim skopčan trud i trošak?! To isto vriedi i za drva, za kolce itd. A što da rečemo o vinu? Vino tolikim trudom i troškom pridjelano, moramo dati ispod cijene, jer je prevoz skup, a pošto je do ceste skoro 3 sata i to po strmih i pogibeljnih putevih. To i jest uzrok, što ima u poreznoj občini Sovinjak dobroga staroga vina, jer ga narod ne može prodati. Preporučamo našim trgovcima i krčmarima one nevoljne vinogradare. Hoćemo li u mlim, izmučimo živinče do porušenog mosta, a tuj moramo žito na ledja pa hajd preko Mirne uz velik trud i trošak.

Naš je dakle vapaj temeljit i opravdan, te očekujemo od političkih oblasti, da se

tomu vapaju neće dulje glušiti, jer inače bismo morali kazati, da nemaju ni smisla ni volje, da biednomu narodu u velikoj nevolji u pomoć priskoče.

Iz Roča pišu nam 15. o. m. Ovdješnji načelnik postaje Josip Škobrtal željeznički adjunkt postupa sa našim narodom kao turski paša te si predstavlja naše ljude kao da su njegovi sužnji, a sa ljudima njegove talijanske narodnosti postupa sasvim drugačije. Ne samo da viče i grozi na naš narod, nego postavlja i ruke nanj. Tomu za dokaz navesti ćemo dva slučaja i to zadnja. Lanjske godine začeo je psovati g. Ivana Čeha mladjeg, budući da mu je isti nešto odgovorio; skočio je nanj kao pas na zeca, ali je bio tako loše sreće jer je morao nosom strugnuti zemlju; od tada nosio je na licu crveni pečat kao znak njegovog junačtva. Ponovno jučer dne 14. t. m. skočio je isto tako na našeg čovjeka Josipa Nežić, te ga je bacio preko putne ograde te mladića tako ozledio, da će morati ležati više dana u postelji.

Spomenuti se mora, da je žalibože ovaj čovjek rodom Slovenac iz Ljubljane pa se izrazuje, da je njegova majka iz Italije, zato da on nije Slovenac; od kako se je oženio s njegovom gospom talijankom ona mu zapovjeda. Postupanje njegove žene nije bolje od njega.

Krivnja je najviše njegova, da je državna željeznica kao navlaš zatvorila put na kolodvor, koji je bio 5 metara širok i učinila je novi put samo 2 m 20 cm širokog, na kojem se dva voza ne mogu ugnuti jedan drugomu, te se radi toga ovdješnji trgovci pritužiše občinskom poglavarstvu, koje zamolilo c. k. kot. poglavarstvo i ravnateljstvo željeznice da učini barem 4 m. širok put ili da otvori natrag občinski put kojeg nije imalo pravo zatvoriti. Kako se čuje za nas se ne brinu ni kot. poglavarstvo ni ravnateljstvo željeznice. Tako stoji put od 2 m 20 cm. te trgovci trpe veliku škodu.

Budući nama ne koristi pritužívati se proti slabom putu i slabom ponašanju postaje načelnika u Roču, radi toga se javno obraćamo ovim na naše zastupnike, da bi se kod viših oblasti za nas zauzeti izvolili jer ako se našeg postaje načelnika ne poboljša moglo bi doći i do goreg.

(U nedjelju i ponedjeljak prolazeći postajom Roč, tužio nam se narod na novopečenog Talijana ročkog postaje načelnika, koji da je tamo postao nemogućim. I liečnik, koji je pregledao mladića Nežića, potvrdio nam je, da je mladić ranjen na prsima i na ledjima. Očekujemo dakle od ravnateljstva željeznica u Trstu da će toga svoga činovnika čim prije odanle maknuti, da se puk ne sablaznjuje i da ne dodje i do većih izgreda. Radi jednog činovnika ne smije da trpi stanovništvo jedne čitave občine. — Op. ured.)

Glavna skupština podružnice „družbe sv. Cirila i Metoda" u Sovinjaku (občina Buzet) obdržavat će se dne 1. julija o. g. u 4 sata poslije podne običnim dnevnim redom.

Preporučamo toplo gg. članovom i svim prijateljem naše školske mladeži, da se mnogobrojno odazovu pozivu onog rodoljubnog odbora.

Feller

Elsa-Fluid

Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, živčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umornost, slabost, upalu, sedušu, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja naslovití na E. V. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elzin trg, br. 202.

Mnogo su hvaljene Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule sa znakom »ELZINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, se 1 već 2 tucata franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško ribije ulje 2 boce franko K 5·—.

Franina i Jurina.

Fr. Ce da šu creski konžiljeri podeštatu obrnuli hrbat?

Jur. Malo mari za to, te to benj fratri platit.

Fr. A ce šu oni krivi?

Jur. Krivi šu da nepušu va vlastelsku tikvu.

* * *

Fr. Ma ča je nedilju va Keršane ona talijanska frajla onako kumedijala?

Jur. Čo ćeš, Franino moj, dugi vlasi kratka pamet.

Fr. Vero pravo govore naši ljudi, da s čim se ovca srami, tim se koza diči.

Razne primorske viesti.

Imenovanja u financijalnoj struci. Kod poreznih ureda imenovani bijahu za Istru pristavi g. Karlo Ciglić u Podgradu, g. Ivan Berzač u Krku, g. Antun Schak u Kopru, g. Renato Dragovina u Kopru i g. Angjeo Vermer u Vodnjanu.

Kod računovodstva na ravnateljstvu financija u Trstu imenovan je asistentom g. Ivan Bolonić rodom iz Vrbnika. — Čestitamo!

Otvorena mjesta. Otvoreni su slijedeći natječaji:

1. Na mjesto ravnajućeg učitelja III. reda kod mješovite jednorazrednice s hrvatskom i talijanskom paralelkom u Ćunskom. Molbe valja predložiti c. k. kotarskomu školskomu vieću u Malom Lošinju.

2. Na mjesto kotarskog cestara u Voloskom. Molitelji treba da predlože molbe c. k. namjestničtvu u Trstu do dne 15. julija, i da dokažu, da poznaju hrvatski i talijanski jezik i da znadu koliko čitati i pisati.

3. Na mjesto šumskog tehničara za nadzorno-šumski kotar u Cresu. Molbe za to mjesto valja podnesti c. k. namjestničtvu u Trstu u roku od 14 dana.

Položio ispit. Perovodni vježbenik kod ravnateljstva financija u Trstu gosp. Antun Franki rodom iz Omišlja na otoku Krku, položio je na sveučilištu u Gracu prošloga mjeseca posliednji ispit iz financijalne struke dobrim uspjehom. Čestitamo vriednom zemljaku! (Slučajno zakasnilo. Opaska uredništva).

„Almanak hrvatskoj mladeži". I. godište, što ga je uredio poznati omladinski pisac *Stj. Širola*, učitelj u Zagrebu, sadržaje zabavno i poučno štivo iz pera najvidjenijih hrvatskih omladinskih pisaca, a obsiže 9 tiskovnih araka velike četvrtine. Tiskan je na finom i čvrstom papiru, te će izvrsno poslužiti kao nagradna knjiga dobroj djeci pučkih i nižih razreda srednjih škola. Broširan stoji K 2·40, a tvrdo uvezan K 3.

Pobožne želje kolovodja istarskih Talijana. Dne 6. o. mj. obdržavao je odbor talijanskog političkog družtva za Istru svoju sjednicu u Trstu, na kojoj je prihvatio resoluciju, tičući se vladine izborne reforme. Odbor se taj pozivlje na poznatu svoju izjavu od dne 1. marča, kojom se traži od vlade povlastice za austrijske Talijane u pogledu izborne reforme te dodaje, da se ne može zadovoljiti sa nova dva mandata, što ih je bivši ministar predsjednik knez Hohenlohe Talijanom Trsta i Trenta ponudio i koje da su oni s prezirom odbili. Odbor prosvjeduje proti broju i *»umjetnoj i nepravednoj«* razdiobi izbornih kotara u Istri; ogradjuje se proti pokušaju, da se stvori od talijanskih zastupnika Istre manjinu, jer da njim pripada većina obzirom na historičko pravo i na posjedovno stanje, koje su do sada nemućeno uživali, te obzirom na njihov prosvjetni položaj.

Odbor pozivlje talijanske zastupnike na carevinskom vieću, da poduzmu potrebite korake, da se za Istru poveća broj izbornih kotara na šest i da se Gautsch-Hohenlohe-ova razdioba izbornih kotara zamjeni sa onom, što ju je vladi podastrlo talijansko političko društvo.

Kad ne bi vlada tomu zahtjevu zadovoljila, pozivlje odbor talijanske zastupnike neka upotrebe sva moguća sredstva, da se toli *„ogromnu nepravdu"* Talijanom ne nanese.

Konačno izjavlja odbor, da će Talijani znati razlikovati podporu, koju su bili uvjek pripravni pružiti za sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo od dužne obrane *proti toli jasnoj zloporabi s uzvišene sadaće prosvjete i pravednosti u natrašnjačke i nasilne svrhe*.

Preko ovako drzovitih i ničim opravdanih zahtjeva talijanskih kolovodja Istre moglo bi se lahko preći na dnevni red, kad nas nebi učilo gorko iskustvo, da imadu Talijani večinu svojih uspjeha bilo na političkom, bilo na prosvjetnom ili gospodarskom polju zahvaliti skoro izključivo svojim grožnjam, pouličnim demonstracijam, larmanju i kriku. Oni se nadaju timi specijalno talijanskimi sredstvi i ovaj put uspjeti u pitanju broja i razdiobe izbornih kotara u Istri, na što upozorujemo hrvatsko-slovenske zastupnike na carevinskom vieću, kojim neće biti težko dokazati vladi neosnovanost i netemeljitost talijanskih zahtjeva. Umjetne grožnje talijanskih zastupnika nebi smjele na vladu više uplivati nego li ozbiljne grožnje hrvatskih i slovenskih zastupnika.

Zaboravljaju. List porečke biskupije za svibanj t. g. donaša riešenje Sv. Zbora za obrede od 3. lipnja 1904. vrhu dubia, predloženih od tršćanskog biskupa presv. Nagla. U svoje doba ta su dubia uznemirila hrvatsko svećenstvo i puk u Istri, gdje je od više stoljeća u porabi hrvatski ritual. I svećenici i zastupnici hrvatski na istarskom saboru ustaše tiskanom spomenicom, upravljenom Sv. Stolici i tršćanskomu biskupu, na obranu stare dične povlastice. Ne bismo ovoga iznašali, da nije list gori rečene biskupije istu stvar od rieči do rieči donio već g. 1904. u broju za kolovoz. G. Bronzinu, zar vam ponestaje gradiva, ili vas ostavlja pamet, ili vam se hoće još hajke na hrvatski ritual? *Filalet Istrijanin.*

Poziv

na VIII. glavnu skupštinu „Buzetskog družtva za štednju i zajmove" registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u petak dne 29. lipnja 1906. u dvorani gospodarskog društva u

sv. Martinu kraj Buzeta

u 10 sati prije podne sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3. Izvješće upravnog odbora.
4. Izvješće nadzorništva.
5. Potvrda računa za godinu 1905.
6. Razdioba čistog dobitka.
7. Biranje novog odbora za godine 1906., 1907. i 1908.
8. Ini predlozi.

Po § 35. družtvenih pravila izloženi su računi za godinu 1905. u družtvenoj sobi te ih je slobodno svakomu članu pregledati od 22. o. m. do dana glave skupštine.

Odbor.

Poziv

na glavnu skupštinu *Istarske Posujilnice u Puli* registrane zadruge na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na **XVI. redovitu skupštinu**, koja će biti u petak, dne **29.** junija, i to ovaj put u **Pazinu**, u 10 sati prije podne u dvorani „hrvatske čitaonice" (Narodni Dom).

Raspored:

1. Izvješće i obračun za upravnu godinu 1905.
2. Izvješće nadzornoga odbora. Od nadzornoga odbora odobreni obračuni za god. 1905. izloženi su na ogled zadrugarom u društvenoj pisarni (Pula, Clivo St. Stefano 9. prizemno).
3. Odluka o porabi čistoga dobitka.
4. Izvješće o obavljenoj reviziji.
5. Rasprava i odluka o odciepljenju Pazinske Podružnice.
6. Rasprava i odluka o promjeni pravila.
7. Izbor starešinstva, nadzornog odbora i društvenog suda za vrijeme do dojduće redovile skupštine.
8. Možebitni predlozi.

Pula, dne 16. junija 1906.

Opaska. Na Skupštini treba da je zastupana barem jedna desetina svih zadružnih dijelova. Za slučaj, da ne bude toliko zastupanih, bit će skupština isti dan u 10½ sati prije podne sa istim dnevnim redom. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga da ga zastupa na skupštini.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju narudžbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

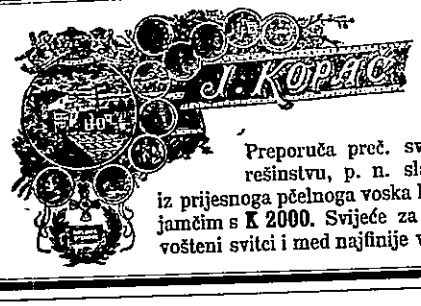

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, rasme, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglohosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967. kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svietu pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garancilju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—xa sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; a nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—xa prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9; prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije:*

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu želudčane kapljice priredjuju. — Ove želudčane kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogozodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za F 8·— još 2 tucetа istih. **Hinko Kubricht,** mitini sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tucet K 4·—, tri tucetа K 11·—, 5 tucetа K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 26. Pula, u četvrtak dne 28. junija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. [t]iskaju i računaju se na temelju [o]bičnog cienika ili po dogovoru.

[N]ovci za predbrojbu, oglase itd. [ša]lju se naputnicom ili polož[n]icom pošt. štedionice u Beču [n]a administraciju lista u Pulu.

[K]od naručbe valja točno oz[n]ačiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

[T]ko list na vrieme ne primi, [n]eka to javi odpravništvu u [o]tvorenom pismu, za koji se [n]e plaća poštarina, ako se iz[v]ana napiše „Reklamacija".

[Č]ekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primajo.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Nastavak)

Medjutim u godini se je 1904. u sakupljanju prinosa bio zamjetio znatan zastoj, koji je na koncu godine prouzročio već prije napomenuti manjak. Prvog i drugoga mjeseca 1905. godine to je sakupljanje bilo ponešto oživjelo, ali je trećega mjeseca i opet jenjalo — dapače nadošao je čas, kad se je naše Ravnateljstvo pobojalo, da ne će moći udovoljavati svojim mnogobrojnim obvezama.

I u tom se je času naše Ravnateljstvo obratilo na narod s poznatim proglasom, u kome je ocrtano žalosno, gotovo očajno stanje družbe i zamoljena brza pomoć.

Dojam, što ga je taj proglas uzbudio u narodu, bio je dubok. Nekoliko vremena su naši rodoljubni časopisi vrvili raznim predlozima kako da se družbi pomogne. I što je utješljivije, stali su od dana na dan kapati družbi obilni prinosi, koji su do mala u društvenoj imovini i opet uspostavili predjašnje ravnovjesje.

Veliku je i neprocjenjivu zaslugu imalo u tom naše velevrijedno hrvatsko novinstvo. Tako je na priliku sâm riječki »Novi List« sakupio do konca godine preko jedanaest hiljada kruna. (Živio!) A pomogle su i druge naše novine.

U tom plemenitom nastojanju svi su naši listovi jednodušni — svi: i zagrebački veliki dnevnici i druge manje pokrajinske novine. Neka im je čast i dika!

* * *

Osim rodoljubnog, hrvatskog novinstva, koje je ujedno i najjači i najčvršći stup naše družbe, ima ova naša kulturna institucija jošte jednoga dobroga prijatelja. To je klub »Cirilo-Metodskih zidara« u Zagrebu. (Živjeli zidari!) Taj je klub na okupu već od nekoliko godina. Požrtvovnosti i neumornom nastojanju njegovih članova ima naša družba da zahvali lijepi dio svojih uspjeha. Sve one veličanstvene u svakom pogledu vrlo uspjele zabave, što su se u bijelom Zagrebu davale u korist naše družbe — njihovo su djelo. Gjegod je bilo prilike, tu bi se oni javili i kupili za družbu, za sirotinju našu. I kao da to nije dostajalo, dali su se još i na veće podhvate. Tako su oni dobrovoljno preuzeli na sebe izdavanje i raspačavanje »narodnog biljega«. Toga su biljega štampali jedan milijun komada i s mjesta poplavili sve naše novine proglasima i preporukama, da narod prigrli taj družbi tako koristonosan biljeg.

Navalile naručbe iz svih krajeva Hrvatske domovine, a naši zidari, osobito velevrijedni njihov blagajnik gosp. Biljan, jedva da nekako odoljeva ogromnom poslu. Časna gospodo, možete li vi prosuditi toliku požrtvovnost? Hoće li njezinu zamašitost ikada shvatiti ona neka naša indolentna i nemarna gospoda, koja puštaju, da s njihova griješnoga nehaja ginu mnoge naše podružnice, tolike uzdanice ove jadne majčice družbe?

Ovih će dana u svijet jedno i ovo družbino poduzeće: »družbini kišobrani«. Ravnateljstvo je podijelilo odnosnu dozvolu tvrci Aghina i Lipicer na Rijeci. Tvrtka se je obvezala, da će prve dvije godine platiti družbi u to ime 5000 K, od kojih je već doslije isplatila 1500 K. To neka služi za preporuku svim našim rodoljubima, da svuda zahtjevaju samo družbine kišobrane!

Spomenimo još razglednice, te sapun i platno, što se pod firmom naših vrijednih Cirilo-Metodskih zidara nahode u prometu, iscrpili smo u kratko sve proizvode, od prodaje kojih imade družba svoju godišnju dobit. Uzmemo li pako u obzir, da se tom dobiti pokriva jedna četvrtina svih družbinih godišnjih izdataka, to će svakome već na prvi pogled biti jasno, zašto se naša družba toliko upire u te svoje proizvode i zašto ih toliko polaže na srce svojim hrvatskim dobrotvorima.

* * *

Ali kako je već natuknuto, ni prihodi družbinih podružnica a ni oni njezinih proizvoda ne dostaju jošte, da družba na njim samima gradi svoj opstanak. Za to je potrebna opsežna pomoć narodna, pomoć, koja ne samo što ne smije da pada, već treba da se bez prekida nastavlja i da uvijek raste.

Ali ni kod »narodnog biljega« nije stala ona u istinu bezprimjerna djelatnost naših vrlih »zidara«. Netom im je dopao u ruku naš proglas, s mjesta su se okupili da vijećaju, kako bi i oni družbi pomogli. I zaključili su kupiti u narodu krunske prinose. U sva malo znatnija mjesta razaslali su oni prinosne arke, a držim, da nije teško predočiti sebi, koliko je pako taj novi podhvat iziskivao truda i napora od velevrijednih naših »zidara«.

Oni su osim toga sklopili posebne ugovore s tvornicom žigica u Osijeku, s tvornicom sapuna u Zagrebu, s trgovcem rublja gosp. Gjakovićem isto u Zagrebu, riječju, oni su upravo neumorni u traženju izvora, odkle bi crpili korist za našu družbu. Ali je zato njihovo nastojanje okrunjeno i divnim uspjehom. Oni su za nas u posljednjih šest mjeseci lanjske godine sabrali do 7100 kruna, koja nam je svota bila dostavljena početkom ove godine. Od prilike jednaku svotu sakupili su i u prvoj polovici prošle godine, tako da nam njihov dar za prošlu godinu iznaša oko 14.000 kruna.

Glava ili kako oni vele, veliki meštar toga znamenitoga društva je gosp. E. Kornitzer, trgovac u Zagrebu, meštar g. Nikola Ratković, blagajnik g. Ante Biljan, tajnik g. Mirko Oršanić. Odbornicima su izabrana gospoda: Milan Kučera, Levin Polc, Dragutin Stunić i Alberto Städler. Zapamtimo im dična imena! Vrijedna su ta imena, da se za uvijek usjeku u svako istarsko srce. Živjeli! (Živjeli zidari!)

* * *

Svoju dragocijenu ljubav uščuvala nam je i u prošloj upravnoj godini uzdanica naša — naša zlatna mladež. Toj su ljubavi dali osobitog izraza naši vrli akademičari na svojem sastanku u Dubrovniku, 16. i 17. kolovoza 1905. Ta rodoljubna mladež nije se ni ovog puta zadovoljila samim naglašivanjem važnosti ove naše družbe; već je dapače stvorila velevažan zaključak, da se upravi na sva općinska Poglavarstva u Dalmaciji molba za podijeljenje podpore družbi Sv. Cirila i Metoda za Istru. Još prije nego li se je sastanak razišao ta je molba bila sastavljena i neposredno zatim upravljena na dotična općinska Upraviteljstva.

Slijedeći primjer rodoljubne mladeži, naše je Ravnateljstvo upravilo sličnu molbu na svih 535 općina Hrvatske i Slavonije, kao i na sve hrvatske i slovenske općine u Istri. Podjedno smo zamolili sva kr. Predstojničtva u Hrvatskoj i Slavoniji da podupru naše molbe kod Poglavarstva podredjenih im općina. Ni taj maleni trud nije ostao bez blagoslova.

Dan na dan dolazile su našem Ravnateljstvu doznačnice s prinosima, što su nam ih glasovala pojedina općinska zastupstva. U 1. broju našega »Vjesnika« objavljeno je nekoliko takovih prinosa, ostalo će slijediti u 2. broju našega glasila.

Istina, sve se općine nisu odazvale našoj molbi, ali već po dosadašnjem uspjehu možemo da sa sjegurnošću ustvrdimo, da će naša družba već u dogledno vrijeme i otud crpsti svoj lijepi, godišnji prihod. Svih općina u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji i Istri bit će najmanje oko 800. Neka nam svaka od njih doznači godišnjih 10 kruna, to će već u družbino krilo pasti lijepa jabučica, od koje će naše istarsko srce veselo zakucati.

Nego vratimo se i opet k mladeži! U prvom redu spomenuti nam je ono krasno i velevrijedno akademičko pjevačko društvo »Mladost« u Zagrebu. Ti vrli naši mladići, idu vam od mjesta do mjesta priredjujuć zabave i koncerte, kojih je čista dobit namijenjena našoj družbi. A to čine oni već više godina, podajući time krasan primjer rodoljubne požrtvovnosti. Evala im!

Ima još i drugih prekrasnih primjera rodoljublja što nam ih pruža naša mladež. Evo vam lanjskih abiturijenata zadarske i dubrovačke gimnazije. Kroz godine i godine su ti naši mladići otkidali sebi iz ustiju novčić po novčić, dok se sabralo kod onih u Zadru 800 kruna a kod onih u Dubrovniku 500 kruna. Za ovakova rodoljubna djela svaka je pohvalna riječ suvišna.

Lijepih su svota sakupili djaci na srednjim školama u Zagrebu i Zemunu, dok su abiturijenti sušačke gimnazije ostali vjerni tradiciji svojih prijašnjih drugova i postali članovi utemeljitelji naše družbe, uplativši pri polasku u svijet 200 kruna, skuckanih tekom godine novčić po novčić.

Pa i učenici pučkih škola hoće takodjer da sa svoje strane urade štogod za družbu. Tako su evo učenici i učenice škole u Vratima i u Mrkoplju upravile na družbu darak namijenjen njihovim malim drugovima u Istri.

Istarski mladići! Možete li nam vi pružiti dokaza ovakove ljubavi i požrtvovnosti sprām ove naše družbe? Ako možete — čast vama! Ako ne — a vi šakom u prsi, pa se požurite, da trostruko nadoknadite ono, što ste doslije zanemarili.

I drugih prijatelja imade naša družba. Eto nam kluba »Istre«, te malene ali vrijedne četice hrvatskih rodoljuba u Zagrebu, koji se izdašnim darovima često sjećaju naše družbe. U taj red spada i ona dobra »desnica bez ljevice«, pa naš veliki dobrotvor presvjetli biskup Gugler u Zagrebu, i toliki drugi družbini povjerenici kao i dr. Pero Magdić u Varaždinu, Rikard Katalinić-Jeretov u Zadru itd. A grad Karlovac? A dr. Božo Vinković? Već je prijašnjih godina napomenuto, što sve duguje naša družba tomu svomu dobromu prijatelju i povjereniku. Osim prinosa, što ih je slao tekom godine na Ravnateljstvo družbe, sabirao je dr. Vinković kroz mjesece i mjesece darove svojih Karlovčana. Do konca godine 1905. sabrao je ukupnu svotu od K 500 i dostavio ju družbi kao dar Karlovčana za novu godinu 1906. Sada čini isto za novu godinu 1907. Neka mu je od nas najsrdačnija hvala i bratski pozdrav! (Živio dr. Vinković! Živio Karlovac!)

A sjećaju nas se i naša prekomorska braća, naši američki Hrvati. Mi smo lani poslali na Slavna uredništva njihovih novina i na upraviteljstva njihovih glavnih društava nekoliko istisaka proglasa. Našemu vapaju se oni lijepo odazivlju a ima nade, da će oni uvažiti još jednu našu molbu, biva, da će uvesti »narodni biljeg« u onim dalekim krajevima. Čujemo, da je već i tomu udaren početak.

Osim toga su tečajem lanjske godine pristupili našoj družbi sliedeći članovi utemeljitelji:

1. Abiturijenti sušačke gimnazije šk. god. 1904/05.
2. Hrvatska Poljodielska banka u Zagrebu.
3. Hrvatska Čitaonica u Ludbregu.
4. Monsignor Matko Bogović, kanonik u Krku.
5. Monsignor Matija Oršić, kanonik u Krku.
6. Veleč. gosp. Mate Polonio, biskupski kancelar u Krku.
7. Klub Akademičara iz Dalmacije u Zagrebu.
8. Gosp. Anton Iskra, učitelj u Baderni.

Istaknuti nam je jošte jednu radosnu činjenicu, biva, da se je u prošloj godini većina naših novčanih zavoda sjetila družbe lijepim novčanim potporama. Mi ćemo u narednom broju »Vjesnika« donijeti potpuni iskaz tih rodoljubnih naših zavoda. Za sada ih najtoplije pozdravljamo i najusrdnije im se preporučamo, da nas i u buduće usrećuju svojom pomoći.

Kao prvašnjih godina tako su se i tečajem godine 1905. priredjivale po raznim mjestima zabave u korist naše družbe. Osobitog je spomena vrijedna velika zabava u Zagrebu, pa ona u Trstu, Spljetu, Sinju i Komiži. Od takovih zabava ima naša družba velike koristi, zato ne bi smjelo biti malo ovećeg mjesta, gdje se ne bi barem jedan put u godini priredila kakova zabava u korist naše školske družbe.

I sve je opet zamuklo grobnim mukom. Borba se nije nastavila, jer pala fizička snaga nije mogla da nadje svoj ekvivalent u moralnoj sili — u duhu naroda.

Nije ni čudo. Naš je živalj u porečkom kotaru bio od iskona najzapušteniji — i premda sačinjava ogromnu većinu pučanstva onoga kotara, taj živalj nije ni danas jošte dobio od zemlje a ma ni jedne hrvatske škole.

(Slijedi.)

Učiteljski službovni doplatci.

Na temelju zakona od god. 1901. pitali su mnogi učitelji u pokrajini, da njim se priznade dozorieli njim prvi službovni doplatak. Bje njim priznat od pokrajinskog školskog vieća, a na utok zem. odbora takodjer od ministarstva za bogoštovje i nastavu. Proti toj rješitbi uložio je zem. odbor pritužbu na upravno sudište, tvrdeć, da se doba za službovne doplatke imade računati ne od dana nastupa službe, nego od dneva, kad je učitelj položio sa povoljnim uspjehom izpit usposobljenja. U prije obstojećem zakonu je izpit uzposobljenja bio izrično postavljen kao početak razdoblja za službovne doplatke, nu u zakonu od god. 1901. bje taj stavak izpušten. Dne 16. maja t. g. držala se pred upravnim sudom razprava vrhu raznih takovih slučajeva, a poimence za doplatke gg. učitelja Licula, Monasa, Medvedića i Barbalića, svi iz pazinskoga kotara. Odnosna osuda bila je proglašena dne 13. t. mj., i to povoljna učiteljem, da najme doba za doplatke teče od nastupa službe, a ne od položenja izpita uzposobljenja.

Nas veseli taj uspjeh učitelja, jer kad za sve državne činovnike vriedi to isto načelo, pravo je i pošteno, da bude priznato i njima za njihovu doista tegotnu i prevažnu službu.

Do zanimivih zaključaka se pako mora doći, promatra li se stvar s drugog stanovišta. Ili se je najme volja saborskih zastupnika, koji su stvarali onaj zakon, sudarala sa tumačenjem danim od upravnog suda, a tada se zemaljski odbor grubo ogriešuje o njih, prišivajuć sebi i njim nakane, kojih nisu imali, te stvarajuć od njih bedake, koji neznaju točno označiti svoju volju u tako hivstvenoj točki. Ili pak volja saborskih zastupnika se je doista sudarala sa tumačenjem danim od zemaljskog odbora, a tada . . . no tada nebi imali nego žalit saborske zastupnike! Mi, znajuć da je u saboru bilo tada medju zastupnici veći dio i dobrih pravnika, a da i drugi zastupnici nisu za odmet po razboru, radje naginjemo na prvu predpostavu, da se najme volja saborskih zastupnika sudarala sa tumačenjem danim od upravnog suda.

Kod istoga suda vise sada razni sporovi i radi susljednih doplatnka. Zemaljsko školsko vieće priznalo je te doplatke po novom zakonu i po godinama službe bez obzira na dobu priznaje posljednjeg doplatka. Na utok zem. odbora je ministarstvo odlučilo, da susljedni doplatci se računaju od posljednjeg. Proti toj rješitbi nisu zanimani učitelji uložili pritužbu na upravno sudište.

Mi smo osvjedočeni takodjer o opravdanosti i zakonitosti zahtjeva tih učitelja, te želimo, da njim bude od zamoljenog suda i priznato.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 24. juna 1906.

Prošloga tjedna obdržavala je zastupnička kuća svaki dan osim četvrtka sjednice. U svih je razpravljala o b r t n u p r e o s n o v u. Kod pojedinih paragrafa postavlja se množinu predloga kako se imadu promjeniti. Njeki predlozi manjine u odboru prihvaćeni su u kući, a takvi su da će trebati truda dok se stilizuju drugi paragrafi s prvimi suvisli. Ako osnova u obće prodje, bit će krparija.

Zastupnik Spinčić sa drugovi postavio je već predprošloga tjedna upit na ministra bogoštovja i nastave radi kongrue kapelanom u Dobrinju. Oblasti postupaju sa našimi svećenici u Istri kao da bi mogli od zraka živjeti. I kod toga vidi se ljubav austrijskih oblasti naprama našim i nam.

* * *

Subotu podnesao je isti zastupnik sa drugovi interpelaciju radi napisa i u obće porabe jezika kod novoga kolodvora u Trstu i kod postaja u Rocolu i Verdeli na tršćanskom zemljištu. Kako se doznaje, kane c. k. oblasti posvema prezrieti slovenski jezik, kao da su Slovenci parija. Za pravo i zakon kod toga postavljena je interpelacija.

* * *

Isti zastupnik Spinčić sa drugovi podnesao je prešan predlog za podporu u biedi iz državnih sredstava mjestnoj obćini Dekani, u kojoj je tuča dne 2. t. m. naniela velike štete.

* * *

Pododbor proračunskoga odbora izabran za proučenje pitanja odaje lučkih radnja u Trstu odlučio je postaviti na bivšega ministra-predsjednika Koerbera 12 pitanja. U glavnom idu ta pitanja na sliedeće: kako je mogao ministar-predsjednik god. 1901. odati lučke radnje, gdje se radi o milijonih i milijonih, bez znanja i privole parlamenta, premda je parlamenat god. 1901. i 1902. redovito radio? Kako je mogao ministar-predsjednik sklapati ugovore sa bankom Union, neobazirajuć se na resortne ministre, i na ograde ministra financija? Je li se radnje odalo tvrdki Faccanoni bez razpisa natječaja sa odobrenjem ministarskoga vieća, i da li i kako se je to obrazložilo, i zašto se jih je dalo bez razpisa natječaja? Zašto se je načelno baš sa bankom ugovaralo a ne sa kojim gradjevnim poduzećem? Da li se je firmi Faccanoni ustmeno osjeguralo, da može naknadno rabiti šutu mjesto kamenja bud koje veličine? Zašto se kontrolnoj komisiji vrhu državnih dugova nije dalo na znanje o napravljenih dugovih? Drži li bivši ministar-predsjednik da je njegov postupak ustavan i zakonit, i ako da, na koje se ustanove ustava i zakona temelji? Koji činovnici su bivšemu ministru-predsjedniku rekli, da je njegov postupak bez prigovora?

Ajde Koerberu na posao za ova tvoja čista djela!

* * *

U četirih sjednicah izbornoga odbora razpravljalo se je o m a n d a t i h i r a z d i o b i kotara u Š t a j e r s k o j. Konačni resultat bio je taj, da su svi predlozi, sa slovenske strane postavljeni, propali. Proti njim sjedinili su se svi Njemci, neizuzev nit kršćansko-socijalnih nit socijalno demokratskoga odaslanika, a njim se pridružio Talijan dr. Bartoli i Rumunj Onciul. Za predloge slovenske glasovali su svi slavenski odaslanici. Proti predlogom slovenskim bilo je 26, za nje 21 glas. Pri tom je ministar nutarnjih poslova rekao, da po poprečnom broju, koj proizlazi iz zbroja broja pučanstva i porezne snage, padaju na Njemce 22 na Slovence 6 mandata.

Zastupnici Gessmann i Adler bili su doista izjavili da će glasovati za 1 slovenski mandat više u Štajerskoj pod uvjetom da se pak dade jedan njemački mandat u Kranjskoj, al su proti tomu stupili ostali Njemci, a Gessmann i Adler uztegli svoju izjavu.

Iz Štajerske prešlo se je na G a l i c i j u. Svenjemac Stein je predlagao da se obustavi razpravu o Galiciji dok se ne stvori zakon o posebnom položaju Galicije i Bukovine. Taj predlog pada. Onda se započjene razprava o broju mandata u Galiciji. Član poljskoga kola Glambinski predlaže da se broj mandata u Galiciji povisi od 102 na 110.

Rusin Wassilko bio bi za povećanje mandata, kad bi Poljaci bili pravedniji naprama Rusinom, kad nebi samo za se radili.

Njemac dr. Gross je proti svakomu povećanju, pak pripalilo povećanje Poljakom ili Rusinom, jer Njemci nemogu nikako pristati na bud koje povećanje slavenskih mandata. Razpravu se je na to pretrgnulo.

* * *

A u s t r i j s k a d e l e g a c i j a imala je sjednice dne 21. i 23. t. m. te razpravljala proračun ministarstva izvanjskih poslova. O tih poslovih govorio je već prije ministar izvanjskih poslova Goluchowski. U rečenih sjednicah rekli su svoju razni zastupnici.

Njemac barun Walterskirchen udarao je osobito proti zahtjevom Ugarske.

Drugi Njemac Dobernig (iz Koruške) izjavio se je za proračun poglavito za to, jer je monarhija u savezu sa Njemačkom. To je mnienje nesamo njegovo nego sve njegove njemačko-pučke stranke.

Zastupnik B i a n k i n i počeo je svoj govor hrvatski. Svenjemci su ga htjeli smetati, al se nije dao smesti. Njemački govoreć, rekao je da njemu u austrijskoj delegaciji mjesta nije, jer Dalmacija, koju zastupa pripada po zakonu Hrvatskoj. Velika je pogriješka, štetna za nutarnje i vanjske odnošaje monarhije, što se nije Dalmaciju sjedinilo sa Hrvatskom. Ministar vanjskih poslova slika te odnošaje u ružičastih bojah. Ili se vara ili hoće da druge prevari. Trosveza je zastarjela, i služi samo Njemačkoj za njezinu svjetsku politiku. K tomu, usljed trosveze, mi smo samo pioniri Njemačke. Radi te sveze tlači se kod nas Slavene koji su najveća zaprieka ciljevom Njemačke. Usljed trosveze, koje posliedica je njemačka politika monarhije, otudjili su se Monarhiji svi slavenski narodi, i nije njim stalo do njezine sudbine. Ni drugi nenjemački narodi nisu zadovoljni. Pri svem tom nije se zadovoljilo svih Njemaca, kako to najbolje Svenjemci pokazuju. Politika njemačkoga potiska prema jugu i izloku, kojom je naša monarhija samo agentica Velike Njemačke, ima svoje ložičke posljedice. Narodi koji se njom potištenimi ćute, počeli su se zbližavati. Zaboravljaju na medjusobne razpre i brate se. I Ugri su uvidjeli kamo vodi pangermanska politika. Tako je došlo do pomirbe izmed Ugra i Hrvata, tako do Riečke resolucije. Ugri i Hrvati mogu do svoje neodvisnosti doći jedino ako su složni. Treba najprije Dalmaciju utjeloviti Hrvatskoj. Ugri ni Hrvati nisu bili nikad podjarmljeni, oni su svojevoljno stupili u savez pod uvjetom, da se poštuje njihova prava. Kad jih se nepoštuje, teže za nekdanjom neodvisnošću. To nije veleizdaja, kako je rekao Walterskirchen nego je to zakonita borba za prava naroda. Pripojenje Dalmacije Hrvatskoj opravdano je nesamo povjestju i prirodom, nego i gospodarskimi obziri. Ono je uvjet za mirno riešenje jadranskoga pitanja, bosansko-hrvatskoga pitanja i cieloga balkanskoga pitanja, toga najgorućega pitanja monarhije Habsburga. Minister vanjskih poslova veli, da monarhija nejma egoističkih namjera na Balkanu. Ništa bolje nego kad bi to bilo! Al to je u protusiovju sa činjenicom: zašto se uvadja učenje albanskoga jezika u školah u Dalmaciji?! Teži se za Albanijom, a za njom teži i Italija. Zato su oružanja i utvrdjivanja i na strani Austro-Ugarske i na strani Italije, tih dviju saveznika za nevolju. Monarhija tako postupa na Balkanu da otudjuje narode na njem. Mjesto da liepo s njimi postupa, ona ih neke sili da sklope ugovore po sebe ponizujuće, kod drugih je žandar u svrhu da ih drži pod turskim jarmom. Sve skupa pak slavenske narode u medjah i izvan njih tlači. Ja svršavam, reče govornik sa opaskom da je moć prirodnoga prava koju ima svaki narod u sebi jača nego li vojska čitavoga svijeta. Proti narodnjem pravu može se dugo boriti, al se ga ne može nikad poraziti. N[e] može se ljubavi imati ondje gdje se mržnja sije. Oznaka nutarnje i vanjske politik[e] monarhije jest mržnja proti Slavenom na[-] ročito proti Hrvatom. Dok se to korjenito ne promjeni, dotle moramo biti proti njoj i glasovati takodjer proti proračunu za vanjske poslove.

Još je mnogo govornika govorilo. Tako Njemci Tollinger, Steiner, Schlegel, Strauch er, Baernrenther; Česi Klofač, Kramař, Schönborn; Poljak Abrahamović; Rusin Rumančuk, te Slovenac Šušteršič i Talijan osim Tirolca Delugana Bartoli. Dr. Šušteršič veli da savez s Njemačkom obstoji i da je samo ovoj na korist. Savez s Italijom je samo na papiru. Valja se dobro oboružati osobito jakom mornaricom. Valja na Balkanu drugu politiku voditi ako je još vremena. Svi Balkanski narodi, usljed dosadanje politike, mrze Austriju i sa svim pravom. Ugri su uvidjeli što treba. Oni su ruku pomirnicu pružili Hrvatom, oni hoće da pomoćju Hrvata vode politiku pritateljsku balkanskim narodom.

Dr. B a r t o l i kaže, da je smješno vikati na Madžare radi njihova postupka. Oni hoće da se riešе Austrije, u kojoj uvijek vlada deviza divite et impera. Prelazeći na Primorje reče, da bi imali nanj pravo samo Talijani (bum!). A vlada postupa s njimi zlo: slavizira urede u Primorju, neda univerze u Trstu, rabi policajne mjere proti Trstu, podnaša sramotne osnove izborne reforme. Neprijateljsko držanje vlada napram Talijanom, neda ovim da imadu pouzdanje u politiku skupne vlade.

* * *

Njemačke novine bečke i druge doniele su samo kako je delegat Hrvatske i Slavonije u pododboru ugarsko-hrvatske delegacije dr. Nikolić počeo govoriti hrvatski, pak kako je govorio kasnije njemački. Ni rieči nisu doniele o tom što je govorio. Budimpeštanske novine donesle su izvadak govora. Govorio je o tom, kako se Hrvate zanemaruje u c. i k. mornarici, premda oni daju mornarici najveći broj. O tom u ostalom kojom drugom zgodom.

* * *

Beč 26. juna 1906.

Sinoć, u ponedjeljak, bila je s j e d n i c a z a s t u p n i č k e k u ć e sazvana za 7 sati u večer. Njemac Sylvester predložio je da se prešno postavi na dnevni red d r u g o č i t a n j e p r i v r e m e n o g a p r o r a č u n a za drugu polovicu ove godine. Prešnost bila je prihvaćena bez razprava. Sjednica se je pretrgala na četvrt ure, da se upišu govornici. Do poslie desete pak se je raspravljalo. I danas je ta razprava zaokupila cielu sjednicu. Sutra će slieditи.

* * *

Jučer je i z b o r n i o d b o r imao sjednicu, u kojoj su Njemci predložili da se i Galiciji dade najmanje jednoga njemačkoga zastupnika. Vlada se je izjavila proti povećanju broja zastupnika u Galiciji. Broj stanovnika i porez zajedno da im neda više nego li im ih je predloženo. — Razprava će se večeras nadaljivati.

* * *

U a u s t r i j s k o j d e l e g a c i j i raspravljalo se je, poslie obće rasprave o izvanjskih poslovih, jučer i danas o vojničtvu. Rasprava o njem nije gotova.

* * *

U u g a r s k o - h r v a t s k o j delegaciji raspravljao se je jučer i danas proračun za izvanjske poslove. Svi govornici osim jednoga, govorili su proti upravi izvanjskih poslova, proti Goluchowskomu. Oni će glasovati za proračun samo za to, jer neće da čine neprilika ugarskoj vladi.

D a n a s j e g o v o r i o u t o j d e l e g a c i j i h r v a t s k i d e l e g a t T u š k a n h r v a t s k i kakve pô ure. To se je smatralo tamo posve naravskim. Službene madžarske i hrvatske novine da će donieti njegov govor.

Nastavak u prilogu.

Politički pregled.

U Puli, dne 27. junija 1906.

Austro-Ugarska.

Ovih dana boravio je car i kralj Fran Josip u Českoj, gdje je u njemačkom gradu Libercu posjetio tamošnju izložbu. U zahvalnom pismu na stanovničtvo kraljevine Česke ističe vladar potrebu narodnog izmirenja u Českoj, od čega da je ovisan napredak i procvat te bogate i napredne kraljevine.

U posliednjoj sjednici austrijske kvotne deputacije predložio je ministar financija izvieštaj o carinskih prihodih. Izviestitelj Schwegel predložio je nuncij ugar. deputaciji. O izvieštaju vodila se je dugotrajna debata te je nuncij jednoglasno prihvaćen. Razmjer kvote bio bi 57·6 : 42·4.

Za razprave proračuna za ministarstvo izvanjskih posala u austrijskoj delegaciji prigl: silo se je više govornika.

Pododbor proračunskoga odbora izradio je pitanja, koja će se predložiti bivšem ministru-predsjedniku dr. Koerberu glede lučkih radnja u Trstu. Odluka, da li će dr. Koerber i ostali ministri doći pred odbor na saslušanje, stvoriti će se tekar iza povratka ministra-predsjednika baruna Becka iz Česke u Beč. Da uzmogne dr. Koerber pred odborom dati potrebita očitovanja na stavljena mu pitanja, koja su podieljena u 12 točaka, nuždno je, da ga vladar rieši obveze službeno prisege.

Kako smo već javili obaviti će se sutra u Hrvatskoj naknadni izbori za zemaljski sabor u 8 izbornih kotara. U svim kotarima kandidira opozicija svoje muževe i to u 6 kotara hrvatsko-srbska koalicija a u 2 kotara Starčevićeva stranka prava. Timi izbori biti će znatno ojačana opozicija u hrvatskom saboru, jer su ti kotari dielomično pripadali vladinoj ili madjaronskoj stranci, koja se neufa više u tim kotarima kandidirati.

Rusija.

Petrogradski listovi izvieščuju o posliednjoj sjednici državne dume. Izvjestitelj odbora za izradbu poslovnika saobćuje, da je primio iz Londona i Pariza pisma, u kojima se zastupnicima drž. dume predlaže, da se ustroji parlamentarna obranička skupina. Taj je predlog jednoglasno prihvaćen. Po tom je ministar pravosudja odgovorio na neke interpelacije. Zastupnici su slušali sasvim mirno njegovo razlaganje. Nakon toga je ministar unutrašnjih posala Stolipin odgovorio na neke interpelacije i priznao, da je redarstvena uprava počinila u nekim slučajevima nezakonitosti. Bivši pomoćnik ministra unutrašnjih posala knez Uruzov naglasio je, da neki nepozvani faktori slabe ministrovu dobru volju. Zast. Vinaver, Nabokov i Rodičev osudjuju protužidovske izgrede a u neku ruku opravdavaju postupak vlade. Veliko odobravanje popratilo je govor zast. kneza Uruzova, koji je rekao da drž. duma mora štititi cara i izliečiti Rusiju, te ju osloboditi od ljudi, koji su odgojeni u policajnom duhu. Senzaciju je pobudilo, da je predlog radničke grupe o ukinuću prava vlastničtva bez odštete odbijen velikom većinom glasova.

Italija.

Predstojnik talijanskog glavnog štopa general Saletta stigao je dne 24. o. m. u jutro u Beč i u 11 sati predao predstojniku austrijskog glavnog štopa generalu Becku sliku kralja Viktora Emanuela i pismenu čestitku. Ujedno je čestitao u ime talijanske vojske. Grof Beck uzvratio je kašnje Saletti posjet. Poslie podne posjetio je Saletta nadvojvode, ratnog ministra, generale i t. d. Na večer dao je talijanski poklisar Avarna objed u čast Salette, a prisustvovali su mu mnogobrojni generali.

Prva zapovied!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo lieči ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te groznicu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » » 16·—
kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se takodjer Fellerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „Elsine pilule“, 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težko probavo, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tucela franko za K 5·—

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Primanje pitomaca komisarijata u c. i k. mornaricu.

Početkom oktobra biti će u c. i kr. ratnu mornaricu primljeni pitomci za komisarijat mornarice. Da doznaju točno i naši hrvatski mladići što sve treba za postignuće takvog mjesta a sa željom da se što više Hrvata natječu na ova mjesta, donašamo potanko sve ustanove i propise. — Molbe za primljenje pitomaca komisarijata imaju se vlastoručno napisane poslati do 15. augusta na c. i kr. ministarstvo rata, odjel za mornaricu, i istima priložiti: 1) domovnicu; 2) svjedočbu sposobnosti za vojenu službu izdanu od jednog aktivnog liečnika c. i k. mornarice, c. i k. stajaće vojske ili jednog od obiju domobranstva; 3) svjedočbu o uciepljenju kozica u slučaju da to nebi bilo potvrdjeno u svjedočbi vojničkog liečnika; 4) krstni list (najviša doba 23 godine); 5) dozvola za pristup u vojničku službu (Eintrittschein) izdanu od nadležne političke oblasti ili, ako je natjecatelj već dobrovoljno asentiran ili odslužio vojničku službu, dokaz o tomu. (Natjecatelje, koji su uzeti u vojnike kao jednogodišnji dobrovoljci, neće se uzeti u obzir): 6) Ovjerovljena privola otca (štitnika) za dobrovoljni nastup u c. i k. mornaricu; 7) svjedočbu bezprikornog ponašanja izdanu od političke ili redarstvene oblasti i svjedočbu slobodnog stanja; 8) svjedočbu zrelosti koje više realke ili gimnazije; 9) svjedočbu o položenom ispitu s dobrim uspjehom iz državnog računoslovja. Izim toga imaju natjecatelji, koji su već uzeti u vojnike, priložiti molbi ovjerovljenu izjavu otca ili štitnika, kojom se obvezuju da će četiri godine vršiti prezentnu službu u c. i kr. mornarici. Natjecatelji vojnički obvezanici imaju svoje molbe poslati službenim putem; ostali imaju poslati molbe izravno na ratno ministarstvo, odjel mornarice. Od dana uručenja molbe do riešenja iste natjecatelji su dužni, svaku promjenu boravka prijaviti ratnom ministarstvu, odjel mornarice.

Oni natjecatelji koji polože s dobrim uspjehom prijamni ispit, ako nisu već prije asentirani, bit će podvrženi novačenju i nakon toga imenovani provizornim pitomcima komisarijata mornarice i namješteni na jedan ratni brod u puljskoj luci.

Kod većeg broja natjecatelja bit će uzeti u posebni obzir oni koji su svršili koje više nauke osobito pravne i državne znanosti.

Iza uvaženja molbe bit će imenovani pozvan na prijamni ispit, koji se ograničuje na dokaz poznavanja njemačkog jezika a koji se polaže u drugoj polovici mjeseca septembra kod c. i k. lučkog admiralata u Puli.

Putne troškove do mjesta ispita kao eventualno i natrag imaju natjecatelji sami iz vlastitog pokriti. Ipak će onima, koji budu imenovani privremenim pitomcima komisarijata, biti putni troškovi od boravišta imenovanog do Pule odobreni.

Od dana imenovanja uživaju provizorni pitomci komisarijata c. i kr. mornarice plaću od 1440 K, ustanovljenu brodsku hranu i iznos za odielo od 300 K. Nakon dvie godine moraju provizorni pitomci položiti ispit pristava komisarijata mornarice i u povoljnom slučaju budu imenovani stalnim pitomcima komisarijata mornarice i nakon toga kod izpražnjenja mjesta imenovani pristavima komisarijata mornarice 3. razreda.

Voloski kotar:

Iz Podgrada pišu nam: Na javnom sastanku, obdržavanom ovdje dne 6. maja, govorilo se je medju ostalim i o prestrogom provadjanju šumskog zakona u ovom kotaru. Izmedju ostalih žigosao je tu prestrogost i g. Slavoj Jenko umoljen za to od ovdješnjih posjednika. O tomu je izviestila točno „*Naša Sloga*“ dočim je izvieštaj „Edinosti“ u dvojakom smjeru bio netočan. Oni naime izviestiše, kao da bi netko bio kazao, da vlada uzdržaje ovdje voćni vrt za *skupe novce*, što neodgovara istini. Vlada čini nešto, ali ni izdaleka ono, što bi nam trebalo, a godišnji potrošak je tako neznatan, da se ne može to nazvati „*skupe novce*“.

Izviestila je nadalje, da su posjednici posjekli sve voćke, a da ne poginu od zime, dočim se je govorilo samo o tom, da je narod posjekao mnogo voćaka (Tako je izviestio ustmeno i zastupnik Mandić na kompetentnom mjestu u Trstu Op. Ur.). Ove posliednje netočnosti ulovivše se nekoje službene osobe proglasiv ju jednostavno lažju.

Povjerenstvo koje je došlo na lice mjesto usljed interpelacije zast. Spinšića nije našlo traga posječenim voćkam, nu ono nije o tom ni ispitivalo posjednike, već samo nekoje prijatelje sadašnjeg nezdravog sustava, koje se proti odlučnoj volji naroda podupire.

Govorniku na javnom sastanku o tom pitanju predbaciše kasnije dvojica činovnika, na koje spada taj posao u prvom redu, da se je o stvari pretjerivalo i t. d. te da će već ministar na temelju službenih podataka odgovoriti istinu na upit zast. Spinčića.

Upozoreni tom grožnjom, stali su naši ljudi točnije ispitivati tko ima pravo t. j. naš govornik ili prijatelj sustava. Istražilo se je samo u Podgradu, gdje ima preko 100 posjednika. Samo polovica do sada ispitanih posjednika t. j. 52, pružiše jasan dokaz koliko bijaše umjestna onako na lahko izušćena „laž“.

Ustanovilo se je naime, da su posječena od 52 posjednika prošle zime sliedeća voćna stabla: 173 šljive, 135 trešnja, 12 jabuka, 11 oraha, 8 krušaka, ukupno 339 voćnih stabala. — Posječeno je i drugih stabala koja nisu odlučena za gorivo, nego za porabu u gospodarstvu, kao 246 cerovih stabala, 128 topola, ukupno 374 stabla. Amo nisu uzeta u račun stabla koja rastu po livadah kao jelša i t. d.

Osim toga valja uzeti u račun razne vrsti kupljenoga drva uz neobično visoku cienu iz susjednih sela, ne može se nadalje mimoići ni škodu prouzročenu u predlanjskoj zimi, ako se hoće pravedno suditi o teškom stanju u kojem se nalaze ovdješnji posjednici usljed prevelike strogosti nekojih vladinih osoba.

Znatiželjni očekujemo dakle ministrov odgovor na spomenutu interpelaciju. (Na prestrogo provadjanje šumskog zakona tužio se je narod i na sastancih u Jelšanah i Materiji, dakle u susjedstvu Podgrada. Opaska uredništva.)

Poročilo in računski zaključek za 11 upravno leto 1905. „Podgradske posojilnice in hranilnice“. Primili smo sa zahvalom izvieštaj i računarski zaključak posujilnice u Podgradu za god. 1905. iz kojega vadimo sliedeće važnije podatke.

Tečajem godine pristupilo je novih zadrugara 85 sa 94 dionice; odreklo se je 7 zadrugara sa 7 dionica; istupilo je 14 zadrugara sa 14 dionica. Ostalo je dakle 695 zadrugara sa 710 dionica ukupnim iznosom od K 14.200.

Knjižica ima društvo 311 sa iznosom od K 421.649·31. Novih zajmova je dalo zadrugarom 135, 42 vratiše posve zajam, ostalo je 681 zajmova u iznosu od kruna 344 941.

Upravnoga dobitka imala je K 3609·76. Po zaključku glavne skupštine dne 3. maja 1906. dalo se je odštetu ravnateljstvu K 390; nadzorstvu K 120; pomoćnom činovniku K 100. Ostalo je čistoga dobitka K 2999·76 koji se pribroji zadružnoj zakladi, koja iznosi K 15.145·00; pribrojiv amo K 166 uplaćene pristupnine. Štedioničke uloge prima se od svakoga uz $4\frac{1}{2}$%.

Novčanog prometa bilo je: Primitka K 443.549·09, izdatka K 432.214·91. Ukupno K 875.764.

U ravnateljstvo bijahu izabrani na glavnoj skupštini dne 3. maja 1906. jednoglasno gg. Ante Rogač ravnatelj, Slavoj Jenko zamjenik rav. Odbornici: Martin Pirc, Josip Strnad i Jakov Butinar.

U nadzorni odbor: gg. dr. T. Bilek, I. Mukarović, J. Krančić, R. Logar, I. Uković.

Počastni sud: gg. A. Peloza, J. Prebilić, Stjepan Debenjak.

Iz Kastva nam pišu dne 22. o. m. Rodoljubnu našu obitelj Frankovića u županiji Rubeševoj a u selu Dolčić zadesila je dne 20. o. m. m. teška nesreća. Preminuo je naime poglavar te obitelji vriedni naš Ivan Franković graditelj, poduzetnik i posjednik nakon dugotrajne i teške bolesti providjen sv. Otajstvi umrućih. Prigodom njegovog pogreba dne 21. o. m. pokazalo je naše pučanstvo koliko je toga rodoljuba i poštenjaka cienilo i štovalo. Pokojnik je bio na vrlo dobrom glasu kao poduzetnik „proto“ u čitavom kotaru zbog njegovog poštenja, marljivosti i solidnosti. U tih vrlinah odgojio je i čestitog sina, koji si je već stekao u naših stranah kao graditelj poduzetnik liepo mnienje. Vriednomu pokojniku bila lahka domaća gruda a njegovim milim i čitavoj rodbini naše iskreno saučešće!

Odgovor na ispravak. Naš dopisnik iz Lovrana obzirom na ispravak gosp. Frana Riga kandidata za mjesto poštemeštra iz Lovrana uvršten u br. 25. našeg lista nam javlja sliedeće:

Tjerao lisicu pa istjerao vuka, ili istinu gudi pa ga gudalom po prstih biju!

Kad bi g. Rigo poznavao hrvatski jezik kako on tvrdi odnosno ispravlja, moj dopis iz Lovrana uvršten u broju 24. dične Naše Sloge ne bi jamačno doživio tu blamažu.

U mojem dopisu zahtjevalo se da budući poštemeštar za Lovran mora poznavati u govoru i pismu hrvatski, talijanski i njemački jezik te da je potpuno vješt svim trim jezicima. Nigdje nije bilo spomenuto da g. Rigo ne pozna te jezike, što dakle on ispravlja?! Svakako mi dvojimo da on hrvatski potpuno pozna, on će valjda znati nekoliko rieči u dijalektu, kako je to običaj kod nekolicine činovnika kao na pr. ja ga znala! ja ga bila! ja ga vidila! i t. d. Mi ćemo mu vjerovati jedva tada, kada budemo vidjeli njegove svjedodžbe izdane mu sa strane kojeg c. k. profesora hrvatskog jezika iz hrvatske gimnazije u Pazinu. Mi proti osobama nemamo ništa, zahtjevamo samo da se našemu jeziku, koji je materinski i općevni jezik velike većine stanovnika Lovranske občine — dade ono mjesto koje mu ide.

Njega preporučuju samo tudjinci koji su si sagradili ovdje svoje vile, od domaćih pa bilo i od naših protivnika on ima malo preporuka. Tudjincem pak savjetujemo da se ne pačaju u naše domaće stvari, za to oni nisu pozvani, mi rodjeni u Lovranu smo jedini gospodari u našoj kući, pa ne trpimo da nam doseljeni tudjinac zapovjeda. Jeste li razumila gospodo?!

Ravnateljstvu pošla i brzojava u Trstu javljamo pak ovim putem da Lovranci g. Riga neće, jer će se naći sposobnijeg od njega, a g. Rigu poručujemo, da ne niče, gdje ga ne siju!

Iz Breze, občina Kastav, pišu nam 25. o. m. Davna je naša želja, da sagradimo u našem selu doličnu i pristojnu crkvicu na čast i slavu B. Djevice Marije. Dozvolu za to imamo od crkvenih oblasti i tako se nadamo, da ćemo moći ispuniti zavjet što ga učinismo Majci Božjoj. Pošto nas ima malo i buduć smo većinom siromasi, sakupljamo milodare po mjestnoj občini kastavskoj i dozvolom dotične oblasti. Do sada smo sakupili po Kastavščini kruna 772 i 44 pare. U gostioni g. Ivana Vlaha občinskog savjetnika u Trinajstićih sakupljeno je na predlog vlastnika u istu svrhu K 11 i 15 para. Prigodom vjenčanja Mate Matetića s vriednom Ivankom Matelić a na predlog Cetina Barbata kod večere sakupljeno K 7 i 68 para.

Dočim se onim našim dobrovorom srdačno zahvaljujemo t. j. gg. darovateljem i sakupljačem, molimo našu braću, da bi nam priskočili bilo kojim iznosom na pomoć, te ga upravili na veleč. župni ured u Kastvu. Biti ćemo im zahvalni do vijeka a njihova imena, kao što i svih naših dosadašnjih dobrotvora, objesiti ćemo ukovirena u novoj našoj crkvici.

Rodoljubi i prijatelji, sjetite se nas Brezana, platiti će Vam Bog, a zahvalni ćemo Vam biti mi i naši potomci.

Brezani.

Pazinski kotar:

Primili smo iz Tinjana sliedeći dopis od kmeta, te ga tiskamo u dijalektu kako smo ga primili.

Priko mire žalostne stvari se čuju u našem komunu odkada imamo ove poglavare. Sve je razpušteno i skoro bih reka podivljano. Zaman se g. plovan muči i trudi u crikvi, ali svejeno se dogadjaju sramotne stvari, tako da je za proplakati, ča će biti iz nas i naše dice.

Onu nedilju kada su bili došli oni častni muževi u Tinjan, su po naputku, napojeni od poznatega smutljivca gledali da učine nemir samo da nebudemo mogli čuti one lipe beside i nauke, koje su nam pripovidali naši deputati gosp. Mandić, Trinajstić i Kurelić. Pollje ki su se dobro napili Judinoga vina su s kamenjem jednomu od njihove partide glavu razbili tako da su ga morali popeljati u Pulu u Spitul.

Na dan Duhove je opet jedan od tih ništarij ponočnih po bilom danu i na dobroj dobroti kamikom razbija glavu policaju tako da je mora doći i komišion od Suda.

Na Tilovu je pak bilo strašno bombardiranje u Kringi. Na 9 ur večer navalili su preko 30 njih skamenjem, spuškami i revolveri na plovaniju i su hitali u okna i vrata porazbijali. — Brižan plovan čekao u strahu žalostni čas kad te doći u nutra i ga ubiti. Nikoga nije bilo blizu za stati na pomoć, a niti onoga glasovitoga župana niti šior podistata dokle nisu drugi dan pod večer došli žandarmi i polovili 13 provalnika; to je gospodine Vence „Se mi me facessi podestà, oh come istruisci la gente". Zar ne gospodine da su lepo istrujirani. Dakle tih 13 nemirnjaka su dognali vezane u Tinjan pak u pržun u Pazin. Javni je glas i mnenje da je sve to po naputku ljudi, ki hite kamen pak skriju ruku. I županov sin je marširal na rehtefligel s žandarmi u Pazin.

Ljudi Tinjanci, Križanci i Supetarci ča da ćemo mi to i za naprid trpiti. To nesmimo ač će nas koji ništo bolje razumimo još huje pedepsati. Mladež manje raspuštena, stili bi dobro živiti, lipo se nositi i niš ne delati. Ki ni upravo slip na oba oka mora viditi da nam je propast gotova. Oni ki bi mora svojim izgledom svititi nam najveć škuri. Tanto prije prid jeno četiri lita ni bivalo tako, je bivalo nikoliko već straha od poglavarstva. A sadašnje poglavare ćeš viditi najveć s ovima munjeniki po oštarijah ma ne s pamelnima ljudi.

Na nege dakle je još doba. Ja ki sam siromah kmet i poljodelac ki živim med vami vam trdu viru dajem da ćemo se pokajati ako se ne složimo lipo kako brati.

Vidite kako u čeljadi kadi ni složčine sve propada, to imamo dosti izgleda pred samim nosom, a tako je i u komunu, ako izberemo muža od duše i kušijence, muže ki ljube sv. veru i crikvu i naš žajik, ti će skrbiti za nas kako za svoju dicu. Bolje će nam biti da držimo brata za brata nego talijana i prodane izdajice za gospodare.

Javna zahvala. Vrijedno društvo sv. Jeronima u Zagrebu poklonilo je ovdješnjoj školskoj knjižnici 50 komada svojih knjiga, na čemu mu se potpisano najusrdnije zahvaljuje.

Žminj koncem maja 1906.

Ravnateljstvo pučke škole.

Istarsko planinsko društvo.

Iz Pazina pišu nam 22. o. mj.: Našemu neumornomu prvaku dru Dinku Trinajstiću i njegovim vriednim drugovom imamo da zahvalimo, što se je napokon i kod nas ustrojila podružnica „Slovenskog planinskog družtva" kojemu je sjedište u Ljubljani.

Jučer sakupismo se na poziv g. dra Trinajstića te zaključismo jednoglasno da se i ovdje ustroji istarsko planinsko društvo kao podružnica rečenog družtva. Pravila su odmah prihvaćena i izabran odbor od 4 lica, koji će učiniti sve potrebite korake. Za konstituiranje družtva je odredjen dan 8. srpnja i to na Učki kamo će članovi ići onoga dana na izlet. Odlazak je iz Pazina u subotu na 7. srpnja poslie podne vlakom do Lupoglave. Umoljavaju se uz to svi istarski prijatelji planina, da se potrude onoga dana na Učku te da pristupe novom družtvu za člana. Uz to se umoljava, da se svi planinci iz istoga većeg mjesta medjusobno dogovore i izaberu jednog povjerenika družtva, te ga predlaže na Učki pazinskom odboru. Pobliže o cielom družtvu i pravilima moći će članovi doznati na Učki od pazinskog odbora, a ako već sada koji želi što pobliže doznati, neka se obrati na prof. g. Luku Broliha u Pazinu. Buduć je ovo prvo takovo družtvo u Istri, a ima eminentno narodno kulturni zadatak, to se je nadati na osmoga na Učki velikom broju izletnika obojega spola.

Brest, župa Vranja.

Oprostite gosp. uredniče, da vam se nepozvan oglasim iz mjesta, koje je mnogim nepoznato. Ako već navadni obredi sv. katoličke crkve imaju osobitu jakost probudjivati sveta osjetila u srdcu vjernikah, ter ih hrabriti na pobožnost, koliko više probude tek nenavadne svečanosti duše vjernikah i napunjuju ih neopisivom radošću i veseljem. Odatle dakle dolazi, da se medju narodom riedke crkvene svečanosti toliko više pohadjaju n. pr. blagoslov nove crkve, blagoslov križnoga puta, mlada sv. misa itd. privabe uobće nebrojno naroda iz bliza i daleka. Takodjer kod nas se je na duhovski ponedjeljak sve trlo, buduć bila je u našem selu svečanost, kakove još nije bilo nikada ovdje, najme blagoslov nove kapele, koju su pobožni žitelji sela Brest sagradili na čast Majki Božjoj. Velika bijaše to žrtva za ovakovo malo selo, koje broji do 300 duša pa sakupiti preko tisuć četiri sto kruna, osobito u današnje vrieme. Pokazali su Brešćani, da nisu samo u narodnom pogledu napredovali, jer kako lahko se je jednom dao Brešćanski seljak zasliepiti od narodnoga neprijatelja, tako danas neima dara, neima rieči s kojom bi se dao podkupiti. Jednom se je mnogo govorilo o Brešćanih nu malo dobroga, ali koliko se je jednom govorilo slabo, tako se sada dobro, jer dandanas stanovnici sela Brest jesu takorekuć na uzor mnogim drugim našim selam u svakom obziru. — Tako isto napreduju na crkvenom polju, naime da liepšaju hrame božje te i tako pokažu svietu, da nisu zadnji. — U nevolji, kako je ovih posliednjih godinah — suša, tuča, bura, uzdiše siromah seljak k milomu Ocu nebeskomu, preporuča se pri prošnji B. D. Marije, ipak daruje koliko može znajući, da će mu biti stostruko povraćeno. Prava pobožnost je radodarna, sve učini, da bi se uzvisile slava trojedinoga Boga i slava Marije kraljice neba i zemlje.

Već je bilo rumenozlato sunce u veličanstvenoj sjajnosti kroz brda i doline priplavalo, i sav prostor pred župnom crkvom krcat naroda; ne samo iz niskoga stališa, već također iz višega; sve je željno očekivalo preč. g. viteza dekana Nežića, koji je imao obaviti sv. blagoslov slike Preblažene Djeve. Kada je prečastni obavio uz mnogobrojnu asistenciu gg. svećenika sveti čin, mnogim su suze u očima ljeskale, kada su vidili pred sobom onu sliku, pred koju će hoditi moliti milosti i milosrdje božje, - blagoslovljenu. Poslie blagoslova krenula je procesija iz župne crkve pjevajući pjesme i litanije Majke Božje u selo Brest. — Vrieme nam je bilo prijazno pa prem put strm i dalek, ipak nitko nije žalio, dapače svakomu se je vidilo na licu ono veselje i radost što ju ovaj sviet dati nemože. Kada su djevojke donesle sliku Majke Božje na mjesto, kamo su ju imali postaviti, koje je mjesto usljed dozvole prečastnoga biskupskoga ordinariata blagoslovljeno, da se može služiti i sv. misa — stupi na pripravljeno mjesto velečastni gosp. župnik iz Brda te izreče veoma liepo slovo u čast i slavu Djeve Marije. Njegov govor je tako išao k srcu da su mnogoga suze oblile, osobito žitelje sela Brest, kojim je kazao da su sretni, da je Marija, njihova duhovna Majka izabrala u njihovoj sredini prostor gdje će medju njimi prebivati. Danas je ovomu selu došlo spasenje, preporučujuć ih u obranu One, koje slika na oltaru stoji. Neka nastoje, da živu tako, da bude ona medju njimi rado prebivala i da se budu obistinile njezine rieči, koje je kazala: Da njezino najveće veselje je prebivati medju svojom djecom; neka gledaju da budu u istinu ne samo imenom, nego i vrlinami prava djeca svoje duhovne Majke. Poslie propovjedi prikazao je vel. g. umirovljeni župnik Petar Pikulić pred kapelom na otvorenom mjestu Svevišnjemu gospodinu Bogu nekrvavu žrtvu na čast Djeve Marije.

Tako se je ova liepa svečanost svršila koje će se staro i mlado sjećati dok budu živi.

Porečki kotar:

U laži su kratke noge. To poručujemo laži-piskara tršćanskog „Židovčića" iz Oprtlja, koji je tomu listiću dao rog za svieću pripoviedajuć mu kako je „poznati agitator" zrenjski župnik Červar sakupio u „liepom" broju seljake sa Krasa u tamošnjoj školi, kako ih je huckao proti Talijanom i kako ih je na koncu pozvao, da doprinesu milodare na korist družbe sv. Cirila i Metoda a seljaci da su mu zapustili dvoranu i da nije nitko dao ni novčića.

Nama se neće pobijati ovakve gluposti talijanskog laži-piskara dok znamo pod izviestno, da se je dne 27. maja u školskih prostorijah kod Sv. Lucije sakupilo množtvo našega naroda, da se je onog dano upisalo preko 70 članova u podružnicu i da se je sakupilo što od članarine što od milodara 52 krune, što je svakako znatna svota za siromašno pučanstvo onoga kraja. Učinio si dakle „fiasco" ti glupi smušenjače, nipošto pako veleč. g. Červar.

U narodne svrhe. Prigodom 40-tog imendana i rodjendana vlč. g. Ante Nedveda, župnika u Šterni sabralo se u maleńom društvu sakupljenim za njegovim gostoljubivim stolom svota od 30 K na predlog vlč. g. Šime Červara, od koje je polovica poslana Družbi sv. Cirila i Metoda u Volosko, a druga polovica Djačkom pripom. društvu u Pazin.

Koparski kotar:

Sa Buzetskog Krasa pišu nam 17. o. mj.: Jedan naš posjednik imao je nedavno uknjižiti na kotarskom sudu u Podgradu jednu česticu zemlje, koju je baštinio po jednom svom rodjaku. Odnosni sudbeni spis, kojim mu je kotarski sud u Buzetu tu česticu dosudio, bio je sastavljen, kako je naravski, u hrvatskom jeziku. Očekivao je dakle punim pravom, da će ta čestica biti uknjižena u gruntovnoj knjizi u Podgradu u hrvatskom jeziku, pošto je taj kotar napučen izključivo Hrvatima i Slovencima. Ali se je ljuto prevario. Nalog, na spomenuti hrvatski spis, za unešenje u zemljištnu knjigu, napisao je upravitelj onog suda šavjetnik Paulin u talijanskom jeziku. G. šavjetnik je hotio tim pokazati ne samo svoju ljubav do našega jezika, već i svoju zahvalnost, što mu se je odavle seliti. Sretan mu put!

Vjenčali se. Sudbeni pristav u Buzetu g. dr. Šćitomir Dolenc vienčao se je dne 20. o. mj. s dražestnom gospodjicom Gizelom Sirca iz Gorice. Srdačne čestitke!

Franina i Jurina.

Jur. Si čuja Frane za jednu lipu novitad od biškupa Flapa.

Fr. A što to nu!

Jur. A to, da je pred dva lita dopustia jednom učitelju na puljščini, da dicu uči kršćanski-katolički nauk, premda je i vrabcima na krovu poznato, kako misli i drži do kršćanske a osobito katoličke vire.

Fr. Poboštrića će se ta brižna dica lipo naučit.

Jur. E tako ti je to kod nas u Istriji, samo da hrvatski pop ne uči dicu.

Fr. A da što drugo; svuda manjarija i i cve dobro: samo da se Hrvatima i viru uzme!

Jur. E da za učinit dešpet Hrvatima, počeli su po Istriji framažuni učit kršćanski nauk.

Razne primorske viesti.

Javna zahvala.

Najsrdačnije zahvaljujem se svim što su se me sjetili prigodom moga imendana, i pozdravljam najiskrenije sve, uz vruću molitvu da se uzajamnim radom čim prije izpuni opravdana želja svih nas za oživotvorenjem težnja cielokupnoga hrvatskoga naroda.

U Beču, 24. juna 1906.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Tršćanska podružnica „Slovenskog planinskog društva" nam javlja, da će dne 1. julija t. g. biti u prostranom vrtu „Narodnog doma" u Sv. Ivanu (u tršćanskoj okolici) veliko planinsko slavlje „Veseli dan na planinah", kojega je čisti dobitak namienjen za gradnju ulaza u orijašku jamu „Dimnice" u Slivju (kod Podgrada u Istri).

Ta je jama pred kratko tekar vrieme potanje pretražila; njene čarobne krasote su uzbudile obće zanimanje tako, da je morala „Tršćanska podružnica" s narodnim protivnicima biti boj a da joj se posreći, da si osjegura taj biser slavjanskog Krasa. Jama nudja nevidjenih krasota u obliku svojih silnih siga kapnika, te dviju riečica, koje se zaboreći stiču u jezercu. Glavna poteškoća obstoji sada kod ulaza jer se mora onaj, koji želi posjetiti tu

jamu spustiti po konopcu oko 40 metara u dubinu; jama će tekar onda postati občenito pristupna, kada se dogotovi poseban ulaz.

Razpored planinskog slavlja nudja mnoge zanimivosti: „Triglavska koliba", „Planinski muzej", Planinski sajam", „Gorska kavana„ itd.

Novi ratni brodovi a.-u. mornarice.

Na drugom mjestu priobćujemo pritužbu hrvatskog delegata dr. Vl. Nikolića, što ju je podnio u ugarsko-hrvatskoj delegaciji i zbog toga, što nenosi nijedan od ratnih brodova naše mornarice hrvatsko ime premda su na brodovih te mornarice bar dvie trećine hrvatskih mornara.

Kako čitamo u novinah u brodogradilištu Stabilimento tecnico triestino gradi se sada jedanaest ratnih brodova, od kojih neće opet nijedan nositi hrvatsko ime. I to se zove pravednost u Austriji! Novi brodovi se grade: jedna oklopnjača od 10.000 tona, četiri torpiljska razbijača od 400 tona svaki, pet velikih torpiljača od 200 tona svaka i jedan tender za ratnu mornaricu. Oklopnjača »Erzherzog Ferdinand Max« i jedan torpiljski razbijač već su na vodi; dok su ostali spomenuti brodovi još u arsenalu. Sve tri oklopnjače t. zv. nadvojvodskog razreda bit će spremne za boj početkom buduće godine. Te su oklopnjače: »Erherzog Karl« koji će učestvovati u ovogodišnjim flotnim vježbama, »Erzherzog Ferdinand«, na kojoj se još instalira toppičtvo i spomenuti »Erzherzog Ferdinand Max«. Buduće će godine imati dakle naša ratna mornarica osim tri ratna broda starog tipa (»Tegethoff«, »Rudolf« i »Stephanie«) tri oklopnjače od 5000 tona (monarhov razred), tri oklopnjače od 8000 tona (habsburžki razred) i tri oklopnjače od 10.000 tona (nadvojvodski razred). Projektovana je izgradnja triju oklopnjača od 13.000 tona svaka. Osim gorespomenutih torpiljača izgradit će novo brodogradilište »Danubius« na Rieci još 10 torpiljača i 6 torpiljskih razbijača po tipu torpiljskih razbijača »Huszár«, izgradjenog u Englezkoj. U Trstu se sada obavljaju pokusi s novo izumljenim brodom, koji ima benzinski motor, te juri brzinom od 37 kilometara na sat.

Razprava o ratnoj mornarici u ugarsko-hrvatskoj delegaciji.

U ugarsko-hrvatskoj delegaciji, hrvatski delegat Vladimir Nikolić zauzeo se je za hrvatski elemenat u mornarici, koji je rekao u glavnom: Obzirom na to, što gotovo čitavo primorje Austro-Ugarske nastavaju Hrvati, to on podnaša na zapovjedničtvo mornarice u ime svojih mandatara nekoje želje i pritužbe. Premda je 60% mornara hrvatske narodnosti, vidi se, da je od 710 pomorskih častnika samo 50 hrvatske narodnosti; dok ih je 120 iz Gornje i Dolnje Austrije, 78 iz Česke, 41 iz Moravske, 52 iz Štajerske, 37 iz alpinskih zemalja, 38 iz Galicije, Šlezke i Bukovine. Okolnost da častnici ne poznadu jezika momčadi, a od momčadi se opet traži poznavanje talijanskoga i njemačkoga jezika, ta okolnost dovodi do potežkoća u službi. Kod vojničke akademije moralo bi se kreirati više mjesta za pripadnike hrvatske narodnosti, jer je u početku školske godine 1904./5. bilo na toj akademiji popunjeno samo 14 mjesta sa Hrvatima iz Hrvatske, a sa 9 iz Dalmacije, dok na austrijske pripadnike odpada 70 mjesta. I pouka u hrvaštini morala bi se intenzivnije provadjati. Značajno je to, da nijedan ratni parobrod ne nosi hrvatskoga imena, što je tim uvredljive, jer hrvatski mornari pripadaju k najboljima u svietu.

Jubilej nadbiskupa Štadlera. U nedjelju proslavljena je svečanim načinom 25-godišnjica biskupovanja presvj. gosp. dra Josipa Stadlera nadbiskupa u Sarajevu. Svečanosti započele su već tekom čedna, a vrhunac bio je u nedjelju. U petak dočekani su gosti, u subotu čestitaše nadbiskupu pojedinci i izaslanstva. Isti dan bilá je na večer bakljada i podoknica nadbiskupu. U povorci bijahu: vojno-veteranska glazba, družtvo „Trebević", izaslanstvo bosansko-herceg. hrvat. družtava, „Hrvat. Sokol", vojno-veteransko družtvo, odbor i članovi hrvatskog „Napretka", svečanostni odbor i gradjanstvo. U nedjelju u 9 sati bila je svečana jubilarna sv. misa, kod koje je nadbiskup propoviedao. Poslie sv. mise svečana procesija uz pratnju vojničke glazbe. U 2 sata bio je svečani banket u dvorani „Društvenog doma" na poziv presv. g. Nadbiskupa. Galerija bijaše reservirana za občinstvo. Poslie banketa izlet u Ilidže lokalnim vlakom i ondje zabava. Dne 25. lipnja bijaše oproštaj od gostiju. Iz Zagreba pošla su na tu svečanost od prvostolnoga kaptola lektor presv. g. nasl. biskup B. Švinderman, opat i kanonik dr. F. Suk, Mons. dr. G. Baron, i kanonik I. Plivcrić. Od hrvat. sveučilišta rektor magnificus dr. A. Heinz i dekan bogosl. fakulteta dr. A. Bauer te profesor dr. J. Pazman.

Presvj. nadbiskupu šaljemo i mi najsrdačnije čestitke povodom njegovog biskupskog jubileja.

Politički sastanak u Brestu kod Buzeta obdržavat će se na dan slavenskih Apoštola sv. Cirila i Metoda dne 5. julija o. g. Na sastanku govorit će narodni zastupnik profesor Mandić.

Koledar Cirilo-metodskih zidara za Istru.

Taj će koledar za god. 1907. izaći u mjesecu augustu ove godine, a čist prihod namjenjen je družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. Izdaje ga klub »Ćirilo-metodskih zidara« u Zagrebu.

Koledar će biti u velikom formatu opremljen šematizmom, oglasom za sajmove, potrebitim gradivom za trgovce, činovnike i tvorničare, a uz to će imati književni prilog od naših najboljih pisaca. U njem će biti slike glasovitih i zaslužnih Istrana, mnogo drugih liepih slika. Nadalje će biti povjest družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru i opis njezine borbe protiv talijanaštva i t. d.

Koledar će izaći u augustu, a naručbe prima već sada klub »Ćirilo-metodskih zidara« u Zagrebu.

Hrvati! Predplatite se na ovaj koledar koji nije nikakvo privatno poduzeće, već mu je svrha skroz rodoljubna: Podizanje hrvatskih škola u Istri!

Trgovci, koji žele u njem oglasiti svoje proizvode, neka se izvole odmah obratiti na klub »Ćirilo-metodskih zidara« u Zagrebu.

Slike sv. Cirila i Metodija. U Višegradu (Velehrad) izdane su ovih dana u malom formatu slike naših vjerovjesnika, sv. Cirila i Metodija. Slike su izradjene prema slikam umjetnika Em. Maxe, a vide se na njima crkva groba sv. Metodija u Velegradu i bazilika sv. Klementa u Rimu, gdje leži sv. Ciril. Molitve su štampane na slikama u svim slavenskim jezicima. Ciena je za 100 kom. K 6, a za velike slike uokvirene 20 K, manje 10 K; bez okvira velika slika stoji 5 K. Dio dohodka upotrebit će se za poljepšanje groba sv. Metodija. Naručbe se neka šalju na „Ruch Cyrillo Metohdějsky na Velehradě (Morava).

Prinosi za Družbu.

Gregorec Janko iz Buzeta šalje K 5·— primljene od Finderle Anta iz sv. Martina u ime globe za izrečenu uvriedu prama Jakovu Draščiću.

Zorka Bobinac, učiteljica u Vabrigi šalje K 5·— za Družbu sakupljenih u kući g. Ant. Bibulića.

Živili! Samo napried!

Sa brodogradilišta u Brgudih (na riečko-istarskoj medji) pišu nam, da je tamo zaposleni radnik Ivan Lukarić, mladić od 15 godina, rodom iz Vrbnika, tako nesretno sa skela (armadure) pao, da si je zlomio desnu nogu i inače težko ranjen. Nesretnoga mladića odvezoše kočijom u riečku bolnicu.

Istrani!

Dne 2. i 3. septembra o. g. obdržavati će se u našoj priestolnici u ponosnom Zagrebu svesokolski slet, na kom će se sakupiti preko tri hiljade sokola Hrvata i Srba, Slovenaca i Bugara, Čeha i Poljaka. Biti će dakle ročište slovinskih junaka dičnih Sokolova.

Iz naše Istre poći će na slavu sokolaši Pule, Pazina i Voloskog, nu budući da će u to doba biti otvorena i gospodarska izložba, to bi dobro bilo, da se sokolašima priključe i drugi rodoljubi diljem Istre. Dobro bi i koristno bilo da se iz svakog ovećeg sela izabere po jedan naš rodoljub i da se odluči poći u Zagreb. On bi onda mogao na povratku pričati seljanom o ljepoti mile naše domovine, o sili i veličanstvu slovinskih junaka, o ljubavi i susretljivosti bratskoj, o slobodi zlatnoj, o krasoti naše liepe metropole bielog nam Zagreba, ter o divotnoj slavi dosad nikad nevidjenoj.

Ako bi se prijavio dostatan broj izletnika moguće bi se dalo upriličiti i poseban vlak, nu ako i ne bude to moguće, dobit će se znatan popust na željeznici, tako da put iz Pule u Zagreb i natrag neće puno više od 20 kruna doći, a za siromašnije nastojat će se, da budu imali stan i hranu besplatno. Svaki, koji želi poći, neka to prijavi g. L. Križu u Pulu najdulje do 15. jula o. g. ravnjanja radi. Na posao dakle pa u Zagreb mila braćo, da si naša od zlobe i prevare od izdaje i nepravde otvrdjena srca ugrijemo i ražarimo na grudima ljubavi bratstva i slobode.

Lacko Križ,
starosta Sokola u Poli.

Dr. Iv. Poščić, starosta Sokola u Voloskom. **Dr. D. Trinajstić**, star. Sokola u Pazinu.

POZIV.

U nedjelju dne 1. jula o. g. držat će Žminjsko društvo za štednju i zajmove u 7 sati u jutro svoju drugu redovitu glavnu skupštinu, na koju se p. n. gg. zadrugari najučtivije pozivlju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće i obračun za drugu upravnu godinu 1902.
3. Odluka o uporabi čistog dobitka.
4. Izvješće odbora za gradnju mlina na benzinu.
5. Nagrada računaru.
6. Nagrada poslovaču.
7. Možebitni predlozi.

Odbor.

Javna zahvala.

Prigodom težke bolesti, smrti i sprovoda našeg nezaboravnog i predobrog supruga-otca

IVANA FRANKOVIĆA,

graditelja, poduzetnika i posjednika u Rubeši-Kastav

primili smo toliko dokaza ljubavi i sažaljenja, da čutimo dužnost zahvaliti se ovim što ljepše svim milim rodjakom, prijateljem i susjedom. Osobitu zahvalnost i harnost izričemo veleučenom gosp. dru K. Daboviću, občinskom liečniku u Kastvu, koji je u svako doba sa najvećom pripravnošću i njegom nastojao ublažiti težke boli, kao takodjer prečastnom gosp. župniku-dekanu Ant. Ellneru, koji je sa poznatom ljubaznošću podielio svete utjehe više puta nezaboravnomu i milomu pokojniku.

Platio Bog svima obilno svakim dobrom!

Za raztuženu obitelj:

Katica Franković rodj. Zamlić, supruga-majka. Ivan Franković, sin.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na ugla ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

103 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zuboboljа, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, snjnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, koko je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za ta i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja saglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Citvo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi prot. želučanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz ciena:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 27. Pula, u četvrtak dne 5. julija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

XIII. glavna godišnja skupština.

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Nastavak)

Tomu je imala da doskoči naša družba. I doista, ona je svoje prve škole podigla u tom kotaru. Prva se družbina škola ustanovila u Baderni, a odmah za njom i druge u Kaštelirn. Za ovima su slijedile još dvije i to u Vabrigi i u Livadama. Tim četirim školama pridružile su se tečajem lanjske godine još druge tri — i to u Fapcima, Sv. Luciji i Zrenju.

Selo Fapci nahodi se negdje u sredini višnjanske općine. Oblasti su se više puta trudile kako bi u Fapcima ili u susjednom Sv. Ivanu od Šterne nametnuli talijansku školu, ali se narod tomu od uvijed uporno protivio. Nego Talijani neće još da miruju. Od novaca, što ga je njihov Attilio Conighi poklonio »Legi nazionale«, naumili su u blizini Fabaca sagraditi jednu svoju školu. Taj su naum i priveli kraju. Ali uza sve to naša škola u Fapcima napreduje upravo prekrasno a »Legina« jedva nekako životari. Druge dvije novoustrojene škole, biva one u Sv. Luciji i Zrenju, nahode se u općini Oprtalj. Malo imade u Istri čeljadi, koja bi bila zadojena tolikom mržnjom protiv Hrvata, kao što su to naši Oprtaljci, koji se rado diče sa nekakva svoja 72 »iiterata«. Silesija bi se knjigı mogla ispisati o mukama i nepravdama, što su ih naši ljudi imali da podnesu od tih gorskih nasilnika. A i danas jošte šačica okrutnih tirančića gospoduje nad ogromnim dijelom našega svijeta, što nastava u onoj općini.

Ali već se i tu opaža preokret na bolje. Do pred šest godina nije ta općina imala ni jedne hrvatske škole. Danas je pako opasana sa tri naše prosvjetne tvrdje: sa dvorazrednom školom u Livadama, ustanovljenom u godini 1901. i sa jednorazrednicama u Sv. Luciji i Zrenju, koje su, kako spomenuto, predane lani svojoj svrsi.

Oporučno su se sjetili naše družbe ovi blagopokojni rodoljubi: dr. Dinko Vitezić, Krk, K 300, Lenac Franjica, Lovran, K 400, Barbara udova Mrazović, Zagreb, K 200, Pavao Karić, Zagreb, K 40.

K tomu nam je ostavio pokojni Antun Matulić u Antafogasti 500 kil. dolara. Za isplatu toga legata obratili smo se na c. i k. konzulat u Antafogasti, otkud nam je stigao odgovor, da nam se spomenuti legat ne može isplatiti, jer da se tomu protive zakoni republike Chile. Uslijed toga nije plemenita namisao pokojnog rodoljuba mogla biti privedena svrsi. Medjutim neka Bog naplati njemu i ostalim pokojnicima, koji su se i pred svoju smrt sjetili ove naše družbe. Slava im!

I tako se malo po malo do kraja godine sakupila svota od K 65.490·52, koja je družbu podigla u stanje, te je mogla u potpunoj mjeri odgovarati za obveze i dužnosti, što ih je na sebe preuzela.

* * *

A te su obveze i dužnosti bile nemalo teške. Ali najveći kamen na srcu našega Ravnateljstva bila je istom započeta gradnja četiri školskih zgrada. S otim je zgradama bila u uskoj svezi spojena čast družbe i prestiž našega imena u onim krajevima. Dugo je narod oko Višnjana, Oprtlja i Zrenja vapio za školom, u koju je on polagao svoju posljednju nadu.... Prosudite, časna gospodo, kako bi to bilo porazno djelovalo na one ljude, kad bi naša družba bila razbila tu jedinu njihovu nadu?

Ali zaslugom i požrtvovnošću svega hrvatskoga naroda, našemu je Ravnateljstvu otpao sa srca taj teški kamen i prije izminuća godine, naša je družba bila u stanju, da svojemu narodu pokloni četiri škole — četiri zlatne jabuke.

Porečki bi se kotar mogao nazvati za nas pravim afričkim crnim kontinentom. Tu je potišteni narod, koji je težio za svojim oslobodjenjem, vodio bezbroj velikih, upravo očajnih borba; u njegovim se je klancima bio devedesetih godina boj za život i za smrt, u njima su izbile prve podvige one tužne narodne epopeje. Bila je to u neku ruku jaka provala prve, nesvijesne elementarne snage, koju je nasilna tiranija ubrzo skučila i ušutkala.

Školska dvorana u Sv. Luciji sagradjena je uz kuću što ju je našoj družbi poklonio plemeniti rodoljub, velečasni gospodin župeupravitelj Josip Knavs. Jedan dio kuće opredieljen je za stan za učitelja, dočim je ostale prostorije najmio trgovac — naš čovjek. Sv. Lucija nalazi se u neposrednoj blizini gnijezda Oprtlja — okolnost, iz koje izbija jošte i veća važnost one naše škole. U Zrenju je pako »Lega Nazionale« još pred nekoliko godina ustrojila svoju školu, kojoj je svrha, da nam onu nedužnu djecu otimlje i odnarodjuje. Ali ondješnji je narod sa svim srcem prigrlio svoju — družbinu školu, te ima nade, da će talijanska doskora opustjeti i završiti svoje ružno, protuhrvatsko djelovanje. Danas broji porečki kotar sedam družbinih škola, sedam ognjišta prosvjete, sedam tvrdjava narodne obrane. Četvrta školska zgrada podignuta je u Vinkuranu, nedaleko Pule. U Vinkuranu imala je družba i do sada svoju školicu, ali ista bijaše smještena pod tudjim krovom, u prostoru, koji nije ni iz daleka mogao da primi svu djecu onoga školskoga okružja. Sad se i tomu doskočilo i naša družba broji jednu ponosnu zgradu više.

Škola u Vinkuranu spada pod ravnateljstvo družbine škole u Puli. Navala djece u ovoj našoj školi bila je tolika, da je naše Ravnateljstvo bilo prinudjeno otvoriti još jedan razred, tako, da su sada na školi u Puli, ne računajuć ovamo učiteljicu u Vinkuranu — zaposlene četiri učiteljske sile.

I u Štokovcima je došlo do male promjene. Tamošnji učitelj g. J. Svjetličić zaokupljen drugim narodnim djelovanjem, zamolio je i zadobio jednu pomoćnu silu. Sada vrši u Štokovcima učiteljsku službu nedavno imenovana učiteljica, gospodjica Kragora, dočim je predjašnji učitelj zadržao za sebe samo ravnateljstvo škole.

(Sliedi.)

Državna podpora tučom oštećenim obćinarom u Dekanih.

Prešni predlog zastupnika *Spinčića* i drugova radi pruženja podpore iz državnih sredstava tučom silno oštećenim stanovnikom mjestne obćine Dekani u Istri.

Dne 2. junija o. g. poslije podne uništila je ledena, sa istoka nadošla oluja, pomješana tučom preko polovice zemaljskih proizvoda u mjestnoj obćini Dekani, politički kotar Kopar.

Trsje je posve uništeno, te je vinski proizvod za više godina vrlo dvojben.

Voće uništeno je skoro posve. Trešnje pobacala je oluja i tuča po zemlji, dotično tako oštetila, da nisu bile više za trgovinu, pri čemu valja spomenuti, da su tamo rane trešnje za seljake jedan od glavnih prihoda.

Isto su tako oštećene bile i kasne trešnje, jabuke, šljive, kajsije, bademi, osobito pak kruške i breskve.

Sve one vrsti voćaka obećivale su obilan plod, što je danas posve isključeno jer preko polovice uništeno.

Nu nisu samo trsje i voćke jako oštećene, već su dapače i niske poljske plodine pretrpile velike štete, na primjer rani grah, pažul, krumpir, kaošto i salata te ostala zelenina.

Ako se pomisli, da je mjestna obćina Dekani već dugi niz godina najrazličitijimi elementarnimi nepogodami posjećena, kao na primjer filokserom, peronosporom, tučom, sušom i t. d., a sada je novo, na američkih sadjenicah ciepljeno trsje, koje daje onom pučanstvu glavni izvor prihoda, za više godina uništeno, tada je lahko pojmiti zdvojnost onih seljaka.

Porezi rastu uvijek, životni uvjeti su uvijek skuplji, i tako se ne možemo čuditi, što je i u ovoj obćini postala seoba put Amerike epidemičkom.

Ukupna šteta, što ju je prouzročila oluja i tuča u ovoj obćini dne 2. junija o. g., može se računati na približnih 100.000 kruna. Ta šteta odpada u nejednakih dielovih na različite porezne obćine, a najveća je u Črnomkalu, sv. Antonu, Rožaru i Dekanih — po prilici 7000 hektara prostora.

Ovo stanje sili podpisane na predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da pruži iz državnih sredstava brzu i dostatnu podporu mjestnoj obćini Dekani, politički kot. Kopar u Istri, koja bijaše dne 2. junija o. g. tučom silno oštećena".

U formalnom pogledu predlažu podpisani, da bude ovaj predlog razpravljen svimi kraticami, koje dopušta pravilnik.

U Beču, dne 23. junija 1906.

Spinčić, Borčić, dr. Klaić, Vuković, Perić, dr. Koudele, Hajek, dr. Ploj, dr. Dyk, Sokol, Formanek, Biankini, dr. Kvekić, Vujatović, dr. Dulibić, dr Ferri, dr. Laug, Robić, dr. Sobotka, dr. Hruban, dr Stojan, dr. Žitnik.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 1. jula 1906.

Ovoga prošloga tjedna obdržavala je zastupnička kuća prva tri dana tjedna sjednice. O dvih sam već kratko izvjestio. Evo štogod iz tretje. Dorazpravio se je privremeni proračun za drugu polovicu ove godine. Ministar-predsjednik bar. Beck govorio je toga dana prvi. Naglasuje da je njegova vlada perlamentarna. Ona da hoće izmirenje ili bar približenje obijuh naroda u sudetskih zemljah (zastupnik Iro mu dovikuje: A Poljaci i Rusini, Hrvati i Talijani!); ona hoće izbornu reformu; i hoće pravednu nagodu sa Ugarskom. Austrijska misao da obstoji u tom, da se vjerno drži naprama vladajućoj kući i prema carstvu. Država da daje svim narodom predpostave za njihov razvoj u duševnom, kulturnom i ekonomičkom obziru. (Glasovi kod Slavena: Nije istina!). Da kod obih naroda u sudetskih zemljah austrijska misao živi, to da se je pokazalo kod nedavnoga vladareva puta po Českoj. Na to opisuje kako se je vladara primalo, pri čem su jako bučili Svenjemci. Obzirom na izbornu reformu reče, da on želi da se provede, i nek se brzo radi na tom. Izborna reforma mora biti napravljena, a sva taktika vlade obstoji u sliedećem: Svaki kompromis stranaka podupirati, jer to pospješuje provedenje izborne preosnove; usuprot sve predloge pojedinih zabaciti, jer otežčavaju kompromis. Autonomiju zemaljsku da valja proširiti, a političku upravu preinačiti.

Ministar željeznica dr. Derschatta govorio je o Alpinskih željeznicah naročito o prekoračenjih proračuna koja se je tu učinilo. Ministar financija dr. Korytowski govorio je o financijah, kako su dohodci netom prošle dobe povoljni, al i opet kako se nemože zadovoljiti svemu što pojedini zahtjevaju jer bi se poremetilo ravnovjesje izmed dohodaka i troškaka. Njemac Gross izjavlja se za vladu. Svenjamac Iro proti njoj, pri čem omalovažuje posliednje izkaze vladaru u Českoj. Poljak Žid Kolischer preporuča ministru financija nek tjera gospodarsku politiku na veliko. Slovenac Tavčar veli da će novi ministar-krajan Njemac Prade sav rad usredočiti za Njemce alpinske proti Slovencem, jer u Českih zemljah neće imati što raditi, nit može uspjeti uz Pacaka. Izborna reforma da je karikatura sveobćega izbornoga prava. Njom bi se pritvrdilo inferiornosti slavenskih naroda. I kod te reforme se je vlada pokazala neprijateljskom Slovencem, narečito u Štajerskoj i Koruškoj. Upozoruje slavenske ministre u kabinetu da se zauzimaju za male slavenske narode. Kaže da bi i ti narodi morali imati svoga ministra. Naglasuje kako se treba Slavenom na jugu koncentrovati bez obzira na stanovište razlike koje su nas do sada razdvajale. Rusin Romančuk iznaša poznate rusinske pritužbe i kaže da bi se i jednoga rusinskoga ministra moralo imenovati da se pak Rusinom ne čini krivica. Slovenac Ploj obrazlože zašto „Slavenska sveza" nejma

povjerenja u vladu i zašto će proti proračunu glasovati. Pitacco, uso italiano, kudi vladu i stranke kako su neprijazne Talijanom.

Za proračun glasovali su svi Njemci, osim Svenjemaca, dakle i liberalni i klerikalni, i pučki, i kršćansko-socijalni i veleposjednici, k tomu i češki veleposjednici i Poljaci. Proti glasuju Česi svi osim veleposjednika, Rusini, Slovenci, Hrvati, Talijani, Svenjemci i socijalni demokrati.

* * *

Prešno glasovalo se je posebnu zak. osnovu, kojom se ovlašćuje vladu da sklopi privremeno trgovačke ugovore do konca decembra sa onimi državami sa kojimi jih još sklopila nije.

* * *

Proračunski odbor opet se je bavio sa gradnjom luke u Trstu. Ministar trgovine zagovarao je mnienje da nije pravo ustavno da se pozove bivše ministre u odbor na odgovornost. Nego ga pobijaju zastupnici, i on njim se prilagodjuje. Nu skoro ćemo dakle čuti kako će se braniti Koerber, koj je znao silno lagati.

* * *

Dne 27. juna zasjedala je ugarsko-hrvatska delegacija i svršila razpravu o izvanjskih poslovih, a načela onu o vojski. Medju ostalimi tužio se je na ministra izvanjskih poslova hrvatski delegat Krasojević. Kod razprave o vojski iznesao je Nikolić tegobe Hrvata proti vojnoj upravi i proti zapovjedničtvu mornarice.

Pritužio se je što vojna uprava ne poštuje hrvatskoga državnoga jezika. Na vojničkih kartah se sistematično neoznačuje Hrvatske i Slavonije. Ćak i krstna imena kao i ona gradova hoće da se ponjemči. U vojnih zavodih premalo je Hrvata i Srba. I kod c. i kr. mornarice koja obstoji iz velike većine Hrvata slabo se poštuje hrvatski jezik i Hrvate. Od 710 častnika samo je 50 Hrvata. U akademiji na Rieci premalo je hrvatskih mladića. Na toj akademiji bi se hrvatski jezik morao bolje učiti. Mornarica ima za svoje brodove svih mogućih imena, ali hrvatskoga ni jednoga. On se nada da će sadanji zapovjednik mornarice doskočiti nepravicam, i glasovati će za mornaricu i zato, jer ona ima braniti obalu nesamo u interesu monarhije nego i hrvatskoga naroda proti našemu naravnomu i narodnomu neprijatelju na Adriji. Odgovor sa strane ministarstva vojnoga pokazao je veliko neznanje iste i nepoznanje zakona. Hrvati će ju naučiti. Odgovor sa strane zapovjedničtva mornarice bio je povoljniji.

* * *

Zast. Spinčić i drugovi podnieli su na ministra bogoštovja i nastave interpelaciju radi izgradnje crkve u Ćunskom, gdje se već pet godina misi u jednoj staroj siromašnoj kući; a na ministra nutarnjih poslova radi postupka naročito c. kr. organa prigodom občinskih izbora u Labinu. Obje su dosta oštre, a možda i ne dovoljno, prema samomu stanju stvari. Donieti ćemo jih.

Beč, 3. jula 1906.

Dne 30. juna razpravljala je gospodska kuća privremeni proračun za dobu od 1. jula do 31. decembra, dakle u posliednji hip. Njeki članovi gospodske kuće su se i pritužili da moradu glasovati proračun a da njim nije dana zgoda nit da ga pravo razprave. Prihvatili su ga ipak. Tako i zakonsku osnovu glede ovlaštenja za sklopljenje trgovačkih ugovora. Obje te osnove bile su sanktionovane i dne 1. jula objavljene u službenom listu.

* * *

Dne 2. i 3. jula imala je svoje sjednice austrijska delegacija. Razpravljala je proračun vojne uprave. Proti raznim pritužbam sa strane austrijskih delegata da je vojni ministar preveć popustio Magjarom, odgovori ovaj, da njim nije u ničem popustio, nego da je naredbom naložio da se vrši zakon glede dopisivanja vojnih oblasti sa civilnimi v. Ugarskoj. Taj zakon hoće da vojne oblasti nesamo primaju magjarske dopise nego i odgovaraju magjarski. (To isto valja i za hrvatski jezik u Hrvatskoj i Slavoniji). Grof Schönborn pobijao je navode delegata Steina glede njegovih nazora o domoljublju i o katoličkoj vjeri. Proračun bio je prihvaćen. Iza te razprave nadaljevalo se je razpravu o izvanjskih poslovih. Govorio je ministar izvanjskih poslova — Goluchowski — možda posliednji put kao takav. Branio se je proti raznim prigovorom, i rekao je da neće on nikad pristati na to da se razpusti trojni savez.

Zastupnik Biankini i drugovi podnio je interpelaciju radi strjeljane na Pehlinu. Ta strjeljana morala bi se ili preurediti ili odstraniti. Inače ne mogu posjednici iz Pehlin-Hostove u svoje posjede.

* * *

Izborni odbor raspravljao je dne 2. jula o razdiobi kotara u Galiciji, al je to odgodio, u nadi da će se Poljaci i Rusini sporazumjeti. Načeo je raspravu o broju mandata i razdiobi kotara u Bukovini.

Politički pregled.

U Puli, dne 4. jula 1906.

Austro-Ugarska

Kako se čini, zasjedat će carevinsko vieće sve do konca ovoga mjeseca. U to doba imao bi i odbor za izbornu reformu riešiti svoj posao. Ljetni praznici carevinskoga vieća bit će dakle kratki — osobito pak, ako se obistini viest bečkih listova, da će se naime carevinsko vieće sastati opet prvih dana mjeseca septembra na jesensko zasjedanje.

Mjeseca oktobra sastat će se na novo delegacije i to u Budimpešti radi odobrenja državnog proračuna za god. 1907.

Iz Beča nam pišu, da kani poljački klub predložiti, da se carevinsko vieće zaključi već polovicom ovoga mjeseca. U ovom zasjedanju imao bi se još raspraviti tiskovni zakon, nu ako se prihvati predlog Poljaka, to će biti nemoguće raspraviti taj zakon.

Što se tiče izborne reforme, pišu bečki listovi, da se u vladinih krugovih drž, da će ta reforma biti od odbora prihvaćena, pošto je odbor odobrio vladinu osnovu glede broja mandata u Galiciji. To smatraju za dokaz, da ima vlada u tom odboru osjeguranu većinu, koja će odbiti sve predloge, koji bi imali vladinu osnovu promjeniti. Tim većinom, da će vlada pobiediti protivnike svoje osnove za sve krunovine. Još ima vlada svladati jednu od najvećih poteškoća t. j. da se ima razdiobu mandata staviti pod zaštitu dvotrećinske većine, kao što zahtjevaju Njemci. Rieši li se sretno ovo pitanje, tada se nadaju u vladinih krugovih, da će biti domala čitava izborna reforma povoljno riešena.

Prilikom naknadnih izbora nar. zastupnika za sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, izabrani su: Kandidati Starčevićeve hrvatske stranke prava: dr. Karlo Bošnjak u sv. Ivanu Žabno, a dr. Alexander Horvat u Novomarofu (potonji jednoglasno). Kandidati udružene hrvatske i srbske oporbe: dr. Fran Vrbanić u Varaždinu (jednoglasno), dr. Ivan Banjavčić u Koprivnici (jednoglasno), dr. Ivan Lorković u Valpovu (jednoglasno), dr. Milan Roje u Bjelovaru (znatnom većinom glasova) i Fran Supilo u Glini (znatnom većinom glasova).

Crna Gora.

Crnogorski poslanik u Carigradu predao je porti memorandum o odnošajima na crnogorsko-turskoj granici, te naveo preko 50 slučajeva umorstva, koji su se u posliednje doba dogodili. U memorandumu se naglasuje, da će na ovaj način težko doći do umirenja.

Rusija.

U jednoj od posliednjih sjednica državne dume odpočela je razprava o zak. osnovi glede prava sastajanja. Socijalno-demokratski zastupnici izjavili su, da će podupirati drž. dumu, dotično većinu u njezinoj borbi proti samovolji birokracije, ali da ju smatraju kao prvi korak do konstituante. Više je govornika osudilo spomenutu osnovu, jer da nije dosta slobodoumna i da su u njoj sadržana ograničenja, kakva se samo u njemačkom zakonu glede sastajanja nalaze.

Predsjednik drž. dume Muromcev izjavio je, da će morati odbiti eventualan predlog, da sastavi ministaraki kabinet, jer da ustavno-demokratska stranka nema absolutnu većinu, a neće da stvori kompromis s vladinom strankom. Govor bivšeg pomoćnika ministra unutrašnjih posala, kneza Uruzova, u kojem je bezobzirno odkrio sve nepodobštine, što no ih počinja policajni odsjek, prouzročio je, kako javlja vladi prijazan list „Perelom", dubok utisak na visoke vladine krugove, jer je knez Uruzov poznat radi svoje objektivnosti i pravednosti. Tvrdi se pod izvjestno, da će Goremikinovo ministarstvo dati ostavku.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Prvi Istarski Sokol u Puli priredjuje u nedelju dne 8. jula t. g. u vrtu „hotel Belvedere" ljetni koncerat uz sudjelovanje bečkog konservatorista v. g. dra D. Novosela i gospodjice Stane Laginjeve. Početak u 8½ sati na večer. Ulaznina: za članove 60 helera po osobi, za nečlanove 1 K.

Budući je čisti prihod namienjen plemenitoj svrsi, primaju se preplate sa zahvalom.

U slučaju nepovoljnog vremena biti će koncerat u dvorani.

Raspored:

1. Mladi vojaki. Udara tamburaški zbor.
2. Ustaj rode. Pjeva muški zbor.
3. Pomladni cvet. Udara tamb. zbor.
4. a) Gjuro R. Prejac. Domovini.
   b) Zaje Ivan pl. Noć je tiha. Pjeva gosp. dr. Novosel, prati na glasoviru gdjica Stana Laginja.
5. Slavenski zvuci. Udara tamb. zbor.
6. Nek dušman vidi. Pjeva muški zbor.
7. Narodna koručnica. Udara tamb. zbor.
8. Slobodna zabava i šaljiva tombola.

Preporučamo rodoljubima da posjete mnogobrojno ovaj koncerat.

Mili gosti. Danas stigoše Wurmbrandom u Pulu 35 što djaka što profesora iz Beograda.

Dobro nam došli mili gosti!

Plodovi talijanske kulture u Istri. U nedjelju dne 24. junija polupali su po noći talijanski nazovi-kulturenosci u Svetvičenti sve prozore na kući, što ju je nedavno kupila naša „Posujilnica" iz susjednih Štokovaca. To junačtvo počinili su Svetvičenski talijanski divljaci po noći kad nebijaše nikoga u kući. Ovi junaci su dostojni one svoje talijanske braće, koji su brusili svoje brze pete pred poludivljimi Abisinci kod Aba Garime itc.

„Omnibus" će izlaziti svakog ponedjeljka. Uredničtvo ovdašnjeg naše veleviednog druga priobćuje sliedeću „Obiavu čitateljima":

Proti našoj volji prisiljeni smo za neko vrieme obustaviti dnevno izdanje našeg lista.

„Omnibus" će zato nekoliko vremena izlaziti samo svaki ponedjeljak u 4 ure po podne, ali na cielom listu.

Za to vrieme svaki će iztisak u prodavaonicama stojati 6 helera.

Dosadanji predplatnici dobivati će brojeve od svakog ponedjeljka, a razliku ćemo jim računati u dobro.

Onima, koji su u Puli i drugdje kupovali naš list u prodavaonicama, preporučamo da to čine i nadalje. Tako će pomoći našoj dobroj stvari, koja neima podpore nego u žrtvi pojedinaca.

Pula, 30. junija 1906.

Uredničtvo Lista.

„Narodna Prosvjeta". Cijenjenim pretplatnicima „Nar. Prosvjete", javlja se, da glasilo nije moglo izaći sa prvim ovog mjeseca, pošto tiskara nije mogla složiti list rad drugog prešnog posla. Izaći će negdje iza desetog ovog mjeseca u većem opsegu za srpanj i kolovoz ujedno.

Lošinjski kotar:

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju. Rodoljubna braća Antun i Noe Martinolić *(Rosario de Santa Fé — Amerika)* ushićeni zorom novog doba, što ju najavila sjajna pobjeda združene opozicije u Hrvatskoj, podariše za siročad bijedne Istre 25 K. — Našim sokolovom u dalekom svietu svesrdna hvala i od Boga plata! Živili!

Krčki kotar:

Narodni darovi. Prigodom krštenja Ivanice Tomašić dne 24. pr. mj. u Dragi bašćanskoj sakupilo se na predlog popa Ivana Volarića, mjestnog župnika, za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru 6 K. Podarišе: Tomo Tomašić (otac djeteta) K 2, pop Ive Volarić K 1·40, Kate Franolić K 1, Ivan Tomašić K 1, M. Derenčinović 40 para i L. Tomašić 20 para. — Živili darovatelji!

Voloski kotar:

O izletu ljubljanskih Slovenaca u Opatiju čitamo:

Na Petrovo u jutro nešto iza 8 sati dojurio je na kolodvor Matulje-Opatija posebni vlak krcat slovenskimi izletnici iz biele Ljubljane. Taj je izlet priredilo proslavljeno pjevačko družtvo „Slavec", koje je htjelo da pohodi naša liepa mjesta Volosko i Opatiju, te da nekoliko vremena proboravi u kolu svoje braće — Hrvata. Prije dolazka vlaka poredaše se na peronu naši dični Sokolovi sa svojim velevriednim starostom dr. Poščićem na čelu. Pokraj njih stale su predsjednica i deputacije svih naših družtava u Volоskom i Opatiji uz brojno občinstvo. Kad je vlak stao, zaori burno klicanje Slovencem, koje je naše pjevačko družtvo „Lovor" pozdravilo s pjesmom „Slovenac i Hrvat". Iza toga je g. Viktor Car-Emin pozdravio goste vrlo liepim zanosnim govorom.

Poslie nekoliko hepih rieči, što ih je u ime pozdrava občine Kastav izrekao obć. savjetnik g. I. Vlah, zahvalio se je predsjednik „Slavca" g. Družil na dočeku na što su „Slavčevi" pjevači zapjevali pjesmu „Slovenec sem". Pjevanje toga vrloga družtva uznesło je sve prisutne, koji su puni udivljenja gledali u te vanredne pjevače. Na to se okupljeno občinstvo poredalo u povorku, i odputilo se, praćeno pucanjem iz topića put Voloskoga, gdje je naše izletnike i „Slavčeve" članove čekalo krasno iznenadjenje. S obiju strana velebna slavoluka, okićena narodnim trobojnicama, činile su špalir naše gospodje i gospodjice Voloskoga i Opatije. Tu je izletnike dočekao mjestni načelnik g. dr. Andrija Stanger, koji je gostove pozdravio toplim riečima u ime občine. Za njim je izrekla gospodjica Olga Stanger prigodni proslov a po tom je gospodjica Avelina Jurković predala „Slavčevu" predsjedniku sjajnu vrpcu, koju su darovale naše vriedne gospodje i gospodjice Voloskoga i Opatije. Iza krasnih zahvalnih rieči gosp. predsjednika „Slavčeva", povorka krene dalje pod kišom cvieća, što su ga na izletnike treste gospodje i gospodjice. Zatim je u „Narodnom domu" bio zajutrak, a u 1 sat po podne kod Burnera u Opatiji skupni objed, kod kojega je palo više liepih zdravica, od kojih je osobitog dojma bila ona g. dra Fabianića, dra Janežića i „Slavčeva" predsjednika. Za vrieme objeda odpjevali su „Slavčevi" pjevači dvie pjesme. — Oko 4 sata pošli su izletnici, a na čelu im zastava našeg „Slavca" k luci, da dočekaju svoju vriednu braću iz Bakra i Sušaka. Došao „Sklad" i „Jadranska Vila" oba družtva sa svojim zastavama. „Jadranska „Vila" bilaje već od prije poslala svoju deputaciju, koja je učestvovala pri dočeku braće Slovenaca. Najveći broj gostiju iz Sušaka dovelo nam je sa sobom vriedno radničko i obrtničko družtvo „Sloga". Na gatu su izmienili pozdrave predsjednici raznih družtava dočim ih je svih liepo i toplo pozdravio gosp. dr. M.

...inajstić. „Slavec“ je na to zapjevao ...iepu našu...“ a domobranska glazba pod ...vnanjem dičnog zborovodje g. Muhvića ...arila slovensku: „Naprej...“ i na to se ...a družtva uputila u „Zoru“, odkle se u ..., sati pošlo na Slatinu, gdje je zapo...a velika, divna i sjajna svečanost.

Bila je to prva svečanost, što su ju ...ši priredili u Opatiji, pa nije čudo, što ... s naše strane bilo zbog toga i nekoliko ...jazni i nemirne uzbudjenosti. Ali ti su se ...voljski osjećaji ubrzo razplinuli, da dadu ...jesta čuvstvima velike radosti, zanosa i ... ponosa. Sav onaj sviet, što se onako ...nogobrojan skupio na širokom prostoru „Lawn tenisu“ — bili su gotovo sami ...ši ljudi — oko 1500 njih, kliktao je od ...likog oduševljenja.

Ta zabava pružila nam je veliki ...mjetnički užitak. „Slavec“ — naš divni ...ratski „Slavec“ je pjevao — a pjevao je ...ko krasno, tako milo, da su nam često ...i milja oči prosuzile.

Ne manje nas je iznenadila naša ...čna „Jadranska Vila“. Trebalo je vidjeti ...ke strane, tudje ljude, kako su slušali ...še „Vilaše“ i s kolikim su udivljenjem ...vorili o pjevačkom umieću toga krasnoga ...rvatskoga družtva. Izmedj pjevanja igrala ... vojnička glazba Jelačićeve pukovnije sve ...me slavenske komade, tako da je ta ...učka svečanost bila izključivo slavenska ...ava u ovom našem kraju. Poslie pre...rasnog koncerta sliedio je ples. Kako smo ...kli, učestnika bijaše silan broj. Bilo ih ... iz ciele naše okolice (za Volosko i Opa...ju i ne govorimo, sve što je tu naše — ...lo je te večeri s namo). Vrlo ih je ...mnogo bilo iz Sušaka, Rieke i Bakra — ...mi nismo u stanju, da im izkažemo, ko...ko nas je veselio njihov boravak medju ...ama. Tako je eto svršio prvi dan toga ...ratskoga slavlja. Započeo je liepo i svr...o liepo, mirno, i dostojanstveno kako to ...olikuje svietu, koji hoće da se diči svojom ...ulturom. Da je to sve tako liepo izpalo, ... prvom redu treba zahvaliti odboru, koji ...avriedjuje svako priznanje, ali mu je ...ajljepša zadovoljština nepomućena izvedba ...eloga programa. Jedno je, istina izostalo, ... to je doček dragom družtvu „Sklad“ iz ...akra. Ali odbor nema tu ni najmanje ...nvnje, pošto mu dolazak toga miloga ...ružtva nije bio najavljen ni službeno ni ...ivatno. Medjutim je i „Sklad“ iznio dio ...eg slavlja. Da živu sviestni i vrli pjevači!

Skinut občinski načelnik. Iz Pod...ada pišu nam, da je c. k. kotarsko po...avarstvo u Voloskom svojim dekretom ... dne 22. junija o. g. skinulo sa načel...čke časti g. Ivana Deklevu sve dotle, ...k traje proti njemu istraga radi prevare.

Uprava občine izručena je prvomu ...vjetniku g. Antunu Pelozi-Filanu iz Muna. ...m je ovaj došao u Podgrad, da preuzme ...bćinsku upravu, morao se je vratiti kući, ...r nije našao ni u uredu ni u Podgradu ...i obć. načelnika ni obć. tajnika.

Na taj korak proti obćinskomu na...elniku oovažile su se oblasti (politička i ...emaljska) kisela lica, jer su se nadale, da ...e pomoću sadašnje obćinske uprave u ...noj obćini na novo razpiriti stare strasti.

Pazinski kotar:

Izborne listine u Tinjanu izložene. ...oznajemo iz Tinjana da su listine za ...zbor novog obć. zastupstva od 24. junija kroz 4 tjedna na uvid izložene. Za sada javljamo samo ovo, da su sva imena talijanskim pravopisom napisana i u obće čisto talijanski sastavljene listine.

I tu je opet pokazao šijor Vence, vinski trgovac, malinar, krčmar i za nesreću našu podeštà svoje rodoljublje âla Krstić i Marchi. Do mala doći će sve njegove bravure na vidjelo.

Sami se pobijaju. Iz Kršana pišu glasilu tršćanskih Židova, da je tamo obdržavan javni sastanak dne 17. pr. m. na kojem da su slavenski agitatori pripravljali zemljište za buduće izbore. Zatim imenuje naše rodoljube, koji su na sastanku govorili i denuncira po talijansku nekoje učitelje i svećenike, koji su sastanku prisustvovali. Na sastanku da se je raspravljalo o uvozu talijanskog vina u naše krajeve. O čemu se je dakle raspravljalo? o izborih ili vinu? Vidi se, da je piskar židovski nešto čuo govoriti ali za pravo nezna što ni kako. Ali ga taj sastanak silno peče!

Utok proti obćinskim izborom u Labinu. Tršćanskomu „Židovčiću“ javljaju iz Labina, da su naši izbornici III. tjela uložili utok proti netom obavljenim izborom za onu obćinu. Utok taj da je neosnovan i netemeljit, što da je potvrdio i upravitelj kotarskog poglavarstva u Pazinu, namjestnički savjetnik g. Šorli, koji je izborom prisustvovao i koji da je u zapisniku izjavio, da nema tim izborom prigovora. Znatiželjni smo zbilja, da li je to g. Šorli izjavio na zapisnik.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živčana u ledjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Franina i Jurina.

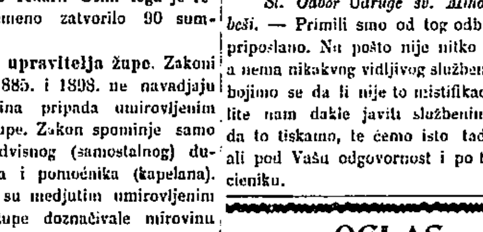

Fr. Neki lovranski poprdili, da te puknut od boli.
Jur. A ča jih to boli?
Fr. Nebore križi.
Jur. Neka se puste s drenovicum dobrahno namazat pak će bol valje jenjat.
Fr. Takova medižija nefali nikada.

* * *

Fr. Ja bi Jurino zabeštimal, da me ni strah Boga i sram ljudi.
Jur. Ča ti se j' ki va postol . . .?
Fr. Joh ni ne, lego nemorem čut kako se neki ter neki impiegatići pred svojemi višimi hvale, da poznaju naš zajik, a kad tamo nisu vredni ni jedan list pravilno napisat.
Jur. Ča ćeš, oni misle da znaju dosta ako znaju po našu grdo zabeštimat.

Razne primorske viesti.

Za jezikovnu ravnopravnost na državnih željeznicah. Narodni zastupnik g. profesor Spinčić upravio je u sjednici carevinskoga vieća od dne 23. junija interpelaciju na željezničkog ministra radi provedenja jezikovne ravnopravnosti na državnih željeznicah. Radi nestašice prostora morali smo tu interpelaciju ostaviti za buduči broj.

Sastanak odgodjen. Iz Bresta nam javljaju, da su odgodili sastanak urečen za 5. o. m. radi nepredvidivih zaprieka.

Politički sastanak u Marezigah obdržavat će se dne 15. o. m. Na sastanku govorit će narodni zastupnici prof. Mandić i Kompare.

Pokusi s novim ratnim brodom. Ovih dana učinjeni su pokusi s torpednjačom ratne mornarice, nazvanom „Anakonda“ a sagradjenom na brodogradilištu „Stabilimento tecnico“ u Trstu. Pokusi započeše rano u jutro i svršiše u 4 sata po podne te su izpali na sveobće zadovoljstvo. Torpednjača „Anakonda“ plovila je najvećom brzinom od 27 pomorskih milja na sat. Ona je blizanac torpednjači „Kaiman“ sagradjenoj u Englezkoj.

Kako putuje talijanski kralj. Talijanski listovi primorja znadu pripovjedati o svakom vladaru kad putuje, kako je bio sa sviju strana obkoljen stražari, redari i vojnici i oružnici, jedino kad putuje talijanski kralj ne spominju o tom ništa, kao da bi on putovao bez straže i stražara kao svaki drugi umrli čovjek. Ali tomu nije tako, jer i njega čuvaju sa svih strana, kako nam to priobćuje rimski list „Il Messagero“ pišuć o putovanju kralja Viktora Emanuela u Jakin. Taj list kaže, da se je za kraljevu sjegurnost brinulo u Jakinu 280 detektiva, 500 redara, 800 karabinera i 9000 vojnika. Policija je iznajmila sve balkone, što gledaju na ulice, krez koje je kralj imao proći, te se na njima smjestiše redari. Osim toga je redarstvo privremeno zatvorilo 90 sumnjivih osoba.

Mirovina upravitelja župe. Zakoni o kongrui g. 1885. i 1898. ne navadjaju kakova mirovina pripada umirovljenim upraviteljem župe. Zakon spominje samo mirovinu neodvisnog (samostalnog) duhovnog pastira i pomoćnika (kapelana). Državne vlasti su medjutim umirovljenim upraviteljem župe doznačivale mirovinu pomoćnika. I svi se podlagali tim odlukam šuteći. Jedan upravitelj župe u Dalmaciji, prošle godine umirovljen, nije se zadovoljio takovom mirovinom, nego je tražio mirovinu neodvisnog pastira. I zbilja pred malo vremena carevinsko sudište riešilo mu povoljno odnosni utok. Toliko na znanje umirovljenim upraviteljem župa u Istri.

Državne štipendije. Na c. k. visokoj školi u Beču biti će dne 1. jenara 1907. slobodnih šest državnih štipendija u godišnjem iznosu od 600 kruna svaka, koje su namienjene civilnim slušaocem četirigodišnjeg tečaja na visokoj školi za vinarstvo, i koje će podieliti c. k. ministarstvo bogoštovlja i nastave sporazumno s c. k. ministarstvom nutarnjih posala.

Dvadesetpetgodišnjicu svoga obstanka proslaviti će radničko družtvo „Tržaško podporno in bralno družtvo“ dne 5. agusta o. g. svečanim načinom. Tim će povodom razviti i svoju novu zastavu. Svečanost će se ta obaviti u prostorijah „Narodnoga Doma“ u Sv. Ivanu kod Trsta. Odbor toga družtva pozivlje sva naša narodna družtva na tu svečanost a za pjevačka družtva, koja će svečanosti sudjelovati, želi, da bi javila pjesme, s kojima će sudjelovati, najdalje do 15. julija o. g. Družtvo ima svoje prostorije u ulici Stadion 19.

Novi zakon o podporah činovnikom. Zadnjih dana prošloga mjeseca priobćen je zakon o viših podporah (adjutum) sudbenim prislušnikom, zaprisegnutim prokuraturnim perovodjam, elevom, aspirantom, vježbenikom i njima ravnopravnim asistentom. Nakon trogodišnje službe dobit će svi spomenuti — dokažu li višu znanstvenu naobrazbu, godišnju potporu od 1600 K, inače pak 1200 K: nakon petgodišnje službe dobit će 2000 K, odnosno 1500 K. Nakon šestgodišnje službe imati će prislušnici 2500 K podpore.

Češće kričanje male djece, kao i njihovo iznenadno probudjenje, te im bolni slučajevi prema mnienju zdravstvenoga savjetnika dra. A. Lutze često su učinci toga, što mirne i tetošeće majčice ili dadilje piju odveć uzrujavajuću zrnatu kavu. Ovo malo koji znadu, pa se radi toga na ovaj uzrok upozoruje. Usljed obilnoga pridodatka Kathreinerove-Kneipove sladne kave postaje kavni napitak ne samo blaži i ugodniji, nego takodjer škodljiva svojstva zrnate kave gotovo sasma odstranjuje. Za majke i dojilje imalo bi daleko sežniju prednost, da bi ovo Kathreiner-Kneippovu sladnu kavu pile posvema čistu, koja pospješuje zdravlje, te je hraniva i tvori krv, pa radi svoga mirodijskog i kavi sličnog teka vanredno dobro prija. Djecu u obće ne bi se smjelo priviknuti na nijedan drugi kavni napitak. Ali neka se uviek upotrebi samo pravi Kathreiner u zatvorenim omotima, koji jedini pružaju jamstvo čistoće i finoga kavnoga miomirisa, radi česa neka se izrično zahtjeva kod kupovanja „Kathreiner“, pa treba paziti na zaštitni znak „župnika Kneippa“.

Listnica uredničtva i uprave.

Sl. Odbor Udruge sv. Mihovila, Rubeši. — Primili smo od tog odbora jedno priposlano. Na pošto nije nitko podpisan, a nema nikakvog vidljivog službenog znaka, bojimo se da li nije to mistifikacija. Izvolite nam dakle javiti službenim znakom da to tiskamo, te ćemo isto tada tiskati, ali pod Vašu odgovornost i po tiskovnom cieniku.

OGLAS.

„Hrvatska Čitaonica“ u Pazinu sazivlje **glavnu izvanrednu skupštinu** za dne 12. o. m. u 5 sati u dvorani „Narodnog Doma“.

Dnevni red:

Prodaja jednog dijela vrta „Narodnog Doma“ *Odbor.*

NB. U slučaju da se ne sakupi dovoljan broj članova, držat će se ista skupština isti dan u 6 sati.

Za odbor:

Iv. Ivančić, tajnik. Dr. Kurelić, predsjednik.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdrávlje — koristna méda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštérija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

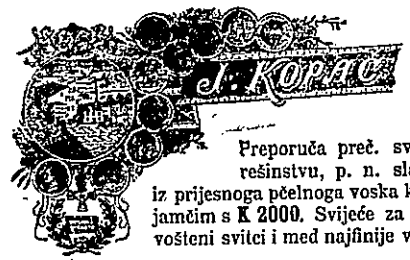

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

703 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izktjučen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje pośredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astmo (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, nauralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mužavne slabosti, otečenoj ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, napiknosti, drhtanja na tielu, indurace ekopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotivtomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967. kako je jur rečeno, unjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stara bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOI STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 49/A,

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne 1·3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Drvotržna pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu želudčane kapljice priredjuju. — Ove želudčane kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave te s tim u savezu zatvorenosti i bezteènosti.

Izvadak iz raznih mnogobrojnih dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radenbargu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. Josip Schneider, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 28. Pula, u četvrtak dne 12. julija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuženje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljaju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makuljа. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Nastavak)

Još jednu školu ima družba u puljskom kotaru i to u Raklju. I »Lega« se ugnijezdila tamo, ali rek bi, da nema sreće; — osim vrlo malenog broja zavedenih i ovisnih nesretnika, nitko ne šalje svoje djece u tu pogubnu školu, već sve hrli pod topli, narodni krov družbe naše.

U pazinskom kotaru prkose našoj narodnoj svijesti jošte samo dvije općine: Plomin i Labin. Ali i tu će doskora biti skršena moć one šake tudje, nasilne gospode. Plomin već pada, a i Labinu se već temelji tresu. Škola u Šušnjevici, koja se podigla potporom družbe, ljuto je zaboljela plominsku gospodu, jer je i jedan dio pripadnika te općine dužan slati tamo svoju djecu. Proti toj se školi svakojako spletkarilo. Htjeli su, da joj bude naukovni jezik rumunjski, a kad nije to pomoglo, onda je zemaljski odbor uzkratio plaću učitelju. Ali starija je oblast napokon tomu zulumu stala na kraj, i odredila, da se zakon poštuje. To se natezanje c. k. oblasti sa slavnom juntom oteglo punu godinu dana, i da nije bilo družbe, koja je privremeno namjestila u Šušnjevicu jednu učiteljicu, bila bi vrata one škole kroz cijelo to vrijame zatvorena narodu, koji je za školom toliko uzdisao.

Nedavno su c. k. školske oblasti na toj školi namjestili dotadašnjega učitelja na družbinoj školi u Raklju, g. Saršona, a družba je pako sa svoje strane premjestila u Rakalj učiteljicu, gospodjicu Justić, koja je do tada bila od družbe namještena u Šušnjevici.

Nešto slična dogodilo se i u Vlakovom, na Labinštini. I tamo je družba podigla svoju zgradu a vlada namjestila učitelja, koga talijanska naša zemaljska oblast nije htjela da plaća. I tu je priskočila družba, pomogla učitelja da ne skapa od gladi i inako se pobrinula, da ona djeca ne ostanu bez poduke. Sada je riješeno i to pitanje i to na našu korist. Vlakovo će dobiti svoga redovitoga učitelja a zemlja će biti prinudjena da ga plaća.

Ne mali je trn u oko labinskoj gospodi i školica u Sv. Marini, koja okuplja danas pod svojim krovom do 85 djece. Još jedan takav trn pripravlja naša družba i u Ripendi, u ubavom mjestu one prostrane, čisto hrvatske a u narodnom pogledu vanredno zapuštene općine. To se mjesto nahodi od prilike izmedj Rapca i Labina. I ta će škola biti od vanredne znamenitosti. Pod nogama imat će da se bori s »Leginom« školom u Rapcu, a više glave bit će u kreševu s labinskom gospodom. Takva borba eto čeka tu našu novu školu, ali — odoljele su tolike druge, odoljet će i ona.

U koparskom kotaru uzdržava naša družba jednu svoju školu i to onu u Brgucu, na Krasu. Ima nade, da će i ta škola preći doskora pod upravu javnih školskih oblasti, a to isto imalo bi da uslijedi i sa družbinim školama u Volovskom i Opatiji.

Lijep je napredak pokazala družbina škola u Malom Lošinju. Broj je djece tako ponarastao, da je Ravnateljstvo bilo prinudjeno otvoriti na pomenutoj školi još jedan razred, te proširiti ju od dvorazrednice na trorazrednicu.

Prema tome imala je družba lani jedanaest svojih zgrada, sedamnaest škola i dva zabavišta sa 26 razreda. Otvoreno je pet novih škola, dva razreda i jedno zabavište u Pazinu. Podučavalo je 26 učiteljskih sila i to 10 učitelja i 16 učiteljica Tečajem godine odstupila su dva učitelja i jedna učiteljica. Družba je u svoju službu primila devet novih učiteljica i dva učitelja. Naš gospodin predsjednik pregledao je gotovo sve te škole i uvjerio se, da je u svima napredak povoljan, u nekim dapače odličan.

Bog neka i unaprijed blagoslovi rad našeg požrtvovnog učiteljstva, koje je prvo zvano, da u narodu čuva i goji onaj velebni spomenik, svjedočanstvo našeg bivstva — naš lijepi, hrvatski jezik. Čuvajući i gajeći tu, božanskim dahom u srca naših otaca udahnutu majčinu riječ, ti naši vrijedni trudbenici trgaju nas iz propasti, iz duševne tmine i smrti. Neka im je zato od nas najsrdačnija hvala, osobito onima, koji sami u gorskoj tišini i gluhoj zabiti zapuštenoga kraja, provode svoje dane sred tužnih kućeraka sirotnoga istarskoga mučenika!

Neka je izrečena duboka hvala i onoj veleč. gospodi našim svećenicima, koji besplatno podučavaju nauk vjere u našim školama. Kolike li razlike medju njihovom požrtvovnosti i sebičnosti onih talijanskih popova, koji traže od družbe svoju masnu platu, za to što u nekim njezinim školama uče djecu Isusovom nauku!

Mogo bih koju reći o raznim drugim zaključcima, koje će trebati provesti, i to u najkraće vrijeme. Nego bolje će biti govoriti o njima, kad postanu gotovim činima. Družba ima sada i svoje glasilo, svoj »Vjesnik« u kojem će se ti zaključci objelodanjivati redom, kako budu izvadjani.

Na poticaj mnogih družbinih prijatelja a ponekle i iz vlastite pobude, započelo je naše Ravnateljstvo s izdavanjem toga svoga »Vjesnika«. Izlazit će za sada četiri puta u godini.

Naredni će broj mimo ostaloga donijeti potpuni izvještaj ove naše skupštine, radi toga će otpasti običajno godišnje, družbino »Izvješće«. U obće — zadaća će Vjesniku biti, da osim prinosa što će u odnosnim razdobljima stizavati na Ravnateljstvo, donaša i glavnije zaključke odborskih sjednica, te školske i ine bilješke, koje bilo kako zasjecaju u život naše družbe.

Časna gospodo! Nedavno je pred carevinskim Vijećem u Beču pala s talijanske strane riječ, da i kad bi se ovo carstvo do temelja raspalo i rasulo, istarski Talijani ne bi zato ostali bez krova.

Riječ krilata, koju su sa zanosom pozdravili svi, koji se u Istri nazivlju talijanskim imenom.

Za nas je od važnosti jedino to, što i kako ta gospoda uopće misle s otim »krovom«. A nije teško pogoditi ni to. Njihove krajnje težnje nisu više nikakve tajne; one nam ponekuda dižu koprenu sa žive slike, koja nam predstavlja taj njihov idealni krov . . .

I vidimo taj krov, kako je na daleko i na široko razmaknuo svoja krila i kako bi se rad nadvio nad ove naše krajeve a i zahvatio čak i ovu našu staru Učku goru. Zahvatio bi Učku — zahvatio bi i nas. Kako bi pako nama bilo pod tim krovom, o tome bi znali pričati toliki tužni vjekovi, što su prohujili nad sirotnom glavom izmučenoga ovoga naroda. Ali ne samo pomisao na jadnu prošlost već i pogled na ovu našu krvavu sadašnjost, govori nam, da pod tim krovom nije naše mjesto, već da ga moramo tražiti drugdje.

I narod naš je tražio to svoje mjesto — i našo ga je. Našao ga je na grudima drevnoga kraljevstva, u srcu domovine, s kojom smo jedno tijelo, jedna duša. . . U crnim danima teške patnje svoje, ta je domovina čula naš bolni vapaj i pružila nam ruku, da nam pomogne pridići se iz krvavog poniženja.

I naš se narod u Istri polako pridigô i sad sabire svoje sile i okuplja se pod stijegom jedne velike i divne misli: oko misli narodnog ujedinjenja.

U tom smislu, ako i neizravno, djeluje evo i ova naša družba. Ona vraća narodu uspavalu svijest, diže u potištenim srcima plameni osjećaj ponosa, čuva narodnoj duši njenu najveću svetinju — lijepo majčino slovo, te budi ljubav i zahvalnost k zajedničkoj otačbini.

Jest, družba je svoje male istarske štićenike učila ljubiti hrvatsku domovinu ne samo u njenoj ljepoti već i u bijedi i boli njenoj. Danas pako, kad su se nad tom našom domajom razmakle crne gomile oblaka i propustile, da i pred hrvatska vrata drago sunce sine, radost istarske duše ne pozna gotovo granica, već se sva raztapa u velikim snovima i nadama budućnosti. A te su nade i opravdane, jer nije moguće, da bi nas u prošlosti svoje lijepe sreće napustio onaj narod, koji je za nas u vremenima teškim i ljutim već toliko uradio.

Ta mi ne tražimo za nas drugo osim malena kutića pod krovom . . . ali pod krovom — našim — hrvatskim!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 8. jula 1906.

Zastupnička kuća obdržavala je netom prošloga tjedna samo dvie sjednice, najme utorak i petak. U obih vodila se je od dnevnoga reda podrobna razprava glede obrtne preosnove, za koju je malo zanimanja radi tolikih drugih stvarih.

Dne 3. jula razpravio se je prešan predlog radi povišenja poštanskih tarifa. Dočulo se je najme da kani ministarstvo trgovine povisiti poštanske tarife. Proti tomu su se digli osobito Bečlije, pa je i bečki zastupnik Noske postavio prešan predlog u toj stvari. Reklo se je da vlada nebi smjela toga činiti bez parlamenta, a da povišenje nebi obogatilo državnih blagajna. Uspjeh toga predloga bio je, da se za sada neće povisiti poštanskih tarifa.

U istoj sjednici odgovorio je ministar-predsjednik Beck na jednu interpelaciju, radi porabe nazova „c. i kr. carinsko ministarstvo" ili „c. i kr. skupno vojno ministarstvo". U navadi bijaše ono prvo, Ugri hoće ovo drugo. Stvar još nije na čistac svedena. Svesti će ju obje vlade: austrijska i ugarsko-hrvatska.

Ministar-predsjednik odgovorio je takodjer na interpelaciju Svenjemaca glede ministara zemljaka. Car i kralj ima pravo imenovati jih. Oni su za to da savjetuju vladi u njezinom poslovanju.

Isti ministar-predsjednik odgovorio je takodjer na interpelacije tičuće se postupka ugarske vlade obzirom na autonomni carinski tarif, kod kojega da Ugarska protivno ugovorom postupa. Odgovorio je da on toga neodobrava. I nepitan izjavio je u sjednici 6. jula, da povlači nagodbene osnove, koje su utanačili bili svojedobno Koerber i Szell. Tako ima sada vlada i parlamenat slobodne ruke prema Ugarskoj, u kojoj se rečene osnove još nisu parlamentu nit podnesle. Velika većina mu je na to silno pljeskala. Austrijska vlada osovljuje se na svoje noge proti Ugarskoj.

* * *

Proračunski odbor zastupničke kuće imao je prošloga tjedna skoro svaki dan sjednice. U jednoj su prisustvovali takodjer bivši ministri Koerber, Call i Böhm-Bawerk. Još se takva šta nije dogodilo da bi se pozvalo na saslušaj bivše ministre, i da bi došli. Bili su pozvani radi pitanja lučkih radnja u Trstu, da najme opravdaju svoj odnosni postupak, što su u obće na milijune i milijune trošili bez privole parlamenta, što nisu to dali na znanje nit kontrolnoj komisiji, što su odali radnje bez razpisa natječaja, i što su novčane ugovore sklopili samo sa jednom bankom. Koerber je govorio na dugo i široko, kako se obično govori kad se na pitanje neće da dade jasna odgovora. Radi gospodarskih odnošaja da bijaše nuždno obaviti radnje — to je glavno što je rekao, al tim nije odgovorio na postavljena mu pitanja nit opravdao postupka svojega odnosno kabineta komu je na čelu stojao. Obojica ostalih ministara bili su tu samo kao štafaža Koerberova. Članovi pododbora, koji su stvar izpitali i o njoj izvjestili ostaju kod svojega prijašnjega mnienja, da najme Koerber i njegova vlada nije postupao ni pravilno ni ustavno, ni zakonito.

* * *

Legitimacioni odbor bio je sazvan za 5. t. mj., al nije mogao obdržavati sjednice radi nedostatnoga broja članova. Manjkali su kako već godinu dana gg. Talijani dr. Bartoli i dr. Conci.

* * *

Izborni odbor obdržavao je prošloga tjedna četiri sjednice. Odlučilo se je broj mandata i razdiobu kotara za Bukovinu. I Galiciju se je konačno u tom obziru uredilo, pošto su se Poljaci i Rusini izvan odbora, dielomice sudjelovanjem dra Kramaža sporazumili. Predlog Glabinskoga da

se povisi broj mandata od 102 na 110 pao je. Isto tako i predlog Demelov da se u Galiciji ustanovi jedan njemački mandat. Odbor je prihvatio sporazum Poljaka i Rusina. Po njem dobivaju Poljaci 75 mandata, Rusini 27. Ovoliko sigurnih za Rusine.

Glede broja mandata i razdiobe kotara u Kranjskoj razpravljalo se je 5. i 6. t. mj., i još se nije svršilo. Plantan je zagovarao drugu razdiobu kotara, po kojoj bi se ustanovilo osim ljubljanskoga još dva mandata za gradove i trgovišta. Polovilo bi se jih po cieloj pokrajini. Njemci Lemisch i Wastian govorili su za ustanovljenje jednoga njemačkoga mandata u Kranjskoj. Pozivali su se na to da je Kranjska spadala njemačkomu „bundu", i da oni moraju tražiti sve više naprama jadranskomu moru, te da su Njemci zaslužni za Kranjsku. Dr. Šusteršić se je protivio koli promjeni kotara toli njemačkomu mandatu. Ako pak bi se ovaj imao dati, onda bi trebalo dati Slovencem jednoga u Koruškoj ili Štajerskoj, obnoviv razpravu i glasovanje o tom. Ministar-predsjednik Beck nije protivan pače je za 1 njemački mandat u Kranjskoj, ali za to da treba Slovencem primjerenu odštetu, koja pak nebi bila dana ako bi se dalo Kranjskoj još jedan slovenski mandat više. Dakle primjerna odšteta bila bi samo izvan Kranjske. Proti tomu govorio je Malik. Kad je svršio i predsjednik rekao da će zaključiti sjednicu, dr. Bartoli, član odbora, kao da je pobjesnio. Ustao se i naglo išao sa svoga mjesta te nagibao stolice na stol, lupajuć s njimi. Kroz zastupnike naglo je prošao pak išao s druge strane prema predsjednicu, i nješto govorio. Predsjednik je uricao sljedeću sjednicu. A zastupnici pitali se čudom jedan drugoga što se je dogodilo dru Bartoli-u. Nitko nije znao raztumačiti njegova postupka. Predsjednik je njekim rekao da mu je dr. Bartoli bio javio da će govoriti dugo, tako da neće pustit da onoga dana dodje do glasovanja. Na to je predsjednik odgovorio, da neće ni postaviti glasovanja na dnevni red, pak da ni netreba da dr. Bartoli govori za tobož zapriečiti glasovanje.

* * *

Austrijska delegacija držala je sjednicu 5 dana uzastopce prošloga tjedna. Kod razprave proračana za c. i kr. mornaricu iztaknuo je Šusteršić neka se brodovlje bolje uredi, i obala učvrsti. U Puli da bi monarhija mogla doživiti svoj Port-Artur. Da se doista kani utvrditi Šibenik, al što će kad nejma željezničke sveze.

Kod podrobne razprave ministra izvanjskih poslova „doplomatički troškovi" govorio je delegat Biankini o zavodu sv. Jeronima. Reče, da su prošlo već dvie godine što su talijanski sudovi riešili sva preporna pitanja glede zavoda sv. Jeronima. Zavod je pod zaštitom Njeg. Veličanstva. Obstoji breve Lava XIII. kao svečani dokumanat da zavod spada hrvatskomu narodu, a ipak neće da se stvar rieši. Kojim pravom upravlja legacioni savjetnik grof Coronini crkvenim, hrvatskim, narodnim imetkom i crkvenim zavodom?! Žalibože ima i u crkvenih krugovih u Rimu ljudi, koji su protivni Hrvatom. Čitalo se je dapače, da će ravnateljem zavoda biti imenovan tudjinac, Talijan monsignor Lucidi. Ako je to istina, onda je to vrhunac drzovitosti, krvava provokacija, koju će Hrvati odbiti.

I njemački klerikalni konservativni list „Vaterland" nezna ništa k tomu reći, nego da je Biankini impetuozno i excesivno govorio! Dakako, kad se radi o hrvatskih dobrih i pravicah, onda i Njemci konservativni klerikalci po njih mlate, mjesto da jih kao pravi kršćani brane. — U pitanju zavoda sv. Jeronima je Biankini takodjer interpelovao.

Isti gospodin delegat Biankini govorio je kod proračuna za Bosnu i Hercegovinu. Govorio je do dva sata. Govorio je najprije hrvatski pak njemački, za svoju potlačenu braću u Bosni i Hercegovini. Smatra to za svoju dužnost kao sin Dalmacije, jer ta braća nisu zastupana u nijednom zakonodavnom tjelu, i jer se s njimi postupa kao sa divljaci u najodaljenijih kolonijah. Govori takodjer s toga, što Bosna, Hrcegovina i Dalmacija sa okolišnimi zemljami stvaraju u geografskom, etnografskom i državopravno-historičkom obziru nerazdielivo jedinstvo, i da njim predstoji jedna budućnost. Bosna i Hercegovina su zaledje Dalmacije, a Dalmacija su morska vrata za Bosnu i Hercegovinu. Na to je nacrtao stanje u Bosni i Hercegovini u svih oborih, i prikazao ga u jako crnoj slici. Zaključio je ovako: Kako je sada, nemože ići dalje. Ili — ili. Mi moramo i tamo bankrotirati i svoj mandat vratiti vlastim što su podpisale Berlinski ugovor, ili pak nastupiti otvoreno puteve slobode i napredka. Inače možemo biti stalni, da ćemo kod evropejske konštalacije doživiti exod (izlaz) iz okupiranih pokrajinah, koj će juče boliti nego li exod iz Lombardije i Mletačke. Razni delegati su mu povladjivali, ministar financija Burian pako odgovarao drzovito, na što mu je pak dolično Biankini odgovorio.

* * *

Formalnu zaključnu sjednicu imala je austrijska delegacija petak dne 6. i 7. u večer, a ugarsko-hrvatska sliedeći dan. U njih se je ustanovilo da zu zaključci jedne i druge delegacije jednaki.

* * *

I kvotne deputacije imale su svoje sjednice svaka posebice, a njihovi pododbori skupno. Austrijska deputacija stoji na stanovištu, da se kvota, svota za skupne poslove, ima plaćati po broju pučanstva. Prema tomu da pripada na Austriju 57·6%, a na Ugarsku 42·4. Ugri se oslanjaju na poreznu moć, pak vele da bi Austrija imala plaćati 65·6, a Ugarska 34·4. Razlika je dosta velika. Kako će se izgladiti, to se nemože predvidjati.

Politički pregled.

U Puli, dne 11. jula 1906.

Austro-Ugarska

Jedan od njemačkih ministara izjavio se je ovih dana prema nekom novinaru, da će carevinsko vieće biti odročeno u drugoj polovici tekućega mjeseca, dočim da će odbor za izbornu reformu i nadalje zasjedati. Taj je odbor riešio pitanje izbornih kotara u posliednjih sjednicah za Galiciju, Korušku i Štajersku. U posliednjoj sjednici imala se je raspraviti izborna osnova glede Kranjske. U predzadnjoj sjednici zahtjevali su Niemci jedan mandat za Niemce u Kočevju, kojih imade okolo 15.000. Tomu zahtjevu uzprotivili su se odlučno slovenski zastupnici. U sjednici odbora od ponedjelka imalo je doći do glasovanja glede izbornih kotara i broja zastupnika u Kranjskoj. Nu do glasovanja nije došlo, jer je zastupnik Bartoli držao obstrukcioni govor, koijm je ispunio svu sjednicu. On se je pritužio na umišljeni pritisak koji se tobož vrši na Talijane, te je kazao, da će Talijani, ako se ne provede razdioba kotara po njihovoj želji, t. j. ako im se ne da još jedan mandat u Istri i Goričkoj, osujetiti izbornu reformu svimi mogućimi sredstvi.

Dne 9. o. m. držane su pod predsjedanjem hrvatskoga bana grofa Pejačevića razprave za predradnje oko zakonskih osnova, koje će se predložiti saboru na razpravu u predstojećem zasjedanju. Konferenciji prisustvovali su izmedju ostalih i budući predstojnici dr. Nikolić i dr. Badaj.

Hrvatski sabor sastat će se dne 14. o. m.

Srbija.

Iz Biograda javljaju: Pašićeva vlada predat će kralju, čim se sastane skupština, svoju ostavku. To se je snovalo još pred izbore, no s obzirom na većinu, što ju je dobila kod izbora, imala je to biti samo formalnost. Medjutim su se prilike promienile. Ako i ne bude prihvaćena ostavka Pašićeva, ipak će izstupiti iz vlade oni ministri, koji se ne slažu s Pašićevim držanjem glede pregovora s Austro-Ugarskom. To su Jovanović, Putnik i Vesnić. Skupština se sastaje u nedjelju.

Rusija.

U odboru drž. dume, koji se bavi pitanjem o podporama, što se imadu podieliti biednom pučanstvu, izjavio je ministar financija, da će unatoč ruskom zajmu biti ove godine deficit od 130 milijuna kruna, jer da su krivo izračunani izdatci za rusko-japanski rat. Ovi izdatci prekoračuju ustanovljenu svotu za preko 200 milijuna. Na koncu je ministar izjavio, da nov izvanjski zajam nije više moguć, jer da je i tako već sada ruska valuta niža od same argentinske.

Feller
Elsa-Fluid
Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, živčanu bol, kunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umornost, slabost, upalu, nedahu, grozničavost, influencu, glavobol itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja naslovit na E. V. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elzin trg, br. 202.
Mnogo su hvaljene Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule sa znakom »ELZINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško riblje ulje 2 boce franko K 5·—.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zabava Sokola u korist putne blagajne, koja je bila u nedjelju večer na vrtu „Belvedere" izpala je u svakom pogledu sjajno. U veliki tamburaški zbor, koji je svojom već starom vještinom odigrao njekoliko komada, nastupio je ovog puta i pjevački zbor i to mužki i mješoviti. Mužki je zbor odpjevao veoma liepo „Ustaj rode", „Morje adrijansko" i „Nek dušman vidi". Mješoviti zbor odpjevao je tri slov. narodne pjesme od Hubada. Gromorni aplauz i pljesak nije se slego dok nisu pjevačice i pjevači opet stupili na daske, te ponovno odpjevali ove jednostavne, ali ipak tako mile i čarobne pjesmice, koje ugriju srce i dušu čovjeka. Koli tamburaškim, toli pjevačkim zborom ravnao je naš starešina g. Lacko Križ, koji je i sav trud za taj koncerat uložio.

Vrhunac sve te liepe i ugodne zabave, vrhunac oduševljenja bio je nastup g. dr. Novosela, koji nam je odpjevao tri pjesme, a pratila ga na glasoviru vanrednom spretnošću gospojica Stanica Laginjeva. Bojimo se izreći pohvalu g. dru Novoselu, bojeć se da ga ne uvriedimo, jer je to pjevanje takovo bilo, kakvog ga mi opisati nemožemo, kakvog ga dosad u Puli nikad čuli nismo. Njegov se čisti glas razliegao kao zvono onom bašćom i prodirao ulicama lievo i desno, te zaustavljao ulicam idući sviet, koji je svetom mirnoćom slušao tužan vapaj Gregorčičeve pjesme domovini, koju je odjenuo u divno ruho harmonije naš mladi glazbenik g. Prejac. Doista ti krasni Gregorčićevi stihovi, te liepo ubrane rieči nisu mogle dobiti dostojnijeg ruha, nego li njim ga je dao g. Prejac, a sve to onako liepo, tužno, bolno, puno ljubavi i žara nije mogao da odpjeva drugi onako divno kao što je to učinio g. dr. Novosel, koji za to bio nagradjen burnim aplauzom, a vriedna i mila gospojica St. Laginjeva krasnom kitom cvieća.

Občinstvo ostalo je zapanjeno i nije znalo, kako da sve to dostojno zahvali, pa razilazeć se u kasno doba noći sve je veselo i zadovoljno odilazilo jednodušnim uvjerenjem, da ovako sjajne zabave još nije bilo u Puli.

Grom ubio ribara. Dne 8. o. m. lovili su ribari iz Fazane sardele nedaleko Premanture. U jednoj ladjici nalazio se je vlastnik Abbà sa dva sina i sa još dvojicom ribara. Dok su lovili nasta iznenada velika oluja, za koje se je stari Abbà sa jednim ribarom povukao ispod krova ladjice dočim su ostali na palubi, oba sina i ribar Trolis. Za oluje udari grom u ladju i pogodi dvadesetgodišnjeg mladića Abbà baciv ga u more, dočim je ošinuo brata mu tako čvrsto, da je morao u bolnicu. Nesretnog mladića nisu mogli više naći.

Školstvo u Puli. Talijanski sveučilištni djaci našega grada izdali su tiskom statističke podatke o sredojih i pučkih školah grada Pule s tom nakanom, da odvrate talijansko gradjanstvo od polaska njemačkih pučkih i srednjih škola. Ti podatci su vrlo zanimivi a jadikovke talijanskih sveučilištaraca na njemačke pučke i srednje škole tako smiešno-žalostne, da ćemo se mi na taj predmet povratiti čim nam to prostor lista dopusti.

Lošinjski kotar:

Obraćenje. Sredinom ovoga mjeseca prešla je sa protestanske na katoličku vjeru gospodja Marta Skopinić rodjena Waltson u Malom Lošinju.

Vjenčanje. Danas, dne 12. o. m. vjenčala se u Malom Lošinju gospodjica Blaženka Lovrić, kćerka neustrašivog narodnog borca g. Ivana Lovrića, sa gospodinom Josipom Hafnerom, pravim slovenskim narodnjakom iz Koruške.

Novovjenčanima naše srdačne čestitke!

Voloski kotar:

Iz Lovrana pišu nam: — Pročulo se ovih dana, da odlazi od nas naš obljubljeni i velezaslužni župni upravitelj g. Ivan Ziganto, koji je premješten u Sv. Križ kod Kastva. Kratko je vrieme bio medju nama, nešto više od godine i pol, ali je i u ovo malo vremena učinio ovdje jako mnogo. Mlad čovjek, pun ideala, pun dobre volje za rad, došao je medju ovaj zapušteni narod, da ga preporodi u vjerskom i narodnom pogledu. Svećenik po duhu Kristovu, Hrvat dušom i tjelom, bio je dostojan nasljednik blagopokojnog biskupa Šterka, koji je takodjer bio više godina župnikom u Lovranu.

Radio je neumorno u crkvi i izvan crkve, akoprem nije bio podupiran od onih, koji bi mu morali poći svagdje na ruku, već je dapače bio mnogo puta upravo od tih priečen. No sve spletke mu nisu slomile dobre volje za rad. Poglesdajte Lovranci samo našu crkvu, kako nam ju je liepo uredio; ta izgleda sada kao zrcalo. Čista je i ljepa u koliko može da bude starinska crkva. Za zvonik se mučio, da ga popravi, ali ako mu nije plemenita nakana uspjela, i ako nam je i danas zvonik bez križa i travom zarašten, nije kriv ni najmanje veleč. g. upravitelj, nego što je to tako ostalo, zahvalite onima, koji vas ludo napućuju, da je gospodin župnik mislio učiniti hrvatski zvonik. Niste htjeli vjerovati gosp. administratoru, koji je za nas sve dobro mislio i radio, nego volite vjerovati onima, koji vas vode u propast. Oj tužni moj narode Lovranski!

Evo, ovako vriednog čovjeka gubi naš Lovran! Čovjeka gubi, komu je bio na srcu napredak ovog mjesta; svećenika, koji je znao uvjek svjetovati dobro i poučiti pametno i komu je mogao doći svaki Lovranac u svako doba, kao svomu otcu i prijatelju.

I doista neima čovjeka u Lovranu, koji nebi visoko cienio našeg bivšeg upravitelja g. Žiganta, i koji nebi žalio što nam odlazi; pače isti naši narodni neprijatelji su ga morali cieniti i poštovati. Ali uza svu ljubav i poštovanje naroda prama njemu, pošlo je za rukom dvojici, trojici, koji niti mare za crkvu, a niti se brinu za dobro naroda, da se mora seliti, jer je imenovan župnikom u Lovranu gosp. Iv. Luk.

Mi još nepoznamo našeg novog župnika, pa ne možemo niti o njemu suditi; al mu ipak poručujemo, neka drži s narodom, koji je u Lovranu sav hrvatski; neka štuje naš hrvatski jezik u crkvi i izvan crkve i neka se ne dade zavadjati

od stanovitih ljudi, koji su neprijatelji i crkve i naroda. Pa ujedno želimo i očekujemo od njega, da će poći stopama blagopokojnog biskupa Šterka i vlč. gosp. Žiganta, i tako će postati doista njihov vriedni nasljednik! Bog dao bilo tako!

Gradnja groblja u Lovranu. Občinsko glavarstvo u Lovranu raspisuje u talijanskih listovih jeftinbu za gradnju novoga groblja u mjestu Dolac-Lokva, pokraj Lovrana. Dne 20. julija obdržavat će se u tamošnjem občinskom uredu javna jeftimba:

1.) Za gradnju ceste do novoga groblja, 2.) za gradnju crkvice na groblju i 3.) za gradnju groblja. Za prvu gradnju proračunan je trošak na kruna 28.467; — za drugu kruna 39.547·24; za treću kruna 103·228; za nepredvidjena djela 8.757·76 — ukupno kruna 180.000. Pismene i zapečaćene ponudbe za sve tri radnje valja da sadržaju popust na gornjih cienah i dokaz da je položena jamčevina od 5 po sto na cieli iznos. Nudioci valja da se obvežu da će preuzeti dosadašnje troškove od 6.900 K, i da izjave, da su im poznati nacrti, proračun i svi uvjeti. Ovaj občinski ured daje obaviesti i prepis svih spisa uz odštetu od 25 kruna.

Pazinski kotar:

Sa c. kr. državne hrvatske gimnazije u Pazinu.

Upisivanje učenika za I. razred na c. k. velikoj državnoj gimnasiji u Pazinu za nastajnu školsku godinu 1906—1907. obaviti će se dne 16. srpnja i 16. i 17. rujna t. g., a prijavni ispiti biti će dne 16. srpnja i početkom nove škol. godine dne 17. rujna. Tko želi biti primljen valja da se prijavi od 8—12 sati prije podne u gimnazijskom upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika te ima donieti sa sobom krštenicu (biljegovanu), kojom će dokazati, da je navršio desetu godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1906. Ako je pohadjao pučku školu, ima prikazati i svjedodžbu polaznicu, propisanu minist. naredbom 7. travnja 1878. broj 5436.

Na prijamnom ispitu za 1. razred zahtijeva se: a) iz nauka vjere onoliko, koliko je propisano za prve četiri školske godine pučkih škola; b) iz hrvatskoga jezika okretnost u čitanju i pisanju, poznavanje pravilnih oblika, vještina u razglabanju proste i raširene rečenice, najglavnije o pravopisu i razgocima; c) iz računstva četiri glavne vrsti računa sa cijelim brojevima pismeno i usmeno.

Svaki prijamnik ima platiti pri upisivanju 4 K 20 h za upisarinu i 2 K kao prinos za učila.

Iz Krapana nam pišu, da je ravnateljstvo tamošnjeg rudokopa prihvatilo sve uvjete, što ih stavište radnici, te da ima nade, da će sada štrajk prestati.

P. S. U zadnji čas doznajemo, da su se pogadjanja izmedju odaslanika radnika i izmedju ravnateljstva razbila te da će usljed toga i nadalje radnici štrajkovati.

Porečki kotar:

Poziv na redovitu godišnju glavnu skupštinu podružnice »Družbe sv. Cirila i Metoda« u Livadama, koja će se obdržavati dne 15. julija 1906. u 4 sata po podne sa slijedećim dvevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izbor novog odbora.
5. Slučajni predlozi.
6. Ples u kući gosp. Brtoše Ivana u Livadama.

Odbor.

Izvoz vina iz Poreča. U mjesecu junju izvezeno je iz Poreča parobrodi družtva „Istria-Trieste" i „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva" ukupno 3614·80 stolitara, i to za Trst 1926 stol., za Pulu 857·90 stol., za Rieku 830·90 stol. Prošle godine istoga mjeseca izveženo je vina od tamo 3655·50 stol. i to za Trst 2130·80 stol., za Pulu 2130·80 stol., za Rieku 841·40 stolitara.

† Ivan Pesante. U Poreču preminuo je ovih dana kanonik i prošt. stolnoga kaptola preč. g. Ivan Pesante, bivši škol. nadzornik za onaj kotar itd.

Pokojni kanonik Pesante spadao je medju najodlučnije naše narodne protivnike, u čemu se je osobito iztaknuo kao ljuti protivnik naše glagoljice. Počivao u miru!

Koparski kotar:

Javni sastanak u Marezigah. Kako smo u posliednjem broju u kratko javili, obdržavati će se u nedjelju dne 15. o mj. poslie podne u Marezigah (politički kotar Kopar) javni sastanak, na kojem će narodni zastupnici Kompare i Mandić govoriti o izbornoj reformi.

Od naše inteligencije na koparščini očekujemo, da će se živo zauzeti riečju i dobrim primjerom za taj sastanak.

Iz Roča pišu nam 2. o. mj. Ovdašnji predstojnik postaje Škobertal ne kani se poboljšati. Mjesto da se umiri i ublaži svoje postupanje nakon poznatih pritužba proti njemu u naših novinah, on se istim još te izrugava klevećuć, da iste samo bedaci čitaju.

Poznati naš mladić Ante Nežić, kojega je taj uzorni činovnik ranio, podnio je proti njemu obtužbu i bio je sudbeno kažnjen na globu od 10 K, na 4 K za dangubu i na odštetu od 50 K. Nu sve to neće ga stalno opametiti i mi se snebivamo od čuda, kako može državna željaznica toga čovjeka i nadalje ovdje pustiti.

Talijanska škola u Savudriji! Zadnjih dana prošloga mjeseca bila je u poreznoj občini Medelji — župa Savudrija komisija radi ustrojenja pučke škole u onoj župi. Od strane političke oblasti iz Kopra prisustvovao je upravitelj one oblasti g. Polley, od strane polit. oblasti u Poreču g. Schneider; zemaljski odbor zastupao je prisjednik Chersich, a občine Piran i Humak načelnici ili njihovi zamjenici. Ta se gospoda sastnše u Medelji, kamo pozvaše poglavare obiteljih, koji da su jednoglasno izjavili, da žele imati talijansku školu. Tu školu da će polaziti i djeca susjednih občina.

Mi se nečudimo nimalo što su se (ako su se) roditelji izjavili za talijansku školu, jer nas uči gorko izkustvo, da je to posve lahko u piranskom i bujskom sudbenom kotaru, gdje talijanska gospoda predobiju hrvatske roditelje milom ili silom il prevarom za talijansku školu. A tako se je bez dvojbe dogodilo i u Savudriji, gdje je velika većina našega siromašnoga i zapuštenoga pučanstva.

Franina i Jurina.

Fr. Si čital kako se groze naši socijalisti?

Jur. Kemu? Zač?

Fr. Guvernu, da kani dat talijanskoj šinjoriji premalo deputati za Beč.

Jur. Pak ča to njih tišći?

Fr. Ter znaš, da pravi hlapac će poć i va oganj za svojga gospodara.

Razne primorske viesti.

Imenovanja. Gg. August Jakopić i Fr. Emil knez Smechin, savjetnici prizivnog suda u Trstu pridieljeni ministarstvu pravosudja u Beču, imenovani su dvorskimi savjetnici najvišeg kasacionog sudišta.

G. X. Corsich računarski savjetnik, imenovan je računarskim nadsavjetnikom kod računovodstva namjestničtva u Trstu.

Umirovljen je ravnatelj računarstva kod namjestničtva u Trstu g. Aleksander Mayhofer te mu je podieljen red željezne krune III. razreda.

Promjene u učiteljstvu srednjih škola u Istri. Službeni list bečke vlade priobćuje, da je premješten namjestni učitelj hrvatske gimnazije u Zadru g. Stjepan Figurić na hrvatsku gimnaziju u Pazin; prof. državne gimnazije u Puli dr. R. Gall premješten je u Beč; prof. iste gimnazije g. dr. F. Podhorsky premješten je takodjer u Beč; g. L. Sadl namjest. učitelj na držav. gimnaziji u Niesu premješten je na državnu gimnaziju u Puli.

Javni sastanak na Livadah. Na vruću želju naših vriednih Livadčana i ostaloga našega pučanstva občine Oprtalj, sazivlje političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre za nedjelju dne 22. o. mj. na Livadah (občina Oprtalj) javni sastanak, na kojem će medju ostalim govoriti o izbornoj reformi zem. zastupnik g. Matko Mandić. Potanji program toga sastanka priobćiti ćemo u budućem broju.

Kralj na pomorskih vježbah u Dalmaciji. „Narodnom Listu" javljaju iz Beča: Kralj će odputovati iz Beča put Dubrovnika dne 10. septembra u večer. Od god. 1875. kralj nije prisustvovao pomorskim vježbam u našim vodama. Kralja će pratiti prijestolonasljednik Fran Ferdinand, a odsjesti će u kneževu dvoru. Vježbe će trajati tri dana. Učestvovati će dvije divizije sa 11 brodova i treća divizija sa 6 brodova i nekoliko torpiljarka. Pošto su ove vježbe t. zv. „kombinirane", učestvovat će i kopnena vojska.

„Mladi Istran". Primili smo 7. i 8. broj „Mladog Istrana", lista za mladi svjet, sa vrlo bogatim sadržajem, te ga toplo preporučamo našoj mladeži i svim njezinim pravim prijateljem.

Prisilno prijateljstvo. Na Tjelovo bilo je — kako pišu novine — više talijanskih častnika u Gorici, gdje da su bili prijateljski pogošćeni. Da vrate Talijani austrijskim častnikom milo za drago, pozvali su austrijske častnike u talijanski gradić Cividale, na austrijsko-talijanskoj granici, da ih tamo posjete. Tamo kane domala austrijski častnici, gdje da će ih talijanske oblasti i talijanski častnici pogostiti.

Ti za nevolju saveznici utvrdjuju svoje granice, jedan proti drugom, na granicah pomnažaju svoje posade, jer ne vjeruju jedan drugomu, a ovamo se goste i bratime kao da bi bili najbolji prijatelji!

Konačni pregled katastralnih čestica. Državni nadzemljomjer gosp. M. Spongia doći će polovicom mjeseca julija u občinu Humak (Umag) da konačno pregleda tamo katastralne čestice. Dne 17. biti će u poreznoj občini Petrovija, dne 20 julija u Sv. Lovreču a dne 24. julija u Materadi. Dne 26., 27. i 28. julija biti će na poreznom uredu u Bujah, gdje će primati pritužbe i prijave o promjeni vlastničtva pojedinih katastralnih čestica.

Za nove članove zemaljskoga školskoga vieća bili su imenovani za dobu od 6 godina gg. dr. Alojz Faidutti stolni prošt; dr. Helarij Zorn vjeroučitelj na državnoj realci; Fridrih Simzig ravnatelj državne gimnazije i Stjepan Kriznić ravnatelj učiteljišta i školski savjetnik — svi u Gorici.

Priposlano.[1]

Gospodinu

Petru Juretiću,

občinskom tajniku u Kastvu.

Prošle godine u mjesecu novembru, poslao je niže podpisani odbor molbu na slavno zastupstvo občine Kastav, da podieli občina društvu sv. Mihovila hud kakovu novčanu podporu s razloga, što je u godini bolovalo mnogo članova i društvo imalo mnogo troška.

Vi gosp. tajniče primili ste molbu u svoje ruke i rekal ste, da ćete to Vi sam izručit na zastupstvo.

Uljudno Vas moli niže podpisani, zašto niste molbu izručil Slavnom obć. zastupstvu?

Zašto niste obdržal Vaše besede, već ste molbu izručil društvenom blagajniku bez da ste istu dao na pregled občinskom zastupstvu. Dvojimo da riešite, gosp. tajniče, mnoge molbe na isti način.

Rubeši, dne 1. julija 1906.

Odbor „Udruge sv. Mihovila".

Listnica uredničtva i uprave.

Sa zadnjim brojem počeli smo obustavljati list svim okorjelim i višegodišnjim dužnicima, koji neka sebe krive ako im bude radi toga prouzročeno troškova. — Dulje se nemože više, zato smo počeli bezobzirno postupati.

Pravim čudom mogu se nazvati uspjesi postignuti uporabom dvostruko-elektro-magnetičkog križa R. B. broj 86·967 g. Alberta Müllera, pošto se je mnogo hiljada osoba uporabom istog za uvjek riješilo Gichta, ischiasa, Reume, srdčanih te živčanih i dr. bolesti, dapače i u najzastarjelih slučajevih, što svjedoče nebrojene zahvalnice i priznanice, koje posjeduje gosp. Albert Müller, te koje su ne samo laici, nego i strukovnjaci pisali. Tako n. pr. piše gosp. dr. Pavao Szeniczey, okružni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovani g. Müller! Pošto se je Vaš dvostruko-elektro-magnetički križ vrstnim pokazao to ću isti svakom prilikom preporučiti.

S toga neka se svaki, koji na gornjim bolestima trpi, takav jedan stroj nabavi, koji se kod g. Alberta Müllera u Budimdešti V. kotar, Vadasz ulica br. 43/A. dobiti može.

[1]) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Ljekarnički vježbenik

sa maturalnom svjedodžbom, traži mjesto u kojoj ljekarni. Govori hrvatski i njemački. Ponude neka se izvole upraviti na

F. REIZERA, juniora, SAMOBOR.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznato u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.
763 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Uljeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkreanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reuma, astme (lažkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mukrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence akopčane sa bolešću krsta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztačkosti, ischiasa, panekrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svećnčе slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo**, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj **ne smije zamjenjivati** sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredna dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili su mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po krunu 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 5 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove želudčane **kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztočnosti.**

Izvadak iz razuih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto i njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 5·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice žudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zametom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 29. Pula, u četvrtak dne 19. julija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaj.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, 4. kat).

XIII. glavna godišnja skupština

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Konac.)

Ovo je izvješće primljeno bez primjedbe.

Prelazi se na IV. točku dnevnoga reda: Izvješće blagajnika. Gosp. predsjednik podieli rieč blagajniku, veleuč. g. dru Konradu Janežiću, koji izvješćuje o imovnom stanju družbe. Podpuno izvješće bit će odštampano u družbinom „Vjesniku". Iz njega vadimo za sada sliedeće:

Prihod podružnica iznašao je K	2815·72
Prihod družbinih poduzeća (žigica, cig. papira, cikorije, olovka itd.)	„ 15314·03
Prinosi sabrani putem novina	„ 21886·48
Prinosi prispjeli izravno na Ravnateljstvo	„ 20943·00
Prinosi članova utemeljitelja	„ 1400·—
Najamnine	„ 300·—
Zapisi	„ 1408·20
Kamati	„ 178·03
„Narodni biljeg"	„ 123·45
Uglavničeni kamati	„ 1117·71
Ukupno K	65487·52

Koncem g. 1904. iznašala je ukupna družbina imovina K 174.445·01, dočim se je tekom g. 1905. povećala za K 17.952·57.

Gospodin blagajnik se nada, da će do godine moći prikazati sl. skupštini utješljivije brojke, pošto je već tekom prvih pet mjeseci ove godine prispjelo u blagajnu družbe preko 50.000 kruna.

I ovo je izvješće primljeno s odobravanjem.

Nakon toga ustane veleuč. g. dr. Matko Trinajstić, da kao član nadzornog odbora poda skupštini svoje izvješće. Reče, da je prisustvovao svim sjednicama Ravnateljstva, tako da se je mogao uvjeriti o savjesnom radu i nastojanju ciele Uprave, a što se tiče knjiga i društvene blagajne, izjavlja, da ih je nadzorno vieće pronašlo u redu, te za to predlaže, da se Upravi družbe podieli absolutorij, a Ravnateljstvu u obće i gg. blagajniku i tajniku napose unese u zapisnik današnje skupštine zahvala za trud oko unapredjivanja družbinih ciljeva. — Primljeno.

Po tom nastavlja, da je izvješće nadzornog vieća podastirao do sada uviek g. Kazimir Jelušić; ove godine je na žalost bolešću zapriečen prisustvovati skupštini. Želi, da bi se velezaslužnom članu nadzornog vieća što prije vrnulo dragocjeno zdravlje. (*Živio Jelušić!*)

Posljednja točka dnevnoga reda: Možebitni predlozi. Rieč zadobi g. dr. Dinko Trinajstić, koji pročita pismo velevriednog zidara g. Nikole Ratkovića iz Zagreba, ticući se nekih preporuka Ravnateljstvu. Preporuča tiskanice za potvrdu primitka prinosa. G. predsjednik izjavlja, da su te tiskanice već od prije uvedene. Preporuča, da se što izdašnije podupire djačko pripomoćno društvo u Pazinu. G. predsjednik veli, da je družba to velevriedno društvo podupirala do sada, a hoće svakako i od sada.

G. dr. Zuccon preporuča, da se urede plaća i mirovina učiteljima.

G. blagajnik odgovara, da će se, u slučaju, kad ne bi dotjecala odnosna mirovinska zaklada i redoviti prinosi, plaćati mirovina učiteljima iz zaklade članova utemeljitelja.

D. dr. Zuccon preporuča, da Ravnateljstvo uznastoji, kako bi glavna godišnja skupština družbe postala pravim narodnim blagdanom. U tom smislu govori i veleč. g. Zorko Klun, koji preporuča, da se skupštine drže u srednjoj Istri, jer da će od njih imati narod velike koristi.

Pošto se više nitko ne prijavlja za rieč, diže se gosp. predsjednik, pozdravi prisutne i zaključi skupštinu.

Nakon skupštine bila je sjednica Uprave u kojoj se je konstituiralo družbino Ravnateljstvo. I tako je uz veleuč. g. Vj. Spinčića, koga je skupština izabrala predsjednikom, izabran podpredsjednikom veleuč. g. dr. Niko Fabianić, blagajnikom g. dr. K. Janežić a tajnikom g. Viktor Car Emin. Ostali su odbornici: Gg. dr. Matko Laginja, Monsignor V. Zamlić, dr. I. Pošćić, V. Tomičić i Julije Miran. Članovi nadzornoga vieća: Gg. Matko Trinajstić, Slavoj Jenko i Kazimir Jelušić. Obranički sud: Gg. dr. Andrija Štanger, dr. Dinko Trinajstić i dr. I. Zuccon.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 10. jula 1906.

Jučer, ponedjeljak, imao je izborni odbor sjednicu od 4—7 po podne. Svu sjednicu izpunio je svojim govorom dr. Bartoli. Najprije govorio je njemački, ističuć kako su Talijani u ovoj monarhiji zatirani i zapostavljeni. Njihovoj strpljivosti je kraj. Oni u „talijanskih pokrajinah" na jugu nemogu već živjeti. Neće da se jih pogoduje. Voljni su odstupiti dio svoga posjedovnoga stanja, al na osnovu vladinu nemogu pristati. Zatim je govorio talijanski, svega po malo, pušeć i hladeć si grlo vodom. U posliednje doba da se je u Austriji doseglo najviše s obštrukcijom i to naprasitom obstrukcijom (ostruzione violenta). Tako Njemci, tako Wolf, tako Mladočesi, tako pojedine stranke u Kranjskoj. I oni će kušati sreću, oni za koje nejma pravice u Austriji, u kojoj se nejma poštovanja prema manjinam kako to zahtjeva jedno od glavnih pravila parlamentarnih. (Čujte, ljudi, to govori član parlamentarne većine u Istarskom saboru).

Govorio je nadalje o prirodnih medjah Italije, koje da su tamo negdje kod Postojne u Kranjskoj . . . Svršio je, al se je on opet upisao u govornike.

Sjednica je opet danas, pak će valjda poslie drugih opet govoriti.

U zastupničkoj kući razpravio se je danas jedan prešan predlog jednoga njemačkoga agrarca iz Češke. Zahtjevao je da se ukinu pogodnosti koje imadu Njemci iz „rujha" kod uvažanja ječma, jer tim trpe češki Njemci.

Razni mešetari mešetare danas radi mandata u Primorju, Trstu s okolicom, Istri i Goričkoj.

Htjeli bi dati Istri, ili Goričkoj još jedan talijanski mandat, uzev ga Trstu, dočim Talijani zahtjevaju po jedan i za Istru i za Gor.čku.

Beč, 15. jula 1906.

Nétom prošloga tjedna obdržavale su se samo dvie sjednice zastupničke kuće. Razpravu o novoj obrtnoj osnovi se je konačno svršilo. S njom nije niko pravo zadovoljan. Primilo se je tečajem razprave predloga, kojimi se ju je znatno promjenilo. Hoće li na sve pristati gospodska kuća i pak vlada, da podnese osnovu na potvrdu Njegovu Veličanstvu, to se nezna.

U prvom čitanju razpravilo se je osnovu o podržavljenju sjeverne željeznice, te ju izručilo odboru na razpravu. Ako se razpravi i u drugom i trećem čitanju, bit će tim izpunjena vruća želja Čeha i Poljaka.

Načelo se je razpravu o trgovačkom ugovoru sa Švajcarskom.

U izbornom odboru nadaljevalo se je dne 11. i 12. t. mj. razpravu o njemačkom mandatu u Kranjskoj. Zast. Plantan brani dne 11. pr. p. najprije svoju osnovu razdiobe mandata, kako bi se najme izlučilo gradove i trgove od ladanjskih občina. Polemizira proti navodom dra Šusteršića. Onda izjavlja da neće glasovati za njemački mandat u Kranjskoj dok se ne odstrani krivica koja se je počinila Slovencem u Koruškoj i Štajerskoj.

Iza njega uzima rieč dr. Gessmann, kršćanski socijalac. On veli da je on i njegova stranka uvjek za kompromis što ga razne stranke medju sobom sklope. U ovom slučaju ga nejma, pa će on, da ne stavi u pogibelj izbornu reformu, glasovati za ono za što se je vlada izjavila, najme za njemački mandat u Kranjskoj al takodjer za predlog da se stvori i još jedan slovenski mandat u Koruškoj ili Štajerskoj.

Svenjemac Malik govori proti još jednomu mandatu u Štajerskoj ili Koruškoj.

Dr. Bartoli govori talijanski njekoliko urn. Oko 2¼ postavlja zast. Malik predlog da se pobroji članove odbora. Pošto jih nejma nadpolovična većina, to predsjedatelj dr. Chiari zaključuje sjednicu i saziva drugu za 4 sata. U toj sjednici razprela se je razprava o tom da li je sjednica bila zakonito sazvana ili ne. Svenjemci Malik i Stein, Njemac grof Stürgkh, Talijan Malfatti, govore da sjednica nebijaše zakonito sazvana. Za to mnienje glasuju 16 članova odbora proti 13, te je tako sjednica zaključena i određena druga za sljedeći dan. Na svih stranah vlada razdraženje.

Sliedeći dan se je glasovalo o njemačkom mandatu u Kranjskoj. Bio je prihvaćen. Ujedno se je poprimio predlog da se obnovi razprava glede broja i razdiobe mandata u Štajerskoj. Predsjednik je Talijan Malfatti i glasovao za to takodjer Talijan dr. Bartoli. Poslie odulje razprave prihvatio je odbor najprije predlog da se broj mandata u Štajerskoj poveća od 28 na 29, a onda predlog razdiobe, po kojoj Slovenci dobivaju jedan mandat više. Kod ovoga glasovanja ne bijaše dra Bartola.

Tim glasovanjem ozlovoljena je većina Njemaca, te misle da će moći stvar još popraviti. Ozlovoljeni su ti Njemci takodjer na Talijane i to za to što su pomogli te je došlo do obnove razprave glede Štajerske i do jednoga slovenskoga mandata više. Tečajem odnosne razprave govorio je takodjer zastupnik napredne slovenske stranke Plantan. On misli da bi se moralo i za koruške Slovence još jedan mandat dobiti. On će glasovati za još jedan slovenski mandat u Štajerskoj, jer smatra to pravednim. Al čini to takodjer s taktičkih razloga, i to s toga, što njemačke stranke izjavljaju, da će one, ako bude taj predlog prihvaćen, glasovati proti izbornoj osnovi. U tom podupire takodjer on Njemce.

Dne 13. t. mj. došlo je na red Primorje. Dr. Bartoli, sporazumno sa članovi odbora iz slavenske sveze predlagao je da se jedan talijanski mandat iz južnoga Tirola i jedan iz Trsta prenese jedan u Istru jedan u Goričku, tako da bi ove pokrajine imale svaka 6 mandata. Predlaže takodjer razdiobu kotara.

Zastupnik Gabršček, koj je u odboru zamjenio Plantana, kaže da je obštrukcija Talijana samo maska, kojom su htjeli tobož zadobiti nješto što njim je već unapried, već od dulje vremena obećala vlada. Pogoduje se zastupnike onoga naroda, koji hoće da se austrijsko zemljište do Postojne izruči Italiji. To se čini stalno samo iz obzira naprama Italiji. Postavlja predlog da se uzdrži prvanji predlog vlade, a ako nije moguće sada s tim predlogom prodrieti, nek se razprava odroči dok se ne dosegne sporazuma. Socijalni demokrat Adler se tuži da se je u Trstu razdiobu provelo na način, da se je otežčalo radnikom dobiti jedan mandat. S toga je on za Trst za to, da se glasuje za ono kako bijaše vlada prije predložila.

Dr. Ivčević izjavlja u ime jednoglasnoga zaključka slavenske sveze, da će glasovati za predloge kako jih je postavio dr. Bartoli i kako se jih je prije skupno utanačilo poglavito s razloga da se pospješi provedenje izborne reforme. Ministar nutarnjih poslova pristaje uz predloge dra Bartoli-a, i pristaje uz prije izrečeno mnienje da se nejma stvarati u Tirolu novi talijanski mandat. Malfatti će glasovati za postavljene predloge, al za to će se on ipak zauzeti da dobiju Talijani još jedan mandat u južnom Tirolu. Dr. Šusteršić ustaje proti tomu, jer se je kompromis u Primorju stvorio na temelju, da bude talijanskih mandata ne više od 18.

Predlozi kako su jih utanačili predstavnici slavenske sveze i Talijana bili su prihvaćeni sa 26 proti 8 glasova. U ovih 8 su osim Gaberščeka Njemci koji se srde na Talijane što su kod Kranjske i Štajerske krenuli kabanicom.

* * *

Eto osnove kako bijaše prihvaćena za Primorje dne 13. Jula 1906.

I. za Trst:

1. izborni kotar: Stari grad i Sv. Jakov;
2. „ „ Bariera nova, Novi grad, Greta i Škorklja;
3. „ „ Bariera stara i Kjadin;
4. „ „ Sv. Vid i gornja Kjarbola;
5. „ „ ostala predgradja i okolica.

II. za Istru:

1. izborni kotar: sudbeni kotari Buje, Piran, te mjestna občina Kopar i Milje;
2. „ „ sudbeni kotari Motovun, Poreč, Rovinj i mjestne občine Vodnjan i S. Vincenti;
3. „ „ sudbeni kotar Pula i mjestne občine Lošinj Mali i Osor;
4. „ „ Sudbeni kotar Podgrad, te mjestne občine Dekani, Dolina, Marezige, Očizla-Klanec i Pomjan;
5. „ „ sudb. kotar Buzet, Pazin i Labin, te mjest. občina Barban;
6. „ „ sudbeni kotari Volosko, Krk i Cres, te mjestna občina Lošinj Veli.

III. za Goričku i Gradiščansku:

1. izborni kotar: mjestna občina Gorica;
2. „ „ sudbeni kotar Gorica bez mjestnih občina Gorica i Ločnik;
3. „ „ sudbeni kotari Ajdovščina, Komen i Sežana;
4. „ „ sudbeni kotari Cervinjan i Tržić (Monfalkon);
5. „ „ sudbeni kotari Kormin, Gradiška, i mjest. občina Ločnik;
6. „ „ sudbeni kotari Tolmin, Crkno, Kanal, Kobarid i Bovec.

Beč, 17. jula 1906.

U današnjoj sjednici privelo se je koncu razpravu o trgovačkom ugovoru sa Švajcarskom. Taj bo je prihvaćen u drugom i trećem čitanju.

Iza toga se je opet razpravljalo u prvom čitanju osnovu o podržavljenju sjeverne željeznice. Proti onim, što su proti podržavljenju govorili, govorio je dobro ministar željeznica. Iztaknuo je potrebu podržavljenja, da se malo po malo ujedini sva željeznična uprava, da se tarif udara kako se čini pravo vladi itd. Uztvrdio je takodjer, da će sjeverna željeznica biti aktivna, dočim je uprava te željeznice čisto krivo dokazivala da je pasivna.

* * *

Odbor za negodovanje izvjestio glede stvari izmed zastupnika Eldersche i Malika. Eldersch, socijalni demokrat, je najme pred par dana doviknuo Svenjemcu Maliku, da izgleda kao jopac. Malik zahtjevao je za to odbor za negodovanje. Taj se je sastao, izvjestio danas. Glasovanje bilo je bezuspješno, jer ne bijaše 100 zastupnika u kući.

* * *

Izborni odbor zasjedao je jučer skoro cieli dan. Razpravljalo se je o broju mandata i razdiobi kotara za Tirolsku. Sami Njemci nisu medju sobom složni. Jedni više gradski htjeli bi jedan mandat više gradski, drugi seoski; jedni jednu razdiobu drugi drugu. Talijan Malfatti htjeo bi broj talijanskih mandata onoliko koliko je predložio Hohenlohe, da bude u sve talijanskih mandata 19. Dr. Šusteršič se tomu odlučno protivi, jer se je u kompromisu izmed Talijana i sveze ustanovilo broj talijanskih mandata na 18. Predložio je da se razpravu o Tirolu odgodi dok se njemačke stranke ujedine.

Prešlo se je na razpravu o Šleziji. U njoj ima po prilici 60% Poljaka i Čeha, a 40% Njemaca. Ipak se daje u vladinoj osnovi Njemcem 9 mandata, a Poljakom i Čehom skupa 6, svakim 3. Hruby predlaže da se dade još jedan mandat. Tako i Glambinski. Kaiser se protivi njihovim predlogom. Glasovalo se još nije.

Politički pregled.

U Puli, dne 18. jula 1906.

Austro-Ugarska

(Čitaj dopis iz Beča: „Iz carevinskog vieća“!)

Hrvatski opozicionalni listovi uznemireni su zbog zatezanja sa imenovanjem odjelnih predstojnika zemaljske vlade u Zagrebu. Oni pišu, da to imenovanje nije uzsliedilo radi spletaka bivšeg bana Khuena, koji imade još uvjek mnogo upliva na dvoru. U ponedjeljak otišao je ban grof Pejačević u Budimpeštu, gdje vieća s ugarskim ministrom predsjednikom Wekerleom o imenovanju novih odjelnih predstojnika i o novom političkom položaju u Hrvatskoj. Imenovanje mora svakako uzslieditи jer su za to Madjari zadali Hrvatom svečano obećanje, koje nemogu više natrag povući neće li, da ih se radi vjerolomstva pred svietom obruži.

Crna Gora.

Na Ivanj-dan obnarodovan je zakon o izboru narodnih zastupnika za crnogorsku narodnu skupštinu. Po tom zakonu traje doba mandata četiri godine. Svaka kapetanija i njezino središte biraju po jednog zastupnika, koji mora imati 30 godina i plaćati bar 15 dinara godišnjeg poreza.

Uvedeno je u kneževini obće pravo glasa, ali nipošto tajno, već javno.

Srbija.

Iz Biograda se javlja: U vladinim krugovima nadaju se, da će se carinski rat s Austro-Ugarskom svršiti utanačenjem novog trgovačkog ugovora izmedju Srbije i Austro-Ugarske. Ovog je mnienja navodno bivši ministar financija Popović, koji je fungirao kao delegat Srbije kod pregovora u Beču. Svi listovi i stranačke vodje odobravaju držanje vlade, akoprem žale carinski rat.

Rusija.

O promjenama na ruskoj vladi šire se razne glasine, ali se još nezna ništa pozitivna. Veli se, da je na dvoru zaključeno, da sadašnje ministarstvo ima odstupiti, ali da su nastale poteškoće glede sastava novog kabineta. Designirani Goremikinov nasljednik Šipov bio je zadnjih dana dva put u Peterhofu. Tvrdi se, da je Šipov otvoreno caru izjavio, da postoje samo dva izlaza iz sadašnje situacije: ili da ostane sadašnja vlada ili da se sastavi čisto ustavno-demokratski kabinet.

Razgovor med Učkarom i Marčancem.

Učkar. Čul sam da su se niki marčanci veselili zač da će Vam uzet administraciju.

Marčanac. Su se veselili su tri četiri popridila ki bi hoteli živit na lahku ruku i niš ne delat već samo smutnju i neprijateljstvo med poštenimi kmeti pravit; pak su uprli sve sile samo da ide tu naša aministracion u Vodnjan, nemaru da će tim zatrt kmeta ki će morat za svaku najmanju stvar i plačilo hodit u Vodnjan.

Učkar. Kako to da su Vam ju pak pustili?

Marčanac. Smo morali delat rikorse i smo učinili molbu na Juntu ku su potpisali svi marčanci samo ovih deset ne: 1. Martin Chialich, 2. 3. 4. Gonan Ive, Julio i Keko, 5. Miho Cetina, 6. 7. Furlan i Zane 8. Pepo Lucin, 9. Mitro, 10. Vitasović, i kad su našli da je sve dobro, uredno i pošteno delano onda su ju morali pušćat. Sada na 25. ovoga miseca imamo izbore za tu aministracion, pak kad nam ju nisu mogli ponest u Vodnjan su stavili u glavu da mora pasti u njihove ruke.

Učkar. Kad su Vam pustili tu aministracion to je za Vas marčance i za one ki tu aministracion ravnaju najnajveća čast i očiti dokaz, da dobro i pošteno delaju zato marčanci pamet u glavu, gledajte što činite, nemojte dat palicu u ruke onim deset pak da vas šnjom tri leta tuču, tri leta je previše da bi jedan dan biste potrpeli. Mene to najmanje tišti, ali ja mislim da nebi smio nijedan pravi Marčanac glasovat ni jednoga od onih deset ki nisu htili podpisat molbe na Juntu da ostane aministracion u Marčani, jer su očito pokazali da ne žele Marčani dobro.

Marčanac. Dobro govoriš prijatelju — ma vidiš Zaneto već teče po selu i napućuje, bil je i kod barba Stipe. On misli da je samo za njega izrasla ladonja na placi i da izpod nje sjedi i niš ne dela a drugi da ne smiju na placu poć. Zaneto, bat u ruke pokojnoga otca pa ajde po nakovalu ako češ živit a ne čakule — čakule non fa fritole.

Učkar. Marčanci, Vi najbolje poznate svoje ljude pak se lipo dogovorite i složite i glasujte koga god ćete poštenog marčanca, samo nemojte onih deset ki su Vam olili uzet aministraciju jer je očito da oni idu samo za tim, da Vam uzmu i ono malo dobra što još imate — a kad pasam nazad ću ti se javit jer sam željan znat ako će se marčanci pustit zavarat od Zaneta a sada sritno — Bog!

Prva zapovied!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom **Elsa-Fluid**, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zalim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te grozaicu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 „ „ 12 „ „ „ „ „ 8·60
48 „ „ 24 „ „ „ „ „ 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se takodjer F. Ilerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „Elsine pilule“, 6 škatulja po K 4·— Istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tucета franko za K 5·—

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Barbanu. Dne 23., 24. i 25. srpnja t. g. obavit će se izbori za novo obć. zastupstvo u Barbanu. Izabrali će se, u svih trih izbornih tjelih 30 obć. zaatupnika i 15 njihovih zamjenikah. Dakle šest zastupnika više nego li do sada.

Na noge junaci barbanski! Nepožalite ni puta ni truda, ma ni žedje i glada za jedan dan. Našemu puku na barbanštini mora, da zasja zora boljih dana, da mu svane krasan Jurjev-danak narodnoga veselja.

Birači! pristupite k izborom svi kao jedan muž i birajte samo one ljude u novo zastupstvo koji će Vas i Vaša prava zagovarati, koji će iz petnih žilah nastojat da se naš hrvatski stieg uzdrži na visokom stepenu. U zastupstvu bi ovaj put imali sjediti takovi ljudi, koji su neodvisni od nikoga; te koji će sa svom snagom branit i zagovarat naš milozvučni hrvatski jezik!

Ovoga puta imademo iztriebiti šarenjake i krnjele — ali ne, kao i dosada da su bili čak i na kormilu!

Birači! Nemojte se pustiti prevariti od šarenjaka, koji će Vam nudjati ljude njihovog kova, pa da za njih glasujete. To bi onda bila velika sramota za cielokupni barbanski narod.

Preporučujemo pak vruće i našim narodnim prvacima, da dobro promozgaju što i kako se imade uraditi — a ne možda još govoriti i rogoboriti proti nekojim dosadašnjim zastupnikom koji mogu javno dokazati da su baš nješto uradili. U budućem zastupstvu imaju sjediti samo pravi i pošteni Hrvati, a ne takovi, koji ne taje svoje talijanstvo i šarenjačtvo, i tako će se izbjegnuti dosadašnjoj bruki i sramoti, da u jednoj hrvatskoj občini i hrvatskim zastupnicima biva načelnikom Talijan! Bude li se to dogodilo i ovog puta zasvirat ćemo u druge diple!

Rodoljubi na Barbanštini! Sada je čas, na noge se za hrvatski jezik i rod!

Četrdesetgodišnjica bitke kod Visa. Na spomen četrdesetgodišnjice pomorske bitke kod Visa, bit će sutra u 9 s. pr. p. u crkvi mornarice svečana služba božja za poginule u toj bitci, kojoj će prisustvovati pomorske i kopnene čete sa svojim glazbama. Poslje mise položit će se vienci na spomenik Tegetthofa. U ime ovdješnjeg društva „Dalmatinski Skup“ položit će vienac s hrvatskim napisom naš odlični rodoljub g. Niko Mardešić, koji će tom prigodom držati pred spomenikom hrvatski govor. Isti naš gospar Niko u spomen četrdesetgodišnjice bitke kod Visa ispjevao je u talijanskom jeziku krasnu pjesmu, koju je dao otisnuti na velikom kartonu u 400 primjeraka i razaslao odličnicima mornarice i drugima.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Veleučeni g. prof. Ivan Benigar u Zagrebu, priposlao je puljskoj podružnici 80 K, i to: 41·22 K. sabrane dne 3. julija 1906. u Oroslavju, gdje su presvj. barunica i barun Ljudevit Vranyczani proslavili ispit zrelosti svoga sina Milana, a K 38·78 sabrao je pošiljatelj od početka g. 1906. malo po malo u raznim prilikama.

Živio sabiratelj i čestiti prinosnici! Sjećali se i unapried naše Družbe!

Njemačke školske sestre u Puli. Talijanski listovi javljaju, da je vjeroučitelj na ovdašnjoj njemačkoj državnoj gimnaziji veleč. g. Sever uzeo u najam za pet godina prostorije, u kojima će se nastaniti njemačke školske sestre iz Šlezije.

Lošinjski kotar.

Narodni darovi družbi! Na dan vienčanja kćerke Blažene vriednog starine i lošinjskog narodnog borca g. Ivana Lovrića sakupilo se kod pirnog stola na predlog učiteljice družbine škole gdjice Ivke Sušić za Družbu K 15.

A što je divno izpala sa glazbom ovogodišnja Tjelovska procesija u Malom Lošinju, priposlaše iz Trsta na ruke gosp. Ivana Lovrića K 5·40 sliedeća gospoda: po 1 Krunu: Antun Marin, Leonardo Rade, Niko Verbu, Marko Rade; Karlc Svrca 60 para; Joakin Sutora 40 p., Jos. Busanić 40 p.

Obje svote predane su blagajniku ovdješnje podružnice sv. Cirila i Metoda.

Evala darovateljima: Bog ih poživi!

Novi nazovi ulica u Cresu. Talijanski listovi javljaju, da će občinsko zastupstvo grada Cresa okrstiti gradske ulice i trgove čisto talijanskimi imeni. Creska gospoda kane na taj način izbrisati i zadnji trag hrvatstvu onoga grada, što će im u ostalom težko za rukom poći, jer se neće rado kopačko gradjanstvo odreći svojih starinskih, hrvatskih naziva svojih ulica i trgova. A da su te ulice, trgovi i t. d. imali i još danas imaju čisto hrvatske nazive, to je jasno i nepobitno dokazao u podlistku „Naše Sloge“ naš dični starina, koji pozna bolje Cres i njegovo stanovničtvo nego li novopečeni creski talijani i poprdili.

Cielna buhaču u Cresu. Piše nam prijatelj od tamo: Premda nije bilo buhaču najpovoljnije vrieme, ipak je liepo obrodio. Trgovaca ili kupaca prijavilo se dosta, ali ciene buhaču nisu baš visoke, jer se ga je prodalo po 165—185 kruna po kvintalu, što se može nazvati srednjom cienom.

Krčki kotar:

Otvoreno mjesto. Kod c. k. kotarskoga suda u Krku otvoreno je mjesto funkcionara državnog odvjetničtva. Molbe za to mjesto treba podnesti državnomu odvjetničtvu u Rovinju do 1. agusta o. g.

Mlada misa. Iz Omišlja na otoku Krku — pišu nam, da je veleč. g. Ivan Pindulić prve nedjelje ovoga mjeseca u svojem rodnom Omišlju prikazao prvu nekrvnu žrtvu Svevišnjemu. Tim svečanim povodom napunila se dupkom drevna ona župna crkva pobožnog puka, koji je željno očekivao na božjem oltaru svoga popa Ivu. Ovomu je pomagao kod sv. čina vlč.

g. dr. Franki te više mladjih svećenika i bogoslova. U rodnoj mu kući sastaše se nakon sv. mise rodjaci, prijatelji i pozvanici za prijateljskim stolom i koji se opetovno sjetiše vriednoga mladomisnika preporučujuć mu da ostane do smrti vjeran svojoj svetoj vjeri i svomu tužnomu narodu.

Iz Krka pišu nam: Izvolite priobćiti sliedeće promjene u našoj biskupiji: Vlč. g. Andrija Antončić do sada umirovljeni svećenik u Velom Lošinju, ide za kapelana u Bašku; vlč. g. Andrija Juranić kapelan u Baški ide u istom svojstvu u Risiku kod Vrbnika, da zamjeni veleč. g. Josipa Brusića, koji je privremeno umirovljen.

Voloski kotar:

Kazimir Jelušić občinski načelnik u Kastvu, koji već dulje vremena jako boluje na želudcu, podvrgao se je ponedjeljak dne 9. o. mj. težkoj operaciji u sanatoriju Fürth u Beču. Operirao ga je uz pomoć drugih dvorski savjetnik baron dr. Eiselsberg. On i drugi liečnici kažu da je operacija posve dobro izpala. I poslie operacije, sada prolazi dobro. Posvemašnje je nade da će omiljeli gos. glavar posve ozdraviti. Što Bog dao čim prije! — Uz bolnika je neprestano njegova gospodja supruga, a u Beču je rad njih također njihov rodjak Franjo Jelušić.

Dodatno k ovoj viesti javlja nam se iz Beča danom 17. t. mj. da su liečnici sa tečajem zdravljenja obljubljenoga Kastavskoga načelnika jako zadovoljni. On se već pomalo giblje na postelji, i jede doista nješto lakše hrane ul u mjeri kao da je posve zdrav čovjek, a da mu se nikakva hrana ne vraća. Sile što je operacijom izgubio već su nadomještene, pače već je i jači nego li je bio neposredno prije operacije. Ovoga tjedna nade je da će moći ustajati i po malo početi šetati po bašći sanatorija u kojem se nalazi. Njegova milostiva gospodja supruga, koja je uvjek uz njega, dobiva svaki dan pisama od suprugovih prijatelja u Istri i Trstu, u kojih bud čestitaju na sretno obavljenoj operaciji bud popituju se kako ide nadalje sa liečenjem. Ovo dajemo na znanje i širim krugovom, znajuć da je sila ljudi koji se zanimaju za zdravlje g. Kazimira Jelušića.

Zaruke. Vrli rodoljub gosp. Anzelmo Ivanušić iz Mošćenica zaručio se sa dražestnom gdjicom Karmelom Krnetić iz Drage. — Pristalome paru srdačno čestitaju prijatelji. Živili!

Pošta u Kastvu. Naša se poštarica ne može još nikako snaći. Njezino je naime ponašanje s pram stranaka sveudilj čudnovato. Ovih joj se dana došla potužiti na poštanski ured jedna žena, da ne može plaćati za svaku pošt. naputnicu, koju joj donese njezin otac (poštaričin, jer je listonoša) zajedno s novčanim iznosom po 60 h, za svaku primku posebno po 20 h, te za svako jednostavno pismo po 8 h (po udaljenijim mjestima plaćati se mora i više) kad i onako nigdje u svietu valjda tako nije. No poštarica mjesto da tu ženu dostojno presluša i podnći, navalila je na nju vikom, da su se okolišni ljudi stekli i zgražali. Takovih već slučajeva ima više, te ima mnogo ljudi u kastavšćini, koji se moraju na poštaricu bud zašto potužiti i kojim se je porječkala, predbacivajuć mnogima uvriedljive izraze. Ima i takovih tužba proti njoj, rad koj h bi za cielo morala odavle, da se uzmu u pretres, ali to je zlo, da joj se oprašta. Osobito tuži se puk na previsoko plaćanje za dostavu i najjednostavnijih poštanskih pošiljaka, te je uprav sramota, da se ovo stanje tako trpiti može. Dogadja se, da ljudi na njivi moraju pustiti prešan posao i poći kući gubeći dragocieno vrieme, a za ništa drugo, nego da plate listonošu za njegov trud, što im je donio jednu dopisnicu. Neki su pak prisiljeni obustaviti naručene listove (poučne ili političke), jer su uvidili na žalost, da ih kroz godište više zapada listonoša nego sam list. Otac poštaričin ili ne znade za dostavne pristojbe, jer se sam naplaćuje, ili su valjda iznimna pravila ustanovljena za kastavsku poštu? Svakako taj postupak dostavnog i prijavnog cijenika naše pošte ne temelji se na pravilniku poštanskih naredaba, poglavito pak gledom jednostavnih pisama, jer je ovaj već odavna po cieloj Austriji ukinut, te je nepojmljivo, kako se je taj običaj baš pri kastavskoj pošti uzdržati mogao. Prijašnji su listonoše govorili, da taj utjerani novac poštarici predati moraju (što je i istina), dok ona to sad niječe i veli, da je listonošama u džep pošao. U čiji džep ide taj unosni prihod pak sada? Budući listonošu plaća ravnateljstvo preko pošte, čemu opet moraju to i naslovnici? Vrlo bi koristno bilo, da blagoizvoli c. k. poštansko i brzojavno ravnateljstvo ovaj glas uvažiti i našu poštaricu već jednom na red pozvati. — (Pošto nam nisu tamošnji poštanski odnošaji pobliže poznati, prepuštamo odgovornost za ovu viest gosp. dopisniku. Op. ured.)

Porečki kotar:

Javni sastanak na Livadah. Kako smo već javili u zadnjem broju, sazvalo je političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre za nedjelju dne 22. o. mj. javni sastanak na Livade (občina Oprtalj) na kojem će zemaljski zastupnik gosp. Matko Mandić govoriti o izbornoj reformi.

Pošto je taj sastanak baš u onom kraju od jako velike važnosti, očekujemo od naših rodoljuba iz susjednih občina, da će mnogobrojni na sastanak pohrliti.

Oprtaljsko družtvo za štednju i zajmove obdržavati će u nedjelju dne 22. tek. svoju redovitu glavnu skupštinu uz obični dnevni red na Livadama u prostorijama družbine škole.

Koparski kotar:

Javni sastanak u Marezigah. Prošle nedjelje obdržavan je u prijaznom selu Marezige, u sjedištu istoimene občine javni sastanak, što ga je sazvalo političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre i na kojem su govorili narodni zastupnici Mandić i Kompare. Sastanak se je vršio u vrlo prostranoj dvorani jedne nove zgrade tik samoga sela. Iz sela pratila je zastupnike, domaće prvake i veliko množtvo naroda domaća glazba svirajuć narodne poputnice. Sastanak je trajao puna 2½ sata. Predsjedao mu je domaći načelnik g. Kocijančić, a to od predsjedničtva političkog družtva opunomoćen. Ovaj pozdravi narod i narodne zastupnike, te podieli riec zast. Mandiću, koji je preko 1 sata tumačio sakupljenom narodu ustrojstvo država, što je ustav, kako je sastavljen državni i naš zemaljski sabor, kakvi su u krieposti izborni redovi i konačno što je sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo. Na koncu oduži mu se narod burnim odobravanjem. Istotako obširno predstavio je sakupljenim zast. Kompare protivnike izborne reforme, osobito objestne Njemce i nezasitne Talijane. I njemu je narod burno povladjivao.

Prihvaćena bijaše jednoglasno sliedeća resolucija, koju je stavio i raztumačio zastupnik Mandić.

„Na javnom sastanku dne 15. julija 1906. sakupljeni narod u Marezigah prosvjeduje odlučno proti neopravdanoj promjeni izborne osnove za Istru na korist Talijana a na škodu Slavena, te moli narodne zastupnike, da se u parlamentu svimi mogućimi sredstvi toj promjeni uzprotive".

Nakon toga dobi riec občinski tajnik iz Dekana gosp. Fr. Klemenčić, koji se je gorko potužio na postupanje javnih oblasti u obće, osobito onih u Kopru napose u pogledu zapostavljanja i naruživanja slovenskoga jezika.

Za njim je govorio občinski tajnik u Marezigah g. Andrejčić staviv razne upite na zastupnike, osobito u pogledu školske zaklade u Truškah i radi gradnje toli potrebitih cestah u onoj i susjednih občinah.

Pošto je jednomu i drugomu od govornika odgovorio zastupnik onog kotara g. Kompare i buduć se nije više nitko oglasio, zaključi predsjednik sastanak a narod se počeo razilaziti uz oduševljeno klicanje i uz pjev domaćeg pjevačkog zbora.

I tako se je i ovaj sastanak svršio u najljepšem redu i miru a na sveobće zadovoljstvo mnogobrojno tamo sakupljenog naroda.

Narodni dar. Prigodom oprostne večere Josipa Jurdana, učitelja u Lanišču, darovaše za družbu sv. Cir. i Met. sliedeći:

Josip Jurdana, učitelj K 1; Franjo Drojević 30 h; Mate Grbac-Bazgonić 40 h; Josip Žmak 20 h; braća Puhalj 2 K; „Un punto alla Mora 40 h.

Franina i Jurina.

Fr. Kaj si tako vesel?

Jur. Da su neki „taneki" iz Zrenja postali Hrvati.

Fr. Hodi, hodi, kaj sanješ?

Jur. Čuj! naši su pred društvenom školom goreli oganj na viliju blagdana Sv. Cirila i Metoda u večer, a muzika od Lege colla inclita „mularia" sgor škole svirala i vriskala.

Fr. Pa kaj su muzikanti šli s ferali, kako po uzance.

Jur. Ajbo! Da ih vidi Benatti, adijo mondo!

Fr. Proklet bio izdajica svaki svoje domovine! Živio kamalić!

Razne primorske viesti.

Novi članovi c. k. zemalj. školskoga vieća za Istru. Car i kralj imenovao je za članove c. k. zemaljskog školskog vieća Istre za budućih šest godina sliedeće osobe: Monsig.ra Vinka Zamlića, župnika i t. d. u Voloskom, g. Viktora Bezeka ravnatelja učiteljišta u Kopru, g. Petra Marescha ravnatelja državne gimnazije u Puli i g. Ivana Bisiaca ravnatelja državne gimnazije u Kopru.

Vienčali se. Dne 12. o. m. vjenčao se je Ivo Bolonić financijalni činovnik u Trstu, rodom iz Vrbnika, s dražestnom gospodjicom Maricom Vidas iz Kraljevice. Naše srdačne čestitke novovienčanim!

Demonstracije radi izborne reforme. U Trstu priredila je socijaldemokratička stranka dvije večeri prošloga čedna velike demonstracije proti talijanskim zastupnikom na carevinskom vieću, osobito proti zast. Bartoli-u. Povod tim demonstracijam dali su talijanski zastupnici u Beču tim, što su bili započeli u odboru za izbornu reformu obstruirati. Zastupnik Bartoli govorio je u dvih sjednicah toga odbora po više sati uzastopce samo da tim riešenje izborne reforme zategne — jer da je vlada kanila Talijanom kriviju tobož nanesti tim, što im nije htjela dati zastupnika za Istru i Goričku toliko, koliko su oni zahtjevali.

Radi tog zavlačenja rasprave o izbornoj reformi ustali su radnici grada Trsta u velikom broju proti talijanskoj gospodi te su jedne večeri vrlo burno demonstrirali. Vlada i većina odbora se je nagodila s Talijani i tako je prestala u Beču talijanska obstrukcija a u Trstu radnička demonstracija. Talijani u Beču zadobili su ono, što su tražili t. j. tri zastupnička mandata u Istri i tri u Goričkoj. Oni su pokazali i ovaj put, da vikom, bukom, izgredi, demonstracijami i obstrukcijom sve zadobiti mogu, što im srce zaželi, pa bilo to pravo i zakonito ili ne!

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. P. P. Vaš „Fr. i Jur." nemožemo priobćiti jer ga ne razumijemo. Da ste nam zdravi!

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

HOTEL BALKAN — TRST
KAVANA i REŠTAURACIJA
NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba
električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.
POČKAJ i KÖGL.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Ljekarnički vježbenik

sa maturalnom svjedodžbom, traži mjesto u kojoj ljekarni. Govori hrvatski i njemački. Ponude neka se izvole upraviti na

F. REIZERA, juniora, SAMOBOR.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muster.ja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dulje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

103 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, pomokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkrilјivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta polirnjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladjuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez iknkvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Civo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove želudčane kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz razuih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kuk.'ić,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 30. Pula, u četvrtak dne 26. julija 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crosada br. 1, II. kat).

Interpelacija

zast. Spinčića u carevinskom vieću

sa jezikovnu ravnopravnost na državnih željeznicah.

Na novom kolodvoru državne željeznice u Trstu postavila je uprava željeznica sve napise samo u njemačkom i talijanskom jeziku mimoišav posve slovenski jezik, te daje ulaznice na peron i različite oglase, rabljene od otvorenja željezničke pruge Trst-Herpelje amo jedino u njemačkom i talijanskom jeziku, posvemašnjim izključenjem slovenskoga jezika.

Pošto su napisi, ulaznice, vozne karte i oglasi, kako se razumije samo po sebi, za putujuće občinstvo, bilo to iz jednog stanovitog mjesta, bilo za dotično mjesto;

pošto broje Slovenci gradske občine Trst i polag uspjeha na štetu Slovenaca svakojsko iskrivljenog popisa pučanstva, preko 24.000 stanovnika (tri puta više nego li Niemci), te će oni stalno novi kolodvor i novu željeznicu prilično mnogo rabiti;

pošto su Slovenci u Trstu starosjedioci te je njihov jezik tamo zemaljski jezik, koji bi morao imati sva prava zemaljskih jezika i ta prava svuda u području gradske občine Trst, dakle i na državnih kolodvorih uživati, mora;

pošto će državna željeznica, koju se ima otvoriti, od Celovca pak do Trsta teći po zemljištu napučenom od Slovenaca, te će istu jako mnogo rabiti Slovenci, imaju oni pravo sa odlučnošću zahtjevati, da se napise, ulaznice i vozne karte, kaošto i oglase uvede takodjer u slovenskom jeziku;

i pošto se kani reć bi slovenski jezik posve mimoići takodjer na željezničkih postajah u mjestih Rocol i na Vrdeli, u okružju tršćanskom, napučen većinom od Slovenaca, i kojih je stanovničtvo kod posliednjih državnih i občinskih izbora svoje nazore jasno pokazalo, i pošto bi to značilo takovu bezobzirnost napram Slovencem i takovu protivnost proti pravu, zajamčenom državnim temeljnimi zakoni, da bi bilo stanovničtvo obiju mjesta, kaošto svi i tršćanski i obće Slovenci punim pravom ogorčeni;

uslobadjaju se podpisani upitati njegovu preuzvišenost gospodina ministra željeznica:

Je li voljna Vaša preuzvišenost pravodobno shodna poduzeti, da se na novom kolodvoru u Trstu postavi i slovenske napise, da se uvede takodjer slovenske ulaznice na peron i vozne karte te da se objelodanjuje takodjer slovenske oglase i da se isto dogodi i glede željezničkih postajah Rocol i Vrdela u tršćanskom okružju, a tim da u sva tri slučaju stupe u krepost prava i zakoni i da već jednom prestane sustav nepoštivanja i preziranja Slovenaca Primorja i Trsta?"

U Beču, dne 23. junija 1906.

Spinčić, Biankini, Perić, Povše, Žitnik, Pfaifer, dr. Dulibić, dr. Gregorčić, Klaić, dr. Zaffron, Ivčević, Šušteršić, dr. Ploj, dr. Ferri, dr. Hruby. dr. Kcudela".

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 22. jula 1906.

U petak obdržavala se je posliednja ljetna sjednica zastupničke kuće carevinskoga vieća. U njoj je zastupnička kuća prihvatila malo promjenjenu jednu preinaku gospodske kuće na *osnovi o kućarenju.*

Prešno se je prihvatilo predložene promjene *disciplinarnoga štatuta za odvjetnike i odvjetničkog reda.*

Prihvatilo se je takodjer zakonsku osnovu *o osjeguranju privatnih činovnika* onako, kako je to promjenila gospodska kuća.

Primio se je na znanje *izvještaj kvotne deputacije* o raspravah sa ugarsko-hrvatskom kvotnom deputacijom. U tih razpravah, kako je poznato, deputacije nisu se složile o visini prinosa jedne i druge polovice monarhije, te će imati cesar-kralj odlučiti. Zastupnička kuća primila je pri tom resoluciju, kojom se poziva vlada, nek upliva, da se kruna odluči za onu kvotu koju predlaže austrijska deputacija.

Zastupnici Breiter i Wastian istaknuli su velik trud poštanskih činovnika, stenografa i drugih namještenika u parlamentu u posliednje doba te potakli da se ih nagradi.

Prema svrsi sjednice razpravilo se je sve *predloge za podporu u nuždi,* te ih izručilo vladi obzirom da ih, koliko je iole moguće, u obzir uzme, odnosno gdje još treba razpita stvar.

Poslie 8½ u večer reko je podpredsjednik Kaiser da zaključuje sjednicu i da će se dan i dnevni red priobćiti zastupnikom pismenim putem. Misli se, da će ta sjednica biti tek prvih dana septembra.

* * *

U petak u jutro imao je *proračunski odbor* sjednicu te u njoj započeo razpravu o vladinih osnovah glede *povišenja kongruc.* Zaključak se nije moglo stvoriti, jer je svenjemački zastupnik dr. Schalk držao dugi obstrukcionistički govor.

* * *

Izborni odbor zasjedao je u sriedu i četvrtak, te razpravljao o broju mandata u Českoj. Njemci su zahtjevali za sebe više mandatu, Česi za sebe. Razprave u odboru bile su već jako oštre. U četvrtak poslie podne odustalo se je od obdržavanja sjednice samo za to, da se zaoštrivanja ne pojačaju. Kršćansko-socijalni zastupnik dr. Gessmann, Njemac, pjevao je levite českim liberalnim Njemcem. Mnogo su već zla počinili ili prouzrokovali. Sasvim tim on i njegovi drugovi glasovat će s njimi još ovaj put, al samo još ovaj put, a i sada svaljujuć svu odgovornost na njih. Četvrtak po podne, petak cieli dan i subotu u jutro radilo se je to više privatno. Tu su bili u gibanju ministar predsjednik, ministri Pacàk i Prade, te zastupnici Česi i Njemci iz Češke. Ovi ni jedni ni drugi nisu se htjeli podati; i jedni i drugi stajali su kod svojih predloga, i ostali. Al se je ipak izlaz našlo. Vlada je formurirala predlog, po kojem se je imalo stvoriti 19 novih mandata, i to: u Českoj 5 njemačkih 3 česka, u Moravskoj 1 njemački 2 česka, u Galiciji 3 poljska i 1 rusinski, u Tirolskoj 2 njemačka i 1 talijanski, u Štajerskoj 1 njemački. Uz taj predlog pristali su skoro svi Njemci, osim českih; onda Poljaci, koji su dugo oklievali nehoteć se zamjeriti Čehom, pa Rusini, južni Slaveni, Talijani. Proti predlogu bili su zastupnici Češke Česi i Njemci, te načelni i očiti protivnici izborne preosnove Svenjemci, veleposjednici njemački i češki. I Njemci i Česi Češke znali su unapried da će propasti sa svojimi predlozi, al su već i unapried odlučili, da će se dati preglasovati, da neće usljed toga nikakvih neprilika činiti. A tako su i učinili. Same njemačke novine, prijateljske českim Njemcem, pisale su da ovim posliednjim ne ide za koj mandat više ili manje u Českoj, nego za to da se takozvani blok njemačko-romanski povisi a slavenski snizi. I sa svom ovom manipulacijom dosegla se je razlika u blokovih da sada ima slavenski blok 2 mandata više nego li njemačko-romanski, dočim je imao prije tri više. Od 19 novih mandata dobivaju Slaveni 9, Njemci 9, Talijani 1. Slavenski blok bi iznašao 259, njemačko-romanski 257 zastupnika.

Politički pregled.

U Puli, dne 25. jula 1906.

Austro-Ugarska

Dne 20. o. mj. sastala se je pod predsjedanjem grofa Vettera, predsjednika carevinskoga vieća konferencija predsjednikâ sviju skoro stranaka toga vieća. Konferenciji prisustvovao je i ministar predsjednik barun Beck.

Istoga dana imao je odbor za izbornu reformu svoju sjednicu, kojoj su prisustvovali skoro svi ministri. U toj sjednici riešio je odbor ponajteži posao te mu preostaje, da rieši pitanje broja i razdiobe izbornih kotara još u nekojih manjih pokrajinah. Tim je kriza u pitanju izborne reforme konačno u odboru riešena i preinaka izbornog reda zajamčena.

Do sada je zastupnička kuća imala 425 zastupnika. Barun Gautsch predložio je, da se taj broj povisi na 455, princ Hochenlohe, da se povisi na 495, a prema zaključku odbora imat će kuća u buduće 516, dakle za 91 zastupnika više.

Po narodnosti sjedit će u zastupničkoj kući u bupuće: 233 Njemca (prije 205), 108 Čeha (prije 87), 80 Poljaka (prije 72), 34 Rusina (prije 10), 24 Slovenca (prije 15), 13 Hrvata (prije 12), 19 Talijana (prije 19), 5 Rumunja (prije 5).

Prema tomu će njemačko-romanska skupina imati 257, slavenska 259 zastupnika, a razlika izmedju obih skupina spala je na ciela 2 mandata.

Crna Gora.

Ratno ministarstvo u Crnoj Gori izdalo je strogu naredbu glede nošenja oružja i fotografskih strojeva. Prema toj naredbi mogu tudjinci kod prelaza crnogorske granice sa sobom ponieti oružje i fotografski stroj samo u tom slučaju, ako imadu za to naročitu dozvolu kneževe vlade.

Rusija.

Službeni list ruske vlade priobćuje carsku naredbu kojom se razpušta državni sabor ili duma. Nova duma sazvana će biti dne 5. marča 1907. Rok za nove izbore oglasit će se kašnje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava bitke kod Visa u Puli. Kako smo u zadnjem broju javili proslavljena je prošli petak u Puli svečanim načinom četrdesetgodišnjica bitke kod Visa. Proslava je imala isključivo vojnički karakter, izuzev prisustvo par patriotičnih (austrijskih) društvi u Puli, kao: „Dazio Consumo", „Austria" i „Dalmatinski Skup". Iza mise u crkvi mornarice, pročitao je zapovjednik ratne luke podadmiral pl. Ripper pred spomenikom govor, kojim je slavio Tegetthoffa, pale junake i još žive borce u toj bitki. Iza njega govorio je u ime Dalmatinaca, predsjednik „Dalmatinskog Skupa" u Puli gosp. Niko Mardešić, najprije hrvatski a onda talijanski. Čini nam se, da je g. Mardešić mogao pustiti komu drugomu, da govori talijanski u ime Dalmatinaca, tim više što je „talijanstvo" Pule briliralo svojom odsutnošću na toj proslavi.

Tom prigodom položeno je na spomenik Tegetthoffa 12 vienaca većinom od vojničkih oblasti i od gore spomenutih družtvi. „Dalmatinski Skup" u Puli položio je vienac s napisom: „Neumrlom junaku Helgolanda i Visa — Dalmatinski Skup u Puli". Isto družtvo odposlalo je tog dana zapovjedniku mornarice admiralu Montecuccoli u Vis ovaj brzojav:

Preuzvišeni admiral Montecuccoli, zapovjednik bojne mornarice — Vis.

Dalmatinski Skup u Puli čestita Vašoj Preuzvišenosti, što dostojno zastupate neumrloga Tegetthoffa i danas mu spomen utvrdjujete u našoj slavnoj mornarici.

I mi ovdje danas njemu na spomenik položismo lovor-vienac kličuć: slava svim hrabrim, koji padoše!

Niko Mardešić,
predsjednik.

Admiral Montecuccoli odgovorio je na ovaj brzojav ovako:

Predsjedniku Dalmatinskog Skupa — Pula.

Vrlo razveseljen radi patriotičnog sadržaja Vašeg Skupa izražam najtopliju hvalu za meni poslane čestitke, takodjer se zahvaljujem predsjedniku za poslane svečane pjesme.

Admiral Montecuccoli.

Za slet u Zagreb.

Do danas prijavilo se njekoliko izletnika, nu svakako premalen broj, da bi se moglo misliti na poseban vlak.

Radi popusta na željeznici i dotičnih legitimacija, molim da mi svaki javi najdulje do 15. augusta svoju točnu adresu i svoju željezničku postaju na kojoj će se priključiti vlaku Puljskomu.

Odlazak iz Pule je 1. septembra u 5 sati u jutro.

Pula 21/VII. 1906. *Lacko Križ.*

Kako naša krv osvježuje talijanski živalj Istre. Mi smo više puta u ovom listu pokazali kako u pojedinih gradovih istre sačinjavaju naši odpadnici glavne stupove talijanstva. To vriedi osobito za talijanske gradiće na kvarnerskih otocih i za nekoje na istarskom kopnu kao n. pr. Pazin, Pula, Lovran, Labin itd. Za to nam pruža najbolji dokaz posliednji izvještaj talijanskog ženskog liceja u Puli, iz kojega doznajemo, da bijaše u prvom tečaju te ženske srednje škole od d e v e t odlikašica, njih š e s t naše krvi. Evo im imena pisana talijanskim pravopisom: E. Bosich (Božić), M. Gulovich (Golović), E. Preschern (Prešern), G. Stanich (Stanić), T. Stanich (Stanić), K. Vlach (Vlah). Ove djevojke nose krstna imena kojekakvih Emma i Gemma, ali toga nemogu poreći ni one ni njihovi roditelji, da bijaše to starinom sve čista naša krv.

Imena ovih odlikašica pokazuju nam nadalje kako je naš narod bistar i inteligentan i kako je vječna šteta, što neima svuda svojih školah a da se uzmogne naobraziti i u prosvjeti Talijane dostići i prestići.

Ima u tom zavodu i u ostalih razredih odlikašica naše krvi kao n. pr. T. Živić, C. Stanić, M. Tentor, S. Pališka, A. Stanić, M. Vratović itd. ali mi smo htjeli navesti odlikašice samo jednog razreda a da se vidi, kako i u tom ženskom zavodu naša krv prednjači kćerkam 2000 godišnje latinske kulture.

Zahvala. Uprava Hrvatske Čitaonice u Vinkuranu najsrdačnije se zahvaljuje gg. I. Križu, dru Justu Pertotu te Ivki i Viktoru Šoštarko, koji su nam darovali nekoliko knjiga.

Bog ih poživio i ugledali se i drugi u njihov primjer!

Nova vojna posada u Istri. Bečke novine javljaju, da će grad Rovinj dobiti do mala vojnu posadu, koje do sada nije imao. U tu svrhu da se vode pregovori izmedju ratne uprave i občinskoga glavarstva, osobito glede nabave zemljišta za vojarnu i vježbalište.

Isti listovi pišu, da će biti vojna posada u Trstu za jedan batalijun lovaca pomnožana.

Popunitbeni izbor jednog zastupnika za istarski sabor. Dne 2. agusta obavili će se u Rovinju popunitbeni izbor jednog zastupnika za istarski sabor. To mjesto ostalo je izpražnjeno smrću pok. M. Campitelli-a.

Lošinjski kotar.

Izpiti na nautičkoj školi u Malom Lošinju obavljeni su dne 9. i 10. o. mj. Istim je prisustvovao nadzornik nautičkih škola dvorski savjetnik Eugen Gelcich. K izpitu je pristupilo 13 pitomaca zadnjeg trćaja i svi ga položiše dobrim uspjehom. Evo njihova imena: A. Pilepich (s odlikom), Apollonio, O. Bräner, E. Collussi, M. Gerolimich, R. Gladulich, A. Ivcevich, A. Poglianich, M. Scopinich, U. Scopinich, I. Sattora, K. Mircovich i G. Tarabochia.

Na tom zavodu ne predaje se nijedan predmet hrvatski nit je taj predmet obvezatan ni za Hrvate — premda imade — sudeć po imenih tih mladića ogromna većina Hrvata, bar po porieklu. Od 13 svršenih nautičara, nosi njih 9 čisto hrvatsko ime. I za ovu nepravdu imamo da se zahvalimo p r a v e d n i m austrijskim vladam.

Voloski kotar:

Izbori u Veprinac. Prošlu sriedu i četvrtak bili su za nas, koji hrvatski čutimo i mislimo, dani sreće i veselja. U te dane pregovorile je staro veprinačko srce, a pregovorilo je liepo, milo, pregovorile je, kako samo bratsko srce može pregoveriti bratskomu srcu. Prošla su za uviek ona ružna i crna vremena, kada nisu naši dobri i vriedni domoredci smjeli doći našim Veprinčanom ni pred oči. Prošla su strašna vremena, kad su naši zaslužni rodoljubi bili nožem i kamenjem gonjeni s veprinačkoga tla, dok je ona šaka ljudi, koji su se još podušali priznavati se našima, bili izvrženi svakojakim napadajima na svoj život, imetak i poštenje.

Sve je to bila posljedica nečuvenog terora plaćenih, crnih duša, koje su na taj način htjele za uviek zagospodovati ovom našom občinom. Mržnja, jal, otrov, prkos, zavist, zloba — to se sve sijalo medju narod — i taj se narod, prije tako blag i dobrostiv, prometnuo odjednom u zvijer, što vreba, davi, mori . . . !

Što je našim ovamošnjim rodoljubima preostalo da u takvim prilikama urade? Da se silom nameću narodu? Da izazivlju mrcvarenja i krvoproliće? Ne, njihov se je cieli rad morao ograničiti oko osvieščivanja ne ovećih skupina zavedenih, već pojedinaca i nepustiti ih, dok ih nisu sasvim predobili za svetu stvar ove naše narodne borbe. Mučan posao, i spor i lagan. Nezahvalan posao, jer mu drugi Hrvati Istre nisu mogli razabrati uspjeha, i tako su često i nepravedno udarali po našim prvacima ovdje, kako da se navadno ne bi zauzimali dostatno za stvar.

Izbori posljedujeg tjedna dali su medjutim pravo toj taktiki naših ljudi. Liepi uspjeh, što se je pokazao tom prigodom, nije plod časovitog oduševljenja množine, već godinama i godinama brižnog obradjivanja narodne duše.

Čitatelj će se začelo upitati: Ama što nam to ovaj govori? Kakav je to uspjeh, kad i vrabci znadu, da su kod izbora talijanaši pobijedili u sva tri tijela? Ali ljudi božji to nisu bili nikakvi izbori. To je bilo mahnitanje prvoga reda, mahnitanje ili nešto gore, o čemu će imati sud da reče svoju. Tu se ne radi o nezakonitostima, već o takvim zlodjelima, koja su kažnjiva ako se dokaže, da su oni, koji su ih počinili, bili kod zdrave pameti. Čim bi se koji od izbornika pokazao na vratima, već bi članovi one famozne komisije počeli klimati glavom i govoriti: „Ma, ja mislim, da se ne bi imalo pustit votat ovega čoveka". Na to bi se javio *Marki* i rekao: „Nikako se ga ne bi smjelo pustit glasovat". Izbornik bi prosvjedovao, ali uzaludu. U listinama ispustili su poljanskoga kapelana g. Mandića. Oblasti su ih prisilile da ga uvrste, ali kad je došao na izbor rekoše mu: „Mi Vas ne poznamo — hote ća!" Došao je neki gospodin da glasuje za suprugu. — Ono ni Vaša žena, kazao je neki član komisije. — Ali kako nije, začudi se naš gospodin. Ta vi me dobro poznate. Bio ste na piru kad sam se ženio. I dobro ste se bili nakirili. — Zaludu Vam je, hote ća. Gosp. Petar Jurković je sjedio tri godine s njima u zastupstvu, ali kad je došao glasovati, oni ga liepo odpravili, „jer da to nije on". Tako su ih odpravili jedno 60. — „To niste Vi!" — „Vi niste muž Vaše ženi!" To su bile njihove motivacije. Naš se je svijet smijao, ama što će drugo da čini? I jedan bi drugoga pitao: „Ma sam to ja"? „Ste to Vi?" — „Ženo, pogledaj samo malo: Sam ovo ja?" „Sam ja tvoj muž? U Opatiji i u Vasanskoj sami se Niemci tomu smiju i sve pitaju jedan drugoga: — „Wer bin ich"? (Tko sam ja?) — „Bin ich nicht ein Anderer?" (Nisam ja koji drugi?).

Tako su postupali izrodi za to, jer su znali, da je većina bila naša. „Većina sigurna u sva tri tjela". Kad bje izbor zaključen naši bijahu smireni i spokojni. Jedno zato, što ih je veselio veliki, upravo golemi napredak narodne misli u Veprincu, a drugo, što su se do suza nasmijali nemotarijam i ludorijam one tužne poprdiške komisije. I onako su znali, kneto znamo danas i mi, da će to ruglo od izbora biti zabačeno i politički banditi za uvijek otjerani iz občine Veprinac.

Iz Lovrana. Kako je već bilo javljeno u Vašem zaslužnom listu, dobila je naša župa nakon više od dvogodišnje vakature svoga stalnoga duhovnoga pastira, veleč. g. Ivana Luk-a.

Imenovanje župnika u Lovranu tako je važno za nas i za našu narodnu stvar, da smatramo potrebnim posvetiti mu par redaka. Kod nas je talijanaška stranka apsolutna gospodarica i drži sve u svojim rukama. Na općini neće već da razumiju hrvatski, u školi fabriciraju od djece hrvatskih roditelja talijanske janjičare itd. jednom riječi: rade sve što hoće. Jedino u crkvi sačuvao se je u glavnom narodni značaj i jezik, uza sve spletke raznih posvećenih i neposvećenih osoba i uza sav nehaj i popuštanje naših ljudi. To dakako nije po ćudi narodnim odpadnikom, koji bi htjeli, da im i crkva pod krinkom tobože neutralne latinštine, dade ruku kod odnarodjivanja puka. Zato su se talijanaški kolovodje vrtuli i hodočastili na sve strane, da dobiju svojega čovjeka za župnika u Lovranu. „Magari a....o ma nostro". I reć bi da su bili našli čovjeka, koji je imao biti slijepo orudje u njihovim rukama, ali — „kadgod i čarlatana kačka uji", rekli bi naši ljudi. Tako i naši renegati, uza svu svoju prepredenost, bili su neopreznі i pokazali su prije dobe svoje „karte" (razumite Herr Ritter von Habnichts?) i dakako morali su ostati sa svojim kandidatom „in tromba".

Ovdje ne možemo zamučati spremnost, kojom kompetentne oblasti idu na ruku talijanskoj stranci, dakako sve pod plaštom legalnosti. Jedva je općinsko zastupstvo u Lovranu — ne iz ljubavi do crkve i njezinih interesa, već da se rieši nepoćudnog upravitelja župe — izrazilo želju, da se raspiše župa, eto ih odmah poslužbenih. A dva koraka dalje, radi hira talijanaške općine stoji župa Veprinac već preko dvije godine bez svog župnika, prem ga narod želi imati i prem je konkurs već davno bio otvoren, jer gospoda vole imati upravitelja župe, kojeg se može svaki čas maknuti, ako nije po volji, nego li stalnog župnika, koji ima slobodnije ruke! Mondo cane!

Ne kažemo ovo radi veleč. g. upravitelja župe Veprinac, koji dostojno ispunjuje svoje mjesto, već da se vidi, da se kod nas ne mjeri svima jednakom mjerom.

Nebi bilo od nas lijepo, kad bi našem novom g. župniku davali savjete i upute sada, dok još nije zasjeo svoje novo mjesto, niti pokazao, kojim će putem poći. Ali ipak nam je dužnost, da ga u interesu i njegovom i stvari koju zastupa, upozorimo na jednu okolnost. Na njegovu dolasku u Lovran a i kasnije laskat će mu se i vrtit oko njega ljudi, kojim je dobro crkve i naroda zadnja briga i koji bi rado da im i župnik bude slijepo orudje u provadjanju njihovih podlih nakana. Bit će: šior paroko de kvo, šior paroko de la. Ali vjerujte g. župniče, da čim bi Vi tim ljudima ma i najmanju i najnepravedniju želju odbili, počet će Vas proganjati i propinjati. Od takvih prijatelja očuvao Vas Bog! Mi imademo toliko pouzdanja u našega novoga g. župnika i u njegovu uvidjavnost, da se nadamo da će on znati junački odoljeti svim zamkam, koje se oko njega budu plele, i da će nam zbilja biti ono, što mu njegov uzvišeni stalež donaša: branitelj potlačenih i zapuštenih i predstavnik pravice i istine. U toj želji i nadi: dobro nam došao!

Izjavljujemo jošte, da ćemo na razvoj prilika u našem mjestu budno paziti, pa molimo braću i sumišljenike iz bliza i iz daleka, da nas u tom poslu svojski podupru.

Izjava. Od neko doba redaju se po raznim novinama kojekakvi dopisi iz Kastva — više osobne nego li stvarne naravi. Pošto s jedne se strane misli s druge opet drži mene dotičnim piscem, izjavljujem ovime javno i svečano, da ja dopise sličnoga kalibra ne običajem šiljati u sviet. Zato oni, kojih se isti tiču, neka se izvole obratiti na drugu adresu.

Kastav, 20. jula 1906. *V. R.*

Služba pisara sa strojem. Kod c. k. kotarskoga poglavarstva u Volosku traže gospodjicu koja znade pisati strojem i koja je podpuno vješta u hrvatskomu ili slovenskomu jeziku.

Molitelјice neka se obrate ravno na rečeno poglavarstvo pismeno.

Pazinski kotar:

Siromaštvo djaka talijanske realne gimnazije u Pazinu. Poznato je općenito da troši istarska pokrajina ogromnu svotu novca ne samo za uzdržanje talijanske prkos realne gimnazije u Pazinu, nego i za unogobrojne i masne podpore djakom tog zavoda. Većina tih djaka uživa ili štipendije ili zemaljske podpore a da se vidi koliko su ti djaci *siromašni*, navadjamo po talijanskih listovih Primorja, da su ti *siromašni* djaci posliednjeg tečaja koji su nedavno položili izpit zrelosti podarili za *siromašne* djake istog zavoda ogromnu svotu od 800 kruna. Veliki moraju biti siromasi ti djaci kad su u položaju, da mogu žrtvovati tako veliku svotu novca. Ili se može tko drugi sakriva za djacima toga zavoda?

Štrajk u Krapanu prestao. Dne 17. o. m. utanačena je izmedju radnika u krapanskom rudniku te izmedju zastupnika ravnateljstva rudničkog nadzornika gosp. Toutscherta nagodba na obostrano zadovoljstvo. Radnici se obvezaše, da će se odmah poprimiti radnje.

Novi učitelj na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. G. Celso Vratović rodom iz Pule, imenovan je namjestnim učiteljem na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Ovo je prvi učitelj srednjih škola hrvatskog jezika, koji je svršio njemačku državnu gimnaziju u Puli.

Iz Labinske občine plšu nam: Za tri porezne občine labinske mjestne občine, i to za Kunj, Cere i Vetuvu obnaša službu poljskoga čuvara neki J. Chirsich, namješten za to od labinske gospode, jer je naš narodni odpaduik. Da se prikupi što više svojim gospodarom, prijavio je nedavno vriednoga našega rodoljuba g. Š. glavarstvu občine, jer da se nije tobože držao nacrta kod gradnje svoje kuće. Taj junački čin nije mu donio nikakve koristi niti prijavljenomu nikakve štete jer mu škoditi nije mogao. Hotio mu se je samo osvetiti jer ne puše u rog njegovih gospodara, al mu nije uspjelo.

Svakako učinio bi pametnije, da bi bolje nastojao svoje poslove a tudje na miru pustio. Ne bi mu stalno škodilo kad bi se nastanio u Vetovi, na što je po zaključku občinskoga zastupstva obvezan, dočim se on širi i šepiri po sv. Nedilji ne mareć ni za obveze ni za zaključke svojih poglavara.

Preporučamo mu dakle neka vrši točno svoj posao, za koji je plaćen, a za tudje poslove neka si ne razbija glave. Najprije treba da svaki pomete pred svojim pragom, pak onda neka ide pred tudji — ako je tamo blatno.

Porečki kotar:

Iz Kaldirskih Laza (občina Motovun) pišu nam 20. o. mj. Našu vriednu braću i rodoljube Antuna i Josipa Božića zadesila je težka obiteljska nesreća. Preminula im je najme starica majka. Ivka Božić, rodjena Bertoša, supruga Vinka, u 64. godini dobe svoje, nakon dugotrajne bolesti, providjena sv. Otajstvi. Bila je pokojnica vriedna supruga i dobra majka, a da nejma druge zasluge nego li tu, što je rodila i odgojila čestite sinove Antuna i Josipa, vriedno je, da se sačuva njezina uspomena.

Da počaste uspomenu vriedne pokojnice podariše za „Družbu sv. Cirila i Metoda": braća Ante i Josip svaki po 1 K, Bertoša, brat pokojnice 2 K, Fran Bertoša, nećak 1 K, Petar Božić, svak 1 K, Ivan Bon 40 para, Ivan Fero 40 p., A. Beletić 36 p., Marija Bon 20 p., Marija Flego 20 p., Josip Labinjan 40 p., Beneto

em. Kod c.
Voloskom
sati strojem
hrvatskomu

ravno na

:

iske realne
je občenito
mnu svotu
talijanske
nu, nego i
re djakom
uživa ili
e a da se
ni, nava-
imorja, da
jeg tečaja
relosti po-
g zavoda
Veliki mo-
su u po-
ko veliku
drugi sa-

. Dne 17.
radnika u
astupnika
ika gosp.
no zado-
da će se

gimnaziji
odom iz
učiteljem
. Ovo je
tskog je-
državnu

nam: Za
e občinc,
sa službu
ich, na-
le, jer je
kupi što
je ne-
ba g. Š.
e tobože
uće. Taj
ve koristi
jer mu
je samo
ovih go-

e, da bi
udje na
dilo kad
e po za-
obvezan,
edilji ne
ke svojih

ka vrši
en, a za
a glave.
e pred
de pred

olovun)
a braću
a zade-
eminula
Božić,
4. godini
sti, pro-
okojnica
, a da
to je ro-
tuna i
njezina

pokoj-
n i Me-
o 1 K,
n Ber-
ak 1 K,
0 p., A.
Marija
Beneto

on 30 p., Ante Tončić-Cekin 30 p., P. eletić 40., Božić Ivan 40 p. K tomu dorinesoše nekoji znanci i prijatelji po 20 po 10 para. Svi ukupno 10. K 35 para. ovac uručen je blagajniku mjestne požužnice.

Dobroj pokojnici viečni mir i pokoj, jezinim milim naše iskreno saučešće a g. darovateljem srdačna hvala.

Koparski kotar:

Javni sastanak.

Političko društvo za Hrvate i Slovence Istri priredjuje dne 29. o. m. u 11¼ ati prije podne javni sastanak na otvoenom u Brestu buzetskom na prostoru lizu crkve.

Govorit će zemaljski zastupnik gosp. Matko Mandić o izbornoj reformi.

Sl. ravnateljstvu pošta i brzojava Trstu do znanja. Iz Koparštine piše am prijatelj. Dne 7. o. mj. primio sam z Trsta preko Kopra kratak ali veoma ažan brzojav tako pokvaren, da mu nisam ogao protumačiti ni smisao. Bio je saavljen slovenski. Sliedeći dan pošao sam a brzojavni ured u Kopar i tuj zamolio, a mi razlumače brzojav ili da pitaju u Trstu razjašnjenje. Jedna gospodična, koja e bila u službi, kazala mi je na to, da na ne razumije slavo i da je pozvala ekoga činovnika, koji njoj nije takodjer nao protumačiti brzojavku. Na to sam joj ponudio plaću od 60 nvč. t. j. 1 K 0 para da mi službeno popravi brzojavku, u ona odgovori, da plaće netreba, da će ma bezplatno i službeno pitati u Trstu azjašnjenje i neka se vratim malo kasnije o odgovor. Vrativ se u brzojavni ured ahtjevala je od mene pristojbinu od 1 K 20 para. Drugi dan dobio sam poštom opravljenu brzojavku ali pristojbu nisu mi ratili. Druga ili popravljena brzojavka ila je za jednu rieč kraća a toga si neogu protumačiti. Nemogu si nadalje proumačiti ni to kako nebi znali činovnici rzojavku čistu i jasnu od samih 7 rieči aljano primiti i dostaviti pa molim sl. avnateljstvo, da mi ono to protumačiti voli. (Obje brzojavke nalaze se u rukama ašeg glavnog suradnika u Trstu. Op. ur)

Izpiti zrelosti na c. k. učiteljištu Kopru trajali su pod predsjedanjem c. zemaljskog školskog nadzornika g. Fran Matejčića od 27. junija do 7. julija o. g. zpitu se je podvrglo 48 redovitih kandiata, i to 27 Slovenaca, 3 Hrvata i 18 Talijana. Izpit položili su s odlikom 2 Talijana; dobrim uspjehom 25 Slovenaca, 3 Talijana i 2 Hrvata; 2 Slovenca i 1 Talijan imadu popravak; 1 Hrvat i 2 Tajana moraju ponavljat godinu. Privatista rijavilo se izpitu 6, t. j. 3 Slovenca i 3 alijana; od tih položio je izpit samo 1 alijan, 1 Slovenac ima popravak, ostali za izpita odstupili.

Franina i Jurina.

Fr. Ma da se Rodrigo jadi.
Jur. Peršona, a za ča?
Fr. Zač da će mu neki drugi poltronu prezet.
Jur. Ča mu ju je morda stara baba zapisala. Ale misli da je dosta bit Mikulin zet za imet sve ča će. Kako da ni stotinu drugeh, bojeh od njega.
Fr. Ma i Mikule da će se žue obrnut.
Jur. Mali škodo. Tr bi semu Lovranu odlanulo da se libera one „morîne".

Ki je najviše kriv semu zlu pul nas lego on. Furešti proteji a domaći ljudi zatira i proganja kako pravi izdajica.
Fr. Ča je ta „grumina" pozabil, da ni imel ni za brageše kada se je ženil. A kako je prišel do bogatije znaju svi ljudi.
Jur. Ne boj se, doć će zlodej po svoje.
Fr. I ja se ufan.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska. Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija sa K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Razne primorske viesti.

† Josip Eugen Tomić, banski savjetnik, glasoviti hrvatski književnik preminuo je prošloga tjedna u bielom Zagrebu nakon podulje težke bolesti u 63. godini dobe svoje. Pokojnik je mnogo radio na gospodarstvenom polju, a bio je neumoran radnik hrvatske književnosti. Napisao je više romana, pripoviedaka, kazališnih komada iz narodnoga života, spjevao više pjesama i t. d. Pokojniku neka je lahka hrvatska zemlja i vječna uspomena medju hrvatskim narodom! Slava mu!

Svaka čast takvim mladićima! Djaci splitskih srednjih škola, koji su nedavno svršili posliednji razred (gimnazija i realka) sjetiše se naše plemenite „Družbe sv. Cirila i Metoda" te joj poslaše znatnu svotu od 1000 kruna. Evala takvim mladićima! Ugledali se u njih i njihovi drugovi svih hrvatskih srednjih škola!

Posvećeni za misnike. U nedjelju dne 22. o. m. posvetio je gorički knez nadbiskup preuzvišeni g. dr. Sedej medju ostalimi i sliedeće bogoslove za misnike: za tršćansko-kopársku biskupiju gg. Šimuna Sironića i Antuna Križmana a za krčku biskupiju gg. Ivana Grškovića i Frana Krivičića.

Profesorski ispit položio je ovih dana na českom sveučilištu u Pragu, i to za povjest i zemljopis, naš mladi i vriedni zemljak g. Nikola Žic rodom iz Punta na otoku Krku.

Dočim čestitamo srdačno budućem uzgojitelju naše mladeži Istre, što je konačno postigao svoj cilj nakon velikog trudu i napora, redovito i u pravo doba, stavljamo ga za primjer onim našim mladićima iz Istre, koji gube godine i godine svoje dragocieno vrieme i troše težko stečene novce, mjesto da su te godine koristnonosno uložene u koristan narodni rad. Tim mladićima sporučujemo, da se sastoji najbolji patriotizam baš u tom, da se nastoji čim prije postati koristnim radnikom na narodnoj njivi. Ovo samo i bez zamjere!

Promaknut na čast doktora prava bio je dne 21. o. m. na sveučilištu u Gradu kandidat odvjetničtva gosp. Antun Mandić iz Trsta. Čestitamo najsrdačnije.

Vojne vježbe u Dalmaciji. Iz Dubrovnika javljaju, da bi vojne vježbe imale biti u okolici Gruža, Dubrovnika i Trebinja od 13. do 15. septembra. Ovim će vježbama prisustvovati i Njegovo Veličanstvo car i kralj na brodu „Miramar" i nadvojvoda Fran Ferdinand na brodu „Lacroma". Vojne operacija vodit će se i na kopnu i na moru. Ukrcivanje momčadi obavit će se u Puli. Kod vježbâ na kopnu upotrebljavat će se djelomično kola, a djelomično opet željeznica i konji. Na putu iz Pule u Gruž Njegovo će se Veličanstvo po svoj prilici zadržati na Visu. Pri povratku imala bi pred vladarom čitava mornarica defilovati. Sve priprave za ove vježbe obavljaju se već od 1. o. m., a obavlja ih posebno povjerenstvo na brodovima „Leda" i „Wurmbrand". Povjerenstvo je već najnuždnije priprave obavilo u Trstu, Puli, Zadru i Gružu, a sada će svoj rad nastaviti u Škoplju, Humu i Trebinju.

Hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču udostojalo je Nj. Veličanstvo podieliti iz svojih privatnih sredstava podporu od 500 K.

Nije li to prava sablazan? Pišu nam iz srednje Istre. U mjesecu aprilu t. g. bio je raspisan natječaj za mjesto poslužnika kod nekojih c. k. poreznih ureda u Primorju. Za ota mjesta natjecali su se razni izsluženi podčastnici, redari i t. d.

Nu, naravska stvar, da za ota mjesta ne bijahu imenovani oni, koji bi to zaslužili, već upravo obratno kao n. pr. što je imenovan za poslužnika kod c. k. poreznog ureda u M. Lošinju neki Fabijancich Antun, rodom iz Buzeta, koji je tek pri proljetnom novačenju zavojničen kao pričuvnik, te još ni jedne vojničke vježbe učinio nije.

Možebiti, da se je uzelo u obzir njegove osobite vrline t. j. što nema nego pučku školu i što je više puta kažnjen bio a jednom i sa 10 dana zatvora od strane c. k. okružnog suda u Rovinju. Pita se, zašto obstoje odredbe, da u prvom redu za takva mjesta budu imenovani isluženi podčastnici, oružnici i ini službenici, koji su valjda više zavriedili, da stalni namještaj dobe, nego li jedan mladić, koji još nije ni vojničke puške vidio.

Pa još kaži, da nema protekcije? Ovdje je valjda uložio svoju željeznu ruku naš slavni porezovni blagajnik i to zbog toga, jer je Fabijančić talijanska perjanica, koji se je svagdje nalazio, kad je trebalo demonstrirati proti Hrvatima.

Upozorujemo na ovo našeg gosp. zastupnika na carevinskom vijeću.

Otvorenje nove državne željeznice. Dne 19. o. m. otvorena je svečanim načinom nova državna, takozvana bohinjska željeznica od Jesenice pak do Trsta. Ta nova željeznica spaja sjeverni dio Austrije i južnu Njemačku najkraćim putem sa morem t. j. s Trstom.

Otvorenje je obavio priestolonasljednik Fran Ferdinand u pratnji komornika baruna Rumenskircha i pobočnika grofa Hartiga. U Jesenicah dočekao ga je i pozdravio ministar željeznica dr. Derschatta uz oduševljeno klicanje občinstva. Nakon što je priestolonasljednik primio prijavak mjestnih oblasti, ušao je u posebni vlak u pratnji najviših gradjanskih, crkvenih, vojničkih i industrijalnih dostojanstvenika. Diljem ciele pruge pozdravljao je narod burnim „živili" i pucnjavom mužara prvi vlak bohinjske željeznice.

Nešto oko 5 sata poslije podne stigao je vlak u Goricu. Na kolodvoru su ga dočekali zemaljski kapetan dr. Pajer, njegov zamjenik i nar. zastupnik Gregorčić, mnogi generali i ostali dostojanstvenici.

Vlak je krenuo dalje i oko 7 sati ušao u Trst. Na kolodvoru je vlak dočekao nadvojvoda Ljudevit Salvator, biskup Nagl sa kaptolom, general major Schemua, pomorski zapovjednik Weber, gradski načelnik Sandrineli i zastupnici svih oblasti i korporacija. Izašavši priestolonasljednik iz salona, pozdravio se je srdačno s nadvojvodom Salvatorom. Govorili su biskup Nagl i načelnik Sandrineli, a namjestnik knez Hohenlohe prestavio je deputacije. U 8 sati u večer bio je diner, što ga je dala tršćanska trgovačko-obrtnička komora, a na kojem su govorili ministar i predsjednik komore.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Veleč. g. Ivan Luk ustoličen je za župnika u Lovranu; dosadašnji župe upravitelj u Lovranu g. I. Žiganto premješten je u Kastav; g. Josip Aničić kapelan u sv. Križu ide u istom svojstvu u Zvoneću; g. Josip Kynčil ide iz Zvoneće u Barku; g. Fran Vranjac ide iz Škednja upravljat župom u Završje; g. Mihovil Hušo ide za duh. pomoćnika u Brezovicu a g. Ernest Miklaucich za duhovnog pomoćnika u Izulu.

Listnica uredničtva i uprave.

Gg. „Bršljanovčanin", „Zanovetalo" itd. Primati ćemo rado Vaše sastavke i biti ćemo Vam zahvalni, jedino Vas molimo (kano i u obće sve naše dopisnike), da bi nas samo po istini izviešćivali da izbjegavaju osobne zadjevice.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Javna zahvala.

Ima ljudi u dalekoj Americi, da ne zaboravljaju na svoju domovinu, i gdjegod mogu, sakupljaju medju sobom dobrovoljne prinose te ih šiljaju u dobrotvorne svrhe, da se uporabljuju u njihovom rodnom kraju. Tako pred nekoliko vremena sakupio je naš prijatelj gosp. Niko Dubrović od Miholić, koji već više godina boravi u Kaliforniji u Americi, medju svojima drugovima svotu 11 dol. i 25 ct. t. j. 53 K i 92 h., da se za nje obavi jedna sv. misa i za drugo, da se kupe potrebne stvari za crkvu sv. Luke u Rukavcu. Eto imena onih darovatelja: Niko Dubrović, Frane Kinkela iz D. Rukavca kbr. 28, Andre Radetić od Radetić kbr. 40, Josip Šepić iz Voloska kbr. 250, Antun Lučić iz Sv. Mateja, Josip Valentin od Principi kbr. 52. Franjo Ferlan iz Ferlanije kbr. 36, Franjo Sušanj, Bregi kbr. 13, Ivan Sušanj, Kućeli kbr. 57, Vinko Črnić iz Gor. Rukavca kbr. 19, Mate Kik iz Vranje, Albert Baćić iz Matulji kbr. 49, Andre Baćić Popović kbr. 12, Ivan Jeletić Bregi kbr. 12, Ivan Rubeša Osojnak, Vjekoslav Ferlan iz Rubeši, Vinko Poščić Gergotov od Biskupi i Viktor Sinčić od Tometić.

Mi se svima ovima najsrdačnije zahvaljujemo i želimo, da im Bog sve naplati, i da se još u drugih prilikah sjećaju nas i svoje mile domovine.

Uprava crkve sv. Luke Ev.

U Rukavcu, dne 16. julija 1906.

Josip Petrak, kapelan.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

J. KOPAČ

svijećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme** (težkog disanja), **nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje** (migrâne) **kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice** (epilepsije), **mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila** (malokrvnosti), **želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrholda, kao i kod svesbće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svilu strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volčinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica 4gao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **Želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 31. Pula, u četvrtak dne 2. agusta 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i stuiuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Javna zahvala.

Braćo Krašani!

U nedjelju povodom javnoga sastanka u Brestu izkazali ste mi za mog boravka medju Vami, osobito kod mog odlazka iz pitomog našeg Bresta, toliko čuvstva ljubavi i prijateljstva da nemogu od manje a da Vam se i ovim putem srdačno nezahvalim.

Ostanite i nadalje složni i čvrsti u narodnoj borbi, kaošto bijaste dosada za uzor Vašoj braći širom mile naše Istre.

U TRSTU, 30. julija 1906.

Matko Mandić,
zastupnik naroda.

Interpelacija

zast. Spinčića u carevinskom vieću

proti občinskim izborom u Labinu.

Mienja se ministarstvo za ministarstvom, ali se ne mienja sustav austrijskih vlada prema Hrvatom u obće, napose prema onim Istre. To se opaža u svih strukah javne uprave, to se vidi osobito kod različitih izbora. Zloporabe i nasilja proti Hrvatom ne prestaju.

U mjestnoj občini Labin, koja je po većini svojih stanovnika hrvatska, kojoj su ipak pristaše vladajuće talijanske stranke na čelu, obavljeni su početkom ovoga mjeseca občinski izbori.

Izborne listine bile su početkom jenara tekuće godine izložene, a dotični oglas „slučajno" medju mnoge druge oglase tako prilieplien, da ga ne bijaše moguće bez pomoći poznavaoca pronaći. Kod toga se je reklo, da se ima reklame proti izbornim listinam prvih dana izloženja istih podnieti, dočim nisu mogli pristaše hrvatske stranke za osam dana niti opaziti, da su izborne listine izložene.

Oni su na to želili izborne listine prepisati, ali to im se nije dozvolilo. Oni su zahtjevali od c. k. kot. poglavarstva, da se iznova izlože izborne listine, ali je bio njihov utok koli od te oblasti, toli od c. k. namjestničtva odbijen.

C. k. ministarstvo nije još izvolilo na odnosni utok odgovoriti. I nakon izminuća roka za izloženje izbornih listina, molili su nekoji izbornici badava, da im se dozvoli uvid u izborne listine. C. k. kotarsko poglavarstvo naložilo je doduše občini, da dozvoli izbornikom uvid, nu občina nije slušala naloga c. k. kotarskog poglavarstva niti uvid dozvolila.

Već samo ovo postupanje občine sa izbornim listinama pokazalo je jasno svakomu, valjda i dotičnim c. k. austrijskim oblastima, da občina sa izbornim listinama pošteno ne misli i da su iste iskrivljene; jer občinu, koja radi pošteno i lojalno, ne boji se izborne listine bilo komu pokazati.

Postupanje sa izbornim listinama hijaše samo predigra onomu, što se je kasnije dogodilo, što bi bile c. k. oblasti lagljе prepriečiti mogle i morale, što pak one nisu učinile, već su dapače pri tom i same pomogle.

Mjesto pristaša vladajuće talijanske stranke postavio se je u III. izbornom tjelu dne 6. i 7. tek. m. neki tobožnji „Socijalist", u istinu pak barun-talijan, proti hrvatskoj stranci, sastojećoj većinom od seljaka, tako, da su si suprotstale dvije stranke, koja se je htjela dosadašnje sramotne občinske vlasti, od koje nije nikad što dobra imala, otresti, i stranka spomenutog nazovi-socijaliste — prva nije ništa znala o izbornim listinama, dočim je druga pomoću vladajuće stranke listine posve dobro poznavala. „Socijalist", koji se je ponašao kao absolutni gospodar grozeći se zastupniku c. k. političke oblasti i grozno proklinjajući, zauzeo je sa svojimi u izborain prostorijah takav položaj, da bijaše pristašam pučke stranke pristup do izborne komisije veoma otežčan, tako, da su nekojim od ovih, koji su se proturali, košulje poderali.

Za pristaše „Socijaliste" vriedilo je posve drugo pravilo. Njima nije trebalo stupili pred izbornu komisiju, njihove su glasovnice putovale od ruku do ruku sve do komisije, a da ova izbornika ni vidila nije. Tako se dade protumačiti, da su nekoji izbornici, kako su sami hvalisajuć se pripoviedali, do devet put glasovali. Pri tomu bijaše i slučajeva, da se nije izbornika pripustilo k izboru kad je hotio glasovati za pučku stranku, a da se ga je pripustilo kadno ga je barun pred komisiju doveo. To se je dogadjalo baz protimbe u prisutnosti jednog c. k. političkog činovnika. (Namjestničkog savjetnika gosp. I. Šorli-a. Op. ured.)

Mnogo gore bijaše izvan izbornih prostorijah, na trgovih i ulicah gradića. 200—300 plaćenih osoba pogrdjivalo je pučke izbornike na sve moguće načine dovikujuć im po običaju potomaka 2000 godišnje kulture *„porchi croati"* *„porchi sciavi"* i slično, a na odlazku ih konačno progoniše.

Nekoji izbornici nisu pristupili drugog dana k izboru radi divljačkog postupanja prvog dana; nu mnogi su došli, koji se nisu dali prestrašiti. I drugog su se izbornog dana opetovali dogodjaji prvog izbornog dana. Izbornici pučke stranke obratiše se radi zaštite na prisutnoga namjestničkoga savjetnika, upravitelja c. k. kotarskog poglavarstva. Ovaj nije znao ništa pametnijega učiniti, van to, da im je savjetovao, da idu kući i da se povrate za tri godine — stalno u tu svrhu, da budu od strane občine sa barunom i od strane c. k. austrijskih oblasti izigrani. Rulja je nakon tih rieči upravitelja c. k. kotarske oblasti postala, kako je naravski, još biesnijom nego li bijaše prije. Napadnuti izbornici bijahu prisiljeni, da se prituže i c. k. namjestničtvu u Trstu brzojavno radi pogibelji života i zamole, da se obustavi izbor i da se opredieli jedno drugo izborno mjesto. Tekar nakon toga dopustio je c. k. namjestnički savjetnik oružnikom, da posreduju za jedan čas, ali samo za jedan časak. Plaćena rulja napala je tvorno župnika iz sv. Lovreča od Predubca kad je pošao na poštu, pri čemu su oružnici jednog čovjeka uapsili. Na to dodje c. k. namjestnički savjetnik na trg i reče spomenutom župniku neka idu izbornici pučke stranke kući, te da će odlazeće iz grada oružnici štititi. To je on i kasnije opetovao kad je oluja opet nastala i kadno se je opet na trgu pokazao; — kao da nisu c. k. austrijske oblasti i činovnici kod izbora prema Hrvatom i za to, da uzmu izbornike u zaštitu, a da uzmognu slobodno glasovati, već za to, da mogu izbornici otići od izbora slobodno, a da nisu ni glasovali.

Izbornici hrvatske pučke stranke u Labinu morali su dakako otići, po savjetu jednog c. k. austrijskog činovnika i pod pratnjom c. k. oružnika, a da nisu ni odali svojih glasova. U svemu otišlo je iz III. izbornog tjela stalno bar 400 izbornika a da im ne bijaše moguće glasovali.

Kod ovakvog opisivanja sjećamo se nehotice jednog sada visokog činovnika, koji je služeći kao nizki činovnik u Istri rekno, da bi on mogao svaki izbor sa dva oružnika bez odpora provesti, jer mu je poznato, da se kod takvih zgoda pojavivše se osobe, koje za plaću u istarskih gradovih demonstriraju, plaše oružja čim opaze, da oblasti i njihovi zastupnici stvar ozbiljno uzimlju. One osobe prave demonstracije pokazivajuć se kao junaci samo dok vide, da c. k. oblasti ne misle ozbiljno proti njima postupati. Radi toga nisu krive na svemu, što rulja počini u ovakvih slučajevih, c. k. oblasti, kriv je sustav, koji dopušta čitava desetleća da se počinja svakojaka nasilja i nezakonitosti nekažnjeno proti Hrvatom, i to za volju talijanskoj vladajućoj stranci, čija je svrha uništenje hrvatskog življa u Istri, i za volju saveza sa kraljevinom Italijom, dočim se u obće Istru s jedne strane pomoću i od strane c. k. austrijskih oblasti marljivo za spomenutu kraljevinu pripravljaju, s druge pak se strane od zajedničkog austro-ugarskog ministarstva rata izdaje milijune na obranu istarsko-dalmatinske obale proti onoj istoj kraljevini.

Obzirom na rečeno, osobito obzirom na to, što bijaše c. k. vladi već na početku poznata pristranost občinske oblasti u Labinu, i obzirom na činjenicu, da je c. k. vlada opetovno občini Pazin, kojoj su na čelu Hrvati, premda nije ona nikada nikakav čin pristranosti počinila kod izbora, provedenje izbora oduzela i svoga vlastitoga odaslanika na to opunovlastila, i obzirom na drugu činjenicu, da su pripadnici c. k. oblasti protivnikom hrvatske stranke u Kastvu i u Voloskom opetovno izborne listine pribavili; da pak radi c. k. vlada vidno pristrano na korist talijanske vladajuće stranke i s njom spojenih takozvanih socijalista, a na štetu hrvatske stranke, trpeći kroz desetleća stvari kakve se ne bi imalo ni u Africi trpiti, uslobadjaju se podpisani staviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih posala sliedeći upit:

„Je li Vaša preuzvišenost sklona:

1. Dogadjaje prigodom obavljenih občinskih izbora ove godine u Labinu u Istri, ne izuzev odnosno držanje c. k. oblasti i njihovih činovnika, ispitati, isto sa držanjem kod izbora u drugih hrvatskih občinah prispodobiti, te podredjenim oblastima naložiti, da zakonilo i nepristrano postupaju?

2. Pitanje „uvida" u izborne listine eventualno podneskom odnosne zakonske osnove tako urediti, da ove ne budu tajnom občinskih ureda i njihovih pristaša, već otvorenom knjigom za sve občinare, a da je uzmognu eventualno popraviti, i u obće.

3. uznastojati, da se uvede u javnu upravu Istre, osobito takodjer kod izbora, europejske odnošaje?"

U Beču, dne 26. junija 1906.

Spinčić, dr. Ploj, Pfeifer, Šušteršić, Šuklje, Žitnik, dr. Ferri, dr. Hruban, Robić, dr. Korošec, Povše, dr. Stojan, Perić, Biankini, Borčić, dr. Koudela, dr. Dulibić.

Politički pregled.

U Puli, dne 1. agusta 1906.

Austro-Ugarska

Kako javljaju češki listovi svršeni su jurve svi pregovori glede dolazka Njeg. Veličanstva u Prag. Vladar bi imao doći u Prag dne 10. oktobra o. g. i ostati će u Českoj 14 dana. Češki narod primiti će svečano svoga kralja.

Službeni list hrvatske vlade priobćio je konačno dne 30. pr. mj. imenovanje novih odjelnih predstojnika gospode dra. Vladimira pl. Nikolića Podrinskog, Milana Rojca i dra. Aleksandra Badaja. — Istodobno donosi dignuće Čavraka i Marjanovića, uz odlikovanje Čavraka konturnim krstom Franje Josipa I. sa zviezdom, a Marjanovića željeznom krunom II. stepena. Imenovanje je datirano sa 25. srpnja t. g.

Bugarska.

U Burgasu i Stanimaki došlo je do velikih protugrčkih demonstracija. U Burgasu okupirana je grčka crkva. Mnogo je osoba ranjeno.

Službeno se javlja, da je viest o sklapanju carinske unije s Bugarskom neispravna. Srbska vlada nije poduzela o toj stvari nikakvoga koraka i neće, dok ne rieši carinski spor s Austro-Ugarskom.

Srbija.

Skupština je prihvatila izvještaj odbora za verifikaciju. Od 160 mandata verificirano ih je 159. Anuliran je mandat mladoradikalnoga poslanika za Kragujevac.

U tajnoj sjednici, koja je trajala 4 sata, ministar predsjednik prikazao je na temelju akta srbskoga poslanika u govoru koji je trajao 2 i pô sata, tok i sadanje stanje pitanja o trgovinckom ugovoru s Austro-Ugarskom i o naručbi topova. Iza toga je otvorena debata te su poslanici raznih stranaka odobrili držanje vlade. Poslie jednog sata po podne zaključena je tajna sjednica, a javna sjednica sazvana je za sutra u 7 sati prije podne.

Rusija.

Novi ruski ministar predsjednik Stolypin putem londonskog Reiter-bureau-a priobćio je svoj politički program. Govoreći o dumi porekô je glasine, da je učinjen državni prevrat. Car je imao vlast, da dumu razpusti. Duma je bila umiruće tijelo, bezkoristna eksistencija. Razpust dume bio je neizbježiv, ako se autoritet

carev u Rusiji još ima priznati. Neki elementi kadetske stranke htjeli su srušiti vladu, te je stoga tendencija kadeta bila silno pogibeljna. Car se je odlučio na energičnu politiku reforma. Politika reakcije car ne želi, ali, da se stvori definitivna baza za sigurnu budućnost, mora se revolucionarce svakako potisnuti. Nada se da će anarhistične sile biti uništene. Dok stvari budu stale kao sada, uapšenja i progoni i druge administrativne represivne mjere neizbježive su.

Feller
Elsa-Fluid

Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, žvrčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i zglobovima, umornost, slabost, uspalu, nedobru, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja nasloviti na e. v. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elzin trg, br. 202.

Mnogo su hvaljene Fellerove čistoće Rhabarbara-pilule sa znakom »ELZINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·50. Pravog balzama se dobije, ne i već 2 tucetа franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško ribilje ulje 2 boce franko K 5·—.

Franina i Jurina.

Fr. Va Leprinaškem komune, da te od sada sakemu možkemu na pleća obesit tabelu s imenom i pridevkom.

Jur. Poboštrića ta me pijaža. A ča te pak obesit nekim poglavarom?

Fr. Na pleća tabelu a na vrat kravlji zvonac.

Jur. Ča nebi morda bolje bilo . . . mlinski kamik!?

Za slet u Zagreb.

Mnogi od onih koji su nakanili poći u Zagreb nisu mi se sve do danas prijavili misleći da je to sve jedno.

Da vide u kakvoj su pomutnji neka znadu:

da neprijavljeni neće dobiti nikakvog popusta na ž ljeznici, niti u Zagrebu kod svečanosti. Dogoditi će se njim, da budu ostali bez krova i kreveta, jer su svi hoteli već od odbora okupirani. Konačno biti će prepušteni sami sebi bez vodje i vodića.

Svaki, koji želi dakle sudjelovati neka mi to

1. bezodvlačno javi;

2. neka javi svoju želj. postaju;

3. neka mi javi da li će u Divači prisustvovati skupnom objedu, koji će stajati 1 krunu;

4. da li želi posebni stan u hotelu ili će u skupnom stanu u školama;

5. svaki neka mi bezodvlačno pošalje 3 krune, i to jednu krunu za objed i 2 krune za legitimaciju (izkaznicu).

Svaki posjednik legitimacije imade pravo na bezplatan stan, bezplatan pristup na komers, na javnu vježbu, izložbu tjelesnog uzgoja, pučku zabavu, sjajni ples i na sve zabave, koje odbor sleta priredjuje, izim kazališta. Tko želi na svečanu predstavu u kazalište, valja da se i za to prijavi.

Nadam se da će svaki to uvažiti i bezodvlačno učiniti sve, da ne bude prekasno. — Zdravo!

Pula, 1. VIII. 1906. *Lacko Kriš.*

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Tajnstvena napitnica. Čitamo u talijanskih listovih, da je na banketu, što su ga imali ovdašnji častnici povodom proslave 40-godišnjice bitke kod Visa podadmiral pl. Ripper izrekao jednu jedinu napitnicu, kojom je nazdravio talijanskoj ratnoj mornarici. Konac te napitnice glasi naime: *pozivljem gospodu, da podignu čaše* na prospjeh (sreću) *kraljevske talijanske ratne mornarice,*

Na to je glazba zaigrala talijansku kraljevsku himnu. Da pravo kažemo, mi priprosti ljudi ne razumijemo te napitnice, nam se čini vrlo tajinstvenom.

Morski pas u puljskoj okolici. Dne 22. pr. m. opazili su nekoji ribari u noći uz svjetlo morskog psa, koji je proganjao dupine nedaleko Verude, kod Pule. Prestrašeni ribari pogasiše svjetiljke u nadi, da će morske nemani medjutim nestati, al se prevariše. Čim upališe na novo svjetiljke, opaziše opet psinu, te se oni brže bolje iskrcaše. Pozor dakle plivači!

Talijanstvo Istre! Na zemaljskom liceju s talijanskim naukovnim jezikom u Puli, potvrdjene su bile na novo sve tri dosadašnje učiteljice i to: *B. Vukelić, M. Cernac i M. Beseljak.*

One se doduše pišu talijanskim pravopisom ali svoga porieklа ne mogu zatajiti. — Bože mili, koliko je naše krvi u službi vladajuće talijanske klike u Istri!

Nakon izbora. Iz Barbanštine dne 31. julija 1906.

Izbori za ovo občinsko zastupstvo obavili su se u najavljene dane 23., 24. i 25. prošloga mjeseca, te su u svim trim tijelima izabrani zastupnici hrvatske stranke, izuzme li se prikrpinu u trećem tielu, u kojem je izabran dosadašnji načelnik talijanaš Malabotich, a dakako s hrvatskim glasovima. U malo da se kod ovih izbora radi netaktičnosti, koje je iznio vrieđni „Omnibus“, nisu borile dvie hrvatske stranke, što bi se bilo i dogodilo, da nisu prvaci u zadnji čas spoznali pogrješku. Broj glasujućih izbornika nije bio velik, jer su ljudi baš sada veoma zaposleni, da sakupe plodove svog teškog rada u polju.

Kako čujem, novo občinsko zastupstvo će se konstituirati možda u ponedjeljak dne 6. o. m. U povodu toga ne mogu zamučati, a da novim občinskim zastupnicima ne preporučim, da dobro paze, koga će izabrati načelnikom. Za bivšega načelnika Malaboticha poznato je i vrabcima na krovu, da je očiti protivnik našem hrvatskom jeziku, kojeg je zatajivao gdjegod je mogao, dapače u tom pogledu radio proti jednoglasnim zaključcima občinskoga zastupstva, koje je višekrat zaključilo , da je uredovni jezik občine jedino hrvatski i da se svi spisi državnih oblasti pisani u ne hrvatskom jeziku imaju vratiti natrag. Ali bivši načelnik nije se ni malo toga držao. Karakter svake občine odrazuje se u njezinom glavaru, koji ju u svakoj službenoj i neslužbenoj prigodi zastupa, a hrvatsku občinu Barban talijanaš Malabotich svakako ne može kao takovu nigdje zastupati, te kad to neće, onda pred oblastima naša občina gubi onaj karakter, zatajiva se njezino pučanstvo, koje je isključivo hrvatsko, bagatelizira se ona sveta i junačka naša borba, koju moramo da izdržimo sa moćnim našim protivnicima, te napokon blagoslovljen plod te borbe omalovažuje se, jer time propada onaj ideal, ono goruće narodno čuvstvo, s kojim smo u boj pošli i održali pobjedu. Istaknuti osjećaj narodni, očuvati jezik ovog hrvatskog puka i izvojstiti mu ona prava, koja mu po božjim i ljudskim zakonima pripadaju — to sve je u prvom redu najpreći cilj u svakoj političkoj borbi hrvatskoga naroda u Istri sa gordim i nezasitnim Talijanima. Takav cilj treba da imadu pred očima i naši rodoljubi ovdje. Hrvatski narod sa svojim hrvatskim glasovima izabrao je nove zastupnike i dao im svoje povjerenje, te taj narod ima barem toliko prava od novog zastupstva zahtjevati, da se s njime hrvatski vlada.

Radi svega ovoga, živo preporučujemo i toplo na dušu stavljamo novom obć. zastupstvu, da izmedju sebe izaberu glavara, koji će se sa svom dušom i srcem zauzeti za dobrobit ove naše občine, te koji će se i žrtvovati za narod koga će zastupati i raditi ne po svojoj volji — nego po volji zastupstva.

Velika bi sramota bila za našu hrvatsku občinu, kad bi opet izabrali za glavara onoga, koji se protivi sa zubima i noktima našem hrvatskom jeziku i — kako je baš povodom ovih izbora dobro napisao tamošnji vaš vrli drug u borbi za pravu hrvatskog puka u Istri „Omnibus“ — hrvatski obraz nesmijemo mrčiti za ništa na svietu i Talijanu, koji se ogrieva na juntaškim jaslama, nema medju nama mjesta. *Barbanac.*

Liečničko-političko družtvo. Prošle nedjelje obdržavalo je talijansko političko družtvo za Istru svoju godišnju skupštinu u Rovinju, na kojoj je bio izabran takodjer novi odbor. U taj odbor izabrano je ni više ni manje nego šest liečnika, što je znakom, da se talijanski liečnici Istre marljivo bave politikom. Neki saljivdjija, čitajuć uspjeh tog izbora, opazio je zlobno, da mora biti talijansko političko družtvo težko bolestno kad je trebalo za svoje liečenje toliko liečnika. (Medju odbornici nalazi se i jedan ljekarnik i tako im ne fali drugo nego jedna viešta babica. Op. slag.).

Voloski kotar:

Posebni vlak iz Rieke u Zagreb. Hrvatski Sokol u Volo-skom-Opatiji poziv lje — u svrhu da se priredi posebni vlak iz Rieke u Zagreb — sva koli sokolska, toli druga narodna družtva hrvatskog i austrijskog Primorja, te Dalmacije, koja kane na ovogodišnji „Svesokolski slet“ u Zagreb kroz Rieku, da mu prijave približan broj izletnika, a po mogućnosti i razred, u kojem će se pojedinci voziti — i to najdalje do 5. agusta o. g.

Potrošarinski agent, koji nepozna hrvatski jezik. Iz Voloskog nam se tuže, da je tamo namjestilo potrošarinsko družtvo nekog Talijana, koji nerazumije hrvatski jezik. To je prava sramota, da se u onom kraju, gdje su skoro izključivo krčmari Hrvati, namješta za potrošarinskog agenta čovjeka, koji nepozna jezika krčmara, dočim imade tamo sposobnih ljudi koji poznaju i više jezika.

Iz Kastva pišu nam 22. p. m. Po davnom običaju svršila je ovdje svečanim načinom dne 12. o. mj. školska godina. Svečanost ipak nije bila po običaju podpuna jer nam je manjkao onaj, koji se nežrtvuje samo oko občinske uprave, već takodjer i oko napredka našega školstva. Manjkao nam je obće obljubljeni načelnik g. Jelušić, koji se nalazi radi težke bolesti u Beču i o kojem smo čuli velikim zadovoljstvom radostnu viest, da mu se dragocieno zdravlje vraca, jer je posvema uspjela težka operacija.

Naš župljani sjetiše se često u svojim molitvam velezaslužnog načelnika privatno i javno u crkvi moleći Svevišnjega, da nam ga vrati čila i zdrava, jer ga silno treba ova velika i važna občina.

I povodom zaključka školske godine sjetismo njega i to kod prve sv. pričesti naše dječice, kojoj je neutrudljivi naš g. dekan Elner dao krasan nauk kako treba da izkazuju ljubav Isusu, roditeljima, učiteljima i konačno sjetio ih, da nezaborave na jednu osobu, koja nije medju nami, ali koja je stalno danas duhom u našoj sredini. Ta osoba prisustvovala bi sigurno ovoj svečanosti vašoj, da ga daleko ne drži težka bolest. Ta osoba je — reče — g. Kazimir Jelušić, naš vriedni i zaslužni načelnik. Kako bi on rado bio ovdje, da može medju onom gromadom knjiga sjediti i polazeći od razreda do razreda smiješkom na licu dieliti vriednim učenikom nagrade. I njemu — dakle — djeco mila izkažite ljubav kadgod vam bude dana prilika. Osobito vi djeco, koja ostavljate školu i kročite u svieť, nemojte ga nikad zaboraviti. A vi, koji sada primate prvu sv. pričest, molite za njega iz ljubavi prema njemu, iz ljubavi, koja je svakako draga presvetom srcu Isusovu, molite se, da mu Svevišnji podieli čim prije krepko zdravlje i skori povratak u milu domovinu, za koju je već toliko dobra učinio, i za koju će, dade li mu Bog krepko zdravlje, još toga mnogo učiniti. Činite to mila dječico, a vas će sigurno na današnji dan, tako čiste i tako nevine, dragi Bog uslišati!

Krasne rieči našega pastira djelovale su duboko na sve prisutne i molitva čiste naše dječice nije stalno ostala neuslišana kod Svevišnjega!

Naša občinska uprava izdala je i ljetos obširno i vrlo liepo sastavljeno izvieće o pučkih školah ove mjestne občine, jer ona ne štedi ni truda ni novca kad se radi o napredku svoga pučanstva, na čemu njoj je haran svaki pravi Kastavac. (Primili smo to izvieće i mi, al nam prostora nedostaje, da o njem iole obširnije progovorimo. Op. ur.).

Pazinski kotar:

Zabava u Žminju.

Pišu nam iz Žminja: U nedjelju, dne 5. kolovoza, priredjuje žminjska »hrvat. čitaona« malenu domaću zabavu sa izmjenicnim: tamburanjem, predstavljanjem, deklamiranjem i pjevanjem. Iza toga će slijediti vatromet. Na koncu pako za nadobudnu mladost, animirani ples.

Početak u 7½ sati. — Ulaznina po osobi 40 para. — Gostovi bit će nam dobro došli!

Porečki kotar:

Narodno veselje u Livadama. Naša je podružnica družbe sv. Cirila i Metoda obdržavala svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu, te istom prigodom priredila je ples na korist Družbe. Na tu je skupštinu dobrilo tog dana osim ovdješnjeg seljaštva i strane gospode i to iz Buzestine, Kaštelira, Sv. Lucije kod Oprtlja, Zrenja, Laza, Berma i Pazina, te im za to bila ovdje izrečena najtoplija hvala. Iza dovršenja skupštine zabavljala se mladež sve do kasno doba noći. Sve bilo zadovoljno i veselo, a na koncu se narod mirno razišo svojim kućama.

Osobita pak hvala gosp. Flegu iz Počekaja, koji nas je tom prigodom posjetio i sakupljenom narodu krasnim riječima razjasnio potrebu podupiranja Družbe i njezinih podružnica, te kako moramo ljubiti i braniti svoj rod i jezik. Tog se dana sakupilo za Družbu ukupno K 85, koji se novac uložio u livadsku posujilnicu. Pribrojiv tomu prijašnji ulošak K 38 i ono što se dne 22. 7. 1906. sabralo, t. j. K 10 iznaša ukupna imovina podružnice K 133.

Dne 22. pr. mj. obdržavao se javni sastanak, što ga je na molbu Livadčana sazvalo političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri. Sastanak se vršio u družbinoj školi. Svakom je rodoljubu srce od veselja kucalo, videći tog dana na okupu veliki broj naroda. U velikoj škol. dvorani nije bilo toliko mjesta, da bi se u njoj svi mogli smjestiti, već su se mnogi morali zadovoljiti, da iz vana slušaju govornike. Najljepša hvala svim onima, koji su nas prigodom sastanka mnogobrojno posjetili. Bilo ih je tu iz Pazina, Kaštelira, Karojbe, Rakotola, Motovunštine, Laza, Sovinjaka, Buzeta, Oprtaljskog krasa, Čepića. Iz Zrenja došlo je pjevačko društvo „Mirna“ na čelu im vrlog rodoljuba gosp. Červara. To je društvo izmedju pojedinih govora i kašnje iza sastanka krasno zapjevalo nekoliko rodoljubnih pjesama.

Sastanak otvorio je zastup. polit. društva veleučeni g. dr. Š. Kurelić; pozdravi

zupljeni narod oduševljenim govorom i tumači svrhu današnjega sastanka. Iza ga podijeli riječ gosp. profesoru i zastupniku M. Mandiću iz Trsta, koji je eko jedan sat tumačio ustrojstvo države, je ustav, kako je sastavljen državni i s zemaljski sabor, kakvi su u kreposti borni redovi, i što je sveobće, jednako, avno i tajno izborno pravo. Predstavio obširno sakupljenima protivnike izborne forme najme Njemce i Talijane i kako u tom pogledu nam Slavenima nepravda rojila.

Narod je govornike velikim zanimaem slušao, i burno im povladjivao sa vicklicima.

Prihvaćena bijaše jednoglasno resocija o izbornoj reformi, postavljena od prof. i zastupnika Mandića, koja je ćini čitatelja poznata iz javnog sastanka Mareziga.

Poslije toga rastumači dr. Kurelić veku štetu, što ju nanašaju nekoji trgovci šim vinogradarima fabriciranjem patvonih vina, te predloži slijedeću resoluciju, oja bijaše jednoglasno primljena:

„Na javnom sastanku u Livadama, kupljen narod dne 22. 7. 1906. poziv k. vladu, da u interesu vinogradara ide strogo vršiti obstojeće naredbe o lsifikaciji i rasprodaji patvorenih vina".

Nakon toga obrazlože gg. Nežić i Š. ervar o razdiobi erarske šume Lug, te ijaše o tome jednoglasno prihvaćena reolucija, koja će se naknadno priobćiti.

Sad priobći g. Nežić koliko se već emena moli upravu c. k. željeznica, da i se na Livadama pruga Trst-Poreč otvodila redovita željeznička postaja u interesu vdješnjeg pučanstva i same države, te ostavi slijedeću resoluciju, koja bi jednoglasno primljena:

„Na javnom sastanku u Livadama ne 22. 7. 1906. sakupljeni narod moli . k. ministarstvo željeznica, da bude već ednom riješilo pitanje toli potrebite i od tih oblasti pripoznate potrebe, ustrojenje edovite postaje na Livadama.

Sada se g. Červar iz Zrenja zahvalio ime oprtaljskih občinara političkom društvu, to je priredilo ovdje sastanak i g. Manću na njegovom trudu i požrtvovnosti.

Na koncu se dr. Kurelić u ime polit. ružtva zahvali sakupljenima, što su se mnogobrojni na današnji sastanak odazvali pozdravi sve, te zaključi sastanak.

Nakon dovršenog sastanka obdržavalo Oprtaljsko društvo za štednju i zajmove svoju glavnu godišnju skupštinu.

Vrlo lijepa i korisna je namisao bila političkoga družtva, da upriličuje javne astanke medju narodom širom Istre, jer e to neukom seljaku mnogo više koristiti ego li sve novine, kojih on malo čita i malo razumije. Od osobite je to važnosti koristi za motovunski i porečki sudbeni otar, gdje je naš mukotrpni narod izložen elikoj pogibelji.

Sudbeni dani. Ministarstvo pravosudja dozvolilo je, da se obdržavaju svaog 10. u mjesecu, počam od 10. agusta . g. sudbeni dani u Grožnjanu za čitavu njestnu občinu Grožnjan.

Tuča. Iz Grožnjana javljaju nam, da e tamošnja polja i vinograde ovih dana emilo potukla nesretna tuča. Najprije u izinah povodanj a suda tuča uzeše jadnomu seljaku svaku nadu na dobru ljetinu, te ga toplo preporučamo pozvanim na to oblostim.

Grom ubio čovjeka. Dne 26. o. mj. ubio je grom u občini Grožnjan u selu Kostanjevici seljaka Petra Perini-a, koji je sieno pod murvom spravljao. Vječni mu pokoj!

Koparski kotar:

Javni sastanak u Sv. Antunu — občina Dekani. Političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre sazivlje javni sastanak u Sv. Antunu občina Dekani za dne 6. agusta o. g. u 4 sata poslije podne u kući g. Josipa Tunko sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izborna reforma — izviešćuje narodni zastupnik g. Matko Mandić.

2. Protivnici izborne reforme — izviešćuje narodni zastupnik g. Jos. Kompare.

3. O djelovanju naših narodnih zastupnika — izviešćuje obć. tajnik g. Fran Klemenčić.

4. Predlozi, upiti itd.

Preporučamo toplo našemu pučanstvu na Koparštini, da u što većem broju na taj javni sastanak doći izvole.

Javni sastanak u Plavjah — občina Milje obdržavan je prošle nedjelje. Sazvao ga je narodni zastupnik g. Josip Kompare, a razpravljalo se je o izbornoj reformi i o predstojećih občinskih izborih u Miljah. O tečaju i uspjehu tog sastanka javiti cemo u budućem broju, jer nepimismo za ovaj broj nikakve viesti.

Iz Podkuka kod Buzeta pišu nam, da će tamošnja podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" obdržavati svoju redovitu godišoju glavnu skupštinu u nedjelju dne 5 agusta t. g. u kući g. Ošo Antona u Podkuku „Komunjšćica" sa običnim dnevnim redom, na koju se pozivlju svi gg. članovi i preporuča se za mnogobrojni posjet od ostalih prijatelja i rodoljuba.

Razne primorske viesti.

Zastupnik Spinčić o napisih na novoj željeznici. Za dne 19. pr. m. pozvao je ministar željeznica dr. Derschatta zastupnike gorskih pokrajina našega Primorja, te članove željezničkog odbora na svečano otvorenje nove željeznice Jesenice-Gorica-Trst, koje se je imalo obaviti u prisutnosti nadvojvode i priestolonasljednika Frana Ferdinanda.

Ti zastupnici primili su posebne pozivnice, na kojih je stajalo, da jave predsjedničkomu uredu c. k. ministarstva za željeznice do 12. pr. m. da li kane otvorenju prisustvovati ili ne.

Naš zastupnik g. prof. Spinčić odgovorio je na taj poziv sliedećim pismom:

„Veleslavni predsjednički urede! Ovime čast mi je priobćiti, da ne mogu sada obećati, da ću prisustvovati svečanom otvorenju državne željeznice „Jesenice-Gorica-Trst", jer još nije posve zadovoljeno opravdanom zahtjevu Slovenaca glede porabe slovenskoga jezika na željezničkih postajah Trst, Rocol i sv. Ivan (o čemu je bio interpeliran dne 23. junija preuzv. gosp. ministar za željeznice).

(Gosp. zastupnik Spinčić učinio je svoju narodnu i zastupničku dužnost, a slovenski zastupnici Kranjske i Goričke koji su toj svečanosti prisustvovali . . . . . ? Opaska uredništva.)

Promaknut na čast doktora prava. Predprošle subote bio je promaknut na gradačkom sveučilištu na čast doktora prava kandidat odvjetničtva g. Josip Flego, rodom iz Štrpeda kraj Buzeta. Mladi rodoljub je sin čestitog našeg rodoljuba g Dinka Flego. Čejtitamo srdačno sinu i ocu. Milo nam je, što će se, kako čitamo u „Edinosti", g. dr. Flego nastaniti u Istri, gdje silno trebamo svojih učenih, neodvisnih, radinih i značajnih muževa.

Klub Ćirilo-Metodski zidari odgovara ovim putem na mnogobrojne upite, da koledar, što ga klub izdaje za godinu 1907., nije malen pa zato možda skup. već je u velikom formatu i da će obsezati do 26 štampanih araka. Samoga zabavnoga diela bit će preko 10 štampanih araka, a ostalo odpada na koledarij, poslovnik, priručnik i podpuni najnoviji šematizam i oglase. Ciena dakle od 1·60 K za broširani i 2 K za tvrdo vezani nije preveliki, osobito s obzirom na narodnu svrhu. Koledar će izaći koncem kolovoza.

Iz dalekog svijeta.

Arkata, Kalifornija, 7. julija 1906.

Mili zemljače i uredniče Naše Sloge u Puli, molim Vas da uvrstite u Našu Slogu sliedeće: — Naše Hrvatsko podporno društvo sv. Jelena Kastav-grad, odsjek br. 249 Narodne hrvatske zajednice, u svojoj redovitoj sjednici obdržavanoj 11. ožujka o. g. zaključilo je izdati svotu od 15 talira, petnajst, za našu velezaslužnu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Na istoj sjednici zaključilo se je i imenovalo sliedeću braću da sabiru milodare u istu svrhu, i to: Niko Dubrović Mikulov, nastanjen u Arcata i Josip Varljen Janković, te se je sabrala liepa svotica, ali nije kakova bi morala biti i kakovoj su se nadali plemeniti sabiratelji, sabiruć kroz ovo četiri mjeseca. Žalibože, i ovdje ih ima mnogo, koji u isti rog pušu kao što su i u domovini, ako se i nalaze medju civilizovanim svietom, ipak ne mogu nikako odbacit iz sebe one crne koprene neznanja.

Imao bih mnogo toga pisati od takvih zavedenih ljudi, ali bi mi odviše prostora zapremilo. Dakle sabralo se 17. talira, sedamnajst, 50 ct. U dalekom smo svijetu, ali uvjek nam srce kuca za dobrobit zapuštene Istre, i za vapaj mile nam dječice u Istri. Hrvatska svijest se je i u ovom dalekom svijetu začela širiti, odkad imademo ovdje gore imenovano društvo, a i ostala mila braća u Americi počela su se mnogo zanimati za našu Hrvatsku Istru, a osobito članstvo Narodne Hrvatske Zajednice.

A sada evo vriedna i čestita hrvatska imena plemenitih darovatelja: po 1 doll. 25 cent.: Franjo Kinkela, Vjekoslav Frlan; po 1 doll.: Niko Dubrović, Josip Varljen, Andre Radetić, Viktor Simčić, Ivan Rubeša, Antun Lučić, Antun Turković, Josip Zmarić, Frane Simčić Cesarić, Eugen Pavlinić; po 50 cent.: Vjekoslav Perčić, Josip Bačić, Andre Bačić, Ivan Matković, Josip Lučić, Ivan Lučić, Josip Valentin, Josip Marčelja, Ivan Kinkela i Božo Ciganović — ukupno dollara 17 c. 50.

Podporno društvo sv. Jelena Kastav-grad darovalo je iz svoje blagajne dollara 15, što čini sve skupa dollara 32:50 ct., koju svotu niže potpisani šaljem na uredništvo Naše Sloge u Puli, te odbir od ove svote poštarinu, daje čistih K 158·33.

Šaljuć Vam u ime svih čestitih darovatelja mili hrvatski pozdrav, bilježim se sa štovanjem

Društvo sv. Jelena Kastav-grad
Odsjek br. 249 N. H. Z.
Franjo Kinkela, predsjednik.

Da su nesnosan poticaj na želju nesnosljiv osjećaj želudačne kiseline i česti proljev posljedice uživanja zrnate kave, nije u obće toliko poznato kao njezino štetonosno djelovanje na čitavi naš živčani sustav. Čemu dakle bi bile ove posljedice, koje doprinose veliku štetu po naše zdravlje, te koje žalibože mogu dovesti i do čestih srčanih kapi, koje nikada ne popuštaju, pa ako se zaželi bar neka mala promjena, moraju se ove bezuvjetno izbjegavati. Neka bi se stoga zrnata kava, gdje se ista ne bi mogla posvema napustiti, pomješa s polovicom Kathreiner-Kneippove sladne kave, nakon čega se dobiva neki mirodijski, blagotečni i zdravlju pogodni kávni napitak. Ovo je dokazalo već 15-godišnje iskustvo kao i sve to veća obljubljenost za Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu upravo na sjajan način. Za djecu, bolestniče i slabiće, kojima je uzrujavajuća zrnata kava po liječnicima zabranjena, ipak se preporučuje uporaba Kathreiner-Kneippove sladne kave bez ikakve druge primjese budući ova usljed svoga samorastnoga teka zrnate kave vanredno ugodno prija, a pored toga je hranjiva te stvara krv.

Natječaj.

Kod dobrovoljnog vatrogasnog i spasavajućeg društva u Opatiji imaju se sa 1. septembrom o. g. popuniti dva mjesta slugu.

Natjecatelji zdravog i krepkog tjelesnog ustroja, ne preko 40 godina stari, vješti njemačkom, hrvatskom i talijanskom jeziku, neporočnog ponašanja, neka svoje biljegovane molbe pošalju na „Zapovjedničtvo dobrovoljnog vatrogasnog i spasavajućeg društva" u Opatiji najdulje do 15. augusta tekuće godine.

Plaća 70 do 90 kruna mjesečno. Odora badava.

Opatija, 24. julija 1906.

Zapovjedničtvo dobrovoljnog vatrogasnog i spasavajućeg društva u Opatiji.

Raseviljenim srcem javljamo svim rodjakom i znancem prežalosnu vijest, da je danas u 7 sati u večer nakon kratke bolesti preminuo u Gospodinu u dobi od 65 godina naš suprug, odnosno otac, tast i djed, gospodin

JAKOV LUSNIK,

nadučitelj u miru i občinski blagajnik, odlikovan srebrnim križem sa krunom za zasluge.

Sprovod premilog pokojnika krenuo je u nedjelju, dne 29. o. m. u 5 sati poslije podne od mrtvačnice u crkvu Sv. Roka i natrag na groblje u Voloskom.

VOLOSKO, dne 27. julija 1906

Margareta ud. Lusnik
za sebe i za raseviljenu rodbinu.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

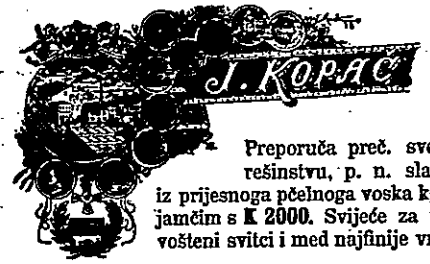

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York
99 Dearborn St., Chicago, Ill.
609 SmithField St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem poste, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, slavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasu, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svetkih slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti više-kratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd o stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ** ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu želudčane kapljice priredjuju. — Ove želudčane kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 32. Pula, u četvrtak dne 9. agusta 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari" Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Hrvatsko sveučilište i slovenski akademičari.

Mladi Istran, koji je učio pravo na hrvatskom sveučilišiu u Zagrebu i koji je čitao u „Edinosti" poziv akademičkog družtva „Ilirija" u Pragu na slovenske djake, priposlao nam je članak, kojim nastoji dokazati, da bi morali slovenski akademičari polaziti takodjer i hrvatsko sveučilište u Zagrebu, a da pokažemo i tim, da nam nije slovensko-hrvatska uzajamnost samo paka fraza. Članak je napisan prije nego li je pisac znao, da su i drugi slovenski listovi spomenuti poziv priobćili i prije nego li je mogao čitati slične pozive slovenskih djaka iz Beča, Graca, Ljubna itd. na slovenske abiturijente. — Članak, za koj puštamo odgovornost gosp. piscu, glasi:

U broju 184. od 4. tek. mj. (t. j. dne 4. julija o. g. Op. ured.) donaša tršćanska „Edinost" poziv slovenskog akademičkog družtva u Pragu „Ilirija" na slovenske abiturijente, kojim ih pozivlje, da svi oni, koji namjeravaju polaziti kakov fakultet, dodju na česko sveučilište u Prag, koje da im pruža takve pogodnosti, kakvih im ne pruža nijedno drugo sveučilište u Austriji. — U tom pozivu tumači „Ilirija" nesnosan život Slavena na gradačkoj i bečkoj univerzi, neprijateljsko susretanje djaka od strane gradjana i samih profesora na tim univerzama, te svršava pozivom na abiturijente, da se svi upišu u česku univerzu u Pragu. Prag — kaže u tom pozivu — jest kulturno središte Čeha, koji najvećom susretljivošću primaju u svoje kolo svu slovensku braću, napose pako Slovence; tude slovenski djak upozna pravo slovensko življenje; tu se on oduševljuje za budućnost i postane realan i ozbiljan radnik na polju kulture, gospodarstva i politike. U Pragu su slovenskom djaku širom otvorena vrata svih narodnih društava, čitaonica, muzeja, kazališta, raznih znanstvenih, akademičkih i pjevačkih društava i napose „Sokola", koji je medju Česima najbolje razvit. Poziv svršava sa zaključkom:

Iz svega toga je razvidno kakve prednosti i ugodnosti imadu pražke visoke škole pred onima u Gracu i Beču, koje su njemačke.

Mi se posvema sudaramo po navodima „Ilirije" da Prag pruža slovenskom djaku mnogo više pogodnosti i prednosti nego li ijedan drugi austrijski grad, napose Gradac i Beč; takodjer se podpunoma slažemo sa nazorom, da se slovenski djak u Pragu medju svojom jednokrvnom braćom čuti kao kod kuće i da se u njemu čustvo slavenske solidarnosti brže i intenzivnije razvija nego li u njemačkom Gracu i Beču — nu jedno moramo opaziti „Iliriji" na što je posvema zaboravila, da je najme *Slovencima i Hrvatima Austrije otvoren put i do hrvatske univerze u Zagrebu.*

Zagreb sam po sebi ne može se mjeriti sa zlatnim Pragom, nu sve ove prednosti i ugodnosti, koje „Ilirija" nalazi u Pragu, nalazimo i u bielom Zagrebu, tom kulturnom središtu Jugoslavena. — I u Zagrebu susreće gradjanstvo slovenskog djaka najvećom naklonošću, i u Zagrebu su slovenskom djaku otvorena vrata svih znanstvenih, akademičkih, poučnih, pjevačkih i inih družtava napose „Sokola"; i u Zagrebu se slovenski djak može oduševiti za slavensku solidarnost i naučiti realnom i ozbiljnom radu na polju znanstvenom, narodnog gospodarstva, politike itd. I Zagreb je jeftin grad tako, da može i siromašan djak uz podporu akad. podpornog družtva i „mensae academicae" prilično liepo izaći, a jezik sam po sebi pruža mu po gotovo manje potežkoća nego li češki. Kako dakle vidimo Zagreb ne zaostaje u tom niti najmanje za Pragom; dapače može se reći, da pruža Slovencima veće pogodnosti nego li Prag usljed velike odaljenosti i velikih troškova skopčanih sa putovanjem.

Uzprkos tome mimoilazi gori spomenuti poziv *„Ilirije"* sasma zagrebačko sveučilište. Nećemo, da budemo zlobni, te nećemo da predbacimo „Iliriji" nepoznavanje gornjih činjenica jer smo osvjedočeni, da „Ilirija" agitira za Pragu s razloga, da se poveća broj njenih članova. Nu mi pitamo „Iliriju" i gospodu, koja u njoj sjede, gdje nam je ona toli razvikana slovensko-hrvatska solidarnost, i zar su zaboravili, da su Hrvati i Slovenci po jeziku, običajima, geografskom položaju, političkim i kulturnim težnjama jedni drugim bliži i jedan na drugoga tako tjesno vezani, da si čovjek tjesnije i prirodnije sveze ne može pomisliti. Što bi kazala „Ilirija" i što bi rekli Slovenci, kad bi Slovenci primjerice imali slovensku univerzu u Ljubljani i kad bi kakvo hrvatsko akademičko družtvo u Pragu pozivalo Hrvate Istre i Dalmacije na češko sveučilište u Pragu? Zar nebi opravdanim prigovorom pitali: čemu Vi Hrvati preskačete Vama bliže stojeće Slovence i slovensku univerzu?

Stvar valja promotriti sa malo višeg stanovišta. — Zagreb jest priestolnica svih Hrvata; on je političko i kulturno sjedište svih Jugoslavena a Slovencima u Austriji težko da ima spasa bez moralne i duševne zajednice sa braćom Hrvatima. Ako dakle žele Slovenci, da ih se u Austriji uvažava, onda jim je tražiti jedinu naravnu i najbližu zaslombu kod Hrvata, a tu zaslombu će Slovenci steći nesamo oduševljenim govorima i člancima, već poglavito time, da nastoje čim više upoznati braću Hrvate, njihove kulturne stečevine, njihov jezik, proučavati njihovu prošlost i njihove političke težnje. Preokret u Hrvatskoj, nenadani poraz Khuenove klike u banovini i novi pravac hrvatske politike dignuo je Hrvate opet na površje i pribavio im medju austro-ugarskim narodima onaj ugled, koji ih po njihovom položaju, kulturi i političkoj važnosti ide i ovakav razvoj političkih odnošaja mogao bi i morao bi povoljno djelovati i na politički razvitak odnošaja kod braće Slovenaca — ako budu ovi prianjali uz Hrvate i tražili s njima moralnu i političku zajednicu.

U tu svrhu morali bi Slovenci pošiljati u prvom redu svoje sinove na hrvatsko sveučilište u Zagreb, da se tamo zadoje najbližjom im hrvatskom kulturom, da tamo upoznaju hrvatske prilike i da onda povrativši se u svoju domovinu, šire medju svojim narodom ideju hrvatsko-slovenske zajednice, u kojoj mogu naći spas pred nasilnim germanstvom, kojem su više izloženi nego ikoji drugi slavenski narod a Austriji. Radi toga morala bi i *„Ilirija"* uvažiti ove važne momente i apelirati na slovenske abiturijente, da polaze u prvom redu hrvatsko sveučilište u Zagrebu a samo onda, ako toga ne bi htjeli ili mogli učiniti, da polaze česko sveučilište u Pragu, mjesto kojeg drugog austrijskog njemačkog sveučilišta. Na pravnom fakultetu u Zagrebu položeni državni ispiti vriede i u Austriji, samo što moraju takvi pravnici polagati na hrvatskom jeziku nadopunbeni ispit iz onih zakona, koji nisu istovjetni sa hrvatskim zakonima; nu taj ispit jest tako jednostavan i lagan, da se ne može smatrati nikakovom zaprekom za polazak zagrebačkog sveučilišta. (I to je samo privremeno. Opaska Ured.) Predbacit će nam se možda, da na zagrebačkom sveučilištu položeni strogi ispiti nevriede u Austriji; to je doduše istina, nu i tu zapreku mora se odstraniti odlučnom intervencijom hrvatsko-slovenskih i drugih slavenskih zastupnika u Beču. —

Takodjer ispiti položeni na filozofičkom fakultetu u Zagrebu bili su od austrijske vlade mnogim djacima priznati i oni služe danas u Austriji (Dalmacija i Istra) kao profesori.

Ovoliko smo smatrali svojom dužnošću, da odgovorimo na gorispomenuti poziv *„Ilirije"* i da postavimo na srce slovenskim abiturijentima.

A sad pak još nešto. — Tršćanska *„Edinost"* donesla je gornji poziv bez ikakvog komentara ili opaske, čime je dala razumjeti, da bar muče odobrava taj poziv. Drugčije si bar tu njenu šutnju ne možemo da tumačimo. Nu pitamo mi nju samo, kako se to njezino držanje sudara sa njenim refleksijama u broju 181. od dne 3. t. m., u kojem pod naslovom *„Pokret" o „Edinosti"* medju ostalim izjavlja *„da Slovenci imadu sto i sto razloga da upoznaju svoje mase sa hrvatskim literarnim proizvodima osobito pak sa povješću; da se napose u Trstu opaža, kako se budi time zanimanje brata za brata, kako se oživljuje time čuvstvo skupnosti i utvrđuja uvjerenje o solidarnosti hrvatskih i slovenskih interesa sada i za budućnost; da nisu vezani jedan uz drugoga samo po srodstvu krvi, nego takodjer po geografskom položaju, koji nam dapače nalaže skupnost narodnih, političkih i ekonomskih interesa. Čim pak je tomu tako — završuje „Edinost" — zahtjeva od nas obojice životni interes, da se obojestrano upoznajemo i dovedemo naše mase do spasonosnja, gdje je osjeguranje naše budućnosti".*

Znatiželjni smo, kako dovadja *„Edinost"* u sklad te svoje izvode sa gorespomenutim držanjem kod uvrštenja oglasa *„Ilirije"* u svoj list ili da li misli „Edinost", da se samo slovenska masa — a pod masom se obično razumijevaju niži slojevi — mora voditi i politički odgajati tu masu, ne treba da se upoznaje sa hrvatskim prilikama? *Sveučeni pravnik.*

Kastavskom načelniku i vriome rodoljubu

Kazimiru Jelušiću

u Beču.

Kastavci su molili se Bogu,
Da Te spase, koji spasit mogu
Bečki tamo paraoci vještí,
Nek i u nas slava im se bliešti;
Tvom bo maru, Tvojoj sduševnosti
Zamjenika nema vrstna dosti,
Domoljublju, poštenjačtvu Tvome
Nema ravnog ni s daleka bome.
Tja i sveti Istre zavjetnici
Ciril, Metod nebeskoj u dici
Zagovarat znali nuždu prieku
Tvom u Istri produljenom vieku:
Za probitak još da duljiš brigu
I za last nam: hrvatsku za knjigu.
S toga eto Tvomu ozdravljaju
Raduju se svetci nam u raju;
Raduje se vjerna ljuba ona,
Koja u Beč pratila Te bona;
Ljuče nam Istra, gore tutnje,
Ti si spašen, tuj već nema šutnje,
Pa i pjesma moja se veseli
U cik zore, vas dan božji cieli,
Pak Ti klikće trudbeniku dragu:
Bog Ti davnu namakao snagu!

U Fužinama na 22./7. 1906.

Ivan Trnski.

Politički pregled.

U Puli, dne 8. agusta 1906.

Austro-Ugarska

Dne 6. o. mj. navršilo se sto godina, od kako je (dne 6. agusta 1906.) car Franjo II. izdao cesarski patent, kojim je razvrgao vez izmedju c. kr. njemačkih nasljednih zemalja i rimsko-njemačkog carstva, te se proglasio carem austrijskim, a odrekao se njemačke carske krune i oslobodio sve njemačke knezove, stališe i pučanstvo od dužnosti prema sebi kao vrhovnom poglavaru države. Toga dana bio je dakle stoti rodjendan Austrije.

Ministar-predsjednik barun Beck uputio je na ministre okružnicu, u kojoj ih upućuje na težku zadaću, što je imadu upravni činovnici u Austriji pogledom na političke, nacionalne i družtvene prilike.

Dne 3. o. mj. se je u Beču sastalo mješovito povjerenstvo, sastavljeno od izaslanika pojedinih ministarstva, da prouči i pospješi državnu akciju za unapredjenje Dalmacije. Sjednicu je otvorio glavom ministar-predsjednik barun Beck, koji je iztaknuo, da je Dalmacija po svom položaju jedna od najvažnijih zemalja po monarkiju, a po svom stanju jedna od najzapuštenijih.

Očito je ova iznenadljiva brižljivost austrijske vlade za Dalmaciju u savezu s nagodbenom borbom izmedju Austrije i Ugarske.

Srbija.

Skupština je sa 93 proti 40 glasova prihvatila osnovu zakona, kojom se vlada ovlašćuje, da sklopi trgovačke provizorije. Proti osnovi su glasovali mladi radikali i ostale male frakcije. Zatim je skupština uzela u razpravu vladinu osnovu o dozvoli vjeresije od 500.000 dinara, da se

traže novi trgovački izvczni putevi. Mladi radikali stavili su predlog, da se ministar narodne privrede sporazumije s posebnim odborom skupštine o upotrebi ove vjerenije. Ministar je odgovorio, da ne može na te pristati, jer taj predlog sadrži nepovjerenje prema vladi.

Rusija.

Petrogradska brzojav. agencija javlja, da u Petrogradu vlada podpun mir i da je veći dio kuća okićen zastavama i zelenilom povodom imendana carice-majke. Ježini su dosad slagari stupili u štrajk, dok je 661.555 tvorničkih radnika u državi tek najavilo, da će obustaviti posao. I neki ruski listovi tvrde, da politički štrajk dosad nije uspio.

Položaj u ogromnoj sjevernoj carevini postaje sve više kritičan. Borba između reakcije i krajnjih elemenata postaje sve žešća, te se čitava država nalazi u užasnoj trzavici, koja je već do sad iz temelja uzdrmala državni organizam. Na čitavoj liniji vlada podpuna anarhija, pa se nije čuditi, ako nema pozitivnih viesti o ruskim prilikama.

Prva zapovjed!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živca, upale ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te grozničcu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se također Fellerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „Elsine pilule". 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—

Franina i Jurina.

Fr. Po čem su bile kruške u subotu u Rovinju?

Jur. A vero dosti cine, od 11 do 17 soldi.

Fr. Svi su držali da će biti po toliko fijurini.

Jur. Srića za Križance, da su tako cine kupili i da su se razfriškali.

Fr. Moru vero zahvalit županu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Mjeg. Veličanstvo u Puli. — Dne 4. o. mj. javljeno je službeno mjestnim oblastim u Puli, da će car i kralj Fran Josip I. stići dne 11. septembra u Pulu, gdje će ostati samo nekoliko sati i gdje će primati samo službeno osoblje.

Naknadni izbor za zemaljski sabor Istre. Dne 3. o. mj. izabran je u Rovinju zemaljskim zastupnikom na istarskom saboru Ivan Benussi, predsjednik parobrodarskog društva „Istria-Trieste". To mjesto ostalo je izpražnjeno smrću pokojnog dra Campitelli-a.

Voloski kotar:

† **Jakov Lusnik.** Iz Voloskog dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo 27. julija nakon kratke bolesti u dobi od 75 godina g. Jakov Lusnik, umirovljeni nadučitelj i bivši občinski tajnik u Klani, odlikovan srebrnim križem sa krunom za zasluge.

Pokojni Jakov učiteljevao je dugi niz godina u Klani, gdje je bio uredio krasan školski vrt, te je kao učitelj i kao savjetnik u tamošnjem pučanstvu ostavio najbolju uspomenu. Bio je vrlo mirne, blage i dobre ćudi, te ga je svaki zavolio, koji je došao jednom s njim u doticaj. Dobri Jakove, počivao u miru i draga Ti bila uspomona medju nami!

† **Frane Mavrović.** Iz Trsta nam pišu 31. julija. Večeras u 8½ preminuo je u javnoj bolnici nakon težke operacije na crievih, providjen sv. Otajstvi umirućih, g. Frane Mavrović rodom iz Mihotići, županija Perenići, občina Kastav. Bile su mu tekar 43 godine. Od mladih nogu prionuo je svim žarom uz naš narodni pokret, te je svijek iskazivao odlučnim i sviestnim hrvatskim rodoljubom. U rodnom selu imade liepu trgovinu, krčmu i krasno uredjen posjed. U njegovoj kući imala je hrvatska čitaonica u Mihotićih dulji niz godina svoje prostorije. Obnašao je čast občinskoga zastupnika u Kastvu.

U bolnici posjećivali su ga danomice po više puta njegovi susjedi nastanjeni u Trstu, te su ga bodrili a težko razcviljenu udovu Mariju tješili. Njegovi mrtvi ostanci preveženi su u sriedu u večer vlakom iz Trsta do Matulja, te će počivati na domaćem groblju kod s. Roka u Rukavcu, da se uzmognu i njegova drobna dječica (4) pomoliti na grobu miloga otca.

Vriednomu našemu Franu bila lahka domaća gruda a njegovim milim iskreno saucešće.

Osobna viest. Dični načelnik občine kastavske g. Kazimir Jelušić zapustio je dne 1. o. m. Beč, te se preko Rieke odvezao u Mošćenicku Dragu, gdje kani ostati ovaj mjesec, da se tamo u miru i u rodbinskom krugu posvema oporavi pak da se uzmogne svim marom i poznatom požrtvovnošću posvetiti upravi one naše prostrane i važne občine.

Novi poštanski ured. U občini Podgrad, u selu Vele Mune, otvorit će se po svoj prilici buduće jeseni novi poštanski ured. Ovo selo, uz Male Mune i Žejane, udaljeno je od poštanskoga ureda u Podgradu 10 milja, pak je pravedno i pošteno, da ta tri sela, koja stoje u živahnom obrtnom saobraćaju sa izvanjskim svijetom, zadobe posebni poštanski ured u svojem središtu t. j. u Velih Munah.

Pazinski kotar:

Sa zabave iz Žminja. Kako je već javljeno bilo u prošlom broju dične „N. S.", obdržavala se je u Žminju domaća zabava sa biranim programom. Sama zabava tekla je u najljepšem redu, čije je slavlje osobito poraslo prisutnošću gosp. L. Križa kapelnika i ostale gg. sokolaša iz Pule, njihovim preciznim proizvadjanjem pojedinih komada na tamburicama i skladnim pjevanjem rodoljubnih pjesama.

Ne može se mimoići, a da se mimogred još ne spomene glumački baš dar gg. predstavljača, u igranju dviju šaloigri, koje su pobudile čitavu buru smijeha. Bilo na diku svijesnom „Hrvat. Sokolu"! — Do skorog vidjenja!

„Odbor Hrvatske Čitaonice".

Z a h v a l a.

S obzirom na požrtvovnost koju je iskazao gosp. L. Križ, kapelnik sa ostalom gospodom sokolašima za posliednje zabave u Žminju, tako — što je osobito hvalevrijedno — da su nekoja gospoda zakasnivši na vlak došla pješke iz Pule u Žminj, ne može potpisani da učini od manje a da za toliku požrtvovnost i rodoljubno zauzimanje rečenoj gospodi ne izrazi svake priznanje i najiskreniju hvalu.

Živio „Puljski Sokol" na ponos i diku hrvatskog naroda!

„Odbor Hrv. Čit."

Glavna skupština. Tinjansko „Društvo za štednju i zajmove" obdržavat će svoju VII. glavnu skupštinu u nedelju dne 12. augusta u 5 sati posliie podne u prostorijama „Hrvatske Čitaonice" na koju se članove najuljudnije poziviie.

Tinjan, početkom agusta 1906.

Kako je već javljeno bilo u „N. S.", bile su listine za izbor obć. zastupstva izložene, te predani prigovori, na koje bi podnešen i utok na kotarsko poglavarstvo u Pazinu.

Čeka se jedino riešenje ovoga, te bi imali biti za kratko izbori.

Talijani i poznati izdajice već proriču sebi pobjedu u svih trih tjelih. Nemožemo pojmiti, kako se tako dvolično izjavljuju. Talijani kažu: „siamo sicuri della vittoria in tutti i tre corpi", dočim odpadnik kaže: „sjeguran sam biti opet načelnikom, jer mi nećemo birati Depier., Orliće niti krnjele, ćemo ugoditi puku, i ćemo postaviti ljude po njihovoj želji".

Dakle komu vjerovati?

Ako je zbilja istina, da neće birati nijednog Talijana nit krnjela, kako je gori spomenuto, mora da imade odpadnik dobro zaledje. Hvali se, da je njegov glavni zaštitnik neki veliki gospodin iz Pazina, bez koga da nebi mogli Talijani i izdajice niti stupiti u borbu.

Bila je to zbilja kod posliednjih izbora nepobitna istina. Nu kad bismo upitali tog gospodina što su postigli onom sramotnom djelomičnom pobjedom u Tinjanu?

1. Su li možda sasvim potalijančili občinu? Nè.

2. Da li su ju pošarenjačili? Jesu!

3. Kakov materijalni uspjeh su postigli u občinskoj upravi? Žalostan, da žalostniji biti nemože!

4. Kakav uspjeh su pak u moralnom pogledu postigli? Prežalostan, jer i sami priznavaju, da je sve razpušćeno i razuzdano, te je sve zlo i naopako.

Taj gospodin, koji je i kod posliednjih izbora bio glavni faktor za šarenjačku djelomičnu pobjedu, je čovjek razborit i pametan gospodar. Kao veleposjednik, kapitalist i mogućnik nije lihvar, jer uzima poštene kamate i podpomaže dapače i podučava ljudstvo u gospodarstvu.

S toga nemožemo nikako pojmiti, kakav mu je zbilja cilj, da takvom odlučnosti sili ljudstvo, da moraju dati svoje glasove proti vlastitom osvjedočenju. On dobro znade, da sa svima svojima dužnicima mora uviek obćiti jedino hrvatski, jer nijedan talijanski neznade. Dobro znade, da u cieloj mjestnoj občini neimade niti dva posto Talijana.

Čude se zbilja Talijani pametniji čak u velikih gradovih, gdje je poznat kao mogućnik, da se je on na takov posao dao i da je zbilja željeznom rukom pritiskao na izbornike da moraju dati svoje glasove proti svomu osvjedočenju. Najviše se pak čude, da se u toliko ponizivao, da je obćio sa ljudima nedobrog glasa, samo da su služili kod sramotne djelomične pobjede.

Mi ovim tog gospodina ne izazivamo, već mu sporučujemo, da želimo biti svoji u svojem, a istodobno mu proričemo da će se zacrveniti za pritisak što ga je činio, barem onda — ako bude živ — kad budu prisiljeni ustati složno Talijani i Hrvati proti Niemcu.

Ovo mu par iskrenih rieči na razmišljanje.

Koparski kotar:

Javni sastanak u sv. Antunu. Prošle nedjelje obdržavan je u poreznoj občini sv. Anton (mjestna občina Dekani) javni sastanak, što ga je sazvalo političko društvo za Hrvate i Slovence Istre i na kojem su izviestili narodni zastupnici gg. Matko Mandić i Josip Kompare o izbornoj reformi i o njezinih protivnicih te občinski tajnik g. Fran Klemenčić o djelovanju narodnih zastupnika na državnom i zemaljskom saboru.

Sastanak se je vršio na prostranom dvorištu J. Turko. — Otvorio ga je na to ovlašten od političkog društva zastupnik Mandić u 4 sata po podne. Pozdraviv prisutne, predloži za predsjednika mjestnoga nadučitelja g. Valentića, koji se zahvali na povjerenju, pozdravi narodne zastupnike i sakupljeni narod te podieli riječ zast. Mandiću, koji je govorio skoro sat i pol o izbornoj reformi. Za njim je govorio obširno zast. Kompare predočiv sakupljenim tajne i očite protivnike izborne reforme. Obojicu zastupnika nagradilo je občinstvo čestim i burnim povladjivanjem.

Zatim je zastupnik Mandić pročitao poznatu resoluciju o izbornoj reformi, koja bijaše jednoglasno prihvaćena. Občinski tajnik g. Klemenčić govorio je podulje o djelovanju naših zastupnika na državnom i zemaljskom saboru podavši više dokaza o uspješnom djelovanju, osobito izvan sabora kod raznih ministarstva i raznih oblasti. I njemu je občinstvo povladjivalo i na koncu prihvatilo jednoglasno sliedeću njegovu resoluciju:

„Na javnom sastanku kod sv. Antona dne 5. augusta 1906., sazvanom od političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, sakupljeni izborniei izriču našim zemaljskim i jedinomu našemu državnomu zastupniku za njihovo požrtvovno djelovanje u korist slavenskoga stanovništva Istre u zemaljskom saboru i odboru, osobito pak za njihovo uspješno djelovanje na korist mjestne občine Dekanske, svoju najtopliju zahvalu i podpuno povjerenje u njihovu političku uvidjavnost i neoporecivo poštenje".

Kod zadnje točke dnevnoga reda prijavio se je za riec svršeni pravnik g. Josip Mandić iz Trsta, koji se je osvrnuo na izbornu reformu, preporučiv sakupljenim neka se organizuju i neka budu uvijek spremni na poziv svojih kolovodja, narodnih zastupnika. Mladomu govorniku povladjivalo je občinstvo često a na koncu odušilo mu se burnim živioklici.

Župnik iz Dekana veleč. g. Š. Defar preporučio je zastupnikom da se zauzmu da bi občina Milje doprinieli dužni prinos za popravak crkve, groblja i t. d. svojih občinara, spadajućih pod dekansku župu.

Zast. Kompare odgovori mu što je u tom pogledu učinjeno i obeća zauzeti se za stvar. — Občinar Koterle obrazloži potrebu popravka i dogradnje ceste Koparsv. Antun-Beli kamen i t. d. te stavi sliedeću resoluciju:

„Vriedni naši zastupnici neka uznastoje, da se čim prije započne gradnjom veoma potrebite, dobre, ravne, kratke i jeftine ceste, koja bi spojila Kopar (odnosno Trst s Pazinom) kroz Pobege, Cezare, Sv. Antun-Koncijančiće-Beli kamen-Buzet, Oprtalj i Motovun".

Zast. Kompare izviesti što se je u tom pogledu u saboru učinilo i obeća pospjesiti to pitanje.

Isti Koterle preporuči isposlovanje bezkamatnog zajma za obnovu filokserom uništenih vinograda; g. Klemenčić stavi resoluciju glede imenovanja putujućih učitelja poljodjelstva za svaki sudbeni kotar; isti preporuči kotarskim gospodarskim zadrugam da se odlučno uzprotive zadirkivanju zem. kulturnog vieća, napose što se tiče dopisivanja u talijanskom jeziku. — Obć. savjetnik Andrijašić preporuči promjenu zem. lovačkog zakona. Obć. savjetnik A. Jakomin preporuči zakon za osiguranje životinja.

Na sve te predloge i savjete dadoše zastupnici nužna razjašnjenja i obećaše zauzeti se u saboru i kod oblasti.

Posliednji prigiasi se za riec zast. Mandić, da oprovrgne klevetu nekog občinara one občine, kao da bi bio govornik na sastanku u Dekanih izjavio, da Slovenci nimaju sposobnoga čovjeka, kojeg bi poslali kao zastupnika u Beč. Na upit toga občinara da li će Slovenci Istre dobiti svoga zastupnika, izjavio je on, da se nije do sada nikada pitalo da li se ima birati Slovenca ili Hrvata, već samo to,

da li je kandidat pošten, značajan, rodoljuban i radin. Na to će se paziti i u buduće. Što se njega, govornika tiče, on nije nikada činio razlike izmedju Hrvata i Slovenaca u Istri, držeći se vazda načela, da je Slovenac i Hrvat vazda brat i brat! Dugotrajno i burno odobravanje sliedilo je toj izjavi.

Na koncu zahvali se predsjednik još jednom občinstvu te zaključi sastanak, na što zaore prisutni: živio predsjednik.

Taj važni i zanimivi sastanak trajao je puna 3½ sata.

P. S. Na ulazu u selo i na mnogobrojnih kućah kano i nad dvorištem vijale su se narodne trobojnice. Nad ulazom u dvorište, ukrašenim zelenilom, nalazio se je napis: Dobro došli! Čim se je sastanak svršio, zapjevao je domaći pjevački zbor više narodnih i umjetnih zborova.

Mjesto pisara. Ravnateljstvo c. k. mužke kamione u Kopru traži odmah jednog pisara. Od molitelja se zahtjeva *podpuno poznavanje njemačkoga jezika* i da je vješt pisarničkim i računskim poslovima.

Neznamo da li se traži od tog pisara i poznavanje zemaljskih jezika t. j. hrvatskog ili slovenskog i talijanskog ili samo *dvoje!*

Glavna skupština podružnice u Velom Mlunu. Pišu nam iz Velog Mluna kod Buzeta, da će se tamo obdržavati u nedjelju dne 12. agusta o. g. u 4½ sata poslije podne glavna godišnja skupština tamošnje podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ s običnim dnevnim redom, na koju se najuljudnije pozivlju sva gg. članovi i prijatelji naše školske mladeži.

Svemogući talijanski svećenik. Pod tim naslovom pišu nam iz Sovinjaka — občina Buzet: Živo nam je, g. uredniče, još u pameti, kako je bivši župnik u Grežnjanu prkosio ne samo vrućim željam velike većine svojih župljana u pogledu hrvatskih prodika, već dapače i opetovnim nalogom biskupskog ordinarijata u Trstu. I on bi bio stalno i danas na svojem mjestu uzprkos tomu odporu, da nije počinio grubi zločin t. j. da nije pronevjerio veliku svotu tudjeg novca, što ga je spravilo na optuženičku klupu i konačno u zatvor.

On je prkosio i puku i ordinarijatu, jer je znao, da mu kao Talijanu nitko ništa ne može; znao je da uživa visoku zaštitu talijanske liberalne stranke i onog diela talijanskog svećenstva u biskupiji, koji se sakuplja oko nazovi-katoličkih talijanskih listova grada Trsta.

U tom prkosu povadja se za njim i sovinjački župnik gosp. Carlo Sgnidarich (čitaj Žnjidarić) koji drži, da mu kao Talijanu ne može nitko na rep stati, da je on svemogući i prema svojim župljanom i prema biskupskomu ordinarijatu u Trstu.

Da nam se ne reče da klevećemo ili da pretjeravamo, eto Vam dokaza.

Taj gospodin došao je u Sovinjak već g. 1885. kao župe-upravitelj, te je u našoj župnoj crkvi misio prvi put dne 25. marča t. j. na dan neoskvrnjenog začeća Bl. D. Marije, rečene godine. Već kod te prve sv. mise počeo je uvadjati kod pjevanja i molitava latinštinu ili talijanštinu mjesto dosadašnje hrvaštine. Do tada pjevalo se je naime uvijek u župnoj crkvi u našem materinskom hrvatskom jeziku „Poslanicu“ i „Evanjjelje“ hrvatski po „Slovetu“, dočim se sada jedno i drugo samo čita a pjeva se latinski.

Po sv. misi i po blagoslovu pjevalo se prije uvjek „Budi hvaljeno“, dočim se sada ne pjeva ništa. Pred blagoslovom pjevalo se je „Častimo Te“ dočim se sada pjeva „Vi adoro“. Pod blagoslovom i na obhodih ili procesijah pjevalo se je hrvatski litanije i molitve, dočim se sada sve to pjeva latinski, u jeziku puku posve neposnatom.

U korizmi molilo se prije „Krunicu“ hrvatski, dočim se sada moli talijanski, nešto latinski.

Nauk kršćanski za djecu držao se je uvijek samo hrvatski, dočim se sada drži nešto hrvatski, nešto talijanski.

Radi svih tih promjena u našoj župnoj crkvi od god. 1885. utekoše se župljani molbom na prečastni ordinarijat u Trstu, da im se ne dira u starinske crkvene svetinje, da se moli i pjeva u crkvi kao i od davne davnine, da se ne uvadja u crkva novotarije, ali molba osta neuslišana. Kasnije su župljani na novo isto molili i opetovno odgovor požurili, nu njihov je vapaj ostao neuslišan, jer je gosp. župnik svemogući.

Videći da nemaju nikakva odgovora na tolike molbe i požurnice, imenovalo je občinsko upravno vieće u jednoj sjednici god. 1893. posebno odaslanstvo od trih lica te ih poslalo na občinske troškove k ordinarijatu u Trst molbom, podpisanom skoro od svih župljana, da zamole i osobno požure riešitbu starih molba i da se g. župniku naloži neka bi uspostavio u crkvi starinske hrvatske molitve i pjevanje. Ali na žalost ni ovo odaslanstvo nespravi ništa. Ni ova posliednja molba, ni kasnije požurnice ne bijahu riešene. Pravom dakle govore župljani, da je g. župnik svemogući. Za to imamo i novih dokaza. (Konac slijedi.)

Razne primorske viesti.

Našim rodoljubom do znanja i na uvaženje. Više rodoljuba naših iz raznih krajeva Istre obratilo se na zastupnika Mandića, da bi sazvao i kod njih javne sastanke. Sve te rodoljube moli on ovim putem, da bi za sada, dok traje ova nesnosna vrućina, koja muči slušaoce i njega, odustali od saziva sastanka bar dotle, dok ne padne blagotvorna kiša i dok se malo bar zrak ohladi.

Potvrdjena pravila. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoustrojenog društva: „Istarsko planinske društvo“ sa sjedištem u Pazinu.

Sastanak hrv. kat. društva obdržavat će se 21., 22. i 23. kolovoza (utorak, sriedu i četvrtak) o. g. na Trsatu. Pošto će pripravni odbor skrbiti i za stanove učestnika, umoljavaju se svi, koji kane prisustvovati, da se jave na vrieme. Ima li koji stan kod svojih trsatskih znanaca ili rodjaka, neka nam to snobći. Osobito izličemo, da Franjevački samostan na Trsatu ne prima nikoga bez posebne preporuke pripravnoga odbora. Sastanku će prisustvovati samo oni, koji se izkažu pozivnicom, koje će se pojedincima na vrieme razaslati. Sva pisma i upite prima: Ivan Butković, Beč VII. Kaiserstrasse 25. (Od 10. kolovoza: I. B. stud. phil. Krk-Istra).

Odbor.

Narodni darovi. G. Ivan Maračić, bogoslov krške biskupije, priposlao nam je K 34, što ih tekom godine sakupiše bogoslovi Hrvati u Gorici, od koje svote K 17 za Družbu, a K 17 djačkom pripomoć. družtvu u Pazinu.

G. Dragutin Pribil, c. k. kot. školski nadzornik u Krku, poslao za Družbu K 10, mjesto vienca na grob učiteljice u Puntu Ivke Stipanić.

G. pop Joso Pavačić sakupio na Ivanju u Štivanu uz geslo: „Svi složno u boj prot dušmanu“ K 12 za Družbu.

Prigodom izleta k Spinčićem sabrano je medju članovima „Udruge sv. Mihovila“ za družbu sv. Cirila i Metoda K 12·06.

Živili plemeniti darovatelji!

„Družbine olovke. Nastali su školski praznici, mladeži veselje, učiteljima počinak, a trgovcima? . . . Evo tu je rieč. Tekom praznika nastojati će trgovci te struke, da se obskrbe za buduću školsku godinu onim, čim će se mladež opet u njih obskrbljivati. „Svoj k svomu“ je rieč, to je trgovačko narodno geslo, pa njim preporučamo, da se zbilja i oni toga, samo toga drže. Evo njim „Družbinih“ olovaka. U Zagrebu je „Klub Ćirilo-Metodskih Zidara“, koji će ih poslužiti kako hoće i koliko hoće; tajnik „Zidara“ g. Milan Suchanek stoji za to na razpolaganje, što više, to bolje, ajte gg. naši trgovci, samo napolje, svi u jedno, svi za naše, svoj k svomu, svaki za svoga, svi samo svoje.

Žalibože je i geslo „svoj k svomu“ postalo geslom dobitka. Ima ih, koji to geslo svakom prigodom u svemu ističu, te se njim i rodoljubljem bane, al za svoje malo ili ništa ne mare, jer je pri tom — malo dobitka. Žalibože! Na Družbinim olovkama su „urezane ciene“, koliko koja stoji, popust „neznatan“, za to se je ne prodaje, jer se na njima „ništa“ ne zasłužuje. To je rodoljublje, to je geslo svoj za svoje. Ne znamo, kako je drugdje, ali kod nas je zbilja tako. U mjestu pisca ovih redaka mnogo škola, više vrsti ureda i stališa i više trgovaca, al u nikoga Družbinih olovaka! Zar još da čekamo? Čemu da šutimo, neg udarajmo, kudimo, šibajmo. Sad ovako a drugi put otvoreno.

„Društvo slovenskih profesorjev“ u Ljubljani. Odbor toga društva, što se je ustanovilo ljetos u proljeću, imao je dosele četiri sjednice. Posavjetovao se je o ferijalnim tečajima za srednjoškolske učitelje po sveučilištima, o namještanju učnih sila na učiteljskim školama — konkretan je slučaj pokazao, da je bilo odborovo nastojanje bezuspješno — o ustroju gradjansko-školskoga tečaja na ljublj. učiteljištu u školskoj godini 1906/7. i naših učiteljišta uopće. Urgirala se je misao o biranju zastupnika srednjoškolskog učiteljstva u zemaljsko školsko vijeće te se konštantovala potreba, da se društvo brine za javnu kritiku o pojedinim profesorima. Sastavio se je u dogovoru s akademičnim društvima pregled svih kandidata, koji bi buduću školsku godinu mogli preuzeti suplenturu, te je društvo (blagajnik Vajda) preuzelo posredovanje medju filozofima-absolventima i ravnateljstvima srednjih škola. Sastavljanju školskih knjiga ima se posvetiti osobitu pažnju, kao što i školsko-pedagoškomu djelovanju „Slov. šolske Matice“. Poslovni jezik društva je slovenski i srpsko-hrvatski. U društvu su i svi profesori pazinske državne gimnazije.

Poštanski pečati i hrvatski jezik. Danomice primamo s raznih strana Istre i iz čisto hrvatskih ili slovenskih mjesta samo talijanske ili talijansko hrvatske, ali nikad samo hrvatske ili slovenske napise na poštanskih pečatih. To je nezakonito, nepravedno i neopošteno, al smo na žalost većinom sami krivi, da je tomu tako, jer takovu sablazan trpimo i šutimo.

Mi ćemo u buduće marljivo bilježiti sva ona hrvatska i slovenska mjesta ili mjesta sa mješovitim pučanstvom, iz kojih budemo primali samo talijanske poštanske pečatne napise.

Ovim pozivljemo naše občine, u kojih području imadu pošte samo talijanske poštanske pečatne napise, da ulože bezodvlačno molbe na c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, da uvede hrvatske ili slovenske, ili bar dvojezične (gdje je mješovito pučanstvo) pečatne napise.

Od prvog neuspjeha nevalja se prestrašiti. C. k. oblasti treba neprestano bodriti i bockati dok ne zadovolje zakonu i pravici.

Svaki eventualni nepovoljni odgovor ravnateljstva pošta neka nam se odmah dojavi.

Praktičko-teoretički tečaj za primalje (babice). Dne 1. oktobra započeti će na učiteljištu za primalje u Trstu praktičko-teoretički tečaj u slovenskom jeziku. Ženske, koje kane polaziti taj tečaj, nesmiju biti starije od 40 godina; ako nisu udate moraju imati bar 24 godine. Moliteljice za štipendije, nalazeće se u Istri, valja da predlože molbe svojoj političkoj oblasti (kapetanatu) do 31. augusta o. g.

Plemeniti dar. Rodoljubna hrvatska obitelj Bonetić na Rieci, upisala je blagopokojnog svog glavara gosp. kapetana Ignaca Bonetića kao utemeljitelja „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru, položiv u tu svrhu 200 kruna. Dočim se zahvaljujemo srdačno domoljubnoj obitelji Bonetić na plemenitom daru, kličemo vriednomu pokojniku: Bila Ti lahka domaća gruda!

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. P. S. — Ercegnovi. — Vi ste g. 1904. poslali I. K 2·50, II. K 2·50; u g. 1905. K 5·—, što smo ubilježili za g. 1904. K 2·50 (od 1. 5. do konca 1904.), za 1905. K 5·—, a za prvu polovicu 1906. K 2·50, te pošaljite svojedobno još K 2·50 za podmiru druge polovice 1906. — Da ste nam zdravo!

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kuglјane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglutosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesčke slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoriujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ** ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonna za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

783 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,

FRANK ZOTTI & COMPANY,

108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht**, mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 6·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 5 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 33. Pula, u četvrtak dne 16. agusta 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. [t]iskaju i računaju se na temelju [o]bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. [ša]lju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču [n]a administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno oz[n]ačiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

[A]ko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Nevarajmo se!

Od vremena do vremena pojavljuju se u nekojih hrvatskih listovih Dalmacije savjeti i predlozi o tom, kako bi imalo doći do sporazumljenja nesamo izmedju Hrvata i Talijana Dalmacije, već takodjer i izmedju Talijana i Slavena našega Primorja. U tom pogledu prednjači tim listovom Splitska „Sloboda", glasilo hrvatske pučke napredne stranke u Dalmaciji.

Tim listovom nemože se odreći dobru volju i plemenito nastojanje oko sporazumljenja slavensko-talijanskog u naših južnih pokrajinah, pa da se jedni i drugi složno oduprieti uzmognu tudjincu nametniku, pohlepnomu i u naše zemlje sve to više prodirajućemu Niemcu.

Svi dosadašnji pokusi u tom obziru ostali su više manje platoničke naravi. U Dalmaciji izabrani su sa hrvatske i sa talijanske strane odbori, koji bi imali povesti pregovore u pitanju sporazumljenja, ali u koliko je nama poznato, nije se od tog izbora ni za korak napried pokročilo.

Mi smo se u ovom listu opetovno izjavili o tom, što i kako mislimo o toli željenom izmirenju Hrvato-Slovenaca s Talijanima u našem Primorju, pa ako se danas opet vraćamo na to pitanje, dala nam je tomu povoda Splitska „Sloboda", koja se je po našem dubokom uvjerenju dala zavesti od talijanskog lista „*L'Emancipazione*" i koja piše u br. 40. pod naslovom: „*Jedna važna izjava*", stalno u najplemenitijoj namjeri, koliko sliedi:

„*L'Emancipazione*" glasilo talijanske demokratske stranke u Istri u jednom članku o Istri izmedju ostaloga piše, „*da su Hrvati u Istri odlučan faktor, i da se preko njih ne može prelaziti na dnevni red.*"

Ovo je doduše jedna platonska izjava jedne političke stranke, ali ako se uvaži, da smo i mi u Dalmaciji tekom cielog ovog primirja, koje je nastalo izmedju nas i Talijana, više manje ostali kod ovakovih izjava; i ako se sjetimo, da su sve talijanske političke stranke u Istri do sada ne samo odbijale svaki pokušaj primirja sa Hrvatima, već čak neprestano pozivale svoje pristaše u boj proti njima, te da je ovo prvi glas „razuma", koji se sa onih jadranskih obala javlja, onda možemo da shvatimo kakvu važnost ta izjava ima.

Zaludu je tajiti, dobar dio našega naroda zahtjeva, da se sa Talijanima dodje do realnog sporazuma, samo u slučaju, da taj sporazum obuhvati sve krajeve, koje naš narod obitava, i u kojima se uz njega nalazi i Talijana.

I uprav s toga, što su dojakošnji pokušaji sporazuma bili ograničeni jedino na Dalmaciju, ne dovedoše sva poduzeta dogovaranja do nikakvog praktičnog i konačnog uspjeha.

Mi smo i danas uvjereni, da bi se — kad bi se talijanske stranke u Istri izjavile spravne sporazumjeti se sa Istarskim Hrvatima i Slovencima, — odmah moglo pristupiti k učvršćenju sporazumka, koji bi bio isto tako na korist našeg naroda i Talijana, kao što bi bio na korist Dalmacije i Istre.

Prilike su danas takove, da m o r a doći dan, te će sve talijanske stranke u Istri uvidjeti, da su Hrvati u Istri važan faktor, — o čemu su inače i danas uvjerene — te da se s tim faktorom mora naći modus vivendi et cooperandi.

Mi s toga bilježimo zadovoljstvom gornju izjavu demokratske stranke, jer ona dokazuje, da se dan konačnog sporazumka ipak približava."

Tako naša čestita drugarica iz Splita, koja će nam dozvoliti, pošto se to pitanje tiče i naše kože — da i mi kažemo u tom pogledu svoje mnienje.

Prije svega valja da ustanovimo kako navedeni talijanski list, glasilo tobožnje talijanske pučke stranke u Istri, neima još na žalost — štono rieč — glasa u kaptolu i što se na njezino pisanje nimalo ne obaziru glasila talijanske nazoviliberalne ili vladajuće stranke u Primorju u obće, napose pako ona u Istri. I danas sve talijanske političke stranke u Istri — liberalna, socijalistička i nazovi-katolička — nesamo da odbijaju svaki pokušaj primirja sa Hrvatima, već čak neprestano pozivlju svoje pristaše u boj proti njima. Pa ako je poziv glasila talijanske pučke stranke u Istri prvi glas „razuma", koji se s naših jadranskih obala javlja, mi tomu glasu nemožemo podati one važnosti, koju mu „*Sloboda*" podava — jer ga držimo glasom vapijućeg u pustinji. Vjerujemo rado, da zahtjeva nesamo u Dalmaciji, već i kod nas u Primorju dobar dio našega naroda, da se s Talijanima dodje do poštenog sporazuma, ali što nam koristi ako to dio ili sav naš narod zahtjeva, dok toga neće oni, koji drže bar kod nas svu vlast u rukama i koji se drže one poznate: „*beati possidentes*".

Ako nas pamet nevara, nebijahu dajakošnji pokušaji sporazuma ograničeni jedino na Dalmaciju, već se je to pokušalo i u Istri i u Trstu, a što nije došlo do nikakvog praktičnog i konačnog uspjeha, nije zaista krivnja na našoj strani, što će biti poznato i gospodi kod „*Slobode*".

Uvjereni smo i mi duboko, da bi se — kad bi se talijanske stranke u Istri izjavile spremne sporazumjeti se sa istarskim Hrvatima i Slovencima — odmah moglo pristupiti k učvršćenju sporazumka, koji bi bio na korist jednim i drugim, koli u Istri toli u Dalmaciji — ali talijanska vladajuća stranka u Istri toga jednostavno neće, jer je davno izgubila svako čuvstvo o pravednosti, pristojnosti i ravnopravnosti.

Hrvatskim rodoljubom kod „*Slobode*" morale bi biti poznate bezobzirne izjave talijanskih zastupnika i prvaka u istarskom saboru dra Bartoli-a, dra Cleve itd. na poziv hrvatskih zastupnika, da nam se valja izmiriti i sporazumjeti. — „*Priznajte da je Istra talijanska pokrajina* — zagrmiše složno talijanske kolovodje — *pa eto vam mira i sporazumka!* Ovu drzovitu izjavu popratila je sva talijanska saborska većina oduševljenim odobravanjem. A oni naši zastupnici — dobrijani — koji su mislili, da je moguće doći s talijanskom vladajućom svojtom u Istri do sporazumljenja, postaše za jedno razočaranje bogatijimi.

Podajemo zagovarateljem sporazumka izmedju Hrvata, Slovenaca i Talijana u Primorju jošte jedan dokaz o nadutosti i drzovitosti naših Talijana iz najnovije dobe.

Prošloga tjedna upozorio je južnotirolski list „*L'Alto Adige*" Talijane Primorja, ili po njihovu „*Venezia Giulia*", na pogibelj, koja jim prieti od germanske navale sa sjevera, te im bratski preporučio sporazumak sa Slavenima, a da se složnim silama suprotstave nezasitnomu germanstvu. Najtriezniji talijanski list Primorja, tršćanski „*L'Indipendente*" obazreo se je u dva navrata na prijateljski savjet talijanskoga druga i jednomišljenika, komu je odgovorio jasno i odlučno: „*Talijani Primorja izmiriti će se i sporazumjeti sa Slavenima onda, kad budu oni priznali, da su ove zemlje talijanske, kao što su naša braća Talijani u Dalmaciji tu zemlju priznali hrvatskom,* drugim riečima: dopustite, da zapleše 300.000 Talijana nad grobovima 500.000 Slavena, pa eto gotova nam mira!

Takva sramotna mira mi nećemo, već radje borbu na život i smrt!

Politički pregled.

U Puli, dne 15. agusta 1906.

Austro-Ugarska

U novinstvu se je u posliednje vrieme mnogo raspravljalo pitanje, ne bi li bilo shodno, da se za stanovite izbornike uvede pluralni izborni sistem, kako postoji u Belgiji. Ondje imadu izbornici višom naobrazbom i s većim prihodima po više glasova, pa su i Niemci stali zagovarati ovaj sistem, da u mješovitim narodnim kotarima osiguraju sebi pobjedu. Sada su o tom progovorili i „Narodni Listy", te odrješito odbijaju taj predlog, kojim bi se već i onako nejednako izborno pravo još pogoršalo i stvarala nova privilegija. Dodje li do kakova predloga u zastupničkoj kući, Česi će mu se odlučno opirati.

Zagrebačke novine doznaju da će ovih dana poslati odjel. predstojnik za pravosudje g. dr. Badaj svoju novu zak. osnovu o štampi svim novinama da se uzmogne o njoj u javnosti povesti svestrana debata. — A onda bi svakako bilo potrebno sazvati anketu novinara, koji bi iznijeli konkretne svoje predloge.

Glasilo Košutove stranke, budimpeštanski „Magyarorszag" priobćio je dne 14. o. m. članak dra. Gaja o hrvatskom ministru Josipoviću, u kome mu dokazuje da se on sa svojom izjavom u „Magyar-Szou" učinio nemogućim na stolici hrvatskoga ministra. Povjerenje koalicije izgubio je sasvim, a s tim i povjerenje većine ugarskoga sabora. Ministru ne ostaje drugo nego da odstupi. On je za cielo bolestan i treba mu oporavka.

Crna Gora.

Javljaju iz Cetinja, da je ovih dana tamo stigao novi crnogorski novac od bakra i nikla i to: komadi od 1 i 2 pare od bakra te od 10 i 20 para od nikla. Novac je izradjen u bečkoj kovnici novca, a nalik je našemu, a doskora će doći u promet. Srebrni i zlatni novac neće biti još neko vrieme nabavljen, te će u buduće kao i do sada vriediti u Crnoj Gori Austro-ugarski novac, kako u srebru i zlatu, tako i u papiru.

Srbija.

Kralj Petar vratio se je u sriedu iz Ribarske Banje u Beograd. Isti dan stigao je i englezki poslanik Withehead, te će u tom tjednu u svečanoj audijenciji predati kralju svoju vjerodajnicu.

Rusija.

Stolipinov je kabinet popunjen. Novu vladu sačinjavaju članovi Goremkinovog kabineta osim Stišinskog i Čeglovitova, koje su zamienili knez Vasiljčikov i Filozofov.

Državno redarstvo izjavljuje, da nema više pogibelji od obće revolucije u Rusiji, jer da je u zadnje vrieme pozatvarano preko 100 kolovodja revolucije i time da je revolucionarna organizacija razlepena. Revolucionarci sve to poriču, pa kažu, da nisu zatvoreni kolovodje revolucije, nego tek nekoji revolucionarci, koji su sudjelovali u zadnjoj moskovskoj revoluciji. Što više, ruska je revolucionarna organizacija sada tako jaka kao nikada prije i ona je svoje središte davno preniela u inozemstvo, gdje se marljivo sprema sve potrebno za obći ustanak. Organizacija razpolaže velikim svotama novaca i oružjem, koje će u Rusiju biti prenešeno neposredno prije nego što bukne davno spremani sveobći ustanak.

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u krbtu, živcima u ledjima iztaženja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.
Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za slet u Zagreb. Do danas prijavljeno je meni svega ukupno sedamdeset izletnika. Odlazak je u subotu dne 1. septembra prvim vlakom u jutro. Poći će se direktno do Ljubljane kamo ćemo stići u 11½ u jutro. Zajednički će se objedovati i onda pregledati grad, a u 3 sata popodne ide se dalje. Dolazak u Zagreb u 7 sati u večer.

Daljne viesti ili odnosne preinake javiti će se u budućoj Slogi i Omnibusu.

Zdravo! *Lacko Križ.*

Izbor načelnika u Barbanu. Dne 13. o. m. konstituiralo se je novo občinsko zastupstvo u Barbanu, te je bio jednoglasno izabran načelnikom Josip Mirković pok. Josipa iz Puntere.

S ovim izborom konačno je hrvatska stvar podpunoma pobiedila, jer je novi

načelnik sin puka, pošten i vriedan čovjek a osvjedočen Hrvat. Dužnost je pak zastupstva i drugih rodoljuba, da složno novog glavara podupiru savjetom i uputom u njegovom težkom radu. Sada treba da vlada bratska sloga i jednodušnost, jer neprijatelj ne spava, on budno vreba da nas zavadi.

Dolazak nadvojvode u Pulu. C. kr. kotarski poglavar g. barun Reinlein priobćio je dne 11. o. mj. službeno mjestnim oblastim, da dolazi u Pulu dne 18. o. mj. nadvojvoda Fridrih i da će odavle otići dne 20. o. mj. u 6 sati 45. Dne 20. prisustvovati će nadvojvoda vojničkim vježbam, koje će se vršiti okolo sela Sikići, Pećine, Pomer itd.

Ne razume se medju sobom! Tršćanskomu „Čifutiću" pišu iz Rovinja da je na nekom sastanku *»gradjanskog družtva«* držao predavanje tajnik toga društva Josip Bartoli te da je govorio u rovinjskom dijalektu, a da bude laglje razumljen od većine slušaoca (per esser meglio compreso dalla maggioranza degli uditori).

U najčišćem talijanskom gradu Istre, gdje se govori isključivo talijanski, gdje imadu od vajkada samo talijanske škole, mora tajnik gradjanskog društva govoriti u domaćem dijalektu a da bude laglje razumljen od domaćih gradjana!!

Pak još imaju obraz nama — koji nemamo škola — predbacivati da se medju sobom ne razumijemo!?

Lošinjski kotar:

† **Otac Vinko Dujmović.** Iz Cresa nam pišu, da je tamo stigla viest o smrti velezaslužnog Cresana, oca Vinka Dujmovića apoštolskog misijonara i ravnatelja sirotišta sv. Josipa u Lousville (Amerika). Otac Vinko bje rodjen od kopačke obitelji Dujmovića god. 1843. te je stupio nakon dovršenih nižih nauka u franjevački red, posvetiv se svim žarom bogoslovnim i mudroslovnim naukam, koje je kasnije usavršio u Belgiji i u Bavarskoj. Godine 1879. poslan je kao misijonar u Ameriku te bijaše imenovan župnikom u okružju Sv. Petra, u Lousville. God. 1893. poslan je u Padovu pa u samostan u Loret. God. 1897. vratio se je u Ameriku gdje je postao ravnateljem sirotišta sv. Josipa u Lousville, gdje je uživao velik ugled i gdje ga sada slave u velike tamošnji listovi kao mudrog, učenog i prijaznog savjetnika i dobročinitelja onog pučanstva.

Talijanski stupovi Istre. Onomadne obdržavan je ispit u otročjem zabavištu u Cresu, što su ga ustrojili tamošnji talijanaši, da uliju već u mladjahna srca hrvatske dječice klicu odnarodjenja. Kod tog ispita odlikovaše se osobito šestorica malih djačića i to djačić Moise, djevojčica Pugliotto te Petar Luzino, djevojčica Petranić, Josip Bajčić i P. Bajčić. Od šestorice najboljih djaka, jesu četvorica naše hrvat. krvi, koji će biti s vremenom talijanski stupovi Istre!

Krčki kotar:

Dobrinj, 7. kolovoza 1906.

Dovršile su se napokon tri godine, što je našom obćinom načelnikovao gosp. Barbalić, te evo izborne listine već su izložene i do koji tjedan biti će izbori. Bio je on već načelnikom naše obćine do 18 godina, ako se ne varam, pa dok nije imao sinova okolo sebe, bio je pravedan i radio i zadovoljavao je većinu pučanstva, ali sada, žalibože vidi se, da on hoće da bude načelnikom obćine ne radi obćine, nego radi interesa svoje obitelji, iliti on hoće, da bude njemu i njegovoj obitelji, da oprostite velecienjeni čitatelji, naša obćina krava muzara, kako će se to vidjeti iz sliedećega:

Pred šest godina bio je obć. tajnikom g. Španjol ali čim je postao načelnikom g. Barbalić, te je odmah počeo tako postupati protiv Španjola, da se je ovaj morao zahvaliti. Mislili smo, da valjda g. Španjol zaslužuje, da se tako protiv njega postupa, ali nije prošlo dugo vremena, i vidjeli smo, da uzrok onakvom postupanju nije bilo ništa drugo, nego što je g. načelnik htjeo, da mu postane sin Mikić obć. tajnikom. I postao je, a premda neima nego pučke škole i premda se nije vježbao nigdje, nego kod otca u dućanu. Vidio sada „ćaća", da nije liepo i pravedno, da otac bude načelnikom a sin tajnikom, zahvalio se na načelničtvu, jer da je star i predebeo.

Tada bude izabran načelnikom gosp. Nikola Crvić. Dovršilo se i njegovo vrieme a videć g. Barbalić, da mu se sinu tajnička stol'ca trese, dade se opet birati načelnikom, a premda je bio stariji i deblji. I tako našom obćinom upravljali su otac i sin.

Sada su vidjeli, da je plaća obć. tajniku K 800 malena za obojicu, pa stavili na dnevni red na sjednici povećanje plaće tajniku i tako otci domovine opredielili su K 1000 a bilo ih je, koji su i više predlagali a premda su bili inače vrlo škrti u davanju obćinskoga novca, ali to je bila želja g. načelnika i njegovoga sina, pa zato su gospoda veoma rado pristala. Koristno je dakle biti načelnikom obćine, kad u obitelj dolazi redovito K 1000!

Predbačeno je bilo već više puta u „Našoj Slogi" g. načelniku da radi drogerije njegova miloga sina Josipa naša obćina morala se je služiti liečnikom obćine Omišalj. Da, kinin i ulje uzdržavalo mu je sina, jer ga on u očinsku kuću radi njegove dobrote primiti neće! Korist pučanstva obćine zapostavila se je koristi sina. Izvrstan načelnik!

U vrieme njegova načelnikovanja bilo je dano njegovom sinu Iviću komad obć. zemljišta u bezcienu, a bilo je dobrijana, koji su mu to htjeli ustupiti i badava, jer da će gradili kuću za mlin, medjutim kuća je, ali mlina se ne vidi, niti ga viditi nećemo!

U vrieme njegova načelnikovanja je njegov sin Josip dobio za popis kućnih brojeva K 160, a možda isto toliko za popravak tabla pribijenih kod pojedinih sela. Nek se troše obćinski novci u žep Barbalića!

Pred dvije godine bila je velika nerodica, pa zato združilo se više kućegospodara, da će dignuti kukuruz prost carine, i došli tražiti dozvolu obćine, ali je dobili nisu, jer g. načelnik glavno to dao svomu sinu Iviću i ostalim trgovcem: Skrban načelnik!

Načelnikovim poticanjem bilo je dano zastupniku Kirinčiću i njegovim sinovom Mikiću i Josipu sastavljenje novih listina za K 250, a premda druge obćine troše mnogo manje, i listine sastavljene su veoma površno i jesu veoma manjkave!

Njegova su djeca neprestano tužila poštovodju g. Španjola, pa kad je ovaj otišao na c. kr. poštu u Ljubljanu i natječaj bio otvoren, natjecao se je za poštu njegov sin Josip. Zašto je načelnik dopuštao, da njegova djeca tuže g. Španjola, svatko vidi, htjeo naškoditi Španjolu a svojoj obitelji pribaviti uz obćinski ured i poštarski ured. Pravedan načelnik!

Još napokon ovo dvoje. On jedini izmedju svih načelnika obćina otoka Krka nije prisustvovao sprovodu blagopokojnoga dr. Dinka Vitezića, ali on jedini prisustvovao je otvorenju kot. poglavarstva u Krku i kad ga je kapetan Scarpa u njemačkom jeziku otvorio, on je mučao.

On jedini od načelnika otoka Krka osim krčke obćine podpisuje se prema potrebi „Barbalich" mjesto Barbalić.

Evo Dobrinjci kakvog ste imali načelnika, hoćete li ga birati opet, slobodno Vam je! Ali čuje se da on preporučuje Ćora, ali znajte jabuka ne pada daleko od stabla. Hoćete li goba ili Ćora, meni je to sve jedno, ali samo izaberite čovjeka, koji neće gledati za korist svoju, nego za dobro Vaše, to Vam preporučuje Vaš prijatelj.

Voloski kotar:

Četrdesetgodišnjica. Dne 12. o. m. prošlo je četrdesetgodina, što je vriedni trudbenik u vinogradu Gospodnjem i narodnom monsinjor Antun Rogač dekan u Hrušici Svevišnjemu prinesao svoju prvu nekrvnu žrtvu.

Radujemo se čestitom starini i želimo da u kriepkom zdravlju dočeka zlatnu mašu!

Liepi primjer. Posojilnica in hranilnica u Podgradu zaključila je, da će od sad napried sve svoje spise biljegovati s narodnim biljegom družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. — Tako valja, sebi na čast, za uzor drugima, a narodu u korist!

Pazinski kotar:

Iz obćine labinske piše nam: Posliednji dopis s ovih strana o talijanaškom čuvaru Chirsichu naišao je kod svih pošteno mislećih pripadnika ove obćine na obćenito odobrenje.

Njemu slična kuma imadu naši čestiti pristaše u poreznoj obćini Sv. Nedilja u osobi nekog Buliana, koji se je za posliednjih izbora u Labinu osobito istaknuo kao talijanaški agitator i kao naš ljuti narodni protivnik. Radi njegovog ponašanja onom prigodom prati ga s naše narodne stranke sveobći prezir.

Za svoje političko, nama protivničko djelovanje nagradila ga je vladajuća u Labinu svojta time, što mu je povjerila gradnju crkve i groblja u Sv. Martinu, premda je bilo sposobnijih i boljih nudioca za to poduzeće.

Nu pošto nije mogao nakon poduljeg zatezanja položiti propisanu jamčevinu, pozvaše ga konačno labinska gospoda da istu položi, ili da će se inače gradnju predati drugomu nudiocu.

S našim čovjekom ne bi imala labinska „sinjorija" toliko ustrpljivosti, ali držeći se one, da ruka ruku pere, imadu s njim toliko obzira na štetu i nezadovoljstvo župljana Sv. Martina. Jao si ga našemu puku, s kojim vladaju takvi gospodari.

Porečki kotar:

Izvoz vina iz Poreča tečajem mjeseca julija. Prošloga mjeseca izvoženo je parobrodi „Istria-Trieste" i „Ungaro-Croata" iz Poreča ukupno 2398.90 stolitara vina i to: za Trst 1997.20 stol., za Pulu 659.20 stol., za Rieku 742.50 stolitara. Istoga mjeseca prošle godine izvoženo je od tamo 4194.30 stolitara i to: za Trst 2550.50 stol., za Pulu 933.50 stol., za Rieku 710.30 stolitara.

Ciena vinu je nizko pala te smo čitali ovih dana, da ga nudjaju na Poreštini po 10, 12, 14 for. stolitar. U samom Poreču nudjaju vinogradari putem oglasa svoje vino (teran) uz obaljenu cienu, što je žalostno dok se znade, da se u gradovih napose u Trstu na stotine hiljada hektolitara umjetnoga vina razprodaje.

Koparski kotar:

Javni sastanak u Brestu. U ovom važnom času, gdje stojimo pred novim razdobljem političkoga života u čitavoj monarhiji, umjesno je, da i naš narod u Istri to razdoblje dočeka što svjesnije. Sastanci, što ih naše „Političko društvo" marljivo sazivlje, mnogo će toj svijesti doprinijeti. Ne varajmo se! Što mirnijima, mlitavijima se u tom trenu pokažemo, tim će nas žešće pritisnuti naši „prijatelji" — vlada i Talijani. Otvorimo oči i onom najsiromašnijem seljaku po našim tihim selima, neka znade, kakvu bere plaću, što svojim krepkim i zdravim mišicama podaje života zemlji, isisanoj i gaženoj od talijanske „signorie".

Javni je sastanak u Brestu na buzetskom krasu živim svjedokom, kako naš narod pokazuje veliko shvaćanje za javna pitanja. U nedjelju dne 29. prošloga mjeseca ljudi su iz svih okolišnjih sela upravo vrvili u Brest te su bila zastupana sela: Rakitović, Slum, Klenovščak, Praproće, Račjavas, Raspor, Trstenik i Dane; u liepom broju dodjoše Vodičani pod hrvat. trobojnicom, a medju ostalima vidjesmo neumornoga Franju Flega iz Počekaja, starinu Ziganta iz Sovinjaka, Ivana Buždona iz Lanišća te općinskog tajnika g. Brmbolića.

Da Vam je samo pogledati bilo okićeni Brest! Da Vam je samo čuti bilo gruvanje topića pa onda ono oduševljenje, kojim je narod dočekao staroga borca prof. Matka Mandića!

Pred mnogobrojnim narodom otvorio je sastanak u ime „Političkoga društva" g. Mate Sanković iz Dana, istaknuvši znamenitost pitanja izborne reforme te predstavivši zastupnika Mandića.

Prof. Mandić, burno pozdravljen, stade tumačiti prema narodnoj shvatljivosti ustrojstvo naše države, početak ustavnoga života, borbe pojedinih naroda u Austriji za ravnopravnost, izborni način Schmerlingov, po kojem su bile skrojene za Njemce i Talijane široke gaće, a za ogromnu većinu našega slavenskoga naroda uske benevreke. Napominje, kako je bila uvedena peta kurija kao preteča reforme, što je sada pred vratima. Prikazuje, kako ćemo i sada biti još uvijek prikraćeni, jer vlada tetoši Talijane kao majka svoje razmaženo dijete. Ističe, kako se Talijani hvale lažnom statistikom, gdje je na hiljade i hiljade naših seljaka upisano za Talijane (Medju narodom čuju se žestoki i ogorčeni povici na adresu naših „signora"). Pripovijeda, kakve ćemo prednosti imati po novom načinu izbora, kako će naši ljudi moći birati po svojoj savjesti zastupnike, gdje su bili do sada pod pritiskom talijanskoga novca, a sve što je g. zastupnik kazivao, sve je to sizalo u dušu slušalaca i vidjelo se, da svaki pojedinac želi da se zbude ono, o čemu mu zastupnik priča pun vjere i zanosa u bolju budućnost našega izmučenoga naroda u Istri.

Riječ prihvati za tim gosp. Franjo *Flego*, bivši zemaljski zastupnik. Zaklinje sve prisutne, neka idu složno svi na birališće, kad za to dodje doba, jer valja da pokažemo Talijanima i vladi, kako smo zreli ljudi, koji se brinemo za vlastitu kožu. Ujedno predlaže, neka se svima silama poradi na tom, da se i za zemaljski istarski sabor uvede opće izborno pravo, kako su to već nekoji zemaljski sabori zaključili. Na svakom mjestu tražimo to, možda će doći doba, kad će te naše zahtjeve morati uvažiti. Kad svi buče i grme, radimo na isti način i mi, koji smo progonjeni i koji imamo najviše razloga da smo nezadovoljni.

Iza toga pročita resoluciju, kojom se traži, *da se uvede za zemaljski istarski sabor opće, jednako i tajno pravo glasa.* Resoluciju je čitav narod oduševljeno prihvatio.

Prihvaćena bijaše još resolucija prof. Mandića, kojom se protestira protiv nove razdiobe kotara u Istri, gdje su Talijani dobili isti broj zastupnika kao i Hrvati i Slovenci, i ako nas imade po talijanskoj lažnoj statistici oko 30.000 više nego li njih.

Župan iz Klenovščaka, g. Bradetić, obara se na slavnu juntu, koja toliko vremena oteže sa gradnjom ceste na Krasu.

Župan iz Trstenika tuži se, kako ne mogu dobiti nikakvog rješenja za vodu. Zastupnik Mandić obećaje, da će stvar požuriti. Domaći župeupravitelj, koji imade najviše zasluge, da je došlo do korisnoga sastanka u Brestu, zahvali se najljepše „Političkom društvu", što je sazvalo sastanak, a prof. Mandiću, što se žrtvuje toliko za narodno dobro.

Pjesmom „Oj Hrvati, jošte živi" završi se taj lijepi sastanak u Brestu na buzetskom Krasu. — *R.* —

Javni sastanak u Plavjah, obdržavan je, kako smo već u kratko javili, predprošle nedjelje. Sastanak je bio vrlo dobro posjećen. Obćinstvo pozdravio je zast. Kompare te je predložio za predsjednika posjednika Josipa Hrovatina. O

izbornoj reformi govorio je prvi kao odaslanik političkog društva „Edinost“ g. M. Cotić, urednik iz Trsta. U podulјem i zanimivom govoru predočio je sakupljenim postanak i cilj parlamentarizma, nepravednost sadašnjega izbornoga zakona za austrijske Slavene te je obrazložio borbu i postanak zakonske osnove za promjenu toga zakona i za uvedenje sveobćeg, jednakog i t. d. izbornoga prava. Slušaoci povladjivali su često govorniku a na koncu ga oduševljeno pozdravili.

Za njim je govorio zast. Kompare o predstojećih občinskih izborih u Miljah. Protumačio je narodu nepravde što ih slovenski občinari one občine trpe od talijanske liberalne i od talijanske socijalističke stranke. Ove stranke jedna i druga snube slovenske občinare, da im se priključe kod izbora u borbi jedne proti drugoj. Zastupnik je došao do zaključka, da Slovenci u trećem tijelu samostalno biraju jedino svoje predloženike, jer se ne mogu zanositi ni na liberalce ni na socijaliste (Vidi viest: občinski izbori u Miljah).

Kod točke: predlozi i t. d. govorio je dekanski župnik velеč. g. Š. Defar, koji je naglasio, da talijanska gospoda nemare za Slovence a kao primjer naveo je kapelana gosp. Notara, kojemu nije htjela občinska uprava izplatiti plaće na slovensku namiru pa je morao kapelaniju zapustiti. Stavljeno je više predloga od gg. naučitelja Kureta radi bezkamatnog zajma za obnovu vinograda, radi putujućih učitelja poljodjelstva te župnika g. Defara pitanje zašto nije bio sazvan istarski zemaljski sabor i t. d.

Občinski izbori u Miljah. Na drugom mjestu izvješćujemo o posliednjem sastanku u Plavjah, na kojem je zastupnik g. Kompare govorio o predstojećim izborih za mjestnu občinu Milje.

Već na sastanku u Plavjah slušalo je občinstvo vrlo pazljivo njegovu kritiku občinske uprave u Miljah bilo za vrieme uprave talijanske liberalne stranke ili „Signorie“, bilo za vrieme uprave socijal-demokratičke. Za slovenske občinare one občine nisu marili ni liberalci ni socijalisti, već jedino tada, kad su tražili od njih da vrše dužnosti t. j. da plaćaju poreze i namete.

Kod predstojećih izbora za obnovu zastupstva borit će se tri stranke t. j. gospodska (talijanska) socijalistička i slovenska ili pučka stranka. Ova posliednja ima u III. tielu okolo 200 glasova više nego li obje ostale stranke zajedno. U II. tielu imadu većinu socijalisti a u I. gospoda.

U I. tielu imade naših izbornika unešenih u listine 12, socijalističkih i gospodskih 37. U II. tielu naših 130 a socijalističkih i gospodskih 200. U III. tielu naših 875 a ostalih dvih stranaka 656. U sva tri tiela imade naših 1017 a protivničkih zajedno 893. Svih izbornika u listinah imade 1910.

Iz ovih je brojka razvidno, da je u toj občini većina naših izbornika pa uzprkos tomu *nije bilo posliednjih 12 godina nijednoga našega občinskoga zastupnika u Miljah!!*

Težka će biti i sada izborna borba za slovensku narodnu stranku; jedno što naši nisu organizirani kao Talijani i socijalisti i što je medju našim premalo svijesti i narodnog oduševljenja, a drugo, što se bojimo, da će gospoda liberalci u slučaju svoje pogibelji postupati kao što su postupale talijanske podrepnice u Veprincu, ili će socijalisti, bude li za njih pogibelji postupati kao što su postupali njihovi drugovi u Labinu. Bojmo se, da će se jedni i drugi poslužiti glasovitim *Bartolievim* receptom: *„Osar tutto!“*

Mi ćemo paziti — koliko nam bude moguće — jednim i drugim na prste pa ćemo eventualno svietu predočiti kakva je liberalnost talijanske stranke u Istri ili kako razumjevaju jednakost, pravicu i poštenje istarski nazovi-socijalisti.

Svemogući talijanski svećenik. (Konac)

Dne 4. julija 1905. povodom biskupovog posjeta u Sovinjaku pošla su k njemu četiri občinska župana te mu predaše spomenicu, u kojoj bijaše sve gore navedeno, potanko opisano. Presvj. g. biskup primio je prijazno odaslanstvo i spomenicu i obećao stvar izpitati. Tom prigodom kazao je našim muževom da je očekivao, da će djeca pod njegovom sv. misom u crkvi pjevati, pak da se je prevario. Muževi odgovoriše presvjetlomu, da su bila školska djeca u crkvenom pjevanju više puta izvježbana, ali da g. župnik nije hotio dopustiti, da se u crkvi pjeva hrvatski. Biskup je tomu jedva povjerovao te kazao muževom neka se izvježba djecu u pjevanju i neka se pak to njemu javi. Učinilo se jedno i drugo po naputku gosp. nadpastira.

Mjeseca maja o. g. poslaše župljani po jednom županu presvjetlomu pismenu prijavu, da je izvježbano po g. učitelju crkvenom pjevanju 23 školskih dječaka, priloživše crkvene pjesme, koje se imalo pratiti dviema guslama i najaviše dan kad se je imalo započeti.

Presvjetli bio je na taj glas posve zadovoljan, te obeća, da će sve to gosp. župniku javiti i naložiti mu, da imadu u u crkvi školska djeca pjevati. I tako učini. Ali uzalud.

G. župnik mjesto da to oglasi u crkvi, zadrži tajno za sebe, a župljani doznaše od nekojih župnikovih prijatelja iz mjesta, da je župnik dobio od biskupa nalog, „ma quel benedeto prete večo“ da toga dopustiti neće.

Doznavši za to občinski župan, podje k župniku, te ga zapita, da li je istina ono, što se po mjestu govori, odvrati ovaj, da je sve istina, *al da je on proti nalogu biskupa prosvjedovao i sve biskupu natrag vratio.*

Osam dana kasnije pošao je isti župan opet k župniku, te ga upitao da li je primio kakvu novu viest iz Trsta i da li će dopustiti, da se u crkvi pjeva. Župnik se na njega oštro zdere, da će odmah javiti biskupu, da bi župan hotio uvesti u crkvu politiku i da pjevanju neće dopustiti.

Naš župan hoće dakle da tjera u crkvi politiku tim, što moli, da se u crkvi hrvatski pjeva, što se je od davnine pjevalo i što je sam biskup župljanom savjetovao?! Ne tjerate li Vi g. župniče u našoj crkvi talijansko-latinsku politiku od prvoga dana Vašeg boravka u Sovinjaku? Nije li to politika ako se starinski naš pjev i naše molitve izgoni iz crkve a uvadja talijanske molitve, talijansko-latinsko pjevanje proti svakom pravu i uzprkos vrućoj želji svih čestitih župljana i usupor nalogu g. nadpastira? Ako to nije talijanska liberalna politika, onda mi neznamo što je u opće politika.

Ogorčeni i razočarani naši poglavari zbog takvog postupanja g. župnika, pošla su sva četiri občinska župana k g. župnikudekanu u Buzet te ga zamolili, da on posreduje kod biskupa u Trstu. Nadžupnik se zauzme za nas i domala je stigla riješena naša molba i župniku drugi nalog, pod nadnevkom 3. julija 1906. br. 1968, da u crkvi m o r a dopustiti školskoj djeci pjevati u materinskom jeziku.

Dne 15. o. m. pošla je k župniku dvojica župana, da se s njim dogovore o tom, kad bi se imalo započeti u crkvi sa pjevanjem. G. župnik odgovori odlučno županom, *da neće dopustiti da se pjeva hrvatski dok je on župnikom u Sovinjaku.*

Kod nas dakle ne pomažu više ni opravdane molbe ni utemeljene spomenice župljana ni opetovni nalozi samog biskupa, jer je gospodin župnik svemogući.

Naša župa broji 1500 duša, od kojih je okolo 50 pošarenih talijana ili talijanaša, kojim je crkva deveta briga, pa ipak g. župnik radje zadovoljava ovim i svom talijanskom srcu, nego li svim ostalim župljanom dobrim i pobožnim vjernikom.

Sada očekujemo znatiželjno, što će presvj. biskup na taj toli drzovit odpor svoga podredjenoga svećenika. Ovdje je občenito mnienje, da biskup ne smije popustiti, da mora štititi svoj ugled, jer inače bi mu se punim pravom moralo predbaciti, da je njemu više stalo do jednog fanatičnog talijanskog svećenika nego li do 1500 katoličkih duša!

Franina i Jurina.

Fr. Če to Pere Šordo vijaja tako na gusto v Riku.

Jur. A to ti je, sinko moj, postal trgovec od mrižic, ke vrbenske divojke fabrikaju na novih makinah, i ako je što silnih beči z Vrbnika za nje, ma sedaj majkol ćapivaju silnih beči.

Fr. A to su one makini, na kih jih je učil šit oni obrej.

Jur. Jušto! Poglavari od doma dali su obreju Dom, da va njem pelni svoje žepi, a jednom hrvatskom društvu nisu ga oteli dat za zabavu, i hrvatske mladiće djake hitaju ž njega ven!

Fr. Ovo je sve na čast strasti i osvete nikog ter nikog.

Razne primorske viesti.

Okružnica zemaljskog kapetana. Iz talijanskih novina doznajemo, da je razaslao zemaljski kapetan Rizzi na sve občine Istre okružnicu u kojoj ih upozoruje na okružnicu prizivnog suda za Primorje, priposlanu svim kotarskim sudbenim oblastima Primorja. U ovoj okružnici pozvane su sudbene oblasti, da izvieste o stanju zapuštene djece i razuzdane mladeži i o razlozih toga stanja. Zemaljski kapetan pozivlje občinske uprave Istre, da budu u tom pogledu sudbenim oblastima pripomoćne.

Pošto je ta okružnica pisana samo talijanski, dobro bi naše občine učinile kad bi taj Rizzijev spis onamo bacile, kamo po svojoj bezobzirnosti spada, a sudbenoj oblasti nek se izravno odazovu. Dok neslavna junta prostački prezire nas i naše svetinje, naša je dužnost da istim načinom odgovaramo toj bezobraznoj sinjoriji.

Dva nova činovnika kod zemaljskog odbora. Zemaljski odbor u Poreču namiestio je opet dvojicu svojih na liepa i unosna mjesta bez natječaja. Imenovao je naime perovodnimi pristavi: D.ra Jakova Bartolia kod zemaljskog kreditnog zavoda i d.ra Aleksandra Volfolina kod zemaljskog tajničtva. Razumije se po sebi, da mlada gospoda ne poznaju drugi zemaljski jezik kojim se služi većina stanovničtva Istre. Nepoznavanje hrvatskog jezika smatra se danas za zaslugu zemaljskih činovnika Istre!

Toplina i suša. S raznih strana Istre tuže nam se, da je usljed velike topline nestalo narodu vode i da se na poljih i vinogradih opaža suša. U Kastvu primjerice zatvorili su javne vodnjake, te diele gradjanom vodu, a u Mali Lošinj vozi vodu carski brod „Nixe“ iz Pule. I na drugih mjestih izpražnjeni su vodnjaci pitne vode i napojne vode za blago. Smilovalo nam se nebo obilatom kišom!

Tko je u stanju da me od mojih hrbtenih bolі izliječi? Ovo je pitanje g. Albert Müller u Budimpešti V. kotar Vadasz ulica broj 43/a lahko riješio, ta nevjerojatno je, s kakovim rezultatima on sa svojim izumom dvostruko elektro-magnetičkim strojem R. B. broj 86967. radi, kako to njegovi zahvalni bivši bolesnici sa velikom zahvalnošću potvrdjuju. Bivši bolesnik piše list na gosp. Müllera, isti glasi: Dragi gosp. prijatelju! Ja sam od Vas naručeni križ R. B. broj 86967 na 21. siječnja o. g. primio, i mojoj sestri po Vašem propisu upotrebi ti dao, te Vam sa radošću javljam, da je ista kroz Vaš stroj od hrbtenih bolі sasma ozdravila, s toga primite za Vaš izum našu najsrdačniju hvalu, bilježim se sa veleštovanjem Ivan Granisch u Ragise na 27. siječnja. Mi s toga svakomu koji na ulogu, reumi, teškom disanju, zujenju u uhu, kucanju srca, influenciji skopčanom sa bolima hrbta u opće na živčanim bolі boluje isti stroj, koji samo 6 kruna košta, najtoplije preporučamo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.

Cijene umjerene.

HOTEL BALKAN — TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA. 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, ciene umjerene.

POČKAJ i KÖGL.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — **koristna** meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

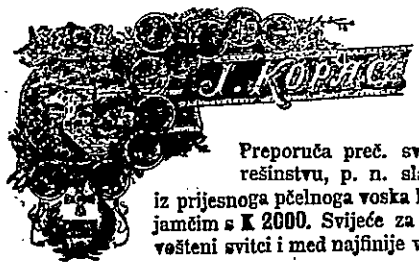

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.
703 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Ulţeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da hude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mužavne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, isehinsa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hondrie, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GOJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospođje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom recepte, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Su Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenbargu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kurevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 23. agusta 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utažuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Upit

zastupnika Spinčića i drugova

na Njeg. Preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave.

Riedki će biti gostovi, koji su zbog tjelesne okriepe došli u Mali Lošinj a da nisu za liepoga vremena posjetili bližnje selo Ćunski. Bujna njegova zimzelena šuma, žitorodno polje i pitomi brežuljci uz široki vidik na oba Kvarnera podaje oku milovidnu sliku a srce se u grudima širi na svaki uzdisaj blagotvorna zraka tog čarobnog kraja tužne Istre. I kad bi narod, koji u tom kraju živi obilno nadaren naravskimi milotami, bio u istoj mjeri snabdjeven duševnimi i materijalnimi potrebami, malo bi koji narod bio sretniji od njega.

Ali na žalost nije tako. U težkoj borbi za svakdanju koru kruha, mora mnogi ostaviti svoj ljubljeni kraj, i otisnuti se u daleki sviet, da prehrani i sebe i svoje. Pa dok u tudjini uz neprestane pogibelji težke muči muke, zabrinut pomišlja na rodjenu grudu i dragu obitelj, koja je uz materijalnu biedu lišena i druge velike utjehe, kuće Božje, kakovom se danas mogu ponositi toliki na oko divlji krajevi žarke nutarnje Afrike. Ćunski, selo od 700 duša, lišeno je već punih 5 godina crkve, a ove godine i škole.

Odlukom od 10. svibnja 1901. broj 3663, naredilo je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Malom Lošinju, da se mora u Ćunskom zatvoriti crkva, jedina u selu, jer je po izjavi vještaka bila pronadjena odveć trošnom i prema tome pogibeljnom za sjegurnost ljudskoga života.

Od onoga vremena pak do danas Ćunšćani su lišeni mjesta gdje bi mogli dostojno obavljati svoje kršćanske dužnosti. Dušobrižnik mora obavljati službu Božju u malenoj sobici, u koju se može smjestiti jedva dvadeset osoba. Žalostan je prizor nedjeljom i svecem, kad se ta sobica prenatrpa vjernika, koji se tiskaju do samih misnikovih nogu tako da se nemože ni pokloniti kako treba. Uz malo vjetra nemože se otvoriti jedini neveliki prozor, kojim je sobica providjena, pa nemožeš odoliti neugodnu zadahu pokvarena zagušljiva zraka. Vjernici, koji se već nemogu utisnuti u sobicu, izpune ulaz, stepenice i svaki najmanji kutić. Drugi su opet odabrali mjesto u tamnoj podzemnoj konobi izpod sobice u kojoj se misi. Taj vlažni, smrdljivi prostor, bez naravskoga svjetla, mora usried biela dana razsvjetljivati slabo svjetlo uljenice. Oni, koji se već nigdje pod krovom nemogu smjestiti, moraju ostati vani na putu, pa nemareć za zimske nepogode i ljetnu žegu, sliede dielove sv. mise i pjevanje onih koji su pod krovom. U šobici, u kojoj se misi, obavlja se kršćenje i vienčanje i dieli se sveta pričest, a izpovjeda se kroz malenu luknju, probušenu u vratima susjedne spavaonice.

A uzrok, zašto je Ćunski još danas lišen crkve, razvidan je iz sliedećega. Crkva u Ćunskom nejma patronata. Sav trošak za gradnju crkve morao bi doprinašati siromašni narod. U ime Ćunšćana pozvani su da pitanje rieše oni, koji poreznom občinom Ćunski upravljaju i koji razpolažu njezinim imetkom. To je občinsko zastupstvo u Malom Lošinju.

Članovi toga zastupstva jesu ljudi protivnici svega što hrvatski diše i osjeća. Oni su pripravni sa novci Ćunšćana sagraditi u Ćunskom crkvu, ali samo pod uvjetom, da se Ćunšćani odreknu glagoljice i da privole latinicu. Odkad postoji crkva u Ćunskom, uzdržala se je u njoj draga svetinja svih Hrvata, glagoljica. Nepobitni su za to dokazi prve glagoljske crkvene matice i glagoljski misali. Pa tu neprocienjivu svetinju, koju su netaknutu uzdržali i sačuvali vjekovi, rado bi danas oteli oni, kojih su djedovi u tom istom jeziku do nedavna veličali Boga.

Dušobrižnik je sam i uz dobar dio naroda poslao opetovano molbe na razne slavne i visoke c. kr. oblasti da se zauzmu za gradnju crkve. To isto poduzeo je većkrat i presvjetli biskupski ordinarijat u Krku. Jedini uspjeh svega zauzimanja jest, da je c. kr. vlada odlučila 4000 K podpore za gradju crkve. Vlada je takodjer poslala občinskomu zastupstvu na pretres više nacrta za gradju crkve; ali jih je zastupstvo svaki put povratilo uz zahtjev da se ukloni glagoljica, kao da se u obće ukloniti može. Nit občinske nit c. kr. oblasti nejmaju tu šta govoriti a htjele bi se miešati i ove posliednje dok u toj stvari drže saslušaje.

Pitanje gradnje crkve u Ćunskom stoji neriešeno, dok medjutim narod bez crkve i dovoljne vjerske obuke gubi vjeru, a uz vjeru i moral; i dok je c. kr. vlada zatvorila crkvu, jer je trošna i jer je pogibeljno u njoj obavljati službu Božju, a neće ili nemože prisiliti občinsko zastupstvo da poduzme shodno za gradnju crkve. Ako neće, dosta žalostno te se mora posve odsuditi, i tumačiti samo njezinom slabinom prema vladajućim na občini. Ako nemože, ako nejma načina u zakonu predvidjenih kako da postupa, onda bi imala predložiti zakonsku osnovu eda se uzmogne izvršiti što je nuždno i što se može punim pravom zahtjevati od kulturne kršćanske države.

Na temelju rečenoga dozvoljavaju si podpisani upraviti na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave sliedeći upit:

„Je li Vaša Preuzvišenost voljna poduzeti sve zakonite mjere, eventualno podnieti i zakonsku osnovu, da se gradi crkva u Ćunskom, i tako učini kraj stanju koje nije ni malo častno za kulturnu kršćansku državu, gdje se već punih pet godina obavlja službu Božju u trošnoj sobici siromašne kuće, pošto je crkva po nalogu c. kr. oblasti zatvorena, i pošto se občinsko zastupstvo, zastupajuće onu kuraciju protivi gradnji crkve?"

BEČ, 6. ožujka 1906.

(Sliede podpisi).

Politički pregled.

U Puli, dne 22. agusta 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće sastati će se opet dne 17. ili 18 septembra. Pod predsjedanjem ministra-predsjednika baruna Becka obdržavalo se je 17. o. mj. u Beču ministarsko vieće, u kojem se je povodom 76. rodjendana Nj. Veličanstva stvorilo zaključak o poklonstvenoj izjavi vlade. Nadalje se je bavilo ministarsko vieće proračunom, pa se očekivalo sve resortne ministre u Beču. Ministar-predsjednik pošao je u Ischl, da caru čestita u ime kabineta, a u nedjelju izviestio je vladara o tekućih poslovih.

Povodom vojničkih vježba u južnoj Dalmaciji stiči će tamo car i kralj, da istim prisustvuje. S početka se pisalo, da će vladar posjetiti i drevni Dubrovnik dočim se sada javlja, da vladar neće posjetiti Dubrovnik, nego će se izkrcati u Gružu, da željeznicom prosliedi put Trebinja, i u Župi gdje će odmah uzjahati na konja da sliedi vježbe. Kralj će doduše posjetiti Vis na polazku i Šibenik na povratku, ali to svo ima vojnički karakter. Jedino u Zadru, kamo će stiči dne 16. septembra i ostati od 8 sati u jutro do 5 sati po podne, bit će civilni prijem. Na namjestničtvu primati će odaslanstva i korporacije.

Brzojavljaju sarajevskom „Hrv. Dnevniku" iz Travnika 17. agusta: Sazvana skupština u Dolcu za organizaciju Hrvata u Bosni i Hercegovini uspjela je sjajno. Ideja narodnoga jedinstva bijaše burno odobravana. Govorili su urednik „Osvita" Džamonja, narodni zastupnik dr. Elegović i odvjetnik dr. Pilar. Izabran bijaše odbor, da sastavi pravila za organizaciju. Izabrana je takodjer deputacija, koja će predati memorandum bosansko-hercegovačkih Hrvata Nj. Veličanstvu kralju prigodom njegovog dolaska u Trebinje.

PODLISTAK.

Moji doživljaji

(Iz Istre).

Zvalo me se u Rovinj, da svjedočim u nekoj raspravi. Biste li vjerovali? Dostavili mi poziv u talijanskom jeziku . . meni Hrvatu, meni koji boravim u pokrajini Istri u čisto hrvatskoj občini . . Borme latim se pera i na istom talijanskom spisu napisah doslovno ovo:

„U občini (ovoj) jest hrvatski jezik službeno pripoznat obćevnim jezikom. K tomu ja sam Hrvat, pa prema čl. 19. temeljnih državnih zakona i prema poznatoj naredbi vis. c. k. ministarstva pravosudja zahtjevam, da mi se piše u mojem materinskom hrvatskom jeziku."

Ne treba spominjati, da je c. k. okružni sud učinio svoju dužnost; četvrti dan stiže poziv u hrv. jeziku. Ako se ovako vrijedja značaj i pravo izobraženog čovjeka, što će biti s prostimi našimi nepismenimi seljaci? I zbilja svi seljaci, koji su s menom putovali, svi su imali talijanske pozive . . a nitko od njih ne pozna talijanski jezik . .

Čuj narode . . . u Rovinju sjede večinom c. k. suci, savjetnici, Hrvati: Rode, Gršković, Dukić, Tentor i t. d. . . i ovako svojom krvlju postupaju! Zaista čudno!

U ovom su mnogo krive i naše hrv. občine. One su dužne upućivati svoje občinare na njihova zakonom zajamčena im prava, pa u ovakvih slučajevih — a ti su redoviti sa strane c. k. oblasti, jer to znadem, jer med narodom živim — morale bi jednostavno odbiti svaki poziv u stranom jeziku.

Da je med svimi občinari u tom sloge i ustrajnosti, naučile bi se sve c. k. oblasti „krijance", ali mi Hrvati bili smo uvijek i bit ćemo i unapred malodušni, kukavni i popustljivi.

* * *

Dakle u Rovinj, — eh pa dobro, vidit ću, ako i letimice, srčiku Istre, srednju kopnenu Istru. Primorac sam, more je velebno, divotno, čarno, a ipak sam načela: Hvali more, drži se kraja! I tako istarsku sam obalu svu već vidio; . . Dakle preko Rieke, Sv. Petra, Divače u Rovinj. Navlaš uzeh vlak koji danju juri; al trpih na duši . . Nećeš! čija je Istra? Tà barem kopnena, hrvatska. Talijana imade najviše po obalnih gradićih — tà sami oni pišu statistiku i priznaju da dvie trećine nas imade u Istri Hrvata i Slovenaca. Kuda ovi živu, nazivi tu ili hrvatski ili slovenski . . . ipak od Buzeta do Rovinja na svih postajah nigdje traga hrvaštini . . Pobilježih sve; evo ih: *Pinguente*, *Rozzo*, *Lupoglava* (čudno da nisu ovo prekrstili), *Boruttto*, *Cerovglie*, *Novaeco*, *Mitterburg-Pisino (!!)*, *Heki*, *S. Pietro in Selva*, *Gimino*, *Čanfanaro*, *Sossich*, *Villa di Rovigno* . . . Dakle taman u Italiji! . . I još naši Talijani zovu Istru „nespašenom-irredenta"?

Pravi Niemci i Talijani . . ala se natječete da nas Hrvate u Istri utopite, progutate, da nas izbrišete . . ali jalov vam je posao . . tù smo, tù ćemo biti, pa ćemo i nadalje zvati naša mjesta: Buzet, Roč, Borut, Cerovlje, Novaki, Pazin, Sv. Petar u Šumi, Žminj, Kanfanar, Sošići, Rovinjsko selo i t. d., htjeli vi ili nehtjeli.

Kad smo već pri nazivih čujte i ovu: Nedavno bijah na kolodvoru u Sv. Petru.

Hlinc, hlonc . . (tako naši seljaci kažu kad hoće reći, da netko njemački govori), dakle hlinc, hlonc, čuješ na sve strane . . sve se davi u njemštini. Al meni je svejedno, kamogod dodjem, pitam što mi treba hrvatski, pa mi svaki u gostioni i odgovara, a na putu ako tko neće, onda jednostavno šutim — tà valjda smo gospodari u svojoj kući.

Šetah se pod peronom . . . čujem gdje ti nekoliko vojnika krasno hrvatski govori, odahnuh i veseo potečem k njima. Odkuda momci, upitam ja. Iz Pešte odgovore oni; a kuda sad, nastavim opet: „U Vijumu" — dosjetih se odmah da je to Fiume-Rijeka. Dakle, nadovežem ja, vi idete u Vijumu . . dà, opet oni, mi smo iz Bosne, Hrvati smo katolici, idemo s časnicima-mjernicima, da ih dvorimo pri radu. Dakle, preuzmem opet ja, u Vijumu, mà nije vam to moji momci „Vijume", već vam je to Rijeka, naš primorski grad. Vojnici me u čudu gledali, za njih je ime Rijeka bilo nešto novoga, valjda nisu taj naziv nikad čuli.

(Sliedi.)

Srbija.

Ministar financija izdao je naredbu, da sva roba, koja je nakupljena u carinskim uredima, u vriednosti od više milijuna franaka, mora do 28. o. mj. biti primljena ili natrag vraćena. Ova naredba prouzročila je medju trgovcima, koji se nadali skorom riešenju spora sa Austrijom, veliko iznenadjenje, po gotovo tim, što su pozvani da plate troškove skladišta.

Englezki poslanik, koji je bio opozvan nakon umorstva kralja Aleksandra, prispio je ovih dana u Beograd.

Bugarska.

Javljaju iz Sofije, da protugrčki pokret u cieloj Bugarskoj raste, te se je bojati težkih zapleta. Protugrčke skupštine održane su u nedjelju u Pravadiji, Kermenliju, Radne-Machelesiju, Mesdri, Karnobadu, Anchialosu, Ruščuku i mnogim inim mjestima. Do velikih sukoba došlo je u Anchialosu, Ruščuku i Karnobadu. U Ruščuku opljačkani su grčki dućani. Svjetina je razorila grčku crkvu, oplienila sve grčke žitnice i uništila mnogo robe.

Rusija.

Ruski su revolucionarci izdali na ruski narod manifest, koji će bez sumnje izazvati velike dogodjaje. Manifest su potpisali članovi radničke stranke, socijalistički zastupnici, poljski i židovski klubovi i revolucionarni savez, a u njem se poziva na odlučan boj protiv cara i vlade.

Feller
Elsa-Fluid

Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, živčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol o prsima i sglobovima, umornost, slabost, spalu, nedušju, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·—franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja nasloviti na z. v. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elsin trg, br. 202.

Mnogo su hvaljene Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule sa znakom »ELSINE PILULE«, 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ako se 1 već 2 tuceta franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski pravi sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško ribije ulje 2 boce franko K 5·—.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za slet u Zagreb. Danas još nije sve odlučeno i jasno, jer čekam konačni odgovor drž. željeznice, a savez hrv. sok. društava odgovor južne željeznice o popustu. Čim mi stigne odgovor javit ću svim izletnicima i poslati im legitimacije. Tko mi za legitimnciju nije poslao još iznos od 2 krune, neka to odmah učini, da se može novac u Zagreb odpremiti.

Polazak u Zagreb jest u subotu dne 1. septembra sa prvim vlakom koji polazi u 5·15 u jutro iz Pule. U Ljubljanu dolazimo u 11½ u jutro. Tko želi tamo zajednički objed neka mi bezodvlačno javi, da ne bude kasnije prigovara. Iz Ljubljane krećemo zajedno sa Slovencima u 3 sata po podne. Ako bi bilo u tome kakve promjene javit ću i obavjestiti sve izletnike o tome. *Lacko Križ.*

Izlet Pula — Baška. Dne 8. septembra t. g. na Malu Gospu otočani iz Krka priredjuju izlet do Baške tičuć Malinsku i Krk. Upozorujemo već sada sve Bodule iz Krka na ovaj izlet. Ovom izletu prisustvovat će po svoj prilici jedan odio tamburaškog zbora ovdješnjeg Sokola, koji bi priredio na Malu Gospoju u večer u Baški koncerat s predstavom. Pobliže ćemo javiti u budućim brojevima.

Nadvojvoda Fridrich u Puli. Dne 19. o. m. u jutro obašao je nadvojvoda Fridrich tvrdjavu u Verudeli, pak se je ukrcao u luci Verudi na brod „Fantasia“ i odanle odplovio na brionske otoke. U 1½ prisustvovao je njemu na čast priredjenom objedu u kazinu ratne mornarice. Poslije podne posjetio je tvrdjavu Sv. Danijela a sljedećeg dana pošao je na vojničke vježbe u Medulin.

Izkopane starine. U našoj občini nedaleko sela Alture izkopali su prošloga čedna jednu čovječju okostnicu i nekoje predmete nakita i orudja iz starih vremena. Sve te izkopine spraviše medju ostale starine u muzeju u Puli.

Lošinjski kotar:

Iz sjednice občinskoga zastupstva u Malom Lošinju. Iz talijanskih listova doznajemo, da je u posliednjoj občinskoj sjednici u Malom Lošinju prisustvovao kotarki poglavar Scarpa i da bijahu stvoreni sljedeći zaključci: Zastupstvo odobri potrošak od 1000 K više nego li bijaše proračunano za gradnju pučkih škola u Ćunskom i na Unijah.

Načelnik predloži, da se dade podpora nazovi-školskom društvu „Lega Nazionale“ od 200 K, a na predlog dra. Vidulicha uvrstit će se svake godine taj iznos u tu svrhu u proračun.

Uvažilo se je molbu mnogobrojnih otaca obitelji iz Suska da se podieli tamošnju pučku školu u dva odiela t. j. u hrvatski i talijanski. Pošto se u toj molbi rečeni otci tuže na hrvatsku učiteljicu, zastupnik Vidulich predloži a zastupstvo prihvati, da občinsko vieće povede pomoću kot. škol. vieća iztragu proti učiteljici i da se pak eventualno proti njoj postupa disciplinarnim putem.

Prihvaćen je predlog, da se sklopi novi zajam od 80.000 K i da se ih pribroji k dosadašnjem zajmu od 70.000 K za gradnju ženske pučke škole u Malom Lošinju.

Uvažena je molba občinskih stražara za povećanje plaće i to na 960 K i 120 K više svakih pet godina. Za ovu godinu dobit će odgovarajuću podporu.

Stražaru občinske klaonice doznačena je mjesečna plaća od 60 K.

Razpisat će se natječaj za mjesto za zapovjednika občinskih stražara. U budućoj sjednici razpravljat će se o predlogu, da se podigne još jedan kat na sudbenoj palači.

Ne bi li nas koji od tamošnjih prijatelja obaviestio kako stoji s tim zaključcima, osobito s onim o razdiobi pučke škole na Susku i o pritužbi proti tamošnjoj hrvatskoj učiteljici!

Voloski kotar:

Proslava 40-godišnjice Antuna Rogača. Dne 12. augusta 1866. bio je redjen za svećenika Antun Rogač. Dne 12. augusta 1906. nastupio je dakle taj toli zaslužni rodoljub 40-tu godinu svoga svećenikovanja. Nadamo se, da će tkogod obširnije opisati život i rad jednoga od najradinijih rodoljuba u Istri. I samu proslavu držimo da će koji od prisutnih obširnije opisati. Mi samo spominjemo da je narodno-politički rad u Podgradskom a dielomice i u Voloskom kotaru od kakvih dvadeset godina amo usko skopčan sa osobom župnika-dekana u Hrušici monsinjora Antuna Rogača; i da je najviše njegova zasluga ako Hrušički kraj dobiva već sad godimice do 50.000 K od mljeka, od kojega nije prije dobivao ni novčića, dok nebijaše najme ustrojena mljekarna, koju je on zasnovao i koju on vodi.

Rad za narodno dobro pripoznaje se prije ili poslie. Tako se pripoznaje i rad Antuna Rogača. To se je pokazalo netom minulih dana u Hrušici. Antuna Rogača stizalo je iznenadjenje za iznenadjenjem.

U četvrtak dne 9. t. m. sakupilo se je u Hrušici 14 svećenika na dekansku konferenciju u svrhu da proslave četrdesetgodišnjicu svoga obljubljenoga dekana. U subotu u večer došao je iz Podgrada pjevački zbor te je svećaru, ljubitelju pjesme, zapjevao nekoliko pjesama. Te večeri spuštali su svećaru na čast umjetne ognje. U nedjelju je slava dosegla svoj vrhunac. Cielo tamošnje pučanstvo, mlado i staro, bez iznimke, cieli dan i večer radovalo se je sa svojim pastirom i klicalo mu najsrdačnije da dugo živi i da bude zdrav.

Mi se osobito radujemo tim posve spontanim izkazom ljubavi i poštovanja napram vriednom svećeniku i rodoljubu. Pridružujemo se vručim molbam i željam pučanstva iz Podgradske občine i onog kotara te kličemo: Bog poživi i uzdrži župnika-dekana Antuna Rogača još mnogo i mnogo godina zdrava i zadovoljna na čast crkvi i na korist i ponos narodu!

Zabava hrv. čitaone u Moščenicah. Dne 15. o. m. imala je naša hrvatska čitaona zabavu, kojom je proslavila 5 godišnjicu svoga obstanka. Ta je zabava lijepo ispala a bila bi još i bolje, da su prostorije prestranije ili da je bila priredjena na otvorenom prostoru. Zabavu su posjetili svi obični članovi i gostovi a bilo ih je i novih, koji u društvu još nikada ne bijahu. I tako vidimo, da nam svaka ovdješnja zabava dovede po koju novu izgubljenu ovčicu. Naša se čitaona u istinu može podičiti, da je u ovo 5 godina svoga obstanka lijepo napredovala i mnogo učinila na dobrobit hrvatske svijesti. A stalno je, da bi bila i mnogo više učinila, da nije i kod nas žalibože počela nesloga mah preotimati. To je šteta, jer kod narodne stvari ne bi se smjelo gledati na osobne razmirice i na kojekakve nesuglasice. Čitaona jest jedino društvo kod nas gdje se mogu članovi i prijatelji sastojati i medju sobom raspravljati i dogovoriti se o vrlo potrebnim i važnim stvarima. Pa baš zato bi morao svatko od nas nastojati da što više u nju zalazi, da joj što više članova i prijatelja steče i da tako ona postane kulom i glavnim središtem našeg društvenog života. Svatko od nas neka oko toga uznastoji ne obazire se ni na Petra ni na Pavla. Sve pustimo na stranu, a jedan cilj samo neka nam lebdi pred očima.

Žalost u kući rodoljuba. Rodoljubnu obitelj Josipa Rubinića trgovca u Moščenicah zadesila je teška obiteljska nesreća. Dne 2. veljače o. g. ugrabi mu nesmiljena smrt sina Ljubomira, dijete od šest godina, a prošlu nedjelju pokopaše mu 12-godišnju kćerku Milku. Dobra Milka bolovala je samo nekoliko dana. Bila je lijepa i nadarena djevojčica, koja se je više put istakla lijepim deklamovanjem u čitanoni i pjevanjem u crkvi.

Rastuženim roditeljima neka u ovoj velikoj žalosti bude onaj lijepi sprovod i veliko saučešće prijatelja i znanaca, koje im tom prilikom iskazaše. Svevišnji ih utješio, a pokojnicima dao vječni mir!

Kakva je to igra? Zloglasni občinski izbori u Veprincu obavljeni su dne 18. i 19. prošloga mjeseca. Proti izborom podnesla je hrvatska stranka u zakonom propisanom roku utok putem občinskoga glavarstva na kapetanat, dotično na c. k. namjestničtvo. Toga pa utoka nema još ni danas na c. k. kotarskom poglavarstvu, kamo bi bio morao stići još tečajem prošloga mjeseca. Tu je dakle dvoje moguće t. j. da taj utok leži i danas kod onog s l a v n o g glavarstva občine Veprinac, ili da su ga protuzakonito odpremili ravno c. k. namjestničtvu u Trst, pak odanle putuje natrag u Volosko i da se tako stvar što više zategne. Od c. k. oblasti zahtjevamo, da to pitanje dovedu na čisto i da se već jednom na red pozove sve one, koji se tako bezsramno sa zakonom igraju.

Pazinski kotar:

Ugrižen od biesnoga psa. Iz Pazina javljaju tršćanskim listovom da su bili ugriženi od vlastitoga biesnoga psa gg. Rajmund Ivancich i njegov sin Oreste. Živoder je odmah psa ubio te poslaše glavu u Beč, da tamo ustanove je li bio pas u istinu biesan. Pošli su u Beč i obojica ugriženi na liečenje u zavod za liečenje od ugriza biesnih životinja.

Porečki kotar:

Iz Sv. Ivana od Šterne.

To mjesto imade oko 1700 stanovnika. Uz to imade četiri javna ureda t. j. župni ured, c. k. žandarmerijsku postaju i školu Družbe Sv. Cirila i Metoda, osim toga i onu Leginu. Iz tog razloga upravilo je pučanstvo te občine dvie molbe druge polovice godine 1905., podpisane od ta četiri ureda i od upravitelja velikog posjedstva baruna Markese de Polesini na c. kr. ravnateljstvo pošte u Trstu, da se postavi sabiralište listova u četiri mjesta te občine.

No te dvie molbe gore spomenute nijesu još riješene, premda je već pol godine prošlo.

U koliko to znademo preporučio je i potvrdio te molbe isti barun Markese de de Polesini.

Mi, neznamo, zašto molbe nisu riešene, kad je to od tako velike važnosti. Misli se, da c. k. upraviteljstvo pošte u Trstu, malo drži do nas i do njegove preporuke. U tim dvim molbama bilo je zamoljeno, da bi se u Sv. Ivanu od Šterne kod crkve postavila jedna škrinjica za sabiranje listova te občine, druga u selu Fabcima, treća u Cvitanima, a četvrta takodjer u Korlevićima. A uz to i jedan listonoša, koji bi svakog drugog dana ili barem trećeg sabrao listove iz ta četiri mjesta, pa ih ponesao na poštu u Badernu, te ih iz te pošte raznesao po cieloj občini. Da to nije od velike potrebe za puk i urede, nebi smio nitko ni pomisliti. No uredi i upravitelj Polesinijev imadu privatnoga listonošu za plaću, a siromašni puk trpi najviše, jer mu listovi ostaju na pošti u Baderni po deset i više dana, dok si ga sam ili koji drugi od onog sela odanle ne digne. Čovjek nije ni tada siguran, da će list dobiti, jer se više puta izgubi, budući da su neka sela daleko po par sata od Baderne. Piše li na primjer trgovac seljaku za vino ili drugo, onda ni trgovac ne dobije odgovora, pa si on s toga potraži potrebito kod drugoga, a time je seljak u velikoj šteti. S toga molimo slavno ravnateljstvo, da bi izpunilo želje ovog pučanstva, kao što je to i drugdje učinilo, gdje neima toliko stanovnika, a ni toliko ureda.

Koparski kotar:

Javna jeftimba. Dne 27. o. mj. u 10 sati u jutro obdržavati će se u prostorijah glavne carinare u Kopru javna jeftimba s pismenom ponudom radi popravaka na skladištih soli. Uzklikna ciena iznosi 479 K i 62 para. Pismenim ponudbam, biljegovanim, valja priložiti jamčevinu od 50 K. Za proračun i druge uvjete može se doznati kod spomenutog ureda.

Franina i Jurina.

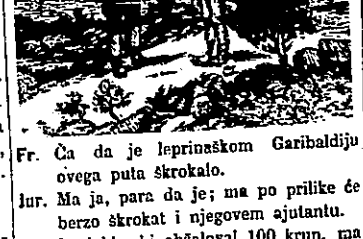

Fr. Ča da je leprinaškom Garibaldiju ovega puta škrokalo.

Jur. Ma ja, para da je; ma po prilike će berzo škrokat i njegovem ajutantu.

Fr. Ja, lahko bi obžaloval 100 krun, ma kada mu bude šal i brod a piko, onda će borme bit Tončiću zlo.

Jur. Će bit još gore njegovem kanoniru.

Razne primorske viesti.

Car i kralj u Dalmaciji i Hercegovini. Iz Beča se javlja: Za putovanje Njeg. Veličanstva u Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu, koje je, kao što je poznato, u svezi s velikim vojnim vježbama i pomorskim operacijama, ustanovljen je ovaj program: Vladar stići će posebnim dvorskim vlakom dne 11. septembra o podne

a obalu ratne mornarice u Puli, te će odmah poći u gala-čamcu na carsku yachtu „Miramar", koja će biti usidrena u ratnoj luci. „Miramar" će odmah odploviti u Lošinj, gdje će se usidriti i prenoćiti. Vladar ne će izići na kopno. „Miramar" će dne 2. septembra odploviti rano u jutro na Vis, a pratit će ga ratna eskadra, koja će dočekati yachtu na otvorenom moru i pozdraviti vladara gruvanjem topova i klicanjem „hura!"

U 10 sati prije podne usidrit će se „Miramar" u unutrašnjoj viškoj luci, a car i kralj će proći na kopno i prisustvovati zadušnicama u viškoj župnoj crkvi za junake od godine 1866. Po tom će vladar pregledati spomenik poginulih junaka i primiti poklonstvenu deputaciju viškog občinskog zastupstva.

Nakon doručka će vladar odploviti s „Miramarom" na otvoreno more, gdje će čitava eskadra upriličiti kombinovanu navalu torpiljača i obranu. U 8 sati u večer stići će „Miramar" u Gruž, gdje će vladar na yachti objedovati, dok će eskadra ostati na otvorenom moru.

U četvrtak dne 13. septembra odplovit će „Miramar" već u 5 sati iz luke, da Njegovo Veličanstvo uzmogne prisustvovati vojnim vježbama: izkrcivanju kopnenih četa.

U 11 sati odputovat će car i kralj željezničkim vlakom u Trebinje, a zaustavit će se kod Uskoplja i Huma. Vladar će doručkovati u dvorskom vlaku u Trebinju, te će po tom primiti mnogobrojne deputacije. Nakon toga će se vladar povratiti preko Huma i Uskoplja željeznicom u Gruž, od kuda će poći na yachtu „Miramar" ili u svratište „Imperial" u Dubrovniku.

U subotu dne 15. septembra odvesti će se vladar u kočiji na vježbalište, gdje će se vojne operacije svršiti čim stignu navalne i obranbene čete na svoje taktične zaključne pozicije. U 11 sati povratit će se vladar na „Miramar", koji će nakon doručka odploviti.

Dne 16. septembra, u nedjelju, održat će se na svim ratnim brodovima sv. misa, a po tom će eskadra ući u šibensku luku. Nakon što car i kralj pregleda Šibenik, odplovit će „Miramar" u Pulu, kamo će stići u večer i odmah krenuti dvorskim vlakom u Beč.

Svečano blagoslovljenje barjaka u Travniku. Dne 15. o. mj. obavljeno je u bosanskom Travniku svečanim načinom blagoslovljenje barjaka hrvatskog pjevačkog družtva „Vlašić", što su mu ga darovale domoljubne zagrebačke gospodje i gospodjice.

Treći slovenski katolički sastanak u Ljubljani. Dne 26., 27. i 28. tek. priredjuje slovenska narodno-katolička stranka treći slovenski katolički sastanak, koji, sudeć po velikim pripravama, ispast će sjajno.

Vjestnik družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Primili smo drugi broj Viestnika naše „Družbe", koj sadržaje izvještaj VIII. glavne godišnje skupštine „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru, viesti: o konstituiranju družbinog ravnateljstva, o školama „Družbe", zabavišta, te o prinosima, stiglim na ravnateljstvo, o novim članovima utemeljiteljnim, naputak o razpačavanju narodnog biljega, preporuku pušačima, da se služe Gamulinovim cigaretnim papirićem itd.

„Istarsko planinsko družtvo". Svojom odlukom od dne 3. agusta 1906. br. 1245 potvrdilo je c. k. namjestničtvo u Trstu pravila „Istarskog planinskog družtva" u Pazinu, kao podružnicu „Slovenskog planinskog družtva" u Ljubljani.

Članovi c. k. kotarskog školskog vieća u Kopru. Za budućih šest godina imenovani su sliedeći članovi c. k. kotarskog školskog vieća u Kopru: Veleč. g. Josip Kompare, župnik-dekan i zem. zastupnik, g. Viktor Bezek, ravnatelj učiteljišta u Kopru kao zastupnici škola; gg. dr. Felice Bennati, odvjetnik u Kopru, dr. Josip Bubba, bilježnik u Piranu i dr. Petar Madonizza, posjednik u Kopru kao odaslanici zemaljskog odbora u Poreču.

Iz Hrvatske. Zagreb, 20./VIII. 1906.

U ovoj prestolnici svih Hrvata proslavilo se je prošloga tjedna petdesetgodišnjicu književnoga djelovanja Gjura Stjepana Deželića. Slavilo se ju je tri dana, i vani po ulicah, sa bakljadom, i u crkvi sa službom božjom, i u drugih prostorijah sa banketi. Mnogi su slavili Gjura Stjepana Deželića, al nisu ni iz daleka svi. Koji su ga slavili, izticali su njegov književni rad počam od godine 1856., i njegovu djelatnost za razna družtva u Zagrebu. Književno je počeo raditi kao 18 godišnji bogoslov, u doba kad se je hrvatskoga malo što tiskalo, i kad je vladao kruti absolutizam kako u svih hrvatskih pokrajinah i gradovih tako i u Zagrebu. Plodan je on pisac, i raznolik. U svoje doba veliko je zanimanje pobudila njegova knjiga „Hrvatska narodnost". Od g. 1861. izdaje on svake godine koledar „Dragoljub". Ustrojio je družtvo „Dobrotvor" a preporodio vatrogastvo. Inače služi on kod občine Zagrebačke već dugi niz godina kao gradski starješina, senator (iz bogoslovja bio je izstupio), i možda je najpoznatija i najpopularnija osoba u Zagrebu. Gdje su krsti, vjenčanja, slave, tu se vidja Deželića, i to najviše puta kao stolovanatelja. U ovom obziru težko da mu ima para. Uz svoje praktično znanje u upravi, uz svoj križevački red, uz svoju popularnost, on bi bio davno i načelnik grada Zagreba. Al nije pokazao stalnosti, i prigovarao je gdje nije baš trebalo. I za to nisu se mnogi htjeli pridružiti njegovom slavljenju.

Prekjučer slavio se je kraljev rodjendan. Zgrade zajedničkih ureda, kaošto je n. pr. pošta okitilo se je nesamo sa hrvatskimi nego i sa ugarskimi zastavami. Rad toga vike na novu vladu u njekih novinah. Nego, nova vlada sjedi tek par tjedana. Pitanje, da li da se izvješa u Hrvatskoj samo na zajedničkih uredih, takodjer ugarsku zastavu, razpravljale su hrvatska i ugarska regnikolarna delegacija. To su odbori hrvatskoga i ugarskoga sabora. I ti su ostavili pitanje neriešeno. Hrvatska vlada sama o sebi nije se pouzdala riešiti ga. Čeka da to rieši zakonodavno tjelo hrvatsko-ugarski sabor.

Danas je „Kraljevo"; veliki blagdan sv. Stjepana kralja, komu je posvećena krasna zagrebačka stolna crkva. Veliki je to sajam, koji počima već u predvečerje Kraljeva pa traje pet, šest i više dana. Tu se na sajmištu pod otvorenim nebom peče odojke, skopce i drugo; tu se jede i pije po vani. Ne srami se toga nit veći gospodin nit veća gospodja. Šteta što je jučer kišilo. Danas je ljepše. Ljudi dolaze iz čitave banovine, pa i iz drugih pokrajina.

Za gospodarsku izložbu, koja će biti otvorena cieli mjesec rujan, i za svesokolski slet, koji će biti 1. 2. 3. i 4. rujna, čine se velike priprave. Nade je, da će to doba posjetiti Zagreb množina Hrvata i Hrvatica iz svih hrvatskih pokrajina, svi i sve koji iole mogu, pa i iz Istre, da se naužiju veselja, i da se koječemu nauče. — U izložbi imati će svoj paviljon takodjer Cirilo-Metodski zidari, te će prodavati svoje proizvode, narocito žigice i svoj „koledar". Tisak njihova koledara, „koledara Cirilo-Metodskih zidara", već je gotov. Još se ima vezati, a to će biti za koji dan. Koledar imat će osim običnih koledarskih viesti, krasnih članaka i slika, i to najviše iz Istre. Cirilo-Metodskim zidarom osjeguran je od toga koledara čist dohodak od 4000 kruna za družbu sv. Cirila i Metoda. Divni su ti naši zidari!

Morski psi blizu otoka Krka. Vlasnik broda „Roditelj", što je ovih dana iz Dalmacije doplovio na Rieku g. Miho Radovani priobćio je lučkom uredu na Rieci, da je vidio prolazeć blizu otoka Krka, około svoga broda tri morska psa, duga 2, 3 i 7 metara, koji su plovili put riečkog zaljeva.

Pomiloščeni kažnjenici. Povodom svog rodjendana pomilovao je car i kralj Fran Josip 47 kažnjenika, a medju timi 4 u kaznioni u Kopru i 2 u kaznioni u Gradiški.

Englezko ratno brodovlje u Trstu. Dne 17. o. mj. stigao je u tršćansku luku odio englezkog sredozemnog brodovlja te je, kako čitamo u tršćanskih listovih sudjelovalo kod svečanostih povodom rodjendana Njeg. Veličanstva t. j. dne 17. i 18. o. mj.

Strašan potres u Valparaisu. U noći od subote na nedjelju razorio je strašan potres skoro posve glavni i trgovački grad republike Chile, Valparaiso, koji broji około 200.000 stanovnika.

Prema zadnjim viestima je potres bio vrlo jak. Cielu noć je potrajao uz neke razmake. U Hamburg je došla viest, da su razorena i mnoga druga mjesta u Chile, te ima par stotina mrtvih i ranjenih.

Iz New-Yorka se javlja, da je prema najnovijim viestima Valparaiso podpuna ruševina, te da je grad u plamenu. Ponavljaju se jednaki prizori, kao u San Francisku. Šteta je ogromna.

Vjenčanje. Dne 9. o. mj. vienčao se je g. Ante Justi izpitani notarski kandidat, rodom iz Opatije, s dražestnom gospodjicom Idom Car sa Sušaka. Naše srdačne čestitke novovienčanim!

Za izseljenike u Transvaal. Ministarstvo izvanjskih posala javlja, da moraju usljed naredbe englezke vlade, svi oni, koji kane seliti se u Transvaal, zamoliti odnosnu dozvolu za to od oblasti u Johannesburgu i da molbe imaju biti vlastoručno pisane i podpisane.

Igra groma. Za posliednje oluje udario je grom u kuću nekog Moscarde u Fažani (občina Pula) te se je hotio s prestrašenimi stanovnici na čudnovat način pošaliti. Grom je naime unišao kroz dimnjak trokatne kuće, probušio je pod trećeg kata, razbacao strop u drugom katu, tuj probušio na raznim mjestima stiene jedne sobe, pak odatle prošao u jednu sobu prvog kata, gdje je najprije skinuo jedan komad okvira s neke slike. U toj se je sobi nalazila jedna djevojčica, koja je u taj čas postolčice izuvala, i grom probušio jedan na pol izuveni postol, a da se djevojke ni dodirnuo nije. Odatle prošao je grom u prizemlje, gdje su se u kuhinji nalazile tri žene, od kojih je prva, koja htjede pobjeći, ošinuta bila. Iz prizemlja vratio se je grom u prvi kat, izašav kroz prozor upalio je brzojavnu žicu te munjovodnu žicu i oštetio neke djelove brzojavnog stroja. Druge nesreće nije bilo.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. n. n. Vaše „Pačuharije" priobćiti ćemo u jednom od narednih brojeva. Srdačan Vam odzdrav od obojice!

Gosp. x + y obć. Dekani: Nije vriedno obazirati se na smušene expektoracije onoga pazinskoga fratra, koji je pokazao već u Tinjanu, Boljunu itd., da se je posvadio s pameću. On je medju našim narodom tudjinac i tudji emisar, te govori i radi kako mu savjetuju naši narodni dušmani. Prostio mu Bog, kako mu i mi praštamo i to tim radje, pošto je on — kako i sami kažete puki „gramofon". Živili!

SAT sa LANCEM

SAMO 2 K

Radi kupnje velike množine sati razašilje slezka izvozna kuća: 1 krasni, pozlaćeni, 36 sati idući točni sat »ancora« sa lijepim lancem za same 2 krune, uz trogodišnje jamstvo.

Razašilje uz pouzeće

PRUSKO-ŠLEZKA IZVOZNA KUĆA

F. WINDISCH Krakov A/VIII.

NB. Za ono što nije po volji vraća se novac.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama čistog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljuju prijateljima i znancima, koji su im bilo na koji način iskazali sučut prigodom smrti nezaboravne kćerke, dotično sestre

ANKE.

Poimence se zahvaljuju dušobrižnom svećenstvu, koje je za vrijeme bolesti tješilo bolesnicu, veleč. kuratu Čunskog, popu Franu Volariću, predstavnicima mjestne Čitaonice i Zore, kao što i mjestnim miloserdnicama, koje prisustvovaše sprovodu.

MALI LOŠINJ, dne 17. kolovoza 1906.

Tugujući:
Mihovil Rade i obitelj.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nojnosti, nesvjestica, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolečću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudčanih grčeva, bezteležnosti, isahlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd.** služi kao nenadkrilijivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to zigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se kvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Javna zahvala.

Duboko ganuti pretužnim i razviljenim srcem izričemo srdačnu hvalu onim plemenitim prijateljima, koji su našoj predobroj, miloj i nezaboravnoj nam kćerki

MILKI

u težkoj njezinoj bolesti bilo kojim god načinom pripomogli ublažiti muku joj bolest, i svima onima koji su milu pokojnicu 19. ovoga mjeseca do hladnog groba sprovelli, te nas tješili da nam donekle bol i tugu ublaže.

Napokon budi hvala velecienjenim gospodjama, gospodjicama i gospodi, koji su miloj nam pokojnici na odar vjence položili, te koji su vience pred liesom i uz njega svieće nosili, kao i velecienjenoj gospodjici Josipi Negovetić, koja se je na grobu u ime svoje i pokojničinih drugarica sa milom nam pokojnicom oprostila.

Svima još jednom budi od nas najsrdačnija hvala i od Boga plaća.

MOŠĆENICE, 21. augusta 1906.

Razviljeni roditelji:
Josip i Josipa Rubinić.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York
99 Dearborn St., Chicago, Ill.
609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto krugljе zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti** i **bezteležnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečili. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 30. agusta 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu i male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 7), kamo neka se naslovljuju sva pisma i prepl ate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, i. kl).

Ministar Pacák o izbornoj reformi.

Češki ministar dr. Pacák sazvao je dne 13. o. mj. skupštinu svojih izbornika iz Kutne Hore i Časlave, da ih izvieti o političkom položaju i da im obrazloži svoje političko postupanje u ministarstvu i u parlamentu.

Ministar dr. Pacák stigao je 13. o. mj. poslie podne u Kutnu Horu, gdje ga je na kolodvoru dočekalo i pozravilo gradsko zastupstvo i poglavarstvo uz kotarsko poglavarstvo, razne oblasti i vojnička deputacija. Na večer bio je u čast ministru banket i tom je prigodom dr. Pacák izrekao zdravicu Nj. Veličanstvu, koje ga je pozvalo u krunsko vieće, da ondje zastupa interese českoga naroda. Na zdravicu načelnikovu odgovorio je ministar zahvalom svima, koji su došli, da se s njime oproste. Podsjetio ih je, da je god. 1868. sa još nekoliko drugova bio osuđjen radi političkog govora, a tadašnji ravnatelj sv. vaclavske kaznione, Fischer, pozdravio je osuđjenike, kad su nastupili svoju kazan, ovim riečima: „Preuzimljem Vas samo kao političke vojne zarobljenike. Nije moguće, da će koji od Vas postati ministrom". Za tim se je osvrnuo na godine, što ih je sproveo u Kutnoj Hori kao odvjetnik, te je uvjerio svoje sugradjane, da će im vazda ostati odan prijatelj. Hvaleći svojim izbornikom na izjavah privrženosti, što su mu ih očitovali onom prigodom, kad je stupio u ministarstvo, uvjeravao ih je, da će kao ministar ostati isti, koji je bio i kao zastupnik. Vjeran predajam stranke, kojoj pripada, prima on odgovornost na sebe za to, što je preuzeo listnicu, jer drži, da je uradio u dobro shvaćenom interesu svoga naroda. Stupio je u ministarstvo, jer je bio tvrdo uvjeren, da je temelj, na kojem stoji, jednako pravo i pravičnost za sve narode. Uz to čvrsto drži, da su zapuštene zablude politike od g. 1899. do 1905. Ako bi se medjutim uvjerio, da se uzkraćuje dužno obaziranje na češki narod; neće ni časka čekati na kakovu opomenu ili poziv, da odstupi. Zatim nastavi ministar naglasujuć kako se nalazimo u vrlo ozbiljnom trenutku. Za kratko doba sastati će se opet carevinsko vieće, koje čekaju težki i puni odgovornosti poslovi. Na razpravu ima doći najzamašnije pitanje, t. j. pitanje izborne reforme. Češki narod i njegovi zastupnici bore se već pol stoletja za proširenje izbornog prava a proti izbornim povlasticam. Češki su zastupnici već god. 1882. glasovali za to, da se proširi izborno pravo na takozvane petforintne izbornike. Glasovali su kasnije za zakon zastupnika Dipauli-a, na temelju kojeg su došli do izbornog prava oni porezovnici, koji plaćaju 4 forinte poreza. Glasovali su također za izbornu preinaku bivšeg ministra predsjednika Badeni-a a glasovali bi bili i za izbornu preinaku bivšeg ministra predsjednika Taafe-a god. 1893. da ju nisu plemići i konservativci onemogućili.

Što se tiče izborne preinake, koju predlaže sadašnja vlada, to nam valja priznati, da se ona neosniva na točnoj matematički strogo odmjerenoj i absolutnoj jednakosti — jer bi takova savršena jednakost bila idejalna također u narodno jedinstvenih državah kao što je Francezka ili Njemačka. Predležeća izborna preinaka nije pako posliedniji cilj i zadnji stupanj u razvoju izborne reforme. Ona neće doduše izpuniti sve težnje i sve nade pojedinih naroda, ali takve nade nisu se izpunile do sada nigdje, gdje je uvedeno obće i jednako izborno pravo. Posvemašnja jednakost ostaje dakle samo idejal i kod jednakog izbornog prava.

Sada se radi o tom, da li će biti budućnost bolja nego li je sadašnjost i prošlost, da li će narodi doći do većeg prava nego li ga uživaju sada i da li će biti napose položaj českoga naroda prema Niemcem u državi i u carevinskom vieću bolji, nego do sada. Radi se nadalje o tom, da li je bolje da imadu Česi mjesto 68 zastupnika, njih 108, i da li imadu njesto jedne sedmine, jednu petinu svih zastupnika carevinskoga vieća?

Pošto znademo medjutim, da izborna reforma neće biti onakova, kakvu bismo za cielo svi želili, ali neće biti ni takova, kakvu bi željeli Niemci, da ona neće biti absolutna jednakost, ali ipak pravična nagodba razmjera narodnih sila. Ona neće biti izraz savršene pravednosti, ali znatno visoka stepenica do nje, i za to pospješujemo prihvat izborne preinake, te ćemo uložiti sve svoje sile, da izvršimo to djelo.

Politika je — nastavi ministar — znanost ili umjetnost, ili oboje, koja neračuna uvjek s cielimi brojkami, već mora često i sa slomci raditi. Često moraju se i najsretniji s približnimi brojkomi zadovoljiti, također u velikih i uredjenih državah, tim većma vriedi to za mnogojezičnu državu i za neuredjenu upravu, kao što je u Austriji. Naziv politika zaslužuje ono javno djelovanje, koje nežrtvuje ono što je moguće, što je postizivo i blizu, nečemu, što je daleko, nepostivo i umišljeno. Ministar je zaključio svoj govor s ovim riečima: Politici pozitivnoga, zdravoga i plodonosnoga radu posvetio sam čitav svoj život. Ovakvoj politici ostajem vjeran i u ministarskoj odjeći, jer je ona našem mukotrpnom narodu najkoristnija i jer je također caratvu i državi koristna.

Ministrov govor popraćen bijaše burnim klicanjem: Slava!

Skupština je na to ministru izjavila povjerenje i odobrila njegov ulaz u ministarstvo. — Zatim je ministar otišao u Časlavu, gdje su mu također priredjene srdačne ovacije. I ondje je skupština pouzdanika odobrila ministrovo razlaganje i prihvatila jednaku resoluciju, poput one u Kutnoj Hori.

I. hrv. svesokolski slet u Zagrebu.

U petak odilaze prve sokolske čete iz krajnjih granica sjevera i juga naše majke Slave put Zagreba. Dižu se Česi i Poljaci, Rusi i Rusini, Srbi i Bugari, a na putu naći će braću Slovence, pak Hrvate iz Banovine, Slavonije, Istre i Dalmacije da budu već u subotu večer u Zagrebu na ročištu, da častno i dostojno izvrše svoju dužnost.

Sokolska ideja prodrla je u zadnje vrieme na jug, te se krasno razvija medju nama, što moramo da iskreno pozdravimo, jer smo uvjereni, da će od toga naš narod liepe koristi imati. Pa i skrajnje je vrieme! U našoj mladeži nestalo je bilo svježosti i bodrosti za rad i dobrobit domovine, uz sumorno tielo malaksao je i duh. Realnog, ozbiljnog i trieznog rada nigdje. Naravski, jer u slabom od mekušnog života ubijenom tijelu nemože, da bude ni odvažnosti ni volje za rad, za ozbiljan, triezan rad.

Treba nam ozbiljna, triezna i naporna rada, rada i opet rada, ako hoćemo da suzbijemo domaće i tudje zavodnike, ako hoćemo da se suprotstavimo toli brojnom neprijatelju i da uspješno odbijamo navale neprijateljske. Tomu pako uspješno pomaže Sokolstvo gojeć u zdravu tielu zdrav duh.

Tko ima zdravo tijelo, taj ima i zdrav duh, a zdrav duh može da vidi zlo i dobro. Zdrav duh može imati snage odoljeti napasti, zabludi i izdajstvu, a zdravo je tijelo ograda ili tvrdjava duše, koja vodi borbu protiv zlu, a tijelo ta jaka tvrdjava odbija navale.

Želimo dakle, da prvi taj sastanak bude poticalom našemu narodu u radu za tjelesni i duševni napredak, pa danas sutra jak i zdrav hrvatski narod bude imao i jakim tijelom i snažnom voljom zdrave duše svoje braniti tu našu nama toli milu i svetu domovinu.

Iz naše kršne Istre sabranoj braći slavenskoga roda i plemena, a napose rašoj miloj braći Hrvatima srdačni Zdravo!

PODLISTAK.

Moji doživljaji
(iz Istre).

(Nastavak)

Eto narode moj, do čega smo došli . . . Tvoje rodno mjesto neće gordi Njemac, neće prevrtljivi Talijan da zove kako ga li zoveš, već mu prišiva drugo ime samo ako obstoji, pače u zadnje vrijeme naš zemaljski odbor u Poreču pobrinuo se, da svakomu hrvatskomu nazivu skroji prevodom talijanski naziv . . . Ne ulazi li ga tu najžešća politička strast, uprav mržnja na sve što je naše . . .?!

Kako tomu doskočiti s naše strane? Držimo se njemačkoga pravila. Imade gradova i sela kojima je ime i hrvatsko i talijansko ako nije još i njemačko . . . n. p. Rijeka-Fiume, Trst-Trieste, Pazin-Pisino, Poreč-Parenzo, Pula-Pola, Zagreb-Zagabria-Agram, Zadar-Zara, Dubrovnik-Ragusa, Lošinj-Lussin i t. d. i t. d.

Sad kako će Njemac? Ne će on *nikad* rabiti hrvatski naziv, već uvijek samo talijanski, pa će reći ich gehe (ja idem) nach Fiume, Triest, Pola, Pisino, Parenzo, Agram, Zara, Ragusa, Lussin . . . a zašto ne bi rekao ich gehe nach Rijeka, Trst, Pula, Pazin, Poreč, Zagreb, Zadar, Dubrovnik, Lošinj? Ne će on ovako, ma ga razsjekao na komade! Al kad ne će stranci, za što ne bismo mi govoreći u tugjem jeziku ipak pridržali svoje hrvatske nazive . . .? Pogotovo bi morali poprimiti ovo pravilo svi općinski, župni, školski hrvatski uredi u dopisivanju, i to bez obzira, odvažno, postojano . . .

Tkogod će se ovomu smijati, ili me proglasiti pretjeranim radikalcem . . . Neka, nije mi stalo . . .! Samo opažam, da mi Hrvati popuštajući gubimo sve što je naše, a Talijani i Njemci to sve malo pomalo otimlju.

* * *

Najviše me srce zabolilo kod Sošića. Zureći iz vlaka kroz prozor, opazim već izdaleka lijepu zgradu . . . pomislih, bit će ljetovalište ili stan kakvoga vlastelina; ali kad se približismo pročitah na kući: „*Scuola della Lega nazionale.*" Dakle to je jedna od onih škola, koje Talijani dižu po Istri, ne da svoje očuvaju, već da našu djecu odnarode, da nam narod potalijanče — otruju . . . Ta u vas Talijana da je pravice, snošljivosti i kršćanske ljubavi? Nè, nema u Vas toga, nego u vas je žuči, zavisti, jada i prkosa . . . Nije vam dosta što ste nametnuli školsku taksu našoj hrvatskoj djeci, s kojom uzdržajete svoju talijansku prkos-gimnaziju u Pazinu, nije dosta što u naša hrvatska sela rivate svoje talijanske pučke škole pomoću novca kojeg dobivate iz svoje blažene „patrie" Italije, već ste došli do te drzovitosti i bezakonja, da sada podupirete te škole i novcem pokrajinskim, dakle i prisilnima prinosima hrvatskoga i slovenskoga naroda! Ako takav postupak nije grieh u nebo osvetu vapijući, onda već neznam drugoga naći!

Teške su ovo kušnje — dobro mi je primjetio kondukter, vatren rodoljuban Slovenac — po naš narod u Istri, ali se ipak nadamo u žilavost naše krvi, koja je znala u svoje vrijeme nadmoći istu latinsku krv, da će ona odoljeti i ovakvim očitim nepravdama, ovakvim ljutim napadajima, te će i u naprijed zadržati svoje hrvatsko obilježje. A ja vam Talijanima, našim za nevolju susjedima, poručujem: bolje biste učinili, da ovaj novac što ga izdajnički trošite za „legine" škole, šaljete tamo u svoju „patriu", južnu Italiju, pa da ustrajate škole i širite prosvjetu med Puljize i Kalabreze, ne biste li već jednom izkorjenili abručki brigantizam.

Razžalostih se i na Matuljah. Nisu to Matulje-Opatija, već je to postaja „Abbazia-Mattuglie" — i samo tako! Da je barem dvojezično hrvatski-talijanski, al nè, već samo talijanski, kašto i naše pitomo Volosko nosi na poštarskom pečatu samo talijanski naziv „Volosca"! . . .

Oj vi narodni čimbenici, koji ipak nešto možete . . . uprite sve sile, da jednoč izvojštite u toga tvrdoga Njemca na plavom Dunavu, svomu hrvatskomu jeziku ono pravo, koje ga ide po Božjem i prirodnom pravu!

(Konac sliedi.)

Iz Hrvatske.

Zagreb, 28. kolovoza 1906.

Što se više primiče 1. rujan to se u Zagrebu opaža sve veća žurba.

1. rujna u 10 pr. p. otvara se svečano gospodarska izložba. Otvoriti će ju preuzv. gosp. ban Teodor Pejačević. Na sajmištu, gdje se izložba obdržaje, radi se već njekoliko tjedana. Paviljoni su već svi gotovi, sad se jih iz nutra uredjuje, i namješta predmete. Kod izložbe će biti izloženo mnogo vladinih stvari, stvari najme naročito iz jednoga velikoga imanja kojim upravlja vlada. Razni odbori, kako je stanbeni, novinarski i zabavni, a svi u ime izložbe, imadu pune ruke posla. Ko želi vidjeti kako napreduju Hrvati gospodarski u svojem srcu u banovini, taj neće uzmanjkati doći u rujnu u prestolnicu svih Hrvata, u Zagreb, da vidi gospodarsku izložbu. A ko će vidjeti i slavensku narodnu vojsku, „Sokole“, taj valja da dodje već prve dane rujna.

Ne samo za izložbu, nego i za prvi hrvatski svesokolski slet čine se velike pripreme. Svesokolski sleti obdržavali su se više puta u Pragu, u Lwowu, u Ljubljani, češki, poljski, slovenski. Hrvatskoga svesokolskoga sleta još nije bilo. Zanj se čine velike priprave. Hrvatski sokoli hoće da si osvjetljaju lice pred domaćim hrvatskim občinstvom, i pred braćom Slovenci, Česi, Poljaci, kojih svih će doći veliki broj u Zagreb. Dakako da će doći i sva hrvatska sokolska družtva. Tako i ona iz Istre, najme iz Pule, Pazina i Voloskoga. Sa Sokoli iz Istre doći će stalno i drugih Istrana-Hrvata, da sudjeluju i da se ugriju kod sveobće hrvatske slave. Za ravnanje Sokolom i občinstvu tiskane su dvie brošure; osim toga donose „svi zagrebački dnevnici svaki dan viesti o sletu. Jučer došle su u promet razglednice sokolske, i to pet različitih. Osim njih i druge, prikazujuće njeke djelove grada Zagreba i n ke hrvatske narodne nošnje. — U subotu dne 1. rujna otvara se kazalištno doba. Glumit će se komad „Gospodja Valewska“, komad uzet iz života poljskoga na čast Poljakom. Nedjelju dne 2. rujna bit će svečana predstava u čast slavenskim gostovom. Gostovom daje se ta predstava bezplatno. Komade koje će se te večeri predstavljati, prevesti će se i tiskati u četiri slavenska jezika, najme u poljski, češki, bugarski i slovenski.

Politički pregled.

U Puli, dne 29. agusta 1906.

Austro-Ugarska

Službeni list dalmatinske vlade javlja, da će Njeg. Veličanstvo povodom kombinovanih vježba kopnenih i pomorskih četa posjetiti 12. septembra t. g. Vis, 13. septembra Dubrovnik i 16. septembra Zadar. U Zadar da će stići u pratnji ministra Becka, Forta i Derschatte u 8 sati u jutro i ondje ostati do 5 sati po p. Jahta „Miramare“ pristat će uz novu obalu, gdje će kralja pozdraviti namjestnik sa svim oblastima. Zatim će kralj ići u namjestničku palaču, gdje će primati poklonstva te vojne i civilne dostojanstvenike. Iz namjestničtva povratiti će se kralj na jahtu, gdje će biti priredjen objed za pozvane odličnjake.

Govori se takodjer da će Nj. V. posjetiti Trebinje, gdje će mu bosanskohercegovački Hrvati predati poklonstvenu spomenicu za uredjenje odnošaja u Bosni i Hercegovini.

Tim putovanjem Nj. V. u Dalmaciju i Bosnu bave se sve političke novine, te mu većina istih pripisuje veliku političku važnost, dočim se sa službene strane dementira, da bi to putovanje i prisustvovanje vojnim vježbama imalo na sebi politički karakter.

U Mariboru obdržavana je 23. tek. skupština dolnjo-štajerskih Slovenaca, koja je viećala o izbornoj reformi. Skupština je prihvatila resoluciju, u kojoj traži, da se uvede obće izborno pravo s obzirom na broj pučanstva. Koruškim Slovencima izjavljene su simpatije a ujedno je izraženo sažaljenje, što slavenska sveza nije snažnije poradila za izpunjenje slovenskih opravdanih želja. Rezolucija zahtjeva novo razvrstanje izbornih kotara u dolnjo štajerskim izbornim kotarima i pozivlje slovenske zastupnike, da sve nedostatke izprave svim dozvoljenim sredstvima pa makar i obstrukcijom.

Novi odjelni predstojnik za pravosudje i nastavu u Zagrebu presv. gosp. dr. A. Badaj poslao je ovih dana svim uredništvima hrvatskih novina u Zagrebu osnovu zakona, kojim se uvadjaju neke uredbe u korist slobode tiska s pozivom, da mu o toj osnovi u roku 8 dana priobće svoje mnienje i primetbe po čemu će dne 5. septembra sliediti ustmena razprava o osnovi, koja će se prema rezultatu primjetba i razprava eventualno izmjeniti. Ta nova osnova je vrlo slobodoumna pa će u velike obradovati sve hrvatske novine.

Bugarska.

Odnošaji izmedju Bugarske i Turske postaju danomice napetiji te se je bojati većih komplikacija a nije izključeno, da dodje i do rata. Turska nastupa vrlo neprijateljski protiv Bugarske i demonstrativno uzimlje u svoju obranu Grke i grčke bande, koje haraju po Bugarskoj a svu krivnju svaljuje dakako na Bugarsku i hucka evropsku diplomaciju proti Bugarskoj.

Rusija.

Prevrat u Ruskoj traje još uvjek. Iz raznih krajeva Ruske dolaze vjesti o radu revolucionaraca, o njihovim sukobima sa vojnicima i sa redarstvom. — Spremna se takodjer novi kabinet pod predsjedanjem Stolipina. „Kadeti“ zahtjevaju, da se ministarstvo parlamentizira i da se tekom 2 mjeseca sazove opet razpuštenu dumu.

Prva zapovjed!

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim boli u hrbtu, živaca, upalu ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te groznicu.

12 malih ili	6 velikih	bočica stoji franko	K 5·—
24 „	„ 12 „	„ „	„ 8·60
48 „	„ 24 „	„ „	„ 16·—

kod pravitelja istog E. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se takodjer Fellerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „Elsine pilule“, 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, težke probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne 1 već 2 tuceta franko za K 5·—

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Slet u Zagreb. Javljam svim onima koji su odlučili na izlet u Zagreb da je

1. odlazak iz Pule u subotu dne 1. rujna u 5·15 u jutro.

2. Neka svaki uzme kartu samo do Divače.

3. U Divači će se uzeti karte za Zagreb i nazad uz eventualni popust.

4. U Ljubljanu dolazimo o podne, odilazimo u 3 sata po podne.

5. Legitimacije dobit će svaki koji se je prijavio ili u vlaku ili u Zagrebu od mene.

Zdravo!

L. Kriš.

Narodni darovi. Preko uprave našega lista stigli su za Družbu sv. C. i M. za Istru sliedeći prinosi:

Vlč. g. Franjo Krivičić, svećenik u Valunu, Cres, šilje K 48, koju svotu darovao je g. Šime Sironić, bivši bogoslov a sada svećenik.

G. Dragutin Gorec iz Podgrada, šilje svotu K 50·95, sabranu medju svećenicima na dekanskoj konferenciji dne 9. tek. prilikom 40-godišnjice misnikovanja mons. Antona Rogača, župnika-dekana u Hrušici.

G. Anton Lučić-Roškić iz Saršoni 71. dostavlja K 33, sabranih u njegovoj kući na piru gdjice Franjke Saršon sa gosp. Antunom Marčelja-Valjanom.

G Dinko Žgante iz Rakitovca šilje K 3, sabrane prigodom privatnog plesa u Rakitovcu dne 23 julija 1906.

Živili plemeniti darovatelji!

Prvi hrvatski svesokolski slet u Zagrebu. Dne 2. i 3. septembra bit će Zagreb pozorištem riedkih svečanosti. Tih dana obdržaje se slet „Sokola“ iz svih krajeva, kuda obitavaju Slaveni. Slavska srca sastat će se tih dana u Zagrebu spojeni vrućom ljubavi bratskom za slavu Slavena! I iz našeg grada, Pule, ove izložene točke slavenstva, polazi već u subotu 1. septembra do 30 sokolaša, koji će putem do Divače sresti se s ostalom braćom iz kopnene Istre i pohrliti zajedno u bieli Zagreb. Kažu nam da ih ima prijavljenih do 80. Naši Liburnijci pak polaze u liepom broju preko Rieke u Zagreb.

Od nedjelje koče se po zidovima grada Pule krasni plakati, koji objavljuju te svečanosti u Zagrebu: Kršan Sokol s trobojnim pasom, noseć na ramenu hrvatsku trobojnicu, pozivlje braću da slete na slet, a grbovi svih hrvatskih zemalja nad kojima leprši sokol-ptica siva, uputom su svima kamo da pohrle one dana.

Ovi plakati ostaše nerastrgani, jedino što su nekoji talijančići u noći od nedjelje na ponedjeljak sa plakata nožem izrezali istarski (kozu) i dalmatinski (3 leopardske glave) grb. Ne čudimo se: te talijanske ušijane glave ne mogoše mirno gledati na hrvatskom plakatu grbove zemalja, koje smatraju talijanskima!

Krčki kotar:

Zabava u Vrbniku. U nedjelju dne 2. septembra o. g. Hrvatska Čitaonica „Frankopan“ u Vrbniku priredjuje zabavu s predstavom u korist radničkog družtva u Vrbniku i Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, svakom polovicu. Zabavu prirediju u prostorijama kuće A. Toljanića, kamo se svi prijatelji radnika i naše Družbe pozivlju.

Žalostno je, da se uzkraćuju prostorije „Hrvatskog Doma“ za zabavu u tako plemenite svrhe.

Upravi i vodstvu Doma ne služi taj postupak ni malo na čast.

Voloski kotar:

Lovrana ili Laurana. Čitaocima „N. S.“ bit će poznato, da je c. k. namjestničtvo u Trstu bilo zabranilo općinskom poglavarstvu u Lovranu, da ne smije u svojim službenim spisima i na pečatu rabiti novo skovani naziv „Laurana“ već stari običajni naziv „Lovran“ odnosno „Lovrana“. — Proti toj naredbi namjestničtva uložilo je lovransko općinsko poglavarstvo utok na ministarstvo nutarnjih posala. Ovih dana stiglo je riješenje tog utoka; ministarstvo je ukinulo rečenu naredbu namjestničtva radi nenadležnosti, jer da je u smislu § 91. općinskoga reda za Istru pozvana u prvome redu kotarska politička oblast, da nadzire upravu općina, — drugim riečima, da je tu zabranu moralo izreći kotarsko poglavarstvo u Voloskom. Glede same opravdanosti same zabrane ne govori gornje riješenje ministarstva ništa i prepušta kotarskoj političkoj oblasti da reče svoju. Nu pošto se je općinsko poglavarstvo u Lovranu pritužilo naročito radi toga jer da je tobože „Laurana“ jedini historički (u ugrijanoj fantaziji kakvog Salate! Op. sl.) i staredrevni naziv, koji da su do pred neko vrieme upotrebljavale dapače i političke oblasti (??) i pošto ministarstvo nije pronašlo shodnim, da se pridruži tom nazoru lovranskih renegata već je muče prešlo preko tog navoda, dalo je dosti jasno razumjeti, da su ti navodi neutemeljeni. — Talijanske novine, napose tršćanski „Il Piccolo“ donašajuć tu vijest, kažu da lovranski nespašenici sa zabrinotošću i znatiželjnošću očekuju, kakvo će stanovište u tom poslu zauzeti c. k. kot. poglavarstvo u Voloskom te se tuže, da političke oblasti dozvoljavaju slavenskim agitatorom, da kuju nova imena!!

Tu se hoće liepa doza perfidije i zlobe!! „Manciano“ (Rukavac), „Erta“ (Bregi), „Apriano“ (Veprinac), „Metelliano“ (Matulje) i t. d. i t. d. jasno dokazuju, tko izkrivljuje u agitatorne svrhe krajevna imena. Ta poznato je već i vrapcima da su skovali u Poreču talijanska imena za sve hrvatske gradiće i sela, dočim se Hrvati služe izključivo starodrevnim u narodu, dapače i kod samih Talijana, običajnim krajevnim imenima.

Što se pak samog Lovrana tiče držimo, da će i kot. politička oblast u Voloskom, koja je bliža slavnom Lovranu nego li namjestničtvo u Trstu, znati poučiti lovranske renegate, da je stari i jedini uzakonjeni naziv „Lovran“ ili „Lovrana“ i da će naći sredstvo da prisili općinsko poglavarstvo u Lovranu, da respektira odnosne naredbe.

Pišu nam iz Ićići (općina Veprinac): Dne 19. t. m. oko 12 sati o podne otputiše se Mate Marinčić, trgovac voćem, Franjo Rokelić sa svojom suprugom Marijom i njenom sestrom Ankom — svi iz Lovrana — ladjom iz Opatije put Ićića. Kad dodjoše do t. zv. „Punte Kolove“, zače najednom duvati jak vjetar, koji preokrene ladju i one koji su se na njoj nalazili, te ih izvrgne pogibelji da se utope. Taj prizor opaziše nekoji naši ribari iz Ićića te se odmah odputiše utopljenicima u pomoć. Stanko *Stvičić* sa još četiri čovjeka otputi se velikom ladjom „Nino“ (vlastničtvo gosp. kapetana Ivana Bačića) uz vlastitu pogibelj za život prema utopljenicima i nakon jednog sata borbe sa vjetrom i uzburkanim morem dovezoše ih sretno u luku Ićići. Da su zakasnili samo 10 časaka izgubile bi bile život 4 osobe.

Ovaj hrabi nastup g. Stvičića i njegove četvorice drugova, koji su postavili vlastiti život na kocku, zaslužuje ne samo svaku hvalu i poštovanje, već takodjer, da se ih primjereno nagradi, kako to zakon propisuje. Skoro danomice voze se opatijska i lovranska gospoda morem a pošto su nedavne oluje napose sada po ljetu vrlo česte, to nije izključeno da se takve nesreće ne ponove a ako pak se one, koji stavljaju svoj život na kocku, da spase druge, ne nagradi, onda bogme neće nitko u sličnom slučaju riskirati za drugog svoju glavu. — Nadamo se, da će c. k. pomorska oblast odmah poduzeti shodno, da se te hrabre naše ribare dostojno nagradi a mi im savjetujemo da se i oni sami molbom obrate na c. k. pomorsku oblast u kojoj neka navedu svjedoke — očevidce.

Očevidac.

Pazinski kotar:

Budući stupovi talijanstva Istre. Iz Pazina pišu tršćanskom „Čifutiču“ o koncu školske godine i o napredku drobne talijanske dječice, koja polaze tamošnje talijansko dječje zabavište. Na koncu škol. godine obdržavan je pred mnogobrojnim občinstvom neke vrsti izpit s tom dječicom. Pjevalo se, deklamiralo, predstavljalo i razne igre provadjalo. Na tom izpitu odlikovala se osobito devetorica što djevojčica, što dječaka. Izmedju te devetorice jesu po rodu, starini ili po imenu samo dva Talijana t. j. Cipalla i Lenardan a svi ostali — 7 njih — nose čisto hrvatska prezimena, naime: Jelena Mrak, Marija Požar, Antonija Mičan, Ana Sušan, Tereza Terčić, Gino Mrak i Josip Mičan.

I to će biti budući stupovi talijanstva Istre!!

Koparski kotar:

Izlet školske djece iz Huma. (Zakasnilo radi obilnog gradiva. Ured.) U zadnje vrieme stali se učitelji sve to više zanimati za školske izlete, te počeli voditi svoju djecu u različite krajeve. I naš učitelj gosp. Andrija *Jakac* bio je već pred par mjeseci obećao svojoj djeci, da će ih koncem školske godine odpeljati na izlet u Pazin. Mi da istinu kažemo, skoro bismo htjeli toga vjerovati, jer smo dobro znali, da je takav izlet skopčan s prilično velikim troškovima. No željezna volja i brda valja, pa bogme učitelj održao rieč. Kucao je na rodoljubna srca svojih prijatelja i znanaca, pa tako sakupio dostatnu svoticu za obećani izlet. Na to je zamolio ravnateljstvo državne željeznice u Trstu da mu blagoizvoli izdati polovične vozne listiće za učiteljstvo i za školsku djecu iznad 10 godina, te prema nekoj novoj ministarskoj odredbi dozvoliti, da se mogu po dva učenika izpod 10 godina voziti jednim polovičnim listićem, a i oprostiti platež vožnje svakomu desetomu učeniku.

Ravnateljstvo je uslišalo tu njegovu molbu, pa je izlet imao biti u subotu dne 7. p. m. Pošto je pak u četvrtak i petak kišilo, odlučilo se na izlet jednoga dana u budućem tjednu.

Ovu su zgodu upotrebili „legini fićfiriići", pa stali dražiti našu djecu i njihove roditelje: „Ala, ne će vaša djeca s učiteljem u Pazin, ne. Imali su poći u subotu, pa vidite da nisu. Tà ni naš učitelj od „Lege" ne vodi nikada nikamo svoju djecu, pa ne će stalno ni vaš. Ali se jadnici prevarili, pa nek znadu, da bi i legin učitelj rado odpeljao svoju djecu u kakvu Veneciju ili Napoli, al ne će, jer bi mu i ona djeca koja već 6 godina hode u školu svuda i svagdje govorila samo „per zakaj", jer talijanski ne znadu.

Osvanuo liep vedar dan 10. julija. Već u 5 sata u jutro stala se sakupljati djeca pred školskom zgradom, a u šest krene liepa povorka od 49 njih na broju što dječaka što djevojčica uz pratnju svoga učitelja prama Borutu.

Krasna naša povorka okićena svakovrstnim cviećem veselo stupaše napried. Kad dodje blizu Boruta u selo Buzići, pozdravi nekoga seljaka, koji je pred svojom kućom stojao i djecu motrio. Dobar taj čovjek liepo odzdravi, pa pristupi k učitelju i reče: „A kamo to, gospodine!" Sva djeca veselo uzkliknu „U Pazin, u Pazin!"

On će na to: „Ajte onda kraticom tu preko moje livade, jer je vlak odmah tu".

Učitelj mu se srdačno zahvali na tolikoj susretljivosti, pa stane zajedno s djecom teći preko te livade. Ali jao! Nekome mališu posklizne i pade tako, da se je prilično udario. Debele su mu suze niz lice curile, ali plakati nije htio. Dva ga veći učenici uhvatiše pod pazuhe, pa trčahu s njim za ostalima. Kad smo došli na kolodvor, mališu nije više ništa bilo, — još si je samo suze brisao.

Na stanici se je pridružio k nama naš obljubljeni župnik vlč. g. Ivan Flego.

Na vlak čekasmo kojih deset časaka. Medjutim kupi učitelj vozne listiće i pokaže djeci znamenitije stvari na svoj stanici.

Dojuri i vlak, pa veseli izletnici poskaču u nj. U vlaku je bilo vrlo živo, a i pjevalo se sve u šesnajst.

Iza kratke vožnje stupismo iz vlaka, pa odosmo pješke prama Pazinu, dok se ne zaustavismo u „Giardinu", da se malko odmorimo. Tu smo ostali pol sata, a odatle smo sašli u „Narodni dom" na komadić kruha i čašicu „limunade". Kad smo se okriepili, pošli smo u župnu crkvu i na groblje. Gosp. vjeroučitelj pokazivao je djeci sve znamenitosti crkve i groblja, pa napokon izmolio i u crkvi i na groblju za pokojne jedan „Oče naš" i „Zdravo Marijo".

Poslie toga, odosmo na „Buraj", da si ogledamo pazinsku jamu ili „Fojbu". Tu pristupi k nama desetak pazinske dječurlije. Ta su nas dječurlija pratila sve do samostana. Ogledali smo si tu i samostan i toporske kruglje, što su ih pazinčani oteli Francuzima početkom devetnaestoga stoljeća. Kod ogledavanja kruglja reče jedan mališ učitelju:

„Gospodine, hoće li još kada navaliti neprijatelji na Pazin? Ako budu, onda ćemo i mi amo doći, pa ćemo im kruglje oteti".

„A kamo bismo šnjima?„ upita učitelj.

„Stavit ćemo ih za večitu uspomenu na trg pred Narodni dom", odvrati mališ.

Svi se toj djetinjoj šali sladko nasmijasmo, pa odosmo u hrvatsku gimnaziju. Gospodin nas je ravnatelj vrlo ljubezno primio, pa nam pokazao sve prostorije. Osobito su djecu zanimale u gimnaziji različite životinje u prirodopisnom kabinetu. Na tom liepom užitku budi i ovdje izrečena gosp. ravnatelju Kosu najsrdačnija hvala.

Već je bilo i podne prošlo, djeca su bila već umorna, a ni u želudcu nije bilo baš sve u redu, zato podjosmo tada na objed u „Narodni dom", da se odmorimo i okriepimo.

Kad smo se odmorili i umirili svoje želuce, sladosmo pjevati. U dva sata i po počesmo se spremati na povratak. U to donese učitelj dvadeset pjesmarica i reče:

„Djeco, za uspomenu na današnji dan kupio sam vàm 20 pjesmarica. Razdielit ću vam ih u Borutu. Ali sada, tko će mi nositi te liepe knjižice do Boruta?"

Svi učenici u tren oka dignu ruku u vis i viknu:

„Ja, gospodine, ja!"

Nu to se postavismo u dvored i odosmo na kolodvor. Tu čekasmo po prilici dva sata na vlak. Dodje napokon i vlak, udjosmo u nj, pa tekar da se posjedosmo vlak odjuri. Četvrt sata kasnije bijasmo već svi u Borutu.

U Borutu si ogledasmo tvornicu opeka, pa odosmo pred krčmu našega Fabijana. Dobismo i tu svaki komadić kruha i čašicu vina pomješana s vodom, našto zapjevasmo, pa s darovanim pjesmaricama veselo krenusmo preko Buzića i Poljanica do Iveča.

U Ivečima dobismo na dar košaru krušaka, pa zaredasmo oko njih. Od Iveča odosmo u Hum, a iz Huma svaki svojoj kući.

Mili Bože, liepo, krasno nam je bilo toga dana, a i koješta smo se naučili, što inače nebismo bili. Po gotovo svako izmedju nas će se toga dana i pod starost rado sjećati. (Devetero je djece moralo kod kuće ostati, jer su nekomu manjkali postoli, drugomu hlačice, trećemu klobuk. Kako su ti sirotani žalostni bili! Cieli su govorili samo o Pazinu i o njihovim sretnijim saučenicima). *Jedan izletnik.*

Franina i Jurina.

Jur. Jesi li čuo da je štinjanski pop htio zatrti naš domaći jezik u crkvi.

Fr. Na žalost jest, ali bi reć, da bi se bil ljuto opekà da je s latinskim nastavil.

Jur. I meni se čini, te će bolje učinit da se ne puča u staro železo.

Fr. I ja mislim, ako želi u ljubavi i miru sprovesti svoje dane u nas.

Razne primorske viesti.

† **Josip Kozarac.** Dne 21. tek. umro je u Koprivnici u Hrvatskoj hrvatski književnik Josip Kozarac.

Isti se je rodio dne 18. ožujka 1858. u Vinkovcima, gdje je izučio pučku školu i višu gimnaziju te je otišao g. 1876. u Beč, gdje je g. 1879. svršio šumarstvo. Vrativši se u domovinu bio je ponajprije šumarskim vježbenikom u Vinkovcima, zatim od g. 1885.—1895. služio je kao upravitelj šumarije u Lipovljanima, a od g. 1895. kao državni nadšumar u Vinkovcima.

Smrt Josipa Kozarca znači za hrvatsku literaturu velik gubitak jer je bio bez sumnje jedan od najozbiljnijih socialnih pripovjedača.

Smrtni ostanci pokojnika bijahu preveženi dne 23. tek. iz Koprivnice u Vinkovce. — Slava mu!

Slovenci u Zagrebu. Slovensko pjevačko družtvo „Ljubljana" u Ljubljani obratilo se na savez hrv. pjevačkih družtava, da želi doći u pohode svojoj najbližoj braći Hrvatima i ondje prirediti koncerat u koju hrvatsku svrhu. Savez, koji je rado prihvatio ovu bratsku ponudu, prepustio je klubu „Ćirilo Metodski zidari" arrangement ciele ove svečanosti.

Važan izum Hrvata iz Dalmacije. Hvaranin Dinko Karković, čedni kuhar na jednom „Lloydovom" parobrodu, dobio je ovih dana od englezkog ministarstva trgovine patent na svoj izum, koji se sastoji u „automatičnoj kvačici" za prikopčanje željezničkih vagona. Time je on riešio vrlo važno pitanje, oko kojeg su se od više godina mučili razni svjetski mehaničari. Karković je svoj izum ponudio englezkoj vladi za 30.000 šterlinga. Izumitelj je prije dvie godine bio ponudio svoj model austrijskom ministarstvu trgovine, ali je nakon dugog otezanja bio odbijen. Sigurno su umovali u Beču: tà gdje bi jedan Hrvat iz Dalmacije bio u obće kadar — da nešto izumi!

Položio zastupnički mandat. Gosp. Vujatović srbski zastupnik iz Dalmacije položio je zastupnički mandat za carevinsko vieće.

Kišobrani družbe sv. Ćirila i Metoda. Ovih će dana u sviet jedno novo družbino poduzeće: družbini kišobrani. Ravnateljstvo je podielilo odnosnu dozvolu tvrdci Aghina i Lipicer na Rieci. Tvrdka se je obvezala, da će za prve dvie godine platiti družbi u to ime 5000 kruna, od kojih je već doslie izplatila 1500 kruna. To neka služi za preporuku svim našim rodoljubima, da svuda zahtievaju samo družbine kišobrane!

Zaručenima i vjenčanima. — *Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.*

Često put se čita u novinama o zarukama ili vjenčanju ovih ili onih, opisuje se veselje, slavlje i radost onih, kojih se to tiče, pa i njihovih, ali se često i opaža, kako mnogi od velikog ushita i zadovoljstva . . . zaboravljaju, ne sjećaju se tužne naše sirotinje, koja je potrebna i njihove pomoći kao ozebao sunca. Ne pita mnogo, daj, tko što može, mrvicu samo „Družbi" ili „Djačkom družtvu". Kolike bi se sirote uzradovale, kada bi vidile, da se ih ni tom zgodom ne zaboravlja, da se kod punoga stola svakog izobilja njih sjeća. Lijepo je to čitati u novinama i drugi čitaju, šire občinstvo čita i zna, da su se ovi zaručili, oni drugi vjenčali, ali ne namiče li se samo po sebi pitanje na koncu, pak? . . . Konac djelo krasi. Ne bi li još ljepše bilo, kada bi na koncu stojao dodatak: na tu uspomenu daruju „Družbi", „Djačkom družtvu" . . . što? koliko? Po mogućnosti, tko što može. Novine iznašaju svakojake dogodjaje, rado donesu vesele, radostne vijesti, pa bi i slične još radje, popraćene narodnim darom. Hrvatski zaručnici i zaručnice te vjenčani i vjenčane, radi ste, da svijet doznaje za vašu sreću, ali u svojoj velikoj sreći ne zaboravite nesretne, tužne naše djećice, koja u imini neznanja očekuju i od vas, da im pomognete do sreće, do prosvjete, do slobode. Pomoću Božjom i sv. Luke budući

Vaš drug.

Koliko imade c. k. bilježnika i bilježničkih kandidata u Primorju? C. k. ministarstvo pravosudja priobćilo je izkaz i broj bilježnika namještenih početkom god. 1906. Na temelju toga izkaza spada pod djelokrug prizivnog suda u Trstu: pod bilježničku komoru u Trstu 28 bilježnika, od kojih je nastanjeno 7 u Trstu; pod bilježniku komoru u Rovinj 14, od kojih su dva nastanjena u Rovinju.

U djelokrugu prizivnog suda u Trstu imade sada: pod bilježničku komoru u Trstu 17 bilježničkih kandidata (3 u Trstu) a pod onom u Rovinju?

Svih bilježničkih kandidata u Austriji imade 572.

Hodočasnici u Palestinu. Dne 16. o. m. stiglo je u Trst željeznicom do 500 hodočasnika iz Dolnje i Gornje Austrije te iz Tirola koji su loydovim parobrodom „Tirol" odplovili put Jafe, pa odatle u sveta mjesta.

Posada u Červinjanu. Ministarstvo rata kani nastaniti stalnu vojničku posadu u gradiću Červinjanu nedaleko talijanske granice. U tu svrhu namjerava tamo sagraditi vojarnu za jedan batalijun lovaca. Reć bi dakle da prijatelji i saveznici ne vjeruju mnogo jedan drugomu.

Historičko iztraživanja. „Narodnom Listu" pišu iz Rima: D.r Dragutin Hervat za svoga boravka u Rimu bavio se je iztraživanjem dokumenata u tajnom arhivu Vatikana odnosno hrvatske povjesti XIII. i XIV. vieka. Sakupio je također mnogo vrlo zanimivog gradiva iz XVI. vieka, a izmedju ovoga dokumenata od najveće važnosti glede uporabe glagoljske liturgije u dalmatinskim crkvama. Sada g. Josip Gentilizza i O. Zec namjeravaju nastaviti rad, započet od prof. Horvata. Prvi je već počeo da sabire izprave, koje se odnose na naše vjekovite borbe sa Turcima, izprave jako zanimive, a toliko ih je, da će trebovati bar tri godine, dok dokonča započetu radnju. O. Zec bavi se sa sabiranjem izprava, koje se odnose na osnutak III. franjevačkog reda u Dalmaciji.

Priobćeno.*)

Gospodinu Anti Dukiću
c. kr. učitelju u
Gorici.

Odnosno na poznati članak „Pripravnica u Kastvu" priznajem i očitujem, da sam se u nepromišljenosti bez ikakva uzroka ponio prema Vama bezobrazno i nedostojno, te Vas ovim molim oproštenje.

S odličnim štovanjem

U Kastvu, dne 25. agusta 1906.

Bruno Jurinčić,
učitelj.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

OLOVKE
u korist družbe sv. Ćirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Bagnja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Br. 978

OGLAS.

U smislu zaključka občinskoga zastupstva u Barbanu u svojoj sjednici od 25. agusta otvara se natječaj občinskog tajnika-blagajnika sa godišnjim berivom od 1200 K, koje će primati iz občinske blagajne u postecipatni obrocima. Uvjeti natječaja poznati moraju biti svakomu tajniku, koji služi na kojoj hrvatskoj občini u Istri. — Natječaj imade trajati 20 dana.

BARBAN, 27. agusta 1906.

Načelnik:
Josip Mirković m. p.

SAT sa LANCEM

SAMO 2 K

Radi kupnje velike množine sati razašilje šlezka izvozna kuća: z krasni, pozlaćeni, 36 sati idući točni sat »ancorac sa lijepim lancem za same 2 krune, uz trogodišnje jamstvo.

Razašilje uz pouzeće

PRUSKO-ŠLEZKA IZVOZNA KUĆA

F. WINDISCH Krakov A/VIII.

NB. Za ono što nije po volji vraća se novac.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se dne 29. septembra t. g. obdržavati javna jeftimba u uredu podpisanoga društva od 10 do 12 sati prije podne za gradnju „Narodnog Doma“ na posjedu bivših vlastnika Ermani na Fontani kod Buzeta. Troškovnik za istu gradnju iznaša 78.000 kruna.

Potankosti nacrta i troškovnika stoje za vrieme uredovnih sata svakomu na raspolaganje u uredu podpisanog družtva, gdje se dobije i sve potrebite informacije.

Natjecatelji gradnje će morati položiti 10% kaucije.

Buzetsko družtvo za štednju i zajmove.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kuglјane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muster-ja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, moždane slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, najnoći, nesvjestica, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, šashiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svećbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po 1 kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže

informacije.

Ravnateljstvo.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York — 99 Dearborn St., Chicago, Ill.

763 Tenth Ave., New-York — 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ćeri proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.“

God. XXXIX.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K ·5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Iandić u Trstu (Via Crociera br. 1, (I. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 5. julija 1906.

Predsjednik gosp. Fran Dukić otvori sjednicu u 10 sata pr. p. Prisutno je 22 obć. zastupnika i jedan sa savjetujućim glasom. Priobćuje, da se je gos. obć. glavar jučer uputio u Beč, da potraži lieka svome narušenom zdravlju i izruča njegov pozdrav obć. zastupstvu. Gosp. Rubeša Franjo, zadobiv rieč, predloži, da obć. zastupstvo zaželi, da Svemogući podieli g. obć. glavaru zdravlje i da nam se naskoro povrati oporavljen. Obć. zastupstvo uzvraća pozdrav glavaru i prihvaća predlog g. Rubeše. Predsjednik saobći nadalje, da je 30. junija t. g. preminuo obć. poslužnik Cerovac Fabijan. Obć. zastupstvo zaželi „pokoj duši njegovoj.“

Zapisnik posliednje sjednice, nakon nekoliko obćenitih opazaka učinjenih po g. Fr. Rubeša, bio je odobren, a za pročitanje i supodpisanje današnjeg zapisnika bila su izabrana gg. Grgurina Ivan i Rubeša Josip.

Čitaju se sliedeća priobćenja iz odborskih sjednica: Dnevom 30. aprila t. g. otišao je obć. glavar na liečenje u Trst, kojom je prilikom ovlastio današnjeg predsjednika, da mu bude zamjenikom za njegove odsutnosti, izručiv ujedno svoj pozdrav obć. odboru i zastupstvu. Ovo prihvaća zaključak obć. odbora i pridružuje se želji istoga, da se naime obć. glavar što hitrije povrati ozdravljen kući, te uzima do znanja imenovanje g. Frana Dukić zamjenikom obć. glavara. —

Ne može se prodati jesenovih kolčića Franković Ivanu „nad Prelukom,“ dok se u tom predjelu ne ustanovi granica por. občina Matulja — Volosko.

Riečka je vojnička posada povećana, i njeno zapovjedničtvo traži, da bi se dozvolilo na streljani u Pebljinu i zapodnevno oštro pucanje. Toga radi bio je izvid na licu mjesta. Zanimani općinari Hostove i obć. povjerenstvo uzprotivilo se je tom zahtjevu, obzirom što su već do sad gospodari zemljišta dosta prikraćeni, što im je naime slobodno ići u svoje okolne posjede samo iza podne, budući do podne biva redovito na toj streljani dnevno pucanje sa oštrim nabojima. Obć. je odbor sporazuman sa izjavom občinara Hostove i obć. izaslanika, te ujedno predlaže, da se umoli nar. zastupnika g. prof. Spinčića, da bi ministru za zemaljsku obranu prikazao pogibelj za prolaznike i štetu za posjednike iz Hosti, koja im nastaje uslied pucanja na toj streljani, te da se tomu pomogne. Obć. zastupstvo prihvaća gornju izjavu i predlog odbora.

Obgradjivanju školskog prostora u Brežcima uzprotivio se je medjašnik Slavić Mate i ustao tužbom radi smetanja posjeda. Na ročištu sklopilo se je nagodu, te ima občina naknadit mu troškove sa K 46·10. Zaključuje se ujedno, da se gg. Vjek. Sinčić i Ivan Vlah sa obć. likvidatorom upute na lice mjesta i uznastoje nagodit se sa Slavićem prije nego li se podigne tužba radi vlastničtva. — Naručuje se kod kovača J. Spinčić pet čekića (bula) uz cienu od K 10·— po komadu za označivanje drva po šumskom osoblju. — Dozvoljava se Pošćić Vinku iz Kastva 127 da može na obć. sajmištu za krmke postaviti pomične stube za lakši pristup u svoju krčmu i to samo u dan sajma i posajmice. — Uzima se do znanja, da će g-ca Širola Iva..ica učiteljica na Rieci biti primljena u ugarsko državljanstvo. — Dne 16. maja t. g. obavljen je predlog stanja obć. blagajne, glasom kojeg iznosi prihod K 178 033·04 a razhod K 175.247·36 dakle sa viškom K 2785·67.

Gosp. predsjednik, prekinuv za čas priobćenja, najavi da je sad primio brzojav od g. prof. Spinčića, kojim mu javlja, da je g. obć. glavar sretno dospio u Beč. Sakupljeno obć. zastupstvo prima do ugodnog znanja to saobćenje željom, da bi se doskora dobilo utješljivu viest o sretno polučenoj operaciji.

Odobrava se pogodbu sklopljenu sa M. Kršulom glede izpaljenja jedne vapnenice u šumi Brguda sa brinjem, trnjem i ljeskom. — Ujčić ud. Marija rodjena u Huje primljena je u svezu občinarstva grada Trsta.

Dnevom 19. maja t. g. potukla je tuča vinograde i poljske usjeve u Zametu, Srdočih, Hostih, Marčeljih, Saršonih, Srokih i Brnasih, te se obć. uprava obratila na kot. poglavarstvo, da bi se hitro poduzelo procjenu počinjene štete i oštećenim odpisalo zemljarinu. Procjena ta obavljena je 31. svibnja, 1. 2. i 12. lipnja t. g. te se očekuje sniženje poreza. Obć. zastupstvo odobrava poduzete korake i zaključuje, da se obć. zastupnicima i procjeniteljima izplati dnevnica sa K 6·— a županima sa K 5·—. Pošto se kod tvrdke Bittner u Pragu nije moglo dobiti naručenih 40 karabina za tjelovsku procesiju, preporuča se obć. upravi da te puške u buduće uznastoji kupiti.

Uprava tršćanske bolnice saobćuje, da se u istoj nalazi Kostant Marčelja, bolujuć na neizlječivoj bolesti, te da ima ova občina snašati njegove obskrbne troškove, koji dnevno iznašaju K 1·20, i videći, da se tom plaćanju ne može izbjeći, ovlašćuje se obć upravu, da te obskrbne troškove izplati čim stigne odnosni račun. Zem. odbor za Istru ponovno zagovara da bi ova občina izplatila riečkom magistratu K 169·35 za obskrbne troškove supruga Šimunić, nu obć. zastupstvo ne može tomu udovoljiti obzirom što su supruzi Šimunić bili primljeni u riečko ubožište bez znanja i privole ovog obć. glavarstva i što su kroz to vrieme primali obć. podporu. — Prima se do znanja, da je Sušanj Anton p. Mata iz Srdoči 35/40 primljen u svezu občinarstva grada Trsta. — Prihvaća se predlog obć. odbora, da se procjeni štivre u Rečini, u mjesto bolestnog Vinka Kuljana, pridruži kao procjenitelj njegov sin Toma Kuljan iz Rečine 77. — Uzima se do znanja, da je c. kr. ministarstvo obrta i trgovine dozvolilo dioničkom družtvu „Kvarnero,“ da poduzme pripremne tehničke radnje za gradnju lokalne željeznice s normalnim tragom od kolodvora Matulji do shodnog mjesta za izgradnju morske luke u Liburniji. — Kot. poglavarstvo priobćuje znanja radi, da je lov mjestne občine Kastav, osim Lisca, dan u zakup za daljnju periodu gg. J. Miranu i P. Priskiću, što se začudjenjem uzima do znanja, pošto se je imala držati javna dražba, jer prvanja nije bila odobrena po c. kr. namjestničtvu. — Prima se do znanja, da je Dubričić Emil sa obitelju iz Kastva primljen u ugarsko državljanstvo kao pripadnik grada Rieke. Ravnateljstvo pošta saobćuje, da bi predložilo c. kr. Ministarstvu obrta i trgovine uvedenje telefonske službe kod pošt. ureda u Frančićima samo onda, ako je občina voljna snašati cieli potrošak od K 610·—, usljed česa prepušta se ovaj predmet za proračunsku sjednicu. — Občinari iz Brguda žele, da bi se u Brgudu ustanovila župa, te izabraše dvojicu da odnosnu molbu predadu i zagovore kod g. biskupa u Trstu, moleć da toj dvojici budu putni troškovi izplaćeni iz blagajne Brguda. Proglasiv prešnost obć. zastupstvo odobrava izplatu tih putnih troškova. Usvaja se prešni predlog zastupnika g. Fr. Juretića da se obć. uprava ponovno obrati požurnicom na c. kr. kot. poglavarstvo u Voloskom i kot. oblast na Sušaku, da već jednom započnu gradnjom mosta u Trnovici, da se ne bude oplakivalo jošte koju žrtvu uslied nemara oblasti. — Na prijavu župana iz Skalnice da je sisaljka na tamošnjoj šterni razbijena, te da ima doskora doći izaslanik kot. poglavarstva radi pregleda šterne zbog doznačenja druge polovice državne podpore, zaključuje se, da se za tu šternu na račun pridr. občine Skalnice naruči druga sisaljka. — Na priobćenje, da neki Stjepan Zaharija iz D. Jelenja 62, k svojem posjedu „pod Lazinom“ u Rečini prisvaja i dio obć. šume od parc. 676/1, ovlašćuje se obć. upravu, da protiv Zaharija podigne tužbu radi vlastničtva. — Zastupnik g. Fr. Rubeša pita, da se priobći uspjeh saslušanja kapelanista u Sv. Križu o izboru zemljišta za gradnju tamošnjeg groblja, željom da se stvori zaključak o odgodi te gradnje, odnosno postavlja prešni predlog, da se razpravlja o predmetu. — G. predsjednik dade čitati zapisnik o saslušanju kapelanista, dočim glede postavljene želje i prešnog predloga prelazi na dnevni red.

Odobravaju se sliedeće družbe: o zakupu studenskih obć. sjenokoša za godinu 1906. sa ukupnom zakupninom K 333·42; za izradbu 2400 prost. metara bukovog gorivog drva u obć. šumi Lisini uz dostatbenu cienu od K 1·60 po pr. metru; za prodaju bukovih ležećih odpadaka za paljenje vapnenice u mjestu Kadnjični u Lisini postav dostaocem Dukić Eugen sa K 140·20; za prodaju bukovog od sniega polomljenog drva u mjestu „Potočići“, „Nad vodice“, „Gomila“ i „Jelvić“ postao dostaocem Dukic Andre uz cienu od K 1·72 po prost. metru i u predjelu „Potočići“ odjel 2 e sa K 1·52, — „Nad vodice“ odjel 2 e Matulja Frane sa K 1·41, — i u predjelu „Jelvić“ odjel 2 k Mohorovičić Frane sa K 1·83 po prost. metru; za prodaju bukovog i omorikovog drva za paljenje jedne vapnenice u Lisini postav dostaocem Dukić Jenko sa K 220·20.

Dne 18. lipnja t. g. obavljen je kolaud puta Bregi — Opatija uz sudjelovanje poduzetnika Marčelja Josipa te su uzete do znanja prijavljene i učinjene višeradnje i poduzetniku izkazane pojedine manjkavosti, koje bi predhodno imao popraviti, o kojem popravku imao je donesti pismenu potvrdu od nadziratelja radnje i župana iz Bregi. Poduzetnik je zatim ustmeno izjavio, da je te manjkavosti popravio, ali pismene potvrde neima. Obć.

a kvalifikacijskoj tablici, kad je po- a svi slavenski činovnici na sudo- ıoznavaju ne samo svoj materinski ego potpunoma i talijanski i nje- jezik, dočim imade talijanskih či- , koji ne znaju niti čitati slavenski ıčki.

go Talijani sami dobro znadu, da ovi prigovori sasma neopravdani a raju jedino da zavaravaju svoju publiku i da svojoj braći u Italiji . kakva im se tobože u Austriji kri- ıi i kako se protežira Slavene.

seelenci Gertscheru pak preporuču- la kod svakog budućeg imenovanja e odnosno izvješće ponajprije re- „Piccola“, da isto dade svoj „vidi!“ onda prestati svi prigovori.

Y.

podpunu ravnopravnost

tskog sveučilišta u Zagrebu.

ıomadne priobćilo je „Hrvatske pod naslovom: „Novoj vladi [p]ročnosti zagrebačkog sve- ta“ članak, podpisan: „Dalma- i djak“, što ga eto niže i mi mo kao dopunjak članku priobćenom 32 našega lista pod naslovom: *sko sveučilište i slovenski akademi-* Za nekoje stranačke opaske u tom odgovara dakako sam gosp. pisac. ıka:

om 19.-tim drž. tem. zakona od :embra 1876., zajamčen je svakom jskom“ narodu slobodni duševni k. Pod tim se zaista razumieva i ıost učiti i svršiti najviše škole na ıjem jeziku. Ali ovo uzakonjeno ıo pravo je za nas dalmatinske i Hrvate, malo ne samo na hartiji, ikšice, podieljene naredbom ministra pohadjaocima zagrebačkog univer- ne mogu nas nipošto zadovoljiti. j se priznavaju pravnicima državni Zagrebu, ali se traži nekakav „na- tbeni“ (drugim riečima: IV. državni) Beču na hrvatskom jeziku; za

› dobro! Al tu preporuku nastojmo lom izvesti. Ja uviek jedno pitam: i mi svi, bez razlike bez razlike stališa i polo- vršili točno dužnosti svoga zvanja i uga, eto nas svih rodoljuba, eto retne naše mile hrvatske domovine. ›ki dan, desih se u Plominu, ne u „Fianoni“. Bijah u pohode pri- u Istri.

:stom sretih njekoliko seljaka. Si- su ili iz Košara ili iz Sv. Nedilje, li su u Plomin. Oni meni „bujorno“, jima: „Hvaljen Isus i Marija!“ na mah odvratili: „vazda budi!“

ıš imade mnogo seljaka u Istri, koji da moraju „talijanski“ pozdraviti a, koga vide nešto finije odjevena. talijanaški!

ulazu u „Dragu“, upitam hotimice, , ostaru, debelu ženu: „molim draga, se zove ovo ..isto?“ pričinjajuć se .da sam stranac, da toga neznam, a ona meni: „Porto, kvešto še ćama Porto, porto Fianona že kvešto“. Dakle razumiela dakako što ju pitam, al nehtjela baba

razlike stališa se nije pitalo.

Tu se je samo pitalo jesi li uz narod li proti narodu. Tko je uz narod, to je

slov. naroda u Istri. Mogao bi ovo na dugo razpresti, al sada neću. Ovim opazkam dao je povoda ovaj slučaj. Sastali se,

„naprednjak“. Pozdraviše se i otidoše u božjem miru. Ja bijah prisutan. Mladi ljudi preporučaju neki „satni rad“. Dobro

SAT sa LANCE
SAMO 2 K

Radi kupnje velike množine sati raz
šlezka izvozna kuća: 1 krasni, pozlać
36 sati idući točni sat »ancora« sa lie
lancem za same 2 krune, uz trogodi
jamstvo.

Razašilje uz pouzeće
PRUSKO-ŠLEZKA IZVOZNA KUĆA
F. WINDISCH Krakov A/V
NB. Za ono što nije po volji vraća se no

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se
29. septembra t. g. obdržavati javna
timba u uredu podpisanoga društva
10 do 12 sati prije podne za gradnju „
rodnog Doma" na posjedu bivših vlastn
Ermani na Fontani kod Buzeta. Trošk
nik za istu gradnju iznaša 78.000 kru

Potankosti nacrta i troškovnika s
za vrieme uredovnih sata svakomu
raspolaganje u uredu podpisanog druš
gdje se dobije i sve potrebite informac

Natjecatelji gradnje će morati po
žiti 10% kaucije.

Buzetsko družtvo za štednju i zajmo

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZD
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni
koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja),
spavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje
grčne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slab
studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokr
postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drht
na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta,
dila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteč
leshlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva,
ohondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao
svaobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo s
stvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čo
nim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u
kraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bo
višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali
na taj način, da jaka struja samo prolazno i
vremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv
struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R
br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim nači
neprekidno na tielo djeluje, što svakako b
izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — D

Važno z

Prva i najveća hrv
atomolj

FRANK ZOT
108 GREENWI
PO

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York

Odprema putnika iz Europe
brodima i uz najjeftinije ciene.
Prodaje izvorne željezničke k
Prima i izplaćuje novčane
putem pošte, bankah ili brzojavno.
Kupuje i prodaje inozemski
Utjeriva tražbine, ostavštine;
poslove.

Važno z

Upozorujemo svakoga onoga,
bezuvjetno obaviesti, kada, sa koji
dinjenih država je naumio putovat
svakomu lahko dogodi, da bude o
dolazak, naš činovnik će vas doček
Željezničke karte, za svako
mnogo jeftinije dobili, nego li da
putnicimo, da si kupe karte samo
New-Yorka dalje neka se na nas o
Traži li tko rodjaka ili prijat
dovanjem za njega saznati.
Za bilo koje posredovanje u
PR

FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

zastupstvo iza postignutog sporazumka zaključuje, da taj put ponovno pregledaju gg. Grgurina Ivan i Rubeša Josip sa županom iz Bregi, i ako pronadju da su izkazane manjkavosti popravljene ovlašćuje se občinsku upravu, da poduzetniku izpluti doštatbenu cienu, višeradnju sa K 268·36 i povrati mu položenu kauciju.

Preporuča se na uvaženje molbe podieljene po c. k. kot. poglavarstvu glede podieljenja obrtnih koncesija za prodaju vina i piva na malo i to: Heller Rudolfu, Matulji 73; Butorajac Valentinu, Matulji 89; Kinkela Antunu, Zvoneća 61; Simčić Mariji, Perenići 106 i Lučić Franu iz Saršoni 120, te za držanje radnika na spanju Čiković Ivanu kbr. 222, Lenac Ivanu 237, Hriljac Antonu 169, Kregar Antonu 116, Stepančić Regini 84 i Udovičić Ivanu 86 svim iz Zameta.

Iza posliednje sjednice bilo je izdano po obć. blagajni izvanredno K 272·84 i to: za putne troškove obć. redaru Bizalju za dignuće Rubeša Marije iz tršćanske bolnice K 17·—; za pogrebne troškove Ivaničić Irene K 11·20; za putni trošak Crnić Vinku u tršćansku bolnicu K 8·—; za podvoz Mamić Antonije i Mamić Mata iz Bregi u riečku bolnicu K 16·—; za pratnju bolestnog Juretić Ivana u riečku bolnicu K 5·—; odšteta županu iz Marčelji i Saršoni pri procjeni štete počinjene tučom svakomu po K 5·—; isto procjenitelju Host Antonu za tri dana K 15·—; za prenosne i pogrebne troškove Ivčević Nikole iz Oštarija K 33·60; za preinačenje nosiljke za bolestnike te za vožnju aparata za razkuživanje K 62·—; i za višednevno čuvanje pok. Fab. Cerovca, pogrebne troškove i dr. K 95·04, što se sve odobrava.

Blagajnički dnevnici za g. 1905. za občinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnica i Studena zaključeni jesu, te njihovo ukupno stanje iznosi u prihodu K 165.359·31 a u rashodu K 164.554·90 dakle sa viškom K 804·41. Za pokriće blagajničkog nanjka uzajmila je občina Kastav uz 6% kamata, Brgudu K 1.981·05, Skalnici K 3.324·11 i Studeni K 1.271·77. — Čisti aktivni zaostatci tih občina iznašaju K 268.134·40. Obć. zastupstvo odobrava provedenu operaciju, i nalaže obć. upravi, da zamoli zem. odbor za odobrenje posuda učinjenih pridr. občinam, te imenuje u revizionalni odbor za pregled obć. računa godine 1905. gg. Armanini Viktora, Rubeša Frana i Srdoč Mata.

Dosadanjim članovom mjestnog školskog vieća iztekao je rok njihove funkcije, te je obć. uprava pozvana od c. kr. kot. školskog vieća da se izabere nove članove. Obć. zastupstvo iza dogovora zaključuje i imenuje u *mjestno školsko vieće u Kastvu* dosadanje članove, naime gg. prof. Spinčić Vjekoslava, Afrić Antona, Rubeša Frana i Kinkela Vjekoslava, a u *mjestno školsko vieće u Klani* gg. Cucančić Mata, Šebelja Antona, Marinac Marka i Komen Josipa posjednika iz Skalnice umjesto pokojnog Simčić Ivana.

Župan u Zametu g. Pilepić Mate zahvalio se je na toj časti. Saslušav i mnienje kućegospodara iz Zameta, koga žele da im bude županom, g. predsjednik predlaže, da se županom u Zametu imenuje g. Monjac Ivana pok. Antona iz Zameta kbr. 31, koji predlog bje jednoglasno prihvaćen.

C. kr. zem. školsko viećę zaključilo je, da se u Hostima — Pehljin ustanovi školska ekspozitura ovisna od matice u Sv. Mateju. Odnosni nacrt uz malenu preinaku već je odobren. Izabrano je tnalo gdje bi se imala škol. zgrada zidati, t. j. na parc. 450 vlastničtvu Lenac Frana, koji je voljan občini prodati dio te parcele u površini od 720° za K 1050·—. — Škola je ta neobhodno potrebna a zgrada imala bi biti svršena do početka buduće škol. godine. Obć. zastupstvo uvidjajuć potrebu te škole zaključuje, da se odmah razpiše jeftimbenu družbu za gradnju škol. zgrade i da se od Lenac Ivana kupi dio parc. 450 za K 1.050·—. Na predlog g. Fr. Rubeša doznačuje se za tu gradnju obć. podpora od K 1.500·—.

C. kr. Ministarstvo za bogoštovje i nastavu izjavilo se je pripravnim dati daljnju pripomoć od godišnjih K 1.200·— za namještenje druge učiteljske sile na ovdješnjoj delavskoj školi i pozivlje občinu da bi se pobrinula za prostorije drugog razreda. Predsjednik obrazloživ predmet i iztaknuv korist, što ju crpi obrtničko-radnički stališ nakon izučenja delavske škole, te obzirom što sadanja zgrada ima samo jednu sobu, slobodan je predložiti, da bi se istu zgradu podiglo za jedan kat, da se dobije druga školska soba. Obć. zastupstvo osvjedočeno o važnosti i koristi delavske škole zaključuje, da se sadanja zgrada uzdigne za jedan kat i ovlašćuje obć. upravu da što skorije razpiše javnu dražbu za tu gradju.

Prihvativ prešni predlog gosp. Vlah Ivana, da se naime požuri riešenje o adaptaciji eventualno dogradnji zgrade „Nar. Doma" u Kastvu za c. k. učiteljište, nalaže se obć. upravi da tom predlogu udovolji.

Prihvaćen je takodjer prešni predlog g. R. Jurinčića, da bi se u Zvoneći osnovala redovita pučka učiona, jer imade dovoljan broj djece, te se preporuča obć. upravi, da poduzme shodna glede osnovanja redovite škole u Zvoneći.

C. kr. kot. škol. vieće pozivlje občinu, da bi izabrala u Sv. Mateju prikladno mjesto za gradnju nove škole, pošto sadanje prostorije ne odgovaraju školskim propisom. Ta nova zgrada imala bi 4 sobe. Obzirom na velike izdatke za školske zgrade zaključuje se, da se umoli isto vieće, da propusti tu gradnju za buduću godinu.

Obzirom na prenavedena predsjednik iztiče, da je do malo dana dogradjena zgrada drugog razreda u Brežcima, gradit će se škola u Hosti — Pehljinu, uzdignut će se zgradu delavske škole u Kastvu, odlukom obć. odbora učinilo se je privremeni zajam od K 4000·— što treba povratiti, a obć. blagajna nije u stanju da tih zamašnih izdataka svojim sredstvima podmiri. Nek s toga obć. zastupstvo izvoli odlučiti kako će se te potroške podmiriti. Obć. zastupstvo odobravajuć privremeni zajam od K 4.000.— ovlašćuje obć. upravu, da uz predhodnu privolu zem. odbora, sklopi zajam do K 35.000·— i to za K 10.000·— kod g. Fr. Jelušića uz $5^1/_2$% interesa, a ostalo kod posujilnice u Voloskom uz 6% interesa.

Na molbe za prodaju obć. zemljišta obć. zastupstvo zaključuje da se prodaje kućno tnalo u Blažićih: Srok Josipu za K 39·76; u Zametu: Bastijančić Josipu za K 92·85, Udovičić Ivanu za K 85·50, Lučić Matu za K 60·08, Turak Hildebrandu za K 59·68, Čiković Ivanu iz Zameta 25 za K 100·— ako u roku od jedne godine sagradi kuću i ako se izpostavi, da mu pripada odšteta od K 200·— za ustupljeno zemljište, odboru za gradnju crkve u Zametu ustupa se besplatno 119 m² od parc. 1317, da se taj prostor zaokruži, u Srdočih, Brozović Viktoru za K 41·20; u Perenićih: Osojnak Vjekoslavu za K 136·60; u Hostih: Pilepić Petru za K 30·40; u Jurčićih: Grbac Antonu za K 38·79; u Rubeših: da se javnom dražbom prodade parc. 1620/46 uz izkličnu cienu od 30 para po m² za gradnju dvijuh kuća. Frlan Santu snizuje se ciena kućnog tnala od 30 na 20 para po m². U Marčeljih prodaje se štivre Host Josipu za K 43·72 i Marčelja Matu za K 8·96. Rubeša Ivanu iz Rubeši 47 prodaje se u Rubeših starije štivre od parc. 1622/31 i 1670 i to 633 m² uz polovicu ciene kako je to tnalo prodao g. A. Širola i 1381 m² po 20 para. Radetić Franu dozvoljava se da poravna put, učini tombin i reservoir za vodu pred svojom novom kućom u Matulji. Daje se u najam Šepić Andru Ivičáću dio obć. zemljišta uz njegovu kuću u Dol. Rukavcu za boćariju i odlaganje drva za godišnju najamninu od K 4·—. Ne snizuje se Frlan Antonu iz Sroki 52 ciene štivre „na Badnje". Prodaje se Jugo Ivanu iz Zameta 230 dio štivre u Zametu za K 17·40. Dozvoljava se Mihčić Ivanu, Zamet 211. da u Srdočevoj u mjestu „Ploče" pobira kamenje za blokove uz platež od K 30·—. Stanić Matu iz Zvoneće 86 ne prodaje se traženi dio tnala u Zvonećoj. — Rade Franu iz Perenići 99, produljuje se rok gradnje kuće na štivri „Dolčić" za jednu godinu. Na molbu Milić Josipa radi kućnog tnala u Brnčićih „Rupnjak" odlučuje se, da se podieli u dvoje zadovoljiv Milića i Širolu.

Na brojne molbe za podieljenje podpora, oprosta interesa i drugog sadržaja čuvši predlog obć. odbora obć. zastupstvo zaključuje i doznačuje: občinarom iz Breze za gradnju crkvice K 100·—; školskom odboru u Ripendi za adaptiranje zgrade družbine škole K 50·—; zavodu sv. Nikole u Tistu za uzdržavanje zapuštenih slovenskih djevojčica K 15·—; raznim siromasima: jednomu K 2·—; jednomu K 2·—, jednomu K 4·—; petorici po K 5·—; jednomu K 8·—; dvojici po K 10·—; dvojici po K 15·—; R. J. povisuje mjesečna najamnina na K 3·—; H. M. Saršoni povisuje se mjesečna podpora uzdržavanja na K 12·—; M. J. iz Sroki 12 oprašta se pristojba za uzeta drva K 15·60; doznačuje se l. C. obć. lugaru za nadzor gradnje ceste Breza — Jelušići K 10·—; S. M. iz Puži 123 za popravak dielom porušene kuće K 100·—; C. J. iz G. Rukavca 19 za odkup ustupljenog zemljišta za proširenje puta iz Dol. u Gor. Rukavac K 40·—; isto i P. J. Puži 87 za cestu Ružići — Breza K 12·—; grobarom na groblju sv. Lucije povisuje se pristojba kopanja grobova za odrasle na K 5·— eventualno K 6·—; gradjevno - konkurencijonalnom odboru u Sv. Križu doznačuje se popravak vrta i kapeli kuće K 100·—; obć. redaru T. B. doznačuje se mjesečno K 10 za stanarinu u Zametu; za proširenje ceste i prenos srmca kod kuće Kinkela Frana u D. Rukavcu kbr. 1 doznačuje se podpora od K 700·—; za popravak ceste od Brnasova križa do Brnasi daje se daljnja podpora od K 50·—. Više drugih molba za oprost interesa i popravak obć. puteva i cesta prepušta se za drugi put.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u $5^1/_2$ sata po podne.

Razašilje samo
„Gradska ljekarna" u Zagrebu —. Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 6. septembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripošlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju javnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošту predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nestiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Imenovanja u sudbenoj struci.

Službeni list bečke vlade od dne 26. augusta objelodanjuje sliedeća imenovanja u službenoj struci:

Bivši državni odvjetnik kod okružnog suda u Rovinju *dr. Zencovich* imenovan bijaše državnim odvjetnikom kod zemaljskog sudišta u Trstu; savjetnik *Vidulich*, podjeljen državnom odvjetničtvu u Gorici, imenovan bijaše državnim odvjetnikom kod okružnog suda u Rovinju a substitut državnog odvjetničtva u Gorici *Jeglič* bijaše imenovan državnim odvjetnikom kod okružnog suda u Gorici. Osim toga imenovao je ministar g. *Gjuru Corazza* bivšeg sudbenog pristava u Buzetu kotarskim sudcem u Podgradu a bivšeg sudbenog adjunkta *Mašeru* kotarskim sudcem u Kanalu.

Ta imenovanja uzvrpoljila su tršćanskog čifutića, koji suze roni radi tobožnje krivice, koja se je nanesla nekojim sudbenim pristavima talijanske narodnosti time, što je imenovan državnim odvjetnikom u Gorici g. Jeglič a kotarskim sudcima gg. Corazza i Mašera.

Dočim smatra imenovanja Talijana Zencovicha i Vidulicha državnim odvjetnicima u Trstu odnosno u Rovinju posvema opravdanim, jer da su ta mjesta bila od vajkada reservirana činovnicima po redu i mišljenju talijanske narodnosti, obara se svom žestinom na imenovanje gg. Corazze i Mašera kotarskim sudcima kod dvaju sudišta o kojima sam priznaje, da su slavenska sudišta. Reci mu da ti ne reče!

Po mudrovanju „čifutića" moralo bi se dakle kod imenovanja najvažnijih mjesta — a medju ta spadaju po gotovo državna odvjetničtva — gledati u prvom redu, da se održi stara pa makar i najkrivičnija i najneopravdanija praksa i reservirati ta mjesta samo Talijanima; radi toga se veseli čifutić, da je za Rovinj i Trst imenovan Talijan, premda spadaju pod rečena dva državna odvjetničtva sudbeni kotari u kojima živu većinom Slaveni pa bi bilo sasma opravdano, da se imenuju na takva izložena i važna mjesta činovnici, koji dobro poznavaju jezik naroda s kojim će imati kao državni odvjetnici posla.

Mi pak dvojimo, da su gg. dr. Zencovich i Vidulich u jezikovnom pogledu tako kvalificirani, da će moći sa strankama korektno govoriti hrvatski odnosno slovenski, što je pak od prieke nuždе, jer ako državni odvjetnik ne umije jezika optuženika i svjedoka ne može savjestno vršiti svoje službe.

Sasma drugi princip pak vriedi za čifutića glede g. *Jegliča*, koji govori perfektno sve zemaljske jezike te je i inače sasma kvalificiran za obnašanje službe državnog odvjetničtva u Gorici. „Piccolo" misli, da pošto je njegov predšasnik bio Talijan, da se je i sada moralo imenovati Talijana, jer da se inače dira u nacionalni posjed Talijana. Po toj krasnoj logici nebi dakle nikad smio biti imenovan državnim odvjetnikom kod zemaljskog suda u Trstu, Gorici i Rovinju nijedan Slaven, jer se to kosi sa nacionalnim posjedom Talijana, kojima se mora ta važna mjesta reservirati. — Čifutić dakako mimoilazi glavno načelo državnih temeljnih zakona, da imadu svi austrijski državljani bez obzira na narodnost jednako pravo do svih državnih službа, ako su inače usposobljeni za ta mjesta, on mimoilazi činjenicu, da pod okružja rečenih državnih odvjetničtva spadaju većim dielom Slaveni i da isti imadu pravo zahtjevati da se s njima opći u njihovom jeziku i da se kod imenovanja mora u prvom redu gledati na sposobnosti a ne na narodnost. Njemu je to sve deveta briga — glavno je za njega samo to, da budu na takva mjesta imenovani Talijani bez obzira na to dali su sposobni ili nesposobni a ako nepoznaju slavenskog jezika, onda su dapače po „Piccolu" još sposobniji, jer se nije bojati, da će sa Slavenima općiti u njihovom jeziku.

Nu najviše peče gospodu oko „Piccolo", da je bio imenovan kot. sudcem u Podgradu g. sudbeni pristav Corazza, koji da ima samo 8 godina službe i koji da je preskočio ništa manje nego 22 starija sudbena pristava od kojih da je 18 Talijana. Mudro pako šuti, dali je tih 18 sudbenih adjunkta sposobnih za vršenje službe kotarskoga sudca u Podgradu i dali je u opće koji od tih talijanskih sposoban u jezikovnom pogledu za Podgrad i konačno dali je tko od njih molio za to mjesto. — Na prigovor, da se je moralo imenovati u Podgradu sudcem osobu, koja pozna temeljito slovensko-hrvatski jezik, odgovara sam „Piccolo", da bi se bilo moralo makнuti dva slavenska sudbena tajnika iz Trsta, Gorice ili Rovinja i ove imenovati sudcima u Podgradu i Kanalu a na mjesto na taj način izpražnjenih mjesta sudbenih tajnika imenovati dva sudbena pristava talijanske narodnosti. — Na taj način bilo bi se potjeralo iz grada dva slavenska tajnika i pročistilo sudove od slavenskih sudaca i bilo bi se činilo avancirati dva talijanska adjunkta koji ne poznaju nego talijanski jezik. Pa da se čovjek ne bi začudio toj mudrosti tršćanskih čifuta!

Oni se ne pitaju, dali su sudbeni tajnici slavenske narodnosti potrebni u gradovima, oni se ne pitaju, dali su ti tajnici molili, da se ih imenuje kotarskim sudcima u Podgradu i u Kanalu i njih konačno ne interesira pitanje, koliko od onih 18 tobože preferiranih talijanskih sudbenih adjunkta je sasma nesposobnih za kotarske sudce, koliko ih je jezikovno nekvalificiranih i koliko ih je molilo za ta mjesta! Sva ta pitanja, koja se moraju u pretres uzeti kod imenovanja sudbenih činovnika su nuzgredna za talijansku gospodu — glavno je za njih samo to, da se imenuje sudcima samo Talijane bili oni sposobni ili nesposobni.

Skrajna jest pako perfidija „Piccolova" kad tvrdi, da slavenski sudbeni činovnici ne poznaju talijanskog jezika i da njihovo poznavanje talijanskog jezika stoji samo na kvalifikacijskoj tablici, kad je poznato da svi slavenski činovnici na sudovima poznavaju ne samo svoj materinski jezik nego potpunoma i talijanski i njemački jezik, dočim imade talijanskih činovnika, koji ne znaju niti čitati slavenski i njemački.

Nego Talijani sami dobro znadu, da su njihovi prigovori sasma neopravdani a prigovaraju jedino da zavaraju svoju neuku publiku i da svojoj braći u Italiji pokažu, kakva im se tobože u Austriji krivica čini i kako se protežira Slavene.

Ekscelenci Gertscheru pak preporučujemo, da kod svakog budućeg imenovanja podastre odnosno izvješće ponajprije redakciji „Piccola", da isto dade svoj „vidi!" pa će onda prestati svi prigovori.

Y.

Za podpunu ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu.

Onomadne priobćilo je „Hrvatske Pravo" pod naslovom: „Novej vladi o recipročnosti zagrebačkog sveučilišta" članak, podpisan: „Dalmatinski djak", što ga eto niže i mi donašamo kao dopunjak članku priobćenom u br. 32 našega lista pod naslovom: „*Hrvatsko sveučilište i slovenski akademičari*". Za nekoje stranačke opaske u tom članku odgovara dakako sam gosp. pisac. Eto članka:

§.-om 19.-tim drž. tem. zakona od 21. decembra 1876., zajamčen je svakom „austrijskom" narodu slobodni duševni razvitak. Pod tim se zaista razumieva i mogućnost učiti i svršiti najviše škole na materinjem jeziku. Ali ovo uzakonjeno prirodno pravo je za nas dalmatinske i istarske Hrvate, malo ne samo na hartiji, jer polakšice, podieljene naredbom ministra Hartela pohadjaocima zagrebačkog univerziteta ne mogu nas nipošto zadovoljiti. Po njoj se priznavaju pravnicima državni izpiti u Zagrebu, ali se traži nekakav „nadopunitbeni" (drugim riečima: IV. državni) izpit u Beču na hrvatskom jeziku; za

PODLISTAK.

Moji doživljaji

(Iz Istre).

(Konac.)

Mi Hrvati u Istri živili smo sve do sada u liepom skladu i miru. „Naša Sloga" stupiti će brzo u 40.tu godinu života... Dobrile, Baštijani, Karabaići, Ujčići, Vlahi, Vitezići probudili su naš hrvatski narod. „El ś'ćavo" je progledao. Imena naših preporoditelja zapisana su zlatnimi slovi u poviest našega naroda u Istri... a tako će ostati i njihovih nasljednika, naših hrabrih vodja i borioca: Laginje, Spinčića, Štrka, Trinajstića, Votarića, Stangera, Dukića, Kalca itd. Sva naša inteligencija svojimi kolovodjami bila je jedna duša. Tu se nije pitalo jesi li svećenik, ili odvjetnik, ili učitelj, ili kmet, ili pomorac, ili liečnik... razlike stališa se nije pitalo.

Tu se je samo pitalo jesi li uz narod ili proti narodu. Tko je uz narod, to je Hrvat, to je rodoljub, tko je proti narodu, to je Talijanaš, šarenjak itd.

U zadnjo vriem., kako da se s neke strane kani, poremetiti taj sklad, tu ljubav. Neki „mladi" ljudi, neću reći svi, ali ih imade već dosta u Istri, počeli su napadati svećenstvo, biedeć ga s natražnjačtva, mračnjačtva. To je bez dvojbe unešeno s raznih sveučilišta. Ako se bude ovako napredovalo, otvoriti će se jaz... a posljedice bile bi grozne, strašne. Mi se u Istri zanimamo za prilike našega naroda, gdjegod on živio, a najviše za prilike u užoj Hrvatskoj; mi znamo, da smo udo hrvatskoga naroda, mi svi moramo nastojati, da se svi Hrvati ujedine u jednu neodvisnu, samostalnu kraljevinu pod žezlom slavno vladajuće Habsburške kuće; ali mi u Istri imademo i moramo tjerati svoju istarsku politiku. Ako tko kani uvadjati u našu biednu, nesrećnu Istru stranačko-hrvatsku politiku, on postaje grobar hrv.-slov. naroda u Istri. Mogao bi ovo na dugo razpresti, al sada neću. Ovim opazkam dao je povoda ovaj slučaj. Sastali se, mladi istarski sveučilištar i ostari svećenik. Dali se u razgovor. Sveučilištar izjavio se u politici tako zvanim „naprednjakom" ili kako bi drugi kazali, realistom pokretašem, pa očito biedio svećenstvo u Istri, da nije narodno, da vodi zastarielu politiku, da nebrani glagoljice, da guli narod i slična. Svećenik slušao i samo slušao. Kad se mladi zasitio, tad će svećenik: „U mojoj župi živu 23 umirovljenika. Kako će vam biti poznato, ja moram službeno potvrditi da svaki pojedini od tih živi i ovdje boravi. Od tih umirovljenika 20 je svietovnjaka a tri su svećenika. Ugonite, pogodite, u kojem su jeziku pisane pojedine namire? 11 jih piše njemački, 9 talijanski a 3 hrvatski. 20 svietovnjaka piše namiru ili njemački ili talijanski (med ovimi i jedan pučki učitelj, koji je dugi niz godina uviek služio na hrvatskih školah), a hrvatske tri namire pišu tri svećenika".

Svećenik umukne, a umukne i mladi „naprednjak". Pozdraviše se i otidoše u božjem miru. Ja bijah prisutan. Mladi ljudi preporučaju neki „satni rad". Dobro je, vrlo dobro! Al tu preporuku nastojmo svi djelom izvesti. Ja uviek jedno pilim: Kad bi mi svi, bez razlike stališa i položaja, vršili točno dužnosti svoga zvanja i djelokruga, eto nas svih rodoljuba, eto nam sretne naše mile hrvatske domovine.

Neki dan, desih se u Plominu, ne pardon u „Fianoni". Bijah u pohode prijatelju u Istri.

Cestom sretih njekoliko seljaka. Sigurno su ili iz Košara ili iz Sv. Nedilje, a kanili su u Plomin. Oni meni „bujorno", a ja njima: „Hvaljen Isus i Marija!" na što odmah odvratili: „vazda budi!"

Još imade mnogo seljaka u Istri, koji misle, da moraju „talijanski" pozdraviti svakoga, koga vide nešto finije odjevena. Upliv talijanaški!

Pri ulazu u „Dragu", upitam hotimice, navlaš, ostaru, debelu ženu: „molim draga, kako se zove ovo misto?" pričinjajuć se kako da sam stranac, da toga neznam, a ona meni: „Porto, kvešto se ćama Porto, porto Fianona že kvešto". Dakle razumiela dakako što ju pitam, al nehtjela baba

doktorat je potrebna nostrifikacija; filozofi se tu ne spominju. Kako se vidi, pravičnosti nije udovoljeno. Naš je zahtjev: podpuno i bezuvjetno priznanje svih državnih strogih izpita položenih u Zagrebu, doktorske diplome bez potrebe nostrifikacije i to koliko za pravnike toliko za filozofe.

Zašto se nije postigao željeni uspjeh, ne ću ovdje iznašati. Bolje je sto puta dirnuti u osinjak nego li išta prigovorit radu naših zastupnika i javne štampe. Radili su, ali bez valjanog razumievanja zamašitosti tog pitanja i svakog iskrenog osjećanja; iznosili su ga pače pred kompetentne faktore, ali je to bilo mlitavo, pa s toga i uzaludno. Austrijski su ministri nahodili uviek bezbroj razloga, kako ne će udovoljiti toj priekoj narodnoj potrebi. Čini se ipak, da im je bila najjača izprika, što u Zagrebu nema nekih kolegija potrebnih u drugoj poli; što postoje pojedine sitne razlike u nekim pravnim granama iz čega se ne pravi izpit i t. d. (Za to su i uveli „nadopunitbeni" izpit.)

Svi su ovi prigovori u šuštini bez temelja, jer se profesori, predavajući pojedine discipline, osvrću na razlike u Austriji ako u opće kakve postoje, a gdje je razlika poveća, kao kod civilnog postupka, tu je uveden kolegij „austrijski gradjanski postupnik". Ali kako ovo smatra bečka vlada, ili bolje, buduć se služi s tim kao uspješnim oružjem, treba joj ga i s formalne strane izbiti iz ruke. Tu pak ne može pomoći nitko drugi, nego hrvatska vlada!

Rek bi, da prijašnje pašovanje nije htjelo sa svoje strane olakšati našu akciju. Oni s Markova trga ni ne makoše se uza svu pripravnost profesorskog sbora, da predusretnu onakovim glasovima iz Beča, premda su to vrlo lahko mogli uraditi. Može biti, da je to bilo zato, što su nazirali u malo življoj ćudi dalmatinskog i istarskog djaka nekakav nemirni elemenat, kojega nisu željeli imati u svojoj sredini.

Ali njih više nema; zamienili su ih deklaracijonaši. Njihova je vlada imenovana, a ova hoće da je narodna. Što su se do te vlasti popeli, zahvaliti im je dosta moralnoj podpori Dalmacije. Bar sad nek zato pomognu, kako mogu, njenoj djeci. Da nam se pak ne predbaci zloba, dopustit ćemo već unapried, da će „narodnu vladu" vodit pri tom najplemenitije: pojačat svezu kulturnog jedinstva naroda! Nek cielokupna hrvatska mladost uzmogne naoružati se svim potrebnim znanjem u svojoj prieslolnici; to traži pravica i ponos narodni. Hrvatskomu univerzitetu treba posvetiti osobitu brigu, da se uzdrži na svojoj visini, da bude rasadnikom čiste znanosti, da se takmi s tudjim velikim školama; da nam u jednu rieč bude na čast i diku, a ne, da nam dušman uzbude imao išto prigovoriti.

Nek nam se oprosti ova mala digresija. Vratimo se na reciproćnost i na hrvatsku vladu.

Preuzetni bismo bili, kad bismo hrvatskoj vladi, njenom predstojniku Rojcu i profesorskom sboru tumačili, što im je raditi, da uklone — razumije se, koliko to stoji do njih — zaprieke, navadjane od austrijskih ministara našem pohadjanju zagrebačkog univerziteta. Patriotizam njihov iziskuje od njih brze pomoći; tu nema čekanja, to treba odmah uraditi. Prepustite li to sad učiniti — što ne vjerujemo — radi silne zaposlenosti, uvjereni smo, e će ih na to podsjetiti koji starčevićanski zastupnik. Na to je red podići najenergičnije svoj glas našim poslanicima u bečkom parlamentu, da izvojštimo tu tečevinu bez ikakvih restringcija još kroz ovu godinu dana. Čemu nostrifikacija i „nadopunitbeni" ispit? Zar nas ne znadu zagrebački profesori izpitati iste stvari, koje i austrijski činovnici u Beču? *Dalmatinski djak.*

Kostobolja i reumatičke boli, bodac, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima iščašenja lieči kaošto dokazuju mnoge zahvalnice Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsa trg 202, Hrvatska.
Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne 1 već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Politički pregled.

U Puli, dne 5. septembra 1906.

Austro-Ugarska

Zadnji dan prošloga mjeseca prisustvovao je car i kralj Fran Josip velikim vojničkim vježbama u Šleskoj.

O predstojećem sazivu carevinskoga vieća pišu iz Beča: Zastupnička će se kuća sastati istom 18. septembra a i odbor za izbornu reformu nastavit će svoj posao tek toga dana, pošto su se Poljaci izjavili proti sazivu prije toga roka. Pošto se delegacije sastaju 27. oktobra, i to ovaj put u Budimpešti, radnje će se u parlamentu ako ne prekinuti, a to barem zategnuti. Većim će dielom u to vrieme viećati odbori. Bude li odbor za izbornu reformu dovršio svoj posao još u rujnu, mogla bi se osnova u zastupničkoj kući još mjeseca oktobra uzeti u razpravu.

„Fremdenblatt" doznaje iz pouzdana izvora, da će prigodom boravka Nj. Veličanstva u Dalmaciji dne 14. septembra poslije podne stići sa Cetinja u Dubrovnik crnogorski priestolonasljednik knežević Danilo i ondje u mjesto svog oboljelog otca pozdraviti cara i kralja Franju Josipa. Knežević će prisustvovati dvorskom objedu i drugi dan zaključnoj vojnoj vježbi.

U prestolnici svih Hrvata, u bielom Zagrebu slavi ovih danah prave triumfe ljubav i bratimstvo slavenske naše braće. Tamo se je okupilo povodom svesokolskog sleta na hiljade slavenske braće, da se upoznaju, izljube i zavjere, da će u buduće složno uzraditi oko prave slavenske uzajamnosti.

Crna Gora.

Buduće nedjelje vršiti će se na Cetinju veliki sastanak radi ustanovljenja nove narodno-političke stranke. To će biti u Crnoj Gori nakon ustavne dobe prva politička stranka. Odbor, u kojem sjede ugledni cetinjski gradjani, činovnici i najodličniji muževi junačke Crne Gore, izdati će proglas na narod, u komu će pozvati sve crnogorce da stupe u ova novu narodno političku stranku.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju, da nije istinita viest da je kabinet predao knezu Ferdinandu demisiju. U dobro upućenim krugovima ne zna se o tom ništa.

Turska vlada je na temelju dokaza o namjeravanoj akciji bugarskoga komiteta u nekim vilajetima, ratnom ministarstvu izdala nalog, da djelatnost komiteta sprieči i komitetlije progoni.

Viest, da su radi protesta Porte odkazani manevri, nije istinita. Vojničtvo će držat manevre u prisutnosti kneza Ferdinanda.

Rusija.

O novoj vladinoj stranci javljaju iz Petrograda ove pojedinkosti: Pošto ministru-predsjedniku Stolipinu nije pošlo za rukom užpostaviti neku svezu izmedju „saveza od 30. listopada" i „stranke mirnog preporoda", te dovesti ove dvie umjerene stranke do nekog sporazuma, pritekli su vladi u pomoć miroljubivi elementi, te su obrazovali novu vladinu stranku, koja ima zadaću, da pravi propagandu, prijaznu sadašnjoj vladi, a da ne stavlja osobitih zahtjeva. Ta se stranka zove „partija narodnikov" (stranka narodnih boraca), te je sasvim neodvisna od svake druge stranačke organizacije.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Puljski Sokol na svesokolskom sletu u Zagrebu. Jučer se vratiše naši vriedni Sokolaši sa svesokolskog sleta u Zagrebu, osvjetlavši si junačko lice. Kod natječajnih vježbi naime odnio je naš Sokol pet diploma: jednu prvi odjel, a četiri posebno četvorica Sokolaša.

Koliko ova odlikovanja služe na čast prvom istarskom Sokolu i njegovim Sokolašima, toliko je to na diku i svekolikomu našemu narodu u Istri. — Budi im s toga i ovdje izrečena pohvala i naše priznanje! Živili naši Sokoli!

Njegovo Veličanstvo cesar i kralj u Puli. U utorak dne 11. tek. mj. oko 11 sati doluzi u Pulu Nj. Veličanstvo naš cesar i kralj posebnim dvorskim vlakom. Nj. Veličanstvo iskrcati će se na dnu gata „Jelisava", te primivši tu poklonstva vojničkih i gradjanskih oblasti, ukrcat će se namah na gatu pripravljenu ladjicu, koja će ga prevezti na carski jaht „Miramar", kojim će odploviti na velike pomorske vježbe u Dalmaciju.

Za ovu priliku bit će sva lučka obala svečano iskićena zastavama i zelenilom.

Na povratku s vojnih vježba iz Dalmacije, svratit će se Nj. Veličanstvo ponovno u Pulu dne 16. o. mj. pod večer, te će odmah odputovati dvorskim vlakom u Beč.

Izlet u Bašku. Naši otočani iz Krka nastanjeni u Puli, priredjuju sutra na večer parobrodom „Dr. Ante Starčević" izlet za Bašku, ličući na polazku i povratku Malinsku, Krk i Punat. Odlazak iz Pule je sutra, petak, u 11 sati na večer a odlazak iz Baške u nedelju 9. o. m. u 5 sati po podne, te dolazak u Pulu u ponedeljak oko 3 sata u jutro.

Ciena je 5 K tamo i natrag za svako od tičućih mjesta, a samo za tamo ili natrag 3 K. Od Malinske, Krka, i Punta do Baške i izmedju ovih mjesta ciena je 1 K tamo i isto toliko natrag. Djeca do 3 godine ne plaćaju brodarine, a ona od 3 do 12 godina plaćaju polovicu.

Krčki kotar:

Obćinski izbori u Dobrinju. Dobrinj 1. septembra. Dani 27. i 28. kolovoza 1906. jesu dani znameniti za obćinu Dobrinj, jer u ove dane oslobodila se je ona samovlade i gospodarstva obitelji Barbalić, narečene Tonović. Borba proti ovoj obitelji bila je kod više izbora, ali raznimi načini znao si je stari Tončić zadobiti većinu, ali sada sva njegova obećanja, grožnje i odgovaranja pomogla mu nisu! Rekao je starac Tribujar misleć na sebe, jer premda imade 95 godina ipak došao je na izbor „nestaša zela onega ki je gluh i slip", i u istinu reć bi, da ga je uzela, jer takva izbora još u Dobrinju bilo nije, narod je progledao i upoznao je, tko mu hoće dobro a tko zlo. Ovaj izbor mogao je osvjedočiti otca i sina, t. j. načelnika i tajnika, kako obljubljeni jesu i koliko privrženika imaju. Puk se je borio proti njima, a ne „pop", kako su to trubili okolo i puk ih je nadvladao i nadamo se za uvjek zatvorio vrata obćine.

Izbor bio je dva dana, ali kroz obadva dana vladala je medju izbornicima mir i sloga, premda su to Tonovići gledali pomutiti, tako da je zadirkivanje drogeriste dosadilo istomu žandaru, te ga je ovaj opomenuti i pokarati morao. Svu silu i moć napeli su Tonovići u izboru III tiela, u kojem trajao je izbor od 8 sata u jutro do 6 p. podne a premda se je mogao dovršiti o podne. Ali sve varke i zatezanja pomogli mu nisu, jer u ovom tielu, kao što i u drugom tielu pobiedili jesmo sa ogromnom većinom a u prvom tielu jednoglasno.

Veseli i zadovoljni jesmo, što u novo izabranom zastupstvu uz učitelje gg. Mahulju i Uravića, nalaze se muževi, koji znaju misliti svojom glavom, a ne kako je bilo do sada, da je za većinu mislio, govorio i radio stari Tončić. Nije dakle čudno, što on uz ovakvo zastupstvo, znao se je okoristiti za svoju djecu Mikića, Ivića i Josipa, kako je to Vam javio dopisnik u broju od 16. kolovoza. Dopis onaj uznemirio je živce Tonovićem, žao im je, što ih poznaju ne samo Dobrinjci, nego i sva Istra, mi im u tom ništa krivi nismo, bilo raditi savjestno i pravedno, pa bismo ih bili pohvalili, dočim sada to ne možemo, kao što ne ćemo imati milosrdja niti sa novo izabranim zastupstvom, bude li sliedilo dosadašnje zastupstvo. Iznašati hoćemo na vidjelo i njihova djela, neka im javnost sudi, to molimo, da si upamte. Stari Tončić čuje se, da govori, da nema načelnika, koji je više za obćinu učinio, nego li je on, ali želi li biti pravedan, to mora reći, da i nema načelnika, koji je više od obćine dobio, nego li je njegova obitelj i on!

Izboru prisustvovao je obadva dana c. kr. komesar Paze koji se je pokazao veoma pristran, htjeo je da našu stranku pri izboru zastupaju kao fiducijari dva djaka, koji su bili pisari, te jedva na prosvjed Ivana Črnčića je popustio. U komisiji i izboru dopuštao je, da glavnu rieč vodi tajnik, kojega dužnost bila je mučati i pisati, zašto je bio od mnogo izbornika opomenjen, ali nije niti jedan put od komesara. Valjanost punomoći dao je prosudjivati od izborne komisije, od koje trojica nisu znala niti čitati niti pisati, te mnoge naše punomoći je uništio, dočim njihove premda učinjene bile pred vratima obćine i na placi bile su dobre i valjane. Poslalo se tri dopisa na njega, pa na jednoga je samo odgovorio, premda se je radilo o osobama, kojim je izborna komisija zabranila pravo glasa i izbora, ako iste osobe i uživaju najbolji glas u puku, dapače jedna je bila opredjeljena i za načelnika. Usljed ovakve pristranosti poslalo se na c. k. Namjestničtvo brzojav „komesar Paze bio je pri obćinskom izboru pristran i bio je na objedu kod prvaka protustranke. Izbornici." Svakako ovakvo ponašanje komesara je, da se odsudi, kako se nadamo, da će ga i odsuditi njegovi poglavari, što i očekujemo.

Na koncu moram da pohvalim javno one, koji su svojim glasovanjem i svojim trudom najviše doprinjeli do pobjede nad Barbalići i njihovim podrepnicami a to Vam je sva četa Poljanska osim Subotića i Tomića — sva četa Gostinjčarska — osim Čižićara, sva četa Krašana osim Goliata Danielića, te već dio čete gradarske i solinske. Na da su se ove čete bratski složile zaslužuju pohvalu četari Anton Črnčić, Ivan Pavačić, Anton Jakominić, Ivan Kirinčić i Anton Kirinčić iz Sužana, uz ove treba još pohvaliti Mata Sučića i Ivana Justinića iz Dobrinja, Josipa Kirinčića iz

---

hrvatski odgovarati. Odoh mašuć glavom ... na što smo spali, upliv talijanaški. U mjestancu opazih njekoliko dućana, krčmu, prodaju duhana, al nadpisi sve samo goli talijanski „osteria all' Istria — Zustovich" (fiorentinac!) „commestibili — Tonelli, Zagabria" (veliki prijatelji našega naroda!)

Podjem do obale, da čekam parobrod, sjednem na jednu od ondje naslaganih opeka, i gledam, zurim u starodrevni Plomin. Oj moj Plomine, rekoh, što no stršiš visoko nad morem na otoj letici, na tvrdu stancu-kamenu, rimskoga si podrietla, al te u svoje doba Hrvati obladali i naselili, a danas si gnjezdašce (ovo vriedi još više za Labin) ljutih neprijatelja moga hrvatskoga istarskoga naroda. Hrvati dà, nevjeruješ? A ti pogledaj izpod kipa u crkvi tvoga zaštitnika Sv. Jurja uklesanu godinu 1524., glagolskimi brojevi. (Dr. Jelić „Fontes historici liturgiae glagolito romanae — Krk 1906. str. 14).

Gospodine urednice! Ako dozvolite još ću kad i kad uloviti zgodan čas, da otvorim torbicu svojih doživljaja. Živili! (Samo izvolite, biti ćemo Vam zahvalni. Op. Ur.)

stinjca, Ivana Crnčića iz Sila te Jura Pevića iz Krasa. Svima ovima, kao i onima je ne napominjem, Bog plati, kao što nadamo, da će i platiti, jer su se bori za sveobće dobro občine, te dao Bog, kako su bili složni pri ovom izboru, ko bili i napred složni za sve ono, što koristno bilo vjeri i domovini. Živili jesni Dobrinjci!

Volosko kotar:

Električna pruga Opatija-Lovran. Austrijsko ministarstvo trgovine povjelo je tršćanskom namjestničtvu da učini ove izvide za gradnju zamovane male ektrične željeznice sa južne željezničke postaje Opatija-Matulje za Volosko i Opaju do Lovrana. Novi su izvidi potrebni slied promjena učinjenih u osnovi.

Natječajni oglas. Raspisuje se natječaj na mjesto poštanskog poslovača u elih Monah (III/6). Paušal za sluge je 504 godišnje.

Molbe treba poslati na c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu u roku d 4 sedmice.

Pazinski kotar:

Župnikom i prošton u Pazinu bje menovan vel. g. Ante Kalac, dosadanji župik u Buzetu, te bje dne 30. pr. mj. tajodjer uveden u posjed nadarbine. Nakon oliko otezanja riešeno je konačno i to itanje. Rodjen pazinac, iza dugog i uspješog trudbovanja u srodnom buzetskom puanstvu zaželio se domaće grude, te mu je napokon želji udovoljeno. Znajuć njeove vrline, pazinski mu se puk veseli i aduje, a mi s njime, želeć Buzetu vriednog mu nasljednika.

Obznana. Upisivanje u c. kr. pripravnicu za učiteljišta u Pazinu bit će dne 5., 16. i 17. septembra t. g.

Učenici imaju donesti sobom škol. svjedodžbu posljednjega semestra, krsni list iskaznicu o cjepljenju kozica. Učenici reba da su navršili 14 godinu života ili da imaju bar 13½ godina; mladje će se vent. primiti kao slušatelje.

Ravnateljstvo c. k. pripravnice za učiteljišta u Pazinu, 4. septembra 1906.

Jos. Bačić.

Za podružnicu Družbe sv. Cir. i Met. u Pazinu. U počast uspomene pok. Mateja Cossovicha pom. kapetana u Trstu arovaše: Toma vitez Cossovich i gospa nu Magdalena, roditelji pokojnikovi K 100; Maks Cotić K 5; Ante Bogdanović K 12·50; Dr. Gregorin K 10; Fran Skorkovski K 5. Belovarsko žup. štedionа K 50; Cerovac Ante, hotelier Nar. Doma, Pazin, K 5·08; Prigodom mlade mise, prikazane u Trvižu dne 29. julija 1906. sakupljeno od mladomisnika časnoga gosp. Sironića Simeta izručeno K 85·50.

Porečki kotar:

Muška i ženska podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru u Kašteliru priredjuje u nedjelju 9. rujna zabavu s tamburanjem, pjevanjem, deklamacijom i šaloigrom u družbinoj školi. Iza toga ples na dvorištu gosp. Kocijančića. Na plesu svira glazba. Početak u 7½ s. večer.

Pozivlju se gg. rodoljubi i prijatelji prosvjete i napretka na mnogobrojan posjet. ODBOR.

Zabava s plesom u Lazah. Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Kalirskim-Lazima priredjuje u nedjelju dne 9. tek. mj. pod vedrim nebom zabavu s plesom. Početak u 2 sata po podne.

Pozivlju se svi prijatelji naše mladeži i ostali rodoljubi, da mnogobrojno posjete ovu zabavu.

Koparski kotar:

Narodna glazba u Buzetu. Pred 3 do 4 mjeseca osnovalo se u Buzetu glazbeno društvo Sokol. Glazbari su samo selјački momci; ali u ovom kratkom razdobju pokazali su oni toliko napretka, da zaslužuju svaku hvalu. Dne 25. pr. mj. zaustavio se na Počekaju naš prvak Dr. Laginja sa svojom vriednom obitelji i nekojimi prijatelji iz Pazina. Tu priliku upotrebio je Sokol, da pozdravi prvaka i nadošle gostove, prirediv njim koncerat. I uspjeli su podpuno, razigrav doista brojni narod, koji se ondje bio sakupio. Radujemo se sa pokretačima te zdrave misli, kosto i vriednimi glazbari. Vivat sequens!

Upisivanje na učiteljištu u Kopru. Na c. k. učiteljištu u Kopru bit će upisivanje za školsku godinu 1906—07 dne 13., 14. i 15. septembra o. g. Dne 17. septembra počimlju prijamni i popravni ispiti a na vježbaonici redovito poučavanje.

Primjer brzine. Župni ured u Dolenjovasi primio je mrtvački list Josipe Škerlj, koji je bio pisan na Rieci 26. travnja 1900., dne 30. kolovoza 1906. Dakle nakon šest godina. — Puž bi ga bio donio mnogo brže.

Razne primorske viesti.

Javni sastanak priredjuje naše političko družtvo dne 9. tek. mj. o 3·30 sata za podne u Kašteliru na dvorištu družbine škole. O izbornoj reformi izvjestit će naš neumorni zastupnik g. M. Mandić.

Koledar „Ćirilo-Metodski zidari". Ovaj veliki koledar, što ga izdaje klub „Ćirilo-Metodski zidari" u korist družbe „Sv. Ćirila i Metoda" u Istri za g. 1907., izašao je koncem mjeseca augusta. Koledar obuhvaća oko 400 stranica, a dieli se na koledarij, na zabavno-poučni dio i na skrižaljke i oglase. Zabavno-poučni dio dieli se na dva diela. U prvom su dielu opisi Istre i radnje istarskih književnika. U tom su dielu slike zaslužnih istarskih muževa i slike istarskih gradova. Medju ostalim su ovdje opjevani istarski gradovi od Vladimira Nazora, pisma biskupu Dobrile, „Preko mora" od Eugena Kumičića, „Istarske priče" od dra Matka Laginje zatim „Za staro slovo" crtica od Viktora Cara Emina, „Karakter Istre" od M. Marjanovića i opis Istre od D. Hirca, statistički podatci od dr. J. Vrbanića i t. d. U drugom dielu nalaze se radnje naših domaćih hrvatskih pisaca. Iza toga je sasma novo sastavljeni šematizam Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine i Istre i mnoge potrebne ljestvice. Ciena je ovomu, preporuke dostojnomu koledaru tvrdo uvezanomu 2 K, a broširanom 1 K 60 fil. Naručbe prima klub „Ćirilo-Metodski zidari" u Zagrebu.

Bez ovog koledara nebi smjela biti nijedna rodoljubna obitelj, radi česa preporučujemo osobito našim svećenicima i učiteljima i trgovcima, da šire taj koledar medju narod ili da sakupljaju predbrojnike zanj.

Atentat na ruskog ministra predsjednika Stolipina. Dne 24. tmj. izvršio se je na ruskog ministra predsjednika Stolipina nečuven atentat. Oko 4 ure poslie podne nalazio se je Stolipin u svojoj vili na tzv. Farmaceutičkim otocima i držao audience. Nenadano dotrči liepa kočija pred ministrovu vilu a iz nje istupe četiri osobe od kojih bijahu dvojica u vojničkoj uniformi i stupiše u vilu. Jedna od tih osoba nosila je u ruci kacigu u kojoj je po svoj prilici bila sakrivena bomba. Na jednom padne bomba na tlo i rasprsne. Malne sve osobe, koje se nalaziše u predsoblju ministra ostaše na mjestu mrtve a mnoge težko ranjene. Veći dio vile se je porušio a ministar ostao je neozledjen. Nekoja njegova djeca ostaše mrtva medju ruševinama a nekoja su teško ranjena. Ovaj nečuveni atentat učinio je silan dojam i govori se, da je bio proveden od ruskog revolucionarnog društva, koje da se je hotjelo osvetiti ministru za njegovu okrutnost.

Previšnje odlikovanje. Njegovo Veličanstvo podjelilo je svojim ručnim pismom od dne 15. kolovoza t. g. zapovjedniku zajedničke mornarice admiralu grofu Montecuccoli u znak priznanja za izvrstnu službu Leopoldov red I. razreda.

Novi kanonici. Službeni list bečke vlade od dne 30. augusta donaša, da su imenovani kanonicima kod stolne crkve u Crésu preč. gg. *Luka Vitezić* i *Josip Crivellari*.

Premještenje. Gosp *Vladimir Nasor* profesor na c. kr. hrvatskoj gimnaziji u Pazinu imenovan je profesorom na c. kr. učiteljištu u Kopru.

Vježbe naše ratne mornarice. Javljaju iz Dubrovnika: Jedna eskadra pod vrhovnim zapovjedničtvom lučkog zapovjednika u Pulju, kontreadmirala Rippera, manevrira od nekoliko dana na visini Boke Kotorske. Ta eskadra, koja je 18. o. mj. bila na Rieci, sastoji se iz ovih ratnih brodova: „Habsburg", Kaiser Karl IV.", „Erzherzog Karl", Marija Theresia", „Babenberg", „St. Georg", „Wien", „Budapest", „Monarch" i „Zenta", zatim torpiljarke „Kaiman", „Bussard" i druge, ukupno više od 30 modernih brodova. Vježba se sastoji u blokadi ratne luke u Kotoru. Obalu, odnosno ulaz u kotorsku luku brane brodovi „Monarch", „Wien", „Budapest" i „Arpad" uz obalne utvrde i lučki brod „Erzherzog Albrecht", te nekoliko torpiljarka. Ostala eskadra blokira luku. Svi ratni brodovi uredjeni su strogo za rat. Na lučkim utvrdama obavlja se stroga stražna služba. Pješački bataljuni, koji su dislocirani u Boki Kotorskoj, te su 27. pr. mj. pošli na vojne vježbe u Trebinje, neprestano su u strogoj pripravi, da svaki čas mogu zapriečiti eskadri izkrcivanje. Koncem ovoga tjedna eskadra će odploviti iz kotorskih voda, pa će sudjelovati u kombinovanim vježbama kod Dubrovnika.

Općenito uvedenje dostavljanja novčanih iznosa kod neerarićnih poštanskih ureda. Počam od 1. septembra t. g. dostavljati će se u svim krajevima, u kojim se nalaze neerarični poštanski uredi i pisma sa izkazima vriednosti do 1000 Kruna i novčani iznosi poslati poštanskim naputnicama i putem plateżnih nakaznica poštohranilnog ureda do 1000 K izravno adresatima.

Za dostavljanje tih pošiljaka utjerarati će se pristojbine, koje su ustanovljene po poštanskom pristojbinskom redu i to: za pisma sa označenom vriednošću do 1000 K 10 fil., za poštanske nakaznice ili plateżne nakaznice s novcem a) do 10 K 6 fil., b) iznad 10 K 10 fil. —

Primateljima je prosto, da si pridrže primanje takvih pošiljaka kod poštanskog ureda proti plateżu mjesečne pristojbine od 2 krune. —

Imenovanja i premještenja u biskupiji tršćansko-koparskoj. Dekanom u Pazinu bijaše imenovan preč. g. *Ante Kalac* dosad župnik-dekan u Buzetu; velečasni g *Ivan Mandić* bivši župe upravitelj u Pazinu premješten je k Sv. Antonu Staromu u Trst i dodjeljen provizorno kao kancelista biskupskoj kuriji; Absolvirani bogoslov preč. g. *Fabris* (rodom iz Lindara) namješten je kao kapelan u Pazinu; u Buzet dolazi upravljati župom preč. g. *Matija Kurelić* dosadašnji župeupravitelj u Draguću, a na njegovo mjesto dolazi preč. g. *Joakim Pilat* dosadašnji kapelan u Oprlju; preč. g. *Josip Vodička* polazi iz Buzeta upravljati župom u Vodice a preč. g. *Svetić* iz Vodica u Antinjan (Koparšćina); preč. g. *Hugo Maston* bijaše imenovan župnikom kod župne crkve Jezuita u Trstu. —

Delegacije. Iz Beča javljaju, da se kani delegacije sazvati za subotu 27. oktobra 1906. u Budimpeštu. Zajednička ministarska konferencija u kojoj će se ustanoviti zajednički proračun držat će se u Beču iza povratka. Nj. Vel. iz Dalmacije.

Smrt bivšeg ministra rata baruna Krieghammera. Dne 21. augusta t. g. umro je bivši ministar barun Krieghammer te se je općenito držalo, da je umro od kakve bolesti. Sada pak donaša jedan magjarski list sliedeću vjest o tragičnoj smrti ministra Krieghammera, za koju prepuštamo odgovornost rečenom magjarskom listu.

Dne 27. julija obdržavan je bio lov u okolici Isla, u kojem je boravio cesar i kralj. Na lovu sudjelovahu osim cesara knez Leopold bavarski sa svojimi sinovi Jurjem i Konradom, nadvojvoda Fran Salvator, generalni adjutant grof Paar i barun Krieghammer. Dvorski redatelj lova porazdijeli lovcima mjesta. Vrieme bilo je ružno. Za četvrt sata začu se prvi hitac, koji bijaše ispalio knez Leopold bavarski i kojim bijaše pogodjen barun Krieghammer, koji se je nalazio nedaleko od kneza. Barun Krieghammer padne bez svjesti na zemlju. Nastane neopisiva konfuzija. Knez Leopold dotrči do ranjenoga a nadvojvoda Fran Salvator dade odmah pozvati liečnika Nj. Vel. doktora Herzla, koji se je nalazio u blizini Njegovog Veličanstva.

Nj. Vel. dotrči takodjer na lice nesreće i dade odmah obustaviti lov. Ranjenik bijaše odmah po nalogu liečnika odveden u Išel i liečnici se nadahu da će spasiti ministra premda je bilo njegovo stanje vrlo teško; medjutim se je dalo nalog, da se o stvari šuti i tako se je dogodilo, da se tekar 11. augusta javno saznalo, da je barun Krieghammer obolio.

Tu vijest demantiraju službene novine.

Franina i Jurina.

Jur. Franc, pravi mi malo, znaš ti morda kada te imel šedutu direktori od hervaskoga domá va Verbniku.

Fr. Neznan ti ja, brave, ne, ma zač me to pitaš.

Jur. Zač su Frankopanci molili salu va Domu za zabavu u korist Družbe Cir. i Met. i Radničkog društva, pek su jim odgovoreli, da prez šedute njin nemoru niš reć na njihovu šupliku.

Fr. Ma kako to malana; ter kada pride par gladnih Talijani, oliti kakov abrejić ali abrejka, ali ki čarlatan, salu dadu i prez šedute od velog direciona.

Jur. Viš justo san to i ja pomislel, da tujini ši, a domačini ne.

Fr. E če češ; to ti je viš, da se tujina za beče lehko da pokrit i z minicun, a naš neće ni da čuje o tomu

Jur. Donke dvi pezi i dvi meri.

Slabost živaca i podražljivost svih naporno radećih ljudi, isto tako kao i pomanjkanje krvi mnoge djece po dru. F. Weiglu u Monakovu imadu nerieđko svoj glavni povod u svagdanjem uživanju zrnate kave. Dapače i neznatni obroci, što ih mi uživamo u običajnoj kavi pomješanoj sa mliekom, štetonosni su za naš organizam. Kod toga valja uzeti u obzir, da baš upravo jeftinije vrsti kave sadržavaju u sebi najveću količnu »koffeina«, dakle prema tomu najškodljivije djeluju. Nadalje zrnata kava bezuvjetno neposjeduje nikakove hranjive vriednosti i prouzrokuje, kao i sva ostala alkoholična pića samo momentano uzrujanost, koja konačno dovadja do oslabljenja svih moćih. Radi toga preporučuje se zrnatu kavu vazda piti sa obilnim pridodatkom Kathreiner-Kneippove sladne kave, koji napomenuto štetonosno djelovanje u velikoj množini ublažuje. Djeca u obće, kao i bolujući na srcu, živcima i želudcu morali bi piti čisti Kathreiner koji posjeduje mirodijski tek kave, a osim toga još je hraniv i stvara krv. Valja ipak kod kupovanja radi mnogih manje vriednih patvorinah izričito naglasiti ime »Kathreiner«, pa neka se preuzmu samo zatvoreni izvorni omoti providjeni sa zaštitnim znakom »župnika Kneippa«.

Nakon 24-godišnjeg bolovanja na gihtu i reumi posve izliečena. Gosp. Albert Müller u Budimpešti V. kotar Vadasutza broj 43/A izumitelj dvostrukog elektromagnetičkog stroja R. B. broj 86967 dobio je ovu priznanicu, koja glasi: Štovani g. Müller! Ja sam 24 godine na gihtu i rheumatismu (kostobolji) bolovala, nitko na svietu mi pomoći mogao nije, zadnje sredstvo je Vaš neizplativi dvostruko elektromagnetički krst broj 86967 bilo, koje sam po uputi Vašoj u porabu uzela, te milom Bogu hvala gledaj čudo, uporabom vašeg stroja ja sam se u 3 nedelje sasma izliečila, toga radi primite Vi poštovani gospodine za Vaš stroj moju najiskreniju hvalu; dragi Bog Vam Vaš izum posvetio. Sa najodličnijim poštovanjem jesam Vaša zahvalna Luisa Koller, Budimpešta III. kotar, Feldgasse br. 43.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — korisna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim kolikoćama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, **dobiva novac natrag.**

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltiaim, koji je poradi svega neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim **moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

◦ ISTARSKA POSUJILNICA u PULI ◦

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York
99 Dearborn St., Chicago, Ill.
609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Utjeruje tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New-Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

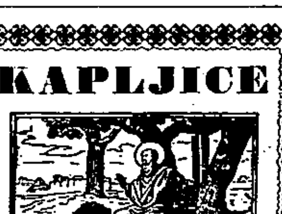

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto š njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih.
Hinko Kubricht, mjesni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mo[j]oj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka

Broj 37. Pula, u četvrtak dne 13. septembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju stečnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni urednik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Svečani dani u Zagrebu.

Tako se može i mora nazvati prve dane septembra tekuće godine, a nadamo se i cieli septembar. Svečani su to dani, svečani prvoga reda.

Grad Zagreb, ta krasna priestolnica svih Hrvata, zaodjeo se je u svečano ruho, i pripravio se je svojski, da dočeka svoje gostove, više nego gostove, braću, Hrvate i Slavene. Braća sa svoje strane došla su i ona kao svatja svečano odjevena, nadahnuta bratskom ljubavi.

* * *

Vlada je priredila gospodarsku izložbu i uredila ju baš ukusno te okitila zastavami i to samo hrvatskimi. — Odbor saveza hrvatskih sokolskih družtava priredio je prvi hrvatski svesokolski slet i odnosne prostorije za vježbanje, te zdravstvenu izložbu. Trgovci po cielom gradu obskrbili su svoje dućane najpodpunije i izložili ih kako se to može vidjeti samo u velegradih. Kućevlastnici i pojedinci izvjesili su na svojih kućah i stanovih hrvatske zastave i samo takove, mnoge protežuće se s vrha visokih kućah, skoro do pločnika.

Gostovi su počeli dolaziti već posliednjeg dana prošloga mjeseca. Velika ih je množina došla u subotu, prvoga dana ovoga mjeseca, najviše ih bijaše u nedjelju dne 2. septembra. Svratišta puna do zadnjega kutića. Po ulicah sve vrvi ljudima, tramvaji su puni, kočije jure na sve strane. Računa se da bijaše toga dana u Zagrebu preko 25.000 gostiju.

* * *

U subotu u 10 sati prije podne otvorio je preuzvišeni gospodin ban grof Teodor Pejačević izložbu u prisutnosti pozvanika. Njega je pozdravio najprije banski savjetnik dr. Malin, koji sav rad za izložbu vodi, i grof Kulmer u ime gradjana. Ban je dolično obojici odgovorio. Dakako da se je to sve obavljalo hrvatskim jezikom. Drugoga jezika se kod hrvatskih oblasti u obće ne rabi, a nije se ga rabilo nit riečju nigdje kod izložbe nit drugdje. Koja razlika izmed banovine i u. pr. „austrijskoga Primorja". U ovom nit duhovni nit svjetovni poglavice nit ne znadu jezika pučanstva. *Tudjinci su narodu medju kojim služe, za koga su postavljeni i u ime koga su plaćeni.*

U 12 sati otvorila se je higienska ili zdravstvena izložba. Otvorio ju je u ime sokolskih družtava njihov podstarješina Cezar Akačić. U svomu govoru naglasio je hana te mu rekao, da će Sokoli znati poletiti za njim u najkrvaviji boj za istinu, pravicu i slobodu. Ban je odgovorio da može Sokol uvjek na njega računati, jer je i on njegov član — ban-sokol.

Dne 2. septembra o podne bila je otvorena i treća, umjetnička izložba, i to u umjetničkom paviljonu na divnom Zrinskom trgu.

* * *

Ljudi su dolazili u petak, subotu i nedjelju sa svimi vlakovi. Sokoli svi došli su u subotu dne 1. septembra.

Najprije su došli Bugari i Srbi, prvi iz svoje kneževine, drugi iz svoje kraljevine, a uz njih i Hrvati iz Slavonije. Došli su u subotu u jutro. Dočekali su ih predstavnici sokolskoga saveza. Medjusobni pozdravi bili su srdačni, bratski. Pod glasovi glazbe, dakako narodne glazbe, došla je povorka na sveučilištni trg. Po podne poslie 7 sati došao je poseban vlak iz Rijeke, u kojem su se vozili Hrvati i Hrvatice iz Dalmacije i iztočne Istre. Cieli put od Rijeke do Zagreba bilo je jedno slavlje, jedni izkazi bratske ljubavi. U Karlovcu bili su putnici sjajno dočekani i pogošćeni od grada i gradjanstva. U Zagrebu srdačno ih je dočekalo odaslanstvo sokola. Tako i Slovence i Hrvate iz zapadne Istre skoro u isto doba. — Već skoro kasno u noć došli su Česi pa Poljaci, jedni i drugi najsrdačnije pozdravljeni. — Na krasnih prostorijah „Kola" i „Sokola" pod vedrim nebom se je obdržavao komers i koncert.

* * *

U nedjelju o podne poslie pokusnih sokolskih vježba, priredili su sokoli povorku tako da su se sastali na prostorijah za njih priredjenih pa išli raznimi ulicami na Zrinski trg do umjetničkog paviljona, pa do sveučilištnoga trga. Na Zrinskom trgu pozdravio ih je načelnik glavnoga grada dr. Amruš, dočim je načelnika gradjanstvo i gostove pozdravio sveučilištni profesor Car, podstarosta saveza hrvatskih družtava. Pjevačka družtva zapjevala su tu našu krasnu hrvatsku himnu „Lijepa naša domovino" i sokolsku himnu. U povorci bili su zastupani osim hrvatskih sokolova, kojih bijaše takodjer i na konjih, Bugari, Crnogorci, Česi, Poljaci, Slovenci i Srbi; jako mnogobrojno i Česi, i Poljaci i Slovenci.

Poslie podne bila je javna vježba na prostorijah za to priredjenih iza izložbenih prostorija. Sve mnogobrojne tribine tih prostorija bile su pune puncate.. Vježbalo je skupne vježbe preko hiljadu sokolova. Bilo ih je krasno vidjeti. Vježbali su precizno. Iz ustiju samih viših častnika ne bijaše drugo čuti doli „krasno", „divno", „kolosalno". Slika cieloga vježbališta bila je upravo impozantna. Sve prostorije crvenile su se od sokola. Medju gledaoci bio je i ban s banicom uz predstojnike, kanonići sa svećenici, general sa drugimi višimi častnici i gradjana i gradjanka svake ruke. Naokolo cieloga vježbališta lepršale su hrvatske i druge slavenske zastave. U vježbah pojedinih skupina odlikovali su se svaki u svojem. Splićani u „Moreški", Poljaci u vježbah sa kopljem, Česi i Slovenci na ručah i konju. Bilo je dobro zamračilo kad su vježbe svršile.

* * *

O podne u nedjelju banica je pozvala 50 sokolskih predstavnika na objed a toliko i drugi dan, te se je pokazala spram svih jako prijaznom. U večer bila je u kazalištu svečana predstava. Glazba je svirala same hrvatske i slavenske komade. Kazališni ravnatelj Fijan deklamovao je pozdrav na gostove sastavljen od bosanskoga Hrvata Alaupovića. Prikazalo se je živu sliku predstavljajuću hrvatsku „Lijepu domovinu". Bio je to veličanstven hip. Na pozorištu krasna slika hrvatske domovine. Glazba svira „lijepa naša domovino". Občinstvo, kojim je kazalište natlačeno, ustaje, stoji, zadivljeno je, pljeska i pomaže pjevati. To sve čini cielo občinstvo, od predstavnika kraljeva, bana i banice, do radnika. Taj hip se ne zaboravlja. I Hrvati i njihovi gostovi Slaveni, svi, svi su oduševljeni.

Predstavljao se je jedan dio Vojnovićeve drame „Alons enfant", kojom predstavlja pad republike dubrovačke, i igrokaz „Knez Semendrije", kojim se prikazuje zulum Turako.

Cielu večer bio je koncert na vanjskih prostorijah „Kola" i „Sokola", kod kojega su pjevala sva pjevačka družtva.

U streljani bio je sjajan ples, kojim je svršio taj prvi svečani dan.

Treći slovenski katolički sastanak.

Prošlog mjeseca augusta dne 26., 27. i 28. obdržavao se je u Ljubljani treći sloven. katolički sastanak sa veoma obširnim programom. Na taj sastanak dohrlilo je ogromno množtvo slovenskog naroda — oko deset hiljada duša — iz Kranjske, Štajerske i Primorske. Izostala je Koruška radi poznate afére o izbornoj reformi, a to bijaše jedina tamna točka na cielom tom sastanku. Zborovanju prisustvovali su skroz cielo vrieme knez nadbiskup goriški i knezovi biskupi ljubljanski i mariborski. Zadnji dan bijaše na jednoj svečanoj sjednici takodjer biskup trščanski.

PODLISTAK.

Izložba u Milanu.

U sjevernoj Italiji rasprostire se velika ravnica imenom Lombardija, zemlja veoma liepa i plodna, jer bogato natopljena vodama velike rieke Pada i njenih pritoka. U zapadnom predielu te ravnice podigao se veliki grad od pol milijuna stanovnika, o kome se danas toliko govori i piše, najme Milan. Široke ulice, po kojima prolaze mnogobrojni električni tramvaji, prostrani trgovi poljepšani vrtovima i spomenicima, te krasne palače i crkve jesu ures i ponos grada Milana. — Stolna je crkva (duomo) nješto divnoga, to je jedan od najvećih monumenata kršćanske umjetnosti. Sagradjena je od bielog mramora, a djelo umjetnika tako ju uresilo, da djevojka ne bi iglom na platnu ljepših vezova izvela. — Galerija Viktora Emanuela najljepša je pokrita ulica na svietu. Ta je ulica gradjena u obliku križa i sva pokrivena sa staklom, te u njoj nikad ne daždi; duga je 196 metara a visoka 50. Tuj se nalaze najljepši dućani i najfiniji javni lokali. Znamenito je za tim milansko kazalište „alla Scala" kamo može pristati do 4000 ljudi. Od velike historične vriednosti jest palača „di Brera", koju je dao sagraditi sv. Karol Borromejski za Isusovce. Danas nalazi se u njoj zvjezdarna, akademija „di belle arti", galerija slika i lombardski zavod za znanosti. Druge su hvalevriedne zgrade: občinska palača, crkve sv. Karla i sv. Ambrozija, „palazzo reale", „castello Sforcesco" i bolnica (ospedale maggiore) duga 400 metara. Najljepši spomenici jesu: Viktora Emanuela, Leonarda da Vinci, Garibaldia, Parinia i Manzonia. Spomenuti mi je još divno groblje (cimitero monumentale) gdje počivaju Aleksander Manzoni i Carlo Cattaneo, te kuću za glazbenike gdje je zakopan Verdi.

Iza ovo malo rieči o gradu Milanu, ajdmo na izložbu. Za kastelom Sforza nalazi se Park u kojem je prvi dio izložbe. Drugi dio izložbe jest na „Piazza d'Armi". Ta dva diela izložbe spojena su električnom željeznicom dugom 2 kilometra. Zaustavimo se najprije u Parku, da vidimo sve što se tu glavnijega nalazi. Pri glavnom ulazu na izložbu nalazi se desno

1. *Galerija ribarstva.* Tu vidimo svakojakih mreža i sprava za ribolov, te razne načine ribarenja u raznim krajevima. Sa ovom galerijom spojen je Akvarij, tvrdo gradjen, koji će ostati kao uspomena milanske izložbe. Uz galeriju ribarstva stoji:

2. *Galerija Simplona* sa dva ulaza. To je točna imitacija Simplonskog tunela; tuj vidiš strojeve koji neprestano kamen dubu, te izvor vode, koja silom teče zaprečujući težak ljudski rad. U obližnjoj sobi nalazi se zbirka mnogobrojnih nacrta i znanstvenih podataka o Simplonu. Na lievoj strani te galerije diže se palača u kojoj su izložene razne vrsti starinskih kočija, brodova i dvokolica. Nedaleko spomenutih galerija nalazi se

3. *Palača liepih umjetnosti*, gradjena u obliku polukruga. U sredtni te palače vidimo veliki Salon za svečanosti, a s jedne i s druge strane izložene su u 54 sobe najljepše slike i kipovi talijanskih umjetnika. Ovo je jedini odio izložbe u kojem je zastupana samo Italija. Iz ove palače ulazilo se u

4. *Zgrade dekorativne umjetnosti.* Te je zgrade početkom kolovoza uništio strašan požar; šteta jest na milijune; nu sad ih opet podižu. Zapaljene zgrade zapremale su 20 tisuća četvornih metara i sadržavale su sve što služi za ures i nakit osoba, kuća i t. d., sve što je obrt Italije, Ugarske, Englezke, Holandije i Japana doprinjeo.

5. *Pavilon grada Milana* diže se med zelenilom stabala, te je u njem sabrano sve što se tiče grada Milana: nacrti za vodu, tram i elektriku; fotografije javnih zgrada, škola, bolnica i t. d. U jednom dielu izložene su zanimive sprave koje rabi glasoviti dr. Pizzoli u svojoj školi sperimentalne pedagogije. U blizini ovog pavilona stoji

6. *Pavilon Švajcarske*, malen ali veoma ukusan. Jedna velika soba služi za konference i svečanosti, a u drugoj izloženi su statistični podatci.

7. Osim spomenutih zgrada nalaze se u Parku još mnogi restauranti i bufeti*), „Kanadezka izložba", „Palazzo della Previdenza", „Aeroplan", „Tobogga", „radiotelegrafična postaja", mnogi „kinematografi" i t. d.

Kad smo obašli izložbu u Parku, ići nam je na kolodvor, odkud će nas električna željeznica prenieti u drugi dio izložbe „Piazza d'Armi". — O tome drugi put dalje.

*) Arena opredieljena za razne i zanimive predstave.

Medju učestnicima bilo je osoba svakog stališa: poljodjelaca i zanatnika, svećenstva i svietske inteligencije različitog zvanja. Očevidno obilježje dala je kongresu mladež iz priprostog puka kao i djačtvo visokih škola, što je najbolji dokaz, da prihvaća slovenski narod po ogromnoj većini svojoj nazore, koje šire katol. sastanci. Bilo je takodjer Hrvata iz Banovine, Dalmacije i Istre, a obćenitu pozornost uzbudila je deputacija Čeha iz Morave, sastojeća od seljaka, akademičara, učitelja i svećenika. U nedjelju dne 26. vršilo se je manifestacijsko zborovanje, koje je doduše pokušala smetati socijalna demokracija u savezu sa slovenskom liberalnom strankom — ali bez uspjeha. U ponedjeljak viećali su do pet sata po podne razni odbori crkveno-politički, socijalni i organizatorni, na večer sliedila je svečana sjednica sa koncertom. Utorak bila su samo svečana zborovanja prije podne i poslie podne te primljene resolucije, sastavljene u odborima ad hoc; a komers sveučilištara završio je kongres pjevanjem i glasbom. Glavna načela rada na tom sastanku bila jesu: **vjersko, narodno i kršćansko-socijalno.** Na temelju sv. vjere Kristove ima se osnivati zakonodavstvo, školstvo i socijalna organizacija; pružiti se ima slovenskomu narodu sva sredstva, da uzmogne napredovati moralno i materijalno te osjegurati si svoj obstanak. Izticala se je glasno ideja združenja svijuh Slovenaca u jednu političku skupinu, uz to naglašalo se spojenje istih sa Hrvatima, te sporazumno javno djelovanje sa ostalim Slavenima. Slični su za to sastanci najbolja škola za političku naobrazbu naroda, a takodjer najuspješnije sredstvo za postignuće svrhe. Zanimiv bio je rad u socijalnom pogledu. U odboru socijalnom i organizatornom čulo se je liepih razprava, predlagalo toliko praktičkih stvari glede zadruga gospodarstvenih, da je bila divota slušati predavatelje.

Šteta samo da bijaše vrieme, odmjereno za rad, prekratko. Učestnici priprosti, kao i naobraženi pokazali su u svojim govorima, da je slovenski narod proniknut osvjedočenjem, da će si pribavit bolju budućnost pomoćju udruživanja, u kojem ima vladati duh kršćanske ljubavi. Opazilo se je pako i to, da je zadružni život zadnjih godina podignuo stupanj prosvjete u narodu. Govornici — poljodjelci i zanatnici — uspjeli su uz posvemašnje povladjivanje. — Velik korak do napredka postiglo se sa resolucijom o školstvu, koje bi se imalo preustrojiti prema modernim zahtjevima t. j. posvetiti više pažnje realnim predmetima, uciepiti učećoj se mladeži temeljne nauke o zdravstvu, o socijalnoj i gospodarstvenoj naobrazbi. Spomenuti treba jošte veoma poučna predavanja liečnika dr. Brecelj-a i dr. Zajca o prekomjernom uživanju opojnih pića, te o raznim kužnim bolestima. U svakom pogledu bila je dana na tom sastanku učestnicima prigoda, da se uzbudi u njima zanimanje za pojedine predmete programa te obogati iste sa znanjem. Takovi se zato sastanci mogu nazvati „pučke univerze", jer se na njima naobrazuje neuki, a uzmnožiti si može svoje znanje i prosvjetljen čovjek. A baš to je u današnje vrieme više potrebito nego ikad, pošto se hoće širiti naobrazbu samo sa zabavama, spojenim ogromnim troškovima. Nuždne jesu takodjer ove zadnje, a samo nuzgredno; poglavito ima biti pouka. Ne treba se bojati, da će zapasti time narod u „tmine mračnjaštva itd.". Nipošto! Već će postati narod kriepostan i ozbiljan; doći će do prosvjete i blagostanja, a to u pravom duhu kršćanskom što će biti upravo sreća njegova vremenita i vjekovita. *Učestnik.*

Svečani dani u Sofiji.

U priestolnici kneževine Bugarske u krasnoj Sofiji obdržavan je prošlog čedna kongres književnika, novinara i sveučilištnih djaka, koji pohrliše tamo mnogobrojni iz svih jugoslavenskih zemalja. Hrvatski i Slovenski književnici i novinari imali su skupno odputovati već u sriedu dne 22. ogusta iz Zagreba. Tuj se nadjoše u istinu slovenski izletnici već u sriedu na večer ali doznaše, da će hrvatski književnici i novinari tekar u petak iz Zagreba odrinuti. Slovenci, njih 24 na broju, kojim se je pridružio i Vaš dopisnik, odputovaše iz Zagreba već u sriedu na večer okolo 11 sati put Zemuna. Putovali su čitavu noć po nepreglednin hrvatsko-slavonskih ravninah. Starije putnike zabavljali su veseli slovenski djaci rodoljubnom pjesmom i nedužnom šalom.

U četvrtak u jutro stigoše u Zemun; gdje je redarstvo pregledalo svim putnikom putne listove. Iz Zemuna koj leži naproti Biogradu, i od kojeg ga dieli srebropjena Sava stigoše vlakom u Biograd za par časaka.

Na biogradskom kolodvoru čekao je izletnike jugoslavenski **konzul** u Biogradu vrlo prijazni i neizmjerno susretljivi gosp. Janko Vukasović Stibil, rodom iz slovenske Gorice, koji obnaša čast oružničkog podpukovnika i koji služi u srbskoj vojsci već skoro 30 godina. Po njegovom nalogu bila je došla i vojnička glazba na kolodvor da pozdravi hrvatsko-slovenske izletnike, al pošto je vlak dobrahno zakasnio, odpustio je glazbu, koja še je sa mnogobrojnim biogradskim gradjanstvom sa kolodvora prije dolazka izletnika odalečila.

Gosp. Vukasović pozdravio je srdačno svoje zemljake te ih poveo u grad i naznačio im stanove.

Slovenski izletnici ostaše u Biogradu četvrtak i petak svuda od gradjanstva najprijaznije susretani. Obašli su čitav grad i pregledali sve njegove znamenitosti, vodjeni skoro svuda od g. Vukasovića. Neizbrisiva će im ostati uspomena na ugodne časove koje u njegovom družtvu proživiše, osobito u biogradskoj tvrdjavi, na Kali Megdanu i u vojničkom logoru na Banjici.

U petak na večer stigoše u Biograd hrvatski književnici i novinari, koje čekaše na kolodvoru slovenski izletnici i množtvo biogradskih gradjana svakog stališa. Oko 11 sati ukrcaše se u posebni vlak što im ga je srbska vlada badava na razpolaganje stavila. U taj vlak unidjoše i hrvatski sveučilištni djaci, koji su već od prije u Beogradu boravili. Ovim se pridružiše srbski sveučilištni djaci, te srbski književnici i nekoji novinari.

Jurio je brzi vlak sa književnici, umjetnici i djaci Hrvati, Slovenci i Srbi put Bugarske. Redala se prirodna krasota jedna od druge. Cio put prikaziva se rajić neki, kroz koji nas je vlak provozio. — Nu svakog je suputnika najveć zadivio kraj izmedju Niša i Pirota, koji je doista partija jedna, koja očarava i zadivljuje. Tuj gledamo čuvenu Sićevačku klisuru. Hrid do hridi, pećina do pećine, klanac do klanca, gudura do gudure, a kroz te divlje i neprolazne vrleti juri Nisava, kao da želi podrovati hladnim i brzim valovjem svojim ogromne hridi Siševačke klisure. Ne vidiš ni biljke, ni živine, a nekmo i čovjeka. Negda sasvim neprolazni kraj, sada je prolomljen željezničkom prugom, koja kod Turskog Broda prelazi Nisavu i kreće pram Crvenom Bregu i sad ulazi u sam tjesnac, gdje joj se s jedne strane grozi propašću sipka strmen briega, a s druge bujna Nisava.

Odalečuje se na jednom pruga od Nisove pa zalazi u klanac, koji je s jedne i s druge strane zatvoren visokim i do neba sežućim klisurama, koje kao da se svaki čas spremaju, da progutaju i unište ljudski izum. I najednom kod Goleme Ogranje gubi se pruga u prvom, drugom, trećem, četvrtom i petom tunelu. Nakon toga sav pun čuvstva i uživanja svidjenih krasota eto juriš do granice kneževine Bugarske, a u grudima počima se radjati novo čuvstvo ljubavi i očekivanja prvoga susretaja i prvoga pozdrava braće Bugara, koje ima nastupiti na prvoj stanici na teritoriju Bugarskome u selu Caribrodu.

Tu nas dočekaše braća Bugari, izaslanici iz Sofije. Lijepo uredjena stanica bila je sva izkićena slavenskim zastavama. Skupio se i priličan broj samog naroda, koji nas je pozdravio s burnim: hura! Vlak stade, a kad izadjosmo iz vlaka stupi napred g. Ilija Bobčev, koji zanosno pozdravi goste. Isto tako pozdraviše i gg. Denev, student i caribrodski učitelj Georgijev. Na pozdrave odvratiše u ime Hrvata gg. Ljuba Babić-Gjalski i Lenac; od Srba g. S. Odavić, urednik „Nove Iskre", a sa strane Slovenaca g. Pustoslemšek, urednik „Slovenskog Naroda". Poslie upoznavanja krenu vlak, kojeg ovdje okitiše zastavama i hrastovim granjem put Sofije, kamo stigosmo oko 12½ sati. Tu je tek bio srdačni doček. Oko 10.000 naroda dočeka goste. Osobito se izticao mnogobrojni krasni spol. Vlak stane, a gosti nagrnuše iz voza. Odigrao se doista krasan, ali dirljivi prizor: četiri se brata — Slavena — gotovo istoga jezika ogrliše i padoše jedan drugome oko vrata.

(Slijedi.)

Feller
Elsa-Fluid
Ovim znakom zaštićeni Fellerov
BILJEVNO-ESENČNI FLUID
tjera kašalj, promuklost, živčanu bol, hunjavicu, bol u vratu, bol u prsima i sglobovima, umornost, slabost, upalu, neduhu, grozničavost, influencu, glenavost itd. — 12 male ili 6 velike boce K 5·— franko, 24 male ili 12 velike boce K 8·60. — Naručbe valja naslovili na E. V. FELLER — STUBICA (Hrvatska) Elzin trg, br. 232.
Mnogo su hvaljene Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule sa znakom „ELZINE PILULE", 6 kutija franko K 4·—, 12 kutija franko K 7·60. Pravog balzama se dobije, ne 1 već 2 luceta franko za K 5·—, isti je izvrstan kod svih želudačnih nevolja. Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—. Pravo norveško riblje ulje 2 boce franko K 5·—.

Politički pregled.

U Puli, dne 12. septembra 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće imalo bi se sastati dne 18. t. m.

Što se tiče delegacija, imale bi se one sastati u drugoj polovici studenog u Budimpešti.

Danas u sriedu, 12. o. m. prije podne sastaje se kako je već javljeno, odbor za izbornu reformu u sjednicu, na čijem dnevnom redu medju ostalim stoji razdioba izbornih kotara za kraljevinu Česku i markgrofiju Moravsku.

Zastupnici hrvatske koalicije obdržavali su povodom divljačkih navala riečke iredente na hrvatske i češke sokole na Rieci sjednicu, na kojoj zaključiše pozvati bana, da uzradi kod madjarske vlade, da bude na Rieci zaštićena sloboda i imetak tamošnjih Hrvata pred talijanaškom fukarom.

Crna Gora.

Sa Cetinja javljaju, da je tamo stiglo dne 8. o. m. do 400 čeških sokolova, koje predvodi podpredsjednik hrvatske sokolske sveze g. Akačić i koje je na medji dočekala jedna crnogorska deputacija a na gradskim vratima Cetinja dočekale su ih dvie. Sokolaši prošli su kroz zastavama okićeni grad, gdje ih je pučanstvo burno pozdravljalo, a uputili su se do svečanostnog mjesta, gdje su pozdravili kneza Nikolu sa njegova dva sina.

Bugarska.

U posliednje vrieme pronose se glasovi, da se misli Macedoniji i Staroj Srbiji dati autonomija, a za guvernera da će biti imenovan crnogorski knežević Mirko, na što da su pristale Englezka, Rusija, Franceska i Italija, dočim se Austro-Ugarska i Njemačka tomu protive. Nego ti glasovi dementiraju se iz Pariza, te se kaže, da franceska vlada nije imala povod da se bavi tom osnovom koja tobože potiče od englezkoga kralja Eduarda. Franceskoj vladi nije u obće poznato, da se kralj Eduard bavi takovim kombinacijama.

Rusija.

U sriedu je u Petrogradu objelodanjena službena izjava ruske vlade, što sadržaje program Stolipinova ministarstva, popraćena carskim ukazom, u kojem se obećavaju liberalne reforme, ali u isti mah navješćuje energičan boj protiv revolucijonarne propagande.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sa izleta Pula-Baška.

Uza sve zaprieke i lažne glasine, koje su očito htjele da osujete ovaj izlet, isti se obdržavao po najljepšem vremenu, da se nije moglo ljepšega poželili. Odputovav u petak u 11 sati u večer iz Pule, dodjosmo na Malu Gospoju u 5 s. u jutro na Malinsku, razvivši tuj u cik zore zastavice nad kojima je na zadnjem jarbolu ponosno lepršala naša mila trobojnica, pod kojom su izletnici taknuli Krk, Punat i Bašku.

Kroz cieli put na polazku i povratku vladao je podpuni mir, te ljubav i sloga, tako da nije bilo nikakve upadice, a medju izletnicima razvijala se podpuna sloboda zabave, pjevanja i veselja. U Baški pri dolazku a osobito pri odlazku bijasmo srdačno pozdravljeni, koli od domaćih, toli od kršnih Senjana, koji u u velikom broju u nedjelju pohrlili parobrodom „Hrvatska" u Bašku. U Pulu se povratismo u ponedjeljak oko 3 s. u jutro praćeni liepim vremenom i zadovoljni s ovim prvim pokusom od hrvatske strane, kojim se počelo obdržavati izlete s našim domaćim, narodnim obilježjem. Pokretači ovog izleta zaslužuju svi osobitu pohvalu, te se nadamo, da nećemo ostati pri ovom prvom pokusu, te bi dobro bilo, da se već sada počnemo spremati za izlet do godine, koji će uz bolju organizaciju još ljepše ispasti. Samo mičimo se napred, pak će biti sve bolje za nas.

Blagoslov škole. Javljaju nam iz Barbana, da će se u nedjelju dne 16. tek. u 4 sata poslie podne blagosloviti novosagradjena pomoćna pučka škola na Pornjanu. — Bilo u sto dobrih časa!

Nasljednik priestolja u Puli. U utorak o podne došao je u Pulu priestolonasljednik Nj. Visost nadvojvoda Franjo Ferdinand, na polazku za velike vojne vježbe u Dalmaciji. Nadvojvoda prisustvovat će manevrima kao zamjenik Nj. Veličanstva, koje je u zadnji čas radi prehlade obustavilo putovanje.

Nadvojvodu dočekali su u Puli poglavice vojničkih, crkvenih i civilnih oblasti kao: ministri rata i domobranstva, šef glavnog štopa, biskup porečko-puljski, namjestnik, zemaljski kapetan i mnogi načelnici obćina Istre med kojima dr. Stanger Volosko-Opatije i dr. Kurelić iz Pazina.

Predsjednik obćinskog odbora puljskog dr. Stanich pozdravio je nadvojvodu i u ime pučanstva „di questo estremo lembo del vasto nostro impero" a ne kao obično „di questo estremo lembo dell' Italianità" — a zemaljski kapetan presladki Rizzi izrazio nadu da će Nj. Veličanstvo sazvati sabor.

Nadvojvoda izmienio je nekoliko rieči s dr.om Stangerom, dr.om Kurelićem i načelnikom Materije Kastelicom.

Pred spomenikom carice i kraljice Jelisave predala je mala Alzich (kako li se već zove, da li Aldić, Alčić, ili Alžić — ni njezin ćaća nezna) nadvojvodi kitu cvieća, a mala je dobila zlatnu narukvicu na jastučiću. Kako će se ovaj zlatni nakit (kao dar austrijskog patriotizma) slagati s jednim drugim nakitom njezine majke, kojim se ona diči kao znakom jednog drugog pravog patriotizma? Ništa nemoguće za ljude, koji se razumiju u posao.

Nakon što je nadvojvoda primio pozdrave i poklonstva podao se na carski jaht Miramar, gdje je u 1½ sata bio dvorski objed, na kojem su bili izmedju ostalih namjestnik knez Hohenlohe, biskup Flapp, zemalj. kapetan Rizzi, kot. poglavar Reinlein i dr.

U 3·20 odputovao je nadvojvoda u li Lošinj, a odatle za Dalmaciju.

Dječku nadvojvode nije prisustvovalo s mnogo svieta jer je padala gusta kiša jaku buru.

Nadvojvoda se vraća 16. o. mj. na ćer opet u Pulu, odakle će odmah odtovati dvorskim vlakom u Beč.

Njemački pjevači u Puli. Prošloga dna boravilo je ovdje njemačko pjevačko užtvo iz Ljubna te je priredilo u bašći elvedere" zabavu, kojoj su prisustvovali estni Niemci i njihovi prijatelji. Ovdašnji spašenci, osobito nadobudna talijanska adost demonstrirala je kod njihovog doka i za njihovog horovka ovdje proti ima neprijateljski, čemu su se od srca ijali svi oni, koji znadu, da su u Beču šim Talijanom uvjek bili najbolji prijelji i saveznici proti nam Slavenom emački zastupnici. Tako Vam je mladá spodo: tko neće susjeda za susjeda, taj tuđjinca za gospodara!

Lošinjski kotar.

Iz Malog Lošinja nam javljaju, je tamo dne 2. t. m. izpustio svoju emenitu dušu posjednik Mate Visić. Pojnik je bio jedan od toliko nam pobnih uzor značajnika, oduševljen kršćan i Hrvat dušom i tielom, poznat u ošinju kao crkveni barjaktar. Pokojnik o je uviek medju prvima u narodnim vatskim redovima, u kojima se je kao tren Hrvat rado isticao. Umro je nakon atke bolesti u najljepšoj muževnoj dobi 54 godine. Pokoj vječni plemenitoj mu uši a razcviljenoj supruzi naše saučešće.

Družbina škola u Malom Lošinju. pisivanje u ovu školu biti će ovog petka subote od 8 do 10 u jutro i od 3 do po podne. Prijaviti se imadu i stari i ovi učenici u pratnji roditelja ili njihovih rbnika. Novaci moraju donieti sobom otvrdu od župnog ureda o dobi rodjenja. buka počimlje 17. rujna.

Krčki kotar:

Vrbnik za „Družbu" početkom sepmbra. Iza toliko okapanja, zapreka, jada neprilika, ipak je nadošao dan, da je rvat. čitaonica u Vrbniku „Frankopan" riredila toli očekivanu zabavu. Sa poate nam se strane bacalo klipove pod oge kod svakog koraka.

Evo već se po drugi put zatvorila rata „Doma" vrbničkom radniku.

Pitat ćete: tko ih je zatvorio?

Nitko drugi, nego onaj, koji propoieda o slozi i ljubavi. Onaj, koji je pred vadesetak dana, pred nekim stranim gopodinom govorio djacima, da je „Dom" vakome pristupačan. Onaj, koji se nije ostojao doći 2 puta u petnaest dana na dborsku sjednicu vodjen strančarstvom, remda je svaki dan u doticaju s odboricima. Onaj isti, koji je ustupio „Dom" ekom talijanskom družtvu bez odborske jednice, a kada su se ono molile prostoje za „Družbin" ples, moralo se brzoavljati u Beč predsjedniku za dozvolu.

Taj isti ustupio je „Dom" bez odbora ranoj družini bezplatno, a domaćem dorotvornom družtvu ni za polovicu prihoda akanjene zabave. Taj isti je podpredjednik družtva, čijih se pravila ne drži.

Prije zabave moralo se poslati molbu Krk c. k. kot. poglavarstvu, za dozvolu redstavljanja. Spomenuta oblast riešila molbu u najkraćem roku, te službeno dposlala dozvolu s knjigom, u kojoj je ila šaloigra, na občinski ured. Gospoda občini znali su dobro, da nama treba riložena knjiga, te nam je upravo zaudno što no htjedoše odmah povratiti ješenje s knjigom. Mislili su valjda, da e moguće na taj način spriečiti predstavu, ad već nisu mogli na nikoji drugi. Znaželjni smo s toga, da li je to pravilno, a službeni spisi leže na občini više dana, a koje se je molilo što skorije riešenje?

Pretprošle nedjelje, kada su oni priedili svoju zabavu ne htjede g. načelnik dopustiti domaćim mladićima, da plešu na placi do „Zdrave Marije", već samo do 6½; a kada se pako priredila ova zabava moglo se plesati do 7½ sati. Je li to pravica?

Nadvladasmo napokon velikom požrtvovnošću i mukom sve zaprieke, te priredismo tu skromnu zabavicu dne 2. septembra.

S kolikom se napetošću i s kolikim se oduševljenjem očekivao uspjeh zabave, dokazom je, što se dvorana ubrzo dubkom napunila občinstva, tako, da su mnogi morali u hodniku stajati.

Kad se dignuo zastor, stupi na pozorišne daske g. I. Vitezić, te brojnom občinstvu kratkom, ali jezgrovitom riečju razloži svrhu same zabave. Razloži cilj dobrotvornog „Radničkog družtva", te cilj zaslužne „Družbe sv. Cir. i Met." za Istru. Iza toga napomene s kakvim smo se neprilikama morali boriti, da postignemo svrhu ove zabave. Sa poznate nam se strane pravile svakojake zaprieke — reče — samo da nam onemoguće našu zabavicu. Uskratili su nam dapače i dvoranu „Hrvatskog doma"; čime su najbolje pokazali, da nisu shvatili misli i namjere onoga, koji je „Dom" podigao. On, naime blage uspomene pok. dr. D. Vitezić, mislio je, da će njegov „Dom" biti tvrdjom hrvatstva, a kad tamo, svojataju ga pojedinci za svoje svrhe. (Nasta pljeskanje i odobravanje). Liepo je nadalje razložio, kako se danas nemamo boriti desnicom, već perom i umom. Na koncu se je govorniku burno odobravalo.

Iza njega krasnoslovila je gdjica F. Volarić Arnoldovu „Jelisava Frankopanka", na obće udivljenje.

Iza toga sliedila je Milerova šaloigra „Stričeva oporuka". Na koncu deklamirao je g. S. Matanić Arnoldovu „Domovina".

Za vrieme odmora svirale su domaće svirale narodne pjesme.

Poslie zabave razvio se živahan ples, na komu se za „hop" opet sakupilo nekoliko K za „Družbu".

Sve su točke programa bile posve dobro odigrane, te čestitamo truditeljem na njihovom požrtvovnom djelovanju.

Sakupilo se oko 80 K, sve od domaćih ljudi i to u korist „Družbe" i „Radničkog družtva".

(Ublažili smo sve oštrije izraze ovog dopisa, da nebude s nijedne strane prigovora. Mi žalimo duboko, što je došlo do razdora u kršnom našem Vrbniku te pozivljemo uplivnije osobe u i izvan Vrbnika, da taj razdor izravnati uzoastoje. Tako će se ponajbolje odužiti svetoj uspomeni velikog svog i narodnog prvaka, našeg nezaboravnog dra Dinka Vitezića. Op. ur.)

Voloski kotar:

Narodni darovi. „Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom primila je od gdjice. Antice Tomičić K 8 sabranih u Komendi kod Kamnika, K 3·70 sabranih kod kuglanja i K 75·50 kao polovica svote sabrane u narodnoj kavani u Zagrebu; — od gdjice Jelice Janežić K 4 sabranih u uzkom krugu u Kamniku iza njezine deklamacije; — od gdja i gdjica Volosko-Opatijskih K 94·60 kao ostatak od svote sakupljene za vrpcu podarenu društvu Slavec. Darovateljima i sakupljačicama srdačna hvala!

Što počini pogibeljna igra. Iz Opatije nam pišu: Nedavno je ovdje pobudilo veliku senzaciju samoubojstvo jedne gospodje, koja je bila na ljetovanju. Jednoga jutra nadjoše ju ustrieljenu na žalu blizu Voloskoga. Kod nje je ležao revolver, kojim je sebi prostrielila srce. Iz početka bio je uzrok samoubojstva obavit podpunom tamom. Kašnje se ipak po podatcima, što je samoubica za sobom ostavila doznalo, da je cieli svoj imetak izgubila hazardnom igrom, i da je za to iz očaja pošla u smrt. Nije se znalo gdje je hazardno igrala, no i to je izašlo na vidjelo. Redarstvo je naime odkrilo tajnu igračnicu. Prije nekoga vremena opatijsko je redarstvo dobilo nepodpisano pismo, kojim je bilo obavješteno, da je u podrumu jedne zgrade na obali uredjena igračnica i da bivа vrlo dobro posjećena. Lokal bio je posve točno opisan, a izmedju ostaloga bilo je u onom pismu rečeno, da razna tajna vrata vode iz igračnice na ulicu. Redarstvo poduzme potrebne mjere i zaskoči u igračnicu, baš kada je pri igri bilo mnogo osoba. Banku je držao jedan Englez imenom Brown. Prostorije bijahu najejajnije uredjene, težki zagovi na vratima zapriečivahu, da se čuje ikoji šum izvana. Svim zatečenim igračima redarstvo je oduzelo national. U ovoj je dakle igračnici izgubila svoj imetak ona gospodja, koja se je onomad ubila. Zar ne, jedan Monje Carlo u maloj slici?

Pazinski kotar:

Početak školske godine na c. k. velikoj gimnaziji u Pazinu.

Ovaj gimn. razred otvoriti će se nastajne školske godine 1906-1907., koja će početi dne 18. rujna svečanom službom božjom u crkvi Franjevačkoj u 9 sati prije podne. Njoj će uz učiteljski zbor prisustvovati svi učenici.

Popravni i naknadni ispiti obdržati će se 16., 17. i 18. rujna, a prijamni za I. razred 17. rujna, a za više razrede 17. i 18. rujna.

Upisivanje novih učenika za I. razred bit će 16. i 17. rujna, a za više razrede isti dan od 8—12 sati prije podne u gimnazijskom upraviteljstvu, gdje valja, svaki učenik da se prijavi praćen od svojih roditelja ili zakonitih im zamjenika, te donese 1. primjerak „Nationele" redovito popunjen i podpisan od istih. Učenici, koji su ovu gimnaziju već polazili, treba da se prijave za upisivanje od 16. do 18. rujna. Iza ovoga dneva ne može biti primljen nijedan učenik bez dozvole c. k. pokrajinskog Školskog Vijeća. Učenici, koji žele da budu primljeni u I. razred, imaju donijeti sa sobom krštenicu, kojom će dokazati, da su navršili desetu godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1906., a ako su pohadjali pučku školu, imaju prikazati svjedočbu polaznicu, propisanu Minist. Naredbom 7. travnja 1878. br. 5516. a zatim u gore rečene dane podvrći se prijamnom ispitu:

Na ovom ispitu zahtjeva se:

a) iz nauka vjere ona mjera znanja, koja je propisana za prve četiri školske godine pučkih škola;

b) iz hrvatskoga, kao nastavnoga jezika, okretnost u čitanju, poznavanje pravilnoga oblikoslovlja s najglavnijim iznimkama, vještina u razglabanju proste i raširene rečenice, najglavnije o pravopisu i razgocima, te njihova praktična uporaba pri pismenoj zadaći, koja sastoji iz jedne kratke pripovjedke, basne ili diktata;

c) iz računstva četiri glavne vrsti računa sa cijelim brojevima pismeno ili usmeno.

Učenici, koji žele podvrći se prijamnom ispitu za koji viši razred, imadu ne samo dokazati krštenicom, da su navršili odnosnu godinu života, nego i u posebnoj molbenici naznačiti potanko, što su učili iz svakoga predmeta.

Učenici, koji bi došli sa drugih srednjih zavoda, imaju donijeti sa sobom krštenicu i sve semestarske svjedočbe prošastih škol. godina, a zadnju i s propisanim dodatkom uprave onoga zavoda, koji su polazili.

Učenici, koji dolaze po prvi put u ovaj zavod, imaju platiti kod upisivanja 6 K 20 h (4 K 20 h na upisarinu, a 2 K kao doprinosak za učila), a svaki ini učenik plaća 2 K na godinu u ime doprinosaka za učila.

Školarina iznosi za svaki semestar 30 K, te ju treba platiti kroz prvih šest nedjelja svakoga semestra. Učenici, koji su primljeni u I. razred, imaju platiti školarinu kroz prva tri mjeseca, a koji kane moliti oprost, valja da prikažu kroz prvih 8 dana dotičnu molbenicu potkrijepljenu redovitim iskazom o ekonomskom stanju obitelji. Ovaj iskaz nesmije biti stariji od godine dana.

Budući da se škola i dom imaju medjusobno podupirati, te je stan od velike važnosti po zdravlje, ćudorednost i napredak učenika, to se vanjski roditelji i skrbnici upozoruju na to, da svoju djecu dadu u stan onakvim obiteljima, koje će nastojati, da učenik redovito polazi školu, da se izvan škole čedno vlada i da točno vrši svoje učeničke dužnosti.

Preporučuje se s toga roditeljima ili skrbnicima, da se sporazume glede stana svoje djece s upraviteljstvom.

Roditeljima ili odgovornim skrbnicima toplo se preporučuje, da za školske godine češće dodju u gimnaziju, te se obavijeste o napredku i vladanju svojih sinova ili preporučenika. Svaki učitelj zavoda davati će obavjesti o ponašanju i napretku učenika svake nedjelje u odredjenim urama, kako se može vidjeti u naročitoj objavi u zavodu.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da su zgubili busulu rečki ungarezi?

Jur. Nisu ungarezi ne, lego on talijanski smrad, ki se tamo dotepe iz Istre, Italije i Bog si ga zna odkud.

Fr. Ča su se morda s kruhom opili?

Jur. Su s kruhom i s vinom, ma smo mi nemi i trubasti, ki jih svojemi žulji krmimo.

Razne primorske viesti.

Imenovanje. U službenom listu čitamo, da je naš poznati pjesnik i pisac, g. Nazor, profesor na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu imenovan glavnim učiteljem na učiteljištu u Kopru. Dočim žalimo što naša gimnazija u Pazinu gubi toli odličnu silu, čestitamo s druge strane našoj mladeži na učiteljištu u Kopru, što dobiva toli vrstna profesora i uzgojitelja.

Premještenje hrvatskog odiela učiteljišta iz Kupra u Kastav. Doznajemo iz najpouzdanijeg izvora, da neima ove škol. godine ni govora o premještenju hrvatskog odiela učiteljišta iz Kopra u Kastav, što dajemo do znanja onim, koje to zanima.

Naš dični zemljak slikar gosp. Frane Pavačić, rodom iz Omišlja na otoku Krku, stigao je ovih dana iz Rima u Zagreb, te je na umjetničkoj izložbi, koja je u umjetničkom paviljonu bila otvorena, izložio i svoje dvije velike slike: „Caeci vident" (Isus lieči sliepce) i „Plena luna vestales fugam quaerunt" (Noćni bieg vestalka), koje su mu pribavile u stranom svietu (bile su izložene u Rimu i Londonu) glas odličnoga i glasovitoga umjetnika. Našem vriednom zemljaku želimo najljepši uspjeh i u priestolnici svih Hrvata.

Soboslikar

Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnjja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Br. 3054

OGLAS.

Daje se ovim do obćeg znanja, da će se u ponedjeljak dne 24. septembra 1906. od 10 do 12 sati prije podne održavati u ovom obćinskom uredu usmena javna dražba glede zakupa gradnje novog župnog stana u Račicah polag nacrta.

Isklična ciena jest K 10.582·59. Svaki nudioc imade prije početka dražbe položiti jamčevinu od 5% od isklične ciene, koju dostalac imade na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti.

Uvjeti dražbe kao što nacrt i troškovnik mogu se pregledati kod podpisanog glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo obćine

BUZET, 4. septembra 1906.

Načelnik:

A. Klarić v. r.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolažću trbuha, hlidila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, hemoroida, kao i kod ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom u prekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volilaim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili gu mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
783 Tenth Ave., New-York

99 Dearborn St., Chicago, Ill.
609 Smithfield St., Pittsburg, Pa

Odprema putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim parobrodima i uz najjeftinije ciene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane pošiljke za svako mjesto kruglje zemaljske, putem pošte, bankah ili brzojavno.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne ciene.

Uljeriva tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobrodom dolazi i u koje mjesto sjedinjenih država je naumio putovati; doseljenički zakoni vrlo su strogi, te se svakomu lahko dogodi, da bude od izkrcanja izključen. Znademo li za vaš dolazak, naš činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas mnogo jeftinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga putnicima, da si kupe karte samo do New Yorka a za željezničku kartu od New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rodjaka ili prijatelja u Americi, najlagljе će našim posredovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, obratite se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY.
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nosan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti**.

Izvadak iz raznih mnoi dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 38. Pula, u četvrtak dne 20. septembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. kaju i računaju se na temelju ičnog cienika ili po dogovoru.

ovci za predbrojbu, oglase itd. lju se naputnicom ili polož- com pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

od naručbe valja točno oz- čiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ko list na vrieme ne primi, ka to javi odpravničtvu vorenom pismu, za koji se e plaća poštarina, ako se iz- vana napiše „Reklamacija".

ekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i plaćuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Talijani i Slaveni.

U br. 33. našega lista priobćili smo na prvom mjestu članak pod naslovom: „Nevarajmo se", kojim smo nastojali dokazati kako je mučno — da nerečemo uzaludno — nastojanje naših prijatelja u Dalmaciji, oko izmirenja Hrvata i Talijana u Dalmaciji, a ovdje kod nas, izmedju Hrvato-Slovenaca.

Naveli smo na koncu poziv talijanskog lista „L'Alto Adige" iz Trentina, na Talijane Primorja, kojim ih pozivlje, da se izmire sa susjednim Slavenima pak da se složno opru jedni i drugi njemačkom prodiranju u naše južne pokrajine.

Danas priobćujemo važnija mjesta tog poziva neka i naši čitatelji uvide kako pošteno misli o tom izmirenju glasilo pravih Talijana južnoga Tirola. Mi bilježimo rado ovaj iskreni savjet talijanskog lista, ali se bojimo, da će ostati glas vapijućeg u pustinji, jer naši Talijani neuvidjaju ili neće da uvide germansku pogibelj za naše zemlje, kao što ju uvidjaju i gorko ćute njihova braća u južnom Tirolu.

Pravo kaže navedeni list, da dok Talijani u Istri nepriznadu Slavenom ravnopravnost u školi, u uredu i u javnom životu, Slaveni su prisiljeni boriti se na dvije strane i svaki je sporazum nemoguć. Ali mi smo daleko, jako daleko tomu sporazumu, jer naši susjedi Talijani nesamo da neće ništa čuti o kakvoj ravnopravnosti u školi, uredu i u javnom životu, već nedopuščaju dapače ni toga, da bi vladin zastupnik u zemaljskom saboru odgovorio na hrvatski upit u tom jeziku t. j. u jeziku ogromne većine stanovničtva Istre.

Ovo i za slična nasilja, što ih počinja talijanska vladajuća klika u Istri i u Primorju u obće, neće stalno znati trentinski list, pak bi dobro bilo, da ga o tom poduči vriedni naš drug „Omnibus" u talijanskom jeziku, pak da uvidi sam kako je doista nemoguć svaki sporazum izmedju nas i Talijana dok su njihovi kolovodje ovakvi, kakvi u istinu jesu.

Mi smo opetovno upozorili susjede naše na pogibelj od njemačke navale, koju vidimo i ćutimo gorko danomice, i koja jednako prieti njima i nama, ali oni za to haju i nehaju. Mi smo dapače duboko uvjereni, da bi i danas talijanski prvaci Istre, Trsta i Goričke radje pružili ruku pomirnicu oholom Niemcu nego li skromnom i potištenom Slavenu. Ovo će se možda nevjerojatno činiti trentinskom listu, ali je na žalost ipak tomu tako.

A sada eto nekoje misli o tom pitanju trentinskog lista koji je još pred tri godine kad je u Dalmaciji navješteno novo doba te izmedju Hrvata i Talijana došlo do nekog primirja, vojevno za istu ideju. On se i danas zagrijava za sporazum Slavena i Talijana, te apelira na Talijane Trsta i Istre, da taj sporazum omoguće.

Danas su Talijani Trenta izloženi biesu Niemaca, nu već sutra ista sudbina čeka Talijane Trsta, na koji Niemci vrebaju, da izpune rieč Bismarkovu da Trst mora postati emporium Njemačke.

Niemac bio je, jest i bit će uvjek najveći neprijatelj talijanskog naroda. Zato je slaba politika jadranskih Talijana, koji misle, da savez s Niemcima pogoduje talijanskim težnjama. Pred tri godine taj list pozivao je svoje sunarodnjake iz „Julske Venecije" da stvore neki „modus vivendi" sa Slavenima, da se uzmognu zajednički oprieti germanizmu. Ali talijanska štampa na Jadranu prešla je preko toga, dočim su slavenski listovi tu ideju prihvatili, a prihvatio ju i dio talijanske mladeži.

Predmet je sada od velike važnosti. Kad bi nekoji pomanje umovali sa stranačkog gledišta, a više s gledišta zdravog razuma, čini nam se, da bi ti ljudi morali pozdraviti kompromis (sklopljen izmedju Talijana i Slavena u pitanju izborne reforme za Trst, Istru i Goricu) kao prvi korak k poboljšanju odnošaja izmedju pučanstva dviju narodnosti u Julskoj Veneciji, a taj bi kompromis imao biti uvod pravom i trajnom sporazumu.

Na koncu trentinski list piše:

„Zato se obraćamo braći na Jadranu, zato još jednom upozorujemo na pogibelj — za nas neposrednu, za njih možda daleku ali zato ne manje tešku i sigurnu — koja nam i jednim i drugim predstoji od njemačke narodnosti. Dužnost je ovih na Jadranu, da nam ne onemoguće obranbenu akciju; njihova je dužnost, da prouče i u djelo privedu one shodne uredbe, koje će doprinieti, da se ostvari iskreni i trajni sporazum izmedju Talijana i Slavena.

U tom sporazumu vidimo spas za njih i za nas; u njemu vidimo jedinu mogućnost i jedino sredstvo, da se uspješno odupremo neprestanom narodnom i političkom ugnjetavanju sa strane germanskog plemena. Borimo se protiv Niemaca: to je neprijatelj".

Isti list u drugom broju piše: „Nema sporazuma bez poštenih pogadjanja i poštenog priznavanja pravica jednima i drugima". „Dok Talijani u Istri ne priznadu Slavenima ravnopravnost u školi, u uredu i javnome životu, Slaveni su prisiljeni boriti se na dvie strane i svaki je sporazum nemoguć".

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 18. septembra 1906.

Od 12. t. m. zasjeda odbor za izbornu preinaku, a od danas zastupnička kuća.

U ovoj prvoj, može se reći, jesenskoj sjednici sabrali su se svi ministri, osim Derschatte koj se još nije vratio s puta po Galiciji i Bukovini, i mnogi zastupnici. Sastali su se za početak svršetka, za zadnje razdoblje šestgodišnjega zasjedanja. Sastali su se da obave veliko, ako i nesavršeno i nepodpuno i često nepravedno djelo, djelo izborne preinake. Ako ovo carevinsko vieće još samo to djelo do Božića svrši, učiniti će mnogo. A to i do tad bi moralo.

Nego još nije to djelo svršio odbor za izbornu preinaku. Na kućnom dnevnom redu su druge tri točke, medju njimi ljekarnička zakonska osnova koja će mnogo vremena pozobati.

Prije dnevnoga reda razpravljala su se dva prešna predloga. Prvim prešnim predlogom zahtjeva se da vlada strogo izpita napadaje sbivše se u Šleziji, naročito u Opavi, mjeseca jula, agusta i septembra, napadaje Njemaca na Čehe. Predlog je postavio i obrazložio viši sudbeni savjetnik Hruby, a govorili su još njeki Česi i njeki Njemci. Nego ovi posliednji kao da su priznavali krivnju svojih sunarodnjaka. Kod glasovanja je prešnost dobila nješto preko 90 glasova; proti njoj bila su 64. Nije prihvaćena, jer se hoće većina od dvie trećine. Svi Slaveni glasovali su za, svi Njemci proti. Sa Njemci glasovao je i jedini prisutni socijalni demokrat, sa Slaveni jedina dva prisutna Talijana (conservativci iz Trentina Conci i Delugan). Kažuć na ovu dvojicu i na Njemce dovikivao je Stein: Eto njemačko-romanskog bloka! U drugom jednom prešnom predlogu govori se o slučaju vojnika kojem se nije dalo dopust kada si je nješto nogu prebio. Vojnik bio je Njemac, pak Njemci kod odnosnoga predloga govore. Za prešnost, da se slučaj izpita, glasuje sva kuća.

Načelo se je razpravu o ljekarničkoj zakonskoj preosnovi.

Poslie nekih ustmenih upita na predsjednika i njegovih odgovora zaključi sjednicu, i ureče sliedeću za utorak dne 25. tekućega mjeseca.

Medjutim će držati odbor za izbornu preinaku sjednice.

PODLISTAK.

Izložba u Milanu.

(Nastavak)

Koli kolodvor odlazka u Parku, toli onaj dolazka na Piazza d' Armi sagradjeni su veoma ukusno, 2 m visoko od tla, a željeznička pruga uzdiže se do 7 metara. Kad se vozimo tom željeznicom možemo liepo razgledati povjesni spomenik „Arco della Pace o del Sempione". Istoga počeli su graditi god. 1807. u slavu Napoleonu u svršili ga god. 1837. i posvetili austrijskom caru Franji I., uzdržavatelju mira. God. 1859. bio je natpis izbrisan i promjenjen u čast osloboditelju Milana, Napoleonu III. i Viktora Emanuela II. — Došavši na „Piazza d'Armi" vidimo najprije

8. *Palaču mornarice* sa svojim „faromˮ (svjetionikom) visokim 60 metara, koji noću jakim svjetlom razsvjetljuje dobar dio izložbe. U toj palači zastupane su sve oveće mornarice svieta. Tu vidiš modele najvećih ladja i sprave, koje služe za brodograditeljstvo, ogromne najmodernije topove i tanete, te oklope, strojeve i druge potrebštine za bojne ladje. Uz ovu palaču stoji pavilon ronaca (šotajeri).

9. *Galerija radnje*, jedan od najvećih i naznamenitijih odjela izložbe, zauzimlje prostor od 60 hiljada četvornih metara.

U njoj vidiš razne strojeve što služe u obrtu. Strojevi su skoro svi većinom u gibanju, tako da vidiš, kako se stroji koža, šivaju cipele, tiskaju knjige i novine, tke platno i svila (najzanimivije), pripravlja papir, sapun, željezo, staklo, klobuci, duhan i t. d. Tu stoji na prodaju svakojakih stvari, jestbina i pića. Nebroj električnih ventilatora drže uvjek zrak čist i svjež. Kad se nalaziš u ovoj galeriji neznaš kuć bi izašao a i neda ti se vanka, tako je u njoj liepo i zanimivo! Čovjek mora zbilja da se divi veličanstvenim izumima ljudskog genija, i dok hoće da umornim vidom pregleda glavnija djela, otupljuje mu um, te nezna više cieniti vriednost tolikog blaga.

10. *Palača automobilizma i ciklizma.* U ovoj palači bili su izloženi do konca junija automobili i bicikli, a danas jesu u njoj stvari što služe čovjeku za hranu. Tu imade farmaceutičkih proizvoda, proizvoda sladora, slastica, kruha, začina i t. d., zatim konserve mesa, riba, povrća, voća, te vino, rakija i druga jaka pića, konačno mirodije, orudje za lov, glazbala i igračke.

11. *Palača kolesnica* sadržava sve što se tiče prenosa osoba i stvari, svakovrstnih kočija, vozova, saonica i nosiljka, stvari za konje i jahanje, obuvala za touriste, kovčegi za putovanje, pokrivala, odjela za sport itd.

12. „*Camere d' albergo*" jest omanja zgrada u kojoj su izložene moderne sobe gostiona sa pokućtvom.

13. *Poljodjelski odio* sastoji iz triju velikih zgrada. Tu ti je na ogled nebroj poljodjelskog orudja od jednostavnih motika i rala do najsavršenijih strojeva. Tu snopovi i vreće raznog žita, hiljade staklenica napunjene svakovrstnim vinom, bačve male i velike do 400 hektolitara sadržaja, proizvodi domaćih životinja (konja, volova, perodi i t. d.) te velika zbirka voća i cvieća. U tim je pavilonima toliko toga, da imaš što gledati od jutra do noći. Uz poljodjelski odio nalazi se pavilon vatrogasaca.

14. *Palača francuske uresne umjetnosti.* Tu vidiš sve što se tiče obrta dekorativne umjetnosti. Taj dio zanima ponajviše gospodje, jer tu ima mnogo krasnih odjela i klobuka, te raznih drugih uresa za mužko i žensko. Dalje vidimo tu pokućtvo, divane, sagove, radnje iz kovina, papira, u kratko sve najzadnje proizvode francuzkih umjetnika i zanatlija. Ova je palača jedna od najelegantnijih.

15. *Ulica Kaira.* Kad si unišao u ovaj pavilon čini ti se da se zbilja nalaziš u jednoj ulici egipatskog grada Kaira. Tu su Arapi izložili svoje krasne rukotvore, tuj vidiš njihove narodne običaje, arapsku školu, plesove i t. d.

15. *Palača higijene.* U istoj vidiš sve sprave i orudje što rabi u zdravstvenu svrhu. Poseban odio „Crvenog križa" zaključuje taj zanimivi odsjek.

17. *Izložba željeznica* sastoji iz dva diela, te zastire površinu od 30 tisuća četvornih metara. Pod širokim strehama prostire se dobrih 9 kilometara tračnica kojima vidiš svakojakih vaguna i lokomotiva raznih sustava, automotora na paru, elektriku i gas, te macrta za željezničke pruge, kolodvore i t. d.

(Konac sliedi.)

Svečani dani u Sofiji.

(Nastavak).

Na kolodvoru u Sofiji pozdravi silno množtvo naroda velikim oduševljenjem nadošle izletnike. Djake pozdravio je tuj predsjednik djačkog družtva „Napred“ g. Madžarov, kojemu se zahvališe gg. Bagala i Gagić. Nakon pozdrava razdvojiše se tuj izletnici. Književnici, novinari i umjetnici krenuše u kočijama u grad u naznačeno im stanove a djaci otidjoše pješke do bugarskog sveučilišta. Jedne i druge pozdravljalo je oduševljeno sofijsko gradjanstvo čitavim putem. Osobito hrvatski sveučilištarci u crvenkapama bijahu srdačno svuda susretani.

Poslije objeda u raznih gostionah i svratištih a poslije podne razgledaše jedni znamenitosti Sofije dočim se drugi odmarahu od napornog putovanja.

U subotu na večer priredjena bijaše za književnike, novinare i djačtvo zabava u prostranoj bašći „Djelbok Zimnik“, koja je krasno izpala i potrajala preko pô noći. Tuj se je osobito iztaklo pjevačko družtvo „Mladost“ hrvatskih sveucilištara.

Od gostiju najbrojnije su zastupani Hrvati, kojih ima do 70. Medju ostalim nalaze se: Ljuba Babić-Gjalski, dr. Harambašić, dr. Dežman, dr. Livadić, dr. Ogrizov,ć, novinari Wilder i Mandić, supruzi Milčinović, M. Mileusnić, „Mladost“ (korporativno) i drugi.

Srba imade do 55 medju njima dr. Skerlić, Lj. Popović, društvo „Pobratimstvo“ i t. d. Slovenaca ima najmanje. Njih je bilo okolo 25 iz raznih krajeva Slovenije.

U nedjelju u jutro obdržavana je prva sjednica jugoslavenskih književnika i novinara u prostranoj dvorani starog kazališta, ukićenoj grbovi i zastavama jugoslavenskih plemena. Te prostorije pripadaju sada družtvu „Slovjanska besjeda“.

Osim hrvatskih, srpskih i slovenskih književnika, koje gori nabrojismo, nalaze se još češki zastupnik Klofač, književnik Sava Vuletić iz Cetinja, Kašiković iz Sarajeva, a od strane Bugara, osim književnika, i ministar prosvjete dr. I. Šišmanov.

Prvi uzima rieč i otvara kongres predsjednik bugarskih publicista g. S. S. Bobčev. U svom oduljem pozdravnom govoru pozdravlja Srbe kao najbližu braću, a onda Hrvate i Hrvatsku, koja je rodila Gaja, Križanića i Strossmayera. Pozdravlja i ostale zastupane i nezastupane slavenske narode: Slovence, Čehe, Ruse i Crnogorce, koji su po g. Vuletiću zastupani.

Govori o svrsi i shodnosti saveza jugoslavenskih književnika, jer samo na taj način moći ćemo, da se odupremo tudjinskoj invaziji. Kao sredstva za uspješno djelovanje navadja: ustrajanje jugoslavenskih biblioteka i čitaonica, zgodno razpačavanje knjiga i t. d. Svršava s riečima: *„Da živjat članovetje i gostitje na vtornja sborna južnoslavjanskitje književniki i publicisti!“* Taj govor pozdravišе kongresisti burnim odobravanjem.

Na to je uzeo rieč ministar prosvjete dr. Ivan Šišmanov. Reče, da ovdje ne govori kao ministar, nego kao literat, kojemu je odavna bila na srcu ova ideja. On se sjeća, kako je bio prije deset godina u Zagrebu, pa kako je u klubu hrvatskih književnika i umjetnika držana nazdravica o jugoslavenskoj solidarnosti. Reklo se je, da bi se mogli izlobama, djačkim kongresima zbližiti. Ja sam to držao onda fantazijom, a eto sada ostvarena je ta misao. Danas se drže dva jugoslavenska kongresa, te će biti otvorena i jugoslavenska umjetnička izložba. I to baš kod nas u Bugarskoj. Naša energija, duboka vjera u vlastitu snagu razbila je brzo taj neopravdani pesimizam. Danas možemo vidjeti, da se Bugari ne bave samo politikom, nego obćom kulturom. Mi se nalazimo još za vama, no mi nastojimo da vas dostignemo. Rame uz rame s vama hoćemo da poradimo za obći napredak. Narod, koji nema svojih ideala i nade u vlastitu silu, bit će samo plijen drugih. Svi treba da poradimo oko kulturnog ujedinjenja bez obzira na naše političke ciljeve. U tom radu budimo iskreni prama sebi i medju nama. Pozdravlja kongres.

Iza burnog odobravanja pozdravi srdačno mile goste sofijski načelnik gosp. Martin Todorov. — Tada se na predlog g. Bobčeva prešlo na izbor Bureau-a, te su jednoglasno izabrani: predsjednikom g. S. S. Bobčev; počasnim predsjednicima: od Srba g. prof. Ivanović, od Hrvata g. Gjalski, od Slovenaca g. Hribar, od Bugara g. I. Vazov. Sekretarima su izabrani: Srbi dr. Skerlić i Kočić, Hrvati dr. Livadić i Milčinović, Slovenci Pustoslemšek i Trstenjak i Bugari Pjevjev i Nikolov.

Za tim je predsjednik pročitao brzojavne pozdrave, koji su na kongres stigli iz Petrograda, Praga, Ljubljane i ostalih slavenskih krajeva. Još saopći predsjednik tužnu viest o smrti dvaju veoma odličnih jugoslavenskih književnika: Hrvata Josipa Kozarca, i Srbina Stevana Sremca. Svi poustaše i nezaboravnim književnicima kliknuše: Slava im!

Prešlo se onda za primanje u „jugoslavenski književnički savez“, u koji se prijaviše sva četiri jugoslavenska književnička družtva. U bureau za redigiranje pravila „saveza“ izabrana su gg. dr. Skerlić, dr. Kumanudi, Sava Vuletić, dr. Dežman, Gjalski, Pustoslemšek, Trstenjak, dr. Zlatarov i Strašimirov.

Poslije izabrana bureau-a, koji je u cielosti primljen, kako je predložen, zaredaše pozdravni i zahvalni govori.

(Slijedi.)

Čuvajte se

i držite vazda u kući Fellerov ugodno mirisavi biljevni fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo liječi ulogu, reumu, trganje u udovima, bodac, grč, boli u rukama, nogama, glavi te zubobol. zatim boli u hrbtu, živaca, uzasn ledja, izčašenje, influencu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tromosti, upalah, udaranja srca, šum u ušima, slabih očiju, boli u prsima i udovima te groznicu.

12 malih ili 6 velikih bočica stoji franko K 5·—
24 » » 12 » » » » 8·60
48 » » 24 » » » » 16·—
kod pravitelja istog F. V. FELLERA, ljekarnika u STUBICI, Elsin trg br. 202 (Hrvatska).

Preporuča se također Fellerove čisteće Rhabarbera pilule sa znakom „El-ine pilule“, 6 škatulja po K 4·— istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod želudčanih boli, teške probave, mučnine itd.

Pravog balzama dobije se ne i već 2 tucena franko za K 5·—

Veliki koncert u korist Družbe.

Zagreb, 9. rujna 1906.

Vrieme otvorenja gospodarske izložbe upotriebio je hrvatski sokolski savez za prvi hrvatski svesokolski slet. Već kratko ocrtasmo kako bijahu sokoli primljeni i kako je prošao prvi svečani dan. Drugi nije ni malo zaostao za prvim. Obdržavao se je banket sa preko 400 osoba većinom sokola, i kod njega se držalo liepih govora. Poslie podne bila je javna vježba kao i prvi dan, gdje su se sokoli opet odlikovali. U kazalištu predstavljao se je krasan komad nezaboravnoga Istranina Eugena Kumičića „Smrt poliednjega hrvatskoga kralja hrvatske krvi“. U izložbenih prostorijah bila je pučka svečanost. Svuda bilo je sve puno ljudi, svuda svečano, svuda oduševljeno, bratski, slavenski.

Utorak i sriedu odlikovali su sokolovi. Na Rieci pokazala se je primjerom nužda sokolstva. Hrvati nesmiju i dulje spravljati mirno u džep uvriede koje se nanaša njim i njihovim svetinjam. Oni moraju navale odbijati, pa došla odkud mu drago; kao vješti sokolovi čine to lakše nego li bi inače.

Već osmi dan izložbe priredio se je veliki koncerat u korist istarske Družbe. Priredili su ga Cirilo-Metodski zidari. Izvadjalo ga je slovensko pjevačko družtvo „Ljubljana“ iz Ljubljane. Sudjelovala su hrvatska pjevačka družtva „Kolo“, „Merkur“, „Mladost“, „Sloboda“ i „Sloga“. Igrala je c. kr. domobr. glazba. Družtvo „Ljubljana“ pjevalo je što samo, pod ravnanjem svoga člana Beniška; što zajedno sa rečenimi hrvatskimi pjevačkimi družtvi, pod ravnanjem glasovitoga glazbenika Hrvata Fallera. Glazba je udarala pod ravnanjem vještoga i vrloga kapelnika Mihvića. Pjevali su i igrali hoćeš tako skoro svaki programni komad morao se je bud opetovati, bud se je dodalo koji drugi komad. Dodavali su se poznatiji komadi, kao: „Liepa naša domovina“, „Glasna jasna“, „Naprej“, pa je oduševljenje u takvih trenutcih silno raslo i dosizalo vrhunac. Koncert se je vršio na vanjskih prostorijah „Kola“ i „Sokola“, krasnih prostorijah, kakvih nejma nit u mnogo većih gradovih. Te prostorije su prostrane. Nezoliko komodno može tu biti okolo 2500 ljudi. A toliko jih je i ovaj put bilo. Zidari prodavali su ulaznice, programe, biljege, drugo, pratili su i zabavljali gostove i gostinje; a pomagala njim je i jedna zidarica i jedna učiteljica te još njeke gospodjice. U obćinstvu sve se je zanimalo što za članove družtva „Ljubljana“, što za gospodje i gospodjice Slovenke iz Ljubljane u krasnih narodnih nošnjah. Zanimanje za nje bilo je toliko, da je bez ikakve agitacije došlo na tisuće gradjana i gradjanka zagrebačkih dočekati jih na kolodvor. Družba će imati od toga koncerta liepi dohodak, pa je zamjerna i u ovoj zgodi požrtvovnost zidara, kao i svih onih koji su kod koncerta sudjelovali za istarskoga patnika. Nek bude svim izrečena i ovdje srdačna hvala.

Politički pregled.

U Puli, dne 19. septembra 1906.

Austro-Ugarska

Glede putovanja cara i kralja Frana Josipa u Česku izjavio je ministar predsjednik barun Beck pražkoj deputaciji, da nema niti govora o odgodi kraljevog puta u Česku. Kralj je dapače zadnjih dana izjavio svoju želju, da ostane dulje vremena u Pragu.

O odkazu kraljevog putovanja u Dalmaciju povodom pomorskih vježba navelo se toliko razloga, da je težko izmedju njih pronaći pravoga. Službeno se kazalo, da je tomu krivo poremećeno kraljevo zdravlje i visoka starost kraljeva, dočim su neslužbeni listovi iztjecali mnogo drugih razloga, napose političkih i medjunarodnih.

Jučer sastalo se je opet carevinsko vieće. Na dnevnom je redu bila kao prva točka zakonska osnova o ljekarnama.

Dne 12. o. m. sastao se je opet odbor za izbornu reformu. Kako sada stvari stoje može se sa sjegurnošću uzeti da će se većina odbora izjaviti proti predlozima o uvedenju pluralnog izbornog prava. Riešivši osnovu o razdiobi izbornih kotara za Česku i Moravsku, odbor će odmah preći na razpravu §-a 7. vladine osnove, po kojoj se imade odlučiti o pitanju izbornog sistema.

Izvršujući odbor hrvatske stranke prava imao je u subotu redovitu sjednicu, na kojoj je prihvaćeno više predloga tičućih se preustrojstva stranke. Odbor je uzeo do ugodnog znanja izvješće o organizaciji stranke u pojedinih mjestih banovine i o liepom napredku strankinog glasila „Hrvatska«.

Crna Gora.

Na Cetinju dočekali su i odpratili velikim ovacijama češke sokolove, koji su došli u posjete crnogorskoj priestolnici.

Za boravka nadvojvode Frana Ferdinanda u Dubrovniku posjetio ga je tamo crnogorski priestolonasljednik Danilo.

Srbija.

„Information“ doznaje iz bečkih diplomatskih krugova, da u Srbiji moć zavjerenika raste. Kralj da je posve u njihovoj vlasti. Jedan bivši ministar, vodja zavjereničke stranke, izjavljuje bez sustezanja, da je kralj pismeno obvezan zavjereničkoj stranci, a jednako i ministar predsjednik Pašić. Još se u istoj viesti kaže, da bi reakcija, koja se u čitavoj zemlji očekuje, imala srušiti zavjerenike i kralja.

Bugarska.

Sofijski list „Den“ saznaje iz mjerodavnih krugova, da predstoji proglašenje Bugarske kraljevinom.

Ruska vlada, koja je najviše zainteresovana na Balkanu, bila je solidarna u pitanju, da se Bugarska proglasi kraljevinom. Iz Petrograda dali su samo savjet Bugarskoj, da u tom slučaju izbjegne konflikt sa Turskom, u kojem bi Rusija bila samo mirna posmatračica. Druge pak drže izjaviše knezu Ferdinandu, da će mu odkazati svaku pomoć u slučaju ozbiljnih komplikacija.

Rusija.

Kako javljaju iz Petrograda, umro je tamo iznenada glasoviti general Trepov, koji je zadavao strah i trepet tamošnjim liberalnim krugovima. Još se nezna potanko o njegovoj nagloj smrti i o uzrocih bolesti. Po jednoj viesti udarila je generala kap kad se je poslije objeda odmarao. — Pogovara se, da je u zadnje doba uvicio Trepov, da je uzaludan svaki odpor liberalnoj struji, te je savjetovao vladu, neka podje putem koncesija. Tvrdi se dapače, da je Trepov bio otvoreno proti razpustu drž. dume i da je preporučao, da se povjeri sastav kabineta umjerenim liberalnim elementima iz narodnog zastupstva. Od tada je Trepovljev upliv stao padati, tim više, što je u zadnje doba počeo poboljevati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Tko je kriv, da se ne sastaje istarski sabor? Čitamo u talijanskih listovih, da je zemaljski kapetan Istre g. Rizzi u pozdravnom govoru na prejasnog nadvojvodu Frana Ferdinanda u Puli izrazio nadu, da će Njegovo Veličanstvo skoro sazvati istarski sabor na zasjedanje i tako uzpostaviti redovito zakonsko djelovanje ovog zakonodavnog tjela, da bi ono moglo pravilno i bez otezanja povjerene mu važne poslove obaviti.

Nepojmljivo nam je kako je mogao g. kapetan Rizzi ovako neiskrenu želju izraziti prema uzvišenoj osobi prejasnog nadvojvode, zamjenika Nj. Veličanstva, kad je svemu svietu poznato, da njegova stranka t. j. talijanska većina istarskoga sabora, saborskog zasjedanja neće i da je ta većina pozvana na saborsko zasjedanje god. 1904. u Kopar, demonstrativno iz sabora izostala. Tà zar se ne sjeća više g. Rizzi, da je on glavom kao saborski predsjednik u saborskoj dvorani u Kopru izjavio, da nemože otvoriti prve sjednice, jer nije većina k istoj pristupila? Kako da okrstimo to Vaše postupanje g. kapetane i saborski predsjedniče? Je li u tom više licumjerstva ili neiskrenosti? Bilo jedno il drugo, zaista Vam ni jedno ni drugo ne služi na čast!

Lošinjski kotar.

Creski liepi glasi. Cres, 14./IX. 06. Mnogo je već vremena prošlo g. uredniče, a da Vam se ne javismo, premda se mnogo toga kod nas dogodilo. Kod nas kreće se korak po korak, premda polagano napried. Najveći udarac, što ga neprijatelju zadasmo jest gradnja škole sv. Cirila i Metoda. Ona je njima trn u oku. Da Vam ih je vidjeti kako od jada škaću! Svaku priliku sada gledaju izrabiti u svoju korist. Pred nekoliko dana slavilo je društvo „la società operaia“ 25-godišnjicu svoga osnutka. Taj je dan rečeno društvo svečano proslavilo. U jutro bila je sv. misa u privatnoj crkvi obitelji Petris, jer njim valjda naša starinska, u kojoj se čuje naša mila hrvatska rieč, smrdi. Misu je odslužio biskup Petris. Iza svršene mise krenula je povorka gradom, a na večer imalo je rečeno društvo

nabavu. U vrieme zabave dielili su se svim prisutnim, koliko je koji htio, nekakve dopisnice. Na dopisnici naslikan je jedan kovač i jedan kopač. Da Vam ih malko pogledati! Pravi pravcati kalarezi. Kopaču u ruke dali su lopatu. Tko pozna cresko tlo, taj se je mogao odmah sjetiti, da creskom kopaču nije potrebna lopata, jer je sve tlo krševito. U Cresu ima samo jedan čovjek lopatu, i to mu služi za vaditi ono, što se u pristojnom društvu nesmije spominjati. Liepi simbol, creski kopaču, dali su ti u ruke. Kad nisu znali dati slogod boljega, nisu marili Te ni sliknti, jer je to za Tebe poniženje, a Ti njim ni onako u onom društvu ne pačiš. Povrh dopisnice stoji štampano slieće: Noi nati in un lembo — di suolo latino, in riva all'ondoso — sonante Quarner, sacriamo alla patria — ch'è dono divino, il libero ingegno — le forze, il pensier! (Inno Operaio di Cherso).

Creski kopaču, nije li Ti ovo dosta? Ne vidiš li kamo Te vode? Otvori jedan put oči, pa se raskrsti za uvjek s ovim judima. Ali, kako prije rekoh, creski njim kopač ne pači u spomenutom društvu, nego ih ima mnogo još zaslieplјenih, koji neće ni ovamo ni onamo. Oni se drže one: „pleti kolac ke i otac". Cresani, otvorite oči i dajte se na onu stranu, koja Vam kaže pravi put. Po cielom se svietu ljudi bude, a Vi još spavate. Probudite se već jedan put! Zora Vam je počela ruditi, a za zore svanut će Vam liepi dan. Nestat će tmine, a obasjat će Vas svjetlost.

Put k svjetlosti i slobodi pokazala je cresanom predstava „Kuntra srcu se ne more", što se predstavljala u prostorijama naše dičre hrvatske čitaonice. U toj predstavi ožigosana jest narodna rakrana cresana. Predstava je velik dojam učinila na prisutne. Dvorana je bila dubkom puna. Što nije moglo stajati u dvorani to se smjestilo po skalarna i u vrtu blizu čitaonice, veseli samo, da mogu čuti što se govori, kad već nisu mogli vidjeti predstavu.

Kapitan Nane je svim duboko ostao usadjen u srcu. Po cielom se Cresu pripovieda o njem. Dao Bog, da bi još ono nešto malo cresana, koji su zalutali, kao što je bio kapetan Nane, sliedili njegove stope, te se svratili na pravi put. Obće zgodovanje pobudio je prevarant Kalabrez Zanetto Magnalire. Cresane, zapamti one rieči što si ih one večeri čuo: „Ki neće svoga za brata će tujega za gospodara".

Ti ako se ne budeš složio, te uzeo za brata onoga, koji govori liepim hrvatskim jezikom, knošto i Ti govoriš, imati ćeš za gospodare one, koji neće da znadu ništa za Tvoj mili hrvatski jezik, koga Te je naučila Tvoja draga majka. Oni će taj lepi jezik gnjaviti i pod noge bacati.

Na koncu čast nam se zahvaliti gospodjicam i gospodi, koja su predstavljala i pjevala. Da se je komad tako duboko dojmio cresana, jedina hvala ide njima, koji su tako vješto sve izveli. Oni nisu marili ni za trud ni trošak, budući su iz cana došli, samo da postave i oni jedan vrsti kamen na zgradi naše narodnosti. Najbolja plaća bit će njim; nadamo se, što će vidjeti doskora pomladjeni hrvatski Cres.

*

Evo pak krasne pjesmice od mladoga učitelja Linardića, što se je te večeri deklamovala:

Gradu Cresu.

Pod bujnim hladom maslina zelenih,
Gdje kršni sinci rodnu grudu teže,
Kraj silnog mora, što se b'jeleć pjeni,
Kud ribarice lake vjetrom bježe; —
Gdje majka sinku naški poje poj:
To ti si, mili Cresu moj! —

Oj budi zdravo! tvoj ti sinak kliče,
Sred krša što se jadan bije, kini; —
Oj budi zdravo! tvoj ti sinak viče,
Što plovi negdje sv'jetom u daljini; —
Oj budi zdravo! i naš se ori glas ko b'jes:
„Nek Bog poživi naški Cres!" —

Kô strašna mora, kad nemila pade
Na izmučene svojoj žrtvi grudi:
Kroz dugi teški ljeta niz, oj grade,
Pritiskali su bezdušni te ljudi —
I htjeli su u jedan oka mig
Tvoj narodni nam zbrisat žig!

Al nek ne gmižu jadnici u tmici
Pod crnom sjenom nemoćnoga lava, —
Nek gledne malko sl'jepi nesretnici
Gdje Helma, Šiša uzdiže se glava:
Slobodi Cresan svuda pali kr'jes,
Oj budi se naš c'jeli Cres! —

Od Punte Križa sve do Tramuntane,
Kud kâmi sirše — oh! — pusti, goli,
Svud majke djecu naškim mlijekom hrane,
Svud naški zbori se i pjeva se i moli;
Sve naše je i samo naše baš,
Pa zar da ti ne budeš naš?! —

Naš; samo naš, pa makar isti pakô
Razjazio nad nama svoje žd'jelo,
Jer prije ognjem planuti će svako,
Podignut će se prije grad i selo,
U bojni sve će prije skočit plam,
Neg' da te tkogod otme nam!!

Naš, samo naš! — jer ona majka mila,
Što diljem Istre sirotice ište; —
I kupi ih sred toplog svoga krila
I grije ih domaće uz ognjište:
Da ogrli ti sinko sve! —

Veseli se i kiti se, oj grade,
Nek zastave se slavne svud vijore,
I cv'jećem nek se kite tvoje mlade
I pjesme nek se svećanosne ore,
Jer evo k tebi „Družba" kreće sad,
Da naraštaj ti uči mlad! —

Zapljesnuti će tvoji sinci mali,
Kad rodnu r'ječcu začuju u školi; —
Odjeknuti će br'jezi, morski vali
I vikat će pred sv'jetom creski sin:
„Ja pravi sam Hrvaćanin!" —

Oj budi zdravo! grade pokraj mora,
Na hrvatskom što žalu sjediš b'jeli,
Gle! s istoka ti nova rudi zora,
Sloboda zlatna i k tebi se seli:
Čuj kliktaj, gdje se ori urnebes:
Hrvatski nek nam živi Cres!!!

Voloski kotar:

Upisivanje u c. kr. pripravnicu za učiteljišta u Kastvu bit će dne 28. i 29. septembra ove godine.

Učenici treba da sobom donesu zadnju školsku svjedodžbu, krsni list i potvrdu o cijepljenju kozica. Kao redoviti učenik može biti primljen tko je navršio 14 ili bar 13½ godina. Mladje će se primiti kao slušatelje. *Ravnateljstvo.*

Sablažnjivi školski odnošaji su po cieloj Istri, su i u kotaru Voloskom. Na Voloskom, gdje ima stotina djece za hrvatsku školu, još ni danas nema redovite hrvatske škole, nego je reć bi ravnateljem c. kr. kot. škol. nadzornik, a podučaje podučitelj privremeno namješten. U Opatiji upisalo se je u hrvatsku školu okolo 230 djece. Na tu svu djecu su samo dva učitelja javna. Občina je podnesla predlog već rujna lanjske godine, dakle pred godinu dana, da se ustroji treće učiteljsko mjesto, još danas nejma odgovora na to. Da se je predložilo kakav talijanski razred, već bi bio tri put ustrojen. Poslie mnogogodišnjih molba i utoka, konačno se je lani ustrojilo hrvatsku dvorazrednicu u Lovranu. Za učiteljicu namjestilo se je suprugu poznatoga Veprinačkoga tajnika Marchi, a za učitelja do sad učitelja u Pomeru Zeca. Dodje početak godine, djecu se uplsuje u školu, nejma ni učiteljice ni učitelja. Bez jednoga i drugoga, u občinskom uredu, upisuje djecu učitelj talijanske škole Pegan. Učiteljica je porodila diete, leži. Zecu da se nikako neće u Lovran. On bi najradje ostao u Pomeru sa plaćom Lovranskega učitelja, i sebi zamjenika našao za Lovran; al neuspjeva. To se obćenito govori. To znadu svi, reć bi i c. kr. kotar. školsko vieće, al nezna ili neće da zna c. kr. pokrajinsko školsko vieće. Ono, bez da se što popita kod kotarskoga ili mjestnoga školskoga vieća, daje Zecu telegrafični dopust od deset dana. Pa da to nisu sablažnjivi odnošaji! Oni koji jih vode zasluzili bi još kakav naslov i još kakav red, u koliko već nisu dosad inače nagradjeni.

C. k. poglavarstvo porezni odjel na Voloskom jos uvijek ne će da posluje hrvatski jezik, još uvijek ne će da se drži zakona na koje svaki pojedini činovnik prisiže. Pred kratko je državljan Ivan Spinčić iz Spinčići poslao poštom na c. k. kotarsko poglavarstvo 12 K 28 para u ime dohodarine. Na to je Spinčić dne 14. rujna t. g. dobio spis u kuverti koja je njemački i talijanski natiskana, i na kojoj je naslov napisan njemački. U nutra je posve njemački spis. Čovjek ga ne razumije, i mora ići prositi da mu se ga raztumači. — Kojim pravom, na temelju kojeg zakona, postupaju tako gospoda c. k. činovnici od c. k. kotarskog poglavarstva, porezni odjel, na Voloskom?! Čim mogu opravdati taj svoj postupak?! Državljan Ivan Spinčić je Hrvat. O tom nema nit ne može biti dvojbe. Piše se hrvatski. Iz sela je, u kojem nema druge do hrvatske obitelji. Iz občine je, koja je izključivo hrvatska. U poreznom je kotaru koji je skoro izključivo hrvatski, i u kojem bi imali spisi nehrvatski biti samo iznimka.

A ono čini se da je baš obratno, da su hrvatski spisi poreznih oblasti iznimka.

Osim toga je i na poštanskoj naputnici, kojom je poslao Ivan Spinčić odnosnu svotu, hrvatski naslov, pa bi i prema tomu c. k. oblast bila mogla znati koje je narodnosti taj čovjek i kako mu ima pisati. Gospodine c. k. upravitelju kotara, gospodine c. k. viši porezni nadzorniče! Bilo bi već skrajno doba, da podućite svoje podčinjeno činovničtvo, da mora poštovati prava što ih imadu Hrvati ove pokrajine po zakonih na koje prisiže svaki c. k. činovnik. Bilo bi skrajnje doba da prestanu nepuštovati naš jezik ljudi, koji žive od javnih poreza, od žuljeva naroda.

Porečki kotar:

Javni sastanak u Kaštelirn. Izvještaj o ovom sastanku dobili smo prekasno za ovaj broj, te ćemo ga uvrstiti u narednom broju.

Radje ništa nego hrvatski! Pišu nam iz Motovunšćine: Možda vriedni čitatelji cienj. N. Sl. imali su zgodu i prošle godine da čuju našu pritužbu radi ukinuća hrvatske propovjedi na svetišću Majke Božje kod Motovuna. Žalibože i tjetos smo prisiljeni da u javnosti dademo presudi postupke nekojih viših crkvenih poglavara s našim jezikom.

Buduć smo predvidjali da i ove godine bi moglo se dogoditi kao i lanjske glede propovjedi, radi toga smo se obratili s molbom na veleč. g. župeupravitelja u Motovunu, neka bi dopustio da nam dodje čitati sv. misu na dan Majke Božje veleč. g. Gjivić, svećenik iz Berkača, jedino zato da može držati propovjed po običaju, naime u Hrvatskom jeziku, da ne bude prigovora od puka. Gosp. župeupravitelj nam to dozvoli, dapače i u crkvi javi, da će na rečeni blagdan po običaju biti hrvatska propovjed i u jutro talijanska, premda samo u najnovija vremena od nekih motovunskih svećenika uvedena. Dohrlilo je puno pobožnih ljudi kad su to doznali da čuju rieč božju u svojem jeziku, ali ostadoše iznenagjeni kad malo pred sv. misu dodje jedan kapelan iz Motovuna s jednim listom u kojem bijaše gosp. Gjiviću strogo zabranjeno propovjedati! Nije li to smješnost? To znači neuki puk za nos voditi, a i koliko vremena još? Naravski, gosp. Gjiviću nije drugo ostalo, već išao misiti te mjesto propovjedi obrati se puku govoreći ono što je morao: Oprostite što mi je danas zabranjeno propovjedati, je sramota zbilja, ali šta ćete, molite sami! Kad se one besede čulo, počeli su mnogi mrmljajući izlaziti iz crkve, što je pak po sv. misi dalo povoda raznovrstnim prigovorom i srditosti medju pukom.

Čini se, kako se doznalo kasnije, da je spomenuti nalog došao od porečkog ordinarijata. Nam to ništa ne hasni, dodju li takovi nalogi iz Motovuna, Poreča ili makar iz Rima, mi energično prosvjedujemo proti tomu i uvjek ćemo se pretiviti da se naš jezik goni bilo iz crkve ili škole. Sramota za one koji to čine.

Nedavno je financijalna oblast dala izvjesiti novu tablu nad vratima ovdašnjeg financ. razdiela straže samo s njemačkim i talijanskim napisom, dočim je do sada bio samo njemački. To nije drugo nego izazivanje od strane jedne c. kr. oblasti, dakako uvjek po austrijskom receptu. Dosta je žalostno zbilja da gospoda kod c. kr. financ. ravnateljstva u Trstu ne znadu još, da motovunski sudbeni kotar, u kojem se nalazi financ. razdiel, sačinjavaju Hrvati 70% od cjelokupnoga stanovničtva, ili hoće možda vlada zadovoljiti samo ono par Talijana, koji tlače neuki puk u Istri te ignorirati posvema hrvatski narod?

Mi zahtjevamo bezodvlačno, i podpunim pravom, da financ. oblast čim prije uredi, da se dotična tabla odstrani i dodade takodjer i treći zemaljski jezik to jest hrvatski. Zar su doprinesli samo Niemci i Talijani za državne troškove u obće ili služi onaj napis samo za one dvie narodnosti? Što takva je sramotno i škandalozno, da se u Istri nije još odustalo sa uvriedjivanjem velikog naroda samo zato jer je strpljiv i neuk. Ali ova strpljivost može imati svrhu, zato videant consules!

Franina i Jurina.

Fr. Ča je istina Jurino, da se je Martinšćiški ancijan udelal poprdilo?

Jur. Kako ne, tako mi je rekel Dumina, da seda na butigi piše sve talijanski.

Fr. To je valjda udelal da ga bolje razume Vidoščani i Grmovšćani!

Jur. Ni zato ne, već zato, ča su ga učinili za ancijana, pa da se dober udela onim va Crese.

Fr. Ma od kad ga ja poznam on se je držal Hrvat.

Jur. Je, je, ma od kad se je udelalo društvo i kako je ostal ancijan on se je prodal onim va Crese.

Fr. Onda tim judem dobro stoji da imaju takovih judi.

Jur. Dobro, dobro, zač da bi hodeli votat va Cres, bi se jeden put liberali od takovih judi.

Razne primorske viesti.

Hoće se talijanske bezobraznosti! U subotu na večer stigli su parobrodom „Wurmbrand" iz Dalmacije talijanaški sveučilištni djaci iz te hrvatske kraljevine, da prisustvuju sastanku talijanskih djaka iz Trsta, Istre, Goričke i Trentina, na kojem se je imalo govoriti i zaključiti o budućem talijanskom sveučilištu u Trstu.

Talijanaški mladež iz Dalmacije dočekala je židovsko-liberalna svietina glazbom, poznatimi izazivajućimi pjesmami i svakojakim urlikanjem, proti čemu se nemože prosvjedovati, jer je svatko vlastan, da pozdravlja svoje kako najbolje znade i može. Ali proti čemu moramo odlučno prosvjedovati jesu bezobrazni, smiešni i drzoviti poklici židovsko-nespašene fukare,

koja je svoje goste pozdravljala sa: *živila talijanska Dalmacija.* A taj poklik orio se — kako pišu isti liberalni (!) listovi najčešće i najoduševljenije!!

Živila dakle talijanska Dalmacija!? Dva do tri postotka potalijančenog ili talijanaškog stanovničtva Dalmacije: à la Alačević, Božić, Strmić, Milković, Giljanović, Krekić itd. odlučuju kod bjesomučnih tršćanskih nazovi liberalaca o narodnostnom značaju drevne naša hrvatske kraljevine Dalmacije. I ta je liepa! A ti hodi izbit iz glave tršćanskom ili istarskom Talijanu, da tomu nije tako. Dakako, Dalmacija je talijanska, Istra je talijanska, Gorička je talijanska, Rieka je talijanska — sve je to talijansko — jer su to umjetno talijanstvo stvorile i stvaraju još i danas razne austrijske vlade. Nečudimo se dakle bezstidnoj drzovitosti ugrijanih talijanskih glava, al se čudimo onim našim „dobrijanom“ à la Smodlaka, Supilo, Tresić itd., koji traže savez i prijateljstvo s timi krvnimi dušmani svega što je hrvatsko.

Oružnika usmrtio vlak. U nedjelju po noći za strašne oluje usmrtio je vlak izmedju postaja Podgorje i Rakitović — na pruzi Herpelje-Pula c. k. oružnika Dragutina Novotny-a, koji je tamo sa svojim drugovima stražio željezničku prugu, kojom je imao proći dvorski vlak sa nadvojvodom Franom Ferdinandom. Nesretnomu oružniku pala je za oluje puška, te se je prignuo da ju pobere, dočim je za silnog vjetra padala gusta kiša, te zbog oluje i šuma nije čuo ni opazio dolazeći vlak, koji ga je na zemlju oborio i tjelo mu razpolovio. Vječni mu pokoj!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino češko perje

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Br. 3054

OGLAS.

Daje se ovim do obćeg znanja, da će se u ponedjeljak dne 24. septembra 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obćinskom uredu ustmena javna dražba glede zakupa gradnje novog župnog stana u Račicah polag nacrta.

Isklična ciena jest K 10.582·59. Svaki nudioc imade prije početka dražbe položiti jamčevinu od 5% od iskliéne ciene, koju dostalac imade na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti.

Uvjeti dražbe kao što nacrt i troškovnik mogu se pregledati kod podpisanog glavarstva za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo obćine

BUZET, 4. septembra 1906.

Načelnik:
A. Klarić v. r.

Soboslikar
Vladimir Vojska
u PULI, Via Sergia, 59,
preporuča se p. n. obćinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

Broj 4092

Oglas natječaja.

Uslied zaključka obćinskog Odbora iz sjednice od 30. augusta o. g. razpisuje se ovime natječaj na mjesto obćinskog kancelista sa mjesečnom plaćom od K 140.

Natjecatelji imaju podnesti svoje molbe do 30. o. m. sa dokazi, da su austrijski državljani, da su sposobni samostalno sve obćinske i kancelarijske poslove obavljati i da poznaju hrvatski jezik u govoru i u pismu.

Prednost imat će oni molitelji, koji su kao činovnici jur služili kod koje obćine te poznaju takodjer njemački i talijanski jezik.

Glavarstvo obćine

VOLOSKO, dne 14. septembra 1906.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rieke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleščn hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i ponovno kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih stojstva izdane svjedočbe i priznanice iz svijų strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoranjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna predavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Odlikovana
svijećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

o ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

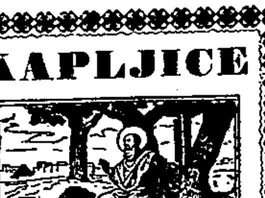

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolest **živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih.
Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo
„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 27. septembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlane itd. tiskaju i računaju se na temelju tiskarskog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, il. kat).

Svečani dani u Sofiji.

(Konac.)

U ime „Slavjanske besjede" pozdravi njezin predsjednik dr. Kotov sakupljene goste, veseleći se od srca, što je baš „S. B." zapala ta sreća, da se u njoj sakupe i vijećaju jugoslavenski književnici i publiciste. Govorili su još gg. I. Georgov, rektor sofijske univerze, A. Trstenjak (Slovenac), S. Vuletić (Crnogorac), al najvišu pozornost i odobravanje naišao je govor českog zastupnika i novinara g. Klofača. On je došao amo kao gost, pak mu je dužnost, da ovaj kongres pozdravi. — Dolazi u vrlo ozbiljno doba. U bečkim novinama čita o bugarskim razbojnicima, a o Srbima kao nekulturnom narodu, koji ne će da upozna blagodati Austrije. Dolazi u doba najvećih spletaka protiv Jugoslavena, kad se ruje protiv Hrvata, Srba i Bugara. On pozdravlja ovaj kongres iz praktičnih razloga. Mi se samo iz „Neue Freie Presse", „Zeita" i drugih bečkih novina informiramo o vama, a kako ove novine pišu o vama, to znate. Naša je dužnost, da se emancipujemo od bečke žurnalistike. Slijedeći mjesec bit će u Moravskoj kongres slavenskih novinara. Ovi kane osnovati slavensku korespondenciju. Isto bi se tako trebalo osnovati jugoslavenski dopisni ured (Odobravanje). Nas je Čeha ideal, da se stvori konfederacija balkanskih država, a toj konfederaciji da pripadne i Bosna. Kad Austrija misli na svoj eksport, onda računa samo na Balkan, pa bi prema tome morala biti i pravedna naprama balkanskim narodima. Mi Česi iz čistoga egoizma želimo, da vi balkanski narodi budete jaki, jer onda će i nama biti bolje. Toj ideji emancipacije i ojačanja balkanskih naroda kliče najiskrenije češki: Na zdar! (Burno odobravanje.)

Zatim su još govorili iz Bosne urednik Kašiković, koji je istaknuo, kako u Bosni ne mogu imati nikakvog društva, jer nema ono, što je najglavnije — slobode, gosp. Bizev u ime bugarskog učiteljstva, a onda je predsjednik Bobčev predložio komisiju, koja će proučiti statut saveza jugoslavenskih književnika i publicista.

U sliedećoj sjednici u ponedjeljak zauzelo je čitavo prije podne vrlo zanimivo predavanje člana hrvatskoga književnoga društva g. Frana Hrčića „o uzajamnosti jugoslavenskih dramatskih pisaca. Mladi predavač iztaknu važnost kazališta za medjusobno upoznavanje naroda, pa navadja primjere, kako se u južnih Slovjena slabo ta važnost shvatila. Repertoarima južnoslovjenskih pozornica gospoduje romanska i germanska drama, sa sjevernom slovjenskom dramom stojimo još prilično, ali baš južnoslovjenskom nikako. Tomu nije krivo niti pomanjkanje, niti dobrih dramskih pisaca, niti dobrih drama bilo starijih, bilo novijih. Uzrok tomu ima da se traži u tradicijonalnom nehaju. Predlaže, da kongres, kojemu je zadaća, da učini svoju za kulturno jedinstvo južnih Slovjena, učini i ovdje svoju. Svaka plemenska grupa saveza južnih slovjenskih književnika neka živo uznastoji oko toga, da barem glavno kazalište njenoga plemena izneso svake godine barem po jedan komad ostalih triju južnosl. literatura. To za početak, a cilj naš, da polučimo i to, da se svaki komad, koji je uspio na domaćoj pozornici, prikaže i na svim južnosl. pozornicama.

Ovaj se je referat sa svoje stvarnosti kao i simpatičnim predavanjem sviju najugodnije dojmio.

Iza toga razvila se vrlo živahna rasprava, kod koje sudjelovaše književnici dr. Vergun, dr. Petkov, Atanarov i Grozev.

Razpravu sveo je na pravi put srpski književnik Odavić, koji je stavio predlog, da se svaka jugoslavenska drama nagradi na jugoslavenskim pozornicama kao izvorna.

Poslije debate prešlo se na raspravljanje o rezoluciji, koju je g. Odavić dan prije predložio, te je konačno i primljena rezolucija, u kojoj se naglašuje da je ovaj savez čisto kulturnoga, a ne političkoga značaja.

Osim ove primljena je još i rezolucija da se savez jugoslavenskih književnika ima obratiti na ravnateljstvo kazališta u Sofiji, Beogradu, Zagrebu i Ljubljani sa zahtjevom da se, ako već ne u originalu, a ono u prijevodu ima što više njegovati jugoslavenka dramatska umjetnost. Rezolucije su primljene jednoglasno i s velikim odobravanjem.

Predsjednik g. S. S. Bobčev stavlja na sjednicu upit, gdje da se održi treći kongres jugoslavenskih književnika i publicista.

Gosp. dr. Skerlić (Srbin) predlaže, da se to ustupi predsjedničtvu saveza, da ono o tom shodno odluči. — Prijedlog je primljen.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 25. septembra 1906.

U današnjoj sjednici odgovorio je ministar domobranstva na upit Hofera glede postupka s njim sa strane stanovitoga oberstara kad je Hofer došao tražiti da se stanovitoga vojnika, bolnoga, odpusti od službe. Otvorila se je razprava. Razni su govorili, al se nije nikakva zaključka stvorilo.

Nadaljevala se je razprava o zakonskoj osnovi glede ljekarna.

Prema svrsi sjednice, u oduljem upitu na predsjednika kuće, remonstrirao je zast. dr. Ivčević oštro proti interpelaciji Pitacca i drugova, medju njimi i sladkoga Rizza, obzirom na dogodjaje na Rieci i u Dalmaciji prvih dana ovoga mjeseca. Učinio je to u ime Hrvata i na obranu časti Hrvata proti bezobraznim napadajem stvorova kakav je Pitacco i drugovi. Hrvati, Slovenci i razni drugi Slaveni su mu odobravali. Pitacco, pogodjen, klicao je da je nješto u interpelaciji, proti čemu je govorio dr. Ivčević, brisao. I ovdje se je pokazao zajedno sa svojimi drugovi u svoj svojoj golotinji. Kad je doznao da će se remonstrirati, dao je brisati.

* * *

U proračunskom odboru se konačno prihvatila osnova o povišenju kongrue. Zagovarao ju je ministar bogoštovja i nastave, i molio odbor da prihvati osnovu, e da se sa stvarju već ne zateže. Nekim svećenikom su zbilja potrebite poboljšice. Nije prihvaćena prva vladina osnova, koja je računala na preko 9 milijuna kruna godišnjih povišica, nego druga osnova, po kojoj će se poboljšati dohodke svećenika u sve za 4 milijuna 800.000 kruna. Glavna poboljšica sastojati će u tom, da će svi svećenici dobivati petgodišnje doplatke po 200 kruna svaku. Računati će se jih i za prošlost, i početi će se jih davati početkom 1907. — ako obje kuće osnovu potvrde i vladar ju potvrdi. Oni svećenici kojih kongrua je viša od zakonite i u koliko je viša, neće dobivati petgodišnjih doplataka.

* * *

Slavenska sveza izrekla je članovom odbora za izbornu preosnovu priznanje, da su učinili što su mogli u interesu Hrvata i Slovenaca; i izrazila uvjerenje da će do sada sa svom odlučnostju nastojati da se odstrane njeke krivice koje su učinjene Slovencem o sjevernih njihovih medjah.

Ista sveza naložila je članovom izbornoga odbora da budu odlučno proti tomu da bi se zahtjevala dvie tretjinska većina za promjenu izbornih kotara.

Odlučila je takodjer, da neće glasovati za to da se promjene §§ 11. i 12. tem. drž. zakona glede car. vieća kako predlaže Starzsinski, nego da se jih uvrsti u resoluciju. Sveza je najme mnienja da se razpravlja o tom kako da se zemaljska autonomija razširi, al da se prije svega zaštiti manjine.

Beč, 23. septembra 1906.

Rad odbora za izbornu preinaku.

Prva sjednica zastupničke kuće iza ljetnih praznika, sazvana za utorak dne 18. t. m., bila je jedina netom minuloga tjedna. Sve ostale dane tjedna prepustilo se je odboru za izbornu preinaku.

* * *

Taj odbor sastoji se iz 49 članova. Konstituirao se je dne 28. marta t. g.,

PODLISTAK.

Izložba u Milanu.

(Konac.)

18. *Zgrada pošta i brzojava* nalazi se odmah blizu željeznica, te je u njoj sabrano sve što pripada pošti i brzojavu sa svim sustavima telegrafije i telefonije. Na drugom mjestu nalazi se radiotelegrafična postaja.

19. *Pavilon Sud-amerikanskih Republika* i veliki *Vodomet*, koji se nalazi na sredini izložbe i baca na hektolitre vodu u vis do 20 metara. Krasan nam je prizor pred očima, kad u večer gledamo tu vodu električno razsvjetljenu u raznim bojama.

Vremena i prostora radi spustili nam je omanje pavilone Maroka, Ministarstva rata i Prevažanja u Švajcarskoj da obadjemo

20. *Palaču Belgije*, sagradjenu u flamingskom stilu. Ona pokriva prostor od 10 hiljada četvornih metara, a u njoj vidiš većinom proizvode željeza, liepe strojeve, a najviše željeznice. Ima u njoj nekoliko slika i kipova, te rukotvorina i drugih obrtničkih proizvoda. Uz ovu palaču stoji

21. *Pavilon Talijana u Inozemstvu*, u kojem su zastupane sve talijanske kolonije u Americi i drugdje. Tu vidimo kulturni napredak naseljenika njihov obrt i trgovinu. Za taj se pavilon drži onaj „Glavne plovidbe Italije" i onaj „Automobila i Ladvica".

22. *Perivoj zrakoplovja* zaprema površinu od 60 hiljada četvornih metara. Providjen je velikim „hangarsima" za zrakoplove, te raznim strojevima za priskrbu plinova. Zanimivo je tu, kad je koje natjecanje u zrakoplovju ili kad se prave pokusi u aerodinamici.

23. *Ogled savitka i vojničkog genija.* Ovaj posliednji je veoma zanimiv za svoje ceste, mostove i alpinske puteve.

24. *Palača Austrije* nalazi se blizu belgijske palače, te zauzima prostor od 16 hiljada četvornih metara; sagradjena je veoma ukusno po nacrtu inžinira Baumanna. Tu vidimo u prvom redu ogromnih strojeva, željeznica i tramvaja iz tvornica Simmering, Nesseldorf (Moravska), Bečko novo mjesto, Prag i t. d. Na jednom vagunu izložena su stabla debela i duga 24 metra posječena u šumi Langschlag (Dolnja Austria). Na drugom mjestu vise na ogled liepa zvona iz tvornice u Tridentu. U jednoj sobi vidimo bogatu zbirku staklenih stvari iz českih tvornica a u drugima nebroj slika i fotografija, koje predstavljaju razne predjele austrijskih pokrajina. Dalje nalazimo krasne sobe opremljene najmodernijim pokućtvom po izumu inžinira Baumanna. Uz palaču stoji malen pavilon izradjen kao dvor za lov. Društvo inicijative za privabu stranaca u pohod austrijskih pokrajina čini u ovom odjelu veliku reklamu, dieleći badava knjižice i naputke.

25. *Pavilon Bugarske* jest malen, ali u njemu izloženo je sve što proizvadja Bugarska. Tu liepih narodnih nošnja, sagova, ruda, drva i drugih rukotvorina. Odlikuje se osobito za liepe ruže iz kojih se pripravlja ulje.

26. *Pavilon Rusije* nije velik, ali veoma liep. U njemu sabrano je bogatstvo ruske zemlje. Tu vidiš snopove svakovrsnog žita i mnogobrojne vrećice sjemenja, komade ruda iz kojih dobivaju razne kovine, rusko staklo i t. d., drvo za gradnju, te rukotvorine prostog naroda i proizvode ruskog obrta. On je jedan od najelegantnijih pavilona.

28. Na izložbi „Piazza d' Armi" vidimo još omanji pavilon u kojem su izloženi ogromni strojevi za uzdizanje, pavilon koji predstavlja selo Menges u Africi, jedan ogled zvonova, životinjskih proizvoda, mliekarnu, čoškova, restauranta, bufetta itd. itd.

Kad smo pregledali na brzu ruku sve što se poglavitijega nalazi na toj svjetskoj izložbi, recimo još par rieči o njoj u opće. Zgrade sagradjene su od

izabrav predsjednikom Njemca tada dvor. savjetnika dra. Marcheta, prvim podpredsjednikom Slovenca dvor. savjetnika dra. Ploja, drugim podpredsjednikom Talijana baruna Malfattia, a bilježnicima Njemce dra. Herolda, grofa Wildmanna i Wastiana te Rumunja dra. Onciula. Kašnije, kad je nastupom vlade baruna Becka, postao Marchet ministrom bogoštovja i nastave, dne 12. juna bi izabran predsjednikom dr. Ploj, prvim podpredsjednikom Malfatti a drugim podpredsjednikom Njemac dr. Chiari. Odkad taj odbor stoji, promienilo se je dva put ministarstvo. Počeo je raditi pod vladom baruna Gautscha. Kada je njegova vlada pala, poglavito radi izborne preosnove, nastupila je, u maju, vlada kneza Hohenloha. Pošto je ovaj pao, ne toliko radi izborne preosnove koliko radi odnošaja napram Ugarskoj, preuzeo je vladu početkom juna ministar predsjednik baron Beck i on ju još vodi.

* * *

Odbor za izbornu preosnovu obdržavao je do sada 40 sjednica.

U prvoj sjednici se je odbor konštituirao i odlučio koje dane i ure da razpravlja. U sliedećih pet sjednicah vodio je obćenitu razpravu. U sedmoj, osmoj i devetoj sjednici razpravljalo se je formalno, poglavito o tom, kojim člankom ili paragrafom zakonske osnove kojom se mienja § 1., 6. i 7. temeljnoga zakona o zastupanju u carevinskom vieću ($^{21}/_{12}67$., odnosno $^{2}/_{4}73$, $^{12}/_{11}86$, $^{14}/_{6}96$), da se razprava počme: ili paragrafom 7., kojim se ustanovljuje načelo da se uvede obćenito, jednako i izravno pravo glasa; ili paragrafom 6., kojim se ustanavlja broj zastupnika u obće i u pojedinih krunovinah napose. Njemci su zahtjevali da se razpravi najprije § 6., jer su neke njihove stranke izjavile da će biti za obće, jednako i izravno izborno pravo, ako im bude povoljan broj mandata, i razdioba kotara sadržana u izbornom redu. I prodrli su sa svojim zahtjevom.

* * *

Najprije se je imalo razpraviti o broju mandata i kotarih u Češkoj. Pošto se još nisu bili složili Česi i Njemci (nisu još za razdiobu kotara ni danas), prešlo se je na razpravu o Dalmaciji. Tu je dr. Bartoli, u ime zastupanja manjine, predlagao kako bi i Talijani Dalmacije mogli dobiti jedan mandat. Propao je sa svojim predlogom.

Pošto su predstavnici Galicije i Dolnje Austrije molili, da se o njihovih krunovinah još ne razpravlja, razpravljalo se je još o Gornjoj Austriji u desetoj sjednici. U jedanaestoj svršila se je razprava o Gornjoj i Dolnjoj Austriji te o Solnogradu.

Na želju Poljaka i Rusina, preneslo se je još jednom Galiciju, i uzelo u pretres Štajersku. Ob onoj se je razpravljalo u dvanaestoj, trinaestoj i četrnaestoj sjednici, cieloj, a dielomice i petnaestoj. Tu bijaše velike borbe izmed premoći njemačke i slabosti slovenske u Štajerskoj i slovenske u obće . . . Njemci nisu nikako htjeli dozvoliti da se štajerskim Slovencem dade još jedan, sedmi mandat. U petnaestoj sjednici počela se je razprava o Galiciji. Njemci su i tu htjeli sklepati jedan mandat al nije išlo. Poljaci i Rusini su se utjecanjem naročito dra. Kramaža nagodili. Razprava o Galiciji nadaljevala se je u šesnaestoj, sedamnaestoj i osamnaestoj a svršila u dvadeset i trećoj. Pošto će se u Galiciji u nekih izbornih kotarih po 2 zastupnika izabirati, to se u tih sjednicah razpravljalo takodjer o paragrafih 34. i 35. izbornoga reda, koji govore o izboru u takovih kotarih. U devetnaestoj i dvadesetoj razpravljalo se je o Bukovini, gdje su Njemci dobili 4 mandata a 1 Židovi napose. Predlog Poljaka, da bude tamo i poljski mandat, pao je, al su ga Poljaci priglasili kao votum manjine.

U dvadeset i prvoj sjednici razpravljalo se je o Koruškoj. Dr. Ploj predlagao je takvu razdiobu da bi Slovencem omogućeno bilo dobiti dva mandata. Podupirali su ga Kramař, Plantan, Choč. Njemac Lemiš izjavio je da će Koruški Njemci glasovati proti cieloj izbornoj preosnovi, ako se što promjeni glede Koruške. I svi Njemci i Talijan Bartoli glasovali su proti predlogu dra. Ploja. Isti su glasovali takodjer proti drugomu predlogu dra. Ploja, naime onomu, da se jedini slovenski mandat posve osjegura. Ministar nutarnjih posala lieplo je molio Njemce nek bar na to pristanu, al nije koristilo.

(Slijedi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 26. septembra 1906.

Austro-Ugarska

Kako se iz Beča javlja navodno iz vrlo pouzdana vrela, delegacije će se sastati dne 25. novembra u Budimpešti. Kako se nadalje javlja, zajednički proračun ne će donieti nikakovih iznenadjenja, nego će se kretati u normalnim granicama.

Hrvatski sabor sastat će se po svoj prilici dne 8. oktobra na podulje zasjedanje. Na dnevni red imale bi doći razprave o verifikaciji, osnove zakona o čistoći izbora,, o sudačkoj nezavisnosti, uzpostava porote i osnova zakona o perabi tiska, zakon o izseljivanju, iza toga adresna debata i proračunska razprava. Zasjedanje će se po svoj prilici oduljiti do Božića.

Crna Gora.

Kneževa vlada je izaslala na hrvatsku izložbu u Zagrebu urednika „Glasa Crnogorca" g. Miloša Živkovića, da prouči one tekovine, što su ih postigli na gospodarstvenom polju Hrvati.

„Crnogorsko knjaževsko vojno ministarstvo" je naredbom od 2. maja o. g. odredilo, da podanici stranih država, kada prelaze crnogorsku granicu, ne smiju bez naročite pismene dozvole knjaževskoga ministarstva unutrašnjih djela nositi oružja, niti tamo činiti topografska snimanja, fotografiranje položaja, mostova, zemljištnih predmeta i t. d., te da im se ima oduzeti oružje i fotografički aparati, topografičke karte i t. d., a oni sprovesti najbližoj upravnoj oblasti.

Srbija.

Ovih dana je održana u Beču pod predsjedanjem odjelnog predstojnika Mihailovića carinska i trgovinska konferencija, u kojoj se je viećalo o stanovištu austrijske i ugarske vlade prema Srbiji i o eventualnom nastavku pregovora o trgovinskom ugovoru. Pošto je konferencija bila zaključena, izviestio je predsjedatelj ministra izvanjskih posala grofa Goluchowskog o njezinom rezultatu. Kako se javlja iz Beča, da sudeći po rezultatu jučerašnje konferencije nema nade, da će se držanje monarhije bitno promieniti u trgovinsko-političkom odnošaju prema Srbiji.

Iz Beograda dolaze veoma neutješne viesti o sadanjem gospodarskom stanju. Za poljske proizvode i za stoku nema prodje. Tako je cieua kilogramu govedskoga mesa-žive vage pala na 35 filira, mjestimice je cieua dapače još niža. „Novi pokret", list subvencioniran od srbske vlade i biogradskoga dvora, dan na dan najžešće navaljuje na austrijsku politiku. Očekuje se, da će skupština, koja se opet sastaje dne 14. listopada, biti veoma burna.

Bugarska.

Na glas, da će se knez Ferdinand proglasiti za kralja, sofijski „Den" veli: Poznata je stvar, da već nekoliko godina knez Ferdinand gleda, da na to prinudi evropske kabinete. To je liep san za vazalnu državu, i on se mora dopasti svakom Bugarinu. Ali su Bugari praktični ljudi, pa bi predložili ostvarenje drugih želja. Bugarska država, ako se rukovodi i upravlja narodnim duhom, ne smije zanemariti pitanje o oslobodjenju svojih sunarodnika u Macedoniji.

Dvorska „Večernja Pošta", odgovarajuć, „Denu" veli, da Bugarska neće vjećito biti vazalna i da će se jednog dana knez Ferdinand proglasiti za kralja. Ali to je sad prerano. Osim toga, ta se kruna neće kupiti nikako napuštanjem Macedonije.

Rusija.

Iz Petrograda javlja se berlinskim listovima, da se ruska carska obitelj nije povratila u Peterhof, gdje je imala prisustvovati pukovnijskoj slavi gardijskog konjaničtva, jer je carica-mati oboljela u Kopenhagenu, te je car imao onamo da podje. Carska obitelj ostat će u finskim vodama sve do konca rujna.

Kostoboljci reumatičke boli, bolne, trganje u udovima, grčeve te boli u hrbtu, živcima u ledjima izčašenja liječi kašto dokazuje mnoge zahvalnice Fellerov ujedno mirisavi bljesavi fluid sa znakom ELSA-FLUID 12 male ili 6 velike bočice stoje franko K 5·—, 24 male ili 12 velike boce franko K 8·60 i Fellerove čisteće Rhabarbara-pilule 6 kutija franko K 4·— kod proizvoditelja E. V. FELLERA, ljekarnika u Stubici, Elsin trg 202, Hrvatska. Preporučiti je vriedno Fellerove Rhabarbara-pilule sa znakom ELSA-PILULE po 6 kutija za K 4·— i istodobno naručiti, iste djeluju osobito kod slabog želudca, zle probave, mučnine, zatvorenosti itd.

Pravi balzam dobije se, ne i već 2 tuceta za K 5·— franko.
Zagorski prsni sirup za kašalj 2 boce K 5·—.
Prve švedske želudačne kapljice 3 boce K 5·— franko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zahvala. Naš glavni suradnik zahvaljuje se ovim putem najsrdačnije prijateljem i znancem, koji se ga povodom njegovog imendana prijateljski sjetiše. Živili!

Iz Kanfanara. Dugo sam oklievao, da Vam štogod pišem iz naših strana, al sada mi voda došla do grla. Rado ću se javiti više puta, bude li vam drago (vrlo rado. Op. ur.)

Što se svega u nas ne dogadja? Ta valjda u Africi je bolje! S nami rade naši dušmani što hoće. Pred godinu dana otišao je iz Kanfanara učitelj Deltreppo Ivan. Taj je bio svemogućan. Za njegova učiteljevanja zavirili u školu bijaše nešto strašna. Ta to se neda sve ni ispripovjedati. Nu hvala Bogu morao je on pobrati svoja šila i kopita. Iza njega došao je neki tirolac Defrancesco. To je duša od čovjeka. Pod njime su se djeca koli talijanske toli hrvatske škole mnogočemu naučila. On je rodom Talijan, ali drži se one „Tudje postuj, a svojim se diči". Nu ako dodje u Kanfanar što dobra, to mora odmah seliti, jer ko ne svira u iste frule, u koje gosp. tajnik, načelnik e „compagnia bella", taj nije za naše mjesto. Tako mora i on sada iz Kanfanara, ali ne pod situ tajnikovu, jer se ga ne boji, kaošto mu je već pokazao i na sudu, već svojevoljno.

Kad bih htio sve ispripovjedati, što se dogodilo kroz ta godinicu dana kod nas za učiteljevanja Defrancesca, trebalo bi barem šest priloga u „N. S.". Nu za danas ću svršiti, samo ćemo preporučiti gospodinu tajniku, nek se malo više stara za svoj ured, jer više puta kod najveće potrebe, kad ga tražimo, nema ga unutra. Tako je za posljednjih izbora u Svetvičentima manjkao sva tri dana. Zar ga mi plaćamo, da ide u drugu obćinu za vrieme izbora agitovati? Nu 'on će odmah reći, da je medjunarodni socijalista, pa si valjda predstavlja u svojoj ludoj masti, da je uobće gospodarem ciele obćine.

Dakako sa našim načelnikom, koji znade na koncu školske godine u „Leginoj školi" u Sošićima (pardon Medelano!) vikati „Evviva Italia istriana!" i to tri puta opetovano, može raditi što hoće. Dosta je. Drugi put više. Do vidova!

Lošinjski kotar.

Veliki Lošinj, dne 15./IX. 1906.

Mislim, da ću najbolje započeti ovo malo redaka sa stihovima našeg Preradovića: „Zora puca bit će dana". U istinu i nami je već počela daleka zora pucati, te smo stalni u vjeri, da će prije ili poslie svanuti i nama dan narodnog uskrsnuća.

Kako je bilo već javljeno ovdješnja je „Posujilnica" kupila kuću i to baš na ulazu mjesta. Nadogradila je krasan „Hrvatski dom", kojim i ako ne u veličini, ali u ljepoti mogao bi se dičiti svaki gradić. Radnju je izveo naš M. Karčić iz Ćunskoga, koji si je tim stekao liepo ime. Na prizemlju je već otvorena liepa gostiona, a vodstvo je iste preuzela sama „Posujilnica". U nedjelju 29. julija, imala je posujilnica svoju glavnu skupštinu na kojoj se je vidio jasno njezin uspjeh. Pošto je bio iztekao rok sadašnjem upravnom odboru, družinari opet jednoglasno potvrdiše iste. I zaslužuju svaku pohvalu! Kada se je svršila skupština zametne se govor o osnuću poučno-zabavnog društva (čitaonice). U tili čas sabralo se dovoljno članova, pa se odlučilo, da pošto su pravila već potvrdjena, da se sazove skupštinu za ustrojenje. Dne 7. o. mj pozvao je prvak odbora, čestiti naš rodoljub I. R. promicatelje na sastanak. Na 8. o. mj. skupština bi držana. Svanuo je očekivani dan, odabrana je uprava i prihvaćeni su razni koristni predlozi.

Družtvo je ustrojeno velikim oduševljenjem hrvatskih stanovnika. Temelji su već bačeni. a nade je, da kada se je već jednom počelo, poći će se uvjek sve to bolje napred. U uztrajnom je radu naš spas, a bez ufanja i rada nema spasa. Nada nam raste kad pomislimo na značaj i žilavost novoimenovanog predsjednika, tajnika i blagajnika, koji su sinovi dobrih i čeličnih veloselskih Hrvata. Djeca su onih. koji su uz svu premoć i tlačenje sa strane talijanaca kroz ovoliko godina ostali uvjek čvrsti u mišljenju i uvjerenju da su se njihovi pradjedovi doselili iz Hrvatske, te da u njima teče junačka krv hrvatska. Dao Bog, da takovi budu i svi ostali Veloselci, koji su u mjestu ili su razpršeni po tudjini, pa se sjetili našeg novo ustrojenog poučno-zabavnog društva! Očekujemo pomoć u ovom novom našem podhvatu i sa strane svih Hrvata, ma gdje bili. Odbor je učinio sve što je mogao, koliko duševnim radom, toliko i novčanom žrtvom, jer je uvjeren da bez pouke i osvješćenja narodnog ne možemo doći do sjedinjenja naših pokrajina sa materom zemljom. U ovom spasonosnom radu ne zapustite nas! Svi su proti našem patriotskom i vjerskom ćućenju — naša su prava potlačena! Pritecite nam u pomoć, jer i ako je neoboriva istina, da se mičemo, da kročimo uvjek naprjed, ipak nam ostaje još dosta toga dok slobodno razvijemo jedinstveni trobojni barjak narodnog naseg uskrsnuća. Živili Veloselci!

Krčki kotar:

† Pop Josip Brusić

Veleđasni gospodin pop Josip Brusić, svećenik u miru, preminuo je u svojem rodnom mjestu Vrbniku dne 17. rujna t. g. potkriepljen svetootajstvima umirućih.

---

drva, opeka i željeza po nacrtima najboljih inžinira, te zapremaju preko 300 hiljada četvornih metara površine. Danju otvorene su od 7 sati u jutro do 7 sati u večer (nekoje i kašnje), a noću njihova su pročelja divno razsvjetljena električnim svjetlom. Cijela je izložba ogradjena a ulaznina jest 1 lira po danu, 50 centesima u večer. Na izložbi zastupane su: Italija, Francuzka, Austrija, Ugarska, Njemačka, Engleska, Švajcarska, Holandija, Belgija, Španjolska, Ruska, Turska, Grčka, Bugarska, Srbija, Crnagora, Rumunjska, Meksiko, Sjedinjene države Sudamerikanske republike, Canada, Maroko, Persija, Indija, Kina i Japan. Galerije ciele izložbe mjere preko 26 kilometara duljine.

S tim smo svršili površan opis zanimive ove svjetske izložbe, koju toliko ljudstvo sa sviju strana pohadja, te molimo oprošćenje, ako nismo komu dovoljno ugodili.

Pokojnik rodio se je u Vrbniku dne 30. svibnja 1851. od seljačkih dobrih i pobožnih roditelja pok. Mateja Brusića i pok. Lucije rodjene Grković. Početne škole dovršio je u rodnom mjestu, a gimnazijalne na Rijeci pod ravnanjem blage uspomene pok. Antunom Mažuranićem i još živućim veleuč. Ljudevitom Slamnikom. Obojica su mladoga Brusića zavolili i ljubili, kako to pokojnik više put kazivao. Bogoslovne nauke učio je u središnjem bogoslovlju u Gorici. Po dovršenim naukama bio je imenovan početkom godine 1878. duhovnim pomoćnikom u Vrbniku excurrendo u Garicu. Ovu napornu i težku službu obnašao je do konca godine 1904. Početkom godine 1905. bio je poslan za dušobrižnika u Risiku, premda već bolešljiv, gdje je ostao do 4. svibnja t. g. A onda radi teške bolesti (rane na crijevu „proctitis ulcerosa") išao je u stanje mira.

Pokojnik bio je uzoran svećenik i pravi hrvatski rodoljub, koji je za prava svoga naroda mnogo pretrpio i moralno i materijalno uz ostale svoje suborioce Matanića, Bulkovića i Volarića svi već pokojni. Piscu ovih redaka pripovijedao je više put, da kada se je radilo o svrgnuću šarenjačke stranke u Vrbniku, kaza mu blage uspomene pokojni župnik Matanić: „pope Josipe, sada bih Vam morao dati plaću za prošla tri mjeseca, ali ja sam i svoju plaću i vas dvojice kapelana položio na oltar domovine. Drugi kapelan pop Josip Volarić je zadovoljan, jeste li i Vi zadovoljni s mojim postupkom?" Pokojnik svome župniku odgovori: „Gospodine župniče, malena je moja plaća, ali što ste učinili posvema odobravam. Neka bude za dobro domovine." Zaista pravi patriota!

Pokojni pop Josip bio je blage i jajeće ćudi, a svoju kršćansku ustrpljivost pokazao je u svojoj dugotrajnoj bolesti. Prava slika i prilika pok. strica popa Iv. Brusića, koji je ispustio svoju dušu dne 21. XI. 1697. „in fama sanctitatis".

Voloski kotar:

Crkveni patronat u Veprincu. Tršćanskomu „Židovčiću" piše iz „Apriana" tamošnji „Kalabrage", da je občinsko zastupstvo u posliednjoj sjednici dne 14. o. m. medju ostalim *„temeljitimi dokazi"* odbilo zahtjev občine Kastav, da ima ona pravo crkvenog patronata u Veprincu. To pravo da pripada izključivo občini, dočim občinarom „Aprianskim" i da su se oni kroz 30 godina tim pravom služili predloživ na imenovanje dva župnika. Manjina občinskog zastupstva da je zagovarala pravo občine Kastav i tim da se je pokazala protivnicom svakog napredka u občini »Apriano".

Nama je vrlo začudno što se „talijanska" gospoda iz „Apriana" nisu i ovaj put poslužila odmah tim svojim izključivim pravom, već su dopustila, da se pitanje predloženja župnika zateže već godine i godine.

Podgrad u Istri. Gospodarska zadruga za sudbeni kotar Podgrad obdržavati će svoju godišnju glavnu skupštinu dne 7. oktobra 1906. u 9 sati prije podne u „Narodnom domu" u Podgradu s običajnim dnevnim redom. — Iza skupštine razdielit će se medju zadrugare putem srećkanja 250 dobitaka raznoga poljskoga orudja i sjemenja.

Tko i malo prati djelovanje te zadruge uvidjeti mora, da je ista u našem kotaru u velike — rekli bi jedina podignula toli poljodjelstvo, toli gojenje blaga na današnji povoljni stupanj, a učinila bi bila još više, da bi se svi osvistili i začlanili u nju, jer čim je veći broj članova, tim će uspješnije zadruga djelovati.

Pošto će se na ovoj glavnoj skupštini raspravljati o raznim važnim predmetima, nadati se je mnogobrojnom posjetu.

Upozoruje se, da će se taj dan primati naručbe za umjetni gnoj, te neka se svi prije dogovore kod kuće, ako im je moguće naručiti cieli vagon, jer će ga tako dobiti po vrlo sniženoj cieni.

Pazinski kotar:

† **Mate Kišić.** U Kršikli pokraj Pazina, preminuo je dne 15. t. mj. nakon duge i teške bolesti, providjen svetotajstvima umirućih u dobi od 79 godina obće štovani župan Mate Kisić. Pokojnik je kroz više od 40 godina bio zastupnikom občine pazinske, a odkada se probudila narodna sviest u Istri, vršio je vazda oduševljeno i neustrašivo svoju narodnu dužnost te si je zato i stekao ljubav i povjerenje voditelja hrvatske stranke u Pazinu.

Bio je uviek pravi domorodac te dušom i tielom odan narodu, iz kojega je potekao. Koliko su ga ljubili njegovi občinari, najboljim je dokazom to, da se na dan sprovoda sakupilo staro i mlado, da pokojniku izkaže zadnju čast.

Skrbnom ocu, uzornom gospodaru i čestitom rodoljubu bila lahka domaća gruda, koju je toli vruće ljubio!

Porečki kotar:

Župnik Niemac — kapelan Talijan. U župi Oprtaljskoj, napučenoj po ogromnoj većini od Hrvata, imadu za župnika po odgoju i čuvstvu Talijana, ali starinom Niemca, a za kapelana po čuvstvu, odgoju i težnjama nekog mladog Talijana. U ovoj župi bio je od davnine ili župnik Hrvat ili bijahu njegovi pomoćnici Hrvati. Danas jesu oba duhovna pastira ovog našeg pučanstva — odlučni Talijani, koji će možda i poznati koliko toliko jezik većine svojih vjernika, ali one prave, iskrene ljubavi do njih nemogu imati, kakvu su prema njima imali hrvatski svećenici.

Na razjašnjenje. U broju 38. dneva 20. t. mj. Vaše cienj. „N. Sl.", pri koncu članka „Porečki kotar", a pod naslovom: „Radje ništa nego hrvatski", čita se: Oprostite što mi je danas zabranjeno propovjedati, je sramota zbilja, ali šta ćete, molite sami". Kojim riečima da bi se podpisani bio izrazio na svetištu Majke Božje kod Motovuna.

Nu podpisani, nečuć absolutno ca se je tako izrazio, i žaleć da se tako krivo prevraćaju besjede od izvjestitelja, umoljava uljudnost Vašu da obielodanite istini na čast, prave pravcate i istinite sliedeće od istoga izrečene besjede: „Predraga braćo, na žalost moram zaustaviti današnju propovjed, i to radi nepredvidjene i nadošle nekoje okolnosti, koje mi zabranjuju, a Vi medjutim slušajte sv. misu bogoljubno i u molitvi".

Nadodaje takodjer da u crkvi niti je bilo presenećenja u puku niti mrmljanja, već izvan crkve.

Berkač, 23./IX. 1906.

A. Ginić, svećenik.

„Političko društvo za Hrvate i Slovence" u Istri, bijaše sazvalo javni sastanak u Kašteliru za 9. rujna o. g. (ovim sam izvještajem zakasnio rad drugih važnih poslova, pak molim gospodu prisutnike, da me izvinu), koji se istog dana i ovršio. Na sastanku govorio je naš neumorni prof. g. M. Mandić iz Trsta, zemaljski zastupnik i g. dr. Červar, koji je sastanku predsjedao kao izaslanik polit. društva. Na sastanak dohrlilo naroda iz Vabrige, te tvrgjave našeg naroda u zapad. Istri, iz Sv. Ivana od Šterne, Baderne, Višnjanštine, Tinjana, Berma, Pazina, Trviža, Rakotola, Livada, Oprtaljskog Krasa te iz Zrenja. Iz svih tih krajeva dohrlio narod na sastanak, da čuje riječi narodnih sinova.

Sastanak otvorio g. dr. Juraj Červar te je narod pozdravio zanosnim riječima. Protumačio važnost polit. društva, te je isto preporučio narodu. Spominje narodne prvake, nekoje već pokojne (megjuklici: Slava im!), koji su mnogo doprinijeli za naš narodni razvitak širom Istre, a izmedju svih osobito napominje blage uspomene pok. biskupa Dobrilu (megjuklici: Slava mu!), koji je sav svoj vijek, sve svoje darovao svomu narodu, istarskom: patniku, jer je njega najvećma ljubio. Vazda je govorio svojim lijepim materinskim hrvatskim jezikom. Dà, on kao biskup, kao velikan nije se sramio hrvatskog jezika (to nek bude primjer onima seljacima, odjevenima u gospodsko odijelo, a koji se srame govoriti u svojem jeziku. Sram ih bilo!). Govorio je i o potrebi škola, te naredu predočio da zahtjevaju škole u hrv. jeziku, a mi preporučamo našim hrabrim i vrijednim Kaštelircima, da se izjave ne samo za hrvatsku školu, već i za *odijeljenje škole od Labinaca*.

Protumačio ljudstvu, da je prije svega potrebno poznavanje svoga materinskoga jezika, a kašnje mogu djeca učiti druge jezike, a to se i uči u svim našim školama.

Dalje je govorio i o narodnom gospodarstvu, te naročito spomenuo dr. Laginju (megjuklici: Živio dr. Laginja!) koji se je takogjer mnogo žrtvovao za svoj narod u Istri i mnogo mu u tom pogledu pomogao. Majkama je preporučio, da ne davaju djeci do 14. godine piti vino, koje sadržaje u sebi alkohol, što je za djecu veoma pogibeljno i otrovno. Na koncu je preporučio ljudstvu megjusobnu ljubav i slogu. Iza toga preuzme riječ prof. gosp. Mandić, koji najprije pozdravi mnogobrojni narod, te opširno tumači narodu o izbornoj reformi. Rastumači narodu kako su se pojedini narodi razvijali od svog opstanka pa do danas, kako su utemeljivali svoje države i pokrajine, ustvarali svoje zakone. Tako dogje do ustava austro-ugarske monarhije. Napominje nepravedni zakon o izborima od g. 1867. Kuže, da se je taj zakon kašnje promjenio, al uvijek na štetu nižeg staleža, naročito na škodu Slavena. Onda govori o najnovijem izbornom zakonu. I tim se zakonom nanesla velika nepravda svim Slavenima, navlastilo pak nam Hrvatima i Slovencima u Istri. Za tim protumači g. dr. J. Červar razdiobu izbornih kotara u Istri, kako su u nekojim kotarima Hrvati i Slovenci zapostavljeni. Iza toga bi jednoglasno prihvaćena već poznata iz drugih sastanaka protestna resolucija o izburima.

(Konac sliedi.)

Franina i Jurina.

Fr. Jurino moj, blaze lepinaškem Talijanom.

Jur. Ča su murda na lot dobili?

Fr. Aj su još više, zač da imaju sada sami pravicu zabrat svojga plovana.

Jur. Buškarona, to te sigurno pozvat kakovega Kalabreza.

Fr. Te morat, zač domaćega nebi razumili.

Razne primorske viesti.

Talijanski djaci iz Austrije za talijansko sveučilište u Trstu. U predprošlu nedjelju sastali su se u Trstu talijanski sveučilišni djaci iz Trenta, Dalmacije, Istre, Trsta i Gorièke na konferenciju, na kojoj su vièćali o tom, kako da se ustroji talijansko sveučilište u gradu Trstu. Najmnogobrojnije bili su zastupani sveučilišni djaci iz Trsta i Istre, dočim su ostale „talijanske" (!?) pokrajine poslale svoje odaslanike. Sastanak se je vršio u jednom od tršćanskih kazališta. Prisustvovali su mu djaci i kolovodje talijanske židovsko-liberalne stranke. Govorilo se je mnogo o tom kako su sirote Talijani zanemarivani i tlačeni od vlada, Slavena i Niemaca u svih *talijanskih pokrajinah podvrženih* (soggette) Austriji. Tužili se ne osobito odaslanici iz Dalmacije na *„divljaštvo i tiranstvo Hrvata, koji ih muče i proganjaju"*. Za tih govora i demonstracija čulo se je i glasnih povika: *Živila talijanska Dalmacija!* čemu je talijansko *„patriotično"* občinstvo burno pljeskalo. Mlada gospoda odigrašе dakle običnu talijansku komediju, kod koje bijahu najsmješniji sliedeći prizori: Sastanak je otvorio čistokrvni Talijan djak *Haag;* odaslanici talijanske Dalmacije bijahu čistokrvni Talijani *Alačević* i *Bučević*. Predsjednikom bijaše izabran čistokrvni Talijan iz Dalmacije *Dudan*. Izmedju govornika iztakoše se osobito čistokrvni talijanski djaci *Šuligoj, Furlan, Bučević* i *Kušar*. Kako nam kažu ta imena bijahu glavni pokretači i govornici sve sami potomci starih Latina!!

Strašna žrtva istarsko-talijanske kamore. Koliko puta smo mu samo mi doviknuli u našem listu: „neznaš li jadniče, da Bog ne plaća svake subote!" ali kličuć tako nismo ni iz daleka slutili, da bi ga plaća mogla stići tako brzo i da bi ta plaća mogla biti tako grozna. Takve plaće nije mu mogao zaželjeti ni najljući njegov neprijatelj. Koli grozna je ta plaća!? Izgubiti najveći dar božji, svietlo božje, razum i pamet, te odseliti se na drugi svjet u tom stanju i ne pomiriv se prije s onim, koji prašta svaki grieh i svaki zločin skrušenom i okajanom čovjeku! Može li biti veće, strašnije pedepse? Zaista nemože! I takova, toli grozna pedepsa stigla je nesretnog *Ivana dra Krstića*. Evo što piše o njegovoj smrti riečki „Novi List" od dne 22. o. mj.:

Jučer po podne oko 2 sata preminuo je odvjetnik dr. Ivan Krstić, koji je nekada bio Hrvat, a kašnje veliki talijanaški agitator i izdavač „Prave naše sloge". Kako je poznato, dne 2. svibnja o. g. morali su nevoljnika zatvoriti u bolnicu, u odsjeku za umobolne, pošto bijaše iznenada skrenuo pameću. Njegovo stanje bijaše posve nevoljno i bez spasa. U zadnje doba bilo je časova, kada je imao veseliji izgled, te činilo da će se nešto oporaviti, ali poslie bi mu se biesnilo jače povratilo, dok smrt jučer ne učini kraj njegovim patnjama. Laka zemlja ovom nekad dobrom Hrvatu, a kašnje velikom našem protivniku!

Dà, bio je dobar, oduševljen, strastven Hrvat, koji je branio hrvatstvo samokresom u ruci u onoj Rieci, koja ga je upravo radi tega sa svog teritorija izagnala i kašnje kao odpadnika kao talijan. plaćenika objeručke primila. Grozna sudbina tega nesretnika imala bi dozvati k sebi, morala bi opametiti one njegove nekadanje prijatelje i sljedbenike u Istri, koji se dadoše u službu talijanske gospode iz gnjusnog koristoljublja ili iz jala i prkosa. Napose ona četa Dalmatinaca, svećenika i svjetovnjaka, koji sapinju u talijanske verige mukotrpnog istarskog Hrvata, imala bi se osvietiti, te tužnomu bratu pomoćnicu pružiti ruku, da se rieši težkih okova robstva, u koja ga pomogoše i oni sapeti. Ako tu naša zalutala braću ne opameti strašna sudbina njihovog zemljaka tada ih ništa drugo nemože više potresti, al neka znaju kojekakvi Marchi, Nikolići, Buzolići, Matići itd. itd. da Bog ne plaća svake subote i da pjeva pjesnik — prorok:

„Prošteno je svima svima,
Zulumćaru ubojici,
Prošteno je griešnicima
Samo nije izdajici!"

Na svježem grobu Ivana Krstića, te grozne žrtve istarsko-talijanske kamore, kličemo i mi bolne duše: Veliki Bože, budi mu milostiv!

Prosvjedna skupština političkog družtva „Edinost". U budućem broju progovorit ćemo o prosvjednoj skupštini političkog družtva „Edinost" u Trstu, koja se obdržavala prošlu nedjelju a ovdje priobćujemo da je skupštini predsjedao podpredsjednik družtva g. dr. Slavik a govorili su na istoj, osim predsjedatelja: g. dr. Rybař o izbornoj reformi obzirom na Koruško; koruški Slovenac i zemaljski zastupnik g. Grafenauer o stanju koruških Slovenaca i o krivičnoj razdiobi izbornih kotara; g. Josip Mandić o promjeni izbornih kotara i o dvietrećinskoj većini. Govorili su i dva socijaliste, koji se izjaviše proti obstrukciji u pitanju izborne reforme.

Jeftino česko

perje

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . . 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Soboslikar

Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.
preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a cene umjerene.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, stragа terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (teškog disanja), nesapavanja, zujenja u ubu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, hypochiasa, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svećobe slabosti itd. služi kao nenadkrilijivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.**

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i prizmanice iz sviju strana svieta pobranjene su u mojoj pismohrani, gd e sloje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne tjelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznato u svim veličinama svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — keristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovnnjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže*

informacije.

Ravnateljstvo.

RAZPIS.

U smislu zaključka sjednice Ravnateljstva od 18. o. mj. raspisuje se daljnja prodaja dionica „Austro-hrvatskog parobrodarskog društva“, koja će trajati do 30. listopada 1906. Uvjeti ostaju isti kao kod prvih prodaja. Temeljna glavnica 500.000 K, podieljena na 10.000 dionica po 50 K.

Svaki predbrojitelj položit će odmah K 20 po svakoj dionici, a ostalih 30 K položit će u rokovima koje bude odredilo Ravnateljstvo.

Na primanje predbrojba i uplata ovlaštena su ona ista štedionička odnosno gospodarsko - trgovačka društva, koja su bila ovlaštena i u prvim raspisima.

Ravnateljstvo Austro-hrvatskoga parobrodarskoga društva na dionice.

Punat, 19. rujna 1906.

Predsjednik:

Franjo Orlić.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice,** koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubrick,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiedner Hauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

oj 40. Pula, u četvrtak dne 4. oktobra 1906. God. XXXIX.

, pripošlana itd.
čunaju se na temelju
enika ili po dogovoru.

redbrojbu, oglase itd.
aputnicom ili polož-
it. štedionice u Beču
stracija lista u Pulu.

be valja točno oz-
, prezime i najbližu
predbrojnika.

a vrieme ne primi,
avi odpravničtvu u
pismu, za koji se
poštarina, ako se iz-
iše „Reklamacija".

računa br. 847·849.
tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju
nepodpisani ne tiskaju a
nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji
10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5·—, odn. K 2·50 na
pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utuljuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

ni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

svjedna skupština.

redprošlu nedjelju do podne obdržaoven. političko družtvo „Edinost" u relikoj dvorani „Narodnog Doma« nu skupštinu na korist koruških a.

edju austrijskih Slavena nalaze se Slovenci u najtežem i najnesretnijem položaju. Kroz viekove bili su izloalam nezasitnog susjeda Niemca, e sve to više pomoću državnih i h oblasti poniemčivao tako, da ih anas jedva oko 120.000 duša. kod nas protivne su i koruškim m odavna i crkvene i svietske toje rade složno i sustavno oko enja onog slovenskog plemena. I škola, i svi javni uredi, zemaljski i rade tamo složno kroz stoljeća da se slovenski rod posve zatare govu djedovinu zauzme oholi i Niemac.

rkos toj silnoj navali velikog navih njegovih pomoćnika, sačuvalo danas u Koruškoj do 120.000 a, koji napinju sve sile, da osjesvoj narodni obstanak i da se željeznog zagrljaja gordoga Niemca.

reća je nesreća za koruške Slo-, što ne stanuju, takorekuć, nigdje mnogobrojni na okupu, što nisu bijeni u većem množtvu, već se koro svuda medju njima njemačka njemačka sela, njemački trgovi i koji djeluju silno pogubno na lovensko pučanstvo. I tako se dade čiti, što su oni koli u občinskih, emaljskom zastupstvu toli malo astupani. U zemaljskom zastupstvu, ajinskom saboru u Celovcu imadu inog svog zastupnika, velezaslužoljuba i posjednika *Grafenauera*, u saboru uzalud napinje, da bi diednomu narodu pribavio mrvicu odskog njemačkog stola. Po broju og pučanstva morali bi imati kovenci u zemaljskom saboru bar ojih zastupnika, ali nešto zbog itog njihovog nesretnog položaja, više radi poznatog nasilnog postujihovih susjeda i gospodara, zastu- u pokrajinskom saboru samo po zastupniku.

državnom saboru ili na carevinću neimadu nijednog zastupnika o sada njihove jade i nevolje u m zastupstvu iznašali slovenski zaiz susjednih pokrajina, napose iz e i Kranjske.

put ostalih južnih Slavena povesee i koruški Slovenci vladinoj osnovi ćem izbornom pravu ili o izbornoj za carevinsko vieće. Nadali su se da će im obće izborno pravo dobzirom na broj pučanstva, bar dva ička mjesta na carevinskom vieću. jadnici ljuto prevariše. Na temelju e izbornih kotara za Korušku, pri- u odboru za izbornu preinaku, da im nedoznačiše dva zastupnička a, koja bi ih išla po zakonu i pučanstva, već dapače i onaj jedini zastupnički mandat, koji im je namienjen, vrlo je dvojbene naravi.

U odboru za izbornu reformu predložili su naime Niemci takovo zaokruženje izbornih kotara u Koruškoj, da je vrlo dvojbeno, da bi koruški Slovenci, ni po obćem izbornom pravu — njih 120.000 duša — mogli zadobiti ni jednoga zastupnika. Slavenski zastupnici u tom odboru, osobito nekoji zastupnici slovenski, nisu na žalost upotrebili sva ona sredstva, koja im bijahu na razpolaganje, a da spase bar jedno zastupničko mjesto il da osjeguraju bar jedan zastupnički mandat koruškim Slovencem.

Razumljivo je dakle veliko ogorčenje koruških Slovenaca, pojmljiv je njihov vapaj zbog nepravde, koja im se nanaša novom izbornom reformom, i kojoj su i slavenski zastupnici nečastno i nebratski kumovali.

Oni sazivlju javne sastanke i javne skupštine, na kojih prosvjeduju ogorčeno i odlučno proti naumljenoj razdiobi izbornih kotara za koruško, te zahtjevaju, da se toj nepravdi doskoči i da im se bar jedan zastupnički mandat osjegura. *„Katoličko-političko družtvo"* za Slovence koruške, nesamo što je priredilo više takvih skupštinah u samoj zemlji, već se je takodjer obratilo i na ostalu braću Slovence molbom, da bi im u pomoć priskočili u ovoj skrajnoj nevolji.

Bolnomu vapaju koruških Slovenaca odazvaše se ponajprije njihovi najbliži susjedi, Slovenci iz Štajerske, pak Slovenci iz Kranjske, koji sazvaše na raznih mjestih javne skupštine, na kojih su odlučno prosvjedovali proti umjetnoj razdiobi izbornih kotara u Koruškoj, izraziv svuda tople i srdačne simpatije nesretnoj braći u kršnom Korutanu.

Za Slovenci Štajerske i Kranjske poveli su se hvalevriedno i Slovenci Trsta i okolice, koje je predprošle nedjelje pozvalo političko družtvo *„Edinost"* na prosvjednu skupštinu i koji su se tom pozivu u velikom množtvu oduševljeno odazvali.

(Konac sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 23. septembra 1906.

Rad odbora za izbornu preinaku.

(Nastavak).

O Kranjskoj razpravljalo se je u 22., 23., 24., 25., 26. i 27. sjednici. Tu su Njemci zahtjevali jedan mandat za Kočevje. Slovenci su se tomu opirali. Konačno se je došlo do toga, da se je Njemcem dalo mandat u Kranjskoj, reasumiralo odluke glede Štajerske, pa dalo Slovencem još jedan mandat. Kod Kranjske počeo je obstruirati dr. Bartoli i s njim koketovati liberalni Njemci, Svenjemci, veleposjednici njemački i češki. Silom okolnosti i utjecanjem najviše dra. Kramaža nagodili su se Hrvato-Slovenci i Talijani, te je obstrukcija prestala, i Talijani su glasovali za još jedan slovenački mandat u Štajerskoj. U 28. sjednici dne 13. jula bio je prihvaćen broj i razdioba kotara za Istru, Trst i Goričku na način kako je poznato. Trstu se je uzeo jedan talijanski mandat, Istri i Goričkoj se je po jedan dodao.

U 29. sjednici zakvačili su se Njemci i Talijani radi Tirola tako, da se je opet bojalo da bi sva preosnova mogla propasti. S toga se je pretrgalo razpravu o Tirolu i razpravilo Šleziju, kod koje je svršilo tim, da su Česi Hruby i Choc sa svojimi predlozi propali, i najavili ih kao vota manjine.

U 30., 31., 32. i 33. sjednici razpravljalo se je o broju mandata za Česku. Razprava se je svršila tim, da su Česi dobili 75 a Njemci 55 mandata. Odnosni predlog bio je prihvaćen proti volji Čeha i Njemaca Češke. Dali su se preglasovati jedni i drugi, a da nisu za to povukli nikakvih posliedica.

Tako su i Česi i Njemci Moravske bili preglasovani kod Moravske, dok bijaše prihvaćen posredujući predlog, po kojem dobivaju Česi 30, Njemci 19 mandata u toj krunovini.

Odlučilo se je, da se opet razpravlja o Galiciji. Poljaci su predložili, da se broj mandata za Galiciju povisi na 114. Predlog je pao, i odlučeno da ih bude 106. Neke promjene u razdiobi kotara po želji Poljaka bile su prihvaćene.

Prešlo se je na ponovnu razpravu glede Tirola. Povisilo mu se je broj mandata za tri, tako da su i Talijani jedan dobili, odnosno da im se ga nije uzelo kako bi se bilo imalo obzirom na to da im se je dao 1 više u Primorju.

Na svrsi se je još Njemcem Štajerske dalo 2 mandata, pošto Njemci nisu mogli nikako pregoriti, što se je Slovencem dalo još jedan mandat. — Sjedniča 33. bila je 21. jula, posliednja prije ljetnih praznika.

* * *

Dne 12. septembra sastao se je odbor za izbornu preosnovu u svoju 34. sjednicu.

Razprava i glasovanje glede razdiobe kotara u Češkoj i Moravskoj prenesla se je za kašnje, prem bi reći da su se već Česi i Njemci medju sobom složili, dočim obstoji nesuglasje medju češkimi strankami samim kako da si mandate razdiele.

Počelo se je pak razpravu s *§ 7. temeljnoga državnoga zakona glede zastupanja u carevinskom vieću*, i svršila u 35. sjednici.

Taj § 7. ustanovljuje, da ima pravo glasa svaki muški koji je navršio 24. godinu dobe svoje, koji je austrijski državljanin, koji po ustavih izbornoga reda nije izključen od izbornoga prava, i koji ima svoje obitavalište najmanje već godinu dana (računajuć od dana razpisa izbora) u onoj občini, u kojoj ima glasovati. (§ 66. odst. 1. zakona 1. augusta 1895. Z. D. L. Br. 111). Izabran pak za zastupnika može biti muški, koji je bar već 3 godine austrijski državljan, koji je navršio 30 godina i koji po ustanovah izbornoga reda nije od izbora izključen.

Tirolac katoličke pučke stranke dr. Tollinger izjavlja, da se takozvano jednako pravo mora izgladiti sa pluralnim izbornim pravom, tako da bi neki ljudi imali po više glasova. Nego to da spada k § 5. izbornoga reda, pak da će tamo postaviti odnosni predlog.

Choc bi htjeo da imadu žene pravo glasa kao i muški, a za to je i Adler.

Poslje dulje razprave prihvaćen je rečeni § 7. onako kako ga je vlada predložila, samo da se ga je malo bolje razjasnilo.

Kod čl. I. tem. drž. zakona o zastupanju u car. vieću govori se o članovih gospodske kuće koji bi bili izabrani za zastupnike. Choc predlaže, da ima carevinsko vieće obstojati iz zastupničke kuće, da dakle odpadne gospodska. Taj predlog pada.

U 36. sjednici dne 14. septembra razpravljalo se je *članak II. rečenoga temeljnoga državnoga zakona* koji veli, da se paragrafi 1., 6. i 7. obstojećega tem. drž. zakona o postupanju u car. vieću mienjaju. Kod toga stavlja Poljak dr. vit. Starzynski predlog, da se za sad o tom članku ne glasuje, da se izabere odbor devetorice sa zadaćom, da prouči kako da se promjene paragrafi 11. i 12. tem. drž. zakona od 21. decembra 1867. D. Z. čl. 141. u smislu da se točno omedjaši kompetenca zakonodavstva carevinskoga vieća i zemalja, odnosno da se osjegura autonomno zemaljsko zakonodavstvo. Ministar predsjednik je izjavio da je prijatan tomu predlogu. Barun Parisch i dr. Kramař te neki drugi izjavljuju da su za predlog i glasuju zanj Slaveni, osim Malorusa, Talijani i Rumunj, te njemački veleposjednik i katolik. Proti predlogu svi Njemci osim ovih posliedajih i Rusin Wassilko. Za predlog bio je 21 glas proti njemu 19.

* * *

U 37. odborskoj sjednici dne 17. septembra prešlo se je na *razpravu izbornoga reda za carevinsko vieće*.

Paragrafi 1., 2. i 3., u kojih je govora o izbornih kotarih i izbornih mjestih primaju se s malimi promjenami kako predloženo. U § 3. primilo se je predlog Poljaka, da se u Galiciji obćine koje imadu 1500 i manje stanovnika mogu ujediniti u izborna mjesta. Za druge pokrajine valja ta ustanova da se obćine sa 500 i manje stanovnika može udružiti. Wassilko i drugovi žele sada to glede Galicije pomjeniti u sliedećoj 38. sjednici dne 19. septembra, al nisu dobili većine.

§ 4., koj ustanavlja uslove za imati pravo glasa, prima se bez razprave. Po tom paragrafu, tko nije u listah, ne može odati glasa.

§ 5 glasi: Svaki imajući pravo glasa ima pravo samo na jedan glas; on može ovršiti svoje pravo samo osobno.

Tu veli njemački katolik iz Tirola dr. Tollinger, da će postaviti predlog za pluralno izborno pravo, to jest za pravo, da pojedinac može imati i više glasova. Želi pak da klubovi dobe vremena da razprave o tom predlogu, pak hoće da se u odboru razprava odroči. Udovoljava mu se, i prelazi na § 6., koji govori o obitalištu birača, prima se malim dodatkom. § 7. prima se bez promjene, a govori o tom, da pripadnici vojske nemaju pravo izibirati ni izabrani biti. Ta ustanova ne proteže se na one, koji su u vojsci samo po zakonitoj dužnosti.

§ 8. govori ob onih, koji su isključeni od aktivnoga i pasivnoga izbornoga prava. Prima se sa neznatnimi promjenami.

§ 9. počima govoriti o razpisu i pripravah za izbore. U njem samom o razpisu izbora.

§ 10. govori o tom, kako se imadu izbori objaviti.

§ 11. govori o sastavu izbornih listinah. Tu bijaše prihvaćen dodatak, da ima občinski načelnik poslie svršenih izbora držati jedan eksemplar izbornih listina svakom na uvid.

U § 12. govori se o izloženju listina i uvida u listine. Primljena je ustanova vladine osnove, da se listine u mjestih sa 20.000 stanovnika i više imadu pomnožiti i dati svakom od početka dobe reklamacije napried uz odštetu što odpada na 1 eksemplar. Predlog dra. Ivčevića da se može listine i prepisati, i Chocov da se ustanova glede pomnoženja listine protegne na občine od 5000 i više stanovnika, pao je, i bio prijavljen kao votum manjine.

O § § 11. i 12. razpravljalo se je u 39. sjednici dne 20. septembra.

U njoj se je izabrao pododbor za razpravu predloga Starzinskoga postavljenoga u 36. sjednici.

Izabrani su Njemci Kienmann, Vogler, Herold, Gessmann, Tollinger, Grabmayer, i Slaveni Starzynski, Sajfert, Žaček i Šušteršić.

Beč, 2. oktobra 1906.

Današnja sjednica počela je — poslie pročitanja podnesaka — sa razpravom prošnoga predloga obzirom na praksu kod osjeguranja za nezgode.

Onda se je nadaljevala razprava o zakonskoj osnovi glede ljekarna i ljekarnika.

* * *

Medju odgovori ministara je i onaj glede najnovijih nezgoda na južnoj željeznici. Obje nesreće, ona kod Poreča u Koruškoj i kod Judendorfa u Štajerskoj, ima se pripisati tomu, što je osoblje postupalo proti službenim propisom. Medju interpelacijami je i ona kršćanskoga socijalca Steinera i drugova glede uvedenja artilerije kod domobranstva, bilo austrijskoga, bilo ugarskoga i hrvatskoga.

* * *

Zastupnik Spinčić sa drugovi podnesao je više interpelacija, bilo novih, bilo da požuri odgovor na neke prvanjih.

Na ministra bogoštovja i nastave upravio je ove:

Za ustanovljenje mjesta učitelja bar drugoga reda na hrvatskoj školi na Voloskom i stalno popunjenje istoga, i možda ustanovljenje i popunjenje drugoga učiteljskoga mjesta na istoj školi;

za ustanovljenje javne pučke škole u Brgudcu sa hrvatskim naukovnim jezikom;

za ustanovljenje javne pučke škole sa hrvatskim jezikom u Cresu;

radi varke po kojoj se je imenovalo dvie učiteljske sile za c. k. pučku školu u Puli, a dotične učitelje pustilo na privatnoj pučkoj školi u Opatiji;

radi nadoknadjenja kongrue Dobrinjskim kapelanom za dobu kada nebijaše popunjena ona župa.

Ministra nutarnjih poslova požurio je da mu odgovori na interpelaciju glede provedbe posliednjih občinskih izbora u Labinu.

Nadalje zapitao ga je da li je voljan zahtjevati i metnuti u proračun za 1907. svote nuždne za gradnju cesta u Istri. U interpelaciji navadja razne ceste, i ističe da bi se timi gradnjami pomoglo pučanstvu i hipno, jer se nalazi u biedi, i trajno.

Ministra trgovine upitao je, da li je voljan pobrinuti se da se već jednom učini shodno za izgradnju mula u Staroj Baški.

Na ministra financija postavio je upit radi njemačko-talijanskoga napisa na zgradi financijalne straže u Motovunu i za postavljenje hrvatskoga napisa.

— ———

Svečani dani u Sofiji.

(Konac.*)

Posliednja točka dnevnoga reda bijaše izbor središnjeg ravnateljstva saveza. Po pravilima saveza ima se izabrati predsjednik, tajnik i blagajnik. K njima se doda još jedan podpredsjednik i dva člana od svake narodnosti, koji su ujedno i članovi centralnoga odbora. Na predlog g. Odavića, da se prvim predsjednikom izabere Bugarin, izabran je jednoglasno S. S. Bobčev predsjednikom, g. G. Nikolov, urednik „Dnevnika", tajnikom, za glavnoga blagajnika dr. Iv. Zlatarov, tajnik trgovačke komore u Sofiji. Pojedinim narodnostima prepušteno je, da same mecijusobno izaberu svoje članove u ravnateljstvo.

Na to se od svake narodnosti zahvaljuje podpredsjednik saveza. U ime Srba zahvaljuje se podpredsjednik srpske grupe g. profesor Ivanović; u ime Hrvata g. Babić-Gjalski, u ime Slovenaca g. Pustoloмšek.

Nakon toga zahvalio se je predsjednik Bobčev vrlo toplo svima na mnogobrojnom odzivu, te je pozdravio mile goste iz Rusije, Češke, Srbije i Hrvatske, Slovenije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, te je zaključio kongres sa uzklikom: Živila konfederirana jugoslavenska družtva, živili članovi „Sveze jugoslavenskih književnika i novinara!"

Konačno je predsjednik pozvao kongresiste, da se nadju sliedećeg dana u 9 sati u jutro kod spomenika „Cara oslobiditelja" gdje će se skupno fotografirati, što se takodjer dogodilo.

Istoga dana oko 4 sata po podne bio je posebnim električnim vlakom (vozovi tramvaja) izlet u Pavlovo i Knjaževo. Izletnike je pratila vojnička glazba. U Pavlovu priredio je grad Sofija gostovom gostbu ili „zakusku", koju je zasladjivala vojnička glazba igrajuć jedino slavenske komade.

Pavlovo ima veliku pivaru, koja sprema najbolje pivo u Bugarskoj. Ova je fabrika udaljena od Sofije preko 8 klm. Tramvajska pruga belgijskog društva tek je to poslie podne proradila, jer je društvo bilo u sporu sa občinom. Od Pavlova pošli su na podnožje planine Vitoša kroz šumu od mladih borova i jela. Poslie jednog sata bavljenja vratili su se tramvajem natrag, osvježeni planinskim zrakom u liepo Pavlovo, gdje ih je čekala bogata „zakuska" pred pivarskim paviljonom, na čijoj je terasi svirala vojnička glazba. Tu su bili počašćeni vinom iz Euksinograda, čuvenoga vinograda knežev.

U polovici „zakuske" koja je trajala puna dva sata, pale su sliedeće zdravice: G. St. Bobčev, predsjednik kongresa, u liepom govoru pozdravi članove, izjavivši blagodarnost članovima na trudu ovog našeg velikog poduzeća, u slavu i sreću potlačene jugoslavenske braće. Izazvan od gostiju, g. Gjalski je usporedio slobodnu bugarsku kneževinu sa okupiranom Bosnom i Hercegovinom. Divi se ovom napredku mlade slobodne kneževine Bugarske, što je sve učinila i postigla za 25 godina. Za tim je izazvan g. Klofač. On iznosi program Austrije „divide et impera", osudjujući „Neue freie Presse", koja najgrozније piše protiv slavenske nacije. Dr. Stanoje Stanojević, profesor univerziteta, rekao je, neka je hvala g. Klofaču, što štiti Bosnu i Hercegovinu. Austrija će biti iznenadjena ako misli, da preko Srbije podje na jug Balkana. Samo preko naših tjelesa moći će da predje. Svi ćemo se postaviti u bojni red. Želimo ruskom narodu slobodu. Da živi sloboda ruskog naroda! G. Vergun uzviknuo je: „Živila slavenska revolucija". Bugar Petrov nazdravio je zanosno Jugoslovenij. Slovenac Pustoslemšek pozvao je sakupljenu braću, da podupiru moralno i materijalno Slovence u njihovom teškom boju proti mogućem dušmanu. Govorili su još u ime Bugara dr. Dimitrov, bosanski Srbin Kočić i Bugarin Petkov, koji je nazdravio sofijskomu načelniku g. M. Todorovu. Na to se gostovi digoše od stolova i uputiše k vozovom tramvaja, koji ih odvezoše natrag u gostoljubivu Sofiju. Za čitavog puta igrala je vojnička glazba narodne komade sve do crkve sv. Kralja. Odatle uputiše se svi gostovi pješke, glazbom na čelu, ulicama grada Sofije u prostranu gostionu k „Crvenom raku", gdje je glazba koncertirala, gdje se je pjevalo, nazdravljalo i konačno plesalo bugarsko narodno kolo. Kasno u noći razidjoše se veseli i razdragani gosti.

Sliedećeg dana u 11 sati u jutro bijaše svečano otvorenje jugoslavenske umjetničke izložbe, koju je otvorio krasnim govorom ministar prosvjete dr. Šišmanov. Na izložbi imade svako jugoslavensko pleme posebne prostorije, gdje su izložene slike i kipovi itd. ponajboljih jugoslavenskih umjetnika.

Poslije podne u jedan sat priredio je grad Sofija gostovom banket u hotelu „Royal". Na odličnom mjestu sjedio je ministar prosvjete dr. Šišmanov. Prvi je pozdravio goste predsjednik kongresa Bobčev a za njim su govorili po redu: ljubljanski načelnik g. Hribar, zastupnik i književnik Babić-Gjalski, načelnik Četinja Vuletić, zastupnik Klofač, dr. Škrlić i nekoji drugi.

Na večer pogostio je ljubljanski načelnik Hribar izletnike Slovence i Vašeg dopisnika u hotelu „Bigarija".

Sliedećeg dana oko 1 sata pozvao je sofijski načelnik Todorov u hotel na gostbu načelnike Ljubljane, Četinja te Vašeg dopisnika. Istoga dana okolo 11 sati do podne odvezla se je većina slavenskih izletnika u Carigrad, dočim su već dan prije ili istog dana u jutro nekoji Hrvati odputovali bili za Carigrad. Svi ostali gosti odputovaše u sriedu poslije podne okolo 6 sati iz Sofije. Na kolodvoru sakupilo se je silno mnoštvo sofijskog gradjanstva, koje je odlazeće goste oduševljeno pozdravilo.

*) U prošlom broju bilo je pogrješno štampano „Konac" ovog članka, dočim je uistinu tekar u ovom broju konac. — Ur.

Politički pregled.

U Puli, dne 3. oktobra 1906.

Austro-Ugarska

Da se pospješi riešenje izborne reforme zaključeno je na sjednici predsjednika parlamentarnih stranaka, da carevinsko vieće obdržava skupne sjednice samo svakoga utorka i petka.

U petak u večer držana je u Ljubljani pouzdana skupština slovenske pučke i socijalističke stranke, da se izjavi o zaključku slovenske napredne stranke, neka bi slovenski zastupnici u odboru za izbornu reformu obstruirali, dok god ne bude popravljena nepravda nanešena koruškim Slovencima. Skupština je odsudila postupak dra Tavčara u odboru za izbornu reformu, a dru. Šušteršiću izjavila je potpuno priznanje.

Kraljevska hrvatska vlada izdala je prošloga mjeseca novu naredbu, kojom saobćuje oblastima, da je usljed njezinog posredovanja kr. zajednički ministar trgovine odredio, da u buduće koli ministarstvo, toli nadzorničtvo željeznica i brodarstva imadu sve dopise, izprave, zapisnike, tehničke radnje, opise osnova i t. d. hrvatskim oblastima u hrvatskom jeziku priobćivati.

Pošto nadalje i privatne stranke u predmetu gradnja željeznica obićaju oblastima predlagati podneske u madžarskom jeziku, to vlada upućuje oblasti, da strankama takve podneske, radnje i t. d. povrate na preradjenje i podnešenje u službenom hrvatskom jeziku.

Srbija.

Poslanik kraljevine Srbije u Beču dr. Milanović pozvan je u Biograd, da ga srbska vlada konsultira, prije nego odgovori na notu Austro-Ugarske, koja je nota jučer predana u Biogradu. Pošto je dr. Milanović neprijatelj sadašnje trgovinske politike Srbije napram monarhiji, drži se, da će on savjetovati svoju vladu, da popusti.

Rusija.

Ovih će dana vlada izdati nov manifest na pučanstvo. Izbori za drž. dumu odpočet će u prosincu i obavit će se posvud istog dana. Mjere, što ih je vlada poduzela u prilog seljačtvu, djeluje već sada, kako javlja petrogradska brz. agencija, blagotvorno, jer su agrarni nemiri znatno jenjali. U skoro svim gubernijama stali su seljaci plaćati redovite poreze i druge daće, a agrarnoj banci stigle su već mnogobrojne ponude glede kupnje zemljišta. U mnogim občinama seljaci sami izručuju agitatore oblastima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† **Josip Radović.** Iz Medulina dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo nakon kratke i težke bolesti posjednik i odbornik tamošnjeg konsumnog družtva Josip Radović u najljepšoj muževnoj dobi.

Pokojnik bio je čestit patriota, ali nemili Usud, koji ne štedi ni malo ni veliko shrvao mladenačku dušu u hladan grob. Lahka mu domaća gruda!

Državni zastupnici u Puli. Iz Beča javljaju, da će domala stići u Pulu veći broj državnih zastupnika, koji će pod vodstvom zapovjednika ratne mornarice grofa Montecucolia pregledati brodove ratne mornarice. Zastupnikom bit će na razpolaganje ratni brod „Lacroma". Taj dolazak državnih zastupnika u ratnu luku dovodi se u savez s tim, što će ratna uprava u budućem zasjedanju delegacija zahtjevati veće svote za pojačanje ratne mornarice, jer da njoj za to redovite svote ne dotječu.

Puljski talijanaši pod optužbom. Kad su nedavno u Puli boravili njemački pjevači, ovdješnji sinovi djedovske kulture izazivahu njemačke goste na razne načine tako, da je mjestna redarstvena oblast nekoje od njih novčanom globom kaznila. Sada je državno odvjetničtvo u Rovinju predalo sve iztražne spise mjestnog redarstva kaznenomu sudu u Puli, da povede dalnju istragu proti 19 puljskih Talijana, koji su spomenute pjevače iz Ljubna za njihovog boravka u Puli vriedjali i radi toga jur od redarstva kažnjeni bili.

Ratne ladje put sjeverne Amerike. Budućeg mjeseca jenara imale bi odploviti ratne ladje „Szigetvár" i „S. Georg" put sjeverne Amerike, da uzvrate posjet ratnim ladjam združenih državah sjeverne Amerike.

Narodni darovi. Veleč. gosp. Jakov Dminić, župnik-dekan u Vrbniku, poslao je za Družbu K 20, od honorara dra. O. Broveta za liečenje pok. popa J. Brusića.

Odbor za priredjenje izleta Pula-Baška dariva „Družbi K 5, a društvu za poljepšanje mjesta Baške drugih 5 K, koje je zgodno pristedie Vinko Čubranić a što su unišli od troškova za taj izlet.

G. Matko Ev. Skabić, mladomisnik u Krnici šalje za „Družbu" K 22·93, za

„Djačko prip. društvo" K 22·93 sakupljenih prigodom prve sv. mise služene u Krnici.

G. Kaz. Rade, učitelj u Buzetu šalje za Družbu K 6·— sakupljenih 16. pr. m. u veselom društvu Hrvata, Slovenaca i jednog Bugarina.

Svaka čast darovateljima!

Lošinjski kotar.

Priobćeno! U broju 38. od dne 20. t. mj. u Vašem cienj. listu dičnoj „Našoj Slogi" pod imenom „Franina i Jurina" oklevetao me netko kao prodanca talijanaša, porugljivim imenom „poprdilo" i prodan onim va Cresu.

Meni je tim nanešena težka uvreda poštenja, jer je tim povriedjena moja čast, moj narodni ponos te moj rodoljubni osjećaj. Evo sam prekoračio pedesetu godinu pa još mi nije nitko što takova do danas mogao predbaciti. Odkad su pak Dobrila i Vitezić (Bog njim daj duši lako) počeli buditi narodnu sviest od tada sam ja uvjek bio prvak u narodnosti u mojem mjestu, kao takvog me svatko u okolici pozna, kao takov pokazao sam se svagdje bilo kod izborah bilo u privatnih sastancih i u svakoj prilici. U mojem dućanu prodajem iznimno sam žigice družbe sv. Cirila i Metoda, papir za cigarete družbe sv. C. i M., trobojnice, dopisnice i obvoje hrvatskim naslovom, te ine druge predmete hrvatskim znakom, pa se netko drznuo turiti u sviet tu grdnu laž i klevetu.

Ja s toga najodlučnije prosvjedujem proti tome, te najuljudnije molim to velecienjeno uredničtvo, da mi učini ljubav te izvoli uvrstiti u Našu Slogu ovo moje pismo podpisavši otvoreno moje ime.

Andrija Linardić,
seoski glavar ili ancijan i trgovac.

Dodatak uredničtva. Prije svega opažamo g. Linardiću, da nije pisac odnosne viesti u Franini i Jurini onaj na koga on misli, zato smo i ispustili one žestoke izraze, koje se odnose na tobožnjeg pisca. Drago nam je pak da se g. Linardić ovdje javno ističe rodoljubnim Hrvatom, te nitko veseliji od nas ako bude gosp. Linardić i nadalje u toj misli ustrajao, a svoje hrvatstvo pokazat će i zasvjedočiti najbolje kod budućih občinskih izbora u Cresu. Znano nam je, da ancijani po Creskom svi su vezani za jasla creske vlastele, te ako je u tom zvanju g. Linardić doista nezavisan, onda je on čitavi muž, a ne prirepina talijanske kumore, premda nam je vrlo sumnjiv i zadnji posjet creskih Talijana kod njega i talijanski napisi à la „peppe", „zucchero" itd. u njegovom dućanu i izdavanje certifikata u lošem talijanskom jeziku, te će nam priznati da to stoji u velikoj protimbi sa hrvatskim napisima na kuvertama, te trobojnicama i „hrvatskim Primorjem".

Voloski kotar:

Poziv!

P. n. gg. članovi Bratovšćine hrv. ljudi u Istri pozivlju se ovim na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Narodnom domu u Kastvu četvrtak dne 11. oktobra t. g. u 2 sata po podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizijonalnog odbora.
5. Izbor upravnog odbora.
6. Izbor revizijonalnog odbora.
7. Eventualni predlozi itd.

Odbor Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.
Predsjednik: *A. Ellner.*

Električna željeznica Matulje-Volosko-Opatija. „Slovenskomu Narodu" pišu iz Opatije, da će započeti, kako se čuje iz pouzdana izvora, nova električna željeznica svoju vožnju dne 1. februara 1907. sa postaje Matulje preko Voloskog u Opatiju, odakle će se kasnije produljiti do Lovrana. Tamošnji stanovnici da ne mogu ništa proti električnoj željezници, ali kod toga da dolazi na svjetlo drugo pitanje, koje treba riešiti prije nego li započne spomenuta vožnja. Tko pozna cestu, koja vodi iz Matulja kroz Volosko u Opatiju, taj mora priznati, da ta cesta ne može podnesti uz obični promet i promet sa električnom željeznicom.

Mislilo se i govorilo, da će se graditi na državne troškove uzporedna cesta nad Voloskom i Opatijom koja bi vodila do Matulja, nu to je pitanje za sada zaspalo i ne govori se o njem više. Cestom, koja vodi iz Matulja u Opatiju, koja je ne samo jedna, nego takodjer dosta uzka, prolazi danomice okolo 450 vozova, ponajviše težkih, krcatih opekom ili drugimi težkimi stvarmi, a osim toga ogroman broj kočija, koje voze svaki dan 4 put na kolodvor u Matulje i natrag. Ako se pomisli samo na sav taj promet vozova — a k tomu je cesta na nekojih mjestih tako uzka, da jedva dva voza jedan okolo drugoga prodju, priznati se mora, da za električni tramvaj nema mjesta sve dotle, dok ne bude sagradjena nad Volosko-Opatijom nova uzporedna cesta, kojom bi vozili bar težko krcati vozovi. Vrlo rado pridružujemo se želji občinstva, koje traži punim pravom, da se mora sagraditi uzporedna cesta, ako se kani uvesti električnu vožnju po staroj cesti Matulje-Volosko-Opatija.

Riva u Moščeničkoj Dragi. Konačno je c. kr. vlada odlučila graditi toli potrebitu rivu u Moščeničkoj Dragi. Doznajemo najmre iz pouzdana izvora da je u proračunu za godinu 1907. kod ministarstva trgovine postavljena svota od 4000 kruna kao prvi obrok za tu gradnju. Drago nam je, da će se konačno izvršiti toli potrebito djelo, za koje su se naši zastupnici u saboru, i osobito naš zastupnik u carevinskom vieću, toli često i tako svojski zauzimali. Radujemo se narodu kojemu će riva roditi.

Porečki kotar:

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri. (Svršetak).

Poslije toga govori g. Mandić, kako je pala cijena našeg naravnog vina usljed fabriciranih falsifikovanih patvorenih vina, te razlaže, koliko se štete tim nanaša našim vinogradarima, a prije su bili oštećeni vinskom klauzulom s Italijom. Iza razlaganja bijaše jednoglasno primljena resolucija o patvoronju vina, kao što i po drugim sastancima.

Na to pita predsjednik da li ima tko da što kaže. Za riječ zamoli g. Škaton, te kaže, da bi se trebalo potruditi za vodu, jer ljudstvo ljeti kad nastane suša mnogo trpi. Gosp. Rojac kaže, da bi trebalo očistiti lokve za vodu radi marve, jer ljudi moraju da gube čitav dan dok dogju do vode. Na to im savjetuje dr. Červar, koje korake moraju da poduzmu, da se pojedina sela opskrbe vodom.

Gosp. Grgo Mendica predlaže da bi trebalo što prije urediti dolinu rijeke Mirne, odnosno njezine pritoke, jer ljudstvo mnogo gubi kad nastane poplava.

Iza dugog raspravljanja bi prihvaćena jednoglasno slijedeća resolucija:

„Sakupljeni narod na javnom sastanku u Kašteliru dne 9/IX. 1906. moli c. kr. vladu, da pospješi uregjenjem rijeke Mirne i njenih pritoka, jer okolišni narod trpi ogromnu štetu kad nastane poplava".

Isti predlaže, da se zamoli c. kr. vladu, da ovamo pošalje putujućeg učitelja poljodjelstva. Gosp. dr. Červar obeća da će radi te stvari poduzeti s hodne korake da se udovolji želji ovdješnjeg pučanstva. Tim bje svršen javni sastanak.

Iza sastanka bila je zabava, kako je to već bilo javljeno u „N. Slogi".

Zabava ispala je krasno, iznad svakog očekivanja. Gostovi bili su iznenagjeni. Milo bijaše slušati one tankovite glasove priljubljenih tamburica. Deklamatorima ide velika hvala i čast, što su znali majstorski ovršiti svoje uloge. A što da rečemo o našim predstavljačima šaljogre „Kuntra srcu se ne mere". Oni su igrali svoje uloge na veliko udivljenje slušaoca. Njih je ljudstvo nadarilo velikim povlagjivanjem, te se smijalo sve u šesnaest. Ne možemo da govorimo ovdje napose o pojedinim igračima, jer nam ne dopušta prostor a ni vrijeme. Samo ćemo reći, da su megju ljudstvom pobudili veliko zadovoljstvo.

Ovim izričemo najtopliju hvalu polit. društvu u Pazinu, što je priredilo svoj sastanak u Kašteliru željom da se doskora pokaže tamošnjem pučanstvu, jer su zaokruženi sa svih strana od neprijatelja.

Hvala i našoj mladeži, koja si je postavila cilj da širi prosvjetu, priregjivanjem različitih zabava megju našim narodom. Tim će oni potvrditi tvrdnje drugih, da se i našim jezikom može nešto postići.

Sve je teklo u najljepšem redu, koli sastanak, toli zabava i u samom plesu. Prošlo je i ono nasilno Mekiševo doba! Propao je, kao što je propao Kuen-Hedervary u Hrvatskoj. Mrtav je u svojem zulumu. Sada živi u svojoj palači u Kašteliru, da svijet ni nezna za apsolutistu Mekiša. Kaštelirski talijančići su se grizli što je zabava tekla u redu, što je sastanak svršio u miru. Šijora Rosa je propala onog dana najmanje za pet kila, jer su Hrvati u Kašteliru imali ples sa glazbom.

Hvala i braći, koja su se potrudila iz dalekih krajeva doći do Kaštelira, da se naužiju s nama. Hvala svima! Čisti dobitak zabave, koji je namijenjen Družbi sv. Cirila i Metoda iznašao je 113 K i to 45 K i 66 h od zabave, koja je bila 26. kolovoza, a 67 K i 34 h od zabave 9. rujna. Novac se je uložio u kaštelirsku posujilnicu.

Nadamo se, da ćemo se do godine opet sastati u Kašteliru i veseliti se ko brat s bratom.

† Pop Šime Šemelić.

U noći od 22. na 23. pr. mj. umro je naglo u Žbandaju kot. Poreč, tamošnji župnik pop Šime Šemelić. Javljaju nam da ga je zaljela krv. Pokojnik bio je miran čovjek i dobar rodoljub. Žalibože najviše je samotovao jer je bio tvrda uha. Pokojni pop Šime bio je rodom iz Premanture u občini Puli. Nije ostavio znamenitog imetka jer je imao malene dohodke; ali i od maloga sjetio se je plemenite naše Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, te joj je u oporuci koju je pisao još junija lanjske godine, ostavio *200 kruna*.

Pokoj Ti duši, dobri pope Šime i ogledali se drugi u Tebe!

Za Družbu. — Prigodom dolaska nove učiteljice u Sv. Luciju kod Oprtlja, gospodične Mice Glaser, sabralo se je za „Družbu sv. Cirila i Metoda" za Istru 9 K. Darovali su M. Črnjeka, učitelj u Zrenju 2 K, gdja Rosa Glaser, g. Tomislav Glaser, gdična Mica Glaser, učiteljica u Sv. Luciji, gdjica Marinka Bedeković, učiteljica u Livadama, g. Josip Ponćić, g. barba Pere Bizijak i g. Kinel, trgovac medom svaki po 1 K. Novac se je uložio u livadsku posujilnicu.

Koparski kotar:

Talijan odsudjen radi uvriede nanešene hrvatskoj narodnosti. Rački Talijan neki Ivan Scala, poduzetnik i posjednik 44 godine star bio je ovih dana na okružnom sudu u Rovinju odsudjen na globu od 100 K radi toga, što je dne 6. augusta povodom izbora za občinsku upravu u Humu uvriedio hrvatsku narodnost. Talijanske novine, iz kojih crpimo ovu viest, ne kažu u čemu se je sastojala ta uvrieda.

Občinski izbori u Kopru. Glavarstvo občine Kopar javlja svojim občinarom, da će biti izložene izborne listine za obnovu zastupstva kroz četiri tjedna počam od 28 oktobra do 5. novembra.

Izložba goveda. Nastojanjem zemalj. kulturnog vieća obdržavat će se dne 15. oktobra 1906. u Kopru izložba goveda i krmaka, na kojoj će se dieliti nagrade za najljepše komade blaga. Izležiti mogu svoje blago na toj izložbi svi gospodari ili vlastnici, spadajući pod kot. gospodarske zadruge u Kopru, Piranu i Dolini.

Za djačko podporno društvo u Pazinu. Prošloga tjedna proslavili su nekoji prijatelji vriednog našeg rodoljuba gosp. Jakova Drušića, što je položio izpit stalnoga šumara u krčmi Medica u Buzetu, te je tom prigodom sakupio g. M. Sanković obć. savjetnik i trgovac iz Dana, 9 K, koje je odposlao „Djačkomu pripomoćnomu društvu" u Pazinu.

Franina i Jurina.

Jur. (Skačuć kantà) Lasce pur che i canta e . . .

Fr. (Prekida ga i mu vrišći): Ma ca si deventa! talijan?

Jur. Ai nè, i Bog neka me cuva od te disgraciji, ja kantan zac je prišlo i naše vreme: ler zen ti rekei, već je tomu blago vremena, da canta e ride ben chi' canta e ride l'ultimo. I za nas je sunce na nebu, i nas vaja da kadagod zasvetli i stepli. Če ćemo sempre stat va skuru, va tminah, oh diavlo, to pak nè.

Fr. Ma spiegaj mi ta misterij.

Jur. Hodi na Mehai pak se oberni kontra moru pak češ vid kako . . .

Fr. Ah ha! sadà razumim. Ti se veseliš zac se gradi skula za našu hrvasku dicu.

Jur. Pak ce nimam prav? i ja i ti i svi cresani ki dobro misliju moraju se veselit.

Fr. A ce govoriju oni dela vida coltura?

Jur. Če?! ne samo skripju sez zubi, nego još u desperiji govore: semo andai.

Fr. A bon viajo.

Jur. Nisu oteli s nami, a mi ćemo prez njih, pak zato veselo zapivajmo lasce pur che i canta e i subi . . . a ono drugo pustimo za njih, pa ćemo vid kako će se ispelnit ona: non se parla che talijan.

Fr. Pa će mislit kigod da je Jurina trubilo: a ne per bako.

Razne primorske viesti.

† Fran Abram. Iz Trsta nam pišu, da je tamo stigla tužna viest iz Slavonije o smrti g. Frana Abrama trgovca s Liesom, poglavara čestite slovenske obitelji, otca odvjetnika g. dra Josipa Abrama, koji je često i za dulje vremena boravio radi trgovačkih posala u Slavoniji i susjednih zemljah. Vječni pokoj vriednomu starcu a njegovim milim iskreno naše saučešće!

Riečka podružnica Hrvatske poljodjelske banke. Pod tim naslovom odpočelo je ovih dana to novorodjenče našeg narodnog zavoda svoje blagotvorno djelovanje. Riedko kad je koji naum u takovu horu oživotvoren kao ovaj. Skrajnje je vrieme bilo, da se na tako izloženoj — na trgovački tako živoj točki podigne narodna institucija, prijatelj hrvatskih gospodara i trgovaca, kao što je ova.

Mi se radujemo tomu poduzeću Hrvatske poljodjelske banke i želimo mu dobar uspjeh!

Vjenčanje. Dne 2. oktobra o. god. vjenčao se je u Beču u crkvi B. D. Marije Pomoćnice Slovenac dr. Ivan Zolger c. kr. ministerijalni tajnik u presidiju ministarskoga vieća i docent na bečkom sveučilištu sa gospodjicom Elzom Friedmann dražestnom kćerkom uglednoga i bogatoga veleindustrijalca Maksimilijana Friedmana. Čestitamo srdačno.

Jeftino češko

perje

za krevete

5 kg. novo čibano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čibane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čibane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Soboslikar
Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **sloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nuždi, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezčešnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.**

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta, pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volčinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavzona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

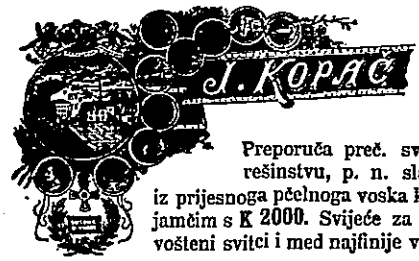

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Riečka podružnica

HRV. POLJODJELSKE BANKE

dioničko družtvo

Via del Molo br. 2. — RIEKA — Via del Molo br. 2.

Prima novac na uložene knjižice i ukamaćuje ga **za sada sa čistih 3·6%.**

Prima novac uz ustanoviti se imajuće uvjete **na tekući račun** (Conto-Corrente).

Obavlja naplate i izplate za tudji račun na mjestnim i stranim tržištima.

Kupuje i prodaje za vlastiti i tudji račun sve zemaljske proizvode i raznovrstnu robu: brašno, posije, grah, sočivice, laneno i kudeljno sjeme, djetelinu, sieno, suhe šljive, pekmez, šiške, žir, borovicu, sjeme od bundeva (misirače, tikve), kožu, govedji loj, vosak, umjetno gnojivo, gospodarstvene strojeve, vinogradarske sprave i potrebštine (galicu i sumpor).

Podieljuje predujmove na sve vrsti žitarica, zemaljskih proizvoda i robu, koja brzom pokvarenju izložena nije.

Preuzima na skladište žitarice, zemaljske proizvode i za uskladištenje sposobnu robu u vlastitim skladištima i vrši sve time skopčane transakcije.

Bavi se u obće svim poslovima, koji u te struke zasjecaju.

Poslovanje strogo, točno i savjestno.

Brzojavi: **Poljodjelska, Rieka.**

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

RAZPIS.

U smislu zaključka sjednice Ravnateljstva od 18. o. mj. raspisuje se daljnja prodaja dionica „Austro-hrvatskog parobrodarskog društva", koja će trajati do 30. listopada 1906. Uvjeti ostaju isti kao kod prvih prodaja. Temeljna glavnica 500.000 K, podieljena na 10.000 dionica po 50 K.

Svaki predbrojitelj položit će odmah K 20 po svakoj dionici, a ostalih 30 K položit će u rokovima koje bude odredilo Ravnateljstvo.

Na primanje predbrojba i uplata ovlaštena su ona ista štedionička odnosno gospodarsko-trgovačka društva, koja su bila ovlaštena i u prvim raspisima.

Ravnateljstvo Austro-hrvatskoga parobrodarskoga društva na dionice.

Punat, 19. rujna 1906.

Predsjednik:

Franjo Orlić.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla proba va i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radeaburga.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 11. oktobra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 36.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i stužnje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagioja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. tal).

Prosvjedna skupština.

(Konac.)

Skupštini je predsjedao podpredsjednik političkog družtva „Edinost" gosp. dr. Slavik, koji je nakon običnih formalnostih srdačno pozdravio prisutnoga prvaka koruških Slovenaca, zemaljskog zastupnika g. Grafenauera. Na taj pozdrav zaorili su sa svih strana natlačene velike dvorane burni Živio-klici popraćeni oduševljenim pleskanjem.

Predsjednik je zatim u poduljem govoru razložio svrhu skupštine, da naime izjave tršćanski Slovenci u prvom redu ljubav i simpatije do nesretne braće u Koruškoj i da odlučno prosvjeduju proti skrajno nepravednoj razdiobi izbornih kotara u Koruškoj.

O prvoj točki dnevnoga reda t. j. o razdiobi izbornih kotara po novoj izbornoj reformi obzirom na Koruško, govorio je vrlo obširno i temeljito g. dr. Rybař, koga je občinstvo već na početku veoma burno pozdravilo.

Radi nestašice prostora nemožemo priobćiti u cielini taj zanimivi govor, te se ograničujemo samo na statističke podatke, koje je govornik naveo i koji dokazuju jasno, kako se hoće umjetnim načinom lišiti koruške Slovence svakog zastupanja u carevinskom vieću.

Popisom pučanstva u Koruškoj od g. 1900. nabrojilo se tamo 367.324 stanovnika; od tih 269.960 Niemaca i 90.495 Slovenaca, po čemu sačinjavaju Slovenci ¼ svega stanovničtva. Nu valja znati, da su taj popis proveli Niemci, koji su u tom poslu pravi majstori kano i naši susjedi Talijani. Slovensko političko družtvo za Korušce provelo je kasnije samo drugi popis, te se je ustanovilo, da su Niemci popisom ukrali Slovencem preko 32.000 duša. Po tomu bi dakle bilo svih Slovenaca u Koruškoj 122.354.

Kako provadjaju tamo Niemci nepošteno popis pučanstva, razsvietljuju nam sliedeće brojke. Za popisa pučanstva g. 1880. bilo je u Koruškoj Slovenaca 102.252. Deset godina kasnije t. j. 1890. bilo ih je 101.030 a god. 1900. jedva 90.495. Za 20 godina pao je dakle broj Slovenaca za preko 12.000 duša! U tom razdoblju poskočio je pako broj Niemaca od 241.585 na 269.960. Niemci se dakle pomnožiše u 20 godina za preko 28.000 duša. Kako je pao tako nizko broj Slovenaca u tom razdoblju, a kako je poskočio broj Niemaca, protumačiti će si lahko svatko, kojemu je poznat način popisa pučanstva kod nas u Istri.

Na temelju popisa pučanstva, što ga provedoše sami koruški Slovenci, morali bi imati po novoj izbornoj reformi tri svoja zastupnika. A kako će biti u istini?

Na temelju vladine razdiobe izbornih kotara u Koruškoj kod obćeg izbornog prava stvoren je tamo takozvani slovenski izborni kotar, u kojem imade 37.600 Slovenaca na okupu. Oni sačinjavaju doduše većinu stanovničtva toga kotara, ali je vrlo dvojbeno da li će moći izabrati svoga zastupnika, jer će Niemci toga kotara i čitave zemlje napeti sve sile, da im i toj mandat oduzmu. Ostalih 52.000, službeno nabrojenih Slovenaca, predano je tom razdiobom Niemcem na milost i nemilost. Mjesto da se je Slovencem osiguralo bar jedan izborni kotar, podieliše ih tako, da će biti i taj tobožnji slovenski kotar vrlo dvojben.

Uz takovu razdiobu izbornih kotara u Koruškoj lahko je moguće, da će ostati 120.000 Slovenaca bez svoga zastupnika u budućem carevinskom vieću.

Na koncu je govornik pozvao slovenske zastupnike, da se zauzmu svimi silami za biednu braću u Koruškoj kličuć im: *dosta smo izgubili slovenskog posjeda, dosta su nam duša ugrabili Niemci!* Više im prepustili niti smijemo niti hoćemo. Svaki pedalj slovenske zemlje braniti ćemo zubima i noktima. *Slovenskih korušaca nećemo ostaviti, slovenski korutan mora biti spašen, pa bilo da se radi toga zamjerimo čitavomu svietu.* (Dugotrajno i oduševljeno odobravanje i pleskanje popratilo je posliednje govornikove rieči).

Prihvaćena bijaše zatim sliedeća resolucija:

1. Tršćanski Slovenci, sakupljeni na skupštini dne 23. septembra 1906. izriču živo simpatije koruškim Slovencem i njihovim neustrašivim prvakom te odsudjuju krivične navale na njihovo rodoljubno djelovanje;

2. žale, što bijaše do sada popustljiva „Slavenska sveza" glede životnih probitaka koruških Slovenaca, te pozivlju sve jugoslavenske zastupnike, da izposluju svimi dopustljivimi sredstvi tim našim najviše zanemarenim rodjakom takovu razdiobu izbornih kotara, koja će takodjer njima, trećini svega stanovničtva Koruške, omogućiti primjereno zastupanje u državnom saboru.

Nakon toga uze rieč koruški zasupnik g. Grafenauer, koga pozdravište skupštinari silnim oduševljenjem. On pozdravi najprije skupštinu u ime sviju Slovenaca Koruške, te reče, da nezna bili započeo svoj skromni govor plačem ili uzklikom veselja. Stvar, za koju se bore koruški Slovenci, nije samo pravedna, već i jako potrebita. Njihova borba ide na korist svega slovenskoga naroda. Koruška je danas u smrtnoj pogibelji i ako pade ona doći će na red ostale slovenske zemlje, i radi toga treba, da se svi pustimo u borbu na život i smrt. Narodni prvaci u Koruškoj su učinili sve, što im bijaše moguće na korist svoga naroda. Očekivali su sretnija vremena. Nadali su se velikoj koristi od izborne reforme, ali mjesto koristi, zadesio ih smrtni udarac i to pomoću onih, od kojih su to najmanje očekivali. Zatim se je govornik potužio na slovenske zastupnike, koji se nisu znali složiti na obranu slovenskoga naroda u Koruškoj. Tumačio je zatim kako su razdieljeni izborni kotari u Koruškoj na korist Niemaca a na štetu Slovenaca; pripovjedao tužno stanje slovenske djece, koja se u njemačkih školah odnarodjuju, te zaključio, da se uzprkos svemu tomu nadaju pobjedi i da će se truditi svimi silami, kako im to kaže narodna sviest i sveta katolička vjera.

(Općenito i burno odobravanje u čitavoj dvorani).

O drugoj točki dnevnoga reda: o izbornoj reformi, napose o dvietrećinskoj većini govorio je vrlo obširno i sa puno spreme svršeni pravnik g. Josip Mandić. Najvažnije pitanje, reče medju ostalim, kod vladine osnove o izbornoj reformi, jest bez dvojbe pitanje o dvietrećinskoj većini, od čega je valjda odvisna i sudbina čitave reforme. Niemci idu za tim, da bi si za sva vremena osigurali premoć u carevinskom vieću tim, da zahtjevaju za svaku buduću promjenu sadašnje vladine osnove, većinu od dvie trećine zastupnika carevinskog vieća. Takve većine nebi bilo moguće nikada za nikakvu promjenu dobiti, jer će sami Niemci imati skoro polovicu sviju zastupnika. Takvoj većini moraju se Slaveni svimi silami uzprotiviti i nedao Bog, da bi se braća Poljaci dali zavesti od Niemaca, te takvim neslavenskim korakom osjegurati sebi premoć nad Rusini, ali ujedno i premoć Niemaca nad svimi Slaveni u državi.

Govornik je zaključio uz obćenito odobravanje pozivom na slovenske zastupnike, da se late i same obstrukcije prije nego li bi imao biti uzakonjen neopravdani njemački zahtjev — jer bolje neimati nikakvu reformu, nego li reformu s ograničenom dvietrećinskom većinom, koja bi za sva vremena uzakonila premoć Niemaca nad Slaveni Austrije. Medju slavenskimi zastupnici neka zavlada prava sveslavenska sviest; svi neka se slože u jednu čvrstu verigu, koja neka omogući, sa geslom sveslavenske uzajamnosti, dalnji razvoj obćeg i jednakog izbornog prava u Austriji. (Burno i oduševljeno odobravanje).

Na koncu predloži govornik sliedeću resoluciju: „Tršćanski Slovenci, sakupljeni na javnoj skupštini dne 23. septembra 1906. zahtjevaju najodlučnije od sviju slovenskih zastupnika, da svimi mogućimi sredstvi parlamentarne borbe, pa bilo to i obstrukcijom, preprieče prihvat od združenih Niemaca zahtjevane dvietrećinske većine kod promjene izbornih kotara".

PODLISTAK.

Skok po Dalmaciji g. 1901.

Iz privatnog pisma.

Moj bratić 79 godišnji mladić u Splitu zaželio, da se prije smrti ogrlimo, poljubimo.

Odgovorih, kako mi je rad boletice poći u Varaždinske Toplice.

Stiže odpis, da imade i u Splitu sumpornih kupka; zajedno poslaše i opis. Eto: dva bavka, jedan udar. Posve udesno, pa ja u Dalmaciju.

Kupke posve oželjeno uspješe. Poslje 25. kuhanja, nješto oslabih. Liečnik odredi zastaju, a ja zaredah po krasnih otocih.

Moje 50-godišnje misnikovanje zamislih svetkovati na Bletskom jezeru uz moje njeke prijatelje, da se uklonim svakoj halabuki; nu, na toj božjoj milosti zahvalih, kako prigoda htjedne, kod samostanca u Dobri, pri Splitu. Rodbina sva na okupu. Bilo mi ugodno i milo.

Dalmacija sva divni, nabokani muzeum; dražestni, utješljivi za nas Hrvate.

U Sinju dne 18. kolovoza, preko stare tvrdjave Klisa, ugledah sjajnu, od mnogih i stranih pisaca opisanu »Alku«. Čarobna utka svake godine navedenog dana, rad uspomene, kako Sinjani odbiše navalu divljih Turaka.

Konjanici u starinskoj odori i oružju; samo zlato i srebro kiti učestnike, a taj sjaj nadkriljuje »Kraljev gizdavi konj«, u slučaju kad bi tkogod od kraljevske kuće došao, da ga zajaše.

Naroda nebrojena sila; sve u narodnom, raznolikom, čarobnom odielu. Ljetos veće slavlje — upravo pogodih — jer bijahu vojničke vježbe; do osam tisuća vojnika. Pribavih si 4 fotografije te vreve i tvorine.

Prodjoh sve gradove i divna selija do Kotora. Kotorski zaljev naslikali, pa opisali mnogi; al badava, ovu prirodnu divotu treba vidjeti. Ulaz posve dug, tiesan, svedjer vijugast, opasan visokimi brdinami, u utrobi kojih sakrivene ubojite baterije. Desno i lievo posipana razna, ljubka selija. Grad starinski, u crkvi lubanja sv. Trifuna. Nad gradom užasno, okomito, grozno velegorje; to strava, to strahotinja. Njekoje plašeće, odurne klisurine povezane su — strah te obujmi — sa gromornimi verugami! al kakav jaki potres!! Sačuvaj, sahrani i nedaj Bože! Vidi, pa bježi; a Lovćen, brježina prema Crnoj Gori, jošte na daleko plaši!

Ljetos našli u Solinu mnoge starinske spomenike; nu sve nadkrilio i okrunio sarkofag — uz crkvu kod Gospe od Otoka — hrvatske kraljice Jelene, supruge kralja našeg Mihovila, majke kralja Stjepana, umrše 976. godine! Srsi me prolazili, a misli premnoge zaokupile, kadno ukočen gledao rupu, sarkofag i do dva uštipka prašnih ostanaka naše divne kraljice. Ovaj zlatni amanet, ove sitne moći sačuvala opreza i skrbna duša ravnatelja izkopina.

Bože, — kliknuh — smiluj nam se!! Što učiniše crni dušmani od naše krasne kraljevine, od našega prevjernoga naroda!

Preko Mostara uputih se u družtvu prema Sarajevu. Do mjesta Konjice u ugodnom razgovoru; al ubrzo zamaknusmo. Sad nastade strava! Treba se penjati sa zubatom željeznicom, uzpinjačom na Ivanovu planinu, užasno gorje! Zebe te penjajući se! a kako će biti silazeći u ponor. Pukne li štogod dotežna, od nas niti ciele koščice! Da sam znao nikada me tim putem tamo.

I danas jošte prezam rad kotorskih nebotičnih planina, te mračne i strahotne uzpinjače!

Sarajevo postaje europejski moderni grad. Prelistismo što željeznicom, što omnibusi pa kočijami za vidjeti grad, Ilidje, Vidik i okolicu. Sve novo, sve krasno, sve čarobno!

Sad opet u kupke na kupanje, potom napried; taman ugodno vrieme.

U Zadru divih se visećemu lesu, a u njem sv. Simun — kano Kaaba u Meki.

(Sliedi.)

Za rieč se je priglasio zatim socijal-demokrat Milost, koji je izjavio uz neprestano prekidanje skupštinara, da su i socijalisti Slovenci, da valja prihvatiti vladinu razdiobu kotara bez odpora i da se neima upotrebiti obstrukciju proti vladinoj osnovi i konačno reče, da će socijalisti glasovati proti gornjoj resoluciji.

Njemu odgovori uz općenito odobravanje gosp. dr. Rybař izjaviv, da su svi Slovenci dužni zauzeti se svimi silami za pogažena prava koruških Slovenaca i da se moraju isto tako čvrsto oprieti svakoj nepravdi, koju se kani nanieti Slavenom vladinom razdiobom kotara i njemačkim zahtjevom o dvietrećinskoj većini.

Prihvaćena je konačno skoro jednoglasno posliednja resolucija našto su skupštinari koruškom zastupniku priredili srdačne ovacije kličuć oduševljeno: živili koruški Slovenci i njihovi vodje!

Tim je svršila ta važna i zanimiva javna skupština tršćanskih Slovenaca na obranu prava nesretne braće u tužnoj Koruškoj.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. oktobra 1906.

Rad odbora za izbornu reformu

Paragrafi 13. 14. 15. i 16. bili su razpravljeni u 40. odborskoj sjednici dne 21. rujna. U prvom odstavku § 13. dodalo se je ustanovu da mogu reklamacije kod občinskoga načelnika biti podnešene usmeno i pismeno. Kod odstavka 3. bio je prihvaćen dodatak u smislu da se onomu koji je iz listina brisan mora dati u 24 sata priliku da se ustmeno ili pismeno izjavi. Obzirom na posve novu ustanovu vladine osnove, kojom se hoće da mora reklamant priložiti dokaze svomu reklamu, predlagao je dr. Ivčević, da se ta stavka briše. Prihvaćen pak bje predlog, da se svaka reklamacija imade podnieti posebno, i da se za reklamu iz listinah izpuštenoga ima priložiti dokaze o navršenoj 24. godini i o državljanstvu. Ako treba dokaza obitavanja, onda se ga ima službeno pružiti.

Kod § 7. gdje se govori ob onih od vojske, koji su izključeni od izbornoga prava predlaže dr. Tavčar, da se obnovi razprava, e da se nekim od izključenih ipak dade pravo glasa. Predlog za obnovljenje je pao, pa tako i stvar.

§ 14. primljen je po vladinoj osnovi, tako i § 15.

Kod § 16. bio je prihvaćen predlog, da u občinah sa manje od 5000 stanovnika ima komisija iz 5 članova (mjesto 7); i predlog dra. Ivčevića u smislu, da će se moći stvoriti teritorijalne sekcije u većih občinah. — U 41. sjednici dne 24. rujna razpravilo se je paragrafe 17—21. izbor. reda.

§ 17., koji govori o postavljenju izbornoga komesara, bio je, usupor nekih predloga za promjenu, primljen nepromienjen.

§ 18. prima se po predlogu vlade. Po njem izabire občina tri odnosno dva, vladin komesar također tri, odnosno dva člana izborne komisije izmedju dotičnih birača. Sedmoga bira ova šestorica ili četvorica. Tako je primljen i § 19. koji ustanovljuje da si članovi komisije izbiru predsjednika. Isto tako i § 20., koji ustanovljuje da se odluke komisije stvaraju većinom glasova, i da predsjednik samo onda glasuje i odlučuje ako su glasovi razpolovljeni. K § 21. dodalo se je, da može prigovore proti pojedinim izbornikom činiti izborni komesar, članovi izborne komisije i izbornici.

§ 22. bio je prihvaćen po vladinoj osnovi. Kod § 23., gdje se veli da se imadu u stanovitih slučajevih izbornici puštati u dvoranu jedan po jedan, razpravljalo se je toliko, da se razprava toga dana u 42. sjednici ni svršila nije. Prvi je iskao tomu jedan po jedan dr. Šušteršič. Pridružili su mu se razni drugi, te je ipak bio u sjednici 43. dne 26. rujna prihvaćen predlog da se na želju natjecajućih se stranaka mogu postaviti njihovi povjerenici, koji imadu pravo prisustvovati izbornom činu dok se ne proglasi broj glasova.

§ 24. bio je primljen po vladinoj osnovi. Tako i 25. i 26; i 27. sa neznatnom promjenom; i 28. s nekimi manjimi promjenami gdje se govori o zaključku izbora. U § 29. dodaje se, da imadu poslie zaključka odanja glasova ostati u izbornom lokalu također povjerenici stranaka.

Paragrafi 30. 31. 32. i 33. primaju se bez razprave. § § 34. i 35. bili su već prije razpravljeni. U tih sadržane su ustanove glede proporcionalnoga ustava. Kod § 36. je Poljak Starzynski predložio novi § u smislu, da se u slučajih proporcionalnoga sustava, gdje se bira 2 zastupnika izabire također 1 zamjenik, koji bi imao stupiti kao zastupnik jedino u slučajih da jedan od dvojice zastupnika prestane biti zastupnikom. Prema tomu da se imadu promjeniti razni paragrafi već razpravljeni, i zadnji odstavak § 18. tem. drž. zakona o zastupanju u carev. vieću.

O tom se je razpravljalo u 44. sjednici dne 27. rujna, i bilo prihvaćeno u glavnom kako je Starzynski predlagao. Usljed toga se je prvanji § 36. pomaknuo u 37., i svi dalje za jednoga. § 37. primljen je bez razprave. Razprava o odstavku drugom § 38., gdje je govora o izbornom certifikatu prepušća za kasnije kod razprave o § 41. § 39. prima se malom promjenom. § 40. prima se nepromienjen. Kod § 42. razprela se je odulja razprava. Govori se o vertifikaciji zastupnika. *Ustanavlja se novo, naime* da kuća odlučuje najdulje tekom jedne godine o valjanosti izbora. Ako nema izvješća o izboru u tom roku, ima predsjedulk imenovati izvjestitelja, te postaviti stvar na dnevni red, bez da ima kuća pravo smetnuti ju s dnevnoga reda (Rizzi i Bennati neće već moći sjediti šest godina neovjerovljeni. Bar te sramote ne će trebati podnašati). Na to je prihvaćen i drugi odstavak § 38.

Poslie toga ostali su za riešiti još samo oni paragrafi izbornoga reda, gdje se imadu riešiti neka načelna pitanja.

Dne 1. listopada u 45. sjednici razpravljalo se je o izbornoj dužnosti, to jest da li se ima izbornike obvezati da glasuju i da se ih kazni ako ne glasuju. Čudno zvoni, da se nekoga sili, da je dužan, da vrši svoje pravo. Zagovornici tega vele, da izborno pravo nije kao svako privatno pravo pojedinaca nego pravo koje se tiče i drugih, pak tim da postaje dužnost. Razprava nije svršena nego je izabran pododbor koji ima stvar potanko proučiti. Po svoj prilici biti će prihvaćena izborna dužnost načelno; a pripustit će se zemaljskim saborom, da ju uvedu ili ne. Kršćanski socijalac dr. Gessmann zagovarao je uvedenje izborne dužnosti osobito s razloga, što da će se tako stati na put izbornomu terorizmu sa strane socijalnih demokrata. Socijalni demokrati da se naime prigodom izbora groze, da zastrašuju i one, koji ne idu s njimi, bar toliko zastraše da ne idu glasovati. Onakve plašljivce da treba obvezati da dodju glasovati.

* * *

Dok spomenuti pododbor prouči pitanje o izbornoj dužnosti, razpravljao je izborni odbor o drugom još znamenitijem pitanju, naime o *pisuralnom izbornom pravu*. Po tom sustavu bi neki ljudi imali pravo na *više* (plus) glasova. Katolički Njemac iz Tirola dr. Tollinger je konačno postavio svoj odnosni, prije već dva put najavljeni, predlog. Po tom pr dlogu bi dobili više glasova oni: 1.) koji su oženjeni, imadu djece i stalno su nastanieni, 2.) koji plaćaju od kakova poduzeća najmanje 25 kruna poreza, 3.) koji su napravili izpit zrelosti. Oni koji imadu jedan od tih trih uvjeta, imali bi 2 glasa; a oni koji imadu dva ili sva tri uvjeta imali bi tri glasa.

Za taj predlog izjavili su se Poljaci, Pastor i Koslowski, Slovenac Tavčar, njemački nacionalac Kaiser, češki agrarac Zazworka. Proti predlogu Hrvat Ivčević, Česi Kramař i Choc, Njemci antisemiti Gessmann i Schraffel, Njemac liberalac Vogler, Njemac nacionalac Löcker, Talijan Conci, socijalni demokrat Adler. Nit svi članovi pojedinih klubova nisu istoga mnienja, pače si protuslove. Ministar predsjednik i ako okolišajuć, izjavio se je proti predlogu. U sjednici bili su prisutni svi članovi odbora zajedno s predsjednikom. Dvojica su se suzdržali od glasovanja. Sa 27 proti 19 glasova bio je predlog dra. Tollingera zabačen. Bilo je to u odborskoj sjednici dne 4. listopada, dočim se je o tom već dva dana razpravljalo.

U sjednici od 5. t. m. glasovalo se je o izb. dužnosti. Predlog da se ta dužnost drž. zakonom uvede pao je. Bio je pak primljen predlog, da mogu o tom odlučiti zemaljski sabori.

Iz zastupničke kuće.

Beč, 7. oktobra 1906.

U sjednici od petka dne 5. oktobra razpravljalo se je prešni predlog o uvozu i izvozu blaga. S jedne strane se zahtjeva, da zabrana o uvozu blaga iz Srbije i Rusije i na dalje ostane u valjanosti; s druge strane se hoće, da bude izvoz blaga u Njemačku i na dalje dozvoljen.

Govorili su razni zastupnici i ministar financija. Prešnost predloga bila je prihvaćena. Kad je kasnije imala stvar doći na glasovanje, ne bijaše prisutan dovoljan broj zastupnika, pa se je sjednica morala zaključiti.

Predlog glede uvaženju marve iz balk zemalja bio je prihvaćen, pošto ga je za govorao min. fin., a zagovarali soc. demokrati Seitz i Adler.

Razpravljao se je i drugi prešni predlog, naime da se snizi porez na šlador. Prešnost bila je prihvaćena. O predlogu samom nije se moglo glasovati, jer ne bijaše dosta članova.

Politički pregled.

U Puli, dne 10. oktobra 1906.

Austro-Ugarska

Dne 6. o. m. priobćio je službeni list bečke vlade prenos namjesničtva u Inomostu na namjestničkog podpredsjednika dvorskog namjestnika Spieglfelda.

Što se je ljetos spremalo sa strane članova madžarske stranke grofu Goluchowskome, to će se, ako svi znaci ne varaju, dogoditi u ovogodišnjem jesenskom zasjedanju delegacija. Akoprem je osiguran prihvat zajedničkog proračuna, to će se ipak proti grofu Goluchowskom u ugarsko-hrvatskoj delegaciji čuti mnoga oštra, naročito od strane madžarskih neodvišnjaka, a po svoj prilici i Hrvata.

Crna Gora.

U Nikšiću u Crnoj Gori počeo je izlaziti svakog tjedna novi list pod naslovom „Narodna Misao" i pod uredničtvom Jovana Nikolića — i to s opozicialnim programom.

Za koji tjedan imala bi se sazati na Cetinju narodna skupština, koja bijaše onemadne za prvi put izabrana. U toj skupštini imade većinom seljaka, izsluženih vojnika i državnika te nekoliko pučkih učitelja i svećenika.

Rusija.

Ministar-predsjednik Stolipin upravio je svim guvernerima okružnicu s novim uputama i propisima o postupku proti revolucionarcima. U okružnici se medju ostalim veli: Gubernijske oblasti imadu strože nego li do sada paziti na pučanstvo i ne dozvoljavati ni sastanke ni skupštine, koje bi mogle davati povoda protuzakonitom djelovanju. U onim mjestima, u kojima je rad revolucionaraca osobito opasan, ima se obrazovati poseban redarstveni odbor, koji će svakog sumnjivca odmah izagnati iz gubernije, uapsili svakog, koji i najmanje učevstvuje u revolucionarnom pokretu, te napokon poslati u progonstvo sve one, kod kojih se nadju revolucionarni spisi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Mlada misa u Krnici. Od tamo pišu nam, da su proslavili slavu kakve se davno Krnica nesjeća i to baš na 29. septembra 1906. Toga dana prikazao je Svevišnjemu prvu nekrvavu žrtvu domaći sin, seljačko diete, a čestiti naš rodoljub veleč. gosp. Matko Skabić.

Mjestna župna crkva napunila se je za rana naseg pobožnog, ponajviše seljačkog puka, koji je željno očekivao, da vidi i čuje sa oltara svoga miljenika, mladoga pastira duša i radnika u vinogradu gospodnjem i ako Bog dade — i narodnjem.

Držeći se liepog običaja kod ovakvih svečanosti krenu gospoda svećenici iz susjednih župa i kapelanija te prijatelji mladomisnika, iz brama božjeg sa propelom na čelu put mladomisnikove kuće, gdje ih je na pragu čekao, te pridruživ im se, vratiše se svi u mnogobrojnom obhodu u crkvu prošav izpod liepog slavoluka ukrašenog zelenilom, cviećem i hrvatskimi trobojnicami.

Svečanu sv. misu pjevao je uz pripomoć svećenstva jasnim glasom g. mladomisnik. Poslije sv. Evandjelja izrekao je ližnjanski župnik veleč. gosp. Luka Kirac vrlo krasnu propovjed, kojom je ganuo sve prisutne do suza.

Iza dovršene sv. mise, sakupi se liepa kita pozvanika u domu mladomisnika, gdje se bratski pozabaviše, a na razstanku sjetiše se i naše zapuštene istarske djećice, te sakupiše liepu svoticu za našu slavnu družbu sv. Cirila i Metoda i za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu.

Zaključujemo želeć vruće g. mladomisniku, da ga svuda prati blagoslov Božji na budućem trnovitom putu, da bude pravi borioc svete katoličke Crkve, te dika, čast, kažiput zapuštenom istarskom seljaku.

Vjenčanje. Dne 3. o. mj. vjenčao se ovdje g. Mate Kirin c. i k. podčastnik ratne mornarice, rodom iz Bjelovara, sa gospodjicom Giselom Juriša, kćerkom našeg Martina Juriše c. i k. višeg štopskog podčastnika mornarice, a rodom iz Malog Lošinja.

Na večer sakupiše se svatovi oko gostoljubivog stola otca nevjestice, te se uz svirku malog zbora glazbe c. i k. mornarice ugodno i veselo zabavljali do kasno u noć. — Živili sretni mladenci!

Slobodoumlje puljskih tobožnjih internacionalaca. Mjestno veteransko društvo bilo je zaključilo da dva puta u mjesecu obidje na večer sa svojom glasbom po gradskim ulicama. Pojmimo talijanske kamoraše zašto njim se to ne svidja, ali ne znamo kakvo spriečenje slobode nazrievaju u tom ovdješnji tobožnji socijalisti. Radi toga jedni i drugi prireduše proti veteranskoj glazbi obične uličnе demonstracije. Na ovu njihovu nutarnju stvar nebi se osvrtali, da nebi ograničili slobode jednom dielu gradjanstva baš oni, koji najviše halabuče o slobodi.

Isto veteransko društvo priredilo je prošle nedjelje javnu tombolu. Tom prilikom okitiše mjesto tombole sa austrijskim zastavama i polak ovih namjestiše jedan signal ratne mornarice tako, da su iz njega proizašle boje hrvatske trobojnice. I to je ubolo u oči ne samo Talijane, nego se našao jedan od vodja t. zv. socijalista te išao spašavati „talijanstvo rimske Pule" i brže bolje doušio to predsjedniku obć. upravnog vieća notaru Stanich-u (kalabrezu iz osorskih strana), koji je to dojavio kot. poglavarstvu i ovo dalo skinuti taj znak. Za takva junačka djela, trebali su jednog od vodja puljskih socijalista.

Mi smo odavna uvjedočeni, da puljski socijalizam nije ništa drugo nego agentura za odrodjivanje hrvatskog puka, — štafaža i filijalka onog sistema, što ga uporno proti našem narodu provadja istarska talijanska kamora. — Ovo neka je jednim dokazom više onim zaslepljencima

našega roda i krvi, koji možda u dobroj vjeri vojuju u redovima socialista ne za ideale jednakosti, bratstva i slobode, nego za ideale istarskih Talijana: potištenosti, ubojstva i gnjavenja hrvatskog i slovenskog naroda u Istri.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa.

Dne 25. pr. mj. bila je rasprava na ovdješnjem sudu proti Josipu Carvinu, sudbenom vještaku, radi kleveta, što ih je on izrekao proti svećenicima s otoka Krka, koji su u dušobrižništvu u općini Cres; proti ovdješnjem „Gospodarskom i konsumnom društvu", te proti dru. Franji vitezu Coglievini. ·

Optuženika je zastupao dr. Justo Petris, a tužitelje dr. Matko Laginja.

Za ovu se je stvar zanimalo sve što je živa u Cresu, dakako sa dvostrukog stanovišta: jedni su želili da Carvin, njihova perjanica, bude riješen od optužbe, da i nadalje još bolje zaoštri svoj jezik, dok su drugi samo htjeli, da se optuženika malo ponizi.

Slušateljstva bilo je toliko, da je sam poglaviti dr. Sinkovich morao zabraniti, da se prostor ne prenatrpa.

Rasprava se je otegla od deset i pol sati pa do 11 i tri četvrta, kad je branitelj dr. Laginja zahtjevao, da se odgodi na po pol dan, da uzmogne ispitati cijeli tok razprave, budući je radi jake bure parobrod zakasnio za cijeli sat, pa on nije mogao prisustvovati razpravi od početka.

Raspravu se je nastavila u 3 sata po podne, te se zategla sve do pete. Da je sve to toliko vremena trajalo, krivo je preslušavanje svjedoka, koje je Carvin naveo, da će njemu u prilog svjedočiti, premda su bile prve ličnosti grada kao: dr. Petris, podestà magnifico, dr. Colombis liječnik, Baicich Giuseppe Roko, Giorgio Duimovich Pignola. Za čudo nije bilo Maloga Mika Pauka i sina Osipa Marguta!

Najbolje je svakako od njih odigrao svoju ulogu g. načelnik, koji je tamo na sudu učinio generalnu ispovjed svojih nedoličnih podhvata protiv „društva", izjuvivši, da se ono zabrani od vlade, pa je o stvari govorio s prijateljem našeg napredka, (?) namjesničkim savjetnikom Scarpom; dao se u ruke nekom odvjetniku — ali je po svuda dobio košaricu.

Na zahtjev, da navede što ga je vodilo da poduzimlje takve korake, r kao je, da je to učinio na zahtjev nekojih članova društva, ali ni ciglog nije znao navesti. Kad je pak od nužde morao jednoga navesti, navede Mika Pinjola, koji je također morao biti preslušan kao svjedok. Ovaj pak poslijednji upitan od suca da li se je kada išao tužiti načelniku u občinski ured na društvo, te mu rekao, neka se z uzme da bude zabranjeno, po dva put to zanijeće.

Ma che brutta figura che la ga fatto sijor magnifico, però che la jera anda via, e no la ga šenti, cosa ga detto el Pignola. Po svetega, ja bin skumetil, da bi ga uhitel suhi kašelj, kako i dan pervo dibatimenta, rekel bi Milordo z Valuna.

Drugih svjedoka ne ćemo ni spominjati. Šijor Beppo nije bio sretne ruke. Onoga dana se je sigurno na krivu nogu ustao, ako je u opće spavao.

Za svoje klevete odsudjen je na sedmicu zatvora, pooštrenu jednim postom i na isplatu troškova. Kazna dosta mala za njegove klevete, ali tužitelji se zadovoljiše kaznom, dok se je tuženik valjda utekao.

Svi cresi poprdili ostaše pokunjeni, a tršćanske židovče još čeka da ga izvijestitelj njegov izvijesti o obećanom izlazu rasprave.

* * *

Cresani, vidite, da nije slobodno ni onim drugima delat sve ce ćeju. Ako i neto umret od dišperije, ma ki gavu, gavu rekel bi Jurina.

Krčki kotar:

Krčko parobrodarsko društvo u Šilu. Pišu nam iz otoka Krka: Već je tomu 1½ godina, što je počelo poslovati krčko parobrodarsko društvo u Šilu i ploviti društveni parobrodić Dinko Vitezić. Nu sve do danas to društvo nije držalo glavne skupštine, da narod, koji je svoje novce uložio u to društvo, sazna kako se posluje s njegovim novcem. Ovim putem s toga pozivljemo upravu društva, da odmah sazove glavnu skupštinu i predloži račune o poslovanju društva.

Voloski kotar:

Obiteljska žalost. Iz Voloskog nam pišu, da je našu rodoljubnu obitelj gosp. Viktora Tomičića, pomorskog kapetana, te brata mu g. Ljudevita c. k. dvorskog savjetnika, u crnini zavila nemila smrt njihove ljubljene sestre Marije, koja je dne 6. o. mj. mirno u Gospodinu usnula.

Ucviljenim obiteljim i njihovoj svojti izričemo iskreno saučešće, a blagoj i pobožnoj Mariji vječni mir i pokoj!

Ženska i muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskom primile su na počast uspomene Marije Tomičić od g. Viktora Tomičića K 50, od g. Ljudevita Tomičića K 20, od g. dr. M. Trinajstića K. 20 i od gdje Marice Ponebšek K 12.

Djačkom Društvu u Pasinu podarili su u istu svrhu g. Viktor Tomičić K 50, g. dr. Dinko Trinajstić K 20.

Porečki kotar:

Za družbu. Na dan Kuzminja u Kašteliru kod popa Antona sabralo se je u veselom družtvu za družbu sv. C. i M. 9 K. Isti dan, prigodom godišnje skupštine ove podružnice sakupila je u škol. zgradi blagajnica Marija Ružić K 20. Ove svote se je uložilo u Kaštelirsku hranilnicu (štedion. knjižica br. 104) uz 5%.

Franina i Jurina.

Fr. Se spamećuješ Jurino kako je jedan put talijanski podeštat u Buzetu s komunjskemi beći kanu kupil?

Jur. Kako ne, pak ča mi to spominješ?

Fr. Talijansko politiško društvo za Istru pozvalo je presednika administracije u Zrenju šijora Puniša na kongres, pa je on lipo komunu zaračunal za to 8 krun.

Jur. Bi bil vero trubast da ne računa, ako ima tovari, ki mu to akordaju.

Razne primorske viesti.

Imenovanje liječnika na c. k. mužkoj kaznioni u Kopru. Nema tome dugo vremena, što bijaše imenovan višim ravnateljem koparske kaznione neki Venedikter, Niemac, koji ne razumije ni riječi ni hrvatskoga ni slovenskoga jezika. To imenovanje dalo je povoda, da je zastupnik g. prof. Spinčić u sjednici carevinskog vieća od dne 18. maja upravio na ministra pravosudja interpelaciju u kojoj pita ministra kako on opravdava imenovanje višega ravnatelja, koji nije sposoban hrvatski govoriti i je li voljan popuniti razpisano mjesto upravitelja i liječnika u istom zavodu sa molitelji, koji podpuno poznaju hrvatski jezik i u obće urediti odnošaje u tom zavodu tako, da budu činovnici u njem namješteni mogli izravno obćiti sa uznici u jeziku ovih poslednjih.

Tu interpelaciju podupro je g. zastupnik činjenicama, da je c. k. koparska kaznionа odredjena većim dielom za uznike hrvatske narodnosti iz Dalmacije i Istre, te bi koli viši ravnatelj toli svi ostali činovnici toga zavoda morali znati hrvatski, da uzmognu izravno obćiti sa uznici pošto sadanji kontrolor i adjunkt neznaju hrvatski te se mora sa uznici hrvatske narodnosti obćiti pomoću tumača, obično pomoću jednoga nadzornika straže, koji poznaje samo neki slovenski dijalekt i često krivo tumači.

U koliko se sjećamo odgovorio je g. ministar na tu opravdanu interpelaciju, da od kompetenata nije nitko poznavao hrvatski i da se radi toga nije mogao obazirati na poznavanje jezika.

Bilo kako mu drago, g. ministar pravosudja bio je pravodobno upozoren od g. zastupnika, da se činovnicima, napose pako onakvim koji dolaze u bliži saobraćaj sa uznicima mora imenovati osobe koje podpunoma poznavaju jezik uznika dakle također hrvatski jer je većina uznika hrvatske narodnosti te je bilo za očekivati, da će se bar kod imenovanja upravitelja i liečnika obazirati na poznavanje hrvatskog jezika. Nu što se je međutim dogodilo?

U Službeni list „Wienerzeitung" od dne 26. augusta donaša imenovanje liečnika na c. kr. kaznioni u Kopru a bio je imenovan neki *dr. Leander Marotti* sekundarni liečnik u tršćanskoj bolnici.

Misaoni čitaoc pomislit će gotovo, da je i ovaj put g. ministar pravosudja bio u neprilici radi imenovanja liečnika vješta hrvatskom jeziku radi pomanjkanja kompetenata, koji poznaju taj jezik. Jok vala brate!

Ako nikada, a to je baš ovaj put pokazao gospodin ministar pravosudja svoju pravu boju u imenovanju činovnika, ako nikada u to se je na žalost i ovaj put opet obistinio onaj naš stari prigovor, da se vlada kod imenovanja činovnika podnipošto ne obazire na sposobnosti i na poznavanje jezika, već da su tude druge okolnosti, koje odlučuju. I u istinu! Dr. Leander Marotti jest mlad liečnik rodom negdje iz Pićna u Istri, svršio je njemačku gimnaziju u Trstu te se držao i smatrao uvjek Talijanom, a hrvatski jezik ne poznaje ništa. Svršivši medicinske nauke, došao je u Trst te bje namješten u tršćanskoj bolnici kao sekundarni liečnik.

Uz mnoge ine kompetente, koji su u jezikovnom pogledu kud i kamo sposobniji nego li rečeni g. dr. Marotti, kompetirao je za rečeno mjesto također jedan naš čovjek, rodjen Hrvat, koji je već više godina služio u raznim občinama Istre kao občinski liečnik, čovjek, koji ima vrlo liepu liečničku praksu i što je najvažnije u konkretnom slučaju *poznaje perfektno hrvatski, slovenski, talijanski i njemački jezik.* Kamo ljepše prilike g. ministru pravosudja, da dade praktički odgovor u uvodu spomenutoj interpelaciji g. prof. Spinčića time, da imenuje jedinog od mnogobrojnih kompetenata, koji je u jezikovnom pogledu posvema kvalificiran. — Ali da! Tu su viši obziri, koji odlučuju; kojekakve preporuke sa strane visokih dostojanstvenika, strah pred talijanskim vikačima odlučile su i ovaj put! Što briga ministra pravosudja, da li će liečnik razumjeti uznika, kad mu bude ovaj pripovjedao u svojem jeziku, koga liečnik ne umije, što ga boli, što briga g. ministra pravosudja, ako liečnik ne razumjevajući bolestnika istomu propiše krivi liek — što ga sve to briga — ta tu se ide za hrvatsku raju, koja crkava i trpi, a gosp. ministar je Njemac i kao takav isto tako dobar „prijatelj" Hrvata, kaošto i ostali Njemci.

Nama je poznato iz najpouzdanijeg vrela, da je bio predložen na prvom mjestu onaj liečnik Hrvat, o kojem gore govorimo; poznato nam je također sasma pozitivno, da su i občinska poglavarstva kod kojih je služio i kotarska poglavarstva njegovog rodnog mjesta i ono njegovog boravka, košto i samo c. k. namjestničtvo u Trstu dalo o njemu najpovoljnije informacije, da je taj gospodin bio u svakom pogledu najsposobniji od svih kompetenata — i uzprkos svemu tomu . . . on ako bi tako nastavili bojimo se, da bi nas g. državni odvjetnik počastio crvenom olovkom.

Na svaki način molimo g. zastupnika prof. Spinčića, da ponovno pita g. ministra predsjednika za razloge, s kojih je preterirao imenovanje gore spomenutog liečnika — Hrvata odnosno za razloge s kojih je imenovao u jezikovnom pogledu sasma nesposobnu osobu. — ?! —

Iz naše hrvatske zemlje dobiva gosp. Albert Müller u Budimpešti V., kot. Vadasz ulica broj 43/A izumitelj od dvostruko elektro-magnetičkih križeva R. B. broj 86067 zbilja divnih svjedočba i priznanica za svoj nenadkriljivi izum. S toga mi Mülleru čestitamo time više jer je on rodjen Hrvat. Od istih svjedočba mi ovim putem nekoliko opetujemo. Iste glase:

I. Cienjeni gosp. Müller!

Budući me je od moje živčane bolesti Vaš stroj R. B. broj 86067 sasma izliečio to Vas molim za odpremu još jednog velikog stroja R. B. broj 86967 od 6 K za mog prijatelja. Sa vel-štovanjem Sarajevo, 25. kolovoza 1905. Ivan Momčinović.

II. Blagorodni gosp. Müller!

Odkada ste poslao početkom ove godine Vaš čudotvoran stroj R. B. broj 86967 g. Ivanu Brajičiću-Vojnoviću u Mošćenicu od onog vremena on više paljavicu neima, Vaš stroj izliečio ga sasma. S toga primite od njega kao i od mene najsrdačniju hvalu i izraz najdubljeg štovanja. Jesam Vaš u Berseču (Istra) dne 1. kolovoza 1905. Ivan Galović-Perišić.

Mi s toga g. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

ZAHVALA.

Ganuti sa toliko izraza štovanja prema nezaboravnoj nam sestri

MARIJI,

zahvaljujemo najsrdačnije svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su i s bliza i s daleka, bilo pismeno, bilo ustmeno, bilo sprovev milu pokojnicu do hladna groba, nastojali da nas u ljutoj boli ucješe.

VOLOSKO, 10. oktobra 1906.

Viktor Tomičić, pom. kapetan.

Ljudevit Tomičić, c. kr. dvorski savjetnik.

Jeftino češko

perje

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čišćane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišćane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Soboslikar
Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.
preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kuglјane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postuje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, acoralgije, slavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i rogu, padavica (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, naplahosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleščU hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viečkratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

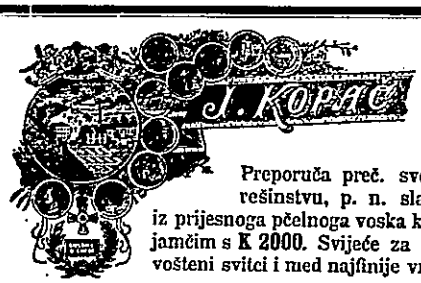

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Riečka podružnica

HRV. POLJODJELSKE BANKE

dioničko družtvo

Via del Molo br. 2. — RIEKA — Via del Molo br. 2.

Prima novac na uložene knjižice i ukamaćuje ga za sada sa čistih 3·6%.
Prima novac uz ustanoviti se imajuće uvjete na tekući račun (Conto-Corrente).
Obavlja naplate i izplate za tudji račun na mjestnim i stranim tržištima.
Kupuje i prodaje za vlastiti i tudji račun sve zemaljske proizvode i raznovrstnu robu: brašno, posije, grah, sočivice, laneno i kudeljno sjeme, djetelinu, sieno, suhe šljive, pekmez, šiške, žir, borovicu, sjeme od bundeva (misirače, tikve), kožu, govedji loj, vosak, umjetno gnojivo, gospodarstvene strojeve, vinogradarske sprave i potrebštine (galicu i sumpor).
Podieljuje predujmove na sve vrsti žitarica, zemaljskih proizvoda i robu, koja brzom pokvarenju izložena nije.
Preuzima na skladište žitarice, zemaljske proizvode i za uskladištenje sposobnu robu u vlastitim skladištima i vrši sve time skopčane transakcije.
Bavi se u obće svim poslovima, koji u te struke zasjecaju.
Poslovanje strogo, točno i savjestno.

Brzojavi: **Poljodjelska, Rieka.**

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upłaćaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

RAZPIS.

U smislu zaključka sjednice Ravnateljstva od 18. o. mj. raspisuje se daljnja prodaja dionica „Austro-hrvatskog parobrodarskog društva“, koja će trajati do 30. listopada 1906. Uvjeti ostaju isti kao kod prvih prodaja. Temeljna glavnica 500.000 K, podieljena na 10.000 dionica po 50 K.

Svaki predbrojitelj položit će odmah K 20 po svakoj dionici, a ostalih 30 K položit će u rokovima koje bude odredilo Ravnateljstvo.

Na primanje predbrojba i uplata ovlaštena su ona ista štedionička odnosno gospodarsko - trgovačka društva, koja su bila ovlaštena i u prvim raspisima.

Ravnateljstvo Austro-hrvatskoga parobrodarskoga društva na dionice.

Punat, 19. rujna 1906.

Predsjednik:

Franjo Orlić.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz razaih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht**, mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamutom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 42. **Pula, u četvrtak dne 18. oktobra 1906.** **God. XXXIX.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, il. int.).

Odbori narodnih družtava.

Motto: Manje rieči, više čina,
Pa će opet biti sretna
Liepa naša domovina

Na glavnim skupštinama raznih naših dobrotvornih, gospodarskih i kulturnih družtva kod biranja odbora, pazi se najviše, da se u odbor biraju takove osobe, koje uživaju što veći ugled pred narodom, a ne pazi se dosta na to, da li će biti te ugledne osobe i sposobne za dotični odbornički rad i da li će imati dosta požrtvovnosti oko napredka odnosnoga družtva. Takovo biranje u odbor, prispodobio bi sa djecom, kad se igraju vojnika, pa biraju za generala onoga, koji uživa medju njima najveći ugled t. j. koji je ljepše obučen. Takovi odbori biraju se na krivom temelju, koji mnogo puta prouzroči da razna naša družtva nazaduju mjesto da napreduju. Pa kako bi i moglo biti drugačije? Nekoje ugledne osobe misle, da baš one moraju biti u odboru, samo za to, jer su to „oni", jer ta „časi" mora pripadati samo njima, samo da mogu pred narodom kazati „eto to smo mi", a za dužnosti što ih imadu kao odbornici, to njim je deseta briga. Naći će se već koja „dobra" duša, koja će za „njih" raditi.

Koliko se puta dogodi, da predsjednik jednog il drugog družtva mora opravljati i tajničke i blagajničke poslove. Opet tajnik mora obavljati predsjedničke i blagajničke poslove itd.

Biti badava na čelu jednoga družtva, gdje mora predsjednik obavljati poslove za sve odbornike, zapuštat radi onih odbornika svoje zvanične poslove, prosit i moljakat jednoga i drugoga, potrpit će možda ovaj jednu godinu, ali kod prve buduće glavne skupštine, odreći će se odborničtva i tako družtvo gubi jednoga radinoga odbornika, radi onih drugih „uglednih" odbornika. A kako će ti „ugledni" odbornici opravdati svoj nerad pred skupštinom i narodom? Vrlo lahak odgovor. Najprije će se ispričavati i desno i lievo, a onda će budi kojom prigodom izpuknuti „krasnu" govorancu hvaleć i Petra i Pavla, a najviše u srcu sebe i tako će liepo zaćepiti svim usta, a oni će i nadalje uživati odborničku „čast".

Ovakvi su vam odbornici u svakom družtvu prave lutke, koje mirno spavaju, ne obaziruć se ni lievo ni desno, kojih nije briga ni malo, da li družtvo nazaduje ili napreduje, i zauzimlju na taj način mjesto drugim požrtvovnim ljudem, koji bi te spavajuće lutke zamjenili radom, trudom i marljivošću.

Dolje dakle sa svakim takvim odbornikom, dolje sa tim „lutkama", pa bile one obučene makar u srebru i zlatu. Dolje sa onim odbornicima, koji ustima propovijedaju narodu sreću i neznam što, a ruke drže gospodski u žepu!

Interpelacije
zast. Spinčića u carevinskom vieću.

Upit zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave.

Boli Hrvata na Voloskom obzirom na uzgoj njihove djece u njihovom materinskom jeziku poznate su već davno, a to takodjer iz upita prvo potpisanoga i drugova od 7. 3. 1901.

Od tada promjenili su se dotični odnošaji u toliko, da je družba sv. Cirila i Metoda takodjer na Voloskom ustanovila pučku školu, i da su c. k. školske oblasti provizorno namjestile podučitelja za podučavanje hrvatske djece.

Pošto je provizorno popunjenje bud kojega učiteljskoga mjesta uvijek spojeno sa zlimi posljepicami, i pošto se kod takvih slučajeva običnam uzimlje pravo sudjelovanja kod popunjavanja učiteljskih mjesta;

Pošto je grad Volosko sijelo općinskih i kotarskih oblasti i sastavni dio svjetovnoga lječilišta Opatija i pošto tamošnji Hrvati plaćaju prilično mnogo poreza i svakojakih prireza te pošto bi prema tomu taj grad za hrvatsku školsku djecu, koje ima preko stotinu, morao imati na svaki način jednoga učitelja barem drugoga plaćevnoga reda, to se uslobodjuju potpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave ovaj upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna narediti shodno, da se školski odnošaji na Voloskom poboljšaju u smjeru sadržanom u zakonu, da se naime tamo za hrvatsku djecu ustanovi učiteljsko mjesto barem II. reda i stalno popuni, i da se možda ustanovi i popuni još jedno drugo učiteljsko mjesto?

Beč, 2. 10. 1906.

Upit zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija.

Nedavno je c. k. financijalna oblast dala postaviti na vratima c. k. odjela financijalne straže u Motovunu u Istri novu tablu sa njemačkim i talijanskim napisom.

Pošto sudbeni i porezni kotar motovunski ima po posliednjem brojenju 23 Njemca, 1200 Talijana i preko 7000 Hrvata, ubrojiv medju nje i 1600 Slovenaca; u istinu 70% Hrvata a 30% Talijana;

Pošto postavljenje njemačko-talijanskoga napisa na c. k. austrijskom uredu u kotaru, kao što je Motovun, znači ne samo uvredu, nego i izazov tamošnjih Hrvata;

i pošto je hrvatski jezik u Istri zemaljski jezik, jezik većine pučanstva zemlje, dozvoljavaju si potpisani postaviti na ministra financija sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti shodno, da se na tabli c. k. odjela financijalne straže u Motovunu postavi hrvatski napis, i da se u buduće ne bude vriedjalo i izazivalo Hrvate preziranjem njihovoga jezika sa strane c. k. financijalnih oblasti u Primorju?

Beč, 2. 10. 1906.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. oktobra 1906.

Rad odbora za izbornu reformu

U odboru za izbornu preinaku usredotočuje se već više vremena djelovanje carevinskoga vieća, pošto gospodska kuća nit ne zasjeda, a zastupnička tek kakav prešni predlog razpravi.

Odbor za izbornu preinaku razpravljao je u sjednici 9. t. m. o razdiobi kotara za Moravsku. Razdioba je napravljena sporazumno izmed Mladočeha i Njemaca, i tako prihvaćena. Proti toj razdiobi govorio je zast. Choc. On zahtjeva kod te prilike da se ponovno razpravi broj mandata i razdioba kotara ne samo za Moravsku nego i za Češku, Šleziju i Dolnju Austriju. U svih tih krunovinah krivo se je učinilo Čehom, treba odnosne krivice popraviti. Odbor nije njegovih rieči u obzir uzeo.

Dne 10. i 11. listopada razpravljalo se je o razdiobi kotara u Českoj. Mislilo se je da su se Česi i Njemci već prije sporazumili. Kad tamo, to ti Njemaca sa pretjeranimi i bezrazložnimi zahtjevi. I sam ministar nutarnjih posala, i sam Njemac, morao se je izreći proti tim zahtjevom.

U istoj sjednici postavio je dr. Tavčar predlog da se obnovi razpravu o razdiobi kotara u Koruškoj, i stvarni predlog da se iz tako zvanoga slovenskoga kotara, jedinoga kao takvoga u Koruškoj izluče mjesta Zgornje Borovlje, Podljubelj i Gustanj. Ta su mjesta više manje njemačka i socijalno demokratička, pak predlog dra. Tavčara ide za tim, da se bar taj kotar osjegura za Slovence u Koruškoj. Taj predlog je pak Tavčar uztegnuo. Sjednica je zaključena na predlog Njemca Pergelta, onoga istoga, koji je postavio one pretjerane i bezrazložne predloge.

Netom prošloga tjedna bilo je vruće ne samo u izbornom odboru, nego i osobito, van odbora, izmedju stranaka, i izmedju ministra predsjednika i pojedinih

---

PODLISTAK.

Skok po Dalmaciji g. 1901.

Iz privatnog pisma.

(Nastavak).

U bivšoj crkvi sv. Donata sve prepuno starinskimi spomenici.

U Splitu stara župna crkva — bolje kapela veliča se sa korom punim rezbarijami od 11. vieka; posvud umjetne rezbarije, čarobne klesarije. Pod kapelom katakombe, još nješto neotvorenih kripta; nu dobro bi bilo i ove pregledati.

U Dukljanovoj bogomolji ostanci kćeri kralja Bele IV. Sav grad prepun ogromnih radnja cara Dukljana. Porta aurea na sjeveru; argentea na jugu; aenea na iztoku, a ferrea na zapadu; a u nutrinji stari grad Split! Kakva bila to palača!

Sad se novi Split diže izvan staroga grada.

Solin, sat od Splita, to živo čudovište! Rimsko, grčko i starokršćansko groblje; legio cristiana. Nebrojenih tude sarkofaga; Rimski napisi, njekoji i grčki. Jedan rimski glasi: Hoc monumentum haeredes non sequentur.

Vidi se porta caesarea, ogromni tempao, kazalište, amphiteatar.

Tusculum, kuća koju podigao od samih starina ravnatelj izkopina, neumorni, prezaslužni Monsignor Franjo Bulić. Sav Solin vjekovječni spomenik tog marljivog ustalca! Zanago, sve te tudaj očara.

Odtale prema Trogiru; sedam Kaštela, sedam krasnih sela; svako starinskimi utvrdami okruženo. I grad Trogir na liepom položaju uz more. Dragane, ovdje opet na pretek stariná, prava hrvatska riznica!

Kruna svemu, stara župna crkva svet. Lovrenca. Stasita divna kapija, prepuna umjetnih klesarija, pa sve od jednog komada! Krasni krstionik, u njem sv. Jerolim sa špiljom. U crkvi grob sv. Ivana Orsinija, koji se istaknuo pri obsadi Mongolá. Biskup čudotvorac; tude njegovi moždani i ruka. Odkle ga izkopali, tamo nastao zdenac. U riznici plašt Bele IV., mitra i staro crkveno odielo 300 godina staro. Izpod propovjedalnice grob Mladena Šubića od 1348. Nadpis »Croatorum clipeus«. Liturgičko odielo crvenog baršuna, izvezeno sve u zlatu; srjedovječna kukuljica izvezena biserom, od Bele IV. Radnja kano da je od nještо mjeseci! Gotički kriptik (jasli, kopanj, naćve) od bjelokosti; dva stara liturgička rukopisa na pergameni; gotički pečat.

Po Neretvi — 5 do 10 m. dubokoj — od ušća brzim parobrodom za 1½ sata do Metkovića. Tude visoki čunjasti brieg, na njem »Marin vienac«. Izpod vrška za njekoliko metara naokolo briega, bieli kamen u širini kakvih 2 m., sve ostalo nad i pod njim zeleno. Ima u njem mnoštvo žabá pokrovača; tamošnji nejedu ih, al kad bi umjeli nje variti, tad bi tek okusili kakva to slačica. Neznali mi kazati odkle ime Marin vienac.

Prieko Neretve železni most na tri svoda, 156 m. dug. Prelazi se u Mostar železnicom. Prvi razred tamo i natrag for. 2·58, do 2 sata puta.

Za brže i lasnije razgledati grad, uzeh kočiju. Izvezem se u okolicu, na vrjelo Rućobolje, pa na Bunu i njeno vrjelo, na Blagaj pod Stjepan-gradom.

Turski česti bazari; uhinjene bule. O podne dolazile radnice iz duharne, sve u narodnom odielu. Pred menom pristale u razpored, ruke unakrst, te dubokim se poklonom oprostile. Rimski most nad Neretvom, samo jedan, jedincati podugi svod! kakva to umjetna radnja u ono doba!, pa i danas posve cio, neoštećen, na prolaz otvoren.

O podne na glavnoj džamiji Muzejin (glasnik) kujiša (navješćuje). To mili tenor, to pravi bariton! Svojim čistim, zvonkim glasom, mogo bi vience sabirati »alla scala di Milano«. Njegova zavijanja »crescendo« i »decrescendo« neći si mogao prisvojiti, da ga na mjesece slušam. Sve birano, izmašito i posve neobično!

Jutrom »Saba«; večerom »Akšam«, a dva sata prije noći »Ikindija«. U velikoj džamiji moli »Imam«; udostojni, vriedni starac, sav u čistoj, bieloj čošici; podugoj sivoj bradi; veliki svećenik. Dostojno ga pozdravih, a on, priklopi ruke na prsih, te mi se duboko naklonio. (Sliedi.)

stranaka. Pečelo se je naime odlučno govoriti o tom, da li bi se mogli izborni kotari mienjati sa jednostavnom većinom ili sa dvie trećinskom većinom. Njemci zadovoljni usljed krivica počinjenih Slavenem u izbornoj preosnovi, htjeli bi da se to po mogućnosti ovjekovječi, da se može mienjati samo u slučaju da su za to dvie trećine zastupnika. Slaveni pa bi htjeli, da o tom može odlučiti takodjer prosta nadpolovična većina zastupnika, da se to lakše može čim prije odstraniti krivica. Vlada med batom i nakovalom želi da se ustanovi, da moraju kotari kako su, ostati netaknuti za neko vrieme, za 18 ili bar 12 godina. Nit Njemci nit Česi nisu s tim zadovoljni. Njemački ministri grozе se ostavkom. Čehe pozivaju razna zastupstva da ne smiju popustiti.

Medju tim se je u sjednici izbornoga odbora od petka, obdržavanoj poslie kućne, prihvatilo razdiobu kakvih 70 pretežno českih kotara u Českoj.

* * *

Zastupnička kuća.

Prošli petak je zastupnička kuća opet obdržavala svoju sjednicu. Ministar financija obrazložio je po vladi podneseni proračun za godinu 1907. — Razpravljalo se je o prešnosti predloga zastupnika Herzoga i drugova. On hoće da sazna što je sa zak. osnovom Dolnjoaustrijskoga sabora u smislu da se proglasi njemački jezik kao jedini naukovni jezik u pučkih i građjanskih školah u Dolnjoj Austriji. Kod te razprave govorio je takodjer ministar bogoštovja i nastave Marchet, iztaknuv da je i češki jezik u Dol. Austriji zemaljski. Prešnost je zabačena.

Politički pregled.

U Puli, dne 17. oktobra 1906.

Austro-Ugarska

Odbor za izbornu reformu dovršio je u petak razpravu o razdielbi izbornih kotara za Češku prema prvobitnom predlogu tako, da će Česi dobiti 75 a Njemci 55 kotara.

Situacija se u carevinskom vieću nije promienila. Vladi nije uspjelo pronaći kompromis, koji bi i Čehe i Njemce u pitanju većine od dviju trećina za osiguranje kotara zadovoljavao. Glasa se doduše, da je vlada večeras stavila objema stranкama novi kompromisni predlog, ali se ne zna, da li će biti prihvaćen. Prema vladinom predlogu imao bi se narodnostni posjed kotara osigurati sa dvije trećine za 3 parlamentarne periode, a onda bi se imao urediti jednostavnom većinom na temelju najnovijeg popisa pučanstva. U parlamentarnim krugovima, osobito kod slavenskih zastupnika — prosudjuje se situacija vrlo ozbiljno, ali ima nade, da će budućih dana još doći do sporazuma.

Srbija.

Dne 14. o. m. sastala se je skupština u sjednicu, u kojoj je izabrala sa 78 proti 36 glasova podpredsjednikom starog radikala Acu Stanojevića. Nu pošto se je ovaj iz zdravstvenih razloga zahvalio, izabran je pri ponovnom izboru predsjednikom gimnazijalni ravnatelj iz Zajčara Gika Popović (stari radikal).

Srbska vlada predala je jučer poslaniku dru. Vuiću odgovor na zadnju notu Austro-Ugarske. Istodobno je jedan prepis tog odgovora predan austro-ugarskom poslaniku u Biogradu barunu Czikannu. Odgovor se drži za sada strogo tajnim.

Na dvoru se sada izradjuje osnova kućnoga reda za obitelj Karagjorgjevića. Pristupilo se je ovom poslu za to, jer nisu uredjeni odnosi pojedinih članova, pa se tako nezna koja su im prava, a koje dužnosti. Po novom redu će to biti sve točno uredjeno, pa će i brat kraljev biti priznat kao član vladajuće kuće.

Rusija.

Poluslužbeni list „Rossija" bavi se u zadnjem svom broju na uvodnom mjestu odnosima izmedju vlade i pojedinih stranaka, te otvoreno izjavljuje, da vlada ne će promieniti svoje držanje pod uplivom jedne ili druge stranke.

Sv. sinod naredio je, da se u svim crkvama države imadu služiti dne 30. o. m. svečana blagodarenja povodom godišnjice poznatog carskog proglasa. — Senat će dne 22. o. m. razpravljati o pitanju, da li civilni činovnici imadu pravo pripadati političkim družtvima.

Kongres ustavno-demokratske stranke u Helsingforsu prihvatio je nakon dugotrajne i žestoke debate s 84 proti 44 glasa rezoluciju središnjeg stranačkog odbora, kojom se pasivni odpor označuje za sada nemogućim. Rezolucija manjine, kojom se u obće pasivni odpor preporuča, zabačen je s 88 proti 53 glasa. Pobiedili su dakle u kongresu umjereni elementi „kadetske" stranke pod vodstvom Miljukova, te je većina delegata osudila nastojanje radikalne grupe, koja je htjela da se po što po to provede poznati viborški proglas.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Rovinjska porota. Dne 15. t. m. pod predsjedanjem samog predsjednika rovinjskog okružnog sudišta g. Frana Dukić, otvorilo se je zimsko zasjedanje porote, razpravom radi čedomorstva proti Kati i Josipu supruzi Blaškoviće iz sela Tončići u Buzešćini.

Kao suci prisustvuju razpravi savj. Haraboglia i Sbisa, zapisničar je prist. Nežić. Tužbu zastupa drž. odvj. Vidulich, a branitelji su dr. Bartoli i dr. Depičra. Razprava drži se proti svakom pravu i zakonu samo u talijanskom jeziku i to pomoću tumača, pošto tuženici i svi svjedoci govore hrvatski.

Pošto je radi moralnih razloga, za vrieme pročitanja tužbe i preslušanja optuženika isključena bila javnost, nije nam poznato, da li je tuženicima bila prevedena, samo talijanski napisana tužba, no pošto nam je poznato da je predsjednik g. Dukić vrlo objektivan i nepristran i da se strogo drži zakona, koga se na žalost ne drže mnogi drugi u Istri kad se radi o našim ljudima, ne dvojimo ni najmanje i stalni smo da nije prekršio zakon na štetu optuženika.

Iza preslušanja svjedoka i vještaka i pročitanja raznih opisa i upita postavljenih porotnicima, preuzeo je riec tužitelj drž. odvjetnik Vidulich i u jednostavnom svom govoru — držanom naravski samo u talijanskom jeziku — nastojao je uvjeriti porotnike o krivnji optuženika. Iza toga govorili su branitelji, bez da bi se itko sjetio bio (?!!), da ih optuženici ma upravo ništa ne razume i da im po zdravom razumu i zakonu pripada pravo doznati što je koji — osobito tužitelj — njima govorio, paće mu i odgovoriti. — Najprostiji fakin, koji je ovamo privandrao iz Kalabrije ima više prava i više obzira na razpravama nego naš čovjek, jer obzirom na njemu jedino poznati jezik, drži se razprava talijanski i on sve razumije što se o njemu na toj razpravi govori, na sve može da odgovori, naš čovjek, podanik Austrije, stanovnik Istre, u kojoj živi $^2/_3$ Hrvata i Slovenaca, mora da sluša bez razumjeti i mora da čeka osudu bez progovoriti riječi, da pobije navode tužitelja. I to se zove ravnopravnost! Drž. odvjetnik Vidulich, istina, rekao je optuženicima na koncu razprave, kad je opet primio riec, da je pitao od porotnika potvrdu glavnih njima postavljenih upita, ali što je on u svom jednostavnom govoru tumačio porotnicima i što je sve kazao na teret tuženicima, toga on nije preveo niti raztumačio nesretnicima, i oni će možda kroz čitav svoj život držati, da kad bi bili znali što je on rekao i mogli mu odgovoriti, bi se bili obadva spasili.

Nije li to moguće gosp. drž. odvjetniče? Metnite pak ruku na prsa pa recite po duši, čini li vam se pravo, da optuženik, o čijoj se glavi radi, ne smije znati što vi u svojim dugim govorima razlažete porotnicima, braneć mu istodobno tim da se posluži svojim pravom, što mu ga osjegurava § 255. k. p.? Što biste vi rekli, da se s vama tako postupa? Videant consules! — U $7^1/_2$ sati u večer bje proglašena presuda, kojom se Josipa Blaškoviča rješava od optužbe, a Katu Blašković odsudjuje na 4 godine teške tamnice radi čina o kojem obtužnica.

Iz Kanfanara.

Eto nas opet. Dne 16. srpnja bila je za učenike svečana služba božja, a iza nje pjevala se u školi carevka, najprije hrvatski, a onda talijanski. Dva tri dana trajalo je upisivanje. Bože mili kakvog li reda!

Tajnik agituje na jednom, a učitelj D. na drugom kraju Kanfanara. Dà, učitelj, kažem. Nije niti on više onakav kao i prije, već se je sprijateljio sa gosp. tajnikom, jer je valjda mislio, da neć otići iz Kanfanara, ali Bogu hvala ovih dana odlazi, budući, da je jučer došao drugi učitelj. Ali uza sve njihovo agitovanje, nisu dobili više djece za izdajničku školu. Nu moramo ipak reći, da se je gosp. tajnik poslužio svim sredstvima, samo, da odnarodi što više djece. Jednoj se je siročadi zaprietio, da će im uskratiti potporu, ne budu li dali djecu u izdajničku školu. Mi pitamo gosp. tajnika, dali on daje onu potporu iz svoga džepa, a ne mi Kanfanarci? Ili plaća on nas, a ne mi njega? Briga njega!

Nu ima mnogo toga, čime su strašili djecu i roditelje. Tako nadje on neki dan kuma, čije je djete išlo na silu u hrvatsku školu, u trafici, pa ga zapita: „Cumpare la vol fumar?" „Se la paga!" „Ma no la že de parola". „E cossa go de mazzer mio fio se nol vol andar in vostra scola?"

Imamo i drugih slučajeva, kako je g. tajnik nastojao, da neidu djeca u hrvatsku školu! Ovih dana usli smo u trag novom njegovom lukavstvu. Naime, poslao je pozivnice za djecu samo po mjestu, gdje znade, da ide više djece u talijansku školu, a po selima: Maričima, Morožinima i Burićima ništa, jer znade da iz imenovanih sela idu gotovo svi u hrvatsku školu.

Kad ga je gosp. nadzornik upitao, zašto nije poslao pozivnice po imenovanim selima, ispričao mu se je, da nisu imali istiska. Tako ima u selima nekoliko djece, koja su svršila 12 godina, a nisu pohadjala školu, jer nisu im poslali pozivnice.

Kad nisu više znali što bi radili, optužili su g. nadzorniku gospodjicu učiteljicu, jer da tobože ona agitira, a mi očito tvrdimo da ona ne agitira. Gosp. tajnik se je znao dapače zaprietiti, da će, ako mi agitiramo za našu školu, svu djecu koja dolaze iz žminjske obćine u školu Kanfanarsku, poslati kući. G. tajnik bi i to učinio, da bi on sam zapoviedao! Ali neka znade da ima oblasti i viših od njega!

Za ovaj put dosta. Kad bude trebalo, ćemo se javiti, samo bismo zamolili naše dične rodoljube, da ne puštaju ovako propadati naš tužni narod, te da bi jedanput stali na put svim tim opačinama i da bi kod nas štogod učinili za dobrobit naroda!

Lošinjski kotar.

Iz Cresa.

Čitateljima je „N. S." poznato, da naša zaslužna „Družba" gradi u Cresu školu. Naravno, da to nije ugodna stvar za naše protivnike, ali što da učine, kad je najbolje pametno „melcat".

Nu svakako bi preveć dobri bili, kad bi, što bi za njih najpametnije bilo, šutili. ali tamora neće toga, pa valja manevrirat. Da li će biti sreće ruke, pokazat će budućnost, a mi zabilježimo na rovaš, prvi manevar njihov proti budućoj Družbinoj školi.

Ove se je godine, kako obično, otvorila pučka škola, da obavlja kod naših prilika poznatu svoju svrhu. (A capo Luigia Moratto, ce ne? Op. ur.). Ipak se je ove godine nešto neobična čulo u toj školi. Šijor diligente najavi djeci samo *jednog* razreda (buon principio! O. p.), da će moći, koga je volja, učiti i „la lingua slava". Novost, koju se ne smije preći tim više, što je ona puna zapletaja.

Ponajprije logika bi zdrava mišljenja zahtjevala, da se taj proglas učini na svu djecu, koli mušku, toli žensku, al da, to bi već velika stvar bila, a najgore protivna njihovim nakanama. Da su oni svoj djeci to razglasili, javilo bi ih se stalno dvie tri stotine, a što sada? Tko da ih uči, kad za to creska škola nema nijedne uposobljene sile, kakve li opet sramote, da se to trpi u Cresu, gradu Kalabrije? kako bi to bilo u suglasju sa izjavama Don Magnifica, koji je imao obraza reći ljudima, koji su baš tu stvar lanjske godine zahtievali nè adesso, nè mai? Ma come giavolo — ta stvar mora da ima drugog pomena, pa ga i ima. Čujmo!

Glavna svrha svemu ovome pokušaju svakako je, da vladi pokažu, kako su svi zahtjevi za hrvatsku školu u Cresu neosnovani. Dobro su promislili: pitajmo djecu u jednom razredu, ko bi voljan bio učiti hrvatski, dajmo im rok od dva dana, te smo stalni, da ih se više od dvadeset neće javiti. Sve će nam ovo dobro doći, al dobri Bože! Van već jednom sa rješenjem naše molbe za hrvatsku školu, van već jednom s izlazom komisije, koja je još 27. jenara 1905. bila u tu svrhu u Cresu, pa premda smo se protiv te komisije dosta tužili i opet velimo, hoćemo da znamo rezultat naših molba.

Mislimo ipak, da imamo pravo i mi, da nas se ne vuče za nos, te da se računa na našu mirnoću. Čekajte vi, koji vedrite i oblačite još malo, pa će doskora biti očito, da smo i mi ovdje kao i po svuda u Istri, ljudi druge vrsti na koje se treba obazirati, jer to kamarila hoće.

Čekamo znatiželjno odgovor na upit našeg dičnog zast. Spinčića u pogledu hrvatske škole u Cresu, da vidimo, kako nas vlada tetoši.

Tetoši? A što Vi na to gosp. namjesništveni savjetniče?

Krčki kotar:

Krčko parobrodarsko društvo u Šilu. (Na odgovor). Velecienjeni gospodine uredniče! U posliednjem broju pita njetko iz otoka Krka zašto družtvo ne drži glavne skupštine, premda se radi već godinu i pol. Na ovaj upit, odgovara se ovim, da uzrok, zašto se ne drži glavna skupština jest, što se očekuje subvencija od ministarstva, koja je družtvu stalno obećana i koju za kratko očekujemo, jer dobilo se sigurnu viest, da je ministarstvo naložilo c. kr. pomorskoj oblasti u Trstu, da isto odmah pošalje sve spise, kojima smo tražili subvenciju a koji se nalaze kod c. k. ravnateljstva pošte, jer je, veli se u tom spisu, *krčkom parobrodarskom družtvu dozvoljena subvencija*, pa odnosni spisi potrebni su, da se može pozivom na iste stvar riešiti. Čim je predsjedničtvo dobilo ovaj ugodni glas, poslalo je na c. k. pomorsku oblast ovaj brzojav: u ime krčkoga parobrodarskoga družtva moli se čim skorije riešenje spisa odnosećih se na subvenciju". Osim toga obratilo se molbom na gosp. Matka Mandića nar. zastupnika, da bi on pošao do pomorske oblasti i pospješio riešenje.

Moli se dalje ovim gospodu članove, da kada su imali ustrpljenja godinu i pol, neka se uzstrpe još to malo, pa će im biti zadovoljeno.

Krčko parobrodarsko družtvo.

U ŠILU, 15. listopada 1906.

Predsjednik: **Trinajstić.**

Vrbnik u mjesecu oktobru.

Nadao sam se, da će tko drugi odgovoriti na dopis odavle tiskan u „N. S." dne 13. septembra, u kojem se govori o zabavi čitaonice „Frankopan", te se napada na g. župnika kao da on nije dao dvoranu „Vitezić doma" za istu zabavu.

Dvoranu „Doma“ nije ustupio samo gosp. župnik, već većina odbornika, a bit će unapried zatvorena stanovitim ljudima, koji su počeli sijati neslogu u mjestu. Uzrok pak toj neslozi nije ništa drugo nego oholost i zloba nekojih, pa i zlovolja nekoličine na svećenstvo radi osnutka kons. zadruge — a i još nešto drugo stanovitog čovjeka.

I podpisani bio je prisutan, gdje je g. župnik pred p. F. V. i djacima izjavio, da je „Dom“ svakomu pristupačan. Tu se je gospodi djacima kazalo za što se daje dvorana „Doma“ t. j. za uzdržavanje same zgrade i dječjeg zabavišta, što je sve posve umjesno, jer zgrada „Doma“ nema nikakve zaklade — a na kući ima se uvijek potroška za popravljanje. Pa tko će to namiriti? Zar oni, koji su za istu već doprinieli — a drugi da uživaju? U zabavištu je učiteljica, koju se mora plaćati. Doprinos 40 djece ne dostaje za to — po tom i tu je nuždan dobrotvorni doprinos. Još za živa utemeljitelja „Doma“ dr. D. Vitezića stavilo se je u zapisnik, da se zabave daju za ove dvie svrhe. A toga se drži i sadanji odbor misleći na onu, da je bliža košulja od kaputa. Po tom odpada onaj prigovor, da su se vrbničkom društvu zatvorila vrata „Vitezić doma“.

A i ono drugo, da se nije dalo dvorane u korist „Družbe“, jer članovi koji imadu pravo odlučiti o „Domu“ su i članovi utemeljitelji same „Družbe“. Po tom oni tim pokuzaše svoje rodoljublje, ali s druge strane im leži na srcu dobrobit i rodnog im mjesta, te su svi složni u tom, da se dvorana daje za one dvije svrhe. To sve će biti poznato i onom, koji je sastavio proslov za istu zabavu, ali da on je htio i ondje napasti na nekoje.

U ostalom, oni su pitali dvoranu samo u korist radničkog družtva, a da će to biti i za „Družbu“, kasnije su dodali. Nije li to možda učinjeno u nakani, da se napadne u javnosti na odbor?

U istom dopisu spominje se, da je g. načelnik dopustio onog dana kad je imala biti ista zabava ples do 7½, dočim prve nedjelje samo do 6½, jer da je imala čitaonica zabavu. A nije ii možda onaj ples „domaćih mladića“ bio samo prkos. — U dopisu veli se, da je pok. Vitezić mislio, da će biti dom tvrdjava hrvatstva. Pitam sastavljača proslova: zar možda nije? Tu u „Domu“ se nalazi sve što je bilo i za njega živa, t. j. dječje zabavište, knjižnica Vitezića i hrv. čitaonica, koja ima sada toliko članova, koliko ih nije nikad brojila. U njoj je upisana sva inteligencija Vrbnika, dočim u čitaonici „Frankopan“ bit će p. M. Or. i uč. M. Po ovom se vidi, što se mora držati do razdora, koji je ovdje. Kad se je ustrojilo „Frankopana“, pisalo se u „N. Sl.“, da će ono krenuti drugim putem, da dosadanja inteligencija nije ništa uradila za osvješćenje naroda, ali da će ono novo družtvo štošta učiniti. Gorko se tada nasmijah na pustom obećanju! Znadem, da se do onda nije radilo kako bi se moralo, ali još neprestano se čeka, da oni započnu raditi polag obećanja.

Na koncu dopisa to Sl. ur. preporuča, da mjestna i vanjska inteligencija uzredi, da nestane razdora. Opažam, da je o tomu već radio blageuspomene dr. D. Vitezić bit će tomu sada dvije godine. Na 17. oktobra 1904. pozvao je on bio pouzdanike čit. „Frankopana“ na dogovor, na koji je došao sam kandid. profesure Petris, i tu saslušavši ovog, izjavio je, da s njima razpravljati je „izpod svake kritike“. Prestati će pako razdor, ako nestane ovih gornjih uzroka, radi kojih se je ustanovilo to novo društvo. Prestati će ako budu članovi „Frankopana“ nasljedovali dr.a D. Vitezića ne samo u rodoljublju, nego i u krš. životu. Ja sam bio više puta s njim u doticaju, ali nisam nikad od njega čuo govoriti protiv vjere. Sa nespretnim izjavama o liberalizmu ne utire se put miru i slogi. Prestati će napokon razdor, ako i jedni i drugi zaborave osobnosti, koje su jedinim razlogom razcjepkanosti, iz koje pak proizašle su sve sadašnje oprečnosti.

Ovoliko na višekratne napadaje i krive dopise, da se čuje i drugo zvono. Bude li potrebno odgovorit će se i jasnije, da javnost dozna pravo stanje stvari.

(Ovime htjedosmo dati prilike da se čuje i drugo zvono. Kako će g. dopisnik opaziti ispustismo ili ublažismo par jaluih izraza osobne naravi. Ovime pak zatvaramo stupce jednim i drugima u ovom razdoru, i preporučujemo mnogo i mnogo takta jednima i drugima. Mi se obračamo i danas na sve uplivnije osobe u i izvan Vrbnika molbom, neka bi svi složno uzradili, da se u njihovo drevno i slavno rodno mjesto povrati toli potrebita nam sloga. Op. ur.)

Volovski kotar:

Iz Kastva nam pišu: Dne 4. i 11. t. mj. obdržavala se sjednica obć. zastupstva u Kastvu. Akoprem će posebno tiskano izvješće o istoj po običaju izaći, javljamo se u kratko unapried ovim:

Predsjedao je iza dugotrajne teške bolesti obć. glavar g. K. Jelušić i zahvalio se zastupstvu i puku kastavskomu na osobitom zauzimanju zanj prigodom njegove bolesti. Spomenuo je smrt člana Frana Mavrovića, vrlo bržljivog i inteligentnog zastupnika, komu je zastupstvo kliknulo trokratno „Slava!“ Predstavio je novog člana zastupstva g. Benedikta Pavlinića iz Spinčićeve, koji po zakonu kao zamjenik nastupa mjesto pok. Mavrovića. Priobćuje različita iz četirih sjednica obć. odbora. Odgovara na opazke revizionalnog odbora za obć. račune-god. 1905., koji računi obnadjeni u podpunom redu, budu potvrdjeni i obć. upravi izdan absolutorij na iste. Riješeno bude pitanje učiteljišta u Kastvu za buduće godine i za slučaj da još ove godine bude premješćeno iz Koprā.

Kod naslavljene sjednice dne 11. tek. odobrene bile su javne dražbe gradnje nove škole u Pehljinu i dogradnje drugog razreda „Delavske šole“ u Kastvu te koland dogradnje drugog razreda pučke škole na Brdcih, gdje je već namješten i učitelj.

Odobrene su i ostale gradjevne, cestovne i vodovne gradnje i odlučene gradnje novih šterna još ove godine u selu Jelovčani-Brnčićeve; Pilepići-Zametske i Skurinja-Hostove županije. Primito do znanja stanje obć. blagajne, sudbenih poslova i ostala; prodalo se obć. zemljišta za kućegradnje, gdje se je neobćinarom povećalo predložene cieue; pristalo na podieljenje obrtnih koncesija; odobrilo izdane izvanredne troškove i odlučilo više djačkih podpora. Glede podpora siromašnog ovlastilo obć. odbor na izdanje. Glede ljekarne u Kastvu izjavilo se, da je za sada dostatna ona kod g. obć. liječnika. Urgiralo se gradnju mosta u Trnovici, da se ne dogodi opet koja nesreća po običaju tamo. Očitovalo se glede popunjenja definitivnih mjesta učiteljice u Rukavcu i Klani. Odlučilo naručiti 50 koledara Cirilo-Metodskih za g. 1907. i razdijeliti županom, koji ih sami nedobave i školskim knjižnicam, te uporabiti za obć. urede. Odobrio se trošak uljene slike, ljubljenog narodnog zastupnika g. Vjekoslava Spinčića, koju je vrlo liepo naslikao slikar g. Dekleva za dvoranu obć. glavarstva u Kastvu. Konačno sa oduševljenjem i jednoglasno bio je izabran počastnim gradjanom Kastva veleč. gosp. Anton Ellner župnik-dekan kastavski, za njegove izvanredne zasluge od kada se u Kastavščini nalazi i izabrana deputacija u osobah obć. glavara Jelušića i savjetnika Dukića i Vlaha, da mu to priobće i da ga umole, ako ikako moguće da neostavlja Kastva, a da se uredi stanje župnika u Kastvu tako, kako bi župnik mogao obavljati svoj posao tako bez da preobterećen svojé zdravlje zakopa. Na to neka pazi biskupija, da se bez potrebe ne ubija čovjeka, koga narod kastavski ljubi i štuje, jer nije imao još tako dobrog župnika. Neće li, posliedice neka si sebi pripiše; kastavci se nešale rado.

Skupština „Bratovšćine hrv. ljudi u Kastvu“. Dne 11. tek. obdržavala se godišnja skupština „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“ u Kastvu, o kojoj izaći će posebno izvješće. Društvo imade i ove godine manjak, jer se družba Cirila i Metoda radje podupire. Ali „Bratovšćine“ mogli bi se sjetiti barem oni, koji su podporu od nje uživali a imaju sada lijepi prihod i njezinom zaslugom. Sram ih bilo, a do godine, da nebudemo trebali tužiti se, jer bi vrijedno imenovati ih. Opaža se, da imade i takovih, koji skupštinu nepohadjaju, pa i mladjih, koji rado prigovaraju na sve a dugo se od skupštine drže, pa hoće da budu bolji rodoljubi, jer radje polaze kakove igre ili otakalnice. I takovih se opominje, ruku na prsa, pak neka kažu da li je tako pravo!

Pazinski kotar:

Sa hrvatske gimnazije u Pazinu.

Upis učenika u hrv. gimnaziju u Pazinu prikazuje se početkom ove školske godine veoma povoljan. Upisalo se u sve 260 učenika i 2 privatistkinja. U I. razredu je upisano 56 učenika. Rodoljubi, preporučamo Vam »Djačko pripomoćno društvo«!

Koparski kotar:

Otvorenje „Narodnog doma“ u Roču. Od tamo nam pišu: Nesebično i požrtvovno nastojanje naših prvaka rodilo je napokon, hvala Bogu, liepim plodom. Složnim radom sviju pošteno i za naš siromašni puk dobro mislećih rodoljuba sagradili smo eto „Narodni dom“, koji će biti — ako Bog dade — naše narodno stečište i ognjište.

Taj „Dom“ otvoriti ćemo svečano, koliko budemo znali i mogli u nedjelju dne 28. o. mj. Nadamo se, da će na tu za nas Istrane riedku svečanost, amo doći naši prijatelji i rodoljubi takodjer iz susjednih občina, da budu dionici našeg veselja i zadovoljstva.

Tom prigodom kanimo ovdje ustrojiti i „*Gospodarsko-trgovačko društvo*“, registranu zadrugu na ograničeno jamčenje, za koje imamo već tiskana pravila.

U nedjelju prije podne biti će u župnoj crkvi svečana sv. misa, blagoslov „Narodnog doma“ i obdržanje skupštine za ustrojenje rečenog družtva. Poslije podne biti će u „Narodnom domu“ skupni objed pak pučka zabava. Nu o svemu tomu obaviestiti će Vas se pobliže i priposlati valjda program čitave svečanosti.

Za danas upozorujemo naše rodoljube iz susjednih mjesta, da se nas toga dana sjete i da nas u što većem broju posjetiti izvole.

Razne primorske viesti.

Odbor političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri obdržavao je dne 7. t. m. svoju sjednicu. Uz ine predmete razpravljalo se i o preosnovi izbornog reda za carevinsko vieće, te bje zaključeno, da se na nadležnom mjestu prosvjeduje proti novoj nepravdi nanešenoj slavenskom pučanstvu Istre tim, što se je broj talijanskih mandata povisilo na tri, dočim bi po pravom razmjeru pučanstva njima pripadala dva na četiri slavenska mandata.

Javni sastanak na otvorenom priredjuje političko družtvo za Hrvate i Slovence u Istri dne 21. tek. m. u 10 sati jutrom u Sv. Martinu kod Buzeta. Pogovor bit će o izbornoj preosnovi i obćinskim prilikama. Sudjelovat će gg. zastupnici V. Spinčić i Matko Mandić.

Nazovi-katolički list „Il Faro del Quarnero“. Iz Rieke pišu nam: Nastojanjem ovdješnjeg svećenstva, osobito našeg župnika preč. g. dr.a Kukanića pokrenut je bio ovdje talijanski katolički list, koji je imao širiti i zastupati katolička načela u našem gradu i u našoj okolici. Sredstva za izdavanje lista namakli su većinom hrvatski crkveni dostojanstvenici te nekoji kanonici i župnici. Listom je upravljao vrlo vješt talijanski novinar Ceccaroni iz Italije a nadzirao ga neki Misosta.

„Il Faro“ držao se je prilično dugo svoga programa nedirajuć u škakljiva narodnostna pitanja pripovieđajuć slogu, ljubav i bratimstvo svih pravih katolika bez razlike narodnosti. Takovo njegovo držanje pribavilo mu liepi broj predplatnika i izvan Rieke t. j. u hrvatskom Primorju, na istarskom kopnu i na otocima, te u Dalmaciji itd.

Talijanski novinari kod tog lista sakrivali su dugo svoja unutarnja čuvstva, ali je konačno nadošao čas, gdje im je bilo birati izmedju svojih obveza i dužnostih i izmedju tih svojih čuvstva. Odlučiše se za ova posliednja baciv pod noge sve obveze i sve dužnosti. Povod tomu dao im je dolazak dalmatinskih Sokolaša na Rieku i povratak istih s Českimi Sokolaši iz Zagreba preko Rieke u Dalmaciju.

Nazovi katolički list „Il Faro“ bacio se svom strašću talijanskih iredentskih listova na stranu riečkih talijanskih novina „La voce del popolo“, „Bilancia“ itd. a proti Hrvatima u obće, napose protiv nasih Sokolaša. On je grdio dan na dan koli Sokolaše, toli nas Hrvate i naše narodne svetinje, baciv krivnju radi poznatih dogodjaja na Sokolaše, koji su bili na povratku izazvani i razbojnički napadnuti od riečke gospodske fukare.

Uredničtvo lista bijaše privatno i javno upozoreno na to, da je zavedeno, da ne pozna odnošaja, da se kani takvog pisanja, ali ono ne htjede sa stranputice na pravi put te je i nadalje grdilo, psovalo i klevetalo. To je konačno dozlogrdilo hrvatskim predplatnikom, koji stadoše hrpimice list vraćati; i hrvatskim podupirateljem lista, koji nisu svoj novac u to uložili, da se njih i njihove svetinje za taj novac grdi i psuje, te zahtjevaše svoj novac natrag. Radi toga se je našla uprava lista u velikoj stisci i neprilici, te je napokon obustavila izdavanje tog nazovi-katoličkog, a u istinu talijansko-iredentskog lista. Svi dobri katolici ovdje žale iskreno da je do toga došlo, ali druge pomoći nije bilo kad se je list posve iznevjerio svomu načelu i svomu programu. (Takvi su talijanski nazovi-katolički listovi u našem Primorju. Op. Ur.)

Trgatba po Istri.

Trgatba je većim dielom jur obavljena. U srednjoj Istri može se smatrati veoma dobrom bilo glede količoće kao i kakvoće. Cieue su nizke, pa trgovci si mnete bradu.

Franina i Jurina.

Jur. Si cul Frane, da mat do komuna klavra.

Fr. Če ti se tomu čudis, to nebi bil pervi put.

Jur. Prav imas anke ti Frane, ma povej ni ce joj je pasalo preko noca?

Fr. Sem cul cesagoder, ako je istina.

Jur. Povej i ne cin me penat, znas da sen ja segret covek.

Fr. Ben — dobro. Cul sen da bi otela da ju katekista heba kako i tvoj žensо, ma ce ćes on ni poprdilo i mu ni od potrebi ženski avokat.

Jur. Sujetice! Duge lasi, kratka pamet.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Jeftino češko

perje

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Soboslikar

Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

Odvjetnik Dr. I. ZUCCON

premjestio se je dne 15. oktobra 1906. sa svojom kancelarijom u novu kuću (Narodni Dom) u Viale Carrara.

Br. 49

Oglas.

Daje se na obće znanje, da će se u sriedu dne 31. oktobra 1906. obdržavati javna ustmena dražba radi davanja u zakup izradjenja djelova ceste vodeće od Fontane prama Svi Sveti, u občinskom uredu u Buzetu od 10—12 sati prije podne.

Svaki dio sastoji se od 200 m. a 13 dielova od 380 m. duljine.

Izklična ukupna ciena iznaša 51061 K i 60 helera.

Posebne izklične ciene pojedinih 13 dielova, kao nacrti, troškovnici i dražbeni uvjeti mogu se uvidjeti za vrieme uredovnih sati u obć. uredu u Buzetu.

Svaki dražbovatelj imade prije položiti u ime vadiuma 5% od izklične ciene pojedinih dielova, koga dostalac na 10% od zakupne svote u ime jamčevine odmah nadoplatiti imade.

Cestovna uprava

BUZET, 11. oktobra 1906.

Predsjednik:
Žigante v. r.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, strâga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod ulega, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêna) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), živčanih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesne slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čine se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekiduo na tielo djeluje, što svakako bržem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izlječene su za mojim strojem posve! Od izliečenih za mojim strojem R. B. hrv. 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izlječen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj, kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. hr. 86967** osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

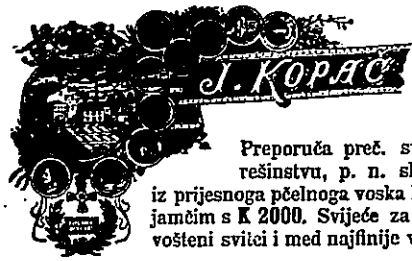

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muš ter.ja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice,** koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz mnogih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vase želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 43. Pula, u četvrtak dne 25. oktobra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiruje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Posliednja zaprieka.

Razprava o izbornoj reformi postigla je ovih dana u odboru svoj vrhunac. Sve mnogobrojne zaprieke i potežkoće bijahu sretno svladane te je na koncu preostala još jedna i to ponajglavnija i ponajteža.

Niemci, koji su od početka bili protivni svakoj izbornoj reformi, premda ih je vlada svojom osnovom bogato nadarila na štetu Slavena, našli su novu kvačicu kojom bi se imalo osujetiti izbornu reformu ili koja bi za sve vieke njima pružala prevlast i nadmoć u carevinskom vieću.

Dne 17. o. m. započela je u odboru za izbornu reformu razprava o § 42. izbornoga reda. Taj paragraf, posliednji vladine osnove, ustanavlja po osnovi bivšeg ministra predsjednika kneza Hohenlohe, dočično po predlogu njemačkog zastupnika Löckera, da treba za svaku buduću promjenu izbornih kotara dvie trećine zastupnika carevinskoga vieća. Po tomu predlogu može se razdioba izbornih kotara promieniti za prvih dvadeset godina samo s većinom od dvie trećine zastupnika. Poslije tog vremena svaka promjena izbornog zakona može uzslieditи samo novim zakonom, za prihvat kojega potrebita je većina od dvie trećine, dočim sama razdioba kotara može se promieniti jednostavnom većinom.

U spomenutoj sjednici izjavio je njemački zastupnik Chiari, da Njemci moraju ostati kod svoga zahtjeva a da budu u buduće zaštićeni proti svakoj samovoljnoj promjeni. To da je najmanje što mogu Njemci zahtjevati sa svoga narodnostnog stanovišta.

Predsjednik mladočeskog kluba dr. Kramař izjavio je na to, da su Česi odlučno protivni zahtjevanoj većini od dvie trećine, koju smatraju oni za pitanje časti českoga naroda. Česi bijahu — reče — uz ostale Slavene u pitanju izborne reforme i razdiobe izbornih kotara prema Njemcem do skrajnosti popustljivi, ali dalje nit mogu nit hoće za volju bilo komu popuštati.

Njemački zastupnik Gross proglasi, da je većina od dvie trećine takav njemački zahtjev, od kojega neće pod nijednu cienu odstupili.

Českí zastupnik Zazvorka držao je za tim obstrukcijoni govor koji je potrajao puna četiri sata. On je medju ostalim kazao, da se je českí narod na mnogobrojnih skupštinah izjavio proti većini od dvie trećine. Ako je Njemcem stalo do provedenja izborne reforme, tada se moraju odreći od nepravednog svog zahtjeva.

Iza toga stavio je talijanski zastupnik Malfatti na želju i po naputku vlade posredujući predlog, po kojem bi se za tri izborne periode t. j. za 18 godina ustanovila razdioba izbornih kotara većinom od dvie trećine, a poslije toga bila bi za svaku promjenu potrebna većina od tri petine carevinskog vieća. Na taj predlog reć bi, da bi pristali Njemci, a valjda i Poljaci, koji idu za tim, da se predloženu razdiobu izbornih kotara u Galiciji tako lahko ne mienja, jer bi oni mogli i morali izgubiti više izbornih kotara, koji će im pripasti na štetu Rusina.

O njemačkom zahtjevu razpravljalo se i sliedeći dan te je českí zastupnik iz Moravske dr. Stransky izrekao obstrukcijoni govor izjaviv odlučno, da českí zastupnici ne će pristati na njemački zahtjev pa i ne došlo do izborne reforme, koju Njemci iskreno ne žele, te joj stavljaju svakojake zapreke.

U odboru za izbornu reformu proći će po svoj prilici predlog zastupnika Malfattia jer imaju zanj Njemci i Poljaci osiguranu većinu od 29 proti 20 glasova. Drugo je pitanje da li će predlog proći i u carevinskom vieću, gdje treba zanj dvietrećinsku većinu. U carevinskom vieću ima svih zastupnika 425, te je dosta da glasuju proti predlogu 142 zastupnika a da bude predlog zabačen. Osim toga treba znati, da u carevinskom vieću, od kada postoji, nije još nikad bilo na okupu svih 425 zastupnika, dočim se znade pod izviestno već sada, da će proti njemačkom zahtjevu, t. j. proti dvietrećinskoj većini glasovati bar 134 zastupnika. Unapred se može dakle kazati, da će biti njemački zahtjev u carevinskom vieću odklonjen, ako ga i prihvati većina izbornog odbora.

Ne preostaje dakle vladi drugo, ako joj je u istinu stalo do provedenja izborne reforme nego da pronadje drugi, sretniji predlog, kojim bi se iole zadovoljilo opravdanim željam nenjemačkih stranaka. Ne bude li toga, tada će biti sveta dužnost slavenskih zastupnika da pronadju način i sredstva, kojimi će prepriečiti uzakonjenje težke nepravde, koju bi morali podnašati slavenski narodi Austrije kroz nedogledna vremena.

Glavno načelo izborne preosnove jest, da bude sveobće i jednako izborno pravo za sve državljane. Uzprkos tomu načelu dobili su Njemci i Talijani mnogo više nego li ih po pravu i zakonu ide. Prikraćeni su ostali jedino Slaveni, i to na sjeveru Česi i Rusini, a na jugu Hrvati i Slovenci. Jedni i drugi, vični kroz viekove podnašati svakojake patnje i nepravde, bili su pripravni i ovaj put zagrizti u kiselo voće i mukotrpno podnašati i nadalje nepravdu, što im ju nalaže razdioba izbornih kotara, na njihovu štetu a na korist njihovih susjeda druge narodnosti.

Premda imade izborna preosnova mnogo pogriešaka i akoprem bijahu Slaveni u svojem pravu prikraćeni, htjeli su i ovaj put pružiti dokaz svoje strpljivosti i skrajne popustljivosti jer znadu, da se stoljetnu nepravdu neda jednim mahom odstraniti i jer su se nadali, da će se postepeno popraviti sve pogriješke i sve nezakonitosti.

Ludo bi bilo tajiti ono što mora svakomu biti jasno, t. j. da će Slaveni novom izbornom reformom u Austriji doći do većeg narodno-političkog upliva i ugleda, ali do one moći i vlasti, koja ih po pravu i zakonu ide — jesu još veoma daleko. A da bude ta budućnost čim odaljenija od nas, eto ti Njemaca svojim predlogom, da se razdioba izbornih kotara osigura dvietrećinskom većinom u državnom saboru.

Njemci ne traže od Slavena ni više ni manje, nego da se za sve viekove podlože njemačkoj prevlasti i premoći. Takav zahtjev vriedja narodnu čast i ponos sviju Slavena te mu se moraju svimi silami oprieti. Slaveni mogu i nadalje podnašati nepravdu što im ju nanosi nova izborna reforma, mogu se dapače odreći za neko vrieme i ugleda i upliva, što bi ga morali uživati u državi, ali ne mogu pod nijednu cienu tu nepravdu za sva vremena uzakoniti niti mogu dopustiti da se tako očito i tako bezobzirno vriedja njihovu sviest, čast i ponos.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 21. oktobra 1906.

Zastupnička kuća.

Netom minuloga tjedna obdržavala je zastupnička kuća dvie sjednice. U utorak dokončala je razprava o ljekornah i ljekarnicih; i razpravljala o prešnom predlogu Böheima i drugova radi poboljšica poštanskim činovnikom i službenikom. U sjednici od petka spominjao je predsjednik odmah početkom smrt mladočeskoga zastupnika Hovorke. Šenererijanci postavili su predlog, kojim se vlada poziva da nagadjanja sa Ugarskom i Hrvatskom vrši u smislu, da se svaka sveza izmed „Austrije" i „Ugarske" prekine. Imalo se je glasovati o predlogu odbora za ukor, kojim se je imalo ukoriti grofa Sternberga što je uvriedio zast. Onciula, ali se je pokazalo da u kući nema nego kakvih pedeset zastupnika. Sjednica se je usljed toga morala zaključiti.

PODLISTAK.

Skok po Dalmaciji g. 1901.

Iz privatnog pisma.

(Nastavak).

U manjim džamijam obavljaju molitve »Hodže«. Izvezoh se izvan grada. Tude se pretvara Mostar u novi, moderni grad. Veličanstvena nova gimnazijalna sgrada; prekrasan željeznički kolodvor. Katolički biskupski dvor u romantičnoj uvali u Vukovdolu, sav u zelenom perivoju; samotna divota, mali zemaljski raj; a tude čovjek od oka. —

U Makarskoj iza glavnog žrtvenika grob biskupa Blaškovića. U starom grobu čuše glazbu; za tim ga namah izvadiše, a nadjoše ga u svem sasma ciela, od truleži netaknuta. —

U Korčuli vidiš ostanke sv. Teodora; te u riznici starina, davnih odiela i raznih sprava, da se snebivaš. Zavjetnik sv. Marko. —

Dubrovnik, na žalost opasan i stegnut utvrdami. Donji dio grada u ravnici prema moru. Tiesne ulice da, al posve snažne i popločane. Tako svud po gradovih i mjestih, po zelenih ostrvih. Gladuši navaljivali. Turci, Crnogorci, grčki uskoci, a ponajviše razbojnička, nesita mletačka republika. U gornjem gradu, ulice sačinjavaju dosta uzvisite stepenice; tko željan i taj kraj vidjeti, treba da se penje.

Izvana prema Trebinju, liepi dio, nazvan »Ploče«, krase ga ljubki, prijatni zasielci. Al sad, da ti pero zlatno, mašta bujna; izobilje poraba i nakit riječih, a ja junak na divanu, blagorječje na usnah, tad biš čuo što su »Pile«; vanjski grad prema glavnoj luci »Gruž«. jedan i pol sata podugi drum, al na ovom, sa obje strane sve za gizdu velebne »Vile«; resila, ljeposadi; batrice u gustoj sjeni; inostrana, listatna stabla; posvud ugodne sjenice, hladnici; a miris! to užitak, to naslada! Sve divno i velebno. —

Ovoj prirodnoj krasoti o boku pojavlja, uzdiže se svestrano nasljedni dubrovački plemeniti odgoj. Čitavo gradjanstvo dakako, al i seljaci uljudno te svedjer susreću, smierno i udvorno pozdravljaju; na upite učtivo i voljno namah odgovore; sve tude dostojno ugladjeno, sve gospodsko, sve vrlo obrazovano.

Dubrovnik zaista velji slavohram; čast je časti vriedna.

Hercegnovi, podulji gradić uz milotnu obalu. Nikad tude naše odurne buretine, nikad sniega; prava naša Nizza.

Sat vožnje do ubava otočića Krtolin prema zapadu; tude kotorski prevredni biskup Učellini, sa svimi svojimi klerici prežive praznike. Tamo spomenici rada i mara tog uzor biskupa. Nesita bečka vlada htjede prodati taj krasni otok. Biskup do kralja i Ovaj mu pokloni taj krasni ostrv. Ponovio lagano svojom tiesnom plaćom crkvu i bivši samostan Dominikanaca. Klerici tude i uče, za tim dnevice u raznim svojim barčicam love ribu.

Biskup upozna mladež, a ona svojega dobrotvorca. Divne posljedice, da Gospod blagoslovi! Ukupno blaguju, pod jednim krovom počivaju. Sami su tamo, uz riedke gostove.

U Hercegnovom limuni — ne citruni — dali pravi pri nas lemuncini, ¾ kila težki! —

Prezasluženo hrvatsko družtvo »Sokolaši« u Splitu, milotno me pozvaše na izlet u Starigrad.

Starogradjani čisti, žilavi Hrvati, nakitiše sav gradić trobojnicami; saletiše svi na obalu. Tude ih pozdravi vriedni, požrtvovni vođja sokolaša, a odzdravi gradski načelnik. Glasba sokolaša udari »Liepa naša domovino«, a gradjani oduševljeni gromko se odazvaše sa živili sokolaši! Živila Hrvatska! Glazba udari po gradu, i podugoj, velebnoj, krasno popločanoj obali. U hrvatskom domu, sakupilo se gradjanstvo, te pogostilo izletnike sa raznim slatkim piležom i pivom. O podne veličajni banket; nazdravice se nanizale. Poslje objeda opet u hrv. domu sastanak, glazba, pjevanje, potom ples.

Pri odlazku, sve što bilo živo i zdravo sgrnulo na obalu; pozdravi zaredaše; susljedice neprestano »živili« odjekivalo; razliegalo se, plazilo po ugodnoj, mirnoj površini morskoj; zaredalo po uvalnoj luci; buktilo po ubavnom suzemlju; a mirisne marame starogradskih ljepotica, šareni sunčnici vijugali po zračistu; glazba neprestano udarala; sve tako živahno, dok odmaknusmo, dok se nevidjeli! Krasna i sladka nam ostade uspomena!!

(Konac sliedi.)

Rad odbora za izbornu reformu

Sjednica izbornoga odbora sazvana za večer dne 16. t. m. nije se mogla obdržavati, jer ne bijaše prisutan dovoljan broj članova. — Obdržavala se je pak 17. 18. i 19. t. m. Sve te dane razpravljalo se je o § 42. osnove izbornoga reda, po kojoj bi se moglo izborne kotare promjeniti samo onda, kada bi za to bile dvie trećine najmanje polovica prisutnih članova zastupničke kuće. Tako je predložila vlada Gautscheva, a toga nije promienila ni vlada Hohenlohova niti Beckova. Ta ustanova je u prilog Njemcem, kako već posliednji put spomenuh. Uz Niemce su za nju takodjer Poljaci, jer hoće da se koliko je moguće dulje uzdrže njihove povlastice na štetu Rusina u Galiciji. Najodlučniji protivnici toj ustanovi su Česi i Rusini, a uz nje takodjer Slovenci i Hrvati. Česi svih stranaka govorili su prošli tjedan proti toj ustanovi, tako veleposjednik Dobrošinski, agrarac Zazvorka, radikalac Choc, nekakvi disident dr. Stransky, pa i sam dr. Kramař; — onaj Kramař, koji je i sam popuštao, i nagovarao druge slavenske zastupnike da popuštaju do skrajnje mjere.

Ostali Česi držali su tako duge govore, da se ih ne može smatrati nego obštrukcijom. Od Njemaca zagovarali su dvietrećinsku većinu osobito Clary i Pergelt. Poljaci šute. Talijan Malfatti postavio je priedlog, da se izborni kotari u dobi od 18 godina ne mogu mienjati ako nije za to bar dvie trećine zastupnika, kad je prisutna barem polovica svih; nakon 18 godina mogu se izborni kotari promieniti, ako se za to izjave tri petine zastupnika, kad je prisutna bar polovica svih. I Njemci s jedne i Česi s druge strane kažu se protivnimi i tomu predlogu. Proti njemu izjavio se je takodjer dr. Tavčar, predbaciv ministru Pacaku da se je stupiv u vladu obvezao za dvietrećinsku većinu. To je prisutnim Pacak zaniekao. — Razprava nije svršena. Još će govoriti kakvih 20 članova odbora.

Željeznički odbor.

Željeznički odbor imno je takodjer sjednica. Sjeverna željeznica će se podržaviti. I tu se je moralo Njemcem u koječem popustiti. Postavila se je rezolucija, kojom se poziva vlada da se i sjeverozapadna podržavi. Iztaknulo se je misao o podržavljenju južne željeznice — sto bi bila najveća nuždа — al to pitanje da još nije dovoljno sazrelo.

Politički pregled.

U Puli, dne 24. oktobra 1906.

Austro-Ugarska

Najvažniji dnevni događaj u našoj poli monarhije jest bez dvojbe odstup ministra izvanjskih posala grofa Goluchovskoga. U tom pogledu pišu bečke novine od dne 21. o. m. da je Njeg. Veličanstvo istoga dana primilo ministra izvanjskih posala grofa Goluchowskoga u audienciji, te je u načelu prihvatilo njegovu ostavku.

Tvrdi se, da je grof Goluchowski preporučio za svog nasljednika poklisara u Petrogradu Aloisa baruna Lexu od Aehrenthala, no pošto se je ministar grof Appony izjavio proti tomu te preporučio poklisara u Londonu grofa Mensdorfa, to da je ova kandidatura sigurnija.

U subotu poslie podne obdržavalo se je ministarsko vieće, kojemu su prisustvovali svi članovi ministarstva.

U ugarsko-hrvatskom saboru predložila je vlada osnovu obrtnijskog zakona, kojom se krši hrvatsko-ugarska nagodba i oštećuju interesi Hrvatske. Radi toga hrvatski delegati imali su u subotu na večer konferenciju, kojoj je prisustvovao i ban grof Pejačević. U nedjelju konferirali su hrvatski delegati sa ministrom pravosudja Polonyjem i s ministom trgovine Košutom, drž. tajnikom Szterenyiem te ministrom predsjednikom Weckerlom. Konferencijama prisustvovali su od Hrvata: ban, odjelni predsjednik Nikolić, ministar Josipović, predsjednik hrvatskog sabora Medaković, zast. dr. Pinterović, referent dr. Mallin, te Franjo Supilo. Iza dogovora uvaženi su hrvatski zahtjevi.

Crna Gora.

Turske oblasti su zabranile kršćanom u novobazarskom okružju nositi crnogorsko odielo. Radi toga je crnogorska vlada poslala turskoj vladi notu, u kojoj ju sjeća, da takovo postupanje njezino nije kadro sačuvati mir na granici.

Srbija.

U subotnoj skupštinskoj sjednici odgovorio je ministar predsjednik Pašić na interpelaciju o trgovačkim pregovorima sa Austro-Ugarskom. Ministar je ponajprije prikazao tečaj dosadanjih pregovora i naglasio, kako je srbska vlada posvjedočila svoju susretljivost: odrekla se je srbsko-bugarske carinske unije i učinila znatne koncesije u pitanju naručaba. Posljednja nota srbske vlade, reče Pašić, ujedno je i posljednja rieč srbske vlade u ovom pitanju. Ali ako se Austro-Ugarska doskora ne izjavi o toj stvari, Srbija će za svoje daljnje držanje imati slobodne ruke.

Rusija.

Ministar trgovine Filozofov izrekao je u skupštini burzovnog odbora programnu besjedu, u kojoj je naglasio, da se unatoč velikim šetnjama i zlima, što su ih prouzročili štrajkovi i bune, opaža ipak neko postepeno poboljšanje položaja.

Sasvim su neosnovane glasine, da se nova drž. duma neće sazvati u ustanovljeno doba. Prije nego li se razpišu izbori, priobćit će se izjava senata o provedenju izbornog reda.

Francezka.

U Francezkoj dalo je ministarstvo u subotu svoju ostavku, pa akoprem se je držalo, da će ministarska kriza biti za 24 sata dovršena, nije se ipak tako dogodilo. Predsjednik Fallières viećao je doduše s predsjednicima senata i komore, no odluka još nije stvorena. Clémenceau, kojemu je povjeren sastav nove vlade, odlučio je da se prije svega glede svih političkih pitanja sporazumije sa svojim budućim drugovima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Raspust občinskog odbora u Puli. Kako ovdješnji „Polaer Tagblatt“ od jučer sa rezervom javlja, predstoji skori raspust občinskog odbora u Puli sa dr.om Stanichem na čelu. Istodobno da će biti za občinu Pulu imenovan vladin povjerenik u osobi baruna Gorizzutti-a, komesara kod ovdješnjeg kotarskog poglavarstva.

Mi dodajemo na ovu viest, da je od nužne potrebe uvesti već jednom red u ovoj občini, a to bez ikakvog obzira.

† **Stipe Radolović Belas.** Dne 15. tek. umro je u Marčani posjednik Stipe Radolović Belas u 88. godini. Pokojnik bio je medju prvimi borioci za narodnu našu stvar. Bio je vrlo obljubljen od naroda, kojem je u svakoj prigodi znao pomoći bilo savjetom bilo na koji drugi način. Kroz 30 godina vršio je službu crkvenog ključara, te se je kao takav skrbio za korist marčanske crkve.

Prigodom posliednjih izbora nije mogao više hodati, ali se je ipak dao odnieti, da tako pokaže mladjima, kako treba vršiti narodnu dužnost.

Jedna rodoljubna firma u Puli?! Primili smo iz srednje Istre opravdanu pritužbu na jednu ovdješnju hrvatsku trgovačku firmu, koja svoje vlastite (?) proizvode jednoj drugoj hrvatskoj trgovačkoj firmi nudi u *njemačkom jeziku*. Opominjemo vlastnika dotične firme, da barem hrvatske trgovine i ljude poštedi svojim tudjinskim egzotičnim reklamama, jer ćemo inače izaći van s njegovim podpunim imenom i možda protumačiti občinstvu provenienciju njegovih „vlastitih“ proizvoda.

Za njemačku školu u Puli. U proračunskom odboru u Beču kazao je ministar bogoštovja i nastave Marchet, da će se radnje za gradnju njemačke škole u Puli započeti već ove godine i da će ta škola biti dozidana i svršena do početka školske godine 1907—1908. Školska zgrada stojati će 140.550 kruna.

Ministrova izjava nam svjedoči kako se vlada marljivo brine za Njemce i njemačke škole u nenjemačkih pokrajinah. Austrijska vlada imade na stotine hiljada kruna za svoje miljenike Njemce a za nas Hrvate i Slovence u Primorju, napose ovdje u Puli, Trstu i t. d. ne nadje ni šuplju grošu. E, dakako, mi nismo njezini Benjamini!

Lošinjski kotar.

Iz Cresa dne 21. tek.

Jedan od brojeva tršć. „Piccola“ prošlog tjedna, donio je od svog običnog dopisnika iz Cresa „kritiku“ bojadisanja Franjevačke crkve u Cresu, koju je obavio slikar g. Volarić.

Doduše taj se redoviti dopisnik »Piccola“ nije oborio na slikara, niti mu je porekao vrsnoće, već je i ovaj put, po svom običaju, napao čč. Franjevce i to samo zato, jer su oni Hrvati — gente barbara, senza gusto. Grazie!

Da je tomu tako, to svi u Cresu znadu, jer kad bi u dopisnika bilo ma samo malo nepristranosti i umjetničkog ukusa, on bi, kad već za novac piše, više zaslužio i našao prikladnije tlo svom kritičkom talentu u crkvi obitelji Petris-Sv. Duhu.

Pisac si medjutim može utvarati, te je on pun poznavanja rimske, monakovske ili čak pariške škole slikarstva, a ako ne to, da je barem estetičar ala Jungmann — on je samo „giovinetto“, na koga se ne treba niti osvrtati.

* * *

Dne 23. tek. provest će se izbori za inštalaciju kurata u Beleju, a dne 25. u Valunu. Neznamo, kako će ti izbori ispasti, ali kako stvari stoje, vidi se, da je šijora podestarija sve poduzela, da ljude odvrati od glasovanja. U jednom su i drugom mjestu samo po jedan konkurent, čelični Hrvati: u Beleju pop Joso Pavačić, a u Valunu pop Tomo Kraljić.

U Beleju neće svakako sva nastojanja šijora ancijana poprdila ništa pomoći, jer su Belejci otvorili oči, a to valja da zahvale popu Josi, pa će ovaj za stalno biti odabran gotovo jednoglasno. Teže će biti u Valunu, gdje je občina upria bolje i na način, koji samim valunjanima ugadja. Šior načelnik će: ce Vam ni Vas pop dober, da će te za drugoga votat. A šijorši, mi bi mo rada da naš pop Ive ostane s nami do smerti i mi smo mu svi kuntenti, ma ako biskup oće, vaja ga hebat. A che diavolo! Znas ce ćete udelat: vi se svi popišite i učinite jednu supliku na kapitanat, da vi nećete, da Vam popa istalaju i da vi nećete za nijednoga balotat.

Tako načelnik ljude upućuje, a zašto sve to? Ta ništa drugo, nego da presvj. biskupu poteškoće pravi, ali — docet Cherso.

Da bi mogli Valunjani poslušati načelnika glede glasovanja, to je vjerojatno, ali ne s uzroka što imaju u nj vjere, nego da su popu Ivu dušom i tijelom odani.

Popu Ivu pak Sparožiću svaka čast, jer mu se čovjek mora diviti, kako on prezire svoj „ja“ i radi, da ljudi glasuju.

Drugi pak put izviestit ćemo Vas, kako izbori kurata ispadnu. *Bartulić.*

Voloski kotar:

Iz Kastva nam pišu: Sajam biele Nedjelje prošao je kod nas u redu po davnom običaju, tom razlikom, da je ljetos bilo živahnije, jer je na sajam nagrnulo veliko množtvo svieta, te su trgovci i krčmari dobro prošli. Uzprkos ogromnom broju naroda nije bilo nikakvog nemira ili nereda, što služi na čast našem narodu.

Prvih dana ovoga mjeseca pokopali su u Jelenju bivšeg župana kastavske Riečine vriednog starca rodoljuba Vinka Kukuljana u lieposj starosti od 70 godina. Bio je na liepom glasu radi svog poštenja i rodoljublja. God. 1896. kad je bio izabran načelnikom naš velezaslužni g K. Jelušić predsjedao je občinskoj sjednici kao najstariji član zastupstva vriedni naš Kukuljan. Narod ga je birao uvijek za fiducijara bilo za zemaljske bilo za državne sabore, te je svaki put došao veselo glasovati na Volosko, za narodnog predloženika iz daleke Riečine.

Bio je zastupnikom još pod pokojnim F. Marotti-em, koju čast je obnašao uvijek na zadovoljstvo svojih suobćinara iz Riečine, koji su mu svoje priznanje i svoju zahvalu izkazali i povodom njegovog pogreba. Vieční mir i pokoj vriednomu starcu!

* * *

Imali bismo Vam se potužiti i na nedostatan uspjeh u jednoj školi ove občine, odakle bježe djeca u druge škole, ali o tom drugi put. Možda će i ova opazka potaknuti koga da se već jednom obazre na onu školu.

Vjenčanje. Učitelj u Kastvu g. Bruno Jurinčić vjenčao se sa gdjicom Ljudmilom Jelušić-Šundrićevom. U tu spomen daruju Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu pet kruna.

Iz Mošćeničke Drage pišu nam: Glas, da se je napokon vlada odlučila dati podporu za popravak i gradnju naše obale ili rive, koja je silno potrebita, razveselio je mlado i veliko ovoga prijaznoga mjestanca. Žalimo samo, što je u tu svrhu u državnom proračunu premalo predvidjeno, jer se ne će moći onim svega izvesti, sto bi trebalo da bude izvedeno. Nu za sada smo zadovoljni, da je i ovoliko, pa se iskreno zahvaljujemo našem neumornom zastupniku Spinčiću, koji se je toli toplo i toli često zauzeo za gradnju naše rive. On će se stalno za nas zauzeti i u buduće jer pozna naše jade i nevolje bolje nego ijedan drugi zastupnik u Beču, i jer mu nije težka nijedna žrtva, koju doprinese svomu narodu.

Ovdje se marljivo razpačava krasni koledar „Cirilo-Metodskih zidara“ tiskan na korist plemenite naše „Družbe“. Razpačao je u ovom malom mjestancu sam naš rodoljubni kapelan g. R. D. 15 komada toga uzornoga koledara, i to većinom medju siromašnijim stanovništvom, dočim su se nekoji imućniji izpričavali da imadu „Dan icu“ ili koji drugi koledar. Taj im izgovor ne vriedi, jer „družbin“ koledar nadkriljuje izvanjskom ljepotom i bogatim nutarnjim sadržajem sve ostale hrvatske koledare. Osim toga ne smijemo mi istarski Hrvati zaboraviti, da je taj koledar izdan upravo za nas, za našu toli potrebitu i koristnu „Družbu“, za koju nam ne smije biti prevelika nikakva žrtva. Posegnite dakle prijatelji i rodoljubi svi širom Istre za krasnim koledarom, da se načitamo uzornog zabavno poučnog štiva i da pružimo pomoć našoj svima nam toli miloj i dragoj „Družbi“.

Imenovanja. Stalnim učiteljima na peterorazrednoj muškoj pučkoj školi u Kastvu bijahu imenovani: gosp. Bruno Jurinčić, učiteljem II. reda i gosp. Vinko Rubeša III. reda.

Novi odvjetnik. U subotu bio je upisan u imenik odvjetničke komore u Trstu novi odvjetnik g. dr. Juraj Červar sa sjedištem u Voloskom. Eto, hvala Bogu, imademo sada na Voloskom pet narodnih odvjetnika!!

Pazinski kotar:

Labinština, dne 19. X. 1906.

Teškim srcem lačamo se pera jer već ne možemo, da šutimo! Krivice i nepravde, što se nanaš ju našemu neukomu i zapuštenomu narodu — vape već u nebo — pitaju osvetu!! Komu da se uteče taj nevoljni patnik — komu da prikaže svoje nevolje i jade, kada se ga zapustilo od svih strana — od oblasti političkih, občinskih i uz častne iznimke i crkvenih!

Zadnje doba kako da je i samo nebo naviestilo rat siromašnomu patniku. . . . Posvuda čuje se vapaj — neimademo vode, nemamo ceste, neće da nam dadu ono, što već i sami neprijatelji naši vide — da trebamo — t. j. vodujaka ili šterne; suša grozna izmučila puk i životinje — uništila hranu za blago u zimsko doba — a kakva budućnost nas još čeka — neznamo! Prije 2 godine i to 30. marča 1904. bijaše komisija radi šterne u občini Vlakovo; znati treba, da u cieloj župi Sv. Lovreča nema občinske šterne, — u susjednoj pako župi Sv. Lucije — samo jedina na Skitači — i premda se je odlučilo zidati ju čim prije — do sada nije niti glasa o tom, sve je zaspalo a narod trpi silno radi nestašice vode i sa svojim životinjam! Želili bismo da okuse gospoda u Poreču na slavnoj Junti — gospoda u Pazinu — Trstu vodu, koju mora da pije tužan narod, koju se nebi smjelo dati niti životinji! Ali za gospodu se je poskrbilo, a kmet ščavunski neka pogine, što za to! Da u susjednim selima i župama, gdje živi naš narod, nije puno bolje, ne treba ni spominjati. Novac, mjesto za vodnjake, ceste i škole, radje se troši za „stradone" okolo Labina (okolo 30.000 K) i služi za stare babe, da po večeri si tamo pripovieđaju o „piazza di S. Marco" gdje će valjda postaviti spomenik Garibaldiju. Potrošilo se je okolo 24—25.000 K, a koliko se je sazidalo, toliko se raspade. U gradu mora biti električno svjetlo — banda civica i samo za šior majstro di musica se troši 2000 K i taj mora da bude puro sangue diretamente iz Milana, mora da bude teatro comunale, due guardie di polizia sa šior comissario di piazza i Bog ti znade sve što mora da bude — ali za vanjskoga patnika neima ništa osim: croatazzo taži i plati! — pako makar da pogine!.. Da, takove su stvari u pogledu zdravstvenomu i gospodarstvenom.

U pogledu narodnostnom još je gore: Oblasti političke prednjače u tom. Na sudu ne vidiš drugo nego sve talijanski: sudi se samo talijanski, pozivi se šalju samo talijanski, izriču osude takodjer; — imena se kvare da te je stid na nje pogledati; — sudbeni pečat samo talijanski, šior kunšilijer kada koju hrvatsku izreku reče — vlasi ti se ježe na glavi; — pisari sudbeni strastveni talijanaši. Na čelu im neki Ginio Laube, pol Niemca i pol Talijana — (njemački dakako ne znade niti rieči; pok. otac bijaše mu Niemac), koji je tako drzovit u svojem ponašanju, da su ga na dan občinskih izbora u Labinu mjeseca lipnja 1906. oružnici morali prisiliti, da se odaleči — i za stalno da je bio tko drugi, bi ga bili uapsili. Konačno morao je glavom doći po njega g. dr. Rusca, sudbeni pristav koji ga je odveo za ruku u sudbenu pisarnu.

U istinu čovjek mora se čudom čuditi, da se takove strastvene osobe i drži u carskoj službi! Ali šta ćemo, on drži da je miljenik g. kunšilijera i tako misli da njegovom zaštitom može raditi što mu drago!

Dalo bi se još komu reći od sudbene uprave, ali o tom drugi put.

Na c. k. poreznom uredu nešto ide na bolje, ali sa svim time nad vratima još uvjek imade napis samo: „Ufficio delle imposte". Imena kmetova i tamo pišu se „all' uso di Calabria, šta ćete, tužni oni činovnici znadu da su „nella repubblica di Albona!" Pozivnice, platežni nalozi i od tamo dolaze samo u talijanskom jeziku!

Najviše na srcu pako nam je — c. k. „Il geometra di evidenza" — dalmatinski Hrvat — svršeni realac hrvatske realke — g. Kuzmanich (Kuzma-nić).

Bijaše dosta već zemljomjernika u Labinu, Talijana, koji u istinu nepoznavahu hrvatski jezik — ali ipak su ga poštovali! Ali ne tako sada. Imamo upravo u ruci: „Notificazione dd. 3. ottobre 1906." Predšastnici njegovi su uvjek imali oglas dvojezični t. j. talijanski i hrvatski, ali odkada je nastupio službu „ometra" gosp. Kuzmanić, hrvatski oglas je posve izčeznuo! Zar misli rečeni gospodin, da za neukog kmeta sve je dobro i pravo!? Ako tako misli, vara se i na debelo! Kmetski žuljevi ga plaćaju pa za to i zahtjevamo, da u buduće na svojoj „Notificazione" bude i hrvatski „Oglas", kako bijaše pod predšastnicima! Umoljavamo zajedno i c. kr. ravnateljstvo financija u Trstu, da podsjeti gospodina Kuzmaniča na njegovu dužnost! Ta valjda se ne srami svog jezika, ta mu je i gospodja Hrvatica — bosanka! — Da u tome imade prste „Podeštaria", rado vjerujemo, ali zar prima plaću od šior Skampić-a!? Pečat njegovog ureda je samo njemački — za labinske Niemce i talijanski — zar šior Piera. Trojezičnu tablu na vratima svojega ureda, čujemo, da je dao skinuti! Valjda bi ga sjećala, da je svršio hrvatsku realku i da je iz Dalmacije!

O upravi občinskoj, c. kr. kot. poglavarstvu u Pazinu, drugi put! Do vidova.

Občinar.

Istarsko planinske društvo u Pazinu. — U ponedjeljak dne 22. o. mj. imalo je „Istarsko planinsko društvo" u Pazinu svoju konstituirajuću skupštinu, te je izabran predsjednikom društva prof. Luka Brolih.

Tog dana zaključilo je društvo prirediti u nedjelju dne 28. o. m. prigodom otvorenja „Narodnog Doma" u Roču izlet na *Černi grad* a odatle u Roč k svečanosti otvorenja. To će biti prvi izlet društva iza odobrenja pravila.

Tko se želi začlaniti u društvo, neka se prijavi ravno društvu u Pazinu ili društvenom povjereniku u dotičnom kraju. (Društvene povjerenike bira društvo na predlog članova u onim mjestima, gdje imade veći broj članova).

Koparski kotar:

Javni sastanak u Sv. Martinu kod Buzeta. U nedjelju prije podne iza sv. mise, koju je odslužio veleuč. g. zast. V. Spinčić, održavao se je javni sastanak za izbornu reformu u Sv. Martinu pred crkvom, kojemu je uz narodne zastupnike gg. Spinčića, Mandića i dr. D. Trinajstića prisustvovalo mnogobrojno opcinstvo, preko tisuću duša. Buzećani pristupiše pod hrvatskim barjacima sa svojom mladom ali već dobro uvježbanom sokolskom glazbom.

Sastanku je predsjedao zast. dr. D. Trinajstić, koji pozdravi prisutne u ime političkog društva, istaknuvši požrtvovnost i slogu svijesnih Buzećana u narodnoj borbi. Naglasivši važnost izborne reforme, podijeljuje riječ zast. Mandiću, koji se u poduljem govoru osvrne na ustav u Austriji od doba absolutizma do današnjih dana uz potanko razlaganje što je carevinsko vijeće, a što zemaljski sabor. Crtajući izborni red za ove, iztakne nerazmjer i nepravednost, koja je vladala kod dosadanjih izbora, te razloge, koji prisiliše vladu da podnese novu zakonsku osnovu o izbornom redu, o kojoj opširno govori, tumačeći, što je obće, jednako, izravno i tajno pravo glasa. Napokon upozori na nepravdu, koja je hrv.-slov. većini u Istri nanešena sa novom izbornom reformom, te prosvjeduje proti nerazmjernoj razdiobi kotara izmedju Hrvata i Talijana u Istri.

Na to predsjednik podijeli riječ zast. Spinčiću, koji ocrta nepravednost izbornog reda za zemaljski sabor. Zato istakne potrebu, da se ukine ova nepravda i da se uvede novi izborni red za zemaljski sabor na temelju obćeg, jednakog izravnog i tajnog prava glasa, što je on i njegovi drugovi u saboru već i predložio. — Dozivljući u pamet žestoku narodnu borbu, što su prošlih godina morali Buzećani izdržati proti talijanima. Govornik preporuča, da se ne upuštaju u nikakove dogovore sa narodnim neprijateljima već da i u buduće složno biraju u narodno zastupstvo ljude vrijedne i osvjedočene Hrvate.

Za tim oslovi prisutne vrijedni g. Fran Flego, koji nalazi veliku kriviću naše kulture i ekonomske razpuštenosti u Austrijskoj vladi. Ova je dobrim dijelom kriva, da je hrv. i slov. narod u Istri bez škola, i da je gospodarski tako slab, a usprkos tome mora plaćati velike poreze bez ikakve koristi. — Sjeća se sa zahvalnošću naših narodnih prvaka, koji ne žale truda da zapušteni narod pridignu. Upućuje narod na štednju, e da tako postane neodvisan od drugoga. Budući su doskora općinski izbori u Buzetu, to preporuča, da se ne dadu nagovoriti od svojih neprijatelja, koji su ih prije izrabljivali, već da složno biraju i glasuju za svoje ljude. Na koncu izpriča Krašane, koji bješe zapriječeni prisustvovati današnjem sastanku.

Po tom dobije riječ dr. Tomašić, koji progovori o ekonomskim neprilikama osobitim obzirom na slabu trgovinu s vinom, navadjajući kao pravi uzrok vladinu nemarnost, jer ova pušta mirno da se prave patvorena vina, dočim narod skapava radi toga, jer svoje naravno vino mora prodavati uz bezcienje, usljed česa tužan narod gospodarski sve više propada.

Obć. tajnik Brmbolić, proslijedivši govoriti o vinogradarskim nevoljama, preporuči sadjenje amerikanske loze. Predloži, neka zastupnici zatraže od vlade potporu u formi bezkamatnog zajma, da se tako olakša teško stanje seljaka, koje ga je usljed filoksere zateklo.

Budući se više nitko nije javio da govori, to predsjednik postavi na glasovanje predložene resolucije, koje bjehu prihvaćene jednoglasno a glase ovako:

„Narod sakupljen kod javnoga sastanka na otvorenom u Sv. Martinu kod Buzeta dne 21. listopada 1906.

1. Najodlučnije prosvjeduje proti novoj nepravdi nanešenoj hrvatskom i slovenskom narodu u Istri time da se u novoj izbornoj reformi za carevinsko vijeće podijelilo 3 mandata Talijanom Istre, dočim po pravom razmjeru pučanstva bi im pripadala samo dva naprama 4 hrvatsko-slovenska.

2. Poziva c. k. vladu da učini kraj skrajno-nepravednom zemaljskom izbornom redu za medjašnju grofoviju Istru i predloži saboru te zemlje na raspravu i odluku zakonsku osnovu temeljeću se na načelu sveobćeg, jednakog, izravnog i tajnog prava glasa, te da učini shodno, kako da zapriječi svakovrstne nezakonitosti koje se počinjaju kod pojedinih javnih izbora.

3. Poziva c. k. vladu na točno vršenje jurve obstojećih propisa proti patvarenju vina, te ishodi čim prije stvorenje takovih zakonskih propisa, po kojima bi bilo onemogućeno tako patvaranje vina i dotično osigurano naravno vino u konkurenciji sa patvorenim, a ujedno da providi, kako bi vinogradari došli do bezkamatnog zajma za obnovljenje vinograda u filokseričnim predjelima".

Poslje sastanka bijaše skupni objed u novoj zgradi „gospodarskog društva" kojom prigodom se je čulo lijepih nazdravica, dočim je glazba biranim komadima zabavljala sve do noći.

Otvorenje „Nar. Doma" u Roču. Pod tim smo naslovom priobćili u posliednjem broju viest o otvorenju „N. D." u Roču, a danas možemo na temelju priposlanog nam programa ovoj viesti dodati još sliedeće:

„Gospodarsko-trgovačko društvo" u Roču slaviti će u nedjelju dne 28. o. mj. u Roču svečano otvorenje „Narodnog Doma" polag sliedećeg programa:

1. U 9¼ sati u jutro održavati će se izvanredna skupština novoga društva.
2. U 10 sati u jutro sv. misa u župnoj crkvi u Roču.
3. Po sv. misi skupni odhod do „Nar. Doma", gdje će se vršiti blagoslov istoga. Po blagoslovu svečano otvorenje i govor nar. zastupnika Matka Mandića.
4. Skupni objed.

Poslije podne pučka zabava, kod koje će sudjelovati jedan odsjek „Slovanskega pevskega društva" iz Trsta i podpuna sokolska glazba iz Buzeta.

Radi udobnosti gostova priobćio je odbor sat dolazka i odlazka vlakova:

Iz Trsta odlazi vlak u 5·30 u jutro; iz Roča put Trsta u 4·22 i 8·30 na večer.

Iz Pule u 5·15 u jutro; iz Roča put Pule u 6·20 i 9·20 na večer.

Opetujemo želju izraženu u zadnjem broju da bi naši rodoljubi iz susjednih občina u što većem broju sudjelovali kod te svečanosti, pa da i tim pokažu ljubav i prijateljstvo do braće u Roču, koja se tekar nedavno oslobodiše talijanskog jarma.

Franina i Jurina.

Fr. Va Zrenju da se neće moć odsada plesat nego pod talijanskom muzikom.

Jur. Dragi moj Jurino, neka muzikaju i plešu krnjeli i šarenjaki ako će dan i noć — to je njih posal. Mi ćemo bit zdraveji i više ćemo imet soldi ča manje budemo muzikali i plesali.

Fr. Ma justo kad ter knd.

Jur. Za lipu i pametnu zabavu ćemo vaik dobit i našu muziku.

Razne primorske viesti.

Istarsko-talijansko političko društvo prema razdiobi izbornih kotara. Iz tršćanskih novina doznajemo, da je tamo obdržavao odbor talijanskog političkog društva za Istru sjednicu, na kojoj se je medju ostalim govorilo i o izbornoj reformi. Prisutni zastupnik Bartoli da je obširno izviestio o poznatom kompromisu izmedju talijanskih i slavenskih zastupnika glede razdiobe izbornih kotara u Istri i o premještenju mjestnih občinah Svetvičenti i Kanfanar iz V. u II. izborni kotar bude li to talijanskim zastupnikom njihova stranka savjetovala.

O tom predmetu da se je povela podulja razprava i da je bilo konačno zaključeno zahtjevati od talijanskih zastupnika da se uvrsti občine Svetvičenti i Kanfanar u V. izborni kotar (sudbeni kotari Pazin, Labin i Buzet).

Mi neznamo, da li su u istinu slavenski zastupnici na gornju promjenu unapred pristali bez ikakve dalnje protuobveze sa talijanske strane, pa čekamo što će na izvieštaj g. Bartoli-a slavenski zastupnici.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente u raznim slogovima, misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, olborlje, monstrancije, svićnjake, lustere i t. d.**

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s tega je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Jeftino česko

perje

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·— bijele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·— kao snieg bijele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·— razašilje se franko pouzećem. Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Soboslikar
Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.
preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

Br. 3679.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskog liječnika za zdravstveno okružje združenih općina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu, kojega je služba ustanovljena pokrajinskim zakonom od 18. marča 1874. br. 8.

S ovom službom skopčana je godišnja plaća od 2000 K za liječenje siromaha, a K 400 za odštetu putnih troškova. Prvu će svotu primati u mjesečnim a drugu u tromjesečnim anticipatnim obrocima kod c. k. poreznog ureda u Buzetu.

Osim toga zaslužit će liječenjem nesiromaha i cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrieme epidemije.

Služba traje tri godine i obnavlja se mučke od godine do godine, izuzev u slučaju odpovjedi s jedne ili s druge strane koju se mora dati tri mjeseca prije izmaka ugovorenog roka.

Molitelji moraju poznati hrvatski ili slovenski i po mogućnosti i talijanski jezik te odposlati dokumentovanu molbu na predsjednika zdravstvenoga povjerenstva Frana Flego putem poglavarstva općine Buzet do 15. novembra t. g.

BUZET, 18. oktobra 1906.

Frane Flego v. r.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Br. 49

Oglas.

Daje se na obće znanje, da će se u sriedu dne 31. oktobra 1906. obdržavati javna ustmena dražba radi davanja u zakup izradjenja djelova ceste vodeće od Fontane prama Svi Sveti, u občinskom uredu u Buzetu od 10—12 sati prije podne.

Svaki dio sastoji se od 200 m. a 13 dielova od 380 m. duljine.

Izklična ukupna ciena iznaša 51061 K i 60 helera.

Posebne izklične ciene pojedinih 13 dielova, kao nacrti, troškovnici i dražbeni uvjeti mogu se uvidjeti za vrieme uredovnih sati u obć. uredu u Buzetu.

Svaki dražbovatelj imade prije položiti u ime vadiuma 5% od izklične ciene pojedinih dielova, koga dostalac na 10% od zakupne svote u ime jamčevine odmah nadoplatiti imade.

Costovna uprava

BUZET, 11. oktobra 1906.

Predsjednik:
Žigante v. r.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **sloga, reume, astme** (težkog disanja), **nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje** (migrâne) **kucanja srdca, zubobelje, muževne slabosti, studeni ruke i noga, padavice** (epilepsije), **mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila** (malokrvnosti), **želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — **koristna meda** Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice,** koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz razaih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moja kćerka od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 1. novembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom zrastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. H. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Posliednja zaprieka odklonjena.

Kako se je predvidjalo, provela se je u odboru za izbornu reformu najžešća borba o posliednjem paragrafu — § 42 — te reforme. Ta borba trajala je punih 8 dana i već se pojaviše glasovi o tom, da će radi pretjeranog zahtjeva Njemaca o dvotrećinskoj većini pokopati čitavu reformu.

U posliednjem trenutku utekla se je vlada za pomoć Kruni, koja je imala posredovati izmedju oprečnih si stranaka. I doista u sriedu primio je car i kralj u audienciju takozvane parlamentarne ministre, t. j. ministre koji imadu za sobom velike parlamentarne stranke. Vladar je primio najprije ministra bogoštovja i nastave dra. Marcheta, pak ministra željeznica dra. Derschattu, poljskoga ministra zemljaka grofa Dzieduszyckoga, njemačkoga ministra zemljaka Pradea i českoga ministra zemljaka dra. Pacaka. O toj se audienciji javlja: Kralj je izrazio nadu, da će odbor za izbornu reformu doskora svršiti svoj posao, te da će se također i carev. vieće požuriti sa riešenjem ove osnove; to da bi bilo tim poželjnije, jer vrieme hiti i jer se više ne može birati po starom izbornom pravu. Kralj je bio do najsitnijih tančina obaviešten o posliednjim kompromisnim pregovorima i rekao, kako se pogovara u parlamentarnim krugovima, da se posliednje poteškoće za pravo liču samo aritmetičkih pitanja i da se lahko mogu odstraniti. „Izborna reforma vrlo mi je prirasla srcu", reče vladar, „i ona se uz svaku cienu mora riešiti".

Ministri su dali oduška uvjerenju, da će se utanačiti kompromis u odboru za izbornu reformu; u zastupničkoj kući da još mnoge poteškoće izčekuju izbornu reformu, no ona će se, tako su ministri izvjestili, pravovremeno i ustavno riešiti.

Ta odlučna želja vladareva, da se naime izborna reforma mora pod svaku cienu riešiti, nije ostala bez upliva i utjecaja na držanje odlučujućih stranaka u odboru za izbornu reformu. Ističe se doduše s raznih strana, da je uplitanje Krune u ono pitanje neustavno, ali se kod nas u obće ne može govoriti o strogo ustavnom vladanju kad se znade, da je bilo na kormilu države toliko i toliko ministarstva, koja nisu proizašla iz parlamentarnih stranaka.

Govoreći u posliednjem broju o poteškoćama, na koji je naišao odbor za izbornu reformu kod posliednjeg paragrafa te reforme, kazali smo medju ostalim, da ne preostaje vladi drugo, nego pronaći takav predlog, kojim bi se iole zadovoljilo opravdanim željam i nenjemačkih stranaka.

Takav predlog iznio je u sjednici toga odbora od četvrtka kršćansko-socijalni zastupnik dr. Gessmann. Predlog ide za tim, da promjene §§ 1,, 4, 5., 33—37 i 42. novog izbornog zakona, kaošto i tomu zakonu pridodani tabelarni prilog o razdiobi izbornih kotara, mogu uzslieditijedino tada, ako su u carevinskom vieću prisutna barem 343 zastupnika. U taj broj ne smije se računati one zastupnike, koji su istodobno ministri i članovi saborskog predsjedničtva, te koji vrše na dan glasovanja službu saborskih bilježnika. Da mogu promjeniti one zakonske odredbe, koje rade o razdiobi izbornih kotara, kao što i §§ 34—36, koji se odnose na istodobni izbor dvaju zastupnika u jednom te istom kotaru (što vriedi jedino za Galiciju) potrebno je, da izmedju onih 343 zastupnika bude prisutno bar više od polovice zastupnika one pokrajine, u kojoj se nalaze dotični izborni kotari.

Za razpravu pitanja o promjenah izbornih kotara ne može se dozvoliti u § 42. postojećeg poslovnog reda za carevinsko vieće predvidjeni skraćeni postupak. O tom predlogu razprela se živahna razprava premda bijaše medju odlučujućim strankama već prije stvoren o istom kompromis.

Zastupnik Kaiser izjavi, da za predloženu izbornu reformu u obće ne može glasovati. Odsudjuje postupak Krune, koja da je izjavila, da mora razprava o izbornoj reformi započeti u carevinkom vieću već 5. novembra t. g. Ta želja — reče — ne može biti carevinskomu vieću zapovied. Zlo po onu državu i po onog vladara, koji ima samo takove savjetnike, koji se bezuslovno podvrgavaju njegovoj volji i mišljenju. Napada na kršćanske socijaliste, koji da su se iznevjerili njemačkoj stvari. Na koncu veli: Ja smatram ovu izbornu reformu nesrećom za njemački narod, za državu i za dinastiju, koja nam danas ovaj predlog preporuča.

Još je govorio zast. dr. Pergelt, koji je izjavio, da u predlogu Gessmannovu sadržani broj ne daje dostatne garancije za narodnostni posjed Njemaca, te izjavlja, da će se uzteguti od glasovanja.

Zatim je dao predsjednik odbora dr. Ploj navedeni predlog na glasovanje.

Pri glasovanju predlog Gessmana primljen je s 32 protiv 12 glasova. Za predlog su glasovali: Abrahamovicz, Bobrzynski, Chiari, Conci, Cipera, Dobernig, Dulemba, Erler, Gessmann, Glombinski, Hagenhofer, Harmuzati, Hruby, Kozlowski, Kramař, Lecher, Löcker, Malfatti, Pastor, Schlegel, Schraffl, Starzynski, Steiner, Stransky, Sustersič, Tollinger, Vogler, Zafron i Žaček.

Proti glasovali su: Choc, Dobrzensky, Herold (Nijemac), Kaiser, Malik, Mettal, Schreiner, Stein, Tavčar, Wasilko, Wastian i Zazvorka.

Tim glasovanjem odklonjena je jedna od najvećih zaprieka ostvarenju nove izborne reforme. Ovim riešenjem više su zadovoljni Niemci, Poljaci i Talijani, nego li Česi i ostali slaveni. Niemci su zahtjevali za zaštitu razdiobe izbornih kotara većinu od dviju trećina, t. j. 344 zastupnika pošto će novi državni sabor imati 516 članova. Kako se vidi prihvaćeni kompromisni predlog, koji za promjenu izbornih kotara ustonovljuje 343 zastupnika, razlikuje se samo za jedan glas od većine od dviju trećina, što će bitno otežčavati svaku promjenu. Prihvatom Gessmanova kompromisnoga predloga riešene su dakle sve prieporne točke, te za preostali posao nema daljnjih zaprieka. Dne 5. novembra imalo bi u zastupničkoj kući započeti drugo čitanje, koje će se po mogućnosti pospješiti. U zastupničkoj kući se ne očekuje osobite poteškoće, čim bude pošlo za rukom da se svlada obstrukcija, kojom se priete pangermanski i rusinski zastupnici.

Ustanova o razdiobi izbornih kotara nije pravedna. Tom razdiobom prikraćeni su ponajviše Rusini, pak Česi, te Slovenci i mi istarski Hrvati. Ona pogoduje silno Niemcem, Poljakom i Talijanom. Ni Gessmanovim predlogom nije nepravednost § 42. izborne reforme odstranjena. Niemci naime, kojim narodnostno najviše pogoduje prihvaćena razdioba kotara, moći će svojom odsutnošću uvjek spriečiti, da se eventualno postojeća razdioba izbornih kotara promjeni na korist slavenskih naroda. Nu uzprkos svemu tomu prihvaćena izborna reforma značiti će za sve narode ove pole monarhije velik korak napred. Stoljetne nepravde nedadu se — kako rekosmo onomadne — jednim mahom odstraniti. Za to se hoće mnogo uztrajna, požrtvovna i složna rada sviju zastupnikah slavenskih plemena zastupanih na carevinskom vieću.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 28. oktobra 1906.

Zastupnička kuća

zasjedala je prošloga tjedna sriedu i petak. Preko pitania uvriede zastupnika Onciula po grofu Sternbergu prešla je na dnevni red. Razpravu o prešnom predlogu zastupnika Böheima i drugova za poboljšice poštanskim činovnikom i uslužbenikom svršila je. U stvari bio je prihvaćen predlog, da se stvar izruči proračunskomu odboru da ju izpita i postavi shodne predloge. Stein i Šenererijanci postavili su neznam već po koji put prešan predlog za posvemašnje otrgnutje „Ugarske" od „Austrije". Za prešnost glasovalo je kakvih 30 zastupnika, ne samo Šenererijanci i Wolfianci, nego i mnogi od njemačke pučke stranke. Za razprave prešnosti udarali su proti vladajućoj dinastiji i osobi vladarevoj

---

PODLISTAK.

Skok po Dalmaciji g. 1901.

Iz privatnog pisma.

(Konac.)

Od raznih zelenih otoka, koje sa parobrodići posjetih, pa u Braču, Omišu, moram bar natuknuti Vis! Iz bistrih voda, srjed morskog modrila, kako pišu, a ja vidih, diže se u jadranskom moru, kano zelena kita cvieća, krasno ostrvo Vis. Tude morsko dno tamni, mukli grob talijanske mornarice od g. 1866.

Kolike i kakove oklopnjače, sa ubojitim gorostasom »Affondatore«; 10 oklopnjača, uz ine ratne brodove. U njih topova, koji izbacaše zrna do 150 kilograma; a naš najveći top nije mogao preko 20.

U Talijana sve novo novcato, a u naših većinom staro i izkrpano. Ali na našim ribaricama, kako Talijani nazivaše, bijahu dalmatiski mornari, krčki Hrvati!

Talijanac Parodi dokazao, da je talijanska sila bila dvostruka. Stvoriše se golema čudesa! što se dogodi, nemože se odgoditi.

Krasan vidik sa Huma do 591 metara. Tvrda špilja, prepuna stalakita i stalagmita, kano da vidiš atenske akropole; egipatske sfinge i piramide; rimske lukove i koloseje; maurinske Alhambre!

»Modra špilja«. najljepši hram, dražestnih vila sinjega mora.

Bišovo ostrvo dugo pet milja, koje odtad poznato, kad se tude odkriia znamenita Modra špilja. Pričaju ribari, da su se tude odprije sastajale morske vile, dok ih ne prognaše na mjesec.

Na Biševu stanovaše kaludjeri sv. Benedikta, te sagradili crkvu i manastir sv. Silvestra. Uz ostanke manastira, još i danas vidiš tu crkvu. Stanovnika na ostrvu do 150.

Bečki umjetnik E. barun Ransonnet naslikao i opisao ovu krasotu; tko ju želi boljma upoznati, neka si pribavi ugodni opis od P. Kunićića.

Svi izletnici, koji dolaze, da se nagledaju te vanredne ljepote kažu, da je Modra špilja na Biševu kod Visa, na svietu najljepša; jer da nadkriljuje i onu na otoku Capri u Italiji, kako piše Kunićić.

Nu badava, nejma pera da opiše, niti kista da predoči liepu ljepoticu. Dojdi, pa gledaj!

Vis leži na okolo prostrane luke, broji danas do pet tisuća duša. Tude su uspomene od stare slavne Isse; talijansko-francusko-englezkog boja, te osobito znamenitog od g. 1866.

Višani, pa Komižani čakavci su, katolici i čvrsti, gorljivi Hrvati.

Mnogobrojno i zvanično družtvo »Zvonimir« priredilo u prekrasnom gradskom kazalištu vrlo zanimivu predstavu. Zabava bila živahna i ugodna.

Isto plemenito družtvo pribralo i zaokupilo svoje mnogobrojne članove na pjevačko-glazbenu sjajnu zabavu. Čudom se čudite! Ovo hvalevriedno družtvo broji umjetnih pomagača i to: 42 pjevača, što milotnih ženskih, što ugodnih mužkih glasova; pak 46 u glazbištu izvrstnih svirača!

Neznam za nikakvo obinje, — kad počeše, nastaviše, dokrajčiše, ja sam se udivio, kano ruža u čunu! Zaludu je začina, kad nije načina; ali tude bje načina, za to bje i začina.

Smierni poklon zborovodjam! Duboki naklon sudjelovcem!

Sve bje dakako u hrvatskom iskrenom duhu, u hrvatskom udivljenom zanosu.

Uz bok ovomu, eto uz ostala hrvatska radina, ozbiljna, muževna družtva, sjaju i vrli, živahni, požrtvovni Sokolaši u svojim prostorijam, osobito ubavom prostranom i divotnom perivoju, sila puta radosno zaokupe svoje članove i mile goste; pa da čuješ izvrstne pjevače, posve skladnu izvježbanu glazbu njihovih članova; da vidiš u gombalačkih vježbah žilavost i čilost, to ti pravo milje i omilje! a sve začinjeno hrvatskim osjećajem. Sve tude braća dragovići, srce i duša.

Bog da naspori! Ti moj, a ja tvoj

Lj. S.

i Njemac Stein, i češki radikal Sobotka i grof Sternberg. Bio je naročito ovaj pozivan od predsjednika na red, a ministar predsjednik je „najodlučnije" odbio napadaje, zgražajuć se nad njimi.

Već sriedu se je započelo, a nadaljevalo i svršilo petak razpravu o podržavljenju „sjeverne željeznice" (Nordbahn). To su zagovarali osobito Česi i Poljaci, dočim su mnogi njemci bili proti podržavljenju. Vodili su jih razni razlozi, među njimi i taj da kad bude željeznica podržavljena neće već biti namješteni sami Njemci kao činovnici i službenici. Koješta njim je vlada i tu popustila. Odnosna zakonska osnova bila je petak prihvaćena u cielosti i u potankostih, takodjer u tretjem čitanju. Još ju ima razpraviti gospodska kuća i potvrditi vladar. Oboje će se dogoditi prije nego li ovi redci dodju pred oči čitateljem. Žuri se, jer valja da osnova bude zakon do 31. oktobra tekuće godine.

Odbor za izbornu preosnovu.

Taj odbor imao je sjednice 22., 23., 25. i 26. oktobra. Dne 22. i 23. se je još žestoko razpravljalo za i proti dvietretjinskoj većini obzirom na promjenu izbornih kotara. Njemci Löcker, dr. Herold, Stein, Hagenhofer govorili su za dvietretjinsku većinu. Stein je pri tom napovjedio obštrukciju u kući. Hagenhofer, predstavnik katoličkih Niemaca, izjavio je da će on i njegovi drugovi glasovati s drugimi Njemci (dakako drugačije?!), i dodao da treba njeke druge ustanove postaviti pod zaštitu dvie tretjinske većine. Za to govore takodjer Poljaci Abrahamović i Globinski, tvrdeć da mora izborna preosnova imati njeku trajnost, i iznašajuć za Galiciju njeke iznimke. Proti dvietretjinskoj većini govore Česi Stransky i Žaček. Ovaj ističe da sva povjest ustava u Austriji kaže na nasilja Njemaca (kako bi Njemci bilo koje fele bez nasilja?!) na štetu Slavena, a tako i ova izborna osnova. Slovenac Šusteršić govori odlučno nesamo proti dvietretjinskoj većini nego i proti predlogu baruna Malfatti. Rusin Wasilko govorio je u istom smislu jako odlučno.

Medju to što je odbor tako razpravljao i ponedjeljak i utorak, vodili su se živo pogovori izmed ministra predsjednika i poglavica stranaka; pače u stvar posegnuo je i sam vladar. Sriedu poslie podne, kad se je u kući vodila razprava, pozvao je k sebi parlamentarne ministre, to jest one koji su iz parlamenta uzeti, a to su: Njemci Marchet, Derschatta i Prade, Čeh Pacak i Poljak Dziedušicki. Vladar im je stavio na srce izbornu preosnovu, preporučiv njim da djeluju svaki u svojoj stranci da bude čim prije provedena, i opaziv da se po starom izbornom redu već neće moći glasovati. Kućnom sjednicom toga dana se je toliko zateglo, da se nije moglo držati napovjedjene sjednice izbornoga odbora. Učinilo se je naumice. Htjelo se je pogovore dalje voditi i dokončati. U večer okolo 7 s. sakupili su se predstavnici Čeha i Niemaca u prisutnosti ministra predsjednika i ministara Marcheta, Derschatte i Pacaka. Pogovori trajali su do 11. ure. Sad su zaredali svi skupa, sad Česi napose, Njemci napose. Najživlje radio je ministar predsjednik, uzimajuć više put riec i na sve i na pojedince. „Nesmijemo se razstati, dok se ne složimo, makar do pol noći, do jutra, do podne". Tako je klicao sakupljenim, i uspjeo je prije pol noći. Složili su se u predlogu sliedećega sadržaja.

Promjene ovoga zakona u paragrafih 1. 4. 5. 33. do 37. i 42. kao i tabelarni dodatak glede razdiobe kotara mogu se zaključiti (dakako nadpolovičnom većinom) jedino onda ako su prisutna najmanje 343 zastupnika. Tu se nebroje zastupnici ministri, kućni predsjednik i podpredsjednici i bilježnici onoga dana kad se glasuje.

Kad bi se htjelo promjeniti ustanove parafrafa 34.—36., koji govori o izboru dvojice zastupnika jednim činom, tad treba da je prisutno bar polovica zastupnika one krunovine za koju bi se htjelo promjenu provesti. (Ova ustanova je samo za Poljake u Galiciji).

Takav predlog postavio je u sjednici odbora za izbornu preosnovu dne 25. oktobra zastupnik Gessmann. Barun Malfatti povukao je svoj predlog. Predlog za dvotrećinsku većinu pao je sa svimi proti 13 glasova. Gessmanov predlog bio je prihvaćen sa 32 proti 12 glasova. Proti tomu predlogu glasovali su Njemci: Herold, Kaiser, Malik, Schreiner, Stein i Wastian, te Slaveni: Dobrzenski, Mettal, Choc, Zavorka, Wasilko i Tavčar. Sustegli su se od glasovanja Njemci Ehrenfels, Grabmayer, Stürgkh i Pergelt. I tako se je u odboru prekonjulo najveću poteškoću što je bijaše u cieloj izbornoj preosnovi. Može se sa velikom stalnošću reći, da je izborna preosnova na temelju sveobćega, jednakoga, izravnoga i tajnoga prava glasa gotova. I makar sadržaje i ona mnogo krivica prema slavenskim narodima, ona je bolja nego dosadanja, i mi joj se možemo u toliko radovati. Njezine promjene su otežčane ali nemoguće nisu.

U subotu dne 27. oktobra razpravljao je izborni odbor o predlogu Poljaka Starzynskoga, koji ide za tim, da se u nekih stvarih poveća zemaljsku autonomiju. Njemci se protive, takodjer veleći da se pitanje autonomije nema mješati u izbornu preosnovu.

Naknadno doznajemo, da je u ponedjeljak dne 29. oktobra izpalo glasovanje o predlogu Starzynskoga ovako: za predlog 22 proti njemu 16 glasova. To je samo slučajna većina, jer su mnogi Njemci manjkali. U kući će trebati dvie trećine većine, a te se ne će dobiti.

Interpelacije

zast. Spinčića u carevinskom vieću.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra za bogoštovje i nastavu.

Sliedeć klicajem pučanstva u Staroj Baški na otoku Krku bijaše tamo već prije 25 godina državni inžinir da prouči način kako bi se tamo sagradio gat ili mul.

Prije kakvih 15 godina podnesli su tamošnji stanovnici molbu kod c. k. pomorske oblasti u Trstu, i u njoj dokuzali kako je potreban gat ne samo za mjesto nego i za dalmatinske te druge mimobrodeće brodove.

Dne 13. jula 1902. bio je na licu mjesta lučki kapetan iz Maloga Lošinja, i on da se je uvjerio o potrebi gata.

Poslie toga posjeta probudila se bijaše u mjestnih stanovnicih nada, da će se ipak jednom zadovoljiti takodjer njihovoj toli jako osjećanoj potrebi, te je mjestni župan zamolio i pismeno riešenje spomenute molbe. — Pošto ipak oni stanovnici nisu dobili nikakva odgovora na njihove molbe, podastrli su mjeseca augusta t. g. molbu ravno c. k. ministarstvu trgovine. Nužda gata u Staroj Baški bila je već i u zastupničkoj kući medju ostalimi u sjednici 9. jenara 1897. iztaknuta i pojedinim državnim činbenikom osobno više put preporučena.

Na temelju rečenoga, i pošto bi provedbom odnosnih potrebnih i ne jako skupih radnja tamošnji stanovnici, nalazeći se u velikoj biedi, zadobili zarade, dozvoljavaju si podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine ovaj upit:

Je li Vaša Preuzvišenost voljna zauzeti se za što skoriju izgradnju gata u Staroj Baški na otoku Krku, i zahtjevati da se eventualno naknadno postavi odgovarajući iznos u proračun za godinu 1907.?

Beč, 2. oktobra 1906.

Ponovljenje upita zastupnika Spinčića i drugova na preuzvisenoga gospodina ministra za bogoštovje i nastavu glede ustonovljenja hrvatske pučke škole u Cresu.

Pozivom na upit prvopodpisanoga i drugova od 12. maja 1905., obnovljen 29. septembra 1905.;

i pošto se roditelji hrvatske školske djece neće podnipošto zadovoljiti sa samim uvedenjem hrvatskoga jezika kao predmeta u obstojećih talijanskih pučkih školah u Cresu — što kao da se početkom ove školske godine uvadjaju, po svojedobnom predlogu tadašnjega c. k. kot. poglavara, sada već c. k. namjestničkoga savjetnika i upravitelja c. k. kotarskoga poglavarstva u Lošinju, i *odobrenjem toga predloga* sa strane občinskoga zastupstva u Cresu od 26. aprila 1905. (tako je izviestio list „Il Piccolo della sera" od 28. aprila 1905. br. 3506) — uslobodjuju si podpisani ponovno postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave ovaj upit:

1.) Je li Vaša preuzvišenost voljna dati izpitati bezodvlačno i strogo po nepristranoj osobi pitanje ustrojenja pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom u Cresu, imenito glede zavlačenja obdržavanja odnosne komisionalne razprave i glede hrvatoždrskih spletaka naročito predsjednika c. k. kot. školskoga vieća u Lošinju, i uspjeh odnosne iztrage priobćiti u kući?

2.) Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti shodno, da Vam podredjene škol. oblasti, koje su zakonom pozvane, da odlučuju s ustanovljivanjem škola i uredjivanjem naukovnoga jezika, već jednom po pravu i zakonu odluče u pitanju ustanovljenja pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom u Cresu?

Beč, 2. oktobra 1906.

Interpelacija zastupika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave.

Već mnogo godina obstoji u Brgudcu mjestna občina Buzet u Istri, školska zgrada — školska soba i učiteljski stan — koji su tamošnji stanovnici sagradili sa velikom požrtvovnošću i velikimi žrtvami.

Brgudac ima 440 stanovnika, koji svi pripadaju hrvatskoj narodnosti, i više nego dostatan broj školske djece za ustanovljenje pučke škole.

Brgudac je odaljen više od 4 km. od najbliže pučke škole.

Pošto su u Brgudcu dani svi potrebiti i u zakonu odredjeni preduvjeti za ustanovljenje pučke škole, dozvoljavaju si podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave ovoj upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona odrediti, da se u Brgudcu na istarskom Krasu u mjestnoj občini Buzet čim prije ustanovi pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom?

Beč, 2. oktobra 1906.

Politički pregled.

U Puli, dne 31. oktobra 1906.

Austro-Ugarska

U petak o podne oprostio se je bivši ministar izvanjskih posala grof Goluchowski s činovničtvom ministarstva za izvanjske poslove.

Poslie podne predstavili su se činovnici izvanjskog ureda novom ministru barunu Aehrenthalu.

Istoga dana primilo je Nj. Veličanstvo u audienciju novoga ministra izvanjskih posala baruna Aloisa Lexu pl. Aehrenthala.

Ministrom za zemaljsku obranu imenovan je na mjesto FZM. Schönaicha zapovjednik 9. sbora u Josefovu, FZM. Julio Latscher od Lauendorfa, koji je lanjske godine nasliedio FZM. Schönaicha i u Josefovu.

Iz Beča javljaju da će u današnjoj sjednici carevinskoga vieća biti podnešen predlog, kojim se poziva vlada, da predloži kući tekst pakta izmedju krune i ugar. koalicije.

Srbija.

Skupština je nastavila razpravu o odgovoru ministra za narodno gospodarstvo na interpelaciju Sretanovića. Lacković izvodi, da je Austro-Ugarska za export iz Srbije bila preprodavač, te su se srbski artikli razprodavali dielom kao sirovine a dielom već obradjeni. Minister za narodno gospodarstvo Stojanović opaža, da će pitanje izgradnje željezničke mreže doći na dnevni red s pitanjem o zajmu. Isaković (mladoradikal) naglašava, da se novi trgovački putevi ne dadu steći novcem.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju, da je u odsutnosti kneza Aleksandra otvorio dne 27. p. m. narodno sabranje ministar predsjednik, Petkov, pročitavši priestolnu besjedu, u kojoj je govora o razvitku zemlje, o neobičnom napredku trgovine i industrije, te o poboljšanju financijalnog stanja.

Položaj Bugara u Turskoj neprestano zabrinjuje pučanstvo u kneževini, a to je prouzročilo u zadnje vrieme posebne dogodjaje u iztočnoj Bugarskoj. Ipak se je bugarska vlada latila potrebnih mjera i uzdržala tako red i nadoknadila štete oštećenikom u Bugarskoj i Turskoj.

Rusija.

Iz Pariza javljaju, da je ruski ministar izvanjskih posala Izvolskij boravio u Parizu u tu svrhu, da učvrsti vez izmedju Rusije i Francezke, koji se je u zadnje vrieme razklimao.

Iz Pariza pošao je minister u Berlin, gdje je bio na dvoru svečano dočekan i od cara visokim njemačkim redom odlikovan.

U zadnjoj je sjednici ministarskog vieća izvjestio Stolypin, da iz izvješća raznih guvernera proizlazi, da su najnovije odredbe vlade povoljno djelovale na pučanstvo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanska gimnazija u Puli. Čitamo u talijanskih listovih Primorja, da sakuplja talijansko djačtvo u Puli medju gradjanstvom podpise na molbu, koju kane poslati zemaljskomu odboru u Poreču, da bi se ustrojilo talijansku gimnaziju u Puli. I pravo je! Zašto se ne bi ustrojilo i talijansko sveučilište na račun siromašne naše pokrajine?!

Istarski su Talijani u istinu skromni. Nije im dosta da su ustrojili na račun zemlje talijanskih pučkih škola i više nego li ih trebaju; ne zadovoljavaju se više s talijanskom prkos-gimnazijom u Pazinu već im treba i druge, dotično treće talijanske gimnazije u pokrajini.

U Kopru im uzdržaje vlada podpunu talijansku gimnaziju a u Pazinu ustrojiše drugu i to na zemaljske troškove a sad se je prohtjelo mladim talijanskim usijanim glavam u Puli treću gimnaziju. I dobiti će ju, eto naše glave samo ako se svi slože i ako ju budu njihovi zastupnici u saboru zahtjevali. Ta njihova svaka željica, pa bila i najobiestnija ili najneopravdanija, mora biti izpunjena. Njima je dosta da predobe nekoliko zastupnika za sebe, ostali se moraju pokoriti, jer će drugi put oni drugi i njihove želje podupirati.

Naš narod i njegovi zastupnici mogu vikati i dokazivati koliko im drago kako je to nepravedno, nepošteno, da se zemaljski novac, žuljevi i našega naroda tako lahkoumno razsipiju, ali sve to ne pomaže ništa. Volja većine zemaljskoga sabora mora biti zakonom većini pučanstva pokrajine. Lahko je dakle moguće, da će biti i ova željica objestne puljske mladeži uslišana, jer se ni zemaljski odbor ni saborska većina neće moći istoj oglušiti a kamo li suprotstaviti. A vlada, cesarska vlada, pitat će koji od naših dobrijana, zar će vlada svaku talijansku željicu odobrili? Dakako da hoće! Ta što nju briga

ako će zemaljski odbor sve pristednje i sav zemaljski novac potrošiti — samo kad se ne tiče njezine kože. Još ima novaca u zemlji, eno školskih taksa, pa ako ove ne dotječu, neka se udari veće namete, pa će biti opet novaca. Cesarska vlada ne smije se oprieti talijanskim željicam, pa buće li u budućem zasjedanju saborska većina predložila ne samo ustrojenje talijanske gimnazije u Puli, nego i *100.000 kruna* za zlosretnu „Legu", to će vlada mirne duše sve to na odobrenje predložiti, jer to nju ne boli, nju to ne smućuje, ona se ne može talijanskim Benjaminom zamjeriti.

Talijanom u Puli treba svakako gimnazija, jer do sada nisu mogli iz Pule goniti do li izsužene carske vojnike, a da budu mogli goniti i službujuće ili aktivne, treba im svakako još mladog pomladka!

Kad se opanak zamieni cipelom. Iz občinstva primamo ove redke: „Kod ovdješnjeg c. k. kapetanata služi dugo i dugo godina neki stari činovnik imenom Dollinar. Rodjen je taj starac u slovenskoj kolibi od oca i majke Slovenaca. Da li se toga pod svoje stare dane sjeća, ne želimo istraživati. Ali o čemu imamo pravo od njega iskati račun jest njegovo neotesano i prostačko ponašanje sa strankama, osobito ako su seljaci ili niži radnici. Ako taj starčina misli, da odkad je obukao gospodske svile, može po svojoj volji grditi ljude u svitama, u kojima se i on odgojio, poručujemo mu, da bi morao svaki dan barem 3 put kleknuti i zahvaliti Bogu na liepoj slučajnoj sreći, koju je postigao. Neka se pak sjeti, da biti obučen u gospodsko odielo, ne znači još biti gospodin: ako si pak utvara da je gospodin, neka rabi i gospodske manire; a ako nije u svojoj dugogodišnjoj gospodskoj službi znao naučiti gospodske manire, naći će se lieka i njegovoj prostoti.

Staru i hrdjavu robu obično se baca u ropotarnicu".

I naše uredničtvo prima već od dulje vremena pritužba na ovog činovnika, kojeg smo obzirom na njegovu starost do sada štedili. Dulje pak nismo više mogli šutiti, jer se neuljudnost toga starčine ne može trpiti. Da ne bi tko mislio da pretjerujemo, upućujemo čitatelje na tršćanski list „Il Sole", koji je ovog činovnika radi njegove neotesanosti pošteno obrisao. Krivimo donekle i njegovu predpostavljenu oblast, koja ne će da ga pusti u mirovinu kad ju je već zatražio.

Nadamo se pak, da nam ne će više dati prilike, da ga još potegnemo za uši.

Lošinjski kotar.

Sa otoka Cresa.

Kako zadnji puta javismo, obavio se je dne 23. septembra izbor kurata u Beleju. Uza sve nastojanje poznatog Carvina, koga je občina odredila, da prisustvuje izborima kao njezin odaslanik, naš je pop Josip Pavačić bio jednoglasno odabran. Rečeni je odaslanik boravio nista manje nego 8 dana u Beleju, da nebi zakasnio valjda na izborni čin, ma tutto invano sior Bepo. Ce ćeju, ljudi deju, da su vas lepo uščipnuli i vidiju, da i vi na komunu niste svegamogući.

Svaka čast Belejanom, ali i Valunjanom, jer se i oni nijesu dali na lijepak komunu. Valunjani isto kao i Belejani glasovahu do jedan, koji k izboru dodjoše za popa Toma Kraljića, a da se občina tobože ne osramoti, nije ni poslala svoga odaslanika, premda prvo i ovdje sve radila, da puk ne glasuje.

Doba bi bila već, da već i občina upozna i uvidi, da ljudi u nju i u ljude, koji u njoj sjede nemaju povjerenja, a ona i oni znadu, koji je tome uzrok, ali što zato, samo da to rendi . . .

Novim kuratima naša čestitanja i preporučamo im občinu maćuhu. *Bartulić.*

Voloski kotar:

Obliteljska žalost. *Iz* Rukavca nam pišu, da je tamo preminuo dne 25. pr. mj. nakon podulje bolesti providjen sv. otajstvi vriedni starina, otac naše rodoljubne obitelji Ivan Šepić Tometov u visokoj starosti od 82 godine.

Mnogobrojni rodjaci, prijatelji i štovatelji pokojnikovi i njegove obitelji pokazali su povodom njegova pogreba dne 27. pr. mj. koliko su ga štovali i cienili.

Vriednomu starini Ivanu bila lahka domaća gruda a njegovim milim naše iskreno saučešće!

Pazinski kotar:

Novi načelnik u Labinu. U petak konštituiralo se je u Labinu novoizabrano občinsko zastupstvo. Pošto je načelničku čast odklonio radi starosti g. Scampichio, bijaše izabran načelnikom ljekarnik gosp. Millevoi.

Čast občinskih savjetnika podieliše i trojici barunovih nazovi-socijalista, koji se kod nas u Istri igraju na socijaliste kano i djeca na vojnike.

Porečki kotar:

Dar podružnici u Lazah. Dne 14. o. m. darovao je g. Ivan Dekarin iz Rakotola vračajuć se od svojih prijatelja podružnici „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Lazah — občina Motovun 10 K. Vriednome rodoljubu i članu one podružnice zahvaljuje se na liepom daru ovim putem odbor.

Sajam blaga u Sv. Lovreču Pazenatičkom. Pišu nam od tamo: Ovdje je obdržavan dne 10. o. m. prvi od pet sajmova, što ćemo ih imati svake godine. Taj prvi sajam izpao je nad svako očekivanje dobro. Na liepo uredjenom sajmištu bilo je preko 600 ponajviše debelog blaga, t. j. volova, junčića, krava i junica. Samo volova bilo je preko 300 i to ponajviše dobrog plemena i dobro ugojenih, što je najboljim dokazom, da je ovaj dio Istre vrlo prikladan za marvogojstvo i da se tom važnom granom gospodarstva naši gospodari ozbiljno bave. Prodano je blago razne vrsti u vriednosti od preko 15.000 kruna. Sudeći po ovom uspjehu, može se očekivati, da će naši sajmovi sa blagom biti od velike koristi našem pučanstvu.

Koparski kotar:

Divljačka osveta ročkih krnjela i talijanaša. Svečanost otvorenja „Narodnog Doma" u Roču izpala je u nedjelju tako krasno, da je daleko nadvisila svako očekivanje. Ono silno množtvo domaćeg i izvanjskog naroda, dvie narodne glazbe, dva pjevačka družtva, neobično velik broj naše inteligencije, liepo i praktički sagradjeni „Dom" na vrlo zgodnom mjestu, vijanje naših trobojnica, prekrasno vrieme — sve to je uplivalo tako povoljno na ono množtvo naroda, da nebijaše lica, koje nije svog zadovoljstva izražavalo.

Nu ako bijaše to svečano razpoloženje i obćenito zadovoljstvo u i okolo „Narodnog Doma" nebijaše tako u samom gradiću povrh „Doma", u krnjelsko talijanaškom gnjezdu Roču, gdje su oni malobrojni gradjani zbog te svečanosti od jada i srčbe grizli ustnice i sipali žuč i otrov.

Vjerujemo rado da im nebijaše dobro pri srcu i duši gledajuć onu neprebrojnu povorku naroda sa dičnom sokolskom glasbom iz Buzeta na čelu, kadno je ulazila u gradić i vračala se od sv. mise. Nebijaše im stalno pravo, što svega toga nemogoše prieriečiti pak se poput šišmiša u svojih stanovih sakriše, gdje su zasnovali osvetu proti pojedincem kad ju ne mogoše proti množtvu izvesti.

Nekoja gospoda iz Buzeta dovezoše se na svečanost kočijama, koje ostaviše sa konjima u gradiću. Na večer kad se je narod razišao i pošto su odputovali dalnji gostovi, htjedoše i buzetska gospoda svojim kućam. Potražiše svoje kočije. Dvojici od njih sa gospodjama zatvoriše rečki kulturonosci konje u štali i sakriše ključ. Štalu otvoriše jedva nakon žestoke prepirke i nakon što se naša gospoda zagroziše oružnicima.

Drugoj dvojici naše gospode zasnovaše još strašnju osvetu. Odviše naime vijak (saraf) na posliednjem kolu kočije. Kad se odvezoše ova gospoda s gospodjama i sa četvero dječice nizbrdice iz Roča, opazi srećom kočijaš, da neobično vrluda stražnje kolo kočije i premda su konji niz brdo naglo trčali, uspjelo mu je zaustaviti ih i spasiti život sebi, putnikom i blagu. Na svoj i putnika užas opazi, da je vijak jednog kola odvijen, što je mogla početi samo neka djavolska ruka. Putnici sidjoše s voza prestrašeni, privezaše za nevolju kolo žicom i užetom, ukrcaše dječicu, pa hajde uz kočiju put Buzeta pješke. Komu je poznata ona silna strmina, koja vodi iz Roča dalje u polje, taj će suglasiti u tom s nama, da bi se težko bila spasila koja osoba da je nesrećom izpalo kolo, pa da se poplašiše konji. Kolika se je mogla dogoditi nesreća, da kočijaš nije opažio kako mu vrluda kolo ili da je on bio — kako se često dogadja — koliko pripit. Danas bismo stalno oplakivali mrtve ili težko ranjene znance i prijatelje. I to užasno djelo zasnovala je neka djavolska ruka u Roču, koja se je htjela divljački osvetiti nevinim osobam radi narodne svečanosti ročkih Hrvata. I takovi stvorovi, takovi divljaci hoće da budu našem puku za učitelje, pozivajuć se na svoju prosvjetu ili kulturu. Bog nas očuvao učitelja i prosvjetitelja, koji nisu ništa bolji ni pošteniji od abruckih briganta. U goru vuci, u šumu razbojnici!

Nova „Legina" prelievarna. Predprošle nedjelje otvorena je u Krkavcih (novopečeno Carcase) na Koparščini nova „Legina" škola ili prelievarna, u koju da se je upisalo 55 školske djece.

Komu je poznato, da su Krkavce skoro čisto slovensko selo, taj će lahko pojmiti kako je tom novom talijanskom fabrikom ugrožen narodni odgoj tamošnje naše dječice.

Stanovničtvo onog i nekojih susjednih sela odvisno je od talijanske gospode u Kopru i ta su gospoda napela sada sve sile, da što milom što silom zavedu ono ubogo i neuko stanovničtvo.

Jedini uztuk tomu sablaznjivom i divljačkom postupanju talijanske gospode u Istri jest ustrajanje „družbinih" škola svuda tamo, gdje ih još nema a gdje bi po zakonu morale obstojati.

Dužnost je dakle svakog pravog rodoljuba, da podupre svim silama našu velezaslužnu „Družbu" a da uzmogne toj uzvišenoj zadaći zadovoljiti.

Školske neprilike u Sovinjaku. Dne 3. o. m. zapustio je školu u Sovinjaku velezaslužni učitelj g. Srećko Jurdana, koji bijaše imenovan stalnim učiteljem pučke škole u Ližnjanu, u puljskom kotaru.

Naše pučanstvo u Sovinjaku i susjednih sela žali veoma za odlazkom vriednog svog učitelja, koji si je bio svojim uzornim ponašanjem i postupanjem u i izvan škole stekao sveobće poštovanje i obćenitu ljubav. Ono mu je zahvalno iz svega srca za sve, što je dobro i plemenito naučio njegovu djecu te je zadovoljno što je svojim težkim i požrtvovnim radom i podpuno zaslužio.

To pučanstvo očekuje pravom od školskih oblasti, da ga neće ostaviti bez učitelja i da će mu poslati čim prije vriedna i valjana nasljednika g. Jurdani, kojemu želi, da bi onim marom i onom ljubavi podučavao hrv. dječicu u Ližnjanu, kao što je to činio u Sovinjaku, radi česa ne će ga tako lahko zaboraviti iskreno mu zahvalni *Sovinjci.*

Razne primorske viesti.

Na znanje.

Prošli tjedan primili smo reklamacije za broj 42. od 18. oktobra t. g. od svih naših predplatnika na otoku Krku i Cresu. Mi smo se informirali o uzroku, te doznali da su svi ti brojevi za spomenuta mjesta bili zaustavljeni na pošt. uredu na Rieci i pobrinuli se, da se to više ne dogodi.

Toliko do znanja tamošnjim našim predplatnicima, da nebi svalili krivnju na upravu lista. — Uredničtvo.

Pobiranje nameta na vino, meso itd. Usljed odluke ministarstva financija od dne 5. oktobra pobirati će potrošarinski namet na vino i meso za g. 1907. državne oblasti u sliedećih občinah Istre: Buzet, Krk, Lošinj, Motovun, Piran, Podgrad i Poreč.

Italija „od Alpa do Kvarnera". Javljaju iz Rima: Prigodom otvorenja tvornice za izradjivanje čelika u Copoletu držao je bivši talijanski ratni ministar Pedrotti u prisutnosti dvaju državnih podtajnika govor o absolutnoj potrebi novih ratnih priprema, jer da će samo tako Italija ostati jedinstvena „od Alpa do Kvarnera". — Dobar apetit želimo!

Narodni darovi.

Ivan Šamanić, postolarski majstor u Dobrinju, sabrao je na Jerolimovu u Riški za Družbu sv. C. i M. za Istru K 3·60 u veselom družtvu Dobrinjaca i Vrbničana.

M. Kirac iz Medulina K 3·— u istu svrhu za izgubljenu okladu i za zakašnjenje.

Josip Fedel sabrao u Ližnjanu K 8·— medju nekojim članovima konsumnog družtva i puljskih Sokolaša.

Vlč. g. Zorko Kiun sabrao na blagdan Sv. Cirila i Metoda u Brestu K 14·— za družbu.

Plemenite darovatelje da Bog poživi!

Austrijska vlada, koja ne pozna Hrvata u Dalmaciji! U školskoj knjizi, što je namienjena gradjanskim školam s talijanskim nastavnim jezikom u Dalmaciji, a zove se „Geografia e Statistica della Monarchia austro-ungarica, compilata da M. Zucalli e G. Hajek", imade na strani 12. ovaj zanimivi stavak: „La popolazione della Dalmazia comprende il 97% di Morlacchi (di stirpe serba) e il 3% d'Italiani". Zanimivo je da je ova školska knjiga odobrena od ministarstva nastave odlukom od 26. junija 1906. br. 24696. Što još neće doživiti Dalmacija u ljubeznoj Austriji?

Prilog k hrvatsko-talijanskom sporazumljenju u Dalmaciji. U hrvatskih listovih Dalmacije čitamo, da vladaju u Zadru poslie posliednjeg prolazka Sokolaša upravo turski odnošaji. Osobito su na nišan uzeli djaci tamošnje hrvatske gimnazije i muške preparandije u Arbanasima. Kako se javlja, ravnatelji spomenutih učilišta podastriet će izvieše o ovim sustavnim napadajima na djake povjerenih im škola namjestničtvu i zatražiti, da se poduzmu nuždne mjere proti ovim sramotnim provokacijama i napadajima.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul za novu modu u moščeničkoj Dragi?

Jur. No?

Fr. Da neki naši mladići kad su kiseli zabugore talijanski a zabljanu hrvatski.

Jur. Ča neznas, da j' to afrikanska moda?

Fr. E, kada j' temu tako, ne rečem drugo!

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Blagostanju obitelji ima biti namijenjena briga naših kućanica!

Kathreiner-Kneippova slatka kava

ugodna je i tečna po načinu Kathreinerove priredbe, posjeduje zdravlje, jeftina je, te pruža stoga upravu neprocjenive prednosti u kućanstvu!

Neka se kod kupovanja izričnu naglasi ime Kathreiner i neka se zahtjeva samo originalni izvornik sa zaštitnim znakom župnika Kneippa.

Soboslikar
Vladimir Vojska

u PULI, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a ciene umjerene.

Br. 3679.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskog liječnika za zdravstveno okružje združenih općina Buzet - Roč sa sjedištem u Buzetu, kojega je služba ustanovljena pokrajinskim zakonom od 18. marča 1874. br. 8.

S ovom službom skopčana je godišnja plaća od 2000 K za liječenje siromaha, a K 400 za odštetu putnih troškova. Prvu će svotu primati u mjesečnim a drugu u tromjesečnim anticipatnim obrocima kod c. k. poreznog ureda u Buzetu.

Osim toga zaslužit će liječenjem nesiromaha i cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrieme epidemije.

Služba traje tri godine i obnavlja se mučke od godine do godine, izuzev u slučaju odpovjedi s jedne ili s druge strane koju se mora dati tri mjeseca prije izmaka ugovorenog roka.

Molitelji moraju poznati hrvatski ili slovenski i po mogućnosti i talijanski jezik te odposlati dokumentovanu molbu na predsjednika zdravstvenoga povjerenstva Frana Flego putem poglavarstva općine Buzet do 15. novembra t. g.

BUZET, 18. oktobra 1906.

Frane Flego v. r.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnija i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkveno zastavo, čilime, albe, rokete, ciborlje, monstrancije, svićnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Pulnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručili, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić“

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner“ i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Volosku, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkoj disanja), nespavanja, zujenja u ahu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčano sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesčke slabosti** itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vasrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, ruzašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A. — Kalman ulica ugao.

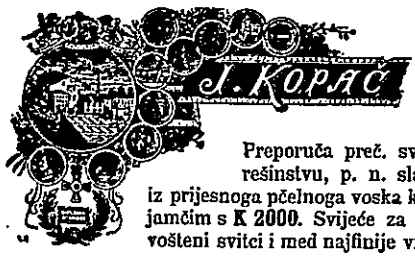

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske ciene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upłaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto 3 njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Broj 45. Pula, u četvrtak dne 8. novembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog začuna br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Promjene u skupnom ministarstvu.

Već za vrieme posliednjega zasjedanja delegacija pokazali su madžarski delegati u mnogih svojih govorih, da nisu zadovoljni sa ministarstvom izvanjskih poslova grofom Goluchowski-em i da hoće da odstupi. Reć bi da su već onda glasovali za troškove izvanjskih poslova samo predpostavom da Goluchowski ne će već zauzimati najviše časti u monarhiji. Ugarska vlada, naročito Wekerle, bi ga bila još sada spasila, al nije išlo. U oči novoga zasjedanja delegacija bio je Goluchowski prisiljen dati ostavku. Dao ju je 21. listopada, i odmah bila je načelno, pak i stvarno prihvaćena. Madžari su uzrokom što je pao s mjesta na kojem je 12 godina sjedio. Njegov pad stavlja se u savez takodjer sa odnošaji na Balkanu, koji za monarhiju nisu najbolji, i sa držanjem Italije. Neki hoće vidjeti u njegovom padu takodjer ruke priestolonasljednika. Slaveni, a najmanje pak Hrvati, nemaju razloga da plaču za Goluchowskim. Pod njim je procvala ona politika, kojom se je svagda i svuda gladilo Talijane, a ponizivalo i tlačilo i izlagalo svakojakim napadajem Hrvate. Njegovo Veličanstvo cesar i kralj izkazalo je Goluchowskomu osobitu počast tim, da je pješice, doisto nedaleko, išao iz dvora u prostorije ministarstva vanjskih posala, i učinio posjet Goluchwskomu od kakve pol ure. Kaže se, da će još nekakvu čast na dvoru dobiti.

Njegovim nasljednikom imenovan je dosadanji poslanik monarhije u Petrogradu barun pl. Aehrenthal. On je prihvatio ponudjeno mu mjesto, pošto se je kod obih vlada osjegurao, da će ga podupirati.

Po uzrocih i posliedicah znamenitija je promjena što se je dogodila u poglavici ministarstva rata. Neočekivano, bez da se je pitalo ni jednu, ni drugu vladu, odstupio je dne 24. oktobra ministar rata Pittreich, i imenovan na njegovo mjesto dosadanji ministar „austrijskoga" domobranstva Schönaich. Obćenito iztiče se kao uzrok pada Pittreichova okolnost, da monarhija treba povećanja vojske, a da ga Madžari ne će da dadu. Pri tom se pozivaju na ugovor, koji je sadanja madžarska vlada sklopila s krunom kad je ono neočekivano bila preuzela kormilo. Ugovor da je glasio: Kroz dvie godine nikakve promjene obzirom na zapovjedni njemački jezik u vojski, nikakvo povećanje vojske. Na to je i Pittreich bio pristao. Mislio je, da će madžarsku vladu ipak sklonuti na popust, te će mu dozvoliti nuždno povećanje vojske. Prevario se je. Okolnosti da zahtjevaju neobhodno povećanje broja vojnika; Madžarska vlada ne će da na to privoli.

Mnogi hoće da je pad Pittreichov djelo prestolonasljednikovo. Vježbe u Dalmaciji reć bi da su im otvorile oči i u političkom i u vojevnom obziru. Poslie, pa i usljed njih, da je pao vrhovni nadzornik vojske grof Beck, a sad eto i ministar rata.

Novi ministar rata Schönaich nastupa nakanom da zahtjeva povišicu vojnika. Za što ju trebaju, da li i s kim je rat na vidu, to se nekaže.

Ministrom „austrijskoga" domobranstva da će postati Latscher pl. Lauendorf.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 28. oktobra 1906.

Odbor za izbornu preosnovu.

Na dalje bili su u ovom odboru razpravljeni još svi ostali članci i paragrafi, kao i naslovi i izvršitbene ustanove. Tim se je porabilo malo vremena, al je sjednica ipak dugo i po podne, do prilično kasno u večer trajala. Tomu je dao povod zastupnik dr. Pergelt i drugovi. Oni su htjeli, da se k § 6. o temeljnom zakonu glede zastupanja u carevinskom vieću, gdje se ustanovljuje sveukupni broj zastupnika i broj zastupnika za pojedine krunovine, doda ustanovu, po kojoj bi se uzakonio kompromis izmedju Čeha i Njemaca u Českoj i Moravskoj glede broja članova delegacije iz obih tih krunovinah. Htjeli su u obće, da se ovdje već uzakoni da će Njemci iz Česke i Moravske imati svoje članove u delegacijah. Dugo i opetovno su uzalud govorili i predsjednik odbora dr. Ploj, i ministar-predsjednik barun Beck, i razni ne samo česki i poljski zastupnici, nego i njemački, da to ne spada k rečenom paragrafu, da bi tim u pogibelj došla sama izborna preosnova. Konačno je ipak popustio, da se njegov predlog razpravi pošto se svrši podpuno razprava o izbornoj reformi, i pošto mu se je obećalo da će se razpraviti. I razpravio se je i bio zabačen sa većinom glasova. Pergelt je najavio svoj predlog kao predlog manjine. Kod te razprave predložili su Wassilko za Galiciju, Conci za Tirol, Šušteršić za Štajersku, da se ima kod izbora u delegaciji i u tih pokrajinah uzimati obzir na obje narodnosti. Dakako da su ti predlozi pali.

Tako je izborni odbor, u svojoj 62. sjednici dne 29. listopada 1906., posvema svršio razpravu o temeljnom zakonu zastupanja u carevinskom vieću i o zakonu izbornoga reda.

Izabrao se je i izvjestitelj u osobi Njemca dra. Löckera, koji se je svakom prilikom zauzimao da se svladaju potežkoće koje su se prikazivale. Sad će on sastaviti izvještaj, taj će se tiskati, razdieliti medju zastupnike, i počet će razprava u kući.

Izborni odbor će medjutim razpravljati o kaznenih ustanovah u zaštitu slobode izbora.

Zastupnička kuća

Beč, 5. novembra 1906.

U sjednici od utorka prošloga tjedna pročitala su se najprije priobćenja ministra predsjednika, da je vojni ministar Pitreih odstupio; na njegovo mjesto imenovan je dosadanji ministar domobranstva Schönaih, a na mjesto ovoga Julij Latscher. Ovoga je ministar predsjednik osobno predstavio.

Zastupnici Šenerer i Stein, te 14 drugih zastupnika podali su prešni predlog, kojim predlažu da se posebnom adresom umoli Njegovo Veličanstvo cara Austrije neka znakove carstva, koji se nalaze u dvoru u Beču i koji kroz stoljeća predstavljaju moć i veličinu rimskoga carstva njemačkoga naroda, dadu na razpolaganje sadanjim predstavnikom njemačkoga cjelokupnoga puka, njemačkom caru i njegovomu saveznom vieću, da ih mogu svečano prenesti na pohranu u Berlin. Pošto predlog nema dosta podpisa, pita predsjednik da li se taj predlog podupire. Nema ih dosta, ne može se o njem razpravljati.

Razpravio se je pak prešni predlog poljačkih zastupnika o izpravljenju gruntovnih knjiga u Galiciji i Bukovini. Zakonska osnova je već gotova, prešni predlog se je postavio samo za to, da se ta osnova odmah razpravi. Prešnost bila je prihvaćena a za tim takodjer zakonska osnova. Govorili su neki Poljaci i zast. Biankini, koji je istu stvar preporučio za Dalmaciju. Ministar pravosudja je obećao da hoće.

Medju ostalim odgovorio je ministar bogoštovja i nastave na interpelaciju zast. Spinčića i drugova od 2. oktobra t. g. glede ustrojenja javne pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom u Brgudcu. Odgovorio je da su svi izvidi u tom pitanju gotovi, i da još manjka mnienje zemaljskoga odbora glede naukovnoga jezika, za koje je pristalo c. k. zemaljsko školsko vieće dne 23. oktobra t. g.

Zastupnik Gessmann i drugovi postavili su predlog, nek se zakonske osnove glede promjene izbornoga reda prešno razpravi. — Tim predlogom preteklo se je sve one, koji su htjeli izbornu preosnovu prešnimi predlozi obstruirati. Takvih prešnih predloga postavili su česki radikalci, česki agrarci, česki divljaci i slovenski liberalci, kakvih 30. Nego mnogo tih predloga nije imalo dovoljno podpisa. A da su i imali, mogli bi se bili razpraviti tek poslie rečenoga Gessmannova predloga.

U današnjoj sjednici, ponedjeljak dne 5. novembra po podne, čitali su se najprije predlozi, molbe, interpelacije, i to doslovno na zahtjev nekih protivnika preosnove.

Medju interpelacijami su i one zastupnika Spinčića i drugova radi napravljenja mula i uredjenja luke u Opatiji, 2.) radi produbljenja dna na ulazu u puntarsku dragu, 3.) radi postupka kod c. k. sudova u Istri i u Trstu.

PODLISTAK.

Leprinačke paćuharije

Sakraboljt na rame, malo manj me je sram niš već pisat va foji, zač će ljudi mislet, da lažem.

Neki dan, malo prej izbori, bil sam poslal va foji on razgovor mej Gregotom i Tončićem, zač sam za sigurno držal, da ćemo mi ovput dobit puli izbori, kada su oni sami tako sudili. Pak ste videl malo, ča sej dogodilo? Dobili su leprinački talijani, kako sami znate, va sa tri tela. Znam, da su ljudi čitali po fejeh, kako sej to travinjalo, ma ja ću to onako po domaću, malo na tanje popisat, neka vas svet dozna — zač foji gredu po celem svete — va kakoveh rukah je naša Leprinašćina; neka vas svet dozna, kako se zakon pošćuje, zač ja sam sto puti čul govorit od pametneh ljudi, da ki dela proti zakonu, da bi se storil: i ukral i ubil, šolo, ako zna, da ga nijedan ne vidi.

Nedelju pred izbori, dala je talijanska stranka prilepit nekakove štraci po Opatije, Lovrane, Poljanah i Leprince, vá keh se je pozivalo Leprinčane, neka glasuju za talijansku stranku. Va teh štracah, hvalilo se je sadašnjega glavara (per poco tempo), kakoj on dobar i skrban otac Leprinčanom i t. n. (je kemu je), a njigovo ime bilo je na sred te štraci napisano sa velikemi črnemi slovi, tako, da sam sâm sobum pomislel, ki zna, akoj neki koliko beleji, nego su ta slova. Ja bim vam poslal tu jednu štracu, da malo vidite, čaj na njoj zapisano, al bite, strah me je, to stavili va foji, pak bi me sram kako jenega Leprinčana, da vas svet dozna, da je „Leprinačka komitad za votacijoni" (takoj podpisano na toj štrace) pomunjenela, zač ljudi, ki imaju zdravu pamet, nebi mogli onako pisat. Nego dosta od teh štrac; konac njihov je bil, da su bile na mali bokunići razparane; još se je i kafe s njimi kuhalo (poveri beci, mal spesi).

Pride i dan izbori. Ljudi, brate, grnu pred poteštariju! Kako prihajaju dole, neki gredu na desnu, neki na levu, kako ki koj stranke pripada. Da vam je bilo malo videt ta svet! Naši veseli, jedan drugomu ruku podavaju. Vidiš tu sve bistrije glavi Leprinačke; naše vredne duhovne pastire, tri četiri penžionisti od marini, zjednum besedum sve, čaj za ča va Leprinašćine, toj bilo naše. A njihovi stišnjeni na levu stran, mej njimi pet kil . . . . , spovešenimi glavami; na lice njim čitaš, da su zapućeni, da ih peljaju za nos, kako i cigan medveda; vidiš tu ljudi, ako se moru zvat ljudi, ki nikada ne gredu va crekav, a čuvaju ih on ki ima kuću od pašli i on ki bi se pod golenkum suhotil (ala ma se jadi za tu golenku, brižan mali!). Da ste g. uredniče, onako trefil on dan dole pril vi, ki ne poznate, ki su naši ale njihi, bite bil zajedno rekal: ja grem ovamo zovemi, ovo su ljudi, na njih se vidi, a ono tamo tr . . . . . pro . . . . .

Pošpijajmo pak malo va salu, kade se glasuje. Nutre sedi za jednem dugem stolom komišijon, složen od dva brata i jednega neputa i Marchi i još jedan zjednum belum bradum, ki se razume va izbori, kako i moj postol (ka lepa družina!)

Počne se glasovat. Hop! Prva falopa. Na mesto, da bi kemu matefun pritisnul, bi ga bili dobro poznali, ča ne barba Mate? G. Benedetotu Fiamin, kega svaki otrok pozna, ki je za svoju ženu glasoval, rekli su, da oni ne veruju, daj oženjen. Maj bilo dobro vino na njegovem pire, ča ne Tončiću, barba Mate i kumpanija? Pa sa svim tim, da je malo kasneje donesal ženitbeni list, nisu ga pustili glasovat.

(Konac sliedi.)

Čitanje podnesaka trajalo je kakvu uru. Onda se je prešlo na razpravu preŝnosti da se razpravi izborna preosnova.

Najprije je govorio predlagatelj dr. Gessmann, da obrazloži preŝnost. Cieli, u ostalom ne dug govor, pretrgavali su Šenerer i drugovi. Ipak je mogao svršiti. Još veća buka je vladala kad je govorio dr. Šušteršić. Najprije su grozno bučili dobacujuć najružnijih i najpodlijih pogrda na govornika Šenererijanci, najviše Stein pak Šenerer, Malik i štogod drugi. Onda su mu bučno prigovarali radikalni Česi i grof Sternberg. Kad su bučili, Šušteršić je počivao; te pretrgnuto doista svršio svoj govor jakim glasom. Naglasio je, da je preosnova osnovana na nuždnom demokratizmu. Jednakost da nije provedena na sve strane, al je preosnova bolja nego dosadanji zakon. Na temelju ovoga da se već podnipošto ne smije izabirati. Za to ne može biti nijedan ozbiljan političar.

Za preŝnost govorili su već danas i Čeh Hruby i antisemiti Loser i Schraffel; a sad oko šeste u večer govori proti grof Sternberg.

Danas je posliednji govorio Šenerer, koji je napadao Njemce svih drugih stranaka osim njegove kao izdajice njemačkoga naroda zato, što su pristali na izbornu preosnovu.

Beč 6. 11. 1906.

Danas je govorio slovenski zastupnik iz Štajerske Korošec, ističuć kako je nuždna izborna preosnova na temeljih kršćanstva i za seljake, te kako će u podrobnoj razpravi nastojati mienjati ju na bolje za Štajersku i Koruško. Pernerstorfer govorio je o znamenitosti socijalnih demokrata za proširenje izbornoga prava u svih državah. Chiari je izjavio u ime njemaške pučke stranke da je ona za preosnovu. Divjak Čeh Plaček govorio je i proti načinu kako je podnešen preŝni predlog za taj predmet. Čeh Ryba govorio je najviše proti navodom grofa Sternberga. Izabralo se je pak glavne govornike, i to proti dru. Tavčaru, za Schöpfera, pak pretrgalo razpravu o preŝnosti do sutra.

Interpelacija
zast. Spinčića u carevinskom vieću.

Interpelacija zast. Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih poslova.

Pozivom na jako zle gospodarske odnošaje naročito ladanjskoga pučanstva u Istri, koje se je u ovoj visokoj kući često certalo (gle medju ostalimi preŝne predloge Spinčića i drugova od 21. listopada 1902., 23. rujna 1903. i 17. studenoga 1904., kaošto i njegov govor od 11. ožujka 1901. i njegovu resoluciju od 30. siečnja 1905.) i koji se u mnogih predjelih mogu označiti trajnom biedom;

obzirom na to, da je visoka zastupnička kuća te odnošaje izrično pripoznala kao zle, i opetovno pozvala c. kr. vladu, da shodnimi odredbami učini kraj nevoljnomu položaju ladanjskoga pučanstva u Istri;

obzirom na to, da c. k. vlada unatoč rečenoga zanemaruje baš ladanjsko pučanstvo Istre, i pušta da se ga po autonomnih oblastih svakojakimi porezi za nekoristne i pogubne zavode i ustanove upravo izsisava i upropašćuje, ili sili na izseljivanje;

obzirom na to da ima u Istri porezovnih občina koje nejmaju nikakve ceste, kao što je n. pr. občina Kozjane, gdje su si ljudi već sami djelomice sagradili cestu i već više godina državnu podporu imenito za gradnju mostova mole, i da ima cielih političkih občina bez ijedne ceste kao što je n. pr. občina Marezige, gdje su stanovnici započeli gradnju dviju cesta, jednu Truške-Lopar-Sv. Anton prema Trstu, za koju su molili podporu c. kr. ministarstvo dne 10. siečnja t. g. i priložili gradjevni nacrt i proračun (odnosna molba da se nalazi još kod c. kr. kotarskoga glavarstva u Kopru za izvještaj); i da bi u drugih predjelih bile nuždne druge ceste — kaošto je cesta od Ostrovice u Artviže kod Materije; cesta iz Podgrada na Mune, za koju su c. k. vladini ljudi već davno obećali podporu i za koju već obstoji gradjevni nacrt sa proračunom; cesta od Žejana na Zvoneću i dalje prema Vološkomu, središtu kotara, gdje se je već djelomice gradilo sa dobrovoljnimi prinosi; i razne ceste u jako prostranih i dobro napučenih mjestnih občinah Kastav i Jelšane; cesta od Doline-Prebenek-Sočerlo-Kasteleć, za koje izgradnju si daju toliko truda stanovnici i občina Dolina; ceste u občini Dekani; cesta Lupoglav-Lanišće, za koju je već nacrt napravljen; cesta Cerovlje-Borut-Lupoglav-Brest-Poklon, koja bi bila znamenita takodjer sa vojno-obranbenoga stanovišta; cesta Pazin-Livade, za koje nacrt je c. kr. vlada već izdala 5000 K; cesta Pazin-Gologorica-Plomin; cesta Labin-Sv. Marina-Drenje i dalje, gdje ljudi nejmaju baš nikakove ceste; već projektovana cesta u mjestnoj občini Žminj; već odavna dozvoljeni popravak ceste koja ide preko Paza u Boljunskoj občini; cesta medju Dobrinjem i Omišljem; cesta iz Stare Baške u Bašku; popravak ceste Vrbnik-Krk na otoku Krku, i razne ceste na otoku Cresu —, i da bi se izgradnjom cesta pomoglo zanemarenomu pučanstvu Istre i hipno i trajno,

dozvoljavaju si podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih poslova sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna pobrinuti se za to, da se u proračun za g. 1907. uztreba li naknadno, postavi iznose, kao kredite proti biedi ili inače, u svrhu umanjivanja biede da se preprieči izseljivanje i da se digne gospodarsko stanje imenito ladanjskoga pučanstva u Istri, a za izgradnju raznih cestogradnja?

Beč, 2. listopada 1906.

Politički pregled.

U Puli, dne 7. novembra 1906.

Austro-Ugarska

Novi ministar izvanjskih posala barun Aehrenthal boravio je prošloga ćedna u Budimpešti, gdje je većao s tamošnjimi ministri. On putuje u Petrograd, gdje je bio posliednje vrieme namješten kao poslanik Austro-Ugavske i gdje će predati svoje opozivno pismo i oprostili se s vladinimi krugovi.

Medju članove carevinskoga vieća razdieljen je izvještaj odbora za izbornu reformu, što ga je izradio član odbora Löcker. Izvieštaj sadrži povjest izbornoga prava od g. 1861.

Češki klub izrazio je zahvalnost članovima odbora za izbornu reformu i za željeznice radi njihovog požrtvovnog djelovanja.

Za vrieme sjeditbe delegacija, koje će se otvoriti 25. o. m. u Budimpešti, odgodit će se sjednice zastupničke kuće, a čim se sjeditba dovrši, doći će na dnevni red budgetni provizorij, ugovor s Lloydom i vojni kontingent za godinu 1907.

Službeni list hrvatske vlade priobćuje kraljevo pismo, kojim se sazivlje hrvatski sabor za dne 12. t. m.

Crna Gora.

Kako se sa Cetinja javlja, zastupnici su dne 31. pr. m. prisustvovali službi božjoj, a za tim se sastadoše da izaberu odbor za verifikaciju. Kada se bude izabrao predsjednik i ostale formalnosti izpunile, za osam će dana biti svečano otvorenje skupštine.

Bugarska.

U subotu je u odsutnosti kneza Ferdinanda otvoreno bugarsko sobranje. Ministar-predsjednik Petrov pročitao je prieštolnu besjedu, u kojoj se konstatuje napredak narodnog blagostanja, razvitak industrije, trgovine i poljodjelstva, te poboljšanje financijalnog stanja zemlje.

Rusija.

Povodom godišnjice proglašenja carskog manifesta prihvatilo je petrogradsko djačtvo rezoluciju, kojom djačtvo konstatuje, da još i sada stoje autokratska vlada i narod, koji teži za slobodom, jedno proti drugome. Sukob je neizbježiv. Bune, razpust drž. dume i reakcija uništili su svaku iluziju o mogućnosti mirnog riešenja borbe. Seljaci, proletarci i demokrati moraju se zajednički boriti, da postignu moć i da sazovu konstituantu. U toj će borbi despotizam naći svoj grob.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odlikovanje. Ovdašnji vlastnik Hotela de la Ville i trgovac sa vinom gosp. Ivan Cuzzi rodjeni Ninjanin, izložio je na internacijonalnoj izložbi u Bruselju Istarska i druga vina iz njegovog skladišta i za vrstnoću istih bje odlikovan uz začastnu diplomu sa začastnim križem i zlatnom medaljom. — Čestitamo!

Novi veli sudac u Puli. Koncem prošloga mjeseca preuzeo je upravu ovdješnjeg c. k. kotarskoga suda pokrajinski savjetnik g. Julijan Covaz (po našu: Kovač). Dosadanji upravitelj suda pokr. savjetnik g. Martin Prinz dobio je dopust na neodredjeno vrieme, što znači da se više neće vratiti na puljski sud. Ovoj promjeni bit će uzrokom pojavi velike slobošćine zadnjih vremena, što su neki činovnici suda bili prisvojili, zlorabeć dobrotu g. Prinza.

Novog upravitelja suda hvale kao čovjeka stroga ali skroz pravedna i nepristrana, te bude li takav i ovdje kao što je bio u Vodnjanu, gdje je više godina upravljao onim kotarskim sudom. neće se dogoditi na ovom sudu žalostne posljedice posliednjih dvih godina i uvesti red, kojega zaista potrebuje ovaj sud.

Nadamo se, da će i naš hrvatski jezik, koga novi upravitelj poznaje sasma dobro, naći dolično mjesto koje mu pripada po zakonu i pravu te se neće toliko zazirati od njega i okupiti oko sebe činovnike, koji poznaju i hrvatski jezik.

S ovim našim pravednim željama radostno pozdravljamo novoga upravitelja.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa.

Da je naša občina prava maćuha za naš narod, to već od davna znamo, nu da ona opet do toga dodje, te voli poduprati, kojih nebi smjela, nego one koji su joj uvjek vjerno služili i za njene ljude glasovali, toga nismo pomišljali.

Još je lanjske godine naša občina odlučila, da se posječe občinska šuma na bočini Merga, pa se je u tu svrhu pogadjala sa Meržanima za sijek, vez i prenos istih na more. Za taj su posao tražili stanovnici Merga 16 kruna po tisući faši, ali se je to občini činilo previše, pa je ista tražila ljude, koji bi sve to cjenije obavili. — Našla ih je u ravnoj furlaniji! (Čudo veliko da ih nije našla u teri beatoj. O. p.). Svaki bi doista pomislio, da će cienu, pod koju će ovi sjeći biti povoljnija, al kad tamo sve drugačije.

Istina je, da je uglavila s nekim kapom Furlanom pogodbu za sijek drva na 15 kruna, ali uz posve druge kondicije. Meržani su se za 16 kruna nudili, da će obaviti sav posao i prirediti sva nužna tako, te bi trebalo samo ukrcati na brod, pak s njima u trgovinu, nu ne tako Furlan. Taj se je pogodio samo, da mora drva posjeći i na more prenesti, a občina će ih sama tada morat povezati na svoj račun, a za to će morat platit druge dvie krune po tisuću. Prema tome neće to občinu stajat samo 15 kruna, već 17, dok su domaći ljudi bili pripravni sve obaviti za 16 kruna. Nu ni to još nije dosta! Podvezala se občina, da će im sagradit baraku na svoj račun, priskrbit im živež, koga će oni dà naknadno platit, ali ipak jedna srb više, a čemu to?

Da se nesretnim šćavom, koji im sada dobro služe, neda zaslužbe, da kasnije progledaju. Da bravi!

Meržani, pravo vam je; budite samo i naprvo prodanci, pa vam ne menka dobro stat!

Občinu maćuhu pak nebi mogli ni svi Rokovi voli stegnut venka do blata, kada bi samo mslo srama bilo, ma da ce!

Oj sljepoto, da biš progledala
Občine ovakve, nikad ne vidjela!

Krčki kotar:

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo: Čitamo u „Pučkom Prijatelju“: Trinajstoga p. m. bila je u Beču sjednica, kojoj su prisustvovali referenat ministarstva trgovine, zastupnik grof Harah, zastupnici društva sa zaštitu austrijske pomorske plovitbe, nekoji hrvatski zastupnici i po dva člana ravnateljstva „austro-hrvat. parobrodar. društva“ i „hrvatskog društva, na kojoj se je razpravljalo o osnutku posebnog austrijskog parobrodar. društa“, koje bi preuzelo plovitbu između Kvarnera, Istre, Rijeke i Dalmacije do Zadra, a s vremenom i do Miletaka. Ova je sjednica simpatički primila do znanja osnutak Austro-hrvatskog parobrodarskog društva i izrazila nadu, da bi ovo društvo s vremenom moglo preuzeti plovitbu za sva ova mjesta, pa će u tu svrhu početi ploviti najprije između Krka i Rijeke, a onda naprijed, između Kvarnera i Rijeke, Istre i Rijeke itd. Ovo je društvo već dobilo i pismenu obvezu od strane vlade za subvenciju.

Voloski kotar:

Občinski izbori u Veprincu uništeni! U novinah čitamo, da je c. kr. vlada uništila posliednje izbore za občinu Veprinac i to I. i II. tielo, za koje će se obaviti novi izbori tečajem ovoga mjeseca. Taj izbor provesti će posebni komesar opredieljen za to od c. k. kotarskog poglavarstva u Voloskom i tako će, nadamo se, biti onemogućene one glasovite nepravilnosti i nezakonitosti, koje počiniše povodom posliednjih izbora tamo uzor-Talijani: načelnik, tajnik i njihova slavna družba.

† **Viktor Gjačić.** Dne 4. tek. preminuo je na Sušaku g. Viktor Gjačić, pravnik rodom iz naše Opatije, nakon dugotrajnog bolovanja. Pokojnik bio je marljiv djak, čestit drug i vriedan rodoljub, od kojega se je punim pravom očekivalo, da će danas sutra biti od velike koristi rodbini i svomu narodu. Vječni pokoj mladomu rodoljubu!

Pazinski kotar:

„Istarsko planinsko društvo“ u Pazinu priredjuje u nedjelju dne 25. tek. mj. izlet u Žminj, gdje će biti na večer zabava sa pjevanjem, tamburanjem, prestavom itd.

Odlazak iz Pazina u nedjelju u 2 s. po podne iz „Narognog Doma“. U slučaju nepogodna vremena ide se vlakom ili kočijama.

Pozivlju se svi članovi i prijatelji iz okolice na sudjelovanje.

Porečki kotar:

Blagoslov crkve. Iz Sovinjaka pišu nam 30. pr. mj.: Crkva Sv. Stjepana u Sovinjskom polju, koju podigosmo na starom temelju i zidom ogradismo crkvu i groblje, blagosloviti će se dne 18. novembra o. g.

Ovu se je crkvu pregradilo ponajviše nastojanjem i radnjom naših vriednih Jermana, Cunjca i Glavića iz porezne občine V..., i sabranimi milodari u našoj i susjednih župa od vjerne i milosrdne naše braće.

Istog dana prisustvovati će svečanosti i dična „Sokolska glazba“ iz Buzeta. Vino dobro točili će se po 40 fllira litar, i to od sabranog groždja podarenog na korist crkve.

Ako bi na urečeni dan vrieme bilo nepovoljno, tade će biti svečanost prenešena na drugu nedjelju t. j. na 25. istoga mjeseca.

Preporučamo se našim vriednim susjedom i prijateljem, da nas mnogobrojno posjetiti izvole. *Sovinjci.*

† Pop Juraj Žiković.

Dne 30. pr. m. na 10 sati u jutro preminuo je veleč. g. Juraj Žiković, umirovljeni župnik u 71. god. svoje starosti u selu Žikovići kod Višnjana, gdje je svoje stare dane u rodjenoj kući proživio. Rodio se od kmetske obitelji i bio uvjek vjeran hrvatskomu svomu rodu u Istri do svoje smrti. Bila mu lahka domaća gruda!

Koparski kotar:

Otvorenje „Narodnog Doma u Roču.

Na podnožju kršne Ćićarije, na malom briežuljku, opasan rasklimanim starim hridinama, uzdiže se drevni Roč. Zub vremena pocrnio je njegove starinske kuće, zub vremena ruši negda čvrste a sada bršljanom obraštene trošne zidine, na kojima je nekoć ponosno kružila čvrsta i ohola noga mletačkog lava. A okolo na okolo razsijala se sela i zaselci, gdje boravi naš kmet, kome je kroz stoljeća zapovjedao hrvatskim prezimenima okrunjeni talijanski Roč. Naš kmet, ta zapuštena sirota, dugo je čamio pod jarmom talijanskog gospodstva.

Ali vrijeme leti i mijenja ljude. Malo po malo počela se buditi i u našem narodu rodoljubna svijest. Narod je počeo gledati kako da se iskopa iz talijanskih ruku, koje su ga toliko vremena nemilosrdno gnjavile i tlačile. Pošto je mnogo ovdješnjeg naroda bilo kod lihvara zaduženo, počeo je g. 1900. g. Šime Červar, tadanji ovdješnji župeupravitelj, snovati, kako da se ovdje ustanovi posujilnica, koja bi imala kmeta oslobediti iz lihvarskih ruku. Posujilnica se ustrojila, ali joj narod nije davao puno važnosti.

Gosp. Červar morao je otići, a vodstvo posujilnice preuzeo je sadanji naš župnik g. Ružička.

Kada je godine 1903. općina pala u hrvatske ruke, preuzeo je vodstvo posujilnice g. Maljavac, opć. tajnik. I od pada općine u naše ruke, počinje novo doba za našu posujilnicu, jer je narod, progledav u političkoj borbi, uvidio, da mu ona veoma koristi. Od to doba do sada narastao je broj njezinih članova od 80 na 300.

Pošto nisu Hrvati u Roču imali nijedne kuće, gdje bi se bili mogli slobodno sastajati, počelo se snovati kako da se sagradi „Narodni Dom". Teško je to bilo, ali ipak se svladalo sve poteškoće, te je „Narodni Dom" sagradjen a u nedjelju dne 28. listopada blagoslovljen i svečano otvoren.

K otvorenju prisustvovalo je toliko naroda, da se ne pamti, da bi ga u Roču toliko bilo. Već rano u jutro počeli dolaziti gostovi. U 7½ sati došao je odio „Slovanskega pevskega društva" iz Trsta, glazba iz Slope i naš dični narodni zastupnik g. Mandić s drugom gospodom iz različitih mjesta. Na kolodvoru dočekao ih je odbor sa sokolskom glazbom iz Buzeta. U ime odbora posujilnice, gospodarskog trgovačkog društva i općine pozdravio je goste g. Maljavac, na što su se svi uputili u Roč s hrv. zastavom i glazbom na čelu, koja je usput svirala vesele koračnice sve do „Narodnog Doma".

Gostovi su si razgledali „Narodni Dom" i Roč, a medjutim došli su izletnici „Planinskog društva" iz Pazina i drugdje, koji su iz Lupoglave učinili izlet na „Črni grad". Medju izletnicima bilo je više naših vrlih gospodjica. Došav izletnici u Roč, zaigra im buzetska glazba na počast.

Medjutim je broj naroda sve više i više rastao, te je do mise bilo oko narodnog doma sve puno naroda. Iz bližnjih i daljnjih mjesta vidjeli smo poznatih i nepoznatih osoba, koje pohrliše tog dana na naše slavlje. Kod slavlja bile su zastupane takodjer občine Buzet, Boljun i Dekani.

U 10½ sati svrstao se je narod u red, da se ide u crkvu. Na čelu povorke išao je „Odbor", za njim vrla buzetska glazba, onda gostovi, a napokon naš narod. Glazba zasvira, a povorka se počne micati prema gradskim vratima. Čudo nevidjeno za Roč. Najoduševljeni narod gleda i skoro nevjeruje. — Čudno je moralo biti i onim starim gradskim vratima i onim rušećim se gradskim zidinama, vičnim uvijek pobjedjivati, a nikad pobjedjenim biti. — Tempora mutantur.

Crkva je bila puna, natlačena. Misu je pjevalo „Slovansko pevsko društvo". Takvog pjevanja nismo još čuli, vele naši ljudi, a zaista i nisu, jer je ono bilo u svakom pogledu majstorski izvedeno.

Po misi išla je povorka uz sviranje glazbe iz crkve u „Narodni Dom", koji je naš g. župnik Ružička uz asistenciju gg. svećenika Havela i Tonkovića blagoslovio. Veličanstvena je bila procesija, a bio je veličanstven i prizor blagoslova, kojemu je onoliki broj našeg pobožnog naroda prisustvovao.

Poslije blagoslova ostao je narod pred „Narodnim Domom" a na balkon stupili su naši mili narodni zastupnici gg. Mandić i dr. D. Trinajstić i Odbor, otkud je g. Mandić držao narodu govor. Mladenačkim žarom govorio je osijedjeli borac za naša prava sakupljenom narodu, a okolo dvije tisuće duša slušalo je te lijepe njegove riječi. Burni „živio" pozdravio je na svršetku vrloga govornika. Svečani dio slavlja završio je g. dr. D. Trinajstić, koji je svojim lijepim govorom postignuo vrhunac oduševljenja. Gromki „živio" popratio je svršetak njegovog govora.

Gospoda pjevači društva „Venec" iz Kozine, koji su drugim vlakom došli, zapjevali su sada, a tako isto i gg. pjevači iz Trsta. Glazbe su takodjer zaigrale po jedan komad. Divan je bio prizor, gdje dični pjevači medju onolikim narodom oduševljeno pjevaju. — A junački naši Buzećani u svojoj lijepoj sokolskoj nošnji kako li su se tamo isticali!

Tim je „Narodni Dom" bio proglašen otvorenim, a naoduševljeni narod pohrlio je u njega, da se okrijepi i pozabavi, dok su mladji otišli da se zavrte pod vedrim nebom, gdje je bio veseli ples.

Gostovi sakupili su se u dvorani, gdje je bio skupni objed. Dvorana bila je dupkom puna, te nisu imali nekoji ni gdje sjesti, jer je i u drugim prostorijama bilo sve puno. Naš izvrsni gostioničar g. Ivan Čeh, akoprem nije očekivao toliko gostova, ipak je obilno proskrbio, da se utiša gladne želuce. Čovjek je on od zanata, a „Narodni Dom" si može čestitati, što ima tako vrsnog gostioničara.

Tečajem objeda palo je više lijepih nazdravica, a vrli pjevači iz Trsta i Kozine zabavljahu gostove svojim lijepim i skladnim pjevanjem. Dična pak sokolska glazba zabavljala je narod u spodnjim lokalima.

Za vrijeme objeda prodavale su gdjice. Havel i Vrišer cvijeće darovano od gdjice. Ružičke, te je time unišlo za Družbu K 40·16. — K tomu je dodala gdjica. Vrišer K 1 za kaznu „Vi" i K 1·88 je sabrala. Novac je izručen ovdješnjoj podružnici.

Sjetio nas se takodjer naš dični narodni zastupnik g. Spinčić i nekoja bratska društva i općine, kojih brzojavne pozdrave donašamo:

Beč. — Radujem se iskreno otvorenju „Narodnog Doma", pozdravljam prisutne i želim mnogo uspjeha. — Spinčić.

Tinjan. — Na novom uspjehu narodnom u Roču, te s radosti čestita hrvatska čitaonica u Tinjanu.

Kastav. — Otvorenju „Narodnog Doma" srdačno čestitamo. Pozdrav našem Mandiću. Općina Kastav, čitaonica, Narodni Dom.

U 4·20 po podne dočekalo se s glazbom na štaciji gospodu, koja su prispjela iz dolnje Istre, te se je korporativno išlo u „Narodni Dom". Malo prije došlo je nekoliko gospode iz Buzeta kočijama.

Sada je opet počela lijepa zabava, zasladjivana lijepim nazdravicama, skladnim pjevanjem i glazbom. U tako veselom razpoloženju došlo je kao neopaženo vrijeme odlaska.

U 8 sati morali su već otići oni, koji su putovali tršćanskim brzovlakom, a malo za tim i oni za Pazin, Boljun i Lupoglavu. Zadnji zvukovi glazbe i pjesme orili se u vedru jesensku noć, a vlak se dopuza, da nam odnese braću, s kojom smo tako lijepi dan probavili. Stisak ruke i gromki „živio" i vlak se ganu put Počekaja. Malo zatim, odoše i druga gospoda dolnjim vlakom praćena sa „živio-klici".

* * *

Ostasmo sami. Ostasmo; ali u našim srcima osta lijepa i mila uspomena na sve, koji dohrliše na naše slavlje, koji doprinesoše, da je ono tako lijepo ispalo. Godine će proći, a naš će se narod uvijek ugodno sjećati onih lijepih riječi, miloga pjevanja i glazbe. A i Vi, gospodo, sjećajte se tog našeg dobrog ali do sada zapuštenog naroda, dodjite višeput, da mu pomognete usaditi u srce iskru rodoljublja, da ga milom našom riječi i pjesmom podignete i naoduševite. Jedino tako postat će naš narod narodom, a onda će i toj našoj tužnoj Istri svanuti ljepši dani!

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš čekal Jurino: su bolji šarenjaki va Draguće, al niki krnjeli i talijanaši va Roče?

Jur. Aj vero su bolji oni s Draguća, zač neznaju lego repi konjem rezat, a njihi prijatelji va Roče bi nam i glavu odkinuli, da nam se trdo ne drži.

Razne primorske viesti.

Narodni darovi.

G. Fran Benger iz Sv. Mateja poslao je za Družbu sv. C. i M. za Istru K 12.42, sakupljenih na otakalnici kod g. „Zvančeta" kod Široli medju pozvanimi gosti.

Vič. g. Josip Velikanje iz Juršići šilje K 21, koje je na Franjevo 4. oktobra sakupila mala Olgica Rajčić u hajdučkih dvorih za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu.

Živili plemeniti sabirači i darovatelji!

Istrani na hrvatskom sveučilištu. Kako čitamo u zagrebačkih listovih upisalo se ove godine na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu 28 mladih Istrana. Znatan je to svakako broj ali bi u velike poskočio kad bi naše sveučitište u svemu bilo ravnopravno sa austrijskim sveučilištima t. j kad bi svi izpiti, diplome itd. hrvatskog sveučilišta vriedile i u ovoj poli monarhije.

Ovih dana položiše prvi pravno-povjestni državni izpit na hrvatskom sveučilištu sliedeći naši pravnici: Ivo Orlić, Ivo Dešković i Fran Stoković. Žurite se mladi naši Sokoli jer Vas Istra težko izčekuje.

Viktor Car Emin: „Neznatni ljudi" II. zabavna knjižica „Ćiril-Metodskih zidara" u Zagrebu. Nakladom Hrvatske knjižare i industrije papira (Lav Klein) u Zagrebu. Cijena 50 filira. Najtoplije preporučamo ovo plemenito nastojanje požrtvovnog i zauzetog kluba Ćirilo-Metodskih zidara, koji svaku prigodu upotrebljuju da pomognu hrvatskoj stvari u Istri.

Premještenje učiteljišta iz Kopra u Kastav. Doznajemo iz posve pouzdana izvora, da će biti dne 1. decembra o. g. premješten iz Kopra u Kastav I. tečaj hrvatskog odsjeka tamošnjeg učiteljišta. — Uprava novog zavoda u Kastvu biti će povjerena g. profesoru Franu Frankoviću.

„Luč" razgrabljena. Zadnjih naručba na „Luč" ne možemo obaviti, jer je već sva naklada prvog broja razpačana. Da pak uzmognemo udovoljiti i kasnijim predplatnicima, odlučismo se ako ih se javi barem još 50-torica, da izdamo drugo izdanje. Samo molimo, da se prijatelji požure, da udarimo točnu nakladu za br. 2., pošto se moramo čuvati suvišnih troškova. Sadržaj toga tako naglo raspačanog prvog broja je slijedeći: Zavjerismo se. Teofil: Sve za vjeru i za dom! B.: Ponedjeljak. Hrvoje: Tih lahorak. Mladi stražar: Napred druzi! Madjer: Platonove etičke ideje u dijalogu Gorgiji. P.: Slavuju. I.: Sastanak hrv. kat. društva na Trsatu. Koki: Moje srce. „Sloboda" — „Novi list" i „Pokret" lašci i klevetnici. Književnost. Vijesti.

Drugovi, uaprijed „za vjeru i za dom!" Uprava „Luči" Beč, VIII., Lange gasse 16.

† Nadvojvoda Otto. Iz Beča stiže viest, da je u petak umro kraljev nećak nadvojvoda Otto u 41. godini, nakon dužeg bolovanja. Nadvojvoda Otto bio je do zadnjega časa pri podpunoj sviesti. Uz njega su bili nadvojvodkinja Marija Terezija, brat nadvojvoda Fran Ferdinand, biskup Marschall i dr. Kauders. — Nadvojvoda Otto rodio se g. 1865. kao drugi sin nadvojvode Karla Ljudevita i njegove druge supruge princese Anunciate od Sicilije u Gradcu. Odgojen je po tradicionalnom načinu, kojim se odgajaju članovi kraljevske kuće, te se posvetio vojničtvu i dotjerao do generalnog inspektora konjaničtva, te je g. 1906. postao vlastnikom 1. ulanske pukovnije.

Nevrieme. Na Sve Svete i dušni dan vladalo je u naših stranah vrlo neugodno vrieme. Kišilo je skoro neprestano oba dana. Uz naše obale vladala je silna jugovina, koja je počinila i dosta štete. Zadnji dan prošloga mjeseca udaralo je more u obale tako biesno u Liburniji, da je u Opatiji razorilo komad mula. Tamo je bila za neko vrieme vožnja parobroda silno otežčana.

Listnica uredničtva i uprave.

Prijatelju u Zrenju. Vaše družtvo može se konštituirati i po pravilima djelovati i nečekajuć onu riešitbu. Tako kaže zakon.

Bez uspjeha se nijedan bolestnik, koji već misli, da je svoje zdravlje za vazda izgubio, ne obraća na g. Alberta Müllera, izumitelja dvo-struko elektromagnetičkog križa R. B. broj 36.967 u Budimpešti V. kot. Vadas ulica 43 A. Dokazano je, da je jedino sredstvo njegov stroj, koji sigurno djeluje proti gihtu, reumi, težkom disanju, padavici, kucanju srdca, neuralgiji, influenciji skopčanoj sa boleštu hrbta i u obće živčanim bolima. Priobćujemo opet jednu priznanicu, koja je nedavno stigla na g. Müllera, a koja glasi: Štovani g. Müller! Ja vam dugujem najtopliju hvalu za Vaš izum. Trpio sam od hrbtenih boli, glavobolji i težkom disanju, te sam na svemoguće ljekarije mnogo novaca potrošio, dok se nisam namjerio na dvostruko-elektromagnetički križ R. B. broj 36967., koji me je posvema od mojih boli izliečio. Ostajem s toga Vaš zahvalni štovatelj Štefan Hajduković, Osiek.

Zahvala.

Potpisani zahvaljuje se najljepše svima, koji svojim prisustvovanjem doprinesoše, da je svečano otvorenje „Narodnog Doma" tako lijepo ispalo. Napose zahvaljuje se gg. narodnim zastupnicima prof. Mandiću i dr. D. Trinajstiću za lijepe govore izrečene tog dana. Nadalje zahvaljuje se slavnom „Slovenskom pevskom društvu" iz Trsta i „Venec" iz Kozine te glazbi „Sokol" iz Buzeta, koji milom pjesmom puno doprinesoše našem slavlju. Zahvaljuje se „Planinskom društvu" iz Pazina, gg. zastupnicima občine Buzet, Boljun i Dekani i gg. učiteljima i svećenicima, koji u tako velikom broju prisustvovahu otvorenju. Lijepa hvala vrlom našem gosp. Spinčiću, dičnim Kastavcem i kršnim Tinjancem na brzojavnim pozdravima.

Još jednom spomenutima i nespomenutima najljepša hvala.

ROČ, dne 11. novembra 1906.

Odbor „Narodnog Doma".

Soboslikar
Vladimir Vojska

u **PULI**, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a cjene umjerene.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postaje Matulje-Opatija ima samo 3 časaka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cjene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, velo, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake,** lustere i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, sujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svakoviše slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i **uživa vanredan dopadnost poradi** svoje izvrstne **ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca, i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže*

informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·— 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29 blizu crkve sv. Marka.

Broj 46. Pula, u četvrtak dne 15. novembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbo, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ou administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vriemo ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Maudić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 11. novembra 1906.

Dne 7. ovoga mjeseca svršila se je razprava o prešnosti predloga e da se razpravi osnove glede promjene izbornoga reda. Kao glavni govornik proti prešnosti govorio je dr. Tavčar. Po priznanju mnogih koji su ga slušali, i ne njegovih pristaša, govorio je mirno. Prigovarao je naročito Čehom i Slovencem konservativne stranke što su pristali na ovakvu izbornu preosnovu. I'o svemu on bi radje da ostane sve pri starom, nego da se prihvati onakva osnova kakva je predložena. Kao glavni govornik za prešnost govorio je dr. Schöpfer kršćanski socijalac iz Tirola, svećenik, profesor bogoslovja, koji se u mnogom ne slaže sa katoličkom njemačkom strankom. On vruće zagovara osnovu, i protivan je pluralnom sustavu kakav bi htjeli oni katoličke njemačke stranke.

Kod tobožnjih stvarnih izpravaka govori grof Sternberg proti „Nar. Listum", Kramař proti Plačeku, ovaj odgovara Kramaru. Prašek ,agrarac izjavlja da će on i njegovi drugovi glasovati za prešnost. To se neugodno dira českih veleposjednika.

Prelazi se na glasovanje o prešnos'i. Stein hoće da se glasuje poimence, al njegov predlog pada. Konštatovati će se broj za i proti. Dok bilježnici broje koliko je zastupnika za, a koliko proti, buče grozno Šenererijanci i psuju, osobito Wolfovce i njemačke nacionalce. Uspjeh glasovanja: 227 za prešnost, 46 proti prešnosti. Proti su glasovali Svenjemci Šenererovci, razni njemački veleposjednici (drugi su izašli) medju njimi i oni iz Kranjske Schwegel i Barbo, pa iz Štajerske grof Stürgkh, tri slovenska liberalca iz Kranjske, českí veleposjednici i českí radikalci.

Uspjeh glasovanja pozdravljen je pljeskanjem. Predsjednik je pretrgnuo sjednicu da se uzmogne obaviti upisivanje za glavnu razpravu. Dizalo se je brojeve u dvih predsjedničkih sobah, u jednoj za, u drugoj proti. Za, upisalo se je blizu 150 govornika proti kakvih 50.

Poslie pretrgnuća dobroga sata otvorio je podpredsjednik dr. Žaček sjednicu i dao rieč izviestielju dru. Löckeru od njemačke pučke stranke. Šenerijanci viču proti njemu kao biesni, kao da laje sila pasa, tako da se izvjestitelja u obće ne čuje. Prvi govornik proti jest grof Sylva-Taronca, českí veleposjednik. On i njegovi drugovi će glasovati za prelaz u podrobnu razpravu. U njoj će postaviti razne predloge, tičuć se autonomije i narodnosti. Budu li prihvaćeni, glasovat će za preosnovu, ne budu li primljeni glasovat će proti njoj.

Prvi govornik za osnovu bio je dr. Offner. On pročita najprije zakonsku osnovu što ju je u parlamentu predložio Šenerer i drugovi god. 1880. za uvedenje sveobćega izbornoga prava i to tako, da dodje na svakih 50.000 stanovnika jedan zastupnik, i da se kotari stvore koliko je moguće po narodnosti. Šenererovci biesni na to viču, da je Šenerer istodobno predložio da se odciepi Galiciju i Dalmaciju od ove pole monarhije. Odgovara im se da toga nema u osnovi za izbornu promjenu. — Šenerer kao govornik proti, proglasio je sve Njemce koji pristaju uz izbornu preosnovu za izdajice. Oni tim uništuju prevlast Njemaca, i daju ju Slavenom, odnosno združenim sa Romani. Šenerera i njegovih drugova jedina su nada Hohenzolleri, to jest pruska i u obće njemačka vladajuća kuća.

* * *

U sjednici dne 8. t. m. govorilo je mnogo zastupnika i ministar-predsjednik. Divljak Poljak Breiter iz Galicije govorio je za osnovu. Rusin Romančuk proti njoj kakva je, pošto se je za Galiciju učinilo razne iznimke u prilog Poljaka a na štetu Rusina. Šenererijanac Kasper protivan je osnovi, jer Njemci njom prevlast gube. Socijalni demokrat Adler je dakako za nju. On u svojem govoru hoće da dokaže kako je osnova o sveobćem izbornom pravu plod dugogodišnjega truda socijalnih demokrata. Član njemačke katoličke stranke župnik Schrott govori za pluralni izborni sustav i za izbornu dužnost, pošto se je inače bojati socijalnih demokrata, koji znadu terorizirati množine pučanstva. Dr. Ladislav Dvořak brani Mladočehe pred napadaji. Tako i Šramek.

Njemački veleposjednik iz Štajerske grof Stürgkh, poznat protivnik hrvatske gimnazije u Pazinu, čita izjavu, kojom ističe kako su njemački veleposjednici uvjek činili svoje dužnosti prema državi i naročito prema njemstvu, i kaže da su oni protivnici ovakve izborne preosnove, jer je njom ugrožena i država i njemstvo. Novi zastupnik iz Štajerske a prilično star čovjek Voušek govori za drugi slovenski mandat u Koruškoj i za osmi u Štajerskoj. Direktor bečkoga magistrata dr. Weinkirchner živo zagovara osnovu. Ministar predsjednik barun Beck pripovijeda nešto povjesti izborne preosnove. On ju je našao kao tudje diete, koje pak je uzeo za svoje i sve moguće učinio da uspije. Njom nisu zatvorena vrata parlamenta nit veleposjednikom. Nek idu u puk, pak će ih izabirati. Zahvaljuje izbornomu odboru na njegovom trudu. Svim strankam dovikuje nek žrtvuju ono što žele onomu što se može postignuti. Izborna reforma je djelo kompromisa, nacionalnoga kompromisa. Jakost države obstoji u slozi stranaka. Mi smo, reče, prestupili Rubikon, natrag preko Rubikona već ne možemo. Nemamo izbora, nego izbornu preosnovu. Ova neka bude djelo cieloga parlamenta, i čim prije, jer ima se i drugih stvari obaviti, sklopiti nagodu s Ugarskom, oboružati se proti svim slučajevom i t. d.

* * *

Dne 9. novembra govorio je na dugo češki divljak dr. Plaček, koj silno zamjera Mladočehom što su pustili da se stvori ovakva izborna osnova kakva je. Slovenac dvor. savjetnik Šuklje veli da sa Sternbergom neće polemizirati, da bi onako kako je govorio Stürgkh mogli Svenjemci govoriti. Šenererijanci predbacuju ostalim Njemcem izdajstvo, radikalni Česi Mladočehom; u tom je njemu dokaz da u obće izdajstva nema. Onda, i to najveći dio svoga govora, govori proti dru. Tavčaru.

Katolički Čeh iz Moravske dr. Hruban je proti osnovi, jer sadržaje privilegije pojedinih naroda. Olševski član poljske pučke stranke moli sve zastupnike nek glasuju proti iznimkam koje su učinjene za Galiciju. Agrarac Čeh Uzdržal je za osnovu, al ju valja popraviti. Skene, jedan od trojice moravske srednje stranke, je za osnovu. Radikalni Čeh Choc je proti osnovi, je je ponekle razdielila Česku u dva narodnosna diela, i jer su Njemci povlašteni. Načelnik „Poljskoga Kola" Abrahamović naglašuje da oni nisu vrući za izbornu preosnovu, al da će glasovati za nju, ako bude prihvaćena kako je predloženo naročito glede Galicije.

Već treći dan razprave bio je prihvaćen konac razprave; uza svu protimbu, buku, viku, bjesnoću što su ju kazali cieloga toga dana Šenererijanci. Kao glavni govornici bili su izabrani Franko Stein proti, a Mladočeh dr. Klampar za.

* * *

U petak sastali su se u konferenciu načelnici stranaka te su odlučili da se n će svaki paragraf predležećih zakonskih osnova posebice razpravljati, nego dva skupa u 13 skupina.

Najprije razpravljat će se osnove kojimi se mienja temeljne zakone o zastupanju u carevinskom vieću, onda izborni red; i najposlie o razdiobi izbornih kotara. Najposliednja skupina je Dalmacija, Istra, Goričko-Gradiška i Trst s okolicom, obzirom na izborne kotare.

Jedan skroman jubilej.

Dne 4. o. mj. navršilo se upravo 25 godina, što je jedan skroman radnik na prosvjetnom polju u Istri, stupio u službu. To je dobrinjski učitelj g. Ivan Mahulja. Isti je na 4. novembra 1881. postao podučiteljem u svojem rodnom mjestu Vrbniku. Iza toga službovao je u Milohničima, Poljicima i u Omišlju, gdje si je našao i družicu života gdju Katicu, a napokon već preko 17 godina službuje u Dobrinju. Svagdje je ostavio medju narodom najugodniju uspomenu kao uzoran učitelj, a predpostavljene su ga oblasti toliko puta pohvalile.

Nu g. je Mahulja izim u školi i drugčije pokazao, a pokazuje još i danas svoju veliku djelatnost koli na prosvjetnom, toli na gospodarstvenom polju. Kao pisac, više svojih prvih pripovjesti objelodanio je u podlistku Naše Sloge, pod pseudonimom

PODLISTAK.

Leprinačke paćuharije

(Konac.)

A najljepša je bila sprokurami od naše strani. Tončić i Marchi sede bledi kako zid; kašpita, ove prokuri od veleh glasi, ni delal on, ki bi se pod golenkum suhotil, nego ljudi študijani. Tončić kako prešident od kumišijona prijima prokuri, ruki mu se tresu, karta mu va ruke klopoće i tresuć se govori: „kvešta prokura non val, non val . . " i sve kima zglavum prema Markiju, zač ni znal ča bi rekal od onega straha, mordej pozabil ono malo talijanski ča zna, na to je daval prokure Markiju, kij pak dopovedel zač ne valja (polak poznate huncutarije op. ur.). Tako sej dogodilo, da smo imali va drugem tele 5 glasi, namesto 12, a oni 8 glasi. Jednaka štorija bila je i za polnem va prvem tele. Od naših 18 glasi, odhitili su ih 9, a njihovi svi dobri i oni *furešti*, keh su storili za Leprinčani. Njih ste poznali, za sen tem, da ih niste nikad videli, ča ne barba Mate? A svojega suseda kapitana Frana Baćića i svojga kapelana niste pustili glasovat, za sen tem, da su bili polak odluki od kapitanata unešeni u listi. Je to pravo paron Mate?! Vi, ki ste sedel kako član od kumišiona, vi, ki se držite, da ste pravičan, da nebite ni mravu zlo storil? Kada ste vidal ča se dela, ča niste mogal stat, pa onako lepo reć, „dragi moji ljudi, to ni pravo ča delate". Ma na mesto tega ste mučal, a ki muči potvrdjuje — sram vas more bit; mislili smo do sada da ste drugčiji; „fava e boba tutto una roba"; vi ki talijanski razumete, čete znat, ča to znamenuje.

Tako je dakle svršil izbor i prvega tela. Oni su ih imeli 10 za semi onemi, keh su za Leprinčani storili, a mi 9. To je dakle ta „gloria vittoria", kakoj barba Mate kričal po Poljanah. Svaki pošten čovek bi se sramoval takove „vittorie". Sam g. komisar, kij bil pul izbori, sej smel, ča ti ljudi delaju.

Kad su bili izbori svršeni prvi i drugi dan, ala brate, ma su napajali prodi nce z vinom. Slubi zajiki govore, da su pul Tonkini va Poljanah zapili 210 krun, a grugde ki zna koliko?! Barba Mate je to istina? Znate, kada vas je ona mala zvala s konobi pul Tonkini: barba Mate, čemo dat ne glavu pol litri al litru; a onoh 60 kil mesa? Kij to platil? Ne jadite se, ako vas malo poškakljemo, ča čete, sam ste kriv. Puče smo čuli, da imate oblast kako jedan sudac i biškup. Kadaj g. kapelan onu štracu pred crekvum razkinel, da ste rekal: „sadaj kapelan zaslužil šest meseci pržuna i da će još samo dvajset dan bit va Poljanah, a sada da ste mu prolungal još mesec i pol. Ha, ha, ha! Čemo videt: ja da ste vi na mesto presvetlega biškupa; al g. biškup zna kolikoj talijani va Leprinašćine, zač je bil već va Leprinašćine. Mi se ufamo, da će bit gosp. kapelan za semi vašemi dekreti i telegrafi plovan va Leprince. Ma se zato ne pojidajte, zač bi vam moglo naškodit, pak ki bi pokle kričal po Poljanah „vittoria", ki bi pokle agitiral va Poljanah za talijansku stranku, nego za sen tem nimaite već ni tamo, se more reć, nijednoga, nego „duhtora Lulića". Ufam se, da čemo se još puli izbori videt, a dokle se malo pričuvajte. — Pozdravite mi onega, ki bi se „od golenkum suhotil, ako čete i Tončića, neka se dobro podkuju za drugi izbori. Bog.

Bošul. Pisao je i u bivšu „Hrvatsku Vilu“ i u „Hrvatsku Domovinu“, a i u mnoge druge novine. U vlastitoj nakladi izdao je historično-narodnu pripovjest „Knez Ivan“.

Od kojih deselak godina natrag bacio se posve na gospodarsko polje, postaviv si za geslo, da treba naš puk najprije gospodarstveno podignuti, želi li ga se i politički spasiti. Pokle izlazi u Krku gospodarski list „Pučki Prijatelj“, on mu je glavnim saradnikom, te nema broja u kojem nebi bilo po kojeg njegovog gospodarskog članka. Osobito se zanima za zadrugarstvo, u koju je svrhu lanjske godine putovao Dalmacijom, Kranjskom, Štajerskom, pak sve do Beča. U Dobrinju, gdje on službuje, otvorila se prva posujilnica i prvi magazin na otoku Krku. Čitaonica u Omišlju, koja se otvorila pred 20 godina, i ona u Dobrinju pred 10 g., njegova su djeca.

Koliko je cjenjen od svojih kolega najbolje svjedoči to, što je već za treće šestgodište izabran njihovim zastupnikom u kotarsko školsko vieće. Izim toga odbornikom je krčke gospodarske zadruge, austro-hrvatskog parobrodarskog društva, Zadružne Zveze u Ljubljani i obć. zastupnikom u Dobrinju.

Uza sve to je g. Mahulja posve skroman muž i dok se drugi jubilarci ističu raznim križićima, on ponosito diže svoj križ — učiteljske samozataje.

Akoprem ovaj mukotrpni 25 godišnji rad skromnog narodnog prosvjetitelja nije nikakvim slavljem, odlikovanjima i posebnim čestitkama obješen na veliko zvono, mi rado dajemo ovdje poštu skromnomu jubilarcu živom željom, da do 25 godina u boljim danima i boljoj sreći proslavi 50 godišnjicu nastupa svoje teške službe.

Srdačno čestitamo jubilarcu i narodu kojemu služi. — Živio!

Politički pregled.

U Puli, dne 14. novembra 1906.

Austro-Ugarska

O tečaju razprava u carevinskom vieću naći će naši čitatelji izvještaj na drugom mjestu.

Što se tiče izborne reforme, to nam je zabilježiti, da se sada u pododboru odbora za izbornu reformu razpravlja osnova zakona o zaštiti izborne slobode.

Pošto je uslied razprave o izbornoj reformi nemoguće, da se državni proračun za g 1907. za vremena rieši, predložit će ministar financija dr. Korytowski doskoro zastupničkoj kući budgetni provizorij.

Na dalje kani vlada još od sadašnje kuće zatražiti dozvolu za izdanje rente u iznosu od 141.8 mil. K, kako ju je još u novembru 1904. ministar Böhm-Bawerk. Ovom će se svotom pokriti austrijska kvota vojne vjeresije za g. 1902., 1904. i 1905. Bude li ova svota dozvoljena, vlada će vojne potrebštine za g. 1906. i 1907. pokriti iz blagajničkog viška.

U ponedjeljak sastao se je u Zagrebu hrvatski sabor, koji imade da razpravi više slobodoumnih i koristnih zakonskih osnova.

Prva sjednica bijaše dosta burna i to radi toga, što je čista stranka prava (Frankovci) zahtjevala, da predsjednik sabora dr. Medaković opozove uvriedu, koju da je nanio toj stranci u razgovoru s nekim novinarom. Sukob taj izravnan je dosta brzo i to s izjavom predsjednika, da on se nije izrazio o rečenoj stranci onako kao predsjednik sabora već kao član saborske većine. Članovi čiste ili Starčevićeve stranke prava iziavili su na usta klubskog predsjednika dra Franka, da neće smetati saborske većine u radu za boljak Hrvatske.

Srbija.

Srbska skupština je odgodjena. Kaže se, da je sva prilika, da je Pašić odgodom skupštine postigao i odgodu krize, koja će za cielo nastupiti, kad se skupština opet sastane, jer kralj neće da dade privolu za sklopljenje ugovora sa Schneiderovom tvornicom topova, premda su dogovori sa Schneiderom već gotovi.

Bugarska.

Službeni list bugarske vlade priobćuje sastav novog ministarstva. Novo ministarstvo, pise „Dnevnik“, na čelu s Petkovom, ne nosi onoga obilježja državne politike kneževine, bilo u nutarnjim, bilo u vanjskim odnošajima, kakvoga obično donesu promjene u ministerskim kabinetima, jer imade u tom novom kabinetu elemenata, koji su bili i u prijašnjem.

Rusija.

„Listopadski savez“ izdao je proglas na izbornike, u kojem ih pozivlje, neka se svi sakupe oko umjerenih, razboritih političara i neka glasuju za one kandidate, koji pružaju najviše jamstva, da će raditi za dobrobit i napredak domovine. Prošla krvava godina, veli se na dalje u proglasu, podučila je u mnogom ruske gradjane i dala im razpoznati mnogu žalostnu pogrieška. U državnu dumu moraju doći najbolji ruski ljudi, koji imadu u svojem programu miroljubivu preobrazbu domovine i korist naroda, ne podavajući se nikakovim neostvarivim sanjarijama.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Vinogradarom na Puljšćini do znanja. Kotarska gospodarska zadruga u Puli javlja da imade na prodaju 80—100 hiljada liepih presadnica američkog trsja i to sliedećih vrsti: *„riparia portalis“* i *„rupestris monticola“*. Ciena tim presadnicam je za članove zadruge 3 krune za hiljadu komada a za nečlanove 5 kruna.

Siromašni vinogradari, koji se na vrieme priglase, mogu dobiti nešto tih presadnica i badava.

Vinogradari požurite se i obnovite svoje vinograde američkim trsjem (lozom).

Otvoreno mjesto.

Kod c. k. kotarskog suda u Puli otvoren je natječaj za kancelistu u XI. činovnom razredu.

Lošinjski kotar.

Stupovi talijanstva u Lošinju. Čitamo u tršćanskih listovih, da se snuje u Lošinju novo obrtničko družtvo, te da su tomu družtvu odlučeni za buduće trogodište sliedeći ravnatelji ili odbornici: Ivan *Martinolić*, Josip *Rajčić*, Ivan *Stuparić*, Mate *Tripolić*, Dinko *Stanić*, Rom. *Sokolić* i Aleks. Voltolina. Od 7 odbornika imade 6 hrvatskih imena i samo posliednji može kazati, da je od starine Talijan, dočim su svi ostali starinom Hrvati. I takvi su danas u Istri stupovi talijanstva!

Voloski kotar:

Občinski izbori u Veprincu i to za II. i I. tjelo obavili će se dne 20. tek. Izborom će ravnati politički komesar iz Voloskog i tim je — kako se čvrsto nadamo — izključena svaka mogućnost da će i ovaj put poznati veprinački b u s o l o t i e r i svoju umjetnost na korist umišljenog talijanstva one občine a na škodu ogromne većine pučanstva, proti pravu i zakonu i bezkažnjeno provadjati.

Občinari Veprinački! stupite složno k izboru i kliknite jednoglasno odmetnikom i izdajicam: Dolje nedostojni!

Iz Opatlje. Gosp. uredniče! Ovaj put se valjda ne ćete tužiti, da ste samo iz drugih novina saznali što se je na dan Svih Svetih dogodilo u našoj Opatiji. Četvorica, slovom — četvorica mi je obećala da će Vam o tom pisati. A evo i mene petoga k Vama, da Vam i ja o tom dogadjaju nadrljam par redaka. Velim: Vrag ne spava, pošte naše kojekakove — tko zna, moguće, da se depeše mojih prijatelja izgube . . .! Ajde, još bi me gosp. urednik mogo trebati. I evo uzeh pero — itd. itd. . . .

Vi ste zacijelo pogodili o čemu hoću da vam pričam. Upravo o našem mulu — da! Sudeć po velikom broju dopisnika, što ih imate iz ovih naših strana, Vi ste već jamačno bili i doslije izvještivani o stanju naše luke, pa ste prema tomu točno upućeni u povijest našega mula. Povijest dosadna, vjerujte mi — dosadnija od same povijesti ove naše starodrevne monarhije, koja je takodjer upletena u život našega ubogoga mula. . . . Kako znate, Opatija je Kurort svjetskoga glasa! Proslavljeno ljećilište je naša Opatija, ali ne po svojem mulu . . . Po svojem mulu mogla bi naša Opatija biti i kakvo posve čedno i skromno seoce, kakovih ima vrlo mnogo u Patagoniji i u sličnim kulturnim krajevima. To ima, naravno, da zahvali miloj majčici Austriji.

Gosp. uredniče! Da su meni i Vama pare, što ih je Visokoista porazdijelila medju svoje inžinire u svrhu uredjenja opatijske luke, mi bismo, ja i Vi, gosp. uredniče, danas drugačije pjevali, a evo Vam moje brade, ako bi nam ni isti Ročild bio do koljena!

Tu Vam se je dišenjavalo, popravljalo, kvarilo pa opet popravljalo, mjerilo koliko je voda duboka, koliko je slana itd. itd. Kad sam gledao one inžinire, činilo mi se na moju puru, da vidim Velike potence oko velikoga bolesnika na Bosforu — Abdula Hamida. Svi znadu, da je veliki bolesnik bolestan i da bi mu trebala debela operacija, da se bolest odstrani, ali sve ostane pri starom, jer nitko ne će da dira u status quo . . . Tako je bilo i s našim Bolesnikom — opatijskim mulom. Mnogi su se kupili oko njegova uzglavlja i svima je bilo i suviše jasno, da se s operacijom ne smije otegnuti, ali u status quo nije htio nitko da dirne, i mulo je na vrlo malenu diku svojih c. k. liječnika ostao i nadalje kao i prije što je bio — bolestan i mljohav, da ti srce pucalo gledati onakova. —

Medjutim svidjelo se je providi, da našega bolesnika rieši velikih njegovih muka. Na dan Svih Svetih prolomila se na njegovo izmučeno tijelo uzbješnjela jugovina tolikom silom, te se siromak sav prodrmao na svom dugoljetnom logu. Prodrmao se i pogledao još jednom prema c. k. Sjeveru i — oko jednog sata poslije podne nagnuo se nešto jače i uzdahnuo: „Ave, Austrija, morituri te salutant“ . . . U posljednjoj mu se suzi odrazile dobrijačke slike tolikih c. k. inžinira i s posljednjim, krajnim pozdravom na te svoje stare i dobre znance ubogi se mulo još i jače nagnuo i tiho, bez prosvjeda poput dobre slavenske dušice, kad je zlotvori dave i ubijaju, on se pomalo spustio u krilo c. k. mora . . .

Na mjestu nesreće ostao strščći jedini ferao, koji u noći svojim krvavim svjetlom pokazuje mornaru tužnu prugu, na kojoj more sa svojom pjenom piše: Inostranče! idi i javi vascijelomu svijetu, da za svaku državu nije more, kao što ni — da prostiš — za tovara zvonac . . . *Sibarit.*

Pazinski kotar:

Nova družbina škola u Ripondi. I opet će jednom našoj dobroj majčici Istri zakucati srce, kada uzazna, da je naš tako zapušteni i tako nemilosrdno gaženi narod u Labinštini dobio još jednu svoju školu, još jedno ognjište, odkud će našima sjati liepo svjetlo znanja i umjeća. To je treća narodna škola u ovoj tužnoj občini. Prva je otvorena u Vlakovom, druga u Sv. Marini a k njima se sada eto pridružuje i treća, ona u Ripendi.

Vriedan i neustrašiv naš prijatelj g. Mate Paliska primio je novoustrojenu školu u svoju kuću; njegovom trudu i njegovoj ljubavi imadu oni naši ljudi na Ripendi da zahvale, što ih je pohodila ta rijedka sreća, narodna škola. Dakako da je i družba pomogla! I da nije nje naš bi narod u onom kraju uzalud uzdisao za svojom školom. Ali svejedno, g. Paliski a s njime i ostalim našim prijateljima, koji su mu pomogli, neka je ovim izrečena najsrdačnija hvala. Oni su se na svoju ruku obratili na naše vidjenije rodoljube s molbom, da im štogod počare za uselienje škole u Ripendi i u tome su upravo liepo uspjeli. Mnogi im se odazvali molbi i tako su u kratko vrieme sabrali nešto oko 800 kruna. Započelo se s radajama i danas hvala Bogu ima i Ripenda svoju školu.

Svečano otvorenje škole bilo je u nedjelju dne 11. tek. u 2 sata po podne. I ovom prigodom preporučamo rodoljubima, da se kakovim prinosom sjete naše velevriedne Družbe, koja je već do sada otrla mnogu narodnu suzicu u Istri. A novoj školi u Ripendi želimo svi što bolji procvat i napredak!

Porečki kotar:

Izvoz vina iz Poreča tečajem mjeseca oktobra. Na parobrode „Trieste-Istria“ i „Ugar. hrvatsko parob. društvo“ ukrcano je u Poreču u svemu 3975·10 stolitara vina za sliedeća mjesta: za Trst 2396·50 stol., Pulu 400·80 stol., za Rieku 1177·80 stol. Prošle godine istoga mjeseca izvezlo se je iz Poreča morem ukupno 3835·80 stol., i to: za Trst 2571·80 stol., za Pulu 569·40 stol. i za Rieku 694·60 stol.

Koparski kotar:

Iz Roča, 12. XI. 1906. U zadnjoj „Našoj Slogi“ bilo je opisano naše liepo slavlje prigodom otvorenja „Narodnog Doma“. Danas pak ćemo malo o drugom.

Poznato je, koliko zapreka smo imali mi Hrvati u Roču prije nego li smo dobili občinu u naše ruke, a bilo je zapreka i kod gradnje „Narodnog Doma“. Ali naši svjestni Ročani nisu se svega toga prestrašili, nego išli su i idu nadalje svojim čvrstim korakom naprijed. Ne obaziru se oni na „ćakole“ ovdješnjih talijančića, koji bi opeta htjeli našega kmeta uloviti u svoje zamotane mreže. To su „tempi passati“, koji su negda bili, a sada se samo spominju! — Imamo mi puno naših ljudi ovdje, koji su čvrsti u svojem narodnom osvjedočenju i koji imaju i mnogo zasluga za naš napredak u Roču. Nisu Vam to ljudi učeni, nego pametni kmeti.

Napominjem samo naše vrle občinske zastupnike, odbor posujilnice i gospodarskog trgovačkog društva, koji uvijek rade za boljak naše stvari. Uz našeg obć. načelnika i radinog obć. tajnika rade i naši vrli kmetovi — prvaci, a to im služi na čast.

Za par dana otvara se gospodarsko trgovačko društvo, koje će kako se vidi sasvim dobro uspjevati. Naši ljudi jedva čekaju čas, kad će moći stupiti u svoju prodavaonicu, u kojoj će naći uz najnižu cienu svega, što im kod kuće treba. Preporučamo svima na Roščini, da se učlane u društvo, jer to će samo njima od koristi biti, pošto je društvo ustanovljeno, da kmeta pomaže i da mu nabavlja dobru robu uz dobru cijenu. Zato svi u novo trgovačko društvo, jer jedino tako zajamčen je dobar uspjeh.

Iz Vrha — občina Buzet. Dne 4. tek. imadosmo u selu Medveji izvanrednu skupštinu sv. Cirila i Metoda. Premda vrlo neugodno i dažđljivo vrieme ipak naroda dohrlilo liepi broj koli iz ciele župe Vrh, toli iz Račica, Draguća i Sovinjaka. — Bilo i inteligence, koji nas počastiše svojim posjetom, kao veleuč. g. Ivan dr. Letis, putujući učitelj g. Ivan Sancin, g. načelnik Antun Klarić, vlč. gg. Ladislav Tonković, župeupravitelj iz Račica i Ivan Gabrielić kapelan iz Sovinjaka, te naš starina gosp. Žigante sa sinom iz Sovinjaka pa i Antun Flego Lovrić, koji se mnogo trudio da nam ova veselica čim ljepše izpade. — Sigurno da bi bilo vrieme prijalo bilo bi ih daleko više došlo u naše junačke Medveje. Posebnu važnost i krasotu toj veselici dadoše naši Buzetski sokoli, glazbari. Neću da prećeravam ako rečem da se je mnogomu i mnogomu u oku pojavila suza radostnica kad je ugledao plod našeg probudjenja na Buzešćini, naše glazbare kako su ponosno stupali pod hrvatskom trobojnicom kroz Vrh do rodoljubne obitelji Vivoda da se tamo odpočinu i malko

skriepe. Tad se uputiše u Medveje med bljeskanjem i „živio“ klici, gdje pokazaše vrsnoću svoju, koju u tako kratko vrieme postigoše. — Našim podrepnicam nestalo duha te se kako šišmiši posakriše. Jedini „tikvar“ uzeo nekakvu trombeticu da na nju zatrubi, onaj ki ima čaflć kako i Sankovićeva kobila. U Medveji bilo krasno, mirno, pametno, veselo. — Jedini brat Abelov iz Vrha začeo raditi nekakve ćakule, no veleuč. g. dr. Letis ga brzo počerao u rog. Drugi put ako bude radio komedije ćemo mu rebra namazati. — Veselica izpala povoljno u svakom pogledu, koli materijalnom toli moralnom, a da nas nije vrieme upravo nemilosrdno proganjalo bilo bi toga više.

Vi dragi glazbari i gospodo Buzetska još kadgod doskočite, nemojte nas zaboraviti sirotane; Medvejci i ostali puk su Vam pokazali u nedjelju kojim duhom dišemo. Grof Kadanjski.

Franina i Jurina.

Jur. Deju, da su se ov put leprinaški poprdili prevarili va račune.

Fr. Ča njim morda ne valjaju izbori?

Jur. Va jenem tele su njim se va Trste smilovali, ma dva su njin dole hitili.

Fr. Te se oni benj još pomoć.

Jur. Ja. da bi imeli kako i do sada, v rukah škare i sukno.

Razne primorske viesti.

Zaljubljeni paragraf. Mjesto R. ima dvorazrednu hrvatsku i jednorazrednu talijansku školu. Škole su u istoj zgradi i do sada pod ravnateljstvom učitelja talijanske škole.

Učitelj hrv. i tal. škole molili su škol. oblasti, da im dozvole podučavati učenike u škol. sobi njemački jezik i to izvan vremena svagdanjeg škol. podučavanja. Učiteljica hrv. škole molila je pak na isti način dozvolu za podučavanje ženskog ručnog rada. Podučavanje bilo bi *bezplatno.*

Molbe odputovaše na škol. oblasti, a ove ih riješiše ovako:

Talijanskom učitelju dozvoljeno je izvanredno podučavanje u škol. sobi, a hrv. učitelju i učiteljici zabranjuje se po nekakvom paragrafu podučavanje. Ne treba da čitatelje upozorimo, da je mjesto R. u Istri! A i paragrafi čini nam se, da su isti! — —

Ljudi se čude i vele, nijesu li „paragrafi“ za sve jednaki, djeca misle, da je tal. škola nešto većega nego li hrvatska, samo je neki šaljivdžija to drugače shvatio; on kaže, da se je paragraf — zaljubio! O jadni, jadni paragraf!!

Skupština zloglasnog družtva „Dante Alighieri“. Mi smo u svoje vrieme pokazali kako su se na početku obstanka ovoga družtva službeni i polusužbeni talijanski krugovi daleko držali, ili se tako sakrivali, da se nije moglo kazati, da se i oni za to družtvo zauzimlju. Bojali su se naime, da im se nebi predbacilo, da javno podupiru družtva, kojemu je glavna svrha pripraviti za Italiju i one pokrajine koje se nalaze jošte pod Austro-Ugarskom.

Ti su krugovi malo pomalo izgubili taj prividni strah i danas se družtvo „Dante Alighieri“ ponosi, što broji medju svoje članove i dobrotvore nesamo ministre, senatore i zastupnike nego i članove kraljevske družine. Tomu je družtvu na čelu glavom ministar prosvjete Rava, koji je predsjedao i posliednjoj skupštini u Genovi i koji je u svojem pozdravnom govoru iztaknuo velike uspjehe družtva, čemu da je dopriniela razvijena gospodarska moć naroda, po čemu da se talijanski jezik izvan Italije sve to više širi.

Tajnik središnjeg odbora Fradeleto prikazao je razvoj družtva kroz 17 godina njegovog obstanka. Družtvo sada broji 178 podužnica sa 32.000 članova. Družtvu je prošle godine unišlo 200.000 lira, a razdano je 100.700 lira. Nepokretna imovina vriedi oko 500.000 lira. Iz fonda za izseljenike izplaćeno je družtvu 200.000 lira, koje je družtvo potrošilo za talijanske škole u Brazilu.

Fradeleto brani družtvo protiv sumnjičenja, da „Dante Alighieri“ njeti političke smutnje na granici. Družtvo nema nikakve inе svrhe do li one, da uzčuva talijanski jezik. Njemački Schulverein i slavenska družtva hoće, da u Trientu i u Primorju unište talijansku kulturu, a njihova djelatnost slobodno se razvija. Talijansko narodno družtvo traži samo jednaki postupak; ono se nada, da će se u talijanskim pokrajinama Austrije viseća školska pitanja mirno izravnati, te zahvaljuje ugarskoj vladi i zajedničkom ministru za izvanjske poslove za dobro i pošteno riešenje zadnjih upadica. „Dante Alighieri“ neće protiv Niemaca i Slavena ni rieči mržnje prosleviti. Njegov je jedini pošteni cilj: uzdržanje narodnog načela i triumf pravde medju svim narodima.

Držimo, da je suvišno suzbijati tvrdnju g. tajnika kao da je talijanstvo našeg Primorja u pogibelji, dočim je obratno t. j. slavenstvo Primorja je u pogibelji zbog bezobzirne navale Talijanstva. Njegova izprika da družtvo „Dante Al.“ neima političke svrhe i da nenieti smutnje na granici vriedi isto toliko, koliko i poznata priča o vuku, koji se je tužio na janje, da mu vodu muti. Ovo družtvo radi iz petnih žila za potalijančenje naših pokrajina, da pak tim lagljе padne u krilo materi zemlji — Italiji!

Pitanje talijanskog sveučilišta. Uztrajna borba talijanskih zastupnika i talijanskog djačtva visokih škola, reć bi da će konačno uroditi po njih željenim uspjehom.

Kako izvješćuju talijanski listovi obećao je ministar bogoštovja i nastave Marchet talijanskim zastupnikom, da će vlada izdati posebnu naredbu, koja će sadržavati uvjete, pod kojimi će se priznati valjanost izpita položenih na visokih školah u Italiji. Ta naredba da je već pripravljena te da će biti proglašena tečajem idućih čedana.

Ministar je u tom smislu dao talijanskim zastupnikom u Beču i pismenu obvezu. Usljed toga je talijansko djačtvo u Beču zaključilo, da se ima za sada odustati od svake demonstracije za ustrojenje talijanskog sveučilišta u Trstu. Mi ćemo se opet vratiti na to pitanje.

Umro od kuge. Tršćanski listovi pišu, da je tamo u bolnici umro dne 9. tek. 26-godišnji mornar Andrija Dabović rodom iz Dalmacije, koji je bio do tada ukrcan na Lloydovom parobrodu „Calipso“. Po njegovoj smrti razudili su liečnici tielo i našli su znakove indijske kuge. Odmah su poduzete najstrožije mjere proti svima, koji su s bolnim i mrtvim bili u kakvom doticaju.

Ne selite u Argentinlju! Austro-ugarski konzulat u Buenos Aires javlja zagrebačkoj trgovačko-obrtničkoj komori, da se u zadnje vrieme opaža preobilje radničkih sila u Argentiniji, pa da u tom povodu nalaze zarade u prvom redu samo oni doseljenici, koji poznavaju španjolski jezik, ili koji se mogu osloniti na veći broj svojih sunarodnika, t. j. Španjolci i Talijani. Svim ostalim, koji ne poznaju zemaljskog jezika i nemaju svojih ljudi ondje, ide vrlo zlo, a očajno je stanje onih, koji dolaze onamo, imajući samo toliko novaca, da plate prevozne troškove. Radi toga treba živo odvraćati naše ljude od seljenja u Argentiniju.

Prva hrvatska štedionica

PODRUŽNICA NA RIECI (Adamićev trg)

Centrala: ZAGREB

(Utemeljena godine 1846.)

Dion. glavnica K 3,600.000

Pričuva K 6,500.000

Podružnica Prve Hrvatske štedionice na Rieci:

Prima novac u svrhu ukamaćivanja na **uložnice** i blagajničke doznačnice, te uz potvrde **na tekući ili ček. račun.**

Eskomptira mjenice, naputnice i kupone vrijednostnih papira.

Daje zajmove na nekretnine, i to obično bez amortizacije, te posreduje kod svoje središnjice 4% i 4½% amortizacionalne zajmove uz odplatu na 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 godina, koji se takodjer, kao i obični, mogu povratiti i prije izminuća ugovorenoga roka. Kod gradjevnih vjeresija izplaćuje se zajam stranci u obrocima prema napredku gradnje.

Preuzima već postojeće zajmove, te ih konvertira u jeftiniji kamatnjak.

Daje predujmove na vrijednostne papire, te zlatni i srebrni novac.

Kupuje i prodaje sve vrsti vrijednostnih papira i vrijednota, naročito sve vrsti državnih i privatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica, prioritetnih obveznica, deviza, inozemnog novca u papiru, zlatnog i srebrnog novca tu- i inozemstva itd.

Unovčuje izvučene srećke i sve vrijednostne papire, te dospjele kupone i nabavlja nove kuponske arke.

Preuzima na unovčenje mjenice, naputnice i čekove na sva mjesta u tu- i inozemstvu, te izdaje kreditna pisma.

Prima u pohranu vrijednostne papire i sve dragocijenosti u svoje blagajne sigurne proti vatri i provali.

Obavlja vinkulaciju i devinkulaciju svih vrsti vrijednostnih papira, polaže vojnoženitbene i sve druge jamčevine u vrijednostnim papirima, te provadja konverzije.

Preuzima izplatne naloge za sve krajeve svijeta, te ih putem svojih bankovnih sveza u inozemstvu a napose pako u Americi obavlja uz najpovoljnije uvjete.

Prodaje promese na srećke za sva vučenja, te **osigurava srećke i ostale vrijednostne papire proti gubitku na tečaju.**

Obavlja bezplatno reviziju svih tuzemnih i ovdje dozvoljenih inozemnih **srećaka.**

Osim toga obavljat će i sve ostale u štedioničku i bankovnu struku zasjecajuće transakcije uz najpovoljnije uvjete, te **daje rado i u najkraćem roku sve potanje obavjesti ustmeno ili pismeno.**

Brzojavi: Prašteđiona. Telefon br. 564.

Soboslikar
Vladimir Vojska

u **PULI**, Via Sergia, 59.

preporuča se p. n. občinstvu u Puli i okolici za soboslikarske i ličilarske radnje. Izradba je ukusna, moderna, trajna i brza, a cjene umjerene.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

— OGLAS. —

Daje se u zakup ili uz povoljne uvjete prostovoljno prodaje se

„Gostiona Puharić"

u Matuljih k. br. 109.

Ista je sagradjena prije godinu dana u modernome švicarskome slogu na vrlo zgodnome položaju uz državnu cestu, koja vodi iz Rijeke preko Učke u Istru sa krasnim vidikom na cieli „Kvarner" i njegove otoke, te na krasnu romantičnu okolicu.

Ima sprijeda vrt zasadjen divljim kestenom, ubavne kugljane, kegljište, straga terasu i naravnu hrastovu šumicu.

Do postoje Matulje-Opatija ima samo 3 časuka.

Vlastnik napušta ovdje obrt, pošto ima jednako poduzeće u Voloskom, a ne dospije na dvije strane uz malobrojnu i mladu obitelj.

Anton Puharić,
Matulje 109

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cjene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, ćilime, albe, rokete, ciborlje, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20%, ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u ušu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nojnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielo, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, puzokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekoće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetičke struje cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. SDJE NJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vazredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

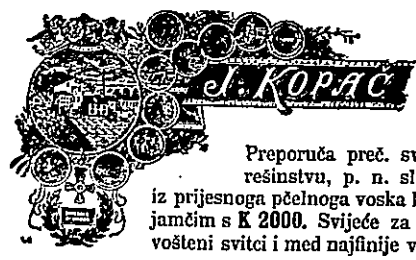

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladjuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate u svim veličinama svjeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštera obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle prebave** te s tim u savezu **zatvorenosti i bezteènosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht**, mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider**, kućovlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 22. novembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

XXXIII. glavna skupština

„Bratovšćine hrv. ljudi u Istri", obdržavane u Kastvu dne 11. oktobra 1906.

Družtveni predsjednik velečastni gosp. A. Ellner otvori skupštinu u 2 sata poslie podne sliedećim nagovorom:

Veleštovana gospodo!

Srdačni Vam pozdrav i hvala liepa, što ste se odazvali odborovu pozivu i svojom prisutnošću omogućili obdržavanje današnje glavne skupštine. Došli ste amo, da čujete izvještaj o radu „Bratovšćine" u minuloj godini, da birate novi odbor za buduću godinu i da se posavjetujete o načinu, kako bi se družtveno stanje poboljšalo.

O stanju „Bratovšćine" izvjestiti će Vas kasnije gg. tajnik i blagajnik, nu da Vas njihov izvještaj nebi neugodno iznenadio, javljam Vam u obće, da nam je družtvo nekako ostarilo i onemoglo. Stariji članovi „Bratovšćine" po malo umiru i gube se, a mladjih nije, nemare za nju! Njezinu životu manjka svježosti, koju može podati sudjelovanje mladjih članova; a ovi se drže daleko, jer ne pojme plemenitosti njezine zadaće. Žalostno je to tim više, što medju timi mladjimi ima i mnogo takovih, kojih je negda „Bratovšćina" po svojih silah podporama rado pomagala i koji bi radi toga, moralno dužni bili, da njoj se na jedan ili drugi način odluže, pa ipak zaboravljaju na dužnu zahvalnost, te niti su članovi „Bratovšćine", niti dolaze na glavne skupštine, premda su u stanju i položaju, da bi to lahko mogli. Nije s toga nikakovo čudo, da „Bratovšćina" u ovakovih prilikah nemože svojoj svrsi odgovarati kako bi trebalo i kako bismo svi željeli.

Pozdravljam Vas gospodo ponovno i zahvaljujem svima, koji ste se danas potrudili doći na glavnu skupštinu; osobito zahvaljujem onim, koji su iz daleka došli, kako g. kapetan R. Dešković i drugi. Zahvaljujem i svim onim neprisutnim, koji se zauzimlju za naše družtvo. Živili!

Na poziv predsjednika pročita tajnik „Bratovšćine" g. M. Šepić svoje izvješće kako sliedi:

Slavna skupštino! Veleštovana gospodo!

Došli ste amo, da čujete izvještaj o stanju „Bratovšćine" i o radu njezinog odbora u netom minuloj upravnoj godini. Vašem bi rodoljubnom srcu za stalno ugodjalo, kad bi danas ovdje čuli, da „Bratovšćina" liepo napreduje i da je njezino materijalno stanje povoljno. Nu ona žalibože ne samo da nenapreduje, nego kako ćete kasnije čuti iz izvještaja gosp. blagajnika, ona nazaduje. Ovaj zastoj u koj je pala pred više od 10 godina, traje još uvjek, dapače možemo reći, da su prilike krenule još na gore. Vrela prihoda gube se i suše od godine do godine tako, da moramo izgubiti nadu, te bi se „Bratovšćina" mogla opet pridići i uspješno vršiti svoju plemenitu zadaću.

Radi lošeg materijalnog stanja je blagotvorno djelovanje „Bratovšćine" vrlo oslabljeno i ograničeno. Družtveni odbor prinuždjen je već nekoliko god'na snizivati pojedine podpore, te ih je već snizio na minimum, a osim toga suzio je djelokrug „Bratovšćine"; i nebudu li prilike krenule na bolje, te prihod njezin poboljšao, morati će se taj djelokrug još više ograničiti i davati podpore samo djacima srednjih škola. Uzsadašnji svoj prihod „Bratovšćina" jedva životari i nemože podieljivati podpora u pravom smislu rieči, nego dieliti samo mrvice onima, koji se k njoj utiču radi podpore. Hrvati, rodoljubi! sjetite se kadšto i naše „Bratovšćine", e da ona uzmogne svoj patriotični rad krieplje nastaviti i svojoj prosvjetnoj svrsi dostojnije odgovarati.

Od družtava i pojedinaca, koji se ove upravne godine sjetiše „Bratovšćine", spominjem ovdje sliedeće:

Svećenici dekanata kastavskog na pastoralnoj konferenciji u Kastvu sakupiše medju ostalim za „Bratovšćinu" 16 K. — Za dobru ruku darovase sliedeća gospoda: Fran Matejčić, zem. škol. nadzornik 20 K, — dr. Franjo Mandić 20 K — Mate Kundić 10 K — Miroslav Grosman, Kazimir Jelušić, Antun Ellner i dr. Matko Laginja svaki po 5 K. — Gospodja Ernesta Jelušić izručila je 10 K utrženih za jednog kanarinca predanog Monsignoru Vinku Zamliću. — Kad je prestalo obstojati „Učiteljsko družtvo kotara Volosko" izručilo je polovicu svoje imovine i to 34 K

Osim ovih bilo je i drugih darovatelja, koji, ako i nisu ovdje navedeni, neka budu uvjereni, da je njihov prinos uporabljen u nakanjenu svrhu.

Svim ovdje navedenim i nenavedenim darovateljem i dobročiniteljem „Bratovšćine" budi ovdje izrečena najljepša hvala. Živili!

Usljed razpisa natječaja na podpore „Bratovšćine", prispjelo je odboru 46 molbenica. U sjednici držanoj 30. maja o. g. bio je odbor na čudu, kako da rieši tolike molbe. Radi skromne svote, koja mu je stojala na razpolaganje, morao je sa dieljenjem podpora škrtariti te je mnogi podpore vriedan djak dobio u ime podpore samo neznatnu svoticu ili pak u obće ništa. Oslanjajuć se na družtvena pravila, nije odbor uvažio nijedne molbe, ako dotični molitelj sam, ili njegov koji nije bio članom „Bratovšćine". Radi toga čuo je odbor i prigovara, nu drži ipak, da u tom pogledu nije pogrešio tim više, što je u razpisu natječaja postavio jasno taj uvjet, te se je svaki molitelj mogao na dobu začlaniti.

Podporu dobilo je 25 molitelja i to: 11 sveučilištnih djaka svaki 50 K ukupno 540 K.

9 gimnazijalaca svaki od 25—35 K, ukupno 280 K.

3 djaka c. k. učiteljišta svaki 25 K, ukupno 75 K. 2 djaka c. k. pripravnice po 20 K, ukupno 40 K. Ukupno podieljeno je dakle u podpore 935 K. Od svog postanka do danas razdielila je „Bratovšćina" u podpore 28.844 K 10 p.

Skupština prima ovo izvješće do znanja, na što predsjednik pozove g. blagajnika da podade izvještaj o gospodarenju sa družtvenim imetkom tekom minule upravne godine.

Ovaj izvješćuje kako sliedi:

Gospodarenje blagajnom družtva „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" u Kastvu g. 1906.

I. Prihod.

1. Preostatak od godine 1906.	K 1620·87
2. Godišnji prinosi	„ 68·—
3. Oprost od čestitanja prigodom nove godine	„ 123·—
4. U ime darova primilo se	„ 107·—
5. Za kamate	„ 203·70
6. Povraćeni kapitali	„ 1700·—
Ukupni prihod iznaša	K 3822·57
Od ukupnog prihoda u iznosu	K 3822·57
odbiv ukupni razhod	„ 2884·47
Preostaje gotovine u blagajni	K 938·10

(slovom devet stotina trideset i osam kruna 10 p.)

II. Razhod.

1. U godišnjo podpore izašlo se	K 935·—
2. Uložilo se u posujilnicu u Volosko	„ 1840·—
3. C. k. poreznom uredu platilo se	„ 51·90
4. Pristojbe darovano na akciju od dra. M. Laginje	„ 13·85
5. Povratilo je jednoj stranki svoticu od	„ 16·90
6. Raznog potroška bilo je	„ 26·82
Ukupni potrošak iznosio je	K 2884·47

III. Svekupno imanje „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" sastoji:

1. U hranilnicama i posujilnicama	K 14932·32
2. U privatnim zadužnicama	„ 5390·—
3. U državnim obveznicama, akcijama	„ 6580·—
4. U zaostalim interesima, vriednost družt. stvari i t. d.	„ 1938·10
Ukupno	K 28840·42
Prema proslogodišnjim ukupnim iznosom od	„ 29403·30
Umanjila se imovina za	K 562·88

KASTAV, 11. oktobra 1906.

M. Grosman, blagajnik

Predloženo je, da se slavnom odboru „Bratovšćine" za račune 1905./1906. podieli absolutorij i g. blagajniku zahvali na trudu.

Revizionalni odbor:

u Kastvu, dne 11. oktobra 1906.

N. Zic, v. r.

M. Jelušić, v. r. Vinko Rubeša, v. r.

Izvještaj gosp. blagajnika kao i onaj revizijonalnog odbora uzima skupština do znanja sa opazkom, da se dru. M. Laginji u zapisnik uvrsti zahvala na darovanoj akciji „Narodnog doma" u Kastvu.

Za buduću upravnu godinu biran je dosadanji upravni odbor; isto tako su potvrdjeni dosadašnji članovi revizijonalnoga odbora.

Pošto je time bio dnevni red izcrpljen, zaključi g. predsjednik skupštinu.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 13. novembra 1906.

Jučer, kao obično u ponedjelkih, počela je sjednica o 3, a svršila oko 6. Pročitalo se je podneske doslovno. Biankini preporučio je molbu nekih svećenika iz Dalmacije, nek se novi zakon obzirom na mirovine svećenika protegne takodjer na one, koji su već umirovljeni.

Glavni govornik proti prelazu na podrobnu razpravu glede izborne preosnove Franko Stein govorio je žestoko proti vladaru što se je umješao u pitanje izborne preosnove, te mu predbacio da je tim i on radio proti njemaštvu Austrije i tim postavio u protuslovlje sa onim što je kao dobar Njemac u raznih prigodah rekao. Uzradio je sam vladar, cesar kralj Franjo Josip n. pr. proti onoj izreci što ju je jednom izrekao Napoleon: ja sam njemački knez (Ich bin ein deutscher Fürst). Franko Stein je nadalje govorio proti ministru predsjedniku Becku, koji da se je služio svimi sredstvi i svakojakim ljudima samo da prodre sa osnovom. Ministar-predsjednik da je mitio i lovio pojedine zastupnike, tim da im je obećao da će za nje kod novih izbora uplivati. Stein je udario na dalje proti izvjestitelju dru. Löckeru, i osobito proti Šušteršiću, Šukljetu i Ploju, pošto se oni toliko za preosnovu zauzimaju.

Šušteršić, Šuklje i Ploj odbijaju i pobijaju osvade što ih je Stein proti njima izrekao. Stein hoće da uzdrži svoje tvrdnje, al slabo uspjeva.

Iza toga prima se predlog za prelaz u podrobnu razpravu ogromnom većinom.

Predsjednik pročita na to skupine po kojih će se voditi podrobna razprava. Ima ih 13.

Upisivanje govornika u prve tri skupine trajalo je sinoć od 6—7. a danas u ostale skupine od 10—11, Upisalo se je svuda sve puno govornika.

Danas poslije 11. počela je podrobna razprava. Uveo ju je dakako izvjestitelj. Onda su zagovarali predloge manjina: Choc za povećanje broja českih zastupnika; Poljak Starzinski za povećanje broja poljačkih zastupnika; drugi Poljak Glombinski za jedan poljački mandat u Bukovini i za jedan u Šleziji; Talijan dr. Bartoli za jedan talijanski mandat u Dalmaciji. Smješau je to zahtjev, a stvar postaje jako značajnom za jednoga Bartola, člana vladajuće kamore, kad veli da ima u Dalmaciji 2000 Niemaca pa i tim utemeljuje svoj zahtjev za talijanski mandat.

U razpravi zagovara dr. Sobotka predlog Choca i drugova za povećanje broja českih mandata. Mihejda obrazlaže potrebu još jednoga poljačkoga mandata u Šleziji. Žid iz Bukovine Straucher zagovara treći mandat za grad Črnovice, i hoće da taj pripade Židovom (Straucher je Židov-Zionist, koji neće da pripada kojoj drugoj narodnosti do Židovskoj). Zastupnik Biankini pobija predlog Bartolov, hrvatski pak njemački. Laskav je taj predlog, reče, al nije ozbiljan. Mi zastupnici Dalmacije, reče, učinili smo sve moguće da dobijemo 12 mandata za našu kraljevinu, al nije išlo. Bolje poznamo hrvatsku Dalmaciju nego li tudjinac Bartoli. Da ne treba talijanskoga mandata to je svojedobno bjelodano dokazao dr. Ivčević. Govornik se ruga Bartolu što je našao skoro 3000 Njemaca. Makar bi ih toliko i bilo pa i s tobožnjim Talijanima 18.000, premalo ih je za 1 mandat. Ni vlada, koja ih toliko podupire, nije mogla na to pristati. Talijani prigovaraju i vele da ih vlada ne podupire. Podupire dovikuje im Biankini, kad uz 3% Talijana podržaje talijanski uredovni jezik. A što tek u Primorju! (Tomu Talijani ne prigovaraju). Pa kako dolaze Talijani da Njemce reklamiraju za svoj mandat?! Zar

će Talijani s Njemci kompromise sklapati, pa i u Dalmaciji kadkad Njemca izabirati (Glasovi: zahtjevaju više nego Šenerer!). Predlog Bartolov, zaključuje govornik, ne uzimam ozbiljno, ne odgovara ni interesu ni časti Dalmacije, pa ćemo glasovati proti njemu.

Sternberg prigovara najprije Steinu što je obiteljske stvari iznesao, a onda polemizuje proti jednom govoru ministra-predsjednika izrečenoga u glavnoj razpravi. Bohorievič iz Bukovine zagovara predlog Glombinskoga za još jedan poljački mandat u Bukovini; a za to jedan njemački u Dolnjoj Austriji. Pacher govori proti osnovi kao Svenjemac. On veli, da imadu Slovenci, Česi, Poljaci pa i Rusini interesa da obstoji Austrija. To je kao njihova država. O Njemcih, Talijanih i Rumenih ne može se to reći; ovi imadu državu izvan Austrije. Za to pa moraju ovi troji biti proti Slavenom. Iza njega predlaže se i prima konac debate o prvoj skupini. Govornik za, dr. Ellenbogen izjavlja da neće da govori, samo da ide stvar brže napried.

Beč, dne 19. novembra 1906.

Kod razprave o članku II. § 6. govorio je 14. t. m. zast. Bendl, kao glavni govornik. Onda Choc i dr. Bartoli kao izvjestitelji predloga manjine, te izvjestitelj predloga većine, i Biankini u obliku stvarnoga izjavka. Dr. Bartoli je tobož odbijao navode Biankinijeve proti tomu, da se dade Talijanom u Dalmaciji jedan mandat. Biankini mu je odgovorio kako treba. Ne misle drugi kao Bartoli, da je on dokaze htjeo nadomjestiti jakim glasom, pošto su mu odobravali. Bartoli je i sam reko, da ni ne misli da bi bio njegov predlog prihvaćen, pa tim pokazao da ga jako ozbiljno ne uzima. U štatistici u Dalmaciji nije na škodu Talijana ništa pokvareno; pače ni oni nisu Talijani koji su kao takvi upisani. Biankini je završio svoj protu-odgovor dru. Bartolu doviknuv mu: Mudro bi bio učinio kad bi bio šutio.

Kod glasovanja je predsjednik najprije konstatovao, da je prisutna kvalifikovana većina, a onda dao glasovati, najprije o predlozih manjina. Svi ti predlozi naime za pomnoženje broja zastupnika u Dalmaciji, Galiciji, Bukovini, Šleziji su pali, dočim je Choc svoj odnosni predlog glede Dolnje Austrije uztegnuo. Za Bartolov predlog glasovalo je ono nešto Talijana, par Rumunja i par njemačkih veleposjednika.

Članak II. § 6. bio je prihvaćen sa ogromnom većinom. Tim je svršila razprava o prvoj razpravnoj skupini.

Načela se je pak razprava o članku II. § 7. (druga razpravna skupina). U njem dolaze ustanove da imadu pravo glasa svi muški, koji su navršili 24 godine, koji imadu austrijsko državljanstvo, koji su u stanovitoj občini bar godinu dana, i koji nisu po drugih zakonih izključeni od izbora.

Govorili su dr. Adler kao izvjestitelj manjine za to da se neustanovi godinu dana boravišta u jednoj godini da se uzmogne imati pravo glasa; Choc kao izvjestitelj manjine da se dade i ženskama pravo glasa; nadalje Romančuk, Schuhmeier, dr. Sobotka. Poslie tih govornika bio je predložen i prihvaćen konac razprave i izabrani glavni govornici. Govornik za, Penersdorfer, je govorio, govornik proti nije govorio, jer bi se bilo moralo proći na glasovanje, a nije se moglo radi maloga broja zastupnika. Sjednica bje zaključena već u 2½ sata. Opazilo se je već taj dan malo interesa za razpravu, bilo s toga što je ogromna većina za osnovu, bilo s toga, što svaki vidi da ne može ništa promjeniti.

* * *

U četvrtak, dne 15. m., kao na blagdan sv. Leopolda, zaštitnika Austrije, ne bijaše sjednice. U petak se je svršila razprava o čl. II. § 6. pošto je govorio Klofač za to, da se boravište ustanovi na tri mjeseca mjesto na jednu godinu. Prije glasovanja je još govorio Choc za pravo glasa ženskim; a Wencel Hruby za to, da se dade pravo glasa onim ženskim koje su same svoje, koje služe u javnom životu. Izvjestitelj većine izjavio se je proti svim predlogom manjine, pa je čl. II. § 7. prihvaćen kako ga je odbor predložio ogromnom većinom.

Kod treće skupine razprave, sadržavajuće čl. III. § 12. IV. V. i VI. govorili su za ustanove kako su predložene njemački katolik Etz, Čeh dr. Herold, Poljak Starzinski; proti Rusin dr. Kos i Poljak pučke stranke Kubik, te Njemac Vogler. Tu su neke ustanove kojimi se točno označuje djelokrug carevinskog vieća i zemaljskih sabora. Češki veleposjednik dr. Metal postavio je predlog i zagovarao ga, da se dade zemaljskim saborom i više autonomije.

Sliedećeg dana dne 17. novembra govorili su za predlog Dašinski, Šuklje, Steinwender; proti Romančuk i Sternberg. Kao glavni govornici bili su izabrani dr. Gessmann i dr. Globinski. Oba su govorila za ustanovu kako je predložena. Takvom bila je ogromnom većinom i prihvaćena.

Predsjednik je tad postavio na razpravu četvrtu skupinu „zakon o izboru članova zastupničke kuće". Nekih prozvanih govornika nije bilo, drugi su se odrekli rieči. Dr. Gessman predložio je konac razprave. Na to velika buka s nekih strana. Dr. Gessmann je povukao natrag svoj predlog; predsjednik je zaključio sjednicu još prije 2 suta poslie podne.

Danas, u ponedjeljak bila je odnosna razprava provedena i primljen naslov i članovi, kojimi se uvadja novi izborni red.

Počela je razprava i o samom izbornom redu, o §§ 1—8, peta izborna skupina. O tom drugi put.

* * *

Gospoda Talijani dr. Rizzi, dr. Batoli, dr. Bennati i markiz (neće da bude barun) Polesini sa drugovi podnesli su interpelaciju na ministra predsjednika, u kojoj se tuže što c. k. vlada nije predložila na sankciju četiri zakonske osnove i tri štatuta, predložena od sabora Istre u zasjedanju oktobra i novembra 1904., da je vratila pet drugih osnova nepotvrdjenih. Pitaju ministra predsjednika da li ih je voljan dati predložiti na sankciju, i odrediti s hodno da se istarskoga sabora od sad unapried neomalovažuje kao do sad.

* * *

Dr. Bennati sa drugovi tuži se u jednoj interpelaciji na to, što utoke proti odlukam glede izbornih listina u Tinjanu nije još c. k. kotarsko poglavarstvo u Pazinu riešilo.

* * *

Zastupnik Spinčić sa drugovi podnesao je interpelaciju na ministra pravosudja, u kojem ga pita, predpostaviv odsudu suda u Krku od 13. aprila tek. g. proti Ivanu Oršiću, i što je s njom spojeno, da li hoće da naredi: da se namještaj u kotare kakav je Krk suce koji poznaju hrvatski, i da se odstrani iz njih one koji takva jezika ne poznaju; da suci ne vriedjaju hrvatskih stranaka, kako je to Fornasari učinio; da suci ne rabe sredovječne torture, kako je to sudac Sincovich činio u parnici koja je nastala sa prvom; i da se obustavi svaki daljni odnosni postupak proti kandidatu profesure Petru Petrisu.

Politički pregled.

U Puli, dne 21. novembra 1906.

Austro-Ugarska

U subotu dovršilo je carevinsko vieće razpravu prvog zakona o izbornoj reformi. Čuje se da vlada kani zastupničku kuću razpustiti 28. jenara. Novi izbori imali bi se po novom izbornom redu obaviti u svim zemljama 25 marča.

Ministar-predsjednik barun Beck kani doskoro pozvati u Beč sve zemaljske šefove, da s njima ustanovi sve što treba za provedbu izborne reforme.

Delegati su obavieštieni, da će se delegacije sastati u Budimpešti 25. o. mj. u 10 sati prije podne. U ponedjeljak o podne otvorit će delegacije Nj. Veličanstvo u kr. dvoru svečanom priestolnom besjedom. O exposéu novog ministra izvanjskih posala baruna Aehrenthala doznaje se, da će se u njem ogledati osobito povoljni utisci, što ih je ponio iz Petrograda i Berlina.

Nj. Veličanstvo dolazi u sriedu 21. o. mj. poslie podne u Budimpeštu.

Slovenska liberalna stranka održala je petak u Ljubljani skupštinu, u kojoj je prihvatila novu osnovu za svoj program, na kojoj će se preustrojiti. Dr. Tavčar govorio je proti zast. Hribaru, jer ovaj prihvaća izbornu reformu.

Hrvatski sabor u Zagrebu bio je započeo svoje zasjedanje burnimi prigovori, koji su neugodno uplivali nesamo na domaće trieznije življe, već i na sve izvanjske prijatelje hrvatskoga naroda. Ti prizori bivaju sve to redji te imade nade, da će ih posve nestati, te da će se zastupnici naroda trieznо i ozbiljno posvetiti tolikim važnim zadaćam, koje ih čekaju.

U saboru stavljena su dva predloga glede izborne reforme, koja bi se imala provesti u Hrvatskoj, jedan predlog stavio član naprednjačke stranke zastupnik dr. Lorković, a drugi predlog član čiste stranke prava dr. Petričić. Jedan i drugi predlog ide zatim da se i u Hrvatskoj uvede sveobće jednako izborno pravo.

Crna Gora.

Crnogorsko ministarstvo dalo je dne 19. o. mj. ostavku, koju je knez primio i obznanio ju narodnoj skupštini. Po tom je knez saslušao mnienja predsjednika skupštine, raznih zastupnika i odličnih osoba o političkom položaju i o riešenju krize. Naknadno se javlja, da je knez zatražio od skupštine, da mu saobći kandidate za ministarske stolice.

Srbija.

Zadnjih dana proširana je viest o duševnoj bolesti priestolonasljednika Gjorgje; tu se viest službeno oprovrglo kano posve izmišljenu. Turiše ju u sviet neprijatelji srbskoga naroda Švabi.

Bugarska.

U sjednici narodnog sobranja od dne 15. o. m. izrekli su ministar predsjednik Petkov i ministar izvanjskih posala Stančov programne svoje govore. Ministar predsjednik naglasio je, da će izvanjska politika ostati i dalje ista, kakva je bila dosad. Glede protugrčkog pokreta rekao je Petkov, da je vlada poduzela najstrože mjere za spriečenje daljnjih izgreda. U ostalom su odnošaji prema Grčkoj unatoč tome povoljni, kao što su povoljni i prema ostalim državama.

Rusija.

Iz Petrograda javljaju da su svi guverneri izjavili ministru predsjedniku, da pučanstvo imade tako malo povjerenja u vladu, da je isključena mogućnost, e će se izbori povoljno svršiti za vladu. Pobjeda je opozicije gotovo sigurna.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Upraviteljem c. k. pošto u Puli imenovan je poštanski nadkontrolor u Trstu g. Suppan. Tim uredom upravljao je dulje vremena točno i savjestno pošt. kontrolor g. Marjanović te se je općenito mislilo, da će on biti imenovan stalnim upraviteljem, ali to nije imalo biti jer Marjanović ne puše u rog istarsko-talijanske kamore.

Za novoga upravitelja radila je iz petnih žila ta kamora — i ona je, kano uvjek i u svemu do sada, tako i sada pobiedila. Vratiti ćemo se na to imenovanje.

Nova torpedovka. Prošloga čedna doplovila je u Pulu nova torpedovka naše ratne mornarice, koju okrstiše s imenom „Krokodil". Nova torpedovka prevaljuje 26 milja u jednom satu.

Narodni darovi. Dne 18. o. mj. sabrano je u društvu kod Ranera a na predlog g. Vitasovića K 2·72 za podružnicu Sv. C. i M. u Puli. — Živili!

Lošinjski kotar.

Iz Cresa. — U posliednjoj občinskoj sjedrici našega gradskoga zastupstva bilo je odlučeno, da se učini zajam od 30.000 kruna za izgradnju nove školske zgrade.

Proti ovoj odluki gradskoga zastupstva nemamo nikakvog prigovora, jer znamo, da su dohodci naše občine dobrom upravom svedeni gotovo na ništicu, pa jer je nova školska zgrada od prieke potrebe, ako se hoće ista da sagradi, valja da se učini novi zajam, a občinski nameti povise.

Ne možemo pak nikako da ostanemo hladnokrvni na zaključak gradskog zastupstva, da se taj zajam učini ovdje u Cresu, kako je to predlagao občinski zastupnik Josip Baicich protiv predloga g. Karla Mitisa, koji je predlagao, da se pozajmi rečena svota vani, kod zavoda voljnih dati zajam uz povoljnije uvjete.

Dakako Mitisev predlog pade, a Baicich-ev prodre, te će zajam biti ovdje učinjen.

Znamo pako, da u Cresu valjda netko nezna kamo bi s novcem, kojeg bi rada dobro uložiti, pa hoće, da ga občini posudi uz dobre kondicije. S toga prosvjedujemo proti ovom zaključku, te tražimo od zemaljskog odbora:

da se ovaj zaključak zastupstva ukine, s razloga, što se dugovi, koji se ne čine na način amortizacije teško vraćaju, ili ako već to ne, a ono neka naloži občini, da oglasi, tko bi joj pozajmio rečenu svotu uz najbolje uvjete.

Znatiželjni smo, što će na to junta?

Nekoji občinari.

Zadnji petak imala je na ovdješnjem sudu biti rasprava proti K. Tentor radi uvreda nanešenih učitelju Malisu na ovdješnjoj pučkoj školi. Taj je naime učitelj na neki način korio (Sic) njenog sina, a ovaj nebudi lijen baci u učitelja tintarnicu, te ga crnilom svega zamazao. Ovo su nadobudno momče disciplanarnim putem isključili iz škole, a majci mu valjda to nije bilo pravo, pa se s učiteljem porječkala . . . i uvricdila ga. Kasnije iskajana, tražila je, da se pomire, našto učitelj i pristane, ali uz uvjet, da tuženica plati 30 kruna za kumu „Legu". Bravo šijor maestro, hudite stalan, da će vas to naprvo hitit, ma ben che La ha trovato. . .

Lošinjski talijanaši pogorili! Kako je poznato bili su digli lošinjski talijanaši nebo i pakao proti imenovanju tamošnjeg župnika veleč. g. dr. Kl. Bonifačića. Proti tom imenovanju učinili su sve moguće korake te se konačno utekli i na vrhovno upravno sudište, pošto su im već prije bile sve druge oblasti pritužbe i utoke kao neutemeljene i neopravdane odbile. Prošloga čedna vodilo je vrhovno upravno sudište u Beču razpravu o njihovom utoku proti rečenom imenovanju, pak im je i ta posliednja i najviša oblast odbila utok. Neznamo komu će se sada ta gospoda još utečí?! (Najbolje zdeli salate. Op. ur.)

Krčki kotar:

Za sretnu uspomenu.

Učiteljica Kocijan-Radivoj, na uspomenu krasnih i srdačnih rieči dobre učenice Anice Albanese, koje je kazala u ime cieloga razreda k njezinom vienčanju, kad se je prvi put iza vienčanja u školi prikazala, daruje 10 kruna za Družbu sv. Cirila i Metoda.

Samo napred za Družbu. Živili!

Volovski kotar:

Nered na pošti u Opatiji. Odkad su se na našoj pošti ugniezdila neka talijanska gospoda, čuju se od strane občinstva razni prigovori glede držanja i uredovanja poštnih činovnika. — Jučer se u

družtva povela riječ o tom, kako se u nas sporo i neuredno odpremaju pisma. Evo primjera: Hoćete da pišete u Trst, pa ponesete Vaše pismo recimo oko 9, 10 sati na večer na poštu. Na škrinjici vani pred poštom stoji napisano, da se pisma dižu 5 časaka prije odpreme svake pojedine pošte. Medjutim vi kao da onim riečima ne vjerujete suviše, pa radje učinite par koračaja više, pa odjete u unutarnje prostorije i kroz posebni otvor polako spustite svoje pismo na stol pred nos odnosnom g. činovniku. I odete u nadi, da će vam pismo prvom poštom put Trsta. Ali vi se kruto varate. Premda naredna pošta kreće istom u 4 sata u jutro, vaše će pismo ležati na pošti barem do 4 sata poslie podne i tako će vaš prijatelj, znanac ili tko drugi čekati na vaše viesti sve tamo do trećega dana. Pitamo: Je li to u redu? Da se to dogodi jedan, dva i tri puta — nitko ni spomena, ali to se u nas već nekuda kruto uobičajilo a protiv toga mi dižemo odlučno svoj glas. Činovnici su plaćeni, neka zato i rabotaju — ako neće, slobodno im polje! Nije ni liepo ni pravedno, da poradi nekoliko ljenčina trpi občinstvo a donekle i sam gospodin upravitelj, koji je na daleko poznat sa svoje ljubežljivosti i neumornosti u ispunjavanju svojih dužnosti.

Živili Veprinčani! U utorak birali su veprinački občinari občinske zastupnike u II. i I. tielu, jer je vlada onomadne uništila bila šarenjačke zastupnike jednog i drugog tiela. Provedenje naknadnog izbora povjerila je vlada c. k. kotarskom poglavarstvu u Voloskom, da se tako izbjegne talijanaškim spletkam, nepravilnostim i nezakonitostim.

Kot. poglavarstvo odaslalo je k izboru nadkomesara g. Mosetića. Dan prije izbora uložili su talijanaši utok proti delegaciji vladinog komesara, al im je utok ostao bezuspješan.

U utorak u jutro sakupiše se naši izbornici II. tiela u Ičićih, pred občinskom zgradom. Občinska dvorana bijaše otvorena. Od strane občinske uprave prisutan jedino občinski sluga. U dvorani ne bijaše ni papapira, ni pera, ni crnila i samo jedna stolica. Od vladajuće do sada stranke nije k izboru nitko pristupio i tako izabere komesar našu komisiju. Od 27 izbornika II. tiela pristupilo ih k izboru 14, koji su svi složno glasovali za hrvatske predložnike. Izbor za I. tielo započeo je u 3 sata; protivnici ne pristupiše k izboru. Izbornika u tom tielu ima 34, od kojih je 16 pristupilo, koji su složno glasovali za hrvatske kandidate. I tako bijahu izabrani jednoglasno hrvatski predloženici u II. i I. tielu.

Veseleći se toli krasnom uspjehu, kličemo sviestnim našim Veprinčanom i njihovim vodjam srdačno: **Živili!**

Pazinski kotar:

Obiteljska nesreća. Vriednog učitelja u Sv. Petru g. P. Bolonića zadesila je velika nesreća. Dana 11. tek. umrla mu supruga Mira. Pokojnica slovila je kao uzor majka, vriedna domaćica i čestita supruga. Mnogu i mnogu je sirotinjsku suzu otrla u Kringi i Sv. Petru. Ali ipak Svevišnji pozva ju k sebi, dopustiv da razcviljeni suprug sa troje djece oplakuje golemi gubitak nenadkriljive supruge i majke. Koliko je pokojnica bila čašćena i koliko ljubavi uživa u puku g. Bolonić vidjelo se dne 13. tek. prigodom sprovoda u Supetru. Bio je tu cio sv. Petar i Kringa, a mnogo si oko vidio orošeno suzom žalobnicom.

Vriednog rodoljuba i učitelja Bolonića svatko sažaljuje i želi, da bi mu se ubrzo zacielila rana, što mu je nanio nemio usud.

Vriednoj pokojnici bila laka zemljica, a kod Boga plaća!

Zabava Hrv. Čitaonice u Žminju. U nedjelju dne 25. o. mi. na Katarinovu priredjuje Hrvatska Čitaonica u Žminju zabavu sa tamburanjem, pjevanjem, predstavom i drugim u svojim prostorijama. Početak zabave u 5 sati po podne. Kako doznajemo prisustvovat će toj zabavi i „Planinsko društvo" iz Pazina.

Preporučujemo rodoljubima iz vana, da koji mogu posjete ovu zabavu te svojim prisustvom uveličaju njihovo veselje i ujedno podpomognu njihovo rodoljubno nastojanje oko pobudjenja hrvatske sviesti u samom gradiću Žminju i njegovoj okolici.

Ljekarnu k sv. Cirilu i Metodu u Pazinu preuzeo je u upravu liekarnik g. Miroslav Grkinić. Preporučujemo našemu puku, da se u svojim potrebama služi kod ove ljekarne, koja je jedino narodno poduzeće te vrsti u Istri.

Porečki kotar:

Nova družbina škola u Kaldiru otvorila se dne 15. t. m. Jur pred više godina i u više navrata obratilo se ono pučanstvo na družbino ravnateljstvo molbom, da im pomogne do škole. Ono bi bilo rado toj njihovoj molbi udovoljilo, ali sredstva nisu dopuštala. Godine 1903. rodoljubnim zauzimanjem obitelji Bertoša i Božić zasnovala se u Lazama družbina podružnica, koja je liepo napredovala i uspjevala, te i sa svoje strane držala budno pitanje o osnovanju škole u Kaldiru. To njihovo nastojanje bje eto napokon okrunjeno željenim uspjehom.

U jutro sakupila se vesela djeca uz svoje roditelje i druge pučane pred školom. U to nadošli i mnogi gostovi iz oprtaljske, vižinadske i pazinske občine. Vriedna učiteljica gđna. Kragora svrsta povjerenu joj djecu i povorka sva krene u crkvu, koja se dupkom napuni. Mjestni svećenik vlč. g. Fabijanić, praćen od svog crkvenog zbora, odpjeva „Veni Creator" i svečanu sv. misu, a nakon toga povrati se sva povorka opet školi.

Školska prostorija nalazi se u udobnoj i uredno kući čestitog g. Marka Laganisa. Dvoranica bila je okićena zelenilom i cviećem, a liepi i krasni dan nadopunjavao je njezin veseli izražaj. Ali bila je malena, da prihvati toliki puk. Svrstali se dakle i odrasli i školska djeca pred školom. U sredinu stupi g. Bertoša, te kao predsjednik podružnice pozdravi prisutne, koji se pridruže njihovom i narodnom ovom slavlju. Iza njega progovori prisutnim kao družbin odaslanik g. dr. D. Trinajstić, i predade školu svojoj svrsi. Uzklik „Živila Družba" poprati njegov govor, a glasovi hrvatske himne zaore u sboru.

Izvanjski gostovi i mnogi domaći bili su obilno pogošćeni u rodoljubnoj Laganisevoj kući. Tu uz tečnu hranu i izvrsnu kapljicu zaredale rodoljubne zdravice, a na predlog vlč. g. Fabijanića sakupilo se i za družbu preko 80 K.

U školu se je upisalo 74 djece, a bilo bi je i više, ali radi nestašice prostorije moralo se za sada drobniju izpustiti. Medjutim su vriedni Kaldirci to predvidjali, te su jurve sakupili znatnu svotu da sagrade doličnе prostorije, kojim su već takodjer odredili shodan položaj. Nadamo se, da će i družba bit u stanju da priskoči u pomoć k oživotvorenju te njihove žive želje.

Cvala nam uz to i napredovala družbina škola u Kaldiru!

Koparski kotar:

Živio naš hrvatski jezik! S ovim poklikom ustaše junački Lanišćani i sakupiše za našu velezaslužnu Družbu sv. Cirila i Metoda K 50. Za primjer drugima evo imena vriednih darovatelja:

Josip Vrbka, župnik K 2·60; Mate Buždon Jakomelić K 1; Jurdana Puhalj 32 p; po 40 p darovaše: Marija Dočkal, Mate Grbac Bazgonić i Jakov Buždon; po 30 p: Frane Drnjević, Josip Puhalj i Ivan Buždon Johan; Jakov Buždon Jakomelić 26 p; Marija Buždon Murvica 24 p; Josip Žmak 22 p; Mate Žmak Fnedo 22 p; po 20 p: Mate Puhljić, Jurdana Frane, Potreba, Jele udata Turković, Ivana Šaina, Mate Kanon, Marija Buždon Bućka, Marija Grbac, Grgo Sverko Urla i Josip Rampinov; po 10 p: Poropat Ante, Marija Buždon Lišina, Ante Poropat, Kata Grbac, Marija Grbac, Jakov Šaina, Ivan Šaina Ništa, Kata Buždon, Marija ud. Buždon, Jakov Žmak Štutina, Ivan Rampinov, Antun Lesov, Marko Matesinov, Ivan Brajnetov; Antonija Buždon Bućka 6 p.

Prigodom sastanka Družbe sv. Cirila i Metoda za družbu sv. C. i M. darovaše sliedeći:

Odbor družbe sv. C. i M. K 16; Josip Puhalj, trgovac i drug. K 10; Josip Puhalj K 1·88; po 1 K: Blaž Juričev, Ivan Patačela, Ivan Johan i Ivan Buždon Ive; Antun Čeran 80 p; Više u naravi nego na papiru 68 p; Barba Jože 60 p; Jurdana Frane, postolar 40 p; po 20 p: Grgo Bacolja, Ivan Koren, Bartul Meja, Valentin Mašir, Ivan Kuzme, Mate Trute, Ivan Milamala, Ivan Žuti Dihtor, Ivan Žagić, Župan Finko, Antonija Križmančić, Mate Grbac Bat, Antun Rejac, Zvane Gregorov, Mate Tučka, Mate Matičе, i Mate Poropat; Japić Sepčev 12 p; po 10 p: Ivan Gržan, Grgo Jarić, Ivan Ička, Jakov Konškrit, Miho Tečak, Mate Matičić, Miho Mihić, Pelegrin Zvane i Jakov Šaina; Sonin Kovač 6 p; Grgo Sverko 4 pare.

Živili plemeniti darovatelji, ugledali se i drugi u Vaš rodoljubni primjer!

Novi poštanski ured. Doznajemo, da je c. k. ministarstvo trgovine, na predlog c. k. ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu dozvolilo da se u Slumu otvori poštanski ured. Isto c. k. ravnateljstvo je već odredilo i naredilo shodno da se pošta otvori. Baš se radujemo sa onim krškim narodom na Krasu da mu se daje pošta koju toli potrebuje, i za koju je već od nekoliko vremena molio. Nadamo se da to neće biti talijanska postojanka u onom čisto hrvatskom kraju, kako su već razne druge c. k. pošte u raznih stranah Istre prave talijanske postojanke.

Franina i Jurina.

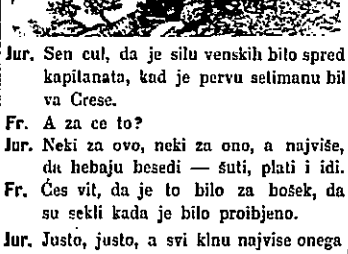

Jur. Sen cul, da je silu venskih bilo spred kapitanata, kad je pervu setimanu bil va Crese.

Fr. A za ce to?

Jur. Neki za ovo, neki za ono, a najviše, da hebaju besedi — šuti, plati i idi.

Fr. Ćes vit, da je to bilo za bošek, da su sekli kada je bilo proibjeno.

Jur. Justo, justo, a svi klnu najvise onega lepoga Bresca guardijana kampeštra do Tarmuntani.

Fr. Aha opet ta famozi, ma sajeta će i njega . . . ubogi ljudi, morda otvore oci.

Jur. Bi se otelo, ma ce ja znam.

Razne primorske viesti.

Sedamdesetgodišnjica svoga života proslavio je dne 10. o. mj. skromno g. Antun Klodić vitez Sabladoski, umirovljeni c. k. zemaljski školski nadzornik, slovenski pisac, nastanjen sada u Brumi kod Gradiške. — Čestitamo!

Umirovljenje i imenovanje visokih sudbenih činovnika u Primorju. Predsjednik zemaljskog suda dvorski savjetnik g. Mihovil Urbancich bijaše na vlastitu molbu umirovljen; na njegovo mjesto bio je imenovan predsjednik okružnoga suda u Gorici g. vitez Defacis; na njegovo mjesto u Gorici imenovan je savjetnik prizivnog suda u Trstu g. Hinko Cazzafura. Savjetnicima prizivnog suda u Trstu imenovani su gg. Gandusio, Gabrielčić i Marcolin.

Hrvatski ban u Opatiji. U sriedu odputovao je iz Zagreba put Opatije hrvatski ban g. grof Teodor Pejačević, da prisustvuje tamo krštenju svog prvog unuka. U Opatiji boravi naime već dulje vremena njegov sin grof Marko sa svojom suprugom, koja je ondje porodila muško diete.

Umirovljen bio je ovih dana na vlastitu molbu g. dr. Adalbert Bohata, predsjednik zemaljskog zdravstvenog vieća i zdravstveni izviestitelj kod c. k. namjestničtva u Trstu. Tim povodom podieljen mu je naslov dvorskoga savjetnika uz oprost pristojba.

Novi dvorski savjetnik jest — kako mu ime kaže — starinom Čeh, ali inače veoma odlučan Niemac.

Naši u dalekoj Americi. Iz Scalp Level, Pennisylvania, dne 27. oktobra t. g. pišu nam: Evo iz daleke Amerike vam pišem par redaka. Ovdje nas ima po prilici 30 Kastavaca, koji radimo u ugljenokopu a zaslužimo dnevno 2 dolara. Većinom su to oni Kastavci koji su doma bili od „mačje stranke", ali sada u Americi, videć da su bili sliepo oružje izdajica i odroda, osviestili se i pred nekoliko mjeseci stupili su u družtvo Nove Hrvatske Zajednice. Tako i više istarskih Hrvata, koji su doma bili Talijanaši, ovdje su pregledali i opametili se te dobro promozgali, što im je radit kad dodju kući. Mnogi se čude, kako su mogli bit tako bedasti doma, da su služili tudjem izmećaru a proti vlastitoj krvi.

U Johnstownu imamo svoju hrvatsku crkvu i dvoranu, gdje se kadkad poveselimo i zabavimo, a tako i hrvatsku parobrodarsku agenciju Bože Gojsovića. U Johnstownu ima dosta hrvatskog naroda, kao i Srba, Slovaka, Madjara i Niemaca. Nedavno su i Srbi podigli svoju crkvu.

Pozdravljajuć sve mile mi zemljake istarske Hrvate, kličem: Živili istarski Hrvati!

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. Ivan Neretić — New-York. Današnjim brojem šiljemo Vam naš list, a predplatit ćemo Vas od početka g. 1907. Ciena listu jest 10 K na godinu, koju svotu izvolite poslati na upravu, kako naznačeno na čelu lista. Da ste nam zdravi i živili!

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluvijale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplačivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

HARMONIUM sa 4 oktave prikladan za kuću i pjevačka društva za samih K 90·—
— dobije se u skladištu glazbila —
Fausto Cella (Cella junior)
Pula, ulica Sergia, 61.

LJEKARNU
k sv. Cirilu i Metodu u Pazinu
vodi i upravlja od 16. tek. ljekarnik
Miroslav Grkinić.

Objava.

Odbor **Istarske Posujilnice u Puli** sazivlje svoje članove na izvanrednu glavnu skupštinu koja će biti nedjelju dne 2. decembra 1906. u 10 sati u jutro u velikoj dvorani njezine vlastite sgrade (Narodni Dom) u Puli.

RASPORED:

Svečano otvorenje i pregled prostorija.

PULA, dne 20. novembra 1906.

Dr. M. Laginja.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.**

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Javna zahvala.

Duboko ganut, pretužnim i rascviljenim srcem izričem najardačniju hvalu svim onim plemenitim prijateljima, domorodcima, nastanjenim u Pazinu, suzvanicima i rodbini, koji su dne 13. idućeg mjeseca smrtne ostanke moje predobre, mile i nezaboravne supruge

KLEMENTINE

onako mnogobrojno popratili do hladnoga groba. — Napose vele sam haran i blagodaran veleč. mjesnomu župniku gosp. Liberatu Slokoviću, koji je plemenitoj pokojnici podjelio zadnju kršćansku utjehu i preuzeo na se uz pripomoć ovdješnjih trgovaca gg. Marka Kopite, Valentina Banovca i Josipa Lazarića, predstojnika želj. postaje, svu brigu, da sprovod čim sjajnije ispade. Lijepa hvala i veleč. gg. župnicima iz Kringe, Tinjana i Žminja, koji su svojim prisustvovanjem i pjevanjem kod pogreba uzveličali sjaj poslijednje počasti, kao takodjer i onim milim štovateljima, koji postaviše na odar vijence i cviječe, a mene u toli ljutoj boli uznastojaše koli usmeno, toli pismeno i brzojavno utješiti sa iskrenim izrazima sućuti i sažaljenja.

Svima uopće najtoplija hvala, a od Svemožnoga plaća!

SUPETAR, 18. studenoga 1906.

Rascviljeni suprug
Petar Bolonić.

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svieće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član to plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem
Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja,** čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi ... K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo
„Gradska ljekarna" u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 29. novembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mile stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i ustaknje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Mons. Vinko Zamlić.

Kako nam brzojavi prijatelj iz Voloskoga, preminuo je jutros onamo prečastni gospodin Vinko Zamlić, župnik Voloskoga i Opatije i susjedne županije Pobri od obćine Kastavske.

Sprovod mrtvih ostanaka milog pokojnika biti će subotu jutro.

Pokojnik rodio se je negdje okolo 1848. u Ferlaviji obćine Kustva, te je svršivši pučku školu u Kastvu, učio cielu gimnaziju na Rieci, a bogosloviju u Gorici.

Zaredjen u svećenike bio je kroz više godina duhovni pomoćnik u Kastvu, Opatiji i Berseču, a onda mnogo godina župnik u Veprincu, napokon u Voloskom. Neko doba bijaše i pokrajinskim zastupnikom na saboru Istre u Poreču.

Pred nekoliko godina pokojni Zamlić bio je odlikovan častnim naslovom papinskoga komornika, a kroz dva perioda eto do smrti bio je član zemaljskoga školskoga vieća za Istru. — Još kao kapelan u Opatiji, dok je bila tek spoznani zemaljski raj, imao je pokojnik zgode da se upozna sa ljudima visokoga roda. Ta su poznanstva rasla sve što je više napredovalo Volosko i Opatija, te je naš mili pokojnik bio znan na daleko od vladarskog dvora do sirotske kolibice.

Za nas Istrane hrvatskoga roda Zamlićeva smrt velik je gubitak, jer bijaše čovjek silno bistrog uma, svećenik neprikornog ponašanja, društvenik najfinijeg vladanja; učitelj neumoran, prijatelj nezaboravan, rodoljub čist, kao suho zlato.

Plemenitom pokojniku vječni mir, a onim već riedkim duhovnikom našeg roda neka ostane trajnim primjerom, kako se radi za korist crkve i ujedno za svoj narod!

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzv. ministra pravosudja.

Pritužbe proti postupanju c. k. sudova u Istri bijahu podnešene već više puta u visokoj zastupničkoj kući a napose bijahu te pritužbe od prvopodpisanog sakupljene u raznim rezolucijama podnešenim u carevinskom vieću dne 2. maja 1902. u kojim bijahu istaknuti odnosni zahtjevi, koji se temelje na državnim temeljnim zakonima.

Ako se ovime nekoje pritužbe i zahtjeve ponavlja, dale su tome povoda porotne razprave, koje su se vršile prošlog mjeseca u Rovinju i o kojima se je u javnosti mnogo pisalo.

Kod većine c. k. kotarskih sudova obstoji protuzakoniti običaj, da se piše zapisnike sa obtuženikom i odnosnim svjedocima, koji govore hrvatski i slovenski, dapače i sa onima, koji niti rieči talijanski ne razumiju, izključivo u talijanskom jeziku.

Iztražni sudci, da se uzmognu eventualno opravdati, uplivaju na okrivljenike, da se služe samo talijanskim jezikom makar ga samo za potrebu razumiju ili se pak nili za to ne brinu, već sastavljaju bezbrižno zapisnike u talijanskom jeziku, kao da to nebi bilo protuzakonito već sasma naravno.

To je poznato i predstojnicima sudova, nu oni to dopuštaju, bilo što su time sporazumni, bilo pak iz bojazni pred vladajućom klikom u Istri.

Takvim postupkom se ne samo vriedja zakon već se nanaša štetu samom pravu.

Dogadja se često, da prevodi izkaza ne odgovaraju izvornim izkazima ili da ono što je obtuženik ili svjedok u naloženoj mu talijanštini izjavio, ne odgovara istini.

O tome se može uvjeriti vrlo često kod razprava pred c. kr. okružnim sudištem u Rovinju, pred kojim okrivljenici sasma drugčije izkazuju nego li su to učinili tekom iztrage.

Kod ravno spomenutog c. k. okružnog sudišta dogadjaju se još gore stvari nego li kod c. k. kotarskih sudova, osobito u koliko se tiče postupka c. k. državnog odvjetničtva.

Tamošnje državno odvjetničtvo sastavlja naime obtužbu u dva jezika, u talijanskom i hrvatskom, samo u iznimnim slučajevima, kad je naime zapisnik o iztrazi sastavljen hrvatski i u talijanskom jeziku u slučajevima, kad je zapisnik talijanski sastavljen i to onda, ako obtuženik ništa ili vrlo malo talijanski govori.

Kod razprave postavlja drž. odvjetnik sve predloge samo u talijanskom jeziku i samo talijanski govori o krivlji i kazni, akoprem znade, da obtuženik toga jezika ne poznaje i da mu ovaj potonji, koji ima pravo u smislu § 255. k. p. kod običnih sudišta i u smislu § 324. k. p. pred porotnim razpravama, ne može odgovarati.

Iznimku čini državni odvjetnik samo onda, ako je branitelj Hrvat; u tom se slučaju služi i hrvatskim jezikom.

U talijanskom govoru drži državni odvjetnik i konačni govor i kao da hoće, da se izrugava, pita iza toga što je cio sat ili još više govorio u talijanskom jeziku, predsjednika razprave, da mu dozvoli, da smije govoriti i hrvatski — kao da bi to zabranjeno bilo — i govori jedan do dva časka ili niti toliko u tom jeziku; ponajviše zahtjeva u tom jeziku od suda, da uporabi zakon.

Kod spomenutog c. k. okružnog suda u Rovinju dogodilo se je tako dne 15. oktobra 1906., kojom prigodom je novoimenovani c. k. državni odvjetnik Vidulich — koji nebi bio smio radi svoje u više navrata pokazane mržnje proti svemu, što je hrvatsko, nikada postignuti mjesto c. k. odvjetnika — iza dugog govora u talijanskom jeziku, rekao obtuženicima u hrvatskom jeziku samo to, da je molio porotnike, da ih spoznaju krivima i to u slučaju, u kojem nije obtuženica razumila niti rieči talijanski a obtuženik samo „ku besedu", kako je sam izrazio.

Slično se je dogodilo i dne 16. oktobra 1906. u Rovinju, kojom je prigodom zamjenik državnog odvjetnika dr. Dalla Zonca, koji da je dokazao pred svojim nedavnim imenovanjem na sadašnje mjesto, da poznaje hrvatski jezik potpunoma u rieči i pismu — govorio iza sat i pol trajajućeg govora u talijanskom jeziku, dva do tri časka u hrvatskom jeziku i to iza toga, što bijaše zamolio predsjednika za dozvolu, proti čemu se je opirao branitelj dr. Bartoli, jer da je obtuženik tobože razumio talijanski sastavljenu obtužnicu, što je u ostalom ovaj potonji poricao.

To se je dakle dogodilo u slučaju, u kojem je obtuženik sam izjavio, da pozna samo po koju rieč italijansku i u kojem je sam priznao, da nije razumio obtužnice. Od strane predsjednika bijaše doduše po koješta raztumačeno obtuženiku u hrvatskom jeziku, što se je dogadjalo tekom razprave; pitanja postavljena porotnicima nisu bila prevedena na hrvatski jezik tako, da obtuženik nije mogao govoriti u smislu § 324. k. p.

Na sličan način zastupalo se je dne 18. oktobra t. g. U ovom su slučaju obtuženik i svi svjedoci govorili samo hrvatski, bio je prisutan i tumač i predsjednik je većinu stvari preveo — a spomenuti c. kr. državni odvjetnik dr. Vidulich držao je svoj konačni govor u talijanskom jeziku i molio je, iza toga, što bijaše svršio govoriti talijanski, predsjednika, da prevede obtuženiku ono, što je on talijanski govorio. Njegov dugački govor svršio je ovaj u dva tri časka.

Čudo! da čudo, ali takodjer škandal za justicu u takozvanoj kulturnoj državi!

Ali ne samo da griješi c. kr. državno odvjetničtvo, odnosno njegovi zamjenici, već takodjer premnogo puta i predsjednici i u obće sudci na štetu pripadnika hrvatske narodnosti u Istri.

Dogadja se: da se pročitaju talijanski sastavljene obtužnice samo talijanski a da se ih ne prevede na hrvatski jezik, usljed česa je obtuženiku onemogućena uporaba ustanove § 245. k. p. i teža obrana;

da se obtuženicima hrvatske narodnosti ni ono ne prevadja na hrvatski jezik, usljed česa postaje za njih iluzoričan § 248. zadnji odstavak k. p. pošto imadu pravo, da predlažu protudokaze;

da se optuženicima hrvatske narodnosti ni ono ne prevadja na hrvatski jezik što se tekom razprave pročita, čime im se oduzimlje pravo predvidjeno u § 252. k. p. da čine opazke na pročitano;

da se pročita presuda samo u talijanskom jeziku i da se obtuženiku hrvatske narodnosti samo reče, da je dobio toliko i toliko mjeseca ili godina tako, da siromah niti ne znade radi kojeg čina je bio osudjen i radi kojeg riešen — što stoji u očitom protuslovju sa odredbom ministarstva za pravosudje od dne 15. marča 1862. broj 865. praes.

Ako je iznimno obtužnica hrvatska i ako pristupi kao branitelj Talijanac, onda se — bez obzira da li branitelj poznaje ili ne poznaje hrvatski — ne pročita obtužnica u hrvatskom originalu već se ju prevede i objavi malo po malo na talijanskom jeziku, razprava se vodi u talijanskom jeziku, kao da se vrši razprava radi branitelja a ne radi obtuženika.

K tome valja opaziti, da se radi branitelja uredovno ne smije pozvati tumača, jer branitelj ili mora poznavati jezik obtuženika, ili si mora sam priskrbiti tumača.

Tako se dogadja, da branitelji i više put od njih nagovoreni optuženici izjave, da potonji doduše ne govore talijanski, ali da razumiju i takva kriva izjava je za predsjednika dostatna, da vodi razpravu talijanski i da ju nastavi voditi talijanski i onda, kad optuženik na talijanska pitanja ne može da odgovori i izjavi da ne razumije talijanski.

Dogadja se nadalje, da se optuženiku u opće ništa ne prevede, da se c. k. državni odvjetnik služi samo talijanskim jezikom i da se presuda samo u tom jeziku objavi.

To su prilike pravosudja u dvim pokrajinama Primorja spadajućim k zemljama zastupanim u carevinskom vieću u Beču godine Gospodina 1906.

Malo različit je naime postupak sa Slovencima odnosno Hrvatima kod c. k. zem. suda u Trstu i kod odnosnih c. k. kotarskih sudova, kod potonjih osobito što se tiče sastavljanja zapisnika tekom iztrage.

Tako se postupa sa Hrvatima i Slovencima u Austriji!

Na taj se način vriedja ne samo obična ljudska prava, već takodjer i sankcionirane državne temeljne i ine zakone i ostale odredbe i naputke u Primorju na štetu hrvatskoga i slovenskoga naroda.

Ako se na taj način upravlja sa pravosudjem putem njenih zastupnika, ako državni odvjetnik, kad nastupa kao optužitelj proti namišljenim povrieditelјima zakona, sam na najgrubiji način zakone vriedja, onda nije čudo, da narod u rečenoj zemlji nema povjerenja u pravosudje i njene zastupnike u branitelje zakona i u same suce.

Potpisani usłobodjuju se radi toga da uprave na njegovu preuzvišenost ministra pravosudja u p i t:

„Je li voljna njegova preuzvišenost, da odmah poduzme odlučne korake, da se učini kraj nečovječjim, nepravednim, protuzakonitim i kulturne države nedostojnim odnošajima pravosudja u Istri i Trstu?

Beč, 5. novembra 1906.

Spinčić, E. Špindler, dr. Ploj, Šuklje, Biankini, Dulibić, Perić, Klaić, Robić, dr. Gregorčić, dr. Klampar, Žitnik, Pfeifer, Borčić, dr. Korošec, Povše, Šušteršič, Vukotić.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 25. novembra 1906.

Netom prošloga tjedna, ponedjeljak, utorak i sriedu vodila se je razprava o V. razpravnoj skupini, o paragrafih 1 do 8 uključivo. U njih je govora u izbornih kotarih, izbornih tjelih i izbornih mjestih, te o izbornom pravu i izberivosti. Razprava ta vukla se je dugo. Sjednice trajale su i do devet sati uzastopce. Bila su razpravljena takodjer tri predloga manjina, to jest: 1) Pergelтov i drugova za to da se iz Njemaca Praga, Budjejovica i Plznja stvori jedan njemački kotar. 2) Chocov i drugova, da se Dolnjoj Austriji, naročito

Beču dade najmanje četvi češka zastupnika. 3) Tollingerov i drugova, da se njekim mužkarcem dade i dva i tri glasa. Glede dvijah prvih predloga nije se baš mnogo razpravljalo. Stvar bila je u oba slučaja unapried izgubljena. Al glede trećega predloga manjine vodila se je razprava ozbiljno, i nije se moglo posvemašnjom stalnostju reći kamo će pasti većina, a kamo manjina. Osnova ustanavlja u § 5. da svaki izbornik ima pravo na jedan glas. Dr. Tollinger i drugovi predložili su, da ima imati više glasova onaj, koj je navršio 35. godinu, oženjen je i ima djece, koj ima stalno svoje zemljište i kuću i plaća najmanje 25 kruna poreza, i koj je navršio koju srednju školu. Tim bi htjeo Tollinger, katolički Njemac iz Tirola, i drugovi, da se tobož izpravi ona velika promjena u parlamentarnom i državnom životu koja će nastati usljed sveobćega izbornoga prava. Tim bi nestalo sveobćega i individualnoga jednakoga prava glasa. Njeki ljudi imali bi dva i tri glasa, a njeki samo jedan. Za ustanovu kako ju predlaže Tollinger su govorili medju ostalim baron Morsey, grof Zedwitz, dr. Bobrzinski, i prvi podpredsjednik zastupničke kuće Kaiser. Ovaj posliednji govorio je proti svojoj stranci, njemačkoj pučkoj, sada glavnoj njemačkoj u kući. Govorio je vriedjajuć vladu i nazivajuć ju izdajničkom (da je izdala njemačtvo) prem u njoj sjede dva člana njemačke pučke stranke. Već i samo to što je govorio, budući podpredsjednik, nejma prava sjediti na predsjedničkoj stolici dok ne svrši razprava o izbornoj preosnovi. Proti predlogu Tollingerovom govorili su Rusin Wasilko, antisemit Gessman, Slovenac Korošec, u ime kršćanskoga načela, Česi Čipera i Klofač, a osobito pako socijalni demokrati Seitz i Adler. Ovi su govorili žestoko. Ako bi predlog bio prihvaćen, rekoše, onda nejma izborne preosnove, a ako te nejma onda nek se misli što će biti iz države. Poslie zaključene razprave govorila su dva tako zvana glavna govornika, onda je sliedilo tobožnjih stvarnih izpravaka, pak su govorili izvjestitelji manjina i konačno izvjestitelj većine, koj je medju ostalim ošinuo svoga klubskoga druga podpredsjednika Kaisera.

Nestrpljivo čekalo se je na glasovanje. Zagovornici pluralnoga sustava, Tollinger i drugovi, izrazili su želju da se glasuje tajno u misli, da bi jih tako više glasovalo za njihov predlog. Bilo je protivno. Glasovalo se je poimence baš o predlogu Tollingerovu.

Paragraf 1. izbornoga reda bio je prihvaćen bez protimbe. Paragraf 2. u kojem je govora o izbornih kotarih bio je prihvaćen velikom većinom glasova, pošto se je zabacio predlog Pergeltov sa 222 proti 130 glasova, a Chocov većinom.

Kod § 3. pao je predlog Wasilkov, koj hoće da nebude nikakvih posebnih ustanova za Galiciju, kako se ju ustanavlja glede udruživanja občina u svrhu izbora, ako imadu 1200 i manje stanovnika. Ta ustanova je po volji Poljaka.

Kod § 4. predložio je bio Kaiser izbornu dužnost, al je taj predlog pao. A bilo je prihvaćeno, da se ovlašćuje pokrajinske sabore da mogu uvesti izbornu dužnost.

Kod § 5. glasovalo se je o predlogu Tollingerovom poimence. Za taj predlog glasovali su skoro svi njemački katolici, par njemačkih liberalaca, par od pučke njemačke stranke, njemački veleposjednici i Svenjemci, nadalje češki veleposjednici, Poljaci u većini i tri Slovenca liberalca. Odaljili su se članovi „poljskoga kola“ demokrati, jer za nisu htjeli a proti nisu smjeli glasovati; nadalje češki katolici iz Moravske i neki drugi. Proti glasovali su složno kršćanski socijali Njemci, skoro svi od njemačke pučke stranke, većina liberalne, Hrvati, konservativni Slovenci, Rusi, Česi, Talijani i socijalni demokrati.

Za predlog glasovala su 143, proti njemu 201 zastupnik.

K glasovanju došao je i dr. Lueger, da dade svoj glas proti predlogu Tollingera. Došao je, premda još jako slab. Svenjemci su mu prigovarali, većina drugih mu se je naradovala.

Uspjeh glasovanja bio je pozdravljen pljeskanjem u saborници i na galerijah. Pošto se je galerija ponovno oglašivala, dao ju je predsjednik izprazniti.

§ 6. i 7. bili su prihvaćeni bez protimba. Kod § 8. ušuljao se je nekako dr. Fitacco predlog da gube pravo glasa za tri godine i oni, koji su dvaput osudjeni radi pijanstva.

* * *

Tako je u sriedu dne 21. novembra 1906. izmed 7. i 8. ure u večer bio zabačen predlog kojim bi se htjelo uvesti pluralno izborno pravo. Nego to pitanje još nije riešeno. Vlada se nije nikad jako odlučno proti njemu izjavila. Gospodska kuća bavila se je tim pitanjem ovoga tjedna, još prije nego joj je osnova u ruke došla. Dvie stranke, ustavovjerna i pravica gospodske kuće već su se izjavile u većini za pluralno izborno pravo. Srednja stranka još se nije izrekla. Jučer se je glasalo, da Njegovo Veličanstvo neće uplivati na gospodsku kuću u tom pitanju. U tom smjeru da je na njega uplivao madžarski ministar-predsjednik Wekerle, koj da misli u ugarskoj uvesti pluralno izborno pravo. To pitanje dati će još ne samo da bi se dogodila krivica velikoj većini državljana, nego baš usljed te krivice, i pošto se govori o uvedenju sveobćega i individualno jednakoga prava glasa već godinu dana, nego moglo bi biti i velikih nemira. Pa da to još madžarska vlada sakrivi! Još veće zlo! Ko bude živ vidit će.

* * *

Druga razprava bila je također dne 22. novembra. Kod VI. razpravne skupine, paragrafi 9. do 15. uključivo, u kojih je govora o razpisanju izbora i pripravah za nje. Kod nje bilo je više predloga manjine, koje su pojedini predlagači obrazložili. Tako Poljak Abrahamović predlog k § 9., da se može u Galiciji i dva i tri dana za obavljenje izbora ustanoviti, a ne samo jedan, kako je u osnovi ustanovljeno; Slovenac dr. Tavčar k § 11. da se uvedu stalne izborne listine; dr. Adler k § 12. da se imadu sve promjene u listinah, provedene usljed reklamacija, tiskom u javnost dati; dr. Schlegel k § 12. da se ondje gdje se govori o dužnosti pomnoženja listina, reče da to valja za mjesta a ne za občine, ako bi se ta dužnost imala protegnuti na občine odnosno mjesta sa 5 i više tisuća stanovnika; dr. Vogler glede dostave vjerodajnica za glasovanje.

Na toj sliedećoj razpravi govorio je prvi za govornik zast. Spinčić. On se je osvrnuo u kratko na sve predloge manjine, i rekao da je on osobno proti predlogu Abrahamovićevomu i Schlegelovomu, koji bi mogao odpasti ako bi predlog njegov, govornikov, bio prihvaćen. Glede predloga dra. Adlera reče da mu se ne čini toli nuždnim obzirom na jednu odnosnu ustanovu § 13. Izjavio se je također za predlog Voglerov glede dostave legitimacionih karata.

Iza toga je govornik prešao na obrazloženje svoga predloga. A predlagao je iza stavka u kojem se govori o tom da se imadu listine u občinah sa preko 20 hiljada stanovnika pomnoživiti, novi stavak. Taj bi glasio: „U svih ostalih občinah ima se imajućim pravo glasa na njihov zahtjev od početka do svrhe roka za reklamacije ili dati jedan primjerak izbornih listina uz odštetu troškova nanj odpadajućih, ili dozvoliti im i omogućiti da izborne listine prepišu“.

U obrazloženju rekao je: Listine se izlažu da se se svaki može uvjeriti da li su svi imajući pravo glasa u listinah ili ne, i da li nije unešenih takvih, koji nemaju pravo glasa, te da li je sve pravo upisano; da se pak uzmogne podnesti reklamacije. Reklamacija je jako znamenit izborni čin a svrha da se svakom osjegura njegovo izborno pravo. Za občine izpod 20.000 ustanovljeno je, da se može u listine samo uvid uzeti. Sa samim uvidom u listine nije moguće ovih izpraviti osim u posve malih občinah. Ljudski je nemoguće već u nešto većih občinah držati u glavi, usljed samoga uvida, sva pomanjkanja i sve pogrješke. Občine sa 4000 stanovnika imadu blizu 1000 izbornika, sa 8000—3000, sa 16—4000, sa 19999—4999. A kod tolikih izbornika moguće je listine izpraviti, samo ako se listine uredovno pomnoži i daje izbornikom na zahtjev i uz odštetu, ili ako mogu izbornici nebunjeno sami listine prepisati. Prigovara se tomu jedino da bi se malim občinam prouzrokovalo troškova. Čudno, da se baš tu hoće da štedi občine, gdje ide o pravu državljana. U ostalom po predlogu bilo bi malo ili ništa troškova. Ako bi občina dala pomnožiti listine, odštetili bi njoj oni, koji bi primjerak tražili. Ako ne bi pomnožila, imala bi omogućiti samo prepisivanje. Praksa nas uči da treba ustanovu kakvu predlaže govornik. Navadja primjer občine od preko 8000 stanovnika, gdje su prije tri godine bile listine do skrajnosti i navlaš izkrivljene, gdje se ih sa prostim uvidom koj bijaše otežčan nije moglo popraviti, a prepis se nije dozvolilo. Govornik se nada da će sve stranke glasovati za predlog, pošto je za sve stranke jednak. C. k. vlada se je do sada pozivala na zakon, koji ne dozvoljava nego „uvid“, kad se je zahtjevalo da se listine prepišu, i govorila ne mogu pomoći. Hoće li da se i unapried ne vara, i ne krade pravo glasa stotinam i tisućam izbornika, ona će biti za predlog. Hoće li to njegova preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik, njegova preuzvišenost gospodin ministar nutarnjih poslova, onda se moraju ne samo za predlog glede zastupničke kuće izjaviti, nego i pobrinuti se da se to učini i za zemaljske sabore i za občine. U drugih državah, kako je n. pr. Italija, dozvoljava se izborne listine prepisati, tiskati i prodavati. One su obćenito dobro, a ne predmet koji bi se imao skrivati u občinskih uredih. Pošto je govornik još neke druge manje promjene predložio, svršio je, a razni su mu u govoru i poslie svršenoga povladjivali. I ministar nutarnjih posala cielo ga je vrieme slušao.

Predlog Spinčićev zagovarao je također zast. dr. Ivčević jako umno. Rekao je, da nezna kako je glede izloženja listina u Njemačkoj i dodao da nam u ostalom Njemačka u ustavnih stvarih nejma biti uzorom. Zna pak kako je u Francezkoj, Belgiji i Italiji. Navadja doslovno dotične izjave, gdje se izričito veli da se listine prepisivati mogu, i prepisuju i tiskaju. Bilo je to nuždno, jer tukci austrijski koji se već godinu dana nebave nego izbornom reformom misle da je ono što Spinčić i drugovi svojim predlogom zahtjeva nješto posve nova, čega nejma nigdje na svietu.

Tečajem razprave govorio je i ministar nutarnjih poslova. Kod uvida, rekao je, može se bilježke činiti. Za predlog Spinčića i drugova se nije izjavio. Nije mu dozvolio odjelni predstojnik. C. kr. vlada hoće da se i na dalje u njekih občinah listine kvari i da se jih nemože popraviti. Pod vladinim uplivom htjeo je i izvjestitelj većine izbjeći svakomu odgovoru, al je bio prisiljen, te je reko da je stvari koju želi predlog pomoženo tim da se broj od 20.000 stanovnika u občinah snizi na 5000, kako je to zastupnik Spinčić također predlago. Videć najme da neće prodrieti svojim prije spomenutim, predložio je, da se ovaj broj od 20.000 stanovnika u občinah, koje bi bile dužne pomnožiti listine, snizi na 5000. Učinio je to pod silom okolnosti.

Za njegov glavni predlog glasovali su Hrvati i Slovenci, Česi osim velikaša njihovih, kršćanski socijali i socijalni demokrati. Proti predlogu glasovali su Poljaci, njemački katolici, njemačka pučka stranka, njemački liberalci, Svenjemci i — Talijani. Tà kako bi oni inače, kad na mnogo ne računaju nego na spletke i varke. Predlog da je občina sa 5000 i više stanovnika dužna pomnožiti listine bio je prihvaćen većinom glasova. Tako i predlog da imadu političke oblasti ustanoviti koliko ura na dan imadu biti listine izložene u občinah izpod 5000 stanovnika.

* * *

Predlog Abrahamovićev, da se za Galiciju može ustanoviti i dva i tri dana za izbore, bio je prihvaćen. Tako i predlog Ivčevićev istoglaseći za Dalmaciju. U svih drugih krunovinah imat će se izbori obaviti u jedan dan.

U § 13. prihvatila se je većinom glasova jedna promjena na gore. Odbor je bio predložio da imadu stranke, kad same reklamuju, priložiti dokaz o navršenju 24 godina i o državljanstvu. Dokaz o biranju da imadu oblasti pribaviti. Po odboru nebi bili drugi, da za druge reklamuju, dužni priložiti dokaze. Na predlog dra Gesmana bio je većinom glasova primljen prvotni predlog vlade, da se spisi za dokaz izbornoga prava (24 god., austrijsko državljanstvo i boravak) imadu reklamacijom položiti.

Predlog dra Tavčara glede stalnih listina i onaj dra Schlegela da se ima riječ o b ć i n a zamjeniti sa riečju m j e s t a bili su zabačeni.

Romančuk u ime svoje i ostalih rusinskih zastupnika dao je toga dana oštru i odlučnu izjavu. Usupor obećanjem vlada i sa najvišega mjesta, Rusine se je u izbornoj preosnovi zapostavilo, na korist Poljaka, kako ni iz daleka ni jedan ni drugi narod. Za Galiciju stvorilo se je više ustanova u izbornoj reformi koje su sve naperene proti Rusinom. Oni se već ničemu od nikoga ne nadaju, pa izlaze iz parlamenta, dok se bude razpravljala izborna preasnova. Ta izjava i što je s njom spojeno mogla bi u okolnostih imati dalekosežnih posljedica.

* * *

Petak dne 23. novembra razpravila se je VII. razpravna skupina, paragrafi 16 do 41 uključivo. U njih je govora o samom izboru zastupnika: o sastavu izborne komisije, o pouzdanicih stranaka, i u obće o cielom postupku za vrieme izbora i poslie njega.

Bilo je i tu raznih posebnih predloga. Dr. Tavčar je predlagao, da na dan izbora nebi imali uredi uredovati, sudovi raditi, da škole nebi bilo, i da bi gospodari svojim radnikom morali dati slobodan dan. Poljak kao divljak Breiter predlagao je da nebude nit u Galiciji zamjenika — zastupnika. Dr. Vogler predlagao je, da se izreče za načelo, po kojem bi posebni izborni sud odlučivao o valjanosti izbora. Svi ti i drugi predlozi bili su zabačeni, a prihvaćena osnova po predlogu izbornoga odbora.

* * *

Istoga dana počela je razprava ob VIII. razpravnoj skupini, o §. 42. i o predlogu zastupnika Pergelta glede delegata iz Češke i Moravske. U §. 42. je ustanova, da se može kotare promjeniti jedino tada kada su prisutna najmanje 343 zastupnika. Do te ustanove došlo se je poslie dugih razprava, onda kad je ministar-predsjednik Beck bio rekao da se predstavnici Čeha i Njemaca nesmjedu razstati, makar razpravljali cielu noć, dok se ne nagode. Proti toj ustanovi postavio je predlog češki Njemac dr. Schreiner s jedne, i Česi dr. Baxa i dr. Sobotka a druge strane. Prvi bi htjeo navadnu kvalifikovanu većinu, druga dvojica običnu većinu. Razprava je tek počela u petak. Pergelt hoće da se postavi u zakon, da njemački zastupnici Češke izabiru 4 a češki 6 delegata, i moravski jedni i drugi po 2.

* * *

Petak se je sastala u sjednicu i gospodska kuća. Razpravila je njeke zakonske osnove prihvaćene od zastupničke

kuće. Sastala se je glavno radi izborne preosnove. Prem ova još nije gotova u zastupničkoj kući, je gospodska kuća već izabrala svoj izborni odbor, da ob osnovi razpravlja. Odbor je sastavljen od većine protivnika preosnove, i zagovornika pluralnoga sustava.

Politički pregled.

U Puli, dne 28. novembra 1906.

Austro-Ugarska

U gospodskoj kući počelo se razpravljati osnovu o izbornoj reformi. Predsjednik knez Schönbern predložio je, da se osnovu čim dodje na razpravu uputi odboru od 21 lica, koji neka se odmah izabere. Predlog je prihvaćen i kuća je odmah obavila taj izbor.

Dne 25. započela je u Budimpešti zasjedanje delegacija. U ime austrijske delegacije pozdravio je kralja predsjednik knez Lobković.

Sliedeći dan bila je prva sjednica obiju delegacija.

Dne 23. o. m. sastao se je adresni odbor hrvatskoga sabora u sjednicu, u kojoj je uzeo u razpravu nacrt adrese.

U istoj sjednici prihvaćen je nacrt adrese, koji će doći u saboru na razpravu.

Crna Gora.

Na Cetinju je u subotu sastavljeno novo crnogorsko ministarstvo ovako: Marko Radulović ministar-predsjednik i izvanjskih posala; Mihajlo Ivanović ministar unutrašnjih posala, Danilo Gatalo, topnički major, ministar rata; Mitar Gjurović ministar financija, Milisav Rajčević ministar pravosudja i nastave. Ministri su u subotu zaprisegnuti.

Bugarska.

Bugarsko narodno sobranje, koje zasjeda već više od dva tjedna, prihvatilo je nekoliko zakona, medju njima i zakon o kreditu od osam sto hiljada leva za postradale požarom povodom protugrčkih nemira, zatim zakon za kredit od 870.000 leva za osnutak bugarske narodne banke, te više zakona sa manjim kreditima za razne potrebe.

Rusija.

Petrogradska brzojav. agencija javlja: Stanoviti inozemni listovi tvrde na osnovu izjava radikalnih ruskih listova i na osnovu depeša svojih dopisnika, da su po nekim senatskim naredbama izključeni seljaci od izbora za drž. dumu što nije istina.

U praksi je zakon tako proširen, da su čak prosti seljaci imali dvostruko, a u nekim slučajevima i trostruko izborno pravo. Da mimoidje naredbu, kojom se zabranjuje državnim činovnicima učestvovanje u opozicionalnim strankama, uvela je „stranka mirnog preporoda“ grupu „stranačkih prijatelja“.

Nad grobom
slovenskog pjesnika
Gregorčiča.

Ugasnu Tvoja luč,
Umuknu Tvoja vila
Po trnju ovog svieta
Salomila je krila . . .

Al Tvoja rieč i dalje
Po rodnoj zemlji leti,
Jer osta Tvoja pjesma,
Što neće nikad mrieti!

R. Katalinić Jeretov.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izpravak urednictva. U posliednjem smo broju priobćili viest pod nasiovom „Upraviteljem c. k. pošte u Puli imenovan je poštanski nadkontrolor u Trstu g. Suppan“. Tu smo viest crpili iz tršćanskih listova a kasnije se izpostavilo, da nije istinita, il bar to, da je preuranjena. Doznajemo naime iz poštanskih krugova, da su kolovodje talijanske stranke u Istri sve sile napeli radi imenovanja novoga kandidata g. Suppana, ali do sada da nisu još uspjeli; nadalje smo doznali, da imade medju kandidatima i starijih i zaslužnijih nego li je talijanski kandidat, ali oni imaju tu pogriešku, što neužívaju milosti istarske talijanske svojte.

Krčki kotar:

Desetgodišnjica biskupovanja. Prošloga čedna proslavio je skromno krčki biskup presvj. g. dr. Antun Mahnić 10 godišnjicu svoga biskupovanja i svoga blagotvornog djelovanja na duševnu i tjelesnu korist svoga stada.

K mnogobrojnim čestitkam i vrućim željam, koje su onog dana stigle presvj. svečaru pridružujemo se iskreno i mi moleći Svevišnjega, da bi još dugo poživio onog uzornog nadpastira, sebi na čast i slavu a vjernomu mu stadu i svemu našemu narodu na korist i spas.

Voloski kotar:

Iz Opatije Čim se je pronio glas o katastrofi, što je zadesila naš sada pokojni mul, uzeo je sviet da rogobori, naravno protiv — inžinira. A kako su u ovo nekoliko godina ljudi često puta susretali na „Zrtu“ obćeštovanoga gospodina viteza Puršku — udri oni sada na njega, kao da je tobože on kriv, što Opatija nema danas mula, kakova bi po svojem položaju i znamenitosti morala da ima. Osim toga je palo i drugih opazaka, koje u glavnome nisu bile osobito laskave po naše c. k. mulograditelje.

Sve je to potaklo g. viteza Puršku, da poduzme neke korake, u svrhu, da u taj zamršeni posao unese nešto svjetla. I evo, što je učinio. Jednoga dana, kad su druga gospoda u „Governo marittimo“ malo zadriemala, pristupi on k svomu malenomu, tronožnom stolčiću, položi na nj ruke i zovne:

Duše opatijskoga mula — približi se!

Još nije pravo ni doreko, a stol zapleše kao da je najednom oživio.

Gosp. vitez sjedne i držeći ruke na stolu, rekne:

Jesi li ti duh opatijskoga mula?

Duh: Jesam.

G. vitez: Poznaš li me?

Duh: Čini mi se, da ste vi gosp. Puršku.

G. vitez: Jesam — glavom. Brzo si me upoznao.

Duh: E, ta mi smo stari znanci. Vas su već poznavali i hobotnice, što su se po meni verale. Sjećam se, kako me je jedna zapitala nekom prilikom: A tko je onaj čovjek, što po tebi tako često klinove zabada? A ja njoj: Ludo, ono nije čovjek, ono je veliki gospodin od „governa marittima“. Da je meni imati što je on dobio za njegovu rabotu oko mene, ja bih sebi sagradio takovu školjeru, kakovu nebi bio kadar ni monsum da poruši.

G. vitez: I ti misliš, da je škojera kriva?

Duh: I škojera i sve pomalo. Da pravo kažem, najboljega zdravlja nisam bio nikada. Ja sam se rodio nesretan. Jest, tako je, gospodiń cavalier!

G. vitez: Ne bubnjaj što to! Kad si se rodio, bilo je oko tebe puno inžinjeri, a ti znaš, da gdje je puno inžinjeri, tu je diete . . .

Duh: . . . kilavije . . . znam, šior cavalier! Da ste me barem proširili, kako ste ono bili namislili . . .

G. vitez: E, da ja odlučujem! Ti znaš, da smo mi inžinjeri rado u Opatiji. Tamo se ljepo živi . . . i . . .

Duh: I meni je bilo liepo u Opatiji, dok sam bio živ. Da ne bi nego onolike Madjarice, koje su po meni hočile — Teremtete, šior cavelier! Ah! da smo u Patagoniji!

G. vitez: Pa što bi, da smo u Patagoniji?

Duh: Da sam u Patagoniji, ja bih danas bio živ! Eh! onaj goveran! Altroché oni naši u Beču!

G. vitez: Muči, učinit ćemo već.

Duh: A što ćete učiniti? Oni gore će vam dati par lisuća fijorina i vi ćete spustiti na dno dva tri bloka — pa stop! do druge rate. I onda — prvo jugo — i ode sve k vragu! Pustite, znam ja, kako se kod nas takove stvari manipuluju. Tako je bilo i u Lovranu. A valja da znate, da se moj kolega, novi lovranski mul, nahodio pred samim nosom onoga . . . što se kadgod ljudima na nozi učini . . .

G. vitez: Kala?

Duh: Da — exministra Kala! Sada pomislite, što se je mojemu kolegi dogadjalo uz onoliku protekciju, a kako će biti samnom!

G. vitez: Muči, u Beču već znadu sve. Vidjet ćeš, kako će se sve liepo urediti. Mene jedino srdi to, što vele, da je na tebi bilo tehničkih mana. Što veliš ti o tome?

Duh! A što da kažem! Ja znam, da me je vrag ponio — pa eto.

G. vitez: Pa nisi ni prvi ni zadnji. Zar si zaboravio, što se je dogodilo onome tvome kolegi od 3 milijuna u Trstu?

Duh: I on je copnuo kao i ja. Krasna vlada! fini mulograditelji! Nego gosp. cavalier, liepo vas molim kada mi budete opet rebra skupa stavljali, stisnite vraga, kako valja i nedajte da mi prvo jugo razdrobi kosti. Najzada svakomu je život drag — pa i meni. A onda znajte, da sam i ja nekoliko patriot, pa mi nije milo, da se svatko srdi s tom našom Austrijom, s tom našom starom Austrijom, a svi s našimi inžiniri. Do djavola, što će sviet, ako to dalje potraje?

G. vitez: Ne boj se! Bit ćeš kao od jednoga kusa.

Duh: E, ali kada će to biti?

G. vitez: Ma, pričekaj! Trebat će, da se prije promozga . . .

Duh: Opet mjerenja!

G. vitez: Bez toga ne ide. Pa sada nije doba za takove radnje. Jesenske jugovine, zimske bure . . .

Duh: Pa onda pasijonska juga . . .

G. vitez: I to. — Ali ja se nadam da tamo gdje u ljetu . . .

Duh: E, ali ljeto je kratko. Za njim dodju odmah jesenske jugovine, zimske bure, pa opet pasijonska juga . . . A kaplja im srdačna pala!

G. vitez: Komu? Komu?

Duh ne odgovara. Gosp. inžinir trese stolcem i pita: Komu? Komu?

Uzalud. Odgovora nema. Duh je nekud izginuo i tako se je taj spiritistički razgovor dovršio sa: — A kaplja im srdačna pala! *Sibarit.*

Pazinski kotar:

Glavna skupština djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu.

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu obdržavati će dne 5. dojdućeg mjeseca u 3 sata poslje podne u prostorijama hrv. čitaonice glavnu godišnju skupštinu, na kojoj će odbor izvjestiti o svojem djelovanju za minulu školsku godinu i predložiti odnosne račune.

Tinjan 27. novembra 1906.

Utok uložen proti riešenju reklamatornog odbora za izbore u Tinjanu je zadobio napokon milostivo riešenje i to nakon liepa četiri mjeseca što je ležao kod kot. poglavarstva u Pazinu. Dosadilo je valjda i g. Bennattiju to zatezanje kad je postavio za to interpelaciju na carevinskom vieću.

Do kratko dakle bi se imali obaviti izbori. Za sada ne ćemo da nagadjamo nit kažemo kako će izbori ispasti. Ufamo se pak da je većina izbornika uvidila i osvjedočila se da su se onda kod izbora takovih poglavara ljuto prevarili i da će tu krupne pogriešku . . . budućih izbora popraviti.

Porečki kotar:

Konstituiranje pjevačkog družtva „Mirna“ u Zrenju. Dnevni red prve glavne skupšline pjevačko-glazbenog družtva „Mirna“ u Zrenju, koja će se držati u školskoj dvorani družbe „sv. Cirila i Metoda“ u Zrenju dne 2. decembra 1906. u 5 sati po podne.

1.) Pozdrav predsjednika privremenog odbora.
2.) Čitanje i tumačenje pravila.
3.) Izvješće rada privremenog odbora.
4.) Izbor odbora.
5.) Odlučenje novčanog prinosa izvršujućih i podupirajućih članova.
6.) Slučajni predlozi.

Svečani dio obdržavati će se u mjesecu ili jenaru ili febraru godine 1907.

Privremeni odbor.

Skupština posujilnice u Zrenju. Odbor „Zrenjskog družtva za štednju i zajmove registr. zadruga na neograničeno jamčenje“ pozivlje na drugu glavnu skupštinu sve svoje članove, koja će se obdržavati dne 9. decembra 1906. u 5 sati u večer. Dnevni red izložen je u družbinoj školi „sv. Cirila i Metoda“ u Zrenju.

Odbor.

Koparski kotar:

Javna jeftimba. U subotu dne 15. decembra o. g. obdržavati će se kod c. k. viseg financijalnog nadzorničtva u Kopru javna jeftimba za razne gradjevne radnje na kazarni financijalne straže. Uzklična ciena za te radnje iznosi 22.600 kruna. Pismene ponude valja poslati rečenoj financijalnoj oblasti kod koje su razvidni u uredovnih satih nacrti, proračuni i t. d.

Provedenje radnje doznačiti će najpovoljnijem nudiocu ravnateljstvo finance u Trstu.

Franina i Jurina.

Fr. Si cul Jurino, da šaju lošinjski popoprdili svojga Čozota va Rim?

Jur. Če po blagoslov?

Fr. Aj ne, nego tuzit plevana.

Jur. Ter su ga tuzili va Becu — pak . . .

Fr. Ja, ma va Rimu, da je bioja pravica.

Jur. Če njim se dat!

Razne primorske viesti.

Ispiti usposobljenja.

Ovih dana položiše ispit usposobljenja za hrvatske pučke škole pred ispitnim povjerenstvom u Kopru, slijedeća gg. učitelji i učiteljice: N. Bubalo (Srpkinja), Anka Češčut, učiteljica u Zametu (talijanski kao predmet); Črnjeka Matko, učitelj Družbine škole u Zrenju; Grškovič Jerko, učitelj u Vrbniku; Karlavaris Ivan, učitelj u Vranju; Mrakovčić Lucija učiteljica u Omišlju; Nežić Ivan, učitelj Družbine škole Livade; Matko Zuccon. učitelj u Marčani.

† **Simon Gregorčič.** Iz Gorice dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo u subotu prije podne slavni slovenski pjesnik Simon Gregorčič u 62. godini svoga života. Pokojni Gregorčič bio je najnježniji i najobljubljeniji slovenski pjesnik, te nema bez dvojbe inteligentnoga Slovenca ni Hrvata koji se nije nasladjivao njegovom krasnom pjesmom. On je bio ljubimac slovenskoga naroda jer mu nije nijedan od njegovih pjesnika znao tako čuvstveno, nježno i duboko prodrieti u srce i u dušu.

Smrtne ostanke velikoga pjesnika predali su gorički Slovenci materi zemlji u ponedjeljak, prirediv mu veličanstveni sprovod. Blagi i dobri Šime počivao u rodnom si kraju pod visokim Krnom uz omiljelu svoju Soču.

Dieleći iskrenu žalost naše braće Slovenaca kličemo plemenitomu mužu i slavnomu pjesniku: Vječna slava uspomeni Čimuna Gregorčića!

Pojačanje vojničkih posada. Prošloga tjedna stigao je u Trst posebnim vlakom 11. batalijun lovaca, kojim se pojačava vojnička posada u Trstu. Batalijun, koji je došao iz Kiseka u Ugarskoj, nastanjen je dielomično u Kaštelu a dielomično u vojarni na Campo Marzio.

Ljubljanski listovi javljaju, da će od tamo biti premještena čitava domobranska pukovnija br. 27 na goričku granicu, a u Ljubljanu da ima doći jedan batalijun lovaca i jedna konjanička pukovnija.

Ova pojačanja vojničkih posada u naših južnih pokrajinah svjedoče najsjajnije koliko vjeruju jedan drugomu dobri „susjedi“ i još bolji „saveznici“.

Odvjetnički izpit položio je prošloga čedna u Trstu naš zemljak g. dr. Frane Bručić, kandidat odvjetničtva. Čestitamo!

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. Vaš „razgovor“ priobćit ćemo u budućem broju, ne zaboravite na nas. Živili!

Gosp. dopisnika iz srednje Istre i druge molimo da se ustrpe, doći će sve na red. Izvještaji iz „carevinskoga vieća“ zauzimlju nam odviše prostora a da uzmognemo zadovoljiti na dobu svima. Dotle da ste nam živi i zdravi!

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, velo, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, sviećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kucanja srdca, zubobolje, **muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglohosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana zviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju neb bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredne dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina

u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztečnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto 8 njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kućevlastnik u Beču, Wiedner hauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se na bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost amčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muster.ja obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
bielo pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Łobes, br. 25

pošta PILSEN, Češka.

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 6. decembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. plaćaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5— odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. Fl. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

† Mons. Vinko Zamlić.

Tužni dani.

Monsignor umro! — Volosko i Opatija drhtnuše prvi pod dojmom crne, porazne vijesti. A došlo to nekako kao iznenada, za to je i zapanjenost bila jača a preneraženost dublja. Svima je bilo, kao da ne vjeruju nemilom glasu. — I neka mučna, tmurna tjeskoba tištila je sva srca, ona je poput crne niti provijala kroz sve razgovore; ona, ta tjeskoba visila je negdje u zraku, pod njenim pritiskom poprimili su i ljudi i stvari neki posebni tužni oblik, a i samo svjetlo onih, inače upravo preljepih dana, zastirala je mučna ta tjeskoba nekim mračnim, mrtvačkim velom.

Nad svukoliku tu žalost i tugu krilio se jecaj zvona, koja još nisu nikada kucala tako žalobno, tako tužno.

Dan pogreba.

Subota. Dan sumorast. Oblaci nizki, nizki. Na mahove prokapljuje iz njih i srcu se prividja, kao da je negdje visoko nasla oduška bol . . . Nema vjetra. U vazduhu sve ćuti, da se nebi makle crne zastave na kućama i ona golema spuštena na občinskom stjegu.

A svieta se kupi — neizmjeran, nepobrojiv svieta. Nepregledna povorka školske djece, koja neće više u školama pozdravljati svoga „Monsignora", djevojčica, koja neće više k Njegovom imendanu učiti lagane čestitke i pred njegovim dobrostivim pogledom izvadjati male, mile igrice, kojima se je „Monsignor" tako srdačno radovao. . . Došli su i veterani, gotovo u potpunom broju, pa vatrogasci, pa činovnici svih ureda. Došla su narodna društva „Lovor" i „Sokol", da iskažu posljednju počast odličnomu svomu članu. Došli su pokojnikovi prijatelji i štovatelji sa svih strana Istre. Došlo ih je nekoliko iz Trsta i Rieke i cielo to ogromno mnoštvo poredalo se na cesti, koja je očito preuzana da izdrži toliku navalu.

Od svećenstva velikog dekanata nije nitko izostao, vidjeli smo tu neumornog dekana-župnika veleč. g. Elnera, njegove drugove župnike R. Jelušića iz Berseča, A. Puža iz Mošćenica, J. Luka iz Lovrana, N. Koruzu iz Klane, gg. kapelane i duh. pomoćnike Krizman Josipa, Mandić Josipa, Mandić Kazimira, Dubrović Matiju, Petrak Josipa, Aničić Josipa, Orlić Ivana, I. Žigante, Vrabec Ivana, župe-upr. Iz susjednih dekanata bijahu prisutni veleč. gg. Velhasticky Josip župnik u Jelšanah, Zidarić Ante župnik iz Keršana, Barbić iz Brda. Osim ovih svećenika sudjelova kod pogreba i četvorica redovnika iz Rieke i Trsta.

Iz Trsta došli su k pogrebu pokojnikovi štovatelji i prijatelji zem. škol. nadzornik Fran Matejčić, dr. Ljudevit Čiković i M. Mandić, a iz Pule dr. Matko Laginja. Iz Pazina pohrliše u tužno Volosko gg. dr. Dinko Trinajstić, dr. Šime Kurelić i prof. Frankola, koji je zastupao hrvatsku gimnaziju i svećenstvo pazinskog dekanata dočim su prva dvojica zastupala narodna društva u Pazinu. Ovim se je umo pohrlio i koji u svojoj neizmjernoj boli kao da se čudi i kao da pita, što je to, što se tu dogadja? Nešto takova odaju i druga lica, koja za njim sliede. Tu je dr. Stanger, dr. Laginja, oba dra Trinajstići, prof. Mandić, dr. Fabianić — pokojnikovi drugovi i više nego drugovi. Svi su oni puštali župni dom bolnim i neutješivim osjećajem prevelikog, nenadoknadivog gubitka. . . Žalobna je povorka prosliedila put „mosta", a odovud krenula u župnu crkvu Sv. Ane.

pridružio tinjanski prvak g. Šime Defar.

Osim spomenutih redovnika pohrliše iz Rieke, da izkažu posliednju čast uzor svećeniku i rodoljubu: kanonik Polić Josip, kanonik-župnik dr. Kukanić Ivan, počastni kanonik Marušić Mate te svjetovnjaci gg. Šterk, Polić, Korić i drugi. Zastupstvo občine Volosko-Opatija došlo je k pogrebu in corpore. Ovim se pridružiše načelnici il obć. zastupnici susjednih občinah g. Kazimir Jelušić i Frane Đukić iz Kastva, narodni zastupnici iz Veprinca. Iz Podgrada došao je pokojnikov prijatelj gosp. Slavoj Jenko, Skalamera, Franković, Mavričić i Grabrovac obć. zast. u Mošćenicah. Občina Veprinac izrazila je župe-upravitelju svoju saučešće.

Narodno učiteljstvo iz onog kotara bijaše na okupu; prisutan bio je i ravnatelj učiteljišta u Kastvu g. Franković. Naroda mnoštvo pohrlilo je iz bliza i daleka, nesamo iz župe Volosko-Opatijske već takodjer iz Kastavske, Veprinačke, Lovranske, Mošćeničke, Bersečke. Predsjednika okružnog suda u Rovinju g. Franja Dukića zastupao je kot. sudac g. Guzelj.

Sprovod kreće u crkvu.

Zvona brnje svoju tužnu pjesan. — — Svećenstvo izišlo, da primi pokojnikove smrtne ostanke. — Zvona zamuknula za čas, a gotovo u isti mah izvi se milotužno, bolno pjevanje . . . To je pred kućom žalosti. Društvo „Lovor" izvadja tu jednu svoju pjesmu — žalostinku. Pjesma svrši. Na ulaznim vratima župnoga stana nastaje gibanje. Pojavlja se krst, što ga nosi mlad svećenik. Za njim sliede ljudi u odori s viencima. Za njima ide nekoliko redovnika, za ovima mladji svećenici, pa oni stariji — pokojnikovi vršnjaci. U oči upada veleč. Rajmund Jelušić, bersečki župnik, koji se slomljen što od tuge za pokojnim prijateljem, što od svoje vlastite nemoći, teško pomiče napried. . . Uz njega je mošćenički župnik veleč. g. A. Puž, pa Monsignor dr. Frane Volarić — a najzadnji otraga ide siedi nešto pognuti prelat, muž spora koraka a ciuju silno nabrekutih. To je Monsignor Flego. Velike misli pobudjuje pogled na ono častno i plemenito, staračko lice. Gledajući ga, vi se i nehote sjećate, što je taj častni svećenik bio Velikomu biskupu Jurju i našemu blagopokojnomu Andriji, i pomišljate: koliko li je povjesti naših starijih dana prohujilo pred očima njegovim! Koliko je negdašnjih, po Velikom biskupu gojenih i milovanih ideala pohranjeno u Njegovom srcu! I pomišljate: koliko je puta moralo zakrvariti to njegovo srce nad dosta čestim gubitcima svojih milih i dragih drugova! Kako su ljuto morale da zaplaču njegove oči za onima, nad kojima se je za uviek zatvarala zemlja! I eto, tomu častnomu starcu nijesu ni sada još uštedjene takove muke. I sada krvavi njegovo blago srce za prijateljem, koga je toliko štovao, toliko ljubio!

Iznijeli i lies. Muka je gledati na nj, kao i na one, koji za njim sliede. Tu je uz uzviljenu rodbinu, u prvom redu prof. Spinčić, koji je časak prije iz carskog Beča mons. Zamlić i izraziła svoje najvruće saučešće nad bolnim gubitkom njegovomu bratiću prof. Vjekoslavu Spinčiću. „Tomu se je pridružila iz svega srca" i njezina dvorska gospodja markgrofica Pallavicini, „jer je i ona dobroga župnika jako štovala". Dr. Franjo Sedej nadbiskup, Gorica; Dr. Franjo Nagl, biskup, Trst; Franjo Đukić, predsj. okr. sudišta, Rovinj; Ljudevit Tomičić, dvorski savjetnik u m., Trst; Hrv. učiteljsko družtvo za Istru — Pazin; Markiz Ante Gessler-Herzinger; Architekt Karl Seidl; Ivan Rutignoni, kanonik; Antun Turato, kanonik-župnik — Cres; Cheracci Antun, Rieka; „Ungaro-Croata", Rieka; Glavarstvo občine Veprinac; J. J. Heim, Rieka; Dr. J. Ivanić, Beč i t. d.

U crkvi.

U tili čas napunila se crkva svietom, tako, da je redarstvo bilo u neprilici, kako da se opre navali naroda, koji je po što po to htio da nagrne unutar.

Započela žalobna svečanost. Svečanu sv. misu odpjevao je Monsignor Flego a prigodno je slovo izrekao kastavski dekan, vlč. g. Ante Eliner.

Divna je bila njegova rieč dok je u kratkim potezima crtao život pokojnoga Monsignora, a upravo neodoljiva je postala u času kad je u ime neprežaljanog pokojnika pozdravljao sve njegove župljane u sadašnjem a i u predjašnjim njegovim prebivalištima. To je bio posljednji pozdrav dobroga oca svojoj djeci, koje on nikada više vidjeti neće. I nikoga nije zaboravio. Spomenuo je svih: i djecu i oce, i kćeri i majke, i braću i sestre, starce i prijatelje i narodne predstavnike. — A kad je uz sveobći jecaj dokrajčio i okrenuo se k liesu, da pokojnoga Monsignora pozdravi u ime svih prije spomenutih, Njegova se rieč nekuda pretrgla i izgubila u glasnom plaču, što je odjekivao cielom crkvom.

Na groblju.

Iz crkve krenula je povorka istim redom na groblje sv. Roka. — Pjesmom „Nadgrobnicom", koju je upravo prelipo izvelo naše društvo „Lovor", zaključila se ta tužna svečanost. Prijatelji i vršnjaci pokojnikovi našli se okupljeni oko pokojnikova groba i kao da su u taj čas još i dublje osjetili veliku prazninu, što je nastala medju njihovim redovima, stisnuše si ruke muče i nekako tužno pogledaše u niske oblake, iz kojih kano da je negdje visoko našla oduška velika njihova i narodna bol.

Vječna Slava Vinku Zamliću!

Na lies miloga pokojnika položiše vience:

Namjestnik knez Hohenlohe; Predsjednik c. k. kot. školskog vieća, barun Schmidt-Zabiezow; Dr. Alfred pl. Manussi-Montesole; Raztužene sestre; Zahvalni nećak; Dr. Andre i Fany Stanger; Prof. Vjekoslav Spinčić, Ivan i Ana Stanger, Skrbići; Direktor Lucijan Croci, Opatija; „Kurkommission" Opatija; Obitelj Brückner — Opatija; Občina Volosko-Opatija; Družba sv. Cirila i Metoda; Kirchenbau-Comitee, Opatija.

Kita cvieća.

Obitelj Munsch-Stipperger-„Quisisana" u Opatiji.

Sažalnice izrasiše:

Njezina carska Visost nadvojvotkinja Marija Josipa „jako se je ražalostila kad je čula da je preminuo dobri g. župnik

Gospodarska Sveza za Istru.*)

Sazov.

Za sriedu 12. o. mj. sazvana je ovamo u Pulu glavna skupština naše gospodarske Sveze, i to u 1 sat po podne. Uredjeno je tako, da mogu lagljе doći ljudi sa kvarnerskih otoka i istočne Istre parobrodom ug. hrv. društva iz Rieke i odići istog dana istim parobrodom; a onim što dodju kopnom takodjer je zgodno, jer mogu prispjeti u Pulu i odputovati istog dana.

Članovi odbora, upravnog i nadzornog sazvani su već za jutro istog dana.

Preporučamo najtoplije i odbornikom Sveze da dodju, a pojedinim učlanjenim zadrugam, da svakako pošalju svog odaslanika. I one zadruge koje još nisu začlanjene u Gospodarsku Svezu za Istru, učiniti će rodoljubno djelo, da pošalju koga svojeg umnijeg člana da prisustvuje skupštini, da bude znao kasnije razložiti kod kuće, kako je razprava tekla i o čem se radi.

Malo povjesti.

Naša je Sveza ustanovljena na jednom sastanku u Opatiji još mjeseca lipnja 1902. Bila je za onda novost ustanoviti Svezu zadrugâ, jer su oblasti onda još bile mnienja, da član Sveze nemože da bude nego fizička osoba, čovjek, a nikako ne Posujilnica, Društvo za štednju, Gospodarsko, Konsumno itd. A baš za tim se je išlo da se stvori Sveza od samih zadruga osnovanih po temeljnom zakonu o zadrugama 9. travnja 1873.

Bilo je dakle okapanja glede registracije, koju se je tek nakon raznih pritužba i utoka napokon postiglo odlukom c. kr. okružnog suda Rovinj 28. ožujka 1903. postovni broj Firm. 34/3.

Zadatak te naše Gospodarske Sveze bio je po § 3. njezinih pravila ovaj:

Združenje k zajedničkomu djelovanju svih onih gospodarskih organizacija u Istri, kojih su pravila pisana u hrvatskom ili slovenskom jeziku i osnivanje novih takovih, navlastito po sustavu Raiffeisen. Osobito biti će posao Sveze:

a) dobava kredita za poljodjelski i obrtni stališ u Istri, davanje zajmova pojedinim

*) Upozorujemo uprave naših raznih zadruga po Istri na taj članak. Op. ur.

začlanjenim udrugam i izjednačivanje gotovine medju njimi;

b) nadzor nad svimi gospodarskimi udrugami, koje su začlanjene u ovu Svezu;

c) posredovanje za podpore, predujmove i zajmove začlanjenim zadrugam od strane državnih i autonomnih oblasti;

d) savjetovanje svih začlanjenih udruga glede njihovog djelovanja;

e) nabava raznih proizvoda poljodjelskih i obrtnih od članova pojedinih udruga, osnivanje zadružnih skladišta i pivnica (klieti) putem ovih, rad prodaje za skupni račun;

f) nabava gospodarskih potrebština, živeža i životinja za skupni račun;

g) posredovanje za nabave ad *e* i *f* u korist pojedinih začlanjenih udruga;

h) povremeno podučavanje o vodjenju manjih zadruga, osobito o njihovom knjigovodstvu.

Naša je Sveza do sada vršila samo maleni dio svog programa; naročito se nije ni malo bavila poslovi označenimi pod *e, f, g*, dočim je u drugih stvarih predsjednik sam činio što mu je bilo moguće.

Razlozi, da se do sada naša Sveza nije dala na veće djelovanje, jesu razni, a od tih spominjemo kao najvažnije ove:

Po prvo: Baš u ono doba preosnovala se je „Gospodarska Sveza" u Ljubljani tako, da je ona ostavša pod tim imenom stala baviti se samo poslovi prodaje i nabave raznih potrebština, živeža, sprava, gnojiva, orudja itd., a nova „Zadružna Zveza" u Ljubljani preuzela je, recimo tako, nadzornu i upravnu stranu zadrugarstva, pozajmljivanje novca putem svoje središnje blagajne (Ljudska Posojilnica u Ljubljani) i reviziju, na koju su zadruge prisiljene državnim zakonom od 10. lipnja 1903. br. 133 l. d. z.

Pošto su neke istarske Posujilnice, gospodarske i konsumne zadruge već od prije bile u svezi sa onimi velikimi Zadrugami u Ljubljani, ostale su tako i nadalje. To isto vriedi za neke druge istarske zadruge, koje su odprije bile u poslovnoj svezi sa „Zvezom slovenskih posojilnic" u Celju.

Posljedica toga bila je, da ipak sve reg. zadruge istarske, kojim je poslovni jezik hrvatski nisu pristupile u Gospodarsku Svezu za Istru u Puli, a tako ni većina onih, kojim je poslovni jezik slovenski.

Na usredotočenje skupnih nabava i prodaje nije se naša Sveza upustila, jer je unapred bilo jasno, da je to za jednu organizaciju, za cielu Istru, ako ne nemoguće, ipak vrlo teško, pošto su gospodarski i trgovacki odnošaji takovi, da jedan dio Istre vali prema Trstu, drugi prema Rieci.

Usredotočenje novčanog prometa takodjer se nije moglo s prve ruke provesti, jer gdje se radi o milijunih kruna, nesmije se nagliti.

Napokon reviziju naša Sveza nije mogla uzeti u ruke, dok nebude imala bar 50 zadruga učlanjenih, ili bar sve one, kojim je poslovni jezik hrvatski ili slovenski, a toga do sada nije bilo.

Ipak se je sudjelovanjem predsjedničtva naše Sveze gledalo postignuti to, da poštajuć nuždnu slobodu svakoj učlanjenoj zadruzi glede nabave raznih potrebština za svoje zadrugare, novčani se je promet nekako dosta zgodno usredotočio, u koliko nije u Celju, u Ljubljani pri Zadružnoj Zvezi i načinom tako lasnim, da još moramo biti zahvalni. Istina je, da Zadružna Zveza ljubljanska dobiva iz Istre i prilično uložaka, ali je s druge strane istina, da doje mnogo više zajmova u Istru i to zajmova raznjerno posve jeftinih i uz rukovanje posve spretno i jednostavno.

Naravska posljedica toga bila je, da se revizija prepusti onim glavnim organizacijam koje najviše novčano posluju sa istarskimi zadrugami našeg jezika to jest Zadružnoj Zvezi u Ljubljani i Zvezi slovenskih zadruga u Celju.

Danas je još dakle tako, da naša istarska Gospodarska Sveza u Puli nije pitala ni nejma prava samostalne revizije, nije započela, ni neima, centralizacije novčanog prometa istarskih zadruga, dakle do danas ne vrši ni jednog ni drugog od svojih glavnih zadataka.

Da je tomu tako, krive su i neke okolnosti privatne onih naših ljudi, koji su pozvani, da se bave upornije timi poslovi, a nemogu svemu odoljeti, ili nisu htjeli, da prenaglo udare nestalnom stazom. Danas je drugačije.

Novi nazori i potreba odluke.

Neke nove pojave od osnutka naše Gospodarske Sveze ovamo, sile na nove razprave o budućnosti njenoj i cieloga našega zadrugarstva u Istri i na konačnu odluku, ili da se naša Sveza razdruži, ili da preuzme poslovati sve glavne poslove, koji joj pristoje prema pravilam i prema namjeram, kojim je ustanovljena.

Te nove pojave jesu ove:

Prvo: Smućuju se duhovi po Istri, jer smutljivaca nefali nikad, da one zadruge koje su vezane u ljubljansku Zadružnu Zvezu, jesu klerikalne, a da one koje su vezane na celjsku Zvezu, jesu liberalne, radikalne i neznabožne. Onda pametniji ustaju, pa kažu: nećemo ni jedno ni drugo, nego ćemo ravnog veza imati samo sa našom Gospodarskom Svezom za Istru u Puli.

Drugo: Talijanske zadruge po Istri ustanovile su svoju svezu (federazione) samo za se. Zato neki hoće: Tako moramo i mi, da jim budemo ravni, pak ako njihovu federaciju pomaže zemaljski odbor, morati će budi kada, i našu.

Treće: Svaka pokrajina ima svojih osebina; tako i Istra. Radi toga mora da Istra ima u prvom redu za se svoje samostalno udruženje svih hrvatskih i slovenskih zadruga istarskih. Tako kažu treći.

Četvrto: Drugi opeta vele da se ustanavlja osrednja blagajna svih registranih zadruga Austrije, pak mjesto kroz Ljubljanu ili kroz Celje, da će biti dostatno i bolje, ako naši odnošaji prema toj budućoj osrednoj blagajni budu išli jedinim putem naše istarske Gospodarske Sveze.

Peto: Za prodaju naših proizvoda na debelo (vino, ulje, buhač, gradjevni kamen itd.) i za nabavu onoga, što Istra treba (živeža, kolonijala, ljesa, strojeva, umjetnoga gnojiva itd.) moći će se jedan dio Istre služiti pri Gospodarskoj Svezi ljubljanskoj putem njezine ogencije u Trstu, a drugi dio Istre (t. j. istočna i otoci) moći će se služiti pri hrvatskoj poljodjelskoj banci putem njezine podružnice na Rieci, te se naša Gospodarska Sveza za Istru neće trebati baviti tom vrsti poslova, pak će moći jače prionuti uz česte revizije svojih zadruga, novčano ujedinjenje njihovo i podučavanje i ustanovljivanje novih. Tako opeta govore drugi.

Sve te opazke imaju svoju dobru stranu, ali je i svladati priličnih poteškoća, a od tih je prva ona: Hoće li naša Gospodarska Sveza za Istru moći odoljeti svim novčanim potrebama svojih učlanjenih zadruga i svoga ureda. Mnogi tvrde da hoće i računaju ovako: Pedeset naših članova začlanjenih u Zvezi, bilo ljubljanskoj, bilo celjskoj, plaća barem kamate odgovarajuće na 50.000 kruna. Po 4½% to daje 2250 kruna na godinu, već prilična pomoć za potrebe ureda. K tomu se može sa stalnošću dodati podpora, koju država daje svim takovim Svezam, pak neće ni za Istru činiti iznimke. Tako bi bili osigurani troškovi uprave iliti režije i dobar dio troškova za reviziju. A uložci štedionički neka bi svi išli u našu Gospodarsku Svezu, koja bi mogla onda putem svojih osrednjih blagajna (na pr. Posujilnica u Puli i u Volosk0m) podavati svojim učlanjenim zadrugam zajmove od tih uložaka i kreditom, u koliko nebi uložci bili dostatni. Pak netreba napokon prekinuti svaki odnošaj ni sa Ljubljanom ni sa Celjem; nisu Turci ni jedni ni drugi, te nebi stalno ni oni odkazali vjeresiju.

Zaključak.

Eto smo pobrali glavne misli raznih naših ljudi po Istri o velikom pitanju naše zadružne organizacije. Spomenuti ćemo još na konac, da Dalmacija, naša kud kamo sretnija i mogućnija posestrima još ni ona nije na čistu o tom pitanju. Poznato je i to, da je predsjednik naše Gospodarske Sveze za Istru gorljiv pristaša ljubljanske organizacije. Ali to ni jedno ni drugo nesmije smetati nikoga. Svaki komu je stalo do našeg napredka u Istri, neka dobro promozga razne gore nakupljene misli, pak i ako nije pozvan da službeno bude pri skupštini naše Sveze, neka joj pismeno javi svoj nazor, kad nebi mogao doći. Možda ćemo nakon zrelog razpravljanja našom odlukom pokazati put i braći u Dalmaciji. A što se spominje gorljivost predsjednika naše Sveze za ljubljansku organizaciju, stalni smo, da će on znati naći shodan put, kojim se može i mora izaći iz ovoga neizvjestnog položaja.

Sve naše Zadruge istarske neka šalju svog pousdanika na skupštinu!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 2. decembra 1906.

Sinoć je konačno svršila razprava ob izbornoj preosnovi, koja je u sve trajala skoro godinu dana. Svršila je tako, da je zastupnička kuća prihvatila u glavnom osnovu onako kako ju je predložio izborni odbor.

* * *

Sve dane netom minuloga tjedna obdržavala je zastupnička kuća sjednice, i to neobično duge. Ponedjeljak i utorak nadaljevala se je i svršila razprava *o §. 42. izbornoga reda.* Bila je primljena ustanova, da se znamenitije promjene izbornoga zakona (paragrafi 1, 4, 5, 33, 37, i ovaj 42. samo) mogu promjeniti običnom, nadpolovičnom većinom jedino onda, ako su prisutna najmanje 343 (od 516) zastupnika. U taj broj se ne broji one zastupnike koji su ujedno ministri ni članovi predsjedničtva, nit oni bilježnici koji imadu onaj dan službu. Ta ustanova bila je prihvaćena kako ju je odbor predložio, pošto su predlozi Schreiner i Baxa-Sobotka, posliedniji put spomenuti, bili zabačeni velikimi većinami.

Predlog Pergelta obzirom na delegate iz Češke i Moravske bio je zabačen sa 187 proti 111 glasova. Tim je odpalo glasovanje o eventualnih predlozih dra Korošca, da se dade Štajerskim Slovencem svake druge a Tršćanskim svake pete delegata. On jih je najme postavio samo za slučaj, da bude prihvaćen predlog Pergeltov glede Češke i Moravske.

* * *

Već utorak dne 27. novembra prešlo se je na razpravu *»dodatka k izbornom redu«*, u kojem su po krunovinah odredjeni izborni kotari. Najprije se je razpravljala *razdioba kotara za Česku, Moravsku i Šlesiju* (IV. razpravna skupina) Tu bijaše u razpravi za Česku predlog izbornoga odbora: da dobije Češka 75 čeških, 55 njemačkih kotara. Na dalje predlog dra Pergelta da bude čeških 72. njemačkih 58: predlog dra Kramaža da bude čeških 78, njemačkih 52: predlog zastupnika Choca da bude čeških 81, njemačkih 49. Bilo je još više predloga manjine, i to takovih koji su htjeli drugačije zaokruženje kotara. Te predloge su predlagatelji obrazložili već u sjednici od utorka. Njemac Pergelt je medju ostalim reko, da bi se morao primiti njegov predlog i za to, da se nebude moralo nositi u budućee nesnosni jaram slavenske većine. Dakako da mu Česi nisu ostali dužni. Ako je Slavena u Austriji 16 milijuna, onda moraju imati većinu nad onimi, koji svi skupa broje kakvih 10 milijuna. Pače takva većina bi morala biti! Sriedu i četvrtak vodila se je razprava. Žestoko govorilo se je i s češke i s njemačke strane. Agrarni češki zastupnik Zazworka govorio je dne 28. kakva 3½ sata, većinom češki. Spočitavao je koješta Mladočehom pak je htjeo da to čuju i razumiju samo Česi, a nije htjeo spočitavati njemačkim jezikom, da ne razumiju i Njemci pa da se onda grde radi sporova medju Česi samimi. Razpravu se je dne 29. novembra i za to zatezalo jer su se taj dan provadjali zemaljski izbori u gradovih Moravske, gdje su se nalazili mnogi zastupnici. Htjelo se je da se glasovanje protegne na 30. novembra. To se je i dogodilo. Kod toga glasovanja bili su u jako težkom položaju Hrvati i Slovenci te Poljaci. Kad se je o istoj stvari govorilo ljeti u izbornom odboru, onda se je reklo, da su se koli Česi toli Njemci dali preglasovati, pa nisu ni Česi ostalim Slavenom ni češki Njemci ostalim Njemcem zamjerili za njihovo glasovanje. Sada kao da su ozbiljno uzeli stvar osobito Mladočesi sa Kramařem na čelu. Svakako morali su žešće nastupiti, pa su izbori u Moravskoj pokazali kako se pod njimi u narodu tlo odmiče. Poljaci su sa Hrvati i Slovenci u tom pitanju imali i pogovore, te su odlučili po svojih većinah, da valja glasovati za predlog odborov, dakle i proti predlogu Kramařevu. Težkim srcem su to učinili i oni koji su tako odlučili, al su mislili da su vezani na svoje članove u izbornom odboru, i da bi izborna preosnova propala kad bi inače učinili. U istom položaju bili su i Njemci prema Pergeltu i češkim Njemcem, pa su i njih mnogi glasovali takodjer ne lakim srcem proti Pergeltovu predlogu.

Najprije bio je odbijen predlog Pergeltov, pak Chocov pak Kramařev, i prošlo je sve mirno. Do grdne buke došlo je poslie glasovanja o jednom predlogu zast. Zazworke koji je htio izlučenje nekih občina iz jednoga i priključenje k drugom kotaru. Glasove su brojili za i proti bilježnici. Predsjednik je izjavio: predlog je odbijen sa 188 proti 126 glasova. Kao da pukne striela, skočili su k predsjedničtvu najprije Fressl i dr. Sobotka, pak drugi. Vičuć grabili su papire sa stolova predsjedničtva i razbacivali ih. Činovnici carevinskoga vieća nastojali su spasiti spise i braniti predsjednika. Na to su dotekli i zastupnici s lieva, njemačke strane, da obrane predsjedničtvo. Težkom mukom odstranili su radikalne i agrarne Čehe u stranu. Polovica parlamenta bila je kod predsjedničtva. Ciela vojska i riečmi i rukami. Na jednom vidjelo se je gdje Njemac Albrecht drži za vrat Čeha Klofača. Ovaj je onomu predbacio da je krivo, kao bilježnik, brojio, a Albrecht je za to Klofača za vrat uhvatio. Brzo su ih drugi zastupnici razstavili. Zlohotno su to gledali Svenjemci i neki drugi protivnici izborne preosnove, te vikali: Živila izborna preosnova! Živio slavensko-romanski blok! Živili socijalni demokrati! Kod svega toga morala je sjednica biti pretrgnuta. Predsjednik je izašao. Vrativ se još je bila buka, nit je mogao dugo mir učiniti. Kad se je donekle umirilo, požalio je ono što se je dogodilo i odbio sumnjičenje kao da bi Albrecht ili koji drugi bilježnik bio hotimice krivo brojio. Sva buka se je naime dogodila radi toga, što se je činilo da je razlika izmed glasova za i proti Zazworke veoma malena dočim bijaše po onomu što je predsjednik izjavio od 62 glasa. Glasovali su za Zazworkin predlog osim Slavena takodjer Talijani i Rumunji. Talijanom, naročito dru. Rizzu su radi toga mnogi Njemci jako prigovarali. Glasovanje je trajalo skoro tri sata, pošto bijaše mnogo predloga ne samo za Češku nego i za Moravsku i Šleziju, i pošto se je kod svakoga glasovanja na predlog Malikov moralo brojiti glasove za i proti.

* * *

Razprava o kotarih u Galiciji i Bukovini i odnosno glasovanje (deseta raz-

Nastavak u prilogu.

pravna skupina) trajalo je preko 2½ sata. Predlozi različiti od odborovih bili su svi zabačeni, a svi odborovi prihvaćeni.

* * *

Iza Galicije i Bukovine razpravili su se kotari alpinskih njemačkih zemalja: Dolnja i Gornja Austrija, Solnograd, Tirol i Vorarlberg (jučerašnja razpravna skupina). Kod te razprave držao je dugi obstrukcijonistički govor zast. Malik, Svenjemac. Napadao je na Njemce, koji su za izbornu preosnovu, osobito na njemačku pučku stranku, koju je nazivao sa «nova državna stranka».

Najjače je udarao na izvjestitelja dra. Löckera, koji spada također u njemačku pučku stranku, i koga je ravno izdajicom nazivao. Jutro dne 1. decembra odmah početkom sjednice glasovalo se je o razdiobi kotara u rečenih njemačkih pokrajinah, i prihvatilo se po predlogu izbornoga odbora.

Kod dvanajste razpravne skupine: Štajerska, Koruška, Kranjska, govorio je dr. Ploj kao izvjestitelj predloga manjine. Obrazložio je predlog, da se u Donjoj Štajerskoj druge kotare napravi, i da se dodade Koruškoj drugi slovenski mandat.

Njemac Wastian obrazložio je drugi predlog manjine, da se najme Slovencem južne Štajerske uzme jedan mandat, i dade još jedan, dakako njemački, Gracu.

Liberalni slovenski zastupnik Plantan izjavio je u svojem govoru, da liberalni Slovenci nisu protivnici sveobćega i jednakoga izbornoga prava; ali su proti predloženoj osnovi, koja se ne obazire na gradiće i trgove u Kranjskoj, i koja je toli nepravedna za koruške Slovence. Za slučaj, da nebi bio prihvaćen predlog Plojev radi drugoga slovenskoga mandata u Koruškoj, predlaže drugo zaokruženje jedinoga slovenskoga kotara u toj krunovini.

Iza toga govorili su još Njemci Seifriz i Pommer te Slovenci Tavčar, Šusteršič i Robič. Svi govori nisu ništa pomogli. Nit su pomogli razgovori slovenskih zastupnika sa ministrom-predsjednikom radi Koruške. Razbilo se je sve na objesti i preuzetnosti Njemaca. Rekli su da bi počeli s obstrukcijom, čim bi se i najmanja promjena dogodila. Razdioba kotara za Štajersku, Korušku i Kranjsku bila je primljena kako ju je predložio izborni odbor.

Isto tako bila je po odborovom predlogu primljena razdioba kotara u Trstu s okolicom, Goričkoj, Gradišćanskoj, Istri i Dalmaciji, i to bez ikakve razprave.

Kad je kuća prihvatila i resolucije, kako jih je predložio izborni odbor, predložio je izvjestitelj da se izborna osnova prihvati također u trećem čitanju, i to putem prešnosti.

Zastupnici Plaček, Sobotka, Šternberg su se tomu protivili, jer da bi se imali razpraviti prije drugi prešni predlozi. Prosvjedovali su proti nasilju, koje će se počiniti, ako se odmah i tretje čitanje preuzme.

Predsjednik uztvrdio da će se on držati običaja, daje na glasovanje prešnost predloga izvjestitelja dra. Löckera, da se osnova primi i u tretjem čitanju. Prešnost je prihvaćena dvie tretjinskom većinom. Na to je prihvaćena i izborna osnova u tretjem čitanju sa 194 proti 63 glasa. Bijaše to oko 8. ure na večer dne 1. decembra 1906.

Sad treba da osnovu prihvati još gospodska kuća, i da ju potvrdi vladar, a da bude zakon.

Gospodska kuća se nješto kostruši, al će se po svoj prilici umiriti. Vladar je sam za izbornu preosnovu kakova je.

Veli se da će zastupnička kuća zasjedati još tjedan prije Božića, pak poslje do 20. siečnja 1907. i onda biti razpuščena. U proljeću 1907 biti će novi izbori na temelju sveobćega i jednakoga izbornoga prava.

Politički pregled.

U Puli, dne 5. decembra 1906.

Austro-Ugarska

Sjednica carevinskoga vieća od dne 1. o. m. ostat će ubilježena u povjesti austrijskog javnog života od velike povjestničke važnosti. U njoj se naime bila prihvaćena konačno izborna reforma u drugom i u trećem čitanju. Sjednica je trajala do 8 sati na večer, te bijaše mjestimice živahna i burna.

U subotnjoj sjednici hrvatskog sabora dovršena je specijalna razprava o zak. osnovi o slobodi izbora, koja je prihvaćena s još nekim promjenama po predlogu zast. dra. Harambašića. Po tom su izabrani u odbor ad hoc za prenos kosliju Zrinskoga i Frankopana zast. Babić-Gjalski, dr. Elegović, dr. Harambašić, Purić i dr. Trops a iza toga zaključena je sjednica.

Crna Gora.

Narodna je skupština odbila dvije adrese, a sada njihov sastav povjerila posebnom odboru. Taj je odbor adresu i izradio, a skupština ju je danas prihvatila te ju upravila na kneza Nikolu. Adresa izriče knezu zahvalu, izrpivo crta političke prilike i ističe prijateljske odnošaje prema svima državama.

Bugarska.

U posliednjoj sjednici sobranja priobćio je novi ministar izvanjskih posala Stančov, da će se tako zvane bugarske kapitulacije, koje se tiču konzulatske sudbene nadležnosti za inostrane državljane, dokinuti. Ovu su nadležnost već sve velike vlasti osim Austro-Ugarske dokinule, a sada je i ona izjavila da odustaje od nje. Time se izpunjava vruća želja Bugarske, a tvrdi se, da su Stančov i barun Aehrenthal, dok su još u Petrogradu zastupali svoje države, o tom viećali — i sada proveli o tom ideju.

Rusija.

Carskim ukazom dozvoljeno je seljacima sklapati zajmove s agrarnom seljačkom bankom uz zalog svojih zemljištnih parcela. — Vojni sud u Odesi osudio je na doživotnu robiju dva vojnika, koji su lani inzultirali častnike. — Ratni sud u Kronstadtu osudio je radi pobune 683 vojnika na robiju, dodieljenje disciplinarnom bataljunu i u tamnicu, 117 obtuženika je riešeno od obtužbe. — U Odesi se je obrazovalo družtvo sa zadaćom, da pospješi izseljivanje židova iz Rusije i utemeljivanje židovskih kolonija izvan Europe.

Razgovor medju Božom i Tomom na štaciji u Sv. Petru.

Bože. Koliko vrimena Tome, da te ne vidim.

Toma. A ča ćeš brate, posla puno a još više skrbi.

Bože. Znam to brate, zač imam i ja velikih i malih, ma pustimo to za sada, i pogovarajmo se za ono ča je veća sila, naime za te naše komunjske izbore.

Toma. Uprav mi je drago da se opet s tobom pogovorim, ač sam čuja da će brzo biti; a ča ljudi poli vas misle i govore?

Bože. A bome da ti pravo rečem misle i govore ovako: Zadnji put su nas liepo na viri privarili, govorili su i obećivali, da te samo podištata premudat, i da nete ni talijana ni krnjela izbrat, da će podešterija ostati vajk čisto u našem jeziku, kako ju je bia pripravia i pustia naš stari Podištat, da te nam učiniti ceste, da ćemo manje plaćati, i pak od svih tih obećanja ni ništa i vidimo da su nas na bile oči prevarili. Izabrali su i Talijani i Krnjeli, pišu najveći parat talijanski, a ono malo da pišu u našem jeziku je sve na rugo da je za plakati, ceste su delali u svakoj šeduti samo na harti, zadužili su komun sa više milijari i plaćamo sve više i već od duplo dicijonala, pak od svih obećanja ni ništa, i sve naopako i vidimo, da su nas za nos vodili.

Toma. Čuješ pobratime Bože, tomu smo i mi nekoliko krivi. Neki dan mi je reka u Pazin jedan gospodin, ki je pravi i pošten Talijan, da kakve muže zbiramo, tako da nam upravljaju. Od pametnoga, da ćeš viditi pametno, od poštenoga pošteno, od čistoga čisto, a od nepametnoga, nepametno, od nepoštenoga, nepošteno i od nečistoga blatno.

Bože. Pravo je reka, i sada vidim da imamo i mi nekoliko krivice, zač se malo brigamo za izbore, pa rečemo: ča ćemo i brez nas će biti ča ima biti, ali sada vidim da ni to tako, nego treba da se potrudimo i složimo kao prava braća jedne krvi i jezika i da poslušavamo prave i razumne muže, a ne one ki za pijat smrdljivoga bakalaja i kravine prodaju sebe, svoju dicu i nas, na našu veliku škodu i sramotu pred svitom.

Toma. Da mi ne zamiriš, vero su nam se počele i žene rugati, da se tako pustimo za nos voditi od poredinjih od sebe.

Bože. Po majku imaju pravo, i me je skoro sram da su štabilje nego mi; ali to nesmi dugo biti tako, nego pokažimo da smo muži i da se ne ćemo već pustiti napeljati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Otvorenje „Narodnog Doma“ u Puli. U nedjelju dne 2. o. m. u 10 s. u jutro bilo je malo otvorenje ili bolje službeno uvedenje „Istarske Posujilnice“ u svoje vlastite prostorije „Nar. Doma“. U tu svrhu sakupilo se tog dana u „Nar. Domu“ preko 300 našega naroda iz Pule, koga je u krasnom govoru pozdravio starješina Posujilnice naš veleuč. g. dr. Matko Laginja, ucrtav postanak Posujilnice i iztaknuo, kako se marljivim radom došlo do ovako velike i krasne zgrade. Spomenuo je osnivače, njih oko 30 na broju, koji su pred 16 godina udarili temelje Istarskoj Posujilnici. Narod je pozorno slušao govornika, a na koncu pozdravio oduševljenimi „Živio-klici i burnim pljeskanjem. Iza govora dra. Laginje odpjevaše pjevači liepo i skladno hrvat. himnu „Liepa naša domovino“, koju je sav narod slušao stojeć i odkrite glave. Pjevačima pak priredio je liepu ovaciju pljeskanjem i živio-klici.

Ovim skromnim načinom otvoren je predbježno „Narodni Dom“ u koliko je dovršen; svečano pak otvorenje bit će u nedalekoj budućnosti, zašto će se priskrbiti odbor da što pristojnije i dostojnije bude predan ovaj hram narodne prosvjete i sviesti onoj svrsi, kojoj je namienjen.

Nikolajeva večer u „Narodnom Domu“. U subotu dne 8. t. m. u 8 sati na večer bit će tradicionalna Nikolajeva večer, ove godine u liepoj dvorani netom sagradjenog „Narodnog Doma“. I ove godine neće faliti vesele šale i ugodne zabave. Premda prostorije reštauracije nisu još uredjene, odbor se ipak poskrbio za dobro pivo i vino i hladna jela.

Hrvati i Slaveni! U subotu dakle u „Narodni Dom“, da se za prvi put sastanemo i pozabavimo u našoj narodnoj zgradi!

Narodni Darovi. G. Košara, predsjednik „Hrvatske Čitaonice“ u Banjolama, sakupio je u veselom družtvu za družbu sv. Cirila i Metoda K 6·50.

U istu svrhu darovaše g. Marko Kocijančić, trgovac u Kašteliru K 10, a g. Klement Murljačić K 1.

Živili plemeniti darovatelji!

Novi talijanski list. Od 1. tek. izlazi u Puli talijanski dnevnik „L'Eco dell'Adriatico“ pod uredničtvom mladog nazovi-socijaliste Teseo Rossi. List će pisati, kako stoji u programu — u talijansko-liberalnom (!) duhu. Piše da se tiska u vlastitoj tiskari, dočim faktično typis Josipa Krmpotića.

Lošinjski kotar.

S trmuntane Cresa. Zadnji put nešto spomenusmo u „nadi“, kako se kod nas dogadja, da ljudi moraju u obhodima dolaziti u Cres, kad okružni poglavar tamo dodje. Rekosmo, da je tomu zlu najviše kriv Brezac poljski nadglednik, za koga vele, da kad u Cres dodje, to ti se drži kao kakav general, hodi kao po jajima, a nateže se da govori kalabrežki. Ali ne zasladjujmo mu uživanja!

Mnogo nam je čudnije, da c. k. oblasti pozivlju ljude u Cres da plate globu radi šumskih prekršaja u iznosu od 26 fil. Morale bi iste znati, da iz Dragozetići ili Belog nije tako lako doći u Cres, nego to stoji truda, novca i dangube. — Čovjek mora platit globe 26 fil., potrošit mora u Cresu najmanje 2 K, a zaslužio bi onaj izgubljeni dan 2 K.

Je li dakle pametno, a još više ljudski ovakva što činiti? Nije ni jedno ni drugo, nu što će to sve ščavo, koji je za robovanje i posluh stvoren. Koga ide, neka to i prime!

Voloski kotar:

Otvorenje c. k. mužke učiteljske škole u Kastvu. Što je bilo daleko, došlo je blizu. O čem se je već toliko i toliko put dvojilo, obistinilo se. Obistinilo se na veselje i radost ovoga puka kastavskoga. Mnogi glas se je bio digao proti prenosu c. k. hrv. učiteljišta iz Kopra u Kastav. Imali ili ne imali svi ovi prosvjedujući glasovi razloga, hrv. učiteljište je u Kastvu a skora budućnost će nam pokazati, da li je u dobar ili zao čas. Bože daj, da bude u dobar čas! Djaci su došli praćeni svojim razrednikom g. prof. Jakcem, već u sriedu dne 28. pr. m. u naš grad. Na kolodvoru Matulje dočekao ih je g. prof. Fran Franković, njihov ravnatelj i gosp. Kazimir Jelušić, občinski načelnik. U Kastvu su ih dočekali mjestni učitelji i množtvo puka. U krčmi kod Jelušića bio je pripravljen zajednički objed za sve djake. Poslije objeda razidjoše se djaci, svaki u svoj stan. Gosp. prof. Jakac se je vratio drugi dan u jutro u Kopar. Dne 1. t. m. bila je svečana sv. misa sa sazovom „Duha Svetoga“. Akoprem je bilo ružno vrieme, ipak je došlo prilično kastavskoga puka k sv. misi, da svojom prisutnošću počaste g. ravnatelja i njegove pitomce. Liepo je bilo gledati svu onu mnogobrojnu školsku mladež, koja praćena učiteljskim osobljem, pohrli taj dan u crkvu da i oni svojom prisutnošću nadošlim djacima pokažu, da se vesele njihovom dolazku, da im pokažu, da nisu u Kastvu sami, da je netko uz njih, da se s njima raduje, da s njima osjeća. Liepo je pak bilo uz tu drobnu dječicu gledati one nekoje već kršne mladiće, gdje su u klupama razmješteni i praćeni g. ravnateljem u svečanoj odori prvi put čuli glas naših orgulja, koje su njima u čast taj dan zaigrale. Kod mise su se pjevale dvie kitice carevke. Ovom prilikom treba da pohvalimo Kastavce, koji su unatoč ružnomu vremenu i pokopu mons. Zamlića u Voloskom, kamo je otišao velik dio Kastavšćine, ipak došli u znatnom broju i time pokazali zanimanje za ovaj novi naš prosvjetni zavod. Učiteljima za ovu godinu su uz g. prof. ravnatelja imenovani: g. Mate Šepić, ravnatelj ovdješnje delavske škole za računstvo, geometriju i naturalije a za glazbu i tjelovježbu privr. učitelj ovdješnje c. k. pripravnice g. Ante Rvšlavy.

Mužka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom, primila je slieđeće prinose:

Gosp. Ivan Perčić, pom. kapetan — Volosko, mjesto vjenca na odar pokojne

Marije Tomičić K 10, g. Stjepan Vladišković posjednik u Voloskom mjesto vjenca na grob svojih milih K 10. Na predlog dr. I. Poščića sabrano dne 2. XI. 1905. prigodom osnovanja izobr. društva „Napredak“ u Jušićih, iznos K 19·80 te za licitiran Krugerov novac K 17·56, ukupno K 37·36. Mjesto vjenca na odar blag. pok. mons. V. Zamlića darovala su sliedeća p. n. gg. — Kundić Mate Frančići K 10, Stjepan Vladišković K 5, prof. Vjekoslav Spinčić K 50, Vinko Tomašić, Vjekoslav Rajčić i Josip Virant po K 1, Baša Ernest i Ivan Perčić pom. kap. po K 2, Samuel Vladišković K 4. Dr. Matko Trinajstić, dr. Konrad Janežić i Inocent Stanger po K 10, dr. Niko Fabijanić K 20, dr. Ivan Poščić K 5, Viktor Tomičić K 25. Sabrano u „Narodnom Domu“ u Voloskom za proslaviti uspomenu pok. Vinka Zamlića K 80·30. — Sav ovaj novac položen je u knjižicu posujilnice u ime podružnice Volosko.

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu darovano je kako sliedi:

Mjesto vjenca na odar blag. pokojnog mons. V. Zamlića Mate Kundić iz Frančići K 10, dr. N. Fabijanić K 20, Viktor Tomičić K 25, dr. K. Janežić, dr. Matko Trinajstić i Inocent Stanger po K 10, dr. I. Poščić K 5 i Buša Ernest K 2.

Za odbor muške podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom, dne 3. decembra 1906.

Predsjednik:
Dr. M. Trinajstić.

Blagajnik: Stjepan Vladišković. Tajnik: Ernest Baša.

Kastav, 21. novembra 1906.

Dne 13., 14. i 19. pr. mj. obdržavalo je obć. zastupstvo u Kastvu svoju sjednicu za proračun god. 1907. i ostale obć. poslove. Tri dana za jednu sjednicu, toga nije još u Kastvu bilo. Svojedobno izaći će po običaju izvještaj iste sjednice, medjutim hoću da u kratko izvjestim čitatelje „Naše sloge“ o istoj.

Sjednica je trajala svakog dana po cio dan do noći, tako da je trebalo i svjetiljke užigati. Zadnji dan obrazložio je obć. načelnik, koji je sva tri dana predsjedao sjednici, razliku izmedju posala občine prijašnjeg i sadašnjeg doba. Naveo je, kako se povećali poslovi prenešenog dielokruga i koliko imade sada občina posla za različite carske urede, kaošto za kotarsko poglavarstvo, kotarski sud, porezni ured i slično. Naveo je poslove domaćeg dielokruga i usporedio proračun občine od god. 186½ sa onim za god. 1907., dakle od zadnjih 45 godina. God. 186½ iznašao je proračun 4935 for. 39 novčića, i kod te svote sadržana je nagrada glavaru za zastupanje občine i plaće tajnika, blagajnika, pisara, šumara, četirih lugara; obć. sluge; plaće ravnatelja škole i dviuh učitelja, vjeroučitelja itd. Učitelji već mnogo godina ne primaju više plaće iz občinske blagajne nego iz blagajne poreznog ureda na Voloskom. A u proračunu za godinu 1907., kako je odobren od občinskog zastupstva, iznaša potreba za občinu Kastav K 204.101, Bergud K 16.388, Lisac K 6.916, Skalnica K 5.123, Studena K 9.334 i Klana K 41.629. — Ukupno K 283.491. Pribrojiv pokriće u istoj svoti sa K 283.491 iznaša promet proračuna u jednoj godini ukupno K 566.982 dakle preko pol milijuna kruna.

Pred 45 godina nije bio niti 20.000 kruna! — Sada skoro 30 put više. Pak imade još ljudi, koji se tuže da ih je odviše na poglavarstvu občine. Ako ih je pred 45 godina uz ono poslovanje bilo najmanje šest, današnje doba moralo bi ih biti nešto više nego dva puta toliko. Imade još živućih, koji se sjećaju da je bio kod občine sam glavar i občinski pandur, pak su sve sami obavljali i još su mogli na lov ići, ali prošla su ona vremena i nikada se više nepovrate. A kakovo je bilo pokriće troškova ono doba? Plaćala je šuma Lisina skoro sve, jer se je nerazložno sjekło, što se još dandanas dobro osjeća. Za pokriće dotičnog manjka u godini 1907., odobren je namet na izravne poreze za cielu občinu kastavsku, to: 15% za popravke obć. puteva; 15% za špitalske troškove; 32% za nesretne školske takse i 10% za dogradnju drugog razreda „Delavske škole“ u Kastvu; ukupno 72%; preko toga: županija Blažići 50% za Šternu u Štefanih i vodnjak u Blažićih; županija Hosti 100% za novu školu u Pehljinu; grad Kastav 15% za popravak šterne u Pelinih; županija Pužol 75% za dogradnju drugog razreda pučke škole na Brežcih i županija Zamet 5% za novu šternu u Pilepićih. Za pokriće manjka špitalskih troškova i školskih taksa pridruženih občina odobren je namet na izravne poreze za Be.gud 125%; Lisac 170%; Skalnica 180% i Studena 170%. Namet na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo za Kastav i gori spomenute četiri pridružene občine odobren je sa 100% a osim toga za kastavsku občinu, bez pridruženih, pristojba od 3 K 40 h po hektolitru piva na malo iztočena i na žestoka pića I. razreda 20 K 4 h i II. razreda 13 K 36 h po hektolitru. Upravno vieće Klane odobrilo je za pokriće manjka 75% za školske takse 25% nameta na izravne poreze i 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

Proračun razpravljali su polanko prije obć. odbor a za tim občinsko zastupstvo podpunoma dva dana..

Pošto su 1. decembrem t. g. započimlje poduka I. razreda mužkog učiteljišta u Kastvu, koje je 49. u Austriji, predvidilo se potrebito za provizorno smještenje toga razreda i ostalog, kako se već občina obvezala a predvidio se takodjer prinos občine za gradnju nove zgrade, školski vrt, za pokušalište i novu cestu do zavoda. Potvrdio se proračun mjestnog školskog vieća sa K 12.768 i uzelo do znanja, da školske takse za buduće trogodište iznašaju po K 13.572 godišnjih. A do sada već u to ime preko 100.000 K izplaćeno. Primljeni su do znanja obračuni glede gradnja škole na Pehljinu, dogradnje na Brešcih i „Delavske“ u Kastvu. Zaključilo uznastojati, da se ženska škola u Kastvu poveća na četverorazredniću a isto tako škola u Rukavcu; da se pomoćna škola u Zvonići pretvori u redovitu i da se dojduće godine sagrade nove škole u Trnovici; za dva razreda u sv. Mateju i dogradi jedan razred u Bergudu. Za djačke štipendije predvidjeno 2000 K i odbita jedna molba djaka talijanske gimnazije u Pazinu, jer nije od potrebe Kastavcu danas ići u talijansku gimnaziju.

Za popravke obć. puteva i gradnju novih cesta predvidjeno K 22·510; k gradnji novog mosta u Trnovici na ukupni potrošak od 14 000 K, prinos občine sa K 2450. Odlučena gradnja nove klaonice u Kastvu i uvedenje acetilenskog svjetla za javnu razsvjetu i obć. zgrade. Primljen je do znanja uspjeh javne dražbe gradnja novih obć. šterna u Jelovičanih, Škurinji i Pilepićih, koje su već u radnji i odlučilo buduće godine sagraditi vodovod ili šternu na Kantridi, rezervoir vode na Liscu, šternu kod Peterci, na „Ladvi“ kod Matuljske živice i na Bergudu. Predvidilo se podpore za još desetak obć. šterna po občini, medju kojimi i za „Spinčićev kal“, koga da se u šternu pretvori, čim će se onud sagraditi kuće, ali te šterne graditi će se iza god. 1907. jer se ne može sve na jednom.

Predvidilo se je i za nova groblja kapelanista Srdočeve, Zamela i Hosti; za Puževu u Brešcih i popravak onog u sv. Mateju i još mnogo toga, što će biti posebice javljeno. Odlučilo se je i glede brzojava za sv. Matej i Klanu.

Kako vidite, u Kastavščini mičemo se. Kastavščina može mnogo učiniti samo ako je složna. Imade još protivnika, žalibože i domaćih, ali ne više tako moćnih, jer je puk progledao, pak znade razlikovati prijatelja od neprijatelja.

Molba nekojih Kantridara, većinom doseljenika, za odiclenje od porezne občine Zamet, bila je od občinskog zastupstva jednoglasno odbijena. Poznato je, da na kastavsku obalu susjedom zazubice rastú. Pred 11 godina pisalo se javno o izručenju kastavskih županija Blažići, Jurčići, Rubeši, Serdoći i Zamet Madžarskoj. Bilo je u to ime i interpelacija na carevinskom vieću u Beču. I umuklo se na to. Kasnije nakupili su većinom Riečani zemljišta kod mora na kastavskoj obali i izdali više stotina hiljada u to ime. Plaćalo se i deset do dvadeset kruna četvorni hvat, što bi se bilo pred tridesetak godina kupilo za toliko novčića i manje. Oni krajcari imadu svoju budućnost i tamo će se graditi ville za ljetovišća, samo da se providi za vodu i komunikacije. Već se radi o jednom i drugom i neće dugo proći, a da ne bude tomu zadovoljeno, i po moru i po kopnu. Kada sve to liepo uredjeno bude, moći će i jedan dio Kastavšćine biti proglašen lječilištem ili „Cur-ortom“, kao što je Opatija-Veprinac-Lovran. S time povećati će se prihodi občine kastavske, ako se ta zemljišta očuva svojoj starini. Občinari ih prodavaju, jer sami ne mogu ništa graditi i jer primaju visoke ciene za nju. Graditi će neobćinari, koji više novca imaju. Ali gradio tko mu drago, zemljište mora ostati pod kastavskom občinom, koja ima pravo od starine uživati koristi od njega. Občini je preostalo zemljišta duž morske obale i imade nekud tako rekuć ključ do mora, osobito u Zametskoj županiji, jer je skoro sva morska obala občinska. Nekoji, na Kantridi naseljeni, rado bi imali taj bolji komad Zametske županije za se. Velika većina gornje strane iste županije, starosjedioci, očitovala se je protivna tomu. I zastupstvo zadovoljilo joj, jer znade, da će se i Kantrida laglje očuvati svojoj starini, ako ostane ciela županija Zamet, kako je sada, pak neka se na njoj nasele i tudjinci, kako su zadnje doba zbilja naselili se radi krasnog položaja tamo. Kad su Kastavščinu hiljeli razdieliti protivnici na četiri občine, očitovala se je ista skoro jednoglasno proti tomu, a sada da se dieli još pojedine županije i to na volju naseljenika proti domaćim? Zastupstvo očitovalo se, da se Kantridi dade što joj ide i po položaju gdje se nalazi i po nametih što se tamo plaća, pak je providilo radi toga za ceste i javnu sigurnost dosad i odlučilo za vodovod i razsvjetu i providiti će za sve potreboće onudašnje, samo neka se ustrpi, jer se sve na jednom ne može. Kad bi se Kantrida odielila, nastala bi laglja prilika onim, koji bi ju rado odcjepiti od občine kastavske, pak za njom poveli bi se kasnije i drugi kod morske obale u Serdočevoj, Jurčićevoj i Rubeševoj, gdje će se još mnogo graditi i tako bi najljepši komad Kastavščine laglje od svoje starine odpao, što će svaki pošteni Kastavac nastojati zapriečiti. Ako je koji moguće pripomogao molbi Kantridara, nije stalno pomislio na moguće posliedice, pa kada je razumio razloge proti istoj molbi, sigurno se neće više zauzimati za to.

Občinsko je zastupstvo zaključilo nadalje obratiti se kamo treba, da se na pečatu kastavske pošte samo napis Kastav providi a na kolodvoru Matulje napis Matulje-Opatija, a ne pokvareno Abbazia-Matughe, tako da kada tko za Matulje putuje, neznaju kod željeznicah gdje je to.

Pošto je sumnjiv pas nagrizao četvoricu u Kastavščini, odposlala ih je občina u Pasteurov zavod 18. t. u Beč i zastupstvo je odobrilo dotični trošak.

Prvi dan sjednice zahvalio se je viš. dekan kastavski g. župnik Antun Ellner obć. zastupstvu na imenovanju počastnog gradjana, zahvaliv občini na pripomoći i preporučiv crkvu zaštiti občine i svojim liepim govorom ganuo mnoge do suza. Obć. zastupstvo odaslalo je deputaciju k presvjetlom biskupu u Trst, kako bi i nadalje očuvalo obljubljenog župnika Kastavščini i kako bi očuvalo starinski dekanat Kastvu gradu, a odaslalo je istu deputaciju njegovoj jasnosti g. carskom namjestniku radi učiteljišta u Kastvu, pa je g. načelnik izvjestio o poslanstvu deputacije i spomenuo, kako su se i biskup i namjestnik vrlo laskavo izrazili o upravi občine, imenovao ju vrlom i valjanom.

Pošto se „Hrv. Čitaonica“ radi učiteljišta morade seliti iz „Narod. Doma“, polazi u razizemne prostorije kuće udove Cerovac u sredini grada, koje su se u to ime adaptirale.

Čuvši, da se susjedni Veprinac obć. izborom 20. pr. m. vraća svojoj starini, Kastav pokazao je svoje veselje razsvjetom iste večeri.

Pazinski kotar:

Iz Plčna pišu nam 25. pr. m. Ovdje se gradi bunar podporom vlade i zemalj. odbora. Akoprem je vrlo potrebit ipak će biti na štetu mnogih, jer cielu gradnju vode poduzetnik, koji će imati najveću korist od toga jer skupo prodaje „tazu“ od materijala i neki postolar koji se malo briga, jer se u posao ne razumije.

Zidari, jadnici, se tuže da im ne će biti plaćena ni polovica nadnica, jer su učinili nesretnu pogodbu.

Občinari morat će osim robote doprinašati još i u novcu pa radi toga psuju, jer se novac od podpore, kojim bi se bili morali pokriti svi troškovi, vrlo na lahko troši. To se je najbolje pokazalo kod žljebova (gorna), koje se je dalo načiniti kod nekih svojih privrženika, pa su tako slabo načinjeni i postavljeni, da je odmah kod prve kiše voda iz njih prodrla kroz krovove u kuću g. Zidarića, Nežića i Benkovića i prouzročila im znatnu štetu pokućstvu, podovima i zidovima. Žljebove trebati će sve na novo popraviti „pa nek se troši!“

Tok vode od starog bunara dali su obrnuti u „budući“ novi, koji se nezna kad će biti gotov, pa bi se mogło dogoditi da ljudi ostanu bez kapljе vode. Da li su razrušili obć. zahod i nekoje obć. zidove bez ikakve potrebe i bez dozvole župana, koji je, kako čujemo, sve ovo prijavio kompetentnim oblastima, od kojih očekujemo, da će poduzetnika podučiti, da nije dozvoljeno dirati bez dopusta u obć. imanje. Ovaj zahod služio je za škol. djecu, jer u obć. kući, što se je gradila sa ogromnim troškom pod upravom Bradicicha et compagni, nema nijednog uporabljivog zahoda i tako moraju škol. djeca ići na svoju potrebu u zimi i kiši po polju. Evo, ovako rade ovi ljudi na štetu občinara, jer misle da im je sve dozvoljeno.

I ovakovi ljudi, koji ne rade na korist občinara, hiljeli bi vladati občinom, te su već počeli najnesramniju agitaciju proti hrv. stranci za približujuće se izbore za občinu Pazin. Ali nadamo se, da neće naši ljudi ići na ljepak ovoj svoiti, jer ih dobro poznaju.

Porečki kotar:

Kaštelir, 2. decembra 1906.

Proteklo je više vremena, a da od nas nemate ni traga ni glasa. S veseljem pako možemo Vam kazati, da kod nas političke stvari teku potpunim redom, i da u tom pogledu krečimo danomice baš orijaški naprijed.

Ali se nimalo ne obaziremo na ćakole nekolicine, već se držimo one, da ne valja tresti drvo, s kojega voće samo pada, a zbilja da bi imali snage kaošto srca, naopako bi bilo.

O čvrstoj narodnoj svijesti Kašteliraca, ne treba da Vas uvjeravamo, ta oni su ju još god. 1891. očito svijetu pokazali, a pokazali su ju kasnije mnogo puta, pa i na 24. pr. mj. Tog su dana Kaštelirci priredili Družbin ples, kao odgovor susjedima, koji imaju Legin. Pri tom plesu udarala je narodna glazba iz daleckih Dekana.

Na ples dohrlilo je sila naroda i iz bližnjih hrvatskih sela, a došlo je i Druž-

bno učiteljstvo iz Lvada, Zrenja, Kaldira i Vabrige, na čemu im lijepa hvala.

Osobito pak nam je istaknuti vrijedne Ferenčane a na čelu im gosp. Ivana Ferenca od Iva. koji nam je tog dana poslao slijedeće pismo:

Štovanom odboru svečanosti Družbe
u Kaštelir.

Pošto pozvana braća ne mogu prisustvovati Vašoj svečanosti, izvolite primiti slijedeće dare:

Gosp. Ivan Ferenac od Iva dariva 10 K; Ivan Bajkin 4 K; Anastazija Bejaković (Staniša), Ivan Bacula, Ivan Ferenac (Puhil), Mate Bejaković (Staniša) i Mate Ferenac (Stipić) po 2 K; Marko Bejaković pok. Ivana, Ante Bajkin, Ante Mekiš od Jura, Anzujo Bajkin, Dumica Bajkin, Marija Bajkin od Anzula, Ivan Gortan, Liberat Radešić, Grgo Radešić, Ante Grabar, Ante Deklić i Ivan Brešić od Luke po 1 K. Ukupno 36 K.

Ovo nas osobito veseli pošto ovo je očiti dokaz, da i okolica Vižinade s nama misli, da je i ona poznala onih, koji dok prose medna usta nose, a kad vraćaju, pleća obraćaju.

Na čast nek je ovo okolici Vižinade, i nek se već sada spremaju s nama u boj pri budućim općinskim izborima.

Tako kreću politički posli, a vjerski baš obrnuto, pošto našem svećeniku smrdi u crkvi hrvatska riječ ko vragu tamjan, pa ju nastoji istrijebit, ali o tom doskora.

Franina i Jurina.

Fr. Ce da se va Cresu nesmi Boga molit hrvatski?

Jur. A ki ti j' to rekal?

Fr. Creski poprdili pišu va talijanskih fojih.

Jur. Pusti ih neka pišu, to su još ostanki od letne vrućine.

Fr. Onda leda, leda na glavu.

Razne primorske viesti.

Položio je izpit dne 5. pr. mj. g. Ante Ryšlavy učitelj c. k. pripravnice u Kastvu pred c. k. izpitnim povjerenstvom u Gorici, za njemačke pučke škole.

Počastnim članom za zasluge imenovalo je glazbeno-pjevačko društvo „Mirna“ u Zrenju narodnog zastupnika g. Matka Mandića.

Milodari u dobrotvorne svrhe. Prijatelji i štovatelji blagopokojnoga mons. Zamlića sakupiše povodom njegova pogreba kod skupnoga objeda, da počaste njegovu uspomenu 315 K 90 p., od kojih namienišu polovicu za „Djačko podporno društvo“ u Pazinu, a jednu četvrtinu „Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“ i drugu četvrtinu „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Uprava Hrvatske Sloge u Biogradu na moru (Dalmacija) traži vješta i sposobna čovjeka u podučavanju muzike, a za uvjete neka se dotičnici obrate upravi gori rečenog društva.

Cigaretni papir družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Od nekoliko godina, dapustom družbe, g. Stjepan Gamulin trgovac u Jelsi, stavio je u promet cigaretni papir u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koji je i radi vrsti i radi ciene omilio hrvatskom narodu, tako da od tog poduzeća družba svake godine ima liep prihod. Nego od nekoliko mjeseci bečka tvrdka Jakobi, bez znanja i dopusta družbe, stavila je u promet, po našim stranom sličnu papir, koji s jedne strane nosi sliku sv. Cirila i Metoda, a s druge trobojnicu sa nadpisom: — Papir družbe sv. Cirila i Metoda, 5% na korist družbe. — Agenti rečene tvrdke nudjaju našim trgovcima ovaj papir uvjeravajuć ih da od istoga družba ima korist. — Ovo je prosta varka, kojom se služi spomenuta tvrdka na svoju korist, a na štetu družbe, koja od tog papira nema nikakve koristi. Upozoruju se s toga svi hrvatski trgovci, kao i svi hrvatski pušači, da nikako ne kupuju Jakobijev papir, već jedino papir družbe, što ga razpačaje gosp. Stjepan Gamulin trgovac u Jelsi (Hvar) pošto jedino od ovog papira Družba ima korist.

Svoj svome!

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Splitska „Sloboda“ za sporazum Hrvata i Talijana Istre. Izmedju najustrajnijih zagovornika za sporazum izmedju Talijana i Hrvata Istre jest bez dvojbe jedan od prvih splitski odvjednik i poznati vodja pučko-napredne hrvatske stranke u Dalmaciji g. dr. Smodlaka, koji se i u svojem glasilu „Sloboda“ živo zauzimlje za to pitanje i koji je u dalmatinskom saboru kao narodni zastupnik pred tri godine toplo zagovarao sporazumljenje Hrvata i Talijana Dalmacije.

Dr. Smodlaka vraća se u svojem listu opet na to pitanje glede Istre te kaže medju ostalim, da je mladji talijanski naraštaj u Istri pripravan na sporazum sa Hrvatima jer da uvidja sve to veću pogibelj od poniemčenja Istre.

Temeljna misao toga sporazuma bila bi ova:

Postoje dvie Istre, talijanska i hrvatska. Obje su ugrožene od njemačke navale; za to treba da se slože; sloge ne može biti dok se manjinam i talijanskoj i hrvatskoj ne zajamči pravo narodnog obstanka i nespriečenog prosvjetnog napretka i razvitka.

Javna zahvala.

Za vrieme bolesti, prigodom smrti i pogreba Prečastnog Monsignora

VINKA ZAMLIĆA,

župnika i prodekana na Voloskom,

primili smo od svih strana vrio mnogo dokaza poštovanja i ljubavi napram milom pokojniku i izraza sućuti i sažalenja napram nam. Toga radi smatramo svojom svetom dužnošću, da izrečemo ovu javnu zahvalu:

Zahvaljujemo najiskrenije **Njez. car. Visosti, gdji. nadvojvotkinji Mariji Josipi** na izraženom saučešću; **Njeg. Prejasnosti g. namjestniku knezu Hohenlohe**, koji je poslao vienac na odar nezaboravnog pokojnika i dao se zastupati kod sprovoda; **Njeg. Preuzvišenosti g. biskupu tršćanskomu dru. Franu Nagl**, za zauzimanje u bolesti i zastupanje kod sprovoda; **Prejasnom g. knezu-nadbiskupu goričkomu dru. Franu Sedej**, za izraženu sućut. Zahvaljujemo nadalje svim, koji su prisustvovali sprovodu, a napose preč. svećenstva biskupija tršćanske, krčke i senjske; čč. ocem **Kapucinom iz Rieke i Frasjevcem iz Trsata**; zastupnikom **naroda, predstavnikom c. kr. i občinskih Oblasti, svim društvom, korporacijam i školam**; mnogobrojnom narodu iz župe Voloske, Kastavske, Veprinačke i ostalih; svim, koji su poslali vience ili izrazili nam svoje sažalenje; u obće svakomu, koji je bilo na koji način počastio uspomenu blagog pokojnika i blažio našu veliku bol.

Svima od nas hvala, a od Boga plaća!

Volosko, dne 3. decembra 1906. **Raztužena rodbina.**

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & C° - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Poziv

na redovitu SKUPŠTINU ove Sveze, koja će biti u Puli, srijedu 12. decembra 1906. u novoj zgradi »Istarske Posujilnice«, viale Carrara, blizu gimnazije.

Početak točno u 1 sat po podne.

Raspored rasprave:

1. *Izvješće o djelovanju i obračuni za 1904. i 1905.*
2. *Rasprava i odluka o tom, hoće li Sveza i nadalje obstojati ili će se razdružiti: U prvom slučaju:*
3. *Rasprava i odluka o tom, hoće li ova Sveza preuzeti samostalno zakonom od 10. juna 1903 broj 133 l. d. z. odredjenu reviziju hrvatskih i slovenskih zadruga Istre.*
4. *Promjena pravila prema odluci ad 3.*
5. *Rasprava poslovnog pravilnika za upravni i nadzorni odbor.*
6. *Izbor novog upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda za trogodište 1907. 08. i 09.*
7. *Eventualni predlozi.*

Obzirom na različna mnenja o glavnoj točki 2) i 3) liepo molim sve začlanjene zadruge, da sudjeluju pri skupštini, a tako i one, starije i novije, koje još nisu začlanjene u ovu Svezu.

Pošiljam po jedan istisak dosadanjih pravila i obračune.

Po pravilima nije nuždno, da na skupštinu dodje baš predsjednik (upravitelj) udružene u ovoj Svezi zadruge; može se poslati budi kojeg člana, a preporuča se odaslanje onoga, kojeg odbor te zadruge smatra najsposobnijim za zastupanje njezinih nazora i koristi.

Svaki odaslanik jur udružene u ovoj Svezi zadruge, treba da sobom donese legitimaciju, koje je primjerak ovdje priložen.

Osim naročitog odaslanika, može doći na skupštinu Sveze svaki član udruženih zadruga; može na skupštini razpravljati i savjetovati, samo nemože glasovati.

Za Upravni Odbor Gospodarske Sveze (za Istru):

Predsjednik.

Javna zahvala.

Prigodom mog dvadeset i pet godišnjeg službovanja, koje sam mislio, i želio, da će ostati javnosti nepoznato, dobio sam toliko čestitaka, da smatram svojom dužnošću ovim se putem svima najljepše zahvaliti. Obećajem, da ću uz dosadanje geslo, „iz naroda za narod“ i unapred stupati i biti ću najsretniji, budem li doprinesno i najmanji kamenčić za narodnu dobrobit.

Dobrinj, 1. prosinca 1906.

Ivan Mahulja, učitelj.

Najveće čudo u ovom stoljeću jest bezuvjetno dvostruko-elektro-magnetički krst R. B. broj 86967 izum g. Alberta Müllera iz Budimpešte V. kotar Vadasz ulica broj 43/A. On dobiva priznanice od takovih bivših bolestnika, koji su već 20 do 25 godina bolovali i u obće mislili da više nikada ozdraviti ne će, ali svaki onaj koji se je na Müllerov izum obratio, osvjedočio se je o čudu. I danas smo opet u stanju jednu priznanicu proglasiti. Ista glasi:

Štovani g. Müller! Moja supruga je 9 godina na glavobolji, nesvjestici, reumatizmu, udnih grčeva i nespavanja trpjela, sve na svietu sam pokušao da joj pomognem ali sam zabadava trud i novac izbacio. Odlučio sam još da sa Vašim strojem pokušam, te sam jedan takav stroj od Vas naručio, pa gle čuda, od onog dana čim je Vaš stroj počeln upotrebljavati sve lakše, i danas nakon 9 godina grozne patnje jest ista sasma ozdravila. S toga ne mogu više nego da Vas i Vaš izum Bog blagoslovi, jesmo Vama do groba zahvalni Franjo Hlatschka Budimpešta, Gizela ulica broj 42.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cijene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, ćilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svićnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20%, ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih češkili i ljemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cjenici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujnja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrane) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztežnosti, ischiasa, pumokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svedbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Pokušajte i preporučite proizvode Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Citro S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu **želudčane kapljice** priredjuju. — Ove **želudčane kapljice**, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljenom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je **bolest živaca, bliedoća, nesan, migrain, glavobolja**, čini uviek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod **nahladjenog želudca, slabosti želudca, zle probave** te s tim u savezu **zatvorenosti i beztežnosti.**

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih **zahvalnih pisama:**

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto s njima moju kćerku od mnogogodišnje bliedoće izliečih. Molim Vas pošaljite mi za K 8·— još 2 tuceta istih. **Hinko Kubricht,** mjestni sudac u Radenburgu.

Vaše želudčane kapljice čudnovato pomogoše mojoj ženi proti želudčanoj boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. **Josip Schneider,** kucevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudačne kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cienu:

1 tuce K 4·—, tri tuceta K 11·—, 5 tuceta K 17·—

Razašilje samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29

blizu crkve sv. Marka.

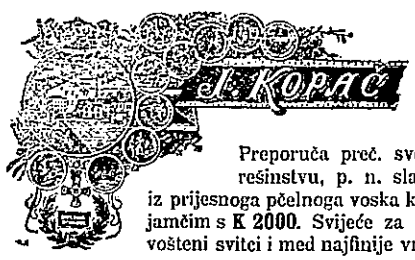

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·— biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·— kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·— razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 13. decembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

U oči občinskih izbora u Buzetu.

Naumili smo ovim putem upraviti par rieči na sve občinare široke buzetske obćine, da ih potaknemo na razmišljanje i probudimo njihova srca, da uzljube svi ono, što se ljubit mora.

Kad se dodje k izvoru čestitog našeg sela Sv. Martin, vidi se nad njim kamenu ploču sa nadpisom: „Slogom rastu male stvari". Liepe su ove rieči, liepa je i ona duša, koja je ovu zlatnu poslovicu izmislila i prva izustila: a zlatni su i oni ljudi, koji se drže uvijek i svagdje ove mudre poslovice; mudri su oni občinari, koji se drže sloge. Onaj mudri čovjek, koji je prvi izrekao spomenutu poslovicu, morao je mnogo zla vidjeli i doživjeti; on je morao na sebi, kod susjeda i drugdje zaista opaziti, kako su se kuće rušile i propadale radi kućnoga nemira; opazio je, kako u selu i obćini sve slabo stoji, ako seljaci složno ne rade i ne postupaju dogovorno; vidio je da sve stvari, svagdje i na svakom mjestu slabo stoje ako ih ne vrše složne ruke; da, naš narod, mi svi, jesmo osvjedočeni svom dušom, da nesloga sve kvari, sve ruši, sve obara, sve upropašćuje.

Složni Svetomartinci sugradiše zajedničku kuću u svrhu svoje vlastite koristi i časti svoje; sloga naša gradi „Narodni Dom" i trgovinu pod crnim zidovima Buzet-grada; složno sela i obćine grade ceste, crkve, škole; udruženi ljudi dižu tvornice, grade željeznice i parobrode. Jedan to ne bi mogao, niti jedno selo, niti jedan grad; mnoge stvari, dapače najveć stvari može stvoriti samo sloga i udruga ljudi. Jedan čovjek nije stvorio selo, grad, crkvu nit što velika: velike stvari može postići samo više ljudi t. j. družtvo. — Divljaci Afrike ništa dobra ni liepa nemaju, jer jedan pred drugim bježi u šumu bojeći se, da mu drugi prije ne uzme hranu (plien); jedan dakle drugoga izbjegava radi kruha. Divljaci za to ne poznadu družtva, pa nemaju kuće ni kućišta; nemaju sela ni gradova, ni škola, crkava, željeznica; nemaju tvornica a ni orudja, nemaju ništa, što se postizava složnim silama. Prosvjetljeni narodi ponose se brzojavom, telefonom, željeznicom, a da se nisu udruživali i složno postupali, sve to danas ne bi bilo. Ništa ili malo dobra i plemenita nije jedan čovjek sam postignuo, nego jedino u zadruzi, slozi, u miru i ljubavi.

Mi svi već nismo divlji kako ono bijahu naši djedovi natrag par tisuća godina, koji življahu svak za sebe i sam za sebe; a znate li, što nas je natjeralo na mirno zadružno življenje? Potreba, sila pa uvidjavnost, da je bolje za jednoga i drugoga, ako žive u miru i slozi, t. j. u družtvu, pa naravna posliedica sliedila je odatle, da si ljudi jedan polag drugoga posagradiše svoje stanove, stvoriše sela i gradove i skupno počeše revnovati za obćenitu svoju korist.

Istina, mi moramo uzdržavati sebe i svoju obitelj svojim radom: to budi naša prva briga, kao što je naša obitelj prva naša ljubav. Al mi svi imamo i drugih potreba i drugih briga i dužnosti. Za ljudski promet treba cesta i puteva, parobroda i željeznica, bez njih nema gospodarstva, trgovine ni napredka. Svi potrebujemo znanje, a za to se hoće škola i učitelja; naša duša treba molitve, crkve i svećenika, za to se susjedi i susjedna sela udružiše i podigniše sebi škole, crkve, puteve i stotinu drugih stvari. I Vas občinare buzetske obćine veže skupni interes, zajedničke potrebe i želje, pa za to i stvoriste veliku svoju družinu, naime svoju občinu, a to opet za to, da sve ono što jedan od Vas sam postignuti kadar ne bi bio, to polući u velikom občinskom družtvu: ili, što ne može jedno Vaše selo, to uzmogne više njih u zajednici. Tako je nastala buzetska občina i sve druge na svietu.

Što se iz ovoga lahko naučimo? To, da su složni ljudi stvorili našu občinu za svoju korist duševnu i tjelesnu, i to: da občina t. j. obć. zastupstvo sa svojim načelnikom mora biti zaštitnicom, braniteljicom svih občinara, al za to svaki pojedini občinar dužan je tako raditi, govoriti i poslovati, da se ne ruši občina, ta velika njegova skupna obitelj. To bi bilo i nepametno od občinara, jer što je jača, bogatija, složnija jedna občina, bolje stoje njeni občinari. Nesložna družina ruši kuću, nesložni občinari svoju občinu. Nesložnu obitelj stići će glad i nevolja, a občinu sramota i propast. Tko čini nemir u družini nerazborit je, jer će i na njega pasti kućni krov; tko ruši poštenu slogu u občini, pokazuje nepamet, jer će i na njega pasti zaslužena kazna i sramota. Podcrtali smo rieč „poštenu", da pokažemo prstom na „nepoštenu slogu", najme na slogu ljudi, (a ima takovih prilično i u Istri) koji složno ne rade a složno ruše; proti ovakvoj slozi pametni ljudi dižu se, i obaraju ju.

Ali, braćo, nema sloge, gdje svi pošteno ne misle i ne žeIi istu dobru stvar; ako ovo nije moguće, valja ipak sporazumjeti se, da se učini nešto dobra i velika. I naša obćina će cvasti i napredovati, ako mi svi njeni občinari jednako mislimo i ćutimo glede same stvari. U tu svrhu moramo manje stvari žrtvovati većima; osobu svoju i dobru svoje obćine i naroda, privatne (osobne) koristi obćoj ljudskoj koristi, osobne svoje mržnje moramo utopiti u moru naše ljubavi do slave i sreće našeg hrvatskog naroda i prezirati hranu, piće i novac za dobar svoj glas i pošten obraz. Bez ovih žrtava nemože biti prave sloge!

Hoćemo li svoju občinu porušiti? Ludost; vladin komesar držat će ju u životu, jer se bez obćine nemože napred, bez obćina težak bi bio posao samoj državi. Ne, mi ju nećemo rušiti, nego nasuprot dizati i učvršćivati, al zato moramo svi paziti, komu i kakovu hoćemo predati gospodarstvo i ključeve svoje obćine. Hrvatskim ljudima dašto, svojoj krvi! Drugčije ne smije da bude, jer 95% naših občinara jesu hrvatske krvi, pak nebi bilo pametno dati svoju občinu u ruke ljudima, kojih je samo 5% u našoj sredini. Veli se: Brat brata može dovesti do jame, al ga unutar bacit neće; može mu naškoditi, al ga svakako upropastiti neće. Ljudi drugoga jezika imadu druge misli, druge želje, koje nisu naše nit mogu biti. Svaki svoga ljubi; svaka majka ljubi svoje diete, tudji otac ne pozna jade i nevolje tudjeg sina. Svaki dakle voli svomu: Niemac Niemcu, Talijan Talijanu, a Hrvat će dabome ljubiti i pomagati svoga čovjeka i svoju krv. Zato budi svih nas jedna jedinčata misao: dajmo u ruke občinu hrvatskim ljudima, i nikad da dopustimo, da ljudi tudjeg jezika nama gospoduju i gospodare. Ova želja, ova misao mora sve nas občinare udruziti, zbližiti, složiti svagdje, a osobito prigodom svih izbora.

Pomislimo, kako je došla buzetska občina u svoje ruke. Ovako: dozlogrdio je bio nama tudjinski jarum, pak smo jednim glasom zavapili: mi hoćemo svoju občinu predati u gospodarstvo svojoj hrvatskoj krvi. I Vi, naši susobćinari, mnogo, mnogo ste pretrpili, dok ju niste otrgnuli iz ruku starih gospodara — negospodara. Hrvatska dakle misao stvorila je sadanju našu občinu, pak bi ju mogla uništiti jedino nehrvatska misao. Tko je Hrvat, toga ne može dopustiti. Hrvatom hrvatske zemlje, Hrvatom hrvatske obćine. Svakomu svoje! Protivniku — tudjincu recimo: Prste k sebi!

Rekosmo, da hrvatska naša misao i naše hrvatsko srce potjeralo je staro talijansko gospodstvo, a sada dodajemo, da to postigosmo u želji da sebi koristimo. Ne pozna svieta, tko se nada dobru iz tudje ruke. Tudji čovjek dat će paru dvie i komad kruha, al za uzdarje traži stopostotni interes osobite vrsti. Ako ti je čovjek tudjeg jezika uzajmio koju stotinu kruna, ti si mu ih morao podpuno povratiti i poviše 10—20 i veći postotak, k tomu janje, kokoš i drugo, tako, da si mu zajam pošteno i prepošteno naplatio Al ovo nije još najgore, akoprem je ovakvo zaduživanje kod talijanskih lihvara bacilo previše našeg naroda na prosjački štap; najgore je to, što je od tebe oderuh zahtjevao i krvni interes. Dà, naš čovjek platio je i preplatio svaki svoj dug, al je zalagao i svoju dušu u ime kamata. Ovo je najveći interes, dà, najsramotniji po čovjeka. Naš narod primio je od gospode talijanske po koju tobožnju milost, al im je zalagao svoju dušu, zapisao im svoju pamet, srce, založio svoje poštenje i svoju slobodu. Naši ljudi, da se ne zamjere gospodi tudje krvi, govorili su, radili i glasovali kod izbora i sve činili kako im je bilo zapoviedano, pak je tako postao i bio sluga i peta tudjinca, dà pravi sužanj.

Naš čovjek, istarski Hrvat, bio je sapet u željeza i nije smio druge težnje imati do li kako će sebe i svoje prehraniti, taman kao zvier u šumi. Naš narod dà živio je i pod tudjim gospodarima, al ovaj život nije bio čovječji, van samo robski i životario je ne mareći sirotan da svoju pamet razsvjetli, srce oplemeni i otvori oči te da tako živi duševnim životom; oh, na to nije smio misliti naš jadni narod! Tà ni mogao nije živjeti onako ljudski, jer ga tako učiše tudji gospodari, koji se tovišе hrvatskom krvlju. Mnogi današnji naši talijanski bogatuni imadu većinom svoje imućstvo zahvaliti neznanju našeg hrvatskog čovjeka; radi toga će nasuprot znanje i prosvjetljenje naše osiromašiti ih i zabraniti dalnje zgrćanje bogatstva na škodu hrvatskih ljudi i hrvatske stvari.

Je li zato sveisto, da li mi imademo na čelu obćine naše ljude ili nije? Rekosmo, da brat te neće bacit u jamu. Oci obćine mogu pogrješiti, al oni, kao naša krv neće zaista naškoditi što se tiče našeg narodnog poštenja. Hrvatsko obć. zastupstvo hoće bez dvojbe nastojati, da se poštuje hrvatski jezik i naše pravo; ono će svakako sve i sva poduzeti, da se naš narod naobrazi, prosvjetli, pridigne. A to će reći mnogo za onog, koji znade i može svojem glavom misliti i svojim srcem ljubiti. Da niste Vi občinari buzetski pomoću svoga rodoljublja zaposjeli svoju občinu, danas nebi bilo u Buzetu posujilnice, koja je mnogomu suzu otrla; nebi bilo ni gospodarske zadruge, koja sa posujilnicom, kano otac i majka, dižu Vas i pomažu u gospodarstvu, a nit mnoge druge stvari nebiste imali. Da imadu hrvatski ljudi danas občinu u svojim rukama mnogo to znači, jer kad bi ju izgubili, mnogo i premnogo bi izgubili. Izgubiti občinsku upravu svoju, znači, koliko da imanje gospodara predje u tudje ruke. Ali da ne duljimo, pomislimo, od koje li nije koristi narodna obć. uprava prigodom izbora za zemaljski i državni sabor, pa da ne spominjemo, kako moćno upliva na uspjeh samih domaćih občinskih izbora. Koristi dalje kod popisa pučanstva, kod cestovnog odbora i kada izvješćuje više oblasti o domaćih stvarih; koliko samo to koristi, da piše Vama i na sve oblasti zemaljske i političke u hrvatskom jeziku. Po pisanju i radu hrvatske obć. uprave saznaju tako više oblasti, da u občini živu Hrvati, što nije malenkost; tako po narodnom zastupstvu moramo biti od političkih oblasti priznani kao politički narod, s kojim mora svaka oblast da računa. Eto ovako mi pomoću hrvatske obć. uprave stupamo u sviet kao ljudi i kao Hrvati, koji žele živjeti ljudskim i hrvatskim životom. Sve ove okolnosti moraju sve nas občinare prisiliti, da jedan drugomu podamo desnice, pa da složno svi pohrlimo na predstojeće obć. izbore, i da odaberemo u zastupstvo samo hrvatske ljude.

Kakove? Dobre gospodare, jer ljudi nisu svi takovi. Koji nije kadar umno gospodariti svojim malim imanjem, taj će manje moći velikim občinskim dobrom. Dobar gospodar je ujedno radiša i štediša, al opet ako nije pismen i prosvjetljen, težko mu je dandanas u svietu; za neuka čovjeka nisu občinski poslovi, jer su ovi veliki i premnogovrstni. U obć. zastupstvo s toga moraju ući najnapredniji i najbolji gospodari. Mi u Istri imamo dosad još premalo ljudi seljačke ruke sposobnih da budu obć. savjetnicima, a još manje da budu načelnicima; stomu imamo prepisati mnogi naš neuspjeh. Buduć su naši občinari izključivo posjednici i poljodjelci, doći će ovi u zastupstvo u najvećem broju, al bi moralo unići u naše buduće obć. zastupstvo što više naših pismenih ljudi.

Vi gospodari biste svojim iskustvom i zdravim razumom, a prosvjetljeni ljudi svojim znanjem skupno nastojali oko boljka svoje občine. Neuk čovjek nezna svagda pravo razsuditi, a kad je pozvan da sudi, sudi krivo ili potvrdi ono, što je rekao jedan bistriji. Zlo je, ako se neko obć. zastupstvo oslanja jedino na svoga tajnika ili blagajnika. Ono mora samo valjano suditi i razsuditi, a osobito samostalan treba da bude načelnik. Neupućenost načelnikova i obć. zastupstva radja prije ili kasnije zlim plodovima. Al za občenito dobro ne vriedi znanje bez poštenja. Učen poštenjak je najbolji u službi naroda na občini, u saboru i svagdje. Birajmo svakako ovakove poštene domaće mudre i pametne muževe uz nesebične najnaprednije gospodare, najme takove, koji će dragovoljno djelovati za obće dobro ne gledeć na svoju osobnu korist. Samo ovakvi kadri su valjano upravljati občinom na Vašu duševnu i tjelesnu korist. Baš ovo dvoje mora Vas ujediniti, pa poći pod jednom zastavom na izborno hrvalište. Naša čast osobna i narodna mora sve gospodare i biratelje prinukati da pristupe k predstojećim obć. izborima i dadu svoj glas za kandidate, za koje znadete, da će hrvatski i nesebično poslovati za dobro i čast čitave prostrane naše občine. Prva i zadnja pak budi naša misao i odluka ne dati svoju občinu u talijanske ruke: hrvatska je danas i takvu moramo izručiti svojim sinovima i unucima.

Za gradnju luke u Opatiji.

Interpelacija zastupnika *Spinčića* i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Oluja je razorila polovicu opatijskog mula. Parobrodarski promet je onemogućen. Nuždno je, da se odmah započne radnjama oko novog mula.

Tako glase brzojavne viesti iz Opatije od 1. novembra 1906. pod naslovom: „Oluja u Opatiji. Slično glase i viesti, koje prvo podpisanom privatno prispješe. Prvog novembra 1906. u 1 sat po podne srušio se cieli noviji dio mula u dužini od preko 50 metara u luku. Preostali dio mula sasvim je uzdrman. Dogodilo se ono, što su izkusni domaći ljudi — kojima se pak nikad ne vjeruje — već pred više godina prorekli, te opetovno zastupnike oblasti na to upozorili, da će naime kod prve jače jugovine Opatija ostati bez mula.

Žalostna uprava kad nas označuje medju ostalim i pitanje luke u Opatiji.

Opatija je već više od 20 godina svjetsko lječilište.

U opatijsko lječilište dolazi oko 20 hiljada gostiju godimice, sa svih stranu Europe i svakog staleža, medju ostalim i članovi vladarskih kuća, dapače i okrunjene glave.

Lječilište Opatija plaća državi godimice do 300.000 K.

A takovo lječilište imalo je do 1. novembra luku i molo, koji bi jedva dostajao za kakvo zabitno mjestance, a sada nema ni toga.

Sa strane občine i sa strane zastupnika bile su počam od maja 1901. c. kr. vladi, a naročito c. kr. ministarstvu trgovine i c. kr. pomorskoj oblasti u Trstu podnešene razne molbe, resolucije, upiti i note o potrebi uzdiguća luke u Opatiji, a ta je potreba bila zastupnicima spomenutih oblasti, i obzirom na ugled monarhije, pobliže ustmeno prikazana. Osim toga je občina, da radnje pospješi preuzela na sebe obveze, kakve težko da bi preuzela koja druga občina.

C. kr. oblasti konačno se god. 1903. u toliko maknuše, da su za popravak mola odredile ukupni iznos od 135.000 K, te u proračunima za god. 1904., 1905. i 1906. dozvolile djelove iznosa (upravo prosjačke) od ukupno 30.000 K.

Početkom g. 1904., pošto je jugovina prilično mulom poharala, bile su te oblasti prisiljene da ga poprave, ali i taj put su samo krparile, te nisu htjele mul dostatno obložiti kamenjem sa izvanjske strane, ko što su to domaći ljudi svjetovali. Da su to učinile, bila bi katastrofa od 1. novembra 1906. zapriečena.

K izvedbi zasnovanog popravka luke niesu bile još dospjele. Nekoliko se godina natezalo sa gradjevnim nacrtima, te su još ovih zadnjih dana sa strane c. kr. ministarstva trgovine bila postavljena nova pitanja, koja su još i dalje imala zavlačiti izvedbu radnja, a koju je sada požurila oluja.

Budući da se sada svjetsko lječilište Opatija nalazi bez ikakve luke te je s njom svaka sveza po moru prekinuta, — dok je zadnjih godina danomice do 600 osoba izkrcavalo dotično ukrcavalo — budući da sada parobrodi svaki sat amo tamo prolaze a da se u luku ne navrate, budući da ljudi, koliko domaći toliko gostovi, austrijsku vladu izsmjehivaju, te su i mnogi drugi, osobito naseljeni obrtnici zabrinuti za svoj imetak i budući da nije nitko od dotičnih oblasti sve do 3. t. m. stvar na licu mjesta pregledao, usudjuje se podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gosp. ministra trgovine sliedeći upit:

„Je li Vaša preuzvišenost voljna poduzeti bezodvlačno energične mjere, da se bez otezanja počne sa izvedbom lučkih radnjâ u Opatiji mimoišav ova bezkoristna, škodljiva i državi na čast ne služeća zavlačenja i da bude čim prije tamo podignuta luka, koja bi tom lječilištu odgovarala*.

Beč, 5. novembra 1906.

(Sliede podpisi)

Politički pregled.

U Puli, dne 12. decembra 1906.

Austro-Ugarska

Buduća sjednica carevinskoga vieća sazvana je dne 17. o. mj. sa sliedećim dnevnim redom: razprava o vladinoj osnovi za privremeni proračun od 1. jenara do 30. junija 1907.; izvieštaj proračunskog odbora glede uredjenja plaće pisarničkih asistenta; izvieštaj obrtnijskog odbora o zakonskoj osnovi proti pijanstvu.

Glavno mladočesko glasilo „Narodni Listy“ dobiva iz Budimpešte viest, da se je vladar izrazio prema članovom delegacije iz gospodske kuće, da se nada da će moći zakon o novom izbornom pravu svojim narodom predložiti kao božićni dar.

Proračunski odbor austrijskih delegacija, usvojio je proračun za okupirane pokrajine.

Srbija.

U posliednjoj tajnoj sjednici skupštine dao je ministar Pašić razjašnjenja o uporabi zajma. Opozicija je prosvjedovala proti obdržavanju tajne sjednice. Sjednici nisu prisustvovali predsjednik i prvi podpredsjednik. Predsjednik je svoje odsuće označio slučajnim. U početku sjednice rekao je Pašić, da će započet sada s Bugarskom trgovačko ugovorno stanje, jer provizorij izliče.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju, da se u bugarskih političkih krugovih opaža sve to veće približenje k Turskoj. U posliednje doba riešilo se mirnim putem uredjenje granice. Takodjer novi diplomatički agent Bugarske u Carigradu, koji će u ponedjeljak odputovati u tursku priestolnicu, primio je naputke kako se ima vladati a da bi se poboljšali tursko-bugarski odnošaji.

Rusija.

Dne 9. o. mj. su objelodanjene izborne listine petrogradskoga izbornog kotara. U svem ima u tim listinama 11.074 izbornika, 1102 izbornika manje nego li u lanjskim. Sniženje broja izbornika ima se pripisati zadnjim senatskim odredbama glede izbornog prava.

U Moskvi je subotu otvoreno zasiedanje okružnog moskovskog zemstva. Predsjednik je stavio na dnevni red predlog seljačkih delegata, da se caru izrazi duboka zahvala za dobrotu, što ju je izkazao zakonima od 5. oktobra i 9. novembra.

Italija.

Dne 6. o. m. svečano je uručena izumitelju bezžičnog brzojava Marconi-u u gradskoj viećnici u Mletcih zlatna kolajna, dar grada Mletaka svomu odličnomu zemljaku. Načelnik je oslovio svečara govorom, u kojem je podsjetio na to, da je mletačka republika primila Galileja, čiju slavu nastavlja Marconi. — Marconi se je tronuto zahvalio, uvjeravajući, da će nastaviti svoj rad, koji imade napose usavršiti sveze na moru, pa kada jednoć bude bjesnio rat u ovom moru, neka bežični brzojav strjelovitom brzinom objavi svietu pobjedu Italije.

Ova izjava talijanskog učenjaka uznemirila je austrijske vladine krugove, jer ta pobjeda ne bi mogla biti nad drugom, nego li nad ratnom mornaricom Austro-Ugarske.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština Gospodar. Sveze. Jučer poslje podne bila je najavljena skupština Gospodarske Sveze za Istru, kojoj je prisustvovalo 30 začlanjenih zadruga od 50 njih začlanjenih, a osim toga nekoliko zastupnika zadruga u Istri koje još nisu začlanjene. Skupština je tekla u najljepšem redu, te spominjemo za danas kao najvažniju točku koju je skupština prihvatila, naime predlog odbora poduprt na skupštini od više članova, da Gospodarska Sveza za Istru počne samostalno djelovati i od oblasti isposluje reviziju začlanjenih zadruga. Ovaj predlog bio je sa svima proti četiri glasa prihvaćen a sve ostale točke dnevnoga reda jednoglasno.

Novo gospodarsko družtvo. U susjednom Svet-Vičentu ustrojeno je novo družtvo za nabavu i prodaju živeža i gospodarskih potreboća pod naslovom „Gospodarsko družtvo u Svet-Vičentu“.

Novo družtvo nabavilo je krasan dvorac „Zalaznik“ u blizini željezničke postaje u Kanfanaru. Uz dvorac imade toliko zemljišta, da će se na istom ustrojiti uzorni vrt za gojitbu povrća, voća itd.

Pozdravljamo iskrenim veseljem tu novu narodnu stečevinu u puljskom kotaru.

Pedesetgodišnjica arsenala u Puli. Dne 9. o. mj. prošlo je 50 godina odkad je bio ustrojen sadašnji arsenal ratne mornarice u Puli. Rečenoga dana godine 1856. bio je naime postavljen temeljni kamen zgradi, koja se je tečajem 50 godina neočekivano proširila. Što je bio grad Pula prije 50 godina i što je danas. A komu imade svoj procvat zahvaliti? Ratnoj mornarici i svim narodom Austro-Ugarske, koji su na stotine milijuna za to doprinesli. Radnici arsenala imali su poslje podne tog dana prosto.

Iz Krnice. Školskoj oblasti. Mi smo se već tužili pred prijateljima i znancima na nedostatke naše škole. Pošto su svi veoma nježne savjesti i smilovana srca, iz obiteljskih razloga nisu i neće predlagati predpostavljenoj oblasti umirovljenje ili dopust za našeg gosp. učitelja, premda je nesposoban i to tjelesno za školu. To on i sam znade, ali radi mirovine neda mu se još stupiti u stalno stanje mira. Prvo je obće dobro, a poslije posebno. Nije škola za pogodnosti učitelja, nego učitelj je tu za dobro škole i napredak naroda. Mi mu želimo svaku sreću sa čitavom mirovinom ali zahtjevamo od školske oblasti, da nam pošalje sposobnu silu za školu.

Toliko na znanje onim, kojih se tiče.

Poturica gori od Turčina.

Kako prijašnjih tako i ove godine, obilaze ovih dana nekoje naše vriedne gospodje i gospodjice po kućama dobrih ljudi sabiruć milodare za Božićnicu mladeži Družbine škole u Šijani. Tako su došle takove dvie pokucati na vrata farmacije Wassermann na Foru, kojom upravlja neki gospodin imenom Cech (Čeh). Kad su došle i zapitale milodar, gospodin Cech upisao je na arak 3 K i isplatio, nu kad je opazio na arku hrvatski napis i da se sakuplja za djecu hrvatske škole, brže bolje izbrisao svoje ime s arka i zatražio natrag novac, što su dotične gospodje i učinile bez ikakve opaske. Za ovu kulturnu bezobraznost potalijančenog gospodičića htjelo se još drskosti, kad je dao reportirati u ovdješnji Žurnaleto, da su ga gospodje radi tog čina opsovale. Da je to naravski laž, može biti tomu finomu gospodičiću dokazom to, što iste nisu opojene «dvietisućljetnom kulturom», koja odlikuje tolike i tolike poturice u Istri, a sasma slične g. Cechu.

Ovaj čin neka zapamti naš puk, kad mu bude trebalo što kupiti u farmaciji Wassermanna na Foru koju vodi g. Cech. Mi pak živo preporučamo svemu našemu narodu u Puli i u okolici da u g. Cecha nekupuje ništa, jer kad mrzi našu djecu i sve što je naše, ne dajmo mu prilike da ljubi naš novac.

Lošinjski kotar.

U svatovima. Dne 28. novembra t. g. vijenčali se u Martinšćici (otok Cres) dražena gospodjica Andjelka Hlača sa gosp. Blažom Brdar. Mladim zaručnikom naše srdačne čestitke!

Tom prigodom sakupilo se medju svaćom K 19 za Družbu sv. Cirila i Metoda. Živili darovatelji.

Krčki kotar:

Novo družtvo. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoga družtva, koje se je ustrojilo u Baški (otok Krk) pod naslovom: „Bratovšćina presvj. oltarskoga sakramenta i za podpomoć duša u čistilišću.“

Pazinski kotar:

Izbori u Tinjanu raspisani. Doznajemo brzojavnim putem, da će se občinski izbori u Tinjanu obaviti dne 20., 21. i 22. ovoga mjeseca t. j. četvrtak, petak i subotu.

Eto vam Tinjanci, Križani i Supetarci liepe prilike da svrgnete šarenjački jaram i vedrim licem pokažete svietu, da ste sviestni ljudi, koji znadete ljubiti svoje i poštovati tudje.

Na noge dakle za čast svog roda i domaćeg jezika!

Iz Tinjana 10. decembra 1906. Priprave talijansko-izdajničke stranke za predstojeće izbore ovde, nisu niti sjena onim pred četiri godine. Živio je onda zlosretni Krstić koji je sa svojim gadnim listom muzicirao mnogim plesačima od kojih se većina bila i proti svojoj volji u ono pogubno kolo zavrtila. Tko pošten da se užasom ne spominje na česte halabučne sastanke u Pazinu i Sv. Petru, na razne kuće i ognjišta gdje su gončini i prodanci trpali svoje trbušine kroz dvie godine smrdljivim bakalarom, na veliki pritisak mogućne gospode u Pazinu, na ogovaranje onog zlobnog i okuženog nečovjeka u Kringi, gromovnog krnjela u Sv. Petru na zlobne škode počinjene, smutnje, čak i ubojstva, mora zbilja da mu tielo i dušu groza potrese.

Danas nije već tako, reč bi da uvidjaju svi pametniji kakvim žalostnim plodom je urodila onakva gnjusna agitacija, žele da bi se to brzo popravilo. — Stari ljudi kažu, da ! Jest dolazi na funte, ali da se na unče lieči. Tako i ova agitacija, uzbunila je bila duhove, izkvarila srdca, porodila zavist i mržnju, i nije tako lahko opet u prvašnju kolotečinu dovesti.

Znakovi ipak kažu, da je počelo na bolje kretati. Protivnici poprimili se mo-

dernije agitacije. Pomoćju pazinskih patrona se slažu i pogadjaju medjusobom kako bi sada postavili na sjedalo zagriženog talijana da tako od sadašnje šarenjačke občine učine čisto talijansku, što se ufamo da im neće za rukom poći. Obećivaju roditeljem onih koji su zatvoreni u Kopru i Rovinju radi zločina počinjenog prošle Tielove župniku u Kringi da će ih iz pržuna izvaditi, da će činiti da dodje željeznica, da će graditi ceste, širiti škole i usrećiti občinu. Nu reć bi, da im nevjeruju jer su se osvjedočili kako su ih usrećili sa prevelikimi plaćili dicijonali koje moraju plaćati, i još naprtili občinu sa velikimi dugovi, izkvarili naš mili jezik u obć. uredu i da od svih obećanja nije ništa nego samo varanje. Uvidili su da moraju sami pojedini bakalar plaćati. Nedavno došao je jedan dosta imućan ali neuk kmet platiti račun trgovcu, a ovaj rekao sinu talijanski „guarda far conti boni, perchè anche questo ga magnà baccala". Kmet nije razumio talijanski, ali je razumio drugi koji je bio u dućanu. Za bakalar je već nego jedan izdao sebe i svoj narod a sada moraju da sami bakalar plaćaju i još ga nazivlju šćavom i šćavunom.

Otvori jednom oči i slušaj pametne i razborite ljude koji znadu poštovati i ljubiti svoj jezik, da te jedan put prestanu za nos voditi i nazivati šćavom protivnici naši i tvoji.

Složno dakle na izbore sa svojom jednakom braćom i svojim duhovnim pastirima, koji Vas ljube i uvjek na dobro upućuju. Neka Vas nikakav nagovor protivnika i nikakva prietnja ne prestraši, i vidjet ćete, da će gospodi i izdajicam proći volja Vas i nadalje nazivati šćavi.

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu obdržavalo je, kako najavljeno, dne 5. tek. mj. svoju godišnju redovitu glavnu skupštinu. Viesti podane nam od odbora nisu ni mrve utješljive. Prispjevi od članarine, darova i zapisa iznašali su tekom prošle upravne godine ukupno K 10.803·96, dočim su u upravnoj godini 1904./5. iznašali K 15.534·19. Žalostno je kod toga, da su se baš prinosi iz Istre snizili od K 9.829·01 u g. 1904./5. na K 7.748 44.

Podpore je uživalo 131 učenika (114 Hrvata, 17 Slovenaca) u ukupnom iznosu od K 16.210·38, god. 1904./5. učenika 129 K 17·030·78.

U sedamgodištu svojeg obstanka izdalo je družtvo za podpore učenikom K 96.560·37, a za nabavu učevnih knjiga K 9.405·58, ukupno dakle K 105.966·95. Naravski, da se za pokriće troškova moralo stvoriti novog duga. Društvena imovina prikazana je sa K 25.793·05 aktiva, a K 21.691·76 pasiva, dakle K 4.101·29 čiste imovine.

Imovina Djačkog doma izkazana je K 30.874·35. Prispjevi u tu zakladu od članarine i darova tekom lanjske upravne godine iznašali su K 3682·33.

Ne dvojimo niti časkom, da svaki sviestni istarski Hrvat i Slovenac shvaća važnost ovog družtva za naše prilike u Istri. Prama tomu obzirom na gornje podatke znat će također svaki od njih, što da radi.

Labinska „Podestarija" i pravica! Labinština mjeseca novembra. Dakle — imademo novoga papu — u Labinu! Hvala Bogu! Labinska ultra talijansko-socijalističko-barunska stranka je spašena! 27. oktobra 1906. uz asistenciju socijalističkoga „vladara" na Labinštini, „illustrissimo šior Beppi Lazzarini" i njegovih pajdaša, sve moguće samo ne socialista, odabran bi „Podestatom" ili bolje rečeno „presidentom labinske signorie" Francesco Millevoi vulgo: Kekio. Škoda samo da se ne piše sa barem 10 „l" — bolje bi to zvučilo u ušima — tako je to ipak samo ime hrvatsko, kakvih ima u okolici čitava četa (Milevoj-a!) Ali za sada neka im bude!

U jednom broju „N. Sl." čitali smo, da se je stari Škampić odrekao časti „presidenta signorie" radi starosti! Nu i to bi nešto moglo biti, ali — — vrabci prave neku drugu štoriju: naime, da se nije više dalo voditi „barku" dalje — „infatti" — nije to išlo!! Zašto? Bože mili, da bi tako vrabčići htjeli sve povjedati što „signoriji" nije bilo pravo ni Bogu drago, svijet bi se možda tomu začudio! Ali nama se čini, da su i ti vrabčići svi složni s njima i toga radi neće se sve moći doznati! A to je i pravo! Zašto imaju svi znati njihove posle, tà to nikoga ne smeta! Šior Bradicich na staroj Junti odpočiva i spava san pravednih; gospoda na kapitanatu muče, jer se hoje valjda da bi se mogli „signoriji" zamjeriti; illustrissimo šior Beppi barone Lazzarini neće da se stvari takne, jer — — addio l'amicizia italiana-baronistico-socialistica, pa kako bi išao dalje svojim „nazovi socializmom"; druga stvar je i ta, što bi mu vlastela labinska zabola prati u njegovu bottegu, jer i tamo da neide baš ko po loju. I tako gospoda na kormilu slavne „signorie" rade što ih volja! Tužan šćavun mora da šuti, trpi i plaća! Poznamo občinu, gdje se plaća preko 202% nameta a puk nema ni cesta, ni vodnjaka ni škole — u obće ništa! — Kamo da ide taj novac, znade sam dobri Bog! Valjda tamo, što se je više put moralo plaćati globu — radi netočnosti i nemira na upravi i u uredovanju! — Znademo više slučaja, gdje su si drage volje pustili naložiti i platiti globu i od drugače — labinskoj gospodi — uslužnoga i sklonoga c. k. poglavarstva — nego da bi zadovoljili svojoj dužnosti u službi! — To nije nikakovo čudo — ta oni ne plate iz svojega žepa, dakle zašto bi se tolike mučili i poslušali jednu c. k. austrijsku političku oblast, kako je baš c. k. poglavarstvo u Pazinu? Kako se kroji pravica na občini — o tome bi se dalo mnogo napisati, ali za danas samo nešto. . . .

Kako rekosmo na začetku sada imademo novoga „prežidenta"! Kakav će biti prema nama Hrvatima u okolici, kojih imade u občini barem 4/5 ako ne više, to će pokazati budućnost! Istinu govoreć, mi se nenadamo dobru, jer je i on „puro sangue", i k tomu labinski radikalac tielom i dušom, a i mora da takav bude! Drugče ne bi se mogao ni usuditi da bude „presidente"!

Nu, počekajmo, da vidimo!

Slava Škampićeva i barunova propade. Budi im maločasna uspomena!

I oni su sukrivci, što se danas Labin sam i sve podobćine, kojih imade mislimo 11, nalaze na rubu propasti. Sve su zadužene, da je strah pripoviedati. A što se učinilo za tako ogromne svote novaca? Malo više nego veliko Ništa.

(Slijedi.)

Porečki kotar:

Čudni nazori oprtaljskih „mudraca". U Oprtlju ustrojila se, kako čitamo u talijanskih listovih zadruga, koja će sagraditi jedan mlin kod Majke Božje nedaleko tog gradića. Sazvana je u to ime skupština te izabran odbor, koji će provesti odnosne zaključke. Na čelu odbora je neki dr. Pesante. Dovle ništa neobična, ali što sliedi pokazuje jasno kakve nazore imadu nekoji članovi te zadruge. Stvoren je naime zaključak, da se u zgradi mlina na jednoj strani stavi napis na čast osnovatelju i predsjedniku zadruge, a na protivnoj strani imenik svih onih, koji su iz zlobe ili iz gluposti priečili osnutak te zadruge.

Utemeljitelji te zadruge nadaju se, da će ta zadruga podignuti materijalno stanje onog kraja i da će u jedan snop sakupiti stanovnike grada i vanjštine i tim postići željeno sporazumljenje na družtvenom, gospodarskom i narodnostnom polju.

Mi se nadamo da oprtaljska gospoda neće spraviti u svoj snop hrvatskog stanovničtva one občine putem svoga mlina.

Koparski kotar:

Občinski izbori u Buzetu.

Jučer su počeli izbori za obnovu občinskog zastupstva u Buzetu, te je jučer biralo treće tielo. Kako nam brzojavijaju, naši su u trećem tielu sjajno pobiedili sa 581 proti 4 glasa. — Danas i sutra bira II. i I. tielo. — Živili sviestni Buzećani!

Franina i Jurina.

Fr. Ča da misle u Pazine gradit vodovod i uvest novo svetlo?

Jur. Tako čujem i ja, ali me strah da će to bit kasno, jer du nije novaca.

Fr. Da kad se trata za vodu onda nije novaca, a uvjek ju obećaju, i nije li gospodu na aministracijonu sram pit onu lemunadu iz sadanje funtane — a po leti svirit bez vode. Za ginažij bezkoristni je bilo novaca.

Jur. A mo . . . Bilo je i još je, ma to su gospodski kapriciji.

Fr. Da baš gospodski, kako i ona potrošit 50 tisuć za klaonicu, kako da je to u Beču.

Jur. Poga popolo e tuži.

* * *

Fr. Kuda to klatiš Jurino, te ni već cielih osam dan vidit.

Jur. Sam hodil vidit kakov Teran imaju va Kringe, pak tom prigodom sam i nešto doznal.

Fr. A ča za božju volju!

Jur. Da je prihujal on veli gospodin iz Pazina davat nauk plovanu.

Fr. A pak?

Jur. Vero da je plovan dal pošten nauk gospodinu da takovega mu ni još nigdar nijedan dal.

Fr. Ala Bog ga živi, tako bi treba da mu ga da još ki Križanac.

Jur. Bi dobro bilo da, ma ča ćeš kad ga imaju strah.

Fr. Borme nek se ugledaju u plovana. Njemu je stel i župan zapovidat, pak mu se je podrsnulo.

Jur. Vero bi treba da se još kemu podrsne, i brzo.

Fr. Čuješ, ča ni bilo, more još bit.

Razne primorske viesti.

Dva rodoljubna dara za Božić i Novu Godinu.

Primamo: Pod štampom je omladinski koledar „Jorgovan", što ga je uredio g. J. A. Kraljić, ravn. učitelj družbine škole u Malom Lošinju (Istra) i urednik „Mladog Istrana". Sadržaj je „Jorgovan" biran i vrlo bogat. Osim koledara i običnih koledarskih viesti donaša obilje liepih pripoviesti i pjesama od naših ponajboljih omladinskih pisaca i pjesnika. Pridodana mu je pjevanka, rječnik tudjih i nepoznatih riečih, red nauka, 1×1, živa računica, večernja zabava, mjere, utezi i novci, snieguljice, iskrice, zagonetke, smješice, bilježnica itd., a ukrašen je obiljem zgodnih ilustracija. „Jorgovan", u formatu bilježnice, stojat će 60 para, poštom 10 para više. — Čista dobit od razprodaje ide u korist „Mladog Istrana". — Odgonetači bit će nagradjeni. Ovaj najnoviji podhvat svoje vrsti u nas Hrvata preporučamo, već obzirom na to, što se radi za povećanje i poljepšanje „Mladog Istrana" kome je svrha, da probudi, osviesti i oplemeni siročad naše biedne Istre. Molimo gg. učitelje, učiteljice i sve prijatelje naše mladeži, da podupru ovaj hvalevriedni podhvat, pa dà i tako priskoče u pomoć oko spašavanja naše hrvatske dječice u Istri. „Jorgovan" izaći će oko 20. t. g., a slati će se samo onima, koji unapried dostave odnosni iznos ili pouzećem. Pod uredničtvom istoga izaći će polovicom t. m. mali džepni koledar „Ostroman", kao uspomena na desetgodišnjicu umorstva istarskog narodnog mučenika Josipa Oktavijana Ostromana. Ovaj zgodni koledarić imati će izmed ostaloga i liepu pjesmu, izpjevanu prigodom umorstva mučenika. Čista dobit ide u korist „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru. Ciena biti će mu od 20—30 para, o čemu ćemo naše cienjene čitatelje svojedobno tačnije obaviestiti. Predplate na „Jorgovan" i „Ostroman" prima sam urednik.

Najtoplije preporučamo rodoljubima da nabave ove liepe koledare, čim će dobiti ne samo dva liepa koledara nego i doprinieti najljepši dar za Božić i Novu godinu lošinjskoj dječici Družbine škole.

Tužni glasovi iz Porečko-Puljske biskupije. Iz zapadne Istre piše nam prijatelj: Doznao sam, da je naš biskup, preuzv. g. Flapp, pred malo dana poslao u čisto hrvatsko mjesto Brkač kod Motovuna jednoga svećenika iz južnoga Tirola, koji ne pozna ni rieči hrvatske. Taj svećenik da je bio župnikom u Fazani kod Pule, gdje da se je morao na župi zahvaliti (znista ne radi uzornog svog djelovanja) i za pedepsu poslaše ga na kapelaniju u Brkač. Nu na žalost onoga našega pučanstva nije pedepsan tim toliko on, koliko onaj puk ni kriv ni dužan.

Sada su u Motovunu tri Tirolca, jedan kanonik-dekan i dva kapelana, a jedan kanonik Motovunac, koji razumije toliko hrvatski, da nam se za silu može narugati. I tako naš puk iz Motovunske okoiice mora da plaća svećenike, koji ga ne razume!!

U Žbandaj, gdje je ostavio viečnu uspomenu dobri i nezaboravni župnik blagop. Semelić, poslaše poznatog talijanškog svećenika Franca Porečana, koji je u svoje vrieme u Labincima uveo talijansku propovied čisto hrvatskom puku. Njegovi nasljednici nastavljaju taj protuvjerski posao, radi česa mora da zaplače svako kršćansko srce. — I tako se putem crkve malo po malo otudjuje svojemu jeziku i narodu nesretni naš rod u ovoj biskupiji.

Pravom se vesele talijanska gospoda u Poreču, što se godimice na stotine i stotine Hrvata otudji u onih stranah svomu jeziku i narodu, ali to nije njihova zasluga, to ne ide na njihov račun, to ne bilježimo njima u raboš, već nazovi apoštolom vjere, mira i ljubavi, koji će za to Bogu račun polagati a njihova će imena upisana ostati najcrnjim slovima u povjesti istarskog patnika.

Promjena pješačke pošte Vodice-Obrovo u voznu poštu. Od c. k. ravnateljstva pošta i brzojava doznajemo, da se je pješačka pošta izmedju Vodica i Obrovog promjenila u voznu poštu dne 1. o. m. Poštu će voziti jedan konj jedan put dnevno i to: odlazak iz Vodica u 9·30 u jutro, iz Golca (pošt. sabiraonica) u 11 sati; dolazak u Obrovo u 12 sati (podne). Odlazak iz Obrovog u 1 sat, iz Golca u 2 sata, dolazak u vodice u 5 sata.

Nova knjiga. Nakladom knjižare Gjuro Trpinac u Zagrebu izašla je ilustrovana knjižica o varalici Strassnovu pod naslovom: „Gospodin ministerialni savjetnik u Zagrebu". Ciena je 80 para, a poštom K 1·10, te se naručuje kod gorirečene knjižare.

Podpore za zemljomjerske nauke. Počam ovogodišnjom školskom godinom podieliti će predsjedničtvo c. k. ravnateljstva financija za Primorje više podpora po 1000 K godišnjih abiturientom realka i gimnazija, koji kane položiti zemljomjerski (geodetički) tečaj na kojoj tuzemskoj tehničkoj visokoj školi.

Molitelji moraju se obvezati, da će nakon dovršenih nauka ostati najmanje 10 godina u državnoj službi evidencije. Potonji uvjeti objelodanjeni su u službenom listu.

Za Družbu „sv. Cirila i Metoda“ u Istri sakupljeno je medju prijatelji g. dra. F. Brnčića, koji proslaviše dne 7. o. m. u „Narodnom Domu“ kod Sv. Ivana njegov odvjetnički izpit 35 kruna. Novac odaslan je ravnateljstvu.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. u K. Izvieštaj o sastanku na „Miljskom hribu“ morali smo odložiti radi nestašice prostora u listu. Živili!

I ovom prigodom molimo naše cienjene dopisnike da nam šalju što kraće dopise, jer inače se radi pomanjkanja prostora dogodi, da ili dopisi zakasne ili u obće izostanu, što je nama vrlo neugodno a po samu stvar štetno.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misno odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, sviećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, a toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme** (težkog disanja), **nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje** (migrène) **kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice** (epilepsije), **mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence** skopčane sa bolešću hrbta, **bliedila** (malokrvnosti), **želudačnih** grčeva, **beztežnosti, ischiasa, punokrvnosti**, svih udnih grčeva, **hypochondrije**, tjelesnih grčeva, **hämorrhoida**, kao i kod **svesobće slabosti** itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali jpak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismobrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa **vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancija.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara (Narodni Dom) prvi pod, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

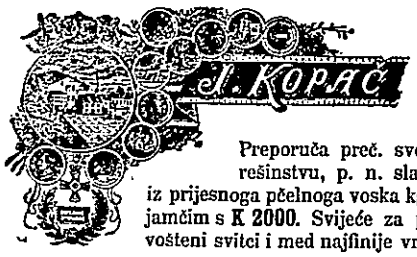

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svjeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svjeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co – Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. nove čihane K 9·60, bolja K 12·—

biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—

kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 36·—

razašilje se frankiranim pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 20. decembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojnu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrjeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se nadsloviju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kl.).

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu prouzv. ministra trgovine.

Pozivom na interpelaciju prvopodpisanog i drugova od dne 14. svibnja 1901. u kojoj bijaše opetovno istaknuta potreba, da se mjesto Punat na otoku Krku spoji sa parobrodima i da se u tu svrhu dubljim učini morsko tlo kod ulaza i zaljev Punta;

obzirom na to, da je usljed molbe mjestne obćine Punat od dne 10. augusta 1897. i 5. augusta 1899., kojoj se pridružiše i mjestne obćine Baška i Vrbnik, c. k. lučki ured u Malom Lošinju usljed odredbe c. kr. pomorske vlade u Trstu od dne 6. decembra 1899. i naredbe c. k. ministarstva trgovine od 9. novembra 1899., priobćio mjestnoj obćini Punat, da tehničkih iztraga osobito obzirom na visočinu eventualnih troškova, da li će se, da se omogući parobrodni saobraćaj sa Puntom, graditi mul izvan ulaza u zaljev ili dati će se dubljim učiniti morsko tlo tom ulazu;

obzirom na to, da troškovi u tu svrhu nebi bili osobito veliki i da bi se time uvažilo potrebe naroda, na koji se mora uzimati obzir;

obzirom na to, da su izvješća od stanovite službene strane na c. k. pomorsku vladu, da bi naime trošak potrebit da se dubljim učini ulaz u zaliev bio nekoristan, jer da struja iznaša 12 do 16 milja u jednom satu, posvema neopravdana i neistinita dapače zlobna i strančarska i da struja nije nikada tako jaka, da bi mogla kakvog starca ili dječka smetati u veslanju u sasma malenom čamcu a tim manje parobrod;

obzirom na to, da su se organi c. k. pomorske vlade u Trstu naknadno uvjerili da su ona izvješća neistinita;

obzirom konačno na pučku skupštinu obdržavanu na Puntu dne 21. oktobra t. g. na kojoj bijaše ova stvar temeljito prorešetana i na kojoj se je na onoga, koji je prouzročio, da se zateže, da se ulaz dubljim učini odnosno da se zatečе toli očekivanu i potrebitu parobrodarsku svezu sa Puntom, tako rekuć sa prstom kazivalo — uslobadjaju se podpisani postaviti na Njeg. Preuzvišenost gospodina ministra trgovine upite:

Je li Njegova Preuzvišenost voljna:

1. poduzeti shodno, da se odmah započne radnjom, da se dubljim učini morsko tlo kod ulaza u zaliev Punta i da se omogući toli potrebita sveza sa Puntom na otoku Krku i da se eventualno naknadno u tu svrhu kredit zatraži?

2. naložiti, da se proti podredjenom činovniku, koji je u tom pogledu krivo izvješćivao, prinjerno postupa.

Beč, 5. novembra 1906.

Spinčić, Špindler, Borčić, Perić, Povše, Pfeifer, dr. Korošec, Vuković, Šuklje, Šusteršić, Biankini, dr. Ploj, Žitnik, Klaić, dr. Dulibić, dr. Gregorčić, Robić, dr. Klumpar.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 18. decembra 1906.

Puna dva su tjedna što nije zasjedala zastupnička kuća carevinskoga vieća. Zastupnici, osim delegata, raztekli su se svojim kućam. Delegati sastajali su se u svojih sjednicah u Budimpešti.

Tamo je delegat iz Dalmacije, naš brat Hrvat Biankini osvjetlio izvanjsku politiku monarhije obzirom na Hrvate, osobito one u Dalmaciji i Istri, i obrazložio grubi postupak s našim narodom u Bosni i Hercegovini. I ako mu je grof Schönborn njekim načinom spočitnuo, da onakvimi govori kakav je Biankinov ne pripravlja put mirnoga sporazuma Austro-Ugarske i Italije, to mu je Biankini odgovorio, da je on tu da istinu govori, a ne da ju zabašuruje. Sporazum izmedju obiju država nejma se postizavati na račun i štetu Hrvata osobito Hrvata primorskih zemalja, kao što se je to do sada činilo i kaošto se još čini. Ako je skupni ministar Burian mislio, da će zatomiti klicanje Biankina za pravicom i ljudskimi odnošaji u Bosni i Hercegovini, tim da reče da nije istina što je Biankini govorio, to se je prevario; Biankini mu je u protuodgovoru, koj je trajuo jednu uru dokazao, da on istinu govori, a da je Burian koj hoće da istinu zabašuri.

* * *

Prošla dva tjedna zanimalo je javnost rad gospodske kuće carevinskoga vieća. K njoj je prešla na razpravu zakonska osnova o izbornoj preosnovi, prihvaćena u zastupničkoj kući 1. decembra. Već po tom kako je bio sastavljen izborni odbor u gospodskoj kući, moglo se je slutiti, da će ta kuća nješto što većina zastupničke kuće neće. Članovi gospodske kuće kazali su se obćenito protivni sveobćemu i jednakomu izbornomu pravu. Da ga, ako je u obće moguće, kako zaprieče, oni su se postavili na stanovište pluralnoga izbornoga prava — to jest takovoga, da bi njeki državljani imali više glasova nego drugi. Nedaju više glasova ni plemstvu, ni bogatstvu, nego dobi. Oni koji imadu 35 godina i više, nek imadu više od jednoga glasa. Tako je odlučio izborni odbor gospodske kuće sa 14 proti 4 glasa. Na dalje stvorio je taj odbor, sa svimi proti jednomu glasu, i drugu odluku. Odlučio je najme da se ima zakonom ustanoviti „numerus clausus - zatvoren broj", obzirom na broj članova gospodske kuće. Do sada je najme broj članova gospodske kuće neopredieljen. Kralj, na predlog svakodobne vlade, može jih imenovati koliko hoće. Sad gospodska kuća želi ustanovu, da se reče, toliko i ne više, ima brojiti gospodska kuća. To je njeko omedjašenje kraljeve volje, odnosno volje svakodobne vlade, a ojačenje gospodske kuće.

Vlada je pristala na ovaj posliednji zahtjev gospodske kuće, i podastrla zakonsku osnovu, kojom bi se uveo numerus clausus. Zahtjeva pak od gospodske kuće, da prihvati izbornu preosnovu nepromjenjenu kako ju je prihvatila zastupnička kuća. Ob obojem se mnogo razgovara i drži konference u zastupničkoj i gospodskoj kući. Ova će imati četvrtak sjednicu i o tom razpravljati. Stalnostju se očekuje, da će se gospodska kuća zadovoljiti sa numerus clausus, a da će na ovo pristati takodjer zastupnička kuća. Izborna preosnova pako za zastupničku kuću bit će prihvaćena kako ju je ova prihvatila.

* * *

Jučeranja sjednica zastupničke kuće prošla je u znaku obštrukcije. Radikalni česi zahtjevali su da se svi podnesci doslovno čitaju. Čitali su se dvie ure. Onda se je razpravio prešni predlog dra Sobotke i drugova za osjeguranje starih, bolnih, nemoćnih i bezposlenih. Govorili su osim predlagača dra Sobotke, zastupnici Fressel i Sternberg. Prešnost bila je zabačena, i sjednica zaključena.

Što se je to javno razpravljalo, vodili su se skrovno pregovori vlade sa radikalnimi Česi, s kojim su se solidarni izjavili liberalni Slovenci. Oni imadu do 60 prešnih predloga, i imadu pravo da se ti razprave prije nego li privremeni proračun, kojega treba vlada za g. 1907. Za to se je ova upustila u pregovore s rečenimi. Ovi su dopustili da se prije njihovih prešnih predloga razpravi provizorij, al samo pod uvjet da se prije toga razpravi resolucije o poboljšanju plaća kancelarijskih pomoćnika i radnika.

Prema njihovomu zahtjevu razpravila se je prešnost toga predloga danas i bila prihvaćena. Iza toga se je razpravila prešnost predloga da se razpravlja provizorij u prvom čitanju. Govorili su k prešnosti posve kratko grof Sternberg, grof Palffy i Prašek. Oba prva izrazila su se za prešnost. Oni hoće da vlada, koja uvadja sveobće i jednako izborno pravo, nosi takodjer odgovornost za sve ono što će se usljed toga dogoditi. Prešnost bila je prihvaćena. K stvari, najme k prvomu čitanju proračuna, zabilježeno je mnogo govornika. Prvi protu-govornik govori Mladoček Kaftan.

Ugodnosti na talijanskim željeznicama*)

Prizor na kolodvoru.

Putnik, (kolodvorskom činovniku): Molim koji od ovih vlakova polazi u Turin?

Činovnik: A odlazi li u obće koji vlak u Turin?

Putnik: Pa naravno, barem po voznom redu . . .

Činovnik: Moram jednom biti na čistu. — Gospodine glavaru, polazi li koji vlak u Turin?

Glavar postaje: Dakako! Jedan od ovih petero vlakova doista polazi — ali koji baš — to neznam.

Putnik: Molim, a kako mogu doznati, koji polazi u Turin?

Glavar: No, to je posve jednostavno. Uzmite onaj, koji se prvi desi. Dodjete li tim u Turin, to vam je bio onaj pravi. Dodjete li pak u koji drugi grad, — eh onda je vlak za Turin sigurno jedan od ona ostala četiri.

Putnik: Zahvaljujem. Kada odlazi?

Glavar postaje: To vam ne mogu kazati. Vi moj gospodine, previše zahtijevate.

Putnik: Po voznom redu, imao bi otići u 4 sata.

Glavar postaje: Lako da i ode . . .

Putnik: Ali sada su već 4 sata i 10 č.

Glavar postaje: Doista, pa što dalje?

Putnik: Po tom je vlak zakasnio već 10 časaka.

Glavar postaje: (smije se).

Činovnik: (takodjer).

Nosioc prtljage: (isto).

Putnik (zbunjeno): Zar sam rekao koju glupost?

Glavar postaje: Naravno! Moj gospodine, čovjek nesmije biti tako pedantan! 10 časaka prije 10 časaka kasnije — trice!

Putnik: Sada je već i 15 časaka prošlo.

Glavar (ljutito): Krasno zaista! Do pet časaka bit će ih već 20, do 10 bit će 25 časaka. Brojite samo, pri tom prolazi vrieme brže.

Putnik: Oprostite još jedno: uzeo sam kartu I. razreda ali je lamo već sve prepuno. Gdje bi mogao naći mjesto?

Glavar postaje: Dopustit ćete, ja ne mogu za Vas pripraviti posebni vlak. Udjite u kola II. razreda.

Putnik: I ta su već takodjer prepuna.

Glavar postaje: Svi se tuže, slabo se putuje — a ipak svi putuju. Idite u III. razred. — —

Putnik: Onda ću ipak dobiti razliku natrag.

Glavar postaje: Razliku!? Naprotiv, morat ćete još platiti i globu jer s kartom I. razreda uzimljete mjesto III. razreda, koje pripada siromašnom proletarcu.

Putnik: Do koliko će dakle vremena vlak otputovati?

Glavar postaje: Do dva ili tri sata. Danas zakašnjuju svi vlakovi popreko 2 sata.

Putnik: No, dobro! Kad mi još ostaje toliko vremena, to ću još priupitati, jeli mi pokućstvo, koje sam — ja se naime selim — otpremio put Turina, doista odpremljeno.

Glavar postaje: Dà, dà možete. No kada putujete ne smijete se — znate — tako žuriti . . . Vlakovi ne mogu — naime — dolaziti i odlaziti kako se vama svidja, već kako mogu.

Putnik: Pokorno molim izvinite. Vi doista imate pravo . . . Ne zamjerite, ako sam toliko slobodan pa hoću da putujem...

Prizor u bureau za prtljagu.

Putnik: Je li moje pokućstvo već odpremljeno?

Činovnik: Kakovo pokućstvo?

Putnik: Ja sam A. P. te sam otpremio svoje pokućstvo u Turin.

Činovnik: A kada?

Putnik: Pred jedno 10 dana.

Činovnik: No, tada može biti da je već otpremljeno.

*) O glasovitim nouredostima na talijanskim seljeznicama, donio je ovu satiru jedan milanski žaluriči list.

Politički pregled.

U Puli, dne 19. decembra 1906.

Austro-Ugarska

Sudbina izborne reforme riešit će se još budućeg tjedna. Gospodska je kuća sazvana za 20. o. m. na sjednicu sa dnevnim redom: drugo čitanje zakonske osnove o izbornoj reformi. U parlamentarnim se krugovima drži, da će plenum gospodske kuće odkloniti predlog odborov, te se izjaviti za numerus clausus, ako bude imala garancije, da će ga i zastupnička kuća prihvatiti. U tu svrhu vodi već vlada pregovore sa pojedinim strankama zastupničke kuće.

U sjednici austrijske delegacije upravio je Biankini interpelaciju na vojnoga ministra glede odbijanja hrvatskih i slovenskih natjecatelja za učiteljska mj sta vojnih škola u Istri i Dalmaciji. Nadalje je pitao ministra financija hoće li se pomoći šerijatskim praktikantom u Bosni i Hercegovini, te hoće li se ustrojiti vrhovno sudište u tih pokrajinah.

Zatim je nastavljena razprava o okupacionom kreditu. Ministar Burijan obširno je odgovorio Biankiniju, te kazao, da se čudi, kako može jedan delegat podvrći takovoj kritici upravu Bosne i Herceg. Brani činovničtvo i osobito hvali odjelnog predsjednika Horovitza. Švabe su primili govor ministra sa odobravanjem. Biankini pobija uspješno ministra i veli, da ostaje kod svojih navoda.

U hrvatskom saboru u Zagrebu vodi se još uvijek razprava o adresi, koju kani sabor podnesti kralju.

Crna Gora.

Četrdeset zastupnika skupštine stavilo je predlog, da se glavni grad sa Cetinja premjesti u Danilovgrad, pošto na Cetinju nema nuždnog prostora za razvitak, a nema ni dovoljno vode. Uz to da je zima na Cetinju preduga i preoštra. Da li će se ovom predlogu moći udovoljiti i kada, nije ni s daleka sigurno, pošto bi za prenos priestolnice trebalo mnogo troška da se sagrade: kneževski dvor, sve potrebite zgrade za vladu, i druge s tim u savezu. O predlogu povest će se u skupštini razprava.

Rusija.

Iz Moskve javljaju, da su prisustvovali mnogobrojnom sastanku takozvanih oktobrista stranački odaslanici iz Petrograda, ustavno demokratske (kadetske) stranke, stranke mirna obnavljanja i desnice. Govornici od kadetske stranke govorili su, da je vlada kriva, što je rad državne dume bio neuspješan.

Njemačka.

Njemačka vlada razpustila je državni sabor jer se je većina izjavila proti nekojim vladinim osnovam.

Francezka.

U Francezkoj zapodjela je slobodnozidarska vlada žestoku borbu proti katoličkoj crkvi. Ona je zaplienila crkvena dobra, protjerala biskupe, nadbiskupe i kardinale te je pošla tako daleko, da zahtjeva od katoličkih svećenika, da joj i nadu služ-beno prijaviti kada kane služiti sv. misu. Toj nepotrebnoj borbi izmedju crkvene i državne vlasti veselè se najviše neprijatelji Francezke.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Čestit Božić! Svim vriednim čitaocima „Naše Sloge" želimo sretne i vesele svete Božićne blagdane.

Žepni koledar. Današnjom broju „Naše Sloge" priložili smo našim predplatnicima „Žepni Koledar", što ga je izdala naša Narodna Tiskara Laginja i dr. u Puli. Koledar je vrlo prikladan i jeftin — stoji 20 para — te preporučamo da svatko kupi.

Našim predplatnicima. Budući broj našeg lista izaći će radi Božićnih blagdana na pol arka, budući radi istih nije moguće složiti list na cielom arku. Molimo s toga naše cienjene predplatnike da ovo uvaže, a uredničtvo nastojat će u budućoj godini nadoknaditi ovaj manjak s prilozima. — Uredničtvo.

Božićnica družbine škole u Šijani. U nedjelju dne 23. t. mj. u 2 s. po podne biti će u dvorani „Narodnog Doma" Božićnica za mladež Družbine škole u Šijani. Prijatelji našeg pomladka se pozivlju da prisustvuju ovoj Božićnici.

Lošinjski kotar.

Osobiti obzir krčke kurije prema jednom svećeniku. Lošinj polovicom prosinca 1906. Nemamo riečí, da opišemo radost našega srca, kada smo ovih dana, pohodivši ovo mjesto, vidili narodni njegov napredak. Čim se stupi u grad, opazi se odmah liepu zgradu „Hrvatskog Doma", na kojoj se u zlatnim slovima bliešti nadpis. Evala Vam Veloselci, što se nieste sramili Vašeg imena, već ste time pokazali domaćim izrodom te Niemcu i Magjaru, koji posjećuju Vaše mjesto, da ste Hrvati i da takvi ćete ostati usuprot ljute protimbe vlade, občine, crkve i Vaših naseljenih gostova, koji ma i bili baruni, hofrati ili doktori, neće tako lako progutati naš hrvatski narod.

Uputismo se u čitaonicu i sastavši se so tamošnjim pregaocima narodne stvari, otvorili smo si medjusobno naša srdca. Vrlo nas je obradovao njihov napredak, i što već su počeli obdržavati zabave n. pr. plesove i tombole, što se narodu puno svidja. Hvalevriedno je pak njihovo nastojanje, kako bi podučili nešto narod, te su odlučili da će obdržavati tečaje za analfabete, koje će podučavati neumorni naduč tel j Družbine škole u Malom Lošinju gosp. Ivan Kraljić.

Evo pak njekoliko njihovih jada, koji zaslužuju, da ih dozna sviet è da se vidi prevelika obzirnost krčke kurije u postupanju prema jednom talijanskom svećeniku.

Kada je tamo junija mjeseca bio dogradjen „Hrvatski Dom" pošao je predsjednik „Posujilnice", čije je vlastničtvo zgrada, k ovdješnjem župniku mons. don R. Stuparichu, zamoliviši ga, da bi došao blagosloviti novosagradjenu kuću. Ovaj mu na to odgovori, da će doći, ali da će blagoslov držati latinski. Naš predsjednik nije na to pristao, već zahtjevao hrvatski blagoslov, kako je to običaj; ali župnik držeći se svoje odluke zanieknо je običajni blagoslov. Može li se pomisliti veće smjelosti i mržnje prema svemu, što je hrvatsko, kada se niječe hrvatski blagoslov, samo zato jer je kuća narodna. Nije naš posao, da ovdje dokazujemo pravo hrv. jezika i neprirodno uvlačenje latinštine, to bi mogli najbolje razbistriti tamošnji rodoljubi.

Uprava je prijavila odmah dogadjaj biskupiji, ali od tada prošlo je već 5 mjeseca a da ueima nikakvog odgovora. Eh pa kako bi učinili krivo talijanskom mezimčetu, kojemu da će za zasluge, što si je stekao u borbi proti hrvatskom jeziku u crkvi i izvan nje, sada prigodom 25-godišnjice njegovog župnikovanja podieliti kakovo odlikovanje!!

Jednom nam je jedan svećenik kazivao, da pada pod suspenziju svaki svećenik krčke biskupije, koji uvadja novotarije, i to po odlukama diocezanske sinode. Kako može pak župnik velološinjski mienjati običaje preko noći, n. pr. držati sprovode trećeg reda latinski, premda ih se do sada držalo uvjek izključivo hrvatski; to je prava zagonetka. Ili možda sinodalne odluke vriede samo za Hrvate?

Vrieme bi bilo, da biskupija poduzme mjere koje se od nje očekuju, pa da mjesto preporuke za kakovu odliku, pošalje gosp. župniku nalog, da mora blagosloviti „Hrvatski Dom" u onom jeziku u kojem se drže sve ostale blagoslove u crkvi i izvan nje; u jeziku, što bi po pravu morao biti crkveni jezik velološinjske crkve, u kojoj se od starine glagoljalo, te neka poduči talijanskog mezimčeta, da je on pastir Hrvata i Talijana; ako mu je toliko nemilo doći pod krov „Hrvatskog Doma", nek pusti mjesto drugima.

Skrajno je već vrieme, da se nešto učini u ovom zapuštenom mjestu; radi toga pišemo ovo malo redaka podpunim uvjerenjem da ćemo do brza čuti od tamošnjih Hrvata, da je njihov „Dom" blagoslovljen po njihovoj želji. Drugčije bi pala nemila sjena na postupanje naših, koji sjede u kuriji. Pravica mora biti za sve jednaka bio on mladi kapelan ili stari monsignor.

Krčki kotar:

Baška (otok Krk) 15. decembra 1906. Pod naslovom „Novo družtvo" izvoljelo je slavno uredničtvo uvrstiti u broju 50. od 13. t. m. viest, da je c. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo pravila n o v o g a družtva, koje se je ovdje ustrojilo pod naslovom: „Bratovšina presv. oltarskoga Sakramenta i za podpomoć duša u čistilištu". — Izvor, odakle je ta viest potekla, nije mi poznat. U samoj stvari poznato mi je sliedeće:

God. 1868. ustrojilo se ovdje družtvo pod nazivom Bratovščina presv. Sakramenta i za polakšanje duša Očistilišta". Družtvo bijaše potvrdjeno od blagopokojnog krčkog biskupa dra. Ivana Josipa Vitezić dne 22. septembra 1868. br. 752. Ustrojenje družtva bijaše prema zakonu 15. novembra 1867. (d. z. l. br. 15) prijavljeno c. k. namjestničtvu te ga je ovo uzelo tukodjer do znanja. Toliko stoji, da sam ja, u ovo blizu 12 godina što sam ovdje župnikom, bio svake godine potražen od političke oblasti, da prijavim broj članova družtva, što sam uvijek i činio.

Kako je dakle došio do navedene viesti u „Našoj Slogi" to mi je pravo čudo. Po § 9. družtvenih pravila predsjednikom je družtva župnik u Baški, dakle za sada ja. Kano takav obnašam čast i vršim sve dužnosti predsjednika družtva. Nikad nisam podnesao molbu da bude to tobože n o v o družtvo od vlade potvrdjeno, niti imam do danas kakve riešitbe ili spisa, kojim bi se to družtvo potvrdjivalo sa strane c. k. vlade. Ili je dakle Slavno Uredničtvo nasjelo kakvoj varalici, ili je c. k. Namjestničtvo doistine riešilo gospodnje godine 1906. ovamošnju molbu iz godine 1868, a meni još to do danas ne priobćilo.

Ante Andrijčić, župnik.

(Ovu smo viest crpili iz tršćanskih listova, a doniela ju je medju ostalim i tamošnja „Edinost". Op. Ured.)

Pazinski kotar:

Božićnica u Pazinu. Dječje zabavište priredjuje Božićnicu dne 23. o. mj. u 3 s. po podne u zgradi „Narodni Dom". Prijateljem naše dječice kliče unaprijed „Dobro došli!"

Za prosvjetu naroda. Za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu sakupljeno je na dekanskoj konferenciji u Pazinu za „križanski zakon" K 68 40: ½ od svote sakupljene na dekanskoj konferenciji u Krbunah na uspomenu pok. Vinka Zamlića K 17·50. Živili dobrotvori!

Nemarnost našega naroda u Pazinu. Pišem Vam velec. gosp. uredniče, ovo nekoliko redaka, da Vam se potužim na jednu veliku manu, koju opažam kod mnogih naših ljudi. Pred nekoliko godina nije u Pazinu bilo gotovo ni jedne hrvatske trgovine ili poduzeća. Danas hvala Bogu stojimo i u tom pogledu mnogo bolje, jer imademo trgovinâ svake ruke, koje su u rukah narodnih ljudi. Prema tomu trebalo bi da se ni jedan narodan čovjek, ni jedna naša obitelj ne služi nego samo kod naših trgovaca, ali na žalost nije tome tako. Često vidjamo naše ljude gdje polaze tudjinske gostione i trgovine i to ne samo seljake nego i inteligentnije slojeve. Time podupiru naše krvne neprijatelje, a odmažu našim ljudima i prave im najvećih neprilika. Osobito upada u oči, da se naši ljudi premalo služe u jedinoj hrvatskoj mesarni, što se nalazi u zgradi „Nar. Doma". Do prošle godine nismo imali svoje mesarne, nego smo se svi morali služiti kod poznatog odpadnika Margbettich-a, plaćati meso, kako je sam htio i uzimati onakovo, kako je dao. Onda smo svi uzdisali i želili, da već jednom dobijemo u Pazinu i svoju mesarnu, gdje ćemo imati sve, kako budemo htjeli. A sada kad smo napokon i to postigli, vidimo da se mnogi naši ljudi iz grada i okolice vole služiti kod Marghetticha nego u našoj mesarni, samo zato, jer im se on sada ulagiva i hoće na svaki način, da utuče našu mesarnu. To je žalostno i sramotno za nas. Ista gotovo stvar vrijedi i za gostionu u „Narodnom Domu".

Toliko bez zamjere budi rečeno onomu, koga se tiče. Nedajmo da se s nama naši neprijatelji rugaju i da se vesele našoj neslozi i nemarnosti.

Labinska „Podestarija" i pravica!

(Konac.)

Sazidalo se veliku palaču za občine i škole sa svim sjajem, a do danas nije se je platilo. Premda dobiva labinska občina preko 16.000 K občinskog nameta od ravnateljstva rudnika u Krapnu — premda je uz to još veliki namet na sve u samom Labinu, ne može ona ipak napried. Nije ni čudo! Koliko se je novaca bacilo u na polovicu već razrušenu „Piazza di S. Marco"; koliko za cestu okolo grada Labina i to sve uzalud. Poznati „Vittorio Scampicchio" i sada živući expodešta u Trstu, sin bivšeg načelnika, i ekstajnik dr. Calioni (sada u Rovinju) tako su htjeli i tako je moralo biti. Kada je bilo sve na rubu propasti, otidjoše obojica, prvi u Trst, a drugi u Rovinj. Postigli su svoju, i sada nek se drugi češu ako ih svrbi.

Putnik: Molim, budite tako prijazan, pa me izvijestite . . .

Činovnik: Uff! (drugom činovniku): Je li pokućstvo gospodina A. P. otpremljeno u Turin?

Drugi činovnik: U Turin nije ništa otpremljeno.

Putnik (snebivajući se): Kako to? To bi mi bilo veoma žao. Bih li mogao znati, kamo je onda poslano?

Činovnik (drugomu činovniku): Da nije u Mletke?

Drugi činovnik: Nije. U Mletke je pogrešno poslano ono, što je bilo odredjeno za Rim.

Činovnik: Onda bit će pošlo u Rim?

Drugi činovnik (gleda u kojige): U Rim je pošla jedna kutija, što je bila adresirana u Bergamo . . .

Putnik: Molim, pogledajte časak da nije u Bergamu . . .

Drugi činovnik (nestrpljivo): Ne, Vaše pokućstvo nije u Bergamu. — Hm! tamo su pošla kola svježih jaja koja su za pravo morala u Genevu.

Putnik: To je ipak, dozvolite, veoma loše! — —

Činovnik: Loše ili ne loše, nema smisla, da nas i dalje ovdje trudite . . . Ne koristi ništa! Ovdje nema ni traga vašem pokućstvu. Vi ga u opće valjda nijeste ni predali. Vidite i sami, ovdje je sve u najboljem redu. Pokućstvo odredjeno za Rim, pošlo je u Mletke, kutija za Bergamo u Rim, jaja za Genovu u Bergamo. Sve je to posve točno zabilježeno, samo o vašem pokućstvu nema ni riječi; vi ga nijeste predali.

(Velika vika, žviždaji, signali itd. Svi činovnici bježe van. Dolazi vlak).

Putnik: Što je?

Glavar postaje: Ne vidite li? Sada su točno 4 sata 30 časaka. Stigao vlak, koji je imao prispjeti jučer u 4 sata 30 časa. Točno po voznom redu . . . !

Ako dodje čovjek na občinu, na svakom mjestu kaže sve kao da smo u Kalabriji. Prema ulazu sjedi šior exfabrikant iz Malog Lošinja, sada „segretario comunale", Jerolimić (sada Gerolimich) uz jednoga pisara i blagajnika. Na zidu u okviru vidiš imena čisto napulitanska naših podobćina, tako n. pr. mjesta: *Dubrova* čitaš: *Selva*, mjesto *Šumbreg*: *Cimiana*; mjesto *Kremenica*: *Montegnana*; *Cerovica*: *Cerovetto*; *Brgod*: *Bergolo*; *Vlakovo*: *Romania*; *Rabac*: *Porto di Albona* itd. *infatti* neznam, tko je tako krstio i tko je bio za kuma ovim kumčetima; valjda šior Grča. Dakako, svaka čast i krstitelju i kumu! Ipak smo se morali smijati tim izmišljotinam kao Cerovetto, i mi bismo da nas pitaju stavili gospodi „manca il cervello!

Napise gore imenovane imaju i na koricama občinskih knjiga. Da li se tim fabrikatom služe i uredno do sada nam nije poznato. Toliko samo znamo, da se tim služi motovunski benevrekar g. dr. Grča kada izdaje izkaze o cieplјenju boginja za c. k. poglavarstvo u Pazinu, i to već, kako smo mogli doznati, 2 put ove i predprošle godine. Lani valjda se je pokajao te zato stavio barem starinsko Cerovica.

Da se sve uredjuje samo talijanski, to ne treba tek da kažemo, ta drugog jezika (izvan ako im kmet prinese košić jnja ili piliće, da borme da lome nekako hrvatski) ne poznaju. Najviše se jade kada dobe koji dopis ili molbu u hrvatskom jeziku. Kako su maleni u svojoj kulturi neka služi ovaj primjer: Još za vlade Škampićeve donese jedan seljak, čiji sin je na naucima, molbu ili bolje rečeno svjedodžbu siromaštva g. Škampiću da ju potvrdi sa svojim „Visto". Svjedodžba bijaše pisana hrvatski. Premda je lani, mjeseca decembra (na 5/12. 1905.) isti „gospod", tako zovu ljudi ovdje načelnika, jednaku svjedodžbu istoga molitelja razumio i potvrdio, ove godine nije ju više razumio, jer otac nije ništa donio. Svjedodžbu siromaštva morao je otac poslati sinu premda nije bila potvrdjena od občine. Takvih slučaja ima puno i puno. Jade se i čine svakojake zapreke, ako ne će kmet da pleše kako oni sviraju. Znademo za više slučaja, gdje su molbe za oslobodjenje od vojničke službe, koje se je poslalo putem občine, jer su bile hrvatski pisane, ostale na občini ležati po više mjeseca, i dotični molitelji čekahu i čekahu badava na riešenje tih molba. Znademo, da se je moralo učiniti i drugu molbu, kojom se je tražilo prvu, i na dotičnim mjestima niesu niti za prvu znali. Zaspala je na občini jer je hrvatska, jer ju nisu učinili „šior exfabrikant" ili koji mladi pisarčić. — Službene spise šalju na župane samo talijanske, makar dotični ne razumije niti riječce što je nutra pisano. To sve narod dobro znade, znadu za to i političke oblasti ali haju i ne haju za to, nu svaka sila do vremena i Bog do vieka.

Za danas dosta, čim prije opet štogod.
Do vidova! *Občinar.*

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Svršeno je! uzdahnula je spokojno svaka naša hrvatska duša prošle subote na veče. Sumorni oblaci puni grada i oluje, što se nadvijavali dugo vremena na buzetskom obzorju, rasplinuli se i izčeznuli 15. o. mj., u zgodni najme dan naših obć. izbora. Svršili smo sretno! tako pozdravljao prijatelj prijatelja iza dovršenih izbora. Očekivasmo neprijatelja, kako najavljeno, u sva tri izborna tijela. Predvidjasmo to po široko razapetim mrežama talijanaške stranke naše prostrane občine; njihovi topovi puni ubojita zrnja zgodno bijahu namješteni da poruše hrvatsku občinu i rane hrvatsko srce. „Hanibal je na našim vratima" išao je šapat od ustiju do ustiju, od Huma, Sovinjaka i Zrenja do Sočerge, Movraža i Dana. Dugi niz godina ne vidjesmo opasna svoga protivnika na izbornom mezevu; al sami navještaj da je tu na vratima, uzdrmao je sve nas bez izuimke, uspalio u nas urodjeno naše ratoborno čustvo i rekosmo svak u sebi: dodji a mi ćemo te čekati na bojnom izbornom polju. I sastasmo se, u zao čas po našeg neprijatelja. Četvorica od njih sa tiskanom glasovnicom kandidata usudiše prodrieti naše guste redove u trećem tielu. To nas još većma podjari. Usplamtiše i najmirniji i najhladnokrvniji naši ljudi. Krv nije voda. U drugom tielu ne prikaza se protivnik samo da se može valjano pripraviti na što žešću navalu u prvom tielu. Sve neprijateljsko: živo i polumrtvo, prodano i neprodano, gospodsko i seljačko već prije podne odalo svoje glasove. „Propala je Hrvatska" porugljivo se dobacivalo našima na ulici. Do podne nekako glasovi obiju stranka bijahu pojednaki. Popodašnji satovi donesoše nama zlatnu jabuku — posvemašnje pobjede. Već malo iza podne ostaviše talijanski borioci svoje baterije u izbornoj dvorani i ostaviše skoro netaknutu poziciju hrvatskoj stranci. U 6 na veče puna dvorana naših čekaše da čuju uspjeh izbora u ovom tielu. Oduševljenje bijaše neopisivo, kadno naši ljudi doznaše za sretan uspjeh. Munjevitom brzinom dobar glas raširio se širokom občinom. Navještivali su to tučobranski hitci. Začeo jedan gruvati, a drugi ga redom nasljedovali. Brda buzetska i Kras uprav gorili silnom vatrom kresova, a ispod zidina Buzet grada ratoborno udarala domaća sokolska glazba. Divota! Kotlinom i brdinama orili se i odjekivali kliktaji radošću uzbudjenog ljudstva sve ispremješani svirkom glazbe i tutnjom tučobrana. Od silnog svjetla, pucanja i sviranja i kliktanja tresli se klimavi zidovi Buzeta, pa hoće da se ruši kano zidine Jerihu, kadno ga Izraelci svirkom obilaziše. Sve ovo potjeralo je jadne gradjane u njihova skrovišta, pak jedva onda izmoliše na ulice, kad je zadnji postol našeg čovjeka otišao iz grada i kad sve u okolici utihnulo. Ne možemo zašutiti veliku nezgodu. Kad naši baš u četi izadjoše iz grada oko 7 sati u večer, neki Crnac, gradjanin i poštni kočijaš, dašto naš najljući protivnik, potjera naumice na ljudstvo kočiju tako, da je jednoga našega sobom povukla te prešla preko njega sva četiri kola. Ponesrećenoga ponesoše u Sv. Martin odakle ga slijedećeg jutra kolima odvezoše njegovoj kući. Nade je, da će ozdraviti, a napaduću morat će suditi pravedni sud.

Ovako završismo naše obć. izbore sa podpunom hrvatskom pobjedom. Ono 4 protivnička glasa u III. tielu i 50 u I. znače malo bolje ništa obzirom na veliki broj naših birača.

Još jedan veseo pojav da istaknemo a to je, da sada za prvi put odabrasmo u obć. zastupstvo pet školovanih ljudi najme Iv. Sancina, dr. Iv. Letiša, dr. J. Flego, dr. Ščit. Dolenca i K. Rade. Stalni smo, da će ovi rodoljubi uz Fr. Flega, Sankovića i Buždona i Ziganta visoko dignuti našu občinu i dovesti ju na stalnu stazu napredka i časti.

Iz Sluma javlja se, da će se u nedjelju dne 30. prosinca o. g. obdržavati godišnja skupština ovdješnje podružnice sv. Cirila i Metoda. Budući da će za ciele skupštine sudjelovati i naša vrla i u kratko vrieme procvala buzetska narodna glazba „Soke!", te uz obični dnevni red predstavljati se i šaloigra: „Kuntra srcu se ne more" od V. Cara, to se time najuljudnije pozivlju gg. članovi, rodoljubi i prijatelji za što mnogobrojniji posjet.

Razne primorske viesti.

Američki Hrvati za „družbu sv. Cirila i Metoda" u Istri. Naš zemljak i vrlo čestiti rodoljub gosp. Ferlan Vjekoslav Ribarov, bivši občinski savjetnik u Kastvu, rodom iz Ferlanije, javlja svomu prijatelju, obć. načelniku gosp. Kazimiru Jelušiću u Kastvu iz Eureke u Californiji dne 29. oktobra o. g. izmedju ostaloga i sliedeću radostnu viest: Dne 24. septembra o. g. imala je „Narodna hrvatska zajednica" skupštinu ili konvenciju, te je medju ostalim zaključila na predlog našega vriednoga zemljaka g. Josipa Mendara iz Veprinca, delegata odsjeka br. 64 „Zvonimira" iz Sv. Frančiška, da se dade iz družtvene blagajne velezaslužnoj „Družbi" podporu od 200 talira.

Taj naš velevriedni istarski Hrvat i član „Nar. hrv. zajednice" nalazi se sada u domovini, u milom svom Veprincu, kamo je pošao posjetiti svoju rodbinu i uzeti milu si suprugu, s kojom će se povratiti u Ameriku. Zavedeni Vepričani imali bi se ugledati u tog svog čestitog suobćinara, koji služi na čast u tudjem svietu njima i svemu hrvatskomu narodu, kojemu je vjeran i odan dušom i tielom.

Dočim se ovim srdačno zahvaljujemo g. Ferlanu na ugodnoj viesti a g. Menderu na rodoljubnom zauzimanju za našu plemenitu „Družbu", želimo koliko njima, toliko svoj našoj braći u onim dalekim stranama svieta, da bi ih pratila svaka sreća i da bi nam se čili i zdravi vratili u domovinu i u naše narodno kolo. Živila američka naša braćo!

Ples na korist slovenske i hrvatske „Družbe". Tršćanska slovenska i hrvatska mladež sastala se je prošloga četvrtka, da se dogovori, kako će i ovoga mesopusta prirediti sjajni ples na korist slovenske i hrvatske „družbe sv. Cirila i Metoda". Vriedna naša mladež zaključila je, da će svakako prirediti taj ples u prostorijah „Narodnog Doma" u Trstu.

Novo parobrodarsko družtvo u Dalmaciji. Austrijska vlada izradila je zakonsku osnovu o uredjenju dalmatinske plovitbe. Riešenje je ovoga pitanja doduše odgodjeno, ali samo pitanje nije tim uklonjeno, već će doći jamačno nakon novih izbora za carevinsko vieće na pretres.

Iz podastrtog vladinog izvješća razabiremo, da će u novom društvu sudioničtvovati sva dalmatinska parobrodarska društva osim Račićevo u Gružu i Bokežka plovitba u Kotoru, te da će družtvu pristupiti i „Lloyd". Prema tome u novo družtvo, koje će se zvati „Dalmatia", ući će družtva „Dubrovnik", „Topić", „Braća Rismondo", „Negri i dr.", „Zaratina" i „Lloyd".

Temeljna glavnica novoga družtva iznosit će 7,200.000 K, a biti će podieljena u 41.000 dionica po K 200. Kapital se ima namaknuti uporabom parobroda i pripadajućeg materijala dioničarskih družtava i gotovinom.

Parobrodi i materijal reprezentira vriednost od K 6,056.120. Prema tome u gotovom će se imati izplatiti svota od K 2.143.880. Ovaj ostatak namaknut je od konzorcija u kojem su: Jadranska banka u Trstu, Trgovačka banka u Dubrovniku, Hrvatska vjeresijska banka u u Dubrovniku i Prva pučka dalmatinska banka u Spljetu. Ovaj konzorcij obvezao se je, da će novom društvu do konca god. 1915. otvoriti conto-corrente do iznosa od jednog milijuna kruna. Družtvenili parobroda ima sada 42 sa 15.579 tona i 17·051 konjskih sila. Družtvo se obvezuje, da će tri godine iza svoga konstituiranja izlučiti iz prometa 19 starih parobroda u iznosu od 8321 tona, te ih zamjeniti novima. Po ugovoru koji je priložen zakonskoj osnovi, imati će novo družtvo službu: da drži dvie brze i jednu običnu prugu na tjedan izmedju Trsta i Kotora, sedam trgovačkih pruga izmedju Trsta i Dalmacije i dvadeset dalmatinskih pruga. Sve te pruge iznose 730.000 milja naprama dosadašnjih 509.942. Brzina parobroda brze pruge mora biti 16, obične 12, trgovačke 10, u dalmatinskih pruga 9 morskih milja. Državna subvencija iznosi K 1,500.900 naprama K 1,100.000, koje su primali Lloyd i dalmatinska družtva za dosadanju službu.

U slučaju potrebe družtvo će morati obaviti godišnje još 5000 mor. milja vožnje bez ikakove državne odštete. Osim ovih obveza, sadržaje zakonska osnova više odredaba u interesu državnog erara te obvezu za slučaj rata. Ugovor vriedi za dvadeset godina.

Franina i Jurina.

Fr. Si možda čul Jurino, da je neki prodanac svoje krvi i svog jezika iz Rakitovca avancal valje do šostituta za zadnjih obć. votacijona u Buzetu?

Jur. A?! Ma to se ne more verovat!

Fr. Čudno! — ma je tako. Za se osvedočit, pogledaj tu talijansku škedu.

Jur. Ma vidi no, uz kakvu braću je on naštampan! Ki bi rekal.

Fr. Ja po sakrabojsko, velika čast! Nemiga škerci! Ma kako se je moglo to dogodit?

Jur. Ti znaš sam kakov človek i ki može u talijanski koš naletet. Nego čudno je to da ga se za sve to neki drži kako pijan plota, a svom silom tvrde, da su oni pravi Slovenci.

Jur. Ma ja mislim, da se neće pustit već tako lahko vuć za nos, magari ako bude još lepše znal zavijat sladkim besedama, jer — kašpita — sada su čuli i vidili crno na belem.

Fr. Magari da nebi delali sramotu osobito nekadanjim Rakitljanom. — Ja, ja neznam da li bi i njemu bilo lepo s'at u Rakitovcu, da se je to imbatilo pred nekoliko let!

Jur. Pa kaj misliš da će mu bit kao prodanom mehu lepo sada napred?! Ja mislim, dogodit će se njemu kako i drugim njegovog kopila. Dok krnjeli vide, da im ke podrepnica i prodani meh rabi za smuljivca mej našim narodom imaju ga za škova štrade, a kasnije pak im nije dobar ni za škovaceru: imaju ga samo za norca oni a i naši ga zapuste.

Fr. Juš to pravo govoriš, a ja bi mejtem nekaterim svejedno rekal, da se drže besed našeg pjesnika: Ne veruj nimcu-kak' ni suncu zimsku!

Jur. Ma viš, kako to lepo zvoni. Ja, najbolje bi bilo da si uz to dobro zapamte'a našu lepu poslovicu: Povedaj mi s kim se družiš, povedat ću ti kaj si!

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebulce, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

HOTEL ZALAZNIK

kod kolodvora u Kanfanaru

daje se u najam sa svim pripadajućim pokretnim i nekretnim imetkom za K 1000 na godinu.

Ponude prima

Gospodar. društvo u Svet Vinčentu.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

JAVNA ZAHVALA.

Duboko ganut izričem najsrdačniju hvalu svim onim plemenitim prijateljima, koji su smrtne ostanke moje premile i nezaboravne supruge

Ruže

odpratili do hladnog groba, te mi barem ovim načinom težku bol olahkotili.

Svima hvala a od Svemožnog plaća.

PULA, dne 20. prosinca 1906.

Jakov Zlatić.

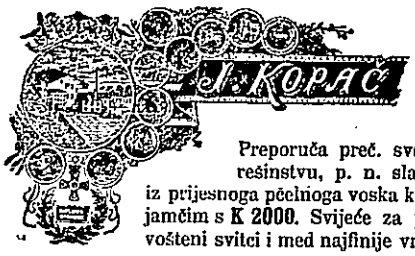

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnioga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik, (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Pokušajte i preporučite proizvode Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, slavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, sujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolečju hrbta, bliedila (malokrvnosti), želodačnih grčeva, beztečnosti, šachasa, pumokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djelnje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašiljo glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
bielo pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

God. XXXIX.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom na 10 K u obće, 5 K za seljake, na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i utužuje se o Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...ik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 4. i 11. oktobra 1906.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10½ sati prije pod. Prisutna su 33 obć. zastupnika i trojica sa savjetujućim glasom. Predsjednik reče: radi moje težke bolesti dulje sam bio odsutan, nu hvala Providnosti vratih se donekle oporavljen. Zahvaljuje se obć. zastupstvu, što se ga je često sjetilo i zaželilo mu oporavak i povratak. Osobitu zahvalu izriče g. prof. Spinčiću i Franu Jelušiću, što su ga tješili i bili mu od pomoći u Beču, gg. Fr. Dukiću i V. Sinčiću, što su ga zamjenjivali za njegove odsutnosti, te puku kastavskom, koji se je za nj zauzimao i molio.

Obć. zastupstvo uzima ovu zahvalu do znanja veselo što medju sobom vidi obljubljenoga i oporavljenoga obć. glavara.

Javlja zatim žalostnim srcem, da je 31. julija t. g. preminuo nezaboravni naš drug Franjo Mavrović, nakon težke operacije u trščanskoj bolnici, Njegovi zemni ostanci prenešeni su u rodni kraj. Pri sprovodu zastupao ne je g. V. Sinčić uz sudjelovanje više gg. obć. zastupnika i činovnika. Na mrtvački lies bio je u ime občine položen vienac. Pozivlje na to obć. zastupstvo, da nezaboravnom i rodoljubnom drugu izreče trokratni „slava!“, koje se tom pozivu stojeći odazivlje i izriče „slava mu!“

Pok. Mavrović bio je izabran obć. zastupnikom god. 1904 u trećem izbornom tielu, a kao zamjenik zastupnika u tom tielu dobio je najviše glasova g. Benedik Pavlinić iz Spinčići 74, kojeg imam čast predstaviti obć. zastupstvu. Isto pozdravlja novog druga.

Na poziv predsjedničtva zemaljskog odbora uputio se je g. Dukić F. i g. Vlah J. u zastupanju obć. glavara, da 11. septembra t. g. u Puli dočekaju i pozdrave Njeg. Veličanstvo odnosno Njeg. c. i. kr. Visost nadvojvodu Franu Ferdinanda, koji je išao na velike vojne vježbe u Dalmaciju. Obć. odaslanstvo bilo je po c. kr. namjestniku predstavljeno Nj. Visosti. Obć. zastupstvo prima to do znanja i zaključuje, da se odaslanikom izplati putni trošak svakomu sa K 30·—.

Prelazeć na dnevni red predsjednik ističe, da je zapisnik posljednje sjednice od dvojice obć. zastupnika pročitan, u redu sastavljen i podpisan od njih. Gosp. Fr. Rubeša čini dvie opazke, da je naime predmet glede gradnje groblja u Srdočih prošao bez razprave, te da predsjednik komisije tom prilikom nije dao čitati, niti je spomenuo u komisijonalnom zapisniku prosvjed Zamećana protiv izbora mjesta te gradnje, prem je on to tražio i postavio prešan predlog, a predsjednik je prešao na dnevni red, te je on uslied toga prosvjedovao. Predlaže, da se ove opazke uvaže. Obć. zastupstvo odobrava zapisnik posliednje sjednice i uvažuje gornje opazke. — Izabrani su gg. Afrić i Jurinčić da pročitaju i supodpišu ovaj zapisnik.

Čitana su za tim priobćenja, te se uzima do znanja: da je Sušanj Fr. uplatio kod g. dr. Stangera na račun njegovog duga K 300·— te mu se obustavlja ovrha; da su 14. julija t. g. sporazumno uredjeni medjaši izmed por. občina Brgud i zadruge Lipa, te se ujedno obredjuje trošak svjedocima. Na molbu občinara iz D. Rukavca glede gradnje šterne u mjestu „Kalići“ odlučeno je, da se izvidi na licu mjesta te učini nacrt i proračun. Odobrava se zaključak obć. odbora i potrošak od K 40, da se spoji kuhinja u staroj škol. sgradi u Brežcima sa novom sgradom. Uzima se do znanja prikaz svjedočba kastavskih djaka, koji uživaju obć. podporu. Zem. odbor odobrava zajam od K 35.000·—, što se ga ima učiniti za gradnje škola u Brežcima i Hostima, te uzdignuća delav. škole u Kastvu, uz zahtjev, da se dotične zadužnice sa nacrtima prvih dvih škola podnesu istom odboru na odobrenje, čemu nek obć. uprava svojedobno udovolji. Na račun tog zajma dignulo se je do sada K 10.267·62 kod g. Fr. Jelušića, odplativ istima K 4 000 starijeg duga, a ostatak dalo se je poduzetnicima rečenih radnja na račun njihovih zasluzba. Obć. zastupstvo uzima to do znanja i zaključuje, da se ta svota povrati gosp. Jelušiću obročno u tri godine uz 5½% kamata. — Ivanić mld. Anton i Petar dopraćeni su amo iz Pule i predani u radnju i nastojanje, te se zaključuje, da se za obskrbu Petra izdaje mjesečno K 8·— dok svrši pučku školu. Uzima se do znanja izvještaj obć. likvidatora i odobrava se postupak obć. uprave, što je občina uvedena u posjed njekojih nekretnina uživanih od Varljen A. iz Puži, glede kojih nije htio urediti računu sa občinom, te se ne prihvaća njegove odkupne ponude od K 400·—, već ima izplatiti podpunu svotu od K 504·80. Ako Varljen nepristaje, da se razpiše dražba za prodaju tih zemljišta. — Ne može se pristati na zahtjev družtva za poljepšanje u Opatiji, koje bi preuzelo u uzdržavanje put od medje opatijske do Frlići, ako bi občina popravila istog jošte sa potroškom od K 1000·— i za tim godišnje doprinašala K 200·— za uzdržavanje tog puta. Poduzetniku gradnje tog puta da se povrati kaucija, pridržav mu ipak K 50·— i nedodav jošte podporu občine od K 50·— za popravak manjkavosti na tom putu. — Uzima se do znanja, da bi doskora imao biti izvid na licu mjesta u Trnovici glede gradnje mosta preko Rečine; neima se ništa proti, da se gradi kolni most i u selu Kukuljani, nu sa strane občine neće se za sada za taj most podieliti doprinosa, već jedino obećani doprinos za most a ne brv u selu Trnovici. — Prima se do znanja odobrenje zajma za pokriće blagajničkog manjka koncem god. 1905, učinjenog po ovoj občini pridruženim občinama Brgudu, Skalnici i Studeni sa ukupnih K 6576·93. — Nadžupni ured priobćuje, da je prvi duhovni pomoćnik g. Miličić premješten u Krašicu kod Buja, a na njegovo mjesto promaknut gosp. Orlić, te imenovan drugim duh. pomoćnikom gosp. K. Jedretić. — Glede vodovoda na Kantridi zaključuje se, da se sa riečkim magistratom stupi u dogovor radi davanja vode i ciene iste, te u povoljnom slučaju da se odkupi već do sada po privatnicima postavljene cievi na kastavskom tlu. — Tvornica „Union“ pripravna je dati električno svjetlo na Kantridi; trošak instalacije ima snašati uprava i plaćati uporabu svjetla kao drugi privatnici. Ne može se udovoljiti želji te tvornice glede prodaje diela zemljišta iza tvornice, jer bi se time zatvorio ulaz u obć. kamenolom, te što je tu državna medja, koju bi trebalo točnije ustanoviti i označiti. — Na opazku g. Vlaha, da se nije jošte dobavilo svetiljka za Sv. Križ, Juršići i Rukavac te vatrogasne štrcaljke, preporuča se obć. upravi, da udovolji dotičnom zaključku, naručiv odmah štrcaljku, a bude li u Kastvu uvedena acetilenska rasvjeta, mogle bi se dati svetiljke sad namještene u Kastvu. — U šumi Lisini na medji sa Laništem pobielila je nepoznata ruka tri kamena, nanesla kamenja i utaknula kolce kao medjaše, svojatajuć time veliki komad občinske šume. Pošto nije poznato nit ovom nit buzetskom obć. glavarstvu tko je to počinio, zaključuje se, da se ti znakovi odaleče a naknadno da posebno povjerenstvo u naravi ustanovi medje. — Sa zahvalnošću prima se do znanja, da je zem. odbor doznačio pridr. o. Studeni K 200 za gradnju ceste Peščina-Štulac. Ne uvažuje se molbe župana i dr. iz Puži, da bi tamošnji učitelj plaćao nešto najamnine iz razloga, što u škol. zgradi drži poštni ured. — Na molbu Rubeša Mate iz Rubeši 51, glede kupnje kuće br. 27 sa vrtićem u Rubeših, prije vlastnost tasta mu Dubrovića, prodnje se istomu te nekretnine za K 700·— od kojih K 200·— ima odmah izplatiti a preostatak pokriti zadužnicom. Sa zahvalnošću prima se do znanja, da je c. kr. vlada doznačila podpore za gradnju šterna u selu Jelovičani i Pilepići po K 2500·— a u Škurinji K 3.000·—, nu uz uvjet, da se tim radnjama još ove godine započne inače bi se občini te podpore uzkratilo. — Glede reservoira u Liscu, da se prema zahtjevu c. kr. namjestničtva popuni proračun i učini nacrt za sabiranje vode iz vrutka. — Uzima se do znanja, da je uz ostale i msgr. Vinko Zamlić, župnik u Voloskom, imenovan članom c. kr. zem. škol. vieća za Istru. — Molbu Dukić Joakima, da mu se podieli mjesto obć. posluženika, izpražnjeno smrću pok. Cerovca, uzet će se u obzir, kad se bude htjelo to mjesto popuniti. — Sa zahvalnošću prima se do znanja, da je c. kr. namjestničtvo doznačilo za gradnju ceste Jardasi-Bačurka i Sv. Križ-Hosti po K 1000·— za svaku, te se zaključuje, da se izplati Ćiković Ivana sa K 521·49 za izgradjeni dio ceste Sv. Križ Hosti po svojem zemljištu. Odpis poreza na zemljarini uslied štete počinjene tučom odpisan je za p. o. Blažići, Srdući i Sroki sa ukupnih K 508·77, a troškovi procjene iznašali su K 119·97. — Slavić Ivan Pobri 52 polože čast člana župno konkur. odbora u Voloskom te se na njegovo mjesto imenuje Puž Ivana iz Pobri 58.

* * *

Predloženi su zaključni računi godine 1905. za občinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnica i Studena sa svotama, kako su već priobćene u sjednici od 5. julija tek. god. Revizionalni odbor pregledao je obć. račune u 11 dana. Čitaju se učinjene opazke vrhu obć. računa, a g. obć. glavar daje shodna opravdanja, kojom se prilikom ujedno zaključuje: da se stranim putnicima bez sredstava izdaje što manje podpora, da se starije izdatke utjera, a iznose što se prikazuju neutjerivim da se briše; da financijalni odbor ispita, jesu li svi što primaju podporu občine zaista potrebni da im se ista mjesečno izdaje; da se veterinara obaviesti, da ne dolazi na mjesečne sajmove kad ne ima blaga; da se glede pristojbe vozarine i dnevnica učini posebni cienik (tarifa); da se od Srdoć-Prešića utjera prevozne troškove za odpremu sina mu u Stenjevac sa K 50·80; da bi se u Kastvu petrol-jsku javnu ravsvjetu zamjenilo sa acetilenskom, te da se u predmetu sastavi nacrt i proračun o potrošku za takav namještaj; da Kalčić A. povrati blagajni Brguda K 30·60 kao polovicu putnog troška za odpremu njegovog sina u bečku bolnicu, dočim mu se drugu polovicu oprašta; da se zatraži od c. kr. gl. porez. ureda, da bi za pridružene občine o uplaćenom porezu izdavao posebne namire. Revizijonalni je odbor ujedno obavio i pregled stanja obć. blagajne te predlaže, da se obć. upravi podieli absolutorij za prošlogodišnje obć. račune. Obć. zastupstvo prihvativ u cieosti opravdanja obć. glavara, daje njemu i obć. odboru absolutorij vrhu računa g. 1905. te imenuje gg. V. Armanina i Fr. Rubešu da supodpišu zaključene račune.

* * *

Na predlog g. prof. Spinčića, obzirom na kasno doba, prelazi se na 6. točku dnevnoga reda, naime o smještenju c. kr. učiteljišta u Kastvu. Predsjednik dade čitati odpis ministarstva, da se odaleče njekoje poteškoće glede tog smještenja, te preporuča predmet na uvaženje. Iza dulje razprave obć. zastupstvo zaključuje, da se u „Narodnom domu“ preudesi jedna ili dvie sobe za smještenje jednog a najviše dvajuh tečaja c. kr. učiteljišta, da se tu kuću dade zavodu bezplatno na razpolaganje do izgradnje nove sgrade, da se kuću br. 75 popravi za stan zavodskog ravnatelja, da se obć. uprava pogodi za najam sgrade „Narod. doma“, da se u spo-

gdje su naši občinari pokazali, da je za uvjek odzvonilo tudjincu-nametniku.

Iztičuća godina nije nam doniela svega, što smo od nje očekivali, ali ona će ostaviti iza sebe dosta tragova, koji će nas dugo na nju sjećati. Kakva će biti nastajuća, god. 1907? Toga ne znaju ni vremenski proroci. To znade samo Bog. Mi želimo doista svi, da nam bude dobra, da nam bude sretna, a nitko sretniji od nas, kad bismo njoj to danas godinu dana mogli priznati. U to ime rode mili: sretna Ti bila nova godina!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Silvestrova večer.

„Prvi Istarski Sokol“ u Puli priredjuje dne 31. prosinca 1906. u dvorani „Nar. Doma“ Silvestrovu večer sa sliedećim rasporedom: 1. a) Sokolska koračnica; b) Odjeci s Jadrana, valčić, udara tamburaški zbor. 2. „San“, pjeva muški zbor. 3. Izvadak iz opere Zrinjski, udara tamb. zbor. 4. Slovenske narodne pjesme, pjeva mješ. zbor. 5. „San“ glasbena slika, udara tamb. zbor. 6. „Seljaci u gradu“, vesela igra u jednom činu. 7. Tombola. 8. Ples. Početak točno u 8 sati na večer. Ulaznina: Za članove 60 para, za nečlanove K 1·20. Pristup imadu samo članovi i oni pozvanici, koji imadu poziv.

Voloski kotar:

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri“. Kao „dobru ruku“ prigodom promjene nove godine 1907. darovali:

Mirko i Ernest-Jelušić, Kastav K 5·—.

Miroslav Grosman „ K 5·—.

Iza sprovoda pok. Monsignora Vinka Zamlića u Voloskom dne 3. decembra 1906. sabralo se izmedju pokojnikovih prijatelja i štovatelja za „Bratovšćinu“ svotu od K 80·20.

Da počasti uspomenu Mons. Vinko Zamlića, darova pokojnikov rodjak prof. Vjekoslav Spinčić K 50·—.

Občina Kastav, da počasti uspomenu pokojnog domorodca i počastnog gradjana Monsignora Vinka Zamlića, daruje K 50·—.

Isto da počasti uspomenu pok. Mons. darova Mate Šepić, učitelj delavske škole u Kastvu K 5·—.

Bačić Andre Ivanov iz Friani, županija Jurčići, daruje u spomen svoga vjenčanja, dne 28 nov. 1906. svotu od K 2·—.

Č. svećenstvo dekanata Kastavskoga prigodom pastoralne konference obdržavane dne 11. oktobra 1906. u Kastvu, sabra za „Bratovšćinu“ svotu od K 46·—.

Za počastiti uspomenu svoga pokojnog otca Ivana Šepić, daruje njegov sin Mate Šepić, učitelj delavske škole u Kastvu K 5·—.

Uplatile godišnje prinose p. n. gg.: Puž Ante, župnik, Moščenice 10 K; Aničić I., Zvoneća 5 K; Dešković A., kapetan, Moščenice 5 K; Dobrović A., Opatija 3 K; Mandić Kužimić, Luk I., Vrabec Ivan, Dubrović Božo, Ziganto Ivan, Orlić Ivan, Petrak Josip i Jedretić Kuzma svi po 2 K. Mrakovčić Niko i Mate Tentor po 1 K.

HOTEL ZALAZNIK

kod kolodvora u Kanfanaru

daje se u najam sa svim pripadajućim pokretnim i nekretnim imetkom za K 1000 na godinu.

Ponude prima

Gospodar. društvo u Svet Vinčentu.

JAVNA Z

Duboko ganut izričem onim plemenitim prijateljima moje premile i nezaboravne

R u

odpratili do hladnog groba činom težku bol olahkotili.

Svima hvala a od Sver

PULA, dne 20. prosi

Preporuča rešinstvu, iz prijesnoga pčelnic jamčim s **K 2000.** S vošteni svitci i med

SVOJ K

JEDINA HRVATSKA TVORNICA V

Častim se preporučiti p. n. občinstv bratovštinama svoju

TVORNICU VOŠT.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od

svijeće od pravog pčelinjeg vosk

Prodajem dobra i svježa — po zdravlj

Kupujem uz dobru cijenu u sv

Svaku i najmanju naručbu p. n kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VO

P

i p

p

Vydrove tvorn

u Pragu VIII

Cijenovnik

razumku sa c. kr. vladom izabere i dobavi zemljište za gradnju nove zavodske sgrade i škol. vrta, da će obcina doprinjeti četvrti dio do troškova nove sgrade, eventualno za sgradu „Narodnog doma“ kad bi se ovu moglo proširili i adaptirati za sva četiri tečaja, da bude občini dano prvenstvo pri kupnji te zavodske sgrade, kad bi ju c. kr. vlada iz nepredvidivih razloga htjela prodati, odnosno da občini povrati četvrti dio tadanje vrednosti, te da se u smislu tih točaka sklopi sa c. kr. vladom odnosna pogodba.

Obzirom na kasno doba predsjednik zaključi sjednicu i uriče nastavak iste za 11. oktobra t. g.

Nastavak. Prisutna jesu 22 obć. zastupnika i četiri sa savjetujućim glasom. Odobravaju se sliedeće javne dražbe: za stolarsku radnju nove škole u Hostima sa dostatbenom cienom K 2009·50; za uzdignuće „Delavske škole“ u Kastvu sa K 6146·— za zidarsku radnju a za stolarsku K 1188·—; za prodaju parc. 1020 46 u Rubešima u dva diela sa ukupnim utržkom K 300 82. Zidarska radnja škole u Hostima odana je istom kod trećeg dražbovanja, iza kako je obć. odbor povisio izklučnu cienu za 10%, te je postao dostaocem iste A. Čiković za cienu K 11.699·17, koji postupak obć. zastupstvo odobrava; za dovoz gorivog drva iz Lisine za ogriev obć. ureda i škola sa dostatbenom cienom K 3·69 po prost. metru; za izradnju klupa, stola i table za drugi razred škole u Brežcima sa K 464·—, isto u Hostima sa K 454·—. Odobrava se kolaudacija zidarske i stolarske radnje te izradbe škol. klupa za drugi razred škole u Brežcima izplativ poduzetnicima dostatbenu cienu i više radnju sa K 285·80 za zidarsku i 133·94 za stolarsku radnju, te vrativ im kauciju. Zastupnik Matetić moli, da bi se občinarima iz Puževe doznačilo občinske podpore za gradnju škole jošte sa K 1000·—, koja im je svota bila uzkraćena, jer su proti toj gradnji podnesli utok. Zastupnik Jurinčić takodjer zagovara tu molbu, opazkom da ju isti občinari podnesu pismeno, — što se i prihvaća. Odobrava se, što se je u Brgudu dražbom prodalo jednu suhu trešnju za K 9·30 i nastuće ljeskove mlavice za K 68·—. Odobrava se kolaudacija zidarskih i stolarskih popravaka na staroj škol. sgradi u Brežcima, koji polog prikazanog računa zidara iznašaju K 442·20, a oni stolara K 285·16. Ujedno se zaključuje, da se školski prostor ove učione sa istočne strane obgradi zidom, odav tu radnju putem javne dražbe.

Proračuni i nacrti za gradnju obć. šterna u selu Jelovičani, Pilepići i Škurinja vraćeni su ovoj občini i doznačena je za ove državnu podpora od K 8000·—, ako se radnjom još tekuće godine započne. Sa strane pokrajine opredieljena je u istu svrhu ukupna podpora od K 3.300·— a od občine doprinos od K 1.800·—. Obć. zastupstvo zahvaljuje se na doznačenim podporama sa strane c. kr. vlade i zem. odbora, a da se iste ne izgubi zaključuje, da se čim skorije razpišu odnosne dražbe. Usvaja se predlog g. J. Vlaha, da se u buduće klesarska radnja pri obć. gradnjama posebno licitira. — Molbe za podpore, oproste i popravke obć. puteva prepušta se za proračunsku sjednicu.

G. predsjednik ističe, da je iza svoga povratka preuzeo upravu občine i obavio pregled obć. blagajne, te je stanje iste 26. septembra t. g. iznosilo u gotovini u prihodu K 91 091·29, a u razhodu K 87.575 99 dakle sa viškom od K 3515·30. Dugovi občine Kastav nakon odplate od K 5.000·— iznašaju sada K 20.267·62, što obć. zastupstvo uzima do znanja i zakjučuje, da se upita zem. odbor, da bi iznos od K 3.000·— odpisao od pasivnih zaostataka rubr. XV. 2, pošto se je u toliko umanjio stariji dug, susljedno povećala imovina občine.

Na molbe za prodaju obć. zemljišta odlučuje se, da se proda Dubrović Vinku u Pobrih dio parc. 1381 ako se dokaže da taj dio nije još prodan, što se ima izviditi i naknadnu cienu ustanoviti; Sušanj Ivanu u Jušićih za gradnju skadnja 30 m² za K 16·50; kućno tnalo; Milić J. u Brnčićih. za K 43·60; Jakačić Ivanu u Zametu za K 249·60; Jurdana Ivanu u Zametu za K 91·50; Škrlj Franu u Zametu za K 348; Krešević Stjepanu u Zametu za K 259·20; Turković Andru u Zametu za K 305·40; Tomašić Ivanu u Zametu za K 284; Tomašić Franu u Zametu za K 217·20; Mladenić Josipu u Srdočih za K 36·68; Kravos Josipu u Zametu za K 215·20; Host Antunu u Zametu za K 72·92; Kukuljan Mihovilu u Saršonih za K 31·10; Sirola Ivanu u Saršonih za K 33·08; Šepić Antunu produljuje se rok gradnje kuće u Puzih za jednu godinu. Za gradnju kapelice uz cestu Kastav-Sv. Matej ustupa se bezplatno 2 m² tnala u Brnasih. Prodaje se Bačić Boži tnalo pred kućom u Matulji za K 10·60; Jušić Antunu u Jušićih za K 6·40; Saršon Matu u Hostih za K 2; Lenac Matu u Zametu za K 67·50; Sinčić Vinku u Rubeših za K 9·84; občinarom Breze ustupa se bezplatno tnalo za gradnju crkvice „pod jamu“ i dozvoljava čišćenje šume u mjestu „Topolovi dolci“ za izpaljenje vapnenice; od Stanić Ivana kupit će se parc. 1166a u Zvonečoj, ali uz cienu od 4 k. po četvr. klaftru. Preinačuje se zaključak od 30. 9. 1904. toč. 11/8. i prodaje se Frlan Antoniji kućno tnalo i štivra „Jablanovac“ u Spinčićići za K 51·36; Puž Josipu u Kućelih za K 2·08 i Lipih Ivanu u Jurdanih „puli Meškoli“ za K 19·80. Na molbu tvrdke Gregersen i Schwarz glede najma dviju parcela u Rubeših, koje su već iznajmljene istoj tvrdci, zaključuje se, da ista ima ostaviti 17·5 m. neizkopanog tla sa jugo-istočne strane, kuda bi se moglo graditi občinsku cestu od Cirkula k moru.

Na molbu g. Deškovića Rudolfa, pomor. kapetana da se ga sa obitelju primi u svezu občinarstva ove občine, vidiv, da je isti zadobio austrijsko državljanstvo uplatio dotičnu pristojbu, zaključuje se, da se rješen, suprugu mu Ljubicu i kćerke Mariju, Raselu i Ljubicu prima u svezu ove občine, dočim se molbu Ivana Zuzzi i sina mu idući za istom svrhom ne prihvaća. Uzima se do znanja, da je Marija ud. Rubeša primljena u svezu občinarstva grada Trsta, a Brajan Mate s obitelju bez sina Erminija u svezu grada Pule.

Občinsko zastupstvo uzima do znanja i odobrava sliedeće izvanredne potroške iza posliednje sjednice: Lj. Vlah za pogrebne troškove brata Josipa K 20; pratnja i putni trošak mlad. A. i P. Ivanić iz Pule u Kastav K 15·50; Crnjarić M. za pogrebne troškove supruga K 30; isto Tibljaš V. K 30; Sušanj N. i pratnji putni trošak u Stenjevac, obskrbu, dobavu rubenine i vozarinu sa K 101·54; isto za Ružić J. sa K 70·30; isto za Sušanj P. sa K 62·59; isto za Jurdana V. sa K 52; za čuvanje po noći lies i pogreb Carlavaris I. sa K 58·80; Jelašić I. za pogreb pastorke K 10; vozarina za odpeljanje u riečku bolnicu braće Juričić K 8, Jelušić Ivana K 8, Lučić A. sa K 6, iz bolnice Kukuljan M. K 8, Mamić T. K 6· Za dobavu slike gosp. prof. V. Spinčića namještene u obć. uredu slikaru Deklevi K 140; riečkoj tiskari povišak za tiskanje škol. izvješća K 75·40; g. V. Sinčić naknada u zastupanju g. obć. glavara K 165; poduzetniku Frankoviću za popravak šterne na Lokvini, dobavu i dovoz materijala K 754·96 o pokriću kojeg potroška odlučit će se u proračunskoj sjednici. —Ne udovoljava se molbi Budaka i Cinka iz Voloskog radi naknade što su tražili umobolnog Sušnja.

Preporuča se molbe Juretić Antuna, Mohorovičić Frana, Medvedić Mata, Cetina Ivana i Perčić Ivana za podielenje obrtnih koncesija glede prodaje vina na malo i Afrić Jurja za prodaju žestokih pića na malo.

Uzima se do znanja, da je u ovrsi proti Luketić Josipi ovoj občini doznačeno samo K 993·91 ostav još odkrivena za K 112·09 na glavnici te sa svim zieklim interesima, te se zaključuje, da se tu tražbinu i unapred vodi u evidenci. Slavić Andre izplatio je sve interese u ovrsi protiv njega, te mu se dražba obustavlja, a od nelikvidovane još štivre da izplati občini samo glavnicu sa K 43·53. Pristaje se, da Varljen Andre izdade občini zadužnicu na gruntovno osiguranje za dužnih još K 300. Tekom godine utužilo se je 25 nemarnih obć. dužnika i uknjižilo pravom zaloga ukupnu glavnicu od K 2911·91. Nekretnine, prije vlastničtvo L. i K. Brnalj u Brnčićih, prodat će se 14. t. m. dobrovoljnom dražbom uz cienu procjene, a Šepić J.. koji je tu posjekao nešto drva, da imade još doplatiti K 10. Kod suda u Voloskom zatražilo se je, da bude ovoj ub. žkoj zakludi doznačeno 20/00 iz ostavštine pok. Mezeka.

Odzivom na odpis kot. poglavarstva da li je od potrebe i koristi da bi se u Kastvu ustanovila ljekarna, obć. zastupstvo nakon pročitanog izvješća i razprave o predmetu izjavlja, da nema ništa proti, da se ovdje otvori javna ljekarna, nu ne nalazi silne potrebe, a da li će ista uspjevati o tom nek se izjave kompetentni faktori. Svakako smatra se uputnijim da bi se ustrojilo novo zdravstveno okružje za porezne občine Klanu, Lisac, Skalnicu i Studenu te jedan dio občine Jelšane.

Na predložene molbe djaka, odlučuje se za škol. godinu 1906./07. mjesečnu podporu; Čiković Antunu, Ujčić Franu, Grbac Viktoru i Blečić Antunu djacima učiteljišta u Kopru po K 16; gimnazijalcem Bačić Josipu, Dukić Ivanu i Ružić Antunu po K 10, Ružić Josipu K 15, Moherić Vjekoslavu i pravniku Ivanić Rudolfu po K 16, pravniku Jelušić Hedvigu K 20, a Srdoč Nikoli pripravničaru za sada za nabavu učila K 20.

Gospodin predsjednik priobćuje, da su jučer stigle tabele kvalifikacija za definitivno namještenje učiteljica III. reda na trorazrednoj učioni u Rukavcu i dvorazrednoj u Klani. O istima imalo bi predhodno povesti razpravu i predloženje terna mjestno školsko vieće, nu obzirom što se u sliedećih 14 dana neće sazvati sjednica obć. zastupstva, nek isto izvoli zaključiti, da li će se već danas o tom povesti razprava i stvoriti odnosni zaključak. Obć. zastupstvo zaključuje, da se o predmetu već danas povede razprava, te da se odnosne zaključke dade do znanja mjestnim školskim viććima u Kastvu i Klani. Iza pročitanja tabla kvalifikacija i čuvši mnienje pojedinih obć. zastupnika, obć. zastupstvo izrazuje mnienje i želju da se jedine natjecateljice gdjica. Jelisava Šepić za Rukavac i gdja. Pavlina Marčelja rodj. Galović za Klanu imenuju stalnim učiteljicama III. reda na dotičnim pučkim učionama.

Gosp. predsjednik priobćuje, da mu je poznato, da je veleč. g. A. Ellner župnik-dekan izabran župnikom u Brestu, te će se zbog toga odieliti sa Kastavščinom. Ističe njegov požrtvovni rad i želju puka da bi i unapried ostao medju nama, jer bi Kastavščina njegovim odlazkom mnogo izgubila. Predlaže s toga, da bi obć. zastupstvo izabralo poseboa deputaciju, koja bi imala ići k gosp. župniku i izraziti mu želju puka kastavskog da i dalje ostane ovdje, a obzirom na njegovu požrtvovnost i vrlo otačbeničtvo prédlaže, da se ga imenuje počastnim gradjanom. Obć. zastupstvo prihvativ prešnost i gornje puedloge, izabire gg. obć. glavare, F. Dukić i I. Vlah da se upute k gosp. A. Ellneru, kojeg se ujedno imenuje počastnim gradjaninom.

Na predlog g. E. Matetića zaključuje se, da se u zimsko doba radi pogodnosti stranaka promjeni uredovne sate za podne, da se naime uređuje od 1½—4½ sata po podne. — Na predlog obć. odbora doznačuje se g. F. Dukiću što je zamjenjivao g. obć. glavara za vrieme njegove bolesti K 60; Cerovac ud. Fr. do konca god. 1906. mjesečno po K 10; odlučuje se nabavu 50 Cirilo-Metodijskih koledara za župane i škol. knjižnice; odobrava se potrošak od K 53·40 za nabavu trih slika N. V.

Oslašćujuć zastupstvo obć. odbor da rieši molbe za podpore, predsjednik diže sjednicu u 4 sata po p.

Broj 52. Pula, u četvrtak dne 27. decembra 1906. God. XXXIX.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Ovim brojem svršava XXXIX. tečaj našega lista a budućim stupa u XL. tečaj.

Prvim danom mjeseca jenara 1907. otvara se predplata na „Našu Slogu" za prvu četvrt i prvo polugodište, dotično za cielu godinu 1907.

Radi toga molimo sve naše dosadašnje p. n. predplatnike, da izvole predplatu što prije obnoviti, pa da se uzmogne redovito i neprekidno odpremanje lista na vrieme odrediti.

Molimo naše prijatelje i sumišljenike, da bi nam i novih predplatnika dobavili. Naš list neima mogućih il bogatih zaštitnika i pomoćnika. On se mora da oslanja jedino na svoje predplatnike. Bez njih nebi mogao izlaziti niti mjesec dana.

Stupajuć u četrdeseti tečaj novom godinom, obećajemo svim našim predplatnikom i prijateljem, da ćemo i u buduće sliediti dosadašnji pravac, kojeg su dali našem listu njegovi veliki pokojnici.

Bez obzira na lievo il na desno držati ćemo se starog našeg programa braneći svim silama vjerske i narodne svetinje našega naroda u Istri. Pogriešiti možemo i mi jer nismo nepogriešivi, ali hotice il znalice ogriešiti se nećemo o taj naš program. Svaku pogriešku pripravni ćemo biti uvjek dragovoljno popraviti ako nas se na nju prijateljski upozori.

Mjeseca maja 1907. proslaviti ćemo skromno, kao što je skroman sav naš rad, četrdesetgodišnjicu obstanka našega lista. Njegovim porodom stala je svićati svietlija zora i biednomu našemu narodu u Istri, pa ako smo za tih 40 godina ponešto kulturno, politički i gosdodarski napredovali, imade pri tom i „Naša Sloga" svoj dio zasluge. Pravo je dakle, da se tim povodom osvrnemo na njezino djelovanje za posliednjih 40 godina pak da vidimo što i kako nam je u buduće raditi a da uzmognemo čim prije doći do narodnog nam cilja.

Ovom prilikom molimo takodjer naše prijatelje širom Isire i kvarnerskih otoka, da nas i perom poduprieti izvole. Posliednjih godina, akoprem raste godimice broj naše inteligencije, bivaju sve to redji naši dopisnici. Mi si toga neznamo inače protumačiti, van tim, da smo im se zamjerili ili da su oni prema listu s nepoznatih nam razloga ohladnjeli. Ako je prvo, to ćemo rado svaki zamjer izpraviti, je li pako ono drugo tada im kažemo otvoreno, da nezamaruju svoju narodnu dužnost. List nemože biti zanimiv ako se sav rad oko njega prepušta jednoj il dviem osobam. Uzradimo svi složno oko ovog najstarijeg glasila istarskih Hrvata pak će biti zanimiv, rado tražen i čitan i tako će odgovarati narodnim potrebam i svojoj svrsi.

Naša je dakle vruća želja i molba, da nas prijatelji i sumišljenici podupru živo i predplatom i suradničtvom i tada će se moći punim pravom zahtjevati od nas, da uredimo list tako, a da bude mogao odgovarati željam i težnjam bar većine naših predplatnika i čitatelja.

Sve rukopise, molimo, neka se šalje izravno glavnom našem suradniku u Trst, i on će tada za sve ono, što u list dodje, sam odgovarati.

Predplata neka nam se izvoli pošiljati izključivo poštanskim naputnicama, koje su za to najshodnije. Svaku promjenu adrese neka se točno zabilježi na naputnici.

Ciena „Našoj Slogi" s poštom
na cielu godinu u obće K 10,
za seljake K 5,
na pol godine . . . . . K 5,
odnosno K 2·50.

Izvan carevine više poštarina.

U Puli, koncem decembra 1906.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge"

Na koncu godine!

Današnjim brojem razstajemo se sa starom godinom 1906, za kojom će malo tko izmedju nas gorko proplakati. U svojem krilu doniela je i pojedincem i narodom, kojemu dobro, kojemu zlo, ali zadovoljila nije posve nikoga.

Naša hrvatska braća u kraljevini ubrajati će god. 1906. medju bolje i sretnije svoje godine. — U ovoj su godini izvojevali sjajnu pobjedu nad svojim dugoljetnim tlačiteljem i mučiteljem. Posliednji izbori za hrvatski sabor u Zagrebu pokazali su nam opet jednom, kako je svaka sila samo do vremena i kako se složnoj i čvrstoj volji naroda mora pokoriti i najžešći njegov protivnik. Ta volja odpuhnula je iz Hrvatske nasilnika i zlotvora, koji ju je preko dvadeset godina na najveće muke stavljao. Danas vladaju tamo, hvala toj volji i slogi jednokrvne nam braće, redoviti odnošaji. Sloga i sviest jednokrvne braće spasila je Hrvatsku od propasti, koju njoj je bio namienio njezin krvnik, zloglasni ban Khuen Hedervary.

Zastupnici u hrvatskom saboru stvaraju svemu narodu ustavne reforme, kakve uživaju ostali napredni i slobodni narodi i koje će i njemu služiti kao temelj, na kojem će sagraditi zgradu svoje bolje budućnosti. Hrvatski narod u i izvan kraljevine, upire svoje oči u narodne zastupnike na zemaljskom saboru u Zagrebu, koji su pozvani prvi, da udare temelj slobodi i jedinstvu svih Hrvata. Bog blagoslovio njihov rad!

Za narode naše pole monarhije ostaviti će god. 1906. neizbrisivih znakova. Ona će ostati ubilježena u poviesti kao godina izborne reforme u Austriji. Mjeseca novembra 1905. obećao je u carevinskom vieću bivši ministar predsjednik barun Gautsch, da će državnom zastupstvu čim prije predložiti zakonske osnove za proširenje izbornog prava ili za uvedenje sveobćeg i jednakog izbornog prava. On je održao svoju rieč tim, što je u istinu mjeseca febrara 1906. takove osnove predložio državnom zastupstvu. Od mjeseca maja pa sve do pod konac ove godine razpravljao je posebni odbor carevinskog vieća te osnove. Prihvaćena je koli u odboru, toli u carevinskom vieću zakonska osnova o sveobćem, jednakom, izravnom i tajnom glasovanju. O njoj imade da kaže posliednju rieč gornja ili gospodska kuća, pred koju dolaze sve zakonske osnove, koje bijahu već prihvaćene u državnom saboru. U gosposkoj kući naišla je ta osnova na očekivani odpor, ali neima dvojbe, da će i ona odobriti tu osnovu jer je to nesamo žlja ogromne većine austrijskih naroda, već osobito radi toga, što to odlučno zahtjeva i sama svietla kruna.

Uvedenje sveobćeg i jednakog izbornog prava možemo dakle smatrati kao gotovu činjenicu. Na temelju proširenog izbornog reda provesti će se budući izbori za carevinsko vieće, koji će se obaviti po svoj prilici budućeg proljeća.

Nova izborna reforma nije zadovoljila posve većinu austrijskih naroda, a medju njima nijedno slavensko pleme. Slaveni Austrije ostali su većinom prikraćeni u svojem pravu na korist Niemaca, Talijana itd. ali i oni izmedju najprikraćenijih moraju priznati, da se izbornom reformom koli njihov, toli sveobći slavenski položaj u Austriji poboljšao.

Medju prikraćene narode spadamo i mi Hrvati i Slovenci Istre, koji bi bili morali dobiti novom izbornom reformom bar jednoga zastupnika više nego li naši susjedi Talijani. Nu ono što rekosmo gore za sve ostale Slovene, vriedi takodjer i za nas. Mi smo do sada imali u carevinskom vieću samo jednoga zastupnika a novom izbornom reformom osjegurani su nam tri. To isto vriedi i za našu slovensku braću u Trstu i u Goričkoj, od kojih prvi nisu imali zadnje doba nijednog zastupnika a od sada će imati jednoga, dočim će broj slovenskih u Goričkoj priskočiti od dva na tri. Nova izborna reforma nije doduše ni izdaleka onakva, kakvom smo ju mi želili, ali ona je nesamo mnogo bolja nego li je sadašnji izborni red, nego je takodjer mnogo bliža onom pravom sveobćem i jednakom izbornom pravu, za kojim će i nadalje težiti svi pravi i iskreni prijatelji jednakosti i slobode.

I u našem narodnom životu u Istri imademo da zabilježimo po koju svietlu točku u god. 1906. Na prosvietnom polju razvila je naša plemenita „Družba" živahnije djelovanje no ijedne godine do sada. Podiglo se „Narodni Dom" u Pazinu, Roču, Puli, Volom Selu. Ustrojilo se je po koje novčano i gospodarsko družtvo, koje promiče tjelesno blagostanje našega puka. Naše političko družtvo sakupljalo je širom Istre narod na mnogobrojnih sastancih i skupštinah te ga pripravljalo ne samo za buduću izbornu borbu za carevinsko vieće, već ga je takodjer učilo i putilo kako će lakše doći do toli potrebitih mu škola, puteva, cesta, voda i td.

Kao posliednju sjajnu točku u ovoj godini zabilježiti nam je netom dovršene izbore zastupstva u Veprincu i u Buzetu, gdje su naši obćinari pokazali, da je za uvjek odzvonilo tudjincu-nametniku.

Izlićuća godina nije nam doniela svega, što smo od nje očekivali, ali ona će ostaviti iza sebe dosta tragova, koji će nas dugo na nju sjećati. Kakva će biti nastajuća, god. 1907? Toga ne znaju ni vremenski proroci. To znade samo Bog. Mi želimo doista svi, da nam bude dobra, da nam bude sretna, a nitko sretniji od nas, kad bismo njoj to danas godinu dana mogli priznati. U to ime rode mili: sretna Ti bila nova godina!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Silvestrova večer.

„Prvi Istarski Sokol" u Puli prirédjuje dne 31. prosinca 1906. u dvorani „Nar. Doma" Silvestrovu večer sa sliedećim rasporedom: 1. a) Sokolska koračnica; b) Odjeci s Jadrana, valčik, udara tamburaški zbor. 2. „San", pjeva mužki zbor. 3. Izvadak iz opere Zrinjski, udara tamb. zbor. 4. Slovenske narodne pjesme, pjeva mješ. zbor. 5. „San" glasbena slika, udara tamb. zbor. 6. „Seljaci u gradu", vesela igra u jednom činu. 7. Tombola. 8. Ples. Početak točno u 8 sati na večer. Ulaznina: Za članove 60 para, za nečlanove K 1·20. Pristup imadu samo članovi i oni pozvanici, koji imadu poziv.

Voloski kotar:

„Bratovščina hrv. ljudi u Istri". Kao „dobru ruku" prigodom promjene nove godine 1907. darovali:

Mirko i Ernest Jelušić, Kastav K 5·—.
Miroslav Grosman „ K 5·—.

Iza sprovoda pok. Monsignora Vinka Zamlića u Voloskom dne 3. decembra 1906. sabralo se izmedju pokojnikovih prijatelja i štovatelja za „Bratovščinu" svotu od K 80·20.

Da počasti uspomenu Mons. Vinka Zamlića, darova pokojnikov rodjak prof. Vjekoslav Spinčić K 50·—.

Občina Kastav, da počasti uspomenu pokojnog domorodca i počasnog gradjana Monsignora Vinka Zamlića, daruje K 50·—.

Isto da počasti uspomenu pok. Mons. darova Mate Šepić, učitelj delavske škole u Kastvu K 5·—.

Bačić Andre Ivanov iz Frlani, županija Jurčići, daruje u spomen svoga vjenčanja, dne 28 nov. 1906. svotu od K 2·—.

Č. svećenstvo dekanata Kastavskoga prigodom pastoralne konference obdržavane dne 11. oktobra 1906. u Kastvu, sabra za „Bratovščinu" svotu od K 46·—.

Za počastiti uspomenu svoga pokojnog otca Ivana Šepić, daruje njegov sin Mate Šepić, učitelj delavske škole u Kastvu K 5·—.

Uplatili godišnje prinose p. n. gg.: Puž Ante, župnik, Mošćenice 10 K; Aničić I., Zvoneća 5 K; Dešković A., kapetan, Mošćenice 5 K; Dobrović A., Opatija 3 K; Mandić Kažimir, Luk I., Vrabec Ivan, Dubrović Božo, Ziganto Ivan, Orlić Ivan, Petrak Josip i Jedretić Kuzma svi po 2 K. Mrakovčić Niko i Mate Tentor po 1 K.

NAUČNA BIBLIOTEKA RIJEKA

Natječaj.

Usljed zaključka sjednice potpisanoga kuratorija od 15. decembra o. g. razpisuje se ovime natječaj na mjesto drugoga učitelja „Delavske škole“ (obrt. učione) u Kastvu u privremenom svojstvu sa godišnjom plaćom od 1800 K isplativom u mjesečnim antecipatnim obrocima opaskom, da ima izgleda, te će se ova plaća s vremenom povisiti.

Prednost kod imenovanja imati će oni molitelji, koji se budu iskazali da su svršili kakvu obrtnu školu ili njoj sličnu, i pučki učitelji koji su vješti u risanju, te žele, da se u ovom predmetu usavrše.

Molbe obložene školskim svjedodžbama, svjedodžbom ponašanja te inim eventualnim prilozima neka se dostave potpisanomu *najdalje do 15. jenara god. 1907.* uz dokaz poznavanja hrvatskoga ili kojeg drugog slavenskoga jezika u govoru i pismu. Nastup službe početkom drugoga polječa t. j. dne 1. febrara 1907.

Možebitna razjašnjenja u stvari pripravan je potpisani dati na zahtjev.

Kuratorij „Delavske škole“

KASTAV, 21. decembra 1906.

Predsjednik:

K. Jelušić,

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, ćilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svjećnjake, lustere i t. d.**

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, blesdila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj** 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana sviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoranjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašiljo glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po krunu 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9–12 sati prije podne i 3–6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9–12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim kolikoćama žutog voska.

Svaku i najmanju narudbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

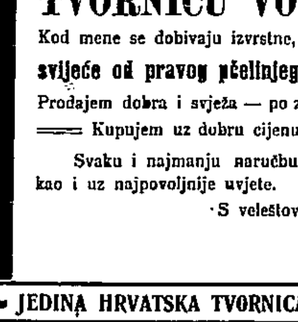

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina

u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

HOTEL ZALAZNIK

kod kolodvora u Kanfanaru

daje se u najam sa svim pripadajućim pokretnim i nekretnim imetkom za K 1000 na godinu.

Ponude prima

Gospodar. družtvo u Svet Vinčentu.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Jeftino češko

PERJE

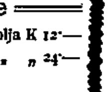

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·— biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·— kao snieg biele pahuljice čihane „ „ 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.